BIJBEL

De gehele Heilige Schrift, bevattende de canonieke boeken van het Oude en Nieuwe Testament volgens de Statenvertaling

met de ingelaste verklaringen

Door

Karl August Dächsel

JACOBUS

1 EN 2 PETRUS

1, 2 EN 3 JOHANNES

JUDAS

OPENBARING AAN JOHANNES

Digitale versie

STICHTING DE GIHONBRON
MIDDELBURG
2015

DE ALGEMENE BRIEF VAN DE APOSTEL JAKOBUS

Jakobus verklaart niet, zoals in de andere brieven van de apostelen geschiedt, de christelijke leer van de verzoening, van de verlossing, van de dood van Christus enz., maar zijn bedoeling is voornamelijk en direct gericht op het praktische christendom, op de uitwerking van het geloof, hetgeen een godzalig leven is dat voornamelijk blijkt uit liefdadige werken. Tot dit doel bevat de brief een aantal van de voortreffelijkste en ernstigste vermaningen en aanwijzingen.

HOOFDSTUK 1

OVER GEDULD EN MOEITE EN LIJDEN

Evenals het synodale schrijven in Hand. 15: 23vv., dat waarschijnlijk door Jakobus II is opgesteld, na het noemen van de briefschrijver en de aanwijzing van de geadresseerden zich bedient van de Griekse groet (Hand. 23: 26 1 Makk. 10: 18, zo doet ook deze apostel. Hij gebruikt eenzelfde groet in het opschrift van deze algemene zendbrief, die niet lang voor het synodale schrijven rondgezonden is, aan de twaalf geslachten van het huis van Israël in de verstrooiing Ac 15: 21, namelijk het woord "zaligheid."

Jakobus1) Uit 10: 4, een dienstknecht van God in de wettige betekenis van het woord (Deut. 34: 5) en van de Heere Jezus Christus, (Judas 1: 1 Fil. 1: 1), aan de twaalf stammen van Israël (MATTHEUS. 19: 28 Hand. 26: 7 Openbaring 7: 4vv.), die, wonende buiten Palestina, hun eigenlijk vaderland, in de verstrooiing zijn, in de verschillende heidenlanden (Hand. 2: 8) verstrooid zijn (1 Makk. 1: 11 Aanm.): zaligheid (Hand. 23: 26 Hand. 8: 1; 1 Petrus 1: 1

In de vier lijsten van de apostelen (MATTHEUS. 10: 3 Mark. 3: 18 Luk. 6: 15 Hand. 1: 13) aan de ene kant en de opgave van de beide eerste evangelisten over de broeders van Jezus (MATTHEUS. 13: 55 Mark. 6: 3) aan de andere kant, ontmoeten wij drie gelijkluidende namen:

Jakobus, de zoon van Alfeüs 1 Jakobus

Judas, Jakobus' broeder (Thadeüs of Lebbeüs) 2 Judas

Simon Kananites (genaamd Zelotes) 3 Simon

Jozes

Wij moeten in het oog houden dat die Maria, die in Matth. 27: 56 Mark. 15: 40; 16: 1 en Luk. 10 als de moeder van Jakobus de jongere wordt aangehaald, d. i. van de tweede Jakobus, van hem die onder de apostelen (om hem te onderscheiden van Jakobus, de broeder van Johannes) die naam droeg en dat zij, die in Joh. 19: 25 als de zuster van de moeder van Jezus (en daarom in MATTHEUS. 28: 1 de "andere Maria" genaamd) als de vrouw van Kleopas optreedt, in MATTHEUS. 27: 56 en Mar. 15: 40, 47, ook de moeder van Jozes genoemd wordt. De naam Kleopas is slechts een nauwkeurige Griekse omschrijving van de Hebreeuwse naam "Chalpay" in plaats van de andere naam "Alfeüs". Daardoor wordt in ons het vermoeden opgewekt dat de twee rijen van namen betrekking hebben op dezelfde personen en dat dus die drie apostelen: Jakobus, Judas en Simon, broers van de Heere geweest zijn, hetgeen wij nu, daar hun vader Kleopas of Alfeüs en hun moeder de andere Maria, de zuster van de moeder van Jezus was, natuurlijk slechts in de zin van zusters kinderen of neven moeten opnemen. Wij worden in dit vermoeden versterkt, omdat Judas, de schrijver van de brief, zich uitdrukkelijk

in vs. 1 als een broer van Jakobus voorstelt. Zonder twijfel is deze Jakobus dezelfde persoon als die Jakobus, die in Hand. 12: 17; 15: 13; 21: 18 als voorganger van de gemeente te Jeruzalem optreedt; deze was echter niemand anders dan de apostel Jakobus II.

Een groot aantal schriftverklaarders wil deze bewering echter niet aannemen, maar beweert daarentegen dat de twee rijen van namen die hier boven aangehaald zijn, ook betrekking hebben op twee verschillende soorten personen, op apostelen aan de ene en op broers van de Heere aan de andere kant. Zij beweren dat de Jakobus die onze brief geschreven heeft en die na de terdoodbrenging van Jakobus de oudere, de broer van Johannes, in het jaar 44 na Christus (Hand. 12: 1), de gemeente te Jeruzalem als zodanig geleid heeft, niet Jakobus II, de zoon van Alfeüs en van de andere Maria, maar een Jakobus III, de broer van Jezus, de zoon van Jozef uit zijn huwelijk met Maria, de moeder van de Heere geweest is. Deze bewering wordt echter beslist weerlegd door de volgende overwegingen: 1) In Hand. 1: 13 heeft Lukas onder de apostelen eerst tussen Petrus en Johannes, een Jakobus (Jakobus I) en dan tussen Mattheus en Simon Zelotes, een Jakobus, met de bijvoeging "zoon van Alfeüs" (Jakobus II) genoemd. Weliswaar heeft hij dadelijk daarop gezegd (vs. 14 : "deze allen volhardden eendrachtig in het bidden en smeken. en Maria, de moeder van Jezus en zijn broers", maar hoe die broers geheten hebben, heeft hij noch hier, noch eerder in zijn evangelie (Luk. 4: 22; 19) gezegd. Nergens heeft hij ook maar enigszins aangeduid dat er naast de beide apostelen die de naam Jakobus droegen, nog een derde Jakobus in de gemeenschap van Jezus en Zijn gemeente geweest is. Maar hoe zou Theophilus, voor wie Lukas zijn evangelie en de Handelingen der Apostelen geschreven heeft, op de gedachte zijn gekomen dat wanneer Petrus na de terdoodbrenging van Jakobus I bij zijn vertrek uit Jeruzalem, om veilig te zijn voor de vervolgingen van Herodes, met de woorden (Hand. 12: 17): "boodschapt dit aan Jakobus en aan de broeders", een Jakobus als toenmalig voorganger van de gemeente te Jeruzalem aanduidt, daaronder niet Jakobus II, de apostel, maar Jakobus III, de broer van de Heere in lichamelijke zin zou moeten worden verstaan. Men zegt dat hij uit zichzelf had kunnen weten dat Jakobus, de beroemde voorganger van de gemeente te Jeruzalem niet de Apostel Jakobus II, maar Jakobus III, de broer van de Heere was en hij had dus slechts aan deze laatste kunnen denken toen hij die woorden van Petrus las. Wij beweren daarentegen dat Theophilus, daar hij zo weinig bekend was met de gemeente te Jeruzalem, bij hetgeen hij hier las en wat hij verder kreeg te lezen van de grote voorganger Jakobus, na de dood van Jakobus volstrekt alleen kon denken aan Jakobus II, die hem slechts bij name bekend was door de opsomming van de apostelen door Lukas in Luk. 6: 14 en Hand. 1: 13 Zo’n gewichtig en veelbetekenend man, die zo lang en zo krachtig de joods-christelijke kerk geleid heeft, een eigen brief geschreven en de erenaam "broeder van de Heere" droeg (Gal. 1: 19), verwart men niet in zijn eigen gedachten met Jakobus III, wanneer men van een Jakobus II weet, maar men herkent al deze benamingen juist als van deze Jakobus II. Heden komt nog voor geen enkele onbevooroordeelde lezer bij het lezen van de apostelgeschiedenis, deze persoon, deze Jakobus III, in gedachte, wanneer er niet eerst door de verklaarders over gesproken wordt. P. Lange heeft wel gelijk als hij schrijft: "Dadelijk na de dood van Jakobus I komt in de geschiedenis van de apostelen weer een Jakobus op het toneel, die alleen deze naam draagt. Het is nu toch een zeer onwaarschijnlijke gevolgtrekking dat, terwijl Jakobus, de zoon van Alfeüs (Jakobus II) in korte tijd spoorloos van het toneel verdwenen zou zijn, zonder dat hij de eer waardig gekeurd is dat er ergens door de geschiedschrijvers van zijn dood melding gemaakt is, nu plotseling een niet-apostolische Jakobus verschenen zou zijn, die zelf een verheven plaats in de kring van de apostelen zou ingenomen hebben." Het is ook 2) volstrekt niet te begrijpen hoe in Hand. 15: 6vv. en 21: 18vv. de beide apostelen die de hoogste plaatsen bekleedden, Petrus en Paulus, het gezag van Jakobus op zo’n overtuigende wijze konden handhaven, indien deze Jakobus niet eveneens een apostel geweest was, maar slechts een man die men om zijn bloedverwantschap met Jezus en om zijn hoog zedelijke rechtschapenheid tot opziener van de gemeente te Jeruzalem verheven had, zoals die verdedigers van een Jakobus III zeggen. Dit zijn toch allemaal maar

deels uiterlijke, deels persoonlijke voorrechten, waarvoor de apostolische waardigheid die door Christus zelf opgedragen is, toch veel te hoog staat dan dat de gemeente te Jeruzalem een Jakobus III zou genomen hebben, wanneer Jakobus II te hunner beschikking stond. Tenslotte 3) spreekt het het getuigenis van de Schrift tegen wanneer men zegt dat de vier broeders in de tweede rij zonen zijn van Jozef en Maria, terwijl toch in MATTHEUS. 27: 56 en Mar. 15: 40, 47 Maria, de vrouw van Kleopas (Joh. 19: 25), de moeder van Jakobus de kleine genoemd wordt, d. i. van de apostel Jakobus II en ook van Jozes, waaruit toch duidelijk blijkt dat juist Alfeüs of Kleopas en de andere Maria (MATTHEUS. 27: 61) de ouders van die vier broers waren. Maar waarom wil men dan niet erkennen dat de twee rijen van namen die hierboven aangehaald zijn, geen twee soorten van personen, maar slechts dezelfde personen in een dubbele relatie zijn? Weliswaar zijn die schriftplaatsen, waar van de broers van de Heere gezegd wordt dat zij bij Zijn leven niet in Hem wilden geloven, maar pas na Zijn dood zich bij de gemeente van de gelovigen voegden (Joh. 7: 3 Hand. 1: 14), wanneer men die toepast op de vier broers die in MATTHEUS. 13: 55 en Mark. 6: 3 bij name genoemd worden, een steen des aanstoots waar men niet overheen komen kan. Men moet er echter ook op letten dat de lieden in Nazareth in MATTHEUS. 13: 56 en Mark. 6: 3 ook uitdrukkelijk zeiden van de zusters van Jezus: "zijn ze niet allen bij ons (te Nazareth)? " terwijl zij van zijn broeders de namen vermelden en dus duidelijk genoeg doen verstaan dat deze broeders hun vaderstad hebben verlaten en zich elders gevestigd hebben. De laatste omstandigheid doet ons vermoeden dat drie van deze broers discipelen van Jezus geworden zijn, maar dat de beide Maria's, de moeder van de Heere en de vrouw van Kleopas met Jezus naar Kapernaüm verhuisd waren (vgl. MATTHEUS. 8: 15 en 12: 22 De eerste omstandigheid doet ons ook vermoeden dat de zusters, die in Nazareth achtergebleven waren, daar gehuwd zijn en dat nu haar echtgenoten de ongelovige broers van Jezus waren. De naam broer heeft voor de Israëlieten een veelomvattende betekenis en sluit alle graden van verwantschap en alle betrekkingen, waarin de verschillende leden van een familie tot elkaar staan, in zich (vgl. behalve de bij MATTHEUS. 19: 2 aangehaalde teksten, nog Gen. 29: 12; 2 Kon. 10: 13 Wij hebben deze mening bij MATTHEUS. 19: 2 en Joh. 2: 10; 7: 5 uiteengezet, maar bij MATTHEUS. 1: 25 en 2: 23 hebben wij ook aangeduid, waarom wij het voor geheel ondenkbaar houden dat de Heere lichamelijke broers of zussen uit het huwelijk van Jozef met Maria gehad zou hebben. Wij zijn ons bewust dat wij met dat idee de betekenis van de Schrift niet verkleinen, maar integendeel vergroten en dat wij ook geenszins de goddelijke bestemming van het huwelijk (Gen. 1: 28) tekort doen, wanneer wij denken aan de spreuk: "hetzelfde is niet goed voor allen" en houden ons aan het woord van Christus in MATTHEUS. 19: 11 en aan het woord van Paulus in 1 Kor. 7: 5, 7 en aan de karakteristiek van de gemeente van Zion in Openbaring 14: 4

De wet van Mozes werd door Jakobus niet beschouwd als een noodzakelijk middel tot rechtvaardiging, dat geheel buiten en naast het geloof aan Christus staat, zoals naderhand door Joodse leraars in de gemeente van Paulus aan de christenen uit de heidenen verkondigd werd, maar Jakobus beschouwde de wet als een door God ingestelde leefregel, waaraan ook de Joden die christenen geworden waren, zich moesten houden, in vrije gehoorzaamheid van de kinderen van God (MATTHEUS. 17: 25; 23: 3; 24: 20 Daarom kon hij, hoezeer hij ook bij zijn geloof aan Christus Jood bleef, toch op de apostelvergadering te Jeruzalem in het jaar 50 van harte ermee instemmen dat de zaligheid in Christus Jezus aan de heidenen verkondigd werd, zonder hen eerst onder de wet van Israël te stellen (Hand. 15: 5) en toen Paulus zich onder bijzondere omstandigheden ook op zijn standpunt plaatste (Hand. 21: 18vv.), reikte hij opnieuw aan Paulus de rechterhand en liet hem gaan om gezegend onder de heidenen werkzaam te zijn naar zijn eigen grondbeginselen (Gal. 2: 9). Zeer verschillend was de innerlijke ontwikkeling van de beide apostelen, daarom was ook hun verhouding tot de mozaïsche wet een andere; en nu bediende de Heere Zich van de één voor dit en van de ander voor dat werk, dat Hij tot bevordering van Zijn rijk wilde volvoeren. Daar Paulus Farizeeër

was, had hij de wet aangezien voor het middel om de gerechtigheid te verkrijgen, maar met die beschouwing was hij geheel beschaamd uitgekomen en had pas vrede gevonden toen hij door het geloof in Christus van de wet vrij geworden was. Daarom voelde bij zich ook in Christus als van de wet van Mozes afgestorven en alleen door de wet van Christus levend (Rom. 7: 6; 1 Kor. 9: 21 en kon hij voor hen die zonder de wet waren, voor de heidenen worden "als zijnde zonder wet". Jakobus was daarentegen opgevoed in huisgezinnen, zoals dat van Zacharias en Elisabeth, waar men in het geloof in het genadeverbond dat door God met Zijn volk gesloten was, de wet als een getuigenis van dit verbood beschouwde en zijn vreugde en troost daarin vond (Luk. 1: 6 Van het begin af dat hij een discipel van Jezus geworden was, had hij de Heere horen zeggen: "Meent niet dat Ik gekomen ben om de wet en de profeten te ontbinden; Ik ben niet gekomen om die te ontbinden, maar om te vervullen" en had hij uit de bergrede en uit de wandel van de Meester zelf een gerechtigheid leren kennen, beter dan die van de Schriftgeleerden en Farizeeërs. Om naar deze gerechtigheid te streven, moest hij door Hem die ons door God gegeven is tot wijsheid en gerechtigheid, maar ook tot heiliging en verlossing, met krachten van de toekomende wereld toegerust worden. Daarom trachtte hij ook altijd om de wet in elk opzicht gehoorzaam te zijn. Zo kon hij hetgeen voor Paulus een roeping was, die hij uit zelfverloochenende liefde tot zijn volk vervulde wanneer het nodig was, dit namelijk, om voor hen die onder de wet waren te worden "als zijnde onder de wet, " opdat hij ze ook zou mogen winnen (1 Kor. 9: 20), tot zijn eigenlijke roeping maken. Hij voldeed daarbij veel meer aan de behoefte van zijn eigen hart, dan dat hij daardoor van zijn standpunt afging en zichzelf moest verloochenen. Door hem probeerde, zoals wij op een andere plaats reeds herinnerd hebben Ac 12: 17 Christus voor het laatst in Zijn verheven liefde om de Joden als volk voor Zijn rijk te winnen (MATTHEUS. 23: 37). Heeft een andere Bijbelverklaarder hem de laatste, liefelijkste verkondiger van het evangelie aan het Joodse volk genoemd, dan mogen wij hem wel vergelijken met de donkerrode gloed, waarin de zon zich hult wanneer zij ‘s avonds wil ondergaan. Na de terdoodbrenging van deze getuige van het geloof zou toch de maat van de zondeschuld van het Joodse volk vol zijn en de nacht voor zeer lange tijd aanbreken (MATTHEUS. 23: 35). Daarom vertoonde de zon van de genade zich nog eens, voordat zij onderging, zo vuurrood in haar laatste genadebode en deed het hoogste wat de liefde kon doen om de verharde harten zo mogelijk nog te winnen. Ook Josephus heeft daarvan iets gevoeld, wanneer hij volgens het bericht van Eusebius daarvan zegt: "al het leed van de verwoesting van Jeruzalem is de Joden overkomen uit wraak over Jakobus de rechtvaardige, die, hoewel hij volgens het overeenstemmend oordeel van allen de rechtvaardigste geweest is, toch door hen gedood is." Volgens zijn verhouding tot Israël en zijn roeping voor dit volk, daar het nog niet voor altijd gescheiden was van de christelijke zaligheid en zijn verharding pas bezegeld werd met de moord op de laatste geloofsheld, ziet Jakobus de nog levende Joden even goed aan voor geboren leerlingen van het christendom, als hij in de christenen uit de Joden, net als de apostel Paulus (Gal. 6: 16), de ware leden van het volk Israël ziet. Wanneer hij zich dus tot de twaalf stammen wendt, maakt hij geen onderscheid tussen hen die tot de oude en die tot de nieuwe godsdienstgemeenschap behoren; hij noemt dan ook hun vergadering in hoofdstuk 2: 2 nog geen ecclesia (kerk) maar nog synagoge (school) Re 2: 9, maar hij heeft (geheel anders dan Petrus met zijn "aan de vreemdelingen die in de verstrooiing zijn" in 1 Petrus 1: 1) de Joden als zijn theocratisch-nationale broeders op het oog. Zij die hun edelste kern uitmaakten, waren reeds zijn broeders in het geloof in Christus Jezus geworden en volgens hun roeping waren ook alle anderen bestemd om het te worden; en zelfs bij deze laatsten had hij, omdat ze erkenden dat hij "rechtvaardig" was, betekenis genoeg om hun wat te kunnen zeggen. Het spreekt daarbij echter vanzelf, hetgeen ook uit hoofdstuk 2: 1, 7 en 5: 7 duidelijk mogelijk blijkt, dat de eigenlijke ontvangers van de brief degenen zijn die reeds christen geworden zijn, om welke reden de apostel zichzelf niet alleen een dienstknecht van God noemt, maar ook van de Heere

Jezus Christus, van de nabijheid van de Heere spreekt en er nog vele andere zinnen invlecht die ons doen veronderstellen dat de lezers op een christelijk standpunt staan. Het zijn juist lezers die hetgeen aan hen geschreven werd, ook aan hun broeders naar het vlees moeten doorgeven, met wie zij nauw verbonden samenleven en onder wie zij moeten proberen om hun geloofsovertuiging altijd verder te verbreiden (vgl. hoofdstuk 5: 19). Daar Jakobus bij "de twaalf geslachten" uitdrukkelijk voegt "die in de verstrooiing zijn", moeten wij, zoals ook hierboven verklaard is, aan de christenen in de joodse diaspora of aan de joods-christelijke gemeenschappen in de landen buiten Palestina denken. Wij denken daarbij naar de toenmalige tijdsomstandigheden uitsluitend aan de landen Fenicië, Syrië en Cilicië en ook aan het eiland Cyprus (Hand. 9: 2; 11: 19, 25; 12: 17, waar men in elk geval Mesopotamië nog bijvoegen kon, wanneer men Handelingen 11: 30 in aanmerking neemt. Aan de ene zijde namelijk staat het vast dat Jakobus pas in het jaar 41 n. Chr. zijn brief geschreven heeft, want hij zou zich hierboven niet zonder meer Jakobus kunnen noemen, indien de apostel van dezelfde naam, Jakobus de oudere, niet reeds sedert geruime tijd ter dood gebracht was (Hand. 12: 1), zodat niemand meer aan hem kon denken. Aan de andere zijde echter kon de brief ook niet na het jaar 50, het jaar van de vergadering van de apostelen (Hand. 15: 1vv.) geschreven zijn; zijn samenstelling is eerder geweest in de jaren 47-49, toen Paulus samen met Barnabas misschien nog op zijn eerste zendingsreis (Hand. 13 en 14 was of pas kortgeleden in Antiochië teruggekeerd en bij de stichting van christelijke gemeenten uit de heidenen nog niet in twist met de Judaïsten van de moedergemeente te Jeruzalem gewikkeld was. Er is hier nog maar weinig gesproken over een relatie tot de gemeenten uit de heidenen in hoofdstuk 2: 18; 3: 1, maar van de strijd over de besnijdenis en de andere ceremoniën van de wet, die omstreeks het jaar 50 n. Chr. begon (Hand. 15: 1vv.), is nog in het geheel geen sprake. Andere zaken vormen het onderwerp van de behandeling; het is, zoals onder b2 in de tweede aanhaling bij het zesde deel aangemerkt werd, het sadduceïsme dat in het Helleense Israël van de verstrooiing veld won, dat Joodse christendom dat tegen de wet was, waartegen de apostel strijdt, terwijl Paulus later met het farizese, wettische christendom te doen heeft. Bij Jakobus, wiens leerwijze veel overeenkomst heeft met die van het evangelie van Mattheus, daar hij in het bijzonder meerdere malen woorden van Christus uit de bergrede aanhaalt, is alles op het doen, op het werkdadige christendom gericht. Het christelijk geloof geeft kracht om de hele wet, zoals Christus die uitlegt, te houden; daarentegen zijn de verzoening door Christus’ dood en het hemelse priesterschap van de opgestane Heer, dingen waarover hij nog geheel het stilzwijgen bewaart. De tijd voor het ophouden van het aardse offer en van het priesterschap en om de joods-christelijke gemeenten van dat alles te ontslaan, hetgeen de grondslag is van de brief aan de Hebreeën, was nog niet gekomen; de Joden moesten eerst nog ware Israëlieten worden, werkelijke volbrengers van de wet, voordat het christendom in zijn waarde door hen begrepen kon worden. Zij moesten vrij worden van het zelfbedrog van hen die de wet horen en niet doen, vrij van de zucht om leraars voor anderen te zijn, van het misbruik van de tong en van het ijdel zweren, van het voortrekken van de rijken in de vergadering en van de plannen tot eigen verrijking, in het algemeen van de schaduwzijde van het gewone joodse karakter, dat dan eens zijn steun vond in farizese eigengerechtige hoogmoed, dan eens in de verwaande vrijheidszin van de sadduceeën. Onze brief is, zoals Ernst die kenschetst, het krachtige getuigenis van een hart dat de zaligmakende kracht van Gods wil bij zichzelf ervaren heeft, tegenover de heerlijkheid van de wereld die uiterlijk gelukkig maakt, maar innerlijk de mens verderft met haar schijnbare rijkdom, haar bedrieglijke wijsheid, haar grondeloze en verwerpelijke zelfverheffing. De groet "zaligheid", eigenlijk "vreugde, " klinkt bijna werelds, vooral vergeleken met de groeten van de andere brieven in het Nieuwe Testament, die gewoonlijk beginnen met "genade en vrede, " maar de groet is niet werelds. Weliswaar eist de wereld alle vreugde voor zich op, alsof zij alleen vreugde kon geven en

vreugde genieten, maar in waarheid kan toch de reine, duurzame vreugde slechts door kinderen van God genoten en daarom slechts aan hen als begroeting aangeboden worden.

Het hoofddeel van de brief, dat hier begint, bevat geen dogmatische verklaringen en is evenmin als de eerste brief van Petrus, die met onze brief verbonden is, een leerrede. Veelmeer is het nu eens een vertroosting en versterking, die de apostel de christenen aan wie hij schrijft, in geestelijke gaven doet toekomen, dan eens een terechtwijzing en waarschuwing, die soms in een bedreiging overgaat. Daarbij volgt hij geen bepaalde orde, maar hij schrijft zoals "het hem voorkomt, " om een reeds vaker gebruikte uitdrukking van Luther ook hier te gebruiken.

Vs. 2-27. Toespraak aan de lezers betreffende de aanvechtingen door lijden, dat van buiten en door verzoekingen, die van binnen over hen komen."Zaligheid, " dit woord heeft de apostel de lezers als groet toegeroepen; hij weet toch wel dat zij zich in een toestand bevinden, waarin zij menige aanvechting door lijden te verduren hebben, maar hij neemt zijn woord niet terug. Juist zulke aanvechtingen zullen zij, omwille van de winst voor de innerlijke mens die daaruit bij een rechtschapen geloof geboren zal worden, als een oorzaak van vreugde erkennen, een standvastig geduld tot aan het einde bewaren, met standvastig vertrouwen hiertoe wijsheid van boven afbidden, in geringheid roemen over hun hoogheid, terwijl de rijken door wie zij verdrukt worden, zich toch slechts kunnen beroemen op de geringheid die hen wacht, wanneer zij blijven wie zij zijn. Ze zullen vol vrolijke moed uitzien naar de kroon die weggelegd is voor hen die de aanvechting doorstaan hebben en zo bewezen hebben goede strijders te zijn (vs. 2-12). Behalve deze heilzame aanvechtingen door lijden dat van buiten komt, zijn er ook nog zeer gevaarlijke aanvechtingen door de verzoeking, die zich van binnen verheft en tot het kwaad aanspoort. Deze komt niet van God, zoals menigeen ten onrechte meent, maar het is onze eigen boze lust die tot het kwade aanspoort en verlokt en het einde van de voortgang van lust tot zonde en vandaar verder tot de volbrenging van de zonde is niet het leven maar veeleer de dood (vs. 13-15). De christenen mogen zich dus niet aan stemmingen en gevoelens overgeven, die lasterlijk en vijandig tegen God zijn, maar zij moeten Hem als de onveranderlijk goede God en standvastig trouwe Vader in het oog houden, van wie niets dan louter goede en volmaakte gaven uit Zijn hemel neerdalen. Zij moeten zich als Zijn kinderen voelen, die Hij voortgebracht heeft naar Zijn wil door het Woord van de waarheid opdat zij eerstelingen zouden zijn van Zijn schepselen (vs. 16-18). Daar de apostel zijn toesprak aan de lezers zo op het Woord van God heeft gebouwd, dat in de christelijke gemeente bekend is, neemt hij de gelegenheid waar in leer en vermaning verder over de juiste verhouding tot dit woord te spreken. Wat hij daar zegt hangt gedeeltelijk samen met de gedachten die hij eerder behandeld heeft en gedeeltelijk met specifieke zonden en gebreken die in de bewuste gemeenten uit het farizese jodendom in het christendom mede overgegaan zijn en die deze met verderf dreigen (vs. 19-27).

a) Houdt het niet voor een oorzaak van verdriet, maar veeleer voor grote vreugde die alle droefenis buitensluit, mijn broeders, die door het geloof in Jezus Christus met mij het kindschap van God ontvangen hebt (vs. 18; 2; 1), wanneer gij, zoals inderdaad met u het geval is, in velerlei verzoekingen valt, zodat gij van meer dan één zijde tegelijk met nood en tegenspoed te strijden hebt, (1 Petrus 1: 6).

MATTHEUS. 5: 11 Rom. 5: 3

De lezers van de brief hadden hem zijn groet "zaligheid" moeten beantwoorden zoals Tobias die van de engel beantwoordde (Tob. 5: 12 : "Hoe zou ik vreugde hebben, daar ik in

duisternis zitten moet? " Daarom is hij hen dadelijk voor. De ergernis van het kruis gaf, vooral aan de Joodse harten, veel te doen (1 Kor. 1: 23); en al is ook door het geloof in het evangelie de ergernis van het kruis van Christus verbroken, dan verheft zich toch de ergernis tegen het kruis van de christen, tegen de gemeenschap met het kruis van Christus nog dikwijls. Daartegen getuigt de apostel nu zo sterk, maar toch niet te sterk. Wanneer nu Jakobus van Christus' kruis en van de vrucht daarvan niet zo nadrukkelijk getuigt als dat in andere brieven van de apostelen voorkomt, dan is dat toch reeds een woord dat niet anders dan in het geloof in het kruis van Christus kan worden uitgesproken. De Geest uitgezonden na de volmaking van Christus door het lijden tot in de dood heeft pas licht en kracht verleend om zo te denken en te spreken (Hand. 5: 41 Hebr. 10: 34). Dat men het lijden voor vreugde acht, is zeker niet het eerste wat men voelt; het natuurlijk gevoel, zoals dat in Hebr. 12: 11 wordt beschreven, komt dikwijls het eerste op; maar in de nieuwe mens dringt de Geest dikwijls door. Het woord van de apostel is dus eigenlijk geen vermaning, maar een toespraak: gij zoudt mogen, gij zoudt kunnen enz., er is kracht voor. Er zal nog een tijd komen, dat gij die een tijd lang bedroefd zijt geweest, u zult verblijden (1 Petrus 1: 6v. ; 4: 12); laat maar de verlichte Geest hoe eerder hoe liever in die opvatting van het lijden doordringen.

Lijden als vreugde te zien is een privilege van de kinderen van God; voor hen is het lijden van deze tijd enkel vreugde, omdat dit het zaad is tot volkomen vreugde van de eeuwige zaligheid (2 Kor. 4: 17).

Een hart aan Christus overgegeven kent geen hogere vreugde dan over hetgeen ons beproefder, vaster, volhardender maakt in Zijn dienst; het wil geen andere weg naar de hemel gaan dan die de Heere ons is voorgegaan.

Van welke aard de "verzoekingen" waren, waarmee "de twaalf stammen die in de verstrooiing zijn" werden bezocht in de landen waar zij woonden, blijkt uit de geschiedenis van de nieuwtestamentische tijd; De tijd van de regering van keizer Claudius (van 41-54 n. Chr.) is namelijk een tijd geweest van steeds terugkerende hongersnood in het Romeinse rijk ("Ac 11:
Vooral omstreeks het jaar 48 zijn Syrië, Cilicië en Fenicië er zwaar door getroffen; in zo'n tijd komt gewoonlijk de hongertyphus voor, zodat de woorden van de apostel in vs. 27; 2: 13vv. ; 5: 13vv. omstandigheden van die tijd als grondslag hebben. Met liefdegaven uit zijn gemeente te Jeruzalem kon hij zeker de christenen in Antiochië, die wij ons voorstellen als degenen die het eerst de brief hebben ontvangen ("Jas 2: 4, niet te hulp komen, zoals zij eens de Jeruzalemse christenen hadden geholpen (Hand. 11: 27vv.), want hij had zelf met zijn gemeente zwaar moeten lijden in die moeilijke omstandigheden. Maar wel staat hij hen met troost en toespraak terzijde als een man die uit eigen ervaring de verzoeking kent, waarin hij de gemoederen tracht moed in te spreken en oefent hij drukt uit op het geweten van de joodse volksgenoten, door wie de arme christenen in een zo moeilijke tijd nog meer onderdrukt en benadeeld werden, als "de rechtvaardige", waarvoor ook de nog ongelovige Joden hem erkenden (hoofdstuk 2: 5vv. ; 5: 1vv.).

Gij kunt ze als vreugde zien, omdat gij weet dat de beproeving van uw geloof, wanneer gij die zegevierend doorstaat (1 Petrus 1: 7), lijdzaamheid werkt, geschiktheid om geduldig het lijden te dragen, totdat het weer wordt weggenomen (Rom. 5: 3).

Tot volmaaktheid, tot waarheid, d. i. tot een volkomen oprecht gemoedsbestaan tegenover God, de naaste en zichzelf, tot volledigheid en ijver in alle goede werken is de christen geroepen en ook met de vele verzoekingen die God over hen komen laat, heeft Hij geen ander doel dan hen tot deze voortreffelijkheid op te leiden. Dit weten wij. En hier vernemen wij dat

de lijdzaamheid, indien zij namelijk een volmaakt werk heeft, d. i. indien zij is en doet wat zij is en wezen kan, bij uitnemendheid voor de volmaking, de loutering, de aanvulling van het christelijk karakter bevorderlijk is. Ja dat zij deze teweeg brengt op die manier dat de bedoelingen van God met het geven van het leed bereikt worden. Het volmaakte werk van de lijdzaamheid bestaat dus in de meer volledige ontwikkeling van de christen als christen. En wat is een christen? Wat anders dan een zondig mens die in God en de Heere Jezus Christus gelooft, die door dit geloof wedergeboren is tot een levende hoop en die de wet van de liefde in zijn hart draagt. Het volmaakte werk van de lijdzaamheid zal dan bij de lijdende in de volmaking, de loutering, de aanvulling van zijn geloof, zijn hoop, zijn liefde moeten bestaan. En in de eerste plaats zal moeten blijken dat de lijdende christen de grote of kleine beproeving waarin zijn God hem komen doet, metterdaad beschouwt, waardeert en gebruikt als een beproeving van zijn geloof. Ook zal aan de dag moeten komen dat zijn geloof echt geloof is, geheel oprecht en ook in het lijden niet gebrekkig, maar tot alles bereid en bekwaam waartoe het door het lijden en onder het lijden geroepen wordt. De aard van het christelijk geloof zal zich meer en meer in hem moeten openbaren als "niet alleen een zeker weten of kennen, " maar veel meer een vast vertrouwen, een zich vasthouden als ziende de Onzienlijke. Van een palmboom is ten onrechte beweerd dat bij beter groeit naarmate hij meer gedrukt wordt; doch er moet gezegd worden dat dit een waarheid is van het christelijk geloof. Een steeds stillere berusting, een aangroeiende kracht tot dragen moet zich uit dat geloof ontwikkelen. Het moet gelijk blijven, ook als de langdurigheid van de beproeving nog een proef bij haar zwaarte voegen wil; steeds blijmoediger moet zich het gelovige hart verenigen met de door het Woord van God immers overal gepredikte waarheid dat het slechts door vele verdrukkingen is dat men ingaat in Zijn koninkrijk. Steeds inniger moet de overtuiging zijn dat de hemelse Vader hem die Hij lief heeft, kastijdt; dat Hij voor degenen die Hem liefhebben, alle dingen zal doen meewerken ten goede. En die overtuiging moet niet wankelen, wanneer steeds zwaardere dingen worden opgelegd. En waar hoop op hoop teleurstelt, steun op steun ontvalt en steeds nieuwe scheidingen het hart verscheuren, daar moet blijken dat het aangevochten hart nochtans rust en roemt in dit heerlijk woord: niets zal mij scheiden van de liefde van God, die is in Jezus Christus, mijn Heer! Waar het hart zich soms nog zo vreemd kan houden, omdat zware, vele herhaalde slagen een zondig hoofd treffen, waar men zich nog zo vaak gedrongen voelt een "waarom" op te werpen, terwijl in de heilzame beproeving van het geloof een voldoende "daarom" gegeven is, waar nog soms hartstochtelijke droefheid, een niet geheel eerbiedig beklag of een strak en somber gelaat de wereldling de vraag op de lippen legt: waar is nu zijn God? Daar heeft de lijdzaamheid haar volmaakt werk zeker nog niet. Dit wordt slechts daar gezien waar de lijdende christen, ook onder zwaar en langdurig leed, tot een levend getuigenis wordt dat Gods Woord waarheid en het geloof een godskracht is. De christen is een mens, wedergeboren tot een levende hoop door de opstanding van Jezus Christus uit de doden. Hij verwacht een onverderfelijke en onbevlekkelijke en onverwelkelijke erfenis, die in de hemelen voor Hem wordt bewaard. Hij verwacht het heil dat bereid is om geopenbaard te worden in de laatste tijd. Hij reist een hemel tegemoet waar God alle tranen van zijn ogen zal afwissen, waar de dood niet meer zijn zal, noch rouw, noch geschreeuw, noch moeite, maar al deze eerste dingen zullen zijn weggegaan. Deze hoop moet hem eerder doen leven in een eeuwige toekomst dan in het bijna voorbije tegenwoordige. Deze hoop moet zijn hart op zijn schat richten en hem doen zoeken en bedenken de dingen die boven zijn, waar Christus is, gezeten aan de rechterhand van God en niet die op de aarde zijn. Deze hoop moet zijn gemoed reinigen en het wegtrekken van de begeerlijkheid van het vlees, de begeerlijkheid van de ogen, de grootsheid van het leven en van alles wat niet uit God, maar uit de wereld is. Deze hoop is in staat hem onder het lijden van deze tegenwoordige tijd meer dan te vertroosten. En hoe dierbaar moeten de vele beproevingen van het leven deze hoop voor de christen maken! Hoe moeten zij hem doen staren op die

heerlijkheid, waartegen het lijden van het nu niet opweegt, doen verlangen naar dat hemelse geluk, dat door geen enkele smet, door geen enkele smart zal worden beneveld. Hoe moeten zij de kracht van deze hoop om de ziel los te maken van het stof en het zondige hart van zijn laatste verkeerdheden te reinigen, verdubbelen en verhogen! En waar dit bij de door lijden beproefde christen het geval niet of niet voldoende is, waar men hem echt soms ziet huilen als hen die geen hoop hebben; waar de hoop die hij heeft voor hem niet genoeg schijnt te zijn en hij, hoewel tevergeefs, zijn troost ook elders zoekt, waar hij, ook al is hij geduldig in de verdrukking, zich te midden van zijn verdrukking nooit echt in zijn hoop verblijden kan; waar zijn heerlijke hoop, met de kastijdingen van God in heilig verband, geen dubbele kracht heeft om hem in de strijd tegen zonde en wereld te sterken daar is hij nog niet werkelijk een christelijk lijder; daar kan van zijn lijdzaamheid niet gezegd worden een volmaakt werk te hebben. Want dit heeft zij slechts daar, waar zij hem ook in het vasthouden aan zijn hoop oefent en volmaakt, in het belijden van zijn hoop geheel oprecht en in geen vrucht van de hoop gebrekkig wezen doet. Dit heeft zij slechts daar, waar zij hem, te midden van vele en zware beproevingen door zielsverheffing groot, door blijmoedigheid beminnelijk, door hemelsgezindheid gelukkig maakt.

Maar de volharding, waarin gij reeds een begin hebt gemaakt, moet volkomen doorwerken. Zij moet steeds meer bevestigd worden en door de beproevingen, hoe hoog die ook mogen stijgen en hoezeer die ook mogen vermeerderen, moogt gij u nooit tot iets laten brengen waardoor gij uw geloof in Gods woord en uw belijdenis van Christus zoudt verloochenen. Gij moet zo’n volhardend geduld oefenen, opdat gij volmaakt zult zijn en geheel oprecht in wat gij als discipel van Christus moet zijn (hoofdst. 2: 7), in geen ding gebrekkig, niet te kort komend in de christelijke volmaaktheid die gij moet bereiken (MATTHEUS. 5: 48).

De lijdzaamheid waarover de apostel spreekt, is het tegendeel van het schuwen van het lijden, dat de smart tracht te ontwijken, van de koude onderwerping, die er zich over heen tracht te zetten, van het zwakke buigen en zich krommen onder de smart, van moedeloosheid en ongeduld, van kleingeloof en troosteloosheid en hopeloosheid. Zij voelt de smart, maar zij kent ook de gedachten van de goddelijke liefde in de smart en daarom is zij bereid en gewillig om de beproeving van het lijden te dragen zonder met God te strijden, die moedig te dragen, zonder de bedoeling van de liefde van God te miskennen en vol hoop op het doel te wachten en alles af te wijzen wat deze bedoeling mocht weerstreven. Haar kracht is het geloof dat door de druk van het lijden tot ontwikkeling van de daarin liggende krachten gedwongen wordt, terwijl de hele mens tot energiek verheffen van zichzelf en tot werkelijk terugkeren van zijn hele zijn tot God wordt gedwongen. Zij treedt te voorschijn als de aarde, die in de storm opnieuw vruchtbaar is gemaakt, als de moederlijke bodem, waaruit de vruchten voor de eeuwige oogst opspruiten. Evenals echter de strijd niet omwille van haarzelf wordt gestreden, maar in de hoop op overwinning, zo is ook de lijdzaamheid niet het uiteindelijke doel van God bij de beproeving die hij zendt en niet de laatste oorzaak van vreugde dat men deze vinden zal, maar slechts trap en ladder om datgene te bereiken wat de goddelijke liefde met de beproeving op het oog heeft; dit laatste en hoogste is de zedelijke volmaking, waarvoor de kroon van het eeuwige leven zeker is (vs. 12).

En indien het iemand van u aan wijsheid ontbreekt om zo te leven dat hij voor verzoekingen van eigen schuld bewaard blijft en door die die de Heere hem toezendt, bevestigd wordt, laat hij die van God vragen, die een ieder, zonder onderscheid, als hij biddend tot Hem komt, eenvoudigweg (Rom. 12: 8; 2 Kor. 9: 13 geeft zonder verwijt (Sir. 20:
41: 28) en a) zij zal hem gegeven worden, zoals het voorbeeld van Salomo toont (1 Kon.
9vv. Spr. 2: 3vv. MATTHEUS. 7: 7, 11).

Jer. 29: 12 MATTHEUS. 21: 22 Mark. 11: 24 Joh. 16: 24; 1 Joh. 3: 22; 5: 14

De wijsheid die een gelovige tekort kan komen, is wat men gewoonlijk "levenswijsheid" noemt. Deze heeft hij nodig om zich in moeilijke uiterlijke omstandigheden zo te gedragen dat hij in geen andere verzoeking komt dan die hem buiten eigen schuld treft en om in die die hem treft, niets te doen wat die onnodig verzwaart (volgens Bruckner: om de verzoeking in het juiste licht te zien en die op de juiste wijze te weerstaan, zodat zij niet tot innerlijke verzoeking (vs. 13) wordt, in plaats van de weg tot volmaaktheid (vs. 4) te zijn). Zo'n wijsheid is een gave, waarvan het bezit niet is af te meten naar de mate van het geloof, maar die bij een gelijke staat van geloof de één minder kan hebben dan de ander. De apostel behandelt daarom het missen van deze niet als iets dat tot een verwijt wordt, maar vermaant alleen om in plaats dat men er bezorgd over wordt, die aan God te vragen in gebed, die allen zonder onderscheid geeft wat zij nodig hebben en bidden. God geeft aan allen zonder onderscheid, bevoorrecht dus niet de één boven de ander, zodat men zou kunnen twijfelen of men het gevraagde zal verkrijgen. Hij geeft verder "middellijk, " dat wil volgens de grondtekst zeggen dat Hij anders geeft dan mensen, die met een bijbedoeling geven, hetgeen hun eigenlijke doel is, dat Hij alleen geeft om te geven. Tenslotte geeft Hij zonder verwijt, d.
zonder er een verwijt van te maken dat Hij moet geven. Als men er bezorgd over moet zijn dat hij die geeft met een zelfzuchtige bedoeling geeft, hetzij om daardoor zichzelf te verheffen, of om hem die het ontvangt tot iets te verplichten waarop hij geen recht geeft, zonder hem die het ontvangt uit zijn behoefte, die tot geven noodzaakt, een verwijt te maken, dan is het vragen niet gemakkelijk. Tot God kan men echter zonder vrees met zijn gebeden naderen; daarom moet hij, wie het aan wijsheid ontbreekt, bidden tot Hem en zij zal hem worden gegeven.

Bij hetgeen de apostel van God als Gever zei, dacht hij zeker ook wel aan andere gevers, aan die liefdeloze rijken (vs. 10; 2: 15vv. ; 5: 1vv., die als zij geven hun tegenzin verraden door verwijten en hardheid en daardoor zelf hun weldaad weer vernietigen; met een geheel andere Gever, zegt hij tot zijn lezers, hadden zij hier te doen.

God zal hem die om wijsheid bidt, deze ook geven; niet zo, dat Hij de wijsheid geheel gereed in het hart zou uitstorten; zo geeft God in de regel nooit. Maar terwijl de biddende zich in het gebed tot God verheft, met Hem verkeert, voor Hem zijn gedachten openlegt, zal zijn hart hoe langer hoe meer doordrongen worden van de gedachten van God en alle verkeerde opvattingen en dwaze gedachten vanwege de nabijheid van God ontwijken. De indrukken van de goddelijke liefde helpen die verdringen en zo krijgt het goddelijke steeds meer ruimte en kracht in het hart van de ware bidder.

Gebed is nodig. Gebed om de nodige wijsheid die de beproeving haar vrucht, de lijdzaamheid een volmaakt werk geeft, die de christen het van God toegezonden leed doet lijden als een christen, volhardend in het geloof, blijmoedig in de hoop en door de liefde zachtmoedig, gehoorzaam en dankbaar. Gebed, waardoor deze wijsheid van God begeerd wordt, in het ootmoedig gevoel dat zij de mens, hoe wijs ook anders, de christen, hoe gevorderd ook op de christelijke weg, altijd ontbreekt, tenzij God haar geeft en telkens vernieuwt. Gelovig gebed dat van de vaste overtuiging uitgaat dat de hemelse Vader Zijn biddend kind die goede gave niet weigeren, maar eenvoudig geven en hem zijn gebrek niet verwijten zal. Ja, zo'n gebed is niet alleen nodig, wordt niet slechts aangewezen, maar daaraan is de verhoring toegezegd. De afgebeden wijsheid zal gegeven worden. Gegeven, naar de mate van het geloof. Leg dit woord in uw hart, christen, nog jong en tot hiertoe weinig beproefd, ja veeleer langs zachte paden geleid en die toch ook weet dat wij door vele verdrukkingen moeten ingaan in het

koninkrijk van God; om die reden beeft uw ootmoedige ziel voor haar eigen zwakheid! Leg dit woord in uw hart tegen de dag, zal ik zeggen, van het kwaad? Nee, tegen de dag van dat bittere goede, als de Heere ook u vragen zal of ook gij iets kunt drinken van die beker die Hij gedronken heeft en enigszins kunt worden gedoopt met de doop waarmee Hij gedoopt is; als ook van u moeilijke offers zullen worden gevergd of een zware ramp of een serie rampen ook uw krachten zal schijnen te overtreffen. Leg dat woord in uw hart. Die van God begeerde wijsheid zal gegeven worden. En gij, voor wie de tijd van de beproevingen reeds gekomen is: vergeet het niet. Volhard in gebed. Bid vooral niet minder vurig om de goddelijke gave van deze wijsheid dan om de afwending of verzachting van uw leed. Wees niet tevreden indien gij in staat zijt uw leed te dragen; begeer ook vrucht te dragen voor uw God. En indien gij, ondanks uw gebeden, uw geloof nog telkens op zwakheid, uw hoop op wankelmoedigheid, uw liefde op verkoeling betrapt, schrijf het niet toe aan een afwijzing van God, maar daaraan dat uw bidden niet achtervolgd wordt door die nauwgezette trouw, die reeds van een begin van gebedsverhoring dankbaar gebruik weet te maken.

Maar hij moet dat bidden in geloof, erop vertrouwend dat zijn bede zeker zal worden verhoord (hoofdstuk 5: 15), niet twijfelend aan de verhoring (MATTHEUS. 21: 21v. Rom. 4: 19 Sir. 7: 10 ; want wie twijfelt, is als een golf op zee, die door de wind gedreven en op en neer (Wijsh. 5: 15 Aanm.) geworpen wordt en dat is een toestand van het hart waarbij het beeld van God zich nooit helder in hem afspiegelen kan of goddelijke wijsheid in hem kan neerdalen.

Want zo’n mens moet niet menen dat hij met een gebed van dien aard iets ontvangen zal van de Heere, wat hij ook van Hem moge bidden.

Een dubbelhartig man, iemand wiens binnenste verdeeld is, alsof er twee verschillende zielen in hem waren, is onstandvastig in al zijn wegen; nu wordt hij door het ene, dan door het andere gevoel, nu door dit, dan door dat inval in zijn denken en handelen bestuurd (Sir. 2: 14 en "Mr 6: 20.

De apostel schreef aan een gemeente, die de uiterlijke vorm van de godsdienstzaken te veel alleen op het oog had. Nu moest ervoor gewaakt worden dat dit niet zou gebeuren met hetgeen juist het meest innige is, dat uit de diepste diepten van de geest opwelt, het gebed. Men moest niet menen door het gebed in woorden, zonder dat een gevoel van behoefte tot God trok, zonder het bewustzijn dat God dit alleen bevredigen kan en het bevredigen wil, genoeg te hebben gedaan. Om daarvoor te behoeden, dienen de woorden "in geloof, niet twijfelend."

In de korte brief van Jakobus wordt betrekkelijk veel over bidden gesproken (vgl. hoofdstuk 2, 8; 5: 13vv. toont de apostel een waar dienstknecht te zijn van Hem die Zijn discipelen niet slechts geleerd heeft in de oefenschool van het gebed, maar ook daarin hun als een zuiver, volkomen voorbeeld is voorgegaan (Luk. 11: 1vv.). Uit de aard en de wijze waarop Jakobus van het gebed spreekt, blijkt duidelijk dat hij een direct verband erkent tussen het gebed en zijn verhoring, niet slechts in de zin van het modern ongeloof, alsof het gebed slechts op psychologisch vlak een weldadige invloed op het hart van de bidder zou kunnen voortbrengen, maar zo dat het gebed het door God gegeven middel is tot verkrijging van hetgeen wij nodig hebben en dat wij dan ook zonder dit gebed zeker niet zouden verkrijgen.

Het "niet twijfelend" voegt bij het positieve "bidden in geloof" het negatieve. Terwijl het geloof "ja" en het ongeloof "nee" is, is het twijfelen de combinatie van "ja" en "nee" en wel

zo, dat het "nee" het overwicht heeft. Het is het innerlijke wankelen dat niet tot geloof, maar tot ongeloof leidt.

Het is een traagheid van het hart als iemand er niet toe komt om beslist te geloven (Luk. 24: 25). Zo iemand, zegt Jakobus, "is gelijk aan een golf op zee, die door de wind gedreven en op en neer geworpen wordt." De twijfelaar moet echter van de twijfelaar die zich van zijn twijfel als van een verzoeking in het geloof bewust is en wiens verlangen het is om vast te worden in geloof goed onderscheiden worden.

Een dubbelhartig mens is iemand die alles van God schijnt te verwachten, omdat hij bidt en die toch niets van Hem verwacht, omdat hij twijfelt, een mens die wankelt tussen het vertrouwen op God, het vertrouwen op schepselen, het vertrouwen op zichzelf en die eigenlijk op God vertrouwt omdat hij anders geen raad weet, hoewel hij het wel zou willen.

De gave van de wijsheid kan niet met de hand in ontvangst worden genomen en niet in zakken gedaan, die kan alleen in het uiterlijke leven, in het hart worden opgenomen, daartoe behoort een kalm hart en kalm is alleen het hart dat in kinderlijk geloof voor God geopend is. De twijfels werken op het hart als de stormen op de golven van de zee; zij slingeren het heen en weer; de twijfelaar vestigt zijn hoop half op God, half op de wereld. Hij heeft als het ware twee harten, of liever een verdeeld hart (1 Kon. 18: 21); een verdeeld hart is onstandvastig in al zijn wegen, dus ook op de wegen van het gebed; het kan nooit tot een voortdurend en krachtig instromen van het goddelijk licht daarin komen, omdat het nu eens naar God, dan naar de wereld gekeerd is. Daarom kan zo’n mens niets van God ontvangen: niet alsof God hem niets wilde geven; Hij heeft ook met zulke armen hartelijk medelijden, maar Hij kan hun niets geven, omdat het hart zich nu eens opent, dan weer sluit en zo onbekwaam is om de gave aan te nemen. Tegenover de eenvoudige gever (vs. 5) staat de eenvoudige bidder en het zal en moet zo worden dat men God in stilte op zijn persoon werken laat, zoals de bloem zich voor de zonnestralen ontplooit.

Maar de broeder die nederig is, die zich in behoeftige, geringe en gedrukte omstandigheden bevindt, moet zich door die nederigheid zijn vreugde, zijn gelovig gebed niet laten ontroven, noch er zich toe verleiden om aan twijfels plaats te geven (vs. 6vv.); laat hij integendeel roemen in zijn hoogheid, waarop God hem verheven heeft door hem deel te geven aan de zaligheid in Christus (vs. 18; 2: 5

In vs. 2 wekte Jakobus ons op de vele beproevingen die wij ondervinden, voor enkel vreugde te houden. Nu vermaant hij ons de geringheid voor hoogheid te achten en daarin te roemen. Wij leerden van hem dat voor de eerste erkentenis wijsheid van boven nodig is, die in geloof moet worden afgebeden (vs. 5vv.) en wie het tweede wil begrijpen, zal dat ook niet kunnen door de wijsheid van deze wereld.

In plaats van dat de geest zou moeten worden neergedrukt door het bewustzijn van zijn armoede, zijn nederigheid naar de omstandigheden van deze wereld, moet hij zich integendeel verheven voelen door het bewustzijn van een hoogheid, die alle wereldse hoogheid ver te boven gaat, van een goddelijke heerlijkheid die in het goddelijk leven, in de waarde van de kinderen van God gegrond is. Hij noemt dit een roemen, zonder dat hij het gevaar van zelfverheffing hoeft te vrezen; want er is hier geen sprake van een roem die de mens aan eigen kracht en inspanning dankt, maar van een waarde die hem zonder zijn verdienste door God verleend is en die hem alleen door God kan worden verleend. Deze roem, dit zichzelf

beroemen (vgl. Rom. 5: 3; 2 Kor. 11: 30 Gal. 6: 14), vormt dus juist de tegenstelling tot alle hoogmoed en alle zelfverheffing, is onafscheidelijk van het wezen van de ootmoed.

Het christendom stelt rijken en armen in het godsdienstige gelijk, hoewel het geen verandering maakt in de omstandigheden van betrekkingen in het burgerlijk leven. De armste christen is een erfgenaam van de Allerhoogste en zal uiteindelijk een kroon en een koninkrijk beërven (Rom. 8: 17; 1 Kor. 1: 26, 28 Fil. 3: 14 hoofdstuk 1: 12; 2: 5 1 Petrus 2: 9 Openbaring 1: 6). De Joden waren zeer ingenomen door gierigheid en achtten de tijdelijke voorspoed als een bewijs van de goddelijke gunst; ook verwachtten zij een groot vorst als hun Messias, die de grootheid van hun volk zou herstellen en de monarchie van de wereld van Rome naar Jeruzalem zou overbrengen. En de Joodse christenen waren overal met dezelfde zucht van de natie bevangen. En daardoor was er grote reden hen te ontdoen van zulke verkeerde verwachtingen en hen te leren hun harten niet te zetten op de rijkdommen van deze wereld, maar zelfs in het midden van de armoede zich te verheugen op een geestelijke wijze, hun christelijke voorrechten te beschouwen als de deugd en godvruchtigheid die deze bevorderen en als de grootste rijkdommen en allerhoogste waardigheid, vooral omdat zij daardoor verklaard werden kinderen van God te zijn en erfgenamen van de eeuwige heerlijkheid. En als hun armoede veroorzaakt mocht zijn door vervolging die zij geleden hadden omwille van de gerechtigheid, dan zou hun eer des te meer rijzen en hun vergelding des te groter zijn.

En de rijke in aardse goederen, die de geestelijke zegen in hemelse goederen mist, waarmee God ons door Christus heeft gezegend (Luk. 1: 53), laat die niet roemen in zijn onrecht (hoofdstuk 2: 6v. Sir. 13: 4, maar in zijn vernedering; want hij zal als een bloem in het gras vergaan (Ps. 37: 1v. ; 92: 8).

Want de zon komt daarbuiten op in de ons omgevende natuur met haar hitte (Mark. 4: 6) en wat gebeurt er dan? (Jer. 40: 7). Haar hitte maakt het gras dor en zijn bloem valt af en de schoonheid van haar uiterlijk vergaat, zodat het voortaan een treurige aanblik geeft (Ps. 103:
1 Petrus 1: 24
ook de rijke in zijn wegen, te midden
van zijn aan de rijkdom verbonden schitterend levensgenot verwelken (hoofdstuk 5: 1vv. Job
19vv. Luk. 6: 24vv. ; 12: 20v.). a)

1 Kor. 7: 31 Jak. 4: 14; 1 Joh. 2: 17

Uit deze slotzin "zo zal ook de rijke (niet: de rijkdom) in zijn wegen verwelken" blijkt zo duidelijk mogelijk dat in vs. 10 het "de rijke" niet doelt op de "broeder, " de christen, zoals de meeste uitleggers willen, maar integendeel doelt op de rijken van het nog onchristelijke Joodse volk, door wie de arme christenen verdrukt en benadeeld werden. Het "de rijke roeme in zijn vernedering" komt dan vreemd voor, maar juist daarin heeft de uitspraak van de apostel haar eigenaardige scherpte, dat de vernedering die de rijke heeft getroffen, wordt voorgesteld als het enige waarop door hem te roemen is. Aan deze ironie, als men het zo wil noemen, kan men zich des te minder ergeren, daar deze tegenover het hoogmoedig zelfvertrouwen van de rijke, die tegenover de nederige christen staat, voor het diep zedelijk gevoel van Jakobus zo natuurlijk is.

Hoe spoedig het gedaan kan zijn met al de heerlijkheid van de rijke, stelt de apostel in vs. 11 voor, door een voorval te schetsen dat voortdurend wordt gezien (vgl. vs. 24). Wat hij zo

heeft voorgesteld, past hij op de rijken toe om op die wijze de vergelijking te verduidelijken en te bevestigen.

Onder de nederigen die in hun hoogheid roemen, kon hij zeker alleen christenen verstaan, met de rijken bedoelt hij zeker de rijke Joden die zich door hun gezindheid, die geheel op het aardse gericht was, lieten terughouden om christen te worden (Luk. 16: 14). Zij moesten het nietige van de aardse goederen, die zij tot hiertoe voor hun hoogste goed hadden gehouden, erkennen, zich verootmoedigen en in deze verootmoediging hun werkelijke roem vinden, terwijl zij met de nietigheid van het aardse, het waarachtig hoogste goed, de ware grootheid die de Messias verleent, erkenden. Daarin lag de eis aan hen gericht om christen te worden.

a) Zalig is de man die op de wijze in vs. 3v. genoemd verzoeking (hoofdstuk 5: 7v.) verdraagt, zodat zijn toekomst een geheel andere is dan van zo'n rijke, die te midden van zijn rijkdom verwelkt; want als hij, namelijk hij die verdraagt, beproefd zal geweest zijn, als hij uit het vuur van de beproeving als edel metaal zonder onreinheid te voorschijn zal zijn getreden (1 Petrus 1: 7), zal hij de kroon van het leven, de kroon die bestaat uit het bezit van eeuwig leven (Wijsh. 5: 16v. Openbaring 2: 10; 1 Petrus 5: 4, ontvangen, die de Heere b) beloofd heeft aan degenen die Hem liefhebben (hoofdstuk 2: 5; 2 Tim. 4: 8 Rom. 8: 28).

Job 5: 17 b) MATTHEUS. 10: 22; 19: 28-29

Tegenover het einde van de rijke stelt Jakobus nu wat hem die de verzoeking verdraagt, te wachten staat. Het is de kroon van het leven, die God beloofd heeft aan degenen die Hem liefhebben. Hij zal die ontvangen, nadat hij tenslotte uit de verzoeking te voorschijn is getreden als iemand die datgene waarvoor hij wil gehouden worden werkelijk is.

In de verzoekingen komt de christen naar voren in zijn diepste vernedering; hij is als het ware prijs gegeven aan alle machten van het verderf, alles kan tegen hem aanstoten en op hem treden. Maar in deze nederigheid wordt de levenskracht geoefend en bevestigd, die hij ontvangen heeft. Hij beoefent en betoont de wijsheid die Gods wil en wegen erkent en zich daaraan ootmoedig onderwerpt, het geloof dat ook moeilijke gaven van God als goed aanneemt, omdat ze van God komen, het geduld dat als kind van het geloof de tegenstribbelende bewegingen terneer slaat van het hart dat het lijden schuwt; de lankmoedigheid die ook de gebreken en vijandschap van de naasten draagt, de hoop die de beloofde heerlijkheid als onverliesbaar zeker erkent. Hij beoefent en bevestigt de levensgemeenschap in Christus met God, zodat, net zoals in lijden en ziekte moeder- en kinderhart ten nauwste verbonden worden, zo ook de band van de liefde tussen het lijdend kind van God en de Vader, die het terzijde staat, steeds vaster wordt geknoopt en bevestigd. Zo ontwikkelt zich in uiterlijke nederigheid een verborgen heerlijkheid van het innerlijke leven, waaraan tenslotte ook de kroon niet zal ontbreken.

Liefde van God is de meest grondige wortel tot alle geduldig lijden; liefde weet hoe het door God is bedoeld en kan dus Zijn raad aanvaarden. Liefde wordt niet bevreesd, werpt het vertrouwen niet weg en bij de liefde van God moet ons alles een zegen worden.

Maar een ieder bij wie het tot aanvechting komt, wordt verzocht als hij door zijn eigen begeerten getrokken en verlokt wordt om zich met haar, die slechte vrouw, in te laten.

Daarna, ten gevolge van zo'n inlaten met haar (Gen. 4: 5vv.), als die begeerte bevrucht is, baart zij zonde en als de zonde, die van haar kant weer niet onvruchtbaar blijft, volgroeid is,

tot volkomen ontwikkeling gekomen is, zodat zij nu kan voortbrengen wat zij vanaf het begin als haar vrucht in zich droeg, baart de dood.

De begeerte is voor de schrijver de moedergrond voor het onkruid van de innerlijke verzoeking of om bij zijn beeld te blijven, zij is de slechte vrouw, door wie de verzoeking op die wijze wordt gewerkt dat zij lokt en aantrekt, terwijl de wil van de mensen als het mannelijke principe zich laat bekoren en lokken, in plaats van de opkomende begeerte uit te doven en het vlees met de lusten en begeerten in de kracht van de geest te kruisigen.

Met de woorden "als hij door zijn eigen begeerte getrokken en verlokt wordt", wordt uitgedrukt dat de begeerte de onze is en toch in zekere zin voor het eigenlijke ik iets vreemds; het ik, het innerlijke persoonlijke leven wordt door de begeerte, iets bijkomends, dat zich echter in het hart heeft binnengedrongen, getrokken en gelokt. Onder de begeerte moeten worden verstaan de onwillekeurige, uit de natuur van het vleselijk geworden mensenhart voortkomende neigingen en begeerten, die het karakter van haar oorsprong hebben. Deze begeerte wordt echter pas tot zonde in letterlijke zin, als zij bevrucht is en de zonde baart, als de wil van de mens zich met haar heeft verenigd, als het onwillekeurig opstijgende verlangen vastgehouden wordt en de begeerte nu tot de daad van de mens wordt. Er is echter nog een onderscheid of de wil zich tijdelijk met de begeerte verenigd of zich voortdurend door haar laat beheersen. In het laatste geval, wanneer de zonde zich onbeteugeld ontwikkelt, als de gewilde zonde de neiging tot zonde versterkt, de sterker geworden neiging de zwakker geworden en nauwelijks meer tegenstrevende wil boeit, neemt de zonde hand over hand het hele innerlijke leven van de mens in en dit leven komt tot gehele ondergang: "als de zonde volgroeid is, baart zij de dood". De zonde draagt de dood in zich, is zelfs de macht van de dood; waar zij wordt vastgehouden, doodt zij en wel van binnen naar buiten, geestelijk en lichamelijk, tijdelijk en eeuwig.

Zeer misbruikt wordt deze tekst wanneer men daaruit wil bewijzen dat de kwade begeerten geen zonde zijn, zolang de mens er maar niet aan toegeeft. Want Jakobus spreekt niet over de vraag wanneer de zonde begint, wanneer zij voor God zonde is en als zonde wordt toegerekend, maar wanneer zij zich als zodanig vertoont. Zo gaat hij steeds verder om aan te tonen dat het volbrengen van de zonde de oorzaak is van de eeuwige dood, maar dat de zonde wortelt in de eigen lust, waaruit dus volgt dat de mensen in het eeuwig verderf de vruchten oogsten van hetgeen zij zelf gezaaid hebben. Onder het volgroeien van de zonde versta ik niet het volbrengen van een bepaalde zondige daad, maar van de voltooiing van de gang van de zonde in het algemeen. Want is ook de dood het loon van iedere zonde op zichzelf, toch heet hij terecht het loon van een goddeloos en verdorven leven.

In de verzoeking die hun overkwam, bezwijkend en tot zonde vervallend, konden zij gemakkelijk bij zichzelf zeggen: "wij worden door God verzocht, " de oorzaak van hun afwijking niet in zichzelf maar in God zoeken, zichzelf verontschuldigen en hoewel niet rechtstreeks en openlijk, dan toch zijdelings en heimelijk God de schuld ervan geven. Ook wij lopen dat gevaar. Ons geweten klaagt ons aan en beschuldigt ons ervan dat wij tot zonde zijn vervallen; maar wij zijn van nature geneigd die stem van het geweten te onderdrukken en te smoren. Wij verlagen en veroordelen onszelf niet graag. Onze eigenliefde, onze hoogmoed, onze ingenomenheid met onszelf komen hiertegen in opstand. Wij proberen onszelf op allerlei wijze te verontschuldigen en vrij te spreken. Ons arglistig hart weet allerlei uitvluchten en verontschuldigingen uit te denken. Ja, wij schrikken er vaak zelfs niet voor terug God heimelijk aan te klagen als de oorzaak van onze verkeerheden. Zo was het vanaf het begin."De vrouw, die Gij mij gegeven hebt, heeft mij van die boom gegeven en ik heb gegeten, " zei

onze eerste stamvader. Zo is het geweest door alle eeuwen heen en zo is het nog. Hoevelen schrijven de oorzaak van hun overtredingen toe aan hun natuurlijke aanleg, aan hun lichamelijke gesteldheid, hun bloedmenging, hun temperament, hun karakter, of aan de toestand waarin men zich bevindt, aan de omstandigheden waarin men gebracht is, aan de personen met wie men in aanraking gekomen, aan de relaties waarin men geplaatst is! "Ik kan het niet helpen, " zegt menig zondaar, "dat is een noodzakelijk gevolg van mijn relatie, van mijn toestand." Zo spreekt helaas vaak de gierigaard, de verkwister, de leugenaar, de lasteraar, de dronkaard, de wellustige, ja elke zondaar! Zo probeert hij zichzelf vrij te pleiten en werpt hij, althans zijdelings, de schuld van zijn wanbedrijven op zijn Formeerder en de Bestuurder van zijn lot. Rampzalige zelfverblinding! IJdele zelfmisleiding! Jakobus waarschuwt ertegen met de grootste ernst. Niet bij God ligt de schuld van de zonden die wij bedrijven. Of is Hij niet de heilige, die een afkeer heeft van het kwaad en een welgevallen in het goede? Maar hoe zou Hij dan de zonde kunnen willen? Hoe ons verzoeken, opdat wij bezwijken en vallen? Als Hij ons verzoekt en beproeft, als Hij ons brengt in omstandigheden waardoor wij verzocht en beproefd worden, is het om ons te oefenen in de kennis van Hem en van onszelf, om ons vaster te maken in ons geloof en in onze goede keus, om ons ware, geestelijke, Hem gewijde leven te ontwikkelen, om ons nauwer aan Hem en Zijn dienst te verbinden, om ons de gelegenheid te geven te tonen dat wij oprecht zijn voor Hem en in waarheid tot de Zijnen behoren, om ons te stellen tot lichtende voorbeelden voor anderen en Zijn naam in ons te verheerlijken. Heeft de verzoeking zonde bij ons tot gevolg, dan is zij het doel van God bij Zijn verzoeking niet. Ongerijmd, God onterend, zondig en strafwaardig is het Hem er de schuld van te geven. Hij kan niet verzocht worden door de zonde en verzoekt niemand tot zonde. Nee, niet bij God, maar bij ons ligt de schuld van onze overtredingen. Jakobus verklaart dit op de stelligste wijze. Wat mooi en menskundig beschrijft hij het ontstaan van de zonde en wat krachtig tekent hij haar rampzalige gevolgen! Door onze eigen begeerte worden wij meegesleept en verlokt. Die begeerte vergelijkt hij met een overspelige vrouw, die bevrucht is en de vrucht van haar overspel ter wereld brengt. Zij woont in ons, die neiging tot het boze en als wij haar niet bestrijden en onderdrukken, als wij aan haar toegeven, dan draagt zij vrucht, dan vermeerdert haar kracht en baart zij zonde. Zonde is dan de vrucht die zij ter wereld brengt. Dat is het ware, juiste denkbeeld van de geboorte van de zonde, dat ons beeld, zo vaak als wij zondigen. En wat baart de zonde? De dood. Treffende tegenstelling van het voorgaande in vs. 12 Terwijl hij die verzoeking verdraagt en beproefd wordt bevonden, de kroon van het leven ontvangt, ontvangt hij die bezwijkt en zondigt, de dood. De dood! Kan de rampzalige vrucht van de zonde korter en krachtiger worden getekend dan met dit ene woord? Is de dood niet onze grootste vijand? Hebben wij niet een onuitwisbare drang tot leven? Huiveren wij niet bij de gedachte aan de dood? Wordt hij niet geschuwd door al wat leeft? Moet de angst van de ziel niet ten toppunt zijn geklommen, als iemand de handen slaat aan zijn leven? En die dood is het loon van de zonde! Wij moeten hier echter, evenals elders, niet alleen aan de dood in de eigenlijke zin van het woord denken. Jakobus heeft ongetwijfeld aan al de rampzalige gevolgen van de zonde gedacht en stelt ze voor onder de benaming van de dood om het ontzettende, het vreselijke ervan aan te duiden en levendig te doen voelen. Wanneer de zonde volgroeid is, baart zij de dood. Zij maakt scheiding tussen ons en God, is in strijd met onze aanleg en onze bestemming, maakt ons strafwaardig voor God, verwoest lichaam en ziel, ontrooft ons de vrede van het gemoed, verlaagt en vernedert ons, maakt ons verachtelijk in de ogen van onszelf en van anderen, ontneemt ons het leven, het ware, geestelijke leven in God en herschept de beelddrager van God in een kind van de duivel. Laten wij dan toch tegen de zonde waken!

(EPISTEL OP DE 4e ZONDAG NA PASEN: CANTATE)

Wij naderen steeds meer het Pinksterfeest; de Paasgedachten treden reeds enigszins op de achtergrond; die aan het heerlijke Pinksteren dringen zich op de voorgrond. De tijd jaagt voort, onophoudelijk voert de geest van de kerk de heiligen van God de volmaking tegemoet. Dat blijkt zowel uit het evangelie als ook uit de epistel van deze dag.

Hij dringt ons tot het ware, tot het God welgevallige horen van het Woord van God: want de Geest stort zich, al blaast Hij ook waarheen Hij wil, toch niet over allen zonder onderscheid uit. Hij stort zich slechts uit over hen die het Woord met blijdschap, met zachtmoedigheid hebben aangenomen als het woord dat hun zielen kan zalig maken.

Waarheen de christen zijn blikken richt: 1) naar boven tot die God, van wie alle goede gaven afdalen en die hem heeft doen wedergeboren worden door het Woord van de waarheid; 2) naar binnen in het eigen hart, dat begerig moet worden om van de toorn, van alle onreinheid en boosheid bevrijd te worden en daarentegen het Woord van de waarheid aan te nemen en daarmee vervuld te worden. Wanneer dwalen wij niet, maar bevinden wij ons op de rechte weg tot de waarheid? 1) Als wij alle goede gaven bij onze Hemelse Vader zoeken. 2) Als wij steeds het Woord van de waarheid in ons opnemen; 3) Als wij een onophoudelijke strijd voeren tegen de zonde.

Drie kentekenen die ons tonen of wij op de rechte weg zijn of niet: 1) een oog, dat altijd naar boven ziet; 2) een oor, dat graag het Woord van de waarheid hoort; 3) een wandel, die alle onreinheid en boosheid probeert te vermijden.

Waarom breekt bij zo weinigen de wedergeboorte door? 1) Omdat zij de grond van de wedergeboorte vergeten; 2) omdat zij het middel van de wedergeboorte of niet gebruiken of niet op de juiste wijze gebruiken; 3) omdat zij de reiniging van de zonden, die de wedergeboorte in de weg staan, verzuimen.

Wat heeft de christen aan het Woord van God? 1) Een licht bij de moeilijke vraagstukken; 2) een middel tot wedergeboorte; 3) drang en kracht tot het goede.

De dubbele dwaling, waarin velen zich bevinden: 1) a het kwaad leiden zij af van God; 2) al het goede schrijven zij toe aan zichzelf.

Het geloof dat alleen wat goed is van God komt: 1) de goede grond van dit geloof; 2) de betekenis ervan; 3) de weg om ertoe te komen.

Dwaalt niet, mijne geliefde broeders! (1 Kor. 6: 9 Gal. 6: 7; 1 Joh. 3: 7 Geeft niet toe aan een gedachte, zoals ik die zojuist (vs. 13) uitdrukte ten opzichte van hen die in verzoeking zijn, door als hun woorden te noemen: "ik word door God verzocht".

Het zit integendeel wat God aangaat zo: a) alle goede gaven en alle volmaakte geschenken dalen van boven uit de hemel der hemelen neer (Hand. 14: 17 Joh. 6: 32 MATTHEUS. 7: 9vv.), van de Vader van de lichten, van de Vader die de bron is van het licht (1 Joh. 1: 5 Gen. 3), de Schepper van de lichtende hemellichamen (Gen. 1: 14vv. Ps. 136: 7 Job 38: 28), b) waar, daar waar Hij boven de zichtbare hemel Zijn troon heeft, geen verandering is. Bij de sterren aan de hemel is het zo dat nu de ene dan de andere licht geeft; bij Hem is geen verwisselen of schaduw van omkering, zoals op aarde bij het dagelijks ondergaan van de zon: het licht, waarin Hij boven alles woont (1 Tim. 6: 16), is onveranderlijk.

Spr. 2: 6; 1 Kor. 4: 7 b) Jes. 14: 27; 46: 10

Waar de uitdrukking "dwaalt niet" wordt gebruikt, gaat die altijd vooraf aan een gedachte die voor het christelijk bewustzijn zeker is, waardoor een voorgaande uitspraak tegenover een valse mening haar bevestiging krijgt. Dat heeft ook hier plaats. De gedachte van vers 17, ingeleid door dit woord, dient om de mening in vs. 13 uitgesproken, geheel te verwerpen."Door God verzocht", nee! Van God komt niets dan goeds, dus kan het verzocht worden niet van God komen. Ook de bijgevoegde aanspraak "geliefde broeders" wijst aan hoe belangrijk de beschouwing van hetgeen nu volgt volgens de apostel is.

Hij geeft met deze aanspraak aan zijn vermaning en lering de toon van bezorgde liefde, die tot het hart dringt. Zouden zij zich er ongerust over maken dat Hij hen aan de verzoekingen zou overgeven, die hen tot verloochening van hun christelijke staat dringen, dan zouden zij zich overgeven aan een stemming, waarin zij geheel ongeschikt waren om de verzoeking te doorstaan; zij moeten integendeel geen andere gedachte hebben dan dat van boven enkel goede gaven komen. De apostel neemt echter geen genoegen met "alle goede gaven", maar voegt erbij "en elke volmaakte gift" (de zin vormt in het Grieks een hexameter). Gave noemt hij wat van boven komt met het doel dat wij het ontvangen en "gift" of geschenk noemt hij dat wat tot doel heeft dat God daardoor Zijn goedheid jegens ons toont. Wat ons zo ten deel valt, is goed, dus geschikt om ons goed te doen; en wat Gods goedheid ons geeft, is volmaakt, dus zonder enig gebrek dat het ongeschikt zou maken om ons datgene aan te brengen waarvoor wij het nodig hebben.

God is de Vader van de lichten, d. i. van de lichtgevende hemellichamen, waarvan het licht een afschijnsel is van Zijn licht; Zijn wezen staat echter oneindig hoger dan dat van Zijn lichtgevende schepselen; want het licht van de sterren is een afwisselend licht, maar Gods licht is zonder verandering.

Hij brengt onophoudelijk licht voort, d. i. Hij schept alleen wat goed is en duisternis van dwaling en van zonden komt niet van Hem.

Bij ons is afwisseling van licht en duisternis, maar waarom? Als het bij ons in het natuurlijke leven nacht is, schijnt de zon toch, maar het deel van de aarde dat wij bewonen, keert zich omdraaiend steeds van de zon af en daarom ontbeert het en ontberen wij haar licht en haar warmte. En als het in ons geestelijk leven nacht is, dan schijnt toch de eeuwige zon. Zo is God licht en geeft Hij altijd alleen licht, maar als ons hart van Hem is afgekeerd, is het gesloten voor Zijn licht: bij Hem, de centrale zon van de geestenwereld, is geen afwisselend beschijnen en beschaduwen.

Bij Hem is geen verandering of schaduw van omkering. Men heeft opgemerkt dat het eerste woord, door verandering vertaald, bij de sterrenkundigen gebruikt wordt van de zon, wanneer zij van het Noorden naar het Zuiden trekt. Het andere, door schaduw vertaald, van de schaduw die de aarde veroorzaakt, wanneer de zon is ondergegaan; en het derde, door omkering vertaald, van de zonnestilstand. Zoveel is zeker, dat de zon vaak verhinderd wordt haar weldadige invloed op de aarde te verspreiden. Maar iets dergelijks heeft bij de Vader van de lichten geen plaats. Hij is altijd goed en houdt nooit op goed te doen.

De overtuiging van Gods onveranderlijkheid is één met die van Zijn volmaaktheid. Als God volmaakter kon worden, zou Hij niet onveranderlijk zijn. De overtuiging van Gods onveranderlijkheid loutert de menselijke voorstelling, die wij van Zijn verschillende

volmaaktheden hebben en nodig hebben. Zij brengt ons, zo vaak als wij dreigen dat uit het oog te verliezen, krachtig terug tot het even noodzakelijk besef dat deze verschillende volmaaktheden in God niet naast elkaar en nog veel minder als het ware enigszins aan elkaar tegenovergesteld bestaan, maar in elkaar, maar elkaar doordringend. Een voorbeeld zal onze bedoeling ophelderen; God is goed, God is rechtvaardig, God is onveranderlijk, dus is God onveranderlijk goed, onveranderlijk rechtvaardig; dus mag Zijn goedertierenheid nooit als een beperking, matiging, bijvoorbeeld van Zijn rechtvaardigheid gedacht worden, maar moet men zich Hem als in Zijn rechtvaardigheid goedertieren voorstellen en om dezelfde reden als in Zijn goedheid rechtvaardig. Deze voorstelling is zeer heilzaam en vruchtbaar. Men verwaarloost haar te veel. Men stelt zich God wel voor als de Onveranderlijke, ook wel als de onveranderlijke Liefde: ook wel als de onveranderlijke Heiligheid, maar men doordringt zich niet genoeg van de gedachte dat Hij de onveranderlijke Liefde blijven moet ook in de betoning van Zijn heiligheid, de onveranderlijke heiligheid, ook te midden van de openbaring van Zijn liefde. Deze voorstelling heldert veel op, spreidt een treffend licht op het geopenbaarde, op de raad van het heil, op de weg waarop zondaren alleen kunnen zalig worden. Vele overleggingen van het hart worden teruggedrongen door de kracht van de waarheid van deze voorstelling, vele bezwaren die het verstand opwerpt, moeten zwichten voor dit verstandig inzicht. Het geloof wordt erdoor bevestigd, put er kracht uit en grijpt moed tegen de tegensprekers. Het blijkt dat bij een juiste omvatting van Gods onveranderlijkheid vele begrippen veranderen, buigen of barsten moeten, die een schijn hebben van wijsheid. De noodzakelijkheid dat de zondaar verandert, komt nooit sterker naar voren, dan waar wij Gods onveranderlijkheid in haar noodzakelijke gevolgtrekkingen beschouwen.

a) Naar Zijn wil, Zijn eeuwig goddelijk welbehagen (Efeziers 1: 5, 11) heeft Hij ons, christenen, die Hem nog in bijzondere zin "onze Vader in de hemel" noemen (Joh. 1: 12v. MATTHEUS. 6: 9) gebaard door het Woord van de waarheid, het evangelie van Jezus Christus (Joh. 1: 17; 17: 17; 1 Petrus 1: 23vv. ; 2 Kor. 6: 7 1Pe 1. 23
om zo te zeggen, zouden zijn als
eerstelingen van Zijn schepselen, die Hij met de schepping van de hele nieuwe wereld pas tot aanzijn wil roepen.

1 Kor. 4: 15 Gal. 4: 19

Hetgeen voorafging (vs. 17) was een algemene uitspraak, gegrond in het wezen van God; wat nu volgt, is herinnering aan een feit van eigen ervaring. Daar noemde de apostel God de Vader, als Hem die zeker alleen goede gaven geeft. Nu herinnert eraan hij hoe Hij onze Vader is geworden en omdat dit ertoe dienen moet dat men alle goeds en geen tot zonde opwekkende verzoeking van Hem verwacht, is bij dat wat Hij voor ons gedaan heeft het "naar Zijn wil" gevoegd en dit wel aan het begin van de zin geplaatst. Op grond van Zijn wil, waartegen Hij dus niet zelf zal handelen, heeft Hij ons vanuit Zichzelf in dat leven gebaard, waarin wij als christenen zijn. Staat er in het Grieks "geboren" en niet "verwekt, " dan ligt in die uitdrukking opgesloten dat Hij ons in Hemzelf het leven heeft laten aannemen, waaruit Hij ons vervolgens overplaatst in een zelfstandig leven (daarentegen baart volgens vs. 15 de zonde de dood, die zij in zich draagt), vgl. Rom. 6: 23). Maar de apostel noemt ook het middel waardoor Hij dat heeft gedaan en noemt dat "woord van de waarheid, " om het wezen ervan uit te drukken en hierdoor ons te doen voelen dat Hij die ons door dat woord tot het christelijk leven heeft doen geboren worden, niet in tegenspraak met zichzelf zal treden en aan ons zal doen wat ons dat zal doen verliezen. Is waarheid het wezen van het woord waardoor Hij ons in dit leven heeft gebracht, dan zal Hij ook aan Zijn woord trouw blijven en

het metterdaad in ons vervullen. Hij heeft dat toch gedaan met de bedoeling dat wij de eerstelingen van Zijn schepselen zouden zijn. De schepping van God in de onbegrensde zin, waarin die hier is voorgesteld als Zijn schepselen, zal pas aanwezig zijn als datgene zal geschieden wat Paulus in Rom. 8: 21 doet verwachten. De kinderen van God zijn echter dat wat de wereld dan zijn zal, reeds ten gevolge van het leven waartoe God hen uit Zich heeft gebaard en waarmee Hij de herschepping van de wereld begonnen is, al zij het ook in zoverre nog niet in de volste zin en is de heerlijkheid van hun kindschap nog slechts een innerlijke en staat de openbaring die de verheerlijking van de overige wereld aanbrengt, ons nog te wachten.

Hen, in wie de nieuwe schepping reeds volbracht is, noemt Jakobus "eerstelingen" daarvan, omdat vanuit hen deze schepping zich steeds verder verbreiden zal, tot zij in de verheerlijkte, van het goddelijk levensprincipe geheel doordrongen wereld haar volmaking heeft gevonden.

Zij waren gebaard. Dat was de zegen die zij hadden gekregen bij de overgang tot het christendom en die zegen is ook ons die geloven, God zij dank, geschonken. Wij zijn opnieuw geboren; wij hebben een nieuw leven, het ware leven van de mens, het leven van de geest, het leven van het geloof, van de liefde en hoop, het leven van de heiligmaking en van de ware, zedelijke vrijheid, het leven in gemeenschap met God ontvangen. Het moge de een meer in het oog lopend en op rijpere leeftijd, de ander meer onmerkbaar en in de vroegste jeugd ten deel zijn gevallen; het moge bij de een krachtiger en meer ontwikkeld zijn dan bij de ander; wij allen die geloven, bezitten het in meerdere of mindere mate en openbaren het in ons denken, willen, spreken en doen, in onze genietingen en onze daden, in onze principes en bedoelingen en onze hele wandel. Wel kan het in ons onderdrukt worden en schijnbaar uitgeblust zijn; want het vlees begeert ook in de christen nog tegen de geest en deze staan tegenover elkaar; maar als het zich in waarheid in ons heeft gevestigd, dan wordt het ook weer opgewekt, dan wakkert het weer aan en ontvangt door de strijd nieuwe kracht. Wat gelukkig, wat onuitsprekelijk gelukkig zijn wij door dit nieuwe leven! Het komt overeen met onze aanleg en doet ons beantwoorden aan onze bestemming. Het verzwakt en vernietigt in ons de kracht van de zonde. Het maakt ons aan God en de Heere gelijkvormig. Het geeft ons die vrede van de ziel, die alle verstand te boven gaat. Het maakt ons een zegen voor onze medemensen en schenkt ons vatbaarheid voor het genot van de zaligheid van de hemel. Ja, God zij dank! Want Hij heeft ons gebaard naar Zijn wil. Wij hebben dat nieuwe leven evenmin als Jakobus en de christenen aan wie zijn brief gericht was, aan onszelf, aan onze wijsheid en onze deugd of aan de wijsheid en deugd van onze vaderen te danken. Wij zijn het althans in de eerste plaats aan God en Zijn genade verschuldigd. Hij heeft het in ons gewekt, bewaard, versterkt. Zonder Zijn levendmakende Geest waren wij er niet toe gekomen. Onze eigen ervaring, de geschiedenis van ons hart en ons leven heeft het ons geleerd. Zij drukt het zegel van de waarheid op de verklaring van Jakobus. Maar hoezeer past het ons dan onze God ervoor te danken en met onze harten te zeggen: "niet ons, o Heere, Uw naam alleen zij de eer!

Die lof- en dankzegging past ons des te meer, als wij opmerken hoe Hij ons gebaard heeft. Niet rechtstreeks, maar door middel van Zijn Woord; niet in strijd met onze redelijke, zedelijke natuur, maar overeenkomstig onze natuur; niet door uitsluiting, maar door opwekking van onze eigen werkzaamheid. Hij heeft ons gebaard door het Woord van de waarheid. Dit is het grote, het voorname middel, waardoor Hij ons heeft doen wedergeboren worden. Dat Woord heeft Hij aan ons, zowel als aan de eerste christenen laten verkondigen." Door dat Woord heeft Hij ons verlicht, met Zichzelf, met Zijn liefde en heiligheid, met onszelf, met onze verheven aanleg, onze belangrijke bestemming, ons diep bederf, onze dringende behoefte aan verlossing, aan verzoening met Hem, aan genade, vergeving en heiliging, met de enige Middelaar van God en van de mensen en de weg waarlangs wij deel

krijgen aan Hem en Zijn weldaden, bekend gemaakt. Door dat Woord heeft Hij ons verontrust, bedroefd, verlegen doen vragen: "wat moet ik doen om zalig te worden? " Maar het heeft ons ook opgebeurd, vertroost, tot de enige, door Hem uitgekozen Redder van zondaren geleid en gebracht tot die ware zielsrust, die alle verstand te boven gaat. Door dat Woord heeft Hij ons aanvankelijk vernieuwd, gereinigd, naar Zijn beeld herschapen en het heilige hemelleven reeds hier doen beginnen. Wij hoorden en lazen dat Woord. Wij namen het aan niet als een woord van mensen, maar zoals het werkelijk is, als Gods Woord, als het Woord van de waarheid en leerden het bij ervaring kennen als een kracht van God tot zaligheid voor een ieder die gelooft. Laten wij dan God danken voor het bezit van dat Woord!

Zo dan, mijn geliefde broeders, omdat God met het woord van de waarheid zulke grote dingen, als zo-even gezegd is, aan ons wil volbrengen, laat ons in ons gedrag de voor het algemene leven geldende wijze regel in het oog houden: a) ieder mens moet snel zijn om te horen, traag om te spreken (Sir. 5: 13, traag tot toorn (Pred. 7: 10).

Spr. 17: 27 Pred. 5: 1 Ge 25: 14

Want de toorn van een man werkt Gods gerechtigheid niet, niet wat recht is voor God, maar integendeel, wat niet weer goed te maken is.

Het heil van de mens is gelegen in Gods gave en eis, in het werken van God en het menselijk laten werken. Heeft nu Jakobus hiervoor het werk van Gods genade in eenvoudige maar krachtige trekken getekend en geleerd hoe het hoogste en beste van Hem uitging, het vruchtdragende Woord van de waarheid en hoe Hij aan deze beste gave het hoogste doel verbindt, het doel om Zijn kinderen voor te stellen als eerstelingen van de schepselen, die tot volmaking moeten worden geleid, nu leert hij hoe wij daarom, d. i. in overeenstemming daarmee ons moeten gedragen, opdat Gods verheven gedachten bij ons zullen worden bereikt.

Wat nu volgt, luidt bijna als een regel van menselijke voorzichtigheid, alsof de een de ander de goede les wil geven om veel te horen, weinig te spreken, zich niet toornig te maken, omdat veel horen wijs maakt, met veel zwijgen niemand zich verspreekt en met weinig vertoornd worden de ziel weinig uit het evenwicht komt en God en mensen het meest tevreden zijn. Maar een regel van menselijk verstand past toch niet in dit verband; de apostel spreekt over het woord van de waarheid, waardoor God heeft gebaard, opdat wij zouden zijn als eerstelingen van Zijn schepselen; daardoor trad de omkering in het leven en gaat zij ook voort. Daarom moeten wij het woord van de waarheid spoedig, ijverig, vlijtig horen, in Zijn school blijven, opdat wij ook tot het eeuwige leven worden geboren, als wij dat nog niet zijn en opdat wij des te meer bevestigd worden, als het goede werk in ons reeds is begonnen. Zoals gij echter snel moet zijn om te horen, zo moet gij langzaam zijn om te spreken. Het zijn toch niet de goede leerlingen, van wie men zegt: "wat zij heden hebben geleerd, dat willen zij morgen reeds onderwijzen." Het woord is te groot, te rijk en een te diepe en uitgestrekte zee om met slechts een ogenblik te horen reeds een Meester te kunnen zijn en een leraar te worden. Niet zo, wees voor alles een stil, luisterend, ijverig leerling en laat het woord eerst wortel schieten, voordat gij uw mond opent en de vruchten van het woord van uw tong laat gaan! Past echter wel het "traag tot toorn" bij deze uitleg? Zeker, de voortgang van de gedachte is dan: Gods woord spoedig en ijverig horen, Gods woord langzaam spreken, zich niet door de indruk van een ogenblik, door hartstocht, door de ontvlammende toorn van de oude mens van het woord laten afwenden, omdat men daardoor die gerechtigheid niet werkt die God in de kinderen van de wedergeboorte wil teweegbrengen en niet doet wat recht is voor God. Het vers 21 gebiedt het tegendeel, namelijk de zachtmoedigheid en de stille

overgave aan de werkzaamheid van het woord. Werd hiervoor (vs. 20) aangewezen hoe de mens door toorn tegen het woord van de levende God, de gerechtigheid van het nieuw geboren leven verliest, zo wordt nu deze toorn als onreinheid en een overvloeiing van boosheid beschouwd. Wij zijn zeker niet gewend van een toorn tegen Gods woord te horen of te spreken; en toch is het een wonderlijke zaak dat wij daaraan niet gewend zijn. Die toorn openbaart zich toch zo dikwijls. Ieder prediker van de waarheid ervaart deze toorn van de mensen en van de duivel tegen Gods woord dagelijks; de wereld en haar vorst hebben het woord, dat van de hemel afkomstig is, nooit anders dan in toorn opgenomen en alle landen zijn niet alleen vol van de eer van God, maar ook van de toorn tegen Gods woord.

De zonde die in ons is, strijdt tegen het woord van de waarheid; want het valt haar heftig aan en vervolgt haar tot in de laatste schuilhoek om haar geheel te doden. Tegen dit scherp, tweesnijdend zwaard (Hebr. 4: 12) en tegen dit levende en krachtige woord van God komt de natuurlijke mens in de hoorder in opstand; hij wordt vol tegenzin en ergernis, vol ongeduld en toorn; het schokt hem en hij verheft zich, het laat hem geen rust en hoe minder het hem mogelijk is de prikkel af te stompen, des te groter wordt de haat en de boosheid tegen deze pijniger.

Daarom vermaant Jakobus vervolgens (vs. 21) het woord met zachtmoedigheid aan te nemen, er niet toornig tegen te worden en te morren als wij erdoor moeten lijden.

a) Daarom, opdat gij niet doet wat voor God onrecht is en u Zijn oordeel op de hals haalt, legt alle vuilheid af en overvloed van boosheid, die in een natuurlijk hart zo veelvuldig aanwezig is en u aanzet om integendeel traag te zijn om te horen, snel om te spreken en snel tot toorn, ontvangt met zachtmoedigheid het woord (Jes. 57: 15) dat in u als leden van de christelijke gemeente (1 Kor. 3: 6) geplant wordt. Laat dat woord zijn kracht aan u betonen, want het kan uw zielen zalig maken (Rom. 1: 16; 1 Petrus 1: 9 Ro 1. 16 1Pe).

Rom. 13: 12 Kol. 3: 8

Jakobus spreekt wel tot hen van wie men vertrouwen mag dat de grond tot zaligheid reeds bij hen gelegd is: maar hij stelt voorop dat zij pas dan zullen blijken werkelijk deel te hebben gekregen aan de zaligheid, als zij op de grondslag die gelegd is, voortbouwen en zich meer overgeven aan het woord dat zij eenmaal hebben aangenomen en de reinigende en verhogende kracht daarvan in zich ervaren.

Het woord van God kan in iemand geplant zijn, zonder dat hij het met zachtmoedigheid aanneemt en daardoor zalig wordt. Het woord wordt geplant door de hand van de prediker en leraar. Neemt de ziel het op, zoals de aardbodem de plant, in een zacht, week, vruchtbaar bed, dan groeit de plant en wordt het een boom van gerechtigheid en van leven. Laat men echter naast die hemelse plant toorn, onreinheid en boosheid als onkruid voortwoekeren, dan wordt de plant overmeesterd; na een poos verdwijnt zij ongemerkt en de ziel die had kunnen zalig worden, gaat verloren in de overvloed van haar boosheid. Alle leven blijft en groeit slechts als het zaad van God en Zijn planting, Zijn woord, in ons kan blijven en groeien.

(EPISTEL OP DE 5e ZONDAG NA PASEN: ROGATE OF VOCEM JUCUNDITATIS)

In het evangelie van deze zondag (Joh. 10: 23vv.) spreekt de Heere van een grote zegen op het gebed. Hij wil doen wat de Zijnen in Zijn naam bidden. Maar wie deel wil krijgen aan deze belofte en die zegen zich wil toe-eigenen, moet bovenal een kind van God zijn; want in

de naam van Jezus kan alleen hij bidden die in Hem leeft door het waarachtig geloof en door Hem een kind van God is geworden. Daarom moet een ieder zich hier onderzoeken. Velen menen dat het reeds voldoende zou zijn, als zij uiterlijk tot de kerk van God behoren; maar zij zijn nog niet van de Heere als zij "Heere, Heere" zeggen en zich uiterlijk aansluiten aan Gods woord en de gemeenschap van de kerk. Het is een treurige zelfmisleiding, als wij ons met zulke dode werken tevreden stellen; wij bedriegen daardoor onszelf ten opzichte van de genade en de ontferming van God; omtrent onze vrede, onze troost, ons leven, onze zaligheid. Daarom moet een christen zichzelf ernstig beproeven. In Gods woord is ons een heldere spiegel voorgehouden, waarin wij kunnen zien hoe het gesteld is met onze innerlijke mens.

Wanneer wordt het woord van God ons tot een zegen? 1) Als wij ons in de spiegel daarvan bekijken, 2) uit de kracht daarvan onophoudelijk putten, 3) volgens het voorschrift daarvan trouw wandelen.

Hoe wij ten opzichte van God ons moeten plaatsen is 1) op Gods woord als de grond van ons geloof, 2) voor Gods woord als de spiegel van de waarheid, 3) onder Gods woord als de regel van onze wandel.

Waarin is de hoorder van het woord verschillend van hem die ook een dader van het woord is? 1) De hoorder ontvangt vluchtige indrukken, de dader dringt in de diepte binnen; 2) de hoorder verbetert hier en daar, de dader wordt geheel en al vernieuwd; 3) de hoorder leeft in zelfbedrog, de dader heeft ware vrede.

Weest daders van het woord! Terwijl ik u dit toeroep, wijs ik op de schade die gij lijdt, als gij geen daders zijt; 2) op de weg die gij moet gaan, als gij het wilt worden; 3) op de regel die gevolgd moet worden, als gij het wilt blijven; 4) op de zegen die u wacht, wanneer gij u daders betoont.

Over zelfmisleiding: deze wordt gevonden bij hen die 1) Gods woord wel horen, maar niet doen; 2) God door uiterlijke gebruiken dienen, maar hun tong niet in toom houden; 3) de weduwen en wezen in hun verdrukking bezoeken, maar zich niet onbesmet houden van de wereld. Over de ware godsdienst: wij dienen God op de juiste wijze, als wij 1) geen vluchtige hoorders van het woord zijn, maar daders; 2) geen ijdele praters zijn, maar vlijtige bidders.

De ware godsdienst, een heiliging van al onze zintuigen: 1) van het oor, dat Gods woord hoort; 2) van het oog, dat Gods heerlijkheid ziet; 3) van de mond, die van Gods wet spreekt; van de hand, die Gods werk doet.

a) En weest, opdat het ook werkelijk uw zielen zalig zal maken (vs. 21), daders van het woord en niet alleen hoorders (Rom. 2: 13 Joh. 7: 19); anders zoudt gij uzelf met valse overleggingen misleiden, alsof het horen alleen reeds voldoende zou zijn om de zaligheid te verkrijgen (MATTHEUS. 7: 21).

Luk. 11: 28; 1 Joh. 3: 7

De eerste eis van het christelijk leven is dat wij voor het woord van de waarheid altijd toegankelijk zijn (vs. 21); de tweede dat wij onze wandel erdoor laten besturen.

Dat het bij de lezers van deze brief, ook als zij kwamen om het woord te horen, toch nog zeer aan het doen, aan het vervullen ervan ontbrak, zien wij veelvuldig in ieder hoofdstuk. Zij

waren wel hoorders, maar zeer oppervlakkige hoorders. Evenals de Joden meenden dat zij rechtvaardig waren, als zij de wet maar hoorden (Rom. 2: 13), zo meenden ook velen in de gemeente dat het horen van het evangelie hen reeds zalig maakte. Nu geeft de apostel hun te bedenken hoezeer zij zich daarin vergisten.

Nog altijd is het met de christenen zo gesteld dat velen het ervoor houden dat het horen alleen reeds een betoning is van ware vroomheid; zij beroemen er zich op dat zij de kerk bezoeken en ook thuis in de Bijbel lezen; zij verwarren eenvoudig middel en doel en verheffen het middel tot doel, waardoor het doel uit het oog wordt verloren. Dat is een bedrieglijk werk; men meent iets te hebben en heeft niets; als het uur komt waarin het erop aankomt de kracht van de waarheid in het hart te hebben, als zij komen, het uur van verzoeking, van strijd, van nood, dan baat het niets dat men dikwijls in de kerk geweest is en het woord gehoord heeft, als het niet in sap en bloed is overgegaan, als het gehoorde niet in leven is omgezet. En op de dag van de openbaring van onze levenstoestand, als het verborgene aan het licht wordt gebracht, opdat een ieder zal ontvangen wat zijn daden waard zijn, dan zullen niet de godsdienstoefeningen worden geteld, die men bezocht heeft en niet de Bijbelhoofdstukken, die men gelezen heeft, maar dan zal de vrucht van het leven worden gewogen, die het gehoorde woord gedragen heeft.

a) Want als iemand een hoorder is van het woord en geen dader, dan is hij als een man die het gezicht waarmee hij geboren is en dat hij wil kennen, bekijkt in een spiegel, zonder dat hij daardoor iets meer verkrijgt dan een vluchtige, spoedig weer verdwijnende indruk.

Luk. 6: 47

Want hij heeft zichzelf bekeken en is weggegaan en heeft onmiddellijk vergeten hoe hij er uitzag. Hij is niet in staat de trekken van zijn gelaat zo voor de geest te houden als hij die in de spiegel heeft gezien. Wat hij houdt, is slechts een algemeen, vaag beeld, waarvan alles weer steeds meer en meer wordt uitgedoofd.

a) Maar wie niet slechts eens als in het voorbijgaan zoals die man in de spiegel kijkt, maar met al de ernst om er volkomen in binnen te dringen en ermee vervuld te worden zich verdiept in de volmaakte wet, die van de vrijheid, zoals die in het nieuwtestamentische woord van de waarheid (vs. 18 en 21) aan ons christenen gegeven is (hoofdstuk 2: 12) en daarbij blijft, zal gezegend worden. Indien hij wat hij gehoord en geleerd heeft ook bewaart in een goed hart en vrucht in lankmoedigheid draagt (Luk. 8: 15)en dus geen vergeetachtig hoorder is, maar een werkelijk dader, zal hij, zeg ik, gelukzalig zijn in zijn doen (Joh. 13: 17 Luk. 6: 47vv.).

MATTHEUS. 5: 19

Het geheel is een samenhangende gelijkenis. Wie het woord van God alleen uiterlijk kent, zonder het daad en leven in zich te laten worden, hem vergaat het als iemand die zijn gelaat vluchtig in een spiegel bekijkt en weldra vergeten heeft hoe hij er uitziet. Een spiegel moet dienen om op te merken of er iets aan ons is dat ons misvormt of bevlekt, opdat wij het zonden kunnen verwijderen. Maar een ijdel mens bedient zich daarom niet van zijn spiegel, maar om vluchtig te zien hoe hij er mag uitzien. Zo eist ook de heldere spiegel van Gods woord een ootmoedig, leergierig, aanhoudend zien in het woord van God, opdat wij onze gebreken erkennen en voelen en daarna aan de eis van Gods woord voldoen.

Indien het evangelie de door Jakobus bedoelde wet van de vrijheid is, zo genoemd in tegenstelling tot het mozaïsme en omdat Christus ons daardoor vrijmaakt van de slavernij van de zonde en hij dat evangelie een volmaakte, zuivere en onbedriegelijke spiegel kon noemen, dan zien wij daarin bij nauwkeurige vergelijking onze natuurlijke gesteldheid, al de vlekken en smetten van ons hart en leven en dat wij in onszelf niet voor God kunnen bestaan. Is het nu zo dat iemand, zoals de Heilige schrijver ons verder doet opmerken, wel met aandacht hoort, maar in zijn nadenken en doen te vluchtig is, niet genoeg nadenkt over zijn wangestalte en zich spoedig aan allerlei verstrooiing overgeeft, dan handelt hij geheel vruchteloos voor zichzelf en zal tot de ware beoefening en het zaligmakend genot niet komen. Maar als iemand goed en nauwkeurig naar zichzelf kijkt (dit is het laatste wat wij hier vinden aangewezen), met ernst nadenkt, het ontdekte ter harte neemt en in de praktijk brengt, is hij geen vergeetachtig hoorder, maar een werkelijk dader en zal waarlijk gelukzalig zijn. Duidelijk blijkt dus uit deze hele uiteenzetting dat het volstrekt noodzakelijk is onszelf als zondaren goed te leren kennen, dat wij daarom veel in de spiegel van het woord moeten kijken en ervan overtuigd te blijven dat dit het allerbeste middel is en bovenal overtuigd moeten zijn van de onmisbaarheid van de Heilige Geest, opdat wij verlichte ogen van het verstand bezitten mogen om goed te kunnen zien.

Tegenover hem die meent genoeg te hebben gedaan met een eenvoudig oppervlakkig bekijken van Gods woord, bij wie weten en handelen met elkaar in tegenspraak staan, tegenover zo iemand stelt Jakobus hem die in de diepte van Gods woord heeft gezien en in die beschouwing leeft. Hij onderscheidt hier aanstonds de wet van de letter van de wet, die door het christendom innerlijk is geworden, de wet van de geest, die in hart en leven is opgenomen. Hij noemt deze de volmaakte wet in tegenstelling tot de wet van Mozes, zoals die tegenover de mens staat als de wet van de letter die niet tot volmaaktheid kan leiden en alles bij het oude laat blijven. Hij noemt deze de wet van de vrijheid, omdat zij de mens die haar in zijn innerlijk leven heeft opgenomen, vrij maakt van de dienstbaarheid van de letter. Ten opzichte van deze wet kan niemand slechts hoorder zijn: wie deze werkelijk in zich heeft opgenomen als volmaakte wet, die tot de vrijheid leidt, die wordt innerlijk door haar gedrongen om haar in zijn wandel te openbaren.

Wie dieper indringt in het woord van de waarheid, het evangelie van Jezus Christus, die vindt wat de oppervlakkige blik reeds leerde, bevestigd en versterkt, de verkeerdheid van zijn eigen toestand en de noodzaak om daaruit tot een nieuwe gereinigde staat te komen; hij vindt echter nog meer. Terwijl de oppervlakkige beschouwing van dit beeld en het harde van die verzekering verbittering geeft of schrik en wanhoop voor de mogelijkheid van vernieuwing, treedt bij dieper onderzoek uit deze wonderbare spiegel een nieuw beeld voor ogen, zijn eigen beeld, maar gereinigd van alle vlekken, geestelijk geworden, verheerlijkt en onder dat beeld staat "zo moet en zult gij worden"; en vraagt de zoekende ziel: "hoe zal dat plaatshebben? " ziet, dan treedt een nog schoner, reiner, heerlijker beeld uit de wonderspiegel van het woord voor ogen, het beeld van een Mensenzoon, maar in hemelse verhevenheid en heerlijkheid en onder dat beeld staat: "Ik ben de weg, de waarheid en het leven; Ik wil ook uw weg zijn, u in alle waarheid leiden, u het leven geven." En uit dit zien ontstaat het krachtige verlangen, het ernstige willen, verheft zich ook de kracht om met ernst zich toe te leggen op de verwezenlijking van hetgeen men zag: mijn gereinigd beeld trekt en lokt tot het bezitten en het beeld van de Heere wordt de waarborg van het bereiken; de wil van God drijft niet meer voort en dreigt van buiten, maar zijn genadige rijke inhoud trekt en drijft innerlijk. Ik moet nu worstelen naar het hoogste, maar niet door uiterlijke dwang, door vrijheid van eigen wil gedrongen.

Met de woorden "deze zal gelukzalig zijn in zijn doen, " is niet gezegd dat het weldoen van een mens de verdienende oorzaak van zijn zaligheid is, maar alleen dat God het geloof dat met daden gepaard gaat met geestelijk geluk beloont en dat Hij de mens in een toestand plaatst waarin hij zichzelf kent als bezitter en erfgenaam van de goddelijke belofte, waarin aan zijn gemoed een stemming verleend is waarin hij zich gelukkig voelt en reeds nu een voorsmaak heeft van de toekomstige zaligheid.

Ik wil u nog op een zaak opmerkzaam maken, waardoor zo velen bewijzen dat zij de volmaakte wet, die van de vrijheid, niet kennen, noch erin volharden. a) Indieniemand onder u denkt dat hij godsdienstig is, iemand die het ernstig opneemt met de beoefening van de godzaligheid en hij toch tegen het uitdrukkelijk bevel in (Ps. 34: 14) zijn tong niet in toom houdt, maar aan deze toelaat om zich in blinde ijver vol hartstochtelijkheid over anderen uit te laten, die misleidt zichzelf. Indien hij, in plaats van tegen zulke verkeerdheid te strijden, zichzelf wil opdringen, dat hij juist door zulk hartstochtelijk ijveren tegen anderen God een dienst doet en Zijn eer het meest bevordert en zo zijn hart verleidt, dan is zijn godsdienst ijdel, omdat zij niet in werkelijkheid, maar alleen in verbeelding aanwezig is (1 Kor. 15: 17 MATTHEUS. 15: 9).

Jak. 3: 6; 1 Petrus 3: 10

De apostel gaat weer van het algemene op het bijzondere over en past wat hij van de invloed van Gods woord op het leven gezegd heeft, toe op de bijzondere omstandigheden en gebreken van de gemeenten waaraan hij schrijft. Hun belangrijkste zonde was dat nog voort bestaande hartstochtelijk drijven, dat gebrek van het beheersen van de tong bij hen die zich toch op hun godzaligheid lieten voorstaan.

Het is een in het oog springend karakteristiek van Jakobus om met alle ernst aan te dringen op het juiste gebruik van de tong; net als in hoofdstuk 3: 3vv. gebruikt hij een beeld dat is ontleend aan de toom van de paarden; maar die uitdrukking is zo voortreffelijk dat men het juiste gebruik van de tong op geen andere wijze beter en levendiger zou kunnen voorstellen. Wie door Gods woord tot vrijheid komt, die moet meester worden over zijn tong, zoals een ruiter door gebit, toom en teugel de bek van het paard en daardoor de kop en het hele dier regeert. Men moet de tong en daarmee zichzelf, de hele mens, in toom houden. De tong is een onbedwingbaar kwaad; geen deel van het menselijk lichaam is zo spoedig in alle hartstochten werkzaam als zij. Is er geen bestuurder aanwezig, dan geeft zij klanken van allerlei opwellingen, van allerlei begeerten, van allerlei zondige beroeringen in het binnenste. Daarom moet men altijd de toom in handen hebben en dit onverstandige werktuig van onze ziel met alle oplettendheid en alle vlijt besturen. Wie dat kan en doet, is de grootste meester en laat een volmaaktheid zien die nauwelijks met een andere kan worden vergeleken. Wie daarentegen in dit opzicht niets tot stand brengt, die brengt verderf in zijn hele leven en bevlekt alles wat verder in hem loffelijk is. Jakobus zegt: "indien iemand onder u denkt dat hij godsdienstig is en hij zijn tong niet in toom houdt, maar zijn hart verleidt, zijn godsdienst is ijdel". Hoe zou het anders kunnen zijn? Hoe kan het misbruik van de tong samengaan met de dienst van God? Hoe zou men God behagen, als men ieder ogenblik met zonde van de tong besmet is? Terwijl toch duidelijk is dat niets de ziel ijdeler, leger, ontevredener, onreiner, onaangenamer maakt dan zonde van de tong.

Zij bij wie de wedergeboorte niet tot volmaaktheid gekomen is, proberen hetgeen hun ontbreekt te verbergen, doordat zij in plaats van door werken van barmhartige liefde en door reiniging van hun eigen harten hun christen zijn te betonen, met scherpe woorden tegen

anderen de eer van hun vermeende Heer verdedigen. Het bijtend vergif, waarin hun woorden gedoopt zijn, bewijst hoe weinig zij bezitten van de Geest van Hem die zachtmoedig was en nederig van hart en wiens stem men niet hoorde op de straat. Wie nu meent God te dienen, terwijl hij met scherpe woorden, met bittere taal op anderen in wie hij een gebrek ziet, kritiek levert, die bedriegt daardoor zijn eigen hart. Het zwaartepunt in het christelijke leven ligt niet in de kennis, in de kastijding en terechtstelling van anderen, maar in de zelfkennis, in de zelfbeheersing en in de hervorming van het eigen leven. Wie met zijn tong over anderen heengaat, verliest zichzelf geheel uit het oog, maakt door zijn zelotische aard, terwijl hij denkt voor God en Zijn dienst te ijveren, dat hij ook het laatste overblijfsel van het christen zijn verliest.

De zuivere en onbevlekte godsdienst voor God en de Vader, op wiens oordeel het toch alleen aankomt, terwijl het niets betekent wat mensen zeggen (1 Petrus 2: 4) is deze: wezen en weduwen bezoeken in hun verdrukking om hen zoveel mogelijk te helpen en zichzelf onbesmet bewaren van de wereld, die in het boze ligt (hoofdstuk 4: 4; 1 Joh. 5: 19; 2: 15v.).

Indien iemand die verslaafd is aan de drank, zich beroemt op zijn zedelijke wandel en iemand hem antwoordt: "een zedelijk mens bedrinkt zich niet", dan zouden diens bedoelingen niet zijn daarmee het hele wezen van een christelijke wandel uit te drukken.

Op gelijke wijze spreekt de apostel hier niet van de, maar van een zuivere en onbevlekte godsdienst (in de grondtekst staat het lidwoord "de" niet). Hij wil slechts in het algemeen zeggen wat vóór alles tot het wezen en de werkzaamheid van een praktische godsdienst behoort, zoals die zich naar buiten openbaart.

Dat wat de apostel noemt "omzien naar weduwen en wezen, " hen beschermen tegen de verdrukkingen door overmoedige rijken, wordt weer vooral genoemd met het oog op toestanden in de gemeente ("Jas 1: 2" en "Uit 12: 9. Volgens zijn gewoonte verbindt hij in het tweede deel van de zin, "zichzelf onbesmet bewaren van de wereld", dadelijk weer het algemene met het bijzondere, daar dit op het geheel van het christelijke leven slaat.

Met de woorden "de ware en onbevlekte godsdienst voor God en de Vader" wil Jakobus de lezer een verheven gedachte en grote waardering van heilige werken, waarover hij daarna spreekt, geven. Of mensen het zeer waarderen als men weduwen en wezen bezoekt en zich onbesmet van de wereld houdt, kan volmaakt onverschillig zijn voor hem die weet dat dit werkelijk godsdienst is en wel voor God en de Vader, dus voor de hoogste Rechter, wiens oordeel in eeuwigheid stand houdt tegen alle vijanden.

Zoals het ene, zich onbesmet bewaren van de wereld, met de heiligheid van God overeenkomt (1 Petrus 1: 15vv.), zo komt het andere overeen met het vaderschap van God (Ps. 68: 6). Men volbrengt door weduwen en wezen te bezoeken in hun verdrukking het werk van God aan hen die voor Hem bevoorrechte personen zijn, in zoverre dat Hij hen in het bijzonder wil aannemen. En zoals aan de andere kant de uitdrukking "onbevlekte godsdienst" in betrekking staan tot het "zichzelf onbesmet bewaren van de wereld", zo hangt het "zuivere godsdienst" samen met het eerste werk, "wezen en weduwen bezoeken in hun verdrukking", waar de onbaatzuchtige, zelfverloochenende liefde tot de mens het meest openbaar wordt, evenals in het onbesmet bewaren van de wereld de zuivere, onbevlekte liefde tot God.

HOOFDSTUK 2

OVER HET AANZIEN DES PERSOONS EN OVER DOOD GELOOF

II. Vs. 1-26. Terechtwijzing van de lezers, hoe zij kunnen menen geloof te bezitten, terwijl zij aan de ene zijde waarde hechten aan uiterlijke kenmerken van mensen en aan de andere zijde zich geheel ontslaan van de werken van het geloof. Aan het einde van het vorige hoofdstuk had de apostel vermaand zich onbesmet te bewaren van de wereld, als datgene waarin de onbevlekte godsdienst bestond. In aansluiting daarop spreekt hij nu hier over een besmetting van de godsdienst, die de gemeenten aan wie hij schrijft, in praktijk brengen. Zij behandelen toch hun Joodse volksgenoten, wanneer deze als gasten hun godsdienstige vergaderingen bezoeken, op zeer verschillende wijze al naar gelang de persoon, daar zij de rijken geen eer genoeg weten te bewijzen en daarentegen de armen zo minachtend en terugstotend mogelijk behandelen. Zij bedenken in het geheel niet dat zij door hun vleierijen de eersten niet voor het koninkrijk van God zullen winnen en de anderen, die er niet ver meer van zijn, wegdrijven. Door dat aanzien des persoons bezondigen zij zich tegen de wet van God, in plaats van, zoals hun plicht was, het koninklijk gebod van liefde jegens de naaste te volbrengen, zodat zij zich aan de ene zijde schuldig maken ten opzichte van de hele wet en aan de andere zijde het onbarmhartige oordeel van de wet over zich heen halen, dat bestemd is voor degenen die geen barmhartigheid hebben gedaan Zo is de apostel weer gekomen op de barmhartigheid, waarvan hij zegt dat die tegen het oordeel roemt. Zo heeft hij een aansluiting gevonden bij dat gedeelte van zijn vermaning aan het slot van het vorige hoofdstuk, waarin hij als zuivere godsdienst heeft genoemd het bezoeken van weduwen en wezen in hun verdrukking. Ook in dit opzicht was het zeer kwalijk gesteld met de bedoelde gemeenten; onder de moeilijkste omstandigheden zond men de armen en nooddruftigen heen met vrome woorden, in plaats van zich hulpvaardig over hen te ontfermen. Men vertrouwde op een dood geloof zonder er aan te denken dat een dood, werkeloos geloof niet tot zaligheid kon leiden. Men beroemde zich op het abstracte monotheïsme tegenover de heidenen, zelfs tegenover hen aan wie God bekering had gegeven ten leven en die zich nu vruchtbaar betoonden in goede werken. Daarom was het noodzakelijk dat Jakobus juist de stelling waaraan Luther zich zo zeer geërgerd heeft en waarom hij zijn brief een strooien brief heeft genoemd, met nadruk uitsprak: "de mens wordt door de werken, niet door het geloof alleen rechtvaardig" (vs. 14-26).

Mijn broeders, houdt het geloof in onze Heere Jezus Christus, de Heere van de heerlijkheid (1 Kor. 2: 8) vrij van aanzien des persoons, want geloven en aanzien des persoons hebben, gaat niet elkaar gepaard. a)

Lev. 19: 15 Deut. 16: 19 Spr. 24: 23 MATTHEUS. 22: 16

Wat in de vorige afdeling werd besproken had zijn aanleiding in hetgeen de christenen uiterlijk overkomt; nu volgt eerst een vermaning die het gedrag betreft jegens mensen die van buiten tot hen komen. Hoe de christen het eerste moet dragen was daar, hoe hij dit moet beschouwen, is hier de inhoud van de vermaning; onafgebroken geduld eist hij daar, onpartijdige liefde hier.

"Zichzelf onbesmet bewaren van de wereld, " was het einde van het vorige gedeelte; iets van wereldsgezindheid nu is het aanzien des persoons, d. i. de waardering van een persoon naar zijn aardse bezit, tijdelijke macht en daaruit voortvloeienden invloed. De wereld schat dat hoog en men begrijpt wel dat en waarom zij de rijke hoger schat dan de arme, de machtige hoger dan de machteloze; maar men begrijpt niet hoe zij, die de Heere Jezus Christus, die

door armoede en nederigheid tot heerlijkheid werd verheven, tot grond, inhoud en doel van hun leven hebben gemaakt, zich in dit opzicht aan de wereld gelijk kunnen stellen en toch gebeurt het en niemand onder ons kan zich van deze besmetting met wereldsgezindheid vrijpleiten. Vgl. Luk. 14: 12-14

Want, om u hier een geval voor te houden waarvan ik wel weet dat het bij voorkomende gelegenheden de regel van uw gedrag is, stel dat in uw godsdienstige vergadering, om die te bezoeken, een man binnenkwam met een gouden ring aan de vinger, in sierlijke, schitterende kleding en er kwam ook als gast om aan uw godsdienstoefening deel te nemen en te horen wat er gepredikt wordt, een arm man binnen in schamele kleding, die van behoefte en gebrek getuigt (Luk. 14: 21 en 23).

En gij zoudt opzien tegen degene die de sierlijke kleding draagt, uw blikken vol belangstelling op hem richten en tot hem zeggen: "gij zijt ons een hoogst welkom persoon, ga hier op een goede plaats zitten, hier vooraan." En gij zoudt zeggen tot de arme, alsof hij voor u een onbelangrijk persoon was en gij hem zo verachtelijk mogelijk behandelen wilde om hem niet te laten terugkomen: "ga gij daar achterin staan" of "wilt gij werkelijk dichtbij ons zitten, neem dan hier plaats onder mijn voetbank, want een andere plaats hebben wij voor u niet."

Als gij zo handelt, hebt gij dan niet in tegenspraak met Gods Woord een onderscheid gemaakt onder elkaar, daar toch voor Hem allen gelijk zijn en zijt gij niet, in plaats van uzelf te laten oordelen door Gods Woord (vs. 12) rechters geworden die zich door kwade overwegingen laten leiden?

Het geval dat Jakobus in vs. 2v. beschrijft, is wat de zaak betreft niet een hypothese, maar een feit, niet een bijzonder feit dat slechts eens is voorgekomen, maar het gewone gedrag van hen aan wie hij schrijft. De hele voorstelling, zowel het "als in uw vergadering kwam" als ook van het aanwijzen van zit- en staanplaatsen getuigt ervan dat met vergadering hier de vergaderplaats bedoeld is waar de christelijke gemeente voor de godsdienstoefening samenkwam. In de grondtekst gebruikte de apostel daarvoor het woord (synagoge), waarmee ook de godshuizen van de Joden werden aangeduid Lu 4: 15, omdat hij sprak over de joods-christelijke gemeenten in de verstrooiing, die hun godsdienstige instellingen vormden naar het voorbeeld van de joodse diaspora en zo op gelijke wijze het verband met hun volk vasthielden als de Jeruzalemse gemeente door het bezoeken van de tempel naast hun bijzondere vergaderingen in verschillende huizen Ac 2: 43. Zonder twijfel was het centrale punt van deze gemeenten in de verstrooiing de stad Antiochië in Syrië. Daar had zich spoedig na de vervolging die na de dood van Stefanus de gemeente te Jeruzalem trof, een christelijke gemeente gevormd en deze, hoewel daarnaast ook een gemeente uit de Grieken ontstond en tengevolge daar van de naam christen in gebruik kwam (Hand. 11: 19vv.), zag zich genoodzaakt een eigen synagoge op te richten, waartoe zij echter de Joden vrije toegang vergunde. In haar godsdienstige samenkomsten kwamen dan net als te Efeze enz. (1 Kor. 14:
nog volksgenoten die buiten de gemeente stonden, in het voor ons liggend geval dus nog onbekeerde Joden, deels om te spioneren en het een of ander op te vangen, om het christelijk geloof te smaden en te lasteren (ongelovigen zoals Paulus ze in de eerder aangehaalde tekst noemt), deels om dit geloof, waartoe zij reeds een zekere begeerte voelden, verder te leren kennen en zich tenslotte daarbij aan te sluiten. Uit vs. 5-7 blijkt dat het laatste vrij zeker als bedoeling bij de armen, het eerste daarentegen bij de rijken moest worden verondersteld. Maar "met echt Joods respect voor het geld" behandelde men juist de laatsten met bijzondere zorg, terwijl de eersten met minachting werden behandeld. Jakobus beschrijft een situatie

waarin de arme en de rijke op hetzelfde moment de vergadering zijn binnengekomen; maar alleen de laatste met zijn gouden ringen en zijn kleding die van welvaart getuigde, heeft de aandacht getrokken. Men heeft de rijke vooraan een geschikte zitplaats aangeboden, de arme daarentegen heeft de persoon die de rijke zo ontving, slechts de keuze gelaten of hij in een afgelegen hoek, waar ruimte is, staan wil of dat hij, indien hij er de voorkeur aan geeft in de nabijheid te blijven en te zitten, aan de voetbank van hem die hem ontvangt, op de grond wil gaan zitten. Dit is de geschetste situatie, die niet gebaseerd is op fantasie, maar ontleend is aan de werkelijkheid. In vs. 4 volgt dan zonder twijfel de nazin, waarbij echter de woorden van de grondtekst (terwijl er verschil van mening over bestaat of het "en" aan het begin van het vers mede in de tekst hoort of niet) aan de uitleggers nogal wat moeilijkheden geven. De apostel wil zijn lezers erover laten nadenken dat de Joden wel in hun synagogen zo’n onderscheid maken tussen rijken en armen, voornamen en geringen (MATTHEUS. 23: 6), maar dat voor de christenen allen even dierbaar moeten zijn, dat zij hen zo mogelijk voor de Heere moeten winnen. Wij oordelen volgens verkeerde gedachten als de bekering van een rijke ons belangrijker lijkt dan die van een arme. Wij redeneren dan op de wijze van de wereld en zullen tenslotte de hele zaak bederven. De rijke die wij vleien, zal met moeite het koninkrijk van de hemelen binnengaan (MATTHEUS. 19: 23vv.), maar voor de arme die wilde binnengaan, sluiten wij het door onze minachtende en terugstotende behandeling moedwillig toe (MATTHEUS. 23: 13).

a) Hoort, mijn geliefde broeders! Heeft God niet de armen van deze wereld uitverkoren om rijk te zijn (Luk. 12: 21; 2 Kor. 8: 9 in het geloof, in goederen die men in geloof bezit (1 Kor. 5) Efeze. 1: 3vv.) en erfgenamen te zijn van de toekomstige heerlijkheid van het koninkrijk (Luk. 22: 29), dat Hij b) belooft aan degenen die Hem liefhebben? (hoofdstuk 1: 9, 12; 1 Kor. 26v.

Joh. 7: 48 b) Ex. 20: 6: 1 Sam. 2: 30 Spr. 8: 17 MATTHEUS. 5: 3

Maar gij hebt door het gedrag dat ik zojuist heb beschreven, de armen smadelijk behandeld (1 Kor. 11: 22). Overweldigen u daarentegen niet de rijken, van wie ternauwernood een enkele het rijk van God binnengaat en trekken zij u niet, zoals de tegenwoordige omstandigheden u doen zien, voor de rechtbank, juist omdat gij belijders zijt van Jezus Christus? (hoofdstuk 5: 1vv. Ezechiël. 18: 16 Wijsh. 2: 10 MATTHEUS. 18: 28vv.).

Lasteren zij niet als ongelovigen en spotters, als vijanden en tegenstanders (Luk. 16: 14; 1 Kor. 12: 3; 1 Tim. 1: 13; 1 Petrus 4: 14 en 16; 2: 12; 3: 16), de goede naam
(Fil. 2: 9v. Hand. 4: 12) die over u aangeroepen is, de naam van onze Heere Jezus Christus, de Heere van de heerlijkheid? (vs. 1 Hand. 11: 26).

Later (vs. 8vv.) zal de apostel de lezers doen bedenken dat zij zich bezondigen door hun gedrag, als zij armen, omdat zij arm zijn, met minachting behandelen en rijken, omdat zij rijk zijn, voortrekken ("gij hebt in uzelf onderscheid gemaakt en zijt rechters geworden met kwade overleggingen" vs. 4). In de eerste plaats geeft hij hen te bedenken wat hen van zo’n gedrag moest afhouden; hij berispt hen dus om het feit dat zij onbedachtzaam handelen en dat brengt hij hen onder het oog door hen even vriendelijk als ernstig toe te roepen: "hoort, mijn geliefde broeders! "

Deze gemeenten bestonden grotendeels uit armen, die door de rijke en aanzienlijke Joden (onder wie zij woonden en van wie zij in het maatschappelijk leven afhankelijk waren) onderdrukt werden. Toch kan hier niet gedacht worden aan eigenlijke

godsdienstvervolgingen, maar aan verdrukkingen en afpersingen van andere aard (in die overigens reeds moeilijke tijd). Aan de andere kant was de toestand van deze gemeenten van dien aard dat bij velen het christendom alleen in de erkenning van Jezus als Messias bestond en in de bijzondere zedenwetten, die zij als de volmaking van de wet beschouwden. Meegesleept door de indruk die de predikers en het hele werk van de verkondigers van het evangelie op hen maakten, aangetrokken ook door de hoop dat Jezus spoedig zou terugkomen en een rijk van heerlijkheid op aarde zou stichten, waarvan zij de gelukzaligheid op hun wijze schilderden, beleden velen het christendom zonder dat een wezenlijke verandering in hen had plaatsgehad.

Indien gij dan werkelijk in uw gedrag ten opzichte van hen die buiten zijn (Kol. 4: 5; 1 Thessalonicenzen. 4: 12 wet volbrengt, die alle geboden van de tweede tafel in zich bevat (Gal. 5: 14 Rom. 13: 8vv.), naar de schrift, naar het woord in Lev. 19: 18 : a) "Gij zult uw naaste liefhebben als uzelf, " dan doet gij goed. Wanneer gij werkelijk zo handelde jegens allen, zoals men uit uw gedrag (vs. 2v.) zou kunnen opmaken; als men ziet hoe voorkomend gij sommige bezoekers van uw vergaderingen behandelt en troost, hoe gij tot hen zegt: "zit gij hier op een goede plaats, " dan hoeft gij ook de vijanden en tegenstanders daarvan niet uit te sluiten (MATTHEUS. 5: 44v.).

MATTHEUS. 22: 39 Mark. 12: 21 Efeziers 5: 2

Maar indien gij met aanzien des persoons handelt, zoals dat is wanneer gij u zo ten opzichte van de rijken gedraagt en om hun rijkdom, die u in de ogen steekt, daarentegen jegens de armen des te onbeleefder zijt, dan doet gij zonde en wordt door de wet bestraft als overtreders. Gij wordt dan behandeld als overtreders, omdat de wet toch uitdrukkelijk het aanzien des persoons verbiedt (Lev. 19: 15 Deut. 1: 17 en 16: 19.

Ik druk mij niet te sterk uit als ik u voorstel als overtreders, zonder er op te letten dat hier slechts van overtreding van één enkel gebod sprake was. a) Want wie de hele wet houdt (gesteld dat dit inderdaad eens het geval was en niet slechts in een inbeelding, hoewel bij nauwkeuriger beschouwing nog wel menig ander gebrek zou worden gevonden) (Mark. 10: 20), maar in één van de vele geboden struikelt, die is schuldig geworden aan allen; ook tegen alle overige geboden heeft hij door overtreding van het ene misdaan.

Deut. 27: 26 MATTHEUS. 5: 19 Gal. 3: 10

Want Hij die, volgens de opeenvolging van de geboden, zoals de Griekse vertaling van het Oude Testament die rangschikt (Mark. 10: 19 Rom. 13: 9), in de eerste plaats gezegd heeft: a) "gij zult geen overspel plegen, " die heeft ook onmiddellijk daarop gezegd: "gij zult niet doden." Indien gij nu geen overspel pleegt en dus dat eerste gebod houdt, maar wel doodt en zo dat tweede gebod overtreedt, dan zijt gij een overtreder, niet slechts van een enkel gebod, maar van de hele wet geworden.

Ex. 20: 14 MATTHEUS. 5: 27

Zoals er slechts één Wetgever is, van wie elk bijzonder gebod is uitgegaan, de levende God, zo is in Hem ook de hele wet één. Wie een steen van het gebouw afbreekt, werkt mee aan het verval van het geheel. Wie dus zondigt tegen één gebod, overtreedt zowel dit als de wet zelf. Overal waar, ook in de christelijke kerk, een farizese denkwijze is aangenomen, daar ontstaat steeds de neiging om de eenheid en ondeelbaarheid van de goddelijke wet in de kleinste

geboden te miskennen. Door dode werkheiligheid, door een overspannen onderhouden van willekeurige menselijke instellingen meent men zich te kunnen ontslaan van zwaardere, gewichtigere geboden (Vgl. MATTHEUS. 23: 23). Daarom moeten wij van de apostel leren ook dergelijke gering schijnende overtredingen als de hier berispte te beschouwen als een kwetsing van het koninklijke hoofdgebod van de liefde. Zo wordt dan alle roem voor God te schande, die wij zo graag willen bouwen op het onderhouden van zo vele enkele plichten.

De wet is als het ware een kleed dat geheel gescheurd wordt, als gij er één stuk uitneemt; het is als de harmonie van de muziek, die geheel bedorven wordt als slechts één stem vals klinkt.

Wie één deel van de wet overtreedt, bezondigt zich tegen Hem die de hele wet gegeven heeft als uitdrukking van Zijn wil en hij wordt dus een misdadiger tegen de wet in het algemeen. Zo ernstig moeten de lezers de zonde beschouwen, die zij begaan doordat zij op onrechtvaardige wijze alleen om uiterlijke voorrechten de één boven de ander stellen en zij mogen het niet licht opnemen als een enkele zaak, die bij hen die verder aan de wet voldoen weinig te betekenen heeft.

Spreekt zo en doet zo niet alleen in dit hier aangehaalde bijzondere geval, maar in het algemeen in alle omstandigheden en toestanden van uw leven (Kol. 3: 17), namelijk als mensen die (1 Kor. 9: 26) door de wet van de vrijheid zullen geoordeeld worden (hoofdstuk 1:
en die daarom deze wet zo nauwkeurig mogelijk willen waarnemen.

a) Want en bedenkt dat wel, om in het vervolg nooit meer een dergelijk gedrag als gij jegens de arme had (vs. 6), te betonen, een onbarmhartig oordeel, een oordeel dat de barmhartigheid niet meer laat gelden, waardoor men toch alleen voor het verderf kan bewaard blijven, zal gaan over degene die geen barmhartigheid gedaan heeft (MATTHEUS. 9: 3; 12:
18: 35; 25: 41vv.
en dat, nogmaals, de barmhartigheid roemt
tegen het oordeel. Waar men deze in het hart heeft en in het leven beoefent, hoeft men niet bang te zijn voor de veelbetekenende beslissing van de jongste dag, maar kan men die met goed vertrouwen tegemoet zien (MATTHEUS. 5: 7; 1 Kor. 4: 3v. Tob. 4: 12)

MATTHEUS. 6: 15 Mark. 11: 25 Luk. 16: 25

Een christen die de wet van de vrijheid, d. i. de wet in haar nieuwe, boven het "moeten" verheffende macht, door Zijn van God geschonken kracht kent, die het innerlijke van het hart omkeert, de liefde tot hartslag en levenspols heeft en die weet en bedenkt dat hij daarnaar eens zal worden geoordeeld, die weet ook tevens welke eis hieruit voor zijn hele gedrag voortvloeit. Zo iemand kan zich nu niet tevreden stellen met een gedeeltelijk vervullen van de wet, die zal zijn overtreden niet proberen te verontschuldigen, maar hij moet ernaar streven dat de wet van de vrijheid, die hem een vrij leven geeft door de wedergeboorte (hoofdstuk 1: 18), de ziel van zijn handelen wordt.

Hoe grotere vrijheid deze wet geeft, hoe strenger en nauwkeuriger die ter harte moet worden genomen.

Van een zoon die groot geworden is en vrijheid heeft verkregen, eist men meer dan van een jong kind; in spreken en handelen ziet men minder door de vingers. Zo is het ook als men tot de staat van de genade is gekomen, dat men zich door het gebod van de liefde, door de wet van Christus, die alle aanzien des persoons wegneemt, moet laten leiden. Een beker koud

water, aan een arme gegeven omdat hij Christus toebehoort, kan volgens de wet van de vrijheid rijke vergelding verkrijgen en een verzuim in het geringste kan bij hen die in Christus geloven treurige gevolgen hebben. De schuld van 10. 000 ponden is het niet die een knecht zo'n oordeel berokkent, maar wel het verzuim dat hij niet de ontferming heeft betoond die hij had ondervonden, maar dat hij op zijn recht bleef staan. Het hoeven juist niet ten hemel schreiende onbarmhartigheden te zijn waarmee men zich een onbarmhartig oordeel op de hals haalt, maar ook zo'n staan op zijn recht, waarbij men zich niet de handelwijze van God tot richtsnoer stelt, zoals hij zich over ons heeft ontfermd, kan ons reeds in het oordeel van de onbarmhartigheid storten.

De liefde van het geloof verleent hem die ze in zich heeft en overal betoont, het bewustzijn dat Hij vanuit de dood in het leven is overgegaan (1 Joh. 3: 14).

Waar de kracht van de goddelijke genade en ontferming een mensenhart heeft aangegrepen en naar haar eigen wezen heeft gevormd, waar een mensenhart zich doordrongen voelt van het wezen van de eeuwige liefde, daar vervallen alle verschrikkingen van het oordeel. De Vader ziet Zijn beeld in het kind, Zijn werk in de verloste en Zijn beeld en Zijn werk kan en wil Hij niet verwerpen en al willen ook nog vele gebreken en verkeerdheden aanklagend tegen hem optreden, zij worden in de schaduw geplaatst door de grondtrek van het vernieuwde wezen.

Wat baat het, mijn broeders, indien iemand zegt, van zichzelf beweert of voorgeeft dat hij het geloof heeft in God (vs. 19) en Zijn woord voor waar en voor de enige weg van de zaligheid houdt (Rom. 2: 17vv.) en hij heeft toch de werken niet waardoor het zich als levend en krachtig moet betonen (MATTHEUS. 7: 26vv. Joh. 7: 17)? Kan dat geloof, als het zo blijft en onvruchtbaar blijkt te zijn, hem zalig maken, zodat hij zich veilig voelen mag voor het oordeel van God (vs. 13) en hem dus baten?

De apostel heeft in het vorige gedeelte gewaarschuwd tegen een voortrekken van de rijke en een minder achten van de arme, dat met het geloof in de heerlijkheid van Christus geenszins overeenstemt en daaraan maakten gelovigen zich in hun vergaderingen ten opzichte van niet-christenen die hun vergadering kwamen bijwonen, schuldig, zonder te bedenken dat zij zich daardoor bezondigden tegen de wet die in het gebod van de liefde lag opgesloten en hierdoor onder het oordeel van de wetgever vielen, voor wie alleen de barmhartige liefde veilig is. Als hij nu verder gaat: "wat baat het, mijn broeders" dan ziet men dadelijk na deze woorden dat hij over iets zal spreken dat in tegenstelling tot de barmhartige liefde niet beveiligt tegen het oordeel.

Jakobus heeft hiervoor het aanzien des persoons bestraft en de daaruit voortvloeiende liefdeloze achterplaatsing van de arme. Hij wijst er nu op dat de geloofsroem zonder de werken van het geloof, die in de liefde zijn opgesloten, een ijdele, nietige, vruchteloze roem is: "Wat baat het", zo begint hij hier, "indien iemand zegt dat hij het geloof heeft en hij heeft de werken niet? Kan dat geloof hem zalig maken? Het geloof dat iemand voorgeeft te bezitten, is natuurlijk het ware, echte geloof, want niemand zal zich op een vals, onecht geloof beroemen; als de apostel nu zegt dat het geloof geen redding brengt aan hem die zich op zijn geloof beroemt, dan spreekt vanzelf dat hij daarmee het echte geloof bedoelt, dat iemand voorgeeft te bezitten, maar toch niet in werkelijkheid bezit. Daarin ligt opgesloten dat het ware, echte geloof de zaligheid zeker teweegbrengt, maar dat dit zich in werken moet openbaren. Zo is tevens in de ontkenning in dit eerste vers van ons gedeelte, die schijnbaar met Gal. 2 en 3 Rom. 3 en 4 tegenspraak is, namelijk dat de belijdenis van het geloof niet voldoende is tot behoud, tevens indirect de Paulinische leer ingesloten, dat het werkelijk

bezitten van het geloof tot zaligheid voldoende is, maar dat voor het werkelijk aanwezig zijn ervan de werken als getuigenis vereist worden.

a) Indien nu, om u verder te doen zien hoe het geloof zonder werken ook voor anderen niet nuttig is, indien een broeder of zuster geen kleding zou hebben, onvoldoende bekleed (Luk. 3: 11) zou zijn en gebrek zou hebben aan dagelijks voedsel (MATTHEUS. 6: 11 Luk.
3),

1 Joh. 3: 17

en iemand van u tot hen zou zeggen, als zij hem om hulp in hun nood vragen, zoals dan ook werkelijk dergelijke voorbeelden van hulpbehoevende geloofsgenoten in deze zo moeilijke tijd Jas 1: 2 bij u worden gevonden: "gaat heen in vrede, ontvangt mijn beste wensen op uw verdere weg (Hand. 16: 36 Richt. 18: 6), wordt warm en wordt verzadigd, want God zal raad geven, zodat gij middelen en wegen daartoe vindt" en gij zoudt hun niet van het nodige voor het lichaam voorzien, wat baat dat? (1 Joh. 3: 17v. Rom. 12: 13).

Zo is het ook met het geloof, indien het de werken niet heeft, is op zichzelf dood; het is wat zijn innerlijk wezen aangaat slechts mondgeloof en niets dan schijngeloof, dat zichzelf logenstraft en de erenaam niet waardig is, die het zichzelf geeft.

Jakobus heeft hier een mens op het oog die uiterlijk met het woord van de waarheid instemt, die er daarom aanspraak op maakt gelovig te zijn en op grond daarvan zich de rechten van een gelovige aanmatigt, maar wiens leven geen spoor van innerlijke vernieuwing vertoont, die de werken uit de wet van de vrijheid nalaat-wij zouden zeggen een dode orthodoxe. Wat hij nu over zijn geloof denkt, wijst hij hun aan door een treffende parallel. Hij waardeert het evenveel als een liefde, die tegenover de nood geen feitelijke hulp, maar alleen vriendelijke woorden heeft. Een liefde, die alleen woorden heeft en geen daden, is zonder leven; van een geloof dat alleen woorden heeft en geen werken is hetzelfde waar, het is zonder leven. Waar geloof grijpt het leven van God aan, christelijk geloof de zaligheid en het leven van God in Christus. Waar dit leven woont, ontwikkelt het zich naar buiten; waar zich geen leven vertoont, daar is ook geen leven. Dit vermeende geloof is geen geloof, omdat het dood is.

Als de apostel zo het geloof, waaraan de werken ontbreken, dood noemt, dan kon het zeker zijn bedoeling niet zijn dat de werken die het openbaren, die de bewijzen ervan zijn, dat geloof pas levend zouden maken, dat in deze het leven van het geloof zou bestaan, maar hij moest veronderstellen dat het ware geloof het leven reeds vanzelf in zich bezit, het levensprincipe reeds in zich heeft, waaruit dan de werken moesten voortkomen en dat dit in de werken te zien is. Het ontbreken van de werken was voor hen zo een bewijs van gebrek aan leven in het geloof en daarom noemt hij dit een dood geloof.

Maar zoals het in zichzelf dood is, zo is ook het geloof als het geen werken heeft, voor anderen van zeer twijfelachtige aard. Zo zal misschien iemand zeggen tot u, die op het geloof roemt en op hen die gij niet als uw gelijken beschouwt met een zekere minachting neerziet: "gij hebt het geloof dat als een zaak van het hart in het binnenste verborgen is en ik, die gij voor een ongelovige houdt, heb de werken, duidelijk zichtbaar voor ieders oog. Toon mij nu, zodat ik het als werkelijk aanwezig zal erkennen en niet als voorgewend zal beschouwen, uw geloof uit uw werken, want alleen daardoor wordt het voor mij kenbaar en ik zal u uit mijn werken mijn geloof, waarvan gij het aanwezig zijn ontkent, tonen, zodat gij voortaan zult moeten erkennen dat ik geen ongelovige ben.

En evenals het bestaan van uw geloof zonder de werken voor anderen zeer twijfelachtig is, zo is uw geloof zonder werken voor uzelf tevens van zeer twijfelachtige waarde. Gij gelooft dat God een enig God is en zijt als jood tegenover de heidenen trots op zo'n geloof (Rom. 2: 17). Gij doet daar goed aan, want dat is de grond van alle ware godsdienst in onderscheid van het heidens bijgeloof (Deut. 6: 4; 1 Kor. 8: 4 ; de duivelen (1 Kor. 10: 20) geloven het echter ook en zij sidderen voor het oordeel van God, waaraan zij zijn overgegeven. Hun geloof maakte dus zo weinig zalig dat het integendeel voor hen die bron van ontzaglijke pijn is.

Geven deze beide verzen voor een juist verstaan geen geringe bezwaren, voor de uitleg worden de moeilijkheden nog groter door het onderscheid van lezing in de grondtekst, daar de tweede helft van vers 18 naar andere handschriften zou luiden: "toon mij uw geloof zonder de werken (hoe wilt gij dat doen)? dan zal ik u uit mijn werken het geloof tonen (dat gij in mij niet wilt erkennen)". Het lijkt ons dat onder "iemand" niet de eerste de beste moet worden verstaan, maar een zekere vertegenwoordiger van de christenen uit de heidenen, te midden van wie de lezers zich bevonden en die zij om hun vroeger heidendom minachtten en niet wilden erkennen als gelijk aan hen die vanaf hun jeugd monotheïsten waren. Toch werden bij de heidenen, nadat zij in God waren gaan geloven, goede werken gevonden (Tit. 3: 8). Zij ontfermden zich vooral in die tijd van nood, toen vele van de christenen uit de Joden de lijdende broeders met vrome woorden wegzonden (vs. 14vv.), over de behoeften van de heiligen (Hand. 11: 29v.) en Paulus en Barnabas konden ook in andere opzichten over hun godzalige wandel roemen (Hand. 15: 3, 12). Jakobus verwijst later bij zijn uiteenzettingen nog uitdrukkelijk naar de christenen uit de heidenen, als hij in vs. 25 nog het voorbeeld van de hoer Rachab aanhaalt; hij geeft dus tegenover hen reeds hier zijn mening, die wij hem enige jaren later op het apostolisch concilie zien uiteenzetten (Hand. 15: 13vv.). Ja, in vergelijking met de heidenen die tot Christus waren bekeerd, van wie God de harten door het geloof heeft gereinigd (Hand. 15: 9), hebben de nog ongelovige Joden volgens zijn woorden zo weinig reden om nog verder op hun monotheïsme te pochen dat zij integendeel reden zouden hebben om voor die God te sidderen, in wie zij zeggen te geloven. Dit geeft hij hen te bedenken in hetgeen hij in vs. 19 zegt; want hij noemt hier een zuiver joodse geloofstelling, zonder daaraan in het minst een christelijke kleur te geven. Bij hoofdstuk 5 zullen wij nader behandelen hoe hij ertoe kom, ook de nog ongelovige Joden meerdere malen in zijn brief aan te spreken. Daardoor wordt zijn brief tot een zendingsrede aan de Joden in een tijd, waarin met de stichting van een bijzondere christelijke kerk uit de heidenen te Antiochië en met de uitzending van Paulus en Barnabas tot het werk waartoe de Heere hen geroepen heeft, het rijk van God nu reeds zeer beslissende stappen deed om zich van de Joden tot de heidenen te wenden. Nemen wij aan, zoals de laatste tijd de meeste uitleggers doen, dat onze brief van Jakobus aan de christelijke gemeenten uit de Joden te Antiochië, Syrië en Cilicië en nog in de eerste jaren van de apostolische tijd Jas 1: 1 geschreven is, dan blijkt uit onze tekst in verband met hetgeen wij bij vs. 4 hebben uiteengezet, dat de christelijke gemeente te Antiochië, die uit Grieken bestond, wel dadelijk in het begin een zelfstandige plaats innam ten opzichte van die die uit de Joden was ontstaan. Dat is ook zeer natuurlijk als men van de heidenen, die zich tot Christus bekeerden, niet eens verlangde dat zij eerst proselieten van de poort, laat staan van de rechtvaardigheid Le 17: 9 werden. Het laatste nu eisten later de Judaïsten uit Jeruzalem, Jakobus bracht het echter op het apostolische concilie in het jaar 50 zover dat alleen iets overeenkomstig het eerste de bekeerde heidenen in die gemeenten werd opgelegd (Hand. 15: 1vv.). Evenals hij daar samen met de overige apostelen en oudsten van Jeruzalem "de broeders uit de heidenen die te Antiochië en Syrië en Cicilië zijn, heil wenst, zo doet hij het hier aan de twaalf stammen die in de verstrooiing zijn" (hoofdstuk 1: 1) in dezelfde woorden en met dezelfde uitdrukking in de grondtekst (cairein), waaruit wij kunnen opmaken dat de

christenen zich daar werkelijk in twee gemeenten splitsten, waarvan de ene bestond uit christenen uit de Joden, die op Joodse wijze leefden en de andere uit christenen uit de heidenen, die, zoals Paulus in Gal. 2: 4 zich uitdrukt, op heidense wijze leefden. Die anderen nu onderscheidden zich door hun werken, die zij in geloof volbrachten, daar zij niet alleen de collecte, in Hand. 11: 29v. vermeld, tot stand brachten, maar ook in moeilijke tijden het zendingswerk trouw verrichtten. De eersten daarentegen pochten op het joods monotheïsme en stelden zich tevreden met een dood geloof zonder werken, waarover Jakobus hen bestraft, niet zonder duidelijk te wijzen op het voorbeeld van de andere door hen gering geachte gemeente.

Maar wilt gij weten, o ijdel mens, die u op uw geloof beroemt zonder toch de daaruit voortkomende werken in uw leven te kunnen aanwijzen (vs. 18), dat het geloof zonder de werken dood is? Welaan, dan zal ik u van deze in vs. 17 uitgesproken waarheid uit de Schrift overtuigen.

Is Abraham, onze vader, (Rom. 4: 1) niet uit de werken gerechtvaardigd, is hij niet door de daad bewezen (Gen. 44: 16) een rechtvaardige te zijn, waarvoor God hem om zijn geloof had verklaard (Gen. 15: 6), toen hij Izaak, zijn zoon, geofferd heeft op het altaar? (Gen. 22: 9-12).

Ziet gij wel dat zijn geloof samenwerkte met zijn werken, daar dit hem ertoe dreef en ertoe bekwaam maakte en het geloof bij hem volmaakt is geworden door de werken, tot volmaking is gekomen, zodat nu van geloof in de volle betekenis van het woord sprake kan zijn? (1 Joh. 2: 5).

En het schriftwoord werd ook door de werken vervuld, zodat haar getuigenis als volkomen overeenkomstig de waarheid moet worden erkend, namelijk het schriftwoord dat daar zegt (Gen. 15: 6): "En Abraham geloofde God en dit geloof, waarvan is bewezen dat het als het erop aan kwam ook de zwaarste proef niet te zwaar zou achten, is hem tot rechtvaardigheid gerekend" (Rom. 4: 3 Gal. 3: 6) en hij werd, toen hij later de zwaarste geloofstest feitelijk had doorstaan, een vriend, een geliefde van God genoemd (2 Kron. 20: 7 Jes. 41: 8).

Met "o ijdel mens" spreekt de apostel in vs. 20 in verstoordheid hem aan die zegt dat hij geloof heeft, maar geen werken heeft en stelt hem daarmee voor als een mens, aan wie ontbreekt wat hij moest hebben als hij zijn mocht waarvoor hij wilde worden gehouden, want dit betekent het woord dat voor "ijdel" in de grondtekst is gebruikt, zowel waar het van personen als waar het van zaken gezegd wordt. Hij geeft er zich voor uit dat hij in zijn geloof heeft wat een mens moet hebben om voor God te bestaan en toch heeft hij het niet en daarvan moet hij nu, zoals de vraag "wilt gij weten? " zegt, als hij bewijs verlangt, overtuigd worden. Het moet hem worden bewezen dat het geloof zonder werken dood, zonder vruchten (2 Petrus 8) is.

Deze stelling nu en geen andere moet in hetgeen volgt worden bewezen, zoals ook blijkt uit het feit dat deze stelling, na in vs. 21-25 door het voorbeeld van Abraham en Rachab bewezen te zijn, in vs. 26 terugkeert als nu bewezen en als afsluiting van de hele deductie nogmaals wordt genoemd. Wij zullen dus al dadelijk geen ander bewijs kunnen verwachten dan dit: dat Abraham, de vader van de gelovigen, bij wie toch het ware wezen van het geloof zichtbaar worden moest door zijn werken, niet maar een dood schijngeloof, maar een waarachtig, levend geloof betoond heeft. Geeft Abraham het bewijs dat alleen het geloof dat met werken

gepaard gaat het ware, levende geloof is, dan is daardoor omgekeerd ook bewezen dat het geloof zonder werken in zichzelf dood is. Juist ten opzichte van Abraham was er een woord van de Schrift of een godsspraak, dat de tegenstanders die op het geloof zonder werken steunden, voor zich zouden aanhalen, namelijk dat hem zijn geloof tot rechtvaardigheid was gerekend. Jakobus erkent dit in vs. 23 zelf: het beste bewijs dat hij in de leer van de rechtvaardiging alleen door het geloof (Rom. 3: 28) met Paulus overeenstemt. Hij moest echter de tegenstanders tonen dat dit geloof van Abraham, waardoor alleen de rechtvaardiging zijn deel was geworden en hij dus ook zalig geworden was, geen dood schijngeloof, niet slechts theoretische kennis en instemming, maar waar, levend geloof was. Dus moest het wezen van het geloof van Abraham nader worden aangewezen, hetgeen in vs. 21 en 22 geschiedt. Het moest worden voorgesteld als een geloof dat zich werkzaam betoonde, waaruit echter geenszins volgt dat het hem om deze werkzaamheid heeft gerechtvaardigd.

"Ziet gij wel dat zijn geloof samenwerkte met zijn werken." Waaraan samenwerkte? Misschien aan de rechtvaardiging voor God, zodat Abraham pas na de werken volbracht te hebben een rechtvaardige voor God zou zijn geweest? Had Jakobus dat bedoeld, dan had hij moeten veronderstellen dat God de mens slechts zo kent als hij zich in het uiterlijke betoont. Hij had dan niet de alwetendheid van een God, die in het binnenste ziet, die de gezindheid kent, voordat deze zich openbaart, kunnen aannemen. Maar even zeker als hij dit deed, zo zeker moest hij er ook van overtuigd zijn dat voor het oog van God het geloof dat zich in zulke werken van zelfverloochening betoonde, reeds als het ware, rechtvaardigende voorkwam. Daar hij echter van het standpunt van het menselijk bewustzijn sprak, er slechts op lette hoe de zaak zich openbaart, drukte hij zich zo uit, namelijk met de woorden dat geloof en werken tot rechtvaardiging moesten samenwerken. Zo ook, als hij zegt, dat in de werken het geloof "volmaakt is geweest, " dan kon hij niet bedoelen dat de werken het geloof volmaakten, maar alleen dat het geloof zich als volkomen in de werken openbaarde.

Terwille van de duidelijkheid kan de zin "en de Schrift is vervuld geworden, die daar zegt enz." negatief zo worden omgekeerd: indien Abraham zijn geloof niet metterdaad had bevestigd, dan zou dat woord van de Schrift niet zijn vervuld, dat dan zoveel is als: zijn geloof zou hem niet tot rechtvaardigheid zijn gerekend, als het niet van zo’n aard was geweest, als het zich later heeft betoond.

Voor Abraham dus nog iets welbehagelijks voor God volbracht had, werd hem zijn geloof tot gerechtigheid gerekend, zoals Jakobus hier eenstemmig met Paulus leert. Maar zijn geloof was daarom niet dat dode voor waar houden, dat zich in strijd met ons hart als met geweld aan ons opdringt, het was veelmeer een geloof dat zich in kinderlijk vertrouwen en zelfverloochenende liefde jegens God werkzaam betoont. Hij gaf zijn zoon over nadat hij reeds aangaande hem de belofte ontvangen had. In dit en in andere werken werd zijn geloof bewezen en voltooid. Het geloof werkte daarin mee, d. i. het zette Abraham aan; het bezielde hem bij deze werken; in dit werk bleek dat het geloof alleen hem reeds tot gerechtigheid kan gerekend worden, omdat het namelijk de bron van alle goede daden is.

Het geloof waarmee Abraham de belofte van God aannam, wijst reeds op de latere gehoorzaamheid (vgl. Hebr. 12: 25 en 19) en de goddelijke toerekening van zijn geloof tot gerechtigheid wijst op de rechtvaardigverklaring, die hem later door God na het betonen van zijn gehoorzaamheid is gegeven (vs. 21 Gen. 22: 16).

Ziet gij dan nu dat, zoals in vs. 21 in de eerste plaats ten opzichte van Abraham werd gezegd, een mens uit de werken gerechtvaardigd wordt en niet, zoals velen onder u menen,

alleen uit het geloof, zodat het voldoende zou zijn dit te hebben en men de werken dan zou kunnen nalaten? (vs. 18).

En evenzo ook, om hier nog bij te voegen waarom ik het zo-even van Abraham gezegde tot de mensen in het algemeen uitbreid, Rachab, de hoer, die onder deze naam in onderscheid van Abraham onze vader (vs. 21) een roemvolle plaats in de heilige geschiedenis inneemt (Hebr. 11: 31), is zij niet uit de werken gerechtvaardigd en gered van het verderf, dat alle anderen trof (Joz. 6: 25), toen zij de boodschappers ontving en langs een andere weg liet weggaan als waarlangs zij in haar huis waren gekomen? (Joz. 2: 1vv.).

Want zoals het lichaam zonder geest, zonder adem, dat kenteken van het aanwezig zijn van leven (Gen. 6: 17 Openbaring 11: 11; 13: 15), dood is, zo is ook het geloof zonder de daarmee overeenkomende werken dood; alleen door de werken kan blijken dat het werkelijk aanwezig is (vs. 20).

De apostel heeft hiervoor bewezen wat hij wilde bewijzen aan hem die zei dat hij geloof had, zonder dat hij werken had; hij verlaat hem nu, zoals hij zich ook pas in de loop van zijn uiteenzetting tot hem heeft gericht en wendt zich in vs. 24 weer tot zijn lezers in het algemeen, voor wie hij in vs. 14 de uiteenzetting is begonnen; want zij moeten weten hoe het met zo’n geloof gesteld is, opdat zij niet zouden denken dat dat enige betekenis heeft.

In vs. 25 stelt hij naast het voorbeeld van Abraham dat van Rachab. Tegenover het verkeerde joodse standpunt dat de heidin alleen door een leeg geloof in de enige God liet rechtvaardig worden, stelt hij op de voorgrond dat dit geloof zich moest openbaren door werken die voortkwamen uit een gezindheid die omwille van Gods eer alle wereldse berekeningen verachtte.

Als hij in vs. 26 zijn uiteenzetting besluit met de woorden "zoals het lichaam zonder geest dood is, zo is ook het geloof zonder de werken dood, " dan kan het woord dat in de grondtekst voor "geest" staat, eigenlijk niet "geest" betekenen, omdat het beeld onjuist zou zijn; want de geest is wat het lichaam levend maakt, maar de werken zijn niet wat geloof bevordert, maar omgekeerd, zij worden door het geloof levend gemaakt. Wel is het ademen het kenteken van het levend zijn van het lichaam, evenals de werken als het ware als de ademhaling van het geloof het kenteken zijn van het levend zijn van het geloof.

Onze tekst toont aan dat in de gemeenten, waaraan de apostel schrijft, een farizees pochen op het geloof in de zin van enkel rechtzinnigheid veelvuldig aanwezig was, evenals, overeenkomstig dat Joods vertrouwen op het kindschap van Abraham (Joh. 8: 33), een toepassing van de waarheid van de rechtvaardiging die de lezers uit Gen. 15: 6 en Habakuk.
4 wel bekend was en zoals die met de farizese gezindheid overeenkwam. Deze legde aan de ene kant de nadruk op werken, d. i. zekere uiterlijke vrome verrichtingen en aan de andere kant nog meer op de rechtzinnigheid, waarbij de waarlijk goede werken, de vervulling van Gods geboden, vooral van de hoogste wet van de liefde, achterbleef. Zoals Paulus nu aanleiding had om tegen die eerstgenoemde kant van het farizeïsme te strijden, zo streed Jakobus tegen die tweede. Uit niets blijkt dat het de paulinische leer van de rechtvaardiging of het misbruik ervan is, waartegen onze schrijver zich hier wendt. Het is bovendien ook moeilijk voor te stellen dat deze leer van de apostel uit de heidenen juist in christelijke gemeenten uit de Joden vroeg weerklank had gevonden. Alles wijst veel meer op de joods-christelijke toestanden, die in de vroegste tijd vóór het optreden van Paulus waren ontstaan als echt joodse gewassen in deze gemeenten.

Degenen die de schrijver als zijn tegenstanders zag, waren christenen uit de Joden, die, evenals zij enkele minder belangrijke geboden gering achtten en hun overtreding daarvan voor onverschillig hielden, zo ook tegenover de heidenen zich beroemden op hun geloof in één God en door dat voorrecht hun gemis aan werkdadige liefde wilden bedekken. Het één en het ander werd bij de Farizeeën aangetroffen, zoals in het bijzonder blijkt uit MATTHEUS. 5: 17 en Rom. 2: 17 Daarentegen heeft Jakobus geen leerlingen van Paulus op het oog, zelfs niet hen die hem verkeerd zouden begrepen hebben en ook niet hen aan wie Paulus de woorden in de mond legt: zullen wij in de zonde blijven, opdat de genade toeneme? Zo gewoon voor Jakobus de leer was van Gods vrije genade (hoofdstuk 1: 18; 2: 5), zo vreemd was haar juiste gebruik en ook haar misbruik voor zijn farizese tegenstanders en de tot hen overhellende christenen. Het geloof dus dat hij hier als niet zaligmakend beschrijft, is niet het vertrouwen op Christus' verdienste, op Gods genade in Hem; het is een ijdele, krachteloze verstandsovertuiging dat er één God is, een geloof waarop de ongelovige Joden van die tijd zich tegenover de heidenen zo beroemden. Het christendom had de aandacht van allen, ook van de Joden, op de vraag van het toekomstig oordeel gevestigd en op die van de rechtvaardiging voor God in het gericht. Hier nu ontkent Jakobus dat zo'n geloof als dat van de Farizeeën voor God rechtvaardigen kan. Voor God rechtvaardig en zalig maken kan slechts een geloof dat zich ontwikkelt en voltooit in werken van liefde en vertrouwen op God. Wat hij geloof noemt zonder werken is eigenlijk in het geheel geen geloof, evenmin als een liefde die zich niet in liefdesbetuigingen openbaart, liefde is. De kern van de leer van de apostel in dit gedeelte zou men dus als volgt kunnen samenvatten: is er waarachtig geloof in het hart van de mens, dan blijkt dit uit de werken van vertrouwen en liefde jegens God. Deze werken zijn voor het geloof noodzakelijk om zich daardoor als waarachtig geloof te betonen en zich te onderscheiden van schijngeloof. In deze werken komt het geloof pas geheel tot leven en voltooiing. Een geloof dus dat niet tot daad wordt, een geloof dat zonder naar die gehoorzaamheid te streven als louter verstandsinzicht waarde voor God wil hebben, is in zichzelf dood. Maar onjuist is het wanneer men de apostel de leer zou willen toedichten dat de goede werken uit een andere bron voortkomen dan het geloof, namelijk uit de liefde en dat door de werken het geloof, hoezeer dood in zichzelf, pas waarlijk levend zou worden. Veeleer is de verhouding tussen geloof en werken een omgekeerde, net zoals die tussen lust en zonde (hoofdstuk 1: 14, 15). De leerwijze van Jakobus is daarom wel verschillend van die van Paulus, maar zij is daarmee niet in strijd. Paulus leert dat het geloof alleen rechtvaardig maakt voor God, zonder de werken van de wet, die naast of boven het geloof de mens voor God verdienstelijk zouden kunnen maken. En datzelfde leert ook Jakobus wanneer hij aantoont dat het geloof uit de werken moet blijken en zich levend openbaren, omdat toch alleen het geloof deze werken doet. Wat daarom in de werken leeft en wat ze bezielt, is alleen het geloof. De werken zijn werken van het geloof. Zonder geloof zouden zij zelf dood zijn. Worden wij door de werken gerechtvaardigd (vs. 21, 25), dan geschiedt dit niet om de werken, waar omwille van het geloof dat ze voortbrengt. Zelfs die leer kan men dus niet aan Jakobus toeschrijven, dat het geloof niet rechtvaardig maakt, maar de uit het geloof volbrachte werken; want een geloof dat in zichzelf dood is, is in het geheel geen geloof. Maar Paulus bestrijdt een dode werkheiligheid, Jakobus de farizese naam, die op enkel verstandsbegrippen steunt.

Maar is Jakobus hier niet in strijd met Paulus? Dat meende de grote kerkhervormer Luther en daarom verwierp hij deze brief. Dat menen ook anderen. En zij menen het niet zonder schijn van reden. Jakobus toch verklaart hier uitdrukkelijk dat het geloof zonder werken ons niet kan zalig maken, dat het op zichzelf zonder werken dood is, dat Abraham uit de werken gerechtvaardigd is, dat het geloof meewerkte met zijn werken, dat het uit de werken volmaakt werd, dat zijn voorbeeld duidelijk leert dat een mens uit de werken gerechtvaardigd wordt en dat wij hetzelfde bij Rachab zien, terwijl Paulus even stellig zegt dat uit de werken van de wet

geen vlees voor God zal gerechtvaardigd worden, dat de mens door het geloof gerechtvaardigd wordt, zonder de werken van de wet, dat Abraham niet uit de werken, maar uit het geloof gerechtvaardigd is, dat hij, namelijk Paulus en zijn medegelovigen, in de wetenschap dat de mens niet gerechtvaardigd wordt uit de werken van de wet, maar door het geloof van Jezus Christus, in Christus Jezus geloofd hadden, opdat zij zouden gerechtvaardigd worden door het geloof in Christus en niet uit de werken van de wet, omdat uit de werken van de wet geen vlees gerechtvaardigd zal worden, dat allen die uit de werken van de wet zijn, onder de vloek zijn. Is het niet alsof Jakobus de leer van Paulus, althans het misbruik dat sommigen van haar zullen gemaakt hebben, opzettelijk bestrijdt? Noch het een, noch het ander hoeven wij aan te nemen: het eerste niet omdat hij zeer goed wist dat Paulus, evengoed als hij op vruchten van het geloof, op heiligmaking en liefde aandrong en zijn geloof in zijn werken overvloedig openbaarde; en ook het laatste niet, omdat wij hiervoor niet voldoende grond in zijn onderwijs vinden en de verderfelijke dwaling die hij bestrijdt werkelijk niet uit misverstand of misbruik van Paulus' leer hoeft verklaard te worden, maar uit de aard van hen aan wie hij schreef, kan zijn voortgesproten. Doch het gaat hier slechts om een verschil in de vorm en de wijze van voorstelling, dat zich gemakkelijk laat verklaren, deels uit het karakter en de vorming van Jakobus en Paulus, deels en vooral uit de denkwijze van hen aan wie zij schreven en uit het doel van hun schrijven. Paulus had te doen met Joden en joodsgezinde christenen, die door de werken van de wet geheel of gedeeltelijk voor God gerechtvaardigd wilden worden, zodat er voor het geloof geen of slechts een kleine plaats overbleef en het evangelie al zijn waarde verloor; Jakobus daarentegen met christenen die met hun zogenaamd geloof tevreden waren en zich om de beoefening van het christendom in hun wandel niet bekommerden. Daarom stelt de eerste de noodzaak van het geloof en de laatste die van de werken in helder licht. Als Paulus beweert dat wij niet uit de werken van de wet, maar door het geloof gerechtvaardigd worden, dan bedoelt hij de werken die aan het geloof voorafgaan en het overtollig maken en het geloof dat leven in zich heeft, dat al de vermogens en krachten van de mens in werking brengt, zijn wil ten goede ombuigt, het leven dat het in zich heeft, naar buiten openbaart en door de liefde ijverig is in alle goede werk; en als Jakobus het tegendeel schijnt te beweren, dan spreekt hij van werken die op het geloof moeten volgen, eruit moeten voortvloeien en de echtheid van het geloof openbaren en dan bedoelt hij, overeenkomstig de dwaling van hen die hij bestrijdt, een geloof dat in zichzelf dood is en de naam van geloof niet verdient te dragen, dat slechts in het hoofd, niet in het hart woont en, daar het geen leven in zich heeft, ook geen leven naar buiten openbaart. Paulus ijvert tegen werken zonder geloof, Jakobus tegen geloof zonder werken; Paulus tegen werkheiligheid, Jakobus tegen werkeloosheid; Paulus tegen het streven van de mens om door werken de zaligheid te verdienen, Jakobus tegen het waanidee dat geloven zonder werken voldoende zou zijn om voor God gerechtvaardigd te worden. Hij kende net als Paulus een geloof dat leeft en het leven, dat het in zich heeft, naar buiten openbaart, zoals ook blijkt uit het feit dat hij tegen een dood geloof waarschuwt en als hij te doen had gehad met hen tegen wie Paulus schreef, dan zou hij, evenzeer als deze apostel, de ontoereikendheid van de werken voor de zaligheid aangewezen en op geloof in Jezus Christus aangedrongen hebben, terwijl Paulus, als hij het wanbegrip waartegen Jakobus waarschuwt, had moeten bestrijden, evenzeer als de broeder van de Heere, hoewel misschien in een andere vorm, het onvoldoende karakter van zo'n geloof in het licht gesteld en tot het voortbrengen van vruchten van het geloof ten krachtigste aangespoord hebben, zoals hij dit laatste ook doet in al zijn brieven. Er is dus geen strijd tussen de een en de ander. Beiden hebben zich door wijsheid laten besturen in de voorstelling van de waarheid, overeenkomstig de verschillende behoeften van hun lezers. Laten wij ons daarom houden aan het onderwijs van beiden en vaststaan in de overtuiging dat wij door onze werken de zaligheid niet kunnen verdienen; maar ook dat wij zonder werken voor het genot van de zaligheid geen vatbaarheid hebben; dat wij zalig worden

uit Gods genade door het geloof in Jezus Christus, maar ook dat hij die in Christus door een waarachtig geloof ingeplant is, noodzakelijk vruchten van dankbaarheid voortbrengt! En laat ons daarnaar handelen!

HOOFDSTUK 3

OVER GEBRUIK EN MISBRUIK VAN DE TONG

III. Vs. 1-hoofdstuk 4: 17. Bestraffing van de lezers wegens zonden, zowel bij de leraars als bij de hoorders, die verhinderden dat het zaad van Gods woord vruchten van gerechtigheid voortbracht. Wat de leraars aangaat, is het reeds een zonde dat velen van hen ondernamen te leren en er toch zo weinigen van hen waren die de tong wisten te beheersen; en op het goede gebruik daarvan kwam juist zoveel bij het leren aan, opdat men zich niet aan een des te zwaardere verantwoording blootstelde. Zij wisten echter in het geheel niet met de tong om te gaan, maar zij bezondigden zich reeds in het gewone leven op ergerlijke wijze (vs. 1-11). Niet ieder is echter geroepen om te leren en daarom moest liever elk ernaar streven om die vrucht te dragen waartoe hij geroepen is, in plaats van een vrucht te willen voortbrengen, waarvoor hij niet de geschikte plant is (vs. 12). En nu, wat is dat dan voor een wijsheid en verstandigheid, waarmee de leraars, die zich zozeer op de voorgrond stellen, zo ingenomen zijn dat zij die overal aan de man willen brengen? Er is een wijsheid van beneden, evenzeer als er een is die van boven komt. Terwijl de laatste, wanneer die in iemand is, in vele deugden en goede werken openbaar wordt en het werk van leren in vrede verricht, vindt men bij de eerste bittere nijd en twist in het hart en wordt door haar slechts wanorde en enkel kwaad bevorderd (vs. 13-18). Maar vreedzame leraars alleen zijn nog niet voldoende om een krachtig gemeenteleven tot stand te brengen; hun die de vrede bewaren, wordt het tot een zegen, als een vrucht van de gerechtigheid in vrede wordt gezaaid. Maar helaas! Er heerst strijd en twist onder de hoorders en dat komt door de wellusten die zich in hun leden hebben genesteld. Het woord van de apostel wordt hier tot een zeer scherpe, strenge strafprediking, maar ook tot een zeer dringende, opwekkende vermaning die in de nood van de tijd de rechte weg van de hulp wijst. Het is alsof één van de oude profeten in Jakobus weer levend is geworden, door wiens mond de Heere Zijn volk toeroept (Jes. 45: 22): "wendt u tot Mij, alle einden van de aarde en wordt behouden; want Ik ben God en niemand meer." Zijn woord richt zich niet alleen tot hen die reeds tot de christelijke gemeente behoren, hoewel zij zich nog weinig door die christelijke geest laten beheersen, maar ook tot hen die van de twaalf geslachten in de verstrooiing nog daarbuiten zijn gebleven (vgl. hoofdstuk 5: 1vv.), om hen voor het verderf te bewaren voordat het te laat is (hoofdstuk 4: 1-17).

Laat a) niet zo velen van u leraars zijn, mijn broeders, zoals dat bij u in het bijzonder, meer dan in de christelijke gemeenten uit de heidenen (Hand. 13: 1) de gewoonte geworden is om als leraars of sprekers in de godsdienstige vergaderingen op te treden (1Kor. 14: 26) om zo aan een natuurlijke neiging te voldoen (Rom. 2: 19v.). Begin daar niet aan, tenzij gij er door God toe geroepen wordt; gij weet immers b) dat wij die het ambt van leraar bedienen, er des te strenger om geoordeeld zullen worden en een veel zwaardere verantwoording zullen dragen (Hebr. 13: 17). Gij hebt dus meer reden om u over mindere verantwoordelijkheid te verheugen en liever leerling dan leraar te zijn.

MATTHEUS. 23: 8 b) MATTHEUS. 7: 1 Luk. 6: 37

Want wij struikelen allen bij het volvoeren van ons ambt in vele opzichten en zullen toch vooral van hetgeen wij hebben gesproken rekenschap moeten afleggen (MATTHEUS. 12: 36v.). a) Indien iemand in zijn spreken niet struikelt en hij zich in het gebruik van de tong geheel weet te beheersen, dan is hij een volmaakt man, machtig om als iemand die het meesterstuk van zelfbeheersing heeft geleerd, ook het hele lichaam in toom te houden, zodat

dit de wil van de geest moet volgen (1 Kor. 9: 27), zoals dat door twee gelijkenissen duidelijk kan worden gemaakt Jas 1: 26.

Ps. 34: 14

Met dit nieuwe hoofdstuk gaat Jakobus over tot de behandeling van een nieuw thema, waartoe de aanleiding eveneens gelegen was in het gedrag van de christenen aan wie de brief gericht is. Hoe onvruchtbaarder bij hen het geloof was in de daarmee overeenkomende werken, namelijk in de werken van barmhartige liefde, hoe meer het welbespraakte leren en meester zijn van anderen de overhand had gekregen. Het woord was in de plaats van het werk gekomen; de berisping doelt dus op dezelfde ondeugd als die Paulus in Rom. 2: 17vv. bij de Joden berispt, met dit onderscheid alleen dat bij hen die nu christen zijn geworden, in de plaats van de wet het geloof was gekomen, maar dat voor hen echter ook slechts tot iets uiterlijks was geworden.

In die tijd kon in de godsdienstige vergaderingen van de gemeente nog ieder aan het woord komen. Nu waarschuwt de apostel zichzelf niet op te dringen, omdat zij die leraar zijn een zwaarder oordeel zullen ontvangen dan wanneer zij met leren niets te doen hadden. Hier blijft buiten aanmerking dat er ook vergeving van de zonde is voor hen, van wie de Heere Jezus de namen voor God, Zijn Vader belijdt. Evenals hij van de leraar in het algemeen, zichzelf inbegrepen, zegt: "wij zullen des te zwaarder geoordeeld worden", spreekt hij ook het andere uitdrukkelijk over hen allen zonder uitzondering uit: "wij struikelen allen in velerlei opzicht"; en is het een wonder, zo gaat hij verder, dat alle leraars zonder uitzondering dikwijls en veel dwalen? Hun werkzaamheid bestaat toch uit het verkondigen van het woord en wie dit kan zonder te struikelen, die is een volmaakt man, iemand die ook zijn hele lichaam in toom kan houden.

De ware boden van God ondervinden bij de opdracht om Gods woord te verkondigen aan de ene kant hartelijke vreugde en dankbaarheid dat zij getuigen van de waarheid mogen zijn; maar aan de andere kant ook grote vrees en zorg over de zware verantwoording van het beroep. Het is een algemene ervaring van trouwe predikers dat hun roeping van jaar tot jaar zwaarder wordt en waarom dit? Omdat zij zich steeds meer bewust worden van hun verantwoordelijkheid, aangezien zij weten dat zij des te zwaarder geoordeeld zullen worden. Wij denken daarbij aan Hem die de opdracht heeft gegeven: dat is Hij, die tussen de kandelaren wandelt en de sterren in Zijn hand heeft (Openbaring 2: 1). Voor Zijn oog is elke ontrouw, elke tevredenheid over zichzelf, alle vleierij en alle mensenvrees openbaar en voor Zijn aangezicht handelen wij. Wij denken bij het woord dat wij op onze lippen nemen: het is het woord van de eeuwige waarheid, waaromtrent gezegd is (Openbaring 22: 18v.): "Indien iemand iets aan deze dingen toevoegt, God zal over hem de plagen die in dit boek beschreven zijn, doen komen. En indien iemand iets afdoet van de woorden van het boek van deze profetie, God zal zijn deel wegnemen uit het boek van het leven en uit de heilige stad en uit hetgeen in dit boek geschreven is." Bij wie zou dan niet het hart bezwaard worden? Wij denken aan de zielen tot wie wij moeten spreken. Zij zitten daar en onze plicht is het de slapenden te wekken, de kouden te verwarmen, de gerusten op te schrikken, de twijfelenden op te richten; en als wij mistasten in het woord, als wij slaan waar wij moeten oprichten, als wij vertroosten waar wij moesten slaan, dan wordt verwoest in plaats van gebouwd. O, ik begrijp het wel als iemand zegt (Ex. 4: 13): "Och Heere, zend toch iemand anders." Maar ik begrijp niet de lichtvaardigheid, het altijd gereed zijn tot spreken, zoals zo velen het woord voeren alsof het kleinigheden waren, alsof het menselijke kunststukken waren en niet het voeren van een tweesnijdend zwaard. Of heeft iemand bij het houden van zulke

redevoeringen de waarborg dat hij altijd het woord spreekt en altijd het juiste woord spreekt? Jakobus heeft deze zekerheid niet. Hij zegt: "wij struikelen allen in vele opzichten. Indien iemand in woorden niet struikelt, dan is hij een volmaakt man." Er is hier geen sprake van bewuste zonden in woorden of in leer, niet van leugenprofeten die Gods woord vervalsen, niet van huichelaars die om uiterlijk voordeel zonder geloof het woord verkondigen en de godzaligheid als winst zien, maar van het struikelen van eerlijke getuigen. Hoe gemakkelijk overkomt ook hen dat zij in woorden mistasten, dat zij in het vuur van de rede overdrijven in het bestraffen en aandringen, dat zij verkeerd worden begrepen en verkeerde gedachten opwekken enz. Hoe dikwijls moeten zij ondervinden dat zelfbeheersing nergens moeilijker is dan in het spreken! Daarom kan een waarachtig getuige van God nooit met een luchtig hart tot de verkondiging overgaan, nooit zonder het gebed om heiligmaking van hart en lippen. Nooit kan hij zijn getuigenis beëindigen zonder het gebed dat God hetgeen verkeerd gesproken is, zal mogen recht zetten door Zijn Geest. Beiden zijn nodig, onderwijzen en leren, maar het onderwezen worden is gemakkelijker, meer vrij van verantwoording. Daarom, als God ons niet roept om te onderwijzen, laat wij onszelf dan daartoe niet opdringen!

Wij struikelen allen in vele opzichten. De apostel zegt het met ernst tot de broeders, belijdt het voor de broeders in diepe ootmoed. Hij heeft het leren voelen, leren belijden voor God. Wie van ons heeft niet genoeg en lang genoeg gestruikeld, dat zijn hart er eenmaal ernstig onder mag worden, ja, dat hij er bij mag bepaald worden en blijven met alle ernst? Ach, wij moeten het allen wel weten: wij hebben allen in vele opzichten, ja, in alle opzichten gestruikeld. En is het slechts bij struikelen gebleven? Wij herinneren ons wel menige en diepe val. Zoudt gij denken dat God die vergeten heeft? God weet hoe velen van ons nog in openlijke of heimelijke zonde neerliggen, zonder verlangen om eruit op te staan. God kent al de harten en doorziet hen die nog in de dienst van de zonde en van de ijdelheid leven. Zondaar! Zou het geen tijd worden dat gij u niet langer voor God, niet langer voor uzelf verborg, maar uw schuld openbaarde en belijdenis deed van uw struikelingen, van uw overtredingen, van uw weerspannigheid? Dat gij de toon van uw stem en het gevoel van uw hart veranderde, waarmee gij tot nu toe gezegd hebt: wij struikelen allen in vele opzichten? Dat gij uw hoogmoed voor God en mensen vallen liet en zei: ik zal belijdenis doen van mijn overtredingen voor de Heere? Of is het nog de tijd niet? Moet gij nog vaker struikelen, nog langer verhard blijven? Nee! Het is genoeg. Wij struikelen allen in vele opzichten. Christen, die hebt leren beseffen dat gij schuldig zijt aan het struikelen, u, voor wie het struikelen in vele opzichten te veel is geworden, zodat gij hebt leren zeggen: ik heb gezondigd, o God en gedaan wat kwaad was in uw ogen; ik ben de grootste van de zondaars, nog struikelt gij in vele opzichten. Voelt gij dat nog dagelijks? Met minder vrees dan toen gij voor het eerst uw schuld voor God voelde, maar met meer schaamte, met diepere ootmoed? En doet gij er dagelijks belijdenis van voor God? Verdooft het gevoel van afschuw voor de zonden niet, nu gij door Gods genade in Christus van de angsten van een ontroerd geweten verlost zijt? Zijt gij niet tevreden met de algemene belijdenis van overblijvende zwakheid: maar, waar gij haar treurige vrucht ziet in zo menige struikeling, zijt gij gewillig die te belijden en te voelen dat gij al het bloed van Christus en al de genade van God nodig hebt, zowel voor elke struikeling als voor uw hele zware zondeschuld? Gij struikelt dagelijks in vele opzichten. Voelt gij wat dat betekent voor een kind van God, in een gekochte door het bloed van Christus, in een erfgenaam van de eeuwige zaligheid, in een lid van die gemeente, die het huis van God vormt en een tempel van de Heilige Geest? En leidt het niet slechts tot een dagelijks zuchten tegen de broeders, niet maar tot een bevindelijke bevestiging in de leer van de onmacht; maar ook tot een dagelijks op de borst slaan en een dagelijkse tollenaarsbede voor God? Dat moet het voortbrengen.

Ziet, wij leggen de paarden een toom in de bek (Ps. 32: 9), opdat zij ons zouden gehoorzamen en wij bereiken daarmee ook werkelijk ons doel, want wij besturen daarmee hun hele lichaam en hebben zo die sterke dieren in onze macht.

Zie, ook de schepen, hoewel zij zo groot zijn en door sterke winden voortgedreven worden, waardoor het besturen nog veel moeilijker wordt, worden gestuurd door een zeer klein roer, waarheen de stuurman ook wil en zo lukt het hem te bereiken wat hij wil ondanks de tegenstand van de winden.

a) Zo is ook de tong een klein lid van het menselijk lichaam, net als het roer van een schip, en voort toch een hoge toon; het kan zich erop beroemen dat het grote dingen doet, daar het hele lichaam, zoals bij de gelijkenis in vs. 3 gezegd is, er zich naar moet richten. Maar juist daarom kan het ook een hoogst verderfelijke invloed uitoefenen. Zie, om ook daarvoor een gelijkenis te gebruiken, hoe weinig vuur een grote hoop hout in brand steekt, als het daarin wordt geworpen.

Spr. 12: 18; 15: 12

Onder de volmaaktheid waarvan Jakobus in vs. 2 sprak, verstond hij de macht over zichzelf, zoals deze het teken is van een karakter dat de mannelijke rijpheid bezit (vgl. hoofdstuk 1: 4). Als het voornaamste stuk van deze volmaaktheid, waarop het bij de roeping als leraar vooral aankomt, noemde hij het beheersen van de tong. Wie tot dat zwaarste in staat is, kan ook verder in alles zichzelf besturen. Zo leerde hij en nu zet hij verder uiteen hoe de tong tegenover de overige leden van het lichaam de plaats heeft die de toom voor het paard en het kleine roer tegenover het schip heeft. De tong is zo’n gewichtig en machtig iets; maar daarom ook, zo wordt dan verder geleerd, is het een bijzonder gevaarlijk iets, te vergelijken met een vuur dat, hoe klein ook, een groot bos in brand steekt.

Er wordt verondersteld dat de geest het lichaam kan beheersen. Het orgaan van zijn heerschappij, het werktuig dat moet bestuurd worden om het lichaam te leiden, is de tong, het woord is de bestuurder van de handelingen. Eerst komt de apostel terug op het beeld van de paarden, omdat hij reeds in vs. 2 het beeld van "in toom houden" gebruikte. De tomen van de paarden worden nu als de letterlijke tomen tegenover de figuurlijke gesteld, beide soorten horen in de mond, de paardentoom bij de paarden, de mensentoom in de mensenmond. In dit eerste beeld was dus het orgaan van de besturing de hoofdgedachte, in verband wellicht met de natuurlijke wildheid van het te besturen paard, zo is het in het volgende beeld de tegenstelling tussen het kleine van het orgaan en het grote van de macht van de storm bij het te besturen schip. Het kleine roer, waarop de menselijke wil een invloed uitoefent, beheerst het gehele grote schip bij tegenwerking van wind en golven; het herhaalde "zie" in vs. 5 duidt dus een opklimming aan. Zonder twijfel hebben de stormachtige winden, waaraan de menselijke schipper met zijn roer het hoofd biedt, een symbolische betekenis, zo niet, zoals Beda meent, de van binnen uit opkomende begeerten, dan toch de verzoekingen van de wereld, die van binnen komen; duidelijk is het kleine roer het tegenbeeld van de tong.

Wordt nu van het kleine lid gezegd dat het "grote dingen roemt" of teweegbrengt, dan is deze uitdrukking, die in het Grieks een overmoedig, vermetel gedrag aanwijst, zo gekozen dat die de gelijkheid uitdrukt ten opzichte van de grootte van de werking die van de tong uitgaat en in een ander opzicht het onderscheid in de wijze van werking, die ook verderfelijk kan zijn voor het lichaam.

Hoeveel kan in de mond van een ieder van ons, ook in de minst welsprekende, een woord van liefde doen, een woord van ernst, een woord van waarheid en van gezond verstand: een zachtmoedig antwoord dat de toorn afkeert; een woord uit de schat van de woorden van Hem, wiens woorden geest en leven zijn, uitgesproken met de nadruk van een menselijk, van een christelijk bewogen gemoed! Hoeveel draagt het bij aan het geluk, het genoegen, de vertroosting, het nut van onze medemensen; tot het terugroepen van de dwalende broeder; tot de redding van de verlorene! God zij eeuwig gedankt voor het uitnemende voorrecht van de spraak! Ja, dit is het wat ons boven de dieren verheft, wat ons waarlijk mens maakt; dit de heerlijkheid van de mensen; dit de band tussen mens en mens, waardoor de mensheid één is. Door dit onschatbaar spraakvermogen, waarin de ziel van de mensen zich uitstort, waardoor zij zich kan uitdrukken, komt de ziel van de mensen niet slechts tot het besef, maar ook tot de uitoefening van al haar vermogens. Daarom is ook de schade zo vreselijk, die dit machtig vermogen door en in de zondige mens aanricht. Hoe talloos zijn de zonden van de tong, van de moedwillige en boze, van de onbedachtzame en voorbarige! Hoeveel ijdele, hoeveel lichtzinnige, hoeveel hoogmoedige woorden brengt zij voort. Hoeveel vuile woorden, hoeveel zot geklap en grappen die niet betamen. Hoeveel leugens en valse getuigenissen. Het is één en al laster, achterklap en smaad. Hoe scherp kan zij steken, hoe grievend wonden, hoe listig verraden, hoe koelbloedig doden, hoe zielverdervend vleien en verleiden! Met reden noemt de heilige schrijver haar een wereld van ongerechtigheid. Tast zij niet zelfs de hemel aan? Alwetend God, Gij hoort de ontelbare spotternijen, lasteringen, klachten, verwijten, die dit kleine lid uit duizend monden dagelijks opheft tegen U! Zie, hoe een klein vuur een grote hoop hout in brand steekt. De tong is een vuur, een wereld van ongerechtigheid. En deze kleine wereld van ongerechtigheid, wat een onafzienbare wereld van ellende sticht zij! Wie zal ze optellen al de beroeringen, die dit kleine lid in de staat, al de scheuringen, die dit kleine lid in de kerk heeft teweeggebracht; wie de twistvuren, die het ontsteekt in zoveel huisgezinnen? Ach, hoeveel harten, bestemd en geschikt om elkaar lief te hebben, heeft de boze tong voor altijd van elkaar verwijderd. Hoeveel levens heeft de valse tong verbitterd, hoeveel zielen door verleiding naar het graf gesleept. Welke zonden, welke misdaden, welke gruwelen worden dagelijks op allerlei wijze door haar uitgelokt, aangemoedigd, goed gepraat, verdedigd, aangegrepen en vermenigvuldigd. Wat een wereld van valsheid en bedrog, van haat en wraak, van ontucht en slechte zeden, van onheilige spotternij en godlasterend ongeloof wordt overal door het boze werk, door het rusteloos rad van de tong in beweging gehouden. Ach, het bederf van de zeden, de verleiding van de zielen, het werk van de verwoesting, gaat altijd voort en het is het werk van de tong. Wijzelf, mijn lezers! Wie weet hoeveel onheil ook wij gesticht, hoeveel vuren ook wij ontstoken hebben; en hoe groot ons bijzonder aandeel is aan de algemene schade, aangericht door het kleine lid dat zulke grote dingen roemt, zulke boze dingen doet. Moge God ons vergeven, Hij die het kent, het misbruik van Zijn mooiste gave! Moge Hij herstellen wat nog hersteld kan worden, het hart vervullen met een diep schuldbesef over het ook op deze wijze bedreven kwaad, ons dikwijls met grote ernst bij al de afschuwelijkheid en de onberekenbare kracht van dat kwaad stil laten staan!

De tong is ook een vuur, een wereld van ongerechtigheid, omdat zich in haar een ontzaglijke menigte van ongerechtigheden concentreert. Zo, zoals ik eerder al (vs. 3v.) zei, neemt de tong onder onze leden haar plaats in, als iets dat het hele lichaam besmet (MATTHEUS. 15: 11, 18v.), daar zij een wereld van ongerechtigheid is. Zij is als een vuur van duivelse aard (vs. 15) en zet het rad van onze geboorte, het steeds voortrollende leven (Pred. 5: 5), in vlam en wordt zelf in vlam gezet door de hel, zoals dit, helaas, zo dikwijls bij mensen het geval is.

Inderdaad, de tong is een vuur en een wereld van ongerechtigheid. De tong, het meest directe orgaan van de geest en van de gezindheid, verbergt en verenigt in zich al het kwaad dat in het hart is; het heeft daarom ook de kracht de mensen in alle mogelijke ellende te storten; zij besmet het hele lichaam en verspreidt haar eigen onreinheid over de overige leden, die door haar in de dienst de zonde werden gesleept, ja, over het hele leven van de mens.

De leden hebben allen, elk in zijn soort, deel aan de zondige aard die in hen werkzaam is en hen in zijn dienst neemt; de tong plaatst zich onder de leden, komt onder hen te staan, als alles samenvattend, als de wereld van de ongerechtigheid. De zonde misbruikt de overige leden maar in één opzicht, de maag tot overdaad, de geslachtsdelen tot hoererij, de hand tot geweld, maar in het spreken openbaart zij zich in alle opzichten. Zo wordt gezegd van de tong dat zij het hele lichaam bezoedelt, namelijk met het onreine van haar spreken, waarin zij al de zonden bedrijft die de overige leden elk op zijn wijze dienen en dat zij dus de hele mens verontreinigt. Het spreken is toch hét middel van de zelfopenbaring, waarin de zondigheid, die zich overigens uit in een grote verscheidenheid van daden, in haar hele omvang aan het licht komt. De apostel zegt verder dat de tong het rad van de geboorte in brand steekt. Hij gebruikt dat woord omdat het leven een voortgaande beweging is, net als een voortrollend rad. Vanuit de as verspreidt het vuur zich over het rad, zodat het als een vuurrad voortrolt en met iedere draaiing heviger ontvlamt. Het gaat echter om het vuur dat komt van de plaats waarheen het oordeel de duivel en de zijnen zal bannen, het vuur van de goddeloze haat, totdat die in het vuur van het oordeel van God wordt omgekeerd. Door dit vuur van de hel in brand gestoken, is het leven een leven dat door de hartstocht van de haat wordt beheerst.

De tong kan ook worden aangestoken door de Geest van God, zoals die van de apostelen op het Pinksterfeest; dan verenigen zich alle krachten van het leven in het Woord en ontsteken het vuur van een heilige liefde; maar deze kant van de beschouwing gaat Jakobus hier voorbij, daar hij alleen met de andere te doen heeft.

Plutarchus schrijft dat de Egyptische koning Amasis aan Bias een offer zond en verlangde dat hij hem daarvoor het beste en het slechtste zou terugzenden. Bias zond hem de tong.

Zo antwoordde ook eens Anacharsis, (een Scytich prins, die terwille van de wetenschap in 594 v. Chr. te Athene kwam), toen hem gevraagd werd wat tegelijk goed en slecht in de mens was: "de tong".

Want alle soorten dieren, hoe verschillend ook van aard, de wilde dieren op aarde (Hand. 12) en de vogels in de lucht, de kruipende dieren (Rom. 1: 23) en de zeedieren, zoals slangen en dolfijnen, worden getemd en zijn vanouds getemd door de natuur van de mens, aan wiens heerschappij God ze heeft overgegeven (Gen. 1: 29; 9: 2).

Maar de tong kan geen mens temmen; zij is een onbedwingbaar kwaad; nu wordt zij door die en dan weer door deze hartstocht in beweging gebracht en dan brengt zij bittere woorden voort, vaak voor de naaste vol van dodelijk venijn (Ps. 140: 4).

Met haar loven wij, als wij in onze godsdienstige vergaderingen bij elkaar zijn, God en de Vader (hoofdstuk 1: 27) en met haar vervloeken wij in het dagelijks leven de mensen, a) die toch naar de gelijkenis van God geschapen zijn, zodat dit vloeken in de grond van de zaak tegen God de Schepper zelf gericht is (Gen. 9: 6).

Gen. 1: 27

Uit dezelfde mond komt zegening en vervloeking voort. Dit moet, mijn broeders, niet zo zijn. Dat betaamt ons niet, wij die toch niet slechts mensen zijn, die naar de wijze van de mensen (vs. 8) handelen, maar christenen, die God naar Zijn wil door het Woord van de waarheid heeft gebaard (hoofdstuk 1: 18) en die dus anders behoren te zijn (2 Kor. 5: 17).

Het misbruik van het heerlijk spraakvermogen, die wondervolle godsgave aan de eersteling van Zijn schepselen, dat is de stof van een klaaglied waaraan nog altijd nieuwe zangen kunnen toegevoegd worden, zonder dat het ooit op aarde voleindigd zal zijn. Waar valt het niet te ontdekken, dat misbruik van "het kleine lid", dat van zo'n hoge toon kan voeren? Van de wereld voor en buiten Christus spreken wij niet eens, maar ook wanneer wij ons oog alleen op de kerk van de Heere, op de gemeenten van de gelovigen, op het huiselijk en gezellig verkeer van iedere dag laten rusten, overstelpt ons de rijkdom van de stof. Hoeveel goeds is-om enkele voorbeelden te noemen-in naam van Christus door Rome's pausen niet gevloekt en ook, hoeveel gruwelijks in diezelfde naam door diezelfde lippen gezegend! Hoeveel onheilig twistvuur is ook onder het erfdeel van de Heere niet aangeblazen door de adem van een onbedachtzame tong en van hoeveel kwaadsprekendheid onder een overvloedig gebruik van zalvende woorden zijn vaak onze vrome kringen getuigen? Uit hoeveel huisgezinnen bant de onbedachtzame mond de engel van de vrede en hoeveel maaltijden met vrienden genoten, worden ten koste van zowel waarheid als liefde gekruid met onheilige en kwaadwillige scherts! Terecht mocht een heidens wijsgeer op de eis van een koning om hem het beste en een dag later om hem het slechtste van de mens te doen zien, beide malen antwoorden met hem eenvoudig naar de menselijke tong te verwijzen. Hoe is het toch te verklaren, een verschijnsel dat bij alle verandering van tijden en zeden voortdurend in dezelfde vormen terugkeert? Zou het alleen de onbedachtzaamheid zijn, die zo velen op het verkeerde moment, zoals men het noemt, het hart op de tong doet dragen, zonder dat zij ooit schijnen te bedenken hoeveel kwaad door hun gedachteloze taal wordt gesticht? Of is het de rampzalige zucht om ten koste van anderen aardig te zijn, die ons zo kan doen spelen met wat hun onnoemelijk heilig en dierbaar is? Maar wie telt al de bronnen van de wateren van bitterheid op, die vaak in zo brede stromen aan menselijke lippen ontvloeien; wie noemt al de vonken waaruit dat "kleine vuur" wordt geboren, dat zo'n grote hoop hout in brand kan steken! Hier de bemoeizucht en daar de wraakgierigheid; nu de hoogmoed, die zichzelf wil verheffen ten koste van anderen en dan de valse komedie, die de taal gebruikt om haar gedachten te verbergen, het zijn alle, alle de wortels, waaruit maar al te overvloedig die wereld van ongerechtigheid opgroeit, die het rampzalig werk is van de tong. Maar wat het ook zij, dat bij ons en anderen de verborgen bron is van het kwaad; wie heeft genoeg woorden om het misbruik van de tong, ook door zo velen die zich christenen noemen, ten volle te betreuren? Ach, wat maakt deze zonde ook hen van wie iets beters te verwachten was, zo jammerlijk ongelijk aan zichzelf! Jakobus merkt het op; met dezelfde tong, wellicht binnen hetzelfde uur, looft men de Vader en vloekt men de broeder. Zo brengt men niet zelden over anderen een vloed van jammer en onheil, die men evenmin overzien als beteugelen kan en is er de oorzaak van dat om onzentwil de naam van de Heere gelasterd wordt. Hoe zou men langs die weg het rechtvaardig oordeel kunnen ontvluchten van Hem die niet voor niets heeft gezegd dat van ieder ijdel woord rekenschap zal worden geëist op de grote dag van het gericht! O wie beseft niet dat ook afgezien van zijn gedachten, daden en verzuimen, reeds zijn woorden meer dan genoeg zijn om hem voor het aangezicht van een heilig God te veroordelen! Vloekwaardig misbruik van de tong, hoe kunnen we het tegengaan? Niets baat het, of erg weinig althans, of wij ons al voornemen voortaan minder liefdeloos of onbedachtzaam te zijn; het hart moet veranderd worden om de mond betamender te doen spreken; de fontein moet gereinigd worden om niet langer de zoute waterstraal te doen opschieten."Heer, zet een wacht voor mijn mond, behoed de deur van mijn lippen! ", die bede van David moet onophoudelijk de

onze zijn. Voegt zich daarbij het ernstig streven naar die wijsheid van boven, die Jakobus ons aanprijst, dan zullen wij ook op deze baan voor vele misstappen bewaard blijven en met de overdenkingen van ons hart worden dan ook "de woorden van onze mond welbehaaglijk voor Uw aangezicht, o Heer, onze Rotssteen en onze Verlosser! " (Ps. 19: 15).

Doet soms een fontein uit dezelfde ader tegelijk het zoet en het bitter water opwellen, zodat men er evengoed drinkbaar en gezond water uit zou kunnen scheppen als het tegenovergestelde (Ex. 15: 23 Openbaring 1: 11)? Zou dit, indien het het geval was, niet onnatuurlijk zijn? En zoudt gij dan bij uw christelijke aard ook nog tegelijk uw boze menselijke aard kunnen behouden?

Van de voorstelling van het verderf dat de hele mens aantast en van de tong uitgaat, zodat de hele mens de richting volgt die de tong aangeeft, gaat de apostel in vs. 7 over met "want" tot het onbedwingbare of nauwkeuriger gezegd, tot het onvermogen van de mensen om de tong te bedwingen. Alle soorten dieren, zegt hij, worden nu en dan door de menselijke natuur getemd, maar de tong kan geen mens zo temmen dat hij meester over haar is. Hij die heer over haar was, zou geen woord spreken dat niet een bewijs zou zijn van zijn heerschappij over haar; hij zou, zoals in vs. 2 wordt gezegd, een volmaakt man zijn, zodat hij zichzelf geheel in de hand had. Zo overvalt echter ieder de hartstocht, die haar zetel in zijn tong heeft, zodat hij onverwachts spreekt wat geboren is uit de zonde van haat en tot werkelijke haat overgaat.

Zo kwalijk is het gesteld met de mens, die toch de beheerser van de natuur is. Zijn natuur, zijn wezen staat zo hoog boven alle andere schepselen. Hij heeft die aan zich onderworpen en diezelfde mens zal geen meester zijn over zijn tong! Jakobus weet zonder twijfel dat de Geest van Christus ook in dit opzicht de mens tot het doel kan leiden dat God voor hem als Zijn doel gesteld heeft; maar omdat ook de christen het op aarde niet volkomen bereikt, moet en kan hij toch in het algemeen zeggen: "de tong kan geen mens temmen." Vol verontwaardiging roept hij nu uit: "een onbedwingbaar kwaad, vol van dodelijk venijn." "Onbedwingbaar" omdat zij niet is vast te houden, zodat zij consequent de ene richting van de geest zou volgen; "vol dodelijk venijn" omdat zij niet alleen de mens zelf, maar ook hem die zijn boze woorden treffen, van het ware geestelijke leven, van vrede en gerechtigheid berooft. Zij heeft toch zelfs bij christenen een bijzonder en niet prijzenswaardig tweevoudig leven en werken. Dezelfde tong is het orgaan waarmee wij God de Vader loven, dus het gevoel van gehoorzaamheid en van kinderlijke dank uitdrukken en tegelijkertijd het orgaan waarmee wij diezelfde God in Zijn evenbeeld, de mens, onteren.

Het treurigst en gevaarlijkst openbaart zich de verderfelijke macht daar waar zij zich stelt in de dienst van de gevaarlijkste en ergste leugen, in de dienst van de huichelarij. De apostel verplaatst ons met het "wij, " dat hij in vs. 9 gebruikt, in christelijk kringen. Nu zingt de tong liederen voor God en prijst Zijn grote daden en dan komen van dezelfde lippen spotwoorden in lastertaal, woorden tot vervloeking van de naaste (MATTHEUS. 5: 22). En toch ligt in de mens het beeld van God en wie deze vloekt, die lastert God. Zijn er dan twee naturen in het hart, een natuur van lof voor God en een natuur van vervloeking? Waar is het hart dan vol van, als de mond overvloeit van wat zichzelf tegenspreekt? Het vloeken kan niet met het prijzen, het woord van de liefde niet met het woord van haat op één bodem groeien, evenals zoet en bitter water niet uit één bron opspringt. Dus is één van beide gesproken uit de natuur en het andere uit huichelarij; er kan geen twijfel over zijn welk!

Kan soms, mijn broeders, een vijgenboom olijven Ex 27: 21 voortbrengen of een wijnstok vijgen? Evenmin kan een fontein zout én zoet water voortbrengen en dus is het verkeerd als ieder zich voordoet leraar te zijn (vs. 1).

Hoe gelijk ook de vorm van spreken in dit vers is aan die van vs. 11, toch wijst reeds de aanspraak "mijn broeders" dat hier wordt heen gewerkt naar een gedachte van andere aard. Ook de inhoud van de beide verzen en de daarin voorkomende gelijkenis is verschillend en niet zoals de uitleggers meestal aannemen, hetzelfde. Daar werd gewezen op een fontein die geen twee soorten water geeft om de zedelijke onmogelijkheid duidelijk te maken, dat loven en vloeken uit één mond komt. Hier wordt daarentegen eraan herinnerd dat een gewas alleen vrucht kan voortbrengen overeenkomstig zijn eigen natuur en geen vrucht die aan een ander gewas eigen is en dat net zo een zoute bron niet geschikt is zoet water te geven. Evenals men nu het zoute water niet geheel kan gelijkstellen aan het bittere water in vs. 11 en als tegenstelling van het zoete kan beschouwen, maar zich moet voorstellen dat zout water op zijn wijze even goed en nuttig is als zoet water, zo zijn olijven niet minder goed en eetbaar dan druiven. De vergelijkingen in vers 12 willen dus iets heel anders te kennen geven dan wat in vs. 11 gezegd is, namelijk dat, zoals v. Hofmann het uitdrukt, ieder alleen dat goede teweeg moet brengen waartoe hij de eigenschappen bezit. En zo keert de schrijver reeds hier en niet pas in vs. 13 terug naar datgene waarvan hij in vs. 1 uitging. Nadat hij de gevaren geschilderd heeft, waarin hij zich begeeft die een leraar voor anderen wil zijn en de opmerking hoe moeilijk zonden van de tong te vermijden zijn, heeft gemaakt om de lezers voor te houden hoezeer dat nog bij hen aan de orde is, wil hij hen nu doen bedenken dat het onderwijzen van anderen niet ieders zaak is, maar ieder datgene moet doen waartoe hij gaven heeft. Volgens hetgeen hij eerder heeft gezegd, dat zij hun tong nog zo weinig meester en de zonden van de tong nog zo talrijk bij hen aanwezig zijn, is reeds duidelijk dat niet velen van hen geschikt zijn om als leraars op te treden. Velen beelden zich echter in hun vermeende wijsheid in dat zij daartoe bijzonder geschikt zijn en nu moet hij, zoals in het volgende gedeelte gebeuren zal, die opgeblazenheid neerslaan en de vermeende wijsheid en dat ingebeeld verstand naar de ware aard voorstellen.

Ach, er zijn voor de tot God bekeerde, voor de door Gods Geest vernieuwde mens in het spreken en zwijgen vele nieuwe klippen te vermijden, nieuwe lessen te behartigen, nieuwe plichten te betrachten; maar boven dit alles moet in de volkomen eenstemmigheid van voelen, spreken en handelen naar de volkomen waarheid en schoonheid van het christelijk karakter en leven worden gestaan en gestreefd."Heere, wie zal verkeren in uw tent? Wie zal wonen op de berg van uw heiligheid? Wie oprecht wandelt en gerechtigheid werkt; en wie met zijn hart de waarheid spreekt. Wie met zijn tong niet roddelt, zijn metgezel geen kwaad doet en geen smadelijke dingen zegt over zijn naaste; en achter wiens lippen de wereld van de ongerechtigheid meer en meer wijkt voor een wereld van heiligheid en liefde. Laten de woorden van mijn mond en de overdenkingen van mijn hart welbehaaglijk zijn voor uw aangezicht, o Heere, mijn Rotssteen en mijn Verlosser! "

Wie is wijs en verstandig (Deut. 1: 13; 4: 6
onder u, dat hij
zichzelf beschouwen mag als bevoegd en gerechtigd om anderen de weg te wijzen? (Vgl. Ps.
13; 15: 1vv.) a) Hij bewijze uit zijn goeden wandel zijn werken, zoals die behoren te zijn bij ieder die zichzelf zo beroemt, in zachtmoedige wijsheid; de ware wijsheid toch zal zich overal in zachtmoedigheid openbaren.

Efeziers 5: 8

De vraag van de apostel: "wie is wijs en verstandig onder u? " klinkt als een uitdrukking van grote bezorgdheid en karakteriseert de treurige toestand van de gemeente: er waren zeker niet veel wijzen en verstandigen onder hen. De wijsheid waarvan hij daar spreekt, is het verstaan van de bedoelingen door de Geest geleerd; het verstand is het verstaan van de toestanden door ervaring of oefening verkregen.

Het verwijzen naar de wijsheid en het verstand van de lezers heeft volgens het verbod zijn grond in de veronderstelling die het zich voordoen als leraar (vs. 1) aan de hand geeft. Er moeten, als velen dat doen, toch zeker ook velen zijn die zichzelf voor wijs en verstandig houden. Op de vraag: "wie is wijs en verstandig onder u? " volgt dan nu de opwekking "hij bewijze in zijn goeden wandel zijn werken in zachtmoedige wijsheid." Er wordt niet gezegd: "hij bewijze zijn werken, " Jakobus heeft dus duidelijk de verkeerde in vs. 1 gekarakteriseerde vertoning op het oog en verlangt hier dat hun vertoning van wijsheid een andere wordt. Welke nu de ware is, zegt hij met de woorden: "uit zijn goede wandel in zachtmoedige wijsheid." Het is de eigen goede wandel in de zachtmoedigheid die aan de wijsheid betaamt en uit haar voortkomt (vs. 17v.). De "goede wandel" staat tegenover het aanmatigend leren van en meester zijn over anderen, de zachtmoedige wijsheid tegenover die verkeerdheden die volgens vs. 14 bij de lezers werden gevonden. Wat een behartigingswaardige woorden voor de dienaren van het goddelijke woord! Een goede wandel in zachtmoedige wijsheid is de hoofdvoorwaarde van alle gunstige invloed op anderen.

a) Maar indien gij, zoals dat bij u zeer dikwijls het geval is, bittere nijd en zelfzucht (Gal.
20 Rom. 2: 8; 2 Kor. 12: 20 in uw hart hebt, beroemt u dan niet op zo’n verkeerde wijze op uw wijsheid en liegt niet tegen de christelijke waarheid, die van wijsheid een geheel ander begrip leert dan wat gij er voor uitgeeft.

Rom. 13: 13

a) Deze wijsheid, die gij meent te bezitten, is niet de wijsheid die van boven komt (hoofdstuk 1: 17), maar uw wijsheid, waarbij men bittere nijd en zelfzucht in het hart kan hebben, is aards, psychisch of ongeestelijk en demonisch of duivels Job 28: 12.

1 Kor. 2: 6, 7

Niet te hard oordeel ik over haar, als ik haar zelfs duivels noem. a) Want waar nijd en zelfzucht is (vs. 14), daar is wanorde en allerlei kwade praktijk en dat te veroorzaken is juist de aard en het streven van de boze geesten, van de duivelen (MATTHEUS. 13: 39), terwijl daarentegen God geen God is van wanorde, maar van vrede (1 Kor. 14: 33).

1 Kor. 3: 3 Gal. 5: 20

Indien gij bittere nijd en zelfzucht in uw harten hebt, dat was de werkelijke stand van zaken; daarom spreekt Jakobus dadelijk de lezers zelf aan. In de nazin "roemt en liegt dan niet tegen de waarheid" slaat het eerste woord op anderen, het tweede op het christelijk bewustzijn. De apostel karakteriseert nu de wijsheid, waarop de lezers zich beroemen en waarbij zij bittere nijd en zelfzucht in het hart hadden, op deze wijze: "zij is niet de wijsheid, die van boven komt als een goede en volmaakte gave van God, maar daarentegen een wijsheid die van beneden is." Hoe dit bedoeld is, zeggen de drie volgende uitdrukkingen. Zij heet aards, omdat zij hier beneden haar oorsprong en haar vaderland heeft, waar geen andere wijsheid kan groeien dan die, die doeleinden buiten God met middelen buiten God najaagt; psychisch

wordt zij genoemd tegenover de wijsheid die Gods Geest in de mens werkt en duivels als een wijsheid die haar oorsprong heeft in de geesten die tegenover God staan, hun goddeloze aard deelt en hun goddeloze bedoelingen dient. Jakobus, die niet geaarzeld heeft de wijsheid waarvan gesproken wordt als een duivelse voor te stellen, bewijst dit door het feit dat de bittere jaloersheid die haar eigen is en de zelfzucht die uit haar voortvloeit, geen orde, maar beroering en vernietiging teweegbrengt en daardoor aan al wat kwaad is de weg baant. Het is echter eigen aan de duivel de regelingen van God te verwoesten, in alle verwarringen en omwentelingen slaat hij zijn slag. Dus ook in die zin komt deze wijsheid van beneden, namelijk dat de duivel in haar werkt, haar inspireert en haar het verstand geeft dat zij tot het bereiken van haar bedoelingen nodig heeft.

Maar de wijsheid van boven (Spr. 2: 6 Wijsh. 7: 25v. is ten eerste, wat haar aard betreft, zuiver van alle vleselijke gezindheid en zelfzucht (hoofdstuk 4: 8), daarna, wat haar verhouding naar buiten toe aangaat, vreedzaam (MATTHEUS. 5: 9), bescheiden, zij komt tegemoet waar zij onkunde of misverstand ontdekt (Tit. 3: 2), gezeggelijk waar zij een beter inzicht vindt of rechtmatige tegenspraak ontmoet, vol van barmhartigheid jegens hen die barmhartigheid nodig hebben en ook van goede vruchten, werken van weldadigheid (2 Kor. 9: 8), onpartijdig, geen onderscheid makend (volgens andere verklaring "niet dubbelzinnig, " zodat men altijd weet wat men er aan heeft) en ongeveinsd Job 28: 12.

Maar de vrucht van de rechtvaardigheid, waarbij men steeds doet wat recht is voor God (hoofdstuk 1: 20), wordt in vrede gezaaid ten voordele van degenen die vrede stichten, d. i. door vreedzame leraars bij vreedzame hoorders (Jes. 32: 17v.) en over de laatsten zal ik nu spreken.

De ware wijsheid is naar haar oorsprong beschouwd "van boven." Zij is alleen mogelijk waar met het leven uit God ook licht uit God in het hart is opgegaan en het hart de gedachten van God leert overdenken, de wil van God leert volgen. Naar haar hoofdeigenschappen is zij in de eerste plaats zuiver, d. i. niet vermengd met aardse, zinnelijke beweegredenen. Zij leert het af haar zoeken te richten op hetgeen ijdel is; zij heeft het vergankelijke leren beschouwen als slijk en heeft al haar aandacht gevestigd op één zaak, namelijk om tot de hemelse volmaaktheid te komen. Vervolgens is zij vreedzaam. Onvrede ontstaat uit tegenstrijdige belangen. Wat in het aardse een ander bezit kan ik niet tegelijk bezitten, maar hemelse goederen worden juist rijker, naarmate meerderen die bezitten. Daar komt bij dat alle werk naar Gods vrede en eenheid streeft en alle twisten met de bedoelingen van God in strijd is. Daarom mijdt de hemelse wijsheid de strijd en probeert vrede te stichten. Bovendien is zij bescheiden; zij weet dat een vriendelijk woord en een werk van de liefde meer teweeg brengt dan een donderpreek en een bedreiging. Zij is gezeggelijk; zij luistert naar aanwijzingen en waar iets goed wordt gezegd, buigt zij zich; want de ware wijsheid is vrij van de inbeelding alles te weten en zij wil van anderen leren. Zij is vol van barmhartigheid. Haar is het oog van God gegeven, dat in de zonde van de mensen ook het ongeluk ziet en niet alleen schuld en omdat zij in die gezindheid met de mensen verkeert, draagt zij vruchten waar anderen de bomen wel kunnen omhakken en afhouwen. Zij gaat rechte wegen en vermijdt, omdat zij zeker is van de rechte weg en van de hulp van God, de zijpaden van dubbelhartigheid en huichelarij.

Bij hetgeen Jakobus van de wijsheid die van boven is, zei, stond de tegenstelling tot de strijdlustigheid van de valse wijsheid op de voorgrond. Wat de uitwerking van de ware wijsheid betreft, legt hij vooral de nadruk op het feit dat alleen in vrede, in eendracht, de christelijke wijsheid kan gedijen.

Zij die haar dienen, zaaien in vrede en liefde het zaad, dat dan ook kostbare vrucht voortbrengt, gerechtigheid, een gemoed en een wandel die God behagen, zowel in het persoonlijk leven als in het samenleven met mensen.

In vrede moest gezaaid worden wat tot een vrucht van de gerechtigheid moest opgroeien en de vreedzamen zijn het voor wie het ten zegen is dat het wordt gezaaid, voor wie de vrucht bestemd is en die genieten van wat daaruit opgroeit.

HOOFDSTUK 4

WAARSCHUWING TEGEN ZONDEN

Vanwaar komen strijd en gevechten onder u? Komen zij niet beide, zowel die toestand van haat als het uitbarsten van de vijandelijkheden ervan, voort uit uw wellusten, a) die in uw leden strijd voeren, "te velde liggen, " hun leger hebben opgeslagen? (Rom. 7: 23).

1 Petrus 2: 11

Gij begeert en hebt niet; gij benijdt (volgens de enig ware lezing in de grondtekst "gij doodt", hoofdstuk 5: 6) en ijvert naar dingen en kunt ze niet verkrijgen, noch met dat moorden (hoofdstuk 5: 1vv.), noch door andere middelen; gij vecht en gij strijdt en maakt daardoor de toestand van uw gemeente ellendig en onverdraaglijk; maar zoals ik reeds gezegd heb, gij hebt niet, omdat gij niet bidt (vgl. hoofdstuk 5: 16vv.).

De stelling aan het einde van het vorige hoofdstuk, dat het de vreedzamen zijn die het voordeel genieten van de vrucht van de gerechtigheid, die voortkomt uit een zaaien dat in vrede gebeurt, vormt de overgang naar hetgeen nu volgt. Er is daar geen sprake meer van hen die zich als leraars opwerpen, maar van twist en strijd, zoals die het leven van de gemeente in het algemeen tot een leven in onenigheid maakt. De apostel neemt echter niet zozeer stelling tegen het twisten en strijden, maar dringt door tot de innerlijke oorzaak van het gemis van de vrede in het leven van de gemeente. Het komt, zo verzekert hij de lezers, door hun wellusten die in hun leden te velde liggen; innerlijk is er strijd, daarom is die er ook tussen hen. Deze begeerten, die in de leden of in het zinnelijke van de mens "te velde liggen, " proberen toch zich meester te maken van datgene waarheen de begeerte zich uitstrekt. Maar bij dit innerlijk strijdvoeren kan het niet uitblijven: de mens die zich aan de begeerten overgeeft, moet hun de weg naar buiten vrij laten en het innerlijk strijden maken tot een strijd om hetgeen waarvan hij zich meester wil maken.

De toon van de brief wordt hier streng en scherp en toont de zedelijke verontwaardiging van de schrijver; wij moeten hier echter niet meer alleen denken aan die bittere twist en strijd van de ingebeelde wijsheid, waarvan in hoofdstuk 3: 13vv. sprake was, maar aan hetgeen aan het einde van het vorige hoofdstuk werd gezegd over de twisten van de gemeenteleden onder elkaar (vgl. 1 Kor. 6: 1vv.). Terwijl de apostel vraagt: "Vanwaar komen strijd en gevecht onder u? " antwoordt hij tegelijk met een tegenvraag, die een beroep doet op het geweten van de lezers: "komen zij niet voort uit uw wellusten, die in uw leden strijd voeren? " Het strijdvoeren van de wellusten in hun leden bestaat niet uit een gevecht tegen de geest of de ziel, zoals het in Rom. 7: 23 en 1 Petrus 2: 11 ook niet gaat om een strijd van de begeerten onder elkaar, maar de strijd ontstaat en bestaat omdat, zoals in vs. 2 wordt gezegd, het begeren een niet hebben en het benijden een niet kunnen verkrijgen tot tegenstander heeft, waartegen het strijdt.

De apostel wijst aan het slot van het vers op hetgeen zij nu moesten doen, namelijk zich met smeking en gebed tot God wenden, opdat Hij hen zou helpen, met de opmerking dat zij dit middel niet gebruiken, om vervolgens in het volgende vers uiteen te zetten waarom, als zij daarvan wel gebruik maakten, hun bidden en smeken tevergeefs was; allereerst spreekt hij over de aard en de wijze van hun streven om zich door eigen macht te helpen en dit is tweevoudig, aangezien de een macht heeft over anderen en de ander aan de rijken en machtigen onderworpen is. De geweldhebbers doden of brengen om; in hoeverre dat

geschiedt, tonen de verzen in Sirach 34: 22-24, waar gezegd wordt: "het brood van de behoeftigen is het leven van de armen; wie hem daarvan berooft, is een moordenaar. Hij doodt zijn naaste als hij hem zijn leeftocht afneemt en hij vergiet bloed als hij het loon van de dagloners rooft." Dat de apostel werkelijk zulke toestanden in gedachten had, blijkt duidelijk uit hoofdstuk 5: 1-6 en zonder twijfel heeft hij hier dezelfde mensen op het oog als die hij daar rechtstreeks aanspreekt. Al werden zij ook niet tot de christelijke gemeente gerekend (vgl. hoofdstuk 2: 6), zij maakten zich toch ten zeerste schuldig tegenover haar en droegen eraan bij, ja gaven zeker de meeste aanleiding ertoe dat nijd en twist, wanorde en boosheid bij haar heersten. De anderen daarentegen, de armen en noodlijdenden, staan tegenover hen met een jaloers hart. Van hen die moeten worden gezien als leden van de christelijke gemeente (hoofdstuk 2: 5) wordt in de eerste plaats gezegd: "gij kunt ze niet verkrijgen (met uw benijden)". Dat ook de rijken met hun verdrukken en voor de rechterstoel slepen niets waren, al persten zij ook de armen zo erg af dat zij te gronde gingen, zet de apostel, wat betreft hun toekomst, aan het begin van hoofdstuk 5 nader uiteen en nu al bereikten zij geen andere stand van zaken dan die, waarop Jakobus reeds eerder wees: "vanwaar komen strijd en gevechten onder u? " en waarop hij nu weer terugkomt: "gij vecht en strijdt". Hier moet nu eigenlijk een punt worden geplaatst, terwijl met het "maar" een nieuwe zin begint.

Gij bidt God wel om verbetering van uw aardse toestand, maar gij ontvangt niet, alhoewel het woord van Christus in MATTHEUS. 7: 18 het u zou doen verwachten. Dat is a) omdat gij verkeerd bidt. Gij begeert alleen een vermeerdering van uw goed, om er in uw wellusten en een leven van uitspatting en bandeloosheid van te genieten.

MATTHEUS. 20: 22 Rom. 8: 26

Het "gij hebt niet" in de slotzin van vs. 2 is, volgens het voorgaande, gebrek aan aards goed; de bedoeling van de schrijver is echter daarom toch niet te zeggen dat al wat het dwaze hart wenst, zou worden verkregen als het maar wilde bidden, maar het wil zeggen: de toestand van het niet hebben met het daaruit voortkomend gevoel van gebrek en zijn gevolgen wordt alleen daar gevonden waar het gebed ontbreekt. Deze toestand houdt op als men bidt: het gebed zelf, als het op de juiste manier gebeurt, neemt van het begeren dat zelfzuchtige, eigenwillige weg en brengt het tot de juiste maat terug; en het oog van het geloof ziet de vervulling ook daar waar het ongeloof niets ziet. In deze reinigende macht van het gebed, dat voor alle begeerten het "zich aan God onderwerpen" (vs. 7) eist, ligt de verklaring van het feit dat het zelfzuchtige begeren zich niet in het gebed tot God waagt, voor zover de hele verslapping van het christelijk leven en het besliste vergeten van God, dat zonder God in de wereld wil zijn, er niet de grond van is. Durft echter zo’n begeren zich toch tot God te richten, dan kan slechts een "gij ontvangt niet" het gevolg zijn, want het is een "kwalijk bidden met een verkeerde bedoeling; " het vergeet het "zich aan God onderwerpen", maakt zich tot een middel in de dienst van de zelfzuchtige liefde tot de wereld en wil God zelf tot werktuig maken van goddeloze genotzucht.

Overspelers en overspeleressen! Gij, die dat in de geestelijke zin van het woord zijt, die met de wereld overspel pleegt en haar begeerten stelt boven de Heere (Matth. 12: 39), weet gij niet dat de vriendschap met de wereld een vijandschap tegen God is? a) Wie dus een vriend van de wereld wil zijn, wordt daarmee een vijand van God (MATTHEUS. 6: 24 Rom.
7; 1 Joh. 2: 15vv.

Joh. 15: 19 Gal. 1: 10

Zij zijn overspeleressen (de oorspronkelijke lezing van de grondtekst aan het begin van vers 4 heeft slechts dit woord. Men meende voor de volledigheid "overspelers en" ervoor te moeten plaatsen; die uitdrukking is echter reeds volledig, daar hier geen sprake is van beide geslachten, mannen en vrouwen, maar het een geestelijke bedoeling heeft, waarvoor alleen de vrouwelijke vorm in aanmerking komt (Ps. 73: 27 Ex. 34: 16 en "Re 12: 6, omdat zij de relatie verbreken waarin zij van rechtswege tot God staan en wel door overspel te plegen met de wereld. Als dan de apostel vraagt of zij niet weten dat de vriendschap met de wereld vijandschap tegen God is, dan kan "vriendschap met de wereld" niets anders zijn dan de liefde tot de aardse dingen buiten God (of tot het schepsel volgens de aard die het door de afval van God heeft verkregen). Als hij vervolgens zegt dat als iemand de liefde tot de wereld boven de liefde jegens God stelt, hij als een vijand van God wordt beschouwd, dan wil hij daarmee zeggen dat men de liefde jegens God niet kan achterstellen bij de liefde tot de wereld en toch nog daarbij God kan liefhebben; de verhouding tot God wordt daarentegen tot iets vijandigs. Dit kan worden toegepast op hen die Jakobus bestraft, omdat zij zich door hun begeerten laten leiden en daaraan toegeven; zij wilden desondanks toch worden aangezien voor mensen die God liefhebben.

Wat de Heere van de eigenlijke echtbreuk zegt, namelijk dat hij die een vrouw aanziet om haar te begeren, reeds overspel met haar in zijn hart gepleegd heeft (MATTHEUS. 5: 28), dat is ook waar van het verbond van de trouw, dat wij met God hebben gesloten. Zoals het hart van de vrouw slechts één man kan toebehoren, zo kan en mag het hart van de christen slechts aan God toebehoren en als dit hart tegelijk aan de wereld hangt, dan is het een ontrouw, echtbreuk plegend hart.

De vriend van de wereld meent wel dat die vriendschap met de vriendschap tot God kan verenigd worden en probeert de ene met de andere te combineren, wanneer nog niet alle gevoel voor God en godsdienst uit zijn hart is verbannen. Maar dit is onmogelijk. Wij kunnen niet twee heren dienen, van wie de beginselen, bevelen en belangen in strijd zijn met elkaar. Wie het probeert, zal of de een haten en de ander liefhebben, of de een aanhangen en de ander verachten. Wij kunnen niet God dienen en de Mammon. De dienst van de een is in openlijke strijd met die van de ander. De wereld wil dat wij haar liefhebben; maar God eist dat wij van Hem houden met heel ons hart en met heel ons verstand. De wereld wil dat wij onszelf liefhebben, zodat wij streven naar onze eer en ons voordeel, maar God eist dat wij onze naaste liefhebben als onszelf en niet alleen op het onze zien, maar ook op hetgeen dat van de ander is. De wereld wil zelfverheffing, God zelfverloochening; de wereld hoogmoed en zelfbehagen, God nederigheid en ootmoed. De wereld neemt genoegen met uiterlijke deugdzaamheid, God eist reinheid van het hart. De wereld wil dat wij het aardse, zinnelijke, vergankelijke, God daarentegen dat wij het hemelse, geestelijke, onvergankelijke najagen. De vriendschap met de wereld is dus in openlijke strijd met de vriendschap tot God en wie dus een vriend van de wereld wil zijn, die wordt een vijand van God. Een vijand van God! Van God, het volmaakte, hoogste, beste Wezen! Van God, onze Schepper en Heer, aan wie wij ons bestaan te danken hebben en in wiens hand onze adem is! Van God, die ons dagelijks met Zijn weldaden overlaadt, ja, die ons zo lief heeft gehad dat Hij Zijn eniggeboren Zoon voor ons heeft overgegeven, opdat wij door het geloof in die Zoon het eeuwige leven zouden hebben! Nee, dat willen wij niet!

Of meent gij dat de Schrift, als men de inhoud van Gods woorden in Ex. 20: 5 en 6 kort samenvat, zonder reden zegt, zodat men aan haar woord geen bijzonder belang hoeft toe te kennen: a) "De geest die in ons woont, heeft die lust tot jaloersheid? " (beter "op naijverige wijze begeert de geest die in u woont, " daar hij u geheel en al tot zijn eigendom wil hebben).

Num. 11: 29

Ja, Hij geeft des te meer genade ter vergoeding van hetgeen gij om Zijnentwil moet opofferen. Daarom zegt de Schrift ook, om dezelfde gedachte van de woorden "Hij geeft des te meer genade" uit te drukken, in Spr. 3: 34 volgens de Griekse vertaling (vgl. 1 Petrus 5: 5): "God wederstaat de hoogmoedigen, maar de nederigen geeft Hij genade."

De woorden, zoals die door Jakobus zijn neergeschreven, worden op geen enkele plaats in het Oude Testament letterlijk zo gevonden, maar wel zijn zij de samenvatting van hetgeen God in Ex. 20: 5 en 6 zegt, als Hij Zich een ijverig, d. i. jaloers God noemt en belooft aan hen die Hem liefhebben in bijzondere mate barmhartigheid te doen. Het is eenzelfde wijze van aanhaling van de woorden uit het Oude Testament als wij die in Efeziers 5: 14 vonden 1Co 2:
Evenals daar "Christus" in het citaat wordt ingevoegd, die toch bij de profeet niet met name wordt genoemd, staat hier voor God "de Geest die in ons woont", want door Zijn Geest heeft God, zoals Hij in het Oude Testament heeft beloofd, nu werkelijk van de harten van de lezers bezit genomen en nu is het deze Geest die ons tot Zijn uitsluitend eigendom begeert en geen andere goden naast Hem duldt. Terwijl in hoofdstuk 2: 19 onze apostel de hoofdwaarheid van de oudtestamentische openbaring zonder christelijke kleur op de voorgrond stelde, omdat hij zich daar wendde tot ongelovige Joden, aan wie hij zich moest aanpassen, noemt hij daarentegen hier, waar hij de grondregel van die godsdienst in toepassing brengt (Rom. 8: 9; 1 Kor. 3: 16, des te duidelijker het christelijke standpunt. Hij doet dit, omdat hij spreekt tot Joden die tot Christus zijn bekeerd en aan wie het door de in hen uitgestorte Heilige Geest is gegeven God boven alles lief te hebben, als zij inderdaad en in waarheid kinderen zijn van het Nieuwe Verbond (Jer. 31: 31vv.). Des te meer verdienen zij nu ook de naam van "overspeleressen" (vs. 4), als zij de vriendschap van de wereld willen laten voortduren in hun hart. Zij zouden het schriftwoord waarin God Zich een naijverig God noemt, behandelen alsof het zonder betekenis was. Zij moeten het echter niet laten zijn alsof het niet was gezegd, maar integendeel in de nood waarin zij zich bevinden en bij de zware druk van de zijde van hun rijke, nog ongelovige volksgenoten, waaronder zij juist om hun christelijk geloof moesten staan, zich troosten met de belofte die bij dat woord van de Schrift is gegeven: "Hij geeft des te meer genade", dat nu eveneens slaat op de Geest van God, die in hen woont. In het bezit van deze Geest en van diens genadegiften zijn zij schadeloos gesteld voor hetgeen anderen in het wereldse op hen voor hebben. Terwijl zij hun harten weiden als op een dag van slachting (hoofdstuk 5: 5 erfgenamen van het rijk dat de Heere beloofd heeft aan hen die Hem liefhebben (hoofdstuk 2: 5). Dan moeten zij zich nu ook van de wereld en haar trots onbevlekt bewaren (hoofdstuk 1: 27) en niet jaloers zijn op hen door wie zij worden omgebracht (vs. 2). Te zijner tijd zal wel blijken (hoofdstuk 5: 1vv.) dat, zoals de Schrift elders zegt, God de hoogmoedigen wederstaat, maar de ootmoedigen genade geeft.

Onderwerp u dan voor God, volgens hetgeen de zo-even aangehaalde spreuk, in tegenstelling tot de u aanklevende grootsheid van de natuurlijke mens, van u eist. a) Weersta de duivel, als hij u met zijn verzoekingen nadert (Hoofdstuk 1: 13 vv.) en hij zal van u vluchten, als van degenen, bij wie hij met zijn zoeken op geen gevolg kan rekenen (MATTHEUS. 4: 10 v.).

Efeziers 4: 27. 1 Petrus 5: 9

Nader in het gebed (Hebr. 7: 19) tot God en Hij zal met Zijn vertroosting en de bijstand van Zijn genade (Klaagt. 3: 57 Ps. 145: 18) tot u naderen (2 Kron. 15: 2 Zach. 1: 3). Reinig, opdat u werkelijk voor God naderen mag en niet hoeft te vrezen door Hem te worden teruggewezen

(Jes. 1: 15 vv. ; 57: 15), de handen, u zondaars, en zuiver de harten door onverdeelde liefde jegens de Heere (vs. 4; 3: 17. 2 Kor. 11: 2 v.), u dubbelhartigen Jas 1: 8.

Gedraag u, voel u als ellendigen en treur en ween (Richt. 2: 4 v. 1 Sam. 7: 6 1Sa MATTHEUS. 5: 3 v.); uw lachen in wereldse opgewondenheid (Spr. 14: 13 Pred. 2: 2; 3: 4 Luk. 6: 24) wordt veranderd in treuren (Pred. 4: 7 Luk. 6: 21) en uw blijdschap in bedroefdheid in neergeslagenheid (Luk. 18: 13. 2 Kor. 7: 10

a) Verneder U voor de Heere en Hij zal u verhogen (1 Petrus 5: 6).

Job 22: 29 Spr. 29: 23 MATTHEUS. 23: 12 Luk. 14: 11; 18: 14

Hoe het met de wereldgezindheid is en wat die van God te wachten heeft, is in vs. 4-6 Jas gezegd. Het slot "God wederstaat de hovaardigen, maar de nederigen geeft Hij genade" leidt nu vanzelf tot de vermaning om in ootmoedige bekering het voor God vijandige libertinisme van aardsgezindheid, waarmee de duivel hen verzoekt, uit de verontreinigde, verdeelde harten uit te delgen en zich onverdeeld en zonder voorbehoud te onderwerpen aan God, die de ootmoedigen verhoogt. Met "onderwerp u dan voor God" in tegenstelling tot "de hovaardigen" in vs. 6 begint de schrijver; hij besluit met "verneder u", overeenkomend met het "de nederigen" aldaar; wat daartussen in wordt genoemd is explicatie, of nadere uiteenzetting.

Wederstaat God de hovaardigen en geeft Hij genade aan de ootmoedigen, laat het u dan eindelijk met de ootmoed volle ernst zijn: onderwerp u voor God; maakt Hem tot uw enige Heer, aan wie u uw gehele hart in hartelijke liefde, kinderlijk vertrouwen, ware vrees overgeeft. Onderwerp u aan Zijn leidingen, ook waar die duister, aan Zijn bepalingen, ook waar die moeilijk zijn; tracht alleen naar hetgeen Hij u voorhoudt en daarnaar met inspanning van alle krachten. Zeker zal één u daarbij willen weerstaan, dezelfde, die u tot hiertoe aan de wereld probeerde te binden; maar weet, hij heeft slechts zoveel macht als u hem toelaat. Wedersta hem en hij zal van u vluchten; want hij weet, dat hij geen recht heeft op en geen macht over hen, die zich aan de Heere hebben overgegeven. Uw hoofdgebrek tot hiertoe was, dat u, in plaats van hem te weerstaan, nog met hem heeft onderhandeld. Nader tot God, strek uw gebedsarm naar Hem uit, zo vaak de wereldsgezindheid zich verheft en Hij zal tot u naderen, Hij zal u in de strijd terzijde staan en u tot zekere overwinning geleiden. Maar ernst, volle ernst moet het zijn. De handen, die zich met het goed van deze wereld bevlekten, de harten, die nu hier, dan daarheen wandelden, heden in het bloed van Christus hun troost zochten, morgen de onreine gedachten van wereldsgezindheid voedden, moeten onder de tucht van de reiniging worden gesteld. Dat lukt alleen hem, die zijn vorige toestand werkelijk als ellendig heeft leren kennen, die over zijn ontrouw echt leed draagt en klaagt. De armen van geest behoort het rijk van God; die leed voelen worden getroost de gebroken en verslagen harten zijn het, die de wereld overwinnen; die hongeren naar gerechtigheid zullen verzadigd worden. Er is slechts één weg uit de smaad van de werelddienst, uit het onzalige van verdeelde harten, uit het oordeel, dat de verbondbrekers treft; het is deze: verneder u voor de Heere en Hij zal verhogen.

Al waren ook zij, aan wie deze brief is gericht, verre van de overmoed van het ongeloof, zo ontbrak toch bij hen de juiste grondtoon van de ootmoed, het steeds aanwezig bewustzijn van afhankelijkheid van God, het steeds aanwezig bewustzijn niets te zijn en niets te kunnen doen zonder God. Dit gebrek openbaarde zich in het te groot vertrouwen op aardse goederen en menselijke middelen. Wat nu Jakobus, omdat hij alles samenvat in de verootmoediging voor

God als voorwaarde van alle ware verhoging, die van God komt, van hen verlangt, is een inwendige daad van de geest, niet iets, dat uitwendig kan worden waargenomen, alhoewel deze inwendige daad zich moet openbaren in de inrichting van het gehele leven. De verootmoediging voor God is iets, dat alleen tussen God en de mens kan plaats hebben.

Broeders, spreek niet kwalijk van elkaar (1 Petrus 2: 1, 12; 3: 16. 2 Kor. 12: 20 1Pe 2. 1, 12 3. 16 2Co Ps. 15: 3). Die van de broeder kwalijk spreekt en zijn broeder oordeelt, die spreekt kwalijk van de wet en oordeelt de wet. Als u nu de wet oordeelt, dan bent u geen dader van de wet, dat u volgens Gods wil moest zijn (Hoofdstuk 1: 22 vv.), maar een rechter; en daartoe bent u niet door de Heere geroepen; het is u integendeel door de Heere uitdrukkelijk verboden (MATTHEUS. 7: 1 vv.).

De berisping van de apostel was zeer scherp geworden: dat hij nu een zachtere toon aanslaat, geeft reeds het woord "broeders! " te kennen, dat hier voor de eerste maal na Jak. 3: 12 Jas terugkeert. Zij moeten niet kwalijk van elkaar spreken, elkaar niet oordelen; want zo moet de vermaning worden uitgebreid, als Jakobus zegt: "die van de broeder kwalijk spreekt en zijn broeder oordeelt, die spreekt kwalijk van de wet en oordeelt de wet." Het onderscheid tussen "kwalijk spreken" en "oordelen" is, dat het ene ten schade van de broeder, het andere met zelfverheffing boven hem geschiedt. Hiermee komt dan overeen, dat de ene keer "broeder" en de tweede keer "zijn broeder" wordt gezegd. Van iemand, die een broeder is, moest men niet tot zijn nadeel kwaad spreken; het is een schenden van de broederlijke betrekking in het algemeen en geen Christen moest hem, die zijn broeder is, oordelen, omdat die hem in dat opzicht gelijk staat, dat die zelfverheffing boven hem uitsluit. Van de eerste zegt de apostel, dat het een kwalijk spreken is van de wet, van het tweede, dat het een oordelen van de wet is; hij blijft echter bij de laatste aanwijzing staan, omdat tegenover de wet "kwalijk spreken" en "oordelen" een en hetzelfde is. In plaats van de wet te laten spreken, die toch zeker tegenover overtreders moet worden gehandhaafd, geeft die kwalijk spreekt aan zijn tegenzin tegen hem lucht, met wie hij toch onder dezelfde wet staat, terwijl hij kwalijk van hem spreekt, omdat hij juist kwalijk ten opzichte van hem gestemd is en geeft de rechter een oordeel over hem, waarmee hij hem veroordeelt, zonder er een ander recht toe te hebben, dan dat hij zichzelf over hem tot rechter stelt en de maatstaf van zijn oordeel aan zichzelf ontleent. Daarmee spreekt hij echter kwalijk van de wet, omdat het zo wordt, alsof aan hem niet plaats zou hebben wat recht is, als hij het bij de handhaving van de wet liet blijven en niet deed wat hij doet; en hij oordeelt de wet, omdat het wordt, alsof hij, over wie hij zich als rechter stelt, zijn recht niet zou ontvangen, als hij niet met zijn, naar eigen maatstaf uitgesproken oordeel in een leemte voorzag, die de wet openlaat. Van zo iemand is dan zeker waar, dat hij daardoor van een dader van de wet een rechter wordt: hij plaatst zich in een verhouding tot de goddelijke wet, als een rechter tot de burgerlijke, waarvan het ongenoegzame de rechterlijke verklaring nodig maakt, opdat de toepassing op bijzondere gevallen wordt gevonden.

Er is een enig Wetgever, die enig en alleen niet onder, maar boven de wet staat, die daarom ook enig en alleen behouden kan en verderven (MATTHEUS. 10: 28). Maar wie bent
die u in Zijn plaats stelt en een ander oordeelt? Uw gedrag is niets anders dan een aanmatigend zelf verheffen, waarmee u zich vermeet in Gods ambt in te grijpen en waarvoor u de behoorlijke terechtwijzing van Hem zult ondervinden (Rom. 14: 4).

Slechts één heeft het oordeel in de hand; het is dezelfde, die de wet heeft gegeven. Slechts één kan zalig spreken en veroordelen, omdat alleen Hij de laatste gronden en bewegingen van het menselijk hart doorziet, omdat alleen Hij het waar zijn in Liefde in de hoogste mate beoefent en daarom van Hem geen onrechtvaardig oordeel kan uitgaan. Zie, met uw oordelen grijpt u

in het recht van uw God, uit wiens hand u zelf eerst uw lot moet ontvangen."Wie bent u, die een ander oordeelt? Met deze vraag richt Jakobus ons oog daarheen, waarheen het behoort: in ons eigen hart. Tot oordelen behoren vooral twee zaken: een onbedrieglijk oog en een rein hart. Die een mens naar zijn schuld wil oordelen, moet de hele mens in al zijn neigingen, gedachten, beweegredenen kennen, moet ook in rekening brengen alle omstandigheden, waarin hij leeft, alle invloeden, die op hem worden uitgeoefend, ja meer dan dat! De mens is in vele opzichten het resultaat van de uitwendige levensomstandigheden en invloeden, die van zijn vroegste kindsheid op hem werkten. Die juist wil oordelen moet dat alles weten en kunnen beoordelen wie bent u kortzichtig, onwetend mens, die een ander oordeelt? En als u dit alles wist, zou u dan niet schrikken voor de gedachte, het oordelend woord uit te spreken bij de blik in het eigen hart? Bent u dan rein, vrij en onschuldig op dat punt, waarover u anderen wilt oordelen? Bemerkt u niet, dat het vonnis, dat u tegen anderen velt, met dubbele zwaarte op u neervalt, dat u over uzelf het oordeel uitspreekt? Wij denken aan het woord van Jezus: "Oordeel niet, opdat u niet geoordeeld word." Wij verblijden ons, dat wij bij het oordeel op de barmhartigheid mogen appelleren, maar alleen barmhartigen zal barmhartigheid geschieden.

Welaan nu, opdat ik ook met u een woord spreek, u, die daar zegt: a) "Wij zullen heden of morgen naar zo een, naar deze of geen stad reizen en daar een jaar overbrengen en koopmanschap bedrijven (Jes. 47: 15 Hos. 7: 27) en winst doen."

Luk. 12: 18

Het is zelfverheffing en niet slechts tegenover de naaste, maar ook tegenover de enige Wetgever en Rechter, als een Christen van de medechristen kwaad spreekt, of als een rechter over hem oordeelt; die zo doet, bij die ontbreekt de verootmoediging voor God, waartoe de apostel heeft aangemaand, eer hij voor deze zonde waarschuwde (vs. 10-12). Weer is het een zelfverheffing van andere aard, die hij berispt in hen, tot wie hij zich nu wendt met een "welaan", dat de vermaning sterker aandringt. Hij noemt ze met een "u, die daar zegt enz.", dadelijk nadat hij heeft uitgedrukt, waarmee zij zich bezondigen en waarom hij ze bestraft. Het is de lichtvaardige taal, die zij laten horen, als zij spreken van hun voornemens, alsof het aan hen stond om het te doen. Terwijl hij ze zo sprekend invoert, spreekt vanzelf, dat hij zulke lichtvaardigheid slechts als een voorbeeld aanhaalt, als bijzonder geschikt om de geheel en geest te kenmerken. Met het "heden of morgen zullen wij naar zo’n stad reizen" stellen zij zich aan, alsof hun het morgen net zo zeker was als het heden; het "een jaar" bij het "aldaar overbrengen" dient om de tijd, daar door te brengen, zo bepaald af te bakenen, dat zij er reeds over denken wat zij zullen doen, maar ook dat zij voordeel zullen behalen "koopmanschap bedrijven en winst doen."

Evenals nog heden de Joden door handelsgeest bezield en vervuld zijn, zo waren zij ook toen en de Christenen uit de Joden schudden die volksaard niet opeens af.

U spreekt zo, u, die toch zo nietig bent, dat u niet weet wat morgen geschieden zal. U weet niet of dan niet reeds de dood een einde aan uw leven gemaakt zal hebben (Spr. 27: 1 Luk. 20: 20). a) Want hoe is uw leven? Want het is (volgens andere lezing "u bent een damp, die voor een korte tijd gezien wordt en daarna, nadat die voor een korte tijd zichtbaar is geweest, weer verdwijnt (Job 8: 9 Ps. 102: 4, 12; 144: 4).

Jes. 40: 6. 1 Kor. 7: 31 Jak. 1: 10. 1 Petrus 1: 24. 1 Joh. 2: 17

In plaats dat u zou zeggen: a) "Als de Heere wil en wij leven, dan zullen wij dit of dat doen." (1 Kor. 4: 19 Hand. 8: 21).

Hebr. 6: 3

Het is duidelijk dat Jakobus, toen hij dit zei, er niet op aan wilde dringen, dat men zo'n beding altijd woordelijk zou uitspreken (vgl. Rom. 15: 28. 1 Kor. 16: 5 v.). Zulke spreekwijzen zouden ook tot een zuivere vorm kunnen worden en deze gemeenten waren, tengevolge van hun gehele richting wel geneigd alles tot een zuivere vorm te maken. Jakobus gebruikt even graag, zoals wij reeds vaker hebben opgemerkt, iets bijzonders in plaats van een algemene gedachte. Zo gebruikt hij ook hier, in plaats van de algemene gedachte over de onzekerheid en de onafhankelijkheid van het gehele aardse leven uit te drukken, zulke woorden, die geschikt waren deze algemene gedachte in de toepassing op het bijzondere geval aan te wijzen.

Menige zondige daad zou achterwege blijven, menige overijlde stap niet worden gedaan, als het woord "zo de Heere wil en wij leven" niet slechts op de lippen, maar diep in het hart gevonden werd.

Hoe makkelijk en hoe vaak worden onze plannen verijdeld, onze voornemens en verwachtingen teleurgesteld; hoeveel ziet men door de dood afgesneden en met het menselijk leven als een nevel verdwijnen; en zal dan de dwaze sterveling tijden en, jaren vooruit berekenen en bepalen, wat hij zal doen? Zal hij eigendunkelijk en eigenmachtig over zichzelf, over zijn leven en bedrijf beschikking maken? Het is waar, de Heere zelf heeft ons het vermogen gegeven om vooruit te denken en Hij wil dat wij dit vermogen gebruiken zullen; ook kunnen en mogen wij in onze aardse stand en in de geregelde afloop van onze zaken geenszins zonder plannen en berekeningen en het maken en onderscheiden van bepalingen zijn; maar in dit geval leert ons Jakobus met geestelijke wijsheid aan God te denken, tot Hem op te zien en geheel en al met onderwerping aan en afhankelijk gevoel van Hem ons vervuld te betonen en dit met woord en daad uit te drukken. Als de mens dit verwaarloost, dan maakt hij zich aan een hemeltergende hoogmoed schuldig, omdat hij zich in de plaats van God stelt, een eigendunkelijk en onafhankelijk bestuur over eigen leven en lot in handen neemt en geheel vrijmachtig over zichzelf en zijn zaken beschikking en beslissing maakt; spreekt hij daaruit, handelt hij op zo'n wijze en leeft hij in die geest voort, zoals zo menigeen doet, dan roemt hij, dan verheft hij zich op een hoogheid, die hij niet bezit; zijn roem is dwaas, is zondig en ijdel, in een ogenblik blaast de Heere in al zijn ontwerpen en toont Hem, hoe nietig de zondige sterveling is.

DE DAG VAN MORGEN

het Licht des daags is uitgeblust, De avond haalt zijn sluier neer, Maan en sterren tint'ten weer, het Matte lichaam neigt ter rust; Zwanendons en varen wacht, Moegewaakten! goeden nacht!

Morgen blinkt het zonlicht weer, Vriend'lijk ging het prachtig wonder, Lonkende aan de kimmen onder, Schoon en schitt'rend dook het neer. Morgen, sprak zijn laatste lach, Morgen komt een nieuwe dag.

Morgen! morgen! zorglijk woord, Weet hij, die het uit mag spreken, Hoe het licht hem aan zal breken, Als een nieuwe morgen gloort; Weet hij, die zich neerstrekt, Wat hem voor de morgen wekt?

Welig ruist u het golvend graan, Bouwman! langs de akker tegen; De oogsttijd komt met al zijn zegen; Morgen zal de sikkel slaan! Morgen plast de hagel neer, het Is voor u geen oogsttijd meer.

Gistren reed langs straat en gracht, Rijkaard, u de feestkoets henen; Rollend klonk het langs de stenen, Dat u aankwaamt met uw pracht. Morgen brengt de koets de maar, Dat u neêrligt op de baar.

Heden juicht uw feestgeschal, Belzazar door hof en zalen! Boelen wilt u en onthalen, Tot de morgen dagen zal. Dezen nacht nog schrijft een hand, U de doodstraf aan de wand.

Morgen, morgen! zorg'lijk woord! Damp, waarop wij zuilen bouwen, Hoe bedriegt ge het blind vertrouwen, Met wat dromen vliegt u voort! Wat verdwijnt er en verschijnt Als u aanbreekt of verdwijnt?

Wissel hoop en vrees om beurt, Hoop en vrees beschaamt ge beide; Morgen lacht wat gist'ren schreide, Heden juicht wat morgen treurt. Morgen komt de slaaf tot eer en de dwing'land suizelt neer.

Schrik en angsten staaplen op, Vreeslijk zwelt hun loden zwaarte, Dreigend zinkt het schrikgevaarte, Morgen plet in het wicht de kop, Morgen als het zonlicht daagt, Zijn de bergen weggevaagd.

Niet zo hooploos dan in, t leed, Lijders, in de rouw gezeten, Morgen zal het gistren heten;
Wat vandaag nog heden heet; Morgen breekt een ochtend aan. Die nog niemand of zag gaan.

Zuchtend in de kerkermuur, Jozef, zwart en boos belogen, Staan u smaad en straf voor ogen,
Wacht ge ze ieder morgenuur; Hoor! daar gaan de grendels af en u zwaait een koningsstaf!

Tast niet naar uw blindheid gis, Mensen! in het diepst verborgen, Rekent bij geen dag van morgen, Dag die nooit aanwezig is; Die zo ras hij heden heet. Ander lief brengt ander leed.

Niet zo trots het hoofd gebeurd, Blijden! wat uw deel moog' wezen; Weer een dag verschijnt na dezen; Droeven, niet zo diep getreurd, Wie van daag geniet of lijdt, Morgen is het een andre tijd.

Maar nu roemt u, wanneer u zo spreekt, zoals ik zo-even zei (vs. 13) in uw hoogmoed, met grote, holle woorden. Al zulke roem, waarbij een mens spreekt en doet, alsof hij zelf over leven en handelen te beschikken had, is boos, omdat men zich daarmee boven God stelt in plaats van zich voor Hem te verootmoedigen (Vs. 10 Jer. 10: 23).

Wat dit roemen "boos" maakt, wat dit rekenen en plannen maken niet laat zijn een kinderachtig en dwaas spel, maar een zonde, is de trek van hoogmoed, die zich daarin openbaart, van een hoogmoed, die de Heere en Zijn bestuur vergeet, zichzelf tot zijn God maakt, zelf de voorzienigheid wil spelen. Dezelfde hoogmoed, die achterwaarts ziende op hetgeen tot stand gekomen en bereikt is, vergetend de barmhartigheid van God en Zijn

krachtige hulp, in zelfbehagen spreekt: "dat alles heb ik gedaan", hij keert zich ook tot de toekomst en zegt: "en dat alles wil en zal ik nog doen."

Ondernemingsgeest zonder godsdienst is niets dan hoogmoed.

Uw verontschuldigingen, dat u dit wel wist, maar het alleen niet in toepassing heeft gebracht, baat u niet. Wie dan weet goed te doen en het niet doet, die is het zonde, die wordt dat niet doen als zonde toegerekend

Het is zonderling, hoe in ‘s mensen geweten en zijn dagelijkse ervaring alles zo sterk voor Gods voorzienigheid spreekt en hoe toch in de werkelijke beoefening ook het vertrouwen of zichzelf en de zucht om hen na te streven, bij wie de moedwil gelukkig schijnt te gedijen, even sterke invloed heeft. Vandaar is dagelijks herinneren zo nodig (Spr. 22: 19).

Ik zal sterven! nu adem ik nog in Gods uitspansel! dat zal een einde nemen. Wijze en tijd zijn mij onbekend. Mogelijk zal een haastig toeval mij wegnemen als in een ogenblik. Mogelijk zal een ongesteldheid de weg trager banen tot de sloping van mijn aardse tabernakel, totdat eindelijk de hevigheid van mijn ziekte de spot zal drijven met alles, wat de geneeskunde voor mij ten beste heeft. Hoe het zij, ik zal sterven en de plaats, die ik besla in mijn huis, geslacht en in al de maatschappijen, waarvan ik een lid ben, zal leeg gevonden worden. Dan stap ik voor altijd uit alles uit. Ik ben dan niet meer de vader van mijn kinderen, de man van mijn echtgenoot, de burger, de vriend van mijn vrienden. Aangelegen gebeurtenis! Wanneer dat zijn zal, weet ik niet. Ik weet de dag van mijn doods niet. Die tijd is in mijn Vaders raad bepaald. Zou het goed zijn, wanneer ik het wist? Nee. Oneindige goedheid en oneindige wijsheid verbergen dat voor mij. Makkelijk zou de wetenschap daarvan mij bij mijn inwonend bederf schadelijk zijn. Heb dank, mijn Vader! die in de verzwijging mijn heil bedoelt! O, Geest van Christus! doe mij horen, wat die onzekerheid mij al predikt! Weet ik de dag van mijn dood niet, dan moet ik waken. Waak, mijn ziel! U weet niet, in welk een uur uw Heer komen zal. Kom, de lendenen omgord, de lamp brandend. Hoor uw Meester roepen: tot allen zeg Ik, waak! Weet ik de dag van mijn dood niet, dan moet het gelovig schuilen bij mijn Middelaar, mijn begunstigde, mijn onafgebroken en in vergelijking mijn enige bezigheid zijn; geloof in de éne Naam, waardoor men zalig wordt, moet zou het leven van mijn hart zijn, dat zijn uitgangen een schakel leveren van aanbevelingen aan Jezus, of de grond van het eeuwig Evangelie, om dus, wanneer de dood ook komt, gevonden te worden in een bezig geloof en onder de omtrek van de schaduw van Jezus’ vleugels. Weet ik de dag van mijn dood niet, dan moet ik mijn werk op aarde pogen af te doen en de uitvoering van plicht en arbeid, waartoe ik heden de gelegenheid heb, niet onnodig uitstellen tot een volgende tijd. Die gedachte moet mij gemeenzaam zijn; de wijze weet de tijd en mogelijk zal men, als ik oneindig uitstel neem, met bezorging van mijn begrafenis bezig zijn op diezelfde tijd, die ik bestemd had, om mijn zaken uit te voeren. Weet ik de dag van mijn dood niet, dan moet ik elke bezigheid, elke plicht zo waarnemen, alsof het de laatste reis van mijn leven was. Dat bijschrift staat bij al mijn verrichtingen: het is mogelijk voor het laatst. De gedachte bestiert mij, hoe zou ik dit werk, dat mij nu voor handen is, verrichten, als ik zeker wist, dat is nu voor het laatst. Hoe zouden mijn ontmoetingen met medemensen zijn, als ik reden had om te denken, dit mens, deze vriend, deze bloedverwant ontmoet ik onder de levenden voor het laatst, wij zien elkaar niet weer de na het verloop van enige eeuwen voor Christus’ rechterstoel; en omdat ik het niet weet en het echter mogelijk is, hoe bescheiden, hoe zachtmoedig, hoe vredelievend en, naar gelang van de omstandigheden, hoe stichtelijk moesten mijn ontmoetingen zijn! Met hoeveel ijver en beleid moest ik de aangelegenheden aangrijpen om mijn Verlosser aan te prijzen! Billijk mag ik vrezen, dat mijn Verlosser velen van hun nog onbekend is. Die gedachte moet

mij gemeenzaam zijn; het zijn mensen, in wier midden ik verkeer; mensen, zonen, dochters van Adam, oorspronkelijk rampzalig, erfgenamen van vloek en toorn. Mensen, kostbare wezens, onsterfelijke wezens, aan wier behoud of verderf zo onberekenbaar veel gelegen is. Mensen, mijn natuurgenoten, gevormd uit hetzelfde leem. Mensen, redelijke wezens en als de zodanige vatbaar voor betoog, onderricht. Mensen, die, hoezeer zij ook, in andere opzichten, aanzien, kunnen doen, verschillen mogen, daarin overeenkomen, dat zij mensen zijn. Mensen, aan wie de boodschap van genade komt in tegenstelling tot de gevallen engelen, voor wie geen uitzicht is. Met die bedenkingen zal ik mijn hart vervullen, in dat licht zal ik elk, die mij ontmoet, beschouwen; ik zal tevens denken, makkelijk zie ik hem nooit weer. Wordt mij de gelegenheid geopend, ik zal hem in bedenking geven, of het niet goed is, dat zondaren zich hoe eer hoe liever tot God in Christus wenden; ik zal onbewimpeld spreken van het schromelijk gevaar, waarin Adams kroost verkeert: ik zal hem uitlokken door al de aanmoedigingen, die het Evangelie aan de hand geeft ik zal hem wel verslag doen, wie Christus zij, hoe graag Hij de zondaren aanneemt, ik zal hem zeggen, hoe ik het bij Christus gevonden heb. Zalige bezigheid, mijn Verlosser aan te prijzen! En de kleinste mate van uitzicht op de zegen, die ik bedoel, is een overruime vergoeding van de grootste mate en van arbeid en van lijdzaamheid hierin. Mogelijk gaat hij, wie ik dringend gevaar en aangeboden redding met liefde voordroeg, ras naar de eenzaamheid. Om met God te handelen over dezelfde dingen, die hem door een mens herinnerd werden; mogelijk wemelt hij reeds als een worm in het stof, mogelijk vraagt hij al daar de schuilplaats, terwijl ik bezig ben te wensen en te bidden, dat God de ontmoeting en mijn pogingen zegent. Eer zonder weerga! Een parel te mogen hechten aan mijn Verlossers kroon! Een zondaar te bekeren van de dwaling van zijn weg, een ziel te behouden van de dood. En, weet ik de dag van mijn dood niet, dan moet ik geen voegzame gelegenheid laten voorbijslippen, geen poging onbeproefd laten. Weet ik de dag van mijn dood niet, dan roert mij de kloekzinnigheid, om voor mijn laatste uren geen bestellingen over te laten, die ik nu kan afdoen en, schoon ik niet regeren wil na mijn dood, de zedenkunde van de Christenen roert mij evenwel, om bijtijds bestellingen te maken over alles, omdat ik stervend uit zal stappen en die bestellingen te maken op een voet, waarover niemand van de overblijvenden met reden zich zal kunnen beklagen, opdat ook in dat opzicht mijn gedachtenis in zegening is. In mijn laatste uur, wier eerste mogelijk zeer op handen is, begeer ik geen andere bezigheid, dan een groot getuigenis van mijn Verlossers trouw en liefde af te leggen; mijzelf Hem aan te bevelen en zuiverder, dan ooit te voren in het gezicht van de eeuwigheid het Evangelie te omhelzen, hen te zegenen, die mijn leger verzellen mochten en voorts op het sterfbed niets te doen te hebben dan te sterven. Weet ik de dag van mijn dood niet, dan word ik geroepen om al wat mij omringt en ontmoet in de wereld te bezien in het licht van de eeuwigheid en al mijn schattingen, ingenomenheden en aantrekkelijkheden daarnaar in te richten. Heb ik een tweeërlei bestemming: een om in mijn verblijf op aarde een eer voor Christus te zijn en nuttig in al de genootschappen, waartoe ik behoor, en een bestemming voor de eeuwigheid, laat ik dan alles bezien in opzicht tot mijn grote bestemming, dat is in het licht van de eeuwigheid; vloeien mij voordelen en bezittingen toe, laat mijn ingenomenheid gematigd worden, ook door die gedachten mogelijk ben ik maar een zeer korte tijd bezitter daarvan. Drukken mij de verdrietige dingen, laat ik denken, mogelijk is het einde van alle druk zeer nabij en eerlang stap ik uit alles uit. Kom dan, mijn ziel, wee; ja, maar als niet wenend! Ik weet de dag van mijn dood niet. Zo zal ik vrede bewaren, zoveel mogelijk is, met alle mensen en vrede maken, waar het nodig is; zijn er verschillen weg te nemen, dan moet ik graag de eerste en behoudens de waarheid en een goed zekere, de minste zijn; toegevend, zoveel het enigszins daarmee bestaanbaar is. Ik moet gereed zijn om schuld te belijden, omdat ik verkeerd handelde, schuld te vergeven, omdat ik beledigd werd. De vrede moet ik zoeken en najagen. Ik weet de dag van mijn dood niet! Morgen zal er mogelijk geen gelegenheid meer toe zijn! Ik weet de dag van mijn dood niet. Dat roept mij om mijn

zorgen te matigen. Makkelijk vliegen zij gezwind vooruit, makkelijk verhechten zij zich aan mogelijke gebeurtenissen met een aantrekkelijkheid, alsof de gevreesde zaken reeds aanwezig waren, makkelijk benemen zij mij het genot van tegenwoordige zegen en behouden mijn hart in bestendige beroering. Maar, hoe weinig weet ik, of het gevreesde kwaad immer komen zal over mijn vaderland, mijn Sion, mijn geslacht, mijn huisgezin. God leeft, die boven bidden, boven denken is. Hoe weinig weet ik of ik het beleven zal; makkelijk word ik weggenomen voor de dag van het kwaad. Makkelijk zal ik met Habakuk rusten ten dage van de benauwdheid. Ik weet de dag van mijn dood niet. O, mijn ziel, matig uw zorgen. Ik weet de dag van mijn dood niet. Zou ik niet pogen zo nuttig te zijn, als het mogelijk is, naar al de invloed, die mijn verblijf op aarde in elk van de kringen, waarin ik geplaatst ben, onder de zegen van de Heere hebben kan. De eindpaal van mijn leven te verzetten, is niet alleen buiten mijn bereik, maar ook, al kon ik dat doen, zelfs door een enkelen zucht, ik zou dat niet begeren; nee. Maar de kring van de nuttige invloed te verbreden naar al het vermogen van mijn hand dat staat mij vrij. Te verbreden door groter ijver en gereder waarneming van gelegenheden. Heden is mogelijk voor mij de laatste dag! Ik weet de dag van mijn dood niet.

HOOFDSTUK 5

OVER DE NIETIGHEID VAN DE RIJKDOM, OVER GEDULDIG LIJDEN EN KRACHTIG GEBED

IV. Vs. 1-18. Voorspelling van hetgeen de reeds naderende toekomst aan de ene zijde aan de geweldplegende rijken, aan de andere zijde aan de verdragende vromen aanbrengen zal en vermaning aan de laatsten, om wat tegenwoordig is geduldig te dragen en de nood te doorworstelen met gebed en het gebruik van de middelen van de genade. Evenals de apostel in Hoofdstuk 1: 10 v. aan de rijken onder de Joden, die buiten de Christelijke gemeente stonden, een dreigend woord toeriep, als zag hij ze voor zich en hen het smartelijk einde voorhield, dat hen uit het midden van hun goed wegnemen zou, zo doet hij ook hier, nu de toekomst van de Heere en de openbaring van de rechter hem als onderwerp van zijn rede voor de geest komt, op nog veel scherpere wijze. De ernstige bestraffing, waarmee hij de vorige afdeling besloot, verheft zich nu tot een profetische toorn tegen de rijke verdrukkers van de armen onder Gods volk. Zijn woord neemt in uitdrukking en inhoud geheel en al het koloriet aan van de Oud-Testamentische profetie. Het schildert in de eerste plaats het oordeel, dat die rijken wacht en vervolgens beschrijft hij hun gedrag, waardoor zij zo’n oordeel zich op de hals hebben gehaald (vs. 1-6). Vervolgens wendt hij zich tot zijn "broeders", de leden van de Christelijke gemeente; hij beveelt hun geduldig te zijn tot de toekomst van de Heere, zich te onthouden van alle zuchten tegenover hun verdrukkers, waardoor zij in het werk van de Rechter zouden ingrijpen en zichzelf de verdoemenis waardig zouden maken. Daarentegen moeten zij op het voorbeeld van de verdraagzaamheid van de profeten en van de vrome Job zien en die navolgen, maar voor alle dingen, om zich niet vanwege nutteloze woorden aan een zware verantwoording tegen de oordeelsdag zuiver te stellen, de slechte Joodse gewoonte, om hun woorden met allerlei bezweringen te bevestigen, en welke gewoonte zij mee in het Christendom hebben overgebracht, afleggen (vs. 7-12). Hierop gaat hij over om aan te wijzen, hoe zij de moeilijke tijd te boven kunnen komen door het gemoed bestendig tot God op te heffen en door het gebruiken van de hun verleende genademiddelen. Daardoor zullen zij zelfs in staat zijn het gevaar van de dood in zware ziekte van zich af te wenden. Dat zal zelfs daartoe kunnen dienen, dat in de plaats daarvan weer een betere staat van zaken komt, omdat toch aan hen niet minder dan in zijn tijd aan Elia, de macht van het gebed is verleend en deze macht zich ook werkzaam zal betonen, als zij slechts vooraf in gemeenschap met elkaar boete doen en zich van hun zonde bekeren (vs. 13-18).

Welaan a) nu, om nu ik aan de dag van de Heere denk, mij in de eerste plaats tot u te wenden, u rijken! die Gods volk in deze tijd zo zwaar verdrukt, het bespot en belastert (vs. 4 vv. ; 2: 6 v. vv; 2: 6 vv. ; 3: 10; 5: 11 v.), ween en huil over uw ellendigheden, die in het gericht, dat voor de deurstaat (vs. 7 vv.), over u komen zullen (Jer. 4: 8 Jes. 13: 6 Luk. 6: 24).

Spr. 11: 28. 1 Tim. 6: 9

Het wenen ziet op het storten van tranen en het woord door huilen vertaald wordt gebruikt van het akelig geluid, dat honden, wolven of soortgelijke dieren soms maken en van daar overgebracht, om het jammergeklag te betekenen dat mensen maken, die zich in radeloze en hulpeloze omstandigheden bevinden en daardoor gedrongen worden, niet alleen tot wenen, maar ook tot het maken van jammerklachten. De apostel wil ermee zeggen, dat deze rijken redenen hadden of eerlang krijgen zouden, niet alleen tot wenen, maar ook tot wanhopige jammerklachten, in de dag van de benauwdheid, die over hen komen zou. Ween en huil, is het, over uw ellendigheden, die over u komen. Ellendigheden zijn hier rampsnele

gebeurtenissen, geschikt om het hart van de stoutste zondaren met angst en smart te vervullen. Zulke ellendigheden zouden over deze rijken komen. De apostel stelt ze voor als reeds tegenwoordig, om de zekerheid en nabijheid daarvan aan te wijzen. Hij heeft het oog op die ellendigheden, die vooral de rijke Joden, ook in vreemde landen, ook zouden overkomen bij gelegenheid van Jeruzalems verwoesting door de Romeinen. Op die tijd zouden er onuitsprekelijke ellenden over het Joodse volk komen (verg. Matth. 24: 21). Daarin zouden ook voornamelijk de rijke Joden delen, die in vreemde landen woonachtig waren; trouwens nergens is de woede van de vijanden groter, dan waar veel te plunderen en te roven valt. Deze verstrooide Joden woonden wel ver buiten Palestina, waar het eigenlijk toneel van de oorlog wezen zou, maar het is uit de geschiedenis bekend, dat bij de omkering van het Joodse Gemenebest, Gods wraak de Joden overal gevolgd en gevonden heeft en dat deze natie het voorwerp van de algemene haat van de volken geworden is, omdat hun muitzucht en oproerigheid tegen de Romeinen tot ondersteuning van hun broeders in Palestina en om, was het mogelijk een afwending tot hun voordeel te maken, de woede van de vijanden, ook in andere landen alom verwekte, waarin de rijken, die de voornaamste roervinken waren van de opstand, het vooral misgelden moesten.

Uw rijkdom is met alles wat tot deze wereld behoort (Jes. 34: 4) verrot, zodra de oordeelsdag daar en dus het einde van deze wereld gekomen is en uw kleren, waarin een deel van uw grootheid bestond Jud 14: 19, zijn door de motten opgegeten (Matth. 6: 19 Joh. 13: 28 Jes. 50: 9).

Uw goud en zilver is verroest (MATTHEUS. 6: 19 v.) en hun roest zal u zijn tot een getuigenis van hetgeen uw eigen lot zal zijn, namelijk het verderf (2 Thessalonicenzen. 1: 9) en zal uw vlees, dat u zozeer met allerlei overdaad heeft verzorgd, (vs. 5) als een vuur verteren (Ps. 21: 10 Ezechiël. 15: 7 Luk. 16: 23 v.); a) u heeft aardse schatten vergaderd in de laatste dagen, waarin aan de ene zijde u een eeuwig heil werd aangeboden (Hebr. 1: 2 vv.), dat u echter versmaad heeft en aan de andere zijde het einde aller dingen u zo voor ogen stond, waaraan u echter geen geloof heeft willen slaan (Luk. 11: 26 vv. 2 Petrus 3: 3 vv.)

MATTHEUS. 6: 19 Rom. 2: 5

Zoals in het Oude Testament de profeten vaak de vreemde heidense volken aanspreken zonder deze bedreiging of waarschuwing juist voor hen te bestemmen, terwijl die veel meer de Israëlieten gold, zo is ook dit bestraffend woord in de eerste plaats niet voor de ongelovige rijken, die hem hoorden, gesproken, maar voor de zich aan deze wereld gelijk stellende, aan deze gelijk wordende Christenen en tot troost van de gelovigen. Toch drong toen bij de nog niet zo scherpe scheiding tussen gelovige en ongelovige Joden, bij de hoge achting, die vooral Jakobus ook onder de ongelovigen genoot, toch drong toen menig woord van zodanige bedreiging ook tot de zich veilig wanende zondaren door. In profetische aanschouwing stelt de apostel het strafgericht als reeds voltrokken voor ogen. De onzekere rijkdom is als het ware reeds vergaan. De roest van het vergankelijk metaal verteert henzelf, die er hun hart aan hechtten en daarmee één werden 1Jo 2. 1. Zij lijken op dwazen, die onmiddellijk voor hun dood nog schatten ophopen. Toen Jakobus dit schreef, was Palestina reeds geheel vervuld van de voortekenen van de laatste verdelgingskrijg, het profetisch beeld van het wereldgericht.

In de vorige afdeling heeft de apostel hen bestraft, die het vergankelijke van het aardse leven vergeten. Nu keert hij zich tot hen, die alleen voor het tegenwoordige van deze wereld leven en niet aan het einde denken. Hij beveelt deze met luid geschrei te wenen over de velerlei ellende, die hen in de toekomst wacht, als de wereld met haar begeerlijkheden voorbijgaat en

die dan het tegendeel zal zijn van het heden. In de verleden tijd sprekend schildert hij, hoe het dan met hen zijn zal, als het einde van deze wereld gekomen zal zijn. Hij doet dat hun latere ellende stellend tegenover de tegenwoordige rijkdom en hun toestand voorstellend als een, waarin voor hen verloren is, wat vroeger hun gelukzaligheid had uitgemaakt. Hun rijkdom, zo wordt gezegd, is verrot; een uitdrukking, die gekozen is, omdat vervulling en verrotting de treurigste vorm van vergaan is; vervolgens wordt wat hier in het algemeen gezegd is, op die wijze in bijzonderheden uiteengezet, dat datgene, waarmee zij zich hebben opgepronkt, wordt voorgesteld als ten prooi geworden aan het verderf door mot en roest. Door de mot zijn de kleren verteerd, waarin zij hebben gepronkt; door de roest verteerd en zonder waarde geworden is hun goud en zilver. Of Jakobus heeft geweten, dat aan deze metalen de roest zich niet hecht, doet niets ter zake. Dit beeld kwam hem voor, omdat roest in het algemeen datgene is, wat metalen verderft, evenals de mot het is, die de wol vernietigt. De roest verteert ook niet het vlees en toch wordt gezegd: "hun roest zal u tot een getuigenis zijn, en zal uw vlees verteren." Daar gaat de rede in het futurum over, omdat moet worden gezegd, wat het verderf van de rijkdom voor zijn bezitters zelf ten gevolge heeft. De uitdrukking "zal u zijn tot een getuigenis" kan alleen betekenen, dat het verderf van hun schatten hun zal zeggen wat hiermee voor henzelf begint. Zij zien daarin hun eigen verderf. En wat hun schatten verwoest heeft, grijpt ook henzelf aan en doet hen omkomen. En wel in de laatste dagen, in het gezicht van het naderend einde van de dingen hebben zij schatten opeengestapeld zonder te bedenken, hoe snel het met hun rijkdom gedaan kan zijn en hoe snel die in verderf zal veranderen.

Zie, de loon van de werklieden, die uw landen gemaaid hebben, die van u verkort is, of die zelfs geheel is onthouden (Ex. 21: 10) en waardoor u een groot onrecht tegenover de wet heeft misdreven (Lev. 19: 13 Deut. 24: 4 v. Jer. 22: 13 Mal. 3: 5), roept ten hemel om wraak (Job 38 vv.) en het geschrei van degenen, die geoogst hebben, het geschrei om hulp tegenover hun verdrukkers, is gekomen tot in de oren van de Heere Sebaoth "de Heere der legerschaar." Hij zal hun recht doen overkomen door rechtvaardige vergelding op de dag van het gericht aan u te oefenen (Ex. 2: 23 vv. Jes. 5: 8 v.).

a) U heeft gedurende uw leven (Luk. 16: 21) lekker geleefd op de aarde, in plaats van uw zaligheid te zoeken Lu 16: 19 en wellusten heeft u gevolgd. Alle denkbare overdaad in eten en drinken en kleding, in genietingen en verstrooiingen, heeft u nagejaagd. U heeft uw harten, die alleen lust hadden in aards zingenot (Luk. 12: 19, 34; 21: 34) gevoed als in een dag van de slachting (Jer. 12: 3. 2 Petrus 2: 12).

Job 21: 13

Zijn er ook niet onder hen, die de naam van Christenen dragen, van wie gezegd moet worden, dat zij enige gelijkenis hebben aan de rijken, die Jakobus met zulke zwarte kleuren tekent en zo scherp bestraft? Zijn er niet, die schatten op schatten stapelen, ook zonder zich veel te bekommeren om de geoorloofdheid van de middelen, waarvan zij zich daartoe bedienen? Zijn er niet, die misbruik maken van het goed, waarover God hun het rentmeesterschap heeft toevertrouwd? die het in weelde, in dartelheid en brooddronkenheid doorbrengen en onder dezen niet degenen, die de arme Lazarussen, de broeders en zusters in de Heere gebrek laten lijden? Zijn er niet, die het zuur verdiende loon van hun onderhorigen bekrimpen, zware arbeid met naar eis vergelden, met het zweet van hun werklieden zich mesten, of hun schuldeisers ook dan, wanneer deze het dringend nodig hebben, naar hun geld laten wachten, om er de rente nog van te trekken, die hun niet toekomt? Hoe dwaas handelen dezen! Of breken de laatste dagen niet ook voor hen aan, al is het niet in de zin, waarin Jakobus ervan spreekt? Kan de dood hen niet snel, eer zij erom denken, overvallen? Wat hebben zij dan aan

het geld en goed, dat zij bijeen schraapten? Wat kunnen zij er van meenemen in het graf, waar zij heen gaan? En wat baat het een mens, al won hij ook de gehele wereld, als hij schade lijdt aan zijn ziel? Wat zal hij geven tot lossing van zijn ziel? En hoe rampzalig maken zij daardoor zichzelf! Van hoeveel rein genot beroven zij zich! Hoeveel minachting, verachting halen zij zich op de hals! Tot hoeveel zonden geven zij aanleiding! Hoeveel onrust heerst er vaak in hun binnenste! Hoe moet hun geweten hen folteren, vooral in hun jongste uren, als bij de herinnering van hun verlopen leven, dood en eeuwigheid zich vertonen aan hun brekende ogen! En hoe vreselijk moet hun ontwaken zijn aan gindse zijde van het graf! Verfoeien en schuwen wij dan hun bestaan en gedrag! Wel mogen en moeten wij, door geoorloofde middelen, zoveel in ons is, voor de oude dag en voor de onzen zorgen. Wel mogen en moeten wij, als wij dit kunnen, wat sparen en opleggen, om er wel van de doen aan behoeftigen. Maar zien wij toch toe, dat de geldgierigheid ons niet vermeestert! Welke wij niet om de spijs, die vergaat, maar om die, die blijft tot in het eeuwige leven. Vergaderen wij ons geen schatten op de aarde, omdat de mot en roest ze verderft en omdat de dieven doorgraven en stelen; maar vergaderen wij ons schatten in de hemel, omdat noch mot noch roest ze verderft en omdat de dieven niet doorgraven, noch stelen. En zijn wij meer dan velen, door Gods onverdiende goedheid, bedeeld met tijdelijke goederen, maken wij er dan zo’n gebruik van, dat wij eenmaal rekenschap van ons rentmeesterschap kunnen geven, door goed te doen aan de armen, naakten te kleden, hongerigen te voeden, bedrukten te helpen en aan allerlei inrichtingen, die voor de maatschappij en de gemeente nuttig zijn, zoveel wij kunnen, deel te nemen! Och, dat het de oprechte taal van ons hart voor onze Heer zij: "U oprecht te vrezen moet mijn blijdschap wezen, zonde mijn verdriet. Werelds vergenoegen; o, dat is het genoegen van mijn ziel niet; mijn gemoed kan al het goed, waar hier dwazen ooit naar trachten, rijk in U, verachten. Heeft het goed van de aarde wezenlijke waarde, schept het vrede in het hart? Nee, wat zijn vermaken, waar wij hier naar haken? ijdelheid en smart. U verheugt met ware vreugd; U zult allen, die U eren, eeuwig weer eren."

Het komt niet op de mate van de rijkdom aan, maar op de mate van bezondiging, daarop hoe het aardse goed, hetzij het veel of weinig is, verworven is en hoe het genoten wordt; in dan kan iemand, die wij volstrekt niet rijk kunnen noemen, even goddeloos en onrechtvaardig zijn, even overdadig en weelderig zijn, als die werkelijk rijk is. Zo wendt zich Jakobus tot alle aardsgezinde, tot alle wereldse mensen, die niet wandelen naar de regel, te bezitten als niet bezittend. (1 Kor. 7: 29 vv.).

Een Christen kan naar het voorbeeld van Abraham, David en anderen, stoffelijke goederen bezitten, want evenmin als de bedelstaf in de hemel brengt, evenmin zal ons een gouden keten of een fluwelen kleed in de hel brengen. Christus zegt niet: "u kunt niet God en de Mammon hebben." maar "u kunt niet God en de Mammon dienen." Rijkdommen, zegt Augustinus, zijn gaven van God, daarom goed op zichzelf. Opdat men ze niet kwaad noemt, worden zij ook de goeden verleend; opdat men ze niet als de hoogste goederen roemt, ook de kwaden, waarom de Schrift alleen het verhovaardigen en vertrouwen op de onzeker in rijkdom verbiedt. Maar hoewel rijkdom en gerechtigheid elkaar kunnen verdragen, moet toch hij, die met wereldse goederen gezegend is, steeds een heilige argwaan voor deze dingen in zijn ziel hebben. De mens ontsteekt zelf het vuur van de hel, als hij het vuur van de begeerlijkheid in zich laat branden. De geneesheer Sauvergne verhaalt van een gierigaard, die op zijn sterfbed zich zijn goud liet brengen en wiens laatste zuchten de woorden waren: "meer goud! meer goud! "

U heeft door onrechtvaardige aanklacht voor het gericht (Hoofdstuk 2: 6) en door een partijdig oordeel van de zijde van de rechter (Amos 5: 12) te bewerken, veroordeeld, ja u heeft zelfs, in de zin Hoofdstuk 4: 2 aangeduid (Sir. 34: 25, gedood de rechtvaardige en hij,

die ten gevolge van uw overmacht moest laten plaats hebben, wat u hem wilde aandoen (Wijsh. 2: 11, weerstaat u niet (MATTHEUS. 5: 39 vv. Rom. 12: 19).

Nauwelijks bestraft het Oude en Nieuwe Testament iets zo hard, als wanneer men de armen onderdrukt en uitzuigt, of hun het rechtmatige loon onthoudt. Zij hebben een pleitbezorger en wreker in God. De zonden aan hen begaan schreien tot Hem om wraak, roepen om Zijn rechtvaardig gericht en niet zonder reden heet Hij hier de Heere Zebaoth, dus de Almachtige, die met Zijn hemels heirleger alle vijanden kan verslaan. Des te snoder is dat verdrukken van de armen door de rijken, omdat de laatsten daarbij aan niets anders denken dan om zichzelf te weiden, hun bevrediging zoeken in vleselijk en werelds genot en dat wel of die dag en die tijd, dat zij evenals slachtschapen de slachtbank, het oordeel tegengaan.

"U heeft uw harten gevoed als in een dag van de slachting" dat wil zeggen: evenals men het vee mest, dat ter slachting geleid moet worden, zo heeft u uzelf, aan de dienst van uw begeerlijkheden u overgevend, in alle gerustheid genietend, u rijp gemaakt voor het naderend oordeel.

Rijkdommen zijn gaven van God en daarom op zichzelf goed; opdat men ze niet kwaad noemt, worden zij ook aan de goeden verleend; opdat men ze niet als de hoogste goederen roemt ook aan de bozen, waarom de schrift alleen het trots zijn en het vertrouwen op de onzekeren rijkdom verbiedt (1 Tim. 6: 17). Hoewel echter rijkdom en gerechtigheid elkaar kunnen verdragen, moet toch hij, die met wereldse goederen is gezegeld, steeds een heilige argwaan in zijn ziel voor deze dingen voelen.

Wees dan onder de last, die bij hetgeen men u aandoet (vs. 4 en 6) zwaar op u drukt, lankmoedig en geduldig, broeders, tot de toekomst van de Heere, die u verlossing zal aanbreng (Luk. 21: 28). Zie, de landman verwacht, als hij zijn veld bezaaid heeft (2 Tim. 2: 6), de kostelijke vrucht van het land, dat deze hem op zijn tijd ten deel zal worden, lankmoedig zijnde over deze. Hij getroost zich het wachten en ziet geduldig uit totdat het zaad de vroegen Le 26: 5 en de spaden regen zal hebben ontvangen, waaronder het uitspruiten en opgroeien van het zaad, alsmede tot ontwikkeling en rijp worden van de vrucht langzamerhand plaats heeft (Ps. 6: 19).

God is geduldig, omdat Hij eeuwig is: wij willen altijd haasten en jagen, in het duister besef, dat wij geen ogenblik tijd te verliezen hebben, maar dragen wij door Zijn genade iets van het eeuwige in ons wij moeten ons dan ook in lankmoedig geduld Zijn kinderen en beelddragers tonen. Zeker, niet weinig is er nodig om met en bij zichzelf vrede te hebben op dat standpunt van geestelijke ervaring en ontwikkeling, waartoe de Heere ons tot dusver gebracht heeft; niet minder om ook op de grotere of kleinere akker rondom ons geen vruchten te willen plukken, voordat Gods lieve zon die liet rijpen. Maar wij moeten wel bedenken, dat we met veel jagen en drijven doorgaans zeer weinig maken en ten slotte niets veranderen kunnen: met zorgen en met sloven en zelfgemaakte pijn, laat God zich niets ontroven; Hij wil gebeden zijn. Zie eens in het leven van Abraham en Mozes van David en de grote Davidszoon hoeveel tijd er met wachten is heengegaan; soms het grootste gedeelte; al te veel, zouden wij zeggen, als ons leven niet verder reikte, dan van de wieg tot het graf. Maar Gods werk in ons en door ons, strekt over eeuwen en eeuwigheden zich uit en het wordt volvoerd in de rusteloze, maar geregelde vaart van de seconden. Wij kunnen niets dwingen, maar Godlof! wij kunnen ook op de duur onmogelijk stuiten, wat Hij bepaald heeft, dat komen zou. Daarom, geen overhaasting, maar evenmin nodeloos kleingeloof; geen vrucht tot rijpheid gestoofd, maar evenmin aan het oogstfeest gewanhoopt. De Heere vertraagt de belofte niet, hoewel

sommigen dat traagheid achten, maar Hij is lankmoedig over ons (2 Petrus 3: 9). Laat ons dan niet traag worden, maar navolgers van degenen, die door geloof en lankmoedigheid de belofte beërven (Hebr. 6: 12). Ook het zaad van de wedergeboorte heeft misschien in ons hart reeds een vroege regen ontvangen, maar de spade regen blijft langer de ons lief is nog uit; geen nood als daar werkelijk een plant voor de hemel is, de droogte van gisteren en heden zal de regen van morgen voor ons nog verkwikkender maken en het volle koren in de zwellende aar zal niet uitblijven, als slechts de engel van het biddend geduld van onze akker niet wijkt.

Niet al het rusteloos vragen van de vrees beantwoordt Hij. Zijn wachtwoord is "verdragen", Gods oogstdag komt nabij.

Zo gaat Hij u terzijde, Meest zwijgend, maar toch trouw en spelt u Godgewijde, Het eind van al Uw rouw.

Wees u zo ook lankmoedig en wacht geduldig tijd en uur af (Luk. 21: 19 Hebr. 10: 36). Versterk uw harten, opdat u onbevreesd en vol moed onder alles, wat u treft, stand houd (1 Thessalonicenzen. 3: 13); want de toekomst van de Heere nadert (Fil. 4: 5. 1 Petrus 4: 7 1Pe Hebr. 10: 25) en dan zal alleen hij zalig worden, die volhardt tot het einde (MATTHEUS. 10: 24: 13).

De apostel heeft eerst de rijken aangesproken, die er verre van zijn naar een vermaning als in Hoofdstuk 4: 10 "verneder u voor de Heere" te luisteren, zodat hij hen niet eens tot bekering roept, maar alleen wacht of zijn woord dat met het oordeel dreigt, uitwerking op hen zal hebben. Nu wendt hij zich tot hen, die hij als broeders kon aanspreken en die in deze tijd, dat alle onbillijkheid kan worden gepleegd, zonder dat het wordt geweerd, veel te lijden hebben. Tot deze richt hij de vermaning: "wees lankmoedig." In Hoofdstuk 1: 4 vermaande Jakobus volgens het woord, dat in de grondtekst staat, upomonh tot geduld, om stand te houden onder moeilijke omstandigheden; hier spreekt hij (macroyumeiv) over het geduld van het gelaten dragen bij de vijandschap van de boze, of bij het uitblijven van het goede, dat men hoopt (vgl. bij Kol. 1: 11). Zij zouden verdrietig kunnen worden over het wachten op de openbaring van de Heere, die aan die toestand een einde maakt, daarom ook het wijzen op de landman, die de kostelijke vrucht tegenziet, die de grond hem zal aanbrengen, evenals zij het kostelijke goed tegemoet zien, dat de Heere hun van de hemel zal aanbrengen, als Hij verschijnt.

Jakobus, die in natuurbeschouwingen leefde, waarin de Oosterling zich graag beweegt, draagt de wetten van het natuurlijke leven, dat in zijn ontwikkeling gaandeweg voortgaat, op de geschiedenis over. Evenals de vrucht slechts langzamerhand rijp wordt en de landman de regen aan het begin en het einde van het zaaien geduldig moet verwachten, zo is hetzelfde geduld noodzakelijk, om het laatste doel van de ontwikkeling van de geschiedenis, dat slechts langzamerhand wordt voorbereid, tegen te gaan. Ook hier heeft alles zijn vast tijdpunt en men moet zich wachten voor ongeduldig haasten, dat, de verschillende trappen van de groei niet afwachtend, opeens het einde wil hebben.

De broeders, die hier worden aangesproken zijn degenen en daarom heten zij broeders, die gemeenschap hebben met elkaar. Deze gemeenschap is een gemeenschap van het lijden; zij zijn een kruisgemeente. Maar dit alleen vormt nog geen gemeenschap. Het lijden kan slechts strekken om de lijdenden af te zonderen van anderen, maar nog niet om hen samen te verbinden. Het kruis alleen verstrooide de discipelen; pas de morgen van de opstanding bracht hen weer samen. De gemeenschappelijk lijdenden, die hier worden toegesproken, zijn aan elkaar verbonden door een gemeenschappelijke hoop. Over die gemeenschap van het lijden en

die gemeenschap van de hoop hebben wij dus te spreken. Een gemeenschappelijk lijden was over hen. Waarin bestond het? U bemerkt, dat de vermaning van onze tekst door het woordje "dan" ("wees dan lankmoedig zich onmiddellijk aansluit aan het voorgaande. Daar nu is een tegenstelling uitgesproken tussen deze lijdenden en de rijken naar de wereld, die lekker geleefd hebben op de aarde en wellusten gevolgd en hun harten gevoed als in een dag van de slachting (vs. 5). Het wee over deze is uitgesproken, omdat zij op een zandgrond gebouwd hebben en hun heerlijkheid gezocht in hetgeen teniet gedaan wordt. Welaan nu, u rijken, ween en huil over uw ellendigheden, die over u komen, uw rijkdom is verrot en uw kleren zijn door de motten gegeten; uw goud en zilver is verroest en hun roest zal u zijn tot een getuigenis en zal uw vlees als een vuur verteren; u heeft schatten vergaderd in de laatste dagen (v. 1-3). Schatten van toorn zijn het geworden in de laatste dagen, die de profetische geest zich reeds als aanwezig voorstelt, schatten van de toorn die schatten, die zij op aarde vergaderd hebben en waarvan zij tot hun ziel gezegd hebben: Ziel! u heeft vele goederen, die opgelegd zijn voor vele jaren, neem rust, eet, drink, wees vrolijk (Luk. 12: 19). Zie, niemand van hen zal zijn broeder immermeer kunnen verlossen; hij zal voor God zijn rantsoen niet kunnen geven, dat hij ook voortaan gedurig zou leven en de verderving niet zien (Ps. 49: 8, 10). Hoe worden zij als in een ogenblik tot verschrikkingen, nemen een einde, worden teniet van verschrikking! Als een droom na het ontwaken! (Ps. 73: 19, 20). Waarom? Omdat zij niet rijk waren in God. Omdat zij hun schatten niet als Zijn schatten hebben aangemerkt en voor het recht van Zijn heiligheid het hun toevertrouwde hebben is bestierd. Zie, het loon van de werklieden, die uw landen gemaaid hebben, dat van u verkort is, roept en het geschrei van degenen, die geoogst hebben, is gekomen tot in de oren van de Heere Sebaoth (vs. 4). Wat ons hier in weinige, sprekende trekken wordt geschilderd, stelt ons het beeld van alle ongerechtigheid voor ogen, die in de wereld gepleegd wordt en die zo algemeen is, dat zij ‘s werelds wet kan worden genoemd. Wat is het recht van de wereld? Het recht van de sterkste; het recht van het geweld, van de verovering, van het feitelijk bezit. In de burgerlijke maatschappij, in de politieke. Hoe nu is de verhouding van de Christen tot het onrecht van de wereld? Geweld met geweld te keren. Tegen de ongerechtigheid ongerechtigheid te stellen. Is de weg van de kruisdragers de weg van de revolutie, opstand tegen God en mensen? Nee, de kruisweg, de weg van Jezus Christus, hun hoofd, die, als Hij gescholden werd niet weer schold en als Hij leed niet dreigde, maar gaf het over aan Die, die rechtvaardig oordeelt (1 Petrus 1: 23). Zie zo luidt het bij Jakobus, die wel weet wie de Rechtvaardige is en hoe Hij voortgaat te lijden in de Zijnen: U heeft veroordeeld, u heeft gedood de Rechtvaardige en Hij weerstaat U niet (vs. 6). Dit voorbeeld wordt door de Christenen gevolgd, als zij te lijden hebben van het onrecht van de wereld, wees dan lankmoedig broeders! Het is hun genoeg te weten, dat hun Heer en Hoofd lankmoedig is over de onrechtvaardigen om ook lankmoedig te zijn, om het onrecht te dragen, te dragen in de lijdzaamheid van de Heere, Hem verbeidend. Hem verbeidend! O! het is geen lijdelijk wachten, geen onbepaalde hoop op een onzekere toekomst, geen twijfelmoedig berusten in een onvermijdelijke noodzakelijkheid, het is een blijmoedig verwachten van de Rechter, de Verlosser. De lijdensgemeenschp is een gemeenschap van de hoop, een gemeenschap van de hoop! Wees dan lankmoedig, broeders! tot de toekomst van de Heere. Tot de toekomst van de Heere! O, daar is een toekomst van de Heere; een blijde heerlijke toekomst. Zijn werk is niet voltooid, althans niet de openbaring daarvan. Het kruis is niet het laatste woord. Zijn verschijningen in de dagen van de opstanding zijn slechts begonnen, voortekenen van een laatste, nu blijvende verschijning in heerlijkheid van een opstanding, ook voor de Zijnen, als de dood, de laatste vijand, ook in Zijn gemeente teniet zal worden gedaan. Geen van de heerlijke voorspellingen in de profetische Schrift zal blijken overdreven of overdrachtelijk te zijn geweest. Wat de profeten gezien hebben van het koninkrijk van de vrede en van de gerechtigheid is nog slechts sacrament van de werkelijkheid, staat niet boven, maar nog beneden die werkelijkheid, die geopenbaard zal worden. Daartoe heeft Hij ons de

Geest tot onderpand gegeven, onderpand van de zalige erfenis, die in de hemel bewaard wordt voor ons, die in de kracht van God bewaard worden, door het geloof, tot de zaligheid, die bereid is om geopenbaard te worden in de laatste tijd (1 Petrus 1: 5). De toekomst van de Heere! Wel heeft onze profetische schrijver slechts gewaagd van de ongerechtigheid van de mensen, maar als hij ons in de beschrijving de dagloner doet zien, roepend om zijn loon van de vruchten van het land, die hij geoogst heeft, dan herinnert hij ons tevens aan het woord nog in het paradijs gesproken: "In het zweet uws aanschijns zult u uw brood eten. Doornen en distels zal u het aardrijk voortbrengen." De zonden zijn doornen en distels voor de geest, maar omwille van de zonde is de aarde vol van doornen en distels voor het vlees. De harmonie is overal verbroken en ook de goddeloze geniet de vrucht van het land zonder kommer en verdriet. In het rijk des Heren, waar gerechtigheid woont, daar is ook de tweespalt tussen de mens en de natuur verbroken, het lijden van de natuur is verzwolgen in de heerlijkheid. Het schepsel, dat zuchtend is tot nu toe, deelt in de onverderfelijkheid en heerlijkheid van de kinderen van God. Met dit uitzicht, nee, met deze verwachting, deze vaste hoop, ziende op de toekomst van de Heere, kunnen wij lankmoedig zijn onder het lijden van de tegenwoordige tijd. Wij verwachten de erfenis van de heiligen in het licht; wedergeboorte en opstanding, ziedaar onze twee leuzen, van ons kinderen van het koninkrijk. Onze lankmoedigheid is een blijmoedig verwachten van de toekomst van de Heere.

Zucht niet tegen elkaar, broeders! zodat u onderdrukten uw verdrukkers, met wie u in het burgerlijk leven verenigd bent, niet van harte zou vergeven, maar hun integendeel in stilte alle kwaad zou toewensen. Doe dat niet, opdat u niet veroordeeld wordt als degenen, die van uw zijde geen barmhartigheid heeft gedaan, maar haat en nijd heeft gekoesterd (Hoofdstuk 2: 13; 2), evenals de ongelovige wereld. Zie, de Rechter staat voor de deur (MATTHEUS. 24: 33); met te meer gerustheid kunt u dus het oordeel overlaten en te minder hoeft u zich zuiver te stellen aan het gevaar, om zelf in Zijn oordeel te vallen.

Uit het gebrek aan versterking van het harten kan men tot zuchten komen, waardoor men de lankmoedigheid van de Heere, die men toch voor zijn zaligheid en voor die van anderen achten moest (2 Petrus 3: 15), zou willen verkorten.

De ergste wijze van oordelen en veroordelen is, wanneer de verdrukten, in plaats van te bidden voor hen, die hen beledigen en vervolgen, in hun gebeden Gods wraak voor hen inroepen. Zo iemand loopt snood de reeds naderende Rechter vooruit en heeft zelf het oordeel te wachten (MATTHEUS. 7: 1).

Mijn Broeders! neem tot een voorbeeld van het lijden, dat ook zij in hun tijd moesten verduren en van de lankmoedigheid, door hen daarin betoond (MATTHEUS. 5: 12) de profeten, die in de naam van de Heere gesproken hebben tot uw vaderen; en in geestelijke zin ook uw vaderen zijn (Hebr. 11: 1 vv.).

Zie, a) wij houden hen gelukzalig, die verdragen (Hoofdstuk 1: 12); wij noemen in onze Christelijke vergaderingen aldus hen, die in het geloof hebben geleden en dat moest ons aansporen om hun geloof na te volgen (Hebr. 13: 7). U heeft, toen dat boek in de synagogen werd voorgelezen, de verdraagzaamheid van Job gehoord, en u heeft het einde van de Heere gezien, aan het einde van die geschiedenis vernomen, welk einde de Heere aan dat lijden maakte. U kunt daaruit een grote troost voor u zelf trekken (Tob. 2: 12, want duidelijk genoeg is in dat einde, dat de Heere aan Jobs lijden stelde, te zien, b) dat de Heere zeer barmhartig is, vol medelijden met onze ellende en een Ontfermer, zodat Hij ons ten slotte ook op heerlijke wijze helpt en onze toestand in enkel geluk en zaligheid verandert (Ps. 103: 8 vv.)

MATTHEUS. 5: 11 b) Num. 14: 18

Het is zeker, dat een mens in zijn lijden te eerder het geduld verliest, hoe meer hij zijn oog en zijn gedachten alleen op zijn eigen lijden vestigt. Het komt hem dan boven alles zwaar voor en hij kan het niet begrijpen, waarom juist hij zulke zware dingen moet dragen. Eigen lijden wordt lichter voor hem, die ook eens in andere harten en huizen ziet. Het algemene van lijden heeft wel op zichzelf niets vertroostends, alleen lage harten kunnen met zekere blijdschap gewaar worden, dat ook anderen en wel nog zwaarder, te lijden hebben; maar het erkennen van het algemene van lijden neemt de waan weg, alsof ons het lijden iets enigs en zeldzaams overkwam. In vergelijking van het lijden van anderen, komt het onze ons meestal voor als nog dragelijker. De verlichting, die zo door het zien van een anders lijden wordt verkregen, stijgt in zegen en waarde, als het tegelijk een beschouwen is van geduld, waarmee anderen hun vaak zwaarder lijden dragen; en dit zal dan in de hoogste mate het geval zijn, als wij het lijden van anderen zo ver wij kunnen nagaan, als waar het zijn van God bedoelde vrucht draagt. Om deze redenen wijst Jakobus op de voorbeelden van lijden en verdraagzaamheid, die de getuigen van het Oude Verbond ons bieden. Daar wordt het drievoudig samen gevonden, zwaar lijden en veel lijden, dat in verband staat met het kruis van Christus, omdat het over hen gekomen is in de naam van God; groot geduld in het lijden en een gezegend, vruchtdragend lijden door de leiding en beschikking van de Heere. En weer leert het einde, dat de Heere aan het lijden gaf, drie zaken: nooit heeft de Heere meer opgelegd, dan met Zijn hulp te dragen was; in het lijden heeft Hij de harten gereinigd en het leven gesterkt en eindelijk heeft Hij in alle kruis een vrucht van het leven tot eer van Zijn naam laten voortkomen en zo bevestigd, dat Hij medelijdend is en een Ontfermer.

Maar voor alle dingen moet ik u, mijn broeders! nog iets op het hart drukken met het oog op het naderen van de toekomst van de Heere (vs. 8 v.) en op Zijn Woord in MATTHEUS. 5: 34 vv. 1 Petrus 4: 8 Zweer toch niet, noch bij de hemel, noch bij de aarde, noch enige andere eed; maar als uw mond een ja uitspreekt, dan zij het ook ja, dan zij het de volkomen waarheid (2 Kor. 1: 17) en eveneens het nee zij nee, zij oprecht gemeend (of "uw ja zij eenvoudig ja zonder enige toevoeging bij wijze van een eed, en uw nee zij eenvoudig nee, zonder iets meer); opdat u in geen oordeel (vs. 9) valt. De Heere heeft toch uitdrukkelijk gezegd "wat boven deze is dat is uit de boze" en dat de mens in het laatste oordeel rekenschap zal hebben te geven van elk ijdel woord, dat hij gesproken heeft (MATTHEUS. 13: 36).

Jakobus kan (zijn wijze op de dag van de Heere als de dag van het oordeel) niet eindigen, zonder ook te wijzen op het lichtvaardig zweren, dat bij de gemeente, waaraan hij schrijft, plaats vindt en welker menigvuldige verkeerdheden hij berispt. Van hoeveel gewicht de waarschuwing is, die hij wil toedelen, wordt aangewezen door het "voor alle dingen", waarmee hij haar inleidt. Het groot gewicht wijst hij vervolgens aan met het slotwoord "opdat u in geen oordeel valt." Opmerkelijk is, dat het zweren bij de naam van God niet is genoemd; dit kan ook niet worden gedacht als ook ingesloten in het laatste lid "noch enige andere eed", maar de apostel heeft bij deze uitdrukking slechts dergelijke eden op het oog als de vroeger genoemde, waarvan verschillende in MATTHEUS. 5: 35 v. worden aangehaald. Had hij het zweren bij de naam van God willen verbieden, dan had hij dit zeker uitdrukkelijk gezegd, omdat dit niet alleen in de wet van het Oude Testament in tegenstelling tot andere eden was geboden (Deut. 6: 13; 10: 20. maar ook door de profeten als een teken van het toekomstige bekeerd zijn tot God voorspeld is (Jes. 65: 16 Jer. 12: 16; 23: 7 v.). Dat Jakobus dit zweren bij zijn waarschuwing niet noemt, bewijst dat hij alleen dat misbruik op het oog heeft, dat zowel bij de Joden als ook bij zijn lezers heerste, om in de omstandigheden van het dagelijks leven, in plaats van het eenvoudig ja of nee, verzekeringen op de door hem aangehaalde wijze te

gebruiken, zodat niets er recht toe geeft, om uit zijn woorden een absoluut verbod van de eed in het algemeen af te leiden.

Is iemand onder u in lijden van de een of andere aard? dat hij niet weeklaagt, noch tegen anderen zucht (vs. 9 Fil. 4: 6) maar integendeel bidt; is iemand, omdat het hem welgaat, goedsmoeds? a) dat hij psalmzingt, lofzangen aanheft ter ere van God, in plaats van zijn vrolijke stemming alleen in vreugdegejuich te uiten (Efeziers 5: 9).

Kol. 3: 16

De wijze van spreken in het vorige vers genoemd moet, aan de Christenen openbaren, dat zij zich ten allen tijde gedragen als staande voor God, en verwachtende de toekomst van de Heere en daardoor als geheiligde mensen. Hetzelfde treedt aan de dag, evenals in de uitwendige, zo ook in de verschillende gemoedstoestanden en wel daardoor, dat zij in uren van lijden bidden, in uren van vreugde God met psalmen en lofzangen prijzen. In het eerste geval zoeken zij door het gemis van aardse welvaart vergoeding in geestelijk goed, dat God geeft; in het tweede geval danken zij voor het bezit daarvan.

De apostel geeft hier een aanwijzing, die geheel tegengesteld is aan het werelds worden in deze gemeenten, aan de onderscheiding tussen zekere handelingen van de godsdienst en het gehele overige leven, dat tot de wereld behoort. Niets kan zo’n richting meer tegenstaan, dan de eis, dat alle gevoelens van de Christenen in lijden en vreugde overgaan in gebed. Daardoor moeten leed en blijdschap geheiligd en verheerlijkt worden. In lijden moet het gevoel van smart in gebed worden verwisseld; bij God moet men in het gebed hulp, bij Hem kracht tot het dragen van het lijden en tot overgave zoeken. De vreugde moet het hart tot lof van God en tot dank stemmen jegens Hem, Wie men al het goede dankt. Zowel in treurigheid als in vreugde moet de richting van het hart tot God zijn, waarbij alleen een wachten op de Heere ter zaligheid, vs. 7 v. Hebr. 9: 28 in waarheid kan plaats vinden. En omdat tussen leed en vreugde het gehele leven verdeeld is, zal dus het gehele leven zo tot gebed worden.

Alle leed en alle vreugde kan de Christen makkelijk gevaarlijk worden. Elke sterke gemoedsstemming maakt zich de boze ten nutte, om hem van God af te trekken. Gebed en lofzang zijn wapenen tegen hem.

Is iemand ziek onder u, dat hij op menselijke geneesmeesters niet zijn vertrouwen stelt Jas 2, maar dat hij door middel van de zijnen tot zich roept de ouderlingen van de gemeente Ac 23 en dat zij hem de handen opleggen en over hem bidden, hem zalvende met olie Mr 6: 13 in de naam van de Heere, die met Zijn wonderkrachten in de gemeente werkt (Mark. 16: 17 v.).

En het gebed van het geloof, dat de ouderlingen op die wijze over hem doen, zal de zieke behouden en de Heere zal hem van zijn leger oprichten als een, die op bovennatuurlijke wijze gezond is geworden (MATTHEUS. 8: 15; 9: 5 vv.) en als hij zonden gedaan zal hebben, waarom het zeker twijfelachtig zou kunnen worden, of de hulp van de Heere hem wel toe zal komen, het zal hem vergeven worden. De Heere zal ondanks deze het geloof, dat hem begeerte deed voelen naar de voorbede van de gemeente, met redding uit zijn ziekte beantwoorden.

Het blijkt duidelijk uit de woorden, dat de apostel een ziekte, die met de dood dreigt, een leed acht, voor welks afwending de Christen onder alle omstandigheden bidden moet en dat bij de

voorbede van de gemeente, waar die wordt begeerd, voor machtig houdt, om onder alle omstandigheden omkering teweeg te brengen. Dit doet daaraan denken dat Paulus in 1 Kor. 30 de lichtvaardigheid, waarmee de gemeente te Corinthiërs het liefdemaal en die ten gevolge ook het avondmaal van de Heere hield, met de vele ziektegevallen en niet weinige sterfgevallen in haar midden gestraft ziet. Hoe meer nabij de Christelijke gemeente aan haar oorsprong was, van waar zij wist, dat haar geestelijke kracht haar toegekomen was, die zich ook in de gave van wonderbare geneeskracht openbaarde en hoe meer zij de terugkomst van de Heere als nabij verwachtte, waarnaar zij zo ernstig verlangde, des te moeilijker viel het haar, zoals men uit 1 Thessalonicenzen. 4: 13 ziet, als de dood de rijen dunde en des te meer moest zij hopen, dat haar de mogelijkheid was gegeven, om ziekte van God beschik door gebed tot Hem, die haar had toeggedeeld, af te wenden. Uit die opvatting moet de aanwijzing en toezegging van de apostel worden verklaard en het behoort tot de tekenen hoe vroeg dit geschrift is vervaardigd, als wij hem horen zeggen wat de Christen moet doen in geval van ziekte, opdat hij niet sterft en hij een zo onbegrensde belofte van goede uitslag toezegt, die de vijandschap van de mensen tegen de Heere tot hen voerde, die stierf als een zalig getuige voor de waarheid; maar dat God een belijder van Jezus door een dood, die Hij bepaalde, vóór de terugkomst van de Heere wegnam, kwam voor als een smartelijk iets, waar tegenover Hij aan de gemeente de gave van wonderbare genezing niet om niet had gegeven. Daarom was het ook voor een Paulus, die de martelaarsdood niet vreesde zo’n zware verzoeking, als hij in een doodsgevaar van andere aard geraakte en met een dood bedreigd werd, waarvoor hij door de voorbede van de gelovigen verder hoopte bewaard te blijven (2 Kor. 1: 8 vv.). Moet de aanwijzing en toezegging van Jakobus aldus worden opgevat, dan hoeven wij haar daarmee niet te hulp te komen, dat wij er tussen voegen, dat het gebed van het geloof het geval heeft opengelaten dat God anders heeft besloten, opdat wij de uitdrukkingen, waarvan hij zich bedient een verhoring van de voorbede in hogere zin dan lichamelijke genezing, te kennen laten geven, zoals in de regel door de uitleggers geschiedt. De apostel spreekt slechts van lichamelijke genezing en belooft die volstrekt, zoals hij ook niet dringt om die alleen in bepaalde gevallen, maar wel om die steeds op deze weg te zoeken. Heeft de Christelijke gemeente er zich laten in moeten vinden, dat het ene geslacht het andere afloste, zonder de terugkomst van de Heere te beleven, zo verandert dat niets aan het recht van dat geloof, waaruit de aanmaning van Jakobus voortvloeit en dit hij als aanwezig bij de Christenen van zijn dingen weet.

Als het vijfde van de zeven Rooms-Katholieke sacramenten wordt aan de dodelijk kranken na het afleggen van de biecht en het ontvangen van het avondmaal het laatste oliesel tot versterking toegedeeld. Voor het schriftuurlijke van deze handeling kan men zich op Mark. 6: 13 noch op onze plaats beroepen; want op beide plaatsen is het doel van de handeling juist tegengesteld aan dat van het Roomse sacrament, dat niet de stervenden moet versterken, maar omgekeerd aan de met de dood bedreigden het leven teruggeven moet.

In geestelijk zin is ieder van u, alhoewel hij lichamelijk nog gezond is, ieder van u zonder onderscheid, ziek (Hoofdstuk 4: 1 vv.). Belijdt dan, als u in uw godsdienstige samenkomsten gemeenschappelijke belijdenis en gebeden voor God uitstort (Ezra 9: 4 vv. Dan. 9: 3 vv.), elkaar de misdaden en bidt voor elkaar, opdat u gezond wordt, gered van al die ellenden, die u om uw zonden wil drukken en dat een betere staat van zaken wordt geboren (Ps. 30: 3). Een krachtig gebed van de rechtvaardigen kan doen veel bij God (Ps. 145: 18 v.).

Elias was een mens van gelijke bewegingen als wij, een man, bij wie dezelfde beperktheid, machteloosheid, veranderlijkheid was (Hand. 14: 15) en hij bad, vóórdat hij voor koning Achab met zijn aankondiging (1 Kon. 17: 1) kwam, een gebed tot God, voor wie hij

stond (Jer. 15: 1), dat het niet zou regenen; en het regende werkelijk niet op de aarde (Openbaring 11: 6 Sir. 48: 3 in drie jaren en zes maanden, zoals wij weten uit de overlevering, die ook door de Heere Jezus in Luk. 4: 25 bevestigd is.

En hij bad weer, toen hij op Karmels kruin zich bukte en zijn hoofd tussen zijn knieën legde (1 Kon. 18: 42) en de hemel gaf toen weer regen en de aarde bracht haar vrucht opnieuw voort. Zo zal de Heere ook op uw bede, als die uit een boetvaardig en gelovig hart komt, weer regen en vruchtbare tijden geven na deze tijden van gebrek en hongersnood Jas 1:
2.

Het begin van onze brief heeft ons reeds dadelijk laten opmerken, dat de schrijver die geschreven heeft in een tijd van algemene nood en van drukkende onheilen en dat de openlijke staat van zaken vol verzoeking was, vol verleiding tot allerlei zonden van ongeduld en nijd en wederzijdse haat. Hoewel de lezers in zo’n druk waren, heeft hij echter de dodelijk zieken in vs. 14 v. niet getroost met de verlossing van alle smart door de dood en met de overbrenging in een ander, beter leven. Integendeel heeft hij hen gedrongen, om zorg te dragen, dat zij voor dit leven bewaard bleven. Dit leven moet dus in zijn oog nog grote waarde hebben gehad en een grote verwachting van snel terzijde stellen van de tegenwoordige moeilijkheden moet zijn hart hebben vervuld. Daarom gaat hij er mee voort de gemeenten te leren op welke weg zij die wegneming kunnen verkrijgen. Het wijzen op Elias’ voorbeeld heeft zeker niet maar het algemene doel om de kracht van een ernstig gebed van de rechtvaardigen door een bijzonder krachtig voorbeeld te bevestigen, maar staat zonder twijfel in bijzondere betrekking tot de treurige omstandigheden, waarin men is. Daarom kan hetgeen de uitleggers op algemene, onbepaalde en vrij ondoeltreffende wijze tot verklaring van deze plaats zeggen, ons weinig voldoen. Wij hebben, in plaats van hun meningen weer te geven, boven in de tekst onze eigen opvatting proberen uit te drukken. Het "opdat u gezond wordt" hebben wij verklaard van een gered worden van de tegenwoordige moeilijkheden in het algemeen; de uitdrukking zal echter wel in nauw verband staan met de heersende epidemie, die wij bij Hoofdstuk 1: 2 voor honger-typhus hielden en nu kan deze niet goed een einde nemen, als niet de hongersnood zelf een einde neemt. Maar de Heere is, zo zegt vs. 11, barmhartig en een Ontfermer. Elia heeft God en Zijn ontferming aangegrepen, toen hij op de top van de Karmel zijn tweede gebed deed, zodra een begin van omkering van het volk werd gezien en werkelijk heeft de Heere een einde gemaakt aan de nood. Zo’n "einde van de Heere" zullen de lezers ook bij zich zien, meent Jakobus, als zij doen zoals hij hun voorschrijft.

Wel hem, als Gods slagen snerpen, Die met willig onderwerpen

Neergebukt in lijdzaamheid Opwaarts om ontferming schreit!

Die als zondaar neergebogen Pleit op vaderlijk meedogen,

Met recht kinderlijke zucht Bij de strenge vadertucht;

In het innige voelen Van het zegenend bedoelen,

En erkentenis van de gena, Dat ons de Almacht gadesla,

En in vaderlijke hoede Ons verwaardig met Zijn roede

Of terug hou door het leed, Dat ons hart Hem niet vergeet!

Dankend bidden, biddend danken, Is genezing voor de kranken.

Bidden wij, maar met een geest Die in God zijn Vader vreest;

Niet de harden vonnisspreker, Niet de Rechter, niet de Wreker,

Maar de Heelarts van het kwaad, Daar ons hart vervuld mee gaat!

Lijden lere ons zulk een smeken Onder stille tranenbeken.

Die gedweeheid in de pijn Is een hemelmedicijn:

het Is verzachting in de plagen, Die de Algoede geeft te dragen,

En Hij steunt en onderschraagt Wie de smart als plichtig draagt.

Bidden wij, wanneer wij lijden, Hem ons harte toe te wijden,

Los te worden van een aard, Met Zijn ongena bezwaard;

Van de wereldstrik ontbonden, Af te sterven van de zonden,

En Hij zal om Christus' zoen Meer dan onze bee voldoen.

Tenslotte denkt de apostel er nog aan, dat hier of daar in de gemeente iemand zou kunnen zijn, reeds zo ver gekomen, dat hij van het Christendom afvallig wordt en zich op verkeerde wegen begeeft. Dan is het nodig, niet alleen dat er voor hem wordt gebeden (1 Joh. 5: 16 v.), maar ook dat men voor zijn terechtbrenging werkzaam is, en wel op een wijze, dat zijn arbeid niet ijdel is in de Heere. Jakobus wijst door deze getuigenis, die hij zo iemand openlijk voor de gemeenten geeft, aan, hoe groot het is een verdwaalde ziel weer terecht te brengen. Hij wil daardoor allen, die zich nog werkelijk op het ware Christelijke standpunt bevinden, krachtiger dan hij het door een directe vermaning zou kunnen doen, opwekken, om met ijver en wijsheid het gezegende werk van de liefde tot terechtbrenging van de dwalende broeders te beproeven."Zo sluit de brief in de geest van de liefde, die van het begin aan die doortrekt en in de gehele werkzaamheid van Jakobus te zien is."

Broeder! a) als iemand onder u van de Christelijke waarheid (Hoofdstuk 1: 18. Jas Hebr. 26) is afgedwaald, zodat hij die de rug toekeert en of het punt is van de Heiland afvallig te worden en hem iemand bekeerd, van de dwaalweg weer terugbrengt.

Die weet, dat degene, die een zondaar van de dwaling van zijn weg bekeert een ziel van de dood zal behouden, zodat die niet op de oordeelsdag verloren gaat en menigte van de zonden zal bedekken (Spr. 10: 12. 1 Petr. 4: 8

Vanwaar zou het zijn, dat ook in Christelijke gemeenten niet altijd de juiste trouw tegenover dwalenden bewezen word? Het is daar niet te verwonderen, waar het in het algemeen aan liefde ontbreekt, waar alleen de zelfzucht zich in een Christelijk gewaad gekleed heeft; maar wij vinden ook, dat zij, die wij als getrouwe mensen hebben leren kennen, in dit opzicht vaak

een betreurenswaardige flauwheid en krachteloosheid aan de dag leggen. Het zal daarvan komen, dat het niet voldoende wordt bedacht, wat het zegt een ziel op de weg van de waarheid terug te brengen. Daarom herinnert Jakobus ons eraan, dat het is een ziel van de dood redden en een menigte van zonden bedekken een mens ongewaarschuwd de dwaalweg te laten opgaan, dat is zoveel als hem aan de dood overgeven, dat is aan de ontwikkeling van zijn zonden de vrije loop te laten, zodat zonde voorttelende zonde baren kan; het is dus niet anders, dan aan de macht van zonde en dood vrije teugel laten. Wie op dit punt onverschillig is, wordt een bondgenoot van de vorst van de duisternis, in plaats dat hij een strijder zou zijn onder de vaan van Christus voor gerechtigheid en leven. Deze gedachte wordt te treffender, als wij ons in de geest met Jakobus op de dag van het oordeel verplaatsen. Stel u voor, u zag, op die dag een mensenkind, dat vroeger met u leefde, ja dat een tijdlang in Christelijke gemeenschap met u gestaan had en weer afvallig was geworden; zijn leven is steeds dieper gezonken, door hem zijn anderen in het verderf gestort en nu klagen eigen zonden hem aan, hij wordt onder de last van zijn schulden een prooi van het oordeel van de dood en u moest nu bij uzelf zeggen: ik heb hem laten gaan, ik stond naast hem en heb de hand niet uitgestrekt om hem terug te houden. Denk eens, u zag op die dag een mensenkind, tot wie u in eenzelfde gevaar gegaan bent met liefdevolle ernst, met vermaning en waarschuwing en, hij heeft zich laten gezeggen. Nu staat hij voor de rechter en zijn ziel siddert, want hij is het zich bewust, door zijn ontrouw het zwaarste oordeel verdiend te hebben; maar de mond van de Rechter spreekt hem vrij van zonde en dood, omdat hij is wedergekeerd van de dwaling van zijn weg wat zal er in uw hart zijn, als zich de geredde tot u wendt en zegt: u heeft mijn ziel van de dood gered en door u is de menigte van mijn zonden bedekt! U zult dan antwoorden: "niet ik, de macht van de genade is het geweest, die u redde van de dood"; maar u bent toch het middel geweest en daarom mag u ook deel hebben aan de vreugde over de geredde ziel.

Zo besluit Jakobus zijn belangrijke brief. Kon hij hem beter eindigen? De Christenen, aan wie hij schreef, moesten niet slechts voor elkanders tijdelijk welzijn zorgen; zij moesten niet slechts elkaar de misdaden belijden en voor elkaar bidden, opdat de zieken onder hen gezond werden, maar ook aan de bekering van de afgedwaalde broeder arbeiden en zo zijn geestelijk, eeuwig geluk behartigen. Om hen daartoe op te wekken en aan te vuren, stelt hij hun de heilrijke, heerlijke vruchten, die zij van deze arbeid zouden inoogsten, op treffende, indrukmakende wijze voor. Wie zo’n broeder, die van de waarheid, die door de prediking van het Evangelie hem bekend geworden en door hem aangenomen was, was afgedwaald, haar verzaakte, tot ongeloof was vervallen, Jezus Christus de Heer verloochende, naar de regel van het Evangelie niet meer wandelde, zijn vroegere dwalingen weer omhelsden en aan zijn vorig zondig leven zich weer overgaf, wie zo’n broeder, zo’n zondaar bekeerde, van de dwaling van zijn weg bekeerde, tot de erkentenis en beoefening van de waarheid terug bracht en opnieuw aan de Heere verbond, die zou een ziel van de dood behouden, en een menigte van zonden bedekken. Wat een treffende, hart verheffende, zalige gedachte! een ziel een onsterfelijke ziel van het verderf te redden en een menigte van zonden bedekken! O, mij dunkt, de gelovigen die dit lezen of zich hoorden voorlezen, zullen erdoor opgewekt en aangevuurd zijn, om vooral dit slot van de brief te behartigen en ernaar te handelen. En wij? Zijn wij er ook door opgewekt en aangevuurd, om aan de bekering en terug brenging van afgedwaalden, van zondaren en zondaressen, zoveel wij kunnen, te arbeiden? Of hebben wij opwekking en aanvuring niet nodig? Doen wij het reeds? Doen wij het genoeg? Wie kan, wie durft het beweren? Ach! hoe menigeen zegt bij zichzelf, al spreekt hij het niet openlijk uit: "ben ik mijn broeders hoeder? " Hoe menige goede gelegenheid lieten wij voorbij gaan om voor het waarachtig, eeuwig welzijn van anderen werkzaam te, zijn hetzij door zelf op gepaste wijze hen te waarschuwen, te vermanen en door een goed voorbeeld hen voor te gaan, of door geen deel te nemen aan zulke inrichtingen, als strekken om zondaren en zondaressen tot God en de

Heere Jezus te bekeren. Schamen wij er ons over! Verootmoedigen wij er ons over voor God! Vragen wij er vergeving voor! En bekeren wij onszelf in dit opzicht. Het bekeren van de zondaar is ja Gods werk. Noch hij, die plant, is iets. Noch hij, die het plantsoen bevochtigt, is iets: God is het, die de groei geeft. Maar het wordt echter door Jakobus terecht ook als ons werk voorgesteld, in zo ver God ons gebruikt als middelen in Zijn hand, om aan de bekering van zondaren te arbeiden. En dit werk is het werk niet slechts van de bedienaars van het Evangelie, van de opzieners van de gemeente en van de verzorgers van haar armen, maar van elke Christen, van elke gelovige. Alle kunnen en moeten wij in onze kring, in onze omgeving en onze betrekkingen daarin overvloedig zijn. En wat een werk is het! Alles, alles moet er ons toe opwekken en aanvuren. Wij zijn er dienstknechten en medearbeiders van God en de Heere Jezus door. De liefde tot God, de liefde tot Christus, de liefde tot de broeders en tot allen moet er ons toe dringen en er is wel reinere, hogere zaligheid, dan die, die het hart van de Christen smaakt, als hij in dit werk met vrucht mag bezig zijn? Het zegt veel, het geeft grote, innige vreugd aan de edele mensenvriend, als hij een ongelukkige mag helpen, als hij een drenkeling van de dood mag redden; maar wat zegt dit, wat is die vreugd bij het behouden van een ziel van het verderf, van het eeuwige verderf? Och dat wij het gewicht hiervan diep en levendig en bestendig voelden. Maar dat wij dan ook in dit edele, zalige werk hoe lang zo meer overvloedig worden! Waarschuwen wij de zondaar en vermanen wij hem! Doen wij het met hoge ernst, met al de ernst van de liefde; maar ook met wijze voorzichtigheid! Stellen wij hem het rampzalige van de dienst van de zonde en het zalige van de dienst van God voor! Trachten wij hem te doen voelen, hoe vreselijk het zelfverwijt zou zijn: ik had behouden kunnen worden, maar ik heb niet gewild. Trekken wij hem ook en vooral door ons voorbeeld van warme, ongeveinsde godsvrucht, tot de Heer! En vergeten wij niet voor hem te bidden, dat hij van zijn dwaalweg op de juiste weg geleid moge worden! O! als het ons lukken mocht, als wij met de eer en het voorrecht verwaardigd werden, een ziel van de dood te behouden en een menigte van zonden bedekken, hoe zouden wij er hier en in de eeuwigheid ons over’ verheugen en er God voor danken."Daar roept, o mocht mij God dit geven! wellicht een zalige ook tot mij: "Wees, welkom, u heeft mij het leven, de ziel mij behouden, u! " o God! wat zaligheid, hoe groot; een ziel te redden van de dood! " Hemelse Vader, geef het mij! ook mij, door uw genade! Amen.

SLOTWOORD OP DE BRIEF VAN JAKOBUS

Aan het slot van de inleiding bij Hoofdstuk 2: 1-26 dachten wij reeds aan het harde woord van Luther over onze brief, toen hij die in de voorrede van het Nieuwe Testament, in 1524 uitgegeven, een brief van stro noemde. Hij ergerde zich aan de plaats Hoofdstuk 2: 20 vv alsmede, zoals hij zich uitdrukt, daaraan, dat de brief de Christenen wilde onderrichten en toch niet eens bij zo’n uitgebreid schrijven van het lijden, de opstanding en de Geest van Christus dacht. Evenals hij van zijn eenzijdig standpunt het doel en het eigenaardige van de brief miskende, evenmin heeft hij de tijd in rekening gebracht, waarin die geschreven werd. Jakobus heeft die gemaakt, toen de Christelijke gemeente, die hem voor ogen stond, nog in het eenvoudig geloof leefde, zoals wij ons dat moeten voorstellen volgens de woorden van Petrus of Stefanus, die wij in de eerste helft van de Handelingen lezen en het nog niet nodig was een onderrichtende of terechtwijzende uiteenzetting van de feiten te geven, waarop het Christendom rust. De bedoeling van de brief licht niet zozeer op het gebied van onderricht over de geloofsstukken, als wel op dat van het praktisch Christelijk leven. Het Christelijk geloof, dat zich openbaart in werken, de Christelijke volkomenheid als vervulling van de wet van de vrijheid, de Christelijke wijsheid, verkregen door het gebed en geoefend in geduldig dragen van lijden, allerlei goede levensvruchten voortbrengende, waarmee de Christen kan bestaan voor Gods gericht, dat zijn de punten, die de brief werkelijk op het oog heeft; en dan

stelt hij met meesterlijke diepte, kracht en levendigheid, met zichtbare frisheid het Christelijk zedelijke leven op een wijze voor, dat wij met Herder uitroepen: Wat een edel man spreekt in de brief! Sterk, volhardend, vast geduld in lijden! Verhevenheid in armoede, blijdschap in droefheid; eenvoud, reinheid, vast vertrouwen in het gebed! Van geen toestand meer afkerig dan van het ongeloof, van die moed uitdovende, dodende spitsvondigheid en dubbelhartigheid. Wat een verlangen voelt hij naar God; er spreekt een wonderkracht van het gebed uit zijn woord, als een zekere, onfeilbare zaak, uit ervaring, met bepaalde feiten en bewijzen echt een man, vol van de Heilige Geest, een bidder, een discipel van Jezus! Hoe juist kent hij de wijsheid en de oorsprong van de ware en van de valse wijsheid in het gemoed van de mens; hoe legt hij de tong in banden, die onder de schijn van goed door begeerlijkheden en lusten vermoordt, hij is een Nazireeër, een discipel van de hemelse wijsheid. Hij wil daden, daden en geen werken, geen geloof van het hoofd, maar een vrije wandel, een volkomenen, edele wandel van de geest, de vrije gereinigde Farizeeër of Esseeër (?) de Christen! Wij hebben dus de brief niet om enkele plaatsen, maar naar de hele inhoud dierbaar te achten, aan het woord van Paulus in 1 Kor. 3: 21 gedachtig te zijn: "Alles is uwe, hetzij Paulus, hetzij Apollos, hetzij Chephas, hetzij de wereld, hetzij leven, hetzij dood, hetzij tegenwoordige, hetzij toekomende dingen, zij zijn alle uwe."

Bij Jakobus, wiens leerwijze zich meest aan die van Mattheus aansluit, is alles gericht op de daad, op het werkdadig Christendom. Daarin bestaat voor hem de hoofdzaak van het geloof, dat het de kracht geeft de hele wet, zoals Christus die verklaard heeft, te houden. Daarin staat zijn Christendom tegenover het ijdel opgeblazen wangeloof van de dode schriftgeleerdheid en haar ijdel getwist. Zo wijst hij dan ook dadelijk zijn lezers op de praktische zegen van het lijden, daarmee tegelijk een dwaling bestrijdend, die trouw en standvastigheid verlamt. Elke aanvechting is een beproeving van het geloof, dat daardoor gegrond en volhardend moet worden. In deze geduldige volharding moet echter het geloof zich door een heilig leven openbaren, dat naar de volkomenheid streeft.

DE EERSTE ALGEMENE BRIEF VAN DE APOSTEL PETRUS

Men heeft Petrus wel genoemd de apostel van de Christelijke hoop. Zijn hele gemoed is gericht op de dag van de Heere; dat is op te merken van zijn Pinksterprediking af tot aan het slot van zijn tweede brief. Die ene, die hij lief had, eeuwig te zien, dat was zijn altijd jeugdige hoop en tot deze hoop sterkt hij zijn broeders, die Hem niet hadden gezien en nochtans lief hadden, omdat zij in Hem geloofden. Die trek van het verlangen, die al zijn spreken en schrijven doordringt, stemt zo schoon overeen met zijn schone, geduldige overgave aan de wil van de Heere, met wie hij vroeger hier beneden zo graag in een tabernakel van de heerlijkheid had willen wonen. Nu was hij tevreden met een herberg in deze moeilijke wereld vol lijden en hij verlangde ernaar zijn tabernakel af te leggen en snel voor eeuwig bij Christus te wonen, met al zijn broeders, in onuitsprekelijke en heerlijke vreugde.

HOOFDSTUK 1

OVER GODS GEESTELIJKE WELDADEN EN DE PLICHTEN VAN DE CHRISTENEN

Aan het hoofd draagt deze brief, die nog iets vroeger geschreven is dan de tweede brief van Paulus aan Timotheus en de brief aan de Efeziërs, een opschrift, dat de briefschrijver noemt, alsmede hen, aan wie de brief is gericht en aan de laatsten de groet van de eersten aanbiedt 1Th 1: 1. De schrijver noemt echter zichzelf niet eenvoudig met zijn naam, maar denkt meteen aan zijn apostolische waardigheid. Ook voor hen, die de brief ontvangen, heeft hij behalve wat tot eenvoudig noemen dient, aanwijzigingen, die hun inwendige genadestaat nader karakteriseren en meteen het doel van het hele schrijven aangeven, op welk doel tevens de vorm van de groet wijst.

Petrus, een apostel van Jezus Christus (vgl. 2 Petrus 1: 1) aan de vreemdelingen, a) verstrooid (Joh. 7: 35) in Pontus, Galatië, Cappadocië, Azië in bijzonderen zin d. i. Mysië (Hand. 2: 9; 16: 6) en Bithynië.

Jak. 1: 1

Dit opschrift komt in zijn hoofdschema overeen met de opschriften van de Paulinische brieven, maar heeft in zoverre zijn eigenaardig karakter, dat meteen bij het "apostel van Jezus Christus" een bijvoeging ontbreekt, als waarvan Paulus zich vaker bedient, om zijn apostolische waardigheid tegenover de tegenstanders te verdedigen, als bijv. in Gal. 1: 1 Dit was echter voor Petrus niet nodig, omdat zijn apostolische waardigheid en zijn onmiddellijke roeping door Christus door niemand betwijfeld werd, ja hij juist in die landen, waarheen zijn brief gericht is, voor een van de zielen van de Christelijke kerk werd gehouden (Gal. 2: 6 vv.). De plaats, waar Petrus zich ophield, toen hij de brief schreef, was Babylon (Hoofdstuk 5: 12 v.). Men heeft geen recht die naam in mystische verklaring van de uitdrukking te verstaan van de stad Rome, maar de bekende stad aan de Eufraat De 4: 2 is hiermee bedoeld. Johannes Markus, die later het tweede evangelie schreef en Silvanus of Silas, die vroeger medearbeider van Paulus was ("Ac 15: 40"en "Ac 16: 3, waren toen bij hem; de eerste zendt zijn groeten over, terwijl de laatste bestemd is om de brief over te brengen. Wat de tijd aangaat, worden wij verplaatst in het eerste jaar van Paulus gevangenschap te Rome, of in het jaar 61 na Christus, waarin de zo-even genoemde apostel zijn brief aan de Efeziërs schreef. Wel is het opmerkelijk hoeveel overeenkomst met die brief deze eerste brief van Petrus heeft. Aan Efez.
3 vv. herinnert ons meteen wat wij hier in vs. 3 vv. lezen en niet alleen door de woorden aan het begin, maar door de overeenkomstige uitbreiding van de lofprijzing van God, door de gelijksoortigen voortgang van de periode, waartoe deze wordt voortgezet, door de overgang van dat, wat God aan de Christenen in het algemeen tot dat, wat Hij aan de lezers als Christenen uit de heidenen in het bijzonder heeft gedaan. Het ontbreekt dan ook in het verder verloop niet aan bijzondere gedachten en uitdrukkingen, waardoor wij aan die Paulinische brief worden herinnerd (vgl. vs. 14 vv. met Efeze. 4: 17 vv. ; Hoofdstuk 2: 4 vv. met Efeze. 2: 20 vv. ; Hoofdstuk 2: 18 vv. met Efeze. 6: 5 vv. ; Hoofdstuk 3: 1 vv. met Efeze. 5: 22 vv ; Hoofdstuk 5: 5 met Efeze. 5: 2) en aan het einde vinden wij in beide brieven de opwekking om de duivel te weerstaan (vgl Hoofdstuk 5: 8 vv. met Efeze. 6: 10. vv.). Die verwantschap is te verklaren, volgens onze combinaties, zoals wij die over de geschiedkundige betrekkingen hebben voorgedragen, daaruit, dat Silas, de overbrenger van deze brief, zich gedrongen gevoelde, of misschien door Petrus zelf ertoe is gedrongen, om die ter kennis van Paulus te brengen. Deze zal dan in dankbare erkentenis (Efeze. 3: 5) van de genadige leiding van de Heere teweeg gebrachte verbintenis van de apostel van de besnijdenis met de apostel van de

heidenen (Gal. 2: 7 vv.) en de ook uitwendige realisering daarvan, dat van beiden één gemaakt was (Efeze. 2: 14 v.), zich tot deze gemeenten van Klein Azië hebben gewend, die buiten de kring lagen van hen, voor wie de brief van Petrus bestemd was. Hij zal aan deze een zendbrief, evenals Petrus aan de anderen, hebben gezonden, die de persoonlijke betrekkingen geheel op de achtergrond laat treden en uitsluitend de objectieve staat van de lezers beschouwt, en bij zijn voorstelling van de heerlijkheid van de kerk van Christus en van de plichten, die de vroegere Heidenen door hun overgang tot het Christendom op zich hadden genomen, als ook van de strijd met de vorsten van de duisternis en de boze geesten, die zij in de eerstvolgende tijd tegemoet gingen, opzettelijk aan de gedachten van zijn medeapostel hebben aangesloten, evenals deze zich niet minder aan zijn dan aan Jakobus' gedachten aangesloten had. Het is toch opmerkelijk hoe de brief van Petrus aan de ene zijde met de brief aan de Romeinen (vgl. Hoofdstuk 2: 13 vv. met Rom. 13: 1 vv. ; Hoofdstuk 4: 11 met Rom. 6: ; Hoofdstuk 2: 6 en 8 met Rom. 9: 33) en aan de andere zijde met de brief van Jakobus (vgl. Hoofdstuk 1: 6 v. met Jak. 1: 2 vv, ; Hoofdstuk 2: 1 vv. met Jak. 1: 21 ; Hoofdstuk 4: 8 met Jak. 5: 20 ; Hoofdstuk 5: 5 vv. met Jak. 4: 6 v. 10) overeenstemt. Zeker heeft zo'n letten op twee brieven, die elkaar rechtstreeks schenen tegen te spreken (vgl. Rom. 3: 24 vv. ; 4: 1 vv. met Jak. 2: 20 v. in de bedoeling van Petrus, om de eenheid van de geest tussen Paulus en Jakobus te constateren en die gemeenten, waarvan men die in Galatië 6 jaren daarvoor op zo erge wijze had trachten van Paulus af te trekken en naar de zijde van Jakobus, die men als een meer gewaarborgd apostel van Christus, ja met het predikaat van broeder van de Heere voorstelde (Gal. 1: 19 Judas 1: 1) had willen overhalen (Gal. 2: 12) tot rust te brengen. Men wilde ze leren, dat niet het apostolisch Christendom zelf, maar alleen het misverstand en de zelfzucht van enkele partijgangers aanleiding gegeven had tot de nu overwonnen verdeeldheden. Hij wil hun dus eigenlijk zeggen wat Paulus de Corinthiërs toeroept: alles is uwe, hetzij Paulus, hetzij Apollos, hetzij Céfas, hetzij de wereld" (1 Kor. 3: 21 v.). De brief, zo merkt Gesz op, is door omstreeks 3 tientallen jaren van de reden van de apostel voor Jeruzalems volk en raad (Hand. 2: 14 vv. ; 3: 12 vv. ; 4: 8 vv. ; 5: 30 vv. gescheiden. De reden zijn om de Joden, die Jezus gezien of gedood hadden, te overtuigen, dat God Hem tot een Heere en Christus had gemaakt; de brief wil degenen, die Hem niet gezien en nochtans lief hadden (vs. 8) sterken in de verzoeking, die zij omwille van Hem ondergingen. De eerste zijn de eersteling-pogingen van de Christus' verkondiging; deze heeft een rijke ervaring van het persoonlijke en ambtelijke leven achter zich. Toen Petrus de eerste uitsprak, was hij nauwelijks over Israël's grenzen gekomen, toen hij deze schreef had hij de landen van de Heidenen tot Babylon doorreisd. Toen vervulde de hoop om geheel Israël voor de Heere te winnen zijn hart; nu had hij ervaren dat de grote menigte van Israël koud gebleven was en daarentegen onder de heidenen van alle plaatsen het vuur van het geloof begon te ontvlammen.

De uitverkoren gelovigen naar de voorkennis 1) of het besluit (Hand. 2: 23 Rom. 8: 29) van God de Vader, om hen namelijk van de heidenwereld af te zonderen, in de heiligmaking van de Geest 2), die zij ontvangen hebben, tot een eigen volk gewijd (Hoofdstuk 2: 9), tot gehoorzaamheid en a) besprenging van het bloed van Jezus Christus3) en aldus, ondanks de uitwendige verstrooiing tot een eenheid of tot een gemeente verbonden b) Genade en vrede zij u vermenigvuldigd! 4) U, die reeds zo grote zegen is toegedeeld, wordt steeds meer heil geschonken (2 Petrus 1: 2 Judas 1: 2 Dan. 4: 1).

Hebr. 12: 24 b) Rom. 1: 7. 1 Kor. 1: 3 Gal. 1: 3 Gal. 4: 3 Efez. 1: 2

In plaats van voorkennis, leest een van de handschriften van Stefanus, "voornemen" en Augustinus leest "voorbeschikking." De apostel Petrus had waarschijnlijk te voren te kennen

gegeven, dat het roepen van de heidenen door God, om Zijn volk te zijn, onder het Evangelie geen onverwacht ding was, maar door God voorzien en voorspeld door de profeten, als iets, dat gebeuren zou te zijner tijd overeenkomstig de wil van God. Als Joodse gelovigen de Christenen uit de Heidenen te eniger tijd mochten tegenwerpen, dat zij indringers waren, dat zij zich te veel aanmatigden en zichzelf met hen gelijkstelden, die vanouds het volk van God waren, omdat zij naar het volk van God waren van gisteren of eergisteren, legt Petrus hun hier een antwoord in de mond, dat het was volgens de voorkennis van God, dat Hij het voldoende had te kennen gegeven door Zijn profeten vele eeuwen te voren en zij het daarom moeten aanmerken als iets, dat overeenkomstig was met de wil van God. Het was volgens de voorkennis van God de Vader: de eerste oorzaak van hun verlossing door Jezus Christus was de liefde van God de Vader, die aangenomen had, vele eeuwen vóór de komst van Christus in de wereld, niet alleen de Joden te roepen, maar ook om zich een verkoren volk aan te nemen uit de Heidenen (Hand. 15: 14-18 Rom. 8: 28-30; 9: 24-26; 11: 2. 1 Petrus 2: 9, 10). Het was geenszins toe te schrijven aan de verdienste van zodanige Heidenen, of hun geschonken als een vergelding voor hun werken van rechtvaardigheid, vóór hun bekering gedaan, dat het Evangelie tot hen gezonden was, maar aan de voorkennis en liefde van God de Vader (Rom. 11 Efeze. 1: 2-13. 2 Tim. 1: 9 Tit. 3: 4, 5).

Let op de vereniging van de drie goddelijke personen in al hun genadige werkingen. Hoe dwaas spreken zulke gelovigen, die verkiezingen maken in de personen van de Drie-eenheid, die van Jezus denken, dat Hij de verpersoonlijking is van alles, wat liefelijk en genadig is, terwijl zij zich de Vader voorstellen als streng rechtvaardig, maar zonder enige goedheid. Zij, die de verzoening van de Zoon en het besluit van de Vader zo verheerlijken, dat zij het werk van de Geest minder achten, hebben evenzeer ongelijk. In het werk van de genade handelt geen van de personen van de Drie-eenheid afzonderlijk. Zij zijn evenzeer verenigd in hun werken als in hun wezen. Zij zijn één in hun liefde tot de uitverkorenen en ook in de daden, voortvloeiend uit die grote hoofdbron, zijn zij onafscheidelijk. Let hierop bijzonder in het werk van de heiligmaking. Terwijl wij zonder misvatting van de heiligmaking als van het werk van de Geest mogen spreken, moeten wij ons wel wachten, om dat werk te beschouwen, alsof noch de Vader noch de Zoon daaraan deel had. Het is juist om de heiligmaking als het werk van de Vader, van de Zoon en van de Geest te beschouwen. Daarenboven zegt de Heere: laat ons mensen maken naar ons beeld, naar onze gelijkenis, dus zijn wij Zijn maaksel, geschapen in Christus Jezus tot goede werken, die God voorbereid heeft, opdat wij in deze zouden wandelen. Zie de waarde, die God aan wezenlijke heiligheid hecht, omdat de drie personen van de Drie-eenheid voorgesteld worden, als samenwerkende om een gemeente, zonder vlek of rimpel of iets dergelijks, daar te stellen. En u dan, gelovige, behoort als navolger van Christus, ook een grote waarde aan heiligheid, aan reinheid van het leven en aan godzaligheid in uwen wandel te hechten. Schat het bloed van Christus als de grond van uw hoop, maar spreek nooit licht over het werk van de Geest, die u bereidt voor de erfenis van de heiligen in het licht. Laat ons heden aldus leven, dat wij het werk van de drie-enige God in ons openbaren.

Rijk, schoon en krachtvol is het voorstel van de apostel Petrus in de aanvang van deze eerste brief. Daarin bepaalt hij al meteen het standpunt, waarin de gemeente van de Heere, zal zij dat echt zijn, staat en staan moet, zonder daarmee echter te willen zeggen, dat elk van haar belijders zo stond, omdat toch ook de apostelen geen hartenkenners waren en gewoon waren de leden van de gemeente naar de aard van de liefde te beoordelen. Zij beslaat als een gemeente, overeenkomstig Gods eeuwig en genadig ontwerp, uitverkoren uit een wereld, die in het boze ligt, tot het genot van de herstelling, die in Jezus Christus is en de daaraan verbonden zaligheid; daartoe had de Heilige Geest haar onder en door het woord van het

Evangelie aangetrokken, bewerkt en geheiligd, zodat een nieuwe zin en keus in haar leeft en werkt; dat was geschied tot bevordering van gehoorzaamheid aan God, om Hem als Zijn eigen volk te dienen; en daartoe had zij dan ook door de besprenging met het water van de Doop het teken en zegel van de verzoening door Christus' bloed ontvangen en stond zo in de gemeenschap met God de Vader in Christus Jezus door de Heilige Geest. Dat is het echte beeld, de ware tekening van de gemeente van de Heere, zodanig is zij en behoort zij door alle tijden te zijn en elk van haar leden moet zich daaraan toetsen, zal zij zich daarin verblijden en daarin delen mogen, waartoe dan ook genade en vrede nodig is, die door ene apostel haar wordt toegebeden. Als wij toch met zo'n waarachtig voorstel onze gemeenten vergelijken en onszelf beoordelen, bij hoevelen zal er dan stof tot droefheid en schaamte bestaan en hoezeer hebben wij er dan behoefte aan om Gods genade te zoeken en over ons in te roepen.

Zoals wij uit Hand. 16: 6, 18: 23 en 19: 1 gezien, waren de gemeenten in Galatië en Cappadocië door Paulus zelf gesticht; die in Pontus, Bithynië en Azië, waaronder wij hier wel in het bijzonder Mysië moeten verstaan, had volgens de Aanm. bij Handelingen Ac 16: 3 Silas gesticht, die van Corinthiërs daarheen gezonden was. De laatste nu is naar Petrus, tot wie hij eens te Jeruzalem in nauwe betrekking had gestaan (Hand. 15: 32), naar Babylon gekomen (Hoofdstuk 5: 12 v.) en heeft hem meegedeeld, hoe grote behoefte al deze gemeenten hadden aan versterking, omdat zij deels lijdend waren onder de nawerkingen van de vroegere strijd tussen Petrinisme en Paulinisme. Zij durfden nog niet ten volle het hun medegedeelde Paulinische Christendom als even waar aannemen als het Petrinisme en dat in alle opzichten betrouwbaar en echt houden, als iets, waarop men zich kon verlaten. Zij werden tevens door hatelijke laster van hun Heidense medeburgers zwaar gedrukt, waardoor zij in verzoeking kwamen, om of tot het Heidendom terug te keren, of toch tenminste een meer Joodse leefwijze aan te nemen, in plaats van verder zich voor de ogen van de heidenen te openbaren als een godsdienstige vereniging, onderscheiden van de Joden. De tijd was namelijk reeds nu gekomen, dat men in de Heidenwereld de Christenen niet meer beschouwde als een van de vele Joodse sekten (Hand. 18: 11, v. ; 24: 5, 14; 25: 19), maar als een bijzonder, nieuw godsdienstig genootschap (Hoofdstuk 4: 16) aanmerkte. Het Heidendom had zich tegenover hen geplaatst en hadden reeds de Joden tot hiertoe vaak een minachtende behandeling van hen zich moeten laten welgevallen (Hand. 19: 34), het was zelfs haat en verachting, verdenking en vijandschap, die men tegen de Christenen voelde, zoals dat ook in de aard van de zaak lag (vgl. Hoofdstuk 4: 4; 5: 9). Men sprak van hen als van misdadigers (Hoofdstuk 2: 12), verdacht hen als degenen, die in hun godsdienstige bijeenkomsten allerlei verkeerde dingen deden en zei veel kwaad van hen, hetzij uit onwetendheid en dwaling, of uit bewuste, kwaadaardige vijandschap tegen het geloof, waaraan men zelf niet gehoorzaam wilde worden (Hoofdstuk 2: 15; 4: 17). Wellicht zullen onder de Christenen deze en gene door hun levenswandel in het algemeen, of door hun uittartend en wraakzuchtig gedrag tegenover de Heidenen hun vooroordeel of haat hebben opgewekt (Hoofdstuk 2: 13 vv., 3: 9 v.) en zo liet men wat persoonlijke schuld van enkele medeleden was, het gehele genootschap ontgelden. Christus' gemeente stond zo aan de drempel van de eerste grote Christen-vervolging, die drie jaren later te Rome door keizer Nero werd begonnen. Deze wist wel, toen hij de volkswoede door hem opgewekt, als hij de stad in brand stak, van zichzelf op de Christenen schoof, dat hij hierdoor aan het volk een voorwerp prijs gaf, waaraan het volk al zijn woede zou tonen, en waarnaar het reeds sinds lange tijd begerig geweest was. Onder zulke omstandigheden kunnen wij het ons wel verklaren, dat in de bovengenoemde gemeenten, waar nog bijzondere omstandigheden meewerkten om de haat van de Heidenen tegen de Christenen te doen losbarsten (men herinnert zich waarop wijze Plinius, de Jongere, stadhouder van Pontus en Bithynië, omstreeks 54 jaren later handelde in de mening, dat hij met een verachtelijke menigte te doen had, die de grootste schandelijkheden aankleefde), de

gemoederen verontrust werden door de vraag, of dan werkelijk hun heil en hun zaligheid afhing van het vasthouden aan een Christendom, dat zich van het Jodendom zo scherp afscheidde, zoals dat door Paulus en zijn navolger hen was gepredikt en of het niet meer geraden was, zich te bergen in een meer Joods gewaad, waarin men zeker zonder bestrijding zou zijn (Gal. 5: 11). Er waren toch zes jaar daarvoor gelovigen uit Jeruzalem en Galatië werkzaam geweest met het doel, om de gelovigen daar te bekeren van de mening van Paulus en diens medehelpers tot die van Petrus en Jakobus. Deze hadden gezegd, dat de laatsten de eigenlijke pilaren van de kerk waren en de eerste nauwelijks waard was een apostel te heten. Toen deze stand van zaken aan Petrus door Silas werd gemeld, begreep hij zeer goed, dat als iemand de roeping had om hier te spreken, hij het was. Paulus toch was door zijn gevangenschap, waarin hij nu reeds sinds twee jaren te Cesarea was en door zijn daarop volgende wegvoering naar Rome tot verantwoording voor de keizer, verhinderd om zichzelf zijn gemeenten aan te trekken en al was dat niet het geval geweest, dan moest toch een woord van vermaning en terechtwijzing, door Petrus gesproken, veel krachtiger werken dan een woord van hem tegen wiens prediking het wantrouwen was opgewekt. De apostel ondernam dan alleen die taak door de brief, die wij voor ons hebben, maar tevens kwam een andere taak voor zijn geest, namelijk die, waarvan wij hebben gesproken om Markus en Barnabas weer met Paulus te verzoenen en als medehelpers in zijn werk aan hem te verbinden. De vruchten van hetgeen hij in dit opzicht deed, hebben wij reeds in 2 Tim. 4: 11 en Kol. 4: 10 voor ons gezien en bij de verklaring van beide plaatsen beschouwd. Hier is het daarentegen dadelijk te zien, dat hij op het zelfde standpunt als Paulus staat. Niet het Israël naar het vlees, dat zijn Messias heeft verworpen, is voor hem voortaan het verbondvolk van God, maar het Israël naar de geest (Gal. 4: 29) of de gemeenschap van hen, die in Christus gelovig zijn geworden, ook als het grootste deel daarvan oorspronkelijk tot de Heidenen behoort (Hoofdstuk 2: 10; 4:
en niet eerst de Mozaïsche wet aangenomen heeft (Hand. 15: 10 v.). Evenals hij op deze in Hoofdstuk 2: 9 de eretitel van Israël, die in Exodus 19: 6 aan het Oud-Testamentische verbondsvolk gegeven wordt, overdraagt, zo past hij op deze plaats een andere, gewone benaming toe op hen, die zijn brief ontvangen. Zoals bekend is, heten de leden van het Oud-Testamentische verbondsvolk, die sinds de Babylonische ballingschap buiten het heilige land onder de Heidenen hier en daar woonden, de diaspora of verstrooiing). Deze uitdrukking gaf te kennen, dat de Israëliet eigenlijk alleen op de heilige bodem van zijn vaderland een thuis heeft en hij, daarvan verwijderd, zichzelf slechts als vreemdeling en pelgrim kan beschouwen. Nu hebben Judea en Jeruzalem hun betekenis voor het rijk van God verloren. De tijd is nabij gekomen, dat stad en land aan het oordeel en de vloek van God worden prijs gegeven. In de plaats van het aardse Jeruzalem is echter reeds dat rijk gekomen, waarop Paulus in Gal. 4: 26 v. heeft gewezen en zo zijn dan zij, wier moeder dit Jeruzalem is, nu de wezenlijke diaspora. Waar zij ook of aarde mogen wonen, overal zijn zij slechts vreemdelingen, een eigenlijk vaderland hebben zij nergens; want hun erfenis wordt nog in de hemelen bewaard; pas in de laatste tijd zal het hen ten deel worden (vs. 4 v. Kol. 1: 5). Zij zijn tot het verkrijgen van die erfenis verkoren, evenals eens Abrahams zaad tot het bezit van het land Kanaän verkoren was; en wel zijn zij verkozen naar dat voorzien van God de Vader, waardoor Hij, vóór Hij een bepaald getal ten eeuwigen leven verordineert (Hand. 13: 48), weet, wie Hij daartoe verordineren wil (1 Thessalonicenzen. 1: 4). Toen nu het goddelijke raadsbesluit van hun verkiezing aan hen werd volbracht, werden zij, om als afgezonderden te midden van de zondige mensheid in deze wereld te staan, door de Heilige Geest geheiligd (2 Thessalonicenzen. 2: 13). Deze heiligmaking bracht hen in de eerste plaats tot gehoorzaamheid van het bloed van Christus, zodat zij gewillig werden om het geloof aan Jezus Christus, de Gekruisigde, die Zijn bloed voor hen had vergoten (Hoofdstuk 2: 24 nemen en zich als Zijn discipelen te begeven tot het navolgen van Zijn voetstappen (Hoofdstuk 2: 21), evenals eens Israël bij Zijn roeping tot Gods verbondsvolk aan de Sinaï, toen Mozes het

alle woorden en rechten van de Heere meedoelde, met één stem antwoordde (Exod. 24: 3): "Al deze woorden, die de Heere gesproken heeft, zullen wij doen." Evenals nu daar het volk na zo'n verklaring met het bloed van het verbondsoffer werd besprengd en daardoor in het verbond van God opgenomen (Exod. 24: 8 Hebr. 9: 19 v. zo zijn ook hier de verkorenen naar de voorkennis van God, die door de heiligmaking van de Geest uit de wereld afgezonderd en tot gehoorzaamheid van het bloed van Christus gebracht zijn, met dit bloed van Christus Jezus besprengd en zo in de daardoor gestichte nieuwe verbondsbetrekking met God opgenomen, zonder onderscheid of zij vroeger Heidenen of Joden waren (Hebr. 12: 24 Jes. 52: 15). De verwezenlijking van die verkiezing is aan de lezers bij hun doop (Tit. 3: 5) volbracht, waarvan in Hoofdstuk 3: 21 gesproken is.

Even als het Hebreeuwse woord "Iada" de betekenis heeft van "voorzien, verzorgen, verkiezen" (Gen. 39: 6 Ps. 144: 3 Spr. 27: 23. Amos 3: 3), zo beduidt het Griekse woord proginwscein, ook bij ongewijde schrijvers niet alleen "vooraf erkennen", maar ook "vooraf besluiten of bepalen" (1 Petrus 1: 20 Rom. 11: 2). Voor het woord prognwsiv, dat wij hier vertaald vinden door "voorkennis", wordt in het Griekse woordenboek van Dr. Mehler geen andere betekenis opgegeven, dan het "voorafgenomen besluit." Zo kan het woord in Hand. 2: 23 ook niet anders betekenen, dan een "voorafgaande overdenking" van Hem, wiens woord daad, wiens gedachte besluit is. Er is dus hier geen verkiezing geleerd op een vooruitgezien geloof, dat vrijwillige en eigenmachtige daad van de mensen zou zijn.

Niet van henzelf, maar naar Gods ordening; want wij zullen onszelf niet in de hemel kunnen brengen, of het geloof in ons werken. God zal niet alle mensen in de hemel toelaten; de Zijnen zal Hij nauwkeurig tellen. Zo blijft er niets meer van de menselijke leringen van vrije wil en onze krachten; het ligt niet aan onze wil, maar aan Gods wil en verkiezing.

Petrus houdt zich in zijn groeten aan de wijze van Paulus, hoewel niet geheel en al. U bent nu, wil hij zeggen, in Christus gehoorzaam en gelooft in Hem; omwille van Hem bent u rechtvaardig en heilig en bij God, de hemelse Vader, in genade en omdat u dit weet, heeft u een blij en gerust geweten. Maar de duivel en de hele wereld zullen u om die erkentenis en dat geloof alle leed aandoen, de een door verschrikkingen, de ander door vervolgingen. Daarom wens ik van harte, dat God, de barmhartige Vader, u veel genade en vrede geeft, opdat u u dit niet laat ontroven, maar tegen zo'n gruwelijk aangrijnzen en bij zoveel ergernis u daarmee trooste, dat God u in de hemel genadig is om Christus wil, in wie u een gerust geweten en bestendigen vrede heeft. Is Hij voor u, laat dan de duivel en de wereld verschrikken, toornig zijn, vervolgen. Genade is Gods gunst; deze vangt in ons aan, maar moet ook voor ons werken en krachtiger worden tot in de dood. Die nu dit erkent, dat hij een genadige God heeft, diens hart verkrijgt ook vrede en vreest noch voor de wereld noch voor de duivel; want hij weet dat God, die alle dingen machtig is, zijn vriend is en hem uit dood en hel en alle ellende wil rukken; daarom heeft zijn geweten vrede en vreugde.

De inhoud van het hoofddeel van de brief, dat nu volgt, kan worden aangeduid door het woord van de apostel in Hoofdstuk 5: 12, waarmee hij zelf het doel van zijn schrijven bepaalt: "vermanend en betuigend, dat deze is de waarachtige genade van God, waarin u staat." De brief is dus niet zozeer een geschrift ter onderwijzing als wel tot vermaning en vertroosting. Zijn op enige plaatsen zeer belangrijke dogmatische gedachten ingevlochten, deze komen toch niet voor op de eigenlijke wijze van onderwijs, maar dienen alleen om er woorden van vermaning en vertroosting op te bouwen, of die erdoor te bekrachtigen.

Vs. 3-12. De Inleiding. In nauwe aansluiting aan de genadestaat van de lezers, in bovenstaand opschrift reeds uitgedrukt, begint de apostel met verheffing van de zegen, die de Christenen in Jezus Christus ten deel geworden is. Hij vestigt op die het oog, niet zoals Paulus in Efeze. 1: 3 vv. het oog achterwaarts wendend, naar het eeuwig raadsbesluit van God, welks verwezenlijking het is, maar voorwaarts naar het einde, waarop het uitloopt; want daarop wil hij de gedachten en begeerten van de lezers richten, die hij in hun tijdelijke moeilijkheden wenste te troosten en tot een voorbereiding voor de hun beloofde heerlijkheid wilde aanmanen. Maar evenals Paulus wendt zich ook Petrus dadelijk tot zijn lezers als degenen, die van heidense afkomst zijn. Paulus leert, dat ook zij, aan wie hij schrijft, het woord van de waarheid evengoed hadden gehoord, als die uit de besnijdenis waren en evengoed met de Geest van de belofte verzegeld waren tot de dag van de toekomst. Petrus maakt de Christenen, die hij voor zich heeft, er opmerkzaam op, dat evenzeer de genade, die hen is overkomen, als die het volk van de belofte ten deel geworden is, een voorwerp is geweest van profetische aankondiging, maar bovendien wat tijd en omstandigheden van het verwezenlijkt worden betreft, een onderwerp van bijzonder onderzoek en tevens een middel voor de heilige engelen tot bevrediging van hun weetgierigheid.

EPISTEL OP DE DAG VAN SIMON EN JUDAS. (vs. 3-9).

Joh 14: 1

Geloofd zij de God en Vader van onze Heere Jezus Christus (Efeze. 1: 3. 2 Kor. 1: 3 1. 3 2Co) a), die naar Zijn grote barmhartigheid (Efeze. 2: 4 Tit. 3: 5) ons heeft wedergeboren tot een levende hoop door de opstanding van Jezus Christus uit de doden (Hoofdstuk 1: 21. 1 Kor. 15: 12 vv.).

Rom. 6: 23 Jak. 1: 18

Geloofd zij de God en Vader van onze Heere Jezus Christus, zo spreekt ook ons hart en juicht ook onze mond; want wat de apostel hier schrijft van zich en zijn toenmalige medechristenen, dat geldt ook ons, die geloven. Ook ons heeft God wedergeboren, naar Zijn grote barmhartigheid, tot die hoop en die erfenis. En wat een hoop en wat een erfenis! geen dode, maar levende hoop, geen hoop, die slechts gist, vermoedt, wenst, maar een hoop, die verwacht, die niet beschaamt, die leeft in het hart en haar leven openbaart. Geen erfenis, die vergaat, die ons weer kan ontnomen worden, of die ons kan tegenvallen, maar een onverderfelijke en onbevlekkelijke en onverwelkelijke erfenis, die bestaan zal in zaligheid, ware, volkomen, eeuwige zaligheid en waaraan lof en eer en heerlijkheid zullen verbonden zijn. De apostel drukt zich zo sterk mogelijk uit en weet bijna geen woorden te vinden, krachtig genoeg, om de hoge, alles te boven gaande waarde van deze erfenis voor te stellen. Zo groot is het goed, dat God heeft weggelegd voor degenen, die Hem liefhebben en dienen! Wij voelen ons reeds hier in hoop zalig. Wat zal het zijn, als onze hoop in genot zal overgaan! Geloofd en gedankt zij de God en Vader van onze Heere Jezus Christus, die, naar Zijn grote, ja wel naar Zijn grote barmhartigheid, tot zo’n een hoop en zo’n erfenis ons heeft wedergeboren! Of zou ons die erfenis kunnen ontgaan en die hoop ons beschamen? Bijna elk woord van Petrus verzekert ons het tegendeel. Wij zijn tot die hoop wedergeboren door de opstanding van Jezus Christus uit de doden. Die opstanding is een feit, dat niet geloochend kan worden en wij hebben in haar een vaste grond voor onze hoop. Zo zeker als het is, dat de Heere is opgestaan en leeft, zo zeker is het ook, dat onze hoop op een eeuwig, zalig leven ons niet zal beschamen. Wij hebben de erfenis nog wel niet, maar zij wordt voor ons bewaard in de hemel, waar zij goed bewaard is, en zij zal ons geschonken worden, als de Heere komt, om

ons tot Zich te nemen in het huis van Zijn Vader. En wij worden voor haar bewaard, van de zijde van God door Zijn kracht en van onze zijde door het geloof. Ja wij voelen reeds hier een beginsel van de toekomstige zaligheid in onze harten en hebben door onze wedergeboorte vatbaarheid gekregen voor het genot van de ons toegezegde erfenis.

Wat een onmetelijke schat van troost en vreugd moet het Paas Evangelie toch op deze aarde gebracht hebben, dat zijn apostel, die uit de volheid van het hart aan verstrooide en zwaar beproefde Christenen schrijft, na de eerste zegengroet, meteen in de taal van opgetogen God verheerlijking losbarst en nauwelijks woorden vindt om de zegen te roemen aan de persoonlijke gemeenschap met de levende Christus verbonden. Reeds omwille van dit woord heeft Simon Petrus de naam van apostel van de hoop verdiend en gemakkelijk horen wij in dat woord de ongekunstelde beschrijving van zijn innerlijke levenservaring. Nee, dat was toch geen leven geweest, toen hij, door zelfverwijt gefolterd, de dood van de Meesters betreurde en geheel zijn toekomst in een donkere nevel gehuld zag. Pas de engelenboodschap: "zeg het aan Petrus", had ook van zijn hart de zware lijksteen gewenteld en pas nadat de opgewekte ook van Simon gezien was, was voor deze het morgenrood van een schonere heildag verrezen. Hij zelf was uit de dood tot een nieuw leven herboren, een leven van de zaligste hoop; en die hoop had haar levensgrond in het feit van de herleving van Christus. Maar dit voorrecht, valt het niet ten deel aan alle gelovigen, die roemen kunnen, dat God hen met Christus heeft opgewekt; en kan iemand ernstig weerspreken, dat juist het grote Paaswonder het énig, maar ook onwrikbaar fundament is van de Christelijke hoop van het leven? Nee, wij zeggen niet teveel als wij beweren, dat er zonder de opgewekte Christus geen echt levende en wel gegronde hoop bestaat. De natuur moge ons het beeld van de opstanding tonen, zij biedt evenmin waarborg voor een persoonlijk als voor een zalig voortleven aan. De rede moge de zoetste hoop van het hart met scherpzinnige redenering bepleiten, haar sluitredenen verstommen bij de aanblik van het teken van de eerst begonnen ontbinding; ja al was ook langs deze weg de mogelijkheid of waarschijnlijkheid van een eindeloos uitzicht verzekerd, onbedriegelijke zekerheid hebben wij nodig en deze is voor het Christelijk geloof, meer dan in iets anders, in het grote feit van de opstanding van Christus, gegeven. Behoeft het nog verder bewijs dan dit éne, dat schier overal, waar dat wonder geloochend wordt, ook de hoop van het eeuwige leven van lieverlede geschokt, als maar niet geheel uitgeblust is. Natuurlijk, die liefelijke bloem is in de schaduw van het lege graf in de hof van Jozef ontloken; zij tiert bij de stralen van de Paaszon, maar voor de stille adem van twijfel en ontkenning buigt zij kwijnend en stervend het hoofd. Alleen in gemeenschap met Hem, die het grote woord heeft uitgesproken: Ik leef en u zult leven, voelt, en weet zich de Christen reeds hier beneden werkelijk in het nieuwe leven herboren. O, wat een diepe dank zijn wij van de hoogste wijsheid verschuldigd, dat zij van onze dierbaarste hoop een vaste grond in het feit heeft gegeven, dat alleen geloochend kan worden. Wanneer men nu eenmaal tot elke prijs met het apostolisch Evangelie wil breken; en hoe gelukkig is hij, die, tegenover zoveel vraagtekens, nog het uitroepteken van blijde bewondering bij de vermelding van zijn levende hoop kan plaatsen! Of dan nu die hoop uitsluitend hierop rust, dat voor achttien eeuwen, naar men beweert, één lijk uit een graf is verrezen? Nee, niet daarop alleen, oppervlakkige vrager, die met een willekeur zonder grens deze een schakel in de keten van het heil van alle vorige en volgende losscheurt. Maar hierin toch wèl, dat Gods eigen Zoon, na mens geworden en diep vernederd en echt gestorven te zijn, persoonlijk (d. i. ook lichamelijk), de kluisters van de dood verbroken en daardoor krachtens de wet van de innigste levensgemeenschap, voor al de Zijnen de dood niet slechts verwonnen, maar zo in beginsel vernietigd heeft, dat hij niet langer de naam van dood, maar veeleer van levensbode moet dragen. Of hoe zou het mogelijk zijn, dat het Hoofd werd verheerlijkt, maar de leden vernietigd; dat de eersteling van de oogst werd ingezameld; maar de oogst zelf nooit zou volgen? Voorwaar, hier mogen wij,

Christenen, van onzin en ongerijmdheid gewagen, als niet aan onze zijde, maar veeleer aan die van ongeloof en ontkenning te vinden. Eén met Christus, hebben wij in ieder opzicht ons sterven reeds achter ons, en niets verwondert ons minder, dan dat de vrome Melanchton, op de vraag: "of hij nog iets verlangde", met vege lippen ten antwoord gaf: "Niets dan de hemel.
Niets dan de hemel", wij zullen het niet slechts stervend, maar ook reeds levend leren zeggen, wanneer het zalig geheim van die wedergeboorte, waarvan de apostel gewaagt, ons niet langer een geheim is gebleven. Schrijven wij het slechts onszelf en waar wij kunnen ook anderen diep in de ziel: levende hoop, geen vrucht van geboorte alleen, maar ook van waarachtige wedergeboorte. Die wedergeboorte, de vrucht van de persoonlijke gemeenschap van de levende Heer, die van Zijn geest en leven overstort in al de Zijnen. Die gemeenschap, de weg tot een roem van de hoop, die in ons hart en op onze lippen niet sterven mag, zelfs in de donkerste uren en ook niet sterven zal, zolang dit een slechts vast staat: "Ik weet, in wie ik geloofd heb."

Tot voorwerp van die hoop heeft Hij gesteld een onverderfelijke (1 Kor. 9: 25) en onbevlekkelijke (Hebr. 7: 26 Jak. 1: 27) en onverwelkelijke (Hoofdstuk 5: 4) erfenis (Rom. 8: 17 Hebr. 9: 15 Efeze. 5: 5), a) die in de hemelen bewaard is voor u (Kol. 1: 5).

2 Tim. 1: 12

Het was een merkwaardig woord, dat Mozes weleer tot Hobab, de zoon van Rehuel, richtte: "wij reizen heen naar de plaats, waarvan de Heere heeft gesproken: omdat u weet, dat wij ons legeren in de woestijn, zo zult u ons tot ogen zijn." (Num. 10: 29, 31). Ook wij, die geloven, zijn in zeker opzicht woestijnreizigers, optrekkend naar het betere land, die een betrouwbare leidsman nodig hebben, opdat zij geen ijdele luchtspiegeling verwarren met zalige werkelijkheden. Wie kunnen wij daartoe beter dan Petrus verkiezen, waar hij, na de vermelding van de vaste grond van de hoop, op wel verzekerde toon van haar heerlijk uitzicht gewaagt. Wel is het verschiet, waarop hij wijst, boven ieder ander geschikt om het harte hoog en heilig te stemmen. Van een erfenis spreekt hij, waarmee zich de Christen niet enkel vleien, maar waarop hij onbetwijfelbaar rekenen mag: van een eigen persoonlijk bezit is het land, waarvan de kaart nog nooit door een sterfelijke hand is getekend en toch reeds de naam en het beeld zelfs onwillekeurig dit rusteloos hart met sneller dagen doet kloppen. Immers bij dat woord "in de hemelen" richt zich het oog van uit dit land van de diepe schaduw naar boven en al hebben wij het sinds lang reeds verleerd, die hemel in beperkt plaatselijke zin juist boven onze hoofden te zoeken, dit weten wij voor het minst even goed, dat hij nergens op deze lage aarde gevonden wordt."In de hemelen", het is of al wat licht is en liefde en leven, in dat meervoud voor ons schemerend oog op een enkel punt zich samen trekt en soms althans zouden wij met onze blik wel door dat geheimzinnig gordijn willen boren, door Gods eigen hand als met gouden sterren gestikt en nu in die hemel een erfenis voor de Christen bewaard: wat dat zegt, nee, u kunt het niet beseffen, die geen andere bezittingen kent, dan waarvan de waarde in gangbare munt kan omgezet worden, maar u weet ervan te spreken, die in waarheid u vreemdeling op een aarde voelt, waar wel beschouwd alles geleend en niets uw eigendom is. Een erfenis in de hemel; reeds het denkbeeld heeft iets, dat tegelijk verrast en verbijstert, maar hoeveel krachtiger spreekt het nog, wanneer wij aan de hand van de apostel die erfenis vergelijken met alles wat de aarde aan haar kinderen biedt! Sta een ogenblik stil en leen het oor aan de drieklank in de tekst, het lievelingswoord van de hervormer martelaar Jan Huss en van zo velen, die met hem reeds in de hoop zalig geworden zijn. Onverderfelijk, dat kan wel het minst van enige erfschat hier beneden gezegd worden. Al wat leeft, het groeit op, de dood tegemoet; geen band zo innig, die niet door de tand van de tijd wordt doorknaagd, of door de hand van de dood wordt verscheurd. Het woord onverderfelijk staat alleen boven de ingang

van de stad van de erfenis als met gouden letters te lezen. Een eeuwige rust een eeuwige vreugde, een eeuwige lente, voeg die ene trek bij het beeld van wat u hoogs en heerlijks u voorstelt en ziet hoe het of eenmaal aanvangt in hoger glorie te blinken. Onverderfelijk blijft tot in de verste toekomst de schat en daarbij onbevlekkelijk. Hier beneden, wie weet het niet, geen licht zonder schaduw, geen paradijs zonder slang, geen vrucht zonder worm, geen held in de geestelijke strijd zonder wond of nederlaag. Maar daarboven, geen boom van de verzoeking naast de boom des levens geplant en nergens aan de maaltijd van de verlosten een enkele spijs, waarbij een "raak niet, smaak niet, roer niet aan" staat te duchten. Onrecht geschiedt er niet; onkruid gedijt er niet; ondeugd belaagt er niet. U kunt er oprecht zijn als de duiven, zonder dat voorzichtigheid als van de slangen gevorderd wordt en uit het hemels "Onze Vader" is het: vergeef ons onze schulden" ten eeuwigen dage verbannen. Geen enkele smet kleeft meer het priesterkleed aan, waarin God zijn erfgenaam hult en de erfenis zelf, zij mag in de volste zin van het woord de naam van onverwelkelijk dragen, dat is niet slechts eeuwigdurend, maar altijd even schoon en ook in dit opzicht het tegendeel van wat overal de aarde vertoont. Plaats in uw verbeelding het geteisterd woud van de herfst tegenover de bloesemsneeuw van het voorjaar en u heeft het beeld van het ondermaanse, ja ook straks van uzelf aanschouwd. Maar daarboven, nog eens, van de boom des levens valt het gebladerte niet af; van het huis van de Vader worden de fundamenten niet wrak; van de stromen van de zaligheid drogen de bronnen niet op. Waartoe meer? Zeker, het drievoudig "en" van de tekst bevat slechts een grote ontkenning: maar al wisten wij ook niets anders, dan dat daarboven de eerste dingen voorbij gegaan zijn, reeds het indenken daarvan alleen doet ons het woord van een godvruchtig schrijver uit vroeger tijden verstaan en herhalen; in deze wereld worden onze ogen nog gehouden, dat zij niet naar hartelust de glans van de zaligheid zien; de wereld is als een kamer vol rook, hinderlijk vaak voor de ogen. Maar als de Heere ons verlossen zal van alle kwaad, dan zullen wij verhelderde ogen ontvangen, om de rijkdom van Gods erfdeel te zien en zijn heerlijke klaarheid zal ons van alle zijden omstralen. Heere, veel heeft U mij geschonken door het geloof, maar meer zult U geven, wanneer ik tot U mag komen. Ja Amen, kom haastelijk, o Heere!

Wat Hem, als het hoofd van de gemeente, in Zijn opstanding te beurt valt, daarin deelt de gemeente, die zijn lichaam is. Immers, aldus is het de wil van de Vader, dat als wij in Christus Zijn kinderen zijn, wij ook medeërfgenamen zijn met Hem, erfgenamen van een onverderfelijke, onbevlekkelijke en onverwelkelijke erfenis. Een onverderfelijke, onbevlekkelijke, onverwelkelijke erfenis! Wat dat zegt, mijn lezers, voor mensen levende in een wereld, waar alles, ook het schoonste en liefste, op zijn beurt kwijnt, vervalt en vergaat, waar de zonde ook het beste en heiligste besmet en waarop het paradijs voor goed heeft uitgebloeid, dat zullen zij het best voelen, die het meest van deze voorbijgaande wereld gehoopt en daarom het droevigst teleurgesteld geworden zijn. Dat op deze wereld, die met haar begeerlijkheden voorbijgaat, de tijden immer slechter en droeviger worden is de algemene klacht, waarvan wij de gegrondheid en de oorzaken nu niet zullen onderzoeken. Zeker is het, dat door het profetisch woord aan de gemeente Gods zware tijden zijn voorspeld. Tegelijk met haar uitbreiding, moet zich, om haar als door vuur te louteren, de geest van het kwaad tot hoger en stouter openbaringen ontwikkelen en meer en meer de gerichten tarten en verhaasten van Hem, naar wiens komst de gemeente verlangend, ja meer en meer smachtend zal uitzien. Maar ook zal Hij komen zoals geschreven staat: nog een beetje tijd en die te komen staat zal komen en niet vertoeven. En als verschrikkelijk zijn zullen de tijd van de afval, de tijd van de openbaring van de mens van de zonde, de zoon van het verderf, "wiens toekomst is naar de werking van de satan, in alle kracht en tekenen en wonderen van de leugen en in alle verleiding van de onrechtvaardigheid in degenen, die verloren gaan; " als verschrikkelijk zullen zijn de tijden van de laatste strijd, de laatste vervolging en de laatste

loslating van de bozen de allerlaatste tijd zal een zalige tijd zijn, door de verschijning van de toekomst van Hem, die alle boze macht verdoen en teniet maken zal en aan het hoofd van Zijn gemeente, over al Zijn en haar vijanden triomferen. Ook dit heerlijk uitzicht is geworteld in de zekerheid van Zijn opstanding uit de doden. Die gezegd heeft: "Ik ben dood geweest in Ik leef! " die heeft ook gezegd, die herhaalt door alle eeuwen "Ik kom! " En zo Hij vertoeft, het is om de zaligheid te bereiden, die geopenbaard zal worden in de laatste tijd en bewaard is voor hen, die Hij door Zijn opstanding heeft wedergeboren tot een levende hoop. Wedergeboren. Het hart van de mens is een door de zonde kwijnend, door de zonde vrezend, door de zonde bezwijkend hart. Het is "dood door de zonde en misdaden; " het ware leven is daarin uitgeblust en verwoest. Geen leven in God meer hebbend, heeft het ook geen kracht ten goede. Geen hoop hebbende, heeft het ook geen liefde. Maar Jezus Christus overgeleverd "voor zijn zonden, opgewekt tot zijn rechtvaardigmaking" is de opstanding en het leven van de mensen; daardoor dat Hij hem een levende hoop van het leven in het hart stort, in het hart gereinigd door Zijn bloed. Daarom zegt de apostel: "God heeft ons wedergeboren tot een levende hoop, door de opstanding van Jezus Christus uit de doden. Het nieuwe leven van onze ziel in Hem is een leven van levende hoop. Ja, de opgestane Christus, die door Zijn opstanding Zijn verlossingswerk beide voltooit en bezegelt, is een bron van het leven. Die in Hem gelooft, zijn ziel leeft op uit de dood, zoals eenmaal zijn dood lichaam uit de doden zal opstaan. Hij is "uit de dood overgegaan in het leven." Het opstandingsleven, dat eenmaal ook het lichaam bezielen zal, is reeds daar in de ziel die, door de gemeenschap aan Zijn dood voor de zonde, komt tot de kracht van Zijn opstanding. Die de zonde afsterft met Hem, begint van stonde aan met Hem voor God te leven. Nog is het niet het volle genot van de onverderfelijke en onbevlekkelijke en onverwelkelijke erfenis, die in de hemelen bewaard is; nog is het niet de zaligheid, die bereid is om geopenbaard te worden in de laatste tijd, maar reeds is er meer dan de belofte van deze dingen, reeds is er een leven in de ziel, dat de bewustheid heeft van zijn eeuwigheid, van zijn heilige kracht in de strijd tegen de zonde en een voorsmaak genieten mag van elke zaligheid en elke heerlijkheid, waarvoor het vatbaar is. Wel mag de apostel, wie al deze eeuwige vruchten van de opstanding van Jezus Christus uit de doden tegelijk voor de geest staan, de gemeente opwekken om de God en Vader van onze Heere Jezus Christus daarvoor te loven en te zegenen. Immers is het Zijn eeuwige liefde, Zijn grote barmhartigheid, waaraan een zondig mensdom de onuitsprekelijke gave van de Zoon verschuldigd is, in wie de gemeente heeft het eeuwige leven door het geloof. Immers is het Zijn duizendmaal, ook door de gelovigen, weer verbeurde genade, die de onverderfelijke en onbevlekkelijke en onverwelkelijke erfenis in de hemelen bewaart, voor hen, die in hun uiterste zwakheid alles behalve in staat zijn ze te bewaren, die ze door hun zonden en ongetrouwheid wel duizendmaal verliezen zouden. Immers is het Zijn kracht, die hen, die zichzelf slechts kunnen overgeven, bewaart tot de zaligheid, die bewaard, die bereid is om geopenbaard te worden in de laatste tijd. Immers is het Zijn grote barmhartigheid, Zijn eeuwige kracht, die de hoop in hen levendig houdt en hun geloof niet doet ophouden. Ja, geloofd zij de God en Vader van onze Heere Jezus Christus, die naar Zijn grote barmhartigheid doodschuldige zondaren heeft wedergeboren tot een levende hoop, door de opstanding van Jezus Christus uit de doden! Geloofd, luide, geloofd en gezegend in de gemeente, voor wie de heerlijkste erfenis is en die voor haar bewaard wordt in Zijn kracht. Elk looft mee die gelooft.

Voor u, die onder de tegenwoordige bestrijdingen en verzoekingen (vs. 6), in de kracht van God (Efeze. 1: 19; 3: 7, 20) bewaard wordt (Fil. 4: 7 door het geloof, dat een vaste grond is van de dingen, die men hoopt enz. (Hebr. 11: 1), tot de zaligheid (Hoofdstuk 5: 10 Joh. 10:
17: 11. 1 Thessalonicenzen. 5: 23 v. 2 Tim. 4: 18), die, als reeds volkomen teweeg gebracht (MATTHEUS. 22: 4), bereid is, om geopenbaard te worden in de laatste tijd (Hoofdstuk 4: 7; 5: 1

Met de uitdrukking "de God en Vader van onze Heere Jezus Christus" is het persoonlijk voorwerp, dat geprezen wordt, dubbel genoemd, maar zo, dat de beide uitdrukkingen met één artikel staan. Die God is bedoeld, die voor ons slechts zo God is, dat Hij tegelijk Vader van Jezus Christus is; en zo wordt Hij genoemd, omdat de genadegiften, in het volgende genoemd, van Hem zijn uitgegaan alleen als van hen Vader van Jezus Christus.

Is in Efez. 1: 3 God daarom gezegend of geprezen, omdat Hij ons gezegend heeft met hetgeen wij door Hem bezitten, hier wordt Hij geloofd, omdat Hij ons in een nieuw leven gebracht heeft, dat een leven van de hoop is. Het woord "wedergeboren" geeft te kennen, wat God aan ons heeft gedaan als een herhaling van de handeling, die ons in het leven heeft gesteld. In het midden van dit leven heeft Hij ons een nieuw leven doen aanvangen, dat nu in de door geboorte ons ten deel geworden natuurlijke levensstaat ons waar en eigenlijk leven is; en dit nieuwe leven, welks begin ons God door middel van de door Hem teweeg gebrachte wedergeboorte heeft geschonken, is een leven van de hoop. Als de apostel deze een "levende" noemt, staat dat tegenover een hoop, die ijdel is. Zij heeft leven, waardoor zij zich zal verwezenlijken en dus de zekerheid van haar verwezenlijking in zichzelf, terwijl bij een andere hoop, die de mens zichzelf opdringt, ten hoogste de mogelijkheid van verwezenlijking bestaat. Vanwaar de hoop, in welk bezit wij door onze wedergeboorte zijn gekomen, zo’n leven heeft, zegt de bijvoeging: "door de opstanding van Jezus Christus uit de dood". Het leven van de opgestane, dat wij ten gevolge van onze wedergeboorte in ons hebben, brengt de in ons wonende, door God gewerkte hoop tot het wezenlijk goede teweeg, als die zich onderscheidt van elke hoop, die de kracht en zekerheid van haar verwezenlijking niet in zich bezit, maar waarbij slechts de mogelijkheid van vervulling bestaat. Omdat nu "hoop" niet de aard van ons hopen is, maar het goed, dat wij daardoor bezitten, dat ons toekomstig bezit vanwege de zekerheid als reeds aanwezig toe-eigent, kan naast het "tot een levende hoop" nog het nadere, dat eveneens van het werkwoord "heeft wedergeboren" afhankelijk is, geplaatst worden: tot een onverderfelijke en onbevlekkelijke en onverwelkelijke erfenis". Tot een bezitten, dat wij als ons deel ten eigendom moeten hebben, heeft God ons wedergeboren; wij hebben het als wedergeborenen reeds in de vorm van de hoop en wij verkrijgen het in eigendom, als de hoop tot verwezenlijking komt ("zolang wij hier beneden zijn, hebben wij een levende hoop; is onze pelgrimschap ten einde, dan wordt zo’n hoop tot bezitten van de beloofde erfenis Die tot het aardse leven intreedt, treedt daarmee de verwachtingen in, waarvan het de vraag is, of zij verwezenlijkt zullen worden. Die door de wedergeboorte het nieuwe leven intreedt, leeft voor een hoop, die de kracht en zekerheid van haar verwezenlijking in zichzelf draagt. En weer, die het aardse leven intreedt, die verkrijgt daardoor aanspraak op hetgeen desgenen is, die hem heeft voortgebracht; maar het is een twijfelachtig en vergankelijk bezit. Die daarentegen door wedergeboorte het nieuwe leven intreedt, die is daardoor een recht gegeven of hetgeen van die God is, die hem heeft doen worden (Rom. 8: 17) en dit is een bezitting, die niet vergankelijk is, zoals de dingen van de schepping, aan geen besmetting onderworpen, zodat het door vermindering zijn frisheid zou kunnen verliezen ("onverderfelijk" betekent, dat de hemelse bezitting vrij is van de kiem van vergankelijkheid en verstoring, die al wat aards is in zich draagt; het "onbevlekkelijk" ontkent de mogelijkheid van besmetting door van buiten aankomende zonden en het "onverwelkelijk", zelfs de voorbijgaande verandering, die de schoonheid van de aardse natuur ten minste tijdelijk doet verloren gaan.

En die gaat ook voor hem niet verloren voordat hij die in bezit kan nemen, zoals voor de Zoon van een aardse vader de bezitting, waarop hij hoopt, vroeger verloren kan gaan: "die wordt in de hemelen voor hem bewaard". Het leven van de heerlijkheid dat die bezitting uitmaakt, staat van de tijd, dat Christus tot God is heengegaan, daar, waar Hij is, voor de Zijnen gereed,

opdat die hun ten deel wordt, als Hij Zich weer openbaart. Met het "u" wendt de apostel zich in zijn aanspraak tot de lezers, omdat Hij datgene, waarom hij God prijst, hier in het bijzonder wil toeëigenen, opdat het hun tot vertroosting zij. Hij zegt het dus tot hen, dat zo'n erfenis voor hen bewaard is; en van hen zegt hij nu verder, dat zij in die goddelijke macht door het geloof tot die zaligheid bewaard worden, die bereid is om geopenbaard te worden in de laatste tijd; een bewaring, die de tweede zijde is tot beveiliging van de erfenis.

Als de bewaring van de erfenis voor de Christen in de hemel niet vruchteloos zal zijn, moet bij de zwakheid van de geloofsstaat een bewaring van de Christen op aarde voor de erfenis mee plaats hebben, vooral bij degenen, die, evenals de lezers, in de staat van de bestrijding, gevaar lopen te bezwijken bij de verzoeking tot afval van de staat van het geloof en van de zaligheid; het middel nu tot zo'n bewaring van de Christen voor de erfenis is geloof, geloof, dat naar zijn meest inwendig wezen niet hoeft te zien, dat dus ook door de droevige toestand van het heden niet wordt ontmoedigd of afgeschrikt, om vast te houden aan de aanwezige zaligheid tot zeker handgeld en onderpand van de latere volle verwezenlijking van de zaligheid. Het geloof zou weliswaar geen onfeilbaar middel van bewaring zijn, als deze bewaring niet geschiedde uit Gods kracht. Het geloof kan daarom de Christen zo veilig bewaren voor de latere zaligheid, omdat het niet een toestand is door de mens teweeg gebracht, maar, zowel in zijn eerste ontstaan, als ook in zijn blijvend aanwezig zijn, werking is van de macht van de genade van God. Als doel van de bewaring noemt de apostel de zaligheid. Het woord van de grondtekst betekent eigenlijk redden en Petrus kiest dit woord, omdat hij tegenover de staat van het lijden, waarin de lezers zijn, het verkrijgen van dat doel bepaald wil voorstellen als volkomen ontheffing van het bezit van die zaligheid van alles, wat ten gevolge van het tegenwoordige behoren tot deze wereld en deze wereldorde daaraan zondigs kleeft en van het kwaad, dat het kan overkomen; maar inderdaad is met "redding", niet anders bedoeld dan die erfenis, waarvan vroeger sprake was en dus is de vertaling "zaligheid" zeer juist. Die staat reeds nu bereid in de persoon van de verheerlijkte Christus, die hoeft niet eerst te worden, maar die is reeds aanwezig en wel zo aanwezig, als die eens geopenbaard zal worden; alleen is deze laatste daad nog slechts nodig.

Het woord door bewaren vertaald, zegt eigenlijk "wachten uitzetten", om een plaats te beveiligen, of een persoon te bewaren (2 Kor. 11: 32). Het tekent ons Gods machtige en getrouwe zorg voor de Zijnen, waardoor Hij hen als het ware bewaakt, om te voorkomen, dat zij door hun geestelijke vijanden overwonnen worden, of dat hun enig onheil wordt toegebracht, dat aan hun zaligheid nadelig zou kunnen zijn. Zij worden bewaard in of door de kracht van God, die ten enenmale onverwinbaar is en waartegen niemand zich verzetten kan. Het middel is het geloof; door het geloof, dat is, door het onderhouden en vermeerderen van het geloof. Het vruchtgevolg is het zekere deelgenootschap van de eeuwige zaligheid, die reeds bereid en in gereedheid gebracht is, om hun in het openbaar te worden toegewezen in de grote dag.

Reeds hebben wij aan de hand van Petrus de blijde hoop van het geloof in haar vaste grond en haar liefelijke glans leren kennen. Maar wat waarborg, zo zijn wij schier onweerstaanbaar geneigd hem te vragen, dat dit uitzicht ook voor ons, zovelen wij geloven, onbetwijfelbaar in vervulling zal gaan? Het is, als had de apostel die bedenking voorzien, zozeer haast hij zich ons een vaste, ja, let wel, een dubbele waarborg van de ontsloten verwachting te geven. Aan de ene zijde de erfenis wordt bewaard voor de erfgenaam."Die in de hemelen bewaard wordt voor u" voegt hij er als ter geruststelling bij voor die vreemdelingen, die misschien niet al te veel reden hadden om hun aardse schat in eigen of anderer handen volkomen veilig te achten. Werkelijk kan men hier beneden zich een rijke erfenis toegedacht zien, zonder volkomen

zekerheid dat die ons ook eindelijk toebedeeld zal worden. De hand, die haar bewaart, kan uw Schat nog ontvreemde; de vuurvlam kan papier van schier onschatbare waarde verteren en de geldcrisis. Maar de hemel, ziedaar de schatkamer, waarvan de ingang door geen rover kan worden opengewrongen: een erfenis, die nog over zal blijven, als de vlam van de laatste wereldbrand de laatste afdruk van het Testament heeft verschroeid. En meer nog aan de andere kant: de erfgenaam wordt bewaard voor de erfenis."Die in de kracht van God bewaard wordt door het geloof tot de zaligheid; " menig van onze kent de klank van dat apostolische woord sinds lang; maar heeft nog ooit iemand naar waarde de vastheid geroemd van de waarborg ons hier in de hand gegeven? Bleven wij uitsluitend of voornamelijk aan eigen krachten overgelaten, waar is de gelovige, die zichzelf kent en dan nog verder een rustig uur zou beleven! Helaas, een riet zijn onze krachten, een strohalm onze moed; heden zijn wij anders dan wij gisteren waren, morgen zullen wij misschien nauwelijks in zijn armoede de rijke van heden herkennen. Maar in Gods kracht, wie voelt het niet, met dat ene woord verandert geheel de zaak van gedaante, staat niet alleen onze zaligheid, maar de eer van Gods macht en trouw bij deze zaak op het spel; wij kunnen voor de uitkomst gerust zijn. Dat er van de Evangelische leer aangaande de volharding, liever nog de bewaring van de heilige een jammerlijk misbruik gemaakt wordt is van algemene bekendheid en wee de mens, die de hoogste troost van het geloof tot een slaapdrank voor het geweten misbruikt! Maar de waarheid zelf staat niettemin van Gods zijde onbewegelijk vast en dat de bewaring hier bedoeld in geen deel werktuigelijk, gedwongen als buiten en ondanks onszelf geschiedt, de apostel zelf wijst het aan; waar hij er uitdrukkelijk bijvoegt "door het geloof"; het geloof, dat, o zeker een gave, maar niet minder een plicht een daad, ja, de eigenlijke, de enige levensdaad is van de oprechte discipel van de Heere. Welnu, door dat geloof bewaart God de erfgenaam van de hemel voor het goede deel, dat hem wacht; ja ook dat geloof zelf, het wordt door Hem onophoudelijk bewaard, versterkt en vermeerderd. Hoe zou het zonder dit ook mogelijk zijn, dat het zalig einde werd bereikt, waarnaar de ziel zo lijdend kan smachten? Er is, ja wellicht, een vonk van het leven van God, in uw hart, maar ach, de aardse zorgen verdoven haar, de onreine assen bedekken haar, de vijandige voeten vertreden haar en het kan daarbinnen zo kil, zo donker, zo bijna hopeloos zijn. Toch behoudt God, naar een zinrijk profetenwoord, Zijn werk in het midden van de jaren. Hij beschermt het vonkske daarbinnen als met Zijn machtige hand; Hij voert u niet slechts uit, nee midden door de dood op Zijn tijd weer op tot het leven en verlost uit zes benauwdheden niet om u in de zevende te laten vergaan en bezwijken. Maar zo is het dan duidelijk: de Christelijke hoop kan niet falen, want iedere gave van God op het hoogste levensgebied is van zijn kant tegelijk onderpand en profetie van schoner en beter; dit leven staat voor het geloof tot het volgende als de Schrift van het Oude tot die van het Nieuwe Verbond en de zekerheid van onze toekomst is door niet een enkele van onze deugden, maar te meer door al de deugden van God, zoals door Zijn eigen beloften gewaarborgd. Wij drijven, ja op een onstuimige zee en slechts een dunne plank schijnt ons van de donkere afgrond te scheiden, maar werkelijk is die plank ondoordringbaar, niet van rottend hout, maar van ijzer; het kompas wijst de veilige koers; het roer is in de hand van Gods almacht, de kust tekent reeds in de morgenschemering van verre zich af en aan de oever staat een, de Zoon des mensen gelijk. Wees gegroet, land van de erfenis, straks komen zij aan, die u wenkt! Och, wat kwellen we ons nog langer, Christenen, om het heden, dat reeds voor onze ogen voorbijgaat en tellen het morgen niet mee, dat met ieder ogenblik nadert? Zingen we veel liever, al is het niet zonder tranen.

Alles, wat u nodig is, Zal toch zeker eenmaal komen; d’Ochtend uit de duisternis, het Vredeseiland uit de stromen. Zo g’ in het Testament mag staan, Kan u d’ erfenis niet ontgaan.

a) In welke laatste tijd u zich verheugt, in hoop en u verheugen zult als die zal zijn geopenbaard (Kol. 3: 4. 1 Joh. 3: 2 met vrolijk gejuich (Openb. 19: 7), b) nu een tijdje en in betrekkelijk geringe mate (Hoofdstuk 5: 10. 2 Kor. 4: 17 (zo het nodig is naar de raad van God) (Hoofdstuk 3: 17) bedroefd zijnde door menigerlei verzoekingen (Hebr. 12: 11 Joh. 16: 20 vv. Jak. 1: 2) en wel daarom door zovele verzoekingen, opdat u daardoor beproefd zou worden.

Rom. 5: 3 Jak. 1: 2 b) Hebr. 10: 37. 1 Petr. 5: 10

Hij wil hun tonen wat een vrucht uit de hoop van het heil ontkiemt en groeit, namelijk de vreugde in de Heilige Geest, waardoor niet alleen de bitterheid van het lijden wordt verzacht, maar waardoor alle treurigheid wordt overwonnen. Overigens weten de ongelovigen beter uit ervaring dan het zich met woorden laat beschrijven, hoe vreugde en treurigheid vaak in hen verbonden zijn. Zij zijn geen blok hout; zij zijn niet verstompt en verhard voor menselijke gewaarwordingen, zodat de smart hen niet zou pijnen, de gevaren hen niet verschrikken, de ontberingen hen niet kwellen, de vervolgingen hen niet zwaar en hard zouden vallen. En toch houden zij niet op zich te verblijden. De vreugde overwint de treurigheid, zonder die nochtans geheel te vernietigen.

a) Opdat volgens goddelijke bedoeling Ge 22: 1 de beproeving van uw geloof (Jak. 1: 3), die veel kostelijker is dan van het goud, dat vergaat en ondanks dat vergankelijke door het vuur beproefd wordt, dus belangrijk genoeg wordt geacht, om het aan het reinigend vuur over te geven en daardoor van hetvuil, dat het aanhangt, te louteren (Openb. 3: 18), bevonden wordt te zijn tot lof en eer en heerlijkheid, die u ten deel zal worden in de openbaring van Jezus Christus, als Rechter van de wereld (2 Thess. 1: 5 vv. 1 Kor. 4: 5 1. 5 1Co Rom. 2: 7 en 10).

Jes. 48: 10. 1 Kor. 3: 13. 1 Petr. 4: 12

Dat is ware vertroosting, zoals de apostelen gewoon zijn te vertroosten. Zij spreken niet van aardse vrede, van rust, van genot van de wereld, maar het tegendeel, namelijk dat de Christenen wel moeten bedenken, dat zij het niet beter zullen hebben dan alle heiligen, die er ooit zijn geweest en dat de Heere, het Hoofd van alle heiligen, zelf gehad heeft: droefheid, strijd, treurigheid, angst, nood enz. Ik geef, zegt hij, geen lichamelijke vertroosting; het is geen schade, dat u uitwendig ongeluk moet hebben; gaat slechts moedig voort en houdt vast; denkt niet hoe u van het ongeluk bevrijd zult worden, maar denk: mijn erfenis is reeds gereed en aanwezig, het is om een korte tijd te doen, het lijden moet snel ophouden. Zo moet men de vertroostingen met het tijdelijke opheffen en de eeuwige daarentegen voorstellen, die wij in God hebben. Ook moet worden opgemerkt, dat de apostel niet tevergeefs er bijvoegt: "als het nodig is", want er zijn vele mensen, die de hemel willen bestormen en er snel willen binnenkomen, daarom leggen zij zichzelf een kruis op naar hun eigen goeddunken. Dat wil God niet hebben, dat u uzelf een kruis naar eigen mening kiest, maar wij moeten afwachten, wat God ons oplegt en toedeelt, zodat wij gaan en volgen zoals Hij ons leidt. Is het nodig, d. i. als God het zo schikt, dat u troost moet ontvangen om de belijdenis van uw geloof neemt het dan aan en vertroost u met hetgeen Petrus hier zegt, dat namelijk de droefheid een kleine tijd zal duren, maar de zaligheid, waarin u u moet verheugen, eeuwig.

De apostel noemt het lijden, dat de door de wereld vervolgde en door de zwakheid van het vleses gedrukte kerk moet verduren "verzoekingen", omdat de duivel daardoor de Christenen tot afval wil brengen en hun de hemelse erfenis wil ontrukken. Er zijn nu velerlei

verzoekingen, niet van enen, maar van velerlei aard, die de erfgenamen van de hemels overkomen in deze wereld, zoals dan ook Paulus in 2 Kor. 11 een lange lijst van zijn verzoekingen moest maken en de zwaarste is, die in 2 Kor. 12: 7 wordt genoemd. Waarom dat zo moet zijn, waartoe naar Gods wil het lijden, dat Hij toezendt, ons moet dienen, zeggen de woorden van vs. 7. Het is de eigenschap van het geloofs, het eeuwige, waarachtige goed, de hemelse erfenis aan te grijpen en vast te houden tegen alle tegenkanting van onze natuurlijken mens, die aan het zichtbare en tijdelijke vasthoudt; deze eigenschap van het geloofs heeft bevestiging nodig. In de velerlei aanvechtingen, die verduisteren wat in de hemel is en verblindend helder maken wat in de wereld is, moet het geloof als rechtschapen, als waar, als echt geloof bevonden worden. In de verzoeking moet van de gelovigen afvallen wat nog van de wereld aan hen is, blijder en schoner tevoorschijn treden wat zij hebben van hemelse bezitting. Reeds in het Oude Testament (Job 23: 10 Spr. 17: 3 Ps. 66: 10 Zach. 13: 9 Mal. 3: wordt deze geloofsbeproeving vaker vergeleken met het smelten en beproeven van het goud. Het onreine scheidt zich bij het smelten van het goud af en het schittert dan in zuivere, echte glans. Acht men echter het vergankelijke goud de moeilijke beproeving door het vuur waardig, om zich in zijn kostbaarheid te verheugen, hoeveel kostelijker zal dit geloof, dat in het vuur van de verzoeking beproefd is, bevonden worden, het geloof, welks inhoud de onvergankelijke erfenis is, welks grond het eeuwig blijvende, beproefde en doorlouterde (Ps. 7; 19: 11) Woord van God is. Reeds hier op aarde vangt het aan, dat het geloof, in de verzoeking beproefd, kostelijk bevonden wordt; maar pas in de laatste tijd, pas als ons geloof in het vuur ook van de laatste verzoeking proefhoudend gebleken is, zal zijn kostelijkheid geheel aan het licht komen. Terwijl het geloof nu nog in de ogen van de wereld iets verachts is en zonder waarde, de heerlijkheid, die het heeft een geheel verborgene en het lijden, waarin het geoefend wordt een schande (1 Kor. 4: 9, 13) zal ten tijde van de openbaring van Jezus Christus aan de bevestigde gelovigen openlijk lof en eer en heerlijkheid overkomen; lof uit de mond van de rechtvaardige Rechter, eer voor het aangezicht van God de hemelse Vader, heerlijkheid en gemeenschap met Jezus Christus, de nu geopenbaarde Heere van de heerlijkheid.

Het geloof, dat niet beproefd is, moge een waar geloof zijn, maar het is een klein geloof en het zal waarschijnlijk dwergachtig blijven, zolang het zonder beproevingen blijft. Het geloof is nooit zo welvarend als wanneer het tegenstand ontmoet; stormen moeten het opvoeden en bliksemstralen moeten het verlichten. Als er windstilte op de zee heerst kunt u de zeilen spannen zoveel u wilt, het schip beweegt zich niet naar de haven, want op een slapende zee slaapt de ziel ook. Laten de winden waaien, laten de wateren beroerd worden, hoewel de mast kraakt onder de druk van de volle gezwollen zeilen, dan juist stevent het schip rechtstreeks naar de gewenste haven. Geen bloemen zijn zo liefelijk blauw van kleur als de bloemen, die aan de voet van een ijsberg groeien; geen sterren blinken zo helder als de sterren, die aan de hemel van de polen schijnen; geen water smaakt zo zoet, als het water, dat uit het woestijnzand ontspringt en geen geloof is zo kostbaar, als het gehoor, dat in tegenspoed leeft en overwint. De beproeving van het geloof werkt ondervinding. U zou uw eigen zwakheid niet gekend hebben, als u de rivieren niet had moeten doorgaan; en u zou Gods macht nooit gekend hebben, als u in de watervloeden niet ondersteund was geworden. Hoe meer het geloof beproefd wordt, hoe meer het in vastheid, zekerheid en kracht toeneemt. Het geloof is kostelijk en kostelijk is ook zijn beproeving. Maar dit moet evenwel de jonge gelovigen niet ontmoedigen. U zult genoeg beproevingen hebben zonder ze te zoeken; de volle maat zal u op de juiste tijd toegediend worden. Intussen, als u nog niet over de vruchten van een lange ondervinding kunt spreken, dank God voor de genade, die u bezit; prijs Hem voor de trap van heilig vertrouwen, die u bereikt heeft; wandel volgens deze regel en u zult dagelijks meer

Gods zegen ondervinden, totdat uw geloof bergen zal verzetten en onmogelijkheden zal overwinnen.

Die Christus Jezus u, die uit de heidenen (vs. 1) tot Hem bekeerd bent, in onderscheiding van ons, die uit de kinderen van Israël in Hem gelovig zijn geworden (2 Petrus 1: 16 v. Hand. 36 vv. 2 Kor. 5: 16. 1 Joh. 1: 1), niet met uw lichamelijke ogen gezien heeft en nochtans liefheeft (Joh. 20: 29). Waarin u nu, in deze tijd van de genade, nu wij allen nog samen eerst in geloof wandelen en niet in aanschouwen (2 Kor. 5: 7), hoewel Hem niet ziend, maar gelovend, u verheugt in het vooruitzicht, dat Hij Zich eens aan u zal openbaren en u Hem dan zult zien (Openbaring 1: 7), met een onuitsprekelijke en heerlijke vreugde, een, die in de taal van deze wereld niet is uit te drukken (2 Kor. 9: 15) en het wonderbaar gevoel van enkel heerlijkheid, waartoe u komen zult (1 Joh. 3: 2), in zich heeft (Hoofdstuk 4: 13).

Verkrijgend het einde van uw geloof, waarop het als op zijn doel is gericht, namelijk de zaligheid van de zielen in het bezit van de onverwelkelijke kroon van de eer (Hoofdstuk 5: 4 Rom. 6: 22).

"U heeft Hem niet gezien", schrijft een, die Hem gezien heeft en wiens liefde tot Hem (Joh. 15 vv.) van die tijd dagtekent, waarom het Hem zeer ter harte gaat, dat zij Hem liefhebben zonder Hem te hebben gezien. Nu is echter ook voor Hem evenzeer als voor de lezers het heden een tijd niet van aanschouwen van Jezus Christus, maar integendeel van geloof in Hem. Tegenover dit heden staat echter een toekomst, waarbij het geloof in aanschouwen eindigt. Dan heeft de voltooiing van de zaligheid plaats en die nu deze verkrijgt verheugt zich met een vreugde, die te groot is om uitgedrukt te worden met de menselijke taal, die voor deze tijd gegeven is en die een heerlijke is, in zoverre zij een zalige is geworden, in tegenstelling met de toestand, toen men door verzoekingen in gedurige moeite was. Zij, die het einde van het geloof, de prijs van de overwinning na de zegerijk doorstane strijd verkrijgen, zien dan hun zielen gered en komen tot eeuwig leven, dat is het wat de apostel met "zaligheid van de zielen" bedoelt.

De vreugde van de wereld blijft altijd minder dan de uitdrukkingen, waarin daarvan wordt gesproken en gezongen; het tegendeel is waar van de vreugde van de Christen.

Er is iets wonderspreukigs in dit heerlijk apostolisch woord, wat bij het eerste horen onwillekeurig meer weerspraak, dan dadelijk weerklank ontlokt. Dat men iemand zien kan en nochtans niet liefhebben, laat zich dagelijks opmerken; dat een vurige liefde uit een gedurige aanschouwing geboren kan worden, het heeft evenmin iets, wat verwondering wekt; maar dat men zelfs iemand liefhebben kan, die men nooit met eigen oog heeft aanschouwd, dat schijnt al zeer onmogelijk. En inderdaad, het mocht zelfs ten aanzien van onze Heere overdreven heten, als Hij niets anders was, dan het ongeloof van onze eeuw van Hem maakt en zo reeds lang had opgehouden tot Zijn gemeente in persoonlijke betrekking te staan. Maar het tegenovergestelde wordt zowel door het Evangelie van de Schriften als door de levenservaring van iedere Christen verkondigd en de sleutel tot het schijnbaar onoplosbaar raadsel ligt in het woord: "hoewel niet ziend, maar gelovend." Zo was het met de verstrooide Christenen, aan wie dit schrijven gericht was en die op de apostolische getuigenis de Heere hadden aangenomen, zonder dat zij Hem zelf gezien hadden in menselijk vlees. Maar is het in de grond van de zaak wel anders met ons, zo velen wij levende leden zijn van het geestelijk lichaam van Christus? Ook wij aanschouwen met het oog van de zinnen Zijn heerlijkheid niet, maar in de spiegel van het Evangelie klinkt Zijn beeld ons vriendelijk tegen. Wij ontdekken het in talloze proeven en ervaren het telkens opnieuw, dat Hij gisteren, heden en eeuwig

dezelfde is; wij mogen Hem de onze noemen in de rijkste zin van het woord en wij verblijden ons in Zijn gemeenschap door een oprecht en levend geloof. Maar dat geloof, waar het werkelijk leeft in ons hart, is geen dode overtuiging van de waarheid; het is een levende Godskracht, die ons opheft tot, verenigt met en ontgloeit voor die Eéne en Eénige, in wie de ziel haar alles gevonden heeft; de blijdschap van het geloof kan niet nalaten een blijdschap van de liefde te worden. Hoe vaster ons geloofsoog op Christus ziet, te meer schoons en heerlijks ontdekt het in Hem; en al wat buiten Hem het hart kan doen ontgloeien van liefde, het treedt voor dat licht gedurig meer in de schaduw. Gelovige harten zijn als de zonnebloem, die niet slechts bij helder, maar ook bij treurig weer onophoudelijk naar dezelfde zon verlangt en smacht; en zoals de brandspiegel de zonnestralen, zo vangt de innerlijke levenservaring Gods heilbeloften in Christus op en zet daarmee het gemoed als in vlam. Het zalig bewustzijn, dat wij "hoe ellendig in onszelf, niettemin door de Heere gekend en geliefd zijn", doet daarbinnen een dankbare liefde ontwaken, die zelfs voor geen smartelijke offers terug treedt en, wordt ook het hart een tijdje, als het nodig is, door menigerlei beproeving bedroefd, nochtans verheft zich het weer, want de blijdschap in Christus is tegelijk een blijdschap van de hoop. Op "het einde van het geloof, de zaligheid van de zielen" richt zich telkens bij vernieuwing haar blik en zoals men soms, gebogen over een diepe bron, op een heldere dag de sterren aan de hemel kan zien, die men daarbuiten op een glansrijke hoogte niet waarneemt, zo aanschouwt het geloof nu en dan reeds hier beneden een wereld van heerlijkheid, waarvan ons vlees en bloed zelfs in de verte niet dromen. Zo wortelt de geestelijke blijdschap van de Christen gelijktijdig in het geloof, de liefde en de hoop, die de grote krachten zijn van het innerlijk leven. Hij gelooft, al begrijpt hij ook niet; hij heeft lief, al aanschouwt hij ook niet; hij hoopt, al geniet hij ook niet. Kan het nu anders, of hij moet in deze Heere zich verblijden met een onuitsprekelijke en, zoals er letterlijk staat, "verheerlijkte vreugde? " Ja, onuitsprekelijk blijft zij, die stille vreugd van het geloof en van de liefde, die althans nu en dan de verloste zondaar mag smaken; zij kan een weerschijn van bovenaardse heerlijkheid doen vallen zelfs op een bleek en lijdend gelaat en wat zal het zijn, als Hij, die men nooit zag en nochtans (Hij weet het?) heeft liefgehad, eens van aangezicht tot aangezicht aanschouwd wordt in al Zijn schoonheid! Wij kunnen het hier nog niet indenken, maar wèl mogen wij iedere Christen, die met Israël's klaagzangen uitroept: "de vreugd van onze harten houdt op", ten ernstigste vragen: Waarom ziet u droevig, u, die zoveel reden tot blijdschap heeft? Ziet u mogelijk te veel op uzelf en te min op de Heere; te veel op het vuur van de beproeving en te weinig op de hand, die uw geloofsgoud doorloutert; te veel op de mensen, die met hun schaduw het licht van omhoog voor u dekken en te zelden op de zon van uw ziel? Schuilt er ook enige zaken bij u en staat ook het geweten de blijdschap van uw hart in de weg, of werd allicht het verborgen gebed veronachtzaamd? Wat het zij, laat het zo daarbinnen niet blijven en heeft u de geloofsroem van Petrus ontleerd, maak de bede van David de uwe: "Geef mij weer de vreugde van uw heil." Zij zal verhoord zijn, als het blijkt, dat u ook dit grote woord heeft verstaan: "Hoop volkomen op de genade, die u toegebracht wordt in de openbaring van Jezus Christus." (1 Petrus 1: 13).

Van welke zaligheid, waarop volgens het zo-even gezegde uw geloof ten slotte uitloopt, ondervraagd en onderzocht hebben, wanneer en hoe het daartoe komen zou, a) de profeten, die geprofeteerd hebben van de genade (Hoofdstuk 5: 12), aan u, heidenen, geschied (Vgl. Hoofdstuk 2: 10 Rom. 9: 24 v. Hos. 2: 23).

Gen. 49: 10 Dan. 2: 44 Hagg. 2: 8 Zach. 6: 12

Onderzoekend, op welke tijd, wat de vervulling betreft van deze door hen voorspelde genade, die van de heidenwereld ten deel zou worden, de Geest van Christus, die in hen was

Re 22: 6, beduidde (Hebr. 8: 9) en te voren getuigde (Hand. 3: 18 Luk. 24: 25 vv.) a) het lijden, dat op Christus komen zou, dat in steeds sterkere mate de Heere zou overkomen (Hebr. 10); en de heerlijkheid daarna volgend, waarin Hij door Zijn opstanding, hemelvaart en Zijn zitten ter rechterhand van God komen zou.

Ps. 32: 7 Jes. 53: 3

Om tot een juist begrip van deze vrij moeilijke plaats te komen, moeten wij daarop letten, dat volgens de relatieve verbinding van het tiende vers met het voorgaande, "van welke zaligheid, de hier bedoelde zaligheid geheel dezelfde moet zijn, als welke in vs. 9 vermeld is. En als nu dat juist is, wat door de uitleggers is opgemerkt, dat de laatste volmaking van de zaligheid, eerst bedoeld, hier verbonden gedacht moet worden met het tegenwoordige bezitten van de zaligheid, dan moet toch daarop worden gelet, dat de apostel in verband met alles, wat hij van vs. 5 af heeft gezegd, niet van alle Christenen zonder onderscheid, van vroegere Joden zowel als van vroegere heidenen, spreekt maar alleen van degenen die, evenals zijn lezers volgens hun verreweg grootste getal uit het heidendom tot de zaligheid in Christus Jezus zijn gekomen. Doelde reeds het "u" in vs. 6 op dit overgegaan zijn van de lezers uit het heidendom, zoals het "u" in Efeze. 1: 13; 2: 11 vv. onderscheiding van de vroegere godsdienst van de apostel en van zijn broeders uit de besnijdenis, zo ook hier waar hij onder de profeten, die van de toekomstige genade voorspeld hebben, niet de profeten te samen en niet de zaligheid in Jezus Christus in het algemeen bedoelt, maar alleen de profeten in zoverre zij van de genade voorspelden, die ook de heidenen ten deel zou worden (Jes. 42: 1, 6 v. ; 49: 6; 52: 15 Zach. 9: 10 Rom. 15: 9 vv.), evenals het bijgevoegde "ook u" duidelijk te kennen geeft. Daarom hebben wij bij onze plaats niet ter verklaring aan te halen het woord van Christus in Luk. 10: 24 : Vele profeten en koningen hebben begeerd te zien hetgeen u ziet en hebben het niet gezien en te horen hetgeen u hoort en hebben het niet gehoord." Ook moeten wij niet, zoals in de Bijbeluitgaven gewoonlijk plaats heeft, op Dan. 9: 1 vv. wijzen, als op een voorbeeld, hoe de profeten onderzocht zouden hebben, op welke tijd de Geest van Christus die in hen was, beduidde, want in beide gevallen wordt gesproken van de genade voor het volk van Israël weggelegd. Paulus spreekt in Efeze. 3: 4 vv. van een geheim van Christus, dat in de vorige tijden aan de kinderen van de mensen niet is bekend gemaakt, zoals dit nu is geopenbaard aan Zijn heilige apostelen en profeten door de Geest. Zo zegt ook Petrus hier, dat de profeten van het Oude Testament, toen zij profeteerden, dat de heidenen mede-erfgenamen en mededeelgenoten waren van de belofte, voor een hun nog gesloten geheim stonden, terwijl de Geest van Christus, die in hen was, hen dreef om dat in te dringen. Hij spreekt daar eigenlijk uit zijn eigen bewustzijn, er aan herinnerend, dat hij eens te Cesearea door een bijzondere openbaring ertoe gebracht moest worden, tot een onmiddellijk uit de heidenwereld geroepen gemeente de eerste steen te leggen in de bekering van Cornelius en van zijn huis (Hand. 10: 9 vv.). Zijn hongerig worden onder het bidden en zijn nadenken over de betekenis van het ontvangen gezicht komt hem nu voor als een naspel van dat zoeken en navorsen van de profeten. Wij hebben daarover bij Hand. 19: 16 ons uitvoeriger uitgesproken, in hoeverre het voor hem een moeilijk probleem moest zijn, dat ook de heidenen tot Christus gebracht zouden worden, om te komen tot de erfenis van het eeuwige leven. Zo was ook niet de genade, eveneens voor de heidenen bestemd (Hand. 11: 18 Rom. 9 vv.), op zichzelf voorwerp van zoeken en navorsen voor de profeten, toen zij Gods openbaring daarover ontvingen en daarvan profeteerden, want daarover kon geen twijfel zijn en er kon dus ook geen aanleiding voor hen zijn tot zoeken en ondervragen. Alleen kon hen bezig houden de vraag, hoe zij deze genade in verband met de overige openbaringen over de zaligheid aan hun volk in Christus toegezegd, dat zij moesten aankondigen, konden brengen en dus deze zouden kunnen rijmen. Zij onderzochten welke, zo niet in getallen van jaren uit te

drukken, toch op andere wijze chronologisch bepaalde en hoedanige tijd het zou zijn, van welke aard de tijd zou zijn, waarop de Geest van Christus in hen wees. Dit toch staat voor de apostel vast, dat dezelfde Christus, die later in de persoon van Jezus verschenen is, vóór Zijn verschijnen reeds in de persoon van God van eeuwigheid bij de Vader is geweest en nu als de tot Christus of Zaligmaker te voren bestemde, Zijn verschijning heeft voorbereid en door de Geest, die in de profeten werkte, de voorspelling heeft gewerkt van hetgeen de Christus, die Zijn roeping in de tijd vervulde, zowel in toenemend lijden, als in volgende verheerlijking wachtte (vgl. 1 Kor. 10: 4 en 9). Er was in hetgeen zij ten opzichte hiervan hadden te verkondigen en werkelijk in woorden, die de Geest hun gaf uit te spreken, verkondigden, zoveel, dat het overleggen en nadenken stof genoeg aan de hand gaf. Zo bijvoorbeeld had Jesaja, aan wie voor alle anderen Paulus zeker hier bij de profeten heeft gedacht, bepaald genoeg voorspeld, dat de knecht van God niet slechts zou lijden, maar dat Hij in het bijzonder door Zijn eigen volk zou lijden en verworpen worden; en toch moest juist dit volk de bemiddelaar van de zaligheid voor de heidenwereld zijn. Hoe was dat met elkaar te rijmen? En als nu zonder twijfel het een zowel als het andere vervuld zou worden, in welke mate zal het een en waarin het andere geschieden en welke zal de tijdruimte zijn, hoe kort of hoe lang, die verloopt, voordat het een met het andere verenigd wordt? In het belang van hun eigen volk moesten zulke vragen van het grootst gewicht voor hen zijn; maar ook in het belang van de heidenwereld, die toch eveneens tot het rijk van de Koning van Israël zou behoren, moesten dergelijke vragen de levendigste deelneming bij hen vinden."Christus in u (die vroeger heidenen was), die de hoop van de heerlijkheid is", dat is het nu geopenbaarde geheim, waarvoor Paulus in Kol. 1: 27 vol aanbidding en bewondering staat en in Openbaring 1: 12 vv. wordt dat nu volbrachte feit de ziener in een gezicht getoond. Daarover spreekt dan ook Petrus op onze plaats en hij wenst zijn lezers, wie hij wil betuigen, dat het de ware genade van God is daarin te staan, te doen voelen, wat een rijkdom van goddelijke heerlijkheid zich daarin openbaarde, omdat hij hun zegt, dat reeds Oud-Testamentische profeten deze tijd, die nu verschenen was, hadden willen onderzoeken.

De profeten hebben een naarstig onderzoek gedaan naar de nauwkeurige tijd, wanneer de Christus zou komen en de zaligheid van Zijn volk uitwerken. Hun was bekend gemaakt dat Zijn komst zou geschieden, voordat de scepter van Juda zou wijken en alle burgerlijke regering daarin zou ophouden, voordat de tweede tempel verwoest zou zijn, waarin de Messias zou verschijnen als de Heere en eigenaar daarvan; zeventig weken of 490 jaren, nu een gegeven tijd in Daniël 9: 24-26, zoals aan de profeet Daniël ontdekt was, die in het bijzonder deze zaak nauwkeurig onderzocht en bij uitstekendheid was een gewenst man, in dit opzicht, zoals hij genoemd wordt, Dan. 9: 23 En zij onderzochten niet alleen naar de tijd, maar ook naar de wijze en hoedanigheid van de tijd, wanneer de Zaligmaker zou komen, en voorspelden, dat het zijn zou, met opzicht op de volkeren van de wereld, een tijd van diepe vrede; ten opzichte van de Joden zou het zijn een tijd van grote blindheid, onkunde, ongeloof en verhardingen van de harten.

Welke profeten het lijden van Christus en de daarop volgende heerlijkheid met de zaligheid daarin voor de heidenen vervat, geopenbaard is, opdat zij deze ook doorschrift aan de volgende geslachten bekend zouden maken. Voor hen zelf was zeker dat opschrijven onnodig. Zo was het hun dan ook duidelijk, dat zij niet zichzelf, maar ons, op wie de einden van de eeuwen gekomen zijn (1 Kor. 10: 11) door hun schriften (Rom. 16: 26) bedienden, opdat, als de vervulling kwam wij zouden kunnen zien, hoe alles reeds lang te voren was aangekondigd. Zo zijn ons te zekerder geworden deze dingen, die u nu aangediend zijn bij en door degenen, die u het Evangelie verkondigd hebben a) door de Heilige Geest, die op de Pinksterdag van de hemel gezonden is en van die bovenwereldlijke hoogte nu in de

mensenharten is uitgestort ("wat voor de Zoon de ontvangenis is, is voor de Geest de uitstorting. En deze aangekondigde en vervulde gebeurtenissen zijn van het hoogste gewicht, in welke dingen zelfs de engelen begerig zijn in te zien en een blik er in te slaan, om zich in de daarin verborgen veelvuldige wijsheid van God, die zelfs de bozen geesten daarin openbaar is (Efeze. 3: 8 vv.), te verlustigen (Luk. 2: 14).

Hand. 2: 4 b) Efeze. 3: 10

Bij de woorden "die geopenbaard is", is het de vraag, wat de apostel zich voorstelt dat het voorwerp is van de openbaring, die de profeten ten deel is geworden en dan vindt men meestal dit voorwerp in de volgende zin uitgesproken. Wij zullen dus moeten aannemen, dat het volgende woordje "dat" dit te kennen geeft en opdat zou worden verklaard, waarom zij zich op het in vs. 11 genoemde ondervragen moesten toeleggen, het hun door goddelijke openbaring duidelijk was gemaakt, dat de inhoud van hun verkondiging niet hun tijd, maar pas de volgende geslachten aanging. Dit staat echter alleen dan in verband met het voorgaande, als daar in het algemeen gesproken wordt van een onderzoek doen naar het begin van de Christelijke tijd in het algemeen. Wij hebben ons overtuigd, dat de apostel in het bijzonder sprak van het begin van de tijd, dat het Christendom de heidenen ten deel zou worden gegeven. Het voorwerp van de openbaring, die de profeten was geschonken, was dus meer, wat de Geest van Christus door hen te voren betuigd heeft. Christus lijden en verheerlijking en deze openbaring hebben zij dan ook in geschrift gesteld; dit nu, wil de apostel zeggen, hebben zij niet omwille van hen, maar omwille van ons gedaan, want voor henzelf zou het genoeg geweest zijn de openbaring te hebben ontvangen. Dat het daarbij niet is gebleven, maar een ter schrift stellen erbij gekomen is, kon alleen voor volgende geslachten dienen, die de vervulling beleefden van het vroeger geopenbaarde, of de verkondiging ervan zouden vernemen, opdat zij zich zouden kunnen overtuigen, dat wat zij beleefden, of door hen van de verkondigers van het Evangelie vernomen was, hetzelfde was, dat de profeten was geopenbaard; of met andere woorden, dat de geschiedkundige vervulling en de profetie nauwkeurig met elkaar overeenstemden. Ook daardoor wil Petrus de lezers betuigen, dat het de ware genade was, waarin zij stonden. Zij zijn tot die staat gekomen door de evangelische verkondiging van mannen, die vervuld waren met de Heilige Geest, die van de hemel gezonden was, wel de verkondiging van deze nu heeft dezelfde inhoud als de openbaring, die de profeten van het Oude Testament was ten deel geworden, alleen dat bij deze nog schriftelijke mededeling van ontvangen openbaring is, wat bij geen reeds volbracht feit is. Wij kunnen daarom de woorden: "Want zij bedienden niet zichzelf, maar ons" voor een tussenzin houden, die de reden meldt, waarom de profeten de door hen ontvangen openbaring ook ter schrift moesten stellen en "deze dingen, die u nu aangediend zijn" kunnen verbinden met het "die geopenbaard is." Geopenbaard is, zo zegt de grondtekst nog meer bepaald, aan hen juist hetzelfde, dat nu aan u verkondigd is door hen, die u het Evangelie hebben verkondigd door de Heilige Geest, die van de hemel gezonden is, waarbij Petrus zonder twijfel de apostel Paulus en die apostolische helpers op het oog heeft en aan het Evangelie, dat deze zo veelvuldig als zijn Evangelie voorstelt (Rom. 16: 25 Gal. 1: 6 vv.) de getuigenis wil geven van volkomen overeenstemming met de profetie. Terwijl hij er nog bijvoegt: "in welke dingen de engelen begerig zijn in te zien" stelt hij de hoge waarde en waarheid van het hun verkondigde Evangelie de lezers nog meer voor ogen. Zelfs voor de heilige engelen is het een zaak, waarover hun innig verlangen is, dat zij de gehele diepte ervan inzien en de ontwikkeling en eindelijke volkomenheid bewonderend beschouwen. Zij staan wel in zoverre naast het Evangelie en de feiten daarin vervat, als het hun persoonlijk niet ook geldt en zij een verlossing door Christus niet nodig hebben (Luk. 15: 7 Hebr. 2: 16); maar omdat in hun kring wat eenmaal kwaad is (de kwade engelen) ook onherstelbaar kwaad blijft, leren zij alleen uit

hetgeen op aarde aan de mensen geschiedt, hoe God het mogelijk maakt van zonde tot gerechtigheid te bekeren en uit de dood tot het leven op te wekken. Zij leren, dat het duidelijkst aan de heidenwereld, die zich het allermeest onder de overste van de duisternis bevindt. Gelukt het voor God daar zaligheid teweeg te brengen, dan is niet alleen de macht van de duivel en van zijn rijk vernietigd, maar ook de tegenstelling tussen hem en de mensen, die door de verleiding van de duivel in zonde verloren zijn, opgeheven (Kol. 1: 20) en dat is toch het voorwerp van hun hopend verlangen als het enige, wat hun tot volle zaligheid voor een tijd nog ontbreekt.

Wij zien hoe heerlijk zij Christus' rijk beschrijven, hoe onverdroten zij ernaar streven het af te schilderen, hoe ijverig zij allen opwekken, om het te zoeken. En toch werden allen door de dood verhinderd het te aanschouwen. Wat is dat anders, dan een gastmaal te bereiden, dat anderen zullen smaken? Door het geloof hadden zij, weliswaar, een voorsmaak van hetgeen God door hun dienst ons te genieten bereidt, maar de zaak zelf werd hun nog niet overgegeven. En toch al wisten zij ook dat de genade, die zij verkondigden, voor een latere tijd bewaard zou zijn, toch vertraagden zij niet in haar verkondiging, veel minder nog vertwijfelden zij aan de vervulling. Hoe ondankbaar zijn wij dus, wanneer ons het genot van de genade, dat hun nog ontzegd was, geen steunsel zou zijn onder alle lijden.

Hier schijnt een zinspeling te zijn op de Cherubijnen, die boven de ark stonden, met hun aangezichten naar het verzoendeksel, dat een afschaduwing was van Christus. Het woord betekent zijn hoofd voorover te buigen en te bukken, om in een ding in te zien (Luk. 24: 12 Joh. 20: 5) en geeft te kennen een doorsnuffeling en nauwkeurig inzien in iets, met verlangen om er begrip van te hebben. Op deze wijze zien de Engelen in de verborgenheden van het Evangelie, als verlangend (in de vervulling daarvan te zien, zich verwonderend over de menigvuldige genade en wijsheid van God daarin (Efez. 3: 10) en zich verheugend in de zaligheid van de zondaar, die het einde en de uitwerking is, waarom God die geopenbaard heeft.

II. Vs. 13-Hoofdstuk 5: 11. De vertroostende en vermanende inhoud. De apostel heeft het een deel van het doel, dat hij zich met zijn brief voorgesteld had (Hoofdstuk 5: 12), bereikt en in de zo-even beschouwde inleiding, aan de Paulinische Heiden-Christenen, aan wie hij schrijft, verzekerd, dat het de ware genade van God is, waarin zij staan en er dus generlei omkering van hun geloofsstaat nodig is, zoals zij ten gevolge van het lijden, dat zij geleden hebben, geneigd zijn zich voor te stellen. Nu gaat hij ertoe over om ook aan het tweede deel te voldoen, namelijk om hen te vermanen en te vertroosten en hij doet dat op zeer uitvoerige wijze, alle omstandigheden, die hierbij in aanmerking komen, scherp in het oog vattend en niet zonder nu en dan die getuigenis te herhalen.

Vs. 13-25. Is het voorwerp van de hoop zo heerlijk en zo gewaarborgd, als het begin van de brief heeft aangetoond, dan is het ook in de orde, dat de lezers hun hoop bevestigen, hun verwachting geheel stellen op de genade, hun door de wederopenbaring van Christus van de hemel toegedacht (Vs. 3). Daartoe behoort dan voor alle dingen, dat zij hun vorige wandel, zoals zij als Heidenen in onwetendheid naar de begeerlijkheden van het vlees geleefd hebben, geheel verlaten, zij moeten zich aan de ene zijde als gehoorzame kinderen van die God, die hen tot gemeenschap met Zich, de Heilige, geroepen heeft, die zij als Vader aanroepen in hun voornaamste gebed en die zonder aanzien des persoons eens richt naar eens ieders werk, bewijzen, door een leven, in heiligheid en gerechtigheid en met vrees geleid; maar zij moeten ook aan de andere zijde door hun gehele gedrag openbaren, hoezeer zij tot dankbaarheid jegens hun Heiland zich verplicht voelen, die hen met Zijn dierbaar bloed verloste van hun

heidense wandel en tot het geloof gebracht heeft aan God, dat tevens hoop op God is (Vs. 14-24). Terwijl zij zo geen gemeenschap meer mogen hebben met de onvruchtbare werken van de duisternis, moeten zij daarentegen zich vast aan elkaar sluiten in standvastige en hartelijke broederlijke liefde. Zij moeten in gehoorzaamheid van de waarheid hun zielen kuis of rein gemaakt hebben van de natuurlijke zelfzucht en alle vleselijke gezindheid, zodat een ongeveinsde broederlijke liefde kan bestaan en als wedergeborenen uit onvergankelijk zaad, uit het hun verkondigde Woord van God, dat eeuwig blijft, moeten zij weten wat een nieuw tot onvergankelijke bloei en heerlijkheid bestemd geslacht zij in hun broeders, de een aan de ander, hebben; zo hoeft het hun niet te berouwen, als dat volk, waartoe zij door natuurlijke geboorte behoorde, hen van zich stoot (Vs. 22-25).

Volgens het vroeger gezegde bent u wedergeboren tot een levende hoop en mag u ondanks het treurig heden een zo heerlijk einde van uw geloof verwachten. a) Daarom opschortend de lenden van uw verstand (Luk. 12: 35) en nuchteren zijnde (Hoofdstuk 4: 8; 5:
1 Thessalonicenzen. 5: 6 en 8) hoopt volkomen op de genade. Laat u door geen twijfel of bedenking kleinmoedig of verschrikt maken, noch ook door de wereld en haar begeerlijkheden beroven van de erfenis, die u is voorgesteld; vertrouw op de volkomen zaligheid (vs. 5 v. ; 8 en 9), die u toegebracht wordt in de openbaring van Jezus Christus, als Hij in de laatste tijd van de hemel verschijnt (vs. 5 en 7; 4: 13).

Efeze. 6: 14

Is het voorwerp van de hoop zo heerlijk en zo goed gewaarborgd, als in vs. 3-12 was uiteengezet, dan is het zeker billijk en natuurlijk, dat de Christenen, aan wie Petrus schrijft, ook grote waarde aan hun hoop hechtten en zo wandelden, dat dit een goede uitkomst waarborgde. Aan de andere zijde is dit doel ook waard, dat deze wandel, die de hoop zegenrijk maakt, een arbeiden en inspannen, tot strijden en worstelen naar heiligmaking was. Hoe zij moeten hopen, daarop is nu het doel van de apostel gericht, nadat de inleiding heeft aangetoond als sprekend vanzelf, dat zij kunnen en moeten hopen.

Met het "daarom" zet de apostel vaste voet op de grond in het voorgaande gelegd. Hij heeft op de voorgrond gesteld, dat de hun geschonken zaligheid wedergeboorte is tot een levende hope, tot een onvergankelijke erfenis en daarmee stemt nu ook de vermaning overeen: "hoop volkomen op de genade, die u toegebracht wordt."

Heeft de apostel zijn lezers in de hele voorgaande afdeling gewezen op hetgeen hun aan het einde de wederopenbaring van Jezus Christus zal aanbrengen, hoe kon hij daaraan een andere vermaning aansluiten met "daarom", dan dat zij in hoop hun hart moesten stellen op hetgeen met de wederopenbaring van Christus zou komen. Luther dacht bij "openbaring" aan die door het Evangelie en bij "genade" aan de verlossing, die nu reeds de gelovigen deelachtig worden. Het is zeker, dat wij nu reeds één zaligheid hebben ontvangen; en een tweede zal ons aan het einde geopenbaard worden. Een kindschap is reeds ons deel geworden, een tweede zien wij tegemoet en zo kan "genade" zowel het een als het andere betekenen, want het een is zowel als het andere genade. Hier toch kan bij de vaste betekenis, die het woord "openbaring" heeft (1 Kor. 1: 7. 2 Thessalonicenzen. 1: 7 en volgens het gehele verband slechts het tweede bedoeld zijn. Een leven in zo’n hoop heeft tot veronderstelling een handelen en een staat, namelijk zo’n handelen, dat zij gedurig de lenden van hun verstand opschorten en zo’n staat, dat zij altijd nuchter zijn. Evenals hij, die wil werken of lopen, de gordel niet slap laat hangen, zodat het gewaad hem tot om de voeten hangt, maar het optrekt en de gordel, die het naar boven samenvat, strak om de lenden spant Jer 13: 11, zo moeten zij inwendig doen, zij

moeten hun zedelijk nadenken, of zich zelf in dat zedelijk denken vastbinden, in plaats van hun gedachten nu hier dan daar heen te laten slingeren. Als zij zo doen, zullen zij zich bevinden in de toestand door het woord "nuchter" genoemd, zij zullen zich, verre van slaapdronkenheid, op ieder ogenblik duidelijk bewust zijn van hetgeen zij moeten en van hetgeen zij doen, zowel als van dat, wat om hen zich bevindt of hun overkomt. Dit is noodzakelijk, als de hoop in hen zal zijn op dat leven, dat hun de wederopenbaring van Christus zal brengen, terwijl zij anders onvoorziens door de begeerlijkheden van de natuurlijke mens worden gevangen genomen, wie de tijdelijke dingen van het heden beter voorkomen, dan de geestelijke goederen van de toekomstige zaligheid.

De spreekwijs is ontleend aan de oosterlingen, die lange en ruime kleren dragen en die niet een gordel om de lendenen opschorten, wanneer zij enig werk verrichten zullen (1 Kon. 18: 2 Kon. 4: 29 Luk. 17: 8). Het woord door verstand overgezet, zouden wij liever vertalen door ziel of gemoed, zoals het vaker genomen wordt (Matth. 22: 27. 2 Petr. 3: 2. 1 Joh. 5: 20 Men schort dan de lendenen van zijn gemoed op, wanneer men zich ontdoet van alles, wat in de beoefening van de godsvrucht hinderlijk is, wanneer men met een vrolijk en opgeruimd gemoed bereid is tot de dienst van God. Dit zal een zeer gepast middel zijn om volkomen op de genade te hopen, want die zich in de dienst van God laat belemmeren en vertragen, verliest de levendigheid van zijn hoop. Tot dat zelfde einde moesten zij ook nuchter zijn, of waken (1 Thess. 5: 6, 8. 2 Tim. 4: 5 tegen alle verleidingen tot zonde en tegen alles wat hun de moed benemen kon.

Handel als gehoorzame kinderen, die het dringen van hun vader gewillig volgen (vs. 15 en en zich gedragen overeenkomstig zijn aanwijzingen (vs. 2 en 22) en wordt niet gelijkvormig aan de begeerlijkheden, die te voren in uw onwetendheid waren; wandel niet weer, evenals vroeger, toen u over die hemelse erfenis (vs. 4) onkundig was en u aan de bekoorlijkheden en verleidingen van de wereld gehoor gaf (Hoofdstuk 1: 3 Efez. 4: 17 vv. Kol. 1: 21 Hand. 17: 30).

Evenals vroeger het "hoop volkomen" nader werd bepaald door de woorden "schort op de lendenen van het gemoed" en "wees nuchter", zo worden hier weer twee dergelijke bepalingen bijgevoegd, die, evenals de eerste, parallel lopen. Zal hun hopen wezenlijk en volkomen zijn, dan moet hun wandelen bij dit hopen zodanig zijn, als gehoorzame kinderen dat doen. In en met het geloof, dat hen tot kinderen van God heeft gemaakt, is hun ook een nieuwe plicht opgelegd, namelijk om te leven in gehoorzaamheid aan God en evenals zodanige kinderen, die in hun kinderstaat deze plicht volbrengen, moeten zij zich bij en in hun hopen gedragen. Daar sluit zich dan zeer gepast de waarschuwing aan tegen het terugkeren tot een wandelen in gehoorzaamheid, zoals zij vroeger volgens de daarbij gestelde bepaling deden: "wordt niet gelijkvormig aan de begeerlijkheden, die te voren in uw onwetendheid waren."

Hoe zouden de lezers, als zij hopen op de toekomstige genade, die met de openbaring van Christus hun gegeven is, leven kunnen naar de begeerlijkheden, waardoor zij zich vroeger in hun onwetendheid, toen zij van geen openbaring van Christus en van geen toekomstige genade wisten, hebben kunnen laten regeren? Nee, in het gedrag van hen, die op de toekomstige genade hopen, moet natuurlijk dit hun tegenwoordig hopen zijn overeenstemmende uitdrukking vinden en niet de begeerte naar het aardse en zondige, dat tot hun verleden behoort, toen zij alleen daarvan wisten! Als de apostel dus vroeger een tijd van onwetendheid noemt, ziet men, dat hij tot hen spreekt, die vroeger heidenen waren.

Maar zoals Hij, die u uit zo'n heidendom geroepen heeft en gemaakt heeft tot Zijn bijzonder volk (Hoofdstuk 2: 9 v.) en tot erfgenamen van het rijk van de heerlijkheid (1 Thess. 2: 12), naar Zijn goddelijk wezen heilig is (1 Joh. 1: 5; 2: 29), zo wordt ook u zelf heilig in al uw wandel (Luk. 1: 75 Fil. 2: 15).

Daarom dat er in Lev. 11: 44; 19: 2; 20: 26 is: "Wees heilig, want Ik ben heilig" en wat in het Oude Testament tot de kinderen van Israël gezegd is, gaat nu u, het Nieuw-Testamentische verbondsvolk, zo veel te meer aan, als uw roeping een nog hogere betoning van de goddelijke heiligheid is, dan deroeping van Israël eens was.

Heilig, heilig, driewerf heilig, Heilig, heilig, eer zij God, Buiten God is het nergens veilig, Heilig is het hoog gebod.

En als u, zoals u toch naar het Onze Vader doet, tot een Vader aanroept, in de verwachting, dat Hij u als Zijn kinderen Zijn Vaderlijke liefde zal tonen en de bestemdeerfenis eens u deelachtig zal maken, Degene a), die zonder aanneming des persoons oordeelt naar eens ieders werk (Rom. 2: 6 en 11) en dus alleen de verwachting kan bevredigen bij hen, die zich werkelijk Zijn kinderen betoond hebben, wandel dan in vrees (2 Kor. 5: 10 v.) de tijd van uw inwoning. Zorg, zolang u op aarde als in de vreemde (2 Kor. 5: 6 vv.) wandelt, dat u zich niet in enig opzicht bezondigt, zodatHij u eens van de erfenis zou moeten uitsluiten (Efez. 5: 5 Matth. 7: 23).

Deut. 10: 17. 2 Kron. 19: 7 Job 34: 19 Hand. 10: 34 Gal. 2: 6 Efez. 6: 9 Kol. 3: 25

Op het negatieve in vs. 14 volgt nu in vs. 15 vv. het passieve. Beide vermaningen, die de apostel uitspreekt, worden door hem ook nader bevestigd.

Een van de twee vermaningen, die door "en" met elkaar verbonden zijn, wijst terug op de goddelijke roeping, waarmee de tegenwoordige staat van de lezers begonnen is. De andere wijst voorwaarts op het goddelijk gericht, dat hen wacht aan het einde van het tot die tijd in de vreemde doorgebracht leven.

In de wijze, zoals Petrus de eerste van de beide vermaningen bevestigt, zien wij ook weer hier zijn lievelingsgedachte doorschemeren, om de gemeente van Christus te beschouwen als een tegenbeeld van Israël. In de nadere aanwijzing van het tweede daarentegen komt met de roeping, waarvan vroeger sprake was, een aanroepen overeen van de zijde van de geroepen gelovigen. God heeft hun geroepen, door Zijn roeping tot Zich getrokken en in kinderlijke verhouding tot Zich gesteld, zo roepen nu zij Hem aan en trekken Hem tot zich in het gebed als uitdrukking van dankbare vreugde en verlangde behoefte naar hetgeen door Zijn roeping is teweeg gebracht. Maar deze God, die zij als Vader en tevens als hun Rechter kennen en eren, richt eenmaal niet naar hetgeen men uitwendig voorstelt, dus niet daarnaar, of iemand krachtens uitwendig lidmaatschap tot de gemeente van de kinderen van God als bezitter van het kindschap van God voorkomt, maar ieder naar zijn werk. Dit woord is opzettelijk in het enkelvoud geplaatst, om het hele zedelijk leven als een eenheid voor te stellen. Weten zij nu, dat zij zelf in een betrekking van gemeenschap en als kinderen tot Hem staan, die zo oordeelt, dan moeten zij zich ook bewust zijn, dat hun de latere heerlijke volmaking van hun zaligheid door deze God niet zo dadelijk, maar alleen dan verleend zal worden, als hun staan daarin voor Hem de rechterlijke proef doorstaat. Daaruit volgt vanzelf de noodzakelijkheid om hun pelgrimstocht op aarde tot dat doel met alle vlijt zo in te richten, dat zij met vertrouwen voor het aangezicht van deze God kunnen verschijnen.

Het gevoel, overeenstemmend met de gedachte aan de onpartijdigen Rechter, is de vrees. Deze is hier wel niet de slaafse vrees, die met de liefde niet gepaard kan gaan (1 Joh. 4: 18); ook niet alleen de eerbied, die de mindere voor de meerdere voelt, maar de heilige vrees voor de ernst van de Rechters, die het kwaad veroordeelt, het tegendeel van lichtzinnige gerustheid.

Men kan in de woorden "en als u tot een Vader aanroept en" een herinnering aan het Onze Vader vinden, zoals Bengel in zijn gnomen de verwantschap van onze brief met het gebed van de Heere bij Hoofdstuk 1: 3 heeft voorgesteld. Die gedachte heeft ook werkelijk een diepe grond. Onze brief, die het oog op de hemelse heerlijkheid richt en in het licht van deze aardse vreemdelingschap beschouwt, is als brief, wat het Onze Vader als gebed is, met welks begin het oog van de biddende gemeente zich dadelijk op de hemelse heerlijkheid vestigt, waarnaar zij biddende zoekt, terwijl zij in de drie eerste beden zo’n openbaring van de heerlijkheid, zoals zij in de hemel is, op de aarde afsmeekt en daarmee voor zich in de vier volgende redding uit alle nood hier beneden vraagt en hulp om het hemels rijk te verkrijgen.

In de woorden "de tijd van uw inwoning" zegt de apostel, dat het Christelijk leven slechts een nachtleger is; want wij hebben hier beneden geen blijvende plaats, maar moeten daar heen, waar de Vader is, namelijk naar de hemel.

Werd u in vs. 14-17 uw verhouding tot God als uw Vader voorgehouden, nu mag ik u ook wel wijzen op uw betrekking tot Christus, uw Heiland en deze dringt u niet minder tot een wandelen, geheel onderscheiden van uw vroeger leven (vs. 14). Ja, wandel in godzaligheid, a) wetend, zoals ik u tot ernstig behartigen van uw plicht daaraan herinner (Hoofdstuk 5: 9), dat u niet door vergankelijke dingen, zilver of goud, zoals men anders daarmee uit gevangenschap of dienstbaarheid wordt losgekocht, verlost bent uit uw ijdele wandeling, die u van de vaderen overgeleverd is;

1 Kor. 6: 20; 7: 23

Maar a) door het dierbaar bloed van Christus, als van een onbestraffelijk en onbevlekt lam en dit heeft wezenlijke waarde, in vergelijking van die van het edelste metaal, die slechts ingebeeld of zeer ondergeschikt is.

Hand. 20: 28 Hebr. 9: 12 Openb. 1: 5

Het streven naar heiligmaking van hart en wandel wordt hier gesteund door een nieuw motief, door te herinneren aan de grote weldaad van de verlossing. Hoe groter de prijs is, waarvoor u bent losgekocht van het verderf, van het leven in vleselijke begeerlijkheden, des te meer moet u zich wachten, dat u niet door terug te keren het hart van uw Verlosser, die u heeft losgekocht, smart aandoet.

U weet, zegt de apostel, dat u uit uw vorigen wandel, die, zoals die u van uw vaderen was overgeleverd, een ijdele was en alle zedelijk gehalte miste, niet door hetgeen vergankelijk is, niet door zilver of goud verlost bent geworden. Het heeft Hem, die u daaruit verloste, een geheel anderen prijs gekost, dan wanneer men iemand uit menselijke slavernij of gevangenschap loskoopt, namelijk Zijn dierbaar bloed, Zijn kostbaar leven, dat Hij in de dood en wel in de geweldige dood moest overgeven. Als hij hun wandel een ijdele noemt, van hun vaderen overgeleverd, liet men weer, dat hij tot vroegere heidenen spreekt.

Christus, hier als geestelijk offerlam (1 Kor. 5: 7 Joh. 1: 29, 36; 19: 36) voorgesteld, bleef in Zichzelf volkomen rein en werd ook uitwendig door geen zonde bevlekt; dit willen de woorden "onstraffelijk en onbevlekt" hier zeggen.

Het kostbare van dit bloed van de verlossing ligt daarin, dat het het bloed van Christus, de kracht van de verlossing daarin, dat Hij het als een onstraffelijk en onbevlekt lam vergoten heeft.

Een arme neger werd eens door een rijke en weldadige Engelsman op de slavenmarkt voor 20 goudstukken losgekocht en zijn weldoener schonk hem nog een som geld bovendien, om er een stuk land voor te kopen en zich te vestigen."Ben ik echt vrij? Kan ik gaan, waarheen ik wil? " riep de neger vol vreugde."Welaan dan wil ik uw slaaf worden, Massa! U heeft mij losgekocht, u ben ik alles schuldig; ik bid u, maak mij tot uw slaaf." Dit trof de heer; hij nam de neger in zijn dienst; een trouwer dienaar heeft hij nooit gehad. Ik moest echter, zo vertelt hij, van mijn dankbare neger iets leren, wat ik tot hiertoe, helaas! weinig had bedacht, namelijk wat het woord betekent: "Weet, dat u niet door vergankelijke dingen, zilver of goud, verlost bent, maar door het dierbaar bloed van Christus."

Aan de voet van het kruis staande, zien wij, in handen, voeten en zijden, rode stromen van dierbaar bloed vloeien. Het is "dierbaar" om zijn verlossende en verzoenende kracht. Door dat bloed zijn de zonden van Christus' volk uitgedelgd; zij zijn met God verzoend, één met Hem gemaakt. Christus bloed is ook dierbaar in zijn reinigende kracht; het "reinigt van alle zonden. "Al waren uw zonden als scharlaken, zij zullen wit worden als sneeuw." Door Jezus' bloed blijft er geen vlek of rimpel of iets dergelijks aan de gelovige. O dierbaar bloed, dat ons reinigt, door de vlekken van onze overvloeiende onrechtigheden weg te nemen en waardoor wij begenadigd staan in de Geliefde, niettegenstaande wij gedurig tegen God opstonden. Het bloed van Christus is evenzeer dierbaar door zijn behoudende kracht. Wij ontkomen aan de engel van het verderf door het gesprengde bloed. Bedenk, dat de reden waarom wij gespaard worden, is, dat God het bloed ziet. Hierin ligt troost voor ons, wanneer het geloofsoog verduisterd is, want Gods oog is steeds hetzelfde. Christus bloed is ook dierbaar door zijn heiligende invloed. Hetzelfde bloed, dat rechtvaardigt, door de zonden weg te nemen, geeft in zijn nawerking leven aan de nieuwe natuur en leidt tot het bestrijden van de zonde en het volbrengen van Gods geboden. Geen beweeggrond tot heiligheid is zo groot als het bloed, dat uit de aderen van de Heere Jezus vloeit. En dierbaar, onuitsprekelijk dierbaar is dit bloed, omdat het een overwinnende kracht heeft. Er staat geschreven: "Zij hebben overwonnen door het bloed van het Lam." Hoe konden zij anders? Hij, die met het dierbaar bloed van de Heere Jezus strijdt, strijdt met een onoverwinbaar wapen. Het bloed van Jezus! de zonde sterft in zijn nabijheid en de dood houdt op dood te zijn; de poorten van de hemel worden geopend. Het bloed van Jezus! daarop willen wij voortgaan, overwinnend en om te overwinnen, zolang wij Zijn kracht kunnen betrouwen!

Deze is die Zaligmaker, die wel a) voorgekend is geweest (Hand. 2: 23) voor de grondlegging van de wereld (Efez. 1: 4), maar toch geopenbaard is in deze laatste tijden (Hebr. 1: 2 Hand. 2: 17 omwille van u, die in deze laatste tijden u bevindt (1 Kor. 10: 11).

Rom. 16: 25 Efez. 1: 9; 3: 9 2 Tim. 1: 9 Tit. 1: 2

En u, die vroeger als heidenen zonder God in de wereld leefde (Efez. 2: 12), bent de verlosten, die door Hem gelooft in God (Tit. 3: 8), omdat Hij het Evangelie, met Zijn openbaring in de gehele wereld uitgaande, ook u heeft laten verkondigen (vs. 12). En wel

gelooft u in God als Degene, die Hem, die onze Heere Jezus Christus opgewekt heeft uit de doden a) en Hem heerlijkheid gegeven heeft, opdat uw geloof en hoop op God zijn zou (liever: "zodat u, evenals u geloof aan God heeft, u ook hoop op God zou hebben, terwijl u vroeger, zoals u zonder God was, ook geen hoop had (Efez. 2: 12).

Hand. 2: 33 Filipp. 2: 9

De apostel stelt zijn lezers hier voor, hoe dankbaar zij moeten zijn voor de grote dingen, die omwille van hen en voor de grote dingen, die aan hen geschied zijn. Heeft hij hun vroeger gezegd, waaruit en waardoor zij verlost zijn, nu zegt hij hun, wat zij nu door Christus zijn en evenals daar, zo is ook hier duidelijk, dat hij tot vroegere heidenen spreekt, want alleen van degenen, niet van vroegere Joden, kon hij zegen, dat zij door Christus ertoe gekomen waren in God te geloven (vgl. 1 Thess. 1: 9 Gal. 4: 8 v.) Evenals zij nu aan Christus te danken hebben, dat zij in God geloven, omdat zij zonder Zijn openbaring in de wereld God niet zouden hebben leren kennen, zo hebben zij in en met Hem God tevens als Degene leren kennen, die Hem van de doden opgewekt heeft en Hem de heerlijkheid heeft gegeven en dit maakt, nu ook hun geloof aan God zo rijk in hoop als het is. De laatste woorden van vs. 21 moeten toch worden opgevat, zoals nu bijna algemeen erkend is "zodat uw geloof in God ook hoop op God is." Bij het ene, waarvoor zij moeten danken, dat namelijk zij, die vroeger zonder God in de wereld zijn geweest, door Christus in het geloof aan God staan, komt dus als tweede, waarvoor zij moeten danken, dat ten gevolge van de opwekking en verheerlijking van Christus dit hun geloof ook hoop op God is.

De persoonlijkheid in het werk van Christus was niet een natuurlijk gevolg van de ontwikkeling van de wereld, even zo min een raadsbesluit van God in de tijd genomen, alsof het Hem na verloop van 4000 jaren plotseling in de gedachte zou gekomen zijn, deze weg ter redding in te slaan, maar Christus is, zoals Petrus in vs. 20 uitdrukkelijk bij het vroeger gezegde voegt, reeds voor de grondlegging van de wereld verkoren en bestemd geweest tot Degene, die ons door Zijn bloed zou verlossen.

Hij, die het genadig welbehagen van God vóór de schepping tot Zaligmaker heeft verkoren, is juist daardoor de oorzaak van de mogelijkheid van de wereldschepping geworden, zonder welke God de wereld niet zou hebben gemaakt. God wilde geen andere wereld en geen andere mensen, dan die, die Hij ook op de weg van de verlossing tot de zalige gemeenschap van Zijn liefde zou kunnen leiden. Wanneer dan echter wordt gezegd, "geopenbaard in deze laatste tijden" dan moet de openbaring van Jezus Christus niet worden gedacht, als in een tijd, die nu reeds in zich het karakter van het einde draagt, maar als een voorval, dat zo geschied is, dat Zijn intreden de tijd, waarop het plaats had, tot het einde heeft gemaakt. De vervulling toch van het genadig welbehagen van God is het doel van de gehele geschiedenis van de mensheid. In Christus, de mensgewordene, de grondlegger van een nieuwe mensheid, is deze vervulling persoonlijk aanwezig en al Zijn verder handelen is slechts bevestiging en ontvouwing van het einde, dat in Zijn persoon gegeven is. Dit einde moge zich weer in een geheel geschiedkundig vertoog, in een eind-tijd uitbreiden, in elk geval blijft de laatste openbaring van Christus in Zijn terugkomst slechts het definitieve besluit van het einde, dat met Zijn eerste verschijning begonnen is en onafgebroken zonder nieuwe openbaringen tot de terugkomst voortgaat. Hij is dus persoonlijk degene, die het begin en het einde van de wereld teweeg brengt.

"Omwille van u is Christus geopenbaard; " dit schrijft Petrus met het doel om de lezers hun voorrang te laten gevoelen, die hun boven anderen ten deel is geworden en daarmee hun heilige verplichting, om die niet weer door een onwaardige wandel te verdartelen.

Het geloof in God steunt dus op Christus' opstanding. Door Hem hebben wij vrijmoedigheid om tot Hem te komen (Efez. 3: 12 Hebr. 4: 14-16; 6: 19. 1 Joh. 5: 4 Wat geeft deze vrijmoedigheid aan het geloof, wat deze overwinning? Alleen dat Jezus Christus, de Heer van de hemel en van de aarde, ons in bescherming neemt. Had Hij niet door Zijn opstanding de dood overwonnen en voerde Hij nu niet de heerschappij over de wereld, om ons met Zijn macht te beschermen, wat zou er van ons worden tegenover zo'n macht van onze vijanden en hun geweldige aanvallen? Zo laat ons dan wel ter harte nemen welk doel wij steeds voor ogen moeten hebben, wanneer wij geacht willen worden te geloven in God.

Hebbende dan, in zoverre u dat nog niet reeds vroeger heeft gedaan, nu uw zielen gereinigd van alle zelfzucht en vleselijke begeerlijkheid (Jak. 4: 8) in de gehoorzaamheid van de waarheid, die zo'n neiging van u eist, door de Geest (deze woorden "door de Geest" worden in de beste Griekse handschriften niet gevonden) a), tot ongeveinsde, oprechte (1 Joh.
18) broederlijke liefde (2 Kor. 6: 6), heb elkaar dan vurig lief (Hoofdstuk 4: 8) uit een rein hart (1 Tim. 1: 5).

Rom. 12: 10 Efez. 4: 3 Hebr. 13: 1. 1 Petr. 2: 17

Het eerste dat de apostel van zijn lezers eist als betoning van de hoop op de zaligheid, was een heilige wandel tegenover de vroegere wandel in begeerlijkheden (vs. 14-21): reine broederlijke liefde is nu het tweede; beide vermaningen moeten nu worden opgevat als uitbreidingen van het "hoop volkomen" in vs. 13; beide hebben de gehoorzaamheid (en de wedergeboorte uit God) tot veronderstelling.

Aan de wereld bent u vreemd geworden (Hoofdstuk 4: 4). Maar verbindt u onder elkaar door innige, hartelijke, broederlijke liefde!

Men kan zich gemakkelijk voorstellen, dat in tijden van vervolging, deze liefde bij menigeen gevaar liep te verkouden, of verloochend te worden, om het gevaar, dat uit openlijke gemeenschap voortvloeien kon.

De gezindheid van broederlijke liefde, waarvan alles is uitgesloten wat slechts ten schijn van deze zou zijn, is die staat, waartoe zij gekomen moesten zijn door hun inwendige heiliging, die daardoor is teweeg gebracht, dat zij aan de waarheid gehoorzaam werden. Zij kan niet ontbreken, als zij zichzelf werkelijk gereinigd hebben; en weer kan deze reiniging niet zijn achtergebleven, als zij aan de waarheid gehoorzaam zijn geworden; en als zij was achtergebleven, moest zij nu geschieden. Dat is het wat de apostel zijn lezers in de eerste helft van het vers voorhoudt. Zijn zij aan de waarheid gehoorzaam geworden, als deze hun verkondigd werd, dan moeten zij zich daardoor, dat zij haar gehoorzamen, inwendig van alles, wat zich met haar heilige bestemming niet verdroeg, zo gereinigd hebben, dat in hen de gezindheid van ongeveinsde broederlijke liefde woont en deze moeten zij dan ook steeds met de daad betonen; dat een moeten zij dus hebben gedaan, het andere gedurig doen. Zij moeten echter elkaar steeds vurig liefhebben uit een rein hart. Met die uitdrukking is een liefhebben geëist, dat niet langzamerhand verzwakt, maar dat blijft en volhardt, een liefhebben, dat niet zelfzuchtig, eigenlijk toch zichzelf zoekt, maar dat werkelijk is, waarvoor het zich uitgeeft.

Voordat de mens op de wijze hier gemeend kan lief hebben, moet zijn hart gereinigd zijn van alles, waardoor de liefde, die de wereld zozeer roemt, verontreinigd wordt en dat zijn vooral twee zaken: zelfzucht en zinnelijke begeerlijkheid. Als de wereld bemint, bemint zij steeds met zelfzucht, opdat het haar door de wereld vergolden wordt (MATTHEUS. 5: 46 v. Luk.

12); zij mengt altijd bij haar liefde een voordeel; daarom eindigt haar liefde, zo gemakkelijk wordt zij afgebroken, wanneer zij zich beledigd en gekrenkt voelt, of de rekening er niet bij wint, die zij bij zichzelf had gemaakt. Een liefde zonder enige eigenbaat, die in haar liefde alleen God dient, waarop in betrekking tot de mens geven zaliger is dan ontvangen, is de Christelijke liefde, die haar hoogste triomf in de liefde tot vijanden vindt, zoals ook God ons liefhad in de tijd, toen wij nog vijanden waren. Het andere, waardoor de liefde van de mensen gewoonlijk bevlekt wordt, zijn de zinnelijke begeerten, een welbehagen, dat de begeerlijkheid van het vlees teweeg brengt, als zich de liefde aan de schoonheid van het lichaam, aan het bekoorlijke van het gelaat, aan de frisheid van de jeugd hecht; een liefde, die even snel vergaat, als al deze dingen en dit te sneller, naarmate zij zich juist nauwer aan deze dingen heeft vastgehecht. Ook deze liefde is meer een begeerte, die slechts wil genieten; en het hart moet daarvan geheel zijn gereinigd, als wij zullen liefhebben, zoals Christus de gemeente heeft liefgehad (Efez. 5: 25 vv.).

Dat behoort u te doen, u die wedergeboren bent niet uit vergankelijk zaad, dat in Ps. 51: 7 als zondig wordt voorgesteld en aan uw vorige natuur het aanzijn heeft gegeven, maar uit onvergankelijk zaad (Joh. 1: 13; 3: 6. 1Joh. 3: 9), namelijk door het levende en eeuwig blijvende woord van God, dat zulk zaad met zich voert en ook legt in hen, die het opnemen (Jak. 1: 18, 21. 1 Kor. 4: 15

Deze Christenen waren wedergeboren, niet uit vergankelijk, maar uit onvergankelijk zaad. Hier wordt niet de natuurlijke tegen de geestelijke geboorte overgesteld; maar de apostel spreekt allerduidelijkst van een tweeërlei wedergeboorte. De eerste wedergeboorte was geschied uit vergankelijk zaad. Te weten: de Joden waren gewoon de heidenen, die met verzaking van de afgodsdienst, hun godsdienst aannamen, wedergeborenen of nieuw mensen te noemen; in die zin waren deze Christenen wedergeboren, wanneer zij, door het aannemen van de Joodse godsdienst, Jodengenoten geworden waren; toen waren zij wedergeboren, uit een vergankelijk en sterfelijk zaad, uit het zaad van Abraham namelijk, voor zover zij gerekend werden het Joodse volk ingelijfd en dus ook uit het zaad van Abraham geboren te zijn. De tweede wedergeboorte was hun bekering en overgang tot het Christendom geweest; daardoor waren zij nieuwe schepselen in Christus geworden en, op deze laatste wijze waren zij wedergeboren uit onvergankelijk of onsterfelijk zaad.

a) Want, zo wordt in Jes. 40: 6 vv. van dit woord in onderscheiding van de natuurlijke aard van de mensen gezegd: "alle vlees is als gras en alle heerlijkheid van de mensen is als een bloem van het gras." Het gras is, zoals de dagelijkse ervaring aanwijst, na een korte tijd, hoe fris en groen het ook eerst was, verdord en zijn bloem is na korte bloeitijd, al was zij nog zo schoon voor het oog, afgevallen, zodat zij nu juist als het tegendeel van schoonheid, aan de stengel neer hangt (Ps. 103: 15).

1 Kor. 7: 31 Jak. 4: 14. 1 Joh. 2: 17

Maar het woord van de Heere blijft in de eeuwigheid (Vgl. Jak. 1: 10 v.). En dit, wat hier met het "Woord van de Heere" bedoeld is, is niet zozeer het woord van de Oud-Testamentische wet (Rom. 7: 7 vv.), maar het woord, dat onder u (1 Thessalonicenzen.
9) verkondigd is (vs. 12). Doordat u dit in geloof heeft aangenomen, bent u, zoals ik te voren heb gezegd, wedergeboren uit onvergankelijk zaad en zo is een liefde, zoals die van u (vs. 22) geëist is, geheel in overeenstemming met uw wezen (1 Joh. 4: 7; 5: 1 1Jo 4. 7).

Zij, die niet door vergankelijk zilver of goud, maar door het dierbaar bloed van Christus verlost zijn (vs. 18 v.), zijn ook wedergeboren niet uit vergankelijk, maar uit onvergankelijk zaad. Het geestelijke zaad van de nieuwe geboorte brengt tot stand wat het vleselijke van de oude geboorte niet kan doen een liefde, zoals die vroeger werd geëist. Evenals in de gelijkenis van de zaaier (Luk. 8: 4 vv.) het woord van God het wonderzaad is, dat in het hart valt, en dit bereidt, om vervolgens er wortel in te schieten en in vruchtbaarheid te groeien, zo schrijft hier de apostel aan het onvergankelijk zaad, dat door de prediking van het woord in het hart komt, een kracht toe, die al het vergankelijke zaad verre overtreft. Vleselijk zaad brengt vlees ten dode voort; maar het zaad van het leven, waarin de Geest van God werkt, verandert ons naar Zijn wezen: wij worden wedergeboren tot kinderen van God door het woord van God tot een levend en onvergankelijk wezen door het levend en eeuwig blijvend woord.

Het zou vreemd kunnen voorkomen, dat de apostel niet heeft geschreven: "als die wedergeboren bent ten eeuwigen leven door het levend en eeuwig blijvend woord van God." In plaats van "ten eeuwigen leven" zegt hij: "niet uit vergankelijk, maar uit onvergankelijk zaad." Het is echter hem, die over de vermaning: "heb elkaar vurig lief uit een rein hart", te doen om een scherpe tegenstelling tegen een geboorte in de eigenlijke zin, uit werkelijk vergankelijk zaad en dit heeft weer zijn grond in de geschiedkundige omstandigheden en het daardoor aangewezen doel van zijn brief. Er is ook een band van gemeenschap, die gegrond is op gemeenschappelijke geboorte uit eigenlijk, vergankelijk zaad, namelijk de nationaliteit, die berust op gelijkheid van aardse, door natuurlijke voortbrenging teweeg gebrachte afstamming. Wellicht is het zo geweest, dat in de gemeenten van de lezers zeer velen vervolgd door hun eigen volksgenoten, het uitgestoten zijn uit de banden van de gemeenschap diep voelden (vgl. Thessalonicenzen. 2: 14) en aan het natuurlijk nationaal gevoel concessies deden, ten koste van het broederlijk en blij samenleven met de verdrukte Christelijke gemeente. Nu is het ook zeer juist, als de apostel zijne lezers ook nog door het woord van de Schrift daaraan herinnert, dat de natuurlijke nationaliteiten met al haar heerlijkheid toch slechts een band vormden voor deze tijd op aarde en bestemd waren om teniet te gaan, terwijl daarentegen het woord van God, waardoor wij in de Christelijke gemeenschap waren geboren en die ten gevolge ook deze gemeenschap zelf, eeuwig en onvergankelijk is. Het "was" aan het begin van vers 24 is nu ook gemakkelijk te verklaren. Het leert, in hoeverre het geboren worden in het natuurlijke leven en onder een volk een geboorte is uit vergankelijk zaad, maar het wedergeboren worden door Gods woord met recht een geboorte uit onvergankelijk zaad kan worden genoemd. De Oud-Testamentische plaats gebruikt Petrus zo, dat hij ze in zijn eigen rede invlecht en wat hij zelf bedoelt met woorden van de Schrift uitspreekt, om er de gewenste autoriteit aan te geven.

In de slotwoorden: "dit is het woord, dat onder u verkondigd is", straalt ook weer hier, evenals boven in vs. 12, het doel van de apostel door, om de lezers te verzekeren, dat het de ware genade van God was, waarin zij stonden (Hoofdstuk 5: 12). Zeker is het Evangelie bedoeld, toch geldt ook reeds de wet van het Oude Verbond als van een waarachtig woord van God, als van een openbaring van Zijn wezen, dat zij naar haar inwendige staat leven is en eeuwig blijft (Hand. 7: 38); zij kan echter niet levend maken (Gal. 3: 21) en in zo verre niet wederbaren.

Meen niet, dat mensen, die slechts het natuurlijk aanzijn uit vergankelijk zaad hebben, reeds onsterfelijk zijn in de Bijbelse zin van het woord nee, zij zijn slechts uit de dood tot de dood geboren! Maar zij, die uit het levend, eeuwig blijvend woord van God geboren, een nieuw aanzijn hebben ontvangen, zijn uit het eeuwige leven en tot het eeuwige leven geboren.

U hoeft de ogen niet wijd open te doen, hoe u toch tot het woord zult komen; u heeft het bij u; het is het woord, dat wij u prediken. Het is dus snel gesproken en vernomen, maar als het in

het hart dringt kan het sterven noch vergaan en het gedoogt ook niet dat u sterft. Zolang u zich eraan hecht, zo lang draagt het u. Zoals ik hoor dat Jezus Christus gestorven is, dat Hij mijn zonde heeft weggenomen en mij de hemel verworven, dan hoor ik het Evangelie. Deze waarheid kan niemand omverwerpen; de poorten van de hel kunnen doen daar niets tegen, en al was ik ook reeds in de kaken van de satan, kan ik dat nog aangrijpen, zo moet ik toch weer daaruit en blijven waar het woord blijft. Daarom zegt hij wel terecht: u mag geen ander verbeiden dan hetgeen wij u gepredikt hebben.

Alle Christenen zijn wedergeboren en daardoor zijn zij gebracht in een nieuwe en innige betrekking tot elkaar. Het woord van God is het grote middel tot herschepping (Jak. 1: 18). Deze nieuwe en tweede geboorte is veel heerlijker dan de eerste. Door de eerste worden wij kinderen van de mensen, door de tweede zonen en dochters van de Allerhoogste. Het woord van God, hoewel het klein naar het uitwendige is en een tijd lang verborgen ligt, groeit ten slotte en draagt heerlijke vruchten. De verplichting om lief te hebben is dubbel, waar een geestelijk verband is. En het woord van God, in de harten geplant door de Heilige Geest, is een middel tot geestelijk leven, ons bezielend en opwekkend tot plichtsvervulling een gehele omkering teweeg brengend in de richtingen en begeerten van de ziel, totdat het brengt tot het eeuwige leven. Zie tegenover die heerlijkheid van de vernieuwde, geestelijke mens als wedergeborene de nietigheid van de natuurlijken mens. In zijn leven en in zijn dood is hij gelijk het gras (Job 14: 2 Jes. 40: 6, 7). Al zijn heerlijkheid is als de bloem van het gras, zijn weten, zijn schoonheid, kracht, welvaart, eer zijn slechts als de bloem van het gras, die vroeg opkomt en wegsterft. De enige weg om dit schepsel, dat teniet gaat, onverderfelijk te doen worden, is het woord van God op te nemen, want dat blijft in eeuwigheid en zal bewaren tot het eeuwige leven en met hem voor altijd blijven. Elke andere onderscheiding zal snel verloren zijn, alle andere heerlijkheid in verachting opgaan, alle andere verbintenissen teniet gaan en verdwijnen. Laat ons toezien, dat dit woord in onze harten woont en vruchten in ons leven voortbrengt.

HOOFDSTUK 2

OVER DE PLICHT VAN DE WEDERGEBORENEN, ALSMEDE VAN ONDERDANEN EN DIENSTBAREN

Vs. 1-10. In Hoofdstuk 1: 22 vv. had de apostel zijn lezers gewezen op de wedergeboorte door het onder hen verkondigde en in geloof door hen aangenomen Woord van de Heere en hen uitdrukkelijk vermaand tot onderlinge broederlijke liefde. Nu gaat hij voort hen te dringen tot aflegging van alles wat hun nog van de oude mens aanhangt en tegen deze liefde strijdt. Hij beveelt hun als een voedingsmiddel voor de groei van de nieuwe mens, dat begerig moet worden aangenomen, hetzelfde woord aan, waaruit zij zijn wedergeboren, en waarin zij reeds de vriendelijkheid van de Heere gesmaakt hebben (vs. 1-3). Deze zelfde Heer, waartoe zij in geloof gekomen zijn, stelt Hij hun dan ook voor als de levende steen, waarop zij als op de grondsteen van hun zaligheid moeten opbouwen, om overeenkomstig hun roeping meer en meer tot een geestelijk huis en een heilig priesterschap, die voor God geestelijke, Hem aangename offers brengt, zich te ontwikkelen. Hij stelt hun daarbij voor, in wat een geheel andere verhouding zij tot deze steen, die volgens de profetie door de mensen verworpen is, maar bij God uitverkoren en dierbaar is, staan, dan de ongelovige Heidenen en Joden, wat een zalige staat zij verkregen hebben door op deze gevestigd te zijn, de deugden te verkondigen van Hem, die hen geroepen heeft uit de duisternis tot Zijn wonderbaar licht (vs. 4-10).

Gedraag u dan overeenkomstig uw tegenwoordige staat, omdat u toch uw zielen gereinigd heeft in de gehoorzaamheid van de waarheid (Hoofdstuk 1: 22). a) Leg dan af alle kwaadheid (Jak. 1: 21. 1 Kor. 14: 20 Kol. 3: 8) en alle bedrog (Hoofdstuk 2: 22; 3: 10 1Pe 2. 22) de geveinsdheid (Luk. 12: 1 MATTHEUS. 23: 28) en nijdigheid en alle achterklappingen (2 Kor. 20 Wijsh. 1: 11, evenals de overige zonden, die van uw vroeger heidens leven (Rom. 1: 29 v.) zich nog bij u mochten bevinden.

MATTHEUS. 18: 3 Rom. 6: 4 Efez. 4: 23 Hebr. 12: 1

En als nieuw geboren kinderen, die u volgens de wedergeboorte in Hoofdstuk 1: 23 genoemd sinds uw bekering tot Christus bent (Latijn: Quasi modogeniti, waarvan de eerste Zondag na Pasen zijn naam heeft Joh 20: 19, wees zeer begerig naar de redelijke, met uw tegenwoordige aard overeenstemmende (Rom. 12: 1), onvervalste, van alle schadelijke bijvoeging bewaarde melk van het Evangelie (Hoofdstuk 1: 23), opdat u door deze mag opgroeien en rijp worden voor de zaligheid (Efez. 4: 15 v.).

Als u anders, zoals ik van u mag verwachten (Rom. 8: 9), in uw tegenwoordige Christelijke staat, gesmaakt heeft, dat de Heere goedertieren is (Ps. 34: 9 Hebr. 6: 4 v.) en u nu deze Zijn goedertierenheid nog verder en in volle mate aan uw inwendige mens hoopt te ervaren.

De apostel neemt, zoals duidelijk is uit de woorden "zo legt dan af" de vermaning in Hoofdstuk 1: 22 weer op, die begint met de woorden "hebbende dan uw zielen gereinigd" en weer als voorwaarde van een gedrag, waarvan wij vooraf kunnen verwachten, dat het wel niet hetzelfde is als de daar geëiste broederlijke liefde, maar toch iets zijn zal, inwendig en wezenlijk daarbij behorend. Wat dan in de eerste plaats het afleggen aangaat van zekere onzedelijke gedragingen, dat Petrus in de eerste plaats eist, zo kan dat natuurlijk alleen geëist worden van hem, in wiens persoonlijk leven reeds enige bevrijding kan worden verondersteld van de zondige vleselijke natuur, die tot zo’n gedrag dringt enige zelfstandigheid van het "ik" tegenover haar, dus eigenlijk alleen van de Christen, bij wie die scheiding werkelijk teweeg is

gebracht. De objecten van dat afleggen worden vervolgens in drie groepen voorgesteld, die door het drievoudig gebruik van het "alle" zichtbaar worden gemaakt. Vooraan staat het meest algemene "de boosheid." Dat is die gezindheid of dat uitwendig gedrag, dat als doel en gevolg enig benadelen van de naaste heeft, van zijn persoon of zijn bezitting, in het geestelijke of lichamelijke. Het tweede "alle" laat een bijzondere soort van die boosheid volgen, die bestaat uit drie bij elkaar behorende openbaringen: bedrog of arglistigheid, die anderen door bedrieglijk gelegde strikken ten val wil brengen; geveinsdheid, die tot uitoefening van bedrog noodzakelijk is en nijd of gedurige opwellingen van wangunst, waaruit het bedrog pleegt te ontstaan. De tweede bijzondere groep, die als derde weer met een "alle" begint, is het achterklappen, waaronder de lasteringen bedoeld zijn als openbaringen van de gezindheid, die er genot in vindt de naaste dat te ontroven, wat men hem niet door nijdige arglistigheid kan ontstelen en zichzelf toe-eigenen, zijn goede naam ("de boosheid heeft een vermaak in het nadeel van de naaste, de nijd heeft verdriet over de bezittingen van de naasten, het bedrog verdubbelt het hart, de huichelarij de tong, het achterklappen schaadt de goede naam" Augustinus). Komt nu het geëiste afleggen van al deze onreinheden nauwkeurig overeen met de bovengestelde eis van een ongeveinsde broederlijke liefde, zo neemt de apostel vervolgens ook de inhoud van Hoofdstuk 1: 23 weer op en specialiseert het daar genoemde algemene begrip van "weer geboren zijn" door de nieuwe momenten van "nieuw" en "kinderen" bij het "geboren zijn"; op die beide momenten aan de ene zijde en op het "opdat u door deze mag opwassen" rust dan de nadruk. Want niet dit is de hoofdzaak, wat zij moeten begeren, zodat het woord "melk" tegenover "vast voedsel" (Hebr. 5: 12. 1 Kor. 3: 2 de nadruk zou hebben, maar op grond waarvan en daarom tot welk einde zij naar het Woord van God begerig moeten zijn, daarop komt hier alles aan. Wat groeien zal, moet voedsel hebben en voor het kind, dat voor alle anderen moet groeien, kan het daartoe gevorderde voedsel slechts melk zijn, die uit de moeder komt, die het ter wereld heeft gebracht. De lezers moeten dan niet alleen, zoals in Hoofdstuk 1: 22 gezegd is, elkaar wederkerig oprecht liefhebben, maar verder erop bedacht zijn, dat gemeenteleven, dat door broederlijke liefde wordt bewaard, ook tot ontwikkeling en volmaking te brengen door getrouw vasthouden aan het woord, dat, evenals het door de wedergeboorte de gemeente hersteld heeft, nu ook in staat is allen in het bijzonder tot steeds degelijker leden van het geheel en zo het geheel steeds volkomener te maken.

De lezers zijn door de wedergeboorte nieuw geboren kinderen en moeten nu als zodanig verlangen naar dat, wat voor zodanig kinderlijk leven hetzelfde is als moedermelk voor het natuurlijk leven van een kind. Omdat zij niet in tegenstelling tot degenen, die reeds langer het nieuwe leven bezitten, nieuw geboren kinderen heten, maar in tegenstelling tot het leven, waarin zij vroeger van de geboorte aan hadden gestaan, zo is ook de melk, die hun verlangen moet zijn, niet in tegenstelling tot het vaste voedsel van gevestigde Christenen, maar in tegenstelling tot hetgeen zij vroeger hadden begeerd. een "redelijke" melk wordt die genoemd, omdat zij geestelijk is, wat de melk uit de moederborst lichamelijk is en "onvervalst" wordt zij genoemd, omdat zij te vergelijken is met de zuivere melk, die het kind aan de moederborst doet groeien. Wat de apostel daarmee bedoelde, sprak voor de lezers vanzelf: hetzelfde woord, waardoor (Hoofdstuk 1: 23 en 25) zij waren wedergeboren, kenden zij ook als het voedsel van het leven. En zij moesten niet hebben gesmaakt, dat de Heere goedertieren is, als zij niet zouden verlangen, om daardoor op te groeien voor de toekomstige zaligheid.

Dit verlangen is het ware verschijnsel van de gezondheid van onze ziel. Zolang het kind begerig is naar de moedermelk, kan men zonder bezorgd te zijn voor het jeugdige, tedere

leven; maar als deze kost niet meer smaakt, dan is het gevaarlijk ziek; beproef uzelf daaraan, kind van God.

Heeft u niet gesmaakt, dat de Heere goedertieren is, zegt Paulus, dan predikte ik zeker tevergeefs.

O hoeveel nijd en achterklap komt daarvan, dat men niets beters weet, de vrede in God niet heeft gesmaakt! Die eenmaal gesmaakt heeft, hoeveel zaligheid en zoetheid er is in de omgang met de Heere Jezus, in de overdenking van Zijn woorden, beloften en wegen, die berokkent zich niet graag meer zulke verloren uren, als men bij de oude onreinheid heeft.

Dit heet evenwel gesmaakt, wanneer ik van harte geloof dat Christus zich aan mij gegeven en mijn eigen geworden is en dat mijn onheil het Zijn en Zijn leven het mijne is. Die die ter harte gaat, die smaakt het. Maar zij smaken het het beste, die in doodsnoden verkeren, of wie het kwade geweten kwelt. Daar is de honger een goede kok.

"Als": dus is dit geen zaak die aan ieder lid van het menselijk geslacht geschonken wordt."Als" zo bestaat de mogelijkheid en de waarschijnlijkheid dat sommigen niet gesmaakt hebben dat de Heere goedertieren is."Als", dan is dit geen algemene, maar een bijzondere genade en is het noodzakelijk dat wij onszelf afvragen, of wij de genade van God door innerlijke ervaring kennen: Er is geen geestelijke genade, die niet een drangreden is tot ernstig onderzoek van het hart. Maar terwijl dit een drangreden tot ernstig en biddend onderzoek behoort te zijn, mag niemand gerust zijn, zolang er een "als" bestaat aangaande het gesmaakt hebben, dat de Heere goedertieren is. Een jaloers en heilig wantrouwen aan zichzelf kan zelfs in het hart van de gelovigen die vraag doen oprijzen, maar het voortduren van die twijfel zou voorwaar zonde worden. Wij moeten niet buiten een wanhopige strijd blijven, ten einde de Zaligmaker in de armen van het geloof te kunnen sluiten en te zeggen: Ik weet, in Wie ik geloofd heb en ik ben verzekerd, dat Hij machtig is, mijn pand, bij Hem weggelegd, te bewaren."Rust niet, o gelovige, voordat u een volkomen verzekering van uw deel in Jezus heeft. Dat niets u voldoende zij, voordat u door het onfeilbare getuigenis van de Heilige Geest met uw geest getuigend, verzekerd bent dat u een kind van God bent. Och beuzel hier niet, laat geen "misschien", noch "als", noch "mogelijk" uw ziel tevreden stellen. Bouw op eeuwige waarheden en steun in waarheid op deze. Grijp de zekere weldadigheden van David aan, en grijp ze vast aan. Werp uw anker uit in hetgeen zich binnen het voorhangsel bevindt en zie goed toe, dat uw ziel aan het anker vastgehecht wordt met een kabeltouw, dat niet kan breken. Treed voorwaarts door die dorre "als"; blijf niet langer in de wildernis van twijfel en vrees; doorwaad de Jordaan van het ongeloof en treed het Kanaän van de vrede binnen, waar zich de Kanaäniet nog wel ophoudt, maar welks land niet ophoudt van melk en honing te vloeien.

Door middel van het geloof heeft u een persoonlijke levensgemeenschap met Christus verkregen (Gal. 2: 20), a) en daardoor bij uw bekering gekomen als tot een levende steen (Joh. 4: 10; 6: 48 vv.), door de mensen wel verworpen (Hand. 4: 11 v. 1 Kor. 1: 23), maar bij God, volgens Zijn oordeel (Rom. 2: 13 Jak. 1: 27) uitverkoren en dierbaar (MATTHEUS. 12: 18).

Efeze. 2: 20

Zo wordt u ook zelf in overeenstemming met Zijn staat en Zijn wezen (Hoofdstuk 1: 15), als levende stenen, die u door uw komen tot Hem bent geworden (Joh. 6: 51 vv. ; 10: 28; 14:

gebouwd op deze grond en hoeksteen (Efeze. 2: 20 vv. Kol. 2: 6 v. Hand. 9: 31) tot a) een geestelijk huis (Hoofdstuk 4: 17. 1 Kor. 3: 16 v. 1 Tim. 3: 15), tot b) een heilige priesterschap (vs. 9 Openbaring 1: 6), om c) geestelijke offeranden op te offeren (Rom. 12: 1 Hebr. 13: 15 Jak. 1: 27), die voor God aangenaam zijn, door Jezus Christus (Rom. 15: 16 Efeze. 1: 6).

Hebr. 3: 6 b) Openbaring 5: 10 c) Hebr. 12: 28

De voorstelling, te voren gegeven in verband met Hoofdstuk 1: 23 vv., de voorstelling van het voeden en de groei van het nieuwe leven, wordt door de apostel verlaten, als hij voortgaat: "waartoe komend als tot een levende steen". Hiermee wordt de Heere voorgesteld als de steen, waaraan wij ons als stenen aansluiten zodat daaruit een gebouw opgroeit. Het woord "komend" geeft het voortdurende komen te kennen, om te herinneren, dat hier van een gemeenschap sprake is die alleen door een voortdurende, aanhoudende overgave van onze zijde wordt onderhouden. Bij zo’n aansluiten aan Hem, de levende steen, worden wij ook zelf als levende stenen bestanddelen van een gebouw namelijk van dat, waarvoor Hij door God is verkoren en in vereniging met elkaar groeien wij op tot een geestelijk huis tot een huis, omdat het door samenvoeging van vele bestanddelen tot de eenheid van een woning is geworden, tot een geestelijk huis, omdat de stenen, waaruit het opgroeit, levende stenen zijn, dat tegenover een stoffelijk gebouw staat. En omdat nu deze levende bouwstenen op priesterlijke wijze Hem dienen, wiens huis, waarin Hij woont (2 Kor. 6: 16), zij vormen, zo worden zij tevens tot een "heilig priesterschap". Zij zijn dat in een andere zin dan de Aäronietische priesterschap dat was, die ook wel, als door God uitverkoren een heilige was, maar toch slechts in het stoffelijke huis door het brengen van stoffelijke offers diende. Hun werk is integendeel het brengen van zodanige offers, die van geestelijke aard zijn, evenals het huis, dat zij uitmaken, en wel niet krachtens bepalingen van de wet, maar door Jezus Christus, als wiens eigendom zij offeren, voor God aangenaam zijn.

Deze is de bijzondere heerlijkheid van de gemeente van het Nieuwe Testament, dat zij niet alleen zelf het huis van God is, maar tevens de priesterschap, nodig tot de dienst. Als nu deze priesterlijke gemeente heilig wordt genoemd, zo moet zij daardoor niet als een van bijzondere aard tegenover andere priesters worden geplaatst, die niet heilig zouden zijn; maar de heiligheid, die het noodzakelijk attribuut van iedere priester is, wordt hier slechts uitdrukkelijk uitgesproken, omdat de priesterschap, waaraan zij bepaald toekomt, hier diegenen zijn, die overigens juist om het ontbreken van die heiligheid een bijzonder geheiligde priesterschap nodig hadden, de gezamenlijke leden van de gemeente. Hetzelfde, dat de Christen bekwaam maakt, om zelf als een levende steen tot het huis van God te behoren, namelijk het heilige goddelijke leven, dat Hem in de wedergeboorte van Christus ten deel is geworden, juist dat maakt hem ook geschikt onmiddellijk, zonder tussenkomst van een hiertoe in het bijzonder gewijde priester, voor God te staan en Hem in de zaken van dit leven te dienen; want dit leven moet juist de openbaring zijn van de reeds teweeg gebrachte gemeenschap met God en alles, wat werkelijk door deze nieuwe door God teweeggebrachte toestand is, behoort tot de geestelijke offeranden, die hij voor God geeft.

Bij deze gehele beschrijving van de roeping van de Christenen, heeft de apostel niet zozeer op het oog het onderscheid tussen de gemeente van het Oude en die van het Nieuwe Verbond voor te stellen, maar integendeel op de voorgrond te plaatsen, dat in de laatste datgene vervuld wordt en vervuld zal worden, wat aan de eerste reeds was beloofd en bij haar alleen op voorafbeeldende en onvoldoende wijze in het licht was getreden. Daarbij komen dan ook de onderscheidingen duidelijk voor de dag. Israël had een huis van God, maar de Christelijke gemeente is geroepen zelf het huis van God te zijn. Dat huis was van dode stenen gebouwd,

dit is uit levende stenen gebouwd en is een geestelijk huis. Israël moest een heilige priesterschap zijn, maar het was dat alleen in de bijzondere priesterstand, die in haar midden was; de Christelijke gemeente is echter geroepen een heilige priesterschap te zijn in die zin, dat ieder in het bijzonder het priesterlijk ambt moet waarnemen; de offers, die de priesters in Israël moesten brengen, waren dieren en dergelijke, de offeranden van de Christenen daarentegen zijn geestelijke offeranden, die voor God door Christus welbehaaglijk zijn.

Christus is de Hogepriester, door God zelf gezalfd; die ook Zijn eigen lichaam voor ons geofferd heeft, wat het hoogste priesterambt is. Daarna heeft Hij aan het kruis voor ons gebeden. Vervolgens heeft Hij ook het Evangelie verkondigd en alle mensen geleerd God en zichzelf te kennen. Deze drie ambten heeft Hij ook aan ons allen gegeven. Daarom, omdat Hij Priester is en wij Zijn broeders zijn, zo hebben alle Christenen macht en last, te prediken en voor God te verschijnen en zichzelf voor God te offeren. En toch, dat niemand zich onderstaat het woord van God te prediken, als hij niet een priester en geestelijk is!

Daarom, omdat het zo Gods raad en wil is, zoals ik straks zei, dat Christus de levende steen zou zijn, waartoe de leden van de Nieuw-Testamentische gemeente komend, zouden worden gebouwd tot een geestelijk huis en een heilige priesterschap, is ook vervat in de Schrift (Jes. 16): "Zie, Ik leg in Zion een uiterste hoeksteen, die uitverkoren en dierbaar is" en: "Die in Hem gelooft, zal niet beschaamd worden, maar tot de zaligheid van de zielen, het einde van het geloof (Hoofdstuk 1: 9), komen.

De plaats van Jesaja heeft reeds boven in vs. 4 aanleiding gegeven tot de uitdrukking van de apostel; pas nu wordt zeer uitdrukkelijk de betrekking van de Nieuw-Testamentische gemeente tot Christus, haar fundament, als vervulling van dit woord van de Schrift voorgesteld. Behalve enkele andere afwijkingen van de woorden bij de profeet voegt nu Petrus bij "gelooft" "in Hem"; want hij heeft boven gezegd "waartoe komend" en omdat het "komend" daar gelijk staat met het "gelooft" op deze plaats, zo moest nu ook met het "waartoe" daar iets hier overeenkomen, dat nu door "in Hem" wordt bijgebracht. De eerste helft van het citaat hier neemt in het woord van vs. 4 de laatste plaats in, terwijl het middelste gedeelte op een plaats van de Schrift wijst, die niet door de apostel zelf is aangehaald, maar opnieuw uit vs. 7 hier is overgebracht. Zien wij op de woorden in vs. 4 "door de mensen wel verworpen, maar bij God uitverkoren en dierbaar" dan zijn hier de mensen geplaatst in tegenstelling tot God en is hetgeen de vorsten van de Joden, die in de Psalm als bouwlieden worden voorgesteld, in de verwerping van Christus, het fundament van een nieuwe mensheid, hebben gedaan, beschouwd als het eenmaal door de mensheid uitgesproken vonnis in zijn strijd tegen het oordeel van God. Die wijze van beschouwen is dan ook geheel juist; want, terwijl het volk Israël, dat uit alle volken tot drager en aanbrenger van de zaligheid was verkoren, in zijn oversten, die aan het hoofd van de theocratie stonden, Hem verwierpen, is werkelijk een beslissing van de zijde van de mensheid uitgesproken; elke latere verhouding van bijzondere personen tot Christus is voortaan of instemmen met dit reeds uitgesproken oordeel van de verwerping of met het oordeel van God, zoals zich dit in de opstanding van de Heere openbaarde (Hand. 2: 36; 13: 27 vv.). Het menselijk oordeel als zodanig valt altijd aan de andere kant en alleen dat oordeel, dat God door Zijn Geest in het een of ander individu werkt, aan deze kant. Eerst moet de mens in boetvaardigheid en afkeer van zijn natuurlijk menselijk wezen het oordeel van de mensheid uitdrukkelijk verwerpen en in gelovige toe- eigening van de prediking van het Evangelie het goddelijk oordeel tot zijn persoonlijk oordeel maken, anders blijft hij behoren tot het "door de mensen verworpen." Daarom heeft ook Petrus boven gezegd: "Waartoe komend als tot een levende steen", dat zeker in een vroegere daad op besliste wijze geschied is, maar toch ook zo ook, ja onophoudelijk steeds weer

opnieuw moet geschieden, want voortdurend neigt zich onze oude mens tot de menselijke verwerping van Christus en Zijn zaligheid, het aandoen daarentegen van de nieuwe mens is, wat de zaak aangaat, een en hetzelfde als het komen tot Christus de levende steen.

U dan, die gelooft, is Hij, die steen, waarvan de profeet spreekt, evenals Hij dat bij God is, dierbaar, omdat Hij u bracht tot hetgeen de belofte uitdrukt, namelijk dat u niet beschaamd zult worden. Maar de ongehoorzamen onder de heidenen, zowel als onder Joden, wordt gezegd: a) "De steen, die volgens de profetie in Ps. 118: 22 (vgl. MATTHEUS. 21: 42 Rom.
33) de bouwlieden verworpen hebben, deze is, volgens diezelfde profetie, geworden tot een hoofd van de hoek, zoals die in Jes. 8: 14 wordt genoemd (Rom. 9: 33) en een steen des aanstoots en een rots van ergernis.

Hand. 4: 11

Als de rivieren, die in zee lopen, zo verenigen zich al onze genietingen in de Geliefde. Het licht van Zijn ogen schittert boven de glans van de zon; de schoonheid van Zijn aangezicht is aantrekkelijker dan de schoonste bloemen; geen geur is zoals aan de adem van Zijn lippen. Edelgesteenten uit de mijn en parels uit de zee zijn zaken van generlei waarde, waar zij bij Zijn dierbaarheid worden vergeleken. Petrus zegt ons: dat Jezus dierbaar is, maar hij zegt niet en kan ook niet zeggen hoe dierbaar; niemand van onze kan de waarde berekenen van Gods onuitsprekelijke gave. Woorden kunnen de dierbaarheid van de Heere Jezus voor Zijn volk niet vermelden, noch uitdrukken, hoe onontbeerlijk Hij is voor hun vrede en hun geluk. Gelovige, heeft u niet vaak te midden van overvloed een pijnlijke leegte ondervonden, wanneer uw Heiland er niet was? De zon scheen, maar Christus verborg zich, daarom was alles voor u duister in de wereld; of wel het was nacht, maar omdat de morgenster was verdwenen, kon geen enkele ster een enkele lichtstraal u geven. Wat een woeste wildernis is deze wereld zonder onze Heiland! Zodra Hij Zich voor ons verbergt, verwelken al de bloemen van onze hof, onze aangename vruchten vallen af; de vogeltjes staken hun lied en een stormwind rukt onze hoop omver. Al de kaarsen van de aarde te samen kunnen geen daglicht doen ontstaan, als de Zon der gerechtigheid wordt verduisterd. Hij is de Ziel van onze ziel, het Licht van ons licht, het Leven van ons leven. Lieve lezer, wat zou u toch in de wereld doen zonder Hem, te midden van haar verzoekingen en zorgen? Wat zou u ‘s morgens zonder Hem doen, wanneer u ontwaakt en de strijd van de dag tegemoet gaat? Wat zou u ‘s avonds doen, wanneer u moe en afgetobt thuis komt, als er geen open deur van de gemeenschap tussen Hem en u bestond. Geloofd zij Zijn naam, Hij zal ons niet toelaten ons levensgeluk buiten Hem te beproeven, want Hij verlaat de Zijnen nimmer. Daarom laat de gedachte aan wat het leven buiten Hem zou wezen Zijn dierbaarheid voor u verhogen.

Hij is dat niet in Zijn eigen wezen, als lag het in Zijn wil, om behalve hoeksteen te zijn, ook nog een steen des aanstoots en een rots van ergernis te wezen, maar alleen in de verhouding van de mensen tot Hem. Degenen namelijk is Hij dat, die zich aan het woord stoten, aan hetgeen in het Oude Testament van Hem geschreven staat en in de prediking van het Nieuwe Testament van Hem gezegd wordt, aan dat woord van Christus ongehoorzaam zijnde, waartoe zij ook gezet zijn (Joh. 5: 39).

Onze Schriftverklaarders hebben even als Corn. a Lapide verklaard: "zij waren ook gesteld tot geloof in Christus, maar zij weigeren het geloof, omdat zij niet willen geloven." Die verklaring is onjuist. De bedoeling van de woorden is: nadat zij, de ongelovigen vrijwillig zich aan het ongeloof hebben overgegeven, is dat aanstoot nemen niet iets toevalligs voor hen, maar naast het natuurlijk verbod ligt daarin ook een goddelijke regeling uitgesproken,

evenals het niet te vermijden is, dat die in het vlees zaait ook uit het vlees verderf zal maaien (Gal. 6: 8). Dat zij niet geloven, merkt Besser aan, is hun schuld; dat zij zich stoten is hun straf en deze straf kunnen zij niet ontgaan; zij zijn daartoe gezet. Die in Christus gelooft zal niet beschaamd worden, maar die niet gelooft, zal beschaamd worden en kan de steen niet tegenhouden, die verpletterend op hen valt (Luk. 20: 17). Wat beweegt toch de heilige apostel tot dit woord "waartoe zij ook gezet zijn? " Niets anders dan de ijver voor de eer van Jezus Christus, de kostelijke hoeksteen en voor de kracht van het woord, dat onder ons verkondigd is (Hoofdstuk 1: 25). Het heeft toch de schijn alsof het ongeloof van de mensen aan deze steen Zijn eer ontnam; want zij verwerpen Hem, die tot zaligheid van allen gesteld is en Hij laat Zich door hen verwerpen en het woord schijnt machteloos te zijn over hen, die het verachten. Dat is echter niet zo: de ongelovigen kunnen de steen aller zaligheid niet omverstoten, maar zijn door de wreker over hun ongeloof ertoe gezet, dat zij zich aan deze steen te pletter stoten. Zij kunnen het woord, dat hun ter zaligheid wordt verkondigd, niet krachteloos maken door hun ongeloof, maar moeten het bekrachtigen door het oordeel te lijden, waarmee datzelfde woord hen richt naar de verordening van God (Joh. 3: 19; 12: 48 "2Sa 24: 1.

a) Maar u bent het tegendeel van die ongelovige Heidenen en Joden, u, die de gemeente van Jezus Christus uitmaakt. U bent in veel hogere graad en volkomener mate wat van het Oud-Testamentische verbondsvolk vroeger (Jes. 43: 20 Exod. 19: 6 en Deut. 7: 6) is gezegd. U bent een uitverkoren geslacht b), een koninklijke priesterschap een heilig volk, een verkregen volk, een volk van het eigendom (Tit. 2: 14 Mal. 3: 17 En hiertoe bent u gesteld, opdat u, volgens hetgeen in Jes. 43: 21 als Israël's roeping wordt aangewezen, zou verkondigen de deugden, de heerlijke eigenschappen (Jes. 63: 7) van Degene (Hoofdstuk 1: 15), die u uit de duisternis van uw vroeger heidendom (Kol. 1: 13 Efeze. 4: 17 vv.) geroepen heeft tot Zijn wonderbaar licht (Hand. 26: 18). Dat licht gaat in heerlijkheid en zaligheid alle gedachten en begrippen te boven, en daarin bent nu u gebracht, zodat u nu ook door uw gehele leven als kinderen van het licht (Efeze 5: 9. 1 Thessalonicenzen. 5: 5 u behoort te betonen (MATTHEUS. 5: 14).

Deut. 14: 2; 26: 18 Openbaring 1: 6; 5: 10

Zoals Christus de eerstgeboorte heeft met haar eer en waardigheid, zo deelt Hij ze aan al Zijn Christenen mee, dat zij door het geloof ook koningen en priesters zijn met Christus. En dat gaat aldus toe, dat een Christen door het geloof zo hoog boven alle dingen verheven wordt. Want niets kan hem schaden aan zijn zaligheid, hetzij leven, sterven, zonde, vroomheid, goed of kwaad. Dat is voorwaar een hoge, heerlijke waardigheid en een recht alkunnen doende heerschappij, een geestelijk koninkrijk, waar geen ding is, het zij goed of kwaad, dat niet moet dienen ten goede, als ik geloof; en toch heb ik niets nodig van dat alles, maar mijn geloof is mij voldoende. Daarenboven zijn wij ook priesters, dat is nog veel meer, daarom, omdat het priesterdom ons waardig maakt voor God te treden en voor ons en voor anderen te bidden. Wie kan nu de eer en de waardigheid van een Christen doorgronden? Door zijn koningschap heerst Hij over alle dingen. Door zijn priesterambt is hij machtig bij God.

De Christenen zijn een door God tot Zijn eigendom verkoren volk, niet om als zodanig een afgesloten geheel te blijven uitmaken, maar om ook aan anderen de heerlijke eigenschappen van God, die uit hun redding en heiligmaking blijken, te verkondigen. God heeft hen geroepen uit de duisternis van de zonde, van de onwetendheid, van de vertwijfeling, tot Zijn wonderbaar, d. i. verbazend bewonderenswaardig licht. Elke gedachte aan hun vroegere toestand en aan de volheid van licht en leven, die zich sinds hun bekering over hen heeft

uitgestort, vervult hen met verbazing. Maar dit moet geen zuivere, werkeloze verwondering blijven.

Dat komt een priester toe, dat hij Gods bode is en van God last heeft Zijn woord te verkondigen. De deugden, d. i. de wonderwerken, die u God gedaan heeft, opdat Hij u van de duisternis tot het licht mocht brengen, moeten u prediken wat het hoogte priesterambt is, dat de ene broeder de ander de grote daden van God verkondigt, zoals wij van zonde, hel en dood en van alle ongeluk door Hem zijn verlost geworden en ten eeuwigen leven geroepen, opdat u een ieder roept tot het licht waaronder u geroepen bent.

a) U, die, om op uw omkering nog een andere profetie, die Israël aangaat, namelijk die in Hos. 2: 23 toe te passen, eertijds geen volk ("een niet-volk" Deut. 32: 21) was, maar nu Gods volk bent, die eertijds niet ontfermd was, geen goddelijke roeping tot zaligheid had ontvangen (Rom. 11: 30), maar nu ontfermd bent geworden (Rom. 9: 25).

Hos. 1: 10

Het verkondigen van de deugden van God, die in het wonderwerk van de ondervonden bekering zich openbaren, de deugden niet alleen van Zijn macht, maar niet minder van Zijn genade en wijsheid en van de heiligheid van Zijn liefde, moet plaats hebben door woord en wandel, niet alleen door de geroepen leraars, maar ook van de hele gelovige gemeente.

God, de Almachtige, had het volk Israël in het bijzonder verkoren het wondergrote eer geschonken, vele profeten gegeven en ook vele wonderen er aan gedaan, omdat Hij uit dit volk Christus Zijn eengeboren Zoon mens wilde laten worden. Alles is omwille van Zijn Zoon geschied, daarom worden zij in de Schrift van God volk genoemd. De profeten hebben dat verder uitgebreid en gezegd, dat deze belofte zich zou uitstrekken ook tot de heidenen; daarom zegt hier Petrus tot zijn lezers: "U, die eertijds geen volk was, maar nu Gods volk bent." Hieruit blijkt, dat hij deze brief aan de Heidenen en niet aan de Joden heeft geschreven.

Vs. 11-Hoofdstuk 3: 15a. De beide vorige afdelingen leerden hoe de Christen, die op de toekomstige heerlijkheid hoopt, om zo’n hoop zijn gedrag inwendig jegens God, zijn Vader, jegens Christus, zijn Heiland, jegens de mede-Christenen, zijn broeders en jegens zichzelf als een door Gods woord wedergeborene op de hoeksteen van Gods huis gevestigde moet inrichten. Nu gaat de apostel over tot zijn wandel naar buiten, tot zijn gedrag tegenover de Heidense omgeving en toont zijn lezers aan, op welke wijze zij volgens het te voren gezegde de deugden moeten verkondigen van Degene, die hen uit de duisternis geroepen heeft tot Zijn wonderbaar licht. Evenals in een opschrift, dat het thema noemt, vat hij in de eerste plaats de gehele volgende vermaning naar de hoofdgedachte samen in de eis, dat de Christenen als vreemdelingen en bijwoners in deze wereld zich moeten onthouden van de vleselijke begeerlijkheden, die strijd voeren tegen de ziel en onder de Heidenen, in wier midden zij gesteld zijn, tot overwinning van hun vooroordelen tegen het Christendom, eerlijk wandelen (Vs. 11 en 12). Als het eerste en voornaamste stuk van zo’n wandel, waarover in dit verband gehandeld wordt, noemt hij het onderdanig zijn aan alle menselijke ordening, de vrijwillige onderwerping zowel als Christelijke onderdanen aan de Heidense overheid (Vs. 13-17), als ook aan Heidense heren als Christelijke knechten (Vs. 18-25). Omdat echter tot de grondvormen van het gezellig leven ook de huwelijkse staat behoort, vat Petrus bij zijn apostolisch onderricht verder deze in het oog (Hoofdstuk 3: 1-7), om ten slotte nog een

vermaning tot allen zonder onderscheid te richten, hoe men zich op een waar, godzalig gedrag jegens elkaar en tegenover de vijandige en Heidense omgeving moet toeleggen (Vs. 8-15

a) EPISTEL OP DE DERDE ZONDAG NA PASEN, JUBILATE

Het Evangelie van deze dag is, als bijna alle Evangeliën, tussen Pasen en Pinksteren, uit het Evangelie van Johannes, in wel uit die wonderschone laatste woorden van Jezus Christus genomen, die Hij vóór Zijn heengaan tot Zijn discipelen heeft gesproken. Die reden werden gehouden in de nacht, waarin de Heere verraden werd. Zij worden echter in het kerkelijk jaar niet in de lijdenstijd, maar in de blijde dagen van Pinksteren, d. i. in die 50 dagen gelezen, als men denkt aan de verheerlijking van Christus en Zijn heengaan tot de eeuwige Vader. De Heere was in de nacht vóór Zijn lijden zo vol van de gedachte, dat Hij nu in de diepste diepte van Zijn vernedering was, maar van nu aan Zijn weg naar de hoogte zou gaan, dat Zijn reden niet de klank hadden van lijdenstonen, maar veeleer geheel de aard hadden van de vijftig dagen na Pasen, van de verheerlijking en het heengaan tot de eeuwige glorie. Evenals de Israëliet bij het eerste Paasfeest in Egypte het Pascha genoot, als een, die heengaat, zo komt ook in uit Evangelie de Heere voor als een, die weggaat, die verhuist, als een gast en vreemdeling op aarde, die Zichzelf vol vreugde tot het eeuwig Vaderland verheft. Het hele Evangelie geeft, wat toon en inhoud aangaat, deze indruk; de brief staat het waardig terzijde. Naast de wandel van Christus, openbaart zich de wandel van Zijn Bruid, de kerk. Komt nu de Heere voor als een gast en vreemdeling, zo vertoont zich naast Hem in de brief de bruid, de kern, die met Hem heengaat, die op aarde geen vaderland heeft, maar haar overste en bruidegom naijlt naar een beter vaderland. De Christenen hebben hier geen blijvende plaats, zij spoeden zich naar de toekomstige; zij vieren op aarde steeds de paastijd van hun uittrekken, wegtrekken en naar huis trekken; en de Apostel geeft hun in onze hele tekst onderrichting en aanwijzing, hoe zij waardig het eeuwige vaderland als vreemdelingen en pelgrims in de wereld moeten wandelen.

Dit epistel, evenals de voorgaande (vs. 21 vv.), vooral gekozen met het oog op hen, die op Pasen gedoopt zijn, om hen aan hun Christen-plichten en het verkeer met de wereld te herinneren, bevat deels waarschuwingen tegen de vleselijke begeerlijkheden, deels vermaningen tot gehoorzaamheid aan de overheden, ook voor het geval, dat men om weldoen zou moeten lijden.

Hoe een Christen, als pelgrim in deze wereld, zich gedraagt ten opzichte van de wereld en haar kinderen, 1) hij neemt hartelijk deel in vreugde en leed van de wereld, maar rukt zich met beslistheid los van de snode begeerlijkheden van de wereld; 2) hij onderwerpt zich vrijwillig aan alle regelingen en wetten van de wereld, maar de eigenlijke Koning, die hij dient, is toch slechts zijn hemelse Heer; 3) hij draagt gelaten het onverstand en de boosheid van de wereld, maar werkt ook voor zijn deel mee, dat het rijk van God komt en de wereld overwint. Hoe de Christen, hoewel hij in de wereld leeft, zich toch steeds gedraagt als een, die niet van de wereld is: tegenover 1) de vreugde; 2) de ordeningen; 3) de verkeerdheden van de wereld.

De Christen een vreemdeling en bijwoner op aarde: 1) erkent, dat u het bent; 2) als u het erkend heeft, wees dan daarmee tevreden; 3) als u daarin bewilligd heeft, gedraag u dan overeenkomstig.

Waartoe vermaant onze stand ons, die vreemdelingen en bijwoners op aarde zijn, 1) onthoud u van vleselijke begeerlijkheden; 2) leid een oprechte wandel; 3) wees aller menselijke ordening onderdanig.

Vaderland en vreemdelingschap, hoe geeft de Christen aan beide het zijne? 1) wat het vaderland eist, verzuimt hij niet om de vreemde; 2) wat het land van de vreemdelingschap eist, verzuimt hij niet om het vaderland.

De Christen in de wereld; 1) zijn verhouding tot de wereld; 2) zijn wandel in de wereld; 3) zijn vrijwillige onderwerping onder de ordeningen van de wereld; 4) zijn lijden van de wereld.

Het gedrag van de Christen tegenover de wereld: 1) de wereld in hem; 2) de wereld buiten hem; 3) de wereld boven hem.

Geliefden! ik vermaan u als inwoners en vreemdelingen (Hoofdstuk 1: 1 en 17 a) dat u zich onthoudt van de vleselijke begeerlijkheden (Gal. 5: 19 vv.), die krijg voeren tegen de ziel, opdat zij haar, die door de wedergeboorte verheven is boven de macht, die haar vroeger beheerste (Rom. 6: 17 v.) weer aan zich dienstbaar maken. Als dat mogelijk was en het vlees weer de bovenhand verkreeg, zou de heiliging teniet worden gedaan en de zaligheid weer ontnomen (Hoofdstuk 1: 9 en 22 v.).

Rom. 13: 14 Gal. 5: 16

Denk eraan dat u de deugden moet verkondigen van Degene, die u geroepen heeft tot Zijn wonderbaar licht (vs. 9). a) En houd uw wandel eerlijk onder de heidenen, in wier omgeving u bent gesteld. Waak daartoe b), opdat in hetgeen zij kwalijk van u, Christenen (Hoofdstuk 4: 14), spreken als van kwaaddoeners, alsof Christen en kwaaddoener zijn hetzelfde was (Hoofdstuk 3: 16) c), zij uit de goede werken, die zij in u zien, tot een betere mening over de Christelijke godsdienst komen en zij God verheerlijken (MATTHEUS. 5: 16) mogen d) in de dag van de bezoeking. Het is toch zo hoogst wenselijk, dat zij inzien in hun oordeel over het Christendom misgetast te hebben en zij zich als de tijd van de genadige bezoeking (Luk. 19:
komt, tot Christus bekeren.

Rom. 12: 17. 2 Kor. 8: 21 Fil. 2: 15 b) Tit. 2: 8 c) MATTHEUS. 5: 16 d) Luk. 1: 68

Met het liefdevolle woord "geliefden" baant Petrus zich eerst de weg tot het hart van de lezers. Omdat hij noch door persoonlijke bekendheid, noch door een nadere betrekking met hen in verband stond, had hij bij deze vermaning, die tot in de inwendigste en geringste levensomstandigheden haar invloed hebben moest, dubbel aanleiding, om er vooraf op te wijzen, dat hij niet uit al te grote ijver of onbevoegd wantrouwen, maar alleen uit echt apostolische liefde sprak.

Hij noemt hen inwoners of "bijwoners"; dat zijn zij, die in een land of een stad wonen, waar zij geen burgerrecht hebben. Hij noemt hen verder "vreemdelingen" d. i. die slechts evenals op een reis, slechts een korte tijd zich ergens ophouden. Heeft hij in vs. 9 vv. de Christenen hun hoge waarde aangetoond, dan wil hij hen nu ook herinneren aan de vernedering, die op aarde hun deel is.

De Christen is op aarde vreemdeling, pelgrim, zonder vaderland op aarde, vol heimwee en verlangen naar het hemels vaderland. Dat schijnt bij geen apostel meer levendig geworden te zijn dan bij Petrus, die reeds in Hoofdstuk 1: 1 de Christenen in Pontus, Galatië enz. als uitverkoren vreemdelingen, als een diaspora een in verstrooiing levende schare van de Heere Jezus aanspreekt en nu zijn apostolische vermaningen aan de Christenen als pelgrims en vreemdelingen geven wil. Zo wordt vanzelf die vrolijke, wereldse gezindheid van de meeste Christenen veroordeeld, volgens welke hun de wereld geen lastige verbinding, het leven te midden van haar geen last, maar integendeel een voorsmaak van de eeuwige vreugde en een genot voorkomt, waarvoor men de godsdienst van de Heere Jezus als een kroon beschouwt en als het beste, onder al wat goed is.

Als de apostel vermaant: "onthoud u van de vleselijke begeerlijkheden", dan komen die vleselijke lusten niet voor als iets, dat buiten de Christen is, als iets, dat eigen is aan de omgeving, waarin zij leven, maar als in henzelf bestaande. Dit blijkt uit het bijgevoegde, "die strijd voeren tegen de ziel." De Christen kan zich onthouden van de vleselijke lusten en begeerlijkheden, doordat hij niet aan deze gehoorzaamt, als zij zich in zijn aangeboren natuur laten voelen. Hij moet dit doen, omdat zij tegen de ziel strijden, tegen deze krijg voeren, dus deze in vijandschap willen bedwingen, zodat hij, die zich aan deze overgeeft, zijn leven, dat hij als Christen had gered, daardoor verliet. En evenals ter wille van zijn ziel, dus omwille van zichzelf, moet hij het ook doen om diegenen in zijn omgeving, die geen Christenen zijn en die "heidenen" worden genoemd, waaruit weer blijkt, dat de brief bestemd is voor lezers, die Christenen uit de heidenen waren. In het midden van deze moeten de Christenen een leven leiden, dat eerlijk is, dat goed is. Hun leven zou niet goed en prijzenswaardig zijn, als zij zich aan de vleselijke begeerlijkheden wilden overgeven, omdat zij dan zouden doen wat te misprijzen is. Is daarentegen hun wandel te midden van hun volksgenoten goed, zo dient dit daartoe, dat de heidenen, als God hen bezoekt, hen prijzen juist om hetgeen zij nu van de lezers kwalijk spreken als van kwaaddoeners. De apostel doelt daar op de Christelijke staat zelf, die zeker, afgezien van alles, wat overigens van Christenen gezegd zou kunnen worden, voor een afvallen van het volk en misdaad tegen de bestaande orde werd gehouden (Hand. 16: 20 v. ; 17: 7). Zullen de heidenen, zo wil hij zeggen, datgene, waarom zij u nu misdadigers noemen, uw Christelijken staat eenmaal van het standpunt van uw goede werken beschouwen, die naar deze beoordelen, dan zullen zij God daarom prijzen. Daartoe, dat zij voor zo’n indruk van de goede wandel van de Christenen vatbaar worden, om daarnaar het Christendom, dat hen als misdadig voorkomt, te beoordelen, komt het zeker niet vanzelf. Daartoe is een goddelijke bezoeking nodig, die hun gezindheid, nu nog door vooroordeel en gebonden, van deze vrijmaakt, om het goede, ook als het door Christenen wordt gedaan, als zodanig te erkennen.

Nog kwam aan het oppervlakkig oog de broederlijke liefde van de Christenen voor als een geheim verbond, dat gevaarlijk voor de staat was, hun beslistheid als halstarrigheid, hun hemelsgezindheid als haat tegen het menselijk geslacht. Hun breken met de vaderlijke, zondige gewoonten werd aangezien voor verachting en verwerping van alle menselijke ordeningen. Deze beschouwing zal eenmaal veranderen; er zal een tijd komen, dat de heidenen door nauwkeuriger onderzoek over de wandel van de Christenen geleerd zullen worden, als zij God, wiens kinderen de gelovigen zijn, de eer moeten geven.

Men mag bij het "God verheerlijken" niet denken aan een eigenlijk loven van God; als de mensen de goede werken prijzen, verheerlijken zij de hemelse Vader als de meester; die het goede van een kind prijst, prijst zijn opvoeder.

Dit prijzen van God, hoewel eerst een brug tot het geloof, is toch reeds een bewijs van genade, zonder welke geen lichtstraal in de nacht van het harten dringt. Daarop wijst Petrus met de woorden "in de dag van de bezoeking".

Wij lezen, dat, toen de keizers regeerden en de Christenen vervolgden, men hen van niets anders wist te beschuldigen, dan dat zij Christus aanbaden en voor een God hielden, Plinius schrijft aan keizer Trajanus, dat hij niets kwaads wist dat de Christenen deden, dan dat zij iedere morgen samenkwamen en enige lofzangen zongen, om Christus te eren en het sacrament te ontvangen en dat niemand hen van iets beschuldigen kon.

Justinus, de Martelaar, een kerkleraar van de tweede eeuw, behoort tot hen, die door de goede wandel van de Christenen werden gewonnen. Hij verhaalt zelf, dat hij bij het zien van het geduld en de heldenmoed van de martelaars moest zeggen bij zichzelf: zo sterven geen misdadigers!

De Apostel wijst er op, dat wij niet omwille van onszelf moeten trachten naar een goed gerucht onder de mensen, maar ter verheerlijking van God, die Zich van de heilige levenswandel van de Zijnen bedient als van een voorbereidingsmiddel om de dwalenden op de rechte weg terug te brengen.

a) Wees dan, omdat het nodig is die lastertaal met de daad te weerleggen, alle menselijke ordening, de wel op menselijke wijze tot stand gekomen, maar toch altijd door God gestelde overheid (Rom. 12: 1), onderdanig omwille van de Heere, die het van de Zijnen eist (Matth. 21) en door Zijn voorbeeld zelf daarin is voorgegaan (Matth. 26: 50 vv.), hetzij de koning, de keizer te Rome, als de opperste macht hebbend, de eigenlijke souverein (Joh. 19: 15).

Tit. 3: 1

Hetzij de stadhouders van de provincie (Luk. 2: 2 Hand. 19: 38), de landvoogden Hand. 7; 18: 12, als die door hem gezonden worden, tot straf wel van de kwaaddoeners, maar tot prijs, tot bescherming en tot hulp van degenen, die goed doen (Rom. 13: 13 v. 1 Tim. 2: 1 vv.

De Apostel heeft te voren gezegd, dat de Christenen door hun goede wandel de lastering van de ongelovigen moeten veranderen in een verheerlijken van God. Als een hoofdpunt van zo’n wandelen noemt hij nu het onderdanig zijn aan alle menselijke ordening. Het geloof, dat in zijn diepste grond gehoorzaamheid is, ootmoedige onderwerping onder God, kan zich niet verdragen met ongebondenheid en hoogmoedige zelfverheffing, maar leidt met inwendige noodzakelijkheid tot onderdanig zijn en dat niet alleen in zaken van volstrekt goddelijke aard en afkomst, maar ook in die zaken, die in de eerste plaats als menselijke voorkomen, maar daarom evenwel een goddelijke kern in zich hebben, terwijl zij naar de diepste grond rusten op de van God gestelde natuurwetten en wat hun bestaan betreft, voortbrengsel zijn van goddelijke beschikking, wat hun doel aangaat goddelijke doeleinden dienen, in de wijze van beschouwing en behandeling aan een goddelijke regel onderworpen zijn en diensvolgens het geweten van de Christenen op zodanige wijze binden, dat de gehoorzaamheid aan deze, die het werkelijk erkennen van het goddelijke in deze is, tot een integrerend bestanddeel van de gehoorzaamheid aan God zelf wordt. Waarom de Apostel zijn lezers vóór alle dingen tot het openbaren van een goede wandel door onderdanigheid aan de bestaande ordeningen van het maatschappelijk leven vermaant, is duidelijk. Zoals het toch bij de Christen van die tijd voor de hand lag om zijn intreden in de hogere levensorde van het rijk van God, als een verlaten niet alleen van heidense denk- en levenswijze, maar tevens als een recht, om de

maatschappelijke leefregels te beschouwen, ze ten minste voor profaan te houden en zijn Christelijke vrijheid daartegenover te stellen, zo moest het aan de andere zijde de heiden voor de hand liggen, om het goddelijke recht van deze regelingen, waarvan ook de heiden wist, daartegenover te doen gelden en zijn oordeel over het Christendom volgens het gedrag van de Christen ten opzichte van deze te vormen.

De overheid wordt daarom een menselijke ordening genoemd, omdat de wereldse staatsinstellingen niet in een bijzonder woord van God haar grond hebben, zoals de ware godsdienst, maar meer door mensen en hun werkzaamheid geregeld zijn, zoals het ten minste ons voorkomt, die het verborgen bestuur van God niet zien.

De Apostel, de geschiedkundige toestanden van zijn tijd op het oog hebbend, haalt twee bestanddelen aan van de staatsmacht, waarin deze zich openbaart. Hij zegt: hetzij de Koning, waarmee hij de Keizer van Rome bedoelt, die Joden en Grieken "Koning" noemden hem voorstellend als degene, die de oppermacht, het hoogste souvereine gezag heeft; of de stadhouders, zo gaat hij dan voort, waaronder de bestuurders van de provincies verstaan moeten worden. Van de laatsten, zegt hij, dat zij door de keizer gezonden waren met het doel om de kwaaddoeners te bestraffen en degenen, die goed doen, met woord en daad te helpen. Daarvoor alleen toch wordt een maatschappelijk samenleven mogelijk, dat de zedelijke regels van deze door straffen tegen de overtreders en door het prijzen van het goede worden in stand gehouden.

Keizer Ferdinand I (1556-1564) heeft van de Evangelischen de volgende getuigenis gegeven: "De Lutheranen hebben twee schone en heerlijke stukken in hun leer, die niemand kan ontkennen; ten eerste, dat zij met zoveel blijdschap Christus Jezus belijden en hun zaligheid alleen op Diens verdiensten bouwen; ten tweede, dat zij de staat van de overheid niet gering zou achten als de paus, maar in deze een ordening van God opmerken".

Want zo is het de wil van God a), dat u weldoende de mond stopt, door uw oprechte wandel zwijgen opdringt aan de onwetendheid van de dwaze mensen, die kwaad van u spreken. (vs. 12).

Tit. 2: 8

In de zin "het is de wil van God, dat u weldoende de mond stopt aan de onwetendheid van de dwaze mensen", wordt niet zozeer gedoeld op het "de mond stopt" als wel op de wijze waarop het moet geschieden "weldoende" (door het doen van hetgeen goed is, wil God de onwetendheid van de dwaze mensen tot zwijgen gebracht hebben; u moet n niet met vergeefse pogingen vermoeien en door tegenspraak er een einde aan te maken, dat men het Christendom verklaart voor de staat vijandig en niet te verdragen met de openbare orde; dit "weldoen" geeft te kennen, even als in vs. 12 de eerlijke wandel, het algemene, waaronder het "onderdanig zijn" wordt gerekend, te meer daar de overheid naar haar zedelijk doel is voorgesteld. Met het oog hierop is duidelijk, dat de "onwetendheid" hier niet op God, maar op het gedrag van de Christenen ziet. Dat juist is de onwetendheid van uw tegenstanders, dat zij wat goed is uit onkunde kwaad noemen (vgl. Hoofdstuk 3: 16). Het is dus onwetendheid en onkunde ten opzichte van de werkelijkheid, gepaard met weerspannigheid en verkeerdheid, het is, in plaats van de ogen, de mond altijd open te houden en de dingen te nemen, niet zoals zij zijn, maar zoals eigen verkeerdheid ze wil voorstellen; in deze onwetendheid komt de dwaasheid van het natuurlijk-menselijke hart te voorschijn.

Bij het "stopt" blijft geheel buiten aanmerking, of dit zwijgen slechts uitwendig is, dus tegen de wil, omdat de lust tot lasterlijk spreken steeds blijft voortbestaan, of dat het het zwijgen is van een getroffen geweten en van veranderd inzien, dus het begin van de bekering (vgl. vs. 12). Het ligt niet in de bedoeling van de Apostel deze dubbele mogelijkheid van de aard van de uitwerking aan te wijzen; er is hier alleen spraak daarvan, waardoor een zeker gevolg kan worden bereikt is, dat hij daarom ook natuurlijk slechts geheel algemeen noemt.

a) Als vrije onderdanig zijnde aan alle menselijke ordening (vs. 13) en niet u gedragend als de vrijheid hebbend, als of u Christus bevrijd had van het verbod om kwaad te doen (Gal.
1. 2 Kor. 3: 17) en dus die misbruikende tot een deksel van de boosheid, zoals u doen zou, als u met beroep daarop de overheid wilde tegenstreven (Rom. 13: 2), maar als dienstknechten van God, die in alle toestanden en omstandigheden u door Zijn Woord en Zijn wil laat leiden en daarnaar uw leven richt (Rom. 6: 22).

Joh. 8: 32

De Apostel wil met dit woord het als "weldoen", in vs. 15 voorgestelde onderdanig zijn nader bepalen en de tegenspraak weerleggen, alsof de onderwerping onder de overheid niet overeenstemde met de Christelijke vrijheid. De vrijheid, die het misverstand tot voorwendsel moet dienen tegen het onderdanig zijn, is niet bepaald de vrijheid van de wet, zoals in Gal. 5: 13 ; of van de zonde, zoals in Rom. 6: 22, maar de vrijheid, die de Christen toekomt volgens zijn verhouding tot God (vs. 9 en 10), vrijheid in tegenstelling tot elke dienstbaarheid. Maar de pseudo-vrijen, die ten onrechte op vrijheid roemen, vergeten twee zaken, die de Apostel hier op de voorgrond stelt, namelijk ten eerste: dat deze vrijheid negatief een bevrijding is van alle goddeloze machten, als ook van het bandeloze van het eigen ik en ten tweede: dat dit positief dienen van God is, een dienen, dat elk ander dienen uitsluit, maar tevens de vrijwillige gehoorzaamheid van de liefde jegens al datgene in zich sluit, waarin de Christen de wil en de ordening van zijn Heer moet erkennen.

Het Evangelie leert geen gemeenschap van goederen, maar brengt teweeg, dat er zijn, die gewillig het hunne gaven, zoals de apostelen en discipelen in Hand. 4: 32 deden, die niet eisten, dat de vreemde goederen van Pilatus en Herodes gemeen goed waren, zoals onzinnige boeren (en de communisten van deze tijd) daarom woelen, maar hun eigen goederen. Onze boeren willen echter de goederen van anderen gemeen hebben en hun eigen voor zichzelf behouden; dat zijn me mooie Christenen!

a) Eert een ieder (Rom. 12: 10 Jak. 3: 9 Gal. 6: 10); b) heb de broederschap lief (Hoofdstuk 1: 22. 1 Joh. 3: 14 vv. ; 4: 20 v.); vrees God (Hoofdstuk 1: 17); c) eer de koning, de Romeinse keizer (Vs. 13 Spr. 24: 21

1 Petrus 5: 5 b) Efeze. 4: 3 Hebr. 13: 1. 1 Petrus 1: 22 c) MATTHEUS. 22: 21

Geredelijk sluiten deze vermaningen zich aan vs. 16 aan: de vrijen betonen zich ware dienstknechten van God, als zij allen eren, want allen zijn schepselen van God; als zij de broeders liefhebben, want deze zijn Gods kinderen; als zij God vrezen, want Hij alleen is de Heere; en als zij de Koning eren, want God de Heere is het, die de koning tot Zijn plaatsbekleder hier op aarde maakt.

De Christen moet allen zonder onderscheid eren, omdat hij verschuldigd is met de daad te tonen dat hij allen erkent als gelijk aan hem geschapen; daarnaast komt vervolgens het

tweede, dat de Christen hen liefheeft, die niet alleen zijn mede-mensen, maar zijn broeders in Christus zijn. Dat hij alleen de mede-Christenen zou moeten liefhebben, en medemensen alleen zou moeten eren, ligt echter niet in deze tegenoverstelling (vgl. 2 Petrus 1: 7), omdat in de eerste zinsnede de toon op "een ieder" rust en niet op "eert" en de tweede zin daarentegen meer op "heb lief" dan op "de broederschap" of "de broeders". De Christen mag niemand de eer onthouden, die de mens aan de mens verschuldigd is, maar hiermee is niet in strijd, dat hij de broeders in Christus die liefde toedraagt, die die nauwere gemeenschap meebrengt. Op dezelfde wijze staan de beide andere zinnen tot elkaar; evenals het naast elkaar kan bestaan, dat men alle mensen eert en de broeders lief heeft, zo kan men ook gelijkelijk God vrezen en de koning eren.

Voor de Christelijke onderdaan vloeit de plicht om de koning te eren geheel uit dezelfde geest voort, waarin de Apostel hen dringt, om jegens ieder vol eerbied te zijn, de broeders lief te hebben en God te vrezen.

U huisknechten! (vgl. Efeze. 6: 5 vv. Kol. 3: 22 vv. 1 Tim. 6: 1 v. Tit. 2: 9 vv.) wees met alle vrees onderdanig, altijd gedenkend dat u verantwoordelijk bent voor hetgeen u doet (Efeze. 6: 5), de heren, niet alleen de goeden en bescheidenen, aan wie het gemakkelijk is te gehoorzamen (MATTHEUS. 8: 9), maar ook de harden en verkeerden (Fil. 2: 15), bij wie het zelfverloochenen kost de bevelen na te komen; laat het u niet tot oproerigheid brengen, als zij ruw en wreed jegens u handelen.

De slotwoorden "maar ook de harden", "de krommen, valsen, onrechtvaardigen" geven het hoofdpunt aan, waarom de uiteenzetting zich beweegt. Er moet niet worden aangewezen wat in het algemeen plicht van Christelijke dienstknechten is, maar wat de ware verhouding is tegenover de onbillijkheid, die zij van hun meesters te lijden hebben. Dit is het punt, waarbij de begeerten naar valse vrijheid openbaar worden; dit is ook het punt, waarbij de Christelijke denkwijze en gezindheid het scherpst zich scheidt van het menselijk-natuurlijke, en de eigenaardigheid van de Christelijke roeping, als wilskracht tot verdragen, zich in haar wonderbare heerlijkheid openbaart.

Deze tenor van de gehele plaats liet niet toe een bijzondere vermaning tot de heren te richten; er wordt toch aangedrongen op een onderdanig zijn aan alle menselijke ordening. Zo nu Christenen als slaven toebehoorden aan heidense of Christelijke heren, dan kon zeer gemakkelijk de gedachte oprijzen, omdat Christus hen niet met vergankelijk zilver of goud, maar met Zijn dierbaar bloed ten eigendom had gekocht (Hoofdstuk 1: 8 v.), zij ook niet meer een gekocht eigendom van mensen konden zijn; en omdat Christus hen naar lichaam, ziel en geest uit de dienstbaarheid van de zonde had verlost, zij voortaan geen dienstknechten van mensen mochten zijn.

Van twee zijden lag het gevaar van zo’n gedachte voor de hand, als zij niet met goedaardige heren te doen hadden, die het goed met hen meenden, met de omstandigheden rekening hielden en hun eisen daarnaar stelden, maar met wonderlijke en verkeerde, zodat zij van deze verwachten konden, dat zij in eisen en behandeling steeds het tegengestelde zouden zijn van wat goed was.

De kracht, die zodanige onderwerping teweeg brengt en bewaart, moet zijn "alle vrees", alles wat vrees is, tot de vrees behoort, de vrees zowel naar haar intensieve volheid als naar haar extensieve uitbreiding over alle tijden, omstandigheden en betrekkingen. De vrees, zoals zij hier door de omstandigheid, waarvan gesproken wordt, bepaald is, is het bewustzijn,

krachtens hetwelk men de dienstbaarheid als een ordening van God beschouwt en dienvolgens om God en het geweten zich voor onbekwaam en ongerechtigd beschouwt, die te schenden. Zo'n gezindheid laat niet toe, dat de Christelijke dienstknecht het subjectief gevoel van het aangename, of de objectieve toevalligheden van persoonlijke hardheid of zachtheid van de meester tot een grond van beslissing maakt of hij zich zal onderwerpen of niet. Omdat hij echter steeds alleen de ordening van God, die in de persoon van zijn meester, hoe die ook zij, belichaamd is, als het beslissende in het oog houdt, is hij evenzeer de goeden als de harden of verkeerden meester onderdanig. Op deze wordt ook in het volgende nog bijzonder het oog gevestigd; het kan toch bij de algemene verbittering tegen de Christenen in die tijd nauwelijks anders worden verwacht dan dat vele heidense heren hun bijna onbeperkte macht over hun slaven, tegenover de Christenen, die zich daaronder bevonden, misbruikten, om hun haat tegen de Christenen op wrede wijze te koelen.

a) Want dat is genade, dat heeft in zich het bewijs van Gods werk te zijn en brengt weer in gunst en eer bij Hem, aan wiens genade voor ons alles gelegen is, als iemand, om het geweten voor God zwarigheid verdraagt. Dat is groot, als men weet, dat God het aldus van hen eist en men nu ook alles inspant om die wil van God na te leven (Rom. 13: 5) en verdraagt zonder verzet of toorn, lijdend ten onrechte, zonder schuld, wat men ook aandoet.

MATTHEUS. 5: 10

Want wat lof is het, hoe zou u in dat geval op de roem van goede Christenen te zijn aanspraak kunnen maken (MATTHEUS. 5: 47 v.), als u verdraagt als u zondigt, als u te kort komt in uw plicht en daarover geslagen wordt? U ontvangt dan toch slechts wat uw daden hebben verdiend (Luk. 23: 41) en staat op gelijke lijn met de heidense dienstknechten, die zich dat ook moeten laten welgevallen. a) Maar als u verdraagt als u weldoet, uw heren in alle getrouwheid dient, maar daarvoor ondank in plaats van dank, scheldwoorden in plaats van lof, slagen in plaats van handdrukken ontvangt en daarover lijdt, dat alles geduldig en zachtmoedig draagt, dat is genade bij God, dat is voor u tot eer.

1 Petrus 3: 14; 4: 14

Petrus spreekt ons van dienstknechten, zoals deze te zijner tijd waren. Zij waren lijfeigenen, die men verkocht als het vee; zij werden kwalijk behandeld door hun meesters, die zo'n vrijheid hadden, dat zij straffeloos bleven, ook al sloegen zij hun knechten dood. Het was daarom noodzakelijk, dat de Apostel zulke dienstknechten met vele schone, voortreffelijke woorden vermaande en vertroostte, dat zij ook de toornige, de harde heren, wie men niets naar de zin kon doen, onderdanig moesten zijn en getrouw dienen en alles lijden, al deden die hun ook leed en onrecht. Hij toch is lofwaardig, zegt Petrus, die een goed en vrij geweten voor God heeft verkregen door het geloof in Christus en zo denkt: al was mijn heer ook nog eens zo toornig en kwaad, toch wil ik mij daardoor niet laten brengen tot ongehoorzaamheid en wrevel, veel minder kwaad met kwaad vergelden, maar met alle gewilligheid het kwaad verdragen en het onrecht lijden. Al is het toch dat mij ook grotelijks onrecht en leed overkomt, wat is het bij hetgeen Christus, mijn Heer en Verlosser leed, die nooit zonde deed, integendeel aan de wereld de grootste, ja de onuitsprekelijkste weldaden bewezen heeft en Hij is daarvoor toch zo schandelijk beloond, dat Hij als een godslasteraar en oproermaker aan het kruis tussen twee misdadigers moest sterven. Hij heeft geleden omdat Hij weldeed en Hij heeft het zwaarste lijden, zoals geen mens op aarde dat geleden heeft, gedragen. Hem wil ik navolgen; want het juk, dat Hij oplegt, is zacht, en Zijn last is licht.

Kruis is alleen daar, waar Christenen zich wapenen met dezelfde gezindheid, waarin Christus tot de dood aan het kruis voor ons heeft geleden (Hoofdstuk 4: 1) en wij om weldoen lijden en verdragen. Helaas, de roem van een kruis is in dezelfde graad menigvuldig als de waarachtige roem van begenadigde kruisdragers zeldzaam is. Dat geldt ook in het bijzonder ten opzichte van de dienstboden in onze tijd. Waar heden nog enigermate getrouwe en vrijwillige dienst van de onderhorigen wordt gevonden, berust die meestal op de wisselvallige grond van gehechtheid aan goede en zachte meesters; maar dienstboden, die om Gods wil in eenvoudigheid van het hart met alle vrees hun heren onderdanig zijn, hoe zeldzaam zijn die! Welk is uw kruis? Op Golgotha stonden drie kruisen; maar alleen de éne Gekruisigde leed en verdroeg om weldoen, de beide anderen ontvingen wat zij hadden verdiend en van deze de een onder lasteren en misdaad, terwijl de ander wel geduldig leed, maar dat behoorde tot zijn boete, maar was geen "roem".

Maken de Christenen aanspraak in een staat te zijn, waarin anderen niet zijn, namelijk in een bijzondere genadestaat van gemeenschap met God, waaruit om zo te zeggen bijzondere rechten voor hen voortkomen, dan moet ook van de openbaring van deze staat in alle levensomstandigheden, dus ook van het gedrag van de slaaf, iets bijzonders kunnen gezegd worden, iets dat hoger te achten is dan het gewoon menselijke. Verdiende straf geduldig te lijden is niets bijzonders, maar is ook in de natuurlijke zedenleer eis en wordt in de natuurlijke mensheid ook als werkelijk aanwezig gevonden. Dat is het, wat de Apostel wil zeggen met de woorden: "Wat lof is het, als u verdraagt, als u zondigt en daarover geslagen wordt? "

EPISTEL OP DE TWEEDE ZONDAG NA PASEN, (MISERICORDIAS DOMINI)

Deze Zondag verdient door de lezing van het Evangelie de bijzondere naam van "Zondag van de Goede Herder." Hij verdient die ook door de lezing van het epistel, want ook die handelt over de goede Herder en het navolgen van Die. Evangelie en epistel staan in bijzondere gemeenschap met elkaar, in een overeenstemming, die men niet hoeft te zoeken, die ook niet hoeft aangewezen te woorden, maar integendeel zo in het oog lopend is, dat wellicht ieder, die men zou opdragen, bij het Evangelie een ermee overeenkomend epistel te zoeken, naar dezelfde plaats van de Heilige Schrift, naar onze tekst grijpen zou.

Deze epistel 1Pe 2: 11 herinnert ons en drukt op het hart de enige grote hoofdzaak van het leven, de bekering tot de overste Leidsman van de zielen.

Voor hen, die opnieuw geboren zijn, zoals wij de vorige Zondag hebben gehoord, volgt in dit epistel een vermaning tot vertroosting en lering. Evenals in het Evangelie op deze Zondag hun de goede Herder wordt voorgehouden, die hen voor de wolven beschermt en Zijn leven voor hen laat, zo stelt het epistel hun dezelfde Herder en Overste van hun zielen voor, die Zichzelf voor hen heeft opgeofferd. Deze wil hen echter laten zien, dat zij zich onder diens herderlijke zorg geen hemel op aarde moeten dromen, maar moeten bedenken, hoeveel zij onder de wolven moeten lijden.

De Christen is geroepen tot lijden en verdragen: Christus heeft hem 1) daarin een voorbeeld nagelaten, 2) daartoe de kracht verworven. Wie lijdt onder ons naar het voorbeeld van Jezus Christus? Hij, die is 1) in zijn lijden onschuldig 2) in zijn lijden geduldig.

De lijdende Christus als voorbeeld; Hij leed 1) in volmaakte onschuld, 2) in volmaakte zachtmoedigheid, 3) in volmaakte liefde.

In ons lijden kennen wij niets beters doen dan Jezus steeds voor ogen hebben; het zien op Hem 1) maakt ons gewillig tot het lijden, dat wij moeten dragen, 2) leert ons in dit lijden ons wachten voor zonden, 3) geeft ons tot overwinning kracht,
maakt ons vrolijk te midden van het lijden.

Hoe de Christen ten opzichte van het lijden gesteld is: 1) hij beschouwt het als met zijn roeping verbonden, 2) hij probeert het te dragen naar het voorbeeld van Christus, 3) hij zoekt de kracht tot het dragen ervan in de verzoening met God.

Wat heeft u aan de lijdende Christus? 1) een voorbeeld, dat u moet navolgen, 2) een Borg, die voor u wil instaan; 3) een Herder, die voor uw heil wil waken.

Het heilige voorbeeld van Jezus Christus, de Herder en Opziener van onze zielen; het is 1) een voorbeeld van goddelijk leven, 2) stil verdragen, 3) opofferend werken.

Want hiertoe, om dat weldoen te lijden en te verdragen (vs. 20 b), bent u, dienstknechten, die Christenen geworden bent (vs. 18), geroepen en met u natuurlijk ook alle andere Christenen, wanneer zij zich in dezelfde toestand als u bent bevinden (Hoofdstuk 3: 9vv.), omdat ook Christus voor ons geleden heeft en dus niet om Zijn eigen misdaad (vs. 20 a) a), ons (volgens andere lezing "u bij Zijn dood als erfenis een voorbeeld nalatend, opdat u Zijn voetstappen zou navolgen (Rom. 4: 12. 2 Kor. 12: 18 Ro 4. 12 2Co).

Joh. 13: 15 Filippenzen 2: 5. 1 Joh. 2: 6

"Want hiertoe bent u geroepen", u, wie zou dat zijn? Wie anders dan zij, die in de drie voorafgaande verzen zijn aangesproken? Wie anders dan de dienstknechten? Met welk doel zijn zij tot God en Zijn Christus en Zijn kerk geroepen? Zoals duidelijk is, opdat zij volharden in een heilig gedrag, in eerbiedige en hartelijke onderdanigheid jegens hun meesters, wie en hoe die ook mogen zijn en tevens in het lijden, in het verdragen van het kwaad en het dulden van het onrecht. Wat een roeping van de slaaf. Wie heeft een hogere en schonere? Schoon is de roeping om te arbeiden, om goede werken te doen, schoon de roeping van het lijden, maar schoner de dubbele roeping van goede werken en lijden, de roeping om, zonder dank in te oogsten, weldadigheid te oefenen, zonder loon te arbeiden, zonder oogst te zaaien, ja, de ondank van de heren, de onrechtvaardige haat van de meesters en de slagen van de tiran te ontvangen, maar de rug geduldig hun voor te houden, die slaan, het aangezicht niet te verbergen voor speeksel en spuw van de goddelozen en als de tranen stromen en het hart bloedt, daarbij het aangezicht in het stof te leggen en dankbaar in aanbidding te zeggen: "daartoe ben ik geroepen." Denk u een slaaf, die dat kan, een die dat doet, denk u in zijn nabijheid en in de dagelijkse ervaring, in het dagelijks aanschouwen van zo’n deugd en zeg mij, of u iets schoners en groters weet, een grotere triomf van het Christendom dan deze!

Tertullianus verzekert, dat in zijn tijd op alle plaatsen heren werden gevonden, die door de predikende wandel van hun getrouwe dienstknechten tot Christus waren gebracht.

Het woord "omdat" of "omdat", waarmee de apostel het wijzen op Christus’ lijden aanhecht (oti "Lu 1: 1 geeft geen bewijsgrond voor de bewering "hiertoe bent u geroepen", maar noemt datgene, waarin dit feit zijn grond heeft. Dat uw roeping, zo wil hij zeggen een roeping geweest is tot geduldig dragen, heeft daarin zijn grond, dat Christus voor ons geleden heeft en u daarmee een voorbeeld ter navolging heeft achtergelaten. Die behoren wil tot hen, voor wie Hij heeft geleden, moet ook aan de aanwijzing voldoen, die hij daarmee heeft gegeven. Als

het namelijk van die aard is, dat Hij het omwille van ons over Zich liet komen, dan heeft Hij geleden, zonder zelf verdiend te hebben wat Hij leed, waarom het "ook", dat aan Zijn naam voor het "geleden heeft" is toegevoegd, Zijn lijden voorstelt als gelijksoortig met dat, waarmee Zijn voorbeeld moet worden nagevolgd. Wij volgen Hem na, als een geduldig dragen wat wij te lijden hebben van hen, aan wie niet wij ons hebben verzondigd, maar die zich door hetgeen zij ons aandoen, tegen ons bezondigen.

Voor "voorbeeld" staat in de grondtekst een woord, dat eigenlijk betekent een "voorbeeld om na te schrijven". In de zin "opdat u Zijn voetstappen zou navolgen" komt dan in de plaats van het beeld van een voorschrift, dat van een leidsman, in wiens voetstappen men op steile, glibberige, overal gevaarvolle wegen nauwkeurig treden moet, als men voor een val wil bewaard worden.

Wat een rijke vermaning en vertroosting ligt er voor de Christen in, op de duistere wegen van zijn lijden de voetstappen van zijn Middelaar te zien lichten, die voorgegaan is en, zo tot heerlijkheid ingegaan, de Zijnen tot navolging roept.

a) Die, zoals reeds Jes. 53: 9 te voren van Hem betuigd heeft, geen zonde gedaan heeft en er is in Zijn mond geen bedrog gevonden, al was het ook dat men op Hem loerde en het er op toelegde iets te vernemen, dat men Hem tot verwijt maken kon.

2 Kor. 5: 21. 1 Joh. 3: 5

a) Die, zoals in Jes. 53: 7 te lezen staat, als Hij gescholden werd, niet terug schold en als Hij leed niet dreigde met Gods oordelen en straffen; maar gaf hetgeen Hij niet met weer schelden of dreigen beantwoordde, over aan Die, die rechtvaardig oordeelt, opdat deze op welke wijze het Hem goed dunken mocht Zijn recht zou handhaven.

MATTHEUS. 27: 39 Joh. 8: 48, 49

Vier relatieve zinnen naast elkaar geplaatst ("die" in vs. 22, 23, 24 en "door wie" van vs. 24) hebben alle betrekking op het subject "Christus" in vs. 11 : de eerste (vs. 22) spreekt de onschuld van Christus uit, de tweede (vs. 23) zegt, dat Hij het onrecht, Hem geschied, gedragen heeft, zoals het in vs. 19 als voor God welgevallig was voorgesteld. Evenals die beide, zegt ook het derde (vs. 24) iets van Christus, waarin Hij voor de lezers (vs. 18) een voorbeeld is geworden, terwijl het vierde (vs. 24 b) van deze iets zegt, dat hun is geschied. Dat het genade is, was (vs. 19 vv.) de ene reden, waarom zij moesten doen wat de Apostel eist; de tweede is, dat Christus' voorbeeld hun dankbare navolging eist; de aaneensluiting van de een reden aan de andere wordt gevormd door de woorden: "want hiertoe bent u geroepen, omdat Christus voor ons geleden heeft."

In vs. 22 en 23 komt het voorafbeeldende van het lijden van Christus op tweevoudige wijze ter sprake, in zoverre het namelijk aan de ene zijde een onschuldig en in zoverre het aan de andere zijde een geduldig dragen was. In vs. 24 en 25 is vervolgens sprake van de verplichting en van de mogelijkheid om naar dit voorbeeld te wandelen.

De voorstelling, hoewel over het geheel gegeven met een beslistheid van het Nieuwe Testament, die verder dan de profetie gaat, doet bepaald aan Jes. 53 denken. Als die knecht van God moet hier Christus worden voorgesteld, die de zaligheid niet alleen onder lijden verkondigd, maar als degene, die door Zijn lijden de zaligheid zelf heeft teweeg gebracht.

"Die geen zonde gedaan heeft en er is in zijn mond geen bedrog gevonden." Bereken hier zelf, hoe groot die mens moet zijn; want er is toch anders geen op aarde gevonden, die niet in woorden of daden gezondigd heeft, die ook in woorden niet struikelt, zegt Jakobus (Jak. 3: 2) is een volmaakt man. Maar waar is Hij? en hoe heet Hij? Die enige is Christus!

Die, als Hij gescholden werd, niet terug schold en als Hij leed, niet dreigde. Petrus zelf was niet zo stil en berustend geweest, toen hij de Heer smaad en smart zag lijden (Joh. 18: 10); des te dieper was het beeld van het geduldig lam van de martelingen in zijn ziel ingedrukt.

"Hij gaf het over Die, die rechtvaardiglijk oordeelt". Dit is zeer gepast juist voor slaven opgemerkt, die zo makkelijk tot bedrog, smaad en dreiging in verzoeking kwamen; de gerechtigheid van God is de grond, waarom mishandelden gerust kunnen zijn.

Men krijgt overal de indruk hier een ooggetuige van de gevangenneming, van het verhoor, van de ruwe mishandeling, van de kruisiging zelf voor zich te hebben.

a) Die, wat in Jes. 53: 4 v. en 11 v. van Hem gezegd wordt vervullend, zelf, vrijwillig, onze zonden in Zijn lichaam (Kol. 1: 22 Efeze. 2: 16) gedragen heeft op het hout (Hand. 5:
10: 39), als op het altaar, waar Hij het zoenoffer met Zijn dood wilde brengen (Hebr. 9: 28); opdat wij van de zonde afgestorven zijnde (woordelijk "afgescheiden", evenals de ziel van het lichaam bij het sterven, Rom. 6: 2 in 11), van de gerechtigheid leven zouden; door wiens striemen (Jes. 1: 6 Hand. 16: 33 Sir. 23: 10; 28: 21u (Jes. 53: 5) genezen bent.

Matth. 8: 17

Als Petrus schrijft: "Christus heeft zelf onze zonden gedragen in Zijn lichaam op het hout", dan is die uitdrukking te vergelijken met die van de offerdienst, die in Jak. 2: 21 en 1 Makk.
53 gebruikt is. De Apostel heeft die gebezigd, om wat Christus heeft gedaan voor te stellen als een daad, die met die van de offeraar overeenkomt (vgl. Hebr. 7: 27), Hoe het heeft plaats gehad, dat Christus onze zonden op de kruispaal droeg, zegt het "in Zijn lichaam". Zijn lichaam is opgeheven aan het kruis; wat Hij daardoor dat Zijn lichaam aan het hout werd gehangen, er op gedragen heeft, zijn onze zonden. Het was Hem dus om deze te doen, als Hij Zich in de martelingen begaf en wel om de verzoening van deze en in aansluiting hieraan noemt de volgende zin het doel, "opdat wij, van de zonde afgestorven zijnde, van de gerechtigheid zouden leven". Het geheel is ene herinnering, die de aangesprokene moet dringen, om wat wij onrechtvaardig leden, zo te dragen, als hun dat vroeger op het hart is gedrukt. Wij moeten lijden onder de zonden van anderen, als hun meesters door onrechtvaardig mishandelen zich tegen hen bezondigen en de wijze, waarop zij dit dragen, kan ertoe dienen, om hun meesters tot nadenken te brengen, dat zij tot zichzelf inkeren en van hun ongerechtigheid afstand doen. In zoverre en in die beide opzichten kan wat zij lijden vergeleken worden bij het lijden, dat Christus Zich heeft gekozen. Heeft Hij echter onder onze zonden op die wijze geleden, dat Hij de kruisdood leed, om ze te verzoenen en heeft Hij dit gedaan, om ons leven in zonden te veranderen in een levenstoestand aan de gerechtigheid gewijd, hoe zouden dan zij, die de vrucht van Zijn lijden genieten, Hem niet tot een voorbeeld nemen, om daarnaar hun onrechtvaardig lijden te beschouwen en dienvolgens zich plaatsen tegenover hen, onder wie zij moeten lijden?

In deze derde zin is in vergelijking met de beide vorige een opklimming niet te miskennen: Christus leed onschuldig, geduldig, plaatsbekledend voor ons.

Drie zaken worden op de voorgrond gesteld: 1) dat het onze zonden waren, waarom Christus geleden heeft; 2) tot welk een smadelijk lijden van de dood Hij zelf deze onze zonden, om ze van ons weg te nemen, op Zijn lichaam genomen heeft; en 3) hoe Zijn doel daarbij is onze vroegere zondige wandel in een leven van de gerechtigheid te veranderen. Hebben wij nu zo'n zegen uit Zijn lijden, hoe zouden wij het navolgen kunnen weigeren! Zo verheft zich nu echter ook deze derde trek in het beeld van de lijdende Middelaar boven de voorafbeelding van Zijn lijden en spreekt de kracht van Zijn lijden uit, die tot navolging verplicht en haar mogelijk maakt.

De aard van zijn genadestaat, die in wegneming zowel van de schuld, alsook van de macht van de zonde bestaat, verplicht de Christen en stelt hem in staat, navolger te worden van zijn Middelaar door een gedrag, dat aan de ene zijde door getrouwe vervulling van de zedelijke roeping geen lijden zichzelf berokkent en aan de andere zijde ook bij onverdiend lijden door geduldig dragen, in plaats van woest zichzelf te helpen, eveneens aan de plicht van zedelijk goed gedrag voldoet.

Petrus verbindt beide weldaden van Christus dood, dat door onze zonden verzoend zijn en dat door de kracht ervan de zonde in ons gedood is.

Christus' lichaam werd van het hout genomen, waarop Hij onze zonden gedragen had en is opgewekt tot leven in heerlijkheid; zo worden wij ontrukt aan de zonde en geleid tot de gerechtigheid.

Wij waren ook onder de vloek van de wet en vrees voor God, met een tegen Hem vijandig gezind hart, dienstknechten van de zonde, maar nu vrijgesproken van het oordeel van de verdoemenis; verzoend en verenigd met God, is ook inwendig de band losgemaakt, die ons aan de zonde vasthield en wij kunnen nu vrij van de gerechtigheid leven.

Want u was, om nu ook Jes. 53: 6 op u toe te passen a) als dwalende schapen, die elk voor zich de weg gaan, die van de juiste weide en van de bestemming van de Herder steeds verder afvoert; maar u bent nu door de prediking van het Evangelie, die u gelovig heeft aangenomen, bekeerd tot de Herder en Opziener van uw zielen, zodat u toch een Heer toebehoort, die u goed verzorgt en getrouw beschermt, al is het ook dat u in ander opzicht lijfeigen van harde meesters bent.

Ezechiël. 34: 6 Luk. 15: 4

Petrus richt weer zijn woord tot de slaven; vooral zij moeten bedenken, dat zij genezen zijn door de woorden van Christus, zij, die vaak op gelijke wijze als de Heere door wrede heren slagen moesten verduren. De uitdrukking "striemen" doelt op de geseling van Christus.

In zeer nauwe betrekking tot deze zin staat die van vs. 25, die de grond aangeeft, dat reeds daaruit blijkt, dat in beide zinnen de Apostel, afwijkende van de profetische plaats, van de eerste persoon meervoud tot een aanspreken overgaat. Hij herinnert de aangesprokenen aan hetgeen zij zijn geweest, namelijk degenen, die in plaats van op de juiste weg, op de dwaalweg gingen, evenals wanneer schapen zijn afgedwaald en vervolgens waartoe zij waren gekomen, namelijk tot een Herder, die hun zielen onder Zijn bescherming houdt.

Ook het beeld van de dwalende schapen kon op de lijfeigenen in de verstrooiing, die vaker van meester en plaats verwisselden, zeer passen; evenzeer is het opmerkelijk, dat Petrus

Christus de Herder en Opziener van hun zielen noemt, want de lijfeigenen werden vaak genoeg behandeld alsof zij geen onsterfelijke zielen hadden (vgl. MATTHEUS. 10: 28).

Deze vroeger ellendige, ongelukkige, dwalende schapen zijn nu door Jezus wonden genezen en, van de zonde afgestorven, leven zij nu voor de gerechtigheid en hun moeilijke roeping, om het Lam van God, de Opziener van hun zielen na te volgen met blijdschap, met volhardend geduld en dienen hier hun meesters, ook de harden, in grote vrede, evenals zij Christus dienen. Zij zien en vinden hun waarde en grootheid daarin, dat zij het Lam van God niet alleen in Zijn lijden, maar ook in de deugden van Zijn lijden navolgen, evenals de kudde de Herder navolgt. Zij zien de schitterende gerechtigheid van Jezus Christus in woord en werk en zij begeren hun Herder in woord en werken gelijkvormig te worden, ja gelijkvormig in spreken, in zwijgen, in liefde, in overgave, in zelfopoffering. Zij worden gescholden en schelden niet terug, zij zegenen; zij lijden en dreigen niet, zij bidden; zij geven hun zaak over aan Hem, die rechtvaardig oordeelt en worden ernstige voorbidders, evenals Jezus en met Jezus en worstelen en strijden en bidden voor dat éne, dat hun beledigers en vervolgers, hun meesters en tirannen genezen worden door Jezus wonden, van de zonde afsterven, voor de gerechtigheid leven en als vrome schapen de goede Herder navolgen, zoals en waarheen Hij voorgaat. Wij zien de triomf van de goede Herder; Hij gaat voor en uit de meest verlaten en meest geplaagde mensenkinderen volgt Hem een getrouwe kudde, wier wandel en licht steeds meer licht geeft en die aan de gehele wereld het bewijs geven, dat de heilige godsdienst van de Heere Jezus elke nood kan veranderen in zalige vreugde, ja zelfs de slavernij in een staat van de zaligste navolging van de Heere.

Bij dit hoofdstuk valt het vooral in het oog, hoe vrij de Apostel de woorden van de profeet overbrengt op hen, die vroeger heidenen waren, alsof zij van hen gezegd waren en niet oorspronkelijk van het volk van Israël. Zo is voor hen uit de twee één gemaakt en de omtuining, die tussenbeide was, afgebroken (Efeze. 2: 14 Hand. 18: 28).

De Zoon van God is omwille van ons gekomen, dat Hij onze Herder en Bisschop werd. Hij geeft ons Zijn Geest, weidt ons en leidt ons met Zijn woord, zodat wij nu weten hoe wij gered zijn. Daarom als u erkent dat door Hem uw zouden zijn weggenomen, zo bent u Zijn schaap; Hij is uw Herder; Hij is uw Bisschop; u bent Zijn ziel.

Gehoor gevend aan de stem van ons zinnelijk hart, dwalen wij van nature allen als schapen en wandelen naar de lust van onze ogen en zouden ongetwijfeld gevaar lopen op dit dwaalspoor verloren te gaan, als niet telkens de stem van de goede Herder gehoord werd, die in onze woestenij ons is nagegaan en de armen steeds uitgestrekt heeft om ons op Zijn schouders huiswaarts te dragen."Als dwalende schapen", is er treuriger toestand te denken, met droever uitzicht gepaard? Zeker, het klinkt zeer schoon, geheel zijn eigen heer en meester te zijn, maar wat geeft een vrijheid, die het domme schaap niet anders dan tot eigen nadeel gebruikt? Hoe langer het doolt, te verder zwerft het af van de veilige herdersstaf, waaronder het rustig had mogen weiden en grazen; voor de overvloed vindt het gebrek; voor de stille waterbeek de barre woestijn; voor de warme stal de dreigende afgrond; voor de trouwe herdershond de grijpende wolf. Maar wie schetst dan het voorrecht van hem, die zo’n voorleden nu eindelijk achter zich ziet en afliet op zichzelf te staan, omdat hij voortaan tot de kudde van de goede Herder behoort? Zeker, hij mist nu dat alles, wat hem in zijn staat van denkbeeldige vrijheid bekoorde, maar hoeveel meer heeft hij in de plaats van dit alles ontvangen en wat al heerlijks in de toekomst te wachten! Aan de Herder en Opziener van zijn ziel heeft hij een arts, die de wond van de zwerveling volkomen geneest; een Zielenhoeder, die de Zijnen niet slechts leven, maar overvloed schenkt; een Voorganger, die hem met eigen hand omwille van Zijn

naam, in het spoor van de gerechtigheid leidt. Vraagt het ieder, die in waarheid een schaap van de goede Herder geworden is, of hij tot de vorige toestand zou willen terugkeren en al schijnt er zelfs een ja op zijn lippen te zweven, in het diepst van zijn ziel zegt hij: Nee; de zinspreuk van een welbekend vorstenhuis: "Nimmer terug" is in leven en sterven de zijne. Geen wonder, uit het leven naar de lust van zijn hart is hij thans weergekeerd tot Hem, die zijn ziel even weinig als het schaap zijn herder kan missen en juist die terugkeer is de ware voortgang tot een leven van licht, van vrede, van vernieuwing en hoop geworden; het afkerig Israël moge in de woestijn naar Egypte terugwensen, de getrouwe trekken onder de Meerdere dan Jozua naar het betere Kanaän voort."Nu bekeerd" kan het echt ook van ons reeds gezegd worden? Het is niet de vraag, of u dag en uur van uw bekering kunt noemen, maar of God u werkelijk op de weg van de bekering aanschouwt, die toch langer duurt dan slechts een enkele dag; of u echt in uw hart het dwaalspoor verlaten heeft en het eigendom van die Herder geworden bent, die Zijn leven voor de schapen gesteld heeft. Als niet, dank God, dat u nog leeft in de tijd van de belofte: "Zie Ik, ja Ik zal naar mijn schapen vragen en zal ze opzoeken" (Ez. 34: 11). Als ja, zie als Petrus nu en dan ootmoedig terug, maar ook vertrouwend vooruit. Vergeet nooit, wat u oorspronkelijk was; waardeer hoog, wat u aanvankelijk bent en zie toe, dat nooit het omgekeerde van u gezegd moge worden: "u was weergekeerd, maar u bent nu als dwalende schapen." Daarvoor beware ons die Herder en Opziener van onze zielen genadig, wie van elk gevonden en weergebracht schaap in eeuwigheid dank en ere zij toegewijd!

HOOFDSTUK 3

Dienstbaren moeten hun heren gehoorzamen, ook de harden (Hoofdstuk 2: 18). Zo ook a) u vrouwen! wees uw eigen mannen, ook de ongelovigen, onderdanig (vgl. Efeze. 5: 22 vv. Kol. 18. 1 Tim. 2: 11 ; opdat ook, als enigen onder de echtgenoten van de Christelijke vrouwen het woord van het Evangelie (Hoofdstuk 2: 8) ongehoorzaam zijn, zij door de wandel van de vrouwen zonder woord, zonder vermaning of overreding, voor het Christendom (1 Kor. 9: 19 vv.) gewonnen mogen worden.

Gen. 3: 16. 1 Kor. 14: 34

Als zij dagelijks en van nabij ingezien zullen hebben uw kuise wandel in vreze, zullen opgemerkt hebben hoe u, Christelijke vrouwen! wandelt, ten ernstigste wakend tegen elke overtreding van uwe plichten (Hoofdstuk 2: 18 Efeze. 5: 33).

Dat het Christendom oproerig maakte vooral tegen de orde van de Staat en de overheid, maar vooral ook de slaven tegenover de meesters (vgl. Tit. 2: 9) en niet minder de vrouwen tegenover haar mannen (vgl. bij Tit. 2: 5), was het eerste en meest erkende verwijt, dat men deed; dit moest dus door een tegenovergesteld gedrag worden weerlegd. Daarom begon de apostel in Hoofdstuk 2: 12 vv. zijn aanmaning tot een goede wandel onder de heidenen met de woorden: "Wees dan alle menselijke ordening onderdanig" en in de eerste plaats over de overheid hiertoe vermaant, vervolgens de slaven ten opzichte van hun heren en nu spreekt hij over het gedrag van de vrouwen ten opzichte van haar mannen en sluit de vermaning, die deze aangaat, met een "zo ook" aan de vermaning aan, die de slaven is gegeven.

Met een veronderstelling, als die in Hoofdstuk 2: 18 ten opzichte van de slaven met "ook de harden" is uitgedrukt, bespreekt de apostel de huwelijksbetrekking van de Christelijke vrouwen, die ongelovige mannen hebben (1 Kor. 7: 13 v.), zodat ook hier gesproken wordt van de ware, voor God welgevallige verhouding ten opzichte van de wereld; de getuigenis van haar wandel, die voor het Evangelie moet winnen (Hoofdstuk 2: 12), heeft in dit geval een bijzonder doel. Sluiten namelijk haar mannen, zoals zij doen, voor het woord, dat gehoorzaamheid van het geloof eist en met zodanige eis ook tot hen komt, de toegang tot hun harten, dan blijft nog één weg over, waarop zij gewonnen kunnen worden en deze is de wandel van de vrouwen zonder woord. Deze weg opent u haar, zegt de apostel, door uw onderdanigheid, dat voorname deel van de Christelijke wandel, waarover in de hele samenhang van deze vermaning wordt gesproken en waarop ook wordt gedoeld door de uitdrukking "uw kuise wandel in vreze". De wandel van de vrouwen moet toch juist als een wandel in de vrees en de door God gewilde en om Gods wil bedoelde onderwerping onder de man een kuise, d. i. een reine en heilige zijn.

Natuurlijk was voor de gelovige vrouwen het ongeloof van haar mannen tot een niet geringe verzoeking. Het minste was nog maar, dat zij, de zwakke vaten, in de echt met goddeloze mannen vele droefenissen hadden, de grote verzoeking lag vooral in de bij haar opkomende twijfel, of zij in de echt met zulke mannen naar Gods wil konden leven (vgl. bij 1 Kor. 7: 14). Mochten zij vreemdelingen en bijwoners, één vlees zijn met hen, die aardsgezind waren? Moesten zij, leden van het heilig, uitverkoren volk en van de koninklijke priesterschap in het huis van God met huwelijkstrouw en vrouwelijke vreze zulke mannen bejegenen, die nog tot de wereld behoorden, waarvan zij gered waren? Moesten zij met deze aan één tafel zitten en eten van hetgeen door het Heidense tafeloffer, de libatie, verontreinigd scheen te zijn? Moesten zij bij familiefeesten, waartoe de natuurlijke liefde haar trok, juist ontbreken bij

datgene, wat de heidense familieleden het hoogste daarvan was, namelijk bij het offer? Ja, kon de gelovige vrouw in de ongelovigen man het hoofd erkennen, waaraan zij onderdanig moest zijn, zoals de gemeente aan Christus onderdanig is? Moeilijke vragen, waarop onze verstandigste gedachten anders antwoorden dan Gods Woord! Die het Woord ontwijken, wil Gods hartelijke liefde met getuigenissen zonder woord over de kracht van het Woord omgeven. De wandel van de vrouwen moet de mannen lokken en roepen, opdat zij zonder woord worden gewonnen: maar het Woord van God, dat het geloof werkt, kan tot de zielen worden gebracht zonder woorden, zonder spreken over het woord en zo worden de vrouwen hier vermaand tot een wandel met de werken niet zozeer het oor als het oog van de mannen moet Christus zien in de vrouwen. Augustinus zegt van zijn moeder Monika, dat zij door haar vrouwelijke deugden van Christus tot haar man heeft gesproken en nadat zij diens heftigheid, zonder daarover ooit tot anderen te klagen, tot het laatst toe zonder tegenstreven had gedragen, heeft zij hem aan het einde van zijn leven voor Christus gewonnen en nooit aan de gelovige geklaagd over hetgeen zij van de ongelovige had geleden.

In de uitdrukking "wandel zonder woord" ligt een zogenoemde antanaklasis d. i. een spraakwending, waarbij hetzelfde woord opzettelijk in een andere zin wordt gebruikt: die niet geloven aan het woord van het evangelie, moeten door de vrouwen zonder woord, zonder dat zij prediken en vermanen (vgl. 1 Tim. 2: 12), gewonnen worden, door de wandel alleen.

Die wandel wordt "kuis" genoemd. Dit is niet slechts op te vatten van de lichamelijke kuisheid, maar van de eenvoud, de oprechtheid, de reinheid, waarmee de vrouw zich naar lichaam en ziel aan de éne, die haar eenmaal tot man is gegeven, toebehoort, zonder dat onzuivere en onreine nevengedachten inwendig of in uitwendige daden bij haar oprijzen. (vgl. Hoofdstuk 1: 22). Daardoor moeten zij dus de mannen winnen, in de eerste plaats dat zij geloofsgenoten worden, maar ook voor zichzelf als liefhebbende mannen. Zij moeten dat echter niet daardoor proberen te bereiken, dat zij, zoals het volgende zegt, proberen zichzelf door uitwendig sieraad beminnenswaardig te maken.

a) Welker (namelijk: van de Christelijke vrouwen vs. 1) versiersel zij, niet hetgeen uiterlijk is, bestaande in het vlechten van het haar en omhangen van goud, of van kleren aan te trekken (1 Tim. 2: 9).

Tit. 2: 3

Maar haar versiering is de verborgen mens van het hart in het onverderfelijk versiersel van een zachtmoedige en stille geest, die kostelijk is voor God. Is het ook dat die ten eerste nog zonder zichtbare invloed op de mannen blijft (vs. 1), de Heere heeft er toch een welbehagen in.

In tegenstelling tot de wijze, waarop wereldsgezinde vrouwen de mannen denken te boeien, stelt de apostel voor wat het is, waardoor een Christelijk gezinde vrouw kan hopen ook de tegenstrevende man te winnen.

Met de woorden "vlechten van het haar en omhangen van goud" is de ijdele bemoeiing van wereldse vrouwen voorgesteld, waarin een Christelijke vrouw, die een beter tooisel kent, geen welgevallen kan hebben.

Petrus wil niet ieder sieraad verbieden, ieder mag naar zijn stand een bescheiden en eerbaar versiersel van het lichaam (1 Kor. 12: 23 en 1 Tim. 2: 9 wel aanwenden.

Er is eenvoudigheid, die even kostbaar als zeldzaam, is, om zonder begeerlijkheid van de ogen, begeerlijkheid van het vlees en grootsheid van het leven zich te schikken in het sieraad, dat stand en regel en de wil van de man aan de vrouwen toekennen. De heilige vrouwen, die in vs. 5 tot voorbeeld worden gesteld, hebben toch ook kostelijke kleren en gouden sieraden gedragen. Omdat Abraham aan Rebekka een voorhoofdsiersel en armringen, zilveren en gouden kleinoden en kleren toezond (Gen. 24: 47, 53), zal zonder twijfel ook Sarah haar versiersel wel hebben gehad. Maar het komt erop aan zich te versieren, als versierde men zich niet (1 Kor. 7: 29 vv.), en onder de voeten te hebben wat men op het hoofd draagt.

De tooi van Christelijke vrouwen is de verborgen mens van het hart, die van alle dwaling en besmetting van de geest rein is. Een vrouw, die zo versierd is, d. i. die een rechtschapen geloof en een stille zachtmoedige geest heeft, zodat zij haar man kan gehoorzamen en jegens hem met woorden en gebaren vriendelijk kan zijn, is een grote, dierbare schat en zo’n sieraad kan niemand genoeg prijzen. Als de vrouwen deze hebben, dan kunnen zij de uitwendigen ook goed gebruiken, want de reinen is alles rein.

De "verborgen mens van het hart" is datgene, wat in de verborgen werkplaats van het harten door de Geest van God wordt gevormd en teweeg gebracht, de nieuwe wijze van denken, voelen en willen, het uit Gods Geest geboren persoonlijk leven, de nieuwe natuur, de diepste kern van de mens, voor zoverre hij iets uit het leven van Jezus in zich heeft.

Deze inwendige mens kan, als hij verborgen niet te zien is, ook niet op zichzelf een versiersel zijn, maar moet, om dat te worden, eerst zichtbaar worden door openbaring. Daarop ziet het "onverderfelijk versiersel van een zachtmoedige en stille geest." Die zachtmoedigheid is hier bedoeld, die zich bescheiden en ootmoedig beneden anderen plaatst, zich geduldig voegt naar hun aard en zich ook onaangename en onbillijke zaken laat welgevallen. In het bijzonder is het ook, in tegenstelling tot een eigenwillige, geweldige bekeringsijver, die zachtheid, die niet hartstochtelijk ingrijpt en met hevigheid wil dwingen, maar die door vriendelijkheid het hart beweegt. Is daardoor de rechte aard en wijze voor de invloed van de vrouw op de ongelovige gade uitgesproken, nu worden ook de juiste grenzen aangegeven door het "stille." Die wandel is bedoeld, die niet in een opgewonden veel doen veel beweging maakt, daar waar de roeping niet heenleidt, maar stil en gelijkmatig voortgaat op de geregelde wegen van zijn roeping, zodat wij weer komen tot de "wandel zonder woord" in vs. 1.

Want zo, met die zachtmoedige en stille geest, versierden zichzelf eertijds in de geschiedenis van het Oude Testament ook de heilige vrouwen, wier leven naar de wil van God was in tegenstelling tot de andere, die zich aansloten aan de mode van de kinderen van de wereld, die hun eigen wegen gaan (Jes. 3: 16 vv.), de heilige vrouwen, die op God hoopten en daarom niets van de wereld verwachtten, en zich ook niet om haar bekommerden en waren haar eigen mannen onderdanig;

Zoals Sarah, uw stammoeder (Jes. 51: 2) aan Abraham gehoorzaam is geweest, hem bijvoorbeeld in het woord Gen. 18: 12 noemende heer, van welke dochters u geworden bent door inenting in de olijfboom van het uitverkoren geslacht (Rom. 11: 17 vv.), nadat u van nature geheel andere moeders heeft toebehoord. U zult nu ook die heilige vrouwen navolgen, als u weldoet, als u doet, wat volgens hetgeen hier staat (Hoofdstuk 2: 20) goed is, dat is u eveneens aan uw mannen onderwerpt (vs. 5 en 1) en niet vreest voor enige verschrikking, dat u niet uit vrees voor harde bejegening zodanige onderdanigheid op u nemen zult (vs. 14).

Evenals in Hoofdstuk 1: 1 v. ; 2: 9 v. wij hier de beschouwing, dat de gemeente van de gelovigen het tegenbeeld is en de volmaking van de gemeente van het Oude Testament, terwijl het hier Christenen uit de heidenen zijn, die de apostel op het oog heeft, zoals het "geworden bent" onweerlegbaar bewijst.

De slotwoorden "als u goed doet en niet vreest voor verschrikking" wijzen niet het middel aan, waardoor zij dochters van Sarah zijn geworden, maar het teken, waaraan men de waarheid van het geworden zijn kan zien.

De woorden "niet vreest voor enige verschrikking" willen te kennen geven "wanneer u zonder u door enige schrikaanjaging te laten ontrusten, in liefde en gehoorzaamheid uw stille weg vervolgt. In dit geval mogen alle geboren Heidenen zich beschouwen als Sarah's dochters en erfgenamen van haar beloften, zoals de heidenen door het geloof Abrahams zonen zijn.

"O welke vrouwen hebben de Christenen", roept de heidense redenaar Libanius uit, een gunsteling van keizer Julianus de Afvallige, maar ook leermeester van Basilius en van Joh. Chrysostomus, als hij tot zijn leedwezen de val van het heidendom en de overwinning van het Christendom meer en meer voor ogen zag.

U mannen! betoon u insgelijks aan alle menselijke ordening onderdanig omwille van de Heere (Hoofdstuk 2: 13). a) Woon bij haar, met verstand u gedragend in uw omgang met uw vrouwen (vs. 1 vv.) en in alle omstandigheden van het huwelijksleven. Leidt haar, zoals het u betaamt, aan het vrouwelijke vat, als het zwakste de eer gevend, die de vrouwen toekomt, als die ook medeërfgenamen van de genade van het leven met haar bent. Zij zijn dat evenals u mannen! En als misschien uw heidense vrouwen aan die roeping tot hiertoe nog geen gevolg geven, kan dat toch altijd nog geschieden. Heeft ze lief, opdat uw gebeden voor haar bekering ook in de vergadering van de gemeente (1 Tim. 2: 8) niet verhinderd worden, noch ook bij harde behandeling het zuchten van de vrouwen zich stellen zou tussen u en God (Hebr. 13: 17).

Efeze. 5: 25 vv. Kol. 3: 9

Het "insgelijks", waarmee het vers begint, wijst, evenals aan het begin van vers 1, op het woord, dat onze afdeling opent "wees alle menselijke ordening onderdanig." Wel volgt hier geen "bent onderdanig, zoals in vs. 1 en Hoofdstuk 2: 18, maar toch ligt er iets overeenkomstig in, dat ook de vrouw een eer bezit, die door de man moet erkend worden."

Ook de mannen hun plicht onder het oog te brengen was voor de apostel te meer nodig, opdat de onderwerping, in vs. 1 vv. aan de vrouwen geboden, niet door hen zou worden misverstaan en misbruikt.

De vrouw, zegt hij, is, evenzeer Gods werktuig als de man; want God gebruikt haar daartoe, dat zij kinderen ontvangt, baart, opvoedt, verzorgt en haar huis regeert (Tit. 2: 4. 1 Tim. 2: 15 Daarom is zij een werktuig en vat van God, die haar daartoe heeft geschapen en dat in haar gelegd heeft. Dat moet de man weten en daarvoor zijn vrouw aanzien. Daarom zegt Petrus: "u mannen! woon bij haar met verstand." Een vrouw moet leven, zoals de man haar regeert; zij moet doen wat hij haar beveelt; maar hij moet haar niet naar zijn dol hoofd regeren, noch haar verachten; hij moet rein met haar omgaan en haar verschonen als een zwak vat en werktuig van God, maar haar ook eren als die ook de genade van het eeuwige leven deelachtig is. Dat dus de man, die een sterker werktuig van God is, zijn vrouw, die zwakker van lichaam is,

bloder en vreesachtiger, zo behandelt, zo met haar omgaat, dat zij het kan verdragen. Hij moet met haar handelen evenals met enig werktuig, waarmee men arbeidt; als iemand bijvoorbeeld een goed mes wil hebben moet hij er niet mee in een steen hakken. Men kan daarover geen algemene regel geven: God dringt er bij ieder op aan, dat hij zijn vrouw verstandig behandelt, zoals het voor elke vrouw gewenst is; want u moet de macht, die u heeft, niet gebruiken, zoals u zelf wilt; u bent toch haar man, opdat u haar helpt, ondersteunt en beschermt, niet opdat u haar zou verderven. Met slaan kunt u niets teweeg brengen teneinde een vrouw vroom en gehoorzaam te maken: slaat u er één duivel uit, u slaat er twee in. Ik ben zeer tegen hen, die tegen arme vrouwen zeer moedig zijn en, zoals men zegt thuis leeuwen, maar buiten hazen zijn.

De eer, die volgens Gods wil aan een vrouw toekomt, is van tweevoudige aard: ten eerste is de vrouw een werktuig van God en wel het zwakkere. Daarvoor moet de man haar erkennen en getrouw met haar omgaan. Ten tweede is zij ook geroepen tot het eeuwige leven en, als zij gelovig is, is zij met haar man mede-erfgename van dezelfde genade van het leven. Als zo iemand moet de man haar achten.

Is zij wat haar wezen aangaat een zwakker vat, zij is toch wat haar geestelijk en zedelijk leven aangaat een persoonlijk wezen, dat met de man in dezelfde verhouding van gemeenschap met God staat. Petrus wijst met nadruk op de volmaking van deze genadestaat in het eeuwige leven, omdat in het leven van de verheerlijking (MATTHEUS. 22: 30) de zwakheid, die nu ten gevolge van de zonde de vrouw aankleeft, opgeheven zal zijn.

Zo is voor de apostel de juiste verhouding van de man tot de vrouw door twee zaken bepaald, aan de ene zijde door de erkenning, dat zij als schepsel een ondergeschikte plaats inneemt en aan de andere zijde de erkenning van Christelijke gelijkstelling: waar de gelijkstelling in plaats van aan deze aan de andere zijde wordt gezocht, ontstaan de carricaturen van die emancipatie, die tevergeefs zoekt de grenzen en bepalingen door God gesteld weg te nemen.

Het Christendom, dat de genade tot grond legt, zonder de vrouw aan haar lagere sfeer te onttrekken, blijft even ver verwijderd van de zedelijke verlaging van het andere geslacht, als van de valse verhoging en vergoding, waarbij de vrouw zelf niet gelukkig is.

Met de woorden "opdat uw gebed niet verhinderd wordt" is een verhinderen bedoeld niet in die zin, dat iets niet geschiede, maar in die zin, dat hem, die iets voor heeft, of op de weg daarheen is, iets storends in de weg treedt, wat hem niet tot zijn doel of niet verder voort laat komen. Men moet zich dus gebeden denken, die op weg zijn van de bidder tot God en waarbij iets in de weg treedt, dat hen niet laat komen, waarheen zij willen komen. Als de vrouw onder de man moet zuchten, dan zal haar zuchten zijn gebed in de weg treden, omdat het hem bij God aanklaagt, voordat het daardoor onwaardig gemaakte gebed tot Hem komt.

EPISTEL OP DE VIJFDE ZONDAG NA TRINITATIS

Naast het Evangelie van Petrus’ wonderbare visvangst komt als epistel deze afdeling uit de brieven van dezelfde apostel; want het sprak wel vanzelf, dat op de zondag, die vooral aan de gedachtenis van Petrus was gewijd, ook deze, die de oude kerk zo graag de mond van de apostelen noemt, het woord ontving. Het zijn nu algemene vermaningen, die Petrus tot de Christenen richt: het Christelijk leven, dat in de beide eerste epistels van de zondagen na Trinitatis als een leven in de liefde en in de beide volgende als een leven in de strijd met het lijden van deze tijd was voorgesteld, houdt ons in deze tekst als het ware de tafels van Zijn

wet voor; de plichten, die wij als Christenen moeten vervullen, worden ons hier in een korte somma voorgehouden.

Hoe wij Christenen het leven, dat buitendien reeds zo zwaar is, onszelf en anderen niet zwaarder moeten maken, maar integendeel verlichten. De apostel vermaant 1) tot hartelijke welwillendheid, 2) tot voorzichtig spreken, 3) tot gewillig dragen, 4) tot vlijtig bidden.

Hoe kunnen Christenen mensen vangen? 1) door hun gedrag jegens elkaar, 2) door hun gedrag jegens vijanden.

Over de ware navolging van Christus: 1) wat ertoe behoort, als men Christus wil navolgen, 2) welke reden wij hebben het graag en gewillig te doen.

Hoe wandelt een Christen, die goede dagen wil zien: 1) hij heeft de broeders lief, 2) hij zegent de vijanden, 3) hij vreest de Heere.

Wat het doel van ons leven moet zijn: 1) de ware vredelievende gezindheid te bewaren, 2) de strijd tegen het kwaad nooit te vergeten, 3) de juiste troost in alle lijden vast te houden.

Alleen de ware Christen is in dit leven gelukkig: 1) hij heeft vrede en houdt vrede, 2) wat hij doet staat in de hoede van God, 3) wat hij lijdt, kan hem geen schade veroorzaken. (V. BURGER).

Drie herinneringen aan uw roeping in de vijandige wereld: 1) wees allen eensgezind, de broeders liefhebbend, barmhartig, vriendelijk, 2) vergeld geen kwaad met kwaad, maar zegen, vrees voor hun tegenstand niet, maar heilig God de Heere in uw harten.

En ten slotte, om de vermaning in Hoofdstuk 2: 11 v. begonnen, nu hier te eindigen, a) wees allen eensgezind (Rom. 12: 16 Fil. 2: 2. 2 Kor. 13: 11, medelijdend (Hebr. 4: 15; 10: 34 Rom. 12: 15. 2 Kor. 11: 29, de broeders liefhebbend (Hoofdstuk 1: 22. 1 Thessalonicenzen. 4: 1Pe 1. 22 1Th), met innerlijke barmhartigheid bewogen over de zwakheden van de broeders, vriendelijk in het vergeven van de wederzijdse misslagen (Efeze. 4: 32 Kol. 3: 12

Rom. 15: 5. 1 Kor. 1: 10 Filip. 2: 2; 3: 16

De apostel was in Hoofdstuk 2: 11 v. geheel algemeen uitgegaan van een goed gedragen en nu keert hij tot zulke vermaningen terug, die alle Christenen betreffen, nadat hij door de laatste, eerst alleen aan de vrouwen gerichte vermaning (vs. 1-6) ook tot de mannen uit te breiden (vs. 7), daartoe de overgang had gebaand. Ook deze algemene paraenese (vermaning) staat weer geheel onder het gezichtspunt van overtuiging van de ongelovigen door de daden van het zedelijk reine karakter van het Christendom en van de ongegrondheid van de bestrijdingen, welke laatste vervolgens met afwijking van Hoofdstuk 2: 11-3: 7 onmiddellijk worden beschouwd. In de eerste plaats wordt in vs. 8 het juiste wandelen van de Christenen onder elkaar in hoofdzaken kort samengevat. Dit juist ten eerste tot latere bespreking (Hoofdstuk 4: 8 vv.) achterwege latend, wendt Petrus zich (vs. 9 vv.) dadelijk tot het tweede, tot de juiste verhouding tegenover de vijandige omgeving, omdat hij de bewaring van de onschuld, die in het algemeen het ware gedrag in het lijden is, tegenover het gevaar, dat voor de hand ligt, in de geduldige overgave stelt.

De vijanden, die hen omringden, hadden vooral hun oog gevestigd op het gedrag van hen, die tot de gemeente van de Heere behoorden, over de overheid; vervolgens op dat van de Christen-slaven over hun meesters; daarna op dat van de vrouwen tegenover haar mannen, of ook omgekeerd en vervolgens op dat van de Christenen onder elkaar en jegens anderen. Nadat de apostel zijn vermaning aan de lezers ten einde gebracht heeft, om te midden van de heidense omgeving oprecht te wandelen en wel op een wijze, dat hij de juiste wandel en de verschillende regels van de maatschappij beschreef, noemt hij nu datgene, waardoor allen zonder onderscheid in het onderling verkeer en met anderen moesten tonen, welke zedelijke werking het Christendom uitoefent.

De vijf deugden, door de apostel voorgesteld, noemt Joh. Gerhard met het oog op 1 Petrus 2: de verkondigingsdeugden. Het is weer de broederlijke liefde, waarin Petrus al het goede stelt, dat Christenen moeten betrachten (vgl. Hoofdstuk 1: 22 en 4: 8), evenals de Heere al de vrucht, die Zijn discipelen als ranken aan de wijnstok dragen, in dit éne samenvat (Joh. 15: "dit gebied Ik, dat u elkaar liefheeft". Aan beide zijden wordt die liefde door twee deugden omsloten "eensgezind, medelijdend" aan de ene, "barmhartig, vriendelijk" aan de andere zijde. De beide eersten zijn als de beide voeten, waarop de broederlijke liefde staat, de beide anderen als de beide handen, waarmee zij haar werk verricht.

Eensgezind of "gelijkgezind", hetzelfde willend, hetzelfde ontwijkend, alle dingen in het licht van hetzelfde evangelie beoordelend, met gelijke gedachten vervuld zijn de leden van Jezus' gemeente. Als nu echter een schare van mensen geheel eensgezind is, maar de deugd in de tweede plaats genoemd, namelijk het medelijden, ontbreekt, dan is het nog geen schoon leven. Het woord is hier toch geenszins gebruikt in die zin, waarin wij het gewoonlijk gebruiken, want wij verstaan onder medelijden niets andere dan het medegevoel met de ellendigen en ongelukkigen. Dit is echter meer uitgedrukt door het woord "barmhartig" dan door dit. Dit woord geeft te kennen een deelnemen door zich altijd in de toestand van de broeder te verplaatsen, in hem te leven. Bij de gelijke gezindheid behoort een fijngevoelende ziel, die de opwellingen en gevoelens van het broederlijk hart deelt en zo iemand moet die van een Christen zijn. Niet slechts moet dezelfde gezindheid bij de Christenen worden gevonden, maar de gewaarwordingen en gevoelens moeten komen uit dezelfde grond.

Twee oprechte Christenharten zijn als twee gelijk gestemde instrumenten: de snaren van het ene instrument klinken, als die van het andere worden aangeraakt.

Broederlijke liefde is die deugd, dat de Christenen in het algemeen elkaar zodanige liefde en trouw bewijzen als de een lieve broeder aan de ander. Zo iets ligt in de natuur, zodat broeders meer vertrouwen op elkaar hebben dan anderen, vooral in de nood, als die één vlees en één bloed zijn en gezamenlijk erfgenamen. Alhoewel zij het anders niet eens zijn, nemen zij, als zij door vreemden worden aangevallen, een vlees en bloed aan en verenigen lichaam, goed en eer."Barmhartig", dit woord kan ik niet anders verklaren, dan door een gelijkenis voor te stellen: zie, hoe een moeder jegens haar kind doet, als het in nood is: dan beweegt zich haar moederhart in het lichaam. Daarvan is de wijze van spreken op vele plaatsen in de Schrift ontleend."Vriendelijk" is, dat men uitwendig een beschaafde, liefderijke wandel leidt; niet alleen, dat de een zich over de ander ontfermt, evenals vader en moeder over hun kind, maar ook dat de een met de ander omgaat in liefde en zachtmoedigheid. Er zijn enige onaangename en knorrige mensen, evenals een boom met vele takken, zo onvriendelijk, dat niemand graag met hen te doen heeft. Dat komt daarvan, dat zij gewoonlijk vol argwaan zijn en snel toornig worden. Maar dat zijn beschaafde mensen, die alle dingen ten beste uitleggen en niet

argwanend zijn, niet snel toornig worden en wel iets ten goede kunnen houden. Het Evangelie stelt zo de Heere Christus voor, dat men deze deugd in het bijzonder in hem opmerkt.

a) Vergeld niet kwaad voor kwaad hen, die nog buiten de Christelijke gemeente staan, de niet-Christenen (Rom. 12: 17. 1 Thessalonicenzen. 5: 15, of schelden voor schelden (Hoofdstuk 2: 23 MATTHEUS. 5: 44), maar zegen daarentegen, vergeld kwaad en schelden met zegen, groet en heilwens; wetend, dat u daartoe geroepen bent, b) opdat u zegening zou beërven, de toekomstige heerlijkheid en zaligheid in al haar volheid (Hoofdstuk 1: 3 vv.), nadat u de eerstelingen daarvan reeds in uw tegenwoordige Christelijke staat heeft ontvangen (Efeze. 1: 3 MATTHEUS. 25: 34).

Lev. 19: 18 Spr. 20: 22; 24: 29 1 Kor. 6: 7 b) 1 Tim. 4: 8

In dezelfde richting, die de verhouding van de Christenen onderling aangeeft, moet ook de handelwijze zijn ten opzichte van de Heidense omgeving, de wereld, die aan het Christendom vijandig is. De Christenen moeten niet kwaad met kwaad, of schelden met schelden vergelden; want door zichzelf te wreken, door smaadreden weer te doen horen zouden zij zelf afdalen tot het standpunt van de vijandige wereld. Integendeel moeten de Christenen goede dingen spreken, het goede toewensen, zegenen; het zegenen van de mensen toch moet het bij het woord laten blijven, terwijl het zegenen van God reeds de feitelijke verwezenlijking in zich bevat.

Dat zegenen van een Christen, dat wensen en toebidden van wat goed is aan de vijanden, is meer dan alle uitwendig weldoen, dat ook geschieden kan buiten het hart en misbruikt kan worden om te triomferen over vijanden en tot verheffing voor zichzelf en voor anderen.

U heeft veel meer reden, meent Petrus, om voor uw vijanden te bidden, en medelijden met hen te hebben, dan om toornig op hen te worden. Zij zijn kinderen van de toorn en van de vloek; sterker kunnen zij niet gekweld zijn. Doen zij nu onrecht, het zal op zijn tijd wel blijken, dat zij het bitter genoeg bewenen en hun straf ervoor moeten lijden, zo niet tijdelijk reeds hier, zeker eeuwig in de afgrond van de hel.

Petrus weet zeer goed hoe moeilijk dit gebod is voor de natuurlijke mens, die ook in de Christen zich steeds weer verheft; hij versterkt daarom zijn vermaning door te wijzen op onze goddelijke roeping, om de zegen te beërven.

Die op die grote dag gezegend wil worden, moet zichzelf in het zegenen oefenen en die daar wil behoren onder de gezegenden van de Heere, moet hier zelf een zegenend priester zijn en de kinderen van de wereld, die hem met boosheid en smaad bejegenen, met getrouwe, bestendige welwillendheid, met vriendelijke woorden en zegenende daden kunnen behandelen.

onze vervolgers, haten kunnen wij niet, maar wij bieden u alles aan, wat liefde tot de zielen schenken kan. Wij vergelden uw haat met oprechte welwillendheid; voor de martelingen en pijnigingen, die u ons aandoet, wijzen wij u de weg van het leven. Geloof dan en leef. U, die ons een kleine tijd vervolgt, verheugt u eeuwig met ons!

Dit is echter ook de weg, om reeds nu voor onnodig lijden gespaard te worden en zich in moeilijke omstandigheden het leven veel lichter te maken."Want", aldus zegt Ps. 34: 13-17 : "wie het leven wil liefhebben, zo’n leven wil hebben, dat dit hem niet tot een ondraaglijke last

wordt (Pred. 2: 17) en goede dagen wil zien, die stilt zijn tong (Jak. 1: 26) van het kwaad, en zijn lippen, dat zij geen bedrog spreken.

a) Die wijkt af van het kwade en doet het goede (Jes. 1: 16 v.); die zoekt vrede en jaagt die na (Hebr. 12: 14 Rom. 12: 8

Ps. 37: 27 Jes. 1: 16. 3 Joh. 1: 11

Want de ogen van de Heere Zebaoth (Jak. 5: 4) zijn over de rechtvaardigen, die zich op het goede toeleggen (Jak. 5: 16) en Zijn oren richten zich met opmerkzaamheid (Ps. 5: 2; 130:
tot hun gebed; maar het aangezicht van de Heere is ook daarentegen met toornige blik tegen degenen, die kwaad doen. Hij laat het niet ongestraft, ook niet dan als het aangedane kwaad wedervergelding is van enig leed van hen ondervonden.

De aangehaalde woorden van de psalmist hebben geen betrekking op het volgende, maar op dit leven. De apostel wil daarmee zijn lezers aanwijzen, wat zij moeten doen om zich onnodig lijden te besparen en om op de hulp van God te kunnen rekenen. Het "want" kan dan ook niet de grond aangeven van de slotwoorden in vs. 9, omdat toch de uitdrukking "zegening beërven" op het volgend leven wijst; het geeft daarentegen de reden aan van de vermaning: "vergeld niet kwaad voor kwaad, of schelden voor schelden, maar zegen daarentegen" en zoals deze vermaning drie leden bevat, zo doelt ook het citaat op zo vele leden.

De heilige Petrus, die man van strijd en onrust, die de vijandschap van de wereld vervolgde en probeerde te vangen, waarheen hij ging, die zo weinig van goede dagen zag, die altijd vol verlangen naar de eeuwige dagen en hun vrede was, laat het toch overal doorschemeren, hoe ook hij het tijdelijk leven en goede dagen waardeerde en acht het niet minder dan de heilige psalmzangers alle inspanning waard en alle moeite rijkelijk belonend, de vrede te bewaren, want van goede dagen is de vrede, zo mag men wel zeggen, meer dan voor de helft de oorzaak.

En, om met Jes. 50: 9 te spreken: "wie is het, die u kwaad doen zal, als u navolgers bent van het goede? " moet dan ook niet het schijnbare kwaad tot uw welzijn dienen? (Rom. 8: 28 Gen. 50: 20).

De apostel wil zeggen dat hij, die het goede zoekt dit voordeel heeft, dat de aanvallen van de ongelovige wereld tegen hem zonder enig gevolg blijven.

Wat ons van de tegenstanders door schandelijk lasteren, door schade aan lichamelijke goederen, door smarten en kwellingen, die het lichaam worden berokkend, overkomt, doet de gelovigen geenszins schade, maar geeft hun, die geduldig zijn, de overwinning. Daarentegen doet het de vervolgers zelf het meeste schade, omdat zij daardoor hun verdoemenis en straf des te groter maken.

Niemand wordt meer leed gedaan dan door zichzelf.

Heeft God u van uw eigen verkeerde mens verlost, dan kan geen mens u meer schaden.

Maar als u ook lijdt omwille van de gerechtigheid, zoals voor een deel nu wel uw toestand zal zijn (Hoofdstuk 2: 12; 5: 6 vv.), maar later in nog veel grotere mate zijn zal "Eph 6: 10, dan bent u, volgens het woord van de Heere in MATTHEUS. 5: 10 (vgl. Hoofdstuk 4: 14)

zalig in het inwendige van uw hart. En, om nog een ander woord behalve de straks aangehaalde te herinneren, a) vrees niet, uit vrees van hen, van de Heidenen, die tegen u opstaan en wordt niet ontroerd, als zij u aanvallen, alsof zij u zouden kunnen verderven, want uw gelukzaligheid kunnen zij u niet ontrukken (MATTHEUS. 10: 28).

Jes. 8: 12 Jer. 1: 8

a) Maar heilig door te vrezen iets te doen, dat voor God niet welgevallig zou zijn en door te vertrouwen, dat Hij u door alle moeiten heen zal brengen tot Zijn hemels rijk, God (volgens andere lezing "Christus." Hand. 20: 28), de Heere, in uw harten." (Jes. 8: 12 v.).

Job 1: 21

Het hart van de apostel is overal vol van goddelijke woorden, goddelijke vertroostingen, goddelijke beloften, goddelijke vermaningen, zoals dat bij ieder Christen moet zijn. De uitspraken van het geschreven, eens gesproken Woord van God, dat in het Oude en Nieuwe Testament is bewaard, moeten ons levendig voor de geest staan en waar eigen lust ons niet voldoende dringt, moeten wij door van buiten leren en oefening dat aanvullen, opdat de Heilige Geest ons ten allen tijde aan deze kan herinneren, wanneer we die nodig hebben. Die nu zo de bovenstaande plaats van Jesaja kent, erkent tevens de betekenis van die woorden: "De Heere van de heirschaar die zal jullie heiligen en Hij zij uw vrees en Hij zij uw verschrikking." Als u van de zijde van de heidenen in zodanige moeilijkheden komt, zie dan niet angstig om naar hulp van buiten, of denk er toch niet lafhartig aan, om met de heidenen een verbond te maken, maar verlaat u op het woord van uw God, heilig Zijn naam, geef Hem de eer, dat Hij uw Helper zij; Hij zal u zeker redden.

De Heere wordt geheiligd, als Hij in de vrees, de liefde en het vertrouwen van ons hart datgene voor ons is, wat Hem naar Zijn almacht, wijsheid en goedheid enz. toekomt.

PLICHTEN VAN ECHTGENOTEN. GEDULD EN STANDVASTIGHEID IN LIJDEN. DOOP

Vs. 15b-Hoofdstuk 4: 11. De vermaning, waartoe de apostel nu overgaat, hangt ten nauwste samen met hetgeen aan het einde van de vorige afdeling is gezegd en, zoals wij ons reeds daarvan hebben overtuigd, zet hij later (Hoofdstuk 4: 8 vv.) uiteen wat hij hierboven als in het voorbijgaan behandelde. Desalniettemin hebben wij hier een nieuwe, op zichzelf staande afdeling voor ons, zowel wat de inhoud van de vermaning als wat de wijze van aandringen aangaat. Wat de inhoud betreft wil de apostel het "vrees niet uit vrees van hen en wordt niet ontroerd" en het "heilig God de Heere in uw harten", aan het slot van de vorige afdeling uitgesproken, zijn lezers nog in het bijzonder op het gemoed drukken. Hij doet het zo, dat men kan opmaken, hoe het woord van Christus in Luk. 12: 32 : "Vrees niet, u klein kuddeke! want het is uw Vaders welbehagen jullie het koninkrijk te geven", daarbij zijn pen bestuurt. En wat de aandrang betreft zou men bijna geloven, dat toen reeds de apostolische geloofsbelijdenis, zoals wij die nu nog hebben, aanwezig was en zowel als grondslag van het onderricht voor de catechumenen, als ook als belijdenisformule bij het ontvangen van de doop in gebruik geweest was. Het is toch werkelijk de doop, waarvan Petrus de lezers die verplichting voorhoudt en zijn rede daarover omgeeft hij voor en achter met stukken, die in de tweede helft van het tweede artikel van het Christelijke geloof worden gevonden, waarvan zelfs een het "neergedaald ter helle" nergens anders een onmiddellijke apostolische uitspraak voor zich heeft, dan juist deze onze plaats. En was toen werkelijk de apostolische

geloofsbelijdenis niet aanwezig, zodat Petrus zich daarvan hier niet had kunnen bedienen als grond voor zijn vermaningen, zo zal men ten minste omgekeerd mogen zeggen; dat deze gegrond is op de afdeling, die voor ons ligt, die op alles, wat na Christus' dood met Hem is geschied, het oog vestigt, alsmede op de kracht van de doop, evenals het begin van een oud gebed bij de doop: "Almachtige, eeuwige God, U die naar uw streng oordeel de ongelovige en onboetvaardige wereld met de zondvloed gestraft heeft en de gelovige Noach zijn achtster uit uw grote barmhartigheid behouden en bewaard; " en de plaats welke later volgt, "opdat hij (de dopeling) van het getal van de ongelovigen wordt afgezonderd, in de heilige ark van het Christendom droog en veilig bewaard enz." aan de gedachten van onze apostel in vs. 20 en 2 Petrus 2: 5 ontleend is.

15b. a) En wees altijd bereid tot verantwoording aan een ieder, die u rekenschap afeist van de hoop, die in u is. Als iemand van u verlangt mededeling en verklaring te ontvangen over de hoop, die in u leeft, weiger hem die niet (Hand. 24: 10 vv. ; 26: 6 vv. 24. 10), maar geef hen die rekenschap over deze hoop met zachtmoedigheid, zonder enige hartstochtelijke opgewondenheid en met vrees, hoed u zorgvuldig voor alles wat onbetamelijk is.

Ps. 119: 46 Hand. 4: 8

De apostel waarschuwt zijn lezers ook tegen een andere verkeerdheid, waartoe zij zouden kunnen komen, wanneer zij aan de overheid of wie ook verantwoording moesten geven over de hoop, waarmee zij hun Koning Christus verwachten en die voor hun volksgenoten zo zeer aanstotelijk is (vgl. Hand. 17: 7); ook moeten zij, zoals vroeger (vs. 14 v.) op het hart is gedrukt, zonder vrees zich verantwoorden. Zij zouden het kunnen doen met hartstochtelijke opgewondenheid, alsof het reeds een krenking was, dat men kon menen dat zij onrecht deden door zo'n hoop te koesteren en zij konden het ook doen met trotserende onbedachtzaamheid, die er zich niet aan stoort, hoe zij haar woorden kiest en welke indruk deze maken. Het tegendeel van het eerste is "met zachtmoedigheid", het tegendeel van het laatste "met vrees."

Het vaste vertrouwen op een heerlijke openbaring van Jezus Christus, die de gehele wereldmacht zegerijk zou verslaan en Zijn gemeente glorierijk verhogen; deze hoop, waarin de Christenen zich reeds nu boven de tegenwoordige wereld verheven en dus zalig voelden, kon door de heidenen worden gehouden voor de gevaarlijke waan, die bij de Christenen een verachtelijk ignoreren, een trots verwerpen van de regels van het maatschappelijk leven teweeg moest brengen. Nu moeten zij zich vooral bewust zijn, dat dit gebonden zijn aan de maatschappelijke verhoudingen voor hen voortbestaat, krachtens welke zij altijd de wettelijke aanspraken van hun staats- en volksgenoten moeten erkennen, zodat zij van de aard en de betekenis van hun zaak rekenschap hebben te geven. Zij moeten echter ook in het oog houden, dat hun verantwoording moet geschieden met zachtmoedigheid, met die zachtmoedige kalmte, die door onverstandige en onrechtvaardige verdachtmaking zich niet hartstochtelijk laat verbitteren en met vrees d. i. met de heilige vrees, die van God gewilde ordeningen en verhoudingen van het maatschappelijk leven niet met woorden van hoofse minachting aan te tasten.

Als u over uw geloof ondervraagd wordt, moet u niet met trotse woorden antwoorden en de zaak met zo'n kracht en geweld willen uitoefenen, alsof u bomen wilde uitrukken, maar met zo'n vrees en ootmoedigheid, alsof u voor Gods gericht stond en daar moest antwoorden.

Zij, die de leer van het Evangelie met een gelovig hart omhelsden, hadden ook een levendige hoop in zich een gegronde hoop op de vervulling van de dierbare beloften, die de God van de

wereld doet, in het Evangelie. Over deze hoop werd hun vaak rekenschap afgeëist. De apostel spreekt eigenlijk, volgens de kracht van de grondwoorden, van degenen die naar reden vraagden van de hoop van deze Christenen. Het was namelijk in deze tijd zeer gewoon, dat de Christenen ondervraagd werden over de redenen en gronden van hun hoop, naar de inhoud van de leer van het Evangelie en hetgeen hen bewoog om deze te omhelzen. Dit gebeurt soms buiten, maar vooral in het gericht. Zij werden menigmalen als lieden, die een schadelijke aanhang uitmaakten en hoogst verderfelijk waren voor de menselijke maatschappij, door de vijanden van de waarheid voor het gericht getrokken. Het laatste geval bedoelt de apostel hier bijzonder. Dan kwam het er op aan om God de Heer door een kloekmoedige belijdenis van de waarheid te verheerlijken. Zij moesten daarom altijd bereid zijn tot verantwoording. Deze verantwoording moest bestaan in een grondige en vrijmoedige verdediging van het Christendom, in een betoog dat de hoop van de Christenen op redelijke gronden gevestigd en zo sterk was, dat zij, daardoor gesterkt, zelfs de wreedste dood gemoedigd konden onder de ogen zien; alsmede dat de leer van het Evangelie strekte ter bevordering van Gods eer, van het welzijn van de maatschappij en het wezenlijk geluk van de mensen en in een bondige weerlegging van de lasteringen, die door de vijanden van de waarheid tegen het Evangelie en zijn belijders werden ingebracht. Tot zo’n verantwoording moesten zij altijd bereid zijn. Het Griekse woord geeft zowel een bekwaamheid als een bereidwilligheid te kennen. Trouwens de bereidwilligheid zou zonder de bekwaamheid weinig baten kunnen. Deze Christenen moesten zich daarom naarstig toeleggen om een grondige kennis te hebben van de leer van het Evangelie, en van de bewijzen voor haar waarheid; ook moesten zij altijd, bij alle gelegenheden, bijzonder als zij voor de rechtbank geroepen werden, ter verantwoording van het Christendom gereed zijn, om de gronden van hun hoop vrijmoedig op te geven en alle laster van de vijanden mannelijk te weerleggen. Maar zou deze verantwoording met enig uitzicht op een goede uitslag geschieden, dan moesten zij alles zorgvuldig vermijden wat de vijanden van de waarheid de minste aanleiding, tot verdere verbittering geven kon. Zij moesten hun verantwoording doen met zachtmoedigheid en vrees. Met zachtmoedigheid, zij moesten, in zo’n geval wel zorg dragen, dat hun, hoe smadelijk zij ook bejegend werden, geen hard of bitter woord ontviel, maar het geduld van hun goddelijke Meester navolgen, die, wanneer Hij gescholden werd, niet terug schold en, wanneer Hij lijden moest, niet dreigde (verg. Hoofdstuk 2: 23). Hier moest nog de vrees bijkomen, een eerbiedig ontzag voor de overheden, in welke tegenwoordigheid zij zich verantwoordden.

En gedraag u altijd naar de wil van God, dan heeft u een goed geweten (Hebr. 13: 18), a) opdat in hetgeen zij kwalijk van u spreken als van kwaaddoeners (Hoofdstuk 2: 12), zij beschaamd mogen worden door dat daadzakelijk bewijs van hun onrecht, zij namelijk, die uw goede wandel in Christus lasteren (1 Kor. 4: 17 Kol. 2: 6).

Tit. 2: 8

Met de woorden "en heb een goed geweten" geeft de apostel op treffende wijze dat punt aan, waarop het aankomt, om op de juiste wijze altijd tot verantwoording gereed te zijn.

Over de Christelijke hoop kan alleen hij verantwoording geven, die de geschonken genade in een goed geweten als een goed vat heeft bewaard.

Er moet een bereidheid ter verantwoording gegrond op een zedelijk goed gedrag bestaan, opdat de tegenstanders met hun lasteringen beschaamd worden. Het rekenschap eisen, dat de ongelovigen doen, is namelijk volgens de hele voorstelling van de brief niet gedacht in de zin van een waarheid zoekende zedelijke drang, maar als uitgaande van de veronderstelling, dat

de Christenen zich ontslaan van de zedelijke leefregels. Hebben zij dus een goed geweten, d. kunnen zij op een zedelijk goeden wandel wijzen, dan zijn de smaadredenen van de tegenstanders niets anders dan een feitelijk te schande worden, omdat zij het voldoend bewijs zijn, dat de ongelovigen niets meer tegen het Christendom en zijn belijders kunnen inbrengen dan deze lasteringen, die tegenover de feiten in zichzelf nietig zijn.

Dit is de troost van een goed geweten, dat wij tot hen, die van ons achterklappen als van kwaaddoeners, mogen zeggen: "Wat u in ons haat zijn niet onze zonden, die ons zelf gehaat zijn en waarvoor wij vergeving van God afbidden. U is Christus gehaat, die wij belijden als onze enige hoop, om wiens wil wij niet met u meegaan in uw woest en ongeregeld leven en die alleen willen wij dienen ten spijt van u voor God."

Een voortreffelijk voorschrift zeker, maar is het in zijn soort niet even onuitvoerlijk, als de even hooggestemde eis: "wees volmaakt? " Een goed geweten, zeker, het is een paradijs hier beneden, maar waar is de mens en de zondaar, voor wie het geen verloren paradijs is te achten. Ach, allen dragen nog immers meer of min een kwaad geweten om in de boezem, dat ons telkens dagvaart voor God en al klaagt het ons ook van geen grove afwijking aan, toch zal wie echt wijs is het woord van Paulus herhalen: "ik ben mijzelf van geen ding bewust, maar ik ben daardoor niet gerechtvaardigd" (1 Kor. 4: 4). Zelfs een gewijde schrijver horen wij zich met de verklaring tevreden stellen: wij vertrouwen, dat wij een goed geweten hebben (Hebr. 18), als schroomde hij sterker te spreken. Zal niet juist de man van geweten op dit punt het meest bedachtzaam zich uitlaten en loopt integendeel hij, die zonder beperking verklaart, dat hij in alles een goede consciëntie heeft, geen onwillekeurig gevaar van zelfbedrog, als niet van huichelarij? Zo schijnt dan bijna deze apostolische vermaning te sterk en toch zij is even rechtmatig, als tot aanmerkelijke hoogte uitvoerlijk, als zij slechts juiste wordt verstaan. Daartoe is echter vóór alle dingen nodig, dat wij goed onderscheiden; wij onderscheiden, ten eerste tussen de mens buiten en de verloste van Christus. Tot de eerstgenoemde komt natuurlijk niet de vermaning om een goed geweten te bewaren hoe zou men kunnen behouden, wat men nog nooit heeft bezeten maar om voor het onrein en ontrust geweten reiniging en genezing bij God in Christus te zoeken. In de tekst echter is verondersteld, dat dit reeds geschied is en nog gedurig geschiedt en worden bepaald zij, wier harten reeds van een kwaad geweten gereinigd zijn, met nadruk vermaand naar het duurzaam bezit van een goede consciëntie te staan. Ten tweede moet men ook op dat gebied behoorlijk onderscheiden tussen volmaaktheid en louterheid. Werd tot het bezit van een goed geweten vereist, dat men zich van niet één verkeerdheid bewust was, ook de beste zou die schat moeten derven. Maar ook daar wordt de getuigenis van een goed geweten vernomen, waar wij, bij alle gebrek, de bewustheid met ons omdragen van oprechtheid in beginsel en keus en ons ernstig bevlijtigen om met ons niet slechts naar sommige, maar naar alle geboden van God te leven. Om een goed geweten te hebben is het niet nodig een man zonder zonde, maar althans een mens uit één stuk te zijn; die ook op geestelijk gebied in de grond van de zaak slechts één ding wil en doet, maar dat een getrouw en van harte, die wel niet zonder struikelen, maar toch zonder moedwillig afdwalen op de weg van de gehoorzaamheid wandelt, er niet vreest, maar integendeel verlangt door de Kennen van de harten doorgrond te worden, omdat hij, in gemeenschap met God, boven alles lust aan waarheid in het binnenste heeft. Die dit in ootmoed van zichzelf belijden kan, hij heeft, bij alle ogenblikkelijke verzuimen of feilen (waarop een getrouw geweten hem onophoudelijk wijst), toch in de grond van de zaak een goede consciëntie voor God en ook tegenover de bitterste vijanden kan hij als Paulus met Christelijke fierheid verklaren: hierin oefen ik mijzelf om altijd een onergerlijke consciëntie te bewaren voor God en de mensen" (Hand. 24: 16). En hoeveel verenigt zich nu, om ons het staan naar zo’n toestand zo krachtig mogelijk aan te prijzen! De goede consciëntie is de bron

van een inwendige vrede, die tegen geen aardse schatten is op te wegen; ach, wat hel een in het hart van Jozefs broeders, van een Herodes, van Judas en zo vele anderen, over wie de Rechter daarbinnen het onverbiddelijk "schuldig" heeft uitgesproken! Wat een hemel in de ziel van David, die zijn handen in onschuld kan wassen, eer hij die smekend opheft tot God! Eerst het goed geweten maakt ons rustig tegenover al de wisselende oordeelvellingen, sterk tegenover al de miskenning van de wereld. Wie zijn vrijspraak daarbinnen heeft wat deert hem het vonnis daarbuiten, wie zich vrijmoedig op de getuige van zijn onschuld beroepen kan, wat schaadt hem zelfs de schennigste laster? "Als ons hart ons niet veroordeelt", dus heeft een apostel gesproken, "zo hebben wij vrijmoedigheid tot God en zo wat wij bidden, dat ontvangen wij van Hem" (Joh. 3: 21, 22). Onschatbaar voorrecht voorwaar, hoe het echt het onze kan worden en blijven? Voor alle dingen door de ootmoedige belijdenis, dat wij het van onszelf niet hebben en het enkel verkrijgen kunnen langs de weg van de verzoening met God en van de vernieuwing van ons hart door de kracht van de Heilige Geest. Maar dan ook hebben wij dagelijks in Zijn kracht naar een verlicht, een teder, een onergerlijk geweten voor God en de mensen te streven. Dwaalt toch het verstand, ook het geweten zal dwalen; zijn we niet nauwgezet in het kleine, hoe zullen wij voor grotere overtreding bewaard blijven; en geven wij billijke aanstoot aan anderen, hoe kwetsen we reeds daardoor de eigen consciëntie en lopen zelfs gevaar van al snel schipbreuk te lijden aan ons allerheiligst geloof? O, het verband tussen het leven van het geloof en de reinheid van het geweten, het is zo onbegrijpelijk nauw. Leert een heilig en barmhartig God zelf ons "de verborgenheid van het geloof bewaren in een goede consciëntie" (1 Tim. 3: 9). En verhoedt Hij genadig, dat wij immer zouden behoren tot hen, die "hun eigen geweten als niet een brandijzer toegeschroeid hebben! " (1 Tim. 4: 2).

Want het is beter, wanneer men u een lijden berokkent alsof u misdadiger was, dat u, weldoende en dus onschuldig (als het de wil van God, die altijd wijs is, wil) lijdt, dan kwaad doende, dan dat u het verdient (Hoofdstuk 2: 20).

De apostel noemt tweeërlei omstandigheden, waaronder welke lijden plaats kan hebben, in het een geval als men doet wat goed is, in het andere als men doet wat kwaad is. Bij het laatste moeten wij denken aan hetgeen de Christen van zijn goed geweten berooft en bij het eerste aan zo’n wandelen, dat zijn goed geweten bewaart, dat hij moet hebben, als hij de Christelijke hoop tegenover de argwaan van de niet-Christenen vertegenwoordigt. Heeft hij zich in dit opzicht niets te verwijten en moet hij, als het Gods wil is (want zonder dat Gods wil het wilde, zou mensenwil het niet teweeg kunnen brengen), dat hij als een in dit opzicht schuldige lijdt, dan is hij er beter aan, dan wanneer het hem overkomt vanwege een gedrag, waarmee hij zich werkelijk tegen de regels van maatschappij en staat bezondigt. In beide gevallen is het zijn Christenstaat, waarom hem lijden overkomt en niet zijn gedrag; maar het overkomt hem of om een gedrag, waar hij kan zeggen, dat hem onrecht, of waarbij hij zeggen moet, dat hem recht geschiedt. Dat hij nu in het eerste geval er beter aan is, dan in het laatste, stelt de apostel daarom voor, omdat het de natuurlijke mens bitterder voorkomt onschuldig te moeten lijden dan schuldig; de Christen moet het echter anders beschouwen, omdat hij Christus kent, die door hetgeen hij leed in het leven is overgegaan, waarin hij nu staat.

Die goed doet, voor die heeft het lijden, dat hem treffen kan, niet de grond als voor de kwaaddoeners, in de eigen zondige wil, die hem doet zondigen en daarbij onheil over zich doet brengen, maar alleen in de wil van God, die voor hem, de vrome, slechts een genadige, goede wil kan zijn, die zaligmaking bedoelt: hoe veel beter moet dan dat lijden zijn dan het andere.

Want Christus heeft ook eens (Hebr. 9: 26, 28 Rom. 6: 10) voor de zonden geleden (Hebr. 12) door ze in Zijn lichaam te dragen op het hout (Hoofdstuk 2: 24). Hij rechtvaardig voor de onrechtvaardigen (Rom. 5: 6), opdat Hij ons tot God zou brengen, ons de toegang tot God verschaffen zou (Efeze. 2: 18; 3: 12 ; die wel is gedood in het vlees maar levend gemaakt (Efeze. 2: 5) door de Geest Uit 27: 53.

Het "want" aan het begin van dit vers geeft de reden aan, waarom het zo is als in vs. 17 1Pe gezegd is. De gehele plaats komt overeen met Hoofdstuk 2: 21 vv., want zoals wij daar lezen, "omdat ook Christus voor ons geleden heeft", zo nu hier: "want Christus heeft ook eens voor de zonden geleden." Het "ook" brengt, zoals vanzelf spreekt, Christus niet alleen wat betreft het "geleden" met ons in vergelijking, maar wat betreft de hele zin tot aan de woorden "opdat Hij ons tot God zou brengen." De eerste plaats, wordt daar ingenomen door het "eenmaal", welks gewicht voor de gedachte hiernaar wordt afgemeten, welks betekenis echter daarvoor ook alleen te zoeken is in het doel, waartoe Christus met de Christenen wordt vergeleken: eenmaal is dit geschied, dat Hij de dood stierf, die Hij gestorven is en wat daaruit is afgeleid, vormt als blijvend en voortgaand een tegenstelling tot hetgeen met dat "eens" is voorbijgegaan, die leert, hoe goed het is, als men lijdt om het verrichten van iets, dat goed is (vgl. het "een kleine tijd lijden" in Hoofdstuk 1: 6; 5: 10). De tweede uitspraak is deze, dat Zijn lijden en sterven een lijden om de zonden was, die Hij daardoor verzoende en een lijden voor ons, zodat Hij, die rechtvaardig was, voor ons, die onrechtvaardig waren, gestorven is. Daardoor moet worden te kennen gegeven, dat wij zo moeten leven, dat de zonden, die zij, die ons onrecht doen, aan ons begaan, de oorzaken van ons lijden zijn. Wij lijden dan wel niet als rechtvaardigen voor onrechtvaardigen, maar wel als rechtvaardigen door onrechtvaardigen, wier zonden, behoudens dat onderscheid, maar overigens op dezelfde wijze, oorzaak van ons lijden worden, als onze zonden voor Christus een oorzaak van Zijn dood zijn geworden. Eveneens duldt in de derde plaats ook het doel, waarmee Christus gestorven is, toepassing op ons: als Hij gestorven is om ons, wier zonden Hem een oorzaak van de dood zijn geworden, tot God te brengen, in gemeenschap met Hem te brengen, dan moet het ook ons doel zijn hen, van wie wij onrecht lijden, door de wijze van ons onschuldig lijden tot nadenken over zichzelf en tot erkentenis van Christus te brengen.

Waren zonden de aanleiding tot het lijden van Christus, het waren toch niet Zijn eigen, maar Hij leed als rechtvaardig voor onrechtvaardigen. Zo beschouwd is nu Zijn lijden voorafbeeldend voor de lezers; want ook hun lijden is een lijden voor de zonden en evenals bij Christus moeten het ook niet hun zonden zijn, die over hen komen, maar integendeel de zonden van de ongelovige omgeving, terwijl zij zelf als rechtvaardigen om hun weldoen lijden.

Toch komt hier nog een gedachte bij: het was een zegevierend lijden, een overwinnen in het bezwijken: juist door Zijn lijden heeft Hij ons tot God gebracht, ons met Hem verenigd. Wordt nu gezegd: "die wel gedood is in het vlees, maar levend gemaakt door de Geest", dan is vlees hier het lichamelijk leven, dat gedood werd. Niettegenstaande Zijn lichamelijke dood werd Hij levend gemaakt naar de Geest (MATTHEUS. 10: 28). Nadat Hij aan de zonde gestorven was eenmaal, en dus de banden van het vlees, die Hij omwille van ons droeg, waren losgemaakt, drong het nieuwe leven in Zijn geest, in welks kracht Hij na de dood nog als zegevierend overwinnaar in het rijk van de geesten kon werken.

De Heere riep stervend uit: "Vader in uw handen beveel Ik Mijn Geest", het woord van David in Ps. 31: 6 Zich toeëigenend. Daarmee zegt Hij, hoe Hij ook daarin ons gelijk is geworden, dat Hij in de dood het bewustzijn verloor en Zijn Geest ter bewaring en ter bescherming

overgaf aan Hem, aan wie Hij tot aan de laatste ademtocht als aan Zijn Vader hing. Maar meteen werd Hij weer levend gemaakt. Zijn Geest is het leven en betoont zich na de dood eerst echt als zodanig. Van de opstanding van de Heere kan de uitdrukking "levend gemaakt door de Geest", zoals die door de uitleggers meestal wordt opgevat (om het uitdrukkelijk daarbij staande "naar de geest", dat in tegenstelling staat tot het levend maken van het lichaam Rom. 8: 11) niet worden verstaan.

De nauwe verbinding en de verdere gelijkheid, waarin de apostel het gedood worden naar het vlees en het levend gemaakt worden naar de geest bij elkaar plaatst, geeft te kennen, dat beide met elkaar en niet het een na het andere heeft plaats gehad.

Het doel is zeker door geen apostel duidelijker naar zijn ten inhoud uitgedrukt dan door Simon Petrus, waar hij zegt: Christus heeft ééns, d. i. eenmaal, voor de zonden geleden. Hij rechtvaardig voor de onrechtvaardigen, opdat Hij ons tot God zou brengen. Onze ziel staat stil bij deze uitspraak en bij deze overtuiging, "opdat Hij ons tot God zou brengen." Dat was het doel. En het dragen van onze zonden in Zijn lichaam op het hout, de bedekking, de verzoening van onze zonden door Zijn bloed, was tot dit doel het onvermijdelijk middel. Maar dit was het doel zelf. Niet maar om "de goede belijdenis, die Hij beleden had voor Pontius Pilatus", te bezegelen met een bloedige dood, om ons een exempel na te laten, opdat wij Zijn voetstappen zouden volgen, om ons het toonbeeld van de volmaakte gehoorzaamheid en van een onberispelijke heiligheid onder de zwaarste beproevingen voor ogen te stellen; niet slechts om ons de overtuiging te geven van Zijn grote liefde, die Hem niet aarzelen deed "Zijn leven te zetten voor Zijn vrienden; " om ons hart te vertroosten met de betere dingen, dan Abel, die het "bloed van Zijn besprenging" spreekt: om het oordeel van de verdoemenis van ons hoofd af te wenden, om ons te verlossen "van de vrees van de dood, waarmee wij al ons leven van de dienstbaarheid onderworpen waren; " om ons de hemel te openen, die in ons hart te doen dalen en ons de verzekering te schenken van de voor ons weggelegde erfenis met de heiligen in het licht: is Hij gestorven, die voor de zonden gestorven is, maar opdat Hij ons door dit alles tot God zou brengen; dat is: voor God toebrengen, voor God toewijden; zó dat wij met geheel ons hart, geheel ons verstand, geheel onze ziel en alle krachten van God en voor God zouden zijn; voor God en in Gods gemeenschap, in heiligheid en blijmoedige gerustheid wandelen zouden. Dit doel veronderstelt een toestand tegenovergesteld aan die, die door de bereiking van dit doel wordt teweeg gebracht. Een toestand op de een of andere wijze, door de een of andere oorzaak van God gescheiden. En is dit niet metterdaad de toestand, waarin het mensdom, waarin de mens verkeert door de zonde? Van de Heilige God afkerig, voor de Rechtvaardige bevreesd; de Liefderijke, waar het er meest op aankomt, wantrouwend; zijn geluk, zijn eer, zijn levensdoel buiten God stellend, zijn wijsheid bij zichzelf zoekende, is dat niet het beeld en wezen van de mens, wie Christus nog niet tot God, wie hij voor God nog niet toegebracht heeft, die God nog niet heeft leren kennen als in Christus de wereld en ook hem, met zichzelf verzoenend, zijn zonde hem niet toerekenend? "Zeker, wij dwaalden allen als schapen, wij keerden ons een ieder naar zijn weg". Het wezen van de zonde is een toestand van inwendige gescheidenheid van God; van vervreemding van God, omdat de natuurlijke neigingen met de wet Gods in bestendige strijd zijn; omdat het denkbeeld van de oordelen van God op de duur niet te verdragen is. De dwaas zegt in zijn hart: er is geen God; en ieder mens, die zijn zondig hart volgt, moet wensen dat deze dwaasheid waarheid zij, of dat althans hij zich verheugen moge voor het aangezicht van die God, die zijn neigingen bestrijdt en zijn vreugde door vrees verstoort. Christus heeft eenmaal voor de zonde geleden. Hij rechtvaardig voor de onrechtvaardigen, opdat Hij ons tot God zou brengen. Dit doel alleen was volkomen voor Godwaardig, volkomen Godverheerlijkend. God moest het Zijne terughebben. Als de vader in de gelijkenis, had de Vader, die in de hemelen

is, zijn jongste zoon door de zonde verloren. Hij was hem dood. Met het deel van het goed, dat hij meende hem toe te komen, met geheel zijn hart, geheel Zijn verstand, geheel zijn ziel, alle krachten, was hij heengereisd naar het verre land van de zonde, om daar het kostelijk erfgoed naar hartelust te verteren en door te brengen en zich ook de uiterste ellende te getroosten, mits hij slechts zijn hoog geroemde onafhankelijkheid bewaren mocht. Helaas! wie doet die verloren zoon opstaan en tot de vader gaan? Wie geeft hem moed, wie geeft hem de lust ertoe? Wie overtuigt hem van het voor hem nog kloppend vaderhart, van het voor hem nog openstaand vaderhuis? Wie neemt hem bij de hand en voert hem daar weer binnen, dat hij er blijft eeuwig en zonder meer naar het verre land om te zien? Dat doet Hij, die de gelijkenis van de verloren zoon voor de oren van deze verloren zoon verhaald heeft. Dat doet Hij, die in de gelijkenis van het verloren schaap de herder is, die het nagaat totdat hij het vinde; mettertijd de goede Herder, die zijn leven stelt voor de schapen. Hij doet het, wie de door Zijn dood verloste zondaren toezingen: "wij dwaalden allen als schapen, wij keerden ons een ieder naar zijn weg, maar de Heere heeft ons aller ongerechtigheid op Hem doen aanlopen. Als dezelve geëist werd, toen werd Hij verdrukt, maar Hij deed Zijn mond niet open; als een lam werd Hij ter slachting geleid en als een schaap, dat stom is voor het aangezicht van zijn scheerders, zo deed Hij Zijn mond niet open." Ja. Hij doet het, die voor de zonden gestorven is, de rechtvaardige voor de onrechtvaardigen, opdat Hij ons tot God zou brengen. En waar dit Zijn doel geheel bereikt wordt, daar weergalmt het Vaderhuis hierboven van een Goddelijk en God verheerlijkend: Deze mijn Zoon, was dood, maar is weer levend geworden; Hij was verloren, maar is gevonden! Christus heeft geleden, opdat Hij ons tot God zou brengen. De bereiking van dit doel maakt ook het geluk volkomen van hen, voor wier zonden hij gestorven is. Het zegt zeker veel, van de vrees van de dood en van de verdoemenis verlost te wezen, maar het is weinig bij het rijk genot, dat de overtuiging, dat de ondervinding in zich heeft, tot God gebracht, met God herenigd te zijn, door het geloof Hem toegewijd te wezen door de liefde van het hart en ook in zedelijke zin, in Hem te leven, zich te bewegen en te zijn, zich gans toe te vertrouwen aan die Vaderhand, volkomen uit te rusten aan dat Vaderhart; en alle, ook de donkerste wegen van het leven op het Vaderhuis te zien uitlopen. Ziedaar onmiddellijk, ziedaar onvermengd en oneindig geluk. Dit is het geluk, waaraan de mens als mens, als oorspronkelijk naar Gods beeld geschapen kind van God, in de diepste grond van zijn hart behoefte heeft; dit het geluk dat, in het Paradijs verloren, herworven is op de Hoofdschedelplaats. O, Goede, Goede Vrijdag! u heeft het ons bezworen, Zoon van God, dit was uw hart! Maar is dit werk in ons, in een ieder van onze volbracht? alle dingen gedaan, die bij God te doen waren? " de hele beker gedronken, waarvan het niet mogelijk was, dat hij aan Hem zou voorbijgaan, als wij behouden zouden worden. Zijn bloed reinigt van alle zonden, Zijn kruis troost onder alle lijden, de hemel staat open, zondaar, wie u zijn mag en voornaamste van de zondaren, ook voor u. Maar heeft Hij u tot God gebracht? voor God toegebracht? Het nieuwe leven in u opgewekt, dat voor God gewijd is, dat is een wandel met God? Met andere woorden: Heeft U de liefde van God in de overgave van de Zoon tot een verzoening voor uw zonde de liefde van God, die uw eeuwig behoud wilde en wilde tot deze prijs, bij het kruis van Zijn Zoon erkend en daardoor het stenen hart week voelen worden, het verdeelde hart voelen verenigen tot de vrees van Zijn naam?

Heeft u, daar u op Golgotha van de zware last van uw zonde verlost werd, de Heilige God beminnelijk en Zijn "geboden niet zwaar" leren achten? Dat is door Christus en die gekruisigd, dat is door de rechtvaardige, die voor de onrechtvaardigen geleden heeft, tot God gebracht zijn, dat is in Hem geloofd hebben. Alleen hij, die echt in Christus gelooft, wordt metterdaad door Hem tot God gebracht. Verstaat u deze woorden niet, u wie deze woorden beschamen? wie zij kunnen zeggen: Zo was dan tot heden toe voor u nog te vergeefs geweest, dat Hij eenmaal geleden heeft voor de zonden. Hij rechtvaardig voor de onrechtvaardigen.

Want u bent, ver van God, nog leeft u voor de wereld voor uzelf, met zoveel vrees van God en eerbied voor Zijnen Christus, als u met dit leven voor de wereld, met dit leven voor uzelf meent te kunnen overeenbrengen. Ei, schaam, bedroef u dan toch over u zelf. Volg de stem van het gewetens, die u zegt dat dit niet genoeg, dat dit het ware niet is. Om iets anders in u te weeg te brengen heeft de Heiland geleden. Had Hij nog meer moeten lijden om u te treffen, te trekken, te boeien, te overmeesteren, aan uzelf en aan een ijdele wereld te ontrukken en tot God te brengen. O val Hem te voet op Golgotha en zeg: Heere! U heeft genoeg, U heeft alles gedaan om het doel Uwer liefde ook aan mij te bereiken en ik veel, veel te veel, om die liefde te wederstreven, om aan die liefde te ontsnappen telkens meer. Hier ben ik. U heeft mij verlost, breng mij waar ik wezen moet. Bij Uwen God en mijn God, Uwen Vader en mijn Vader. U, wiens hart aldus reeds vroeger gesproken heeft, heeft het u een ogenblik berouwd? Toon, toon van de wereld, hoe goed het is nabij uwen God te wezen. Toon aan een Christendom, dat op twee gedachten hinkt, aan een Christelijk geloof, dat geen geloof is, die de kracht, die de vrucht, die de vrede en de vreugde is van het ware Christendom, van het ware geloof. Laat uw aangezicht glinsteren van die glans van liefde en heiligheid, die d r moet uitlichten, waar God het hart vervult. U slaat uw ogen neer. U voelt dat u niet bent die u wezen moest. Bid dat u het meer en meer woorden mag. Wees dankbaar voor de herinneringen, de vermaningen, de beproevingen, u toegezonden, om het u meer te maken. Blijf boetvaardig. Sterk uw geloof. Wijke Golgotha niet uit uw gedachten. Dicht bij het kruis is dicht bij God.

In welke geest, waarnaar Hij aan de macht van de dood ontrukt en met nieuwe levenskracht tot verdere werkzaamheid werd toegerust, Hij ook, de ondervonden levendmaking krachtig openbarend, naar het dodenrijk (Hand. 2: 27 en 31) heengegaan zijnde, de geesten, die in de gevangenis zijn, gepredikt heeft, de afgestorven zielen (Hoofdstuk 4: 6 Hebr. 12: 23) van hen, die het oordeel verdiend hadden en nu in de voor hun tijdelijke bewaring (2 Petrus 2: 9 Judas 1: 6) bestemde kerker van de onderwereld (Jes. 24:
zich bevinden.

De verklaring van deze plaats, volgens welke Jezus, na Zijn dood of opstanding voor de geesten in het dodenrijk gepredikt zou hebben, heeft niet alleen de ongerijmdheid van de zaak tegen zich, die elke verstandige, de Apostolische leer eerbiedigende uitlegger naar een redelijker verklaring had behoren te doen omzien, maar ook dat de prediking, waarvan hier gewaagd wordt, duidelijk gezegd wordt geschied te zijn in de dagen van Noach; want, wat men ook bijbrengt om het te kleuren of te vernissen, waarom zou Jezus, in het dodenrijk juist voor de ongehoorzamen van Noach’s tijd en niet van alle andere tijden, gepredikt hebben? Om nu niet aan te voeren, dat het woord gevangenis, of bewaring nooit en nergens als gelijkluidend met dodenrijk gebruikt wordt. Waardoor. Door de Geest, die geest van Christus, waarvan uitdrukkelijk gezegd wordt, dat zij in de oude profeten geweest is en door hen gesproken heeft. Heengegaan zijnde. Dit heengegaan zijnde hoeft men hier niet voor geheel overtollig te houden, hoezeer dit in de Hebreeuwse stijl niet ongewoon is. Het kan betekenen, dat de Geest van Christus ook toen reeds werkzaam was en uitging om mensen te leren en te verbeteren. De geesten, die in de gevangenis zijn. Men versta hierdoor de geweldenaars van de oude wereld. De voorstelling van de Apostel namelijk is ontleend aan een oud geschrift, het Boek of de Profetie van Henoch geheten, dat destijds veel gezag had en waaruit door Judas in zijn brief een plaats wordt aangehaald. In dit geschrift worden die geweldenaars geesten, boze geesten genoemd en van hen gezegd, dat zij in de zondvloed omgekomen, in bewaring, of in de gevangenis worden gehouden tot de dag van het gericht, wanneer zij hun eindelijk vonnis zullen ontvangen. De geesten, die in de gevangenis zijn, is dus slechts een omschrijving om te kennen te geven: de geweldenaars vóór de zondvloed. De zin van de

gehele plaats is daarom deze: dat de Geest van Christus, waardoor Hij, gedood zijnde, in het leven was teruggebracht, reeds in de dagen van Noach door hem, de prediker van de gerechtigheid (2 Petrus 2: 5), de boze mensen van die tijd heeft vermaand en gewaarschuwd, toen hun nog een uitstel van honderdtwintig jaar werd verleend, terwijl de ark van de behoudenis vervaardigd werd. Vraagt men intussen, wat het oogmerk van Petrus is geweest, met deze uitweiding aangaande hetgeen gebeurd is in de dagen van Noach? Zo is het antwoord hierop, welke verklaring men ook aanneemt, altijd moeilijk, omdat hier omstandigheden, die ons onbekend zijn, ten grondslag kunnen liggen. Nochtans is dit zeker, dat de Apostel melding maakt van te lijden, omdat men goed doet en te lijden als een kwaaddoener. Het verschil nu tussen het één en ander was blijkbaar in Noach's geschiedenis: de geweldenaars kwamen in de vloed om; Noach, die zoveel van hen had moeten lijden, werd in de ark behouden. (V. D. PALM).

Die eertijds ongehoorzaam, ongelovig waren, aan de goddelijke waarschuwing, met de aankondiging van de zondvloed gegeven, uit ongeloof geen gehoor leenden, a) wanneer de lankmoedigheid van God eenmaal verwachtte (Gen. 6: 3, 6 v.) in de dagen van Noach, toen de ark toebereid werd (Gen. 6: 13 vv. MATTHEUS. 24: 38 v. Hebr. 11: 17), waarin weinigen b) (dat is acht) zielen, Noach met zijn vrouw, zijn drie zonen en de vrouwen van deze (Gen. 6: 7: 1, 7; 8: 16 en 18 behouden werden door het water.

Luk. 17: 26 Rom. 2: 4 b) 2 Petrus 2: 5

In een vroegere uitlegging (van het jaar 1523 en 1539) schrijft Luther: Bij het eerste lezen luiden de woorden alsof Christus de geesten d. i. de zielen, die niet geloofden, toen Noach de ark bouwde, zou hebben gepredikt. Ik kan het echter niet geloven, dat Christus heen gevaren zou zijn tot de zielen en hun daar zou hebben gepredikt. Ook strijdt daartegen de Schrift en zegt: "die niet gelooft is al geoordeeld", item, dat ieder zal ontvangen, naardat hij geloofd en geleefd heeft. Bovendien omdat het niet zeker is, hoe het met de doden is, kan men het woord niet goed zo verklaren; wil echter iemand het toch daarvoor houden, dat Christus, nadat Hij aan het kruis is gestorven, neergedaald zou zijn tot de zielen en deze daar zou hebben gepredikt, ik wil niet ontkennen, dat de plaats die betekenis zou kunnen hebben." In het jaar vóór zijn dood schrijft hij bij Hos. 6: 2 over onze plaats: "Hier zegt Petrus duidelijk, dat Christus na Zijn dood niet alleen verschenen is aan de gestorven aartsvaders en patriarchen, waarvan Hij zonder twijfel enige, toen Hij is opgestaan, mee ten eeuwigen leven heeft opgewekt (MATTHEUS. 27: 52 v.), maar ook enigen gepredikt heeft, die ten tijde van Noach niet geloofden en op de lankmoedigheid van God wachten d. i. die hoopten, dat God niet zo ontzettend woeden zou tegen het menselijk geslacht, opdat zij zouden erkennen, dat hun zonden door het offer van Christus vergeven zouden zijn." De toevoeging aan de woorden van de tekst, die Luther maakt, "die ten tijde van Noach niet geloofden en op de lankmoedigheid van God wachtten d. i. die hoopten enz." schijnt een verkeerde verklaring te zijn van de woorden "wanneer de lankmoedigheid van God eenmaal verwachtte"; maar zij moeten het "misschien", zoals Luther ons "eertijds" vertaald heeft, verklaren. Hij wil de uitspraak van onze tekst beperken tot hen, die door het ondervonden oordeel zich hebben laten overtuigen van hun zonden van ongeloof. Niet op alle geesten, in de gevangenis bewaard, uit de dagen van de zondvloed had de prediking van Christus betrekking, die geweldigen van de aarde (Gen. 6: 4) toch waren evenmin als de engelen, die gezondigd hadden, tot bekering te brengen (2 Petrus 2: 4 Judas 1: 6) en werden tot het oordeel van de grote dag bewaard. Er waren echter onder de eens door hen beheersten en verleiden en nu nog in de gevangenis bewaard en, zeker zo vele zielen, die voor een sterkere en meer overtuigende prediking, dan die van Noach (2 Petrus 2: 5), vatbaar zouden zijn geweest zijn (vgl.

MATTHEUS. 11: 23 Luk. 10: 13). De prediking van Noach niet te geloven, was in aanmerking genomen de vreselijke machten van de verleiding, die in die tijd in de wereld heersten, nog niet de zonde tot de dood, want steeds kon hetgeen hij zei en deed voorkomen als een voortbrengsel van zijn eigen overspannen verbeelding. Daarom heeft dan Christus, die gekomen was om te zoeken en zalig te maken wat verloren was, nu Hij gedood was naar het vlees en daarom aan hen, die op aarde zijn, Zijn verlossingswerk niet meer kon volbrengen en toch levend gemaakt was naar de geest en daarom door God zelf tot voortzetting van Zijn werk bekwaamd en geroepen was, hen, die onder de aarde (Fil. 2: 10) waren, tot voorwerpen van Zijn zoeken en zalig maken verkoren, zoals Hij op hen, die geesten waren, als zelf in de geest levend (2 Kor. 12: 2 vv.) nu bepaald gewezen was. Door enige schriftverklaarders is beproefd de plaats te verklaren van Christus als de prediker vóór Zijn menswording (Joh. 1: 4, 10), aan het geslacht van de zondvloed, gedurende de 120 jaren van genade (Gen. 6: 3). Men beroept zich dan op 1 Petrus 1: 11 en 1 Kor. 10: 4, 9 Het "waarin" slaat echter duidelijk terug op het "levend gemaakt door de Geest" en het "ook" op "tot God brengen" in vs. 18. Aan de andere zijde wordt ook uitdrukkelijk gesproken van een "heengaan tot de geesten in de gevangenis", aan welke Hij daar gepredikt heeft en niet van een heengaan tot hen, die nog in leven waren, terwijl zij nu tot straf voor hun ongeloof in de gevangenis bewaard worden. Evenmin kan, wat door de formula concordiae verheven is tot de orthodoxe opvatting van de Lutherse kerk, volgens welke wij hier zouden moeten denken aan een openbaring van de reeds opgestane Christus, die, vóór Hij Zich op aarde levend vertoonde, Zich aan de geesten in de gevangenis als overwinnaar over de dood zou hebben geopenbaard, om hen te doen zien, welke zaligheid zij door hun vroegere ongehoorzaamheid hadden verloren en hoe rechtvaardig hun verdoemenis was. De woorden "heengaan en prediken" zijn parallel met de woorden van de Heere in Mark. 16: 15 en het is nauwelijks aan twijfel onderhevig, of Petrus heeft dit woord, dat hem diep in het gemoed lag, daar hij het heeft laten opnemen in het Markus-evangelie, dat onder zijn leiding is geschreven, bij het neerschrijven van de uitdrukking op onze plaats voor zijn ogen gehad. Deze moet dan te kennen geven, dat de hier bedoelde prediking dezelfde geweest is, die later aan de discipelen voor de wereld van de levenden werd bevolen, namelijk de prediking van het rijk van God, waarin zou ingaan die boete deed en in Christus geloofde. Zij moet dan ook een zelfde doel hebben gehad, namelijk dat zij, die haar hoorden, moesten beslissen, of zij ze wilden aannemen of niet. Deden zij werkelijk boete en grepen zij in geloof het hun aangeboden heil aan, dan gingen zij uit hun gevangenis over in het rijk van God en welke verandering ten opzichte van hun toestand van de dood, die toch voor de algemene opstanding van de doden niet kon worden opgeheven, dit met zich brengen zou, wordt later in Hoofdstuk 4: 6 gezegd. Bleven zij daarentegen ook nu nog ongelovig, dan bleven zij voor eeuwig van het rijk van God uitgesloten, en hun gevangenis werd hun tot een bewaard worden voor de dag van het laatste oordeel, tot een eeuwige verdoemenis. (vgl. Hebr. 2: 3 v. ; 10: 26 vv.). Het is een diepe, rijke blik in de volheid van het werk van Christus, die ons de apostel hier aanbiedt, zo merkt Schlichthorst op. Dit werk omvat het gehele verleden zowel als de toekomst; het breidt zich over alle landen en volken uit, achterwaarts en voorwaarts. Het woord "wereld" moet in zulke gezegden, evenals 2 Kor. 5: 19. 1 Joh. 2: 2 in de meest eigenlijke zin worden genomen. Christus, hoewel eerst in het midden van het tijdsverloop verschenen en op een klein plekje van de bewoonde aarde, brengt toch in het offer, dat Hij bracht, begin en einde bij elkaar en voegt morgen en avond, middag en middernacht bijeen. Zijn kruis is het centrum van het universum. Als nu Petrus bij de prediking van het woord, dat Noach moest verrichten aan het geslacht van zijn tijd en waarvan de inhoud aangeduid wordt door het "wanneer de lankmoedigheid van God eenmaal verwachtte", nog een prediking door de daad toevoegt, als hij schrijft "als de ark toebereid werd", dan ligt het voor de hand aan te nemen, dat hem als tegenbeeld daarvan de Christelijke kerk voor ogen kwam. In Hoofdstuk 4: 7 zegt hij toch:

"het einde aller dingen is nabij"; volgens 2 Petrus 3: 5 vv. heeft de ondergang van de wereld aan het einde van de tijd zijn voorbeeld in de ondergang van de vroegere wereld door de wateren van de zondvloed en in 2 Petrus 1: 11 is sprake van het ingaan in het eeuwige rijk van Jezus Christus, dat aan het ingaan in de ark (MATTHEUS. 24: 38) herinnert. Totdat dit ingaan in Christus eeuwig rijk kan plaats hebben, wordt nu, in deze dagen van de prediking van de zaligheid, de ark van de kerk, waarin deze alleen wordt verkregen, toegerust. Er zijn ook daar slechts weinige zielen, die op hun zaligheid acht geven en tot hun redding door de ondergang van de wereld zich in zo'n ark verbergen; maar dat hoeft de lezers tegenover de grote menigte van de ongelovig geblevenen niet in dwaling te brengen en tot de mening te verleiden, dat zij wel onbedachtzaam hadden gehandeld, door het aannemen van de doop zich te scheiden van hun Heidense volksgenoten 1Pe 1: 25 en zich tot een Christelijke gemeente aaneen te sluiten, die nu zoveel spot en velerlei lastering moest verduren. Dat is dan de gedachtegang, waardoor de apostel er in het volgende vers toe komt aan de doop en zijn betekenis te denken. In de woorden: "in welke weinige, dat is acht zielen behouden werden door het water", spreekt zich een gevoel uit, waarvoor hij in dat voorbeeld van de geschiedenis aan de zondvloed vertroosting zoekt. In de tijd, waarin hij de brief schreef, was de uitbreiding van het Christendom op de weg van de zending bijna geheel tot stilstand gekomen. Zoals zij sinds bijna een tiental jaren onder de Joden geen voortgang had, zo stond die ook sinds Paulus' gevangenschap onder de Heidenen bijna stil. Het scheen gedaan te zijn met de werkzaamheid van de prediking van het woord. Alleen van de wandel van de vrouwen zonder het woord kon nog invloed op haar ongelovige mannen, van het geduldig lijden van de slaven een invloed op hun heren en van de geheel en wandel van de Christelijke gemeente in het algemeen op de Heidense omgeving worden verwacht. Daarom heeft Petrus dat zo sterk op het hart gebonden (Hoofdstuk 2: 11-3: 15). En als hij nu op het geduldige, zachtmoedige, het voorbeeld van Christus volgende onrecht lijden van de zijde van de Christenen zo'n groot gewicht legt en dat enigszins beschouwt als de parallel tot de prediking van de Christus, die naar het vlees is gedood, maar levend gemaakt naar de geest, aan de geesten, die in de gevangenis zijn, die vroeger niet geloofden, dan heeft hij de naaste toekomst van de kerk in de wereld zeer juist voorzien. Nu stonden toch de vervolgingen van de Christenen voor de deur, waarover de geschiedenis ons leert, hoezeer het bloed van de martelaars, die toch ook naar het vlees waren gedood, maar door de Heere enigermate naar de geest levend werden bewaard (vgl. Hebr. 11: 4), de akker van de kerk heeft gemest.

Die woorden "in dewelke", zien op hetgeen voorafgaat, "levend gemaakt door de geest." De geest is niet de ziel van Christus, want Hij is door Zijn ziel niet opgewekt; zo dient deze plaats niet tot gepast bewijs. De geest, waarin Hij heen ging, afkwam, is Zijn goddelijke natuur, waardoor Hij Zichzelf heeft levend gemaakt. Daardoor kwam Hij en sprak met Abraham, Izaäk, Jakob, Noach en de andere profeten, zoals 1 Petrus 1: 11 gezegd wordt, dat de geest van Christus in hen was. Door de profeten liet Hij de mensen vermanen, bestraffen, waarschuwen, zodat Hij door die profeten, die door Zijn geest spraken, predikte. Hier wordt gesproken van Noach en de zondvloed en van de mensen, die toen ongehoorzaam waren en zich door Noach's prediken door de geest van Christus niet bekeerden (vs. 20). Deze goddeloos stervenden werden in de gevangenis, dat is in de hel, de plaats van de verdoemden, verstoten, niet naar het lichaam, maar naar de ziel, die een geest is. De ziel, de geest van de mensen zijnde, het redelijke, die is een voorwerp van de predikatiën, die is het eerste en naaste onderwerp van de zonde en de ongehoorzaamheid, die niet kunnende sterven wordt verdorven in de hel, MATTHEUS. 10: 28 De zin van de plaats is, dat Christus door Zijn geest door Noach gepredikt heeft voor de mensen, toen ongehoorzaam en naar het lichaam door de zondvloed gedood en naar de ziel of geest in de hel geworpen, waar ze nu nog in de gevangenis zijn. (W. a. BRAKEL).

a) Waarvan, namelijk van het water, waarvan zo-even als van een reddende macht werd gesproken, het tegenbeeld, de doop ons nu ook behoudt, omdat het bij de zondvloed de ark ophief en op zijn oppervlakte droeg (Gen. 7: 17). Maar niet die doop maakt zalig, die een aflegging is van de vuiligheid van het lichaam, tot welk doel men zich anders laat overstromen, of waartoe de wassingen dienen (Mark. 7: 4 Hebr. 9: 10), maar die een vraag is van een goed geweten tot God, of een verbond met God, waarin wij door de doop komen en dat ons schenkt wat wij hebben gezocht, namelijk een goed geweten, door de opstanding van Jezus Christus, die om onze zonde is overgegeven (vs. 18) en opgewekt is tot onze rechtvaardigmaking (Rom. 4: 25. 1 Kor. 15: 17

Efeze. 5: 26

Zoals zich aan het woord "naar de geest" aan het einde van vers 18 tot inleiding van vers 19 een "waarin" aansloot, zo wordt aan de nadere bepaling "door het water" aan het slot van vs. 20 een "waardoor" gevoegd, ten einde het vers, dat hier voor ons ligt te beginnen. Nu betekende zonder twijfel dat "door het water" zoveel als "door het water heen" (vgl. 1 Kor. 3: 15). De acht zielen moesten niet mee ten ondergaan in het water, waardoor alle vlees onder de hemel van de aarde moest worden verdelgd. Daarom juist werden zij in de ark geborgen en door deze gered. Daarbij komt nog een tweede in aanmerking, namelijk dit, dat de ark toch niet op zichzelf de redding door het water heen zou hebben kunnen bewerken, zo niet het water door haar op te heffen en op zijn oppervlakte te dragen, haar te hulp was gekomen; de redding was dus tevens een redding door het water, dat, zoals het naar de ene zijde met gevaar dreigde, aan de andere zijde helpend en reddend werd. Aan deze tweede betekenis, die de uitdrukking "door het water" inhoudt, sluit zich vervolgens de uitspraak van ons vers aan "waarvan het tegenbeeld, de doop, ons nu ook behoudt", waarmee de apostel weer komt tot de vermaningen aan het begin van onze afdeling (vs. 15 vv.). Lag namelijk bij hetgeen in vs. 20 gezegd werd de gedachte voor de hand, dat de Christelijke kerk voor de tijd van het laatste oordeel bij wijze van een tegenbeeld de reddende ark was, die bij het ondergaan van het overige van de wereld door het gericht heen in de nieuwe wereld (2 Petrus 1: 11) veilig overbracht, zo is dat zeker waar, maar slechts eenzijdig waar: de ark zou wat zich daarin bevond niet hebben gered, als het water haar niet had gedragen, maar zij zou zonder de kracht ervan eveneens door de golven overdekt zijn, als alle hoge bergen onder de hemel. Daarom leidt Petrus de gedachten van de lezers af van hun uitwendige gemeenschap met de kerk, die reddende ark, opdat zij zich daarmee niet op valse wijze zouden vertroosten en hij leidt die op datgene, waarin eigenlijk de reddende macht gelegen is, op de doop. Dezen moeten zij in het juiste licht beschouwen en trouw blijven aan het verbond, waarin zij door deze met God zijn gekomen; dan alleen kan de ark van de kerk hen werkelijk redden. Als hij van de doop zegt, dat zij "niet een aflegging is van de vuiligheid van het lichaam", dan kan dit negatief gezegde bezwaarlijk alleen dienen om de hierop volgende positieve uitspraak des te sterker op de voorgrond te plaatsen, zoals men veelvuldig beweerd heeft. Maar wel is het oog gevestigd op de geneigdheid van de lezers 1Pe 1: 2, om tegen de verdrukkingen, die zij als Christenen moesten lijden, hun toevlucht te nemen tot de ellendige instellingen van de Joodse ceremoniedienst met de velerlei reinigingen en wassingen (Gal. 4: 9) en dus hun hoop in Christus op de achtergrond te plaatsen. De laatste verheft dan de apostel in zijn hoge waarde tegenover de uitwendige reinigingen. Deze kunnen toch evenmin, als de gaven en offers van de Mozaïsche wet volkomen konden maken naar het geweten hem, die zodanige godsdienst volbracht (Hebr. 9: 9), het geweten reinigen van de dode werken; dat kan doen alleen het bloed van Christus, die Zichzelf door de Heilige Geest voor God heeft geofferd (Hebr. 9: 10) en met dit bloed worden wij in onze harten besprengd door middel van het sacrament van de doop, zodat wij nu vrij zijn van het kwaad geweten (Hebr. 10: 22 b) Hier komt het werkelijk

op neer, als Petrus op onze plaats de doop karakteriseert als "een vraag van een goed geweten tot God." Luther heeft in zijn vertaling meer het oog gehad op het geven daarvan door God, dan op het zoeken van de zijde van de dopeling, omdat hij verklaart "dat u in u voelt een goed, blij geweten, dat u met God in het verbond staat en kunt zeggen: "Hij heeft mij toegezegd genade en vergeving van de zonden door Christus; dat neem ik met blijdschap aan en ik twijfel niet, of Hij zal het houden, want Hij kan niet liegen." De apostel heeft die uitdrukking gekozen in verband tot datgene, waartoe hij aan het begin van onze afdeling (vs. 15 vv.) de lezers vermaant: de Christenen mogen niet hun Christendom verbergen tegenover de tegenstanders en lasteraars, noch het verloochenen, om zich het lijden onder hun vijandschap te besparen; zij moeten dat integendeel vrij en openlijk belijden en zich aan ieder op zachtmoedige en onbevreesde wijze tot verantwoording bereid betonen. Zij kunnen dat, als zij een goed geweten hebben en zullen dan nooit beschaamd worden, maar het beschaamd worden zal op zijn tijd het loon zijn van de tegenstanders en nu kunnen zij een goed geweten hebben, want door hun doop hebben zij het bij God gezocht en krachtens de opstanding van Jezus hebben zij het ook daar gevonden; zij moeten dus in hun doop-verbond getrouw blijven en met zodanige trouw op zich nemen, om goed doende te lijden zo het Gods wil is. Beda Venerabilia (een Engels theoloog van de 8ste eeuw na Christus) maakt bij ons vers de volgende opmerking: "De ark werd met Noach en de zijnen door het water in de hoogte geheven; zo worden nu wij door de doop (afgezonderd van het getal van de ongelovigen), in de hoogte gedragen en tot burgers van het hemelrijk gemaakt."

Wij moeten ons voorstellen, dat de apostel, gesproken hebbend van de Heilige Geest, die de Geest van Christus nam, door wie Hij onder het Oude Testament in de profeten sprak, het oog vestigde op Gen. 6: 3, waar de Heere zegt dat Zijn geest, die door Henoch gesproken had en nog door Noach sprak, niet altijd zou twisten met het ontaarde mensengeslacht, maar dat Hij daaraan in Zijn lankmoedigheid een uitstel van 120 jaren verleende. Zo had Christus, zich als tot de bewoners van de eerste wereld wendend, aan hen gepredikt, maar omdat ook zij dit woord van de liefde hadden versmaad, waren hun geesten of zielen nu in de gevangenis (een beeld van de rampzalige hel, dat aan Petrus en Judas eigen was: 2 Petrus 2: 4 en Judas 1: 6) en waren door de straf van de watervloed omgekomen; maar datzelfde water was het middel van behoudenis voor Noach’s achttal in de ark, omdat hij daardoor van al zijn goddeloze vijanden en tegenkanters bevrijd werd. Dit nu brengt de apostel over op de Christenen van zijn dagen en zegt vs. 21 : waardoor dat is, evenals Noach door water behouden werd in de ark, zo ook wij door de Doop in Christus, omdat de Doop ons onderscheidt van allen, die buiten Christus zijn en ons een teken en onderpand ter verzekersing is van onze redding in Jezus onze Heer. Dit evenwel kan door de Doop als een uitwendige reiniging op zichzelf niet geschieden, evenmin als het water van de zondvloed mensen van de dood redden kon, zonder een gelovig ingaan in de ark van de behoudenis; daarom moesten zij, die als volwassenen gedoopt waren, bij die Doop kennen en bezitten de vraag, dat is de belijdenis of de getuigenis van een goed geweten of de bewustheid van de welmenendheid van het geloof, zoals wij, die als kinderen de Doop ontvingen, deze met zo’n waarachtige belijdenis van het geloof achtervolgen en bekrachtigen moeten, zal hij ons echt ten nutte zijn; daardoor zullen wij erkennen, dat wij alles alleen aan de opstanding van Jezus Christus te danken hebben, waarin de volkomen zekerheid van onze behoudenis ligt.

De apostel neemt een gelijkenis van de zondvloed, waarin Noach door het water, dat de arke deed boven drijven, behouden werd en past die toe op de Doop en verklaart dat die ook behoudt; hij voegt er de wijze bij, hoe die behoudt, zeggende, niet die een aflegging is van de vuiligheid van het lichaam, maar hij stelt de behoudenis in Christus opstanding na Zijn lijden, door het geloof aangenomen en door de Doop verzegeld, waardoor de gelovige ziel

vrijmoedigheid krijgt, om tot God te gaan met een consciëntie, die in Christus bloed gereinigd is en te vragen of zij dan nu niet gerechtvaardigd is en vrede bij God heeft; dat de ziel al vragende gewaar wordt en haar kracht al toepassend smaakt. (W. a. BRAKEL).

Welke, om de weg van de verheerlijking, die Hij met Zijn opstanding is ingeslagen, nog verder te vervolgen, is in tegenstelling tot de nederdaling ter helle (vs. 19 v. 1Pe Efeze. 4: 9 v.), aan de rechterhand van God, opgevaren ten hemel, de engelen en machten en krachten Hem, de boven alles verhoogden (Hand. 10: 36) onderdanig gemaakt zijnde (Efeze. 1: 20 vv.).

Met hetzelfde woord, als waarmee Petrus in de grondtekst poreuyeiv Christus heengaan tot de geesten in de gevangenis (vs. 19) genoemd heeft, stelt hij nu diens heengaan naar de hemel voor, waar Hij ter rechterhand van God is gezeten en legt hij de nadruk op de macht van het leven, waarin Hij Zich daar bevindt, doordat hij aan de onderwerping van de geestelijke machten onder Hem denkt. Zo groot en machtig is Hij, in wiens naam de Christen zich heeft laten dopen en nu troost hij zich met Zijn reddende macht, wanneer slechts weinigen de betekenis van het water, waarmee wij gedoopt worden en van de ark, die nu wordt voorgesteld, leren kennen. Hij ziet niet op het kleine getal van hen, die zich laten dopen en de gemeente van Christus laten inlijven, maar op de goddelijke grootheid en het vermogen van Hem, die door de doop redt en hij meer daarnaar af wat hem daardoor is te beurt gevallen, dat hij de doop heeft ontvangen.

Engelen heten de geesten als volvoerders van de goddelijke wil aan de wereld; machten als degenen, die tot het volbrengen van Gods wil over de wereld als over een gebied macht is gegeven; krachten als degenen, die in staat zijn op buitengewone wijze invloed uit te oefenen op de loop van de wereld en die te doen zijn overeenkomstig de wil van God. De drie uitdrukkingen moeten het menigvuldige en veelzijdige voorstellen, dat overeenkomt met de machtsbetoning van God en waarin Christus die nu uitoefent.

HOOFDSTUK 4

OVER HET NUT VAN HET KRUIS, HET GEDULD DAARIN, ALSMEDE OVER ANDERE DEUGDEN

Omdat dan, zoals in Hoofdstuk 3: 18 gezegd is, Christus voor ons in het vlees, aan of naar het vlees geleden heeft a), zo wapent u zich ook tegenover de verzoekingen van de Christus vijandige wereld met die gedachte, terwijl u er uw gedachte op stelt en gewillig bent om eveneens in het vlees te lijden, waarvan u dan grote winst zult hebben ten opzichte van uw heiligmaking, b) namelijk met de gedachte dat wie in het vlees geleden heeft, die heeft opgehouden van de zonde.

Hebr. 12: 1 b) Rom. 6: 7

a) Om nu niet meer naar de begeerlijkheden van de mensen, zoals die in het zoeken van de nog ongelovige Heidenen zichtbaar zijn, maar naar de wil van God (Rom. 12: 2), de tijd, die overig is in het vlees (Gal. 2: 20 Fil. 1: 22 en 24), te leven, die alleen richtsnoer van zijn wandel te laten zijn (Efeze. 1: 4. 1 Thessalonicenzen. 4: 3 vv.

Rom. 14: 7. 2 Kor. 5: 15 Efeze. 4: 24. 1 Thessalonicenzen. 5: 10 Hebr. 9: 14

Petrus begint alsof hij van vs. 18 van het vorige hoofdstuk weer voortging, "want Christus heeft ook eens voor de zonde geleden", en nu gaat hij, met het oog op dit reeds genoemde lijden voort, "omdat dan Christus voor ons in het vlees geleden heeft." Terwijl hij toen zijn lezers vermaande, om het onrecht te dragen, met het oog daarop, dat zodanig lijden omwille van de gerechtigheid het sterkst de vijanden overwint, de juiste kracht van de overwinning over hen is, zo vermaant hij hen nu omgekeerd, dat zij zich niet door de heidenen moeten laten overwinnen. Het is genoeg, zo zegt hij, dat wij de vorige tijd van ons leven de wil van de heidenen hebben gedaan, hun verleidingen gevolgd zijn, dat moet nu niet meer geschieden. U moet hen tot u overtrekken, maar u niet tot hen laten trekken. De lezers moeten zich wapenen met dezelfde gezindheid, die Christus had, om in het vlees voor ons te willen lijden, zonder welke bereidwilligheid Hij Zijn groot werk van de verzoening en verlossing van de mensen niet had kunnen volbrengen. Dit is niet een versiering van de rede, het moet in de eigenlijke zin worden opgevat; zij moeten die gezindheid werkelijk als wapen gebruiken tegen alle pogingen van hun heidense omgeving, om hen tot zonde te verleiden. Die er toch niet naar streeft om het lijden in het vlees zich te laten welgevallen, heeft meteen zijn Christelijke vrijheid verloren, is in de macht van de mensen overgegeven, zodat hij niet meer naar Gods wil kan leven, maar naar de begeerlijkheden van de mensen moet leven. Als een mens hem dreigt, dat hij hem kwaad zal doen en hij wil niet lijden, dan moet hij, om de smart te mijden, de begeerte van de mensen doen. Als een mens hem in plaats van de opofferingen en verloocheningen, die de Heere eist, aangenamer zaken biedt, dan dringt weer zijn vrees voor lijden hem, om de wil van God te verlaten en van de mensen begeerten te dienen. Maar deze gezindheid, het besluit om te willen lijden, is bescherming en wapen tegen alle dreigingen en verleidingen van de wereld.

Die in het vlees lijdt, zegt Petrus, die houdt op van de zonde; daartoe is het heilige kruis goed, dat men daarmee de zonde uitdooft als dat u toespreekt, dan vergaat u de lust.

Zeker heeft niet alle lijden in het vlees de uitwerking dat men ophoudt te zondigen. Bij menigeen brengt het nauwelijks een kleine stilstand in het zondigen teweeg, of alleen een

afwisseling, dat men van de begeerlijkheid van het vlees in de verstoordheid van het vlees vervalt. Maar degene, met Christus gezindheid gewapend, in het vlees lijdt, die brengt het in zo'n sterke gemeenschap, waardoor volgens Rom. 6: 6 vv. de dienst van de zonde in de wortel wordt aangegrepen en zó wordt verzwakt, dat het een ophouden van de zonde genoemd mag worden.

De Heere rust ons toe tegen de begeerlijkheden, die strijd voeren tegen de ziel (Hoofdstuk 2: 11), door de scheidsmuur, eenmaal tussen ons en de zonde opgericht, door het heilig kruis in stand te houden.

De "begeerlijkheden van de mensen" is hier niet hetzelfde als vleselijke, wereldse begeerlijkheden in het algemeen; de uitdrukking moet met het oog op vs. 4 in engeren zin worden verstaan van het begeren van wereldsgezinde mensen, wanneer de gelovigen eveneens leven als zij en geen uitzondering vormen. Daar tegenover moet de wil van God alleen onze leidende ster wezen.

En dit toch moet vooral het ernstig zoeken van de Christenen zijn, dat zij van al wat zondig is hoe langer hoe meer verlost worden, zij, die tot de kennis van de waarheid zijn gekomen. Want het is ons genoeg (vgl. Ezechiël. 45: 9), dat wij de voorgaande tijd van het leven van de Heidenen volbracht wil hebben en gewandeld hebben in ontuchtigheden, verkeerde geslachtsgemeenschap van allerlei aard (2 Kor. 12: 21), begeerlijkheden van onkuisheid (2 Petrus 2: 18), wijnzuiperijen voor zichzelf alleen, brasserijen, overdadige maaltijden, drinkerijen bij gemeenschappelijke feesten en drinkgelagen, en gruwelijke af voor Godrijen van de Heidense af voor Godendienst (Rom. 13: 13 Efeze. 4: 17 vv. 1 Kor. 6: 9 vv. Gal. 5: 19 vv. Tit. 3: 3

"Wilt u de zonde langer dienen, nu Hij verschenen is, om u te redden? " de Christen komt de dienst van de zonde voor als een zwaar juk, waarvan men zich niet vroeg genoeg kan ontdoen; alle tijd in de dienst van de zonde doorgebracht acht hij voor verloren. Het klinkt echter vreemd, dat Petrus hier zegt: "toen wij wandelden enz." Immers er is kennelijk sprake van de heidenen en hoe Petrus ook vóór zijn bekering geleefd moge hebben, "in gruwelijke af voor Godrij" heeft hij niet gewandeld. Er is echter beter te lezen: "want het is genoeg de voorgaande tijd van het leven van de heidenen wil volbracht te hebben, toen u wandelde enz.
waarbij de toespraak "u" in vs. 4 beter past.

Er ligt een ironie in de woorden van de apostel: als u meende schuldenaars aan het vlees te zijn (Rom. 8: 12), aan de zonde een dienst te moeten doen, dan heeft u echt genoeg en meer dan genoeg gedaan; u heeft het uw in de dienst van de zonde reeds overvloedig gedaan.

Waarin zij zich vreemd houden, ten opzichte waarvan het hun vreemd is, onverklaarbaar voorkomt, als u niet meer zoals vroeger, voordat u tot Christus bekeerd werd, meeloopt tot dezelfde uitgieting van overdadigheid, als welke de gehele wereld volgt (Efez. 5: 8 Hand. 19: 27). Daarom haten zij u en gaan zij u lasteren, alsof u juist de allergoddelooste en gruwelijkste mensen was (Hoofdstuk 3: 16; 2: 2).

Die zullen rekenschap moeten geven, degene, die bereid staat (liever "die zich gereed houdt) (2 Kor. 12: 14), om te oordelen de levenden en de doden (2 Tim. 4: 1 Hand. 10: 42; 17: 31), naardat zij of het Evangelie gelovig hebben aangenomen of niet, maar het gelasterd en vervolgd hebben (Joh. 5: 22 v. Fil. 2: 9 vv.)

De uitdrukking "waarin zij zich vreemd houden" of "waarover het hun bevreemdt", "waarover zij verwonderd staan", bedoelt niet slechts een zich bevreemden over iets, maar een getroffen worden, zodat men onaangenaam wordt aangedaan, door iets dat geheel tegen eigen wensen en belangen indruist, namelijk daardoor dat de Christenen het deelnemen aan het zondige, heidense handelen voor altijd hebben opgegeven. Het geeft ergernis en boosheid van de heidense omgeving te kennen daarover, dat in de Christenen een vast aaneengesloten gemeente aanwezig is, die door haar heilige wandel steeds scherper zich stelt tegenover het leven van de heidenen en hun onzedelijk handelen en dus ook als een steeds krachtiger veroordeling daarvan. Maar niet die bevreemding op zichzelf, maar het gevolg ervan, dat aan het einde wordt genoemd met het "en u lasteren" is datgene, waarop het aankomt. De apostel stelt dat voor als iets bijzonders, dat de heidenen, in plaats van, zoals het zedelijk mogelijk en natuurlijk zou zijn, tot overtuiging van de waarheid van het Christendom te komen, met alle kracht van hun hals proberen te werpen door tegen beter weten in, aan het Christendom en zijn belijders een verrichten van onzedelijkheid uit beginsel en dus van de allergoddelooste aard toe te dichten.

Zij zullen, zo voegt de apostel erbij, daarover rekenschap moeten geven aan Hem, die gereed staat om levenden en doden te oordelen. Hij voegt er dat bij, opdat de lezers zulke boosaardige lasteringen des te kalmer zullen dragen, zonder er over in toorn te ontsteken (Hoofdstuk 3: 9; 2: 23). De lasteraars zullen het niet ontgaan daarover rekenschap te geven; Hij, die hen tot rekenschap zal roepen, staat al gereed; want nadat Hij tot Gods troon verhoogd is (Hoofdstuk 3: 22), wacht het slechts op Zijn wederopenbaring en zij zullen Hem, of zij levend of dood zullen zijn, op de tijd van Zijn terugkomst rekenschap moeten geven, want Hij zal levenden en doden oordelen.

Aan de betoningen van de heerlijkheid van de verheerlijkte Heiland, aan het einde van het vorig hoofdstuk genoemd, wordt hiermee nog het laatste bijgevoegd, het rechterlijk ambt, dat Hij aan het einde der dagen zal uitoefenen.

a) Want daartoe, dat allen naar hun toestand kunnen geoordeeld worden ja, volgens hetgeen in Hoofdstuk 3: 19 werd gezegd, ook de doden in de onderwereld Job 7: 9 het Evangelie verkondigd geworden, opdat zij wel geoordeeld zouden worden naar de mens in het vlees, het algemeen, menselijk oordeel van een prooi te zijn van de lichamelijke dood nog verder zouden verdragen, maar door gelovig aannemen van de ook nog aan hen gebrachte boodschap van de zaligheid (Rom. 8: 10) leven zouden naar God in de geest, tot aan de openbaring van Christus zich in een toestand zouden bevinden, aan de Zijnen gelijk, omdat Hij na Zijn doding naar het vlees meteen levend werd gemaakt naar de geest (Hoofdstuk 3: 18).

Joh. 5: 25

Dat is, schrijft Luther, een vreemde, wonderlijke tekst: de woorden zeggen duidelijk, dat niet alleen de levenden het Evangelie gepredikt is, maar ook de doden en toch voegt Petrus erbij, dat zij geoordeeld zijn naar de mens in het vlees. Nu hebben zij toch geen vlees; daarom kan het niet anders worden opgevat dan van levenden het is een wonderlijke rede; of de tekst zuiver tot ons is gekomen, of er iets uitgevallen is, ik weet het niet. Luther heeft zich die moeilijkheid daardoor op de hals gehaald, dat hij de woorden "opdat zij wel geoordeeld zouden worden naar de mens in het vlees", opgevat heeft als een woord van iets, dat aan hen zal worden volbracht, nadat de prediking van het Evangelie tot hen gekomen is, terwijl zij zien op die toestand, waarin zij zich reeds bevinden op die tijd en op die plaats, waar het Evangelie hun gepredikt wordt. Zij zijn, zoals te voren is gezegd, doden; zij hebben dus naar

de wijze van de mensen, zoals er staat, d. i. op de wijze, als tot alle mensen, tot wie de dood is doorgegaan, omdat zij allen gezondigd hebben, reeds een oordeel van God ondervonden en dit oordeel wordt bij hen niet opgeheven, ook als zij het Evangelie in geloof aannemen, zodat met hen iets dergelijks plaats zou hebben, als met de heiligen in MATTHEUS. 27: 52 Zij blijven de in het vlees geoordeelden ina crinwsi men cata anyrwpouv sarci. In dit opzicht heeft er echter een verandering met hen plaats. Zij gaan uit de klasse van de boosdoeners, die, in onderscheiding van het gewone sterven van de mensen (Num. 16: 29 vv.) door een buitengewoon oordeel van de aarde verdelgd zijn (MATTHEUS. 24: 39) en van de geesten, die voor het gericht van de verdoemenis in de gevangenis worden bewaard (Hoofdstuk 3: 19). Zij gaan over in de klasse van de gelovigen, die eveneens de bezoldiging van de zonde naar de wijze van de mensen ontvangen, maar daarmee slechts ontslapen (1 Kor. 15: 6, 18) en met deze voortaan degenen zijn, die "leven naar God." Dit "naar God of voor God leven" herinnert aan het woord van de Heere in Luk. 20: 38 : "God is geen God van de doden, maar van de levenden; want zij leven Hem allen." Wat nu Christus daarmee bedoelt, is, wat de zaak aangaat, hetzelfde wat de apostel op onze plaats zegt met de uitdrukking "naar God" of "naar de wijze van God leven." zoals v. zeer juist opmerkt een aanvulling, tot die over Christus' neerdalen ter helle in Hoofdst 3: 19 vv. Zij doen dat in drievoudig opzicht: 1) stellen zij buiten twijfel, dat het "prediken aan de geesten in de gevangenis" een prediking aanduidt met het doel, om uit het gericht te redden; 2) geven zij te kennen, dat zo'n prediking niet zonder gevolg is gebleven. En welke verandering in de toestand van die doden gekomen is, bij wie zij, gunstige uitwerking heeft gehad; 3) wijzen zij in verband met vs. 5 aan, waarin zo'n verkondiging ook aan de doden en voorlopig reeds geoordeelden noodzakelijk was, daarom namelijk, omdat Christus bij Zijn terugkomst eens alle mensen zonder uitzondering, de levenden en de doden en onder deze ook hen, die lang vóór Hem op aarde leefden, of in hun leven hier beneden niets van Hem gehoord hebben, oordelen zal naar hun verhouding tot Hem, die de Mensenzoon is, maar zo'n gericht niet mogelijk was, als niet te voren ieder, dus ook de doden tot geloof waren genodigd (Hand. 17: 31). In de oude kerk heeft men nu ook de hier gegeven opvatting van de plaats veelal gedeeld. Zo schrijft Johannes Damascenus (in de 8ste eeuw na Chr.) bijvoorbeeld: "De verheerlijkte ziel van Christus daalt in de Hades neer, opdat, zoals hun, die op aarde zijn, de Zon van de gerechtigheid was opgegaan, zo ook hun, die onder de aarde in duisternis en schaduw van de dood gezeten waren, het licht zou schijnen; opdat, zoals Hij degenen, die op aarde zijn, de vrede verkondigde, de gevangenen losmaking en de blinden het gezicht en zoals Hij de gelovigen een oorzaak van eeuwige zaligheid werd, maar de ongehoorzamen van ongeloof overtuigde, Hij zo ook hun, die in de Hades waren, zou doen; opdat voor Hem alle knieën van hen, die in de hemel en op aarde en onder de aarde zijn, zich zouden buigen en Hij zo, na de losmaking van de reeds zo lang gebondenen weer uit de dood zou verrijzen en ons de weg zou banen tot de opstanding." Met deze opvatting van de geloofswaarheden is reeds in de oude kerk, vooral in de Rooms-Katholieke, een dubbel misbruik ontstaan: het een was de leer van het vagevuur, dat alle zielen na de dood zouden moeten doorgaan, maar dat men door het doen van goede werken in dit leven, door gaven aan de kerk en door voorbiddende zielmissen voor zich en anderen zou kunnen verkorten, of ten minste verzachten. Het andere was de leer van de terechtbrenging aller dingen, van de redding en zaligmaking ook van de goddelozen en ongelovigen, ja van de duivel zelf en van zijn engelen. Daarom zijn vele verlichte leraars van de kerk tegen die geloofswaarheden als zeer bedenkelijk en gevaarlijk ingenomen geworden en om daaraan de schriftuurlijke grond af te snijden, heeft men, evenals de plaats Hoofdstuk

18 vv., zo ook ons vers op zo'n wijze uitgelegd, dat er een zin van komt, die met een juiste lezing van de woorden niet overeenkomt. Een gevolg daarvan is, dat in de verklaringen van de Lutherse Katechimus het "neergedaald ter helle" zo wordt uitgelegd, dat Christus voor Zijn opstanding Zich aan de boze geesten en veroordeelden als een triomferend Vorst levend heeft

vertoond, waarbij men dan aan het woord "hel" een betekenis hecht, die het in deze zin niet heeft (descendit ad inferos vgl. Efez. 4: 9), de plaats dus eigenlijk niet uitlegt, maar er een andere gedachte voor in de plaats stelt.

Aan hen, die belasterd en onrechtvaardig veroordeeld, hun deugd met hun leven moesten boeten: zoals de profeten van het Oude en de eerste martelaren van het Nieuwe Verbond. In de samenhang kan nauwelijks enige andere dan deze de zin van de woorden zijn: men lastert u en houdt u voor snode huichelaars; in het goddelijke gericht zal over die lastertaal uitspraak gedaan worden; aldus belasterd, hebben velen door rechterlijk vonnis het leven moeten verliezen; maar zij wisten te voren, dat zij, hoezeer aldus ter dood veroordeeld, in het goddelijke gericht het eeuwige leven waardig geoordeeld zouden worden.

En, wat de tijd van Christus' terugkomst en het door Hem te houden gericht (vs. 5) aangaat, het einde aller dingen is nabij zodat die tijd ieder uur daar kan zijn (1 Joh. 2: 18 Rom. 13: 11 Jak. 5: 8. 2 Petrus 3: 10

De troost, die er voor de lezers in ligt dat de lasteraars, of zij de toekomst van de Rechter beleven of niet, door Hem en hun verhouding tegenover Zijn evangelie tot rekenschap worden opgeroepen, wordt volkomen door de zekerheid, dat het einde aller dingen, dat met Zijn toekomst begint, niet in de verre toekomst, maar snel te wachten is, nadat Christus in de wereld is verschenen en tot God verhoogd is.

Dat de apostel het einde zo nabij voorkomt, berust weer op de gedachte bij Hoofdstuk 1: 21 uitgesproken, dat Christus' openbaring in het vlees met Zijn heerlijke tweede toekomst te samen doel en einde is van de geschiedenis van de wereld. Er ligt niet alleen niets meer tussen de Christelijke geluksstaat van heden en het einde; dat is reeds het einde, namelijk het begin van het einde, welks laatste deel door de goddelijke lankmoedigheid, die op aller bekering wacht, bepaald wordt.

EPISTEL OP ZONDAG NA HEMELVAART, EXAUDI

Als men dit epistel leest, dan is het, alsof de zielen moesten worden getekend van de discipelen, die van de hemelvaart naar Jeruzalem terugkeerden tot de opperzaal waarop zij in zalige gemeenschap, vol heilige herinneringen, vol verlangen en gebed de grote dag tegemoet gingen, die hun nieuwe krachten en een verheffing van hun leven aanbrengen zou, waarvan zij te voren geen denkbeeld hadden gehad. Daarin zijn gaven en deugden aangetoond, die de discipelen op de dag van de hemelvaart reeds hadden, waarmee zij vervuld waren als zij van de Olijfberg naar Jeruzalem terugkeerden en die zij toch ook weer in nieuwe mate op Pinksteren zouden verkrijgen. Wat zij hebben wordt hun opnieuw gegeven, niet iets anders, iets geheel nieuws, maar het oude in nieuwe mate, deugden, die voor Pinksteren toebereidden, deugden, die op Pinksteren opnieuw gegeven, gelouterd en gereinigd; vermeerderd en gesterkt worden. Zo gelijkt ook ons gehele geestelijk leven op de planten, die, voordat de lente komt, in de aarde verborgen zijn, maar die, als de lentelucht komt en de vernieuwing van de aarde volgt, opkomen, bloeien en vruchten dragen, die men van de arme winterwortels niet had verwacht. Ook wij hebben in ons een leven, en dit leven heeft zijn gaven en deugden: maar wij wachten op ene lente en op een Pinksteren, waardoor wat aanwezig is, vermeerderd, tot kracht, tot groei en bloei en vrucht moet worden gebracht ook ons moet worden gegeven wat wij hebben.

Overeenkomstig de plaats van onze Zondag vóór Pinksteren spreekt het Evangelie van de getuigenis van de Heilige Geest en het epistel van de deugden van een ziel, die zich voor Pinksteren voorbereidt en steeds nieuwe krachten verwacht van de gave van de Heilige Geest. De hoofdinhoud van dit epistel heeft Zijn toppunt in de werkzame liefde, waarin de werking van de Heilige Geest op de voorgrond treedt. De werkdadige liefde, waardoor de Christenen getuigenis geven van de Geest, die in hen woont; wij zien 1) de voorbereiding, die tot zodanige liefde nodig is; 2) de betoning, waarin zij openbaar wordt; 1) het doel, dat zij bereikt. Wij wachten op de Pinksterzegen? 1) door bestendig matig en nuchter te zijn; 2) door innig gebed om Gods Geest; 3) door dienende liefde jegens de broeders; 4) door voor God welgevallig volbrengen van onze roeping; 5) door gedurig prijzen van de kracht van God.

Waarmee rusten wij ons toe, als het feest van de Geest nader komt? 1) met een nuchter zijn tot gebed; 2) met liefde tot de gehele dienst; 3) met ootmoed tot het loven van God.

Over de rijkdom van een Christelijke gemeente: 1) hoe zij die zoekt en vindt is het gebed; 2) hoe zij die openbaart in de liefde.

Wees herbergzaam zonder mopperen; laat ons dit woord aanwenden tot onze voorbereiding voor het Pinksterfeest, dat wij 1) de gast aanzien, op wie het kan worden toegepast; 2) de wijze hoe het kan worden volbracht.

Een goed uitdeler van de menigerlei genade van God: 1) hij neemt ze aan in gebed; 2) geeft uit in liefde; 3) brengt de rekening voor God.

Over de Geest van de genade en van het gebed, die de Heere door de zending van Zijn Heilige Geest over ons wil uitstorten (Zach. 12: 10): 1) de Geest van de genade brengt ons hart in de juiste verhouding tot God en de naaste;
de Geest van het gebed maakt ons bekwaam om met al ons handelen en wandelen God te loven en de naaste te dienen.

7b. Wees dan, omdat het einde aller dingen nabij is (vs. 7), in plaats van het Heidense leven (vs. 3) voort te zetten, nuchter en waak in de gebeden (Luk. 21: 34 vv. 2 Petrus 3: 11. 1 Thessalonicenzen. 5: 6 vv. 3. 11 1Th).

Wij leven, zo heeft de apostel met de woorden "het einde aller dingen is nabij" te bedenken gegeven, in de laatste helft van de tijd van de wereld en deze zal snel voorbijgaan: wie het niet beleeft, zal na de dood van het lichaam ervaren, dat hij er dicht bij is.

Omdat nu het einde aller dingen nabij is, zo gaat Petrus voort en de lezers zeker zullen wensen, in het oordeel voor de Zoon des mensen te bestaan, moeten zij in de eerste plaats matig zijn; dit ziet evenzeer op de matigheid voor het lichaam als op de geestelijke waakzaamheid en nauwgezetheid. Het gehele persoonlijke leven van een Christen moet een zichzelf beheersen zijn, zich niet in allerlei uitwendig zoeken, in doelloos zich bemoeien met nevenzaken, verlopen en verliezen; het moet door een echt Christelijke geest geleid en beheerst worden. Verder moeten de lezers nuchter zijn, door lichamelijke en geestelijke zelfbeheersing overal de juiste maat in acht nemen; zij moeten zichzelf in een toestand bewaren, dat geen vleselijke lusten en begeerlijkheden meester over hen worden en hen tot teugelloosheid verleiden, maar waar de volle rust en helderheid van het gemoed alle overdrijving en hartstocht verwijderd houdt. Zo’n matig en nuchter zijn is nodig tot de gebeden. De meervoudige vorm geeft te kennen dat het herhaalde bidden, het gebedsleven (1

Thessalonicenzen. 5: 17) eis is. Een gemoed, door hartstochten en begeerlijkheden ontstemd, is niet in de toestand, die tot gebeden nodig is, terwijl matig en nuchter zijn tot het gebed in verhouding staan als de zuivere lucht tot de vlam, die daar brandt.

Het bestendig verkeer met God in Christus is de hoofdbron van het geestelijk leven en van allen onzichtbare zegen van God. Zo min de bloem kan ophouden levenssap uit de aarde te trekken zonder te verwelken, evenmin kan dit inwendig verkeer met God ophouden, zonder dat de geestelijke dood volgt. Als nu zulke mensen, die aan genotzoekend lediggaan of aan haastig, stormachtig veeldoen verslaafd zijn, nog bidden, dan is het als het fladderen van een vogel, die in een kooi is ingesloten, die dadelijk weer naar de ruimte verlangt. Die niets anders kennen, dan een vrolijk leven in de wereld, genot, opschik, kortswijl en dergelijke, zeggen op zijn hoogst voor God nog soms hun van buiten geleerde gebeden voor; maar meestal staan zij op en gaan zij naar bed, alsof zij de lieve God vaarwel hadden gezegd.

Maar heb vooral vurige liefde tot elkaar en stel u niet tevreden met een liefde, die slechts van zwakke aard is en waaraan de eigenlijke kracht ontbreekt; want de liefde, zoals in Spr.
12 staat, zal, als zij een krachtige, standvastige is en ernstige proeven kan doorstaan, menigte van zonden bedekken in de naaste, zodat men zich door deze niet laat ontstemmen, of verleiden, om welwillendheid en weldoen ten opzichte van hen na te laten (Jak. 5: 20. 1 Kor.
4 MATTHEUS. 18: 21 v.).

Het einde aller dingen is nabij; ieder moet zich daarop door vasten en bidden voorbereiden. Eén afzonderlijk kan echter aan de dingen, die komen zullen, de juiste weerstand niet bieden, die niet ontgaan, de een moet door de ander in deze laatste nood gedragen en beschermd worden. Alleen bezwijkt men, alleen in de Christelijke gemeenschap is men sterk genoeg om alles te overwinnen; zo moeten zij matig zijn en nuchter tot het gebed. Daarbij moet echter de broederlijke liefde, die bij hen zeker reeds aanwezig is (Hoofdstuk 1: 22; 2: 17) een innige zijn.

De apostel heeft in het vorige gedeelte de Christenen vermaand, hoe zij voor hun personen moeten leven; hier zegt hij, hoe zij zich jegens elkaar moeten houden. Onder de Christenen moet echter niet een valse, bedrieglijke liefde zijn, die kruipt en rondgaat als een dwaallicht, en toch eigenlijk huichelarij is (Rom. 12: 9. 1 Joh. 3: 18), maar een, die innigheid en vuur bij zich heeft; niet slechts een rook of schijn van liefde, maar een ware ernst en een vuur, dat niet makkelijk kan worden uitgeblust, ware en vaste liefde, evenals tussen man en vrouw en ouders voor hun kinderen. Als er ware huwelijksliefde, vader- of moederliefde is, daar eindigt die niet, zodra de andere zwak, gebrekkig, vol zweren en dodelijk ziek is; maar hoe groter het gevaar en de nood van de anderen is, des te meer wordt het hart bewogen en des te sterker wordt de liefde opgewekt. Tot een Christen behoort niet een koude, bleekrode kleur, maar dat warme bruin-rood, dat de Schrift karmozijn noemt (Exod. 26: 1). Deze kan vuur verdragen, zodat zij zich niet snel laat overwinnen door toorn, ongeduld, wraakgierigheid, maar kan verdragen, al heeft ook iets plaats, dat tot smart is, zodat zij zich groter en sterker betoont in lijden en dragen dan in handelen. Petrus prijst die deugd als zo sterk en krachtig, dat zij niet alleen kan verdragen, maar ook bedekken, niet een, twee, tien, twintig, honderd enz., maar een menigte van zonden, d. i. grote menigten en als het ware een bos of een hele zee vol zonden. Hij haalt een spreuk van Salomo aan: een mens, die vol liefde is, die kan men niet toornig maken, hoeveel men hem ook doet. Hij predikt alle dingen en doet, alsof hij ze niet zag. Voor God moet en kan niemand en niets de zonde bedekken dan het geloof, dat Christus aangrijpt, die u lief gehad heeft en Zichzelf voor u heeft overgegeven; maar mijn naasten zonde bedekt mijn liefde. Liefde kan niet haten, noch tegen iemand vijandig zijn: zo boos kan

men het niet maken, of zij kan het bedekken; zo sterk wordt zij niet vertoornd, of zij kan het vergeven.

De meeste Christenen kunnen hun eigen zonden en misslagen zeer goed verdragen en zich met deze door de wereld heenslepen, zonder aan hun zaligheid te twijfelen, maar de zonden en misslagen van hun broeders verdragen zij zeer bezwaarlijk. Het is een gewoon woord geworden: "deze en die kan geen Christen zijn; want hij heeft dit of dat gezegd of gedaan"; terwijl zij dus voor zichzelf ieder uur en elke dag op Gods genade willen rekenen en ervan willen leven, wordt de oprechtheid van het Christendom van anderen alleen beoordeeld naar de graad van heiligmaking, die onder het menselijk oog en oordeel valt. De Heere, die barmhartig is en genadig, maakt ons in liefde barmhartig en verleent ons die uitgebreide, zich ver uitstrekkende, onvermoeide liefde, die zeventig maal zevenmaal vergeeft en de hoop niet opgeeft voor hen, die zich langzaam de zonde ontwennen.

Wees herbergzaam jegens elkaar (Rom. 12: 13 Hebr. 13: 2 en "Tit 1: 8 zonder mopperen. Klaag niet over last of moeite, die voor u voortspruiten uit uw verplichting jegens reizende broeders (Fil. 2: 14).

a) Een ieder, zoals hij gave ontvangen heeft, zo bedient hij die aan de anderen, als goede uitdelers, die u moet zijn naar de wil van de Heere Luk. 12: 42. 1 Kor. 4: 7 Lu 12. 42 1Co), van de menigerlei genade van God (Rom. 12: 6. 1 Kor. 2: 4 ; genade, die zich nu in deze dan in geen gave openbaart, maar toch in al haar verschillende betoningen genade blijft.

Spr. 3: 28. 2 Kor. 8: 11

Aan de vermaning tot ware liefde jegens mede-Christenen wordt die verbonden tot bereidvaardig helpen van hen, die dat op reis in het bijzonder nodig hebben; en hiermee wordt weer de vermaning verbonden, om bereidvaardig de gaven uit te delen, die men van God ontvangen heeft, niet om die voor zich alleen te bezitten, maar om die aan te wenden ten nutte van de mede-Christenen.

In die tijden van vervolging zal het vaak zijn voorgekomen (en het kwam later nog veel meer voor), dat weggevluchte broeders in bittere nood onderkomen en toevlucht moesten zoeken bij meer verwijderde geloofsgenoten. Maar niet alleen dat, maar meer nog hoe deze geherbergd moesten worden, is voor de apostel, in aansluiting aan de zo-even uitgesproken vermaning tot liefde, hoofdzaak; de nadruk ligt op de nadere bepaling "zonder mopperen". Het heimelijk morren van de ontevredenheid is bedoeld; de Christenen moeten bij het volbrengen van die liefdeplicht niet mopperen als over een last, of achter de rug van de geherbergden zich met minder gunstige woorden uitlaten over hen en over de omstandigheden, die hen noodzaakten om de broederlijke hulp te vragen.

Evenals de liefde innig moet zijn, om niet uitgeblust te worden onder de veelvuldige waterstromen van wederzijdse zonden, zo moet zij ook vreugdevol zijn in het beoefenen van de gastvriendschap. De Christelijke huisvrouwen gaat de vermaning "zonder mopperen" in het bijzonder ter harte!

Dezelfde gezindheid van de liefde, die bij herbergzaamheid de stoffelijke goederen tot een bezitting voor allen maakt, moet zich ook betonen in het gebruiken van de verleende geestelijke gaven, doordat ieder met de hem verleende gaven anderen dient en die als algemeen goed voor allen aanwendt; want de bijzondere personen zijn geen eigenaars van de

gaven, dat zij daarmee naar welgevallen zouden kunnen handelen, maar huisbezorgers, rentmeesters van de genade door God op zo verschillende wijze verleend, opdat de gave van de ene die van de anderen aanvult. Als goede rentmeesters kunnen zij dus volstrekt niet anders dan alle gaven in de dienst van de liefde tot algemeen welzijn aanwenden.

De apostel stelt, dat ieder Christen van de Heere bepaalde gaven heeft ontvangen, zowel gaven van de geest als van het lichaam, natuurlijke bekwaamheid of door vlijt verworven oefening. Starke zegt: "Heeft u niets, waarmee u uw naaste kunt dienen, dan kunt u toch voor hem bidden; volbreng die liefdedienst van harte, die is, zo niet beter, dan toch even goed, als of u hem goudstukken gaf." Wij voegen erbij: "Die voor zijn naaste hartelijk kan bidden, die vindt ook zeker iets, waarmee hij zijn naaste kan dienen."

Vier kinderen uit één gezin gingen langs de oever van een meer; het jongste wilde een bloem plukken, die dicht aan het water stond, gleed uit en viel in het meer; moedig sprong de oudste broer het na en haalde het gelukkig weer op het land. Toen de vader van de kinderen het hoorde, prees hij de redder van zijn zusje en vroeg toen aan de andere broer, een tienjarige knaap: "Heeft u niets tot redding van uw zuster gedaan? " "O ja", antwoordde de knaap, "ik greep Martinus' jas, toen hij weer bij de oever kwam en hielp mee trekken." "En u", vraagde de vader de derde broeder, die pas zes jaar oud was, "wat heeft u voor uw zuster gedaan? " "Ach vader! " zei het kind, omdat nog de tranen over de wangen liepen, "ik schreeuwde".

a) Leg u ook toe op de ootmoed, die de Christen betaamt. Als iemand, die de gave van de profetie, van leren of vermanen (Rom. 12: 7 v.) geschonken is, spreekt, die spreekt als de woorden van God; als iemand dient, hetzij tot verzorging van armen, zieken of vreemdelingen Ro 12: 8, die dient als uit kracht, die God verleent; opdat God in allen geprezen wordt (Joh. 31; 17: 10) door Jezus Christus, die God, van wie alle goede en alle volmaakte giften neerdalen (Jak. 1: 17), toekomt de heerlijkheid en de kracht in alle eeuwigheid. Amen (Rom. 27 Hebr. 13: 21 Openbaring 1: 6).

Jer. 23: 22

Daarin, dat de Christenen de gaven, die hun eigen zijn, ontvangen hebben en slechts uitdelers zijn van de menigerlei genade van God, ligt de grond voor de vermaning, die hier wordt aangesloten, dat die spreekt, dat woord moet spreken als woord van God en die dient het moet doen als door de van God verleende kracht. Men moet wat men spreekt niet zo spreken als had men het zelf bedacht en niet zo dienen als deed men het uit eigen kracht. De apostel vermaant dus tot ootmoed en dan noemt hij uit de velerlei gaven, waarin de menigerlei genade van God door de dienst van de een aan de ander werkzaam wordt, de beide belangrijkste, de geschiktheid tot handhaving van het woord van God en de bekwaamheid tot het vervullen van uitwendige behoeften. Handhaving van het woord of uitwendige dienst is alles wat in het leven van de Christelijke gemeente de een de anderen geeft. En die nu hetgeen hij spreekt als openbaring van God spreekt, geeft voor God de heerlijkheid, die als hij dient, dat wat hij doet, aanbiedt als uit het vermogen, dat God geeft, geeft aan Hem de kracht, die het schepsel kan geven, Hem namelijk prijzend als degene, die Hij is (Ps. 29: 1). De lofverheffing aan het slot van het vers hangt dus ten nauwste samen met hetgeen in het vers gezegd is.

De verheerlijking van God geschiedt door "Jezus Christus" als het ten hemel verhoogde Hoofd van Zijn gemeente, door wie alléén alle werk van ieder in het bijzonder zowel als van de gemeente voor God welgevallig is. In zo'n verheerlijking keren van God gaven als

offeranden weer tot Hem, de Gever, terug en betoont zich dus de gemeente als een heilige priesterschap (Hoofdstuk 2: 5), door God met Zijn gave tot Zijn priesterlijke dienst toegerust.

Het "amen" aan het slot van de verheerlijking is niet om het slot aan te wijzen, maar een bijzondere verheffing van het hart.

Vs. 12-19. Volgens het zo-even gezegde moet ieder in dienstwilligheid en in ootmoed, wat God hem als genadegift schenkt, voor anderen aanwenden. Eveneens moeten de lezers betonen Christenen te zijn door met blijdschap te dragen, wat om het Christendom van mensen overkomt. Als de apostel tot deze vermaning overgaat, begint hij met een tedere, hartelijke aanspraak. Hij moet toch broeders versterken, die reeds in lijden zijn en voor de toekomst nog zwaarder lijden tegemoet gaan (Luk. 22: 32). Dit ligt hem sterk op het hart, en in apostolische bezorgde liefde, die dadelijk in het eerste woord een druppel van verkwikking en verkoeling bij de hitte van het lijden tracht toe te dienen, dient hij zelf de beproefden met de gave, die hij ontvangen heeft, als een goed rentmeester, een goed uitdeler van de vele genade van God. Als hij weer van het lijden begint te spreken, waarvan hij tot hiertoe reeds zoveel heeft gesproken, is het gezichtspunt, waaronder hij dit thema stelt, dat van de gemeente. Er wordt nu gesproken over de inwendige, door God gestelde betekenis van het lijden van de Christenen, over de betrekking tot Christus, haar Hoofd en de heerlijkheid, die zij deelachtig zullen worden, over de getuigenis van de Geest van God, die op hen rust en over de aanvang van het oordeel, dat met het huis van God begint, maar ook degenen, die ertoe behoren, verschoning waarborgt en aanbrengt van het verderf, dat het gericht zal brengen over de kinderen, die het Evangelie ongehoorzaam zijn.

EPISTEL OP ZONDAG NA NIEUWJAAR

Pas sinds de 17de eeuw heeft men deze Zondag, die slechts zelden voorkomt, van teksten voorzien. Het Evangelie MATTHEUS. 2: 13 vv. werd overgenomen van de vierde Kerstdag, die in de evangelische kerk nooit gevierd is. Daarmee komt deze epistolische tekst zeer goed overeen; want beide teksten handelen over het lijden, daar van de Heere en van de kinderen te Bethlehem om Hem, hier van de Christenen omwille van de Heere Christus. Zo’n onderwerp nu is ook zeer geschikt voor deze Zondag na Nieuwjaar. Ieder nieuw jaar toch brengt de Christen nieuw lijden, maar ook nieuwe vertroosting. Ons wordt nu een krachtige hartsterking aangeboden, zodat wij getroost en vol vreugde onze weg kunnen gaan in het onbekende land, alhoewel lijden en smart ons wacht.

Over het lijden van de Christen: 1) wat lijden het is, 2) hoe men het moet beschouwen, 3) hoe men het moet dragen.

Hoe wij bij het lijden behoren te zijn: wij moeten 1) op lijden voorbereid, 2) tot lijden gewillig, 3) in lijden onderworpen, 4) voor lijden dankbaar zijn.

Hoe de Christen door zijn lijden God kan eren: als hij 1) het lijden blijmoedig tegenziet, 2) bij het lijden in zijn hart ziet, 3) door het lijden tot God opziet.

De kruisdrager, hoe hij moet zijn: 1) zijn geloof ziet niet iets vreemds, maar alleen zegen in het kruis; 2) hij blijft staande voor de wereld, maar ligt voor de Heere in het stof;
hij geeft gewillig zijn leven aan de rechter; 4) hij heeft zijn ziel in de hand van de Schepper gegeven.

De ware wandel van de Christenen in hun lijden: 1) zij verwonderen zich over het lijden niet, maar kennen het als iets onvermijdelijks; 2) zij beklagen er zich niet over, maar verheugen zich; 3) zij schamen er zich niet voor, maar danken er God voor.

De school van het kruis een voorschool van de hemel: 1) tot de hemel is geen andere weg dan door het kruis; 2) in het kruis is de hemel ons reeds nabij met zijn troost en met zijn kracht; 3) als de hemel ons eens opneemt, dan is hetgeen die ons aanbiedt niets anders dan de kroon na het kruis.

Geliefden! a) houd u niet vreemd over de hitte van de verdrukking onder u, de hitte, die te midden van de Christelijke gemeenten aanwezig is (Hoofdstuk 5: 9), die u geschiedt, zoals u weet (Jes. 48: 10), tot verzoeking en opdat u in de verzoeking beproefd zou worden bevonden (Hoofdstuk 1: 7. Jak. 1: 2 vv.). Verwonder er u niet over alsof u iets vreemds, iets, dat niet zo behoorde te zijn, overkwam (MATTHEUS. 10: 24 v.).

1 Kor. 3: 13

Is er een punt, waarop de beste Christen zo jammerlijk onleerzaam kan zijn, als de volstrekte natuurlijkheid en noodzakelijkheid van menig lijden, dat hem op aarde doet treuren? Zonderlinge wezens toch, die wij zijn, van nature niet slechts, maar ook zelfs dan nog als echt door de genade van God in ons hart een hoger leven gewekt is! Zelden zullen wij ons verwonderen over de duizenden zegeningen, die iedere dag weer terugkeren; ook de grootste gunstbewijzen, wij nemen die met een glimlach van kalme tevredenheid aan, als sprak het vanzelf, dat wij er aanspraak op hebben. Maar treft ons gevoelig leed, wij bedroeven ons niet slechts, maar verwonderen ons; wij voelen die verbazing nog klimmen, als het op een eerste, tweede, derde bede niet dadelijk wijkt; onze bevreemding wordt ontevredenheid, ongeduld, wrevel, wanneer wij alleen ons een lijden zien opgelegd, waarvan wij weten of menen, dat anderen vrij gaan. En toch moeten wij, wel beschouwd, ons niet veel meer over ongestoord geluk hier beneden, dan over drukkende rampspoed verbazen, moest het ons niet veel meer verontrusten, als wij zagen dat de tuchtroede, die anderen trof, tegen ons volstrekt niet uitgestrekt werd? Alsof ons iets vreemds overkwam, als wij langs geen weg ten hemel geleid worden dan waarlangs Gods uitnemendste gunstgenoten door alle eeuwen gevoerd zijn! Alsof een weg voor ons heilzamer en doelmatiger zijn kon dan die, waarop de doornen gezaaid zijn, die ons straks door het vlees zullen vlijmen! Als of een Christen, zonder kruis op de schouders, niet gelijk was aan een krijgsknecht, die levenslang zijn koning diende, zonder enig onderscheidingsteken op zijn borst te ontvangen! Wat is al ons lijden, soms ten gevolge van eigen verkeerdheid, bij al dat lijden om Christus wil, dat Zijn eerste gelovigen vaak in oneindig zwaarder mate en geheel onschuldig verdroegen? En nu, waar zij zich verblijden konden, zullen wij ons vreemd houden, wanneer wij slechts een tijdje, als het nodig is, bedroefd worden door menigerlei verzoekingen? Verzoeking en beproeving; wat liefelijk licht, waaruit het Evangelie van de vertroosting de gelovige het lijden van de tegenwoordige tijd doet beschouwen! Wordt niet door de vuurproef èn de echtheid èn het verschillend gehalte èn de alles overklimmende waarde van het edelst metaal openbaar? Niet anders blijkt het, juist in en door het uur van de beproeving, of wij werkelijk Christenen zijn; en weer, welke trap van ontwikkeling ons geloof in de Heere reeds bereikt, of tot dusverre niet heeft bereikt; en bovenal, welke onwaardeerbare schat voor huis en hart wij juist in dit geloof uit de volheid van Christus ontvangen. Hoe vaak zullen wij dan voortaan nog de lippen pijnlijk te samen nee onwillig terugtrekken, als ons een bittere kelk door onze God op de hand wordt gezet? Hoe vaak moet het ons nog tevergeefs worden toegeroepen: "zoals u gemeenschap

heeft aan het lijden van Christus, verblijd u dan; opdat u u ook in de openbaring van Zijn heerlijkheid mag verblijden en verheugen? " (vs. 13). Wij weten het immers sinds lang:

Rust aan het einde van de tijd Vond geen sterveling zonder strijd. Zij, die nu in Salem wonen, Droegen hier hun doornenkronen.

Wij weten het, maar het blijkt slechts al te gedurig: het vlees wil die steile kruisweg niet op; het blijft zwak, zelfs waar de geest door de Heilige Geest aanvankelijk gewillig is gemaakt. Hoe moeilijk valt het, blijkens de ervaring, werkelijk aan die dubbele, schijnbaar zo eenvoudige eis te voldoen van "te lijden als een Christen" en "God te verheerlijken in dezen dele", (vs. 16)."God te verheerlijken! " en wij onteren Hem zo vaak, juist dan, als Hij door strenge tucht Zijn tedere liefde ons toont."Als een Christen"! en wij geven aan de wereld nog zo telkens stof tot de vraag: waar is toch uw geloof? Ach, het blijkt ook hier, het lijden alleen doet het ook al niet, tenzij dan dat in deze school het bijzonder onderwijs van de beste leermeester wordt gezocht, ontvangen, behartigd. Zoals de oude dichter zong: "Welgelukzalig, o Heere, is de man, die U tuchtigt, die U onderwijst uit uw wet" (Ps. 94: 12); het een met het ander moet samengaan. Heere, schenk ons uw licht bij uw tucht en leid ons, moet het zijn, ook door lijden tot lijden, maar bovenal door lijden tot heerlijkheid!

Maar zoals u gemeenschap heeft aan het lijden van Christus (Openbaring 1: 9. Rom. 8:
zo verblijd u (Hand. 5: 41; 16: 25), omdat toch de wereld dezelfde vijandschap aan u betoont, die zij vroeger tegen de Heere Christus betoonde, ja in u Hemzelf haat (Hand. 9: 4. 2 Kor. 1: 5, 7 Wandel zo, opdat u ook in de openbaring van Zijn heerlijkheid u mag verblijden en verheugen, met een vreugde, die niet meer alleen inwendig plaats vindt, terwijl u van buiten niets dan nood en bestrijding omgeeft, maar ook naar buiten met dankzegging en gejuich, omdat dan een volmaakte staat van heerlijkheid is ingetreden (Hoofdstuk 1: 6 vv.).

Nadat eerst de rede van de apostel geëindigd was met een loven van God, wendt de apostel zich tot de lezers met de tedere aanspraak: "geliefden! " omdat hij nu over iets wil spreken, dat hem moeilijk valt.

Omdat Petrus zijn vermaning begint met deze aanspraak, geeft hij te kennen, hoezeer die voortkomt uit een hartelijk, liefderijk medelijden met het lijden van de lezers; en dat hij dit niet te klein acht, wijst het woord "hitte" aan, terwijl door het "die onder u geschiedt" het zware lijden wordt gekarakteriseerd als een lijden, dat niet alleen de lezers is overkomen, maar als een, dat in hun midden blijft. Na de vermaning: "houdt u niet vreemd over de hitte van de verdrukking onder u", stelt hij door de nadere bepaling: "die u geschiedt tot verzoeking", de hitte van de verdrukking voor als een louterend vuur en wijst hij tevens meteen een gezichtspunt aan, waaruit het zich niet bevreemden als mogelijk voortkomt. Intussen is daarmee slechts het een gezichtspunt genoemd, dat hij wil doen kennen; hij gaat meteen over tot het tweede, waarop hij het oog heeft en zo komt bij het: "alsof niets vreemds overkwam", wat dadelijk bij: "houd u niet vreemd" behoort, in het volgende vers dat, wat in de plaats van het zich bevreemden komen moet, met mededeling van de grond daarvoor.

Evenals bij het goud de hitte van de smeltoven behoort, zo bij de Christen de hitte van de verdrukking. Daarom moet deze hitte ons niet bevreemden alsof ons iets vreemds overkwam, iets wat hun, die de erenaam van uitverkoren geslacht (Hoofdstuk 2: 9) toekomt, niet overkomen moest. Het schijnt wel zeer vreemd, dat de leden van Hem, die de engelen en machten en krachten onderdanig zijn, moeten lijden en de spotters met onze hoop niet ophouden ons het "waar is nu uw God? " toe te roepen, als het hun wordt gegund voor ons de

oven van de ellende heet te maken. Maar het is niet vreemd en hoe moeilijker het voor ons is, om de tegenspraak, voor alle verstand zo hard, te overwinnen, die Petrus eens de woorden ingaf (MATTHEUS. 16: 22): "Heere! wees U genadig enz", des te ernstiger vermaant diezelfde apostel, dat wij in lijden niet op de gedachten van de mensen, maar op Gods woord moeten letten. De mensen, die de hitte van de vervolging veroorzaken, hebben kwaad in de zin, teweeggebracht door de duivel, die de zielen van de vervolgden wil verslinden, tot afval en tot wanhoop probeert te brengen. Maar God overwint de wederpartijder en dwingt hem, evenals de goudsmid het vuur, dat verteren wil en reinigen moet, tot de dienst van de beproeving van de gelovigen. Gods genade voert gebied over de hitte van de verdrukking en zij overkomt ons, niet opdat wij verworpen, maar opdat wij verzocht worden, opdat ons geloof zich krachtig betoont, in blijke te zijn wat het is, de overwinning, die de wereld overwint.

Nadat de apostel geleerd heeft, waarom het zich bevreemden niet op de plaats is, zegt hij, dat in plaats daarvan het zich verheugen moet komen en wijst hij ook de grond aan, waarom: 1) door de hitte van de verdrukking, als deelgenootschap aan Christus' lijden voor te stellen, die als zodanig voorwerp van vreugde en wel van een met de hitte voortdurend toenemende vreugde moet zijn en 2) door het zekere einde van deze vreugde voor te stellen, het deel hebben aan de volmaakte vreugde bij de openbaring van de heerlijkheid van Christus. In de woorden van het 13de vers zijn beide gedachten tot één geheel samengesmolten. De vreugde, die uit het deelgenootschap aan het lijden van Christus moet voortspruiten, wordt voorgesteld als voorwaarde van die, die later mag worden gewacht. U zou, zo wil de apostel zeggen, als u zich niet kunt verblijden over het deel hebben aan het lijden van Christus, u ook bij de openbaring van Zijn heerlijkheid niet kunnen verheugen. En dat is volkomen juist; want het niet bezitten van die vreugde is een teken van gemis van gemeenschap met de Heere alleen voor hen, voor wie Christus het leven is, zal ook Zijn openbaring de openbaring van hun heerlijkheid zijn.

Het moet een verloochening van Christus zijn, als men ik zal niet zeggen, voor een korte tijd, maar op de duur, voor geruime tijd een vriend van de wereld kan zijn, haar haat en het kruis kan ontgaan. Wat Christus niet kon moest u ook niet kunnen; en als Hij, het heldere licht van God, niet zonder schaduw licht kan geven, dan moest ook u het niet kunnen, maar u bent Zijn navolgers niet. Zeer bevreemdend en groot wantrouwen verwekkend moet altijd het tegendeel zijn, terwijl een gloeiende haat van de wereld en van haar kinderen een teken kan zijn, dat er een vroom kind van God is.

De Christen verheugt zich de Heere door zijn eigen lijden omwille van Hem in enig opzicht te kunnen danken voor Zijn smarten van de dood en hij weet, dat de Heere Zijn nabijheid het duidelijkst betoont aan hen, die voor Hem lijden en sterven. Dan zal ook onze vreugde met het lijden gelijke tred houden; zij zal zeker niet afnemen, als het lijden toeneemt, of aan de andere zijde toenemen, als het lijden vermindert.

Is dan de tijd gekomen, dat de heerlijkheid van de Heere openbaar wordt, dan zal de vreugde, die de Christenen tot zolang inwendig hebben ondervonden, ook haar uitdrukking vinden in het gejubel, waarin hun verheerlijking van de genade uitloopt.

a) Als u gesmaad wordt om de naam van Christus, daarom, omdat u het eigendom van de Heere Christus bent (Mark. 9: 41), dan bent u zalig, zoals de Heere zelf dat verzekert (MATTHEUS. 5: 11): want de Geest van de heerlijkheid en de Geest van God rust op u. Die Geest is op u neergedaald, omdat u Christus toebehoort en heeft u in werkelijkheid doen

worden, wat het Oud-Testamentische heiligdom voorafbeeldend was, toen de heerlijkheid van de Heere daarop neerdaalde (Exod. 40: 34. 1 Kon. 8: 10 Ex 40. 34 1Ki). U bent dan nu het geestelijk huis van God (Hoofdstuk 2: 5) een woonstede van God in de geest en Zijn tempel (Efeze. 2: 22. 1 Kor. 3: 16 Wat hen, die u om de naam van Christus smaden, aangaat, Hij, de naam van Christus, wordt wel gelasterd, maar wat u aangaat, Hij wordt verheerlijkt; want Hij heeft in u belijders, die de smaad van deze belijdenis niet schuwen en voor de gehele wereld tonen, welk een hoge en zaligmakende naam de naam van Christus is (Fil. 2: 9 vv. Hand. 4: 12).

1 Petrus 2: 20; 3: 14

Wat de Heere zegt in MATTHEUS. 5: 11 : "Zalig bent u, als u de mensen smaden en vervolgen en alle kwaad tegen u spreken omwille van Mij", dat herhaalt hier de apostel, evenals in Hoofdstuk 3: 14 de voorgaande zaligspreking. Het woord "liegende" wordt uitgebreid in vs. 15.

Volgens Hoofdstuk 2: 12; 3: 16; 4: 4 v. was het eerst hoofdzakelijk nog alleen het smaden om de naam van Christus, waarin de vijandschap van de ongelovigen tegenover de Christenen zich openbaarde.

Zij hadden veel spot en schimp, smaad en schande te lijden. De apostel grijpt hen met dit woord vooral onder de arm, want hij weet (MATTHEUS. 26: 69 v.), dat smaden menigeen tot struikelen brengt, die tegenover openlijke aanvallen wellicht onbeweeglijk zou blijven staan.

"Om de naam van Christus", als het ware op die geschiedt het smaden van de ongelovigen tegen de Christenen. Het is dus eigenlijk de Christelijke staat zelf 1Pe 2: 12, die de heidenen als aanleiding en grond van hun zedelijke verwijtingen tegen de lezers aanwenden.

Terwijl de vervolgers de Christenen smaden, omdat zij aanhangers van Jezus Christus zijn geworden, behandelen zij de beste omkering van hun leven als een misdaad, waarvoor hun smaad en schande toekomt. Daarbij troost de apostel hen met de verzekering, "de Geest van de heerlijkheid en van God rust op u." En omdat dit zo is, moeten zij zich eer gelukkig achten, dan dat zij zich zouden moeilijk maken over de hun aangedane smaadheid. Reeds vanouds heeft men zich in deze woorden niet goed weten te vinden en de uitdrukking "de Geest, die een Geest van de heerlijkheid is" nog uitgebreid door de bijvoeging: "en van de kracht." Het Bijbelwerk van v. neemt die in de tekst op en geeft nu de verklaring: "God zelf woont door Zijn Geest in u en daardoor is inwendig Zijn heerlijkheid en kracht midden in uw smaad en uw machteloosheid". Wij hebben echter veeleer daarop te letten, dat Petrus later (vs. 17) de Christenen als "het huis van God" voorstelt. Omdat dat woord wel niet terug kan slaan op 1 Petrus 2: 5 moeten wij de aanleiding daartoe in ons vers zoeken en daarom die woorden verklaren, zoals boven geschied is. De heerlijkheid van de Heere daalde op het Oud Testamentische heiligdom neer in een wolk; daardoor woonde echter de Heere slechts in het duistere (1 Kon. 8: 12), of in een zuiver zinnebeeldig teken van Zijn tegenwoordigheid in dat heiligdom. Daarentegen is Hij op de Christenen, die de naam van Christus belijden en die naam dragen (vergelijk het "Christen" in vs. 16), met die Geest, die Zijn eigen Geest is, neergedaald, heeft hen daardoor tot een geestelijk huis in de plaats van het stoffelijke en het Oude Testament gemaakt en woont nu niet meer in hen alleen in een zinnebeeld, maar inderdaad en in waarheid; zij zijn Hem een werkelijke, waarachtige tempel, een wezenlijk huis van God. Dat nu in de slotzin: "wat hun aangaat, Hij wordt gelasterd, maar wat u aangaat, Hij wordt verheerlijkt", het "Hij" niet ziet op de Geest, maar op de naam van

Christus, zouden de uitleggers niet hebben voorbijgezien, als zij de beide voorgaande zinnen in het verband tot elkaar juist hadden opgevat.

Maar, opdat het zo-even gezegde bij u werkelijk bewaarheid wordt, dat niemand van u lijdt als een doodslager of dief of kwaaddoener, of als een, die zich met een anders doen bemoeit, of onderneemt, waartoe hij geen roeping heeft.

Wel is het opmerkelijk, dat bij Plato (Rep. IV 488 a) voorkomt "rechtvaardigheid is, als men zijn dingen doet en zich niet in aangelegenheden van anderen mengt."

Maar als iemand lijdt als een Christen, omdat hij een discipel van Christus is (vs. 14. Hand. 11: 26; 26: 28), die schaamt zich niet, hij acht het geen smaadheid (Rom. 1: 16. 2 Tim.
12, maar verheerlijkt God in deze dele door dankbare erkentenis van de genade, die hem een lijden om de heiligste zaak waardig keurt (Fil. 1: 29 Hand. 5: 41).

De apostel heeft hen zalig geprezen, die om de naam van Christus worden gesmaad. Dit woord zou kunnen worden aangegrepen als op zichzelf toegepast door hen, die er volstrekt geen recht op hadden. De Christen is maar al te zeer bereid ook van zodanige smarten, die hem treffen ten gevolge van eigen schuld, te zeggen, dat hij ze om ‘s Heren wil lijdt; maar niet dat wij lijden maakt ons voor God aangenaam, wel dat wij onschuldig, om Christus’ wil lijden, zoals Augustinus kort en goed opmerkt: niet de kruisiging maakt de martelaar, maar de oorzaak ervan en niet uit het lijden wordt de gerechtigheid erkend, maar uit de gerechtigheid. Het roemvolle lijden. De apostel noemt nu als hij schrijft: "niemand van u lijdt als een doodslager of dief", zulke misdaden, die bij Christenen in het geheel niet moeten voorkomen; met de woorden: "of kwaaddoener" verbindt hij eraan iets algemeens, waarmee hij alle andere niet genoemde misdaden wil te kennen geven. Hij voegt er dan nog een bijzondere zonde bij, die met die vorige niet op gelijke lijn staat, "die zich met eens anders doen bemoeit."

Het woord in de grondtekst voor dat laatste gebruikt, komt nergens elders meer voor. Het geeft iemand te kennen, die, als een onverstandig ijveraar, heidense zeden en gebruiken berispt en wil uitroeien, zoals in latere tijd aldus kunnen worden genoemd, die afgodsbeelden verwoestten enz.

Er is geen sprake van een slechte daad, maar van een zich op verkeerde wijze en uit verkeerd beginsel bemoeien met de daden van anderen.

Tegenover het lijden, dat gevolg is van persoonlijk misdoen, plaatst Petrus dat, dat daarin alleen zijn grond heeft, dat iemand behoort tot de sekte van de Christenen, waartegen de wereld vijandig is, dat op hetzelfde neerkomt als "gesmaad worden om de naam van Christus" in vs. 14. De smaad mag de Christen niet ter neer buigen, welke zijn belijdenis hem bij de wereld doet ondervinden; het zou een teken zijn, dat de eer bij de wereld hem meer is dan de eer bij God. Integendeel is zo’n smaad van de Christen hoogste eer, de apostel zegt echter niet, dat die zo lijdt, zijn lijden een eer voor zich moet rekenen, maar ook hier moet de eer worden gegeven, wie alle eer toekomt.

Niet de schaamte moet op de wangen zijn, maar Gods lof en gezang en de psalm van de dankbaarheid op de tong van de lijdende Christenen.

De deugd verwacht niet eerst in de hemel haar loon, zij vindt dat reeds in het lijden; want het is het grootste loon, voor de waarheid te lijden.

Die velerlei smaadheden en vervolgingen, die de Christenen overkomen, zijn dan ook volstrekt niet bevreemdend (vs. 12): Want het is tijd, de tijd is reeds aanwezig, dat het oordeel, dat is aangekondigd, begint van het huis van God, aan ons Christenen het eerst overkomt (vs. 14. Hoofdstuk 2: 5. 1 Tim. 3: 15 En als het eerst van ons begint, zoals de profetie dat lang te voren heeft verkondigd (Jer. 25: 29; 49: 12 Ezechiël. 9: 6), a) wat zal naar de uitspraak van die zelfde profetie het einde zijn van degenen, die het evangelie van God ongehoorzaam zijn en daarmee het enige middel verwerpen, waardoor zij de eeuwige verdoemenis kunnen ontvluchten?

Luk. 10: 12

En als de rechtvaardige, zoals reeds in Spr. 11: 31 staat, nauwelijks zalig wordt, omdat het vuur is ontstoken door de toorn van God en branden zal tot in het diepste van de hel (Deut. 22), waar zal de goddeloze en zondaar (Ps. 1: 5)verschijnen? (Luk. 23: 31).

De apostel spreekt niet van een oordeel van God in het algemeen, maar van het laatste oordeel (Hoofdstuk 4: 7). In het zware lijden, dat van het ongeloof van de wereld over de Christenen komt, ziet hij het begin daarvan, omdat dit lijden, onverdiend tegenover de wereld, evenwel een beloning is van de gerechtigheid van God, die de zonde bezoekt een bezoeking, die met het eigen huis begint, om zich dan in volle sterkte te keren tegenover de verachters van de genade. Zo is het ook één oordeel hier en daar, maar het een oordeel verschilt zeer hier en daar, wat doel en gevolg aangaat; voor de gelovigen een oordeel van kastijdende loutering tot redding, voor de ongelovigen een oordeel van toorn en straf ten verderve.

Het lijden van de gelovigen is het begin, het lijden van de ongelovigen het einde. De hitte van het lijden, die de gelovigen treft, doet een besluit trekken tot de gloed van de hel, waarvan de ongelovigen een prooi worden. De ongelovige heeft ook niet de minste reden, om zich te verheugen over het lijden, dat de rechtvaardige moet dragen en dat hij naar de raad van God de gelovigen mee mag opleggen; hoe zwaarder de rechtvaardige lijdt, des te zwaarder zal hij, de goddeloze, op zijn tijd te lijden hebben.

Het is een van de hoofdgedachten van de Oud-Testamentische profetie, dat het laatste oordeel beginnen moet aan het huis van God. Is nu in de eerste plaats de tempel bedoeld, waarvan de verschillende verwoestingen inderdaad voorbeelden zijn van dat oordeel, dan wordt dit woord van Oud Testamentische profetie in het Nieuwe Testament omgezet tot een profetisch woord over het huis van God, dat een tegenbeeld van het Oude is, over de gemeente van Christus.

De apostel leert zijn lezers nog een andere blik slaan in het lijden van de Christenen, een blik, die ook wel, juist beschouwd, poorten van vreugde opent, maar die toch ook moeite heeft om door de macht van lijden tot het licht van de blijde poorten door te worstelen. Hij zegt het is de tijd, dat het oordeel begint van het huis van God, daar zijn uitgangspunt neemt. Zo heft de genade, waarin de kinderen van God wandelen, het oordeel over hun zonde niet op; en het gaat in het Nieuwe Testament als in het Oude, de zonde wordt vergeven en toch geboet. David wordt door Gods barmhartigheid met genade en vrede overstroomd, hij is na grote zonden weer de man naar Gods hart; maar het zwaard blijft toch over hem en zijn huis; desalniettemin komt toch het oproer van Absalom en de schending van zijn vrouwen. Zo gaat het met alle heiligen van God; de Heere is met hen, Hij beproeft hen door lijden, geeft hun te midden van het lijden zalige vreugde hier en recht op eeuwig leven. De geest van de heerlijkheid en van God rust op hen en werkt in hen; hun lot, hoewel in lijden, is zalig en heerlijk en toch worden zij door een apostel erop gewezen, in hun lijden ook een oordeel te

zien. Het is een wonderbare God, die zo het zoete met het bittere en de straf met de barmhartigheid kan vermengen en de Zijnen wel in wee tegelijk kan doen, die de gevolgen van de zonde laat werken en alleen haat en vloek van hen neemt, Zijn Geest ons tegelijk laat vertroosten en bestraffen. Welke heilige van God zou dat niet reeds aan zichzelf honderd keer hebben ervaren? Hoe vaak komt over ons lijden groot en klein; het druipt van genade en barmhartigheid, het schijnt misschien geheel onverdiend, ons zelfs wel om de naam van de Heere opgelegd; daar wekt in een stil uurtje de Geest van God bij ons de herinnering op aan lang vergeten zonden en een rode draad gaat van deze tot aan onze uren van droefheid! Het kan een Paulus in de laatste ogenblikken, terwijl de beul het zwaard over zijn hoofd zwaait en de Heere zelf hem de martelaarskroon reikt, in de gedachte komen, dat hij het aan Stefanus en de heiligen die hij vervolgd heeft, verdiend heeft, wat hem nu de beul als een langzame bode van de goddelijke gerechtigheid brengt.

Zo dan ook, omdat het in deze tijd, dat het oordeel begint, zo moeilijk is om behouden te worden en niet met de goddelozen en zondaars om te komen, die lijden naar de wil van God, zoals dat met u het geval is (Hoofdstuk 1: 6; 3: 17), dat zij hun zielen ter bescherming voor het verderf en ter bewaring tot het eeuwige leven (Hand. 14: 23; 20: 32) Hem, als de trouwe Schepper, bij wie de schepselen goed bewaard zijn (Ps. 30: 6; 31: 6), bevelen met weldoen, omdat zij tegenover alle smaad en alle vervolging, waardoor zij worden getroffen, zich op een welbehaaglijke wandel toeleggen (Hoofdstuk 2: 15; 3: 16 2. 15).

Het "als de trouwe Schepper" stelt God voor als Degene, die de mens uit vrije genade tot een levende ziel gemaakt heeft, zó, dat hij Gods beeld is en tot gemeenschap met God bestemd was, die dit Zijn werk in Christus door de scheppende daad van de wedergeboorte in het leven van de gelovigen heeft vernieuwd en die daarom dit heerlijk doel, waartoe Hij de mensheid oorspronkelijk worden liet en herstellend vernieuwde, niet moedeloos en ongeduldig en machteloos opgeeft, maar het in onveranderlijke trouw van de liefde en macht van de genade volbrengt. Hij zal het dus ook ondanks alles, wat komen moge, aan hen, die tot een heilige mensheid van God behoren, zeker in heerlijkheid ten uitvoer brengen, zoveel te zekerder, als het juist Zijn wil is, die het lijden over de Zijnen beschikt als het noodzakelijke en zekere middel van hun heerlijke volmaking. Het bevelen van de ziel aan Hem, het neerleggen, dat de zaligheid waarborgt, bij Hem als de getrouwe voleindiger van de zaligheid, moet plaats hebben "met weldoen", niet in een enkele daad, die dan voor altijd geëindigd is, maar voortdurend in en met dat goede gedrag, dat het noodzakelijk bewijs en ook de onafgebrokene voorwaarde is voor het bewaren en het voleindigen van de genadestaat.

Het is voor ons een grote troost: God heeft uw ziel geschapen zonder uw zorgen en toedoen, toen u nog niets was; Hij zal ze ook wel voor u bewaren. Vertrouw ze daarom aan Hem, maar zo, dat het geschiede "met weldoen", dat u niet ongeduldig, treurig en toornig wordt en uzelf begeert te wreken aan hen, die u leed doen, ook niet tegen God mort, Hem verdenkt en wanhopig wordt; maar houdt vast aan beide zijden, vergeef uw vijanden en bid voor hen en geeft God de eer, dat Hij barmhartig, waarachtig en getrouw is en u in geen nood verlaten, maar u genadig helpen zal, al schijnt het ook voor u anders.

HOOFDSTUK 5

OVER HET AMBT VAN DE OUDSTEN, DE PLICHT VAN DE JEUGD EN VAN ALLE CHRISTENEN

Vs. 1-5. Had Petrus te voren zijn lezers in het algemeen vermaand onder het lijden, dat zij hadden te verduren, hun zielen voor God te bevelen als de trouwe Schepper, in weldoen; nu vermaant hij in de eerste plaats de oudsten, die toch door het lijden, waarvan hier sprake is, het eerst en het sterkst werden getroffen, tot die goede werken, die hun ambt hun oplegde. Vervolgens wendt hij zich tot de jeugdigen, om hun de plicht jegens de oudsten te herinneren en gaat van hier over tot de ootmoedige gesteldheid van het hart, waarmee allen te samen zich onder de anderen moeten plaatsen.

De ouderlingen, die onder u zijn, degenen, die in uw gemeente het opzienersambt waarnemen Ac 14: 23, vermaan ik, die een medeouderling (vgl. 2 Joh. 1 en 3 Joh. 1) en getuige van het lijden van Christus ben (Hoofdstuk 1: 11 Hand. 22: 20 Openbaring 2: 13; 17:
en deelachtig de heerlijkheid, die geopenbaard zal worden (Hoofdstuk 1: 5, 7; 4: 13 v. Rom. 8: 17 v.).

Een bijzondere zaak gaf de apostel hier aanleiding om de oudsten te vermanen; juist in tijden van vervolging en van druk kwam het er vóór alles op aan, dat de gemeenten door een wijze en krachtige leiding werden bijeengehouden en of die wijze voor ontmoedigend uiteengaan en onverstandig, schade veroorzakend gedrag over hen, die buiten waren, alsmede tot een heilige wandel en broederlijk gedrag bewaard werden. De apostel heeft echter van de gemeenten in het algemeen als ook van haar uitwendige toestand en haar inrichting geen duidelijke kennis, daarom schrijft hij: "de ouderlingen, die onder u zijn." Als hij nu niet mede van opzieners spreekt, dan blijkt daaruit, dat het onderscheid tussen deze beide ambten, dat in de tijd na de apostelen zo snel en scherp ontstond, nog ten tijde van het schrijven van onze brief niet bestond ("Ac 20: 31" en "1Ti 3: 1. Petrus kan zichzelf een medeouderling noemen, omdat alleen de apostelen volgens hun persoonlijke betrekking tot de geschiedkundige persoon van de Heere een bijzondere plaats enig in haar soort, genoten en juist daarom ten opzichte van het hun opgedragen werk voor alle gemeenten waren, wat de ouderlingen voor de bijzondere gemeenten waren. Hij noemt zich zo, ten eerste om de ouderlingen te herinneren, dat hij spreekt als een, die wel weet hoe dit ambt is, en vervolgens om hun voor te stellen wat een heerlijk ambt het is, omdat ook hij, de geroepen apostel van de Heere, de voorganger van de twaalf, op geen andere, geen hogere eer voor zichzelf aanspraak maakt, dan een ouderling evenals anderen te zijn. Die beiden moeten en kunnen aan de volgende vermaning krachtiger nadruk geven. Naast de naam "medeouderling", die hem op gelijke lijn plaatst, moet de andere "getuige van het lijden van Christus" niet het verschillende van de apostolische rang uitspreken, alsof daardoor het karakteristiek-apostolische teken van ooggetuige (Hand. 1: 21
; 10: 39 vv.) zou moeten worden uitgesproken, maar overeenkomstig de eerste naam is die slechts een tweede aanduiding van de roeping en de te verrichten werkzaamheid. Dat bij het ambt van de leiding van de gemeente de hoofdzaak bestond in de prediking van het Evangelie, geeft Petrus te kennen daardoor, dat hij zijn eigen apostolische roeping daarin als in haar hoofdpunt samenvat. Evenals nu ook weer zijn prediking naar haar eigenlijke inhoud kan worden genoemd een getuigenis van het lijden van Christus, zo moet ook de prediking van de ouderlingen slechts getuigenis van dit lijden zijn, waaraan de voorafbeeldende en heilbewerkende betekenis ten grondslag ligt van de hele brief; door deze prediking kunnen zij de gemeente bekwaam maken tot lijden en blijdschap in het lijden toedelen. Maar niet alleen de prediking van het woord van Christus' lijden, maar ook dat lijden, dat om zijn getrouwe

beroepswerkzaamheid over de apostel gekomen is, behoort ook tot een getuigen van Christus' lijden een opzettelijk indirecte aanwijzing, waardoor hij herinnert, hoe hij wel bevoegd is om zulke vermaningen aan de ouderlingen te geven en hoe ook zij verplicht zijn en zich daarvan met blijdschap bewust moeten zijn, dat zij hun getuigen van het lijden van Christus ook door werkelijk opvolgen daarvan moeten bezegelen, of die reeds geschied zij of niet.

Evenals nu Petrus de zekerheid heeft van het tegenwoordige lijden (Joh. 21: 18 v.), zo heeft ook hij de zekerheid van de toekomstige heerlijkheid, als hij schrijft "deelachtig de heerlijkheid, die geopenbaard zal worden"; dit ook moet de anderen sterken en vertroosten.

Zoals hij in vs. 2 en 3 van hen volgens de beide uitdrukkingen "medeouderling en getuige van het lijden van Christus", getrouwe uitoefening van hun roeping verlangt, zo stelt hij in vs. 4 hun ook, volgens deze derde uitdrukking de onverwelkelijke kroon van de eer voor ogen.

a) Weid volgens uw roeping als herder (Joh. 21: 15 vv. Hand. 20: 38 Efeze. 4: 11) de kudde van God, die onder u gesteld is, zover het u aangewezen gebied reikt, hebbende behoorlijk opzicht daarover, zoals het een opziener (Hoofdstuk 2: 25) betaamt, niet uit bedwang, maar gewillig (vgl. 1 Kor. 9: 17), b) noch om vuil gewin (Tit. 1: 7, 11. 1 Tim. 6: 5, maar met een volvaardig gemoed, met blijde en volkomen toewijding aan het werk, dat verricht moet worden (2 Kor. 12: 14).

Hand. 20: 28 b) 1 Tim. 3: 3

Noch als heerschappij voerend over het erfdeel van de Heere (of "het volk, dat aan u is opgedragen (MATTHEUS. 20: 25 vv. Luk. 22: 25 vv. 1 Kor. 3: 5. 2 Kor. 1: 24), maar als voorbeelden van de kudde geworden zijnde (Joh. 10: 4 Fil. 3: 17. 2 Thessalonicenzen. 3: 9. 1 Tim. 4: 12 Tit. 2: 7).

Alles samenvattend, wat tot inwendige en uitwendige goede leiding van een gemeente behoort en in een beeld, dat ook overigens in de Schrift, vooral in het Nieuwe Testament veelvuldig voorkomt, een beeld, waarin zowel de persoonlijke liefde tot de gemeente, als de getrouwe en zorgvuldige vervulling van de roeping, om alles tot haar welzijn in te richten, wordt op de voorgrond geplaatst, roept Petrus de ouderlingen een "weidt" toe. Dit behoeft dus niet tot het leren alleen beperkt te worden, toch is ook het feit, dat er ook niet-lerende ouderlingen waren (1 Tim. 5: 17) niet beslissend voor de betekenis van het presbyteriaat of het ambt van ouderling in het algemeen. Het presbyteriaat was de meest volledige verbinding van hetgeen wij nu gewoon zijn kerkregering te noemen, van de regerende werkzaamheid in het handhaven van de orde van de kerk en van de geestelijke werkzaamheid van de bediening van het woord en van de sacramenten en van de macht van de sleutels. Dat bij die omvang van de taak niet overal mannen werden gevonden, die deze in alle opzichten konden vervullen is natuurlijk. En juist het gebrek aan de leer- of redenaarsgave was te minder bedenkelijk of hinderlijk, omdat de gemeenten in haar midden hadden, die deze gave bezaten, zodat de ouderling alleen te waken had voor de juiste uitoefening daarvan. Naar deze Charismatische begaafdheid, die in de gemeenten aanwezig was (1 Kor. 12-14 moest in de eerste plaats de praktische bekwaamheid tot regeren bij het presbyteriaat in aanmerking komen en zo dit ambt meer een betekenis verkrijgen van regering van de kerk dan van bediening van het woord. Alhoewel de omstandigheden die eerste betekenis boven de tweede meer of minder op de voorgrond laten komen, zo was toch in de grond van de zaak de laatste niet meerder dan de eerste met het presbyteriaat in overeenkomst. Omdat nu op het "weid", waarmee de apostel zijn vermaning begint, een nadere bijzondere beschrijving van de werkzaamheid van de ware

herders niet onmiddellijk volgen kan, duidt hij met de woorden "hebbende opzicht daarover" de uitoefening van het presbyteriaat aan met een uitdrukking, die slechts algemeen de wijze van volvoering aangeeft en geeft dan in driedubbele leden te kennen, van welke gezindheid de ambtsbediening vrij moet zijn en waardoor zij moet worden gedragen, om een waar "dat is een werkelijk weiden te zijn." Opzien, acht geven (Hand. 20: 28) is de roeping van de oudsten; en dit moet niet plaats hebben "uit bedwang" d. i. als een bediening, die tegen de lust wordt waargenomen en alleen als een niet te ontgane last, als een voortgesleepte, moeilijke plicht, maar uit vrije en blijde drang van het hart: verder niet uit snode, onedele winzucht, d. i. om het uitzicht van door de gemeente ten minste gedeeltelijk te worden onderhouden, of zelfs door bedrieglijk bestuur van de verschillende bijdragen en goederen van de gemeente wezenlijk winst te trekken, maar met die gezindheid, waarin men uit zuivere liefde tot de zaak het zijn en zichzelf bereidwillig en met zelfopoffering geheel en al ten dienste stelt. Ten slotte ook niet zo, dat zij zich gedragen als heren van de gemeenten, maar zij moeten integendeel een werkelijke macht over deze daardoor verkrijgen, dat zij met hun voorbeeld voorgaan, vooral ook in geduldig dragen van onschuldig lijden.

Het leven moet bevelen, de tong overreden.

Een waar prediker mag niet zijn als een uurwerk, dat anders slaat dan het wijst; hij moet niet zijn als die vrouw, die bij dag haar kind zoogde en het in de slaap dood drukte; hij moet niet, die hij eerst gezoogd heeft met de onvervalste melk van de zuivere leer, later door goddeloze wandel ergeren, verworgen, dooddrukken. Een prediker moet zijn als Nicolaas Hausmann, van wie Luther getuigt: "wat wij prediken, beleeft hij."

Onze pastors, herders, hebben hun naam van het weiden: weid dan, als u er een bent met het hart, met de mond, met uw daden; weid met het gebed van het hart, met het woord van de mond, met het voorbeeld van het werk.

En als a) de overste Herder, Christus, verschenen zal zijn, aan wie u zelf, evenals de u aanbevolen kudde, onderworpen bent (Joh. 10: 12 vv. ; 21: 15 vv. Hebr. 13: 20), dan zult u de onverwelkelijke kroon van de heerlijkheid behalen (Dan. 12: 3 MATTHEUS. 24: 45 vv. ; 25:
2 Tim. 4: 8).

Jes. 40: 11 Ezechiël. 34: 23. 1 Petrus 2: 25 b) 1 Kor. 9: 25 Jak. 1: 12. 2 Petrus 1: 4

Dit is een belofte, die aan de gehele voorafgaande vermaning aangesloten is, maar zo, dat zij vooral haar aanleiding schijnt te hebben in de laatste wending, door de beloofde heerlijkheid; die Petrus in vs. 1 als zijn eigen hoop heeft voorgesteld, het tegendeel is van de zelfverheerlijking, die hun niet betaamt.

De ouderlingen, die deze troostwoorden van hun medeouderling Petrus het eerst hoorden, waren geroepen om voorbeelden te zijn van de kudde, vooral in het lijden om Christus wil; op Hem viel smaad en alle vervolging het eerst en het meest; welaan zo moesten zij door schande en dood heen zien op de erekroon, die zij reeds zagen vlechten! En deze troostvolle blik gunt en geeft de Heere aan al Zijn knechten, die hier door het jammerdal heengaan.

De uitdrukking "overste Herder" stelt Christus voor niet alleen als Degene, die de herders naast Hem in waarde overtreft, maar als Degene, die macht over hen heeft, in wiens naam en in wiens plaats de anderen hun herdersambt volvoeren, als Degene, wie de schapen zowel als de Herder eigen zijn, omdat Hij voor hen Zijn leven heeft gelaten, die daarom ook de herders

rekenschap moeten geven, van wie zij loon en straf voor hun ambtsbediening hebben te wachten.

Moeten de ouderlingen van hun zijde de plichten van hun ambt waarnemen en in geen opzicht zichzelf zoeken (vs. 2 v.), zo ook, u jongen (1 Tim. 5: 1)! wees de ouden onderdanig (Hebr. 13: 17. 1 Tim. 5: 17 a) En wees allen elkaar onderdanig (Efeze. 5: 21). Wees met de ootmoedigheid bekleed, opdat u niet het volle bezitten van de goddelijke genade verliest, want het is, zoals in Spr. 3: 34 volgens de Griekse vertaling van het Oude Testament staat (Jak. 4: 6): "God weerstaat de hovaardigen, maar de nederigen geeft Hij genade (Luk. 1: 51 v. MATTHEUS. 23: 12).

Rom. 12: 10 Filippenzen 2: 3

De opzieners van de gemeente werden volgens de algemene waarheid, dat de ouderen regeren moeten, de jongeren geregeerd moeten worden, uit de mannen van gevorderden leeftijd genomen. Zo kan de apostel aan een vermaning, die hij in het bijzonder tot degenen gericht heeft, die de gemeenten als oudsten in de ambtelijke zin van het woord besturen een andere laten volgen, waarmee hij zich tot zodanige gemeenteleden wendt, die jeugdiger zijn.

Deze jongen bekleden wel geen ambt, maar het zijn de jonge leden van de gemeente, de jeugdigen in het midden van haar. Deze moesten, zoals de plaats Hand. 5: 6 en 10 aanwijst, op grond van hun jeugdige leeftijd aan de opzieners in hun bedieningen de hand reiken, en zo moesten zij bereidwillig en gehoorzaam in alle soortgelijke werkzaamheden de ouderlingen hun werk verlichten. Daaraan wordt nu de vermaning, die in het algemeen geschiedt: "wees allen elkaar onderdanig" zeer gepast aangesloten. Evenals de jongen zonder bepaalde bediening te bekleden gewillig de ouderlingen hulp moesten verlenen, zo moeten ook alle leden van de gemeente, zonder van rechtswege gedwongen te zijn, door hun onderling gedrag die gezindheid tonen, volgens welke de een van zichzelf klein denkt tegenover de ander en dus in plaats van te verlangen dat men zich naar hem schikt, integendeel zich naar anderen richten, zich naar hun wijze van handelen, hun wensen en belangen richten. Petrus dringt deze aan met een plaats naar de Septuaginta uit de Spreuken van Salomo aangehaald, zoals dat ook Jakobus in zijn brief doet.

Trotsen tasten als het ware de eer van God aan, omdat zij voor zichzelf nemen wat voor God toekomt. Andere zonden vluchten voor God, maar de hoogmoed plaatst zich tegenover God; andere zonden drukken de mens ter neer, maar de trotsheid verheft zich tegen God. Zo worden dan de hoogmoedigen, die voortgaan de wapenen tegen Hem op te heffen, door Zijn sterke hand ter neer geslagen.

De genade is een stroom, die naar de dalen vloeit en ze allen vervult (Jes. 40: 4); de ootmoed is niet alleen een Christelijke deugd naast andere, maar het vat, dat alle Christelijke deugden te samen omvat.

Na de zucht: "wat zullen wij eten, wat zullen wij drinken" wordt ook de vraag: "waarmee zullen wij ons kleden" gedurig door velen herhaald; en niemand zal haar zeker op zichzelf berispelijk achten. Sinds aan de morgen van de Schepping het eerste kledingstuk door de hand van de schaamte gevlochten werd, wordt naast het voedsel de bedekking van het lichaam onder onze behoeften gerekend. Maar is de ziel niet meer dan het lichaam en zou de vermaning om met ootmoedigheid bekleed te zijn, die Petrus tot de eerste gelovigen richtte, voor iemand nodeloos zijn? De apostel denkt daarbij niet zozeer aan die ongeveinsde

nederigheid tegenover mensen, die ten allen tijde als een teken van echte grootheid beschouwd werd, maar aan die diepe ootmoed voor God, waarvoor de heidense zedenleer niet eenmaal een woord had, maar die door het Evangelie terecht als hoofdeis aan de schuldige zondaar niet alleen, maar ook aan de gelovige Christen gesteld wordt. Van die ootmoed wil hij, dat die zijn lezers zo innerlijk eigen, zo nauw verbonden met hun wijze van zien en zijn, zo vast met geheel hun in- en uitwendig leven verenigd zal wezen, als het kleed, dat wij dragen, behoort bij en tot onze hele persoon. Nauwelijks is het nodig te herinneren, hoezeer die vermaning door de ervaring van de apostels zelf wordt aangedrongen, die juist door hoogmoedig zelfvertrouwen tot de diepste val was gebracht. Maar hoeveel is er bovendien, waardoor de aanprijzing van de ootmoed, als het beste kleed voor de Christen, volkomen gewettigd mag heten! Dit kleed, het past een ieder van ons, om het even of wij acht geven op God, op onszelf, of op de eigenaardigheid van onze betrekking tot Hem. Of is God niet de Hoogheerlijke, de vlekkeloos Heilige de Kennen ook van het verborgene, voor Wie zelfs de engelen het aangezicht dekken? Wij, wat zijn we anders, dan zo nietige schepselen zo strafwaardige zondaren, zo bezoedelde Christenen, dat alle ijdele zelfverheffing ons slechts bespottelijk, nee, diep verachtelijk kan maken? Ja, voor zover wij werkelijk op geestelijk gebied iets zijn of iets deden, is het niet alleen aan die genade te danken, die zich ook aan het onwaardigste en geringste verheerlijkt? Nee, onder haar oog kunnen wij nooit anders dan in het kleed van de diepste ootmoed verschijnen en juist dat kleed, het dekt ons best tegen zoveel kou, als anders het hart maar al te gemakkelijk binnensluipt en dodelijk wordt voor de gezondheid en de kracht van ons geestelijk leven. Of hoe zou koude ondankbaarheid op de duur in een hart kunnen wonen, dat echt verstaat, hoe iedere weldaad een verbeurde zegen mag heten? Hoe zou koude liefdeloosheid ons de broeder doen minachten, als wij in onszelf niets dan de minste van de heiligen, de voornaamste van de zondaren zien? Hoe zou koude ijverloosheid voor Gods werk en dienst uit onze boezem niet wijken, zodra wij het verstaan, dat ons oneindig veel is vergeven, opdat wij te vuriger liefhebben? Tegen al die kou schut en dekt ons het ootmoedskleed, ja het siert ons meer dan een ander gewaad in mensen en engelen ogen. Al meteen doet de ootmoed ons in het koninkrijk van God het kleed van de eer ontvangen, want de nederigheid gaat vóór de eer en de ootmoedige wordt genade geschonken door Hem, die alle trotsheid weerstaat. Door God begenadigd, zal nu ook de ootmoedige in het beeld van de reinheid voor Zijn heilig aangezicht wandelen, want zoals hoogmoed de bron is van allerlei dwaasheid en zonde, zo zal daarentegen de waarachtige ootmoed gedurig weer tot heilbegerig geloof, het ootmoedig geloof tot Christelijke heiligmaking geleiden. Maar zo wordt dan ook eindelijk het hemels priesterkleed het deel van de verloste, die hier in ootmoedig schuldgevoel zijn kleren in het bloed van het Lam heeft gewassen. Wie kan dat alles indenken zonder de bede, dat de Heere zelf ons het sieraad schenkt van een ootmoedige geest, die zo kostelijk is in Zijn heilige ogen? Ach, al is ons het kleed van de ootmoed door Zijn genade niet vreemd, met hoeveel vlekken van verborgen hoogmoed vooral is het telkens weer bezoedeld voor God en hoe welkom moet ons gedurig weer de gelegenheid zijn om dat gescheurd en bevlekt gewaad als het ware te herstellen en te reinigen aan de voet van het kruis! Immers dat kleed, het mag nooit voor goed worden afgelegd, zolang wij dat van de sterfelijkheid dragen; geen vriendenhand mag het ons van de schouders rukken; geen geest van de tijd het ooit voor versleten en onbruikbaar verklaren. De ootmoedigheid zij veeleer ons dagelijks reiskleed, waarin wij wandelen aan de hand van onze Gods, als kleinwetende kinderen, als begenadigde zondaren. Zij wordt het huiskleed, waarin wij een stille, bescheidene, beminnelijke godsvrucht ten toon spreiden en ons licht laten schijnen voor de mensen, zonder ons eigen schijnsel te prijzen. Mocht zij tevens ons rouwkleed zijn in dagen van smart, waarin wij ons vernederen onder Gods kastijdende hand en ons doodskleed, wanneer eenmaal onze laatste sponde gespreid wordt! Zeker, daarboven kan eindelijk dat

kleed voor goed vaarwel gezegd worden. Maar dan wordt ook aan ons het woord van de belofte vervuld: "Zij zullen met Mij wandelen in witte kleren, omdat zij het waardig zijn."

Vs. 6-11. De apostel is van het lijden van de lezers (Hoofdstuk 4: 12 vv. overgegaan tot het juiste gedrag van deze volgens hun verhouding tot elkaar (Hoofdstuk 5: 1-5). Nu keert hij terug tot hun lijden, nadat hij de ootmoed als de ware geest van hun onderling gedrag heeft voorgesteld; hij laat het licht van het aangehaalde woord van de Schrift ook in deze duisternis van hun lijden vallen. Ook tegenover God is de ootmoed, die zich met opoffering van alle eigen wensen en willen vol vreugde aan de voeten legt, de weg, om op de juiste tijd tot de door Hem bereide verhoging te komen (vs. 6). Voor het treurige heden en de duistere toekomst zal dit hun steun zijn, dat zij al hun bekommernissen op Hem wentelen, zoals Hij ook werkelijk voor hen zorgt (vs. 7). Terwijl zij zo zonder zorgen kunnen zijn, moeten zij daarentegen nuchter en wakend zijn, want het is een ontzettende en gevaarlijke vijand, die hen tot zijn buit wil maken (vs. 8). Tegenover deze hebben zij echter dit alleen te doen, dat zij vast in het geloof hem weerstaan en in de geest met hun broeders, over wie hetzelfde lijden in deze wereld komt, zich innig aaneensluiten. Alles, wat zij overigens nodig hebben tot onderhouding en bewaring, zal de God aller genade, die hen geroepen heeft tot Zijn eeuwige heerlijkheid in Christus Jezus hun wel overvloedig toedelen en van hen Zichzelf eer bereiden in alle eeuwigheid (vs. 9-11).

EPISTEL OP DE DERDE ZONDAG NA TRINITATIS

Het Evangelie van deze Zondag handelt over verloren schaap en penning. Men ziet de goede Herder heengaan over de aarde en tegenover de wereld en haar vorst in hun eigen gebied het verloren eigendom zoeken. Terzijde van dit wonderschoon Evangelie staat het epistel, volgens welken men niet de goede Herder, maar wel de vorst van de wereld, de duivel, briesend ziet rondgaan op het gebied van de goede herder en zoeken wie hij zou mogen verslinden. De goede Herder en de wolf, die de kudde verslindt in twee teksten twee paralellen die nooit samenkomen, maar wel elkaar met kracht zouden bestrijden. Tegenover elkaar geplaatst vinden wij dus in de beide teksten van de dag twee personen en hun werk, die van de gemeente van Christus, hoewel om geheel verschillende redenen, nooit uit de gedachte mogen gaan: de beste vriend en de grootste vijand van de zielen moeten altijd voor de ogen en in de gedachten van Jezus’ leden zijn; het is een ongeluk en een grote schade als een van beiden wordt voorbijgezien, die ook.

De Christen onder het kruis: 1) hij verootmoedigt zich onder Gods machtige hand, die hem het kruis oplegt; 2) hij werpt op de Vader in de hemel al zijn zorgen die hij over dat kruis heeft; 3) hij wapent zich tegen de tegenstander, die hem het kruis ten verderve wil doen worden; 3) hij verheugt zich in de eeuwige heerlijkheid, die voor hem na het dragen van het kruis is weggelegd.

De lof van de ootmoed: hij vormt ons: 1) tegenover God tot vrome kinderen; 2) tegenover de duivel tot sterke helden, 3) in de wereld tot tevreden pelgrims, 4) voor de hemel tot waardige burgers.

De machtige hand van God: 1) zij maakt ons tot niets, 2) opdat wij de vijand tot niets maken.

De krachtige hand van God: 1) zij verhoogt de ootmoedigen, 2) zij wentelt de steen van zorgen van het hart, 3) zij stopt de muil van de leeuw, 4) zij brengt alles tot een heerlijk einde.

De ootmoedigen geeft God genade, want 1) hun last wordt licht,
hun geest wordt helder, 3) hun kracht wordt sterk, 4) hun overwinning wordt volkomen.

Twee van de allergevaarlijkste verzoekingen van onze tegenstander: 1) welke die zijn? hoogmoed en wantrouwen tegen God, 2) hoe men ze moet verslaan? daardoor dat men juist het tegendeel doet, vasthoudt aan de ootmoed en aanhoudt met vertrouwen.

De menselijke bestrijdingen in het licht van Gods woord: 1) de verzoekingen van boven lijden, 2) de verzoekingen van binnen zorgen, 3) de verzoekingen van beneden onze tegenstander, de duivel.

a) Verneder u dan naar hetgeen ik u aan het einde van het vorige vers gezegd heb ook over het lijden, dat u treft, onder de krachtige hand van God, die u dat oplegt en daardoor in een toestand brengt van moeite en druk, opdat Hij u verhoogt te Zijner tijd, ten tijde, door Hem voor die verhoging bestemd (Jak. 4: 7 en 10 Job 22: 29. 2 Thessalonicenzen. 1: 10).

Spr. 29: 23 MATTHEUS. 23: 12 Luk. 14: 11 Jak. 4: 10

Van de vermaning tegenover de naaste gaat de apostel over tot die om tegenover God ootmoedig te zijn. Tegenover God openbaart zich de ootmoed daarin, dat men zich gewillig onderwerpt aan hetgeen Hij bepaalt. Men buigt zich onder Zijn hand en hoe dwaas het zou zijn, dit niet te doen, geeft de apostel daardoor te kennen, dat hij door de bijvoeging "krachtig" herinnert aan de majesteit van God, waartegen geen tegenstreven baat. Die zich daarentegen onder deze buigt, die zal Hij als het tijd is, uit de geringheid, waarin deze hem houdt, oprichten en hoog opheffen, zeker niet voordat de heerlijkheid geopenbaard wordt, waarmee de apostel zichzelf vertroost (vs. 1 en 10).

De uitdrukking "de krachtige hand van God" herinnert aan hetgeen in Hoofdstuk 4: 17 1Pe gezegd is over het oordeel van God aan Zijn huis.

"Te Zijner tijd", ten tijde als Hij het naar Zijn wijsheid het beste vindt, zal God de ootmoedigen verhogen, doordat Hij hen tot verheerlijking leidt, hetzij reeds op deze aarde of eerst aan het einde; en Zijn tijd is altijd de juiste, al richt zich Zijn uurwerk ook niet naar dat van de mensen.

Evenals een goudsmid wel weet, wanneer hij het goud uit het vuur moet nemen, zo weet God ook Zijn tijd en uur, wanneer Hij ons moet helpen. Wacht daarom op de Heere (Ps. 27: 14), wees getroost en onvervaard, ja, wacht op de Heere.

a) Werp al uw bekommernis op Hem, die tengevolge van de noden en gevaren, waardoor u omringd bent, in u opkomt. U mag dat doen, b) want Hij zorgt voor u zoals Hij zelf in Ps. 55: 23 toegezegd heeft (MATTHEUS. 6: 25 v. Fil. 4: 6).

Luk. 12: 22. 1 Tim. 6: 8 b) 1 Kor. 9: 9 Hebr. 13: 5

Bekommernis is hier niet zozeer de bezorgdheid voor iets, maar dat wat de bekommernis teweeg brengt; want de mening is niet, dat de mens Zijn zorgen, maar dat wat hem zorg veroorzaakt, aan God moet overgeven. Omdat God reeds zelf en vanzelf, dus zonder ons toedoen, aan ons denkt, daarom moeten wij alles wat ons zorg verwekt, in plaats van het ons gemoed te laten bezwaren. Op Hem werpen, dat Hij het draagt; anders komt het ook tot geen

waar buigen onder Zijn hand, omdat ons de zorg onrustig maakt, waar wij moesten stilhouden. Hij zal zorg dragen, dat wij geen schade lijden onder hetgeen Hij over ons beschikt.

De zorgen, die de Christenen, aan wie de apostel schrijft, toenmaals hadden, hadden op andere dingen betrekking dan op het levensonderhoud, die gewoonlijk van alle de meest gewone en algemene zijn. Zij betroffen de haat van de wereld, de grote moeilijkheden, om in de wereld staande te blijven en onder voortdurende zware verzoekingen de Heere getrouw te zijn, de toenemende hitte van de vervolging, de hete strijd van de pelgrims van Jezus en de gelukkige uitkomst. Wij zijn maar al te zeer geneigd ons aan de zorgen over te geven, die breed uit te meten, te zuchten en te wenen en onder de last te versagen, ja onder het ijzeren kruis wanhopig te worden, dat Gods zegenende hand ons oplegt. Tegenover dat alles moet men het kruis op zich nemen en de zorgen op de Heere werpen, zijn leed terzijde stellen en blijdschap in God hebben onder alle moeilijke omstandigheden.

Drie zaken beginnende met een Z heeft God zich voorbehouden: zorgen, zegenen, zalig maken; laat ons daarom God de eer geven en zeggen: wijk u duistere zorgen; want voor heden en morgen zorgt een ander; laat mij met vrede; Hem heb ik het opgedragen, die het beter kan.

De gelovigen klimmen met Abraham dagelijks op de berg Moria, terwijl zij het woord van Abraham tot hun woord maken (Gen. 22: 8): "De Heere zal het voorzien", op de berg zal het de Heere voorzien, namelijk op die berg van de goddelijke voorzienigheid, van waar de hulp komt (Ps. 121: 1 v.).

Willen wij verhoogd worden op wettige wijze, te bekwamer tijd, op de tijd van God, dan moeten wij beginnen met ons onder de krachtige hand van God te vernederen, door namelijk Hem de eer te geven, onze toekomst Hem toe te vertrouwen, ons lot in Zijn hand te stellen, in één woord al onze bekommernis op Hem te werpen. Werp al uw bekommernis op Hem." Gel. Daar is in onze vertaling een fijnheid van de oorspronkelijke tekst verloren gegaan, die toch eerst het juiste verstand geeft van de zin van de apostolische vermaning: "verneder u." Daar wordt namelijk geen nieuwe vermaning toegevoegd in het zevende vers, maar de wijze, hoe wij ons te vernederen hebben, wordt hier voorgesteld. Wij moeten zo vertalen: verneder u dan onder de krachtige hand van God, opdat Hij u verhoogt te Zijner tijd, al uw bekommernis op Hem werpend, zie, daarin bestaat de juiste, voor God welbehaaglijke vernedering: niet dat wij ons wegwerpen, iets prijs geven van hetgeen wij verwachten, verlangen en waaraan ons hart behoefte heeft, maar dat we het voor God overgeven en van Hem de vervulling van onze wensen, de bevrediging van onze behoeften verwachten. Kunnen wij dit? Is de krachtige hand van God, waar zij over ons komt in zo vele bezoekingen, gerichten van Zijn rechtvaardigheid, kastijdingen van Zijn heilige tucht, is zij niet te verpletterend voor ons, dan dat wij onder die krachtige hand nog iets anders zouden kunnen dan sidderen, onze nietigheid voelen en uit vrees ons overgeven? Hoe kunnen wij vertrouwen stellen in Hem, die ons straft of kastijdt hoe kunnen wij het vertrouwen stellen in Hem, die ons vrees inboezemt? Gel., wij vinden een antwoord op deze vraag in het motief, waarmee de apostel de weg van de verootmoediging, waartoe Hij ons opwekt, aandringt, namelijk in deze woorden (want ook hier is onze vertaling beneden de kracht van de oorspronkelijke tekst gebleven); want u gaat Hem ter harte." Verneder u onder de krachtige hand van God, opdat Hij u verhoogt te Zijner tijd, al uw bekommernis op Hem werpend, want u gaat Hem ter harte." Ziedaar dan een apostolische vermaning in haar geheel: een schoon geheel; een vermaning, waarin de gehele kracht van het Evangelie ligt; een vermaning, die louter troost, een troostwoord, dat louter vermaning is. Werp al uw bekommernis op Hem, want u gaat Hem ter harte." Dit is de ware wijze om u te vernederen, u, die de krachtige hand van God over u voelt. Bekommernis heeft u, bekommernis over veel, over uzelf, over vaderland en kerk, over de menselijke maatschappij en de toekomst van de mensheid. Bekommernis, steeds meer, naarmate uw hart ruimer is;

bekommernis, weinig en eindelijk volstrekt niet, naarmate u in het stof verzinkt, uw hogere natuur verkracht, uw menselijke roeping prijs geeft en blind en doof en gevoelloos wordt voor al wat buiten de kring ligt van hetgeen u uw belang noemt en dat eigenlijk niets anders is dan de begeerlijkheid van het vlees en de streling van uw zinnen, het behoud van het lichaam dat sterft. Zie, daar is wel niemand, die onder de krachtige hand van God, die over ons is, geheel gevoelloos kan blijven, daartoe is God over alle mensen te genadig en te barmhartig. Niemand kan zich zo hermetisch afsluiten tegen invloeden van buiten, dat het kermen van de lijdende mensheid niet wel eens tot zijn oren doordringt; niemand kan een verbond sluiten met de dood en met het dodenrijk een voorzichtig verdrag, dat de overvloeiende gesel niet ook hem aanraakt; de toevlucht van de leugen is een valse toevlucht en onder de valsheid is het kwaad zich te verbergen (Jes. 28: 15). Zorg en kommer zij klimmen uw vensters in, zij begeren uw hart en u, zorgelozen en lichtzinnigen en menige legerstede van spotters kan in deze dagen getuigen van de waarheid van het woord: de goddelozen hebben geen vrede. Dit is de trouwe God en Zijn ontferming over zondaren. Hij breekt hun hoogheid af met eigen handen en doet hen sidderen op hun leger in de nacht. Welnu, hoort u die wekstem van uw Gods, die u roept, hoor naar deze: Verneder u onder de krachtige hand van God, opdat Hij u verhoogt te Zijner tijd? Hoort u haar? U kunt uw oren sluiten, want God dringt Zijn weldadigheden niet op, Hij wil dat u ze ontvangt en aanneemt. Twee wegen openen zich. De een is deze; u verzet u tegen de krachtige hand van God; u wilt die afslaan, wellicht onder de schijn van ootmoed, wellicht daardoor dat u zich God als een harde en willekeurige despoot voorstelt, die zich door kerkdienst en eigenwillige werken van uw gerechtigheid zal laten bewegen uw wil te doen, maar het meest voorzeker, zij het in godsdienstige of ongodsdienstige vorm, daardoor dat u uw hart sluit, slechts op u zelf ziet, van lijden niet wilt horen, het lijden niet wilt zien en uzelf en anderen probeert wijs te maken, dat er geen lijden is, dat het althans zo groot niet is, dat de geruchten overdreven, de gevaren grotendeels denkbeeldig zijn en dat men ze nog het meest voorkomt door verstrooiing te zoeken en zoveel te genieten als men maar kan. Welnu, u onderdrukt de bekommernis; u werpt die bekommernis niet op God, maar tracht haar te smoren in uw binnenste. IJdel pogen! Zij zal weer opkomen en dan, zult u ze nog op God kunnen werpen? U snijdt uzelf de weg af van de verhoging, omdat u zich niet wilt vernederen. Voor u, als er degenen zijn onder mijn hoorders hetgeen niet onmogelijk is op deze dag voor u heb ik geen troostwoord. Het troostwoord ligt in de vermaning zelf; als u de laatste versmaadt, u kunt ook het eerste niet verstaan. Als u zich niet wilt vernederen onder de krachtige hand van God, u heeft geen deel aan de belofte van verhoging en u kent de kracht niet, die in die vernedering ligt, de kracht van al uw bekommernis op de almachtige God te werpen, die u ter harte gaat. Dit is de andere weg, die zich opent en die ik u aanprijs, de enige, die tot verhoging leidt; uw hart niet te sluiten, uw bekommernis wel te voelen, onder de krachtige hand van God uw hart te laten verbrijzelen en dan dat verbrijzelde hart ter genezing aan te bieden aan Hem, die het verbrijzelde. Ja, dit is een zekere weg, een weg, die onfeilbaar tot verhoging leidt. Die krachtige hand toch, wiens hand is zij? Wie is de God, die u slaat? Een God, die u ter harte gaat. Die krachtige hand is in dienst van een vaderlijk hart. Zij wordt bewogen door ontfermende liefde. Zij slaat om te helen, zij vernedert om de verhogen. Werp dan al uw bekommernis op Hem, dit vertrouwen is de dienst, die Hij eist, die vernedering alleen is Hem welgevallig en wordt gevolgd door verhoging.

Het is een gezegende weg tot stilling van de smart, wanneer wij kunnen gevoelen: Hij zorgt voor mij. Christen! doe uw godsdienst geen oneer aan door altijd een droef gelaat te tonen;

kom, werp uw bekommernis op uw Heer. U wankelt onder een last, die uw Vader niet zou voelen. Hetgeen u een pak schijnt om onder te bezwijken, zou voor Hem slechts zijn als een stofje aan de weegschaal. Niets is zoeter dan dat wij

Voor de toekomst willig blind, Stil zijn als het gespeende kind.

O kind van de smart, wees geduldiger; God heeft u in Zijn voorzienigheid niet voorbijgezien. Hij, die de vogels voedt, zal u ook geven wat u nodig heeft. Zit niet in wanhoop ter neer; hoop slechts, hoop altijd. Doe aan de wapens van het geloof tegen een zee van moeite en uw tegenstand zal weldra een einde aan uw kommer maken. Een is er, die voor u zorgt. Zijn oog is op u geslagen. Zijn hart klopt met medelijden voor uw leed en Zijn almachtige hand zal u nog de nodige hulp aanbrengen. De donkerste wolk zal zich oplossen in stromen van genade. De dikste duisternis zal tegen de ochtendstond verdwijnen. Hij zal, wanneer u een van de Zijnen bent, uw wonden verbinden en uw gebroken hart helen. Twijfel niet aan Zijn genade, nu u in beproeving bent, maar geloof dat Hij u evenzeer lief heeft in tijden van smart als in tijden van geluk. Wat een helder en kalm leven zou u leiden, wilde u zich geheel verlaten op de God van de voorzienigheid. Met een beetje olie in de kruik en een handvol meel in het vat, doorleefde Elia de hongersnood en u zult hetzelfde doen. Als God voor u zorgt, waarom hoeft u dan ook te zorgen? Kunt u Hem voor uw ziel en niet voor uw lichaam vertrouwen? Hij weigerde nooit uw lasten te dragen, Hij bezweek nooit onder hun zwaarte. Kom dan, ziel! eindig met uw droevig zorgen en laat al uw noden over in de hand van een genadig God.

Wees, in plaats van met zorgen u het hart te bezwaren, nuchter en waak (Hoofdstuk 1: 13;
8. 1 Thessalonicenzen. 5: 6), dat is zonder twijfel nodig; a) want uw tegenpartij, de duivel (Efeze. 6: 12 vv.), gaat in hetgeen u overkomt om als een briesende leeuw, die op door uitgaat (Ps. 104: 21), zoekende wie hij zou mogen verslinden, bij wie het hem mocht gelukken, hem van Christus af te trekken en voor zich en zijn rijk te winnen.

Job 1: 7 Luk. 22: 31

a) Die weerstaat, vast zijnde in het geloof (Jak. 4: 7 v. Kol. 2: 7), wetend (Hoofdstuk 1: 18;
9), dat hetzelfde lijden, het lijden van dezelfde aard en omvang aan uw broederschap, die in de ongelovige, vijandige wereld is, als een raadsbesluit van God volbracht wordt. Die wereld, die in het boze ligt, kan toch niet anders dan de discipelen van Christus haten en vervolgen (1 Joh. 3: 13 vv. 5: 19).

Efeze. 4: 27

Het eerste, waartoe de apostel vermaant, was dit, dat de Christenen zich vol ootmoed en vertrouwen buigen onder de hand van God, om gewillig en blijmoedig te dragen wat hun is opgelegd. Het tweede is, dat zij tegen de satan op hun hoede moeten zijn en die tegenstand bieden, door het lijden, dat hij hun verwekt, niet op een dwaalspoor laten brengen. Nuchter, waakzaam te zijn, is tegenover deze aan de ene zijde nodig, aan de andere vast te staan in het geloof. De uitdrukking "tegenpartij" stelt de duivel voor als de op aarde dreigende vijand van de gelovigen. En nu vergelijkt de apostel deze tegenpartij van de Christenen met een leeuw, brullend van honger en begeerte naar buit. Evenals diens brullen de dieren doet sidderen, die vrezen moeten zijn buit te worden, zo bedreigt de duivel de Christenen met de van hem uitgaande schrik. Het was toch openlijke vijandschap in de dienst van de satan, die hen met geweld van Christus afvallig wilde maken. Toch is dit slechts een bijkomend punt van vergelijking, het voornaamste geven de woorden "zoekend wie hij zou mogen verslinden."

Hiermee wordt gezegd, waarop de duivel uitgaat hij loert erop, wie hij uit de kudde van God zou kunnen uithalen en tot zijn eigendom zou kunnen maken. Dan moet weerstand worden geboden aan zijn aanval, die diegenen aangaat, die om hun Christenstaat moeten lijden en welke vreselijk is, als de aanval van een leeuw op een dier van de kudde en om dat met goed gevolg te kunnen doen, moeten zij vast zijn in geloof; geloof maakt sterk tot een zegerijke tegenstand, maar alleen hem, die vaststaat in het geloof.

Wat de verzoeker aangrijpt, is eigenlijk altijd het geloof; maar in het geloof ligt ook de overwinning over de satan, omdat het geloof ons met Christus, de leeuw uit de stam van Juda, die overwonnen heeft, verenigt. Door het geloof wordt de duivel verjaagd, evenals de leeuw door het vuur.

De Christenen, aan wie onze brief gericht is, bevonden zich in veel lijden, in moeilijke omstandigheden en stonden in het geloof, dat hun iets vreemds overkwam (Hoofdstuk 4: 12), dat zij de enigen waren, die om Christus' wil de vervolgingen van de wereld moesten ondervinden. Die mening was een zeer gevaarlijke waan, de tegenpartij had hun dat wijs gemaakt, hij had de strik om hem geworpen, om hen tot zwaarmoedige gedachten te brengen en hen door die zwaarmoedigheid van hun geloof te beroven. Daarom schrijft de apostel, "wetend, dat hetzelfde lijden aan uw broederschap, die in de wereld is, volbracht wordt."

Leer dit woord van Petrus goed begrijpen, dat u niet denkt, dat u alleen zulke ontzettend zware bestrijding en aanvallen van de satan moet verduren, maar dat uw broeders, niet alleen die dood zijn en die ook u een goed voorbeeld hebben gegeven, maar ook zij, die met u leven in de wereld, zulke verschrikkingen hebben geleden en lijden. Zij hebben met dezelfde vijand van Christus en de gehele Christenheid te doen, zodat u vrolijk mag roemen en zeggen: "God zij geloofd, ik ben het niet alleen, die lijd, maar met mij al de menigte van Christenen op aarde, mijn geliefde broeders en zusters, tot op de jongste dag".

De gemeenschap van het lijden, die wij met al onze broeders hebben en van de strijd, waarin zij niet minder dan wij zijn, toont ons wel de grootte en macht aan van de gruwelijke vijand, waarmee wij te doen hebben, maar ook de grootheid van het leger, dat de Heere tegenover hem in de strijd brengt, waarmee Hij ook zelf is, dat hij nooit kan verlaten, aan welks hoofd Hij zelf staat. Onze beide verzen maakten in de oude kerk het dagelijks woord uit, waarmee men bij het laatste avondgebed van elkaar pleegde te gaan.

De God nu aller genade (vgl. 1 Thessalonicenzen. 5: 23 v.), die ons geroepen heeft tot Zijn eeuwige heerlijkheid in Christus Jezus (1 Thessalonicenzen. 2: 12. 2 Tim. 2: 10, is zo getrouw, dat Hij het goede werk, dat Hij in ons heeft begonnen, ook volbrengen zal tot de dag van Christus (1 Kor. 1: 9 Fil. 1: 6). Dat zal Hij ons doen ondervinden, nadat wij a) een tijdje geleden zullen hebben (Hoofdstuk 1: 6). Deze getrouwe God volmaakt (1 Thessalonicenzen. 10 Hebr. 13: 21), bevestigt (1 Thessalonicenzen. 3: 13. 2 Thessalonicenzen. 3: 3 versterkt tot krachtig weerstaan van de duivel, (vs. 9) en grondvest jullie (Kol. 1: 23 Efeze. 3: 17).

Hebr. 10: 37

Tot hiertoe heeft de apostel de lezers vermaand tot een gedrag, dat van hen moet worden gevraagd tot bewaring en volmaking van hun zaligheid; nu sluit hij met de troostvolle verzekering van Gods zegen, waardoor hun dat mogelijk zal worden gemaakt. Daarom staat ook dadelijk tegenover de aangesprokenen "de God aller genade", terwijl het "nu" de nadruk heeft: u van uw zijde heeft dat te doen, maar God zal van Zijn zijde u daartoe bekrachtigen.

Er is hier dus geen sprake meer van een eisen, maar van een genadig welbehagen van God om zelfs in neerbuigende goedertierenheid de hulp te lenen tot verwezenlijking van Zijn eis. Daarom wordt Hij "de God aller genade" genoemd, als de God, wie het werkelijk te doen is om genade te bewijzen. Volgens de eerste, de grond leggende genade ter rechtvaardiging en wedergeboorte is het in alle opzichten in alle verschillende omstandigheden en ondervindingen, waarin dit door genade verwoeste leven verder komt, overal en altijd de genade van God, die teweeg brengt en geschieden laat en helpt bewerken, wat tot volmaking van de zaligheid gevorderd wordt. Met het "aller genade" wijst dus Petrus weer terug op de gedachte, dat ook het lijden niet als teken van goddelijk misnoegen, maar van Zijn genade moet worden beschouwd, die ons juist door haar tot volkomenheid leidt.

God heeft hen door het Evangelie geroepen niet tot het kruis, maar tot de kroon, niet tot het lijden in deze tijd, maar tot Zijn eeuwige heerlijkheid. Als nu het "een tijdje lijden" zijn oorzaak daarin heeft, dat Hij hen geroepen heeft, dan is het toch alleen daarom het geval, omdat Hij degenen, die Hij roept, van de wereld afzondert en deze hen nu als afvalligen haat en vervolgt, maar als de roeping ook noodwendig tot zo’n lijden moet voeren, dan is dat toch slechts het doorgangspunt en niet doel van de roeping.

Deze God aller genade, zo vertroost Petrus zijn lezers, zal hen volmaken, d. i. al hun gebreken goed maken en hen volkomen doen worden in kennis, liefde, geduld en hoop, zodat zij door de bestrijdingen van deze tijd tot het doel zullen kunnen komen. Hij zal hen bevestigen, d. i. steunen, hen niet in moeilijke omstandigheden of in gevoel van eigen grote zwakheid en verlatenheid laten ineen zinken, maar zal hun zo’n vastheid geven, dat niets hen aan het wankelen zal kunnen brengen. Hij zal hen versterken, d. i. inwendig en uitwendig met de kracht toerusten, die zij nodig hebben om op de weg tot hun doel al hun vijanden neer te werpen en te overwinnen en Hij zal hen funderen, d. i. door woord en sacrament steeds meer wortel doen schieten in de juiste grond, die niet wankelt en wijkt, steeds meer invoegen in de hoeksteen Jezus Christus, zodat door hen in gemeenschap met de broeders het gehele gebouw opgroeit tot een heilige tempel in de Heere, tot een woonstede van God in de Geest.

U heeft de regenboog aanschouwd, als hij de vlakte omspant, prachtig zijn zijn kleuren en van zeldzame schoonheid zijn schakeringen. Hij is schoon, maar helaas hij verdwijnt weldra en zie, hij is niet meer. De heldere kleuren wijken voor luchtige wolken en de lucht is niet langer met hemelse tinten geverfd. Hij is niet blijvend. Maar hoe zou dat ook mogelijk zijn? Hoe kan een heerlijk verschijnsel, door kortstondige zonnestralen en voorbijgaande regendruppels veroorzaakt, voortduren? De liefelijkheid van het Christelijk karakter mag de regenboog in zijn voorbijgaande schoonheid niet gelijken, maar moet integendeel bevestigd, vast en blijvend zijn. Gelovige, zie toe, dat elke goede eigenschap, die u mag bezitten, blijvend is. Dat uw karakter geen schrift op zand is, maar een opschrift op de rots! Dat uw geloof niet is een werk van de verbeelding, zonder grond, maar dat het van zulke grondstof gebouwd wordt, die in staat is om dat vreselijke vuur te doorstaan, dat het hout, hooi en de stoppels van huichelaars verbranden zal. Dat u in de liefde geworteld en gegrond mag zijn. Dat uw overtuigingen diep, uw liefde vurig, uw wensen ernstig mogen zijn. Dat uw gehele leven zo vast en bevestigd is, dat noch de winden van de hel, noch de stormen van de aarde u ooit zullen kunnen doen te bewegen. Maar merk op, hoe die zegen, van in het geloof bevestigd te zijn, verkregen wordt. De woorden van de apostel wijzen ons op het lijden, als het middel daartoe gebezigd. Nadat u een tijdje geleden zult hebben. Wij hoeven niet te verwachten diepe wortels te zullen schieten, als geen ruwe stormen over ons hoofd gaan. Deze oude knoesten aan de wortel, aan de eik en die vreemde krommingen van de takken spreken ons allen van de vele stormen, die daarover heen zijn gegaan en tonen ook de diepten aan, waarin

hij zijn wortels geschoten heeft. Evenzo wordt de Christen sterk en vast geworteld door al de beproevingen en stormen van het leven. Schrik dus niet terug voor de stormen van de smart, maar zoek troost in het geloof, dat God door hun harde tuchtroede bezig is, aan u die zegen te vervullen.

Hem zij de heerlijkheid en de kracht in alle eeuwigheid (Hoofdstuk 4: 11)! Amen.

Dat is het lofoffer, dat wij voor God moeten offeren; want omdat Hij het alles doet, onze zaligheid begint en voleindigt, ons Zijn lieve Zoon gaf zonder onze verdiensten, Hem voor onze zonde liet sterven, ons de Heilige Geest zendt, die ons sterkt en vertroost door ons gehele leven heen, ons bij de ware leer bewaart enz., zo is met recht de ere en de lof voor Hem, van wie de daad en de kracht is.

Zoals wij het "Onze Vader" besluiten met verheerlijking en de verhoring van onze bede als kinderen vertrouwen van Hem, van wie het koninkrijk en de kracht en de heerlijkheid is in alle eeuwigheid, zo noemt ook Petrus de God aller genade, van wie hij zijn broeders zoveel troostvols kan beloven. Zo’n lof is het begin van een loflied, dat in eeuwigheid zal weerklinken uit de mond van de zaligen tot verheerlijking van Gods macht, die hen gelukkig tot daartoe heeft gebracht.

Als de apostel de drang van zijn hart had kunnen volgen, hij zou veel uitvoeriger geschreven hebben. Toch sluit hij hier zijn brief. Hij zendt toch hun getrouwe broeder Silvanus met deze tot hen en die kan hen verder vermanen, als zij maar vertrouwen in hem stellen en dat zij onvoorwaardelijk vertrouwen kunnen op hem en in het algemeen op de heerlijke staat, waartoe zij door hun leermeesters zijn gekomen, verzekert Petrus hun nog uitdrukkelijk en geeft hij bovendien nog indirect te kennen door de groeten, die hij van degenen, die bij hem zijn, overbrengt. Vervolgens vraagt hij dat zij elkaar wederkerig groeten met de kus van de liefde en besluit daarmee zijn zegenwens.

Door Silvanus, die u een getrouw broeder is, de bode of overbrenger van de brief (Hand. 23), die zich een waar dienaar van Christus en betrouwbaar huisverzorger van Gods verborgenheid betoond heeft (1 Kor. 4: 1 vv.), zo ik acht, heb ik in deze brief (Filemon 1: 21) met weinige woorden geschreven, in vergelijking met hetgeen ik had kunnen schrijven, als ik mij niet had moeten bekorten (Hebr. 13: 22). Ik heb dat gedaan, vermanend en betuigend, dat deze is de waarachtige genade van God, waarin u staat ("1Pe 1: 1" en "1Pe 1: 12" en "1Pe 1: 25.

Met de woorden "zo ik acht", wil de apostel het oordeel, over Silvanus uitgesproken, niet voorstellen als alleen een mening van zijn zijde, die mogelijk niet overeenstemde met de toestand van de zaak (vgl. het "wij besluiten", het "daarvoor houden" "bij gelijkenis" in Rom. 28; 8: 18. maar uitdrukken, dat er voor dit oordeel goede grond bestaat (en, in zoverre Silvanus naast Paulus de voornaamste leraar van die gemeenten geweest is, waaraan hij schrijft, ook daardoor betuigen, dat, zoals hij dadelijk verder zegt, het de ware genade van God is, waarin zij staan). Het doel van zijn brief stelt hij voor als tweeledig: Hij wil hen vermanen en hij wil hun voorhouden, dat hun staat de ware is. Beide hangen nauw met elkaar samen, want kan hij hun betuigen, dat het de ware genade van God is, waarin zij staan, dan volgt nu ook, dat hij hen mag vermanen, deze genade te bevestigen. Zo’n vermaning was daarom nodig, omdat voor hen twijfelachtig was geworden, of de genade door de prediking van Paulus hun aangeboden, de ware was."Een weinig", zegt Petrus, heb ik geschreven. Wat hij gezegd heeft, is niet overeenkomend met de drang van zijn apostolische liefde en zorg. Het

doel, dat hij zich heeft voorgesteld, schijnt nog wat meer te verlangen, maar hij moet zich beperken en dan moeten de lezers het weinige des te nauwgezetter in acht nemen, maar het ook door Silvanus, die hij als hun getrouwe broeder heeft voorgesteld en die daarom hun vol vertrouwen verdient, het geschrevene door mondelinge voordracht laten aanvullen (vgl. 1 Kor. 4: 17).

U groet de mede-uitverkorene (Hoofdstuk 1: 1) gemeente, die in Babylon is, waar ik mij nu bevind en Markus (vgl. bij Mark. 16: 1 en het slotwoord op Markus' evangelie), mijn geestelijke zoon (1 Tim. 1: 2 Tit. 1: 4).

"De mede-uitverkorene te Babylon" dat is een groet uit het midden van de broeders in de wereld, waarover volgens vs. 9 hetzelfde lijden is gekomen. Petrus noemt Markus "zijn zoon" in de eerste plaats, omdat hij hem geteeld heeft door het Evangelie (1 Kor. 4: 15), want Markus was toch een kind van dat gezegend huis, dat van de gemeente te Jeruzalem ten herberg diende (Hand. 12: 12); vervolgens ook, omdat hij in hem zo'n trouwe helper had, als een vader in zijn zoon (vgl. Fil. 2: 22).

Was de gemeente te Babylonië voornamelijk een Joods-Christelijke en stond Markus als helper van Petrus deze hele tijd sinds het voorval in Hand. 15: 37 vv. in dienst van de zending onder de Joden, dan zijn ook deze groeten een getuigenis, dat de Joods-Christelijke gemeenten met hun apostelen en dienaars zich in Christus geheel één weten met de Christelijke gemeenten uit de heidenen en hun apostelen en dienaren. 1Pe 2: 25.

Groet elkaar met een kus van de liefde (Rom. 16: 16. 1 Kor. 16: 20. 2 Kor. 13: 12. 1 Thessalonicenzen. 5: 26). Vrede zij u allen, die in Christus Jezus bent (Efeze. 6: 23. 3 Joh. 1: 15 ! Amen.

De apostel roept de lezers op, om als ten teken van de door hem gewenste ontvangst van de brief elkaar te groeten met de kus, waarin zij aan de ene zijde de liefde, van welke uitdrukking de brief is, de liefde van de apostel, in dankbare blijdschap met en voor elkaar erkennen en aan de andere zijde de liefde, van die versterking de brief zo ernstig bedoelt, namelijk de broederlijke liefde onder elkaar, wederkerig elkaar opnieuw te beloven en te bezegelen. Zo kan hem dan deze kus van de liefde ook de waarborg zijn voor de vervulling van de wens, waarmee hij in Hoofdstuk 1: 2 zijn brief begonnen is, die aan die ten grondslag ligt en die hij nu aan het einde uitspreekt met de weinige woorden: "vrede zij u allen, die in Christus Jezus bent." Deze is een wens, dat zij allen gemeenschap hebben met Christus en in deze die zalige, blijde bevrediging en geruststelling, die noch gebrek, noch gevoel van behoefte, noch bestrijding, noch vrees voor deze kent, maar met een stil hart, dat van de overwinning verzekerd is, dat uit de vreemdelingschap het vaderland toesnelt.

DE TWEEDE ALGEMENE BRIEF VAN DE APOSTEL PETRUS

Evenals de zwanenzang van Mozes, zoals de afscheidsrede van Paulus aan de ouderlingen van Efeze, zo is ook dit laatste woord van Petrus een voorspelling van toekomstige strijd, die hij als in zijn kiem zich zag ontwikkelen. Zoals Paulus het reeds in de geest had gezien, zo werd het Petrus gewaar, dat het geheim van de boosheid werkzaam was. In enige openbaringen zal het wel reeds zichtbaar zijn geworden en in deze beginselen zag de apostel de toekomstige voortgang van het kwaad en het laatste oordeel. Zo had Christus zelf gezegd, dat na het uitzaaien van het goede zaad op de akker van de wijde wereld de vijand zou komen en heimelijk het onkruid zou uitstrooien, namelijk de kinderen van de boosheid mensen, in wie het kwaad een hoogte bereikt als nooit te voren; want werkelijk staat de Christen als hij ongelovig wordt en tot zonden vervalt, op een trap, waartoe geen goddeloze in Heidendom of Jodendom het ooit gebracht heeft.

HOOFDSTUK 1

HET GELOOF VRUCHTBAAR IN GOEDE WERKEN. LOF VAN DE HEILIGE SCHRIFT

Op drievoudige wijze wijkt het opschrift van deze tweede brief van Petrus (Deel 6 Aanh. 4) van dat van de eerste af: ten eerste wat betreft de wijze, waarop de schrijver zichzelf voorstelt, want die zich vroeger alleen Petrus noemde, noemt zich nu vollediger Simon Petrus; zo ook de aanwijzing van het ambt; want in plaats van het "een apostel van Jezus Christus" vinden wij hier het meer uitgebreide "een dienstknecht en apostel van Jezus Christus." Eindelijk wat betreft de benaming van de lezers, ontbreekt de aanwijzing van de woonplaats. De uitdrukkingen zijn echter zo gekozen, dat men hier reeds bemerkt, dat de brief gericht is aan hen, van wie de eerste reeds heeft aangewezen, dat het de ware genade van God is, waarin zij staan. De groet, uit de eerste brief herhaald, verkrijgt nu ook door een aangehechte bijvoeging een uitbreiding met het oog op hetgeen de apostel nu vooral bedoelt, namelijk dat hun kennis van God en Christus niet door nadelige ketterse invloeden aan het wankelen wordt gebracht, maar dat zij integendeel in de ware, zaligmakende kennis toenemen.

Simon Petrus (MATTHEUS. 16: 16 vv. Luk. 5: 8), een dienstknecht en apostel van Jezus Christus (Rom. 1: 1 Tit. 1: 1 Jak. 1: 1 Judas 1: 1), aan degenen, die even dierbaar geloof met ons, de gelovigen uit de besnijdenis, (vs. 16 Hand. 10: 36 vv. Efeze. 1: 12; 2: 3, 17, verkregen hebben (Hand. 1: 17), een geloof van dezelfde waarde en betekenis als het onze, en wel alleen door de rechtvaardigheid van onze God en Zaligmaker JezusChristus, omdat deze gerechtigheid hun evenals ons door de zaligmakende kracht van het geloof verleend is (Hand. 17; 15: 9 vv.).

Tot bepaling van de tijd, waarin Petrus deze tweede brief geschreven heeft, is de plaats Hoofdstuk 3: 15 v. van belang, waar hij aan Paulus zijn lieve broeder denkt op een wijze, dat men duidelijk opmerkt, dat deze nog in leven is, maar niet meer zelf zoals vroeger aan de door hem gestichte gemeenten kan schrijven, ten einde bewaard te blijven voor het misbruik, dat met het vroeger door hem geschreven werd gepleegd; 2) Petrus is bij hem en heeft van hem, voor wie het einde van zijn apostolische loopbaan is gekomen, het apostolische ambt ook over zijn gemeenten op zich genomen en schrijft nu met apostolisch gezag aan hen, die de brief ontvangen, terwijl hij in de vorige brief zich ook wel apostel van Jezus Christus noemde, maar toch niet voor de lezers als hun apostel stond, alleen als mede-ouderling van hun oudsten en als borg voor het waarachtige van de genadestaat, waartoe zij door hun leraars Paulus en Silvanus waren opgeleid. Hebben wij nu in de loop van onze vroegere onderzoekingen de overtuiging verkregen, dat de brief van Paulus aan de Filippensen het laatste geschrift van deze apostel is en door hem tegen het einde van het jaar 62 na Christus is geschreven, zijn marteldood ongeveer in de zomer van het jaar 63 volgde, dan blijkt dat de tijd, waarop de 2de brief van Petrus geschreven is, tussen die beide termijn, dus het tweede trimester van het laatstgenoemde jaar is geweest. Daaruit is te verklaren, dat aan de ene zijde over Petrus in de brief aan de Filippensen nog evenmin als in een van de vroegere Paulinische brieven uit de gevangenschap te Rome melding wordt gemaakt, want deze was bij het schrijven ervan nog niet te Rome gekomen en dat aan de andere zijde onze apostel in deze brief zichzelf anders noemt en zijn ambt anders omschrijft dan in de eerste. Wat het eerste aangaat merkt v. Hofmann op, dat, als de apostel zich Simon Petrus noemt, hij zich (vooral daar volgens betere lezing in de grondtekst, de schrijfwijze voorkomt Simeon (Luk. 2: 25; 5: 30 die met de Hebreeuwse vorm het meest overeenstemt) aan zijn lezers opzettelijk voorstelt als de Jood, die de Heere ertoe verordend had om de rots te zijn, waarop Hij Zijn gemeente

wilde bouwen. Hij is zich dus bewust van zijn goed recht, als hij de erfenis van zijn geliefde broeder Paulus in de gemeenten hem vroeger toebehorend, overneemt en in apostolische betrekking tot hen treedt. Maar nu is hij een apostel van de besnijdenis met de overigen, die tot het twaalftal behoren, steeds geweest (Gal. 2: 7 vv. echter niet om de geroepenen in de voorhuid uit de zorg van de apostel van de heidenen in de zijne over te nemen en hen geheel te behandelen, alsof zij zijn eigen geestelijke kinderen waren (vgl. vs. 12 vv.). Zij zijn toch degenen, die, zo zegt hij hier zonder nadere aanwijzing, omdat hij dit reeds in de vorige brief heeft aangewezen (1 Petrus 5: 12 de gelovigen uit de besnijdenis, een even dierbaar geloof hebben verkregen. De gelijke waarde van het geloof van dezen en de anderen blijkt in de "rechtvaardigheid van onze God en Zaligmaker Jezus Christus." Zowel dezen als genen hebben in de geloofsstaat, waartoe zij gekomen zijn, de gerechtigheid verkregen, die God verleent, als een, die voor Hem voldoende is (Rom. 3: 21 en 25) en die de Heiland Jezus Christus door de verzoening, die Hij heeft tot stand gebracht (1 Petrus 2: 24; 3: 18) schenkt. Om dat gelijke zalige gevolg moet ook de geloofsstaat van de ene evenveel betekenis hebben als die van de anderen. Door het noemen van de rechtvaardigheid spreekt Petrus hier reeds een gedachte uit, waaraan hij vooral in het tweede hoofdstuk (vs. 5, 7 v., 21) bijzonder denkt, om als het tegendeel daarvan de goddeloze verleiders, voor wier toekomst hij waarschuwt, te laten voorkomen (vs. 9 en 13 vv.). En als hij nu tenslotte in Hoofdstuk 3: 13 de nieuwe hemel en de nieuwe aarde, die wij verwachten, eveneens voorstelt als "waarin gerechtigheid woont", dan zal wel niet kunnen worden beweerd, dat de afdeling van Hoofdstuk 1: 20 een inlassing van latere hand bevatten zou, zoals ook uit het begin "dit eerst wetend" duidelijk blijkt, dat de oorspronkelijke vorm en de vast aaneengesloten eenheid van de brief eerst dan weer duidelijk aan het licht treedt als men die inlassing, waarmee iemand de grondtrekken van zijn tijd met woorden uit de brief van Judas wilde bestrijden, weer wegneemt en na 2 Petrus 1: 19 bij het lezen dadelijk tot Hoofdstuk 3: 3 overgaat. Het is integendeel aldus, dat, terwijl in de eersten brief op de grondslag van het geloof de hoop voorkomt als kern van het inwendig Christelijk leven, in de tweede brief in plaats daarvan de gerechtigheid, die op dezelfde grondslag berust, op de voorgrond treedt. Beide brieven lopen echter toch in zoverre op één uit, als de tweede aanwijst, hoe een Christen bij het bezit van de gerechtigheid komt tot het doel van de Christelijke hoop, die in de eerste brief zo treffend is beschreven en tot aanwijzing is het tweede hoofdstuk zo onmisbaar, dat men de brief het hart uit het lijf zou nemen, als men dat hoofdstuk wilde wegnemen. Dat hij in bijna dezelfde woorden als een ander apostel van de Joodse Christenen spreekt, wil Petrus, zo komt het ons voor, dadelijk van het begin zelf daardoor te kennen geven, als hij zijn lezers hier als degenen voorstelt, die "met ons" de door de apostel van de besnijdenis vertegenwoordigde Christenen uit de Joden, even dierbaar geloof verkregen hebben. Welke apostel hij daarbij als zeer in aanmerking komende bijzonder op het oog heeft, zegt hij daarmee, dat hij bij de aanwijzing van het ambt in de eerste brief "apostel van Jezus Christus" in aansluiting aan Judas (vs. 1 vgl. Jak. 1: 1) nog het "dienstknecht" voegt. Hieruit blijkt, dat niet, zoals men in verkeerde opvatting van de woorden in Judas 1: 17 v. veelal aanneemt (zoals ook wij vroeger meenden), de brief van Judas aan dezelfde gemeenten is gericht, waaraan Petrus hier schrijft, maar aan Joods-Christelijke en niet tot een latere maar enigszins vroegere tijd behoort, dan de voor ons liggende brief.

a) Genade en vrede (1 Petrus 1: 2) zij u vermenigvuldigd door de kennis van God (vs. 3 Kol. 2: 2) en van Jezus onze Heere (vs. 8; 2: 20; 3: 18 Joh. 17: 3).

Rom. 1: 7 b) Judas 1: 2

De groete is naar zijn eigenlijke hoofdzaak in deze brief geheel gelijkluidend met die van de eerste brief, maar terwijl in de laatsten, waarin de apostel bestreden en daardoor over het betrouwbare van hun genadestaat beangstigd geworden gemoederen tot rust moet brengen, hij het kon laten blijven bij een toewensen van een vermeerdering van het bezitten van genade en vrede, omdat daarop het doel van zijn schrijven neerkwam (1 Petrus 5: 12), ligt hem hier een geheel andere staat van zaken voor de aandacht. In de twee jaren, die sinds die brief verliepen, zijn de lezers gesterkt geworden in deze waarheid (vs. 12) en bevinden zij zich tegenover de heidense omgeving in een vastere staat van geloof en hoop (Hoofdstuk 3: 17). Wellicht was ook door enige omstandigheid hun toestand van buiten in zo verre veranderd, dat het nu meer de Joden dan de Christenen waren, tegen wie de verstoordheid van de heidenen zich keerde, dat Petrus nu niet meer aan hun vroeger lijden denkt. Daarenboven bedreigde diezelfde gemeenten in plaats van uitwendige verzoeking nu een inwendig zielsgevaar. De tegenstander van de Christenen, de duivel, schrijft Besser, is een moordenaar en een leugenaar (Joh. 8: 44), moord en leugen zijn zijn wapens: door moorden grijpt hij het lichaam aan, om ook de ziel te verslinden; met leugens valt bij de ziel aan, om lichaam en ziel te verderven. Van hen, die buiten zijn, bedient hij zich als van werktuigen tot zijn werk van moorden, tot dat van liegen daarentegen, dat fijner en moeilijker is, gebruikt hij als dienstknechten hen, die in de kerk zijn, vooral leraars. Als moordenaar en leugenaar ging hij ook rond onder de gemeenten, waaraan de apostel Petrus zijn beide brieven heeft geschreven. Heeft hij nu in de eerste zijn broeders vermaand om te waken en te staan tegen het leger van de duivel, dat daarbuiten de vesting van de kerk bestormde, in de tweede vermaant hij hen nu tot waken en tot tegenstaan van de spionnen van de duivel, die daarbinnen in de vesting begonnen verraad en afval te veroorzaken. Ligt nu reeds daarin, in deze verschillende staat van zaken, waarover de schrijver spreekt een belangrijke reden, waarom de uitwendige vorm van onze brief een ander teken draagt dan die van de vorige, als een tweede komt daarbij de plaats, die Petrus nu tot de gemeenten inneemt en die van de vorige onderscheiden is. Vroeger stond hij alleen tegenover hen als gelastigde van hun eigenlijke apostel, van Paulus en probeerde de gemoederen, die van hem vervreemdden, weer tot hem en zijn zaak terug te voeren; ditmaal staat hij echter in de plaats van Paulus, die hij was nagevolgd. Terwijl hij dan de vorige keer zijn eigen individualiteit opzettelijk op de achtergrond plaatste en met de grootst mogelijke trouw zo probeerde te schrijven, als Paulinische gemeenten dat van hun apostel gewoon waren, kon hij ditmaal vrijer en zelfstandiger te werk gaan en die wijze volgen, welke hij gewoon was op het Joods-Christelijke arbeidsveld, van hetwelk hij kwam. Zo zal het ons niet meer zo volstrekt raadselachtig voorkomen, als het middelste deel van deze brief zoveel overeenkomst heeft met de brief van Judas, die apostel van de Christenen uit de Joden, met wie hij de laatste jaren in nauwere verbintenis stond en die te Babylon het werk verder voortzette, dat hij vroeger verricht had (1 Petrus 5: 13). Hierbij komt nog, dat de dwalingen en verwarringen, die in de gemeenten van Capadocië, Galatië, Pontus, Bithynië en Azië reeds begonnen waren in te dringen en daar voortaan nog veel erger zouden doorgaan, haar geboorteplaats in die Joods-Christelijke gemeenten van Mesopotamië en Syrië hadden, waaraan de brief is gericht. Die dwalingen en verwarringen, zoals wij die later nader zullen leren kennen, dreigden de gemeenten te beroven van de gerechtigheid van hun God en Heiland Jezus Christus, die door het geloof, dat door het ware Evangelie in hen is teweeg gebracht, hun ten deel is geworden en daarmee van de hoop van hun roeping. Nu komt het erop aan dit te voorkomen, de ware kennis van God en Jezus Christus vast te houden, die niet te laten ontroven door de meningen en grondstellingen, die door de dwaalleraars zijn aangevoerd (Kol. 2: 1 vv.), maar daarentegen toe te nemen in de genade en de kennis van onze Heere en Heiland Jezus Christus (Hoofdstuk 3: 18 vv.). Petrus voegt daarom bij de groet, uit de eerste brief overgenomen, waarmee hij zich ook nu tot de lezers wendt, nog de bovengenoemde woorden: "door de kennis van God en van Jezus onze Heere". Tegenover de

ongelovige miskenning van God en Christus, die dreigt in te dringen, is natuurlijk hier de gelovige erkentenis geplaatst, niet een logische, abstracte kennis, die alleen in een weten van het hoofd bestaat, maar die kennis, die werkelijk een erkenning en toe-eigening van het gekende is Om 3: 2. Even alsdan in de eerste brief de hoop en het steeds meer besliste aangrijpen van hetgeen die voorstelt, het tegenwicht uitmaakte voor de druk van het inwendig lijden (1 Petrus 1: 13), zo vormt nu hier in de tweede brief tegenover de verzoekingen, die het woelen van valse, de inhoud van het geloof verachtende en verkerende meningen en grondstellingen teweeg brengt, de ware, het hart vervullende, de wandel beheersende en steeds meer in de gerechtigheid inleidende kennis het tegenwicht, dat tegen de zwaarte van het dreigend gevaar opweegt. Men heeft zeer veel aangehaald, om de echtheid van de tweede brief van Petrus twijfelachtig te maken en zeker zal die nooit met zo onweersprekelijke bewijzen kunnen worden gestaafd, dat geen aanvallen meer mogelijk zouden zijn. Maar dat, zo zeggen wij met Schaff, de goddelijke Voorzienigheid, die zo blijkbaar gewaakt heeft over de samenstelling en verzameling van de apostolische schriften, het insluipen van het product van een vervalser in de heilige oorkonden van het Christendom zou hebben toegelaten, dat mogen zij geloven, voor wie de zogenaamde wetenschap en kritiek boven het geloof staat, maar wij belijden openlijk, dat zonder absoluut dwingende gronden niet te kunnen en houden, zolang er zulke redenen niet bestaan, onze brief voor een apostolisch geschrift, dat met volle recht zijn plaats in de kanon heeft en ook voor onze tijd de ernstigste en belangrijkste vermaningen bevat.

Aan het hoofddeel van de brief, dat nu volgt en tot Hoofdstuk 3: 16 voortgaat, gaat wel niet weer zo onmiddellijk als bij de vorige brief (1 Petrus 1: 3 vv.) een inleiding vooraf, die de grond te kennen geeft, maar wel is daarin gelijkheid, dat elk van de beide afdelingen, waarin dit hoofddeel wordt verdeeld, in twee onderdelen gesplitst wordt en dan van het een onderdeel tot het andere telkens een bijzondere overgang met enige verzen wordt gevormd, waarin de apostel zich uitspreekt over hetgeen hem tot schrijven drong, en wat hij ermee bedoelde. Verder is het hoofddoel van deze brief wel aan de ene zijde van vermanende, maar aan de andere niet weer van vertroostende aard, in plaats daarvan is het voorspellend en ten gevolge daarvan waarschuwend, dat met de veranderde staat van zaken, waarvan wij bij vs. 2 hebben gesproken, samenhangt.

Vs. 3-21. De eerste vermanende afdeling voor de tegenwoordige tijd. Deze bevat een tweevoudige vermaning, ten eerste om zich met vlijt toe te leggen op de noodzakelijke heiliging en vervolgens tot getrouwheid in de welgewaarborgde hope. Tussen beide vermaningen liggen enige verzen, die de overgang van de een tot de andere vormen en die wij beide keer in ons overzicht van de inhoud bij de tweede afdeling zullen nemen.

Vs. 3-11. In een plechtige rede stelt de apostel zijn lezers de gave voor ogen, die zij door Christus ontvangen hebben; een gave, die hen met goddelijke kracht in de kennis van Hem, die hen door Zijn heerlijkheid en deugd geroepen heeft, hen verzorgt, hen met alles, wat tot het leven en de godzaligheid dient, toegerust, en met de allergrootste beloften begiftigd heeft. En verder hoe zij eens de goddelijke heerlijkheid zelf deelachtig zullen worden, nadat zij de nietige begeerlijkheden van de wereld en het daaraan klevend verderf zijn ontvlucht. Hij verbindt daarmee de ernstige vermaning, om de kracht van hun geloof in de veelzijdige ontwikkeling van een Christelijk leven te betonen en zo de ontvangen genade te vergelden met betoning van datgene, waartoe die hun volgens Gods wil is gegeven (vs. 3-7). In zo’n betoning van alle deugden, die het Christelijk geloof levend maken en die de apostel in het bijzonder genoemd heeft, mogen de lezers niet te kort schieten, anders zouden zij in hun kennis van de Heere Jezus Christus ledig en onvruchtbaar zijn; zij zouden dan evenals zij, die

werkelijk dat missen, zich voordoen als blinde en met de hand tastende mensen, die de reiniging van hun vorige zonden hadden vergeten. Zoeken zij daarentegen op de aangewezen weg hun roeping en verkiezing vast te maken, dan zullen zij ook zeker komen tot het doel van deze roeping en eenmaal een ruime, vrije toegang hebben tot het eeuwig rijk van onze Heer en Heiland Jezus Christus (vs. 8-11).

Zoals ons, die hetzelfde geloof te samen hebben ontvangen (vs. 1) in Christus Jezus (vs. 2), zoals u zeer wel weet, Zijn goddelijke kracht alles wat tot het leven, in plaats van de dood, waarin wij van nature zijn vervallen (Joh. 6: 53 Kol. 2: 13) en de godzaligheid, in plaats van het vergeten van God, dat de natuurlijke mens doet, behoort, geschonken heeft (vgl. 1 Kor. 1: 7), door de kennis van Degene (1 Petrus 1: 15; 5: 10., die ons geroepen heeft door Zijn genade (Efeze. 1: 6 Gal. 1: 15 en deugd (1 Petrus 2: 9 Efeze. 1: 17 vgl. Rom. 6: 4) (liever door heerlijkheid en deugd, dat is ten gevolge de heerlijkheid van Gods wezen en Zijn goddelijke deugden, Zijn macht en liefde).

Na de zegenbede (vs. 2) begint de brief evenals de eerste (1 Petrus 1: 3) met een lange zin, die uit een voorzin en een nazin bestaat. De voorzin bestaat in de eerste plaats in een, die met "gelijk" aanvangt en die aan iets herinnert, waarvan de overdenking de lezers moet dringen datgene te doen, waartoe de nazin hen moet bewegen. Het ongenoemd subject is de tot God verhoogde Heiland Jezus Christus en wat nu deze uit de volheid van de goddelijke kracht, die Hem ten dienste staat, ons heeft geschonken, stelt de apostel voor met de woorden "alles, wat tot het leven en de godzaligheid behoort". In de eerste plaats noemt hij het leven als het goed, in welks bezit wij door het ons geschonkene zouden komen en vervolgens de godzalige wandel als het ware gedrag, zonder hetwelk wij dit goed niet zouden kunnen bezitten. De nadruk ligt op het vooraan geplaatste "alles" aan de ene zijde en het aan het einde gestelde "geschonken heeft". Alles wat tot het leven en de godzaligheid behoort, is door de goddelijke kracht van Jezus Christus geschonken aan ons, die van nature onbekwaam zijn het te bezitten. Wij hebben dus geen verontschuldigingen, als het bij ons niet komt tot hetgeen, waartoe het dient, wij hebben dan hetgeen ons geschonken is, ongebruikt gelaten. De apostel zegt ook waardoor Christus het ons heeft geschonken, namelijk door de kennis van Hem, die ons heeft geroepen en zegt verder, wat God daarmee, dat Hij ons riep, heeft gedaan. Datgene, waartoe het ons geschonkene dient, komt overeen met hetgeen God door Zijn roeping bedoeld heeft, want "heerlijkheid en deugd" staan tot elkaar als "leven en godzaligheid".

Hij, die ons door Zijn goddelijke kracht alles geschonken heeft, is Christus. Die ons geroepen heeft is God de Vader. Onze verlossing steunde op Zijn eeuwig raadsbesluit. Hij riep ons in de tijd daartoe door "Zijn heerlijkheid" (Zijn heerlijke, goddelijke eigenschappen) en door "Zijn deugd", dat is Zijn goddelijke kracht. En omdat wij verduisterd waren door de zonde en de vervreemding van Hem, zo verleende ons Christus goddelijke kracht, alles ten leven en ter godzaligheid in Zijn levende kennis.

Zie, niet eerst door vroomheid verkrijgen wij het leven, maar de goddelijke heerlijkheid brengt het leven teweeg, de goddelijke kracht de godzaligheid. Tegenover het een is het verderf, tegenover het andere de begeerlijkheid gesteld, waarvan in vs. 4 sprake is, terwijl daar voor "verderfelijke begeerlijkheid van de wereld" gezegd wordt "het verderf, dat in de wereld is door de begeerlijkheid."

Door welke heerlijkheid en deugd van Hem, die ons geroepen heeft, ons tevens voor de toekomst de grootste en dierbare beloften geschonken zijn (vs. 11; 3: 13. 1 Petrus 5: 10), a) opdat u door deze, die u reeds ontvangen heeft en daarvoor alles wat tot het leven en de

godzaligheid behoort (vs. 3), de goddelijke natuur deelachtig zou worden (1 Joh. 3: 2), nadat u ontvlucht bent het verderf, dat in de wereld is door de begeerlijkheid, wier dienst u in plaats daarvan in het verderf zou storten (1 Petr. 2: 11. 1 Joh. 2: 16 v.

Jes. 56: 5 Joh. 1: 12 Rom. 3: 15 Gal. 3: 26

In vs. 3 werd ons een reeks van vijf leden voorgehouden: Gods heerlijkheid en deugd vormden het uitgangspunt, ons leven en de goddelijke wandel het einde. Daartussen lag onze roeping, die het werk is van God, krachtens Zijn heerlijkheid en deugd, vervolgens de door Christus in ons gewerkte kennis van Hem, die ons heeft geroepen, en hierop onze daardoor teweeggebrachte begiftiging met hetgeen ons ten leven en tot godzaligheid dient. Maar behalve hetgeen Christus ons meteen en voor deze tijd geschonken heeft, opdat het tot leven en godzaligheid ons leiden zou, zijn ons beloften geschonken, die eenmaal aan ons verwezenlijkt zullen worden; daarna wordt een zesde lid aan de rij toegevoegd. De apostel spreekt van "dierbare beloften", wier vervulling in het bezit stelt van goed van grote waarde, in onderscheiding van die, die alleen op tijdelijk en aards goed doelen, zoals die voor de tijd van het Oude Testament waren gegeven (Hebr. 8: 6). Hij noemt ze de grootste, of zeer grote, omdat het hoge dingen zijn, waarin zij worden verwezenlijkt.

Wenst u bij ondervinding de dierbaarheid van de beloften te kennen en deze in uw eigen hart te ervaren, peins veel er over. Er zijn beloften, die lijken op druiven in de wijnpersbak; als u ze perst zal het sap er uitstromen. Het denken over de heilige woorden zal menigmaal het voorspel van hun vervulling zijn. Terwijl u erover nadenkt, zal de genade, die u zoekt, onmerkbaar over u komen. Menig Christen, die dorstende naar de beloften was, heeft ondervonden dat de genade, die zij verzekerde, zacht in zijn ziel neerdaalde, terwijl hij de goddelijke toezegging bepeinsde; en hij heeft zich verblijd dat hij er steeds toe gebracht werd om zijn hart dicht bij de belofte te houden. Maar behalve de overdenking van de beloften tracht haar in uw ziel te ontvangen als de woorden van God zelf. Spreek aldus tot uw ziel: Als ik te doen had met de belofte van een mens, zou ik nauwkeurig de bekwaamheid en het karakter van die man, die met mij een verbond maakte, gadeslaan. Evenzo is het met de belofte van God; mijn oog moet niet zozeer op de grootheid van de genade gericht zijn, die mij zou kunnen ontzetten, als wel op de grootheid van de Belover, hetgeen mij zal verblijden. Mijn ziel, het is God, ja uw God, die niet liegen kan, die tot u spreekt. Dit Zijn woord, waarover u nu peinst, is even waarachtig als Zijn wezen. Hij is een onveranderlijk God. Hij veranderde nooit hetgeen Zijn mond eens gesproken had, noch herriep ooit een enkele vertroostende uitspraak. Zijn kracht schiet nooit te kort. Hij, die aldus gesproken heeft, is de God, die hemel en aarde heeft geschapen. Zijn wijsheid faalt nimmer, wat de tijd betreft dat Hij Zijn genade schenken wil, want Hij weet wanneer het goed is haar uit te storten en wanneer het beter is haar te onthouden. Omdat ik zo zie dat het het woord is van God, zó waarachtig en onveranderlijk, zó machtig en zo wijs, zal en moet ik de belofte geloven. Als wij op deze wijze over de belofte nadenken en de Belover gadeslaan, zullen wij haar liefelijkheid ervaren en haar vervulling ontvangen.

Deze beloften heeft Hij echter niet maar verbonden aan Zijn roeping, maar naar Zijn heerlijkheid en deugd heeft Hij ze ons geschonken, de goede uitkomst daardoor mogelijk gemaakt, dat wij daardoor, namelijk door de goddelijke krachten, die uit Christus’ volheid zijn verkregen, nu ook de goddelijke natuur deelachtig moeten worden, als wij de verderfelijke begeerlijkheden van de wereld of het verderf, dat in de wereld is, ontvluchten. Wat een heerlijk uitzicht! Het wordt hier nu duidelijk gezegd, wat eigenlijk met het leven en de godzaligheid, waartoe wij moeten komen, bedoeld is. Niet dat wij, in beelden gesproken,

tot een zekere gelijkvormigheid aan God komen, waarbij God en Zijn verloste steeds gescheiden en van elkaar blijven, maar het moet tot de allerinnigste vereniging tussen Hem en ons komen, zodat Hij in ons en wij in Hem zijn, niet bij wijze van gelijkenis, maar wat het wezen aangaat. Wij, uit de aarde genomen en zelf aarde, moeten deelachtig worden wat wij nu niet bezitten: de goddelijke natuur en het goddelijk wezen, zodat het eeuwige en onvergankelijke zijn van Hem, wiens jaren niet ophouden, in wie geen afwisseling is van licht en duisternis en wiens trouw heden en gisteren en in alle eeuwigheid dezelfde is, dat dit zijn nu ook ons zijn is: kortom Hij zelf wil ons loon zeer groot zijn, zoals hij in het begin van Zijn weg tot Abraham sprak.

De goddelijke natuur deelachtig te zijn betekent natuurlijk niet, God te worden. Dat is onmogelijk. Het wezen van de Godheid kan door het schepsel niet gedeeld worden. Tussen het schepsel en de Schepper moet, wat het wezen betreft, altijd een kloof blijven; maar zoals de eerste mens, Adam, naar het beeld van God gemaakt was, zo worden wij in een veel heerlijker betekenis door de vernieuwing van de Heilige Geest het beeld van de Allerhoogste gelijkvormig en worden van de goddelijke natuur deelachtig. God is liefde! Wij worden liefde. Hij die liefheeft, is uit God geboren."God is de waarheid"; wij worden waarachtig en hebben de waarheid lief. God is goed en Hij maakt ons door Zijn genade goed, zodat wij de reinen van hart worden, die God zien zullen. Ook worden wij zelfs in hogere zin dan deze de goddelijke natuur deelachtig in waarheid, in zo’n verheven zin als men slechts kan bevatten: behalve dat ons wezen niet volkomen goddelijk wordt. Worden wij geen leden van het lichaam van de goddelijke persoon van Christus? Ja, hetzelfde bloed, dat in het hoofd stroomt, stroomt in de hand en hetzelfde leven, dat Christus bezielt, bezielt Zijn volk; want u bent gestorven en uw leven is met Christus verborgen in God." Zelfs, alsof dit niet genoeg was, zijn wij met Christus ondertrouwd in gerechtigheid en in getrouwheid en hij, die met de Heere verenigd is, is één Geest met Hem. O, wat een aanbiddelijke verborgenheid. Wij trachten er in te zien, maar wie zal het begrijpen? Eén met Jezus zo één met Hem, dat de rank niet nauwer met de wijnstok verbonden is dan wij met de Heere, onze Heiland en Verlosser! Laat ons dan, terwijl wij ons daarover verblijden, bedenken, dat zij, die de goddelijke natuur zijn deelachtig geworden, hun hoge en heilige betrekking in hun omgang met anderen hebben te openbaren en door hun dagelijkse handel en wandel hebben te bewijzen, dat zij het verderf ontvlucht zijn, dat in de wereld is door de begeerlijkheid. Ach dat wij meer goddelijke heiligheid van het leven ontvingen.

Dit is een woord, die gelijke in het Oude noch in het Nieuwe Testament staat, ofschoon het bij de ongelovigen als een geringe zaak is, dat wij gemeenschap hebben met de goddelijke natuur. Maar wat is Gods natuur? Het is eeuwige waarheid, gerechtigheid, wijsheid, eeuwig leven, vrede, vreugde en lust en wat men goed noemen kan. Wie nu Gods natuur deelachtig wordt, die verkrijgt dat hij eeuwig leeft, eeuwig vrede, lust en vreugde heeft en louter, rein, rechtvaardig en almachtig is tegen duivel, zonde en dood. Daarom wil Petrus dus zeggen: Zo min men God kan ontnemen dat Hij niet eeuwig leven en eeuwig waarheid zijn zou, zo min kan men het u ontnemen; doet men u iets, zo doet men het Hem, want wie een Christen onderdrukken wil, die moet God onderdrukken.

Als u wilt leven in de kracht van uw verrezen Heer, verban dan voor altijd elke gedachte van inwilliging van de begeerten van het vlees. Het zou verkeerd zijn dat iemand, die in Christus is, nog in de zonde zou blijven leven. Waarom zoekt u de levende bij de doden? sprak de engel tot Magdalena; zou de levende in het graf wonen? Kan het goddelijk leven ingekerkerd zijn in een verblijfplaats van vleselijke lusten? Hoe kunnen wij de drinkbeker van de Heere drinken en tevens die van Belial? Voorzeker, gelovige, u bent verlost van openlijke zonden en

begeerlijkheden, maar bent u ook reeds ontkomen aan de meer geheime en bedrieglijke valstrikken, u door de satan gespannen? Bent u genezen van hoogmoed, van luiheid, van valse verzekerdheid? Tracht u dagelijks te leven zonder wereldsgezindheid, zonder grootsheid van het leven en de vreselijke ondeugd van de geldgierigheid? Bedenk dat u daarom verrijkt bent geworden met goddelijke schatten. Als u echt uitverkorenen van God bent en door Hem beminden, laat dan al Gods genade ook niet aan u worden verspild. Tracht naar heiligmaking, zij is de roem en de kroon van de Christen! Een onheilige kerk! Zij is nutteloos voor de wereld en wordt niet geacht onder de mensen, zij is een gruwel; een bespotting van de hel en een afschuw van de hemel. Het meeste kwaad, dat ooit op aarde geweest is, is op haar gekomen door een onheilige kerk. O Christen! Gods eed rust op u! U bent Gods priester, handel aldus! U bent Gods koning, heers dan over uw lusten! U bent Gods uitverkorene, verenig u dan niet met Belial! De hemel is uw deel; leef dan als een hemels wezen, zo zult u tonen een waarachtig geloof in Jezus te hebben; want er kan geen geloof zijn in het hart zonder heiligheid van wandel.

dat wij nimmermeer vergeten Hoe duur wij zijn verlost en wat de redding van onze zielen Aan Jezus heeft gekost.

En u tot dit, tot verkrijging van die goddelijke natuur, ook alle naarstigheid toebrengend, om Hem, die u zoveel heerlijks en groots geschonken heeft, uit dankbaarheid te geven wat u Hem schuldig bent, voegt bij uw geloof, dat u verkregen heeft (vs. 1), deugd, deugdelijkheid, kracht tot het doen van goede werken (vs. 3) en bij de deugd kennis, verstand.

En bij de kennis matigheid en onthouden van alles wat voor de ziel gevaarlijk is (1 Kor. 9: 10: 23) en bij de matigheid lijdzaamheid, wanneer u iets kwaads moet verduren (Rom. 15: en bij de lijdzaamheid godzaligheid, die alles uit de hand van God aanneemt en zich door niets laat storen in de gemeenschap met God.

Als u de grote genade van de volle verzekering van het geloof begeert te bezitten onder de gezegende invloed en bijstand van de Geest, doe wat de Schrift u zegt: breng naarstigheid daartoe. Zie toe dat uw geloof van de juiste soort is, dat het niet slechts een leerstelling, maar een eenvoudig geloof is, dat op Christus en alleen op Christus steunt. Geef naarstig acht op uw moed. Smeek God, dat Hij u de gedaante van een leeuw geeft, opdat u, van uw goede zaak bewust, met stoutmoedigheid voorwaarts treden mag. Onderzoek de Schriften goed, en verkrijg u kennis, want kennis van de leer zal zeer veel bijdragen tot versterking van uw geloof. Tracht Gods woord te verstaan, dat het rijkelijk in uw harte woont. Wanneer u dit gedaan heeft, voeg dan bij uw kennis matigheid. Neem uw lichaam in acht, wees matig uitwendig. Draag zorg voor uw ziel, wees matig inwendig. Wees matig met uw mond, uw leven, uw hart en uw gedachten. Voeg daarbij door Gods Heilige Geest lijdzaamheid, vraag Hem, u die lijdzaamheid te schenken, die de verdrukking verdraagt en die, wanneer zij beproefd is, als goud te voorschijn zal komen. Tooi u met lijdzaamheid, opdat u niet mag morren, noch terneergedrukt worden in uw beproevingen. Heeft u die genade verkregen, zoek dan de godzaligheid. De godzaligheid is iets meer dan de godsdienst. Stel Gods verheerlijking tot uw levensdoel; wandel voor Zijn aangezicht, blijf dicht bij Hem, tracht naar Zijn gemeenschap en u bezit de godzaligheid; en voeg daarbij de broederlijke liefde. Heb al de heilige lief en voeg daarbij die liefde, die haar armen tot alle mensen uitstrekt en hun zielen liefheeft. Wanneer u met deze juwelen versierd bent en juist naarmate u deze hemelse deugden beoefent, zult u door de tastbaarste ervaring uw roeping en verkiezing leren kennen. Breng naarstigheid toe, als u verzekerd wenst te zijn, want lauwheid en twijfel gaan zeer natuurlijk samen.

En bij de godzaligheid broederlijke liefde, jegens hen, die ook reeds Gods kinderen zijn geworden door het geloof in Christus Jezus (1 Petrus 1: 22 v. ; 2: 17; 4: 8 en bij de broederlijke liefde (1 Thessalonicenzen. 3: 12 Gal. 6: 10) liefde jegens allen, jegens de mensen in het algemeen, zelfs tegenover vijanden.

Omdat alles ons door Christus geschonken is, wat tot het leven en de godzaligheid dient, daarom zijn wij verschuldigd met alle vlijt ons toe te leggen, om uit de geschonken schatten van goddelijke gaven en genade te voorschijn te halen en aan te bieden, wat daartoe dient, dat God in alles geprezen wordt door Jezus Christus (1 Petrus 4: 11). Toen ik in een lentetijd met een vrome boer tussen weelderige zaadvelden doorreed en in het gesprek zei: "zo moesten wij ook staan", gaf hij ten antwoord: "Ja de grond is ernaar."

U heeft een goed erf en een goeden akker; ziet dan toe, dat u er geen doornen en onkruid op laat groeien.

Een volkomen heilig Christelijk leven moet de Christen voor God uit dankbaarheid leiden, opdat deze daarin, als in het dadelijk bewijs van de verwezenlijking van Zijn liefderijk bedoelen met hetgeen Hij in Christus Jezus ons heeft geschonken, een welgevallen heeft in de Christen. Petrus noemt dadelijk het geloof als de basis, waarop en als de lijst, waarin zo’n heilig Christelijk leven moet worden geleid; in het geloof heeft de Christen zich het goddelijk leven toegeëigend als een voortdurende bezitting. Het geloof nu, dat de lezers hebben, is de geloofsstaat, die aanwezig is; dit moet de hele volgende zedelijke wandel, in al zijn omvang, als zedelijke kwaliteit in zich sluiten. De beschrijving kan dus niet bedoeld zijn als beschrijving van de organische op elkaar volging, waarin langzamerhand enigszins trapsgewijze, de bijzondere stukken van het gehele Christelijke leven zich ontwikkelen, maar als zedelijke bepalingen moeten al deze wijzen van handelen reeds in het geloof vervat zijn, zodat alleen, naar de in- of uitwendige toestand, de een of andere te voorschijn treedt en het principe van de opsomming is dit, dat steeds wordt gezegd, die nadere zedelijke grond in elk van die moet aanwezig zijn, opdat zij zelf, elke misleiding vermijdend, van de ware aard is. Het is geen tijdelijk na elkaar komen, maar een zedelijk in elkaar zijn. In hun geloofsstaat moeten dan de lezers deugd betonen, d. i. mannelijkheid of mannelijke kracht, die het geloof in zich moet hebben en moet voortbrengen, als het niet een nietsbetekenend weten en voor waar houden, maar werkelijk een zedelijk wandelen een macht zal zijn, die het leven bepaalt. In die kracht moet kennis zijn, zodat die niet blindelings en zonder plan in de volheid van haar kracht voortgaat, maar overal wat recht is, verkrijgt, de juiste objecten, de juiste tijd en de juiste wijze om werkzaam zich te betonen. Opdat echter die kennis niet ontaardt in die spiritualistische opgeblazenheid, die het bewustzijn van de Christen, dat hij inwendig van de wereld is afgezonderd, omkeert tot de dwaling van een onverschillig zijn over de dingen van de wereld, het juiste bewustzijn van de geestelijke vrijheid van de Christen in de waan van een emancipatie van het vlees, moet bij die kennis ook de matigheid zijn en werkzaam zijn. De apostel bedoelt daarmee die gezindheid, waarbij men niet aan zijn neigingen de vrije teugel laat, maar zichzelf datgene ontzegt, waarvan het genot ten koste van de zedelijke reinheid zou plaats hebben en zelfs afstand doet in zelfverloochening van hetgeen op zichzelf geoordeeld is, als enig zedelijk gevaar daarmee voor de eigen ziel of voor die van een ander verbonden was. Het zelfverloochenend onthouden, dat alleen op het eigen vrijwillig gekozen handelen betrekking heeft, moet van zo’n aard zijn, dat zij de Christen in staat stelt, ook zich te schikken en te onderwerpen als door Gods beschikking tegen zijn wil hem onthouden en ontzegd wordt wat hij begeert. Hij moet zichzelf verloochenend, zich in het tegensnele schikken en dat alles voor hem geen hinderpaal laten worden voor zijn Christelijk geloof en leven. Met andere woorden, het zelfverloochenend onthouden moet tegenover de tegen eigen

wil ondervonden moeiten, de lijdzaamheid voortbrengen, die onder hindernissen en moeilijkheden volhardt. Dit dragen, zal het niet het eigenzinnig trotseren, tot vleselijk op zichzelf vertrouwende hardnekkigheid, of tot godvergetende resignatie en desperatie ontaarden, moet in zich de ware godsvrucht of de godzaligheid bevatten, die zich in alle tegenspoeden ootmoedig schikt, omdat u Gods goede en genadige wil daarin ziet en in deze nooit vreest, omdat zij van die goddelijke genade een zalige vrucht en een zalig einde van de beproeving verwacht. Maar wie, als een Christen, voortdurend moet zorgen en arbeiden, dat hij voor zijn persoon zijn Christelijke staat bewaart, die vergeet zo gemakkelijk het liefdevol acht geven op en zorg dragen voor anderen, dat het hun, die dezelfde behoefte hebben, ook lukken mag. Daarom worden de lezers verder herinnerd, dat een Christen zich niet eenzijdig mag bepalen bij zijn bijzonder persoonlijk eigen zijn aan God, zodat hij alleen zoekt voor zichzelf in een andere verhouding tot God te komen, maar ook daarop moet hij acht geven, dat hij de betrekking van gemeenschap tot de anderen niet gering acht en door egoïstische liefdeloosheid in verzuimen en verrichten, in woord en daad zich tegen hen bezondigt, die zijn God ook tot hun God hebben en evenals hij eigendom van God en voorwerpen van Zijn eeuwige liefde zijn. Is de ware godzaligheid werkelijk liefde tot God, dan moet zij zich openbaren in de broederlijke liefde tot hen, die ook uit God zijn geboren. Deze Christelijke broederliefde kan makkelijk verlagen tot een trots exclusief en werkheilig beoefenen van liefdewerken in de kring van de Christelijke gemeenschap. Zal zij nu van die verkeerdheid vrij blijven en van ware zedelijke aard zijn, dan moet aan haar hart de wandel van de liefde ten grondslag liggen, d. i. zij moet de broeders aan het hart sluiten als degenen, bij wie het genadig welbehagen van God tot verwezenlijking is gekomen en nog komt, want dat alleen is werkelijk liefde, omdat het afbeeldsel is van de liefde van God. Dat echter in die broederliefde zo’n wezenlijk ware liefde is, zal daarin moeten bevestigd worden, dat zij ook hen liefhebben, die voorwerpen zijn van hetzelfde goddelijk welbehagen, ook waar dat nog aan hen moet worden verwezenlijkt. Zo hebben zij alle mensen lief, gedachtig dat God aller zaligheid wil, de Christenen en in het bijzonder de Christenen uit de heidenen, tot wie die lezers behoren, alleen door dat allen omvattende van de liefde van God uit de menigte van de natuurlijke mensen in het rijk van Zijn liefde zijn overgezet. In en met de Christelijke broederliefde moet de liefde tot allen, algemene liefde wat aard en omvang aangaat, werkzaam worden. Met het geloof is deze gehele voorstelling van het Christelijk leven begonnen, met de liefde besluit zij. Voegen wij erbij, dat deze afdeling in vs. 11 met de hoop eindigt, zoals ook het begin zich onmiddellijk aansloot aan een woord over de hoop (vs. 4), dan vinden wij in deze verzen weer de drie Paulinische schatten (1 Kor. 13: 13) geloof, liefde, hoop, terug.

Want als deze dingen, die ik hier heb genoemd, geloof, deugd enz. bij u zijn en u steeds meer in deze stukken van het Christelijk leven opgroeit en toeneemt, zodat zij in u overvloedig zijn, zij zullen u niet leeg noch onvruchtbaar laten, maar u integendeel rijk en vruchtbaar maken, zoals u dat behoort te zijn, in de kennis van onze Heere Jezus Christus (Kol. 1: 10 v. Tit. 3: 14 Efez. 4: 13).

Want waarbij deze dingen, zo-even in vs. 5-7 genoemd, niet zijn a), die is blind voor datgene, waarin het wezen van het Christendom bestaat (1 Joh. 3: 16), van verre niet ziende en tastend met de handen, als een, die de juiste weg niet kan vinden (Hand. 13: 11. 1 Joh. 2:
hebbend vergeten (letterlijk: "aangegrepen hebbend het vergeten", namelijk omdat dit met de vleselijke begeerlijkheden overeenkomt) de reiniging van zijn vorige zonden, die hij deelachtig geworden is, toen hij met de bede van een rein geweten (1 Petrus 3: 21) zich inde naam van Jezus liet dopen en door het water van het doop zijn zonden liet afwassen (Hand.
16).

Jes. 59: 10 Zef. 1: 17

Wij zouden soms denken, dat er omgekeerd moest staan: "de kennis van onze Heere Jezus Christus zal u in uw Christelijke plichten niet onvruchtbaar laten". De apostel zegt echter in omgekeerde orde: een goed aangewende ijver, om van uw Christelijke macht gebruik te maken, zal u in de kennis van onze Heere Jezus Christus niet leeg noch onvruchtbaar laten. Beide is waar: door de kennis van onze Heere Jezus Christus wordt ons alle goddelijke kracht tot leven en godzaligheid geschonken, maar ook de door ons aangewende vlijt leidt ons steeds meer in de kennis van onze Heere Jezus Christus in, om al de schatten, die daarin liggen, bij alle voorkomende gelegenheden goed te besteden en daardoor hinderpalen te overwinnen. Men wordt daarom bij de kennis van onze Heere Jezus Christus steeds blij, men twijfelt niet, of overal ligt daarin overwinning en spreekt zijn geest toe: mijn geest vertraag niet om u door de macht van de duisternis heen te breken wat bent u bezorgd, dat het u aan kracht ontbreken zou? " Wie echter niet met zo’n aanhoudende ijver en zo’n gehoorzaamheid doorgaat, die is voor het toekomstige bepaald blind, hij tast met de hand in hetgeen tegenwoordig is en doet veel misgrepen; hij vergeet het verleden, terwijl hij anders met de daarin ontvangen kracht zich een tijd behelpen zou en zo ook vergeet hij de dienst, die deze hem dan kon doen en moest doen. Dit is een beschrijving van de achteruitgang, niet door plotseling neerstorten en door een zware val, maar door gaandeweg nalaten en verzuimen.

Zo iemand ziet alleen wat dadelijk aanwezig is, dat hij een lid van de Christelijke gemeente is, maar hoe hij het is geworden, ligt buiten zijn gezichtskring, omdat hij het vergeten is, dat het begin van zijn Christelijke staat was de vergeving van zijn vroeger bedreven zonden. Bleef hij aan deze gedachtig, dan zou hij weten, dat de Christelijke staat een wandel eist, die in overeenstemming is met de gezindheid van hen, wier begeerte was om van zonden gereinigd te worden, dat hem in de gemeente van Christus heeft ingeleid.

Daarom, omdat het zo is, zoals in vs. 8 v. gezegd is, broeders, benaarstig u te meer, zo wil ik de vermaningen in vs. 5 uitgesproken nog aandringen, benaarstigt u in hetgeen ik in vs. 5-7 heb genoemd, om uw roeping en verkiezing (1 Petrus 2: 9) vast te maken; want dat doende, bij uw geloof deugd en bij uw deugd kennis enz. voegend, zult nimmermeer struikelen, dat u de u toegedachte zaligheid zou verliezen (Rom. 11: 11).

Petrus wil, dat onze roeping en verkiezing ook bij ons vast zijn, niet alleen bij God; en dus moeten wij ze vastmaken door onze goede werken. Want de vrucht blijft niet uit, dat het geloof daardoor sterker wordt, en altoos meer en meer goede werken doet. Dus is dit wel een andere dan een lichamelijke kracht. Want deze neemt af en wordt verteerd, wanneer men enig ding veel gebruikt; maar deze geestelijke kracht, hoe meer men ze oefent en gebruikt, des te sterker wordt zij en zij neemt af, als men ze niet gebruikt. Daarom heeft God de Christenheid eerst zo geleid, gedreven, geoefend met worstelingen van het geloof en smaad en dood en bloedvergieten, opdat zij echt sterk en krachtig werden en hoe meer zij gedrukt werd, hoe meer veerkracht zij toonde. En hier is ook een teken gesteld, hoe men te handelen heeft met de voorbeschikking (de verordening tot zaligheid). Er zijn vele lichtvaardige geesten, die niet veel van het geloof weten, die vatten de zaak hoog op en willen eerst weten of zij voorbeschikt zijn en willen het door het verstand uitmaken. Laat dit maar snel varen; daartoe is geen weg. Maar wanneer het geloof juist geoefend en gebruikt wordt, zo wordt u ten slotte zeker van de zaak, dat u niet dwaalt.

Want zo, op die weg, die u voor struikelen bewaart, zal u rijkelijk toegevoegd worden, als Gods gave voor hetgeen u Hem gegeven heeft (vs. 5 vv.), evenals die betoning van uw kant

uit dankbaarheid was voor de gave van de Heere, waarmee Hij u gezegend heeft (vs. 3 vv.), de ingang in het koninkrijk van onze Heere en Zaligmaker Jezus Christus (2 Tim. 4: 1).

Met de woorden" benaarstig u te meer" geeft de apostel te kennen, dat hier gesproken wordt van een vermaning, reeds vroeger is gegeven, maar die hij nu door het motief uit vers 9 te ontlenen, des te dringender herhaalt. Daarom voegt hij er ook bij "broeders! " waarmee hij de lezers samenvat als degenen, die tegenover de vroeger beschreven naam-Christenen in de gemeenschap van de ware staat van de zaligheid staan. Het "vastmaken", waarvan hij vervolgens spreekt, kan nu, wat de zaak aangaat, in niets anders bestaan dan in die werkzame ontwikkeling van een heilig Christelijk leven, zoals dat in vs. 5-7 wordt geëist. Zo deze plicht is, om de aan hen gedane goddelijke weldaden, op de door goddelijke roeping teweeg gebrachten Christelijke staat, dan des te meer nog om de waarschuwing, zoals die in vs. 9 is vervat.

Zij moeten hun "roeping en verkiezing" vastmaken. Deze is die geschiedkundige verkiezing (1 Thessalonicenzen. 1: 4), waardoor een mens in de gemeente van God wordt ingelijfd, door de roeping tot ingaan wordt uitgenodigd. De een staat tot de andere in verhouding als de opname tot de uitnodiging. De een is zowel als de andere de lezers ten deel geworden. Maar zij zouden die verliezen, als zij zich in tegenspraak stelden met hetgeen hun daarmee ten deel is geworden en dat zouden zij doen, als zij zich niet toelegden op de deugden, die het geloof in zich sluit, maar de reiniging van de vorige zonden vergaten, waartoe zij geroepen en waartoe zij verkoren waren. Hij, die blind is en van verre niet ziet, ziet alleen het meest nabij zijnde, dit, dat hij een lid van de gemeente is en vergenoegt er zich mee, dat hij het is, zo moeten zij echter niet doen, maar zich benaarstigen dat zij bij hun roeping en verkiezing blijven. Door hun pogingen zullen zij werkelijk bereiken, dat hun roeping en verkiezing vast blijven staan, omdat zij op de weg, waarop zij gebracht zijn, nooit struikelen of verongelukken, integendeel zal hun verrichten van datgene, waartoe hij te voren vermaand
heeft, om bij het geloof deugd enz. te voegen, dit ten gevolge hebben, dat hun de ingang
daarheen, waar onze Heere en Heiland Jezus Christus Koning is, rijkelijk toegevoegd wordt.

Zoals men de beide vleugels van een huisdeur opent, als een welkom gast met talrijk gevolg aankomt, zo zullen rijkelijk ingang in de zaal van de hemel verkrijgen, die daar aankomen met het gevolg van ware werken van het geloof (Openbaring 14: 13); en de Heere, die het beloofde rijk aan de gezegende erfgenamen geeft (MATTHEUS. 25: 34 v.), zal hen als ware erfgenamen, namelijk als Zijn mede-erfgenamen erkennen uit de werken, die zij in geloof aan Hem hebben gedaan.

In de late avond van zijn leven, terwijl hij reeds de aflegging van zijn aardse tabernakel verbeidt, neemt Simeon Petrus nog eenmaal de schrijfstift in handen, om hen, die met hem even dierbaar geloven ontvingen, te wapenen tegen zware verzoeking, zoals hij in zijn eerste brief hen getroost had onder bange beproeving. Met een warm gemoed bidt hij genade en vrede hun toe, bepaaldelijk door de kennis van God en de Heere, waarop in tegenstelling met de valselijk genoemde wetenschap van zijn dagen, door de apostel in dit schrijven vooral een hoge waarde gelegd wordt. Maar is het niet, of reeds het noemen van de naam van de gezegende Verlosser voldoende is om met zijn hart ook zijn pen in beweging te brengen? Als een brede, prachtige stroom ruist zijn vermaning al meteen onophoudelijk voort, met een veelheid en volheid van zaken, die ons reeds meteen de betuiging ontlokt: nee, hier spreekt geen onbekende bedrieger, maar wel echt de apostel van de hoop! Hij somt eerst (vs. 3, 4) de onschatbare voorrechten, dan (vs. 5-7) de dure verplichtingen van de gelovigen op en laat eindelijk (vs. 11) verschillende redenen wegen, die hen aansporen moeten om daaraan met

stipte trouw te voldoen. En daarbij horen wij nu het zinrijke woord: daarom, broeders, benaarstigt u te meer, om uw roeping en verkiezing vast te maken. Het is hier de énige plaats in beide brieven, dat hij zijn lezers bepaald als broeders begroet; een uitdrukking van de gemeenschap van de liefde, te passender, omdat hij hen hier kennelijk plaatst tegenover de diep verblinden, in vs. 9 vermeld. Wel verre van dat noodlottig dwaalspoor te volgen, moesten de levende leden van het lichaam veel meer zich beijveren om hun roeping en verkiezing vast te maken. Roeping is hier niet de zuiver uitwendige roeping, die door het Evangelie tot allen zonder onderscheid komt, maar die inwendige, die met gezegende uitslag bekroond en door hun gelovige toetreding tot Christus bezegeld was. In gelijke zin herinnert hij elders, hoe God hen geroepen (d. i. niet slechts genodigd, waar ook werkelijk overgebracht) had uit de duisternis tot zijn wonderbaar licht). Hun verkiezing tot de zaligheid van de verlosten was daarmee natuurlijk en noodwendig gepaard en wat het nu betekenen mag deze roeping en verkiezing meer, dan tot dusverre, vast te maken? Het heeft nauwelijks aanwijzing nodig, dat hier volstrekt aan geen vastmaken van de zijde van God valt te denken. Zoals Zijne genadegiften geheel ongehouden zijn, zo is ook Zijn roeping volstrekt onberouwelijk; niet op grond van hun vooruit gezien geloof of bekering, maar uit vrije genade had Hij reeds vóór de grondlegging van de wereld hen voorgekend en in Jezus Christus hen liefgehad met een eeuwige liefde. Maar nu kwam het erop aan, om hetgeen van Gods kant, voorwerpelijk, reeds vast was en vast bleef, ook van hun kant, onderwerpelijk, steeds vaster te maken, om van hetgeen op zichzelf volkomen zekerheid had nu ook voor zichzelf steeds verzekerd te worden; om in één woord niet slechts een flauwe, onbestemde, onbestendige, maar een vaste levende, heldere hoop van het eeuwige leven te kweken. Maar hoe nu het zover gebracht, dat dit veilig standpunt bereikt werd? Dat duidt de apostel aan in wat hij meteen laat volgen: Want dit doende, zult u nimmermeer struikelen. Met "dit" bedoelt hij niets anders dan deze dingen, waarop hij reeds (vs. 8 en 9) gewezen had en daar wijst hij duidelijk op die gezindheden en plichten terug, die hij (vs. 5-7) met zoveel warmte had aangeprezen. Deze in zich aan te kweken, in beoefening te brengen, voor aller ogen ten toon te spreiden, ziedaar zo, volgens Petrus, de weg om voor zichzelf zijn roeping en verkiezing tot zaligheid vast te maken; d. i. om voor zichzelf daarvan ten volle verzekerd te zijn. Het blijkt daarom, dat sommige oude handschriften recht hadden, waar zij er volgens onze kanttekenaars bijvoegden: vast te maken door de goede werken."Als deze dingen bij u zijn", schrijft Petrus, "en in u overvloedig zijn, zij zullen u niet leeg en onvruchtbaar laten, niet leeg voor uzelf, niet onvruchtbaar voor anderen in de kennis van onze Heere Jezus Christus." Maar als daarom deze dingen niet in u zijn, wat staat u anders te vrezen, dan dat dus ook uw kennis van Christus al een zeer ijdele en een zeer onvruchtbare blijken zal. Een groot gevaar, u voelt het en toch wie ziet niet dadelijk in, dat het wezenlijk is, en alleen kan ontweken worden op de weg van levend geloof? Maar welaan, stel u dan een Christen voor, aan wie het hier geschetst karakter ontbreekt en oordeel zelf: welke waarde moet de Kennen van de harten aan zo’n Christendom hechten? Een Christendom zonder kennis een kandelaar, maar waarop geen licht is ontstoken. Een Christen zonder matigheid een speelbal van iedere lust. Een Christen zonder volharding een soldaat, die zijn vaandel verlaat. Een Christen zonder liefde een hemel zonder zon. Zo zou ik kunnen voortgaan en bij iedere trek van het beeld mogen vragen: neem het weg en wat blijft er dan van het levend Christendom over; welke kracht heeft zo’n dood geloof tot vertroosting voor uzelf, tot overwinning van de wereld, tot verheerlijking van God en de Heere? Immers niet in woorden, maar in kracht bestaat het koninkrijk van God en geen dorre droom, die het hof van de Heere kan sieren. Al kon u roemen in het geloof en juichen in hoop, voorwaar, voorwaar zeg ik u, zo niet deze dingen bij u zijn en in u overvloedig bevonden worden, het was even goed voor uzelf en de wereld, als u de Christus nooit gekend had. Wat zeg ik, u heeft Hem niet echt gekend; want Hem te kennen en in de zonde te leven, hoe zou dat mogelijk zijn? Op nog een ander gevaar maakt de apostel

ons opmerkzaam, dat alleen langs de aangewezen weg voor goed ontweken kan worden."Want bij wie deze dingen niet zijn, die is blind, van verre niet ziende, hebbende vergeten de reiniging van zijn vorige zonden." Ach, hoe beschrijf ik u het beeld van de man, wiens jammer in dat woord is betekend! Nee, Petrus heeft op geen dienaar van de wereld het oog, die nog nooit gesmaakt heeft, dat de Heere goedertieren is. Een mens bedoelt hij, die eens verlicht is geweest en de Heilige Geest had ontvangen, maar nu afvallig wordt en door moedwillige zonde de Christus andermaal kruisigt. Ach, zo nabij kan men schijnen aan het koninkrijk van God, zonder nog daar te zijn binnengegaan; zoveel kan er bij een zondaar plaats gehad hebben op het gebied van het verstand, van het gevoel, van de verbeelding, van de consciëntie wellicht, zonder dat nog de wil, waarop alles aankomt, echt gebogen is geworden. Dan roemde men in het kruis van de Heere, maar zonder van de wereld echt gekruisigd te wezen, dan knielde men aan de voeten van de goede Meester, maar zonder Zijn juk op de schouders te nemen. Maar hoe treurig is nu ook van lieverlede de toestand geworden van hem, voor wie de getuigenis geldt, dat eigenlijk "bij hem deze dingen niet zijn.

De ongelukkige, hij is blind, zegt Petrus, voor zijn hoogste belangen en de heilige roeping van de Christen. Van verre niet ziende, wel ontdekkend wat hem naast voor de voet ligt, maar niet wat verder staat en hoger ligt, boven alles verdient nagejaagd en gegrepen te worden. Ja, hij heeft vergeten, o gruwzaam vergrijp, de reiniging van zijn vorige zonden, die hij op de ootmoedige belijdenis van zijn geloof bij zijn doop heeft ontvangen. Weer in de besmetting van de wereld gewikkeld en van haar overwonnen geworden, heeft hij zich afgekeerd van het heilig gebod, dat hem was overgelever geworden en het laatste van die mens dreigt erger dan het eerste te zijn. Kan het anders, of het uitzicht, waarin hij zich eerst had verblijd, begint in duisternis onder te gaan en eerst meer dan half op weg naar de hemel, mist hij eindelijk alle troost en alle hoop voor de eeuwigheid, omdat zijn eigen hart hem veroordeelt? Arme stakker, die zoveel regen en zonneschijn tevergeefs ontvangen en slechts distels voortgebracht heeft, welk einde kan u wachten, dan de welverdiende verbranding! Deerniswaardige schepeling, weleer zo nabij aan de haven en nog weer in de baren terug geslingerd, wie behoedt u nu voor vergaan! Christenen, tot zo dure prijs gekocht en zo heerlijke hoop geroepen, wilt u dat oordeel ontwijken? Hoor dan de vermaning van Petrus: benaarstig u om door een heilige wandel uw roeping en verkiezing vast en steeds vaster te maken; zo en zo alleen, zult u eindelijk nimmermeer struikelen! Nimmermeer struikelen, dat woord brengt ons reeds tot de beschouwing van wat u verwachten mag op de weg, die Petrus u wijst. Dit doende zult u nimmermeer struikelen. Hoe, is dan het woord van Jakobus geen waarheid meer: wij struikelen allen in velen. Ongetwijfeld, maar er is onderscheid tussen struikelen en struikelen en hier bedoelt de Apostel een misstap, die met een dodelijk vallen gelijk staat. Zie, daarvoor zal de eeuwig Getrouwe ons hoeden, als Hij in ons hart het biddend voornemen leest, om echt op Zijn wegen te gaan. Ja, als wij uitsluitend aan onszelf waren overgelaten, wij hadden geen enkele waarborg, dat hij, die heden wellicht een benijdenswaardige hoogte besteeg, niet morgen kon neerstorten in een ijzingwekkende diepte. Maar in de kracht van God wordt de Christen door het geloof bewaard tot de zaligheid, die geopenbaard staat te worden en de goede Herder belooft niet slechts, maar schenkt het eeuwige leven aan de schapen, die Zijn liefdestem horen. Struikelen wij ook op de baan, die wij kozen, ach, deden wij het dagelijks minder een meewarige hand richt ons op en Hij, die tot Zijn hemels rijk ons bewaart, zal van alle boze werk ons verlossen. Niettegenstaande, ja zelfs door onze struikelingen, telkens met diepe ootmoed beleden, brengt Hij ons op de hemelweg al verder en verder, "en zo", voorspelt de Apostel ten slotte "zal u rijkelijk toegevoegd worden de ingang in het eeuwig koninkrijk van onze Heere en Zaligmaker Jezus Christus", in het rijk van Zijn heerlijkheid daar, zoals zij reeds hier beneden tot het rijk van de genade behoorden. Maar hoe, Petrus, heeft u niet zelf in uw eerste brief ons geleerd, dat de rechtvaardige nauwelijks zalig wordt? Alsof het beiden niet even waarachtig was: nauwelijks aan de zijde van de mensen, ruimschoots aan de zijde

van God. Niet dat de verloste een steeds ruimere ingang verdienen zou, naarmate hij hier godzaliger leefde. Waar is de roem? Hij is uitgesloten, niet slechts aan de aanvang, maar nog aan het einde van de weg van het behoud. Recht op de hemel heeft de zondaar alleen door Gods genade in Christus, maar vatbaarheid voor de hemel, hoe zou zij daar zijn te vinden, waar het hier getekend bestaan ten enenmale ontbreekt? Immers daar kan niets inkomen, wat verontreinigt en gruwelijkheid doet en leugen spreekt. Zonder heiligmaking zal niemand de Heere zien. Maar werd zij de lust van ons hart, hoor wat Petrus belooft en laat daar binnen een heilige eerzucht ontbranden! Wij kunnen niet slechts de zaligheid van de verloste zondaars, maar de heerlijkheid van de gekroonde strijders deelachtig worden; van de verschillende trappen van de zaligheid is zelfs de hoogste langs de weg van de heiligmaking bereikbaar en de zevenvoudige vrucht, hier geëist, zij wordt uit loutere genade met zeventig maal zeven van deze vreugde vergolden. Zoals u de vleugeldeuren van uw feestzaal zo wijd mogelijk openslaat, om een welkome gast te onthalen; zoals een overwinnend leger in de hoofdstad niet slechts toegelaten wordt, maar met blijde verrukking ontvangen, zo blinkt daar de kroon van de verlosten te hoger, naarmate zij de gekruisigde en verheerlijkte Heer te meer gelijkvormig zijn geworden. O zalig, driewerf zalig, die zich niet slechts binnengelaten, maar een ruime ingang bereid en een plaats van eer ziet aangewezen! Christen, wie van u wil niet ten bloede toe strijden, om zo’n kroon te ontvangen? (VAN OOSTERZEE).

Vs. 12-21. In de vorige afdeling heeft de apostel zich over de hoofdinhoud van deze tweede brief verklaard als in een inleiding. In deze tweede gaat hij voort met te motiveren, waarom hij het voor aangewezen hield, juist deze dingen zijn lezers voor te houden, alhoewel zij degenen zijn, die bewust zijn van de noodzakelijkheid, dat die genadestaat wordt bevestigd door heilige inspanning om deel te hebben aan de volmaking en ook reeds in de waarheid bevestigd zijn geworden. Hij weet, dat hij eens snel en zonder vele voortekenen de tabernakel van zijn lichaam zal moeten afleggen en daarom moet hij het nog, terwijl het tijd is, doen, als hij hen door herinnering wil opwekken. Hij stelt er groot belang in, dat zij ook na zijn sterven iets van hem in handen hebben, waardoor zij aan hem zullen worden herinnerd (vs. 12-15). Die vermanende zorg van de apostel voor zijn lezers heeft tot veronderstelling de vaste verzekerdheid, die hij met zijn ambtgenoten heeft, van de kracht en de toekomst van Jezus Christus, die zij aan hen, die door hun dienst tot Christus bekeerd zijn, hebben bekend gemaakt. Zij hebben zelf Zijn heerlijkheid gezien en zelf Gods stem over Hem vernomen op de berg van de verheerlijking. Daardoor is hun het profetische woord van het Oude Testament nog veel vaster geworden dan het reeds op zichzelf was en dit moet nu voor de Christenen hun licht zijn op de duistere plaats, waarop zij in dit leven op de wereld tot de tijd van de terugkomt van Christus zich nog bevinden, maar volgens een uitlegging, die niet aan de hand wordt gedaan door de geest van de mens zelf, maar door de Geest van God, die ook zelf de profetie heeft voortgebracht (vs. 16-21).

Daarom, omdat ik er prijs op stel, dat u niet struikelt, maar dat u rijkelijk geschonken wordt de ingang in het eeuwige rijk van onze Heere en Zaligmaker Jezus Christus (vs. 10 v.), zal ik niet verzuimen u altijd, zo vaak als ik tot u spreek, daarvan, van hetgeen ik u heb gezegd, namelijk dat u bij uw geloof deugd enz. voegen zou (vs. 5 vv.), te vermanen, hoewel u het weet (1 Joh. 2: 21 Rom. 15: 14 vv.) en in de tegenwoordige waarheid versterkt bent, niet een waarheid, die u nog moet worden verkondigd, maar die u reeds verkondigd is en onder u wordt beleden (Hoofdstuk 3: 17).

De Apostel bedoelt zijn lezers te bewaren voor dat vergeten (vs. 9), dat blind en onvruchtbaar maakt.

Het is hem niet te doen om dogmatische onderrichtingen en om weerlegging van de dwaalleraars, maar om versterking en opwekking van zijn lezers.

Er zijn tweeërlei ambten bij de Christenen, zoals Paulus zegt (Rom. 12: 7 v.): "Zo laat ons die gaven besteden hetzij die leert in het leren; hetzij die vermaant in het vermanen." Leren is, als men de grond van het geloof legt en aan hen verkondigt, die er niet van weten; vermanen, of zoals Petrus eigenlijk zegt "herinneren" is, hun prediken, die het vroeger gehoord hebben die het weten, als men bij hen aandringt en hen opwekt, om het niet te veronachtzamen, maar voort te gaan en op te groeien. Wij zijn allen met het oude, vuile kleed beladen, met ons vlees en bloed, dat wil ons naar de laagte trekken, zodat de ziel makkelijk inslaapt. Daarom moet men altijd zoeken en volharden, zoals een huisvader handelt met zijn gezin, opdat dit niet in luiheid neerzit, alhoewel ieder wel weet, wat hij moet doen.

De woorden "hoewel u het weet en in de tegenwoordige waarheid gesterkt bent", mogen wij wel houden voor een terugwijzen op de eerste brief. Dit wijzen op die brief wordt ons daardoor tot zekerheid, dat dezelfde getuigenis, die ernstig moet worden aangenomen, de getuigenis voor het volkomen van hun staat, wordt uitgesproken als in 1 Petrus 5: 12 ja, dat zelfs de vorm van die uitspraak hier en daar in het oog lopend overeenstemt.

En ik acht het recht te zijn, in overeenstemming met de zaak en voor mij plichtmatig (Fil. 7), zolang ik in deze tabernakel ben (2 Kor. 5: 1), dat Ik u opwek, door vermaning, u door herinnering aanvuur (Hoofdstuk 3: 1).

a) Zo ik weet, dat de aflegging van mijn tabernakel haast (eensklaps, snel) zijn zal, dat een geweldige dood plotseling mij zal wegnemen, zoals ook onze Heere Jezus Christus, in Zijn woord Joh. 21: 18 mij heeft geopenbaard; zo moet ik, zolang dat wat die openbaring behelsde nog niet is geschied, de tijd uitkopen, om in u zulke herinneringen op te wekken.

2 Tim. 4: 6

Bij het inwendig motief in vs. 12 komt voor de apostel nog een verplichting van buiten, die het rechtvaardigt dat hij, hoewel hij lezers voor zich heeft, die het weten en versterkt zijn, zijn herinnering hen laat vernemen. Die verplichting ligt voor hen in het korte van de tijd, hem nog voor zijn apostolische werkzaamheden gegund. Want met het "recht te zijn" bedoelt hij iets, dat met de eis van de omstandigheden bij zijn apostolisch ambt overeenkomt en zo volgens de wil van God is. Hij weet, zoals hij ten opzichte van het "zolang", als hij nog in deze tabernakel is, zich meteen nader verklaart, dat er voor hem nog slechts een korte tijd is, die hij moet uitkopen. Hij leidt echter zijn weten niet onmiddellijk af uit een openbaring, hem door de Heere gegeven, dat de aflegging van zijn tabernakel nu haast zal geschieden, maar wijst alleen bevestigend op zo’n openbaring, als hij schrijft: "zoals ook onze Heere Jezus Christus mij heeft geopenbaard"; waarmee hij doelt op hetgeen volgens Joh. 21: 18 v. heeft plaats gehad. Zijn weten, in zoverre het onafhankelijk is van deze openbaring en hem van een "haast" of "snel" verzekert, is dus van dezelfde aard, als dat van de apostel Paulus in 2 Tim. 4: namelijk uit de omstandigheden afgeleid.

Bedenkt men dat Petrus, naar het woord van de grondtekst, het einde van zijn leven niet zozeer voorstelt als nabij zijnde, maar als snel, plotseling (Hoofdstuk 2: 1) invallend, een dat snel geschiedt, een zeer kort verloop heeft, zodat er geen tijd meer overblijft, om nog voor het laatste ogenblik van de dood zo’n zorg voor de gemeenten te volbrengen, dan komt hier niet in aanmerking de tijd, waarop dat einde plaats heeft, maar geheel afgezien hiervan alleen de

wijze van heengaan, zoals die reeds aanwezig is in de voorstelling van de apostel, die daarover verzekerd is. Hij weet reeds de aard van zijn dood; zijn eigen Christelijk inzicht in zijn tijd en zijn omgeving (Rome) en de ter dood brenging van zijn apostolische broeder Paulus (die zo onmiddellijk en ontwijfelbaar te wachten was, als was die reeds geschied), zeggen hem, dat dit zijn tegenwoordig leven en werken slechts een uitstel is, terwijl zijn leven een plotseling en gewelddadig einde moet hebben en ieder ogenblik kan krijgen.

In het volgend vers stelt hij de dood voor als een uitgaan uit de wereld; evenals Jezus van de Zijne had gesproken als van een heengaan tot de Vader (Joh. 14: 2 vv.) een bewijs, met welk een gelatenheid de Meester en de discipel de geweldige, smartelijke dood aan het kruis tegemoet zag.

Maar ik zal ook, evenals ik nu op mijn eerste brief reeds zo snel een tweede laat volgen (Hoofdstuk 3: 1), naarstigheid doen bij alle gelegenheid, zo vaak er voor u behoefte is, dat u na mijn uitgang uit deze wereld van deze dingen (vs. 12) gedachtenis mag hebben en zo bewaard mag blijven voor dat treurig vergeten, waaraan zo velen zich schuldig maken (vs. 9).

Het aandenken reeds bij zijn leven te wekken, was het ene, het aandenken voor de tijd na zijne dood te verzekeren, is het tweede, dat Petrus voor nodig houdt; ook voor het laatste wil hij door deze brief zorg dragen.

De apostel geeft hier aan zijn schrijven voor de lezers de betekenis van een testament, waarbij hij op hun piëteit rekent. Hij weet toch wat nabij is en heeft nu in het bijzonder Hoofdstuk 2 en 3 de waarschuwingen daarin vervat ten opzichte van de toekomst in de gedachte.

De marteldood tegemoet ziende wil Petrus de hand, die hij wie weet of het niet reeds morgen zal zijn aan het kruis zal uitstrekken, heden nog gebruiken ten dienste van de broeders, opdat zij na zijn heengaan ten allen tijde mochten hebben wat hen opwekt en herinnert de waarheid, door de prediking van de apostelen bevestigd, in gedachtenis te houden. Wel heeft ook die zorg de apostelen op het hart gelegen, dat wat zij predikten met levende mond aan getrouwe mensen werd bevolen, die bekwaam waren om ook anderen te leren (2 Tim. 2: 2). De heilige kanon, die de geloofswaarheid van de kerk bevat, hebben zij echter in geen mensenmond, hoe getrouw ook, gelegd, maar in de Schrift samengevat, opdat de Christenen ten allen tijde en overal zich zouden verenigen tot bevestiging van de apostolische leer en daarin vast blijven staan tot aan het einde.

Petrus was er niet voor, dat door mondelinge overlevering, waaraan de Roomse kerk zo veel gewicht hecht, de herinnering van de apostolische leer bewaard zou worden; juist daarom schreef hij; ja hij zegt te voren, dat door verdichte woorden (Hoofdstuk 2: 3) de waarheid zou worden verkeerd. Tegenover deze plaatst hij de Schrift, namelijk het profetische woord van het Oude Testament, dat zeer vast is en de getuigenis van oog- en oorgetuigen van Jezus Christus, dat in de Schriften van het Nieuwe Testament geschreven staat.

Geen wonder dat de apostel bij zijn tijd- en geloofsgenoten, die in velerlei gevaar van afleiding waren, geen wonder, dat hij ook bij ons ten sterkste aandringt op de vermeerdering, opklaring en vruchtbaarmaking van een geloofskennis, die standvastig, onbeweeglijk en altijd overvloedig maken kan in het werk van de Heere. Daarom bepaalt hij zijn lezers bij hun wetenschap desaangaande en toont zo, dat het goed en noodzakelijk is, dit te weten, maar tevens nimmer overtollig daarbij bepaald te worden (vs. 13), daarom moest een vaderlijke vermaning van een bijna stervende apostel daartoe des te meer kracht uitoefenen, vooral

omdat de Christenen in de verstrooiing wisten, dat hij zijn prediking weldra door de marteldood bevestigen zou (vs. 14); daartoe wilde hij ook zorgen, dat men na zijn uitgang uit dit leven volkomen zekerheid zou hebben van alles wat het leven, de leer en de dood van onze Zaligmaker betrof, zoals wij weten, dat de evangelist Markus zijn Evangelie uit de mond van Petrus heeft opgesteld (vs. 15).

a) Want wij, apostelen (1 Joh. 1: 1 vv. Hand. 1: 21 v. Luk. 1: 2) zijn geen kunstelijk verdichte fabels nagevolgd, zoals mensenverstand die inhoudt en anderen verleidt door de schijnbaar daarin verborgen wijsheid. Op een dergelijke grondslag stonden wij niet, toen wij u bekend gemaakt hebben de kracht en toekomst van onze Heere Jezus Christus, b) maar wij zijn, reeds in de dagen van Zijn vlees, aanschouwers geweest van Zijn majesteit, bij Zijn verheerlijking op de berg (MATTHEUS. 17: 1 vv. Mark. 9: 2 vv. Luk. 9: 28 vv.).

1 Kor. 1: 17; 2: 1, 4; 4: 20 b) Joh. 1: 14. 1 Joh. 1: 1

Wij zijn geen kunstig verdichte fabels nagevolgd. U verlangt niet, geliefden, dat wij u al de gronden herinneren, waarop wij deze stelling uitspreken als een volstrekt onloochenbaar feit. Wij bepalen ons tot zulke herinneringen, als min of meer door het verband van de tekst worden uitgelokt en vestigen uw aandacht een ogenblik op de getuigen, het karakter, de werking van de Evangeliegeschiedenis, als onderpanden van haar stellige zekerheid. Wij zijn aanschouwers geweest van zijn Majesteit, zo roept Petrus in heilige opgetogenheid uit. Reeds zijn meer dan dertig jaren daarheen gesneld, sinds Zijn voet de heilige bergtop mocht drukken, maar nog staat het toneel van de Thabor in onverbleekte glans voor Zijn oog en het is, als klinkt hem andermaal de stem uit de hoogwaardige heerlijkheid tegen: "deze is Mijn geliefde Zoon, in Wie Ik Mijn welbehagen heb." U bemerkt het, geliefden, hier spreekt de oog- en oorgetuige uit eigen rijke herinnering en u heeft geen andere keuze, dan de schrijver van deze brief voor de apostel Petrus zelf, of anders voor een sluwe bedrieger te houden. Maar was hij echt de eerstgenoemde, welk gewicht zet dan deze zijn apostolische rang aan zijn ondubbelzinnige getuigenis bij en hoe is het u, als verneemt u hier reeds de aanhef van de toon, die zo plechtig in Johannes' eerste Zendbrief wordt aangeslagen: "Hetgeen van de beginne was, hetgeen wij gezien hebben, hetgeen wij gehoord hebben, hetgeen wij aanschouwd hebben met onze ogen en onze handen getast hebben van het Woord van het leven, dat verkondigen wij u! " Wat dunkt u, mogen wij er niet met hem in volle verzekerdheid bijvoegen, dat het leven geopenbaard is geworden? Maar reeds wat wij van de getuigen van deze wondergeschiedenis weten, is in de hoogste mate geschikt, ons geloof en vertrouwen te wekken. Of wie zijn het toch, die ons met de leer, daden en lotgevallen van de Heiland het eerst bekend gemaakt hebben? Onbekenden wellicht, die lange tijd na Hem geleefd, die van horen zeggen gesproken, die door anderer ogen gezien hebben? Nee, tijdgenoten van Jezus, apostelen, die Zijn leven wat leven was meer van de openbaarheid gewijd van stap tot stap gevolgd zijn; evangelisten, die Hem vroegtijdig terzijde stonden en voor wie het evenmin aan gelegenheid als aan lust heeft ontbroken, om wat zij zelf niet bijwoonden, te onderzoeken bij volkomen vertrouwenswaardige gidsen. Maar dan zijn het mogelijk bedriegers geweest, die er een zonderling behagen in schiepen om hun tijdgenoten door het verhaal van wat heerlijks en groots te misleiden? Een zeldzaam soort van bedriegers, die zo nauwkeurig de tijd en de plaats van al wat zij vertellen, vermelden, dat een kinderhand zelfs de draad van het weefsel van het bedrog zou kunnen ontdekken; die zo openhartig hun eigen gebreken onthullen, dat zij duidelijk tonen geen eigen eer te zoeken; die zo eenvoudig en ongekunsteld zelfs van het allerverbazendste spreken, dat zij nauwelijks zelf schijnen te voelen, wat een grote dingen zij schrijven! Een merkwaardig soort van bedrog denk maar alleen aan de opstanding dat geheel de Joodse raad nooit heeft kunnen bewijzen,

ontmaskeren, straffen. Maar dan waren het wellicht dwepers, wier ontgloeide verbeelding in de Heere iets geheel buitengewoons heeft gezien? Inderdaad, maar hoe was het mogelijk, zo aan het dwepen te slaan, als deze "grote onbekende" zo weinig bovenmenselijks had, als het ongeloof in Zijn geschiedenis overlaat; hoe kon die dweepzucht zich niet van één, niet van twintig, maar van honderden zo gelijktijdig meester maken, dat zij allen zich verbeeld hebben, de opgewekte Jezus te zien, waar niets te zien was dan het gewrocht van hun verhitte verbeelding alleen? Hoe is het vuur van die dweepzucht niet uitgeblust door de kille adem van de tijd, door de moeiten van het leven, door de haat van hun vijanden? Maar zij hebben mogelijk tijdelijke eer en voordeel door hun opgesmukte getuigenis bedoeld en verkregen! O een fraaie eer, om bij al wie wijs en groot wordt genoemd, het uitvaagsel van de mensheid te heten; een onschatbaar voordeel, om voor Christus' zaak de hele dag gedood te worden en geacht als schapen ter slachting! Petrus is zeker rijk geworden door het bekend maken van "de kracht en toekomt van de Heere." Paulus is zeker gekroond of gelauwerd, sinds hij zich niet meer aan Gamaliëls voeten neerzette! Waartoe meer, geliefden, omdat u het redelijk toestemmen moet: of deze getuigen verdienen stellig geloof, of alle geloof op historisch getuigenis is ten enenmale ondenkbaar. Tevergeefs trekt men de echtheid van hun geschriften in twijfel; zij dragen allen uit- en inwendig blijken, dat zij echt van geen andere, dan van deze handen afkomstig zijn en voortreffelijke geleerden, die op dit grondgebied met ontkennen begonnen, hebben meer dan eenmaal zich eindelijk tot erkennen gedwongen gezien. Ja, al laat u mij van het kostbaar viertal ook slechts één Evangelie, mits ongeschonden van tekst en onverwaterd van zin, de grote zaak, waarom het hier te doen is, staat reeds daarmee onwankelbaar vast; en vergelijkt u straks dat éne met anderen, zelfs de verscheidenheid en strijd, die u opmerkt, maakt uw getuigenis te vaster, dat hier allerminst onderlinge afspraak, maar eenvoudige mededeling van gebeurde feiten op verschillend standpunt heeft plaats gehad. Wij zwijgen van de leiding van de apostelen door de Heilige Geest, die hun naar Zijn beloften alles leren en indachtig maken zou, wat de Heiland vroeger gesproken had, omdat wij voor het ogenblik het Evangelie nog slechts alleen van zijn menselijke zijde bezien. Wij laten u zelf beslissen, of zulke getuigen verdienen, met achterdochtige blikken beschouwd te worden, in plaats van met vertrouwen gehoord en of hier het woord niet te pas komt: "Ik sla aan gezanten geloof, die voor hun Zender het hoofd op het blok durven leggen."Of zou wellicht het karakter van de Evangeliegeschiedenis dit gunstig voelen weerspreken? Maar als u weer aan de hand van Petrus de berg van de verheerlijking optreedt, dan treft reeds bij de eerste aanblik een vereniging van geringheid en majesteit, van heiligheid en liefde, van aarde en hemel uw oog, die volstrekt zonder weerga daar staat. En is dat niet gedurig opnieuw het geval en is geheel de geschiedenis van de Heere niet van die aard, dat zij niet slechts onverdicht, maar ook onverdichtbaar mag heten? Wèl mocht Lavater eens schrijven "dat alle twijfel voor de onuitvindbaarheid van de Christus moet zwichten", want ik bidt u, zo'n Christusbeeld, hoe had het uitgedacht kunnen worden door een handvol vissers en tollenaars aan een uitgelegen uithoek van de aarde? Evengoed kon men u diets maken, waar u in de wereld van de kunst voor het meesterwerk van een Titiaan of Rafaël stilstaat, dal het door de ruwe hand van een leerknaap op het paneel te voorschijn was getoverd! Sinds achttien eeuwen is de mensheid op menig gebied met reuzenstapn vooruitgegaan; is ook het Christusbeeld geëvenaard of overtroffen geworden? Hoort wat een Rousseau moest getuigen: "Ik moet bekennen, dat de majesteit van de Schrift mij verbaast en de heiligheid van het Evangelie spreekt tot mijn hart. De boeken van de wijsgeren met al hun uitwendig vertoon, wat zijn zij klein bij dat boek! Is het mogelijk, dat een boek, beurtelings zo verheven en zo eenvoudig, het werk van mensen zou zijn? Is het mogelijk, dat Hij, Wiens geschiedenis het beschrijft, niet meer zou zijn dan mens? Is dat de toon van een geestdrijver, van een eergierige sektestichter? Wat een zachtheid, wat een reinheid van zeden, wat een treffende bevalligheid in Zijn onderwijs, wat een verhevenheid van beginselen, wat diepe wijsheid in

Zijn redenen! Wat een tegenwoordigheid van geest, wat een scherpzinnigheid en juistheid in Zijn antwoorden, wat een beheersing van Zijn hartstochten! Waar is de mens, waar de wijze, die zo weet te handelen, te lijden, te sterven, zonder zwakheid, maar ook zonder uitwendig vertoon? Men moet wel door vooroordeel verblind zijn, als men de zoon van Sophroniscus durft vergelijken met de Zoon van Maria. Ja, Socrates leefde en stierf als een wijze, maar Jezus leefde en stierf als een God! Zullen wij de geschiedenis van het Evangelie nu als een verdichtsel beschouwen? Maar echt, zo verdicht men toch niet en het ware nog onbegrijpelijker, dat vele mensen te samen uit zichzelf dit boek hadden opgemaakt, dan dat er werkelijk Eén heeft bestaan, die daartoe de stof heeft geleverd. Joodse schrijvers zouden nooit die toon getroffen, die zedenleer uitgedacht hebben. Het Evangelie heeft kenmerken van waarheid zó groot, zó treffend, zo onnavolgbaar, dat de verdichter nog meer bewondering dan de held van het verhaal zou verdienen." Tot dusver de wijsgerige twijfelaar. Wat zullen wij nog aan zijn getuigenis toevoegen, dan dit éne wellicht, dat God uit de mond niet slechts van kinderen en eenvoudigen, maar ook van spotters en ongelovigen zich lof en eer bereid heeft. Ja echt, men proeft, men tast, men ruikt zei ik bijna, de waarheid aan menig evangelisch verhaal, nog na zo vele eeuwen niet ongelijk aan de pas geplukte vrucht, met de dauw van de morgen bepereld. Wat zeg ik, menig verhaal is van die aard, dat de verdichting niet slechts uiterst onwaarschijnlijk, maar zelfs volstrekt ondenkbaar mag heten. Of als tot verstandigen spreek ik: oordeelt u wat wij zeggen, is het denkbaar, dat Petrus op de Pinksterdag en bij Cornelius van de opstanding en verheerlijking van de Heere, even vrijmoedig als van Zijn leven en dood zou gesproken hebben, als de eerste iets minder dan de laatste stonden? Denkbaar, dat Paulus, ongeveer vijfentwintig jaar na de hemelvaart, zich op vijfhonderd, meest nog levende getuigen van de opstanding beroepen zou hebben, als de zaak twijfelachtig was? Denkbaar, dat hij kort daarna aan Agrippa zou hebben toegeroepen van deze dingen, dat zij in een andere hoek hadden plaats gehad, als daar reden geweest was om tegen het nauwkeurigst onderzoek op te zien? Ja, daar staan wij thans, bestrijder van het Christendom, bij het grote pleitgeding sinds eeuwen gevoerd tussen de geschiedenis, die verkondigt: "het is zo" en de wijsbegeerte, die antwoordt: "het kan onmogelijk waar zijn." Hier, u voelt het, hangt alles af van het godsbegrip, waarvan wij in onze voorstelling uitgaan. Zeker, uw God kan geen wonderen doen, ongelovige! Een God, die of geheel van de wereld afgescheiden is, of met de stof vereenzelvigd. Maar onze God, Hij staat voorwaar wat hoger dan de koning van de Meden en Perzen bij Daniël, die wel wetten maken, maar ze zelf niet opheffen kon en een nieuwe ontdekking van tot dusver onbekende natuurverschijnselen en wetten volstaat, om de man, die het woord onmogelijk zo ras op de lippen neemt, op eens te doen verstommen van schaamte. Hoe langer wij nadenken, des te vrijmoediger zeggen wij, die op het gebied van de gewijde openbaring de mogelijkheid van wonderen loochent, hij verdient eer bespot, de in volle ernst weerlegd te worden. Immers zijn recht tot die ontkenning heeft hij nog nimmer voldoende bewezen en de feiten, die hij weerspreekt, nog nimmer voldoende verklaard.

En dit brengt ons vanzelf tot een derde herinnering: de werking van deze wondergeschiedenis, het grote bewijs van haar waarde. Hoe heerlijk moet, om weer van het tekstverband uit te gaan, de verschijning op Thabor geweest zijn, dat zij nog na meer dan drie tientallen jaren de stramme borst van de apostel van zo hoge geestdrift deed gloeien. Maar wat is ook die indruk bij de oneindig diepere schok vergeleken, die de verschijning van Christus, niet enkel aan haar eerste getuigen, maar aan heel de mensheid gegeven heeft? Zeker, als ooit buitengewone gevolgen ons recht gaven, om aan een geheel buitengewone oorzaak te denken, het is wel op dit gebied, mijn lezers. Welaan, veronderstel eens een ogenblik, dat de Heere niets was dan een voortreffelijk mens, die door leer en voorbeeld heeft uitgemunt, maar wiens wonderen zo niet allen, dan toch de meesten op de lijst van de kunstig verdichte fabels thuis behoren. Maar

nu zal dan toch wel de vraag niet onbillijk zijn, hoe zo'n verschijning bij aardsgezinde Galileërs een zo onuitwisbare indruk kan wekken, dat zij, zelfs met kerker en dood in het oog, onmogelijk kunnen nalaten om te spreken van wat zij gezien en gehoord hebben; hoe zo'n Evangelie, zonder enige vleselijke arm de overwinning behalen kon over de vereende macht van de Joodse en Heidense wereld? Want dit staat toch wel ontwijfelbaar vast: de apostelen zijn overal opgetreden met de prediking, niet van begrippen, van stelsels, van zedeleringen, maar van feiten, van wonderfeiten, die, vergunt ons de uitdrukking, aan al de wijsheid van de wereld een slag in het aangezicht gaven. Lees eens de redevoeringen van Petrus en Paulus, u bewaard in de Handelingen: het is wonder op wonder gestapeld, om Jood en Heiden tot het geloof te bewegen en werkelijk, het lukte hun bij duizenden. Verklaar mij die uitkomst, als de wonderen niet zijn geschied; verklaar mij de bekering en het leven van Paulus, als Jezus niet herleefd en verhoogd is; verklaar mij het is nog altijd het onopgeloste probleem de stichting van het Christendom door een gekruisigde Jood, als Hij in de dood is gebleven. Maar moet u althans het een wonder van de opstanding toestemmen, waarom dan de mogelijkheid van enig evangelisch wonder betwijfeld, als de zekerheid slechts voldoende betuigd wordt en waartoe u langer aan het buitengewone in de persoon van de Heere geërgerd, omdat Hij zelf het wonder is? Zie eens, hoe de prediking van het wonder-Evangelie mits gepredikt in al zijn volheid in weinige eeuwen de gedaante van de wereld herschiep. Zie, wat nog de wereld overwint, vernieuwt, verbroedert na bloedige strijd, namelijk de dwaasheid van de prediking, waardoor het God behaagt, wie geloven zalig te maken. Het rationalisme, u verstaat het woord, kan evenmin zendelingen kweken als echte zendingsgeest wekken; heeft u niets meer aan de Heiden te zeggen, dan dat er een God is en ook eens een volmaakt mens is geweest en dat hij voorts verplicht is, naar zijn leer en voorbeeld braaf en ingetogen te leven wat gaat ons dat aan, zal het antwoord wezen en onwillig wendt zich het oog van een prediking af, die eerder iedere andere naam, dan die van Evangelie verdient. Maar laten Kajarnaks in Groenland van het somber Gethsémané horen, waar niemand minder dan de Heere der heerlijkheid voor hun behoudenis wemelt als een worm in het stof, dat ontdooit het ijs van het bewogen hart aan de poolstreek en de eerste vraag wordt gehoord: herhaal dat nog eens, ik wens ook zalig te worden. Ja, mag ik mij niet op u zelf beroepen, geliefden, voor zo velen u bent wedergeboren, niet uit onvergankelijk zaad en u vragen, of de prediking van volmaaktheid alleen zo'n levenwekkende indruk op u teweeg zou hebben gebracht? Ons althans had zij, als wij niets meer van Hem wisten, veeleer tot wanhoop dan tot bekering geleid en al de lessen van de Heere, hoe voortreffelijk, mij niet leren knielen voor het wonderfeit van de diepste ontferming. Gods eigen Zoon, die heerlijkheid bij de Vader had, eer de wereld was, als de armste in het vlees verschenen voor u; aan het vloekhout genageld voor
opgewekt en verheerlijkt aan de rechterhand van de Vader voor u. Ja, mijn Jezus, dat gaat door de ziel, zodra men het juist mag verstaan en wie eens de kracht van Uw Evangelie aan het eigen hart heeft ervaren, hij kan eer aan zichzelf dan aan uw heerlijkheid twijfelen, Zon der gerechtigheid, wier glansrijke stralen geen zwakke mensenhand aan het uitspansel schilderen kan.

Want Hij heeft van God de Vader eer en heerlijkheid ontvangen (Rom. 2: 7 en 10), als zo'n stem uit de wolk (MATTHEUS. 17: 5) van de hoogwaardige heerlijkheid, van die God, wiens heerlijkheid in wolken is (Deut. 33: 26 vgl. MATTHEUS. 26: 64 "ter rechterhand van de kracht van God tot Hem gebracht werd: a) "Deze is Mijn geliefde Zoon, waarin Ik Mijn welbehagen heb."

MATTHEUS. 3: 17; 17: 5 Kol. 1: 13

En deze stem hebben wij gehoord, toen zij van de hemel gebracht is door de wolk, die op Hem neerdaalde en Gods tegenwoordigheid aanwees, toen wij met Hem op de heiligen tot plaats van goddelijke openbaring, tot zaligheid van mensen gewijde berg waren (Gen. 28: 17 Ex. 3: 5 Joz. 5: 15).

Door op de zekerheid van de apostolische getuigenis van Christus' kracht en toekomst te wijzen, bevestigt Petrus de kracht van zijn vermaning tot het in vs. 3-11 genoemde en vooral het: "ik zal ook alle naarstigheid doen", dat hij in vs. 15 heeft verzekerd. Deze vermaning rust juist op de kracht van Jezus Christus als haar grondslag en heeft de toekomst van deze ten doel, en aan de andere zijde is het juist deze kracht en toekomst, die de dreigende verleiding krachteloos maakt. In Hoofdstuk 2 legt de apostel vervolgens zijn getuigenis af tegen hen, die in vleselijke loszinnigheid de heerschappij van Christus loochenen en in Hoofdstuk 3 tegen hen, die met de belofte van zijn toekomst spotten. Evenmin als hij nu zijn eigen getuigenis en die van de beide andere getuigen op de heilige berg (MATTHEUS. 17: 1) in onderscheiding van die van de apostelen in het algemeen bedoelt als hij schrijft: "wij zijn geen kunstig verdichte fabelen nagevolgd, maar wij zijn aanschouwers geweest van Zijn heerlijkheid", evenmin bedoelt hij de lezers van de brief in het bijzonder met het "u", als hij zegt: "als wij u bekend gemaakt hebben de kracht en toekomst van onze Heere Jezus Christus." Omdat hij zijn getuigenis verbindt met die van de apostelen in het algemeen, kan hij ook "u" schrijven, in zoverre de lezers deze getuigenis deelachtig zijn geworden, zonder dat daarom aan een persoonlijke evangelieprediking van Petrus onder de lezers hoeft te worden gedacht. Er is hier geen sprake van de persoon, maar van de zaak.

Het is het feit van de verheerlijking van Jezus, waarin Petrus ook vooral (naast de getuigenis van Zijn kracht en majesteit) een waarborg ziet voor zijn latere zichtbare terugkomst in een verheerlijkt lichaam. Over dit laatste punt handelt hij in het bijzonder tegenover de dwaalleraars, daarover namelijk dat de Heere als de individuele, menselijke, lichamelijke persoon, die Jezus heet, in heerlijkheid zal terugkomen en vandaar is het, dat Petrus niet de schijnbaar veel meer bewijs leverende feiten van de opstanding, de verschijningen van de Opgestane en de hemelvaart als waarborgen van de terugkomst voorstelt. De feiten liggen toch reeds aan de andere zijde van Jezus' dood, waarmee Zijn menselijk-lichamelijk leven geëindigd is, die konden dus verklaard worden, als van een zuiver leven van de Geest, dat met de opstanding is begonnen, waarin Jezus alleen met een bepaald doel en voor een tijd een menselijk-lichamelijke gedaante zou hebben aangenomen, zoals dat ook in oude en nieuwe tijden door mensen van een verkeerd geloof is beweerd. Tegenover de loochening van een lichamelijke terugkomst van Jezus, de Zoon des mensen, zouden dus deze feiten geen of zeker geen zo krachtig bewijs ervoor geweest zijn, als Jezus' verheerlijking, die nog binnen Zijn aards menselijk leven Hem voorstelde in een heerlijkheid, die boven het aardse en lichamelijke verheven was en bewees, dat Hij degene was, die reeds in en onder Zijn bestaan in het vlees de levende en krachtige kiemen van de lichamelijke verheerlijking in Zijn goddelijke persoon bezat.

En wij, apostelen (vs. 16 Hoofdstuk 3: 2), hebben dan nu, sinds wij Christus' heerlijkheid zelf gezien en de stem van de hemel gehoord hebben, in de voorspelling van het Oude Testament van de kracht en de toekomst van de Zoon van God het profetische woord, dat zeer vast is, dat ons wel reeds vroeger zeker en betrouwbaar was, maar nu des te zekerder is geworden. En u doet wel dat u daarop, op dat profetische woord, acht heeft a) als op een licht, schijnend in een duistere plaats, zoals deze wereld dat altijd nog voor ons Christenen is (Joh.
5), totdat de dag aanlichte en b) de morgenster, die de dag aankondigt (Openbaring 2: 28), opgaat in uw harten (Luk. 21: 28).

2 Kor. 4: 6 b) Openbaring 22: 16

De apostel wil hier niet zozeer een tweede getuigenis voor Christus' terugkomst en heerlijkheid aan de vroeger genoemde toevoegen, maar uiteenzetten, die kracht nu deze tweede, eigenlijke en onmiddellijke getuigenis op grond van die eerste, indirecte en daadwerkelijke bevestiging heeft. Om die reden, wil hij zeggen is het profetische woord voor ons als het ware nog vaster (zo luidt de grondtekst), nog meer dan het op zichzelf reeds is voor ons gewaarborgd. Met dat woord bedoelt hij natuurlijk het Oud Testamentische, dat voorspelt van de latere verhoging van de gemeente van God door haar in heerlijkheid verschijnende goddelijke Middelaar en wel in alle boeken van het Oude Testament en werkelijk zo eendrachtig, dat het in het enkelvoudige "het profetische woord" kan worden samengevat.

Het profetische woord in zijn geheel voorspelt wel niet, zoals Schot zich uitdrukt een Middelaar, die lichamelijk in heerlijkheid verschijnt, als onder lichamelijke heerlijkheid een verheerlijkt lichaam bedoeld is, maar wel een zichtbare openbaring van de Heere, die de tegenstelling tussen de gemeente van God en de tegen God gekante wereld tot beslissing brengt en hiermee de tegenwoordige vorm van de dingen tot een eeuwig Godsrijk omkeert; een openbaring van de Heere, waarvan nu de apostelen weten en leren, dat zij in de terugkomst van Jezus Christus zal bestaan. Evenals nu de apostelen van hun zijde het voor een winst houden, dat voor hen door hetgeen zij als oog- en oorgetuigen beleefd hebben, het profetische woord vaster geworden is, dan het reeds op zichzelf was, zo moeten ook van hun zijde de lezers, nadat zij door het woord van de apostelen over Jezus' kracht en toekomst onderricht zijn, op het profetische woord letten."U doet wel", zegt Petrus, "dat u daarop acht geeft." Hij vermaant hen er niet toe, alsof zij het niet deden, maar hij prijst hen ook niet omdat zij het doen, hij zegt, dat zij er goed aan deden het te doen, opdat zij weten, dat hij het goedkeurt en veronderstelt dat zij het doen. Met de woorden: "als op een licht, schijnend in een duistere plaats" voegt hij er vervolgens een woord bij, dat zegt, hoe het met het profetische woord is en waarvoor zij het dus moeten houden.

Volgens de uitspraak van de apostel is het profetische woord een licht, dat schijnt in een duistere plaats: dat is de wereld in haar gesteldheid, waarin de begeerlijkheid heerst, waarin de leugen zich tot steeds nieuwe strijd tegen de waarheid verheft, waarin de rechtvaardigen van de ongerechtigheid van de goddelozen lijden, waarin daarom de Christen verlangt naar de komst van de dag, die een nieuwe hemel en een nieuwe aarde brengt, waarin gerechtigheid woont (Hoofdstuk 1: 4; 2: 1, 9; 3: 3, 12 vv. Inwendig behoort de Christen omwille van zijn geloof niet meer tot deze wereld, maar hij leeft in haar en daarom geeft hij acht op het licht van het profetische woord, dat hem, vooral nu het vast geworden is door de Nieuw-Testamentische vervulling, de duisternis verheldert (Fil. 1: 15 v.). Het "totdat de dag aanlicht en de morgenster opgaat in uw harten" behoort niet bij "schijnend", maar bij de woorden: "u doet goed, dat u daarop acht heeft." Niet voor zo ver het licht geeft tot op een bepaalde tijd, doen zij wel daarop acht te geven, maar zij doen goed, daarop acht te geven als op een licht aan een duistere plaats, totdat de dag aanbreekt. De uitdrukking "dag" wijst nu niet op de dag van de terugkomst van Christus zelf en de uitdrukking "morgenster" is niet een benaming van Christus (Openbaring 22: 16). Hiermee zou in strijd het "in uw harten", dat integendeel aanwijst, dat de apostel een werking aan de harten van de lezers op het oog heeft; toch is het zeker zo'n werking, die slechts van de dag van de terugkomst van Christus afkomstig kan zijn. De dag, die in hun hart aanbreekt, is de reflectie van de dag van Zijn terugkomst onder hen en de morgenster, die in hun harten opgaat, de reflectie van Hem, die

als heldere morgenster zichtbaar in de wereld verschijnt; dan hebben zij niet meer nodig op dat licht buiten hen acht te geven in hun eigen harten is de volle dag aangebroken.

Wat waren wij in de nacht van deze wereld zonder het licht van het profetische woord! Maar zullen wij altijd dat licht nodig hebben? Nee: "tot de dag aanbreekt", zegt de apostel. Het licht van de nacht behoort tot de tijd, dat wij wel Gods kinderen zijn, maar het nog niet geopenbaard is, wat wij zijn zullen (1 Joh. 3: 2). In vergelijking met de ongelovigen zijn wij van de dags en niet van de nacht en zijn wij een licht in de Heere, zoals Paulus zegt (1 Thessalonicenzen. 5: 4 v. ; Efez. 5: 8), maar in vergelijking met dat leven, waarin wij zullen zijn, zijn wij nog in de nacht en hebben wij dat licht nodig.

De duisternis, waarvan de apostel hier spreekt, schijnt te zijn gemeend met betrekking tot ons gehele aardse leven en het aanbreken van de dag schijnt te slaan op het tijdstip, waarop wij zullen zien van aangezicht tot aangezicht, wat wij nu in schemering en raadsels zien. Wel straalt Christus als de Zon der gerechtigheid over ons, maar zó, dat onze geest nog altijd ten dele door de duisternis van de dood verdonkerd wordt, totdat wij uit deze gevangenschap van het vlees ten hemel ingaan. Dan zal het licht van de dag aanbreken, als wanneer geen wolken en nevelen van onkunde en dwaling de vrije aanblik van de Zon zullen beletten.

Wanneer u op dat zeer vaste profetische woord acht geeft, zult u het steeds meer waarderen, dit eerst opmerkend en daarom wetend als iets, dat van beslissend belang daarvoor is, dat het ook werkelijk een juist acht geven, een duidelijk bewust worden is (Jak. 1: 3), dat geen profetie van de Schrift is van eigen uitlegging. Als de profetie u datgene zal zijn wat ik straks van haar zei, een licht in een duistere plaats moet de Heilige Geest van God zelf het u verklaren.

Is het u hier beneden toch niet talloze keer als woont en wandelt u in een dal van de donkere schaduw? Is het niet donker in u, o mens, waar de zwartste van de nachten, die van de zonde, hier binnen is neergedaald en haar macht uw leven, beken het maar, in menig opzicht tot een mislukt en geschandvlekt leven gemaakt heeft? Niet donker rondom u, o lijder, waar u de ene ster van aardse vreugd na de andere aan uw hemel zag ondergaan, zonder dat nog de morgenster in uw harte verrees? Niet donker voor u, o sterveling, waar één stap achter u de dood u belaagt en twee stappen vóór u het graf zich ontsluit, waaruit nog nooit een boodschapper terugkeerde? Ja, is het niet donker boven u, kind van het stof, die u van uw Maken niet losscheuren kon, zonder u diep ongelukkig te voelen en toch tot God niet kunt opzien, zonder dat de schrik voor de Heilige u door de lendenen vaart? Ik ellendig mens, wie licht mij bevredigend voor aangaande de oorsprong en de bestemming van de mensheid, het pronkstuk en het raadsel van de schepping? Wie verspreidt licht in die kleine wereld of moet ik zeggen in die rusteloze baaiert van een hart, dat zichzelf niet begrijpt? Wie stilt de pijn van het geweten en ontsluit mij een weg van de verzoening? Wie verbreekt de macht van de zonde en herstelt het gebroken evenwicht? En als eindelijk daarginds de poort zich opent, waarin het menselijk oog mij kan nastaren, maar geen menselijke voet mij verzellen, wie laat mij één enkele lichtsprank gloeien in de kille nevel van de dood en zeg mij, of daar iets achter dat gordijn is verborgen en als ook, waar dan en hoe en voor wie? Achter, rondom, voor, in, boven mij, het schijnt wel alles één duistere plaats; levend om te sterven en stervend nog met de wens om te leven, trekken wij uit de duisternis, door de duisternis, naar nog dikker duisternis voort. Zoekend oog, zeg, ziet u nog nergens een licht, waarop u veilig kunt afgaan?

Eigen uitlegging is niet de bevatting en kennis van een tekst, die men door redenering bekomt; want dan zou de Schrift niet nuttig tot lering zijn enz. (2 Tim. 3: 16). Dan was de

vermaning, onderzoekt de Schriften (Joh. 5: 39), geestelijke dingen met geestelijke samenvoegend, tevergeefs; men kon noch mocht ze dan opvolgen. Het is zeker, dat een ieder een verschillend oordeel mag en moet gebruiken naast de Schrift, maar eigen uitlegging is eigen verzinning, uit zijn eigen hersenen iets te bedenken en de Schrift daarnaar te buigen, of als meester over haar te zeggen: ik wil dat men dat zo verstaat. Het is de Schrift een vreemde zin aanduiden, die men bij zichzelf, zonder die uit het Woord te halen, bedacht en bij zichzelf vastgesteld heeft. (. BRAKEL).

Want de profetie, die inderdaad zo een is geweest en in de Schrift is bewaard, is voortijds niet voortgebracht door de wil van een mens, zoals dat met de bedriegerijen van de valse profetie het geval is (Jer. 23: 26); maar de heilige mensen van God, die de Heilige Schriften te boek stelden, door de Heilige Geest gedreven zijnde, hebben ze gesproken (Hand. 28: 25. 2 Tim. 3: 16 Hebr. 1: 1). Volgens de zekere regel, dat ieder voor zijn eigen woorden de beste en meest betrouwbare uitlegger is, moet ook de uitlegging van de Schrift uitgaan van Hem, die de eigenlijke schrijver is, en mag die niet naar eigen menselijk inzicht plaats hebben.

Als eerste en voornaamste regel in het acht geven op het profetische woord stelt de apostel de erkentenis, dat "geen profetie van de Schrift is van eigen uitlegging", dat is een, die van menselijke uitlegging afhankelijk zou zijn en door deze te verklaren. Voortgebracht, niet door menselijke wil, maar door ingeving van de Geest van God, moet de profetie ook worden uitgelegd niet door de mens zelf, maar door de Heilige Geest. Dit te weten, is ware wetenschap; en de apostel herinnert zijn lezers deze vast te houden en niet te ruilen met een valse wetenschap, die trotse geesten hogere wetenschap noemen, om hun mooie fabels (vs. 16), die zij in het profetische woord leggen onder de naam van "diepe uitlegging", waarmee zij de zin van de Schrift bederven (Hoofdstuk 3: 16). Als wij vergeten, wat wij vóór alle dingen naar de woorden van de apostel moeten weten, dan zullen wij, zoals Flacius zegt, de Schrift lezen, alsof die menselijke vinding was en zullen niet met eerbied sidderen bij de uitspraken van de levende God; dientengevolge kan ook de Geest van God niet op ons komen en op ons rusten. Met lichtvaardige waagstukken zullen wij velerlei bedoelingen van de Schrift ons dromen en daarentegen Gods bijstand tot haar recht verstaan nooit afbidden. Zo zullen wij lopen tegen de steen des aanstoots met de papisten en andere verachters van de Schrift, terwijl wij uit de Schrift onze dwalingen versterken, in plaats van ons door haar te laten leren en verlichten.

Petrus heeft geleerd: u moet niet uitleggen, de Heilige Geest moet het zelf uitleggen, of het moet onuitgelegd blijven.

Met de eigen uitlegging, hier door de apostel verworpen, is echter niet bedoeld de naarstigheid van ieder Christen, om de betekenis van de Schrift uit de Schrift zelf te onderzoeken, maar de eigen mening en zin van de mensen, die hij naar eigen willekeur vormt en in de Schrift inbrengt.

HOOFDSTUK 2

OVER VALSE LERAARS, HUN STRAF EN VERLEIDENDE WANDEL

II. Vs. 1-Hoofdstuk 3: 16 bevat de tweede, waarschuwende rede met het oog op de toekomst. De apostel had in de beide helften van de vorige afdeling de beide hoofdgedachten van deze tweede brief: heilige wandel en een daarvan afhankelijke vaste hoop op latere volmaking, voorgesteld meer in de algemene noodzakelijkheid voor de Christenen en meer indirect gewezen op de loochening daarvan, die van ketterse zijde dreigde. In deze tweede afdeling handelt hij meer bepaald en onmiddellijk over deze toekomstige loochening. Aangezien hij twee zaken heeft, waarover hij handelt, de loochening en de verdraaiing van de waarheden, wordt ook de nieuwe afdeling in twee helften verdeeld, die echter door enkele verzen, die een overgang vormen, verbonden zijn.

Vs. 1-22. De eerste helft, overeenkomend met die van het eerste deel in Hoofdstuk 1: 3-11, die over het toeleggen op de noodzakelijke heiliging handelde, spreekt over de verloochening van de Christelijke heiligmaking, die voor de deur staat. Altijd is het bij het volk van God zo geweest, dat naast de rechtschapen verkondigers van het woord van God valse leraars zijn opgestaan, die verderfelijke sekten hebben ingevoerd en velen tot hun leugens verleid hebben; het zal dan ook wel zo bij u zijn, het volk van God onder het Nieuwe Verbond: zo begint Petrus zijn lezers te waarschuwen voor het gevaar van afwijking, dat hen dreigt. Tevens stelt hij hun voor, dat volgens hetgeen de Schrift over de vroegere tijden meldt, het oordeel over zulke goddelozen vanouds vaststaat en hetzelfde oordeel, dat over de vroegere verleiders en hun aanhang gekomen is, niet toeft, maar ook hen, die nu zullen afwijken, overkomen zal. In zijn rede vlecht hij beide in een, het verderf aan de ene zijde, waarvan de dwaalleraars, die optreden, ten prooi worden en waarin zij hun aanhangers meeslepen en de karakteristiek van hun zoeken en handelen aan de andere zijde.

En er zijn ook ten tijde van het Oude Testament naast die mannen van God (Hoofdstuk 1:
a) valse profeten onder het volk geweest. Op leugenachtige wijze gaven zij er zich voor uit, profeten van God te zijn, terwijl zij toch slechts door hun eigen boze geest werden gedreven (2 Kor. 11: 13 Openbaring 2: 2). Zij waren ten allen tijde a), zoals ook onder u valse leraars zijn zullen. Degenen geven op leugenachtige wijze voor, dat zij een goddelijke roeping hebben ontvangen, om de gemeente te leren, terwijl zij niets anders voortbrengen, dan wat geheel verkeerd is. Zij zijn het, die om de leer van de waarheid te verdringen, verderfelijke ketterijen bedekt invoeren zullen (Judas 1: 4 en 19), ook door zo'n handelwijze de Heere, die hen gekocht heeft, om Zijn eigendom te zijn en in Zijn rijk onder Hem te leven en Hem te dienen (1 Petrus 1: 18 v.) verloochenend en (1 Petrus 4: 5) een haastig verderf over zichzelf brengend (1 Thessalonicenzen. 5: 2 v.).
Deut. 12: 1 b) MATTHEUS. 24: 11 Hand. 20: 29. 1 Tim. 4: 1. 2 Tim. 3: 1

De apostel heeft met nadruk het woord van de Oud Testamentische profetie en zijn goddelijk aanzien beweerd. Daaraan verbindt hij zijn eigen voorspelling. Evenals naast het alleen ware licht van het goddelijk woord van de profetie, dat aan geheel Israël gegeven was, de dwaallichten van valse profeten zich verhieven, zo begint hij zijn voorspelling, zo zullen ook dwaalleraars opstaan in de Christelijke gemeente, die nog altijd op dat woord wordt gewezen. Ook hier wordt het streven van de schrijver duidelijk, dat zich zo sterk openbaarde in de eerste brief van Petrus, om de Christelijke gemeente te beschouwen als een volkomen voortzetting van de Oud Testamentisch-Israelitische. Daarmee komt overeen, dat hij, naar het parallelliseren van de Nieuw- met de Oud Testamentische dwaalleraars te besluiten, zichzelf

met zijn voorspelling aan de vroeger genoemde reeks van Oud Testamentische echte profeten wil aansluiten, zoals hij ook in Hoofdstuk 1: 15 het bewustzijn heeft uitgesproken in deze brief, aan de gemeenten voor alle tijden en omstandigheden een vaste grond en bescherming tegen alle dwalingen te geven. Zozeer is hij van deze beschouwing van de gemeenten als van het Nieuw Testamentische Israël doordrongen, dat hij niet alleen zonder meer van "het volk" spreekt, omdat dit, zoals vanzelf spreekt, Israël bedoelt, maar ook aan dat deel van de vergelijkende uitspraak, die over Israël handelt, de hoofdzin inruimt (Wij zouden verwachten, dat hij schreef: "Zoals er ook valse profeten onder het volk waren, zo zullen ook onder u valse leraars zijn. Hij noemt echter opzettelijk het Nieuw Testamentische tegenbeeld van de Oud Testamentische dwaalleraars niet weer valse profeten, maar met een door hem zelf gevormd woord, "valse leraars." Terwijl toch in de Oud Testamentische gemeente, overeenkomstig haar typische betekenis, ook alle woord van God, waar of vals, in de grond alleen profetie kon en wilde zijn, zo is bij de dwaalleraars van de Nieuw Testamentische gemeente, overeenkomstig de vervulling en vooral bij hetgeen hier wordt behandeld, alleen sprake van het verbasteren van de reeds medegedeelde waarheid van valse leringen en theorieën over de reeds aanwezige Christelijke waarheid.

Als de apostel schrijft: "er zullen ook onder u valse leraars zijn", dan is dit voor de lezers alleen iets toekomstigs, elders, zoals uit de brief van Judas blijkt, is het reeds aanwezig en werkende en daar ook reeds op een wijze bestreden, die Petrus tot grond van zijn eigen bestrijding kan maken. Zo is het te verklaren, waarom hetgeen de schrijver van het optreden en het werk van deze verleiders in de kring van de lezers in vs. 1-3 zegt, door de toekomende tijd wordt voorgesteld, terwijl de beschrijving van hun aard en van hun overal gelijk handelen in de vorm van de tegenwoordigen is gezegd (vs. 9 vv.). Zo moet het ook worden verklaard, waarom hij zegt: "zij zullen verderfelijke sekten bedekt invoeren", terwijl men in plaats van het laatste woord eerder de uitdrukking "leerwijze" zou verwachten. Die sekten werden reeds elders gevonden en hoefden dus niet eerst gesticht te worden, maar konden als bestaande dadelijk worden ingevoerd.

De uitspraak over hun verkeerdheid is een dubbele; zij voeren sekten in, die de eenheid van de gemeente verscheuren en haar in het verderf voeren en zij zeggen de Heere, die zij toebehoren, omdat Hij ze gekocht heeft, de gehoorzaamheid op, verloochenen Hem, omdat zij Hem in werkelijkheid niet laten zijn degene, die over hen heeft te gebieden. Daarmee verenigt zich dan het woord over hun lot: zij brengen een verdoemenis over zich, die hen snel overvallen zal, zonder dat zij daarop rekenen en zonder dat zij die nog zouden kunnen afwenden. De apostel verzekert dat met het oog op de terugkomst van de Heere, die zelf zo vaak van haar heeft gezegd, dat zij de onvoorbereiden plotseling zal overvallen.

Niet de Heere Jezus Christus, maar God de Vader, want het woord curiov wordt hier niet gebruikt, dat overal gevonden wordt, waar gesproken wordt van Christus, als de Heere, maar tdespothv dat uitdrukt de macht die meesters hebben over hun slaven en zoals God heeft over het gehele mensdom; en overal waar dit woord gebruikt wordt, wordt het gepast op God de Vader (Luk. 2: 29 Hand. 4: 24. 2 Tim. 2: 21 Openbaring 6: 10) en dat het hier die zin heeft, blijkt in het bijzonder uit de gelijkluidende tekst Jud. 5: 4, waar de verloochening van de Heere Onze God, door deze mensen duidelijk onderscheiden wordt van die van onze Heere Jezus Christus. Deze wordt gezegd de Joden gekocht te hebben. Is Hij niet uw vader, die u verkregen of gekocht heeft. Deut. 32: 6 En de Christenen: U bent duur gekocht, zo verheerlijkt dan God in uw lichaam en in uw geest, die voor God zijn. 1 Kor. 6: 20

Men moet denken aan zulke mensen, die wettig geroepen en in zoverre door de Heere Christus zelf aangesteld waren tot Zijn dienaren, om door de prediking van het Evangelie Zijn koninkrijk uit te breiden. Zij hadden daarom de Verlosser, als hun gebiedende Heer, moeten erkennen en eerbiedigen en zich met een onbepaalde gehoorzaamheid aan Zijn voorschriften onderwerpen. Maar ondertussen, zij verloochenden Hem, zij maakten wel de vertoning, alsof zij dienaren waren van het Evangelie en Christus als hun gebiedende Heer erkenden, maar zij verzaakten Hem met hun daden; door kennelijk en listig voortplanten van hoogst verderfelijke wanbegrippen, die met de geloofs- en zedenleer van het Evangelie regelrecht strijdig waren, betoonden zij, dat zij, voor Hem niet de minste liefde noch achting hadden.

En velen in de gemeente zullen verleid worden door hun leugen, die de vleselijke begeerlijkheden vleit, dat men een Christen zou kunnen zijn, zonder dat men zich zou moeten onthouden van vleselijk genot en zullen hun verderfenissen navolgen, waardoor verleiders en verleiden de weg van de waarheid (Hoofdstuk 2: 21 Hand. 18: 25) gelasterd zal worden. Zij, die geen Christenen zijn, zullen het Christendom verklaren voor een leer, waarvan de grondstelling onzedelijkheid en ongebondenheid is.

En zij, die valse leraars (vs. 14), zullen door gierigheid, waarvan zij vervuld zijn en waaraan zij zich overgeven, met gemaakte, verdichte woorden (Rom. 16: 18), van u een koopmanschap maken, op allerlei wijze winst van u proberen te trekken (Judas 1: 16. 1 Tim.
5, waarover het oordeel van het verderf van overlang, omdat reeds vanouds over zulke misdadigers de straf gekomen is, niet leeg is, niet rust, niet stil is, zodat het eerste voorbeeld nog zou moeten worden gegeven; en hun verderf sluimert niet, zodat het eerst nog wakker zou moeten worden gemaakt, om hun ten dele te worden.

Wij hebben reeds in vs. 1 gelezen, waarmee de valse leraars zich bezondigen en het verderf over zich brengen zullen. Nu zegt de apostel ook, welk onheil zij door hun verderfenissen of "ongebondenheid" en door hun winzucht zullen teweegbrengen, want die beide hoofdzonden, ongebondenheid en gierigheid (luxuria et avariti a), die hand aan hand plegen te gaan, vinden wij ook hier bij elkaar. Hun teugelloosheid, de uitspattingen, waaraan zij zich overgeven, zullen velen aantrekken, zodat zij dezelfde weg gaan. En als nu zij, die geen Christenen zijn, zo velen zo’n leven zien leiden, zullen zij de weg van de waarheid lasteren. Dit is het ene onheil, dat de valse leraars teweegbrengen; het tweede, dat erger is, doen zij door rusteloos begeren naar aards gewin, naar have en goed. Zoals zij de weg van de waarheid daardoor schade veroorzaken, dat zij, die hun uitspattingen navolgen, een kwade naam bij de niet Christenen teweegbrengen, zo zoeken zij hun voordeel daarmee, dat zij in de gemeente door hen zelf verzonnen leringen te koop bieden, waarvoor men hun dankbaar moet zijn en zoals nu in vs. 1 datgene, waarmee zij zich verzondigen, niet genoemd was, zonder dat ook tevens werd gezegd, welk lot zij zich daardoor op de hals haalden, zo volgt ook de benaming van het onheil, dat zij veroorzaken, dadelijk op de verzekering dat het gericht niet te ontkomen is.

Dwalingen, vooral zulke, die het vlees vrij spel gaven, hebben een aanstekelijke kracht en de leer van de dwaalleraars, waarvan hier sprake is, was dan ook werkelijk zo’n valse vrijheids-leer; zij verwarden Christelijke vrijheid met teugelloze willekeur. De stout antinomistische richting, die wij in de tweede eeuw bij de Karpokratianen en andere Gnostieken aantreffen, reikt met haar wortels in het midden van de eerste eeuw.

Deze mensen, zo zegt de apostel, met hen, die hun weg na wandelen, zullen bewerken, dat men het Christendom verklaart voor een leer en een gemeente van stelselmatige onzedelijkheid. Dit is duidelijk dezelfde gedachte, die ook in de eerste brief (1 Petrus 2: 12,

3: 13, 16; 4: 4, 14 vv. een fundamenteel gezichtspunt vormt. In snode en stoffelijke winzucht, zegt de apostel verder, zullen zij met u handel drijven d. i. u tot middelen gebruiken van hun bedrieglijke winzucht, met verdichte redenen of met zodanige geschiedenissen en leringen, die zijn verzonnen en zo ingericht, dat de mensen zich daarvoor graag geld laten ontnemen, of tot andere stoffelijke doeleinden laten misbruiken. Het is de mededeling van een bombastische leer, opgesierde, zelf verzonnen mystieke verhalen. Voor deze werden in die tijd van godsdienstige oplossing van Joden- en Heidendom gemakkelijk aanhangers gevonden, die offervaardig waren, vooral onder de meer gegoede standen, zodat vele mensen, daartoe geschikt, zich op die rijke geldwinning gingen toeleggen, vooral Joden, voor wie het voordelige van de zaak duidelijk was, omdat bedriegerij en vervalsing met hun slechte aard zeer verwant waren en Apokryfisch-gnostische, geheime leringen toen ook onder hen sterk waren ingedrongen.

Reeds hier begint de apostel zich de brief van Judas tot voorbeeld te nemen en met zijn woorden en voorstellingen zich aan deze aan te sluiten. Hij had zeker het doel om deze brief, die vooral de Christenen uit de Joden op het oog had, voor de Christelijke kerk uit de Heidenen geschikt te maken (evenals hij in zijn eersten brief op krachtige wijze het Oude Testament brengt tot de Christenen uit de Heidenen, die nu op de voorgrond van het Godsrijk staan). Daaruit is te verklaren, dat hij wat in de brief van Judas ziet op de Joodse traditie terzijde laat. Als de kritiek van onze tijd in die afhankelijke verhouding van Petrus tot Judas een hoofdgrond heeft menen te vinden, om deze brief van de eerstgenoemde apostel voor onecht te verklaren, dan gaat hij van moderne beschouwingen uit, terwijl wij reeds in de boeken van het Ouden Testaments opmerken, dat latere profeten, hoewel in menig opzicht groter dan de vorige, toch voorspellingen opnemen van de vroegere in hun schriften (vgl. bijv. Jes. 2: 2 vv. met Micha 4: 1 vv.) en zo opnieuw op de voorgrond stelden.

Want als God a) de engelen, die hoge geesten en verheven schepselen, namelijk diegenen onder hen, die gezondigd hebben en, met hun hoge staat nog niet tevreden, wilden zijn als God en hun eigen rijk hebben (1 Joh. 3: 8), niet gespaard heeft, maar die in de hel geworpen hebbend (in de grondtekst staat tartarwsav, in de Tartarus als voorlopige verblijfplaats), daarvoor als reeds veroordeelden overgegeven heeft aan de ketenen van de duisternis, om tot het oordeel van de grote dag bewaard te worden, om hen te stoten in de poel, die van vuur en zwavelbrandt en hen op die wijze in de plaats van de eeuwige verdoemenis stort (Openbaring 10), is Hij dan geen God, die te vrezen is?

Judas 1: 6 Openbaring 20: 3

In vs. 4-9 volgt nu de bevestiging van de gedachte van vs. 3, "waarover het oordeel van overlang niet leeg is en hun verderf sluimert niet." In het oordeel over de gevallen engelen, over de eerste wereld en de steden Sodom en Gomorra toont Petrus de zekerheid van het oordeel over deze verleiders, dat naderende is. Van het tweede voorbeeld af neemt hij mee in aanmerking de reddende ontferming van God aan de vromen, aan Noach en Lot bewezen, die het gericht vergezelde (vs. 5 en 7 v.). Daardoor verkrijgt de oorspronkelijke gedachte, hoe weinig deze verleiders een verschoning kunnen wachten een verandering. De nazin gaat na vs. 8, wat de vorm aangaat, geheel verloren, maar vs. 9, dat naar de inhoud de nazin bevat, brengt in de vorm van een algemene uitspraak een tweevoudige bewering als gevolgtrekking voort, namelijk dat God de vromen weet te redden en de onrechtvaardigen weet te treffen, die laatste gedachte door het "allermeest" in vs. 10 betrekking heeft op de goddelozen, van wie hier sprake is. Zo komt de oorspronkelijke gedachte weer boven en de verdere karakteristiek van deze verleiders is daarmee ingeleid.

Met de woorden van vs. 4 schrikt Petrus hen wakker, die zo zondig en rustig voortleven. Is het niet een grote vermetelheid van hen, dat zij zo stout handelen (vs. 10) en alles met eigen hoofd willen uitrichten, als moest God wijken en hen sparen, die de engelen, die verheven geesten en edele schepselen, die veel wijzer en verstandiger zijn dan wij, niet heeft gespaard als zij zondigden, maar hen geworpen heeft in de ketenen van de duisternis, waarin zij zo gevangen zijn, dat zij uit Zijn handen niet kunnen ontkomen.

De straf voor hun zonde was, dat zij in een toestand, die het tegendeel was van de vroegere, uit de vrijheid, waarmee zij Gods schepping doorkruisten, in de verbanning van de onderaardse duisternis werden geplaatst, die voor hen Gods aangezicht verbergt (MATTHEUS. 18: 10). De gevangenis, waarin zij gevoerd zijn, noemt de apostel met een uitdrukking, die het diepste van de onderaardse afgrond te kennen geeft, daar, zo zegt hij verder, worden zij voor het oordeel bewaard, zoals hij in 1 Petrus 3: 19 de doden, die het oordeel tegemoet zien "de geesten in de gevangenis" heeft genoemd.

De val van deze oorspronkelijk goede engelen wordt hier (Judas 1: 6) bepaald geleerd. Hun straf is beeldsprakig uitgedrukt, waarom hier elk woord, elke bijzonderheid niet letterlijk moet worden opgevat. De apostel vergelijkt hen met misdadigers, die voorlopig zijn ingekerkerd, totdat zij op de dag van het gericht aan hun eigenlijke straf worden overgegeven. Dit is het hoofddenkbeeld, dat moet worden vastgehouden. Alle gevallen boze geesten, ook zij, die nu nog een tijd lang macht hebben op aarde, zijn uit de hemel verstoten, van hun oorspronkelijke woonplaats verdreven en leven in de onderwereld, in het gevoel van reeds aanvangende verdoemenis en van daaruit heersen zij nog door de zonde over mensen. Het is geen tegenstrijdigheid, als Paulus in Efeze. 2: 2 zegt, dat zij heersen in de lucht, of in Efeze.
2 in de hemelse (d. i. boven de aarde gelegene) plaatsen. Ook daar worden zij met ketenen van duisternis gebonden, ten gerichte bewaard, maar nog duchten zij de laatste straf als een, die hun is aangekondigd (Luk. 8: 21). Heeft God nu de engelen, de hoge, reine, hemelse geesten, de veel heerlijker schepselen, niet gespaard, zo scherpt dit gericht het ons in, dat de straf van zulke verdorven mensen te minder zal uitblijven.

Van de afgrond van de hel, waar hun woning is (Luk. 8: 21) zweven de boze geesten door de lucht en gaan, dorstend naar verderven, rond onder hen, die op aarde wonen, maar overal slepen zij de ketenen van de duisternis mee, die hen aan de hel gebonden houden. Wel zijn zij reeds geoordeeld en kunnen zij niet uit de machtige hand van de Rechter ontvluchten; maar evenals de pijn van de ook reeds geoordeelde geesten van de gestorven goddelozen pas dan ten volle zal zijn, als zij hun lichamen weer op de jongste dag zullen ontvangen, zo zal de pijniging van de engelen van de afgrond pas dan volkomen worden, als er niemand meer te verslinden zal zijn en zij in de gesloten hel tot eeuwige zelfmoord, waarop geen sterven volgt, beperkt zullen zijn.

De uitdrukking: "de engelen, die gezondigd hebben", zou zeker wel nooit anders verklaard zijn dan van de eerste zondeval in de geestenwereld, als men niet in de overeenkomstige plaats Judas 1: 6 had gemeend een heen wijzen te moeten vinden op een hoereren van de engelen. Wij zullen ons echter daar overtuigen, dat ook het woord van Judas niet uit het boek Henoch mag worden verklaard.

En als Hij de oude wereld, de mensen vóór de zondvloed, niet heeft gespaard, maar enkel en alleen Noach, de prediker van de gerechtigheid (vgl. Hebr. 11: 7), zijn achtste (d. i. met de zijn acht zielen uitmakende (1Petr. 3: 20) bewaard heeft, als Hij de zondvloed over de wereld

van de goddelozen heeft gebracht (Hoofdstuk 3: 5 v. Gen. 6 en 7 MATTHEUS. 24: 37 vv.), heeft Hij dan ook niet daarin ons ten voorbeeld Zijn rechtvaardigheid getoond?

God heeft engelen, geesten in Zijn dienst en, in tegenstelling tot de stoffelijke wereld, Hem in wezen verwante schepselen niet verschoond, en evenmin een voortijd een gehele wereld, tegen waarover het achttal het zo kleine getal noemt van hen, die met Noach's ark behouden bleven. De apostel zegt niet: "Hij heeft Noach een achttal gegeven, maar "zijn achtster", dat is met slechts zeven anderen heeft Hij Noach bewaard, toen Hij een overstroming over de wereld van goddelozen teweeg gebracht. Het Bijbelse bericht noemt Noach alleen de rechtvaardige, de apostel stelt hem echter voor tegenover de goddelozen als een prediker van de gerechtigheid. Hij wil met "zijn achtster" niet zeggen, dat ook de zeven anderen predikers van de gerechtigheid zijn geweest, de uitdrukking ziet alleen op de bewaring. De lezers moeten uit deze zin leren, dat Gods oordeel niet zal verschonen, al zou de gehele wereld een prooi van de goddeloosheid worden en slechts één prediker van de gerechtigheid met weinigen, die aan zijn zijde staan, overblijven.

De oude wereld, die van Adam tot Noach was, werd rijp voor het verderf, toen de kinderen van God, de leden van de gemeente van God, waarin de prediking van de naam van de Heere werd gehoord (Gen. 4: 26), de scheidsmuur verbraken, die hen van de goddelozen scheidde en met de dochters van de mensen, met het geslacht van de Kaïnieten, wier zondige mensenaard de tucht van de Geest achter zich geworpen had, vermengden, zo'n geslacht opgroeide, waarin de overgeleverde kennis van het waarachtig woord van God en van het leven van de heiligen werden verkeerd in godslasterlijke dwaling. De machtigen in de wereld en de beroemden waren helden in goddeloosheid, misdadige spotters en trotse verachters van de prediking van boete en gerechtigheid. De apostel ziet nu in de valse leraars en hun verderfelijke veten de navolgers van die beruchte lieden in Noach's dagen: daar was evenals hier ontaarding en verderf door vermenging van de goddelijke openbaring met de wil van het vlees en van het verstand. Evenals in de vorige wereld de ontaarde Sethieten, zo nemen nu de verbasterde Christenen stukken van de waarheid mee op de weg van hun verderf; en in de omkering van de waarheid, bijvoorbeeld van de leer van het van de goddelijke natuur deelachtig worden in de dwaalleer van de pantheïstische vergoding van de mens, of van de leer van de Christelijke vrijheid een vrijheid niet van maar tot de zonde, ligt juist de kracht van de dwaling.

De keuze van de voorbeelden en de rangschikking bij Petrus wijkt daarin af van de brief van Judas (vs. 5-7), dat in de laatsten het gericht van de zondvloed gemist wordt, maar in de plaats daarvan het oordeel over Israël in de woestijn is gekozen en voor de beide andere voorbeelden geplaatst is, terwijl Petrus de duidelijkste voorbeelden van goddelijke gerechtigheid in chronische volgorde voorstelt. Eindelijk slaat Judas volgens zijn gedachten de voorbeelden van redding over, welker aanhaling in de brieven van Petrus daaruit te verklaren is, dat een uitvoerige vermaning aan gelovige Christenen is voorafgegaan en daarna pas tot de dwaalleraars is overgegaan.

En toen Hij de steden a) van Sodoma en Gomorra met de beide andere, Adama en Zeboïm, tot as verbrandende, met omkering veroordeeld heeft (Gen. 19: 24 v.) en tot een voorbeeld van een gericht van het vuur (Hoofdstuk 3: 7 en 10) gezet degenen, die goddeloos zouden leven (Judas 1: 7), is daaruit zeker wel gebleken, dat het vreselijk is te vallen in de handen van de levende God.

Deut. 29: 23 Jes. 13: 19 Jer. 50: 40 Ezechiël. 16: 49 Hos. 11: 8 Amos 4: 11

En daarentegen heeft Hij Zijn goedertierenheid getoond, toen Hij de rechtvaardige Lot (Gen. 19: 29) die vermoeid was van de ontuchtige (Hoofdstuk 3: 17 Efez. 4: 19) wandel van de gruwelijke mensen, daaruit verlost heeft (Gen. 19: 4 vv.

Want deze rechtvaardige man, wonend onder hen, onder die ontuchtige lieden, heeft dag op dag, zijn rechtvaardige ziel, die over hun wandel smart voelde, gekweld door het zien en horen van hun ongerechtige werken (Ps. 119: 53, 158).

Behalve het voorbeeld van een oordeel door water, waarop de apostel heeft gewezen met de woorden: "Hij heeft de zondvloed over de wereld van de goddelozen gebracht", haalt hij nog het voorbeeld aan van een gericht aan Sodom en Gomorra door vuur voltrokken. Om die tegenstelling plaatst hij het "tot as verbrandende" voor het "met omkering veroordeeld heeft", zodat nadrukkelijk verbranding genoemd wordt als datgene, waardoor God die steden tot verwoesting veroordeelde. Het is een opmerkelijke uitdrukking, die echter gekozen is om te zeggen, dat God deze steden niet op dezelfde wijze tot verwoesting veroordeelde als andere, waaraan Zijn vonnis door mensenhand werd volvoerd; maar de veroordeling ervan tot verwoesting uitsprak in de vuurvlammen, die Hij zelf neerzond, om ze in as te leggen. Juist hierdoor heeft Hij ze tot een blijvend voorbeeld gemaakt van degenen, die later goddeloos zouden leven, in zoverre namelijk ook hun veroordeling daarin zal bestaan, dat het wereldverterend vuur, zoals de apostel in Hoofdstuk 3: 7 vv. zal uiteenzetten, hen aangrijpt en hen aan de eeuwige dood overlevert. Om de voorafbeelding stelt hij naast het oordeel, dat als een gericht over de gehele aarde voorspel van het toekomstige is, maar een gericht door water was, dat haar overstroomde (vs. 5), ook dat, dat over Sodom en Gomorra is gekomen. Hierbij komt echter nog het tweede, dat, zoals daar Noach bewaard werd, zo hier Lot werd gered. Zo zullen de rechtvaardigen gered worden, als het vuur van het toekomstige gericht de goddelozen aangrijpt, van wier zedeloze wandel zij in de laatste tijd en tot op dit ogenblik evenals Lot te lijden zullen hebben. Ook in dit opzicht bestaat een voorafschaduwing tussen hetgeen toen geschied is en dat wat eens zal geschieden. Daarom zet de apostel uiteen, van welk een doorgestaan lijden Lot door zijn redding tegelijk bevrijd is geworden. Door gezicht en gehoor, zegt hij; kwelde de rechtvaardige, temidden van de goddelozen levende, dag aan dag de rechtvaardige ziel over hun misdadig handelen; in die zin dus was het "vermoeid zijn van de ontuchtige wandel van de gruwelijke mensen" bedoeld. Niet dat hem uitwendige schade daardoor overkwam, was zijn lijden, maar dat hij zien en horen moest, wat rondom hem voorviel en hij zag en hoorde het niet als iets, dat hem de rechtvaardige niet aanging, maar het werd hem tot een kwelling van de ziel, omdat hij het ter harte nam. Zo betaamt het de rechtvaardige en zo’n smart zullen zij moeten uitstaan, als zij in de laatste tijd te midden van een ontuchtig geslacht leven.

Voor hen, die God de weg van de waarheid en gerechtigheid heeft leren kennen, is het geen gering lijden om onder een goddeloos volk te wonen; men lijdt er onder door ijver voor Gods eer, maar men lijdt ook, omdat men ervaart, dat men zelf nog in het vlees woont, waarin door kwade voorbeelden nog veel kan worden opgerakeld. Men lijdt veel om vrouw, kinderen, huisgenoten, die men niet genoeg weet te bewaren, zoals dan ook werkelijk in Lots vrouw en dochters veel openbaar is geworden, waarvan reeds vroeger het zaad aan deze huisvader niet geheel zal zijn verborgen gebleven. Ook gaat het vaak niet zonder aanklagende en kwellende gedachten, als een Lot bedenkt hoe hij naar Sodom is gekomen, hoe hij zich van zijn goede oom Abraham heeft gescheiden en men denkt bij zijn kwellingen er vaak over, of en hoe een verandering teweeg gebracht zou kunnen worden. Bij de tegenwoordige wereld heet dat zeker het hoofd laten hangen, zwaarmoedigheid, nodeloos oordelen, waarmee men anderen lastig

valt, maar het zien van God op de kinderen van de mensen, die zuchten over al de gruwelen, die geschieden, is daarmee niet weggenomen.

a) Zo weet de Heere Jehova (vs. 4), zoals deze laatste geschiedenis in verband met de beide andere duidelijk aanwijst, de godzaligen uit de verzoeking te verlossen, waarin zij door hun wonen onder een krom en verdraaid geslacht (Fil. 2: 15) gekomen zijn (1 Petrus 1: 6). En zo weet Hij de onrechtvaardigen te bewaren tot de dag van het oordeel en wel in zo’n staat, die reeds voor henzelf een tijd is om gestraft te worden (Luk. 16: 23 v. MATTHEUS. 18: 34).

1 Kor. 10: 13

Maar allermeest weet Hij degenen ten oordeel te bewaren, die naar het vlees in onreine begeerlijkheid (Judas 1: 8) wandelen, en de heerschappij van God en Christus (Judas 1: 8) verachten en evenzeer degenen, die in ander opzicht zich tegen God stellen, die stout zijn (Gen. 34: 25), zichzelf behagen en hun eigen hoofd volgen (Tit. 1: 7) en die de heerlijkheden, zoals de boze geesten volgens hun verlaten beginsel nog kunnen genoemd worden (vgl. 2 Kor. 4: 4 Efeze. 2: 2; 6: 12) niet schromen te lasteren, alsof deze geen macht op hen zouden hebben, zelfs niet al deden zij de ergste dingen (Judas 1: 2 en "2Pe 2: 17.

De apostel is door het "die vermoeid zijn van de ontuchtige wandel enz." gekomen tot de uiteenzetting van een nevengedachte in vs. 8 : "want deze rechtvaardige man, wonend onder hen "heeft dag op dag zijn rechtvaardige ziel gekweld door het zien en horen van hun ongerechtige werken." Daardoor heeft hij geen acht geslagen op het sluiten van de periode, die begon is vs. 4 met het: "want als God de engelen, die gezondigd hebben, niet gespaard heeft enz." Hij kon dat ook laten gaan, omdat het wel vanzelf sprak uit datgene, waaraan deze periode werd gehecht door een "want" "waarover het oordeel van over lang niet ledig is en hun verderf sluimert niet." Als God dienende geesten en een gehele wereld van de oudheid, die Hij door overstroming verdelgde, niet verschoond heeft en Sodom en Gomorra door vuur, dat deze steden verteerde, aan de ondergang heeft overgegeven, dan zal ook het gericht van hen niet uitblijven, die Zijn gemeente door hun voorbeeld van onzedelijkheid en door leugens verderven. Maar het voltrekken van dit gericht zal aan de beide, die de mensen zijn overkomen volgens vs. 5-8, ook in dat opzicht gelijken, dat God de getuigen van de rechtvaardigheid met hen, die tot hen behoren, daarvoor zal bewaren, zoals Hij Noach en de zijnen en de rechtvaardigen, wie het zien van het goddeloos handelen zielenpijn veroorzaakt, redden zal even als Lot. Daarom kan de apostel, als hij nu tot de uitspraak, door de onvoltooide periode bekrachtigd, terugkeert, deze weer opnemen op die wijze, dat hij, de algemene gedachten, die uit de aangehaalde voorbeelden blijken, in de eerste plaats met betrekking en tot het voorbeeld van Lot, in die zin uitspreekt, dat de Heere de vrome uit de verzoeking weet te redden, namelijk uit zodanige verzoeking, als hij moest ondervinden, als hij de goddeloosheid, die hem omringde mee moest aanzien; een goddeloosheid, die ongestraft haar misdaad, die hem de ziel kwelde, bedreef. In die zin moest in de eerste plaats die algemene gedachte worden uitgesproken, omdat de rede dan bij die zich moest ophouden, wier niet af te wenden oordeel was aangekondigd. Met het oog op deze wordt aan de andere zijde gezegd, dat God de onrechtvaardigen weet te bewaren tot de dag van het oordeel, om gestraft te worden. De apostel bedoelt hier de pijniging in de staat van de dood tot aan het jongste gericht. Voornamelijk echter, zo zegt het "allermeest" (Gal. 6: 10 Fil. 4: 22) zal de Heere hen onder straf tot de dag van het oordeel bewaren, die de onreine begeerlijkheden van het vlees na wandelen en de heerschappij verachten. Er wordt niet gezegd, dat Hij hen het meest zal straffen, maar dezen geldt het vooral, omdat zij het meest schuldig zijn, dat zij onder pijniging voor de oordeelsdag bewaard blijven. Hun zonde, die hen voor anderen het

meest schuldig maakt, bestaat in twee zaken, die echter beide één zijn: het een is, dat zij naar het vlees wandelen, met een begeerte, die bezoedeling meebrengt, omdat zij niet alleen hem verontreinigt, die ze pleegt, maar ook hem, aan wie zij gepleegd wordt. Daarmee nu is verbonden een geringachten van hetgeen de heerschappij is, waarmee die wellustigen tevens zijn voorgesteld als mensen, die niemand als heer erkennen, die daartoe over hen gesteld is. Zij achten niemands wil, dat zij zich daaraan zouden storen, geen gebod, zodat zij het zouden opvolgen, zij willen van geen meester weten, die over hen zou te zeggen hebben; zo'n vrijheid veroorlooft zich hun boze begeerlijkheid, opdat zij onbeteugeld haar loop heeft. Omdat nu, zoals vanzelf spreekt, hier een vrijheid bedoeld is van goddelijke, maar niet van menselijke heerschappij, komt het weigeren van gehoorzaamheid aan de over hen gestelde heerschappij, in werkelijkheid overeen met dat wat in vs. 1 gezegd was van de valse leraars, dat zij de Heere verloochenen, die hen gekocht heeft.

Naar onze mening behoort het "te bewaren tot de dag van het oordeel, om gestraft te worden", niet volgens de wijze van Dächsel en de zijnen verklaard te worden van een bewaard worden in de Sjeool, een tussenplaats ter voorlopige straf of beloning, maar wil Paulus zeggen, dat al gaat de zonde een tijd lang voort zij toch te eniger tijd straf ondervindt, dat al stelt God uit, toch zeker het loon komt. Zo ook is de opmerking zelfs van de ouden, zoals A. Claudianus zegt, "Tolluntur in altum, ut laps u graviore ruant." Valerius Maxinus: "Lento gradu ad vindictam sui divini procedit via" enz.

Het wandelen naar het vlees en het verachten van de heerschappij staan met elkaar in verband; omdat zij in hun begeerlijkheden wandelen willen zij van geen heer weten, die hen gekocht heeft en omdat zij van Hem niet willen weten, houdt niets hen terug van het toegeven aan hun lusten. Daar staat tegenover, dat zij de machten, wier prooi zij door hun zondigen worden, niet vrezen, maar ze lasteren. In plaats van zich te verheugen in de Heere, verachten en lasteren zij in dwaze vermetelheid de heerlijkheden, d. i. de gevallen, boze geesten, uit wier geweld de Heere de Zijnen heeft losgekocht en evenals nu uit de verachting van de heerschappij van Christus, zo volgt nu ook uit de keerzijde van die verachting, uit de verachting van de heerlijkheden, de onbevreesde overgave aan de lusten van het vlees."Heerlijkheden" worden de boze geesten genoemd naar het hun aangeschapen beginsel; de uitdrukking is gekozen om de vermetelheid van die lasteraars door het noemen van het object duidelijk te doen worden.

Onder deze naam worden de engelen en zelfs de kwade aangeduid. De apostel wil dus dat elk, naar Gods gebod, ook in de gevallen en verdorven schepselen, de door de Schepper daaraan verleende heerlijkheid en majesteit zal eren. Geldt dit voor de gevallen engelen, die de mensen toch niets dan kwaad proberen te doen, nog meer moet dit gelden van de overheden onder de mensen, die toch zelden geheel en al haar bestemming vergeten. Onder het voorwendsel van evangelische vrijheid allen eerbied voor gezag en majesteit uit het oog verliezen, is dus wel degelijk een vleselijke zin, vaak onder een vals vertoon van geestelijk wezen.

Omdat de engelen, die hun natuurlijke goedheid bewaard hebben, krachtens hun gemeenschap met God in sterkte en kracht minder zijnde dan die "heerlijkheden", die de goddelozen zo snood wagen te lasteren, geen lasterlijk oordeel tegen hen voor de Heere voortbrengen, zoals de Heilige Geest op grond van de Schrift dat betuigt (Judas 1: 9).

Om de vermetelheid van deze mensen in het licht te stellen, stelt Petrus tegenover hun gedrag ten opzichte van de "heerlijkheden" het gedrag van de engelen ten opzichte van diezelfde

machten. Hier blijkt nu duidelijk, dat hij boze geesten onder hen moet bedoelen, omdat het alleen denkbaar is tegen dezen een "oordeel van lastering" voort te brengen. Die opvatting wordt door Judas 1: 9 bevestigd, waarvan de bijzondere voorstelling hier meer algemeen gemaakt is.

De engelen, zegt de apostel, die toch in kracht en in macht groter zijn, vellen tegen de heerlijkheden voor de Heere geen lasterlijk oordeel. Zij kennen wel het oordeel en kondigen het aan, maar zij laten het in ootmoed over aan de enige Heer, voor wiens aangezicht zij met de boze machten weten te staan. Elk ander woord van eigenwillig smaden komt hun voor een lasteren te zijn van hen, die nog voor het gericht bewaard worden; zij laten het aan Gods macht en lankmoedigheid over; daarom onthouden zij zich daarvan.

Als de schrijver hier en in het volgende voortdurend in de tegenwoordige tijd spreekt, geeft hij daarmee volstrekt niet te kennen, dat de dwaalleraars reeds in de gemeenten, waaraan hij schrijft, tegenwoordig zijn; maar hij schildert een beeld, dat hij als een profetisch visioen voor zich ziet, zoals ook in de profetie van het Oude Testament zeer vaak in zo’n geval in de tegenwoordige tijd wordt voorspeld. Dit schilderende presens moest de schrijver des te meer in de gedachte zijn, omdat deze dwaalleraars (al was het ook elders vgl. de brief van Judas) reeds bestonden.

Maar deze, wier aard en karakter ik u hier voorstel (vs. 10), zijn, in plaats van de engelen gelijk te worden, met wie zij volgens hun hogere bestemming overeenkomen, als onredelijke dieren, die zonder enig begrip van het bovenzinnelijke en hemelse voortlevende, door hun zinnelijke begeerlijkheid gedreven, de ingeschapen natuur volgen en voortgebracht zijn om gevangen en gedood te worden. De dieren leven om geslacht te worden en de mensen als voedsel te dienen; die goddelozen maken zich aan hen gelijk en omdat zij lasteren wat zij niet verstaan, namelijk de bovenaardse hemelse machten (Judas 1: 10), waardoor zij openbaren, dat zij op dezelfde trap staan als de verstandeloze dieren, zullen zij in hun verdorvenheid verdorven worden, in hetzelfde verderf, dat die dieren overkomt, als zij begerig naar vleselijk genot, zich door de lokspijs tot van de mensen net zich laten heenvoeren, om dan de dood van de slachting te ondergaan (Jer. 12: 3 Ps. 49: 21).

En zij zullen dan ook ten gevolge van hun goddeloosheid verkrijgen de loon van de ongerechtigheid en zo ontvangen naar dat zij verdiend hebben (Luk. 23: 41). Die straf, die over hen zal komen, zal zeker zwaar zijn, als die de dagelijkse weelde hun vermaak, hun genot (Luk. 8: 14) achten, terwijl zij er nooit aan denken, wat hun hiernamaals wacht (Fil. 3: 19 Luk. 16: 19 vv.) zijnde vlekken en smetten voor de Christelijke gemeente, die zij hebben aangekleefd (Deut. 32: 5) en zijn weelderig in hun bedriegerijen, overdadig zwelgen de in hun bedrog, als waren zij uw broeders, als zij in de maaltijden met u zijn ("Ac 2: 43" en "1Co 11: Judas 1: 12).

De apostel wil zeggen; met deze, die de boze geesten lasteren in tegenstelling tot de goede engelen, die op grond van juiste waardering van die eerste, met vreze voor die vervuld zijn, is het gesteld als met redeloze dieren zowel wat betreft hun subjectieve toestand, als ook hun objectief lot, dat het gevolg ervan is.

De bedoeling van de vergelijking met de redeloze, tot verderf geboren dieren, is tweevoudig: die vermetele, eigenzinnige mensen (vs. 10) stellen zichzelf, doordat zij lasteren wat zij niet verstaan, zoals met de onverstandige dieren en worden daarom ook in het verderf, waartoe die dieren geboren zijn, aan deze gelijk gesteld.

In plaats van de goddelijke natuur deelachtig te zijn en ontvluchten het verderf, dat in de wereld is door de begeerlijkheid (Hoofdstuk 1: 4), brengen de verloochenaars van Jezus Christus het tot die trap van geesteloosheid en vervreemding van God, dat zij evenals de redeloze dieren, die naar hun natuur (d. i. als wezens, wier leven in het onvrije voortgaan van het hun aangeboren zijn opgaat: fusic a) aanwezig zijn om gevangen en geslacht te worden een prooi worden van de wereld, die door hen misbruikt is voor hun onreine begeerlijkheden.

De dieren zien in hun onverstand wat tot lokspijs dient aan voor een voorwerp van genieten en terwijl, zij daarnaar begerig grijpen worden zij hem tot buit, die ze vangt. Zo zien ook die vermetelen in hun onverstand, dat wat van zinnelijke aard is, voor niets beters aan, dan dat het hun gegeven is om hun lust daarmee te voldoen. Zij grijpen er naar als naar een voorwerp van wellustig genot en worden daardoor eveneens een prooi van het verderf, als de redeloze dieren. Maar als dezen zo’n lot treft, omdat zij het verstand missen en een lot verkrijgen, dat hun bestemming is, zo overkomt die vermetelen hetzelfde, waarvan zij moesten weten, dat het hun ter verderve was en zij veroorzaken zichzelf een lot, dat het tegengestelde is van de bestemming van de mensen. Hun overkomt kwaad voor het kwaad, dat zij doen en zo verkrijgen zij de loon van de ongerechtigheid.

Hebbende de ogen vol overspel, omdat in deze de begeerlijkheid zichtbaar is en zij met deze de schandelijke lusten bij anderen proberen op te wekken en die niet ophouden van zonde, zelfs niet bij godsdienstige samenkomsten, verlokkende met verleidende woorden en bedrieglijke voorspiegelingen de onvaste zielen, hen, die in de Christelijke waarheid nog niet bevestigd zijn, hebbend, als het hart minder naar wellust haakt, maar vol hebzucht is, het hart geoefend in gierigheid. Kinderen van de vervloeking zijn degenen, in plaats dat zij degenen zouden zijn, die geroepen zijn, de zegen te beërven (1 Petrus 3: 9. 1 Thessalonicenzen. 6: 9).

In vs. 2 v. had de apostel het verderf geschilderd, dat de valse leraars zouden verbreiden; vervolgens in vs. 4-9 het gericht als zeker aangewezen, nu beschrijft hij in vs. 10-16 hun ongerechtigheid nader, waarvan zij het loon in dat gericht zullen ondervinden.

Het is zowel de ongerechtigheid van hun zoeken, dat hen als verleiders doet kennen, als hun persoonlijke goddeloosheid en boosheid, die hij naar haar hoofdpunten karakteriseert. Evenals hun leren het tegendeel van het Christelijke is, zo is hun leven het tegengestelde van de Christelijke wandel, een stout misbruik van de natuurlijke dingen met overmoedig verzet tegen de machten, die daarin werken en nog boosaardiger misbruik van de heilige gemeenschap, waarin zij door hun uitwendig lidmaatschap tot de Christelijke kerk staan; zij volgen de zonden van de zwelgerij, van echtbreuk en van hebzucht."Zij achten de dagelijkse weelde hun vermaak", zo wordt over hun zwelgerij gezegd. Hun genot is vleselijke overdaad. Evenals de redeloze dieren, zonder zich te bekommeren over het verderf, dat hen bedreigt, alleen aan het ogenblikkelijk genot denkend (vs. 12. Jak. 5: 5) brengen zij hun dagen door, alsof geen dag van de eeuwigheid hen wachtte, omdat de begeerlijkheid, die voorbijgaat, zal worden tot een smart, die niet voorbijgaat. Door zo’n weelderig leven zijn zij voor de gemeente "vlekken en smetten", vlekken, die hun reinheid (Efeze. 5: 27) verderven en smetten, die tot hun schande hen aankleven. Zij denken, zegt Luther in zijn verklaring van deze plaats, niet anders dan dat zij sieraden voor de Christenheid zijn, evenals zon een maan de hemel versieren, zij menen de beste en edelste kleinoden te zijn, evenals goud en edelgesteente; maar Petrus noemt hen vlekken en smetten, waardoor de gemeente schande en spot toekomt. Als nu verder wordt gezegd: "Zij zijn weelderig in hun bedriegerijen, als zij in de maaltijden met u zijn", dan ligt aan de voorzin die lezing van de grondtekst ten grondslag, die in Judas 1: 12 gevonden wordt, terwijl de nieuwere verklaring, aan een andere lezing

(apataiv in plaats van agapaiv de voorkeur geeft, maar nu weer in twee richtingen uiteengaat, naardat men het daarbij staande woord op de ene (autwn) of andere wijze (autwn) neemt. Luther legt de plaats aldus uit: "Wat men uit Christelijke liefde heeft gegeven, om een algemene kas te onderhouden voor weduwen en wezen en andere arme mensen, opdat niemand onder de Christenen gebrek lijdt of hoeft te bedelen, dat is nu alles aan gestichten en kloosters geraakt, waarvan onze geestelijken op het allergemakkelijkst leven; zij bezorgen er zich goede dagen van, en zeggen, dat het hun toekomt en niemand hen daarover hard vallen kan." Volgens de toestanden in de apostolische tijd zou echter in de voorzin moeten gedacht worden aan de gemeenschappelijke liefdemaaltijden, waarbij die zwelgers zich te goed deden op algemene kosten (vgl. 1 Kor. 11: 21) en in de tweede zin aan gastmalen in de huizen en bij de families, waarbij zij zich laten nodigen en waar zij ook aan hun gulzigheid voldoening geven. Bij die gelegenheid zoeken zij met begerige ogen (MATTHEUS. 5: 28) naar personen van het andere geslacht, met wie zij in ontuchtige omgang tot bevrediging van hun vleselijke lusten kunnen komen. Nu kennen zij voor hun onverzadelijke begeerte geen perken, die zij zouden te respecteren hebben, zoals dit de woorden "hebbende de ogen vol overspel en die niet ophouden te zondigen" uitdrukken.

Hebben zij dan gevonden wat de ogen zochten, dan weet de mond de gevonden persoon, als die niet reeds vast in Christus gegrond is, met valse leringen en bedrieglijke woorden voor de ontuchtige daad te winnen (vs. 18). De woorden "verlokkend de onvaste zielen" verkrijgen nog een andere wending en vormen zo een overgang tot de derde hoofdtrek van het beeld, dat de apostel van deze mensen aan de vloek ontwerpt "hebbende het hart geoefend in gierigheid" i. zoals Luther verklaart, een hart, dat bijzonder geoefend is, zeer thuis is in allerlei kunsten van schandelijk gewin. Zij geven voor geoefende zintuigen voor hogere kennis te bezitten (Hebr. 5: 14) en bieden hun, van wie zij een goede beloning wachten, hun voorgewende wijsheid aan. Petrus rukt hun echter het masker af: zij hebben het hart geoefend ja, maar in gierigheid, in hebzucht; zij weten beter dan anderen, bij wie de natuurlijke aanleg nog niet tot zo’n hoogte ontwikkeld is, met hun waar, die zij aanprijzen (vs. 3), het geld uit de zak te lokken. Nadat de apostel zo de dwaalleraars in hun zoeken en doen heeft geschilderd, grijpt hem het gevoel van afkeer aan, zodat hij uitroept: "Kinderen van de vervloeking", zoals Luther verklaart, liggend onder de vloek van God, zodat zij voor God geluk noch zaligheid hebben. In deze uitroep vat hij, tegenover de zeer uitvoerige voorstelling van het kwade, dat zij doen, met een kort, maar des te meer betekenend woord het boze samen, waaraan zij daardoor ten prooi zijn geworden. Hij noemt hen "kinderen van de vervloeking" in tegenstelling tot de zegen, die zij zouden beërven, als zij de weg bewandelden, waarop zij als leden van de gemeente van Christus waren gesteld; en het volgende zal nu dat zware oordeel door aanwijzing uit de Schrift van het rechtvaardige daarvan nog sterker maken.

Zij hebben die vloek verdiend, zij die de juiste weg (Hand. 13: 10), die door hun belijden van Christus was ingeslagen, verlaten hebbend, zijn verdwaald op verkeerde weg (Judas 1:
en volgen de weg van Balaam (Bileam, Openbaring 2: 14), de zoon van Bosor (zoals de naam volgens de Babylonische uitspraak (1Petr. 5: 13) in plaats van Beor luidt), die de loon van de ongerechtigheid lief gehad heeft, de loon, die Balak, de koning van de Moabieten hem beloofde te geven, als hij kwam en Israël vervloekte (Num. 22: 2-21).

Maar hij heeft op zijn weg (Num. 22: 22 vv.) de bestraffing van zijn ongerechtigheid gehad een ervaring, die hem van het verkeerde, dat hij voornemens was te doen, had moeten overtuigen, en tot andere gedachten had moeten brengen Joh 16: 11; want het jukdragende stomme dier, dat uit zichzelf niet kon spreken, noch vermogen tot verstandige rede zou hebben gehad, al had het ook het spraakorgaan bezeten, sprekend met mensenstem, heeft de

dwaasheid van de profeten verhinderd. Dat dier, zo sprekend, heeft hem het bewijs gegeven van zijn dwaasheid, als hij zichzelf voorstelde, dat hij zou kunnen spreken en profeteren, zoals het hem beliefde, dat hij van geen besturende macht van God afhankelijk zou zijn; de ezelin werd door dat spreken met menselijke stem een tastbaar bewijs van het tegenovergestelde van zijn inbeelding (Num. 22: 33).

Het is geheel verkeerd, als vele uitleggers bij de woorden "volge de weg van Balaam, die de loon van de ongerechtigheid heeft liefgehad", denken aan de raad, die Bileam volgens Num. 16 aan Balak gaf en wier werk dan de geschiedenis in Num. 25 was. Men brengt dan met het oog op Openbaring 2: 14 iets in deze plaats, dat Petrus uitdrukkelijk buiten beschouwing heeft gelaten, die zich eenvoudig tot de geschiedenis in Num. 22 bepaalt. Is het ook terecht, dat evenals Bileam door zijn aan Balak gegeven raad de kinderen van Israël tot ontucht en ketterse Godendienst verleidde, ook de valse profeten, waarvan hier wordt gesproken, de Nikolaïeten of Bileamieten, volgens de eerste helft van het 14de vers het heidense van de ontucht in de allerergste mate in de Christelijke gemeenten invoeren, zo heeft dat toch bij hen niets te doen met het loon van de ongerechtigheid, waarop zij belust zijn en dat maakt juist het punt van vergelijking uit. Wij moeten dus eerst de gedachte vestigen op de woorden in vs. 14 "hebbend het hart geoefend in gierigheid." Vervolgens valt het oog op het "kinderen van de vervloeking" en dat is het dan ongetwijfeld, wat de apostel onder de "weg van Balaam, de zoon van Bosor, die de loon van de ongerechtigheid heeft lief gehad" bedoelt de weg van vloek en verderf, waarvan zij zich door niets meer laten terugbrengen, ook niet door de sterkste overtuigingen van hun onrecht, noch door de overtuigendste bewijzen van hun waanzinnigheid en dwaasheid, maar waarop zij onophoudelijk voorwaarts jagen evenals Bileam, totdat zij evenals deze op een vreselijke wijze het leven eindigen. Volgens deze opvatting verdelen zich vs. 12-16 in twee gedachten-reeksen, die parallel met elkaar lopen; de eerste: "deze zijn als onredelijke dieren, die de natuur volgen en voortgebracht zijn om gevangen en gedood te worden en zullen verkrijgen de loon van de ongerechtigheid" en de tweede: "zij achten de dagelijkse weelde hun vermaak, heeft de dwaasheid van de profeten verhinderd." Uit de vergelijking van beide reeksen zouden ons nog diepe gedachten, in de weinige eenvoudige woorden, vervat voorkomen, als de ruimte ons toeliet nog nadere uiteenzettingen te geven.

Deze mensen, waarvan ik sinds vs. 10 spreek, zijn waterloze fonteinen (Jer. 2: 13), wolken door een draaiwind (Mark. 3: 37. Luk. 8: 23) gedreven (Spr. 25: 14 Judas 1: 12), die de dorstigen wel lafenis en versterking doen hopen, maar toch niet geven wat zij beloven. Zij zijn gelijk aan de engelen, die gezondigd hebben, (vs. 4), die de donkerheid van de duisternis Ec 6: 4 in de eeuwigheid bewaard wordt (Judas 1: 13).

Nadat in het vorige alles was uiteengezet, wat de apostel in vs. 1-3 van de valse leraars gezegd had, komt hij op deze naam "valse leraars" terug. Hij zet uiteen, dat zij juist het tegenovergestelde zijn van datgene, waarvoor zij zich uitgeven, het tegendeel namelijk van leraars van de Christelijke waarheid. Een waar leraar is toch gelijk aan een fontein, die de dorstige drenkt, of aan de wolk, die het land bevochtigt; maar zij lijken op waterloze fonteinen, waardoor hij misleid wordt, die er zijn dorst aan wil lessen en aan wolken, die, zo zij niet werden beroerd, neer zouden vallen en de aarde zouden bevochtigen, maar bij wie de wervelwind, die van onderen naar boven jaagt en ze wegvoert, het zover niet laat komen. En wordt van de ware leraars gezegd (Dan. 12: 3), dat zij zullen schitteren als de glans van de hemel, dan is van hen waar, dat de donkerheid van de duisternis, voor hen in eeuwigheid bewaard wordt.

De dwaalleraars beloven de dorst naar een kennis, die hart en geest bevredigt, te stillen, maar zij doen het niet. Zij zijn gelijk aan bronnen, die uit de verte de dorstige reiziger lafenis beloven, maar als het erop aankomt, in de nabijheid, blijken zonder water te zijn. Zij lijken op nevelen, die het uiterlijk hebben, als zouden zij het dorre land met een verkwikkende regen verfrissen, maar die zo leeg en nietsbetekenend zijn, dat de draaiwind ze verjaagt en spoorloos verdwijnen doet. Door deze tweede trek wordt bij het eigenlijke punt van vergelijking, ledigheid en onvruchtbaarheid, nog een nieuw, hoogst karakteristiek punt gevoegd, namelijk de woeste hartstocht van de begeerten, die deze mensen nu hier dan daarheen drijft en tot geen rust voor zichzelf, veel minder voor anderen laat komen. Zo hebben zij, om het eigenlijke punt van vergelijking weer op te nemen, niet het zegenende en vruchtbaar makende, maar het donkere, nachtelijke duister van wolken; hier sluit de apostel, die voortdurend met de gedachte aan het later verderf van de dwaalleraars vervuld is, het woord aan over hun later lot. Evenals nachtelijk donker reeds nu hun eigenlijke aard is, zo is ook het donkere gebied van de duisternis, dat voor hen eenmaal gesteld is en altijd en onveranderlijk voor hen gereed blijft.

Hier wordt weer gedacht aan de straf, waarvan in vs. 4 gesproken is.

Want zij, wat aan de ene zijde hun voorstelling als fonteinen, zonder water aangaat, zeer opgeblazen, hoog klinkende (Judas 1: 16) ijdelheid sprekend, met veel vertoon niets betekenende zaken voortbrengende, verlokken, zoals aan de andere zijde hun omgevoerd worden als wolken van de wervelwind zeggen wil, anderen door de begeerlijkheden van het vlees. Omdat zij die voor zichzelf begeren, hebben zij steeds nieuwe werktuigen nodig tot bevrediging van hun lusten en deze proberen zij te verkrijgen door hun dwaasheid, waaraan zij door hun spreken de schijn van bijzonder inzicht en diepe wijsheid weten te geven. En verder trekken zij door ontuchtigheden ook bij hen op te wekken degenen van de ware weg af, die echt (volgens betere lezing "een weinig" d. i. ter nauwernood slechts een kort eindje) ontvloden waren van degenen, die in dwaling wandelen, van de nog onbekeerde heidenen (Efeze. 4: 17 vv.), waartoe zij zelf tot die tijd werden gerekend.

Belovend hun, die zich aan hun leiding zouden toevertrouwen, vrijheid, die voor geen dwang van de wet zou hoeven te bukken, terwijl zij die niet bezitten, omdat zij integendeel zelf dienstknechten zijn van de verdorvenheid, waarin zij reddeloos zullen omkomen (vs. 12 v.); want van wie iemand overwonnen is, die is hij ook tot een dienstknecht gemaakt (Joh. 8: 34 Rom. 6: 16) en hier is het juist het verderf, het dienen van de vleselijke begeerlijkheden, dat het verderf onveranderlijk meevoert, waardoor deze mensen zijn overwonnen.

Om het rechtmatige van het gehele oordeel, in vs. 17 over de valse leraars uitgesproken aan te wijzen, stelt Petrus nu de aard en de wijze van hun verleiding in haar nietigheid, schandelijkheid en leugenachtigheid voor ogen. Met hun theorie misleiden zij het geweten, terwijl zij met het lokaas van vleselijke begeerlijkheid de oude mens winnen. Door die lusten te bevredigen, zo zeggen zij, bevestigt de Christen zijn vrijheid en openbaart hij zich als heer van de zonde, die niets aan hem kan hebben. Wij moeten, zo zeiden zij, door het genot van de begeerlijkheid de begeerlijkheid bestrijden; want het is niets zich van de begeerlijkheid te onthouden, als men ze niet heeft gemaakt, maar het is groot, als men zich in het genot bevindt, er niet van overwonnen te worden. En terwijl zij zich voor sterke geesten hielden, verklaarden zij, slechts een klein, stilstaand water kan, als er iets onreins in wordt gegoten, verontreinigd worden, maar niet de oceaan, die alles opneemt, zonder ooit bevreesd te worden, omdat hij zijn grootte kent. Zij liegen daarmee, zegt de apostel. Die door de kwade begeerlijkheid overwonnen wordt is zo weinig een heer van de zonde, dat hij integendeel een

dienstknecht van haar is en voortaan haar terwille moet zijn. Of de tegenstanders de apostel dat toegeven of niet, is hem geheel hetzelfde; hij schrijft toch niet tot weerlegging van hen, maar tot waarschuwing van zijn lezers.

Vraagt u, hoe er sprake kan zijn van fonteinen zonder water en van wolken zonder regen, dan antwoordt Petrus, zij regenen en prediken, helaas, al te veel, maar het zijn niets dan ijdele, opgeblazen woorden, waarmee zij de ongelukkige menigte de oren volproppen, zodat men denken zou, dat het iets kostelijks was en er is toch niets achter.

In een leven, waarin zij zelf zich bewegen, in een leven van vleselijke uitspatting leiden zij hen in, die ter nauwernood, zowel wat tijd als beslistheid aangaat, ertoe zijn gekomen, om zich los te maken van hen, die in dwaling wandelen, die een zedelijk verkeerd leven leiden d.
van de heidenen en hun zondige gewoonten. Die leden van de gemeente, die als het ware nog met een voet in het heidendom staan (vs. 14), zijn natuurlijk het lichtst tot dat leven van vleselijke begeerlijkheden te verlokken, omdat hun daarin hetzelfde wordt gegeven wat hen nog aan het heidendom bond: de onbeperkte vrijheid van zinnelijk levensgenot, terwijl tevens de bedenkingen van het geweten tegen dat heidense wandelen als zodanig hun hier ontnomen werden door de schijn van deze wijsheid, waardoor de theorie van de dwaalleraars deze onredelijke bandeloosheid prijselijk weet te maken.

De hoofdleugen van het veelvormige gnosticisme, die in de 2de en 3de eeuw de kerk omwoelde, was de loochening van de enige Heer en Heerser, Vader, Schepper en Verlosser van de wereld (Judas 1: 4). De verachting van alle zichtbare dingen, die men van de schepping van God afzonderde, om daarin de zetel van de boze te zoeken, deed zich aanvankelijk gelden in die valse ascese, waartegen Paulus de spreuk 1 Tim. 4: 4 plaatst: "alle schepsel van God is goed en er is niets verwerpelijk, met dankzegging genomen zijnde." Snel sloeg echter dezelfde verachting om in afschuwelijke losbandigheid van het vlezes, om er boven verheven te zijn. Re 2: 6.

Met alle recht noemde ik hen dienstknechten van de verdorvenheid. a) Want als zij, nadat zij zoals dat bij hun bekering aanvankelijk met hen het geval was, door de kennis van de Heere en Zaligmaker Jezus Christus, die toen door hen werd gekozen en beleden (Fil. 3: 8), de besmettingen van de wereld, waarin zij vroeger waren (Hoofdstuk 1: 9. 1 Petrus 1: 18, ontvlucht zijn en, zoals dat eerst hun afval tot die dwaalleer, wier voorstanders en verbreiders zij nu zijn, bij hen is, in deze weer ingewikkeld zijnde, van die overwonnen worden, zo is hun volgens het woord van Christus (MATTHEUS. 12: 45 Luk. 11: 26), het laatste erger geworden dan het eerste. Er is voor hen geen uitzicht op redding meer, maar een verschrikkelijke verwachting van het oordeel en hitte van het vuur, die de tegenstanders zal verslinden (vs. 17 en Hebr. 10: 26 v.).

Hebr. 6: 4

Wee hun! zo moet men over hen uitroepen (Judas 1: 11), zoals de Heere over Judas de verrader, zei: "Wee de mens! " want het was hun beter, zoals het Judas beter was geweest, als hij nooit geboren was (MATTHEUS. 26: 24 Mark. 14: 21), dat zij de weg van de waarheid (vs. 2) en gerechtigheid, die in Christus Jezus is, niet gekend hadden, omdat zij in hun natuurlijke toestand toch nog slechts eenmaal gestorven bomen waren, die nog levend gemaakt konden worden (vs. 12), dan dat zij die bij aanvang gekend hebbend, in plaats van die verder te bewandelen, weer afkeren van het heilige gebod, dat hun als Christenenovergegeven was, namelijk om te blijven in de kennis van onze Heere Jezus

Christus en daarin niet leeg of onvruchtbaar te zijn, maar in geloof de deugd te beoefenen (Hoofdstuk 3: 2. 1: 5 vv. 1 Tim. 6: 14).

Zondig niet na de vergeving, laat u niet overwinnen na de genade! Denk, o mens! de zonde is groter na de vergeving, de vernieuwde wond smart meer na de heling, de besmetting is erger na de genade. Hij is dus ondankbaar over de vergeving, die weer zondigt; hij is de gezondheid onwaardig, die zichzelf weer wondt, nadat hij genezen is; hij verdient niet gereinigd te worden die zichzelf na de genade besmet.

Maar hun is overkomen hetgeen met een waar spreekwoord gezegd wordt (Spr. 26: 11): "De hond is teruggekeerd tot zijn eigen uitbraaksel en de gewassen zeug tot de wenteling in het slijk."

De vergelijking is even eenvoudig als scherp. Evenals deze dieren zich eerst ontdaan hebben van hetgeen hun onaangenaam is en schadelijk, maar dat dadelijk weer opzoeken als de ware bevrediging van hun lust, zo zoeken ook deze mensen juist de zonde op, waarvan zij zich hebben losgemaakt door Christus en het Christendom aan te grijpen. Wat de grootste schade voor hun leven was, zoeken zij op als de ware bevrediging van hun leven. Het beeld is te gepaster en overtuigender, om de reeds vaker aangeduide beestachtigheid van de dwaalleraars, die zojuist door die onedele, in het Oosten vooral verachte dieren, en hun gruwelijke handelwijze zeer sterk en treffend wordt getekend, zoals ook deze afdeling over de dwaalleraars juist met dit woord eindigt, waarin zij haar scherpste toppunt heeft.

Wel zijn het, zoals de meeste uitleggers juist erkennen en het "overwonnen worden" bepaald te kennen geeft, degenen, van wie de apostel in het gehele hoofdstuk spreekt, de dwaalleraars, op wie ook in de eerste plaats het gezegde in vs. 20 vv. zie, maar toch gelden de woorden in vs. 21 vv. tevens ook hun, die volgens vs. 18 zich laten verleiden tot de begeerlijkheden van het vlees, nadat zij nauwelijks hun vroeger heidens verderf ontvluchtten.

HOOFDSTUK 3

OVER DE LAATSTE TIJDEN, CHRISTUS TOEKOMST EN DE WAARDIGE VOORBEREIDING DAARTOE

Vs. 1-16. De tweede helft komt met die van het eerste deel in Hoofdstuk 1: 12-21 2Pe overeen. Deze bevatte een aanmaning tot getrouwheid in de vaste hoop op latere volmaking. Ook deze begint eveneens in enkele verzen tot inleiding met een woord van de apostel over het doel van zijn schrijven, waarbij hij tevens aan zijn vorig schrijven aan diezelfde lezers herinnert en ook de strekking ervan aanwijst (vs. 1 en 2). Daaraan knoopt hij vervolgens een waarschuwing aan, om zich te wachten voor de spotters, die aan het einde van de tijden te wachten zijn, die steunend op het bestaan van de wereld tot op deze tijd, de terugkomst van de Heere en een einde van de dingen loochenen, maar daarmee voor hen het gehele gebouw van de Christelijke hoop en van alle daarmee samenhangende vermaning omverstoten. Hij karakteriseert hen wat hun levenswandel aangaat en laat hen met hun eigen woorden hun mening uitspreken, om dadelijk de verkeerdheid ervan geschiedkundig aan te wijzen en met dat geschiedkundig feit de laatste ondergang van de wereld in parallel te stellen (vs. 3-7). Daarna wendt hij zich van hen af tot zijn lezers, om deze te zeggen, hoe het is met dat schijnbaar uitstel van de jongste dag, op welke wijze die eenmaal zal komen en hoe zij zich nu daarvoor moesten bereid houden, om de grote zaligheid, die die dag naast de eeuwige verdoemenis voor de goddelozen aan de waarheid voorbereiden, zal aanbrengen, deelachtig te worden (vs. 8-13). In voortzetting van zijn vermaning denkt hij aan zijn geliefde broeder Paulus, die de lezers ook reeds heeft vermaand, de lankmoedigheid van de Heere voor zaligheid te achten en verklaart zich tegen de verdraaiing, waarmee ongeleerde en onvaste mensen diens brieven verkeerd uitleggen en komt zo weer op de inhoud van Hoofdstuk 2 terug (vs. 14-16).

Deze tweede zendbrief, geliefden, schrijf ik nu zo snel reeds na de eerste aan u, waarin ik door vermaning uw oprecht gemoed, zoals ik dit toch wel bij u mag veronderstellen, opwek (Hoofdstuk 1: 13).

Opdat u gedachtig bent aan de woorden die met betrekking tot Christus kracht en toekomst (Hoofdstuk 1: 16) van de heilige profeten te voren gesproken zijn en die u altijd weer opnieuw hoort, zo vaak de Schriften van het Oude Testament (Hoofdstuk 1: 19) in uw godsdienstige bijeenkomsten worden gelezen (1 Tim. 4: 13) en gedenk ook ons gebod, die van de Heere en Zaligmakers apostelen zijn (volgens betere lezing: aan het door uw apostelen ontvangen gebod van de Heere en Zaligmaker).

Met de woorden, die in de grondtekst staan: "Deze is reeds de tweede brief, die ik aan u schrijf", drukt de apostel het korte uit van de tijd, die verlopen is na het schrijven van de eerste brief, om de lezers te doen voelen, hoezeer het doel hem aan het harte ligt, waarmee hij hun nu reeds voor de tweede maal schrijft. Het doel van de beide brieven geeft hij aan met een uitdrukking, zoals aan die in Hoofdstuk 1: 13 en overeenkomstig die in Hoofdstuk 1: 12-21 Zij zijn, om indachtig te maken en dus niet alsof het hun eerst nog moest geleerd worden hun oprecht gemoed, dat hij dus veronderstelt, daartoe op te wekken, dat zij datgene, wat de heilige profeten te voren hebben gesproken en de aanwijzing van de Heere en Zaligmaker, hun door de apostelen bekend gemaakt, wel indachtig zijn. Als hij schrijft: "opdat u gedachtig bent aan de woorden, die van de heilige profeten te voren gesproken zijn", dan plaatst hij met dat "te voren" het door de profeten gezegde tegenover hetgeen de lezers uit de mond van hun apostelen vernomen hebben als het nu gegeven bevel van Jezus Christus

(Hebr. 1: 1 vv. b) Met de apostelen van de lezers bedoelt hij dezelfden, waarvan hij in 1 Petrus 1: 12 had gezegd, dat zij de lezers door de Heilige Geest het Evangelie hadden verkondigd, hen herinnerende aan Paulus en Silas.

Het gebod van deze hun apostelen is niet het gebod van hen, van de apostelen, maar het gebod van de Heer en Zaligmaker; daarop vooral berust de plicht, om er aan te denken. De Geest van Christus voorspelt door de heilige profeten (1 Petrus 1: 11), door de apostelen beveelt de Heere en Zaligmaker.

Oprecht is het gemoed van de Christenen, zoals Petrus bij zijn lezers veronderstelt, als dat, om zo te spreken, verdragen kan om ter beproeving tegen het heldere zonnelicht te worden gehouden, als het, zonder door iets vreemds bezoedeld te zijn, geheel en alleen datgene tot zijn inhoud en tot bepalende macht heeft, wat naar zijn oorspronkelijke natuur, naar zijn idee het wezen ervan moet uitmaken. Hier nu worden de lezers opgewekt om hun oprecht gemoed te openbaren, zodat het blijkt, dat zij zich niet door de verleidende wijsheid van de dwaalleraars in enig opzicht laten meeslepen. Zij moeten zich houden aan de enige waarheid, die voor de Christen bestaat, aan het goddelijk woord, dat Petrus naar zijn twee geschiedkundige vormen op twee wijzen noemt. Zoals hij boven (Hoofdstuk 1: 16 vv.) in verband met de overeenkomstige verklaring over het doel van zijn brief ten opzichte van de terugkomst van de Heere, de lezers heeft gewezen op de apostolische leer, gewaarborgd door geschiedkundige feiten en op het woord van de profetie, dat door diezelfde feiten opnieuw bekrachtigd is, zo geeft hij ook hier als doel van zijn brieven aan, het opwekken van de lezers, om getrouw vast te houden aan de Oud Testamentische profetie van deze toekomst van het heil en aan het gebod, hun door de Heere zelf gedaan. Onder dat gebod kan volgens het verband niet goed iets anders worden verstaan, dan de verschillende reden van de Heere, waarin hij op geheel overeenstemmende wijze, in onmiddellijke aansluiting aan de profetie van het Oude Verbond een eindelijke vervulling van het daar aangekondigde voorspelt, die slechts het noodzakelijk besluit is van het einde, dat met zijn persoon en zijn geschiedenis reeds is aangevangen in het kort de in de Evangeliën zo uitvoerig aangewezen nadrukkelijke geboden van de Heere, om Zijn toekomst te verwachten, zowel in onwrikbaar geloof daaraan en aan de volmaking van de zaligheid, die daarmee geschiedt, als ook in het streven naar heiligmaking, die alleen die dag van Zijn toekomst kan maken tot een dag van zo’n heerlijke voltooiing van de zaligheid.

Waren er reeds in de dagen van de apostelen spotters, die het heilige durfden aanranden; zegt Petrus, dat men er rekening op maken moest, dat zij onder de bedeling van het Nieuwe Testament zouden opstaan, dan voegt ook ons toe te zien, of zij in onze tijd niet gevonden worden en dan is het alleszins nodig op de losheid en ijdelheid van hun spottaal acht te geven, omdat toch de zaken zo blijven en voortgaan, zoals zij sinds eeuwen, van de schepping af, geweest zijn en het een en ander zich gedurig afwisselt. Terwijl er van oude tijden af van een dag des oordeels en van de rechtvaardige vergelding gesproken is en deze nog niet verschijnt, zo leiden de ongelovige spotters daaruit af, dat deze verwachting van de gelovigen ongegrond is, slechts een hersenschim, een dwaze verbeelding van de mensen was, die nooit verwezenlijkt zal worden, en leven daarom in zorgeloze gerustheid en brooddronkenheid voor zichzelf voort, terwijl zij anderen ook proberen af te trekken en tot de zonde trachten te verleiden. Verderfelijk inderdaad zijn deze mensen; des te verderfelijker daarom, omdat zij enigen schijn van waarheid weten voor te geen en op de zinnelijkheid van de natuur werken, om die tot zorgeloosheid te verleiden en in slaap te wiegen, zoals ook het ongeloof en de twijfelzucht zo geredelijk ingang vinden in het gemoed van de mensen.

EPISTEL OP DE ZESENTWINTIGSTE ZONDAG NA TRINITATIS

("1Th 5: 1" en "2Th 1: 3

Het einde van de wereld: de apostel geeft ons daarover 1) waarschuwingen, 2) leringen, 3) vermaningen.

Het bereid zijn voor de dag van de Heere; het bestaat daarin, dat wij 1) ons niet op een dwaalspoor laten brengen door de spotters, die het komen van deze dag loochenen, 2) de genadige bedoelingen erkennen, die de Heere met het uitstel van deze dag heeft, 3) de heerlijkheid van deze dag tegemoet zien en wachten, 4) met heilige zin versierd, onstraffelijk in vrede voor Hem bevonden worden.

Petrus' woord over de jongste dag, hoe hij 1) de zekerheid ervan beweert en 2) tot voorbereiding vermaant.

De ondergang van de wereld: 1) de wereld zal zeker ten onder gaan; 2) waarom is die ondergang nog niet begonnen? 3) op welke wijze zal zij plaats hebben? 4) wie zal daarbij behouden blijven?

Waarom toeft de Heere met Zijn terugkomst? opdat 1) ons geloof bevestigd wordt, 2) Zijn liefde zich in haar heerlijkheid openbaart, 3) Zijn oordeel over alle volken rechtvaardig is.

Over het wereldgericht: 1) het komt zeker; 2) dat het nog niet gekomen is, is Gods genade; 3) het komt echter als een dief in de nacht; 4) wees daarom bereid, opdat u uw zielen redden mag.

Het laatste oordeel: 1) laat het op zich wachten, het komt toch zeker; 2) als u het met ernst verwacht, gaat u veilig.

a) Dit eerste wetende, dit bij uw zien op de toekomst van de Heere als een hoofdzaak vasthoudende (Hoofdstuk 1: 20) dat in het laatste van de dagen, als de wereld en de tijd van de wereld ten einde spoedt, spotters komen zullen, die naar hun eigen begeerlijkheden zullen wandelen, waarom zij van een einde van de dingen, dat ook aan hun begeerlijkheden een einde maakt, niets willen weten (Judas 1: 18).

1 Tim. 4: 1. 2 Tim. 3: 1

Dezen spotten ermee en zeggen: a) "Waar is nu toch die dag, die de belofte bevestigt (Luk. 25) van Zijn toekomst, zoals die door u wordt aangenomen? Want van die dag, dat de vaders ontslapen zijn, in wier tijd reeds het begin van die toekomst mocht worden verwacht, zonder dat het ertoe kwam (MATTHEUS. 24: 34) blijven tot op onze dagen alle dingen zo gelijk van het begin van de schepping onveranderd en daarom zullen ze ook in alle eeuwigheid zo blijven.

Ezechiël. 12: 22

Even als in Hoofdstuk 1: 20 de woorden "dit eerst wetende" de lezers over het acht geven op het profetische woord nog iets bijzonders te overdenken gaven, zo is het ook hier in vs. 2 de woorden "opdat u gedachtig bent." Ook hier is het de schrijver, die uit zichzelf deze

vermanende opmerking erbij voegt, maar daarmee moet niet iets van datgene, waaraan zij moeten denken, met name worden bijgevoegd, evenals was het "in het laatste van de dagen zullen spotters komen" enz. als een bestanddeel van het apostolisch gebod behandeld, zoals het in Judas 1: 17 vv. voorkomt als inhoud van een apostolische profetie. Petrus geeft hier deze profetie als zijn eigen woord (zoals hij zeker wel bij zijn vroeger arbeiden in Syrië en Mesopotamië (1 Petrus 1: 13) het optreden van spotters met de toekomst van Christus en de laatste dagen had voorspeld, zodat Judas in zijn brief ook daarop kon doelen. De lezers moeten vooruit het optreden van de spotters weten, opdat hun aanval tegen het woord van de apostelen hen niet verrast en bevreemdt, maar integendeel voorbereid vindt.

Er zijn twijfelaars, die zelf nog niet alle hoop hebben verloren en spotters, die inwendig door de waarheid zijn aangegrepen en door God onder die schare zijn opgetekend, die Hem nog vol berouw, belijdende en gelovig te voet vallen en tot Zijn rust zullen ingaan. Menige twijfelaar en spotter is het inwendig om waarheid te doen. Daarom is het vaak goed een spotter of twijfelaar krachtig en vol hoop aan te grijpen en zich door zijn stoute woorden van spot en twijfel niet al te zeer in de war te laten brengen. Van die hoop gevende soort van twijfelaars is echter de schare van hen zeer onderscheiden, die Petrus hier schildert; zij lasteren en spotten niet alleen, maar zij wandelen naar hun eigen begeerlijkheden; hun twijfel en spot komt dus niet voort uit bestrijding, waarbij het hart vol droefheid is en vol verlangen naar waarheid, maar het is alleen een uitwas van de afval en van zedelijk verloren zijn.

Petrus waarschuwt voor spotters, die de tekenen van de tijden niet kennen, die niet bedenken, waarom de Heere met Zijn openbaring vertraagt, die zich niet bekommeren over de voorspellingen van de profeten, die alles zuiver leggen, noch om de verklaringen van de apostelen, omdat zij hun eigen begeerlijkheden na wandelen, waarvan zij voordeel of genot menen te hebben. Zeer naar waarheid merkt Bengel op: "Dit (dat zij naar hun eigen begeerlijkheden wandelen) is de oorzaak van hun dwaling, de wortel van hun libertinismus." Het boze hart, dat voor zijn zonden wil leven, dringt er hen toe, dat zij niet geloven, doet hen de profetieën van de Schrift verachten, maakt dat zij het heiligste bespotten. Die niet gelooft, die wil zeker niet geloven, die spot, die wil door zijn spotten zijn begeerlijkheden vrij spel geven.

Uit de woorden, die de apostel de spotters in de mond legt, spreekt het verachtend ongeloof; de belofte van Zijn toekomst heeft geen waarde; zij is niet te vinden, waar zij zich moest openbaren; de vervulling blijft uit. Hij schrijft "van Zijn toekomst" om het oneerbiedige van de sprekers uit te drukken, die evenmin geven om Hem, die komen zal, als om de belofte, die zal komen; en dat die niets betekent, omdat die anders reeds vervuld zou moeten zijn, geven zij aan met het feit, dat alles blijft in de staat, waarin het sinds het begin van de wereld bestaat, zonder dat in die lange tijd een verandering heeft plaats gehad, sinds de vaderen, in wier dagen de belofte is gegeven en door wie zij is overgeleverd, ontslapen zijn. Sinds die tijd, zo rekenen zij, is toch reeds een lange tijd verlopen, zodat het intussen reeds anders had moeten worden, als die belofte waarheid behelsde.

Want willens is dit hun onbekend, als zij zeggen, dat alles blijft zoals het van het begin van de schepping geweest is, omdat toch het bericht in Gen. 1 en 7 dat door het woord van God (Ps. 33: 6 Hebr. 1: 3) de hemelen, lucht- en sterrenhemel, van overlang geweest zijn, omdat sinds de schepping van de wereld omstreeks 1655 jaren zijn verlopen (Gen. 7: 6) en de aarde uit het water, waarin zij in de beginne als begraven lag (Gen. 1: 2), is opgerezen (Gen. 1: 6 vv.) en in het water bestaande (Ps. 104: 5 vv.).

Ps. 24: 2

Waardoor hemel en aarde, omdat de sluizen van de hemel werden geopend en de fonteinen van de grote afgrond werden opengebroken (Gen. 7: 11 v.), de wereld, die toen was (Hoofdstuk 2: 5), met het water van de zondvloed bedekt zijnde, vergaan is, zodat zij geheel ten onderging (Gen. 7: 21 vv.). Zo is het bewijs gegeven, dat het niets betekent, hoe alles van het begin van de schepping was, toch kan er verandering komen, als Gods woord de vroegere toestand wil opheffen, en een andere wil doen aanvangen.

a) Maar de hemelen, die nu zijn, die zich over ons welven en de aarde gelijk deze ons draagt, zijn door hetzelfde woord als een schat weggelegd. Evenals de oude hemel en aarde bewaard werden tot de dagen van de zondvloed, om de mensen met hun wateren te verdelgen, zo is het ook met deze, die nu zijn, zodat zij in zekere zin een eeuwig bestaan hebben (Ps.
5 Pred. 1: 4), zo worden zij dan behouden (Gen. 8: 22; 9: 11 Ge 8. 22), om weer tot een stof te dienen en wel worden zij nu ten vure bewaard, waardoor hun eigen bestaan zal worden vernietigd (1 Kor. 3: 13. 2 Thessalonicenzen. 1: 8 v., tegen de dag des oordeels in de verderving van de goddeloze mensen, om dan voor een nieuwe hemel en een nieuwe aarde plaats te maken (vs. 10 vv.).

Ps. 102: 27 Jes. 51: 6 Hebr. 1: 11. 2 Petrus 3: 10

De nadruk ligt op "willens" in vs. 5 : zij willen het ware niet zien, zij willen moedwillig vergeten, voorbijzien en niet weten wat zich meteen en vanzelf aan hun bewustzijn opdringt. Zij willen het aldus, omdat zij de waarheid niet willen betrachten, maar hun eigen boze begeerlijkheden willen navolgen, Petrus houdt nu de spotters de zogenaamde zondvloed "Ge
17 voor, om hun aan te tonen, dat niet alles blijft, zoals het van het begin van de wereld geweest is, dat veranderingen, ontzettende catastrofen plaats hebben, die de spotter van het aangezicht van de aarde wegvagen.

Als deze spotters zeggen, dat alles in zijn staat blijft, waarin het van het begin van de wereld is, dan is het hun niet zozeer te doen om de schepping zelf, maar om de mensen, dat zij, eenmaal geschapen, zo blijft voortbestaan. De apostel nu wijst op datgene, waarvoor zij de ogen sluiten, dat namelijk te midden van een sinds lang bestaande schepping voor het mensdom reeds een einde is gekomen en wel een einde, dat de schepping, die sinds lang bestond, zelf teweeg moest brengen.

Toen was de hemel ook zo goed geordend en de aarde had evenals nu de afwisseling van de jaargetijden; maar dat heeft het gericht van God niet teruggehouden. Door hemel en aarde en de wateren, die uit beide voortkwamen, is alles wat een adem van het leven had verdelgd. Ook nu, zegt de apostel verder, hebben de hemel en de aarde, voor wier eeuwige duur de spotters strijden, de grond van hun bestaande orde niet in zichzelf, maar God draag alles door Zijn woord, door Zijn wil. In dit woord en in Zijn wil heeft dit sparen en bewaren reeds zijn doel. Het is dus niet nodig, dat aan hemel en aarde een afnemen van krachten wordt gezien, zoals ons leven in het algemeen naar het einde neigt, maar zij worden door Gods woord gedragen en bewaard tot datgene, waartoe zij gespaard zijn.

In de beschouwing (vs. 4): "alle dingen blijven zo gelijk van het begin van de schepping", is zeker iets waars, als men van de catastrofe in vs. 6 afziet; hemel en aarde zelf bevinden zich in het stadium van de bewaring: maar dat is een bewaring voor het vuur van de oordeelsdag.

De zondvloed kon de oppervlakte van de aarde slechts uitwendig verwoesten, en de mensen daarop verdelgen; het vuur van het oordeel daarentegen zal haarzelf versmelten en verheerlijken.

Die spotters beroepen zich (vs. 4) op het ontslapen van de vaderen, aan wie de toekomst van de Heere reeds beloofd werd als een nabij zijnde, terwijl nu toch reeds zo lange tijd is verlopen, zonder dat de vervulling van zodanige belofte ook maar van verre gezien is. Maar deze éne zaak zij u niet onbekend, geliefden! hierop moet vooral worden gelet, dat één dag bij de Heere God (Hoofdstuk 2: 9) is als duizend jaren naar onze maatstaf gemeten en omgekeerd duizend jaren voor Hem zijn als één dag; voor Hem worden zij tot zo'n korte tijdruimte (Ps. 4).

In vs. 5 heeft de apostel gewezen op het punt, dat die spotters bij hun bewering voorbijzien. In vs. 8 wijst hij nu op het hoofdpunt, dat zijn lezers in deze zaak niet mogen vergeten. En als vs. 5-7 dient tot weerlegging van de bewering: "alle dingen blijven zo als van het begin van de schepping, "dan dienen vs. 8 en 9 tot weerlegging van "die dag, dat de vaders ontslapen zijn", van waar de vraag van de bespotting: "waar is de belofte van Zijn toekomst? " haar uitgangspunt voornamelijk heeft. De apostel geeft toe, dat naar menselijke verwachting een talmen plaats heeft; dit te verklaren, is vooral zijn doel. Hij wil niet zozeer de spotters weerleggen, maar zijn lezers bevestigen. Daarom schrijft hij "maar deze zaak zij u niet onbekend, broeders! " omdat hij datgene hun wil voorstellen, in welks juiste betekenis de sleutel ligt van het geheel.

Die spotters vergeten moedwillig één zaak, die zij niet moesten vergeten. Zij, die Petrus met het "broeders" aanspreekt, waarmee hij de gelovigen bedoelt, die deze spotredenen van de spotters moeten aanhoren, en niet goed weten wat zij daarop moeten zeggen en hoe zij daarentegen de waarheid en zekerheid van de hoop, die zij hebben, moeten verdedigen, mogen één ding niet eveneens voorbijzien, zij moeten één zaak bedenken. Als zij maar dat éne vasthouden, dan zullen alle spotwoorden niets tegen hen kunnen doen. En dit een is dit, dat één dag voor de Heere, in de ogen van God, of volgens Gods beschouwing, is als duizend jaren en omgekeerd, duizend jaren als één dag zijn. In geen geval wordt hiermee uitgedrukt, dat het begrip van tijd voor God in het geheel niet bestaat, alleen een menselijke voorstelling is; hoe kan van een goddelijk wereldregeren sprake zijn, als voor God de perioden van tijd niet bestaan? Hoe kan van een heilige geschiedenis worden gesproken, als God de tijd niet kent, niet voor Zijn aangezicht duldt. God zelf staat voor Zijn persoon boven de tijd, maar in Zijn werken ten opzichte van de wereld erkent Hij de tijd wel, neemt Hij die in acht, sluit Hij Zich daaraan aan. Onze zinsnede, die zich hecht aan het woord van Mozes in Ps. 90: 4, wil dus, zoals Gerhard het uitdrukt, niets anders zeggen, dan dat bij ons een groot onderscheid en een zeer lange tijdsruimte is tussen één dag en duizend jaren, omdat wij onderworpen zijn aan de tijd en naar dezen afmeten, maar bij God, die aan het op elkaar volgen in de wisseling van de tijd niet onderworpen is, voor wie al het verleden en al wat toekomstig is, gelijk staat met het tegenwoordige, een dag en duizend jaren, naar de maatstaf van de onbegrensde eeuwigheid gemeten, in niets van elkaar onderscheiden zijn. God beschouwt de tijd anders dan wij, de maat, waarmee wij meten, is niet de goddelijke. Wat ons lang voorkomt, is voor God vaak kort en wat ons kort voorkomt, noemt God vaak lang.

Duizend jaren zijn voor de Heere als één dag, evenals bij een rijk man duizend gulden als een penning zijn.

God beschouwt de tijd niet in de lengte, maar dwars; evenals wanneer u een lange boom, die voor u ligt, dwars beziet, u dan beide einden tegelijk in het oog kunt hebben.

De kerkvaders hebben, zoals bekend is, uit onze plaats afgeleid, dat de wereld 6000 jaren zou bestaan, waarop dan de sabbat, in Hebr. 4: 9 voorspeld, volgen zou. Ook de oude Etruriërs leerden reeds, dat de wereld 6000 jaren zou bestaan en na het zesde duizendtal het grote jaar zou komen.

De Heere vertraagt de belofte niet, zodat Hij die later zou vervullen, dan Hij oorspronkelijk besloten en bepaald zou hebben (Hab. 2: 3), a) zoals enigen, die zich door het spreken van de spotters daartoe latenbrengen, dat traagheid achten, als zij Zijn doen naar hun menselijke maat metend, beweren, dat Hij die reeds lang in vervulling had moeten brengen, als ze ooit vervuld zou worden. Het is niet zo, maar als de Heere in plaats van de tientallen, die wij Hem voorschrijven, zo vele duizenden stelt, dan is Hij lankmoedig over ons (volgens andere lezing"over u, die toch de beslissing van eeuwige verdoemenis of van eeuwige zaligheid aangaat. Hij stelde die tijd zo lang, niet willend, dat enigen van hen, die ter verdoemenis zouden gaan, als God naar onze afrekening van tijd handelde, verloren gaan, maar daarom geeft Hij een tijd, die ons zo lang voorkomt (Gen. 6: 3), omdat Zijn welbehagen is, dat zij allen tot bekering komen, en zo nog menigeen, die zoals nu zijn toestand is, verloren zou gaan, toch nog het leven en de zaligheid mocht verkrijgen (Ezechiël. 18: 23; 33: 11 1 Tim. 2: 4).

1 Petrus 3: 20. 2 Petrus 3: 15 b) Jes. 30: 18 Rom. 2: 4

Het "vertraagt" in de zin: "de Heere vertraagt de belofte niet" is niet hetzelfde als in 1 Tim. 3: 15 ("Maar zo ik vertoef ten opzichte van een bepaald tijdpunt van de menselijke verwachting, maar ten opzichte van het doel en raadsbesluit opgevat. In het eerste opzicht gaf Petrus wel een later komen toe, maar hij ontkende volgens vs. 8 het recht tot die verwachting, omdat God een andere beschouwing van tijd heeft (evenals andere gedachten en wegen Jes. 55: 8) dan de mens.

Die "enigen" zullen wij niet op de banken van de spotters, maar in de gemeente van de vromen als zwakken moeten zoeken; zij zullen gesproken hebben van een vertragen van God, alsof God de komst van de laatste dag later dan de rechtmatige tijd liet komen. Petrus spreekt van de lankmoedigheid van God als de oorzaak, waarom het zolang uitblijft."God heeft geduld met u", zo schrijft hij aan de lezers; zij, van wie sommigen klagen, dat God zo lang wacht, moeten bedenken, dat om hen alles zo lang duurt, want God weet, dat onder hen enigen zijn, die verloren zouden moeten gaan, als nu het einde reeds daar was.

Wel gaat het gezegde niet uitsluitend de lezers aan, maar het wordt in het bijzonder van hen gezegd (vgl. het "omwille van u" in 1 Petrus 1: 20), omdat hun daardoor een verplichting op het hart moet worden gedrukt, namelijk de verplichting om niet een bewijs van Gods liefde voor hen te verklaren als een vertragen, maar het aan te wenden tot datgene, waartoe het moet dienen.

De lezing "over ons", die zonder twijfel tederder is dan de andere "over u" en daarom in de plaats is gesteld, omdat men er zich mee kon verenigen, dat de apostel zichzelf ook had ingesloten, heeft ook haar goed recht. Petrus kan het namelijk niet vergeten, wat een lankmoedigheid de Heere eens aan hem heeft bewezen. Als dood en oordeel over hem waren gekomen op het ogenblik dat hij zijn Heere driemaal verloochende, hij was niet bereid

geweest. Ten gevolge van deze ervaring schrijft hij de dierbare woorden: "God wil niet dat enigen verloren gaan, maar dat zij allen tot bekering komen."

God talmt niet en vertraagt niet als een mens, die talmen gaat, als hij iets moet doen, maar Zijn goedheid, die graag allen zonder onderscheid tot bekering zag komen, maakt de tijd, die voor Hemzelf, de boven de tijd verheven, niet kan worden uitgebreid, zo, dat niemand daardoor verloren gaat, omdat het hem aan tijd zou ontbreken, om tot bekering te komen.

Deze plaats is veelvuldig aangehaald tegen de leer van de predestinatie. Calvijn verklaart die voor de in het Evangelie geopenbaarde wil van God, waardoor hij zeker aan allen zonder onderscheid de hand ter redding biedt; maar naar Zijn verborgen raadsbesluit grijpt Hij in werkelijkheid alleen hen aan, om ze tot Zich te trekken, die Hij van eeuwigheid daartoe verkoren heeft.

Maar de dag van de Heere (vs. 9 en 12) zal, als die nu werkelijk eens komt, komen als een dief in de nacht, zoals Christus zelf van Zijn komst zegt (MATTHEUS. 24: 43 v. Openbaring 3; 16: 15), in welke tijd, zoals ik dat reeds in vs. 7 gaf, de hemelen (vs. 5 en 7) met een gedruis als van een huis, dat in brand staat (MATTHEUS. 24: 35), voorbij zullen gaan en de elementen, de grondstoffen, waaruit de aarde is samengesteld (Wijsh. 7: 17, branden zullen en vergaan en de aarde en de mensen, die daarin zijn, zullen, hetzij ze door God zelf (Openbaring 10: 6 mensen zijn voortgebracht (1 Kor. 3: 13, verbranden (Mal. 4: 1 Jes. 51: 6 Habakuk. 2: 13. 2 Thessalonicenzen. 1: 8

Het wachten van Gods lankmoedigheid (vs. 9) zal een einde nemen en het zal daarmee eindigen, dat Zijn dag voor hen, die Hem niet wachten, zo onverwacht, zo ongedacht hun overkomt als een dief (de verdere bepaling "in de nacht" is waarschijnlijk hier uit 1 Thessalonicenzen. 5: 2 overgebracht). De dag "van de Heere" is hetzelfde wat in het Oude Testament "dag van Jehova" is. Als de Christen zich in zijn Heiland verblijdt, hoopt hij vóór alle dingen daarop, dat de Christus, die nu in God verborgen is, in de wereld openbaar zal worden (Kol. 3: 3 v.). Als daarentegen de spotter de hoop van de Christenen hoont, dan is het hem daarom te doen, dat er geen einde van de dingen is, dat de tegenwoordige toestand van de wereld oplost en tegenover deze moet nu worden vastgehouden, dat God aan deze wereld een einde zal maken, om een andere te doen worden, die alles wat tegen God is buitensluit. Zo spreekt dan ook Petrus over die spotters, niet van de openbaring van Jezus, maar van de dag, die het Oude Testament de dag van Jehova noemt en beschrijft die als de dag, die aan deze wereld, die naar de mening van de spotters altijd zal blijven zoals zij is, een einde maakt, om een nieuwe te scheppen, waarin gerechtigheid woont.

Met de gebeurtenissen, die de apostel van de dag van de Heere uitspreekt, wil hij de vernietigende macht van die dag, die zich uitstrekt tot alles wat de stoffelijke wereld aangaat, voor ogen stellen vgl. in vs. 11 : "omdat dan deze dingen vergaan."

Beginnend met de hemel, daalt hij door de elementen, als daar tussen liggende, tot de aarde af.

Zoals de waterdoop van Johannes tot de vuurdoop van het oordeel Uit 3: 11, zo staat de zondvloed in verhouding tot de verwoesting van de wereld door vuur. Daarbij blijft niets bestaan, wat de vuurproef niet kan uithouden. Toch volgt uit deze woorden niet, dat er een vernietiging, maar wel een loutering van de wereld te wachten zij, zoals de zuivering van edel metaal in de oven. Opmerkelijk is het, dat ook de hemel, dus de gehele zichtbare wereld,

vergaan zal. Door de verlossing van Christus zal ook ten slotte de hemel veranderd worden, omdat door de vernieuwing van het menselijk geslacht ook de hemelse geesten in een nieuwe en andere betrekking tot God zullen staan. Vgl. Efeziers 1: 10 en "Col 1: 20"

Hij is gekomen, toen de dag van het Pinksterfeest vervuld was en toen Jeruzalem in puinhopen neerzonk; Hij is gekomen, toen de kruisbanier in het heidens Rome geplant werd en toen de dageraad van de hervorming de nacht van de middeleeuwen verving: Hij komt nog in elk heidens land, waar de grondslag van Zijn kerk wordt gelegd en houdt er als Koning Zijn intocht; en wie kan de felle stormen ook van onze tijd horen ruisen, zonder zich met de hoop te vertroosten, dat op hun uitgespreide wieken de Koning van het Godsrijk steeds glorie- en glansrijker komt? Zoals de steen in het water geworpen, steeds breder kringen beschrijft, tot de laatste zich in de ruimte verliest, zo komt de Heere steeds nader, steeds grootser, steeds klaarder. Maar al dat geestelijk komen, het is de voorbode van een nog meer rechtstreekse, nog meer persoonlijke toekomst, die wij, naar luid van Zijn eigen beloften, aan het einde van de eeuwen verbeiden. Vraag mij niet, in welke vorm ik die toekomst mij eigenlijk denk, ik moet op menig punt het antwoord u schuldig blijven, Maar verg nog minder, dat wij om het onzekere van het hoe, het dat als onzin verwerpen, want al gaan hemel en aarde voorbij, dit woord kan geenszins voorbijgaan: "de dag van de Heere zal komen." Zeker het zal geen dag van onze bekrompe tijdmaat zijn, maar een profetische dag, naar de stondenwijzer van de Geest berekend. Zacharia zou mogelijk zeggen: "een geheel énige dag, die de Heere bekend zal zijn". Maar genoeg, alle profeten en apostelen steunen, van Henoch, de eersten van de profeten, tot Johannes, de laatsten van de zieners; in oneindige rijkdom van vormen verenigen zij zich, om een dag aan de wereld te spellen, waarop het eindgericht voltrokken staat te worden en de volle, de laatste, de beslissende openbaring van Gods heerlijkheid in Christus gezien wordt. Als een felbewogen zee spoedt de tijdstroom rusteloos voort en de gezichtseinder is door een sluier gedekt, maar als die sluier een ogenblik scheurt, ziet het oog aan de andere zijde een vriendelijke gestalte, de Zoon des mensen gelijk, die nog wacht, maar reeds schijnt te wenken: Ik kom. Ja, nog eenmaal zal de aarde Hem zien, de Koning in al Zijn schoonheid, zoals zij de man van smart in Zijn kruisgestalte aanschouwd heeft; Maran-atha, de Heere komt! zo herhaalt de ene eeuw tot de andere. En waarom zou Hij niet komen, Hij, die immers persoonlijk leeft en heerst in de hemel, die nog de oude betrekking op dit stipje van de schepping niet opgaf, die van de Vader macht heeft ontvangen om gericht te houden, omdat Hij de zoon des mensen is? Het uitstel van tijd ontneemt op zichzelf volstrekt niets van de zekerheid van het stellig aangekondigd feit van Zijn toekomst. De morgen van Zijn dag is verrezen, de middag heeft eeuwen geduurd, maar teken op teken verkondigt, dat de avond reeds is begonnen te vallen. Straks zal het middernacht zijn en te middernacht weerklinkt het geroep: "Zie de bruidegom komt, ga uit Hem tegemoet! " Zelden of nooit braken er buitengewone gebeurtenissen in de Christenheid aan, of men meende, dat het einde van de tijd voor de deur was en bij voorkeur moest de Openbaring van Johannes het heiligdom zijn, waarin de sleutel van het raadsel gezocht werd. Maar altijd bleek de sleutel weer vals en de uitkomst staafde telkens opnieuw het eigen woord van de Heere: het komt u niet toe te weten de tijden of gelegenheden, die de Vader in zijn macht gesteld heeft." Hier schiet het vernuft van een godvruchtige Bengel, zo goed als dat van ieder ander te kort; de nacht daalt wel neer, maar wie noemt mij het uur van de dief? Dit een weten wij alleen: voor een ieder van onze komt in zekere zin de dag des Heren in het uur van ons sterven, maar dit tweede niet minder zeker: de dief klopt niet aan om te worden binnengelaten. Hij is een rekenaar, ja, maar hij is reeds aan het aftrekken bezig, u vraagt nog bij u zelf: van wie zal wat ik bereid heb toch zijn, als hij reeds antwoordt: "voor mij". O, als wij op gindse Godsakker de graven openen en de gestorvenen oproepen konden, om te vragen, hoe de dood ver de meesten gevonden heeft, hoe groot meent u zou het cijfer wel zijn, van hen, die antwoorden: "onverwacht", als maar niet

onbereid. Welnu, zoals vroeger of later de ervaring van de meesten van onze, zo zal eens die van de wereld zijn in de dag van de toekomst van Christus. Lang was hij voorbereid en toch onverwacht nog verschenen; vaak vertraagd, naar het scheen en toch, waar het komt, nog altijd voor velen te vroeg. Heeft niet de Heere zelf de dag van Zijn toekomst vergeleken met de dagen van Lot en de zondvloed. U kent dat eenvoudig en toch zo hoog tragisch verhaal: zij aten en dronken en bouwden en plantten en namen ten huwelijk en gaven ten huwelijk, totdat de zondvloed kwam. Zo toen, zo telkens, zo ééns! Ach, de mensen zijn altijd aan zichzelf gelijk, maar ook de Heere breekt niet met Zijn eigen voorleden, wanneer Hij Zijn gerichten komt uitvoeren. Zo wordt alles geleidelijk voorbereid, maar eindelijk zoals de bliksem van het een einde van de hemel tot het andere bliksemt, zodat niemand hoeft te vragen, waar Hij is. De wereld gaat haar oude gang en droomt haar oude dromen en "nog is het einde niet". daar is het: hoe nu reeds", vragen allen, die het zien, om strijd verrukt of ontzet. Ontzaglijke voorstelling, juist door haar geheimzinnigheid zo ontzaglijk met zoveel zekerheid verenigd! Wanneer Hij komt, het is niet te ontkennen, de dag van heerlijkheid voor Christus zal tegelijk voor de wereld een dag zijn van schrik. Reeds heeft de aarde, gedurende en vóór haar ons bekende geschiedenis meer verandering ondergaan dan wij ons voorstellen kunnen. Petrus spreekt van de zondvloed; wat voor het water niet bestand bleek, hoe zou het de vuurproef doorstaan? Iedere aardschudding is een wenk, dat u op een ondermijnde grond ligt te slapen; iedere lavastroom een teken, wat daar in het verborgene schuilt. Ontzettende krachten tijdelijk beteugeld, sluimeren in de donkere diepte, waarom zouden zij niet ontkluisterd en tot bereiking van Gods wereldplan gebruikt kunnen worden, wanneer Zijn ure gekomen is? Nee, het verwondert mij niet, dat hier de wetenschap tot zekere hoogte de hand aan het geloof heeft te bieden; dat ook heidense wijsgeren, dichters en redenaars in allerlei vorm van een verwachting, als die van Petrus doen blijken; dat in schier alle godsdiensten van enige betekenis sporen van een voorstelling van de ondergang van de aardse, huishouding voorkomen. Wat daar schemert, klaar is het hier uitgesproken, om geen ander te noemen dan de dichter van Ps. 102, in dat woord: "Heere, U heeft voormaals de aarde gegrond en de hemelen zijn het werk van uw handen. Deze zullen vergaan en als een kleed veranderen en als een dekkleed zult U ze in één rollen en zij zullen veranderd zijn." Wat zeg ik, de aarde zelf, geeft zij niet nu en dan ons willekeurig de indruk, als was zij veranderd en van de verdwijning nabij? Zij heeft haar voorjaarskleed, maar ook haar wintergelaat en ook het droevig aangezicht van de najaarshemel draagt op menige dag de stempel van de vergankelijkheid, als was het zijn Oktober-maand reeds. Soms breekt het innerlijke verderf uit de schoonste dingen hier beneden te voorschijn, men weet zelfs schier niet hoe, als een worm uit een bloeiende vrucht. Het heerlijke lichaam van de aarde vertoont overal leven, maar inwendig draagt het de dood in de leden. Geen wonder, voor het oog van de Alwetende en Heilige ligt zij als onder de vloek van de zonde bedolven en als een akker, die doornen en distels draagt, op sikkel en vuur van de grote oogstdag te wachten. De tarwe en het onkruid groeien op, maar als de laatste schoof is binnengebracht, dan wordt de dorsvloer gereinigd. Zij, deze stoffelijke wereld, moet de heilige zaak van het Godsrijk dienen; maar als nu dat Godsrijk ten volle gekomen en de diensttijd tot de laatsten stond is verstreken, wat wacht het uitgediend en uitgesleten tapijt, dan dat het weggerold wordt van voor de voeten van de koning, die komt en een verterend vuur van voor zijn aangezicht zal zijn! "Dag van toorn, dag van rouw", dus klonk reeds het kerklied van de middeleeuwen; maar nee, ik waag geen poging, om zelfs in brede trekken te schetsen, hoe het zijn zal, als Hij, die te komen staat, in volle nadruk het vuur tot Zijn Bode zal maken."De aarde met al de werken, die daarop zijn", geen enkele uitzondering lees ik in het vonnis, door Petrus geveld. Berg en dal, bos en veld, paleis en hut, kerk en kerker, de monumenten van de kunst en de schatkamers van de wetenschap, Gods vurige adem blaast en het is voor altijd verdwenen. Het feestgewaad verschroeit, de erekroon smelt weg, het praalgesticht verstuift, het grootste en laatste orakel zinkt neer. Als een

uitgedord blad van de stam ontvalt de wereld aan de breedgetakte boom van het heelal. En wanneer na die jongste nacht de Heere van de heirschaar Zijn leger bij name roept en Zijn werelden geteld te voorschijn brengt, dan wordt er geen gemist!

In zo'n toestand verwachtend en met innig verlangen haastend (2 Tim. 4: 8 Openbaring 17 en 20) tot de toekomst van de dag van God (Joël 1: 15 Zef. 1: 7 Jak. 5: 7 Tit. 2: 13), a) waarin de hemelen door vuur ontstoken zijnde, zullen vergaan en de elementen brandend zullen versmelten (Jes. 34: 4).

Ps. 50: 3. 2 Thessalonicenzen. 1: 8

Wat de apostel hier zegt van het bereid zijn voor de dag van de toekomst, is het tegenovergestelde van die spotters, die in hun begeerlijkheden wandelend, hun hoop stellen op het uitblijven van de toekomst van de Heere (vs. 3 v.) en dan wordt hij niet moe om de verpletterende ernst van die dag voor te stellen, terwijl hij daarvan, evenals aan het begin van het 11de vers, zo ook aan het slot van het 12de vers spreekt. De gedachte aan de verterende vlammen van het oordeel moet tot een inwendige vlam worden, die al het onheilige verteert.

De heilige wandel en godzaligheid van de Christenen heeft tot een kloppend hart de levende hoop, waartoe God ons heeft wedergebaard naar Zijn grote barmhartigheid (1 Petrus 1: 3); daarom wachten en haasten wij naar de toekomst van de dag van de Heere.

Het wachten geschiedt door hoop, geduld; het haasten door ernstig wensen en bidden; bij het wachten is men zeker van de zaak en ook daarmee ingenomen; omdat men echter tevens van de tijd onzeker en toch door woord en werk vaker wordt gedrongen, gaat het over tot een jagen, dat echter ook in geen ongeduldig inroepen van de Rechter door onderling zuchten ontaardt, maar meer werkzaam is met opruimen en in orde brengen bij zichzelf, opdat men in vrede wordt bevonden. Zodra men bedenkt, dat men God tot het grote werk, waarom Hij hemel en aarde heeft geschapen, ook tijd moet laten, voordat Hij weer iets nieuws maakt, dan heeft men overvloedig reden om geduldig te wachten; zo vaak men echter ook uitziet, hoe men bij deze grote verandering niets te verliezen, maar oneindig veel te winnen heeft, dan is men daardoor tot een haasten naar de Schrift gebracht.

Daarom geliefden! verwachtend deze dingen, namelijk het ten ondergaan van de oude wereld en aan de andere zijde het ontstaan van de nieuwe wereld, waarin gerechtigheid woont (vs. 11 vv.); benaarstig u, zoals ik mij benaarstig om u daartoe te vermanen (vs. 1; 1: 15) dat u in tegenstelling tot hen, die vlekken en smetten zijn (Hoofdstuk 2: 13), onbevlekt en onbestraffelijk (1 Kor. 1: 8. 1 Thessalonicenzen. 3: 13), wat uw wandel aangaat, van Hem, van onze Heere Jezus Christus (Hoofdstuk 1: 1), in die dag (vs. 12) bevonden mag worden en wat de inwendige toestand van uw hart aangaat (Rom. 14: 17) in vrede.

"Daarom, verwachtende deze dingen" d. i. : niet alleen op de nieuwe wereld van de gerechtigheid, maar op de dag van de Heere in tweevoudige zin, om die als de verderf aanbrengende dag te ontkomen en als de verheerlijkende deelachtig te worden, dat alleen mogelijk is onder voorwaarde van een waarachtige heiligheid, bestaanbaar voor het gericht. Daarom moeten zij reeds nu zich benaarstigen om onbevlekt en onstraffelijk in vrede voor de Heere bevonden te worden.

a) En acht de lankmoedigheid van onze Heere, waarin Hij het laatste oordeel nog uitstelt (vs. 9), niet voor een vertragen van Zijn belofte, zoals enigen het daarvoor houden, maar voor

zaligheid 1). Zo toch wordt u voldoende tijd gegeven, om zo’n in- en uitwendige toestand voor de Heere aan te kweken, als ik u zo-even beschreef; zoals ook onze geliefde broeder Paulus 2Pe 1: 1 naar de wijsheid, die hem gegeven is, zo duidelijk en stellig (Gal. 6: 7-10, vgl. met Gal. 5: 16 vv.) jullie geschreven heeft 2).

Rom. 2: 4

Dat God zo lankmoedig is, moest in hun ogen zaligheid zijn, die Hij geeft en hiernaar moet zich ook in deze tijd van wachten hun wandel richten. In plaats van ongeduldig te worden over het wachten op de Heere, moeten zij dankbaar zijn voor de tijd van de genade, hun daarin gegeven, vooral ook omwille van zichzelf en zo, dat zij die tot hun zaligheid aanwenden.

Alhoewel de diepste beweegreden tot heiligmaking de dankbare liefde jegens de Heere Jezus is, die Zijn leven voor ons tot een zoenoffer heeft gegeven, moet toch volgens de Schrift ook de gedachte aan dood, oordeel, eeuwigheid en einde van de wereld een sterke drang zijn tot ontwaken, tot ernst, tot nuchter zijn, tot waakzaamheid tegenover de geruste wereld.

Met deze uitdrukking "onze geliefde broeder" wordt Paulus niet alleen voorgesteld als vriend of als mede-christen, maar als iemand, met wie Petrus, wat het ambt aangaat (Efez. 6: 21 Kol. 4: 7) zich ten nauwste verbonden voelde.

Zegt hij echter "onze" dan sluit hij, evenals in Hoofdstuk 1: 1 door "met ons", hen ook in, die tegenover de Christenen uit de heidenen zijn Christelijke medegenoten waren, de Christenen uit de Joden. Zo geeft hij te kennen, dat de apostel van de heidenen evenals voor hem zelf, zo ook voor hen een geliefde broeder is, waardoor hij hen, voor wie hij het misschien niet was, van zich uitsluit.

Overal wordt in het Evangelie de jongste dag voorgesteld als het einde van de tijd van de genade. Maar zo is het dan ook duidelijk, met elke eeuw, dat het bevelwoord tot de aarde langer wordt uitgesteld: "Keer tot verbrijzeling weer", wordt tegelijk de gelegenheid tot behoudenis en bekering verlengd voor een overspelig en zondig geslacht. Stel u voor, dat die dag u geheel onverwacht overviel; u, inhalige, terwijl u bezig bent met sparen en schrapen; u, lichtzinnige, op het ogenblik, dat u zwelgt aan de beker van de zondige vreugde; u, liefdeloze, op de plek, waar u de broeder verdrukt, wiens geroep tot de oren van de Heere Zebaoth opklimt; o, hoe menigeen had nauwelijks de tijd om sidderend uit te roepen: "bergen val op ons, heuvelen bedek ons." Hoe menige akker van het hart, waarin het zaad pas is gestrooid, maar waarvan de opbrengst lang nog niet geschikt zou zijn voor de schuren van de hemel en wat al onkruid, dat in busselen zou moeten worden samengelezen! Of twijfelt u? Slaat uw oog op de onstuimige wereld rondom u! Hoe zou het haar zijn, als nu de eeuw van de vergelding genaakte, juist nu het onrecht zo hoog zich verheft, de afval van God zo openbaar wordt, de opstandingskreet tegen Christus zo luid weerklinkt: "Laat ons Zijn banden verscheuren en Zijn touwen van ons werpen! " Ik moet sterker spreken: dat uitstel is tevens een proeve van Gods verdraagzaamheid, ook over dat deel van de wereld, waar de naam van Christus nog nooit gehoord is geworden. Hij laat de wereldakker in elke richting bezaaien, maar al worden hier en daar de velden al wit om te oogsten, Hij houdt de sikkel terug en is lankmoedig over het nog tere gewas, totdat het de vroege en de spaden regen ontvangen zal hebben, opdat de vrucht te voller en te overvloediger zal zijn. Met iedere eeuw worden duizenden verlosten gewonnen, die tot even zoveel bewijzen verstrekken, hoe ernstig Zijn liefde verlangt, dat niemand verloren gaat, maar dat zij allen tot bekering komen.

Zoals ook a) in alle zendbrieven daarin van deze dingen, van een heilige Christelijke wandel met het oog op het einde aller dingen en de toekomst van de Heeresprekend; in welke dingen, namelijk in zijn uitspraken over het rechtvaardig worden zonder de werken van de wet alleen door het geloof, over de voorbeschikking van God en de vrijheid van de Christen (Rom. 3: 28 Gal. 2: 16; 4: 22 vv. ; 5: 1, 2-4 enz. en andere waarheden sommige zwaar zijn om te verstaan, die de ongeleerde en onvaste mensen, waarvan ik in Hoofdstuk 2: 14 sprak, verdraaien, zodat ze een geheelandere zin verkrijgen dan waarin zij bedoeld zijn (Gal. 5: 13. 1 Petrus 2: 16, zoals zij ook op dezelfde wijze de andere schriften van de heilige mannen van God, die in de boeken van het Oude Testament worden gevonden (vgl. Hoofdstuk 2: 1), tot hun eigen verderf verdraaien. Zij nemen toch de vrijheid, daarin gepredikt, tot een deksel van hun boosheid (1 Petrus 2: 16); zij verschuilen zich achter eigen onmacht, zij verklaren zich onschuldig met een beroep op de zalige leer van de voorbeschikking en leven nu voort in vleselijke begeerlijkheden, zodat ook zij een snelle verdoemenis zich op de hals halen, evenals hun verleiders dit doen (Hoofdstuk 2: 1 v.).

Rom. 8: 19. 1 Kor. 15: 24. 1 Thessalonicenzen. 4: 15

Petrus noemt hem niet alleen zijn mede-apostel, maar stelt hem ook voor als een, die in het bijzonder met wijsheid begaafd is. Hij neemt hem dus zo vooraf in bescherming, als hij vervolgens zegt, dat in zijn brieven sommige dingen moeilijk te verstaan zijn (vs. 16), alsof daardoor enige schuld op hem drukte. Zeker zijn deze brieven, omdat zij uit diepe apostolische wijsheid voortkomen, ook wat de inhoud aangaat, diep en daarom moeilijk te verstaan, maar daarom mogen zij nog niet verdraaid worden, zoals door ongeleerde en onvaste mensen geschiedt. Het gaat intussen met al zijn brieven, zo merkt Petrus verder op, maar ook met andere heilige schriften een bewijs, dat de aanleiding tot misverstand niet in henzelf ligt (vgl. Ps. 18: 27).

Hoe schoon is het, dat Petrus hier aanwijst, hoe hij jegens hem, door wie hij eens hard berispt was (Gal. 2: 11 vv.) en die hem, in hetgeen hij voor het rijk van God (vooral ook in de kennis van het door hem in Efeze. 2: 11-3: 12 uiteengezette geheim) overtrof Joh 21: 18, niet het minst in het hart had en met blijdschap zijn apostolische roeping en zijn wijsheid erkent.

Als de uitleggers bij de woorden "zoals ook onze geliefde broeder Paulus jullie geschreven heeft", meestal veronderstellen, dat op de brief aan de Efeziërs wordt gedoeld, omdat die een rondgaande brief is aan de gemeenten in Klein-Azië, dan zien zij voorbij, dat deze brief alleen gericht is aan de gemeenten in het voorste deel (proconsularisch) van Klein-Azië. De brief van Petrus is echter aan de gemeenten, in 1 Petrus 1: 1 genoemd en beter kan men nu denken aan de brief aan de Galaten, waarin de woorden: "zo dan, terwijl wij tijd hebben enz" (Gal. 6: 10), wel overeenstemmen met datgene, waarvan hier gesproken wordt, met het: acht de lankmoedigheid van onze Heere voor zaligheid." Met de dingen "zwaar om te verstaan" en de overige brieven van Paulus kan door Petrus bezwaarlijk iets anders worden verstaan, dan wij daarbij hebben geschreven en waarbij ook in het bijzonder de brief aan de Romeinen in aanmerking komt. Juist deze punten maakten de eigenaardige hoofdzaak uit van de Paulinische evangelie-prediking en aan deze kon het gemakkelijkst zich een schriftverklaring aansluiten, om een wandel, die met de vermaning in vs. 14 in strijd was, een wandelen in de begeerlijkheden van het vlees, als geoorloofd, ja gerechtvaardigd voor te stellen, in weerwil van de uitdrukkelijke waarschuwing van de apostels tegen zo’n misbruiken van zijn leer in Gal. 5: 13

Nadat de apostel reeds in vs. 16 het oog teruggeslagen heeft op het verhandelde in dit hoofdstuk en van de toestanden van de laatste tijd zijn blik heeft teruggewend op het heden, dat voor een moeilijk op handen zijnde toekomst de weg baant, let hij nu tot besluit van zijn brief met nog meer bepaalde woorden op deze naaste toekomst. Hij waarschuwt de lezers voor de verleiding van de valse leraars, van wier optreden en werken zij vooraf reeds zoveel weten, dat zij zich kunnen bewaren. Hij vermaant hen tevens, om toe te nemen in de genade en kennis van de Heere en Heiland Jezus Christus, op wiens lof Zijn woord uitloopt. Met deze vermaning en die lof sluit hij zijn brief, waardoor het einde als in een ring, die de gehele brief vormt, samenvalt met de vermaning aan het begin in Hoofdstuk 1: 3 v. en de wens in Hoofdstuk 1: 2

U dan, geliefden, die niet tot die ongeleerden en onvasten (vs. 16) gerekend kunt worden (Judas 1: 17 en 20), zulks te voren wetend, dat volgens Hoofdstuk 2: 1 vv. valse leraars onder u zullen zijn en dat velen hun verderf zullen navolgen, wacht u, dat u niet door de verleiding van de gruwelijke mensen u laat verschrikken als zij tot u komen, dat u niet ook tot dat zelfde zedelijk verderf, waarin zij wandelen, afgerukt wordt en uitvalt (Gal. 5: 4) van uw vastigheid, uit de vaste staat van het geloof, die u nu voor uw personen in onderscheiding van de lichtzinnigen nog bezit (Hoofdstuk 1: 12).

Zij, die de apostel met "geliefden" aanspreekt, als al de gemeenten te samen, zijn in die tijd nog degenen, die tegenover die enige ongeleerden en onvasten de Christelijke waarheid gelovig erkennen en daarin vaststaan. Zij moeten uit het misbruik van het geschreven woord van God voor spiritualistische dwalingen, dat tegenwoordig reeds plaats heeft, nu zij de heilloze voortgang van deze dwaling reeds vooruit weten, de noodzakelijkheid afleiden, om zich zorgvuldig in acht te nemen, opdat zij niet door de dwaling van die ongeregelden, door de ongebondenheid, die in woord en daad optreedt en in zijn grondstelling vleselijk is, als die reeds vooruit bekende toeneming van de dwaling zal gekomen zijn, zich mee laten voortslepen en zo uit hun vaste staat van Christelijk geloof en leven vervallen. Met de uitdrukking "uw vastigheid" wil de apostel de staat van het Christelijk geloof en van het leven voorstellen als een goed, dat zij voor zich nu werkelijk bezitten.

Maar groei op, om tegenover de gevaren van de verleiding, die nog veel zwaarder zullen worden dan zij nu reeds zijn, bestand te wezen, in de genade en kennis van onze Heere en Zaligmaker, Jezus Christus. Hem zij de heerlijkheid beide nu en in de dag van de eeuwigheid (Judas 1: 25). Amen.

Nadat de apostel tegen de verleidende dwaalleraars gewaarschuwd heeft, en de goddelijke waarheden, daartegenover gesteld, heeft uitgesproken, komt hij op het begin terug. De beste bewaring is voortdurende oefening in het geloof, voortgaande groei in genade en kennis; dan zijn wij tegen alle aanvechtingen ontoegankelijk.

Valse kennis doet Gods genade in Christus, de vergeving van de zonden vergeten en de Heere verloochenen, die ons heeft gekocht; de ware kennis is verenigd met de genade. Die in de kennis van Jezus Christus opgroeit, groeit ook op in de genade van Jezus Christus en bij het opgroeien behoudt hij zijn schat en zijn kroon. Wat tot opwassen in genade en kennis behoort, heeft Petrus ons geleerd; wij kunnen het in deze beide samenvatten: Vlijtig zijn in het acht geven op Gods woord, op het heldere woord, schijnend op een duistere plaats en vlijtig zijn in het brengen van ware vruchten van het geloof.

Als de apostel tenslotte onze Heer en Heiland Jezus Christus dezelfde eer geeft, die in 1 Petr. 11; 5: 11 vooral in Judas 1: 25 voor God wordt gegeven, dan ligt daarin een bewijs voor de Godheid van Christus.

SLOTWOORD OP DE BEIDE BRIEVEN VAN PETRUS

Toen omstreeks het midden van de apostolische tijd de wegen van de apostel van de voorhuid en die van de apostelen van de besnijdenis in gevaar waren uiteen te gaan, toen was het Petrus, die ze samen hield, dezelfde Petrus, die de grond had gelegd zowel tot de Christelijke gemeente uit de Joden, als tot die uit de heidenen (Hand. 2: 14 vv. 10: 1 vv. 15: 7 vv.). Nu zijn die beide wegen meer dan een vol tiental jaren slechts naast elkaar voortgegaan (Gal. 2: 7 vv.); en de apostelen van de besnijdenis, ook Petrus, hebben niet altijd dezelfde kracht van de Geest laten blijken, om dit "naast elkaar" streng vast te houden (Gal. 2: 11 vv. Hand. 21: 18 vv.). Nu echter de apostolische tijd zijn einde tegemoet gaat, omdat nu duidelijk geworden is, dat naar de raad van God voor de donkere toekomst van de kerk de eerste lijn in de tweede moet overgaan en ten slotte de Christelijke gemeente uit de Joden in die uit de heidenen moest opgaan, terwijl de stichter van de laatste, Paulus, reeds bijna zijn loop geëindigd heeft, is het weer haar stichter Petrus, die het "in elkaar" van de beide lijnen teweeg brengt door zijn beide brieven aan Christelijke gemeenten uit de heidenen in Klein-Azië, van waar eens vele Joden en Jodengenoten zijn Pinksterprediking ook hebben aangehoord (Hand. 2: 9 v.). Evenals zijn eerste brief met die van Paulus aan de Efeziërs aan de ene en aan die van Jakobus aan de andere zijde verwant is, zo staat zijn tweede brief in zekere betrekking tot die van Paulus aan de Kolossensen aan de ene en meer bepaald tot die van Judas aan de andere zijde. Evenals vroeger de apostel Johannes de trouwe hulp van Petrus geweest is en hem op zijn wegen heeft bijgestaan (Hand. 3: 1 vv.), zo sluiten nu aan Petrus' brieven zich die van Johannes aan en helpen voortzetten wat de eerste begonnen, terwijl in deze bij de gemeenten van Pontus, Galatië enz. ook die te Efeze enz. komen en zo de Klein Aziatisch-Oosterse kerk als draagster van het Evangelie voor de eerstvolgende eeuwen geheel in de plaats treedt van het oude verbondsvolk, dat voor het oordeel van de verwerping reeds rijp is geworden. In deze brieven is echter reeds geen sprake meer van dat overgaan van de ene lijn in de andere. Het opgaan van de Christelijke kerk uit de Joden in die uit de Heidenen is reeds een volbracht feit. Daartegenover staat op de voorgrond van de beschouwing het antichristendom, dat uit de Christelijke kerk uit de heidenen voortkomt en dat in zijn beginselen reeds openbaar is geworden.

DE EERSTE ALGEMENE BRIEF VAN DE APOSTEL JOHANNES

Vanouds heeft men innige liefde en tederheid als de karaktertrek erkend van de discipel, die de Heere lief had. Het is echter geen vleselijke weekheid, die zijn broederliefde zo hartelijk maakt, maar de gehele overgave van zijn hart aan God en zo gaat zijn liefde gepaard met een krachtige beslistheid en heilige ernst in het afstoten van al hetgeen, wat niet het zegel van Christus aan het voorhoofd draagt en wat zich tegenover Christus stelt. Evenals in het Evangelie de geschiedenis van de openbaring van de Heere zich geheel beweegt in de tegenstelling van waarheid en leugen, leven en dood, licht en duisternis, zo komt in de brieven de gemeenschap van de gelovigen met God overal voor in de scherpste tegenstelling met de wereld, die, goddeloos is, omdat zij niet gelooft in Jezus Christus. De eerste gedachtereeks vooral van de eerste brief, zegt Luther treffend, rust op het bewustzijn van tegenstelling tussen de wereld en de gelovigen; terwijl de wereld zich bevindt onder de macht en heerschappij van de duivel, staan deze in de gemeenschap van God; die tot de wereld behoren zijn de kinderen van de duivel, de gelovigen zijn de kinderen van God. Het is of licht of duisternis, leven of dood, waarheid of leugen, gerechtigheid of zonde, liefde of haat, Christus of antichrist, God of afgod, Johannes weet van geen middenweg."

HOOFDSTUK 1

OVER CHRISTUS' PERSOON, ZIJN GEOPENBAARD WOORD EN DE WARE BEKERING

De Paulinische brieven dragen de naam van hun schrijver en hun lezers aan het hoofd, zo ook de brieven van Petrus, Jakobus, Judas en de tweede en derde brief van Johannes, al is dat opschrift niet altijd volledig. Onze brief, omstreeks het jaar 67 na Christus op Patmos geschreven, mist, evenals de brief aan de Hebreeën, ieder opschrift en adres, maar heeft toch wat de zo-even genoemde brief ook mist een zodanige inleiding, die de schrijver als getuige van de evangelische geschiedenis en de lezers als hoorders ook van zijn verkondiging van het Evangelie voorstelt. Hij stelt er het grootste belang in, dat zij het geschiedkundig geloof aan Jezus, de in het vlees verschenen Zoon van God, vasthouden, zich niet door valse leraars, die hen op een dwaalspoor proberen te brengen, van hun gemeenschap met de apostel van de Heere en daardoor ook van de gemeenschap met de Vader en Zijn Zoon Jezus Christus laten beroven. Zij moeten integendeel tot een vastheid komen, die tengevolge zal hebben, dat hun blijdschap volkomen is. Zo begint hij zijn schrijven met woorden, die in hun uitvoerigheid een herhaling van het reeds gezegde ten doel hebben, de getuigenis van de apostelen van Christus voor te stellen als berustend op een handtastelijke ervaring en daarom volkomen betrouwbaar.

Hetgeen, voordat het geopenbaard is (vs. 2) a) van de beginne, van eeuwigheid (Hoofdstuk 2: 13 en 14 Joh. 1: 1. 2 Thess. 2: 13), was, hetgeen wij, apostelen (Hand. 10: 39) gehoord hebben, toen het verschenen was (Johannes stelt hier Christus, de Zoon van God eerst bij wijze van een zaak voor, evenals Paulus in 2 Thess. 2: 6 v. hem, die het komen van de antichrist nog ophoudt, voorstelt met "wat hem weerhoudt", omdat hij de bedoelde persoon als een principe beschouwt); hetgeen wijgezien hebben met onze ogen (Luk. 10: 23 v. Hand. 20), hetgeen wij aanschouwd hebben b) en onze handen getast hebben (Joh. 1: 14; 20: 27 van het woord van het leven, al wat wij gehoord, gezien, beschouwd en getast hebben van en aan Hem, die het woord is, dat in de beginne bij God en in wie het leven was (Joh. 1: 2 enz.), dat maken wij u bekend.

2 Petr. 1: 16 b) Joh. 20: 27

Jezus van Nazareth, van wie de Doper getuigd had als van de eerdere en meerdere dan hij, die hij niet waardig was de schoenriem te ontbinden; Jezus, die tot hem gezegd had: Kom en zie! tot wie hij ook gekomen was, wiens stem en woorden zijn oren gehoord, wiens persoon en werken zijn ogen gezien hadden, op wie hij al de tijd, dat hij met Hem geweest was uitzoekend en nadenkend het oog van zijn ziel gericht had; Jezus, in wie hij "die gevonden had, van wie Mozes en de profeten geschreven hadden", Jezus, de Christus, de Zoon van het levende van God, die in woorden en werken, die in het midden van de diepste vernedering, die door Zijn opstanding uit de doden, de stralen van zijn verborgen Godsheerlijkheid voor hem had doen uitschitteren, die zich trapsgewijs en ten slotte volkomen aan hem geopenbaard had als de Eengeborene van de Vader, met de Vader één, in wie Hij de Vader gezien, in wie Hij zijn Heer en zijn God aangebeden heeft en die Hij nu kent als het Woord, dat in de beginne was, dat bij God, dat God was, het Woord van het leven, het leven zelf, het eeuwige leven, dat bij de Vader was en door welk leven van de Vader uitgaat. Ziedaa het voorwerp van het getuigenis van Johannes de evangelist en apostel, zowel in zijn Evangelie en in zijn brief. En hij, die daarom in deze Jezus niet gelooft als in hetgeen van de beginne was, het Woord des levens, het eeuwige leven, door Zijn openbaring in het vlees, hoorbaar, zichtbaar, aanschouwbaar, tastbaar geworden voor Zijn getuigen; die in Hem niet gelooft als in degene,

die de apostel later met zoveel woorden de waarachtige God en het eeuwige leven noemt, die maakt de apostel Johannes of tot een leugenaar of tot een dweper; en deze hoon kan hij hem geenszins vergoeden door hem hoog te verheffen als de apostel van de liefde; want schoon hij ook dit is, in de eerste plaats heeft deze zoon van Zebedeüs de apostel willen zijn van het vlees geworden Woord, van de heerlijkheid van de eengeboren Zoon van de Vader, zoals Zich die te aanschouwen gaf in de Zoon des mensen. En hij, die de verkondiging van Johannes gehoord heeft; die zich door Johannes in hetgeen diens oren gehoord, diens ogen gezien hebben, in hetgeen hij aanschouwd en zijn handen getast hebben van het hem in de Zoon des mensen geopenbaarde Woord van het leven, dat Woord des levens heeft zien aantonen; die op grond van het getuigenis van Johannes van de eeuwige Godsnatuur van zijn Heiland overtuigd is, hoeft zich juist niet zozeer verlegen te maken, wanneer men hem het verwijt toevoegt, dat hij gelooft op gezag. Want welk gezag kan hem dwingen te twijfelen aan de deugdelijkheid van het besluit uit al wat hij gehoord, gezien, aanschouwd en getast heeft, opgemaakt door de discipel, tot wie deze Heiland gezegd heeft: "Kom en zie" en die Hem gezien heeft aan de bruiloftstafel te Kana en aan het graf van Lazarus, die met Hem geweest is op de berg van Zijn verheerlijking, die gestaan heeft onder Zijn kruis, die Zijn graf leeg, die Hem verrezen gevonden heeft, die Hem van de Olijfberg heeft nageoogd, waar een wolk Hem wegnam van zijn ogen en die door Hem met openbaringen van Zijn toekomst verwaardigd is geworden? Er kan geen redelijke twijfel zijn, of de verheven verkondiging van Johannes is op zijn innigste overtuiging gegrond en deze innige overtuiging berust op hetgeen hij gehoord, gezien, aanschouwd en beleefd heeft. Van de waarachtige Godsnatuur van zijn Meester blijkt hij zo stellig overtuigd als van Zijn waarachtige mensheid, van beiden zo zeker als van de liefde, waarmee hij door Hem ontvangen en overladen is; en die zijn hart van een wederliefde kloppen doet, die het nieuwe leven van zijn ziel is geworden. Waar de verkondiging van Johannes een zelfde liefde voor hetzelfde voorwerp heeft opgewekt, kan zij daar anders dan het hart van een zelfde aanbidding vervullen?

Het onderwerp van Johannes' prediking was Jezus Christus en Die gekruisigd. Hetgeen wij gezien en gehoord hebben, dat verkondigen wij u. De prediking van Johannes de Doper was: "Zie het Lam van God, dat de zonde van de wereld wegneemt." Dit zei hij op Jezus wijzende. Van de prediking van Filippus lezen wij (Hand. 8: 15): "Filippus kwam af in een stad van Samaria en predikte hun Christus." En toen hij tot de Ethiopische moorman kwam, verkondigde hij hem Jezus. Paulus predikte: "Ik heb niet voorgenomen iets te weten onder u dan Jezus Christus en die gekruisigd." Dit was het begin, het middelpunt en het einde van de prediking van Paulus. Dit was de prediking van Johannes: Alles te verkondigen, wat hij met zijn ogen gezien, met zijn oren gehoord en met zijn handen getast had van Immanuël dit was het hoofdpunt van zijn leven geworden dit de alfa en de omega van zijn prediking. Hij wist, dat Jezus was gelijk de albasten fles, vol onvervalste, zeer kostelijke nardus; en zijn hele prediking was daarop gericht, om de fles te verbreken en de kostelijke zalf voor de ogen van arme, bezwijkende zondaren uit te storten, opdat zij door de liefelijke reuk mochten worden aangetrokken. Hij wist, dat Jezus een bundeltje mirre was en zijn gehele leven besteedde hij om dit voor zondaren te openen, opdat zij door de verfrissende geuren mochten worden opgewekt. Hij wist, dat Jezus de balsem van Gilead was en zijn hele streven was daarheen gericht, om deze gezuiverde balsem onder het nog van de zieken van ziel te brengen, opdat zij genezen mochten worden. (R. M. M'CHEYNE).

Want het leven, Hij, in wie het leven was (Joh. 1: 4), is, toen de tijd vervuld was, vlees geworden (Hoofdstuk 4: 2 Joh. 1: 14) en zo geopenbaard. Hij heeft Zijn wezen van alle zijden in het licht gesteld en wij hebben het, in onderscheiding van hen, die het niet aannamen (Joh. 11) gezien (Joh. 1: 12 v.) en wij getuigen van Hem, zoals wij daartoe zijn geroepen (Joh.

27. 19: 35) en verkondigen jullie, die door ons woord tot het geloof moet komen (Joh. 17: die grond en die bron van alle waarachtig leven, dat in de wereld was, dat eeuwige leven (Joh. 5: 26), dat bij de Vader was en ons in Zijn heerlijkheid (Joh. 1: 14) is geopenbaard, om in de plaats van de dood, die de wereld is ingedrongen, ons een nieuw leven te schenken.

Omdat Johannes zo straks (Hoofdstuk 1: 8-10) alle mensen als zondaars voor God heeft verklaard, zo moet dit houden van de geboden geen volkomen vervulling van de wet te kennen geven, waarvan nergens een voorbeeld te vinden is, maar dat men, zo veel menselijke zwakheid gedoogt, zijn hele leven weet te besteden in de gehoorzaamheid aan God.

Johannes wist, dat Jezus de oorsprong van alle natuurlijk leven was; dat zonder Hem geen mens ademt, geen wouddier brult, geen vogel de vleugels toeplooit, maar dat allen uit de hand van Immanuël de adem van het leven ontvangen. Hij had gezien, dat Jezus het dochtertje van de overste uit de dood opwekte en Lazarus in het leven terugriep. Hij had Jezus horen zeggen: "Zoals de Vader de doden opwekt en levend maakt, zo maakt ook de Zoon levend, die Hij wil. Mijn schapen horen Mijn stem; en Ik geef hun het eeuwige leven. Hij had Hem horen verklaren: Ik ben de weg, de waarheid en het leven en bovenal had hij in zijn eigen ziel ondervonden, dat Jezus het eeuwige leven was. Op die morgen toen hij met zijn vader in het schip was, de netten vermakend, zei Jezus: "Volg Mij" en het leven drong in zijn ziel door en hij bevond dat het een altijd overvloeiende bron van het leven was. Christus was zijn leven; daarom verkondigde hij Hem als het eeuwige leven. Zelfs toen hij Hem de geest zag geven, toen hij Zijn bleek, zielloos lichaam het gebroken oog de verstijfde handen en voeten het lichaam zo koud als het stenen graf, waarin men Hem neerlegde, zelfs toen voelde hij nog dat Jezus het eeuwige leven was. O, mijn geliefden! gelooft u dat Hij het leven van de wereld is? Sommigen onder u zijn overtuigd, dat hun zielen dood zijn, ongeschikt tot het gebed, ongeschikt tot de lof van de Heere! Och! zie op Hem, die Johannes u verkondigt. Alles is dood zonder Hem. Breng uw dode ziel in vereniging met Hem en Hij zal u het eeuwige leven geven."Geopenbaard." O, mijn geliefden, als Jezus niet geopenbaard was, zou u nooit behouden zijn geworden. Het zou volmaakt rechtvaardig van God geweest zijn, Zijn Zoon aan Zijn hart te behouden die kostbare parel aan Zijn plaats op de troon van de hemel te laten blijven. God zou dan toch dezelfde liefderijke God geweest zijn; maar wij zouden in het eeuwig verderf neer zijn gestort. Als dat eeuwige leven, dat bij de Vader was als Hij als de levende in Zijn heerlijkheid gebleven was, dan zou u en ik onze eigen vloek hebben moeten dragen. Maar hij werd geopenbaard in het vlees, gerechtvaardigd in de geest gezien door de engelen geloofd in de wereld opgenomen in heerlijkheid, Johannes zag Hem zag Zijn liefelijk aangezicht, aanschouwde Zijn heerlijkheid, als van de enig geborenen van de Vader, vol van genade en waarheid. Hij zag die betere zon ontsluierd door het vlees, dat de stralen van Zijn Godheid niet kon weerhouden daar doorheen te dringen. Hij zag Hem op de berg, toen Zijn aangezicht blonk zoals de zon. Hij zag Hem in de hof op Zijn aangezicht neergevallen. Hij aanschouwde Hem aan het kruis beschouwde lang Zijn hemels gelaat, zijn oog ontmoette de blik van Jezus. Hij hoorde Hem spreken, hoorde die stem, die gezegd had: "Daar zij licht! " Hij hoorde die stem zoals het geluid van vele wateren. Hij hoorde al Zijn goede woorden, hetgeen Hij sprak over God en de weg van de vrede. Hij hoorde Hem tot een zondaar zeggen: "Wees welgemoed, uw zonden zijn u vergeven." Hij raakte Hem aan legde zijn hand in Jezus' hand, zijn arm in Jezus' arm, zijn hoofd op Jezus' borst. Misschien betastte hij Zijn lichaam, toen het was afgenomen van het kruis raakte het koude stoffelijk overblijfsel van Emmanuel aan. O mijn geliefden! het is een geopenbaarde Christus, die wij u verkondigen. Het is niet de Zoon in de schoot van de Vader, dat zou u nooit voor eeuwig hebben behouden. Het is Jezus, geopenbaard in het vlees. De zoon van God als mens, levend en stervend in de plaats van zondaren, die verkondigen wij u. (R. M. M'CHEYNE).

Hetgeen wij dan (om de in vs. 1 begonnen, maar niet tot het einde doorgevoerd en zin hier weer op te nemen en volgens het in vs. 2 gezegde te besluiten) gezien en gehoord hebben, dat verkondigen wij u, die het niet zelf gezien en gehoord heeft (1 Petr. 1: 8), opdat ook u, evenals ieder ander uit de kring der apostelen. met ons, apostelen, die het fundament van de kerk uitmaken (Ef. 2: 20), gemeenschap zou hebben en deze onze gemeenschap, die tussen ons op die wijze is teweeggebracht, ook zij met de Vader en met Zijn Zoon Jezus Christus. In die gemeenschap staan wij apostelen reeds door ons zien en horen en tot deze wordt nu ook u door onze getuigenis en onze verkondiging gebracht.

Deze woorden zijn op soortgelijke wijze te verstaan. Maar wie Gods woord houdt, naar de hele omvang van de geboden doet, die kent Hem niet alleen, maar heeft ook een volkomen liefde tot Hem. Ook de met de kennis van God noodzakelijk verbonden liefde tot God bestaat in niets anders dan in het houden van Zijn woord. Is er nu ook niemand, die God zo volkomen liefheeft, zo is het toch eens ieders taak, naar de mate van de hem geschonken genade, naar deze volkomenheid te streven. Want is de gemeenschap met God het doel van het Evangelie, er is geen gemeenschap met God zonder liefde, zo is dan ook niemand echt ontwikkeld in het geloof, die niet van harte God aanhangt.

En deze dingen, die de inhoud uitmaken van deze brief, die voor u ligt, schrijven wij apostelen (want in mij, de ene, leeft en werkt de gehele apostelkring) u, om bij de mondelinge mededeling ook nog deze schriftelijke te voegen. Wij doen dit, opdat uw blijdschap, die door de mondelinge verkondiging, die u gelovig aangenomen heeft, reeds bij u is opgewekt, vervuld is, volkomen wordt, als u door de schriftelijke verkondiging u in het geloof zult laten versterken en bevestigen (Joh. 15: 11; 16: 24; 17: 13).

In 2 Tim. 4: 9 en 21 lazen wij, hoe Paulus uit zijn gevangenis te Rome Timotheus van Efeze tot zich ontbood en beweerden, dat hij in diens plaats nu Tychicus als apostolisch delegaat te Efeze gestationeerd had, die dan ook in de herfst van het jaar 61 de brieven aan de Kolossensen en aan Filemon, hem door Onesimus overgebracht, in gemeenschap met deze overbrenger aan hun adressen verder bezorgen moest. Twee jaren daarna, zo hebben wij de toestanden van die tijd ons verder voorgesteld, werd door een laatste bepaling van Paulus, die in de zomer van het jaar 63 was gedood, de apostel ertoe geleid, om zijn woonplaats van Antiochië in Syrië naar Efeze in Klein Azië over te brengen. Hier schreef hij zijn Evangelie. Op het einde van het jaar 65, of aan het begin van het jaar 66 volgde de verbanning naar Patmos en daar werden hem vervolgens niet slechts de gezichten ten deel, die het boek van de Openbaring beschrijft, maar hij voelde zich ook ten gevolge van de toestanden, die in de gemeenten van Klein Azië, wier verzorging hij op zich had genomen, gedrongen, om de eerste brief, die voor ons ligt, te schrijven. Van welke aard die toestanden geweest zijn, zal ons in de verdere loop van onze beschouwing van de brief duidelijk worden. Dat deze werkelijk in de ballingschap geschreven is en niet, zoals men meestal veronderstelt, zonder nader te verklaren, hoe en waarheen de zending gedacht moet worden, te Efeze, kan als zeker beschouwd worden. Men kan dit opmaken uit het voorwoord, dat ons nu in de eerste plaats bezighoudt en dat zozeer de vorm van een brief mist, dat men het gehele schrijven meer voor een verhandeling dan voor een werkelijke brief zou houden, als men de eerste, oppervlakkige indruk volgt. Zegt men, dat deze eigenaardigheid daaruit moet worden verklaard, dat de apostel aan de ene zijde veronderstelt, dat de lezers hem, ook zonder dat hij zich in een bijzonder opschrift noemde, hem vanzelf wel als de schrijver van de brief zouden erkennen en dat hij die aan de andere zijde niet maar voor een afzonderlijke gemeente of een begrensde kring van gemeenten bestemde, dan is daarmee eigenlijk zeer weinig gewonnen voor een wezenlijke opheldering van het duistere punt. Daardoor, dat men op de brief aan de Hebreeën

wijst, heeft men wel een parallel ter vergelijking, maar geen bewijs geleverd, om met het inzien in de oorzaak ook de zaak zelf doelmatig te bevinden. Daarentegen kunnen wij wel begrijpen, hoe Johannes, als hij eenmaal door de Romeinse overheid van zijn gemeente was verdreven en naar een plaats van ballingschap was verwezen, om hem van die gemeente verwijderd te houden, door de plicht van onderdanigheid onder de wereldlijke macht (1 Petr. 13 vv. Rom. 13: 1 vv.) voor ongeoorloofd kon houden, met een schrijven in de vorm van een brief voor die gemeenten op te treden, waarin hij dadelijk bij de aanhef zichzelf bij name noemde, de lezers eveneens met name aanwees en aan het einde met opdrachten, groeten enz. hen geheel zo behandelde, alsof hij slechts toevallig en voor een tijd van hen afwezig was geweest en niet van zijn ambt was verwijderd. Daarom koos hij deze vorm van een boekje, zoals men zijn brief gekarakteriseerd heeft, waarbij hij wel, wat de hoofdzaak aangaat, de aard van een briefschrijver heeft behouden, maar toch tevens op de achtergrond moest laten treden de verhoudingen van zijn ambt en van zijn persoon tot de lezers, die gedurende de tijd van zijn ontheffing van het ambt geen rechtspersoonlijkheid meer hadden. Wij moeten nu opnieuw hier onze bewering vasthouden, dat de verbanning van Johannes naar Patmos niet, zoals door de meeste schriftverklaarders wordt beweerd, onder keizer Domitianus (81-96 na Christus), maar nog onder Nero (54-68) heeft plaats gehad. Terecht heeft men opgemerkt, dat het woord van de Herrezenen over de discipel, die Hij liefhad (Joh. 21: 22): "als Ik wil, dat hij blijft, totdat Ik kom", ook op het komen van de Heere ziet in de gezichten van de Openbaring, die deze discipel zou ontvangen. Wilde men nu bij deze verklaring blijven, zo zou dit toch niet anders zijn dan een spiritualiserende verkleining van dat woord. Deze gezichten moeten zelf reeds een feitelijk begin zijn van het komen van Christus en dat zijn zij alleen, als het eerste gezicht in Openb. 6 Zijn komen ten oordeel over Jeruzalem en het Joodse volk voorstelt (Matth. 10: 23; 16: 28; 24: 34; 26: 61). De Openbaring van Johannes zou echter meteen in haar begin niet meer een voorstelling zijn van hetgeen binnen kort zou geschieden, als die eerst 20 jaren na die catastrofe door Johannes was ontvangen. Is daarom de tijd, waarin onze brief geschreven is, ongeveer het jaar 67 na Christus, dan zal zeker, wat daarin ziet op de toestanden en omstandigheden van de Klein-Aziatische gemeenten waaraan zij gericht is, nog in een ander licht voorkomen, aan die uitleggers, die het ontstaan omstreeks 20 of 30 jaren later stellen. Na zo’n lange tijd echter zou het werken van Paulus in die gemeenten reeds zo lang geleden zijn, dat Johannes, die dan alleen van de apostelen nog in leven zou geweest zijn, niet, zou als hij in deze afdeling doet, zich met de andere apostelen zou hebben verbonden in het "wij getuigen en verkondigen", evenals verkondigden en schreven deze in hem mee. Zonder twijfel, zo blijkt uit dit voorwoord, is onze brief iets later geschreven dan het Evangelie van dezelfde apostel. Dat echter de samenstelling ervan op die van de brief vrij snel gevolgd is, blijkt met grote zekerheid uit de overeenkomst van de woorden in Joh. 20: 31 "Maar deze zijn geschreven, opdat u gelooft, dat Jezus is de Christus, de Zoon van God; en opdat u, gelovende, het leven heeft in Zijn naam" met die in 1 Joh. 5: 13 : "Deze dingen heb ik u geschreven, die gelooft in de naam van de Zoon van God; opdat u weet, dat u het eeuwige leven heeft en opdat u gelooft in de naam van de Zoon van God." Er is van de zijde van sommige geleerden zelfs aangenomen, van die overeenkomst van beide geschriften met elkaar, zoals wij die meer vinden, dat de brief een begeleidend schrijven zou zijn, waarmee de apostel zijn Evangelie aan de gemeenten in Klein Azië, die aan zijn zorg worden opgedragen, toezond en toewijdde. Toch neemt deze brief tegenover dat Evangelie weer zo’n zelfstandige plaats in, dat zo’n opvatting van de wederkerige verhouding niet houdbaar voorkomt. De brief toch bevat geen bepaalde spraak, die op het Evangelie doelt, al is er ook vaak genoeg overeenkomst in woorden en ziet die op gedachten, daar uitvoeriger ontwikkeld. Terwijl het Evangelie, zo moeten wij veeleer zeggen, het geloof in Jezus, de Zoon van God en de Christus van de Heere wil versterken en vermeerderen, wijst de brief de zedelijke wandel aan, die voor het geloof noodzakelijk is. Toch is het moeilijk de brief naar de gedachtegang en in

zijn afzonderlijke delen te doorzien en een voldoend schema ervan op te stellen, hoeveel pogingen daartoe reeds door het wetenschappelijk onderzoek zijn gedaan. Men heeft de brief wel in verschillende delen verdeeld en aan elk van deze een bijzonder opschrift gegeven, dat de hoofdgedachte moet uitdrukken, die de ontwikkeling van de gedachten, daarin vervat, beheerst, maar aan de ene zijde komen in de verschillende afdelingen dezelfde gedachten voor en aan de andere zijde beheerst die hoofdgedachte ook niet altijd die afdeling zo, dat die als punt van eenheid voor de daarin vervatte meningen kan gelden. Het treffendst is daarentegen de ontwikkeling van de gedachten op deze wijze gekarakteriseerd, dat de apostel met enkele hoofdgedachten als het ware de akkoorden aanslaat, die hij een tijd lang in die afgeleide gedachten laat voortklinken, totdat een nieuw akkoord volgt, dat tot een nieuwe rij van tonen leidt. De brief een daad van heilige liefde, zoals men gezegd heeft, komt ook voor de eenvoudigste lezer, als zijn hart maar een ervaring heeft van de Christelijke waarheid, zeer duidelijk en dadelijk verstaanbaar voor, terwijl hij zelfs aan de diepste Christelijke denker ondoorgrondelijk zal voorkomen; maar beiden zal zij even lief en verkwikkend zijn.

Aardse blijdschap bevredigt ons niet. Aardse blijdschap kan slechts een gering gedeelte van de ziel vervullen. Rijkdom, huizen, goederen, muziek, gezellig verkeer, vrienden dit alles schenkt geen volkomen blijdschap; het zijn slechts druppels van vreugde. Maar Christus geopenbaard, doet de beker overvloeien."U maakt mijn hoofd vet met olie mijn beker is overvloeiende." Het geloof in de geopenbaarde Christus vervult het hart met een volkomen vreugde."Verzadiging van de vreugde is bij Uw aangezicht." Christus brengt de ziel in de tegenwoordigheid van God. Een vriendelijke blik van Gods aangezicht vervult het hart meer dan duizend glimlachjes van de wereld. U, die geen andere dan deze aardse vreugde kent die wilde vlinders najaagt u met een aas voedt waarom geeft u geld uit voor hetgeen geen brood is? U verdrukte, door onweer voortgedreven, ongetrooste, zie op de geopenbaarde Jezus. U geschiede naar uw geloof. Blijf in uw ongeloof volharden en u zult geen vreugde kennen. Geloof weinig en u zult weinig blijdschap smaken. Geloof veel en u zult grote blijdschap ondervinden. Geloof alles en u zult volkomen blijdschap genieten; uw blijdschap zal vervuld zijn. Zij zal worden als een overvloeiende beker, een goede, neergedrukte en overlopende maat.

Als eerste hoofddeel kunnen wij nemen de afdeling, die van Hoofdstuk 1: 5-2: 11 loopt. Het woord van het begin "God is een licht en gans geen duisternis is in Hem" komt zo opmerkelijk overeen met de verkondiging aan het einde "de duisternis gaat voorbij, en het waarachtige licht schijnt nu", dat wij zonder twijfel hier voor ons hebben een bij elkaar behorend, in zich afgesloten geheel, dat echter weer in drie onderdelen zich scheidt.

Vs. 5-10. De onderhouding en versterking van de gemeenschap met de Vader en de Zoon is volgens de vooraf gehoorde inleidings-woorden van de brief het doel van de gehele apostolische werkzaamheid en de bevestiging van zo’n gemeenschap tot het teweegbrengen van een volkomen vreugde bij de lezers het doel van de schrijver, dat hij bij zijn schrijven op het oog heeft. Omdat het in een tijd van dwaling en verwarring is, dat hij schrijft, stelt hij er voor alles belang in om het wezen van die gemeenschap vast te stellen. Hij doet dat door in de eerste plaats in een korte, krachtige zin "God is een licht en gans geen duisternis is in Hem" het geheel van de apostolische prediking uit te spreken: vervolgens een dubbele gevolgtrekking daaruit af te leiden en elke van de beide gevolgtrekkingen van twee zijden het licht te stellen, de eerste zijde van de tweede gevolgtrekking nog in een slotzin met bijzondere nadruk op de voorgrond te stellen.

En dit, om in een korte somma alles samen te vatten, is de verkondiging, die wij van Hem, die in de schoot van de Vader is (Joh. 1: 18), gehoord hebben en wij u, tot wie wij als Zijn boden gekomen zijn (Hebr. 2: 3), verkondigen, a) dat God een (beter wordt dit lidwoord weggelaten) licht is (Ps. 104: 2 Dan. 2: 22 Wijsh. 7: 26 1 Tim. 6: 16) en gans geen duisternis, van welke aard die ook zij (Jak. 1: 17), in Hem is.

Joh. 1: 9; 8: 12; 9: 5; 12: 35 en 36

Christus heeft Zich weliswaar zelf het Licht genoemd en Hij spreekt ook van kinderen van het licht (Joh. 8: 36; 12: 12; 12: 36), maar zo'n uitspraak, als hier staat, heeft Hij niet onmiddellijk zelf gedaan. Hier is dus een verkondiging met de daad bedoeld, die uit Zijn gehele verschijning, uit de verschijning van Hem, die het afschijnsel van Gods heerlijkheid en het uitgedrukte beeld van Zijn zelfstandigheid is (Hebr. 1: 3), door de apostelen is vernomen.

God is licht en geen duisternis is in Hem; Zijn wezen is licht, in tegenstelling tegen al wat duister is. Het licht komt in de Heilige Schrift en vooral bij Johannes, voor als beeld van het goddelijke, zo ook duisternis als beeld van het ongoddelijke. Waarheid, heiligheid, zaligheid, dat alles kan erdoor worden uitgedrukt, zoals dit alles tot het wezen van het goddelijke behoort, terwijl leugen, boosheid, rampzaligheid de tekenen van het ongoddelijke uitmaken. Wat nu op deze plaats vooral door het beeld van licht moet worden uitgedrukt dat zal uit de daaruit afgeleide vermaning volgen. Hier moet de tegenstelling tot al het onheilige worden te kennen gegeven en dienvolgens zal de hoofdgedachte zijn, dat Gods wezen heiligheid is en al het onheilige verre van Hem.

Dat bij de positieve uitspraak "God is licht" de negatieve gesteld wordt, "en geen duisternis is in Hem", heeft, afgezien van de voorliefde van Johannes voor tegenstellingen, zijn grond daarin, dat moet worden duidelijk gemaakt, dat de geringste gemeenschap met de duisternis de gemeenschap met God uitsluit, als die volstrekt geen duisternis in Zich heeft en alleen licht is.

Ook voor de Christen is het niet zo gemakkelijk God als zuiver licht te denken; in de praktijk neemt hij ten minste nog steeds iets van duisternis in God aan. Hij denkt zich altijd nog ergens voor de goddelijke waarheid te kunnen verbergen; voor het licht, dat alles ziet en nog ergens, ten minste voor zijn persoon, in God op enige sympathie met de zonde, op een onheilig toegeven aan haar te durven rekenen. Het treurigste is, dat dit vermoeden van enige onwetendheid of toegeeflijkheid van God over zijn zonde en zijn ziel zich zelfs als hoop inkleedt, wanneer het hem gewenst kan voorkomen, dat God geen zuiver licht van waarheid en heiligheid is.

Als wij, zoals dat door zo menigeen geschiedt, die zich uitwendig aan de kerk houdt, zeggen, dat wij gemeenschap met Hem hebben en wij desalniettemin in de duisternis wandelen, dan liegen wij, want het licht heeft geen gemeenschap met de duisternis (2 Kor. 6:
en wij doen dan de waarheid niet, wij doen juist het tegendeel van hetgeen met Gods wil en wezen overeenstemt.

De spreekwijze "als wij" wordt door het gehele hoofdstuk van vers tot vers herhaald.

Door de communicatieve ("wij en hypothetische ("als vorm krijgt de rede aan de ene zijde een verschonende fijnheid, aan de andere zijde een meer algemene betrekking en werking.

Wat de apostel in de tweede helft van de zin zegt, verheft hij tot een algemeen geldende uitspraak, als hij het in de eerste helft aangenomen geval door de cummunicatieve pluralis "als wij" inleidt: als wij ik en de apostelen niet uitgesloten, van mij tot de minste lezer van de brief zeggen enz."dan liegen wij" enz.

Terwijl Johannes uit de vroeger uitgesproken stelling: "God is licht en geen duisternis is in Hem", de eerste gevolgtrekkingen maakt, behaagt het hem om de sterke tegenspraak, de handtastelijke leugen aan te wijzen, die er in ligt, als wij voorgeven, met God, die licht is, gemeenschap te hebben en daarbij zelf wandelen in duisternis, die volstrekt niet in God is. Wij zijn veel meer, juist daarom, omdat in God volstrekt geen duisternis is, gewoonlijk van de gemeenschap met Hem gescheiden.

De negatieve zin "en doen de waarheid niet", is niet maar enkel herhaling van dezelfde gedachte maar geeft tevens iets nieuws te kennen; want evenals het "liegen wij" op het "zeggen" slaat zo ook het "doen de waarheid niet" op het "in de duisternis wandelen."

De waarheid is in de mens een drijfveer, die zich door haar hele omzetting in daad en leven, in het aanzijn van de mens zelf bevredigt. De waarheid bezitten en haar niet bezitten als een kracht, die het leven hervormd, is niet slechts een toestand, die met zichzelf in tegenspraak is, maar ook vol smart een voortdurende onderdrukking van het zoeken van de waarheid, door aan zichzelf wezen en bestaan te geven.

Toen wij door het geloof met Christus verenigd werden, traden wij in zo’n volkomen gemeenschap met Hem, dat wij één met Hem en Zijn en onze belangen dezelfde werden. Wij hebben gemeenschap met Christus in Zijn liefde. Wat Hij bemint, beminnen wij. Hij heeft de heilige lief en wij insgelijks. Hij heeft zondaars lief zo ook wij. Hij heeft het arme stervende mensengeslacht lief en smacht van verlangen om de woestijn van de aarde in het hof van de Heere hervormd te zien en wij met Hem. Wij hebben gemeenschap met Hem in hetgeen Hij verlangt. Hij verlangt de eer van God en wij arbeiden ervoor. Hij wenst dat de Zijnen met Hem mogen zijn, waar Hij is en wij verlangen ook om daar met Hem te zijn. Hij verlangt de zonde te verdrijven en wij strijden onder Zijn banier. Hij verlangt, dat de naam van Zijn Vader door alle schepselen bemind en aangebeden mag worden en wij bidden dagelijks: Uw Koninkrijk kome, Uw wil geschiede, zoals in de hemel, zo op de aarde. Wij hebben gemeenschap met Christus in Zijn lijden. Wij zijn niet aan het kruis genageld en wij sterven geen wrede dood, maar wanneer Hij bespot wordt, worden wij bespot; en het is een liefelijke zaak om voor Zijn naam bespot te worden, veracht te worden, omdat wij de Meester volgen en de wereld tegen ons te hebben. De discipel is niet boven zijn Meester. In onze mate hebben wij gemeenschap aan Zijn arbeid en dienen onze medemensen om woord van de waarheid en door werken van de liefde. Ons voedsel en onze drank is evenals de Zijne, de wil te doen van Degene, die ons gezonden heeft en Zijn werk te volbrengen. Wij hebben ook gemeenschap met Christus in Zijn vreugde. Wij zijn gelukkig in Zijn heerlijkheid en verblijden ons over Zijn verhoging. Heeft u ooit die vreugde gesmaakt? O, gelovige! Er is geen reiner, heerlijker vreugde aan deze zijde van de hemel, dan dat de blijdschap van Christus in ons vervuld wordt, opdat onze vreugde volkomen zij. Zijn heerlijkheid wacht ons om onze gemeenschap te voltooien, want Zijn gemeente zal als Zijn beminde bruid met Hem op Zijn troon zitten.

Maar als wij het tegengestelde doen van hetgeen in het vorige vers is genoemd en in het licht wandelen, zoals Hij, over wiens gemeenschap gesproken wordt, namelijk God, in het licht als in Zijn levenselement, is, dan hebben wij gemeenschap met Hem en ten gevolge daarvan hebben wij ook gemeenschap met elkaar, a) en het bloed van Jezus Christus, Zijn

Zoon, dat Hij bij Zijn offerdood heeft gestort, reinigt ons van alle zonden, die wij in de gemeenschap met God wel niet meer doen (Hoofdstuk 3: 8 v.), maar waardoor wij toch bij onze zwakheid nog vaak verrast en meegeleept worden (vs. 8 vv.).

Hebr. 9: 14 b) 1 Petrus 1: 19 Openbaring 1: 5

In het vorige vers heeft Johannes gesproken over het geval, dat wij de voorwaarde niet vervullen, die uit de hoofdstelling in vs. 5 voortvloeit, de voorwaarde voor onze gemeenschap met God, waarvan ook onze gemeenschap onder elkaar afhangt. Nu stelt hij het geval, dat die voorwaarde door ons vervuld wordt, dat wij dus, wat straks als een leugenachtig voorgeven werd voorgesteld, werkelijk gemeenschap met God hebben. Hij ontwikkelt nu de uitwerking van deze gemeenschap met God, die wij hebben, als wij in het licht wandelen. Deze is ten eerste (volgens het gezegde in vs. 3) de gemeenschap van de gelovigen, van de kinderen van God, van hen, die levendig in de gemeenschap met God geworteld zijn, onder elkaar, vervolgens de onophoudelijke ervaring van het alle zonden afwassend bloed van Christus. Zeker kleeft ons, ook als wij in het licht wandelen, nog steeds de duisternis, de smet van de zonde, aan; maar die heeft, die wordt gegeven, d. i. die het werkelijk levend en doordringend bezit, die wordt gegeven, dat hij de volheid heeft. Als wij werkelijk in Gods gemeenschap staan, deel hebben aan het eeuwige, heilige, zalige leven in het licht van God en deze gemeenschap met God, die in het licht is, door onze wandel in het licht levend, werkzaam maken, dan hebben wij juist in onze gemeenschap met het eeuwige licht niet alleen de band, die ons met alle gelovigen, die in dezelfde gemeenschap met God staan, verbindt, maar ook de voorwaarde van bestendig deel hebben aan het bloed van Christus, dat alle duisternis uitdelgt, alle smet van de nog aanwezige zonde afwast.

De uitdrukking "reinigt ons van alle zonde", moet niet uitsluitend worden verstaan van de verzoenende reiniging door wegneming van de zondeschuld, door teweegbrenging van de vergeving van de zonde. De gedachte, dat de verzoening en vergeving van de zonde volgens haar aard tevens de daadwerkelijke reiniging van haar door heiligmaking teweeg brengt, ligt hier bepaald ook in het reinigen; dit blijkt vooral uit vs. 9. Zo kan ook alleen de behoefte van de zondige mens tegenover God werkelijk worden bevredigd. Het moet hem evenzeer ter harte gaan, dat Gods heiligheid in ere wordt gehouden, als ook, dat Gods genade hem ten deel wordt; een genade, die op de goddelijke heiligheid een smet werpen zou, zou de mens weer even zoveel ontnemen, want Gods toegeeflijkheid voor de zonde te wensen, is slecht. Wij hebben een afgod, als wij niet een volstrekt heilige God hebben.

Een vergeving van de zonde, die geen bevrijding van de zonde teweeg brengt, is geen ware vergeving (vergel. Tit. 2: 14).

De dood van Christus, Zijn aan het kruis vergoten bloed, heeft niet minder de kracht, de harten van de zonde te reinigen, als het de kracht had, verzoening aan te brengen en vergeving te bewerken; het laatste, omdat in Christus' dood de schuld betaald en de genade verworven is, het eerste, omdat in Christus' dood de zonde geoordeeld is; hij, die een levend geloof in Christus' verzoeningsdood heeft, kan de zonde niet liefhebben, die Hem aan het kruis heeft gebracht.

a) Als wij zeggen (vgl. vs. 6), dat wij geen zonde hebben, op generlei wijze meer met zonde besmet zijn (Spr. 30: 12), dan verleiden wij door zo'n verderfelijke waan onszelf. Wij voeren onszelf van de ware weg geheel en al op een dwaalweg, die naar het verderf voert en

de waarheid is in ons niet, zij is ons geheel ontweken, zodat wij nu in haar plaats de leugen hebben.

1 Kon. 8: 46. 2 Kron. 6: 36 Job. 9: 2 Ps. 143: 2 Spr. 20: 9 Pred. 7: 20

In de tweede helft van het zevende vers werd aan hen, die bij het oprecht wandelen in het licht toch nog altijd de nawerking van de zonde moeten ondervinden en die nu in hun geweten verontrust konden worden, als zij horen, dat men met die God, die licht is, alleen in gemeenschap kan staan, wanneer men in het licht wandelt en toch nog veel in hun wandel moeten opmerken, waardoor het licht in hen verdonkerd wordt, een grond van geruststelling gegeven. Die zegt hun aan de ene zijde, dat het zondige, dat hun nog aankleeft, de gemeenschap met God niet meer zal kunnen verhinderen, alsof ze niet meer aanwezig was, omdat hun zonde vergeven werd en aan de andere zijde zegt het hun, dat het nog nawerkende zondige element bij hen steeds meer moet worden verwijderd, zodat zij de reinigmaking van de hen nog aanklevende zonde met vertrouwen verwachten mogen in een voortgaande heiligmaking van het hele leven (Joh. 15: 2). Zo werd ons dus bij de Christus in ons ook op de Christus voor ons gewezen. Nu wendt de apostel zich in het achtste vers tot hen, die bij de Christus in ons, menen, de Christus voor ons niet meer nodig te hebben, zich reeds als zondelozen beschouwen en stelt in tegenstelling tot hen, de behoefte aan voortdurende verlossing bij de geheiligden nog in het bijzonder op de voorgrond.

Tegenover de eis, in vs. 6 v. voorgesteld, dat wij in het licht moeten wandelen, kwam aan het einde van het 7de vers het feit, dat in ons nog zonde, nog duisternis is. Daardoor is nu een tweede gevolgtrekking uit die in vs. 5 genoemde hoofdstelling inwendig voorbereid, namelijk die, dat wij in waarheid en oprechtheid van het hart onze aanwezige zonde onszelf en voor God belijden; want evenals daaruit, dat God licht is en geen duisternis in Hem is, ten eerste volgt, dat de gemeenschap met Hem door het wandelen in het licht zich moet openbaren, zo volgt niet minder daaruit, dat wij, die niet, zoals God, geen duisternis in ons hebben, noodwendig onze duisternis in waarheid moeten belijden, omdat de waarheid evenzeer een werkelijk deel van het licht is als de heiligheid en de liefde.

Zeer nauw is deze tweede gevolgtrekking aan de vorige verbonden. Is de reiniging van zonden een wezenlijk deel van ons wandelen in het licht, dan is de loochening van haar noodzakelijkheid een teken van het zijn in duisternis. Ook deze gevolgtrekking wordt, evenals de eerste (vs. 6 v.) in twee antithetische zinnen ontwikkeld, zodat vs. 6 met het zesde en vs. 9 met het zevende vers overeenkomt, terwijl eerst de valse en vervolgens de ware gesteldheid van het hart ter sprake komt.

In vs. 6 stelt Johannes met het woord "dan liegen wij" de tegenspraak voor, die uit de zaak zelf duidelijk is en tussen onze rede en onze wandel bestaat. Hij wijst er op hoe hierin de feitelijke verloochening van de goddelijke waarheid gelegen is. Hier stelt hij door de uitdrukking "zo verleiden wij onszelf" eerst die zijde van een leugenachtige rede voor ogen, waarvan deze als een zelfverblinding, als een onzuiverheid, als een bedrog ten opzichte van onszelf voorkomt, waaruit dan tevens is op te maken, dat de "waarheid", als wij die deden (vs. 6), ons voor de feitelijke, leugenachtige tegenspraak tussen rede en wandel zou bewaren, zo zou zij ook, als zij in ons was, namelijk in het hart en niet slechts op de lippen, voor de heilloze zelfverblinding bewaren, die ons de heiligmaking en de gemeenschap met God onmogelijk maakt.

Al is het, dat wij een nieuw schepsel zijn geworden, toch blijven altijd de overblijfsels van de zonde in ons. Wij hebben zonde en het vergif is nog in ons en deze zonde vervoert ons tot de vruchten van de zonde, zoals wij die in David zien en in Petrus (Gal. 2: 11 vv.).

Er waren reeds in de tijd van Johannes, die als volmaakte heiligen verzekerden, niets meer van zonde hij zich op te merken; hun gedachten over de zonde putten zij niet uit de geest van de waarheid, maar uit hun eigen vleiende geest, die dat geen zonde noemde wat toch voor God werkelijk zonde is en ook heden rust de roem: "wij hebben geen zonde" op niets anders, dan op verzwakking en vermindering van de zonde.

Het geloof in de vergeving van de zonden veronderstelt: zondebewustheid. Dit ontbreekt bij velen. Het is in het diepst van de ziel de ootmoedige bekentenis, waartoe het door het Woord van God voorgelichte geweten ons brengt, dat men een zondaar is, met al wat dit naar Gods Woord in heeft en teweeg brengt. Dit zondebewustzijn wordt niet slechts gemist door de lichtzinnige, die met het Woord van God de spot drijft, de stem van zijn geweten verdooft en zich driest en onbeschroomd boven de algemene zedenwet, als was hij op een standpunt van hoger wijsheid, verheft. Voor hem is de zonde geen zonde; vrijheid is hem en goed verstand, voor zoveel zij hem baat; en voor zoveel zij hem schaadt: verschoonbare dwaasheid en aangeboren ongeluk. Maar ook hoe menigmaal horen wij hen, die de weg van de ijdelheid onbeschroomd bewandelen, betuigen, dat zij er geen zonde in zien. Waarom niet? Omdat de wereld in het algemeen er geen zonde in ziet, omdat het de wereld over het algemeen aan zondebewustzijn ontbreekt. IJdel zelfbehagen en een onverschoonlijk bijgeloof en het algemeen voelen houden bij de meesten het zelfbewustzijn onder. Latere ingetogenheid doet de zonde van de jeugd door velen vergeten en geen tegenwoordige zonden vermoeden. Hoe zelden wordt over het algemeen de zonde zonde genoemd; hoe moeilijk belijdt zich de zondaar een zondaar. Wat al verbloemingen, wat al vernoemingen van deze ergerlijke woorden. En als de woorden niet gemeden worden, hoe wordt de kracht en betekenis ervan ontveinsd; hoe elke wettige gevolgtrekking voorkomen! Alles ten bewijze dat het zondebewustzijn ontbreekt; vaak levenslang ontbreekt. Nog ontbreekt het op het sterfbed. Enkele beschuldigingen komen op, maar men komt ze te boven. Enkele schrikbeelden vertonen zich, maar verdwijnen weer. Enkele woorden uit Gods Woord treffen en wonden, maar die wond in genezen. Op de bodem van het hart ligt de ingenomenheid met het ik; al het andere smoort en verstikt daarin. Dat ik ziet enige zonden, enige vlekken; dat ik heeft vele zonden gedaan; maar dat ik wil zich geen zondig, door de zonde overheersd, door de zonde veroordeeld ik erkennen. Dat ik verleidt zichzelf; en dat ik is de waarheid niet; dat ik maakt God tot een leugenaar en geeft geen plaats aan het Woord van God. Hoe zou dat ik kunnen zeggen: "Ik geloof de vergeving van de zonden" en daaronder verstaan wat het Evangelie verkondigt; verzoening en uitdelging van de hele zware zondeschuld door Gods genade, in het bloed van Zijn Zoon, dat van alle zonden reinigt. Nee, niet de vergeving van de zonden, maar haar vergeeflijkheid, ziedaar wat ik gelooft. Een geloof, waarbij het kruis van Christus een dwaasheid, het Woord van God een leugen wordt; een geloof, waarmee geen geloof in het Evangelie, of in Hem, die het Evangelie predikt, bestaanbaar is. Een bijgeloof, mag ik zeggen, dat de oorzaak is van alle ongeloof, dat ook bij hen, die niet wensen ongelovig te zijn en de belijdenis van de gelovigen met mond en verstand toestemmen, zo vaak op de bodem van het hart liggen blijft en gekoesterd wordt, zodat zij noch de beschuldiging, noch de troost van die openbaring aannemen, die zij niet zouden durven verwerpen.

Onder de vele ziekten van de tegenwoordige tijd bekleedt ook de miskenning van het eigenlijk wezen van de zonde als schuld een onbetwistbare plaats en op de vraag naar de reden, waarom het Evangelie van de verzoening zo vaak miskend en misduid wordt, is het

antwoord reeds voor eeuwen in het Woord van de Heere gegeven: "de gezonden hebben de medicijnmeester niet nodig, maar die ziek zijn". Wij zeggen wel niet luid en in het openbaar, dat wij in het geheel geen zonde hebben, maar voor de innerlijke zondigheid, het diep bederf van het hart zijn de meeste ogen gesloten. Het is al veel als men zich nu en dan, waar die losbreekt, over de stroom van zijn ongerechtigheid ontrust en bekommert, maar bij zijn verborgen bron staan de minsten opzettelijk stil. Doorgaans beschouwt men de zonde wel als een zwakheid, die men te boven moet proberen te komen, maar niet als een noodlottige macht, die, als God het niet verhoedt, de vreselijkste verwoestingen aanricht. Men is voldaan met onberispelijkheid en ingetogenheid voor de mensen en bekommert zich weinig over het oordeel van de rechtvaardige Rechter. Men vergeeft eenvoudig, voor zover men dit nog nodig acht, de zonde zichzelf en stelt zich gerust met de waan, dat God die even gemakkelijk kwijtschelden zal. Dat de wet geestelijk is; dat reeds één overtreding voldoende mag heten, om ons voor Zijn heilig oog te veroordelen; dat ook zelfs het beste met onreinheid besmet en menige hoog geroemde deugd niet anders is dan een blinkende zonde. Heere, wie heeft deze prediking geloofd en aan wie is Uw arm geopenbaard, die de blinddoek van de zelfmisleiding aan zijn beneveld ook heeft ontrukt? Want zelfmisleiding toch blijft het naar het zinrijk woord van Johannes, wanneer wij ons zelf diets maken, dat wij, als al met enige, toch althans met niet vele zonden besmet zijn. Wat ons zo doet denken en spreken, het is een oppervlakkigheid zonder weerga, een hoogmoed zonder grens een vermetelheid zelfs zonder verschoning. Immers waar wij zeggen dat wij niet gezondigd hebben, daar maken wij de Waarachtige zelf tot een leugenaar en spreken Zijn heilig Woord, dat allen als zondig veroordeelt, als in het aangezicht tegen. Zo voegen wij nog nieuwe zonde bij de reeds aanwezige, waarvan het bestaan of gewicht wordt miskend en wat vooral niet mag voorbijgezien worden, zo sluiten wij onszelf de weg van de behoudenis, die Gods genade in Christus ons opent. Of wie zal naar bevrijding verlangen, die het gewicht van zijn boeien niet voelt; wie de handen heilbegerig uitstrekken naar een Redder en Helper, die zich niet bewust is in wezenlijke nood te verkeren? Wie een aalmoes aanvaarden, die in eigen schatting tot de tamelijk gegoeden behoort? Het is, als wilde Johannes zelf op het onafscheidelijk verband tussen het een en het ander ons wijzen, waar hij het tekstwoord onmiddellijk op de blijde boodschap laat volgen: "het bloed van Christus Jezus, Gods Zoon, reinigt ons van alle zonden." Immers, die blijmare mist alle betekenis, zolang men heimelijk spreekt, "Ik heb mijn hart gezuiverd, ik ben rein van zonde." Ach, vandaar zoveel onverschilligheid voor een Evangelie van vrije genade; vandaar dat zo velen genoeg hebben aan een Christus, die niets is dan Leraar en Voorbeeld; dat anderen wel van volmaking willen horen, maar niet van wedergeboorte; dat enkelen zelfs liever hardnekkig de ogen sluiten, dan een waarheid te willen zien, die hen ten diepste vernedert. Wel blijkt het telkens opnieuw, dat het alleen de Heilige Geest is, die de zondaar kan overtuigen van zonde; wel heeft ook de Christen nog telkens aanleiding om aan het woord van de grote Hervormer te denken: "De kennis van de zonde is de aanvang van het heil". Menigeen acht zich veel te snel volleerd ten aanzien van het eerste stuk in het leerboek van onze vaderen: "hoe groot onze zonden en ellende zijn." Al kunnen wij zelfs bij ervaring van verlossing en dankbaarheid spreken, telkens moeten wij weer naar de alfa van de leer van de ellende terug. Als voor velen, die vroeger de liefelijkheid van het Evangelie gesmaakt hebben, het goede woord de goede smaak heeft verloren, het is ook, omdat zij te weinig doen, wat de overste van schenkers aan Farao getuigde: "Ik gedenk heden mijn zonden." Wat zegt men toch, dat zo’n gedurige zondenbeschouwing overbodig en schadelijk zijn zou? Zij doet ons integendeel te ootmoediger schuld belijden, te blijder geloven, te zorgvuldiger waken, te hoopvoller uitzien naar de grote dag van de verlossing. Beter met de tollenaarsbede geleefd en gestorven, dan men de Farizeeërs’ danktoon zichzelf in een sluimer gewiegd, waaruit men nooit te vroeg, maar wel te laat kan ontwaken.

a) Als wij onze zonden, in plaats van ze voor onszelf te verbergen en voor God te loochenen, voor God en voor zoveel nodig ook voor mensen belijden, Hij, de God aller genade en de Vader der barmhartigheid (1 Petrus 5: 10). 2 Kor. 1: 3) is getrouw en rechtvaardig, dat Hij ons de zonde vergeeft en ons reinigt van alle ongerechtigheid (Spr. 28: 13).

Ps. 32: 5

De apostel plaatst hier tegenover het verloochenen het positieve, het belijden over. Hij spreekt van het belijden niet van de zondige toestand in het algemeen, maar van de bepaalde, concrete, afzonderlijk begane zonden; want dat moet het belijden van de zonden worden, als het inwendige kracht en heerlijkheid zal hebben. Het belijden in abstracto dat men zonde heeft, zou zonder de erkentenis van de concrete bijzondere zonden geen waarheid en geen waarde hebben, maar een blote frase worden. Het is veel gemakkelijker een vroom praatje over boete en grote ellende door de zonde te maken, dan in een bepaald geval, als men gezondigd heeft, zijn onrecht in te zien, berouw en leed daarover te dragen. Johannes verlangt het laatste. Evenals nu het "zeggen, dat wij geen zonde hebben" in vs. 8, in zoverre het een verleiden van zichzelf genoemd wordt, in de eerste plaats ook een belijden voor eigen binnenste en voor God bedoelt, zoals ook inderdaad de nazin."Hij is getrouw en rechtvaardig" wijst op iets, dat is voorgevallen tussen de Christen en God. Zo zeker als echter
dat zeggen in vs. 8 ook een spreken voor mensen kan worden, zo zeker kunnen en zullen er ook omstandigheden zijn, die tot een belijden van begane zonden voor mensen dringen.

Evenals onze gemeenschap met de onzichtbare God zich uitdrukt in de gemeenschap met de zichtbare broeders (vs. 7), zo kunnen zij, die voor God hun zonden zonder valsheid belijden, die niet voor de broeders willen verzwijgen. Beproeve zich toch ieder, die zich voor boetvaardig, maar een belijden van zijn zonden voor mensen voor overbodig houdt (Jak. 5: 16), of geen bedrog van de zonde daarbij in het spel is. Waarachtige ootmoed en diepe haat tegen de zonde maken het belijden van haar tot een heilige behoefte.

De beide gezegden van God: "Hij is getrouw en rechtvaardig" zijn wel niet van gelijke, maar toch van verwante betekenis. God wordt getrouw genoemd, in zoverre Hij, als degene, die belooft, datgene, wat Hij beloofd heeft, ook vervult (Hebr. 10: 23; 11: 11), waarbij dan hier in het bijzonder over de belofte wordt gehandeld, dat op een berouwvol belijden van zonde de verlossing van zonde moet volgen. Als rechtvaardig wordt God voorgesteld, in zoverre hij ten einde het rijk van de genade te realiseren, aan ieder zonder aanzien des persoons datgene toedeelt, wat hem overeenkomstig zijn verhouding tot God of tot het rijk van God toekomt en dan betoont Hij voor hem, die in het licht wandelt en zijn zonde belijdt, Zijn gerechtigheid daardoor, dat Hij van hem steeds meer alles, wat de volle gemeenschap met Hem in de weg staat, zowel zijn schuld als de hem nog altijd aanklevende ongerechtigheid wegneemt, om hum ten slotte al die zaligheid te geven, die bereid is degenen, die Hem liefhebben.

Wezenlijk zondebewustzijn openbaart zich in ootmoedige belijdenis van zonden. Blijvend zondebewustzijn in een gedurige zondebelijdenis. Het geloof in de vergeving van de zonde veronderstelt de belijdenis van de zonde en daarom kan, terwijl overal de vergeving van de zonde aan een ieder, die gelooft, wordt toegezegd, de apostel die ook toezeggen aan een ieder, die zijn zonde belijdt."Als wij onze zonden belijden, God is getrouw en rechtvaardig, dat Hij ons de zonde vergeeft en ons reinigt van alle ongerechtigheid." Ja, als daar geen geloof is zonder voorafgaand schuldbewustzijn, wij mogen zeggen dat geloof en schuldbelijdenis één zijn. Zoals het geloof van het hart niet volkomen is, dan door de belijdenis van de mond, zo is

ook het schuldbewustzijn niet volkomen dan door de schuldbelijdenis. Hierin blijkt het onderscheid tussen een koude, onverschillige, zuiver verstandelijke erkenning van zonde en een ernstig zieldoordringend zondebewustzijn, dat de eerste tot niets leidt dan tot ontveinzing, verontschuldiging, voorwendsels, valse redenering over Gods liefde en toegeeflijkheid en het laatste tot belijdenis. De eerste richt zich met haar verontschuldigingen tot de mens, het laatste met haar zelfbeschuldiging tot God. En reeds dit is een daad van geloof. Of was het geen vertrouwen op de liefde van de Vader, wat de verloren zoon, tot zichzelf gekomen, deed zeggen: "ik zal opstaan en zeggen: Vader, ik heb gezondigd tegen de hemel en voor u en ben niet waardig uw kind genoemd te worden? " En toen de vader zijn zoon in zijn liefdearmen ontving, was het om zijn zondebelijdenis, of was het om dat vertrouwen in zijn vaderliefde, dat hij hem vuriger drukte aan zijn hart? O mijn lezers, dat ogenblik, dat u voor het oog van die God, die doorgrondt en kent, uw zonde voelde, dat ogenblik, dat u het niet langer voor uzelf kon of wilde verbergen of ontveinzen, "Ook ik ben een zondaar, ook ik de dood schuldig; " dat ogenblik, dat u er te midden van uw zeer diepe droefheid een stille vreugde van het hart in vond, het voor God te belijden; dat was het ogenblik, waarin u, schoon nog verre misschien van de klaarheid van die bewustheid, kwaamt tot het geloof in de vergeving van uw schuld. Dat zeggen tot de Vader: "Vader! ik heb gezondigd en ben niet waardig uw kind genoemd te worden; het was metterdaad de belijdenis: "ik geloof in de vergeving van de zonde". Is het u sindsdien niet tot bewustheid geworden? En ondervindt u niet dat in ieder vernieuwd schuld belijden, het geloof een moed vat, het geloof zichzelf versterkt? Als wij onze zonde belijden, Hij is getrouw en rechtvaardig, dat Hij ons de zonden vergeeft en ons reinigt van alle ongerechtigheid. Gods woord betuigt het en ons hart ondervindt het. Ook het tegendeel wordt ondervonden. Zonder zondebelijdenis geen schuldvergeving; zonder schuldvergeving, ondanks het rusteloos opdringen, dat men over zijn staat gerust is, geen gemoedsrust; niets, dat daarnaar gelijkt.

Op de grote dag van de verzoening moesten de kinderen van Israël niet alleen hun zielen verootmoedigen, dat is, ter oorzake van hun zonden (Lev. 16: 29), maar de hogepriester moest beide zijn handen leggen op het hoofd van de geitenbok en over hem belijden al de ongerechtigheden van de kinderen van Israël en al hun overtredingen en al hun zonden: die leggende op het hoofd van de bok, die hij moest uitlaten in de woestijn; en de bok moest alle ongerechtigheden op zich wegdragen in een woest en onbewoond land, daar zij van hem niets meer horen konden (Lev. 16: 20 enz). Door dat zinnebeeld werden zij geleerd, dat, als zij niet alleen hun zonden beleden, maar ook nalieten; zo zij hun zonden wegdeden met de bok en ze nooit weer zagen, of iets daarmee te doen hadden, zij vertrouwen mochten op de vergiffenis van God. En Johannes, even te voren gewag gemaakt hebbend van het bloed van Christus, dat de Christenen reinigt van alle zonden, met zinspeling op de reiniging van Israël door de hogepriester, vervolgt die zinspeling op dezelfde zaak en geeft te kennen, dat, wanneer hun ongerechtigheden beleden en verzaakt, weggedaan en van hun huis afgezonderd waren voor altoos, of volgens de voorwaarden van het Evangelie, zij op Gods goedertierenheid staat konden maken. Wij hebben niet alleen de waarachtigheid of getrouwheid van God, om ons op te verlaten, tot vervulling van de beloften van Zijn goedertierenheid, die hij gedaan heeft aan oprechte boetvaardigen, maar ook de weldadigheid of goedheid van Zijn natuur, om onze hoop van genade op te vestigen. En het is niet de rechtvaardigheid, maar de goedertierenheid van God, waaraan de Schrift de vergeving van onze zonden toe-eigent. Maar (dicaiov) schijnt hier gebruikt te worden in de eigenlijke betekenis, dat is van rechtvaardig, want een belofte geeft een zeker recht aan hen, waaraan de belofte gedaan is. En daarom, wanneer God eenmaal iets beloofd heeft, is Hij niet alleen getrouw, een wezen van de volmaakte trouw, maar ziet het ook aan als rechtvaardig, Zijn verbintenissen gestand te doen.

Als wij zeggen (om nog eens op de stelling in vs. 8 terug te komen en nog sterker uit te drukken), dat wij niet gezondigd hebben, zo spreken wij Hem tegen, die overal in Zijn Woord en door Zijn gehele verlossingswerk in Christus getuigenis geeft, dat wij niets dan zondaars zijn en steeds zondaars blijven, die alleen door gedurige vergeving van zonden en steeds weer van vernieuwde reiniging van de verkeerdheid verlost kunnen worden. Door die ontkenning maken wij Hem tot een leugenaar en Zijn Woord, waarvan wij beweerden, dat wij het in geloof hadden aangenomen, is niet in ons, het is ons inwendig vreemd gebleven.

De apostel komt al de afschuwelijkheid van het loochenen van eigen zonde, waarvan in vs. 8 sprake was, voor de geest; hij merkt hier nog aan het slot op, dat hij daar eigenlijk nog veel te weinig van dit loochenen gezegd heeft en haalt het verzuimde in. Daar heeft hij dat loochenen alleen voorgesteld als een zichzelf verleiden en als een teken van gebrek aan inwendige waarheidszin, maar er is iets nog veel ergers. De mens vergrijpt zich daarmee niet slechts aan zichzelf, maar hij begaat daarmee ook een euvel tegen God; hij vergrijpt zich daardoor ook aan Hem, omdat hij Hem tot een leugenaar maakt. Maar hoe maken wij door zo’n loochenen God tot een leugenaar? Het gezegde van God, ten opzichte waarvan van loochenen sprake is, schijnt hier hetzelfde te zijn als door het volgend "Zijn woord" wordt genoemd. Dat is de goddelijke openbaring in haar hele omvang, de Oud-Testamentische en de Nieuw-Testamentische, ook wel bepaald, zoals die in de Heilige Schrift is opgetekend. Deze goddelijke openbaring is werkelijk een verklaring van God, dat de mensheid zondig is en wel zonder uitzondering. Niet slechts vele afzonderlijke uitspraken in de Schrift verzekeren dat op het sterkst, maar deze algemene zondigheid van de mensheid is de noodzakelijke veronderstelling van de gehele goddelijke openbaring, in zo verre die werkelijk een weg ter zaligheid is. Ook bij de mens in het bijzonder is dit het bestendige thema, dat God met hem handelt, om hem door Zijn Woord en Zijn Geest vanwege zijn zonden te straffen. Die nu niets van zijn zonde wil weten, die meent vals Gods openbaring in geloof te hebben aangenomen, haar te bezitten als een, die hem tot zijn zaligheid gegeven is. Dit woord van God is voor hem niet werkelijk een kracht, die werkzaam is tot zaligheid; het is slechts uitwendig tot hem gekomen, maar hij bezit het niet.

De apostel neemt daarmee niet alleen de zonden van het verleden (vóór de bekering), maar ook die, die wij in het nieuwe leven begaan hebben; want zolang de mens het vlees aan zich draagt, heeft hij steeds, al zijn het dan ook lichtere, zijn zonden. Wacht er u echter voor om zonden, die wij klein noemen, gering te achten. Telt u ze licht, als u ze weegt, verschrik dan als u ze telt. Vele lichte maken een zware; vele druppels maken een stroom.

Als wij zeggen, dat wij geen zonden hebben, dan misleiden wij onszelf, want wij zijn zondaren; wij zijn allen zondaren voor God. In het gedenkboek, dat voor Zijn aangezicht ligt, moge van de ene een grotere schuld dan van de ander staan opgetekend; sommigen mogen zich aan verregaande buitensporigheden en wanbedrijven hebben overgegeven, waarvoor anderen bewaard zijn gebleven, wij hebben echter allen onze weg bedorven en een zondeschuld voor onze rekening. Dat ons geweten hier spreekt! Wie kan zeggen: "ik heb mijn hart gezuiverd, ik ben rein van zonde? " Wie moet niet met David bidden: "gedenk niet de zonden van mijn jeugd, noch van mijn overtredingen; gedenk mij naar Uw goedertierenheid, omwille van Uw goedheid, o Heere! Wie niet, met toepassing op zichzelf, hem nazeggen: Wie zou de afdwalingen verstaan? reinig mij, o God! van de verborgene? " Als wij ook al door Gods genade met Obadja getuigen kunnen, dat wij van onze jeugd af de Heere gevreesd hebben, was die vrees voor God bestendig in ons levendig en heeft zij zich steeds geopenbaard in al onze wandel? "U zult liefhebben de Heere uw God met geheel uw hart en met geheel uw ziel en met geheel uw verstand en u zult uw naaste liefhebben als uzelf", dat

eist de Heere van ons. Hebben wij die eis volbracht, te allen dage volbracht? Ach, wij vergaten onze God gedurig. Wij hadden Hem en Zijn Zoon, onze Heer en Zaligmaker, niet zo lief als het ons betaamde. Het ontbrak ons maar al te veel aan dat kinderlijk vertrouwen, aan die innige gemeenschapsoefening, aan die onbepaalde gehoorzaamheid en dat ijverig streven om de Vader en de Zoon gelijkvormig te worden, dat de vrucht van de oprechte, hartelijke liefde is. Al kenden wij ook de ogenblikken, waarin wij ons gedrongen gevoelden om met Asaf te zeggen: "Wie heb ik naast U in de hemel, naast U lust mij ook niets op de aarde", hoe vele uren en dagen gingen er voorbij, dat wij ons hoogste goed stelden in de dingen van deze wereld, en onszelf genoeg waren! En wat zullen wij zeggen van onze liefde tot onze naaste, zoals tot ons zelf? Ontbrak het ons niet menigmalen aan liefde tot onszelf, zodat wij, in plaats van ons waarachtig geluk te bedoelen en te bevorderen, onze belangrijke, verheven bestemming uit het oog verloren, voor de bewaring en ontwikkeling van onze lichaam- en zielskrachten geen behoorlijke zorg droegen, de rust van ons hart verstoorden en ons wezenlijk geluk verwoestten? Waren wij niet menigmalen over onze medemensen, over onze broeders en zusters in de Heere onverschillig? Kwam er niet bij voorspoed en tegenkanting en miskenning aan hun zijde, wel eens afgunst en nijd en wraakzucht op in ons binnenste? Hebben wij ons niet wel verblijd over de tegenspoed van hen, die om in de weg waren, of ons benadeeld hadden? Vervulden wij als echtgenoten, als ouders en kinderen, als broeders en zusters, als hoofden van het huisgezin en dienstbaren ten allen tijde al de plichten, die in deze verschillende betrekkingen op ons rusten? En als wij ze deden, was dan niet vaak, in plaats van de liefde tot God en de naaste, de liefde tot onszelf, onze hoogmoed, onze eerzucht, ons eigenbelang het beginsel, waaruit wij handelden? Wie zou de geschiedenis van zijn hart durven openleggen? En als wij reeds zoveel verkeerds in ons ontdekken, wat moet dan het oog van de Alwetende, Heilige niet in ons opgemerkt hebben! Wij misleiden daarom onszelf, als wij zeggen, dat wij geen zonde hebben. En wat is dwazer, wat schandelijker en gevaarlijker dan deze zelfmisleiding? Zij maakt ons onvatbaar voor ware ootmoed van het hart, voor de juiste waardering en gelovige aanneming van het Evangelie, voor waarachtige bekering, voor de ervaring van Gods vergevende, heiligende genade in Jezus Christus. Zij moge ons voor een tijd rust schenken, die rust is noodlottig. Het is de rust van de zelfverblinding en van de dood. Wat zal zij ons baten, als wij geopenbaard, ook aan onszelf geopenbaard zullen worden voor de rechterstoel van Christus? En wij misleiden niet alleen onszelf, als wij zeggen, dat wij geen zonde hebben, maar wij maken dan ook God tot een leugenaar en de waarheid, Zijn woord is dan niet in ons. Want wat zegt dat woord? Wat zegt God in dat woord? Hij stelt ons voor als zondaren, die Zijn geboden overtreden hebben en schuldig staan voor Zijn aangezicht."Wat uit vlees geboren is, is vlees", zegt de Heere. Hij dringt aan op bekering, op wedergeboorte, op vernieuwing van hart en leven en gaf aan Zijn apostelen bevel, dat in Zijn naam gepredikt moest worden bekering en vergeving van zonden onder alle volken, als de hoofdinhoud uitmakende van Zijn Evangelie. Die prediking veronderstelt dat wij bekering en vergeving nodig hebben, dat wij dus zondaren en voor God strafwaardig zijn. Maar is dit zou, dan volgt, dat wij het woord van God weerspreken, dat wij de waarheid, ons door Hem geopenbaard, verwerpen en Hem tot een leugenaar maken, als wij zeggen, dat wij geen zonde hebben. Belijden wij daarentegen onze zonden, is die belijdenis ootmoedig en oprecht, vloeit zij voort uit diep besef van het schandelijke en strafwaardige van onze zonden, uit waar berouw over onze zonden en gaat zij gepaard met de vurige wens en het ijverige streven om voortaan naar al Gods geboden te leven, en zo’n belijdenis bedoelt de apostel, dan mogen wij ons van de vergeving van onze zonden volkomen verzekerd houden. Johannes drukt zich zo sterk mogelijk uit. Hij zegt niet alleen, dat God ze ons dan vergeven zal, maar: "God is getrouw en rechtvaardig, dat Hij ons de zonden vergeeft en ons reinigt van alle ongerechtigheid." Hij beroept zich daarom op de trouw en rechtvaardigheid van God en hij zondert geen ongerechtigheid uit. God heeft vergeving, volkomen vergeving van alle

zonden, ook van de schandelijkste en strafwaardigste, op ootmoedige belijdenis beloofd en Hij is de getrouwe en rechtvaardige in de vervulling van Zijn beloften. Wij mogen er dus vaste staat op maken. Zijn trouw en rechtvaardigheid staan er ons borg voor, dat Hij ons de zonden vergeeft en ons reinigt van alle ongerechtigheid.

HOOFDSTUK 2

OVER GROND, KENTEKENEN, INHOUD, VIJANDEN EN BEWARING VAN HET CHRISTENDOM

II. Vs. 1-6. Alles, wat de apostel tot hiertoe gezegd heeft, had ten doel afkeer van de zonde in te boezemen en een volkomen heiligmaking bij zijn lezers te bewerken. Tevens wilde hij hen waarschuwen tegen alle vermetel zelfbedrog, alsof men het doel reeds bereikt had en zich rein van zonde verklaren mocht. Mijn moest integendeel, omdat bij de zwakheid van ons vlees in de strijd tegen de machten van de duisternis gedurig nieuwe zonden worden bedreven, de uitdelging van deze door de reinigmaking in Christus bloed onafgebroken teweegbrengen, om op deze wijze tot waarheid te maken, dat men niet in duisternis wandelde. Johannes vermaant in de eerste plaats in verband hiermee de lezers op ernstige wijze, om tot een strenge regel van hun leven te maken, dat men niet zondigt, maar, als men wat uit te ontwijken is, toch zondigt, de toevlucht te nemen tot de voorbede van Christus en de door Hem voor de gehele wereld volbrachte verzoening, omdat zij het voorrecht hebben boven de ongelovige kinderen van de wereld, dat zij deze zichzelf mogen toe-eigenen (vs. 1 en 2). Vervolgens spreekt hij van het merkteken, waaraan wij kunnen onderkennen of wij God werkelijk kennen, zoals wij daarop tegenover de wereld mogen roemen en of de liefde van God als wederzijdse verhouding tussen Hem en ons feitelijk tot stand is gekomen en wij dus in Hem zijn en in Hem blijven. Dit kenteken is namelijk het houden van Gods geboden en dit weer bestaat, wat de hoofdzaak aangaat, in het getrouw vasthouden aan de verplichting om te wandelen, zoals Christus gewandeld heeft (vs. 3-6).

Mijn kindertjes! Ik schrijf u deze dingen, die ik u in de vorige afdeling heb gezegd (Hoofdstuk 1: 5 vv.), opdat u niet zondigt, deze grondstelling vasthoudt, dat u volstrekt geen zonde doen mag. En als iemand gezondigd heeft, zoals volgens het straks gezegde het zondigen toch bij ons gevonden wordt, ook al willen wij er niets van weten, wij Christenen, die het Evangelie in geloof hebben aangenomen, hebben een a) voorspraak, een advocaat Joh 18 bij de Vader (Hebr. 7: 25; 9: 24, Jezus Christus, de rechtvaardige (Hebr. 7: 26. 1 Petrus 18, zodat onze zaak zeker met het beste gevolg voor de hemelse Rechter bepleit zal worden, omdat zijn rechtvaardigheid voor ons in de plaats zal treden.

1 Tim. 2: 5

De apostel spreekt bij de vermaning, die zo ernstig is, maar door de innigste liefde wordt ingegeven, zijn lezers aan, evenals een vader zijn kinderen en nog inniger dan in vs. 23 3: 7; 4; 5: 21 zegt hij, evenals in Hoofdstuk 3: 18 : "mijn kindertjes! " terwijl reeds alleen het "kindertjes" tederder, hartelijker klinkt dan "kinderen."

In het voorgaande heeft Johannes gezegd, dat volstrekt niemand zonder zonde was, ook de Christen niet. Uit die bewering van de feitelijke algemeenheid van de zonde, ook zelfs onder Christenen, kan nu, zoals hij vreest, zeer makkelijk de natuurlijke gezindheid van de mens het besluit trekken, dat het zondigen niet veel betekent, omdat het iets onvermijdelijks is en daarom iets gerechtvaardigds. De apostel laat echter deze sluitrede van de natuurlijke mens niet gelden, maar spreekt het tegendeel ervan uit; het algemene van de zonde moet de lezers integendeel al de ernst doen voelen, die zij tegenover deze zonde, die in hen nog zo machtig is, moeten stellen. Een erkennen van de macht van de zonde over ons, die ons zou kunnen geruststellen, zou nog geen erkentenis van de zonde als zonde zijn. Die de zonde als zonde erkent, moet met het oog op de ontzettende macht, die zij nog altijd over hem uitoefent, met

dubbele vrees voor haar terugschrikken. Johannes heeft echter nauwelijks deze bewering neergeschreven, of het komt hem voor, dat reeds weer een andere beperking nodig is. Het kon namelijk op zo'n wijze worden verstaan, dat daarbij de vrede van het hart met God en de blijdschap in Hem niet bestond. Zo'n opvatting kan hij niet toelaten, daarom voegt hij door de woorden "en als iemand gezondigd heeft, wij hebben een voorspraak bij de Vader" enz. bij die waarschuwing de begrenzing. Hij wil tussen de beide even onomstotelijke waarheden: "de Christen is onvoorwaardelijk van de zonde afgescheiden" en "de Christen is nooit geheel vrij van de zonde", het juiste, heilzame evenwicht herstellen.

De apostel noemt twee wegen, om van de zonde vrij te worden, dat toch tot het gemeenschap hebben met God volgens het vroeger gezegde onvoorwaardelijk nodig is; de eerste is die, dat men geen zonde doet: "opdat u niet zondigt"; vervolgens die, dat men toch plaats hebbende zonden door de vergeving van zich wegdoet. De ene gedachte was geweest, de Christen heeft de heiligende gemeenschap met het licht, uit deze volgt de vermaning: dan moet de zonde bij u ophouden. De tweede gedachte was: de Christen zondigt toch nog; deze geeft de opwekking: zoek vergeving voor de zonde, die heeft plaats gehad! Maar alleen die eerste vermaning zet de apostel voort in deze vorm: "opdat u niet zondigt." Bij de tweede verandert die in de meer nodige vorm van bemoediging en wordt tot een zelfstandige zin: "en als iemand gezondigd heeft, wij hebben een voorspraak bij de Vader, Jezus Christus, de rechtvaardige."

"Wij hebben", zegt Johannes en sluit, zo zichzelf ook in onder hen, die de voorspraak nodig hebben; hij plaatst zich op gelijke lijn met de gemeenteleden en deze met zich. Reeds Augustinus heeft opgemerkt, dat hij noch zich noch andere heilige apostelen of andere heiligen van de gemeenten tot voorsprekers stelde, maar Christus als de enige Voorspraak, die allen evenzeer nodig hebben en die allen evenzeer nabij is.

Als de mens zich bewust geworden is van de kloof tussen zichzelf in zijn zonde en nietigheid en de heilige, volkomen God; als het gevoel van scheiding en vervreemding van de heilige God, naar wie iets hogers in hem streeft, hem neer drukt, dan ontstaat in hem de behoefte aan een middel tot het dempen van die kloof. Vandaar in alle godsdiensten de instelling van een priesterschap, de erkenning van middelaars tussen God en de mensen, tot wie zij zich met gebeden wenden, als zij het niet wagen zich onmiddellijk tot God zelf te wenden. En toch is in elke menselijke priesterschap de inwendige tegenspraak, dat zij, die zelf de zonde en de behoefte aan verlossing met alle andere mensen delen, die zelf de bemiddeling nodig hebben, die zij aan anderen moeten geven, als ware dit niet het geval, de overigen bij God moeten vertegenwoordigen. Zo is de onloochenbare behoefte, die aan een priesterschap ten grondslag ligt en tevens het niet bevredigen daarvan een profetie van Hem, die alleen deze behoefte in waarheid kon bevredigen, waardoor de idee van het priesterschap, die in het wezen van de menselijke natuur gegrond is, haar verwezenlijking en tevens het gehele vroegere priesterschap zijn einde vond. Van die zijde wordt Christus in de verhouding tot God en de mensheid in de brief aan de Hebreeën in het bijzonder voorgesteld: Hij is als mens aan de mensen, die zich tot Hem wenden, verwant, heeft hun natuur, alle behoeften van deze, al hun zwakheden, uitgezonderd de zonde, gedeeld, al hun strijd en verzoeking zelf ervaren en Zich in alles betoond de Heilige te zijn. Alleen als de Heilige, in wie het heilige oorspronkelijke beeld van de mensen verwezenlijkt wordt gezien, kan Hij voor de zondaars (hun bede voor God brengend en hen met Zijn voorbede begeleidend) bij de hemelse Vader staan.

Christus is geen dienaar van de zonde. Hij is niet aan het kruis voor zondaren gestorven, opdat zij in de zonde leven, maar opdat zij voor de zonde sterven, maar opdat zij de zonde

kruisigen zouden zoals Hij Zichzelf voor ons gegeven heeft, opdat Hij ons zou verlossen van alle ongerechtigheid. Het was opdat Hij Zichzelf "een eigen volk zou reinigen, ijverig in goede werken." Het doel van de verlossing is heiligmaking. Het karakter van een verloste is een geheiligde. Ongelukkig hij, die het anders begrijpt: zijn onrein hart begrijpt de raad van het heil, begrijpt de weg van de verzoening niet. Als hij zegt: "ik geloof de vergeving van de zonde", het is een woord van de lippen, want hij zegt het zonder dat bewustzijn, waarbij de zonde ons een droefheid en een voorwerp van verfoeiing is: hij zegt het zonder zondebelijdenis, waarbij men zijn zonde aan het oordeel van God overgeeft; hij zegt het zonder kennis van de liefde van God, die hij niet waarderen kan in deze hoogste daad, waardoor zij de zonde veroordeelt en de zondaar behoudt. O gruwel voor de ogen van God en Zijn heilige engelen! O hoon, het kruis van Christus, het hoofd vol bloed en wonden aangedaan! Men zegt: "ik geloof de vergeving van de zonde" en men leeft roekeloos en lichtzinnig, men leeft zonder waken, bidden en strijden in de zonde voort. Treurig zelfbedrog, zonder de troost van het eeuwige leven te bezitten in het hart, weet men nochtans de vrees van de dood en van het oordeel uit zijn gedachten te weren met dat schone lied van de vergeving van de zonden; maar blijft zich weerloos overgeven aan alle besmettingen van het vlees en van de geest, alle verleidingen van de satan, alle verwoesting van de wereld: daarmee te kennen gevend, dat men de zonde noch schandelijk noch gevaarlijk oordeelt, Gods heiligheid niet vreest en omdat men niets zo hoog acht als het geluk van het zondigen aardsen levens, Gods hemel geenszins begeert, ziedaar de weg van duizenden; wat zal het einde zijn? God laat zich niet bespotten. De dag van het oordeel zal het moedwillig zelfbedrog doen ophouden en verschrikkelijk tonen, dat men met zo’n geloof in de vergeving van de zonde verloren gaat. Nee, het echte geloof reinigt het hart, bestrijdt de zonde, waakt tegen haar en bidt. Elke vertroosting, die haar versterkt, wekt de ziel tot meerdere waakzaamheid en tot krachtiger strijden op. De dankpsalm van de schuldverzoenende genade van God, het loflied op het kruis van Golgotha, het zijn in de mond van de oprechte gelovige strijdzangen en wapenkreten tegen wereld en boze! Hoor wat er omgaat in het gelovig legerkamp. Ziet deze oude Johannes, deze krijgsknecht van Christus, met kale schedel en zilveren baard. Voor een mensen leeftijd lag dat hoofd blond en jong, aan de boezem van Zijn Heere. Meer dan vijftig jaren hebben deze vonkelende ogen Hem nagestaard in de hemel. Zo iemand, hij kent de grootheid, de onuitputtelijke grootheid van Zijn genade, de tederheid, de onuitsprekelijke tederheid van de liefde. Hij is de man om treurigen te troosten om neergebogenen te bemoedigen, om zwakken te sterken. Hij doet het. Het bloed van Jezus Christus, Gods Zoon, dus roept hij allen toe: reinig ons van alle zonden. Als wij onze zonden belijden, God is getrouw en rechtvaardig, dat Hij ons de zonde vergeeft. Wij hebben een voorspraak bij de Vader, Jezus Christus de Rechtvaardige. En Hij is een verzoening voor onze zonden. Maar daartussen klinkt het ernstig, dringend, biddend: Mijn kindertjes: Ik schrijf u deze dingen, opdat u niet zondigt! Neem het ter harte, u kindertjes, u jongelingen en u vaders! Elk woord van troost zij u een prikkel tot de strijd! Zo zult u allen van de echtheid, van de oprechtheid van uw geloof verzekeren; zo de laster beschamen, die in de Troost van de genade een dekmantel van slordige zeden bespot: zo met lichaam en geest, die voor God zijn, Hem die u gekocht heeft verheerlijken. Het andere kenteken van het echte, oprechte geloof in de vergeving van de schulden is Christelijke blijmoedigheid. Zij straalt in de hele tekst, die wij bespraken, zij straalt in de hele brief van de apostel van de liefde door. En hoe zou het anders kunnen zijn? Zou u niet blij wezen; o mens, die in het treuren over de zonde zelf een kiem en kern van nieuwe en eeuwige blijdschap heeft leren erkennen? Zou men uw aangezicht niet zien blinken, u die uw zonden heeft beleden met ootmoed en geloof en nu terugkeert van de troon van de genade, waar u geholpen bent ter bekwamer tijd? Zou u uw weg niet met blijdschap reizen, u, die hem reist, ontslagen van het zware pak van de zonde? Wie kan zeggen: "ik geloof de vergeving van de zonde" en het zeggen met een treurig, met een

bedenkelijk gelaat? Zeker, hij gelooft niet: "Het bloed van Jezus Christus, Gods Zoon, heeft mij van alle zonden gereinigd; " de getrouwe en rechtvaardige God heeft mij alles vergeven en gereinigd van alle ongerechtigheden. Waar dit overtuigingen van het hart zijn, kan daar een neergebogen hoofd, een droevig gelaat, kunnen daar slappe handen en trage knieën gevonden; worden? Slechts iets, o Christen! kan u bedroefd maken, het is nieuwe zonde; het is de oude zonde opnieuw. Maar schoon mismoedig, toch wordt u niet moedeloos; toch herstelt zich uw blijdschap, als u na elke overtreding, bij iedere struikeling, die u met schaamte belijdt, dit troostwoord gedenken mag."Als iemand gezondigd heeft, wij hebben een voorspraak bij de Vader, Jezus Christus de Rechtvaardige", Jezus Christus, die ook zelf de verzoening voor onze zouden is, die troost, Christenen, hebben wij zeer nodig. Maar wij hebben Hem; Hij is een verzoening voor onze zonden en niet alleen voor de onze, maar ook voor de zonden van de hele wereld. Ook die blijdschap heeft de Christen, ook die blijdschap, hij die in de vergeving van de zonde gelooft. De eeuwige liefde van God is groot en onbeperkt, onbegrensd de waarde en kracht van het zoenoffer van zijn Heere, van dat bloed, dat van alle zonden reinigt. Dit is de blijdschap van het geloof: "Niet alleen voor anderen, maar ook voor mij." Dit is de blijdschap van de liefde."Niet slechts voor mij, maar ook voor anderen, voor velen, voor allen! " Waar deze dubbele blijdschap niet is, daar strijdt het geloof nog niet met het ongeloof. Hoe groter geloof, hoe meer liefde; en hoe meer liefde, hoe meer vreugd. Wat zal de hemel zijn? Johannes weet het, Johannes geniet het. Ja u allen, mijn lezers, zult het weten en genieten, ja u allen! namelijk: als u allen van de eersten tot de laatsten ophoudt u te verleiden, God tot een leugenaar te maken en door liefde tot de duisternis, die in u woont, Gods licht, Gods waarheid, Gods woord van u te weren; als u allen van de eerste tot de laatste komt tot de inwendige kennis van de betekenis, de kracht, de vrucht van die grote en leven gevende belijdenis: Ik geloof de vergeving van de zonde.

Christus heeft door Zijn lijden, Zijn sterven en voorspraak een heilig en rechtvaardig God gunstig jegens zondaars gemaakt, zodat Hij wacht om genadig te zijn. Alle mensen, in elk land en door alle opvolgende geslachten zijn uitgenodigd, om tot God te komen door deze alles voldoende voldoening en door deze nieuwe en levende weg. Allen, die deze uitnodiging aannemen, hebben deel aan Christus en al Zijn rijke zegeningen, als was Hij gestorven aan het kruis voor ieder van hen in het bijzonder. Er is dus de rijkste en heerlijkste aanmoediging voor ieder, die het Evangelie hoort, om boete te doen en redding te zoeken door geloof in het bloed van Christus, maar geen voor iemand, die zonder berouw en ongelovig blijft. Het Evangelie, als het juist verstaan en aangenomen wordt, stelt het hart tegenover alle andere zonden en voorkomt het toegeven aan haar. Terzelfder tijd geeft het de meest gezegende vertroosting aan de gewonde harten van hen, die gezondigd hebben en dit in de hoop op vergeving door onze Voorspraak, Jezus Christus, de Rechtvaardige en Zijn algenoegzame voldoening.

En Hij, diezelfde, is, om ons de vergeving van God zonder schennis van de goddelijke gerechtigheid te bewerken, a) een verzoening (Hoofdstuk 3: 5; 4: 10. 2 Kor. 5: 18 v. 3: 25) voor onze zonden. Hij heeft die door het offer aan het kruis gebracht en voor de ogen van God bedekt. En die verzoening is Hij niet alleen voor de onze, maar ook voor de zonde b) van de gehele wereld (Joh. 11: 52 v.), voor de Jood niet alleen, maar ook voor de heiden, zodat een ieder, die gelooft, de vergeving van de zonden kan vinden in Zijn naam.

Kol. 1: 20 b) Joh. 4: 42. 1 Joh. 4: 14

Johannes geeft nu een verklaring in hoeverre de Christenen in de rechtvaardige Jezus werkelijk een voorspraak bij God hebben, namelijk in zoverre Hij zelf (zoals de grondtekst

luidt) de verzoening voor hun zonden is; op het woord "zelf" ligt de nadruk. Hij in eigen persoon. De apostel geeft daardoor te kennen, dat hier, in Christus, de voorspreker en het middel van de verzoening, waarop de voorbede rust, in een persoon samenkomen, geheel anders dan onder het Oude Verbond, waar de voorbiddende Hogepriester en het middel van de verzoening, het offer, van elkaar onderscheiden waren: Christus zelf is de verzoening.

Het woord verzoening betekent de verzoening van God met de wereld en de verzoening van de mensheid met God, dus het te niet doen van de vijandschap tussen beiden (2 Kor. 5: 18 vv. Rom. 5: 10 Kol. 1: 21 v.), maar ook de verzoening van God met Zichzelf. Het geeft de overwinning te kennen van de goddelijke toorn, die in strijd was met de goddelijke liefde, dus de verzoening van deze beide goddelijke eigenschappen, die door de menselijke zonde in strijd waren geraakt. De apostel ziet hier zonder twijfel op het offer van de grote verzoendag in het Oude Testament en beschouwt de zelfopoffering van Christus als het tegenbeeld daarvan. Hij zegt daarom ook, dat de verzoening van Christus niet slechts voor onze zonde, maar voor de zonde van de gehele wereld is, terwijl die van het Oude Testament alleen op het Israëlitische volk doelde.

Zover de zonde reikt, zover reikt de verzoening.

Wij zullen laten zien, hoe deze hier schijnbaar en slechts bij gelegenheid geuite waarheid, de universele bestemming van Christus' verlossingswerk, een uitgangspunt vormt voor hetgeen Johannes in een latere afdeling (Hoofdstuk 5: 4 vv.) over de verhouding van de Christen tot de wereld te zeggen heeft.

Die woorden "niet alleen maar" geven te kennen, dat hier is een tegenstelling tussen Joden, wat Johannes was en die gelovigen uit die natie en tussen heidenen, die in tegenstelling wereld genoemd worden, niet alleen hier, maar ook in Rom. 12: 12, 14, zoals uit het woord wereld, in het algemeen het menselijk geslacht betekenend, geen gevolg gemaakt mag worden tot ieder bijzonder mens, zo ook niet in deze tegenstelling; want soms worden daardoor de goddelozen verstaan en soms de godzaligen uit allerlei natie, zoals dat duidelijk is uit Rom. 9: 12 : als hun val de rijkdom is van de wereld, vs. 15): als hun verwerping de verzoening is van de wereld. Door de val van de Joden verkrijgt niet ieder heiden de geestelijke rijkdom van Christus en ieder bijzonder heiden, zonder uitsluiting van iemand, krijgt geen verzoening, maar alleen de bekeerden, de gelovigen uit de heidenen, dat een ieder zal moeten toestaan. Als hier dan nu staat, dat de Christus is een verzoening voor de zonden van de gehele wereld, zo kan men daardoor ook niet verstaan een ieder, hoofd voor hoofd, maar alleen de gelovigen uit de heidenen. Johannes voegt hier de twee delen van Christus Hogepriesterambt samen een voorspraak en een verzoening te zijn; wij weten, dat die twee gans niet van elkaar gescheiden kunnen worden en dat Hij het andere is, waarvoor Hij het een is. En omdat Christus het voorbidden niet doet voor de verworpen wereld (Joh. 17: 9), zo is Hij ook de verzoening niet voor die, maar alleen voor de uitverkoren wereld, die verzoening krijgt door een bij-gelegenheid van de val van de Joden. Dus blijkt het dat Christus niet is gestorven voor ieder mens, hoofd voor hoofd, van de wereld. (W. BRAKEL).

Reeds begon de apostolische eeuw met haar glansrijk licht ten avond te spoeden en waar de eerste getuigen van Christus van de aarde waren heen gegaan, de meesten wellicht gesierd met de kroon van het martelaarschap, droeg Johannes nog de zilveren kroon van de grijsheid alleen. De dwaalgeesten, reeds door Paulus in zijn jongste brieven bestreden, staken na diens dood het hoofd nog vermeteler op en aan Johannes te Efeze was de hoge roeping verbleven om tegenover de van alle kanten rijzende nevelen nog in de late avond van zijn leven op het

Licht van de wereld te wijzen. Het was nu de strijd niet meer over geloof of werken, maar over waarheid of verdichting, ten aanzien van de historische Christus. De wijsbegeerte van de eeuw, meer tot waardering van de afgetrokken denkbeelden dan van tastbare feiten gezind, betwistte de werkelijkheid van de persoonlijke verschijning van Gods eigen Zoon in het vlees en, zoals vaker, zo was ook hier de jammerlijke dwaling met de treurigste zedeloosheid verbonden. Tegen beiden heeft Johannes te kampen, in hij doet het, zowel door zijn onschatbaar Evangelie, waarvan de echtheid zich op de duur onmogelijk betwijfelen laat, als door zijn eerste Brief, hoogstwaarschijnlijk daaraan dadelijk toegevoegd, of althans omstreeks hetzelfde tijdperk vervaardigd. In het naaste tekstverband (Hoofdstuk 1: 15) houdt hij de gelovigen inzonderheid hun roeping tot een heilige wandel voor ogen. Hij bestrijdt aan de ene zijde de valse waan, alsof men niet had gezondigd, aan de anderen kant de kleinmoedige vrees, wanneer men gezondigd had. Tot deze laatste hadden zij allerminst reden. Immers ook in dat geval hadden zij een voorspraak, d. i. een pleitbezorger, een helper. Hetzelfde woord wordt hier in het oorspronkelijke ten aanzien van de Christen gebruikt, dat in de afscheidsredenen van de Heere bij Johannes betrekkelijk de Heilige Geest wordt gebruikt. Zoals de Heilige Geest de Parakleet was van de Heere bij Zijn vrienden op aarde, zo zegt de tekst, is Jezus Christus, de Rechtvaardige, de Parakleet van de Zijnen in de hemel voor het heilig aangezicht van God. Zo’n voorspreker of helper is Hij voor hen bij de Vader, die zo in niets nog eerst tot genade bewogen moet worden, maar in Christus hun reeds Zijn hoogste liefde betoond heeft en de tussenkomst van die Rechtvaardige ten behoeve van schuldigen en onwaardigen onmogelijk afwijzen kan. En "Hij" (letterlijk: "Hij zelf d. i. Jezus Christus is een verzoening voor onze zonden en niet alleen voor de onze, maar ook voor die van de gehele wereld". Spreekt Johannes in het laatste lid van het tekstwoord van de voldoening van de tussenkomst van Christus, om de zondeschuld van een geheel verloren wereld voor het aangezicht van God te bedekken, in het eerste wijst hij of het voorrecht van hen, die reeds werkelijk door het geloof met de Heiland verbonden zijn. Het woord "verzoening", hier gebruikt, is ontleend aan de offerdienst van het Oude Verbond en duidt aan, dat door Christus de schuldbedekking en vernietiging, die door het Israëlitisch offer symbolisch werd afgeschaduwd, voor allen die in Hem geloven, niet slechts geopenbaard of verzegeld, maar werkelijk aangebracht is. De apostel zegt hier zo, wat Paulus aan de Efeziërs schrijft: "waarin wij hebben de verlossing door Zijn bloed, namelijk de vergeving van de misdaden, naar de rijkdom van Zijn genade." Echter met dit onderscheid, dat hij in geen en dele uitsluitend aan het lijden en sterven van de Heere denkt (waarvan hij trouwens reeds gesproken had), maar tegelijk en voornamelijk zelfs, aan de voortdurende werkzaamheid van de Middelaar ten goede van de Zijnen; die werkzaamheid bedoel ik, die in de brief aan de Hebreeën inzonderheid als een hogepriesterlijke voorbede voorgesteld wordt. Hij gewaagt zo niet slechts van wat Christus eenmaal als Verzoener van de zonden gedaan heeft, maar van wat Hij, als in een eeuwig Heden is en blijft voor al de Zijnen. Daarin vindt hij de hoogste grond van hun geruststelling en de krachtigste spoorslag tot liefde en heiligheid tevens. Vandaar dan ook, dat hij in het twaalfde vers aan zijn kindertjes niets heugelijkers te verkondigen heeft, dan dat hun de zonden omwille van Zijn naam vergeven zijn" en straks in het vierde Hoofdstuk vs. 10, waar hij al de rijkdom van het Evangelie in een enkele trek wil samenvatten, met heilige opgetogenheid uitroept: "Hierin is de liefde, niet dat wij God liefgehad hebben, maar dat Hij ons liefgehad heeft en Zijn Zoon gezonden heeft tot een verzoening voor onze zonden." Kennelijk is het hier en elders Johannes niet slechts om een van de vele hoofdzaken, maar om de grote hoofdzaak, niet slechts van zijn, maar van het Evangelie te doen. Waarbuiten er, ook in zijn schatting, geen ander is." Geheel zijn ziel stort zich uit in zijn kunsteloos woord en bijna is het mij, of ik het eerbiedwaardig gelaat van de patriarch van de apostelen van hoge geestdrift zie gloren, waar hij voor talloze dorstigen de

bron van de eeuwige vertroosting ontsluit en het woord ter hunner geruststelling neerschrijft: "Hij is een verzoening voor onze zonden."

En hieraan kennen wij, kunnen wij opmerken, dat wij Hem, de Vader (vs. 1), gekend hebben en in levende gemeenschap tot Hem staan Am 3: 2, als wij Zijn geboden bewaren (1 Tim. 6: 14) en getrouw opvolgen (Matth. 19: 17).

Die daar zegt: "Ik ken Hem" en Zijn geboden niet bewaart, die is een leugenaar en in die is de waarheid niet (Hoofdstuk 1: 6 en 8; 4: 20).

Maar zo wie Zijn woord, waarin wij lezen wat Hij gebiedt (vgl. Joh. 14: 21 en 23), bewaart, in die is echt de liefde van God tot ons en onze liefde tot God volmaakt geworden, de volkomen verzoening en de volle eenheid van de liefde is tot stand gekomen. a) Hieraan, aan zo’n houden van Zijn geboden, in de liefde tot Hem, ontvonkt door Zijn liefde tot ons, kennen wij, dat wij in Hem zijn.

Joh. 13: 35

De apostel heeft eerst (vs. 1 en 2) zijn lezers vermaand tot vertrouwen op Christus en gewaarschuwd tegen zedelijke moedeloosheid; nu gaat hij er weer toe over, om te waarschuwen tegen het vals vertrouwen van het schijn-Christendom en opmerkzaam te maken op het kenteken van het ware Christendom (vgl. Hoofdstuk 1: 6 vv.); dit laatste geeft hij aldus te kennen: "Hieraan kennen wij, dat wij Hem gekend hebben, als wij Zijn geboden bewaren."

Onder "Hem" moet volgens het gehele verband, vooral omdat vervolgens (vs. 6) in onderscheiding van Hem, Christus in de grondtekst door "de andere" wordt voorgesteld, de Vader verstaan worden. Omdat nu in Hoofdstuk 1: 5 van God gezegd is, dat Hij licht is, kan het "Hem kennen" alleen betekenen, Zijn wezen kennen en erkennen als het licht. In het gehele Nieuwe Testament is echter het kennen en erkennen nooit iets zuiver uitwendigs, maar om zo te spreken iets vol ziel en leven, dat de gemeenschap met de Gekende in zich bevat en er de grond van is. Het omvat altijd tevens de toeëigening, de opname van het andere wezen, over welks kennis gesproken wordt (vgl. Joh. 1: 10; 8: 55; 14: 7 Was dan reeds in Hoofdstuk 6 sprake van "gemeenschap met Hem" hebben, zo ook hier met de woorden, "Hem kennen". Nadat nu als kenteken is genoemd "Zijn geboden bewaren", volgt in vs. 4 een zin, die met de volledige zin in Hoofdstuk 1: 6 en in vs. 5 een zin, die met die in Hoofdstuk 1: 7 verwant is.

Nadat de apostel de gedachte van vermaning, in zijn hoofdzin "God is licht en geen duisternis is in Hem", volgens het doel, dat in Hoofdstuk 1: 3 vv. is genoemd, eerst in het algemeen heeft uitgesproken, dat wij namelijk met deze God dan alleen gemeenschap hebben kunnen, als wij in het licht wandelen (Hoofdstuk 1: 6 v.), was hij begonnen dit wandelen van de gelovigen in het licht te ontvouwen als de voorwaarde van de gemeenschap met God. Dan trad als eerste punt het ware, oprechte, berouwvolle erkennen en belijden van de ook de gelovigen nog altijd aanklevende duisternis van de zonde op de voorgrond. Van dit punt uit ontwikkelt en voltooit zich krachtens de verzoenende, verlossende, heiligende werkzaamheid van de voor ons gestorvenen en steeds onze plaats bekledende Christus, het nieuwe, zuivere leven van het licht (Hoofdstuk 1: 8-2: 2). Nu voegt de apostel met "en" een nieuw, nader punt van dat wandelen van de gelovigen in het licht, waarin zij de gemeenschap met God hebben, daarbij, namelijk het houden van Zijn geboden, van Zijn woord, het wandelen, zoals Christus

gewandeld heeft; want hierin wordt het wandelen in het licht duidelijk. De gedachten in vs. 3-6 nemen dan een overeenkomstig, kringvormig verloop, evenals boven in Hoofdstuk 1: 6 vv. Ten eerste (vs. 3) stelt Johannes de eenvoudige zin positief voor, vervolgens (vs. 4) volgt in de tegenstelling het blootleggen van de leugen, tegenwaarover vervolgens (vs. 5) weer de waarheid voortreedt, zoals zij reeds vroeger was voorgesteld.

De geboden houden is niet het zelfde als "in het licht wandelen" (Hoofdstuk 1: 7), maar toch een stuk ervan, dat niet gemist kan worden en wel in het grotere, ruime, diepe geheel, een bepaald zichtbaar gedeelte, dat juist als merk, als kenteken tot het maken van een gevolgtrekking geschikt is. De geboden van God zijn duidelijk, eenvoudig, bepaald, uitdrukking van Zijn wil, gegeven evenzeer tot Zijn eer als tot ons heil, getuigenissen van Zijn heilige liefde, van Zijn heiligende ontferming en van Zijn heilzame gerechtigheid. Zij stemmen overeen met Zijn wezen en eveneens met het wezen van Zijn recht en in het bijzonder met het wezen van Zijn schepselen. Hebben zij hun oorsprong in Gods liefde, moet de gehoorzaamheid aan deze toch ook in liefde tot Hem, die ze gegeven heeft als tot deze zelf, die gaven van de liefde zijn, haar motief hebben, toch ligt dit hier niet in de woorden alsof Johannes hier reeds de liefde eiste, waarvan hij later spreekt. Hij eist alleen een zonder uitzondering houden van Gods geboden en sluit alle keuze tussen die uit; hij stelt een zeker en vast kenteken. Hij eist echter om goede redenen niet het doen, maar (in aansluiting aan het woord van de Heere in Matth. 28: 20) het houden van de geboden. Wij kunnen Gods geboden niet doen, maar wel houden, vasthouden, er ons op toeleggen; zelfs dit is nog zeer beperkt, onvoldoende, vaak afgebroken; het allerminst kan Johannes volgens Hoofdst 1: 8 vv. aannemen, dat een Christen Gods geboden volkomen zou houden en vervullen. Maar ondanks alle gebrek aan gehoorzaamheid jegens Gods geboden en alle gebreken en zonden bij een Christen, is in zijn leven en blijft er toch een scherpe tegenstelling tussen hen, die aan Gods geboden denken, om naar die te doen (Ps. 119: 18) en hen, die er in het geheel niet aan denken of ze alleen weten.

Die zegt, dat hij in Hem blijft, a) die moet ook zelf, daartoe verbindt hij zich uitdrukkelijk met die woorden, zo wandelen, als Hij (woordelijk "de andere, die ons steeds in het hart moet leven en voor van de ogen moet staan, d. i. Christus, onze Heer (Hoofdstuk 3: 3, 7; 4: 17), gewandeld heeft, namelijk in volkomen gehoorzaamheid aan de geboden van de Vader (Joh. 10).

Joh. 13: 15. 1 Petr. 2: 21

Met een laatste, vierde wending herhaalt hier Johannes zijn praktisch-paranetische hoofdgedachte. Juist dat "in Hem blijven", waarvan Christus in de afscheidsreden (Joh. 14: 15: 4 en 7) gesproken had, kan niet worden gedacht, zonder de erkende en met bewustheid en beslistheid op zich genomen verplichting, om nu ook zo te wandelen als Christus gewandeld heeft. Daarmee keert de gedachte ook formeel, evenals bij vs. 4 ook bij Hoofdstuk 1: 6 terug en de afdeling komt voor als geheel afgerond. Wat het is zo te wandelen als Christus gewandeld heeft, wordt ten slot ten duidelijkste voorgesteld als in het licht te wandelen en de geboden houden; want is Christus het licht zelf en wandelde Hij niet in het licht, als in een Hem vreemde sfeer, maar als in Zijn eigen wezen, zo wordt ook in Zijn persoon en in Zijn wandel volkomen voorgesteld wat Gods wil is. Die er nu aanspraak op maakt, dat hij in God is en blijft, die neemt daarmee de verplichting op zich om zo te wandelen als Christus wandelde; let wel op: de verplichting. Als Johannes spreekt van kentekenen van de genadestaat, noemt hij niet het wandelen, zoals Christus wandelde, want dat kon geen Christen van zichzelf zeggen, dat zijn wandel gelijk aan die van Christus,

zondeloos was (Hoofdstuk 1: 8 vv.). Maar de verplichting, om naar het voorbeeld van Christus te wandelen, moet ieder waar Christen zich in onvermoeide trouw en onvermoeid strijden tegen de oude mens voor ogen stellen; die dat niet doet, heeft geen recht zich een Christen te noemen.

Wie van onze voelde nooit het verlangen om een welgelijkend beeld van Gods mens geworden Zoon te aanschouwen? Het verwondert ons niet, dat de gewijde kunst zo vaak haar uiterste krachten heeft ingespannen, om aan die vrome wens te voldoen. Hoe gelukkig echter tot zekere hoogte die pogingen een enkele maal zijn geslaagd, het ligt in de aard van de zaak, dat zij ons nooit geheel bevredigen kunnen. In het beste geval toch geven zij ons alleen de Christus te zien, zoals Zijn beeld voor het oog van de kunstenaars stond, niet zoals Hij zelf in de werkelijkheid heeft geleefd en geleerd. Niet ten onrechte vergeleek onze beroemde landgenote Anna Maria van Schuurman dit machteloos streven van de kunst bij het pogen om de luister van de zon met een houtskool af te malen, maar met nog groter recht voegde zij er de herinnering bij, "dat de beste afbeelding van Jezus het leven van de Christenen is." Zo is het, of liever, zo moest het zijn, ook naar dit grote woord van Johannes, dat de gezette navolging van de Heere ons voorstelt als het onmisbaar kenmerk van het waarachtig blijven in Hem. Niets minder dan dit wordt geëist, om een ander woord van dezelfde apostel over te nemen "dat zoals Hij is, zo ook wij zijn in deze wereld" (Hoofdstuk 4: 17). De Christus zelf en niemand minder dan Hij, is het hoogste voorbeeld van de Christen. Zo hoog is de roeping van Zijn duurgekochte verlosten, dat zij niet voldaan zouden mogen zijn, al waren zij zelfs tot de hoogte van een Petrus, een Paulus, een Johannes gestegen. Of wijzen die allen niet telkens weer hoger naar Een, voor wie zij zelf in de diepste eerbied zich buigen en die Ene, heeft Hij het niet zonder enige beperking gesproken: "Ik heb u een exempel gegeven, opdat, zoals Ik u gedaan heb, jullie ook doen"? (Joh. 13: 15). Zeker, de Heiland is oneindig meer dan Leraar en Voorbeeld en dan alleen kan er ernstig sprake van het volgen van Zijn voetstappen zijn, wanneer het hart Hem echt als Verlosser heeft aangenomen en aanvankelijk vernieuwd is door de Heilige Geest. Maar waar dit plaats vond, daar moet en zal het ook blijken, het "volg Mij" van de goede Meester, iets meer is dan een ijdele klank; ja, hoeveel men ook van zijn geloof en bekering gewaagt, de oprechtheid van die beiden moet ernstig betwijfeld worden, waar het heersend streven naar innerlijke gelijkvormigheid aan de Heere nog geheel en al wordt gemist. Niet dat de Christen tot een nadoen geroepen zou zijn van wat de Heere heeft verricht, zoals de paus van Rome bijvoorbeeld, wanneer hij eenmaal per jaar de voeten van een twaalftal bedelaars wast. De navolging van Christus bestaat veeleer hierin, dat wij onze Christelijke levensroeping in die geest en op die wijze vervullen, waarin Hij hier beneden de wil van de Vaders volbracht. En wij mogen geacht worden, de eis van de tekst te vervullen, wanneer ons doorgaand leven steeds meer, zoals het Zijne, volkomen een leven van onbepaalde gehoorzaamheid, stille zelfverloochening en dienende liefde mag heten. Maar in die zin is dan ook de ware Christen en hij alleen, de beelddrager van Christus op aarde. Hij moet dat zijn, want de Christus is hem niet alleen tot rechtvaardiging, maar ook tot heiligmaking gegeven en waarachtige heiligmaking is zonder aanhoudend staren op het hoogste Voorbeeld ondenkbaar. Aan de discipelen moet de wereld kunnen zien, wie de Meester geweest is; uit de ranken met haar vruchten moet zij kunnen besluiten tot de levenwekkende kracht van de Wijnstok. Een beelddrager van Christus wil dan ook ieder Christen zijn, zo echt hij zich levendig bewust is van zijn persoonlijke betrekking tot de Heere en zijn onbetaalbare verplichting aan Hem. Hij kan het wezen, hoe gebrekkig dan ook, omdat het geloof hem met die Heere heeft verenigd, omdat de liefde van Christus hem dringt, omdat de hoop op Zijn belofte hem ook de zwaarste strijd niet doet schromen. Hij zal het eenmaal volkomen wezen, wanneer dit grote woord wordt vervuld: "zoals wij het beeld van de aardse gedragen hebben, zo zullen wij ook het beeld van de hemelse dragen" (1 Kor. 15: 49). Maar

zo wordt het nu ook vanzelf de vraag: hoe staan wij persoonlijk tegenover een eis, zo heilig en veelomvattend als deze? Valt hij ons als een zware last op het hart, of is er echt lust in ons binnenste om hem in ernst te vervullen? Zoeken wij een voorwendsel om ons van deze dure plicht te ontslaan, of naar hulpmiddelen om hem met verhoogde trouw te vervullen? Leeft en werkt daar binnen iets van dat voelen, dat in Christus Jezus was, toen Hij uit liefde Zichzelf verzaakte en kunnen zij, die ons gadeslaan, in ons althans van tijd tot tijd, een en ander ontdekken, dat onwillekeurig doet denken aan Jezus? Zijn we in de laatste tijd iets nader gekomen aan het heerlijk Ideaal, ons hier voor ogen gesteld en wordt het gedurig meer ons voedsel, zoals het de Zijne was, om de wil van de vader te doen? Ach, wie moet bij zulke vragen de ogen niet neerslaan; wie zich niet ootmoedig verblijden, dat het hoogste Voorbeeld tegelijk de voorspraak is van de Zijnen bij God! Alleen, vergeet het niemand, ook die troost wordt ons geschonken, opdat wij niet zondigen zouden en ons Christendom is het ware nog niet, zolang niet de bede van vader Lodesteijn onbepaald de onze geworden is:

"Heil'ge Jezus! vorm mijn leden, Mijn krachten en begeerlijkheden, Tot aan mij alles U gelijk'! "

.

Weer, van een andere zijde beschouwd, namelijk ten opzichte van de wereld (vs 2), wat het voor deze is (Joh. 13: 34), schrijf ik u een nieuw gebod; hetgeen toch waarachtig is in Hem, in Christus volkomen verwezenlijkt is (Joh. 15: 12 v.), zij ook in u, Zijn discipelen en navolgers (Hoofdstuk 3: 16), waarachtig. Dat gebod, reeds naar de klank van de woorden te voren bekend (Lev. 19: 18), behoort in u ook werkelijkheid te zijn; want sinds Christus verschenen is moet overal, waar het geloof in Zijn naam de harten vervuld heeft, gezegd kunnen worden: de duisternis gaat voorbij, is aan het verdwijnen en het waarachtige licht schijnt nu, reeds op

een wijze, dat het meer de heerschappij verkrijgt, totdat de volle dag aanbreekt (Rom. 13: 12).

Het woord "broeders" zegt dat de apostel vooral veel gewicht legt op hetgeen volgt.

Johannes is aan zijn lezers nog verklaring verschuldigd, die de geboden van God zijn (vs. 3 vv.), waarin het eigenaardige van de Christelijke wandel bestaat (vs. 6). Die verklaring geeft hij hun nu, maar op zo'n wijze, dat hij in de eerste plaats opmerkt, hoe zo'n verklaring eigenlijk niet nodig is, omdat toch het gebod, waarvan hij spreekt, een oud, hun sinds lang bekend gebod is, zodat zij het meteen vanzelf moesten weten, ook zonder dat hij het noemde. Hij noemt het nu ook ten eerste nog niet, maar stelt het slechts voor naar de wondervolle eigenaardigheid, omdat hij zegt, hoe het tegelijk voor hen het oude en in een ander opzicht een nieuw gebod was.

Johannes wil aan de gemeenten, waaraan hij schrijft, niet iets nieuws voordragen, maar wat steeds de inbond van de hun verkondigde leer was, opnieuw hun duidelijk maken en hen aanmanen tot een juiste toepassing van het gehoorde. Wat hij hun steeds heeft voorgesteld als het een gebod van de Heere, waarin alle andere geboden vervat zijn, als datgene, waarop het wezen van het werkdadig Christendom rust, dat wil hij hun opnieuw op het hart drukken. Wanneer hij echter dat een gebod noemt als het woord, dat hij van de aanvang van de verkondiging van het Evangelie hun heeft doen vernemen, dan zullen wij niet alleen aan zijn verkondiging zelf bij deze gemeenten, maar ook aan de vroegere door de apostel Paulus moeten denken. Het was altijd, was het ook in verschillende vormen, dezelfde waarheid, die hun was verkondigd en dat woord had dat een gebod tot middelpunt.

"Dat u van het begin gehoord heeft", zo kon de apostel alleen schrijven, als die aanvang nog in het bewustzijn van de aangesprokenen, daaruit nog niet verdwenen was. Deze uitdrukking is dus een bewijs, dat de brief niet buiten de apostolische tijd, moeilijk zelfs in het laatste deel daarvan kan worden gesteld.

De apostel noemt het gebod om het voorbeeld van Christus in broederlijke liefde na te volgen (vs. 6), daarom een oud gebod, omdat het van het begin, sinds het Evangelie tot de lezers gebracht en door hen aangenomen is, hun bekend is geweest, omdat het de eigenlijke, wezenlijke inhoud van het woord, dat zij gehoord hebben, uitmaakt. Toch kan hij het in ander opzicht weer een nieuw noemen. Reeds in het "weer" is een zeker zinrijk spelen met de benamingen, "oud" en "nieuw" aangeduid. Hetzelfde gebod moet, naardat het van deze of van een andere zijde wordt beschouwd, als oud en dan weer als nieuw worden opgevat. In welk opzicht kan echter Johannes het gebod van broederlijke liefde naar het voorbeeld van Christus nieuw noemen? Evenals hij te voren uit het heden in de Christelijke tijd van de lezers de blik sloeg en hem dan het gebod voorkwam als een, dat sinds lang de lezers bekend was, dat een oud gebod was, dat zij reeds zolang hadden gehad, als zij Christenen waren, zo ziet hij nu van dit standpunt in de tijd, die vóór het begin van het Christelijk leven van de lezers lag, hetzij zij vroeger Joden of Heidenen waren. Dan komt datzelfde gebod voor als een nieuw, werkelijk Christelijk gebod, dat voor de lezers eerst met dat begin begon, want ook voor de Christenen uit de Joden is het Christelijk gebod van de broederlijke liefde, omdat deze als navolging van Christus wordt geëist, een nieuw gebod. In de woorden "hetgeen waarachtig is in Hem, zij ook in u" zegt de apostel, dat hetgeen door het nieuwe gebod geëist wordt, de broederlijke liefde evenals die in Christus' wandel het meest duidelijk geworden is en in deze levendige feitelijke waarheid of werkelijkheid aanwezig is en krachtig bestaat, zo ook door Zijn gelovigen naar Zijn voorbeeld wordt beoefend. De lezers staan in de stroom van licht en liefde, die in Christus zijn steeds aanwezige bron heeft, de liefde, die Christus in Zijn wandel heeft geopenbaard, werkt ook in hen, zij streven Zijn wandelen van de liefde na. Daarom heeft, zoals verder gezegd wordt met de woorden "de duisternis gaat voorbij en het waarachtige licht schijnt nu" de grote crisis plaats. Reeds wordt de duisternis door het waarachtige licht, dat in waarheid in Christus en in Zijn gelovigen schijnt, verdreven; reeds wordt door de liefde, die in Christus en Zijn gelovigen leeft, de haat (die ook volgens Paulus de hoofdzonde van de onbekeerde wereld is, Rom. 1: 29 vv. Tit. 3: 3) overwonnen. Zeker houden deze woorden een grote lof in en die lof is aan velen uitleggers te groot voorgekomen; maar de apostel, die in zijn lezers kinderen van God ziet (Hoofdstuk 3: 2), die weet, dat zij de Geest bezitten (vs. 27), kortom, dat zij echt in levensgemeenschap met God en Christus staan, kan en moet erkennen, dat de eigenaardigste bloesem, die het hele Christendom kweekt, de broederlijke liefde, volgens het voorbeeld van de Heere werkelijk en waarachtig in de lezers aanwezig is (en hebben wij recht als wij menen dat de brief uit Patmos ten tijde van de Christen vervolging onder Nero geschreven is, dan heeft zich juist toen die liefde op de eigenaardige Christelijke wijze, in Hoofdstuk 3: 16 gekarakteriseerd, veelvuldig geopenbaard. Hierdoor wordt toch de gedurige vermaning, om zo'n liefde te voelen, niet alleen niet overbodig, maar die blijft voortdurend noodzakelijk, zo zeker als het gehele Christelijk leven altijd volmaakbaar blijft, een schat, die men alleen dan heeft, als die door zedelijke arbeid, door wandelen in het licht, steeds vernieuwd en steeds rijker wordt.

Dat licht en duisternis op geestelijk gebied als twee uiterste polen onverzoenlijk tegenover elkaar staan, het wordt door geen Christen betwijfeld en dat zowel in de grote wereld daarbuiten, als in de kleine daarbinnen de macht van de duisternis zich tot ontroerende hoogte ontwikkelen kan en werkelijk ontwikkelt, het hoeft niet eerst bewezen te worden. Maar nu, al die duisternis, zelfs die welke onder de naam van licht zich laat gelden, is niet slechts bestemd

om eenmaal voorbij te gaan, maar daarmee onophoudelijk bezig; uit haar aard niet bestand tegen het licht, dat er niet alleen reeds is, maar onvergankelijk blijft, ja ook in en na de zwaarste strijd met de nevel het laatste woord zal behouden: is er niet in die voorstelling op zichzelf reeds iets, dat onbeschrijfelijk verheven en tegelijk hartverheffend mag heten? Iets schoners kunnen wij ons nauwelijks denken en iets minders onmogelijk wachten en wel mochten sommigen wensen, dat elke wereldbeschouwing zich zo voldingend als deze van de apostel-profeet volhouden en rechtvaardigen liet! Of ligt het niet in de aard van de zaak, wanneer wij in een heilige God en een eeuwige bestemming geloven, dat Hij zelf als het ware de Bondgenoot is van het licht, zodat in Zijn gebied de duisternis noodzakelijk zwichten moest? Is niet de hele geschiedenis van de grondvesting en uitbreiding, de hervorming en instandhouding van het Godsrijk een eeuwen-oud bewijs voor dit woord? Ja, wordt niet ieder zondaar, die innerlijk door de kracht van de Heilige Geest wordt herboren, een opgericht teken te meer, dat ook hierbinnen de kans van het licht oneindig gunstiger dan die van de duisternis staat? De duisternis gaat voorbij, zeker zo langzaam kan het gaan, dat men bijna zuchten zou: kruipt voorbij, oude dwalingen, oude zonden, oude ellenden, die wij meenden, wat nu toch eindelijk wel voorgoed uitgeroeid mochten heten, komen weer in nieuwe vormen terug; het is als in de natuur, waar de liefelijkheid van de Meimaand vaak op eenmaal vervangen wordt door het grimmig gelaat van de winter, "en het waarachtig licht schijnt nu", ja, maar soms flauw, zo beneveld, zo vreugdeloos, dat het al zijn glans en gloed heeft verloren. Toch als het hart in waarheid oprecht is voor God, kan het zo onmogelijk blijven, het licht, dat achter de wolken als verzonken en verdronken kan schijnen, slaat de sluier van zijn gelaat weer weg en het blijkt telkens opnieuw dat de duisternis de tijd, maar het licht de eeuwigheid vóór zich heeft. Kennelijk trekt in onze dagen de Vorst van de duisternis zijn strijdkrachten tegen het Godsrijk en zijn onderdanen bijeen, maar juist het felle van zijn toorn bewijst, dat hem nog slechts een kleine tijd is gesteld (Openb. 12: 12), en waar het klein geloof zucht: het is bij de avond, speurt het geloof reeds van verre de schemering van een eeuwige morgen. Zeker, de duisternis gaat voor, om zwaar van gang te zijn en blind van oog en ongezind om te wijken; maar toch, het gaat dan met schokken en tegenspartelen, zij gaat tijdelijk wellicht vooruit, maar eindelijk toch voor altijd voorbij, zo echt Pinksteren het feest is van het licht. Wat zegt men, dat het Evangelie verouderd en reeds voorgoed zijn wereldverjongende kracht heeft verloren? Dwaas, die het volhoudt, u wordt oud met uw afgesleten bedenkingen, maar het Evangelie draagt een levenskracht in zich, waarvan u geen voorstelling heeft! Het komt er slechts op aan om de kracht van de Apostolische wereldbeschouwing, van de vertroosting en heiliging van ons en velen zou te doen blijken, dat geen weerspraak meer ingang kan vinden. Geen nieuwe uitstorting van de Heilige Geest hebben wij nodig; de Geest is éénmaal voorgoed op het Pinksterfeest neergedaald en wij leven in het laatste van de dagen; maar hierop komt het aan, dat wij beter dan tot dusver leren verstaan en gebruiken, wat God werkelijk reeds in Christus geschonken heeft. Het waarachtig licht schijnt nu, maar om niet eenmaal van blinden te spreken, ook in de levende gemeenten zijn zo velerlei ooglijders. En dan nog iets. Menigeen laat het licht wel vallen in het voorportaal, woon- en slaap- en arbeidsvertrek, maar er is één kamertje achter in zijn huis, waarvan de vensters gesloten blijven en hij alleen de sleutel bewaart, omdat hij er een afgod in huist. O u, voor wie het geldt, laat het waarachtige licht ook eindelijk die vensteren in en geef de sleutel ook van dat geheim vertrek onvoorwaardelijk in de handen van Jezus.

Die zegt (vgl. v. 4), dat hij in het licht is (Hoofdstuk 1: 6) en evenwel zijn broeder, zijn medebroeder haat (Hoofdstuk 5: 1. 2 Petr. 1: 7 Gal. 6: 10), die is, al noemde hij zich ook reeds sinds lange tijd een Christen, in de duisternis tot nog toe en heeft geen recht wat ik aan het einde van het vorige vers zei ook op zich toe te passen (Hoofdstuk 3: 15; 4: 20 1Jo 3. 15).

Tot hiertoe heeft Johannes het gebod van de broederlijke liefde niet uitdrukkelijk genoemd. Hij kon veronderstellen dat zijn lezers hem zouden verstaan, omdat zij wel wisten, dat in al zijn vermaningen de broederlijke liefde de alfa en de omega was. Veronderstelt hij bij zijn lezers de kennis van zijn Evangelie, dan kon bij in dit opzicht zeker geheel zonder twijfel zijn. Nu substitueert hij echter aan het abstracte begrip van het gebod van God, van welks houden hij in vs. 3 gezegd heeft, dat dit het zekere kenteken van het ware Christendom was, het meer Concrete van de broederlijke liefde.

Terwijl hij de drie verzen 9-11 geheel op dezelfde wijze inricht als die in Hoofdstuk 1: 8-10, eerst een leugenachtig gezegde voorhoudt, vervolgens de waarheid daartegenover plaatst en ten slotte nog eens de tegenstelling op ernstige wijze aantoont, zegt hij het volgende: die zich voor een Christen uitgeeft en toch hem haat, die hij als broeder moest liefhebben, die bewijst daardoor, dat hij tot op het ogenblik, al belijdt hij ook nog zolang het Christendom, er toch nog even ver van verwijderd is, als vóór zijn overgang. De haat, die hem tegenover de broeders bezielt, is een vast teken daarvan, dat hij het goddelijk licht nog niet in zich heeft opgenomen, de duisternis van de wereld, dezelfde geest, die de van God vervreemde wereld bezielt, in hem heersende is. Hij heeft zich slechts schijnbaar, uitwendig, niet inwendig van deze wereld losgemaakt; het licht van Christus is nog niet in hem opgegaan, want dit kan bij zo’n gezindheid niet bestaan.

Johannes kent volstrekt geen halfheid in het zedelijke en dus ook geen wezenlijk onderscheid tussen "niet liefhebben" en "haten", in de Bijbelse spreekwijzen gewoon (Matth. 6: 24 Mt Luk. 14: 26 Joh. 12: 25 Rom. 9: 13). Hier en vooral in Hoofdstuk 3: 15 moet men niet slechts aan een gebrek van liefde maar aan iets positiefs, aan een zelfzuchtige kwade gezindheid (vgl. Joh. 1: 9 vv.) denken.

Evenals licht en duisternis, zo sluiten "de broeders haten" en "de broeders liefhebben" elkaar wederkerig uit. Het zijn twee levensrichtingen, die diametraal tegenover elkaar staan; wat niet behoort tot het gebied van het ene, valt in dat van het andere.

Waar geen liefde is daar is haat; het hart is nooit ledig, maar of met het een of met het andere vervuld.

Juist over de broeder, van wie hier sprake is, is inderdaad onverschilligheid onmogelijk.

De gehele waarheid, diepte en kracht van de Christelijke ethiek rust op het "of-of", dat Johannes zo beslist voorstelt. Aan de ene zijde staat God, aan de andere de wereld, daar is leven, hier dood, daar is liefde, hier haat; een tussenbeiden is er niet. Het leven kan nog slechts in kiem en gebrekkig, de liefde kan nog zwak en gering zijn, maar toch is leven in God en de noodzakelijke beloning daarvan in de liefde werkelijk en wezenlijk aanwezig. Dan is het woord van de Heere van kracht (Luk. 9: 50): "die niet tegen Mij is, die is voor Mij". Aan de andere zijde kan het leven naar het vlees, het gehecht zijn aan de wereld en de noodzakelijke openbaring van die zelfzucht door de haat zeer verborgen zijn en van een schone schijn omgeven, maar in de verborgen diepte van de mens, daar, waar de eigenlijke bronnen van zijn zedelijk leven ontspringen, staat niet God, maar de wereld, de mens is nog in de dood en kan daarom ook alleen zichzelf liefhebben, moet dus de broeder haten en hier is van toepassing het woord van de Heere (Luk. 11: 24): "die niet voor Mij is, die is tegen Mij."

Immers belijdenis van Christus te doen, is zich te onderwerpen aan het gebod van de liefde. Dat weet ook de oppervlakkigste belijder. Wie onder u heeft het Evangelie van Christus

eenmaal ingezien en weet niet dat liefde Zijn hoogst gebod is? Wie kent, uit al Zijn woorden, niet dat éne woord: Hieraan zullen zij allen bekennen dat u Mijn discipelen bent, als u liefde heeft onder elkaar? Wie weet niet dat een Paulus gezegd heeft: Als ik de liefde niet had, dan was ik niets. Zo dan blijven geloof, hoop en liefde, deze drie; maar de meeste van deze is de liefde. Welk belijder van Christus, schoon misschien zelf min of meer in liefde te kort schietende, eist haar nochtans niet in zijn mede-belijders en ziet er niet het kenmerk in van hun Christendom? Is dit niet de erkentenis, dat men het gebod aanneemt, goedkeurt en eert? Is dit niet belijden, dat men zich als Christen geroepen en verplicht acht, het met alle ernst te beleven? Is dit niet aan de wereld, aan de gemeente, aan de Heere het volste recht geven dit te verwachten? Belijdenis van Christus te doen, is zich Christus ten voorbeeld te stellen. Het is tot de wereld te zeggen: Wie u ook volgt, ik volg Christus; tot de Heere: Ik wil Uw navolger zijn. Die zegt dat hij in Hem blijft, die moet ook zelf zo wandelen zoals Hij gewandeld heeft; en waar men ook onkundig van zijn moge, dat weet men. Welnu, hoe heeft Hij gewandeld? En van welke liefde heeft Hij het voorbeeld gegeven? Immers van de waarachtigste, volkomenste, bestendigste, buitengewoonste. Zo wordt dan ook met recht van Zijn belijder verwacht, dat wat in Zijn enig voorbeeld waarachtig was, ook in hem waarachtig is, dat Zijn liefde naar volkomenheid staat, zich gelijk blijft en boven anderen doe; dat het oude gebod, bij het licht, bij de drang van dit voorbeeld, hem een nieuw gebod geworden zij en een dagelijks vernieuwende invloed hefte op zijn dagelijkse wandel. Is niet dat voorbeeld dagelijks voor zijn ogen en altijd hetzelfde? Zegt het niet alles? Moet niet een blik op Jezus genoeg zijn, om het liefdeloos woord of de lippen te doen verstommen; een gedachte aan Hem, om de liefeloze gedachte te stuiten, omdat zij in het hart van Zijn belijder oprijst? Wat dunkt u? Maar er is meer. En zonder dit meerdere is al het vorige weinig, te weinig tegenover de duisternis van het hart, die door dit alles niet weggenomen wordt. Belijdenis van Christus te doen, is zich aan de hoogste liefde voor de hoogste weldaad verplicht te weten. Het is te getuigen: Hierin is de liefde, niet dat wij Hem hebben liefgehad, maar dat Hij ons heeft liefgehad en Zijn leven voor ons gegeven heeft. Het bloed van Jezus Christus, Gods Zoon, reinigt ons van alle zonden. Wij hebben een voorspraak bij de Vader, Jezus Christus, de rechtvaardige. En Hij is een verzoening voor onze zonden en niet alleen voor de onze, maar voor de zonden van de gehele wereld. Belijdenis van Christus te doen is, op Zijn liefdewoord te vertrouwen en te geloven: Ook voor mij heeft Hij Zijn leven gesteld, ook ik ben gereinigd door Zijn bloed, ook mijn Voorspraak is Hij bij de Vader. Hij is een verzoening ook voor mijn zonden. Al wat er is in Zijn waarachtige, in Zijn volkomen, in Zijn eeuwige, in Zijn rijke liefde, dat is ook voor mij. Het is te verklaren dat Jezus, door de grootste weldaad het grootste recht of onze liefde heeft; het is Hem te moeten, het is Hem te kunnen liefhebben; het is niet anders te kunnen voelen dan dat men Hem liefheeft. Kan het anders of deze liefde voor Hem moet zich ook uitstrekken tot wat door Hem bemind wordt? O, nu verstaat men, wat er is in die naam van Broeder, wat er is in die naam van Naaste. Nu heeft men in de mede-belijder de welbeminde lief, in elke naaste een mens, voor wie Jezus wil sterven. Nu gaat de laatste donkere wolk van liefdeloosheid bij het schijnen van het waarachtig Licht voorbij. Nu wordt, nu wordt mettertijd voor hart en leven, het oude gebod, een nieuw gebod; een beginsel een kracht in het dankbaar gemoed. Ja, de wet van het nieuwe leven is inwendig en het lost zich op in deze éne, deze bestendige ervaring: De liefde van Christus dringt ons. En wat mag Christus Jezus niet verwachten van die man, van wie Zijn liefde dringt? Maar wat moet Hij oordelen, wij zelf van een belijder van Zijn naams, in wie niet waarachtig is hetgeen waarachtig is in Hem?

Die zijn broeder liefheeft, blijft in het licht, waarin hij door zijn bekering tot Christus gekomen is en geen ergernis is in hem, geen aanstoot, waarbij hij tot een val zou komen (Ps.
165 Joh. 11: 9 v. ; 8: 12).

Het is hier niet slechts een tegenstelling tegenover vs. 9, maar er is hier tevens een voortgang: "blijf in het licht"; want op het blijven komt het aan, waartoe het zijn het moet brengen (vgl. vs. 6). Dit "blijf" is voorbereid door het "tot nog toe" aan het einde van het negende vers, met de juiste aanwijzing, dat de haat tegen de broeder en het zijn in de duisternis moet worden overwonnen, het zijn in het licht en in de liefde moet worden bewaard.

In wonderschone harmonie is het vers de keerzijde van het woord in Hoofdstuk 1: 7, waarbij ook, evenals hier, de stelling de voorafgaande negatie te boven gaat. Daar was gezegd, dat als wij in het licht wandelen, daaruit de gemeenschap met de kinderen van God voortkomt; hier wordt gezegd, dat de liefdebetoning van deze gemeenschap ons in de gemeenschap van het licht of van God behoudt. Zoals echter de apostel daar nog het verdere heeft bijgevoegd: dat het bloed van Christus hem, die in het licht wandelt, van alle zonden reinigt, voegt hij ook hier een analoge gedachte bij: "en geen ergernis is in hem.

Het is een spreekwijze, die twee betekenissen heeft en zowel verstaan kan worden van ergernissen, die gegeven worden, als van die, welke genomen worden, zodat het zoveel is als: hij wandelt in het licht en wordt niet geërgerd door het schijnsel van het licht (vs. 9), maar blijft bestendig in het licht en ontsteekt er niet over in boosheid.

De reine, volle broederliefde kan niet tot de val komen, want de liefde vindt ook door de moeilijkste verwikkelingen heen gemakkelijk de zekere weg met het oog van haar eenvoudigheid. Zij opent verre het inwendig oog en scherpt het tevens daardoor; alle plichten worden door de liefde gemakkelijk erkend en zijn voor haar ook niet zwaar, zij heeft de verzoekingen reeds overwonnen voor zij dat opmerkt.

Heb lief en doe dan wat u wilt.

Spreekt Johannes ook eerst alleen van de broederliefde, zo is toch daardoor de algemene mensenliefde geenszins uitgesloten, maar vanzelf ingesloten, zij hoeft niet in het bijzonder genoemd te worden; want in de Christelijke broederliefde is vanzelf het streven en de aandrang gegeven, om alle mensen in deze broederkring op te nemen, hen allen tot broeders te maken, zoals zij door hun gemeenschappelijke afkomst, door het beeld van God, dat in hen is en door de verlossing, die allen aangaat, daartoe ook bestemd zijn.

Maar die zijn broeder haat is in de duisternis, als in zijn levenselement en wandelt in de duisternis, zodat die alle openbaringen van zijn leven beheerst en zo iemand weet niet waar hij heen gaat (Joh. 12: 35), weet niet dat zijn weg op het verderf uitloopt; want de duisternis heeft zijn ogen verblind (Joh. 12: 40). Hij denkt: het is vrede en geen gevaar, terwijl hij toch in zeer groot gevaar is (Hoofdstuk 3: 15).

Men let op de opklimming in deze drie laatste verzen, die met een "die" beginnen. Vs. 9 heeft slechts één gezegde in de nazin, vs. 10 twee, vs. 11 drie.

Johannes onderscheidt in het eerste gezegde het zijn in de duisternis en het wandelen in de duisternis; het een heeft betrekking op de oorzaak, het tweede op de werking, het een op de gezindheid, het andere op de levenswandel, die uit de gezindheid voortvloeit.

De tweede uitspraak zegt, dat de weg van de haat een weg van vele ergernissen is en, evenals nu het woord in vs. 10 "geen ergernis in Hem" herinnert aan het woord in Spr. 4: 18, zo het woord hier aan het daarop volgende woord in Spr. 4: 19 Zichzelf tot een ergernis is die zijn

broeder haat en hij doet wat hij wil, alles wordt hem tot een schade voor zijn ziel. De Joden wisten niet waar zij heengingen, toen zij, door haat tegen Jezus verblind, hun duistere weg bewandelden; zo weet een mens, door de zonde van broederhaat bedwelmd, zijn weg niet. Juist als hij zegt, dat hij in het licht is, want de dwars staat zijn weg wel aan (Spr. 12: 15), raakt hij uit de ene duisternis in de andere, die hij niet verwacht en het einde van zijn weg is de hel. Het is onmogelijk zijn ziel voor enige zonde te bewaren, als de haat de ziel beheerst; liefde maakt alle deugden ligt, haat opent voor alle zonden de deur.

De derde uitspraak geeft hetgeen, waarvan de apostel in vs. 9 uitging: "die zegt dat hij in het licht is en zijn broeder haat", de tegenstelling: "die is in de duisternis tot nog toe", in een andere vorm weer: "de duisternis heeft zijn ogen verblind." Deze brengt voor zijn oog misleiding teweeg, zodat hetgeen duisternis is hun als licht voorkomt; zijn spreken is een hemzelf niet bewuste huichelarij, zijn zielstoestand is echter juist daarom te erger en te bedenkelijker.

Een tweede hoofddeel wordt ons aangeboden in vs. 12 Hoofdstuk 3: 24 Daarna treedt bij hetgeen tot hiertoe onder het houden van Gods geboden bedoeld was, namelijk dat wij elkaar liefhebben, dit als een tweede punt op, dat wij geloven in de naam van Zijn Zoon Jezus Christus. Evenals in het vorige hoofddeel het woord over God, dat Hij licht is en geen duisternis in Hem is met het woord (Hoofdstuk 2: 6) "die zegt, dat hij in Hem blijft, die moet ook zelf zo wandelen, zoals Hij gewandeld heeft" de grondtoon aansloeg voor de rede, die hier volgt, dat men evenals bij de Vader zo ook bij de Zoon moet blijven, zo slaat ook het slotwoord van dat hoofddeel (Hoofdstuk 3: 24) "hieraan kennen wij, dat Hij in ons blijft, namelijk de Geest, die Hij ons gegeven heeft" de grondtoon aan voor het volgende derde hoofddeel, dat voornamelijk spreekt over de Geest van God.

Vs. 12-17. In het middelste gedeelte, van de brief, dat in drie hoofddelen verdeeld is, zien wij, dat de apostel er een groot belang in stelt om tegenover het anti-christendom, dat reeds in die tijd zozeer het hoofd opstak, een vaste dam in de gemeenten op te werpen. Hij toont dat in een op dubbele wijze dringende toespraak aan de gemeenten te samen, maar ook aan de beide voornaamste leeftijden in haar en in de daarmee verbonden waarschuwing tegen de wereldliefde, en haar wezen, die hij vooraf laat gaan, voordat hij in de drie afdelingen, die verder volgen, zijn leringen, vermaningen en vertroostingen laat volgen. Men mag echter aan hetgeen gezegd is over het wezen van de wereld en haar pogen geen al te ruime betekenis geven, zoals dat door de uitleggen veelal is gedaan, als ware met het noemen van het drietal: "begeerlijkheid van het vlees, begeerlijkheid van de ogen en grootsheid van het leven" een systematisch volledige verdeling van de zonde gegeven. Johannes spreekt integendeel alleen over de drie openbaringen van het zondige zoeken van de wereld, waarin het antichristendom van zijn tijd zijn wortelen heeft en waaraan het in de gemeente zijn bondgenoten zou hebben, als deze, vooral in het jongere geslacht, het zouden willen huldigen.

a) Ik schrijf u, kindertjes, (vs. 1) want de zonden zijn u vergeven omwille van Hem, om Jezus Christus' (Hoofdstuk 1: 7. Joh. 1: 12 1 Petrus 3: 21 Hand. 4: 12. 1 Kor. 6: 11 Kol. 1: 14).

Luk. 24: 47 Hand. 13: 38

Ik schrijf u, vaders! want u heeft Hem, de eengeboren Zoon van God (Hoofdstuk 1: 1. Joh. 1 vv. Kol. 1: 15 vv.) gekend, Hem, die van het begin is. Ik schrijf u jongelingen want u

heeft de boze, de duivel (MATTHEUS. 13: 19, 39 Efeziers 6: 16) overwonnen (Hoofdstuk 14: Joh. 16: 11).

a) Ik schrijf u (liever: "Ik heb u geschreven kinderen! want u heeft de Vader gekend.

b) Ik heb u geschreven vaders! want u heeft Hem gekend, die van het begin is (Job 12: 12 Joh. 8: 19). Ik heb u geschreven, jongelingen! want u bent sterk (Spr. 20: 29 Efeziers 6: 10 Hebr. 11: 34) en het woord van God blijft in u (vs. 7, 24. 2 Joh. 1: 9) en u heeft de boze overwonnen; het komt er dus slechts op aan, dat u u voor hem wacht, opdat hij u niet aantast Hoofdstuk 5: 18).

De versafdeling 1Ki 4: 20 hebben wij enigszins gewijzigd. Het is toch minder goed in vs. 13 het: "ik schrijf u kinderen" naast de beide vorige klassen als een derde trap van ouderdom te plaatsen; want ten eerste vinden wij in vs. 18 hetzelfde woord "kinderen" als aanspraak aan de gehele gemeente. Deze wordt ook hier aangesproken en dit "kinderen" staat dus meer op gelijke lijn met het "kindertjes" in vs. 12, dat in vs. 28 als aanspraak aan de gehele gemeente terugkeert en in Hoofdstuk 3: 2 alleen om het dadelijk er op volgende "kinderen van God" met de uitdrukking "geliefden", afgewisseld is. Eerst wordt de gehele gemeente tweemaal aangesproken; beide keren wordt die vervolgens in de twee klassen van vaders en jongelingen verdeeld; de ene maal is het: "ik schrijf u", de tweede: "ik heb u geschreven." Deze afwisseling bij het werkwoord is zonder twijfel, omdat Johannes eerst op zichzelf ziet "ik schrijf", vervolgens op de lezers als zij de brief ontvangen zullen hebben en het geschrevene zullen horen wanneer uit het "ik schrijf u" een "ik heb u geschreven" wordt. Met behulp van zo’n wending kan de apostel, zoals hij bij de drang van zijn hart om het groot gewicht van het volgende bedoelt, tweemaal met een dringend woord tot de lezers komen, hun tweemaal hetzelfde in hoofdzaak zeggen en toch het tweemaal gezegde zo inrichten, dat het nieuwe punten in het gezegde invlecht. Hierbij komt dan verder in aanmerking, dat hij nu ook in de volgende afdelingen onder b en c telkens twee keer (vs. 18 en 28 en Hoofdstuk 3: 2 en 7) de lezers in het hart kan grijpen en ook in de afdeling onder d. houdt hij het dubbele aanspreken vast, al is het ook, dat hij de eerste keer naar hetgeen bij daar zegt zich van een andere uitdrukking bedient (Hoofdstuk 3: 13 en 18) en de tweede maal de aanspraak door een van gelijke bedoeling vernieuwt (Hoofdstuk 3: 21). Beschouwen wij nu de tweemaal drie zinnen in hun nadere verhouding tot elkaar, dan moeten wij opmerken, dat de apostel met het zesmaal herhaalde "want" de reden aangeeft, waarom de apostel een brief met dat doel aan de gemeente kan richten, dat haar blijdschap vervuld, volkomen zij (Hoofdstuk 1: 4). Dat is namelijk omdat het rijk van God, dat de gerechtigheid vrede en blijdschap in de Heilige Geest (Rom. 14: 17) is, volgens hetgeen hij aan het einde van vs. 6 gezegd heeft, bij hen reeds aanwezig is. Beschouwen wij nu wat de apostel eerst in het algemeen aan de gehele gemeente met de beide woorden "kindertjes" en "kinderen" toeroept (vs. 12 en 14a) "de zonden zijn u vergeven omwille van Zijn naam" en "u heeft de Vader gekend", dan wijst hij hen daarmee op hun genadestaat. Omdat zij om Christus’ wil vergeving van hun zonden ontvingen, nam God hen tevens tot Zijn kinderen aan en daarmee ontstond tussen Hem en hen een wederkerige betrekking, zodat Hij aan de ene zijde Zich inwendig aan hen openbaarde, Zich in Zijn wezen aan hen meedeelde en hun Zijn goedheid, vriendelijkheid enz. te smaken en te ervaren gaf, en dat zij van hun zijde zich aan Hem konden overgeven, tot Hem bidden, en als het ware in Zijn schoot mochten zitten. Op zo’n verhouding als deze laatste uitdrukking te kennen geeft, moet de aanspraak, zoals die in de grondtekst staat, wijzen: paidiaterwijl de vorige (vs. 12): tecnia meer van het standpunt van Johannes is gebruikt (vgl. vs. 28 en Hoofdstuk 1: 2). Wat Johannes dan verder de gemeenten toeroept, heeft betrekking op Christus, de Zoon van de Vader (2 Joh. 1: 3). Als degenen, als Hem, die is, voor Abraham werd (Joh. 8: 58) hebben zij

Hem erkend en in de kracht van Zijn sterkte, zoals Paulus hun eens had geschreven (Efeziers 10 vv.), hebben zij de boze overwonnen. Kon Johannes dit nu niet tot alle leden van de gemeente zonder onderscheid zeggen, hij geeft er toch de voorkeur aan, om de beide uitspraken te verdelen onder de twee leeftijden, die hij voor ogen heeft en wel aan elk van hen het deel, dat hun in het bijzonder toekomt, toedelen. Hij krijgt zo gelegenheid, om zowel de ouden als de vaders in de gemeente, alsook de jongen of jongelingen zeer ernstig tot het hart te spreken. Hij kan tegenover de verzoekingen, die aan de ene zijde de ouden, aan de andere zijde de jongen naar het eigenaardige van hun ouderdom het meest bedreigen, dezen zowel als de anderen een tegenwicht geven in hetgeen naar de eigenaardigheid van beide hun voornaamste sieraad, de gouden kroon van deze en het purperen hoofddeksel van de anderen is (Sir. 6: 31 Bij de tweede aanspraak (vs. 14 b) herhaalt hij alleen de getuigenis, de vaders te voren gegeven en breidt hij, wat hij de jongelingen heeft gezegd: "u heeft de boze overwonnen" uit, door de beide gezegden: "u bent sterk en het woord van God blijft in u." Aan de ene zijde stelt hij met de natuurlijke kracht van hun jeugd, de geestelijke in parallel en aan de andere zijde wijst hij er op, waarin deze geestelijke kracht haar oorsprong heeft en waaruit zij haar voedsel trekt, omdat de natuurlijke zelf haar eigenlijke levensgrond niet is (Jes. 40: 29 vv.). Zonder twijfel wil hij doen voelen, dat de jongelingen hem voorkomen als het meest door de gevaren van de verzoeking bedreigd, waarover hij later zal spreken. In 2 Joh. 1: 4 vv. zullen wij in de kinderen van de daar bedoelde Christelijke vrouw, die in betrekking van omgang en vriendschap met de dwaalleraars van die tijd stonden, een concreet geval voor ons hebben, zoals de apostel zeker goede grond heeft, om nog in het bijzonder met zijn vermaningen en waarschuwingen zich tegenover hen te stellen. Hoe spant de boze, zo merkt hier Besser op, al zijn kracht in, om de jongeling, die zich voorstelt de satanische strikken in de kracht van Jezus te verscheuren en het wezen van deze wereld ontvlucht, weer in te wikkelen in de begeerlijkheden van de wereld en de blijdschap van de heiligen over het zoeken van de jongen medegenoot te verderven! "Houd op", zegt hij, "dat zal ik niet dulden! De ouden mogen vroom worden ik kan ze in mijn dienst ook niet meer gebruiken. Op deze jongeling heb ik vast gerekend als die zich bekeerde, zou mij dat krenken en aan mijn rijk sterken afbreuk doen." Zo omstrikt hij ze met de begeerlijkheden van de jeugd, voornamelijk met de begeerte tot hetgeen op het gebied van de leer nieuw, schitterend is (2 Tim. 2: 22); of
hij speelt het lied: "Kom, laat ons het genot smaken, terwijl het aanwezig is en ons lichaam gebruiken, terwijl het jong is; laat ons de bloemen van de Mei niet verzuimen (Wijsh. 2: 6 vv)

Hij gevoelde op hen een nauwe, innige betrekking. Hij had hen lief, zoals een vader zijn kinderen. Zij deelden met hem in dezelfde uitnemende geestelijke zegeningen. Hun zonden waren hun vergeven om de naam van Christus. Zij hadden dus geen straf te vrezen. Zij waren gereinigd van de zonden en met God verzoend. Zij kenden de Vader door het onderwijs, dat zij ontvangen en aangenomen hadden. Zij kenden daardoor ook Hem, die van het begin is. Zij waren sterk door het woord van God, dat in hen bleef en hadden de boze, hadden de verzoekingen ten kwade, waarmee zij te worstelen hadden, overwonnen. Kon het anders, of de apostel moest met welgevallen aan degenen denken, hen liefhebben, in hen belang stellen, aan hun volmaking arbeiden en hun een brief uit het hart schrijven, nu hij hen niet mondeling kon toespreken? En mocht hij niet verwachten, dat een brief van hem hoogst welkom zou zijn aan Christenen, van wie hij zo’n loffelijke getuigenis kon afleggen, dat hij weerklank zou vinden in hun harten en strekken, om hen te vertroosten, in het geloof te versterken en tot volharding in de strijd tegen de zonde aan te vuren? Maar moest ook dit hem dan niet opwekken om aan hen te schrijven?

a) Heeft de wereld niet lief, die aan de ijdelheid onderworpen is (Rom. 8: 20 v) en door de vorst van de duisternis beheerst wordt (Joh. 12: 31 Efeziers 6: 12), noch hetgeen in de wereld

is, iets wat op haar is en voorwerp van of werktuig tot zingenot voor de mens wordt. b) Als iemand de wereld liefheeft en haar goederen en gaven, aan haar vrolijkheid en haar genot met zijn hart hangt, de liefde van de Vader is niet in hem en deze, die bij u toch hoort te zijn (vs. 5), wilt u u zeker niet laten ontroven.

Rom. 12: 2 b) Gal. 1: 10 Jak. 4: 4

Want al wat in de wereld is, in deze door de vorst van de duisternis beheerste wereld van de mensen gezindheden en gedachten vervult en haar streven bepaalt, namelijk de begeerlijkheid van het vlees, die in wellust en overdaad (Rom. 13: 13) bevrediging zoekt en de begeerlijkheid van de ogen, die altijd uitziet naar nieuw genot voor de zintuigen en "niet verzadigd wordt met zien" (Pred. 1: 8) en de grootsheid van het leven, die in het hele leven probeert te pronken en te schitteren, is niet uit de Vader. Dat legt God niet in het hart van de mensen, maar dat is uit de wereld van de mensen, die in de macht van de satan is gekomen (Hoofdstuk 3: 12; 5: 19).

En de wereld gaat voorbij en haar begeerlijkheid, die voor die zinnelijke mensen in haar woont. Zij, die deze liefhebben en najagen, ondervinden dat reeds in dit leven, maar vooral ervaren zij het bij het sterven (Luk. 12: 20; 16: 24). Maar die de wil van God doet in die beide (Hoofdstuk 3: 23) genoemde stukken, blijft in de eeuwigheid, evenals God zelf (Openbaring 9 v. ; 10: 6).

Ps. 90: 10 Jes. 40: 6. 1 Kor. 7: 31 Jak. 1: 10; 4: 14. 1 Petrus 2: 24 1Pe

De veronderstelling van vele uitleggers, dat de apostel bij deze vermaning alleen de jongelingen op het oog heeft waartoe hij zich dadelijk te voren had gericht, komt niet geheel overeen met de algemene uitdrukking: "als iemand de wereld liefheeft." Eveneens wijst het "de liefde van de Vader is niet in hen" bepaald op vs. 14a : "ik heb u geschreven, kinderen, want u heeft de Vader gekend" en op de hele gemeente. Het kan zeker niet worden ontkend, dat aan Johannes bij hetgeen hij zegt, de jongelingen op de voorgrond staan, deze om zo te zeggen, voor zijn oog de eerste lijn, het eerste lid in de rij van strijders tegen de boze en diens heerschappij, de wereld, uitmaken. Deze voor zich te winnen en door middel van deze de toekomst van de kerk te beheersen (vs. 18 vv.), daarnaar streefden die vijanden van Christus, waartegen de apostel vervolgens wil waarschuwen. Enigen waren zelfs reeds op het punt om hun zijde te kiezen (2 Joh. 1: 7 vv.). Onder "de wereld" Joh 1: 9 verstaat hij hetzelfde wat Paulus "deze wereld" noemt (Rom. 12: 2. 2 Kor. 4: 4 Gal. 1: 4 Efeziers 2: 2. 2 Tim. 4: 10): al het geschapene, niet in zoverre God het gemaakt heeft (Hand. 17: 21), maar in zoverre de duivel het verdorven heeft (Jak. 1: 27). Hij bedoelt dus deze tegenwoordige boze wereld, zoals zij is, sinds de zonde in de wereld is gekomen, sinds aan Eva, door te luisteren naar het verleidende woord van de slang, de verboden boom met zijn vrucht als een zodanige voorkwam, van wie het goed was te eten en die liefelijk was om aan te zien (Gen. 3: 6), of met andere woorden, de betoverende macht, die de wereld en hetgeen in haar is, op onze zinnen uitoefent en waarmee zij ons vlees bekoort, de begeerlijkheden in ons opwekt en ons in de dienst van de boze verstrikt. Met het oog hierop zegt de apostel: "al wat in de wereld is, is niet uit de Vader, maar is uit de wereld." Niet de Heere en Schepper heeft haar, zoals bijvoorbeeld over de begeerlijkheid van het vlees de aanmerking in Gen. 2: 25 Ge 2: 25 te kennen wil geven de macht, om de zinnelijke begeerlijkheid op te wekken en tot zondige daden te verleiden, haar ingeplant, zoals dat nu haar aard is, maar eerst, toen de goed en rein geschapen mens door de verleiding van de duivel vleselijk werd en onder de zonde verkocht (Rom. 7: 14), heeft zich diens eigen natuur gemaakt tot een brandstof voor het vuur van de

zonde en de wereld rondom haar is een onweerswolk geworden, die duizend en weer duizenden vonken in zich bevat, waardoor haar vorst niet alleen in de kinderen van het ongeloof doen vallen (2 Sam. 11: 2 vv. MATTHEUS. 4: 8 Tit. 1: 15). Daarom is ook het schepsel door God aan de ijdelheid onderworpen, zodat het geen eigenlijk bestaan meer heeft, geen dispositie om op de weg van de verheerlijking tot een nieuwe wereld te worden, waarvoor zij oorspronkelijk bestemd was (Gen. 2: 10). Zij is integendeel voortdurend aan het vergaan en moet tenslotte door vuur teniet gaan, opdat dan een nieuwe hemel en een nieuwe aarde in haar plaats komt, waarin gerechtigheid woont en waarin van geen wereldse begeerlijkheid meer sprake is (2 Petrus 3: 13). Daarom wordt in vs. 17 gezegd: "de wereld gaat voorbij en haar begeerlijkheid." Op treffende wijze wordt in het Bijbelwerk van v. gezegd: "Alles wat wij van zonde of in de dienst van de zonde om ons heen zien, is niet van de Vader maar uit de wereld. Wij moeten niet denken, dat, omdat de wereld van God geschapen is, daarom ook al wat in de wereld is, van God zou zijn. Veel meer is deze wereld een wereld, die in opstand is tegen haar Schepper en al wat in haar is, is niet uit God, voor zoveel het niet is veranderd en geheiligd door Christus" (1 Tim. 4: 4 v.). Over de drie stukken, die de apostel uit hetgeen in de wereld is, noemt: de begeerlijkheid van het vlees en de begeerlijkheid van de ogen en de grootsheid van het leven, wordt gezegd: "Lust van het vlees en lust van de ogen onderscheiden zich zo van elkaar, dat het eerste de begeerte aanduidt, die in het vlees van de mensen zelf woont, ook zonder uitwendige prikkel, de ongeregelde zinnelijke driften, die de van God vervreemden geest beheersen."Ogenlust" daarentegen duidt de begeerlijkheid aan, die door uitwendige aanleiding in de mens wordt opgewekt. Beide soorten van begeerte zullen meestal hand aan hand gaan. Wil men ze evenwel scherp onderscheiden, dan is het eerste meer wellust, het andere hebzucht, maar niet in de eng beperkte zin, zoals men ze gewoonlijk opvat, maar het eerste omvat alle zucht naar genot, het laatste de begeerte, alle schepsel aan zijn belang dienstbaar te maken. Omdat evenwel ook de zinnelijke begeerlijkheid zich van de schepselen bedient om zich te bevredigen, zo vloeit het een met het ander samen. Als een derde zaak komt daarbij "een hovaardig leven" of "hovaardij van het leven", van de menselijke zelfverheffing, die evenwel wellust en hebzucht tot haar dienst gebruikt en zich dus openbaart in praalzucht, eergierigheid, heerszucht enz. Deze drievoudige verlokking herinnert aan de drievoudige verzoeking van Christus (MATTHEUS. 4: 1-11). Hovaardig leven, schrijft Luther in zijn uitlegging van onze plaats, is een grote ergernis. Iets anders zijn de goederen van dit leven, waardoor wij het laatste moeten onderhouden en iets anders is de grootsheid van het leven: voor de eerste zorg te dragen is een Christen geoorloofd; maar van deze, van de hovaardigheid en van weelderig leven moet hij een afkeer hebben, want het is een misbruik van de voedingsmiddelen en van de have (Luk. 16: 1 vv.). Men moet zich dus niet verheffen en naar hoge dingen trachten, maar tevreden zijn met hetgeen men heeft. Keren wij nog eens terug tot de woorden: "is niet uit de Vader, maar is uit de wereld", dan geeft ook Rieger voortreffelijke aanwijzingen tot het juiste begrip: "Ogen, zintuigen, ledematen, voedsel en nooddruft van het leven zijn wel van de Vader, maar tot geheel iets anders gewijd. De dienst van de ongerechtigheid, waarin nu de wereld alles meesleept, is niet van de Vader, maar van de wereld. Er zijn namelijk van het begin zulke kinderen van mensen geweest in onderscheiding van kinderen van God (Gen. 6: 1 vv.), die van de aarde, die onder de vloek geraakt is, zichzelf weer een eigengemaakt paradijs bereiden en niet op de vertroosting wilden wachten, die in het woord van de belofte aangeboden is. Deze zijn nu tot een volle wereld en een als een stroom voortslepende menigte geworden. Veel van die inwendige begeerlijkheid zou of in het geheel niet bij ons opwaken, of door het snel volgende berouwen het zoeken naar genade weer uitgedoofd worden; maar als de wereld met haar gezindheid en haar wezen daarin blaast, dan raakt het in vlammen; want zij heeft zoveel verzonnen om de natuur, die in de dienst van de zonde is afgemat, weer

aan te sporen en op te wekken, waardoor het met de zonde, die in het vlees woont, zeer ver komt. Daarom vermaant de apostel: "heb de wereld niet lief! "

De liefde tot de wereld is in openbare strijd met de liefde tot God. Wie de wereld lief heeft, laat zich beheersen door het vlees. Hij geeft toe aan zijn zinnelijke, zondige neigingen, brengt zich met welgevallen onreine voorstellingen voor de geest, kent geen hoger genot, dan aan de begeerlijkheid van het vlees te voldoen en onderdrukt moedwillig de betere gedachten en gezindheden, die in zijn binnenste gewekt worden. Wie de wereld liefheeft, laat zich beheersen door de begeerlijkheid van de ogen. Hij is met het zien- en zinnelijke, dat hij aanschouwt, boven alles ingenomen, wordt erdoor aangetrokken en bekoord en strekt zijn hand uit naar het verbodene, zoals ons aller eerste moeder, van wie wij lezen: "zij zag, dat de boom goed was als voedsel en dat hij een lust was voor de ogen, ja een boom, die begeerlijk was om verstandig te maken en zij nam van zijn vrucht en at." Wie de wereld liefheeft, denkt met innig welgevallen meest aan zijn aardse goederen, verheft er zich op, heeft een onverzadelijke zucht om ze steeds te vermeerderen, grijpt daartoe alle middelen aan, en zegt bij de beschouwing van zijn bezittingen, op zijn wijze, bij zichzelf: is dit niet het grote Babel, dat ik gebouwd heb? Dit alles nu is niet uit de Vader, maar uit de wereld. Het is in strijd met zijn geestelijke natuur en Zijn volkomenheden, inzonderheid met Zijn heiligheid en liefde. Hij heeft er de diepste afkeer van en verbiedt het. Wie Hem liefheeft, weet dit, voelt het en handelt hiernaar. In plaats van toe te geven aan de begeerlijkheid van het vlees en zich door haar te laten beheersen, kruisigt hij het vlees met zijn begeerlijkheden, tracht hij de geest steeds meer de heerschappij over het vlees te doen verkrijgen en probeert hij hoe langer hoe meer vruchten van de Geest voort te brengen, naar de wil van zijn hemelse Vader. In plaats van toe te geven aan de begeerlijkheid van de ogen en zich door haar te laten beheersen, sluit hij het oog van het lichaam voor al wat zondige gedachten en onreine gewaarwordingen in hem zou opwekken en opent hij het oog van de geest voor het onzienlijke. En, terwijl de liefhebber van de wereld zich schatten op de aarde vergadert en zich met ijdele trots op hun bezit verheft, vergadert hij zich schatten in de hemel en geniet hij reeds hier een voorsmaak van die reine zaligheid, die hem wacht aan gindse zijde van het graf. De liefde tot de wereld staat dus lijnrecht tegenover de liefde tot God. Zij laat zich met haar niet verenigen. Zij volgt gans andere beginselen, koestert gans andere gezindheden, bemint gans andere voorwerpen en strekt zich uit naar hetgeen de liefde tot God ontraadt of verbiedt. Als iemand dus de wereld liefheeft, de liefde van de Vader is niet in hem. Maar is dat zo, dan kon Johannes geen krachtiger drangreden gebruiken om de Christenen, aan wie hij schreef, om ook ons voor de liefde tot de wereld ernstig te waarschuwen en van haar terug te houden. Of zouden zij en zullen wij de liefde tot God verzaken, om de wereld te kunnen liefhebben? Maar weten wij dan niet, dat Hij boven alles onze liefde waardig is? Kennen wij Hem niet als de Volmaakte, als onze Schepper en Weldoener, aan wie wij ons bestaan en al wat wij bezitten en genieten, hebben te danken? Kennen wij Hem niet als onze Vader, die ons zo lief heeft gehad, dat Hij Zijn eigen eniggeboren Zoon voor ons heeft overgegeven, opdat wij niet zouden verderven, maar het eeuwige leven hebben? Kennen wij Hem niet als een Vader, die ons blijft liefhebben, niettegenstaande wij Hem vaak ongehoorzaam waren en die ons aan Zijn vaderhand, met wijze liefde leidt, om ons te vormen voor onze verheven bestemming en Zijn weldadig doel bij ons te bereiken? Maar zouden wij dan Hem niet liefhebben, niet boven alles, niet met ons hele hart liefhebben? Zouden wij de wereld boven Hem kiezen en dus de liefde tot Hem opzeggen, omdat de liefde tot de wereld zich met haar niet laat verenigen? Dat ware verzaking van ons Christelijk geloof, dat de zwartste ondankbaarheid en de grootste dwaasheid tevens. Want, en dit is de tweede reden waarmee de apostel zijn vermaning aandringt, de liefde tot de wereld brengt geen voor- maar nadeel aan, de liefde tot God daarentegen levert groot voordeel op."De wereld", zegt hij, "gaat voorbij en haar

begeerlijkheid; maar die de wil van God doet blijft in eeuwigheid." Voor een tijd mogen de dienaars van de wereld het genot van deze aarde met ruime teugen inzwelgen, het is slechts voor een tijd, zij gaan voorbij en hun begeerlijkheid met hen. Wat baat zulk genot? Is het het niet dwaas ernaar te jagen? En was het zo, dat na hun genot vernietiging hun deel werd, hoe veel minder ongelukkig zou dan nog hun toestand zijn. Maar er komt een dag, waarop zij geopenbaard zullen worden voor de rechterstoel van Christus, om loon naar werk te ontvangen. Dan zal Hij tot hen zeggen: ga weg van Mij, u die de ongerechtigheid werkt: "Ik heb u niet als de Mijne gekend." Wie daarentegen de wil van God doet, wie Hem liefheeft en dit openbaart in de betrachting van Zijn geboden, blijft in eeuwigheid. Naar het uiterlijk aanzien te oordelen, moge hij hier minder vreugde smaken, inwendig heeft hij dat zalige genot, dat uit het volbrengen van Gods wil voortvloeit en alle beschrijving te boven gaat. En o gadeloze goedheid van God! Hij wil niet alleen, dat wij Zijn geboden volbrengen, omdat ze wijs en goed zijn; maar Hij wil ons ook op het doen van Zijn wil beloning schenken. Die de wil van God doet, blijft in eeuwigheid. Wat een heuglijke, hartverheffende gedachte! De dood moge het aardse huis van zijn tabernakel slopen, die dood is zijn prikkel ontnomen, het graf heeft de overwinning niet. Hij staat op uit de dood en verschijnt voor de rechterstoel van Hem, die hij hier heeft liefgehad, en wordt door Hem ingeleid in het huis van Zijn Vader, om er zalig te leven in eeuwigheid en het heerlijke loon van Zijn liefde te genieten.

De wereld gekozen! De wereld voor God! Heur doornige rozen Voor het stoorloos genot. Gekozen de wereld! Die rustloze zee, Die wentelt en dwarrelt, Voor de eeuwige reê!

Zij waagt op de stromen Haar vreugde, haar rust; Reeds ziet ze in heur dromen De vriendelijke kust. Maar de onweers genaken Met vliegend gespan; Hoe ras zal ze ontwaken! En, arme! wat dan?

Dan dreigen de kolken Heur dobbrende boot; Dan fronze de wolken, Dan ratelt de dood! Nabij en van verre. Geen ster die verrijst, Waar Bethlehems sterre de weg ons niet wijst.

De kelk van de vermaken, De kransen van de eer, het Zinkt al in de kaken Des afgronds ter neer. Dan stijgen de kreten: "O God van gena! Dat kon ik niet weten. Sta bij! ik verga! "

Neen, dolende harten! U weet het niet, neen! De wereld geeft smarten, Lijdt schipbreuk,
vliegt heen, Bij Jezus allenig Is vreugde en genot, Zo heerlijk en enig En eeuwig als God!

Komt wendt dan uw ogen Van de ijdelheid af! Heur lach is een logen, Heur poort is een graf. Weg dromen en schimmen! Het nachtgordijn viel, Het licht staat ter kimmen; Het schijne in uw ziel!

a) Zij, die antichristen, die nu reeds aanwezig zijn, zijn uit ons uitgegaan, maar zij waren uit ons niet. Al waren zij ook uitwendig Christenen geworden, door de doop en de belijdenis van Christus aan te nemen, waren zij zo toch inwendig niet echt tot Christus bekeerd, noch hadden zij de Heilige Geest in zich opgenomen (Joh. 8: 23); want als zij uit ons geweest waren, bij hun overgaan tot de Christelijke gemeente ook werkelijk leden daarvan met hun hart waren geworden, dan zouden zij met ons, in gemeenschap van geloof en belijdenis met ons (Hoofdstuk 1: 3) gebleven zijn; maar dit is geschied, opdat zij openbaar zouden worden, dat is, opdat aan hen als aan voorbeelden openbaar worden zou, dat zij, die zich uitwendig aansloten, niet allen, ook inwendig uit ons zijn. Zij zijn niet bij ons gebleven, maar zijn van ons gegaan en hebben door dat heengaan zichzelf ontmaskerd als die ketterijen invoeren (1 Kor. 11: 19).

Ps. 41: 10

Voordat Johannes, die antichristen nader tekent, spreekt hij van de wijze van hun optreden en hun verhouding tot de gemeente, waaruit zij zijn voortgekomen en doet hij ze kennen als degenen, die niet van het begin tegenover de kerk zijn opgetreden, maar uit het midden van de gemeente zelf zijn voortgekomen. Deze had dus zelf in haar schoot gedragen, wat zich nu tot een tegenstelling tegen de geest, die haar bezielde, ontwikkelde. Om nu deze verschijning te verklaren en hen, aan wie hij schrijft daarover gerust te stellen zegt hij, dat die mensen alhoewel zij hadden, geschenen naar hun uitwendige plaats tot de gemeente te behoren, zij toch nooit werkelijk, volgens het ware geloof, volgens geest en gezindheid tot haar behoord hadden. Hij onderscheidt tussen ware en valse leden van de gemeente, tussen hetgeen alleen aan de uitwendige openbaring van de kerk deel heeft, zonder deel te hebben aan het inwendig feit, waarop het wezen van de kerk rust, namelijk aan het waar geloof in de Verlosser en tussen dat, wat tot het uitwendige van de kerk behorend tevens haar inwendig wezen deelachtig is. Deze onderscheiding komt overeen met de onderscheiding tussen hen, die in de zichtbare kerk tot de onzichtbare en hen, die, door de gezindheid van hun gemoed van de onzichtbare kerk uitgesloten, alleen tot de vorm van de zichtbare behoren.

Die werkelijk door geloof en liefde Christus kent en de gemeenschap met de broeders in Christus, voor die is het psychologisch onmogelijk die gemeenschap te verbreken. Hij moge ook nog zoveel stappen terug doen, die geheel vernietigen kan hij niet. Dit blij vertrouwen, dat, als men eenmaal Christus toebehoort, niemand uit Zijn hand kan rukken, moet de Christen vervullen; maar men moet Hem ook geheel en in waarheid toebehoren, anders is de treurigste afval mogelijk (vgl. Hoofdstuk 3: 6). De apostel wijst er echter ook op, hoe dit uittreden van de anti-christenen uit de uitwendige Christelijke gemeenschap niet een toevallige gebeurtenis is, maar bepaald een goddelijk doel moet dienen, namelijk om de valse Christenen, die zich in gemeenschap met de Christenen bevinden, openbaar te doen worden en zo onder hen een noodzakelijke zifting teweeg te brengen. Elke zodanige zifting, hoe smartelijk die ook moge zijn, is een wezenlijke vooruitgang van de Christelijke gemeenschap. Zij is niet bevreesd kleiner te worden, want haar eigenlijk belang is niet gelegen in het grote getal, maar in reinheid.

a) Maar u heeft in de Heilige Geest, waarmee u begiftigd bent (Hoofdstuk 3: 24), de zalving van de Heilige, van Christus (Hoofdstuk 3: 3. Hand. 3: 14 Openbaring 3: 7), waarnaar u Christenen heet en weet tengevolge daarvan alle dingen, die tot het wezen van de Christelijke waarheid behoren (Joh. 14: 26; 15: 26; 16: 13 Daardoor neemt u een standpunt in, waar u alles in het licht voorkomt en u alles met de juiste maatstaf kunt meten.

Ps. 45: 8; 133: 2. 2 Kor. 1: 21 2Co Hebr. 1: 9

Ik heb dus met hetgeen in vs. 18 v. van de antichristen gezegd is u niet geschreven, omdat u de waarheid niet weet, in welk geval ik mijn woord zeker geheel anders had moeten inrichten, maar omdat u die weet door de verlichting van de Heilige Geest, die in u is en omdat geen leugen, niets wat leugen is, uit de waarheid is, in enige betrekking tot haar staat, maar iedere leugen slechts tegenover haar staat en haar oorsprong heeft uit de vader van de leugen (Joh. 8: 44).

Met de woorden: "maar u (op dit "u" ligt nadruk) heeft de zalving van de Heiligen" plaatst Johannes de Christenen als de gezalfden van de Heere (Ps. 105: 15 en "Ac 11: 26 tegenover de anti-christenen, die hij vroeger met die naam heeft genoemd, omdat zij tegen de Gezalfde

en tegen de gezalfden strijden; maar u, zo wil hij zeggen, bent beschut tegen de anti-christelijke geest (Hoofdstuk 4: 4) door de zalving, die u van de Heilige ontvangen heeft.

Het kan niet twijfelachtig zijn wat de apostel in het algemeen verstaat onder "zalving" (Grieks Chrisma) Hij spreekt van een goddelijk geschenk, waardoor de gelovigen hun kennis van de waarheid hebben ontvangen en met recht hebben bijna alle uitleggers geoordeeld, dat daarmee de Heilige Geest bedoeld is, als die in alle waarheid leidt. Ook daarin zijn zij bijna eenstemmig, dat de uitdrukking "van de Heilige" van Christus moet worden verklaard. God de Vader is zeker de primaria causa van de zalving, zoals God Christus heeft gezalfd met de Heilige Geest (Hand. 10: 38), zo zalft Hij ook de Christenen door hun de Heilige Geest te geven (2 Kor. 1: 21 vv.), maar het is de Geest van de Zoon, die Hij in de harten van de kinderen zendt en wel op de bede, in de naam, door bemiddeling van de Zoon (Gal. 4: 6 Joh. 16) en omdat tevens de Christus de causas secundaria van de zalving is, wordt ook van Hem gezegd, dat Hij doopt met de Heilige Geest, dat Hij de Geest zendt; van beiden, de Vader en de Zoon, spreekt dan ook de Schrift als van één persoon (Joh. 16: 7; 1: 33 De tegenstanders nu willen aan de gelovigen de Geest, die zij van Christus, de Heilige, als hun zalving hebben ontvangen, ontroven. Treffender kan Johannes het wezen van de dwaalleraars niet voorstellen, niet krachtiger tegen hen waarschuwen dan door zo’n voorstelling.

Door de bijvoeging "en u weet alle dingen" geeft Johannes te kennen, dat de Christen door zijn zalving met de Heilige Geest dat weten volkomen bezit, waardoor alle dwaling in beginsel bij hem is buitengesloten. Op alwetendheid kan hij zich zeker niet beroemen, ook zijn weten is stukwerk; maar het grote onderscheid tussen de beperktheid van zijn weten en die van de natuurlijke mens bestaat daarin, dat de Christen de elementen van alle weten bezit, de principes voor de erkentenis van alle waarheid, de sleutel tot alle weten, juist in de kennis van Christus zelf en van de kennis van God in Christus, en daardoor vertoont zich alles aan hem in het juiste licht. Het komt er nu op aan, dat zijn oog steeds meer volkomen duidelijk de afzonderlijke objecten opvangt, voor welker beschouwing hij het juiste standpunt heeft gekregen.

Hoezeer ook slechts potentieel, toch sluit het bezitten van de Heilige Geest al datgene in, wat in enige betrekking tot het rijk van God staat. Wat nu hier zuiver formeel wordt aangeduid door "alle dingen." wordt vervolgens materieel als "de waarheid" voorgesteld. Deze is de concrete inhoud van het "alle dingen." Zij geeft de inhoud van het weten aan, zoals het "alle dingen" de omvang. Maar nog een andere zijde heeft het weten van alle dingen bij een Christen, namelijk het weten, dat "geen leugen uit de waarheid is." Tot deze nieuwe zin dat de Christenen het onverenigbare kennen van elke leugen met de waarheid staat het vorige in betrekking, dat zij alle dingen of de waarheid weten: evenals in Hoofdstuk 1: 5 tot het gezegde, dat in God geen duisternis is, het voorgaande dat God licht is.

Als de apostel zegt "ik heb u niet geschreven, omdat u de waarheid niet weet" vrijwaart hij zichzelf voor de verdenking alsof hij in hetgeen hij hun schrijft een nieuwe, hun nog onbekende leer voordroeg. Hij spreekt niet als een zendeling tot hen, die nog buiten het Christendom staan, in wie eerst nog een bewustzijn van hetgeen duidelijke waarheid is, moet worden opgewekt; hij veronderstelt integendeel bij zijn lezers de Christelijke waarheid en het Christelijk bewustzijn als aanwezig. Maar waarom schrijft hij hun dan, als zij reeds alles weten, als de waarheid, die hij hun wil voordragen een hun reeds bekend is? Om het bewustzijn, dat in hen is opnieuw op te wekken, wat sluimert te doen ontwaken, dat tot nieuw leven en nieuwe werkzaamheid te brengen, wat zij in zich bezitten te doen ontwikkelen, dat wat zij bij zich hebben voor henzelf duidelijk kenbaar te maken. Hij zegt hun wat zij zichzelf

moesten zeggen. Vaak worden wij door een woord, dat door anderen tot ons is gesproken, gewezen op hetgeen sinds lang in onze inwendige mens woonde; de diepten van ons eigen binnenste worden ons daardoor ontdekt, wij leren onszelf verstaan, in onszelf God vernemen. Alle waarachtige onderwijzing in de waarheid moet toch wijzen op de éne Leraar van de waarheid, op God zelf en die tot orgaan dienen. Het is dus verre van Johannes de gelovigen van hemzelf, als de leraar van de waarheid afhankelijk te willen maken, alsof zij eerst van hem moesten leren wat waarheid is. Integendeel veronderstelt hij in hen en beroept hij zich op de bron van de goddelijke waarheid, die hij niet als zijn bijzonder eigendom bezit, maar die hij met hen, tot wie hij zijn vermaning richt, gemeen heeft: hij treedt als getuige van het gemeenschappelijk Christelijk bewustzijn voor hen op. Om hen te waarschuwen tegen de dwalingen, die rondom hen verwoesten, beroept hij zich op hun bewustzijn van wat Christelijke waarheid is, zij hebben geen ander bewijs nodig, die dwalingen moeten hun kenbaar worden als leugen, omdat zij strijden met de waarheid, die zij in hun eigen Christelijk bewustzijn dragen.

Wie is de leugenaar en wel in de eigenlijke volle zin van het woord, dan die loochent, dat Jezus is de Christus (Joh. 20: 31)? Deze, die zo iets doet, die de zo-even genoemde loochening pleegt, is de antichrist, draagt diens wezen in zich en behoort tot diens voorloper (vs. 18). En tevens is hij iemand, die de Vader en de Zoon, die met de Zoon ook de Vader loochent.

Aan het laatst gezegde in vs. 21 ligt de veronderstelling ten grondslag, dat de dwaalleer, waarvan hier overal sprake is (vgl. Hoofdstuk 4: 2 v.) een leugen is en niet iets minders, niet maar een onbewuste dwaling. Deze veronderstelling had echter een rechtvaardiging nodig, die Johannes hier geeft door te appelleren op hun eigen bewustzijn. Heb ik dan iets te veel gezegd, zo wil hij zeggen met de vraag: "wie is de leugenaar, zo hij het niet is, die loochent, dat Jezus is de Christus? ’ als ik zo’n dwaalleer leugen noemde?

Met levendigheid gaat Johannes in de vorm van vragen (vgl. Hoofdstuk 5: 4 v.) van het abstractum "leugen", dat op het algemene betrekking heeft, over tot het concretum "leugenaar. Men moet hier, zo duidt het artikel aan, bepaald denken aan iemand, in wie de leugen zich persoonlijk voorstelt en dit moet niet worden verstaan van een enkel individu, maar van de gehele klasse van dwaalleraars.

In de dogmatische antithese tegen de dwaalleer "Jezus Christus de Zoon van God" heeft het tweede hoofddeel van de brief zijn hoofdpunt en zijn doel, evenals het eerste hoofddoel in de ethische antithese tegen haar (Hoofdstuk 1: 5): God is licht en geen duisternis is in Hem, zijn eindpunt heeft; want door de onzedelijkheid van hun principe en van hun grondstellingen bezondigden zich de dwaalleraars tegen het eeuwige leven van God; door hun dogmatische loochening van de identiteit tussen Jezus en Christus misdeden zij tegen het factum van het verschenen zijn van het licht op aarde.

Beide punten hangen ten nauwste met elkaar samen: van de erkenning van Christus als de Zoon van God schrikken terug allen, die hun God niet in hun nabijheid willen zien, maar Hem op een zekere afstand willen houden, van waar Hij hun niet lastig wordt. Hoe krachtiger en zuiverder daarentegen in iemand de idee van God leeft, des te gereder erkent hij Christus als de Zoon van God, des te meer treedt bij hem de abstracte idee van God terug bij het concrete aanschouwen en levende beeld van God in Christus (Joh. 12: 45; 14: 9), in het bijzonder ook voor de praktijk.

Als Johannes hier de door hem bestreden dwaalleraars voorstelt als degenen, die loochenden dat Jezus de Christus was, dan kon dit in het algemeen doelen op alle tegenstanders van het Christendom onder de Joden, op allen, die wel God als de Vader wilden erkennen, die God, zoals het Oude Testament Hem geopenbaard heeft, maar niet Jezus als de Messias. Wij zullen toch in de verdere gang van onze beschouwing zien, dat wij noodzakelijk aan nieuwe vijanden van het ware Christendom van geheel bijzondere aard moeten denken, aan degenen, over wie men zich werkelijk zou kunnen vergissen, als men zich niet hield aan die inwendige zalving van de Geest, waarvan de apostel vroeger gesproken heeft.

Het loochenen, dat Jezus de Christus is, moet niet volstrekt, maar slechts betrekkelijk ten opzichte van hetgeen in Hoofdstuk 4: 2 v. is aangeduid, worden verstaan. De dwaalleraars loochenden alleen, dat Jezus werkelijk als mens had bestaan; daardoor hieven zij het Christelijk begrip van de Christus op en loochenden tevens, dat Jezus de ware en waarachtige Christus was.

Het hier bedoelde loochenen is meer dan een zuivere ontkenning; het drukt uit, dat de ontkenning plaats had in weerwil van betere overtuiging (vgl. Joh. 1: 20, waar van de Doper wordt gezegd "hij bekende en loochende niet" d. i. hij gaf aan de door hem erkende waarheid de eer). Zo is de verloochening van Jezus als de Christus het wezen van elke (anti- christelijke) leugen. Twee vragen komen daarbij voor de geest, de ene: in hoeverre dit als het eigenlijke wezen van de leugen kan worden voorgesteld, de tweede, in hoeverre dit zelfs voor de enige leugen kan worden gehouden. De eerste vraag is gemakkelijk te beantwoorden en wel daarom, omdat Hij de Messias, de met de Geest van God zonder mate (Joh. 3: 34) Gezalfde is, is de loochening van Zijn Messianiteit niet alleen een zich afkeren van een waarheid, maar een breken met alle waarheid, omdat de gehele waarheid zich in Hem geconcentreerd heeft en er geen ander middel is, om tot de waarheid te komen dan Hij. Moeilijker is echter de andere vraag, in hoeverre dit voor de enige leugen kon worden gehouden, omdat met de erkenning van de Messianiteit van Jezus zich toch nog menige leugen op ander gebied kan verbinden. Maar toch slechts schijnbaar, zolang men die erkenning als een zuiver verstandelijke, theoretische denkt, dat bij Johannes nooit het geval is. Zodra men echter de belijdenis van Christus als de levenskracht beschouwt, die de hele mens moet beheersen, is natuurlijk elke leugen, elke gemeenschap met het ongoddelijke een verwijdering van Christus, een verloochening van Hem als de Messias, d. i. van Hem, die de zalving zonder mate bezit, de volle en gehele waarheid is. Evenals de kleinste afwijking in de péripherie van een cirkel maakt dat de gehele figuur geen cirkel meer is, de heerschappij van het centrum verstoort, zo is de geringste leugen een verstoring van de heerschappij van Christus.

a) Een ieder, die de Zoon loochent, heeft ook de Vader niet (Joh. 5: 23); hierbij wordt in goede Griekse handschriften nog de bijvoeging gevonden: "die de Zoon belijdt heeft ook de Vader (Hoofdstuk 4: 14; 5: 12).

Luk. 12: 9. 2 Tim. 2: 12

Het doel van het gezegde: "deze is de antichrist" (vs. 22) is niet om de lezers te onderrichten, wat zij moeten verstaan onder de antichrist, die komen zal, maar hen waarschuwend te overtuigen dat de velen, die in deze tijd zijn opgetreden (vs. 18), die de identiteit van Jezus de Christus loochenen, kwalitatief overeenkomen met het wezen van de toekomstige antichrist en zijn wezen in zich hebben; want evenals in de eenvoudige zin, dat Jezus de Christus is, impliciet alle waarheid en de gehele waarheid naar alle haar zijden besloten ligt, ligt in de

omgekeerde stelling, dat Jezus niet de Christus is, impliciet ook alle leugen van anti-christelijke aard. Bij de woorden: "die de Zoon en de Vader loochent" komt een bijvoeging door middel waarvan de gedachte verder wordt geleid en een nieuwe uitspraak moet worden ingeleid. Deze nieuwe gedachte, dat met de Zoon ook de Vader geloochend wordt, wordt in vs. 23 verder ontwikkeld.

Johannes voegt hier een punt bij, dat de gehele verkeerde consequentie van die anti-christelijke leugen blootlegt, omdat hij op de voorgrond stelt, hoe de loochening, dat Jezus de Christus is, in zijn diepste grond een loochening is van de Vader en van de Zoon, want de Zoon is geen ander dan Jezus, de Christus. Maar die de Zoon loochent, die loochent ook de Vader, omdat het wezen van de Vader zich alleen in de Zoon openbaart en alle ware kennis van de Vader haar voorwaarde heeft in de erkentenis van de Zoon, zodat de God van hen, die de Zoon loochenen, niet de waarachtige God is, maar een vals beeld van hun eigen gedachten.

Als het werkelijk God is, die in Christus woont, dan is de miskenning van Christus niet anders mogelijk, dan onmiddellijk verenigd met een miskenning van God zelf. Die is Christus God niet ziet, die kent God niet, anders moest hij Hem in Christus erkennen. Zo sluit de loochening van Christus als van de Zoon van God de loochening van God zelf in. Het is onder Christenen een dwaas gepraat, als men roemt op zijn geloof aan God en op zijn godsdienstigheid, terwijl men in Christus de Zoon van God niet wil erkennen, noch zijn vroomheid op Christus gronden. Allen, die zich een willekeurige voorstelling van God hebben gemaakt, met name zo’n voorstelling waarbij of Zijn heiligheid of Zijn liefde niet tot volle recht komt, willen in Christus God niet zien, maar juist zij hebben ook niet de waarachtige God, maar een afgod.

Die God, van Wie men veel spreekt en meent te weten, terwijl men Christus loochent, is een eigengemaakte afgod. Onze tegenwoordige tijd heeft dat woord opnieuw bevestigd, omdat zijn wijsheid ten slotte daartoe heeft geleid, om alle godheid buiten de geest van de mensen te loochenen.

De affirmatieve zin "die de Zoon belijdt, heeft ook de Vader" ontbreekt in de gewone tekst, maar wordt gevonden in de beste handschriften en bevestigd door de oude vertalingen en de kerkvaders. Het is geheel overeenkomstig de gewoonte van Johannes (Hoofdstuk 1: 5, 8; 2: 4, 3: 6; 4: 2 v; 5, 10, 12), negatie en affirmatie naast elkaar te plaatsen.

Hetgeen jullie dan, die niet tot die leugenaars behoort, van wie ik zo-even sprak, maar de zoon belijdt, van het begin af, dat u Christenen geworden bent, gehoord heeft, namelijk, dat Jezus het vlees geworden Woord is, dat in de beginne bij God en God was (Joh. 1: 1 vv.), dat blijft in u; mocht u daarin als in de waarheid volharden (Joh. 8: 31; 15: 7). Als in u blijft wat u van de beginne gehoord heeft, dan zult u tot loon voor zo’n door u bewezen trouw ook in de Zoon en in de Vader blijven, waarin toch ook reeds hier beneden uw zaligheid bestaat (Hoofdstuk 1: 3 Joh. 14: 23

In de grondtekst staat "jullie" vooraan. Daarop ligt de nadruk; deze worden gesteld tegenover de dwaalleraars. Zoals deze van de oorspronkelijke waarheid waren afgevallen en daardoor van de door Christus ontvangen gemeenschap met God als de Vader zich weer vervreemd hadden, zo moest daarentegen de gemeente zich van hen daardoor onderscheiden, dat zij de leer, oorspronkelijk ontvangen, trouw bewaarde en juist daardoor ook in de gemeenschap met de Zoon en de Vader volhardde. In hen moet blijven wat zij van de beginne vernomen hebben: zoals het bij hen niet gebleven is als iets uitwendigs, als iets, dat als een klank was

voorbijgegaan, maar dat zij in hun binnenste hebben opgenomen, zo moet het steeds dieper in hun binnenste ingeprent blijven. En evenals zij daardoor, dat zij het gepredikte woord in zich hebben opgenomen, in de gemeenschap met de Vader gekomen zijn, die door de Zoon is teweeg gebracht, zo wordt dit, dat deze waarheid in hun binnenste woont, als de voorwaarde daartoe gesteld, dat zij met de Zoon en daardoor met de Vader in gemeenschap blijven.

Dat het blijven van het woord in ons, ons blijven in de Zoon als onmiddellijk gevolg heeft, is daaruit te verklaren, dat de woorden van Christus werkelijk niet anders bevatten dan een prediking van zichzelf; een verklaren van Zijn persoon en Zijn werk en eveneens de evangelieverkondiging van de apostelen alleen de afdruk van deze prediking van Christus is.

En dit is de belofte, die Hij, Christus, ons beloofd heeft, voor de tijd, dat wij het einde van het geloof verkregen zullen hebben, namelijk het eeuwige leven in het rijk van de heerlijkheid (Joh. 6: 40, 45; 10: 28; 17: 24

Om de lezers tot getrouwheid op te wekken houdt hij hun voor wat zij te wachten hebben, als zij deze betonen. Hij neemt alles te samen in de ene, alles omvattende belofte van het eeuwige levens, dat Christus zelf beloofd heeft aan hen, die in de gemeenschap met Hem zouden volharden.

Christenen bezitten reeds het eeuwige leven, dat in het Evangelie is beloofd (Hoofdstuk 5: 11), omdat zij in geloof de levende Zoon hebben, die als het eeuwige leven was bij de Vader, die het leven heeft in Zichzelf en de Zoon gegeven heeft het leven te hebben in Zichzelf (Joh. 26). Die het woord van Christus hoort en bewaart, die is uit de dood tot het leven doorgegaan en zal de dood niet zien in van de eeuwigheid. En toch is nog niet geopenbaard wat wij zijn zullen (Hoofdstuk 3: 2). Het zal geopenbaard worden als het gebed van onze Hogepriester: "Vader! Ik wil dat waar Ik ben ook die bij Mij zijn, die U Mij gegeven heeft, opdat zij Mijn heerlijkheid mogen aanschouwen, die U Mij gegeven heeft" vervuld zal worden; en Hij de overwinnaars te eten zal geven van boom van het leven (Openbaring 2: 7), die in het paradijs van God is.

Dit, wat van vs. 18 gezegd is, heb ik u geschreven van degenen, die met alle kracht het erop toeleggen u te verleiden (Gal. 1: 7).

a) En de zalving, die jullie van Hem, van Christus (vs. 20, 25) ontvangen hebben, blijft in u en u heeft ten gevolge van deze niet nodig, dat iemand u leert, zoals die verleiders u als nog onwetenden behandelen, die men nog tot juiste kennis moet brengen. Maar zoals dezelfde zalving, die bij u blijft, u leert van alle dingen, zo is zij ook waarachtig en is, volgens de grondstelling in vs. 21 genoemd, geen leugen. U kunt u dus volkomen op de leer verlaten en zoals zij u reeds van het begin van uw Christen zijn (vs. 24) geleerd heeft, zo zult u in Hem blijven ("liever daarin blijven in hetgeen zij u heeft meegedeeld en die ten gevolge ook in Hem, van Wie u ze heeft ontvangen.

Jer. 31: 34 Hebr. 8: 11

De apostel heeft zijn mening over de antichristen gezegd. Hij besluit zijn rede over hen, maar niet zonder nog eens zijn gelovige lezers tegenover die verleidende dwaalleer tot getrouwheid te vermanen.

Hij zegt: aan u, die verleid word, schrijf ik, maar aan hen, die u verleiden, schrijf ik niet, want deze worden niet weer veranderd. Dat zien wij: zelden komen zij tot bekering, die de vaders zijn van nieuwe leringen (Tit. 3: 10 v). Men moet het niet zover met de duivel willen brengen, dat hij verstomt. Zij zwijgen niet stil, hoeveel u ook spreekt en schrijft. Als u eenmaal en andermaal heeft geschreven laat ze dan varen; stilzwijgen zullen ze niet, de duivel laat zich de mond niet stoppen.

De Heere beloofde aan de Zijnen de Trooster, de Geest van de waarheid, die in hen zou zijn en blijven in van de eeuwigheid (Joh. 14: 16 v). Aan die trouw van de Trooster beveelt Johannes de lezers aan in het uur van de verzoeking. Hij vermaant hen te blijven bij het Evangelie; hij spreekt hen echter ook tevens de vertroosting toe, dat de zalving, die zij van Christus hebben ontvangen, niet van hen zal worden genomen, zodat zij niet nodig hadden, dat iemand hen leerde. Geloof de verleiders niet, die zich opdringen en u willen leren, dat hetgeen u van het begin gehoord heeft, onvoldoende zou zijn tot de kennis die de Christen nodig heeft. U heeft toch in de Heilige Geest een Leraar bij u, die in de hemel Zijn leerstoel heeft en door het Evangelie tot u spreekt. Wel hebben Christenen, jonge en oude, nodig, dat zij door dienaren van de zalving onderwezen worden in het woord van de waarheid; maar zulke leraars hebben zij niet nodig, die iets nieuws, iets dat in het oorspronkelijke Evangelie niet vervat is en door de zalving niet wordt bevestigd, willen leren. Over deze is het woord van toepassing (Rom. 16: 17): "neem acht op degenen, die tweedracht en ergernissen aanrichten tegen de leer, die u van ons geleerd heeft en wijk af van hen."

De Heilige Geest is de helper van ieder Christen, die hem nooit verlaat, Hij leidt hem in alle waarheid en elke leraar kan Hij weerstaan en weerleggen, die hem wat nieuws, wat anders dan hij van het begin vernomen heeft wil opdringen. Hij mag hem antwoorden: ik heb de zalving, zij leidt mij in alle waarheid, ik heb geen nieuwe wijsheid nodig. Het is een teken van een ondankbaar, van een zelfzuchtig gemoed deze ontvangene genade niet te bewaren en zich van haar niet gedurig weer te laten bestralen.

Met de woorden "zoals dezelfde zalving u leert van alle dingen, zo is zij ook waarachtig en is geen leugen", leert de apostel, dat deze zalving absoluut juist is en nooit dwaalt, een, die de gemeente onvoorwaardelijk kan volgen. Dit rust daarop, dat de zalving de Heilige Geest is, die in alle waarheid leidt en waarvan het vanzelf spreekt, dat Hij niet liegen kan. Nu ontstaat vanzelf de vraag, waaraan de zalving kan worden erkend en waarbij men zich van haar bezit bewust wordt, want anders zou met het woord van de apostel aan alle dweperij, die zich zo graag op de stem van de Geest beroept en daarentegen het apostolisch woord gering acht, poorten en deuren geopend zijn. Daarop geeft Johannes later in vs. 29 het antwoord, terwijl hij erop wijst, dat alleen daar, zoals de geboorte uit God, zo ook de zalving door Hem werkelijk voorhanden is, waar het rechtvaardig handelen plaats heeft; het kindschap van God is reeds aanwezig vóór het menselijk rechtvaardig leven, maar daarin openbaart het zich, dit eerst leidt tot de ontwijfelbare zekerheid ervan.

En nu, kindertjes, blijf in Hem, in de Heere Jezus Christus, want, zoals in vs. 18 gezegd is, is het het laatste uur. Wijk niet van Hem, a) opdat, wanneer Hij geopenbaard zal zijn (Kol. 3: 4), wat toch zeer snel zijn kan, wij vrijmoedigheid, blij vertrouwen (Hand. 4: 13; 26: 26; 28:
hebben en wij door Hem niet beschaamd gemaakt worden, als degenen, die Hij van Zich wijzen moet (MATTHEUS. 7: 23) is zijn toekomst (MATTHEUS. 24: 3, 39. 1 Thessalonicenzen. 2: 19

Mark. 8: 38. 1 Joh. 3: 2

Dit vers wijst nu weer op vs. 18 terug. Alle daarop volgende waren slechts tussengedachten, die oorspronkelijk slechts aanleiding hadden in de begeerte om de zekerheid te bevestigen, dat het het laatste uur was. Het terugzien op vs. 18 wordt echter verbonden met een vermaning aan het naast voorgaande vastgeknoopt. Het geopenbaard worden van Christus moet volgens Zijn wederverschijnen in Zijn heerlijkheid aan het einde van de dagen worden opgevat. De vrijmoedigheid is de blijde moed van een goed geweten (vgl. Hoofdstuk 4: 17). Johannes stelt zich dat tijdperk voor, waarop zij, die in Christus geloven, onmiddellijk voor Hem, die zichtbaar tegenwoordig is, zullen treden. Dit moet zeker het voorwerp van het hoogste verlangen van de Christenen zijn, Hem, in wie zij geloven, ook werkelijk te aanschouwen (1 Petrus 1: 7 v). Aan deze blijde gedachte is ook voor de Christen tevens wel geen ernstige vrees, maar heilig ontzag verbonden. Christus onder de ogen te moeten treden veronderstelt, als het met blijdschap zal geschieden, een reinheid van het hart, een oprechtheid van gezindheid, een ernstig zoeken, zoals de Christen niet makkelijk bij zich vindt; en wat zou voor hem ontzettender kunnen zijn, dan de mogelijkheid, om op het ogenblik, waarin de vervulling van alle wensen van de Christens plaats heeft, zich niet te kunnen verblijden in de heerlijkheid, die de Verlosser aanbrengt, maar vol vrees voor Hem terug te moeten schrikken en voor altijd het laatste voorwerp van al zijn verwachtingen te moeten verliezen! Dat is het "door Hem beschaamd gemaakt worden in Zijn toekomst."

Door het zo teder en liefelijk klinkend woord "kindertjes" wordt de dringende ernst van de herhaalde vermaning van alle scherpte bevrijd, maar de eigenlijke kracht van het vaderlijke woord wordt door de herinnering aan de gemeenschap van de liefde tussen de zorgvolle apostel en zijn bedreigde kinderen slechts versterkt. Zichzelf sluit hij vervolgens ook in, als hij spreekt van de vreugde in Christus op de dag Zijn toekomst en het niet beschaamd worden voor Hem, evenals hij in Hoofdstuk 1: 6 v. ; 2: 3; 3: 16, 18 v. zich met zijn lezers onder de heilige wetten stelt, die voor alle gelovigen gelijk geldend zijn.

Als u, zoals dat zonder twijfel bij u het geval is (Hoofdstuk 5: 15), weet, dat Hij, voor wiens rechterstoel wij in Zijn toekomst gesteld zullen worden (Rom. 14: 10. 2 Kor. 5: 10 14. 10 2Co), rechtvaardig is (vs. 1; Hoofdstuk 3: 3), dan weet u, dat een ieder, die de rechtvaardigheid doet en wel alleen deze, uit Hem geboren is en door Hem als Hem toebehorende zal worden erkend (2 Tim. 2: 19).

De apostel had eerst gezegd: "blijft in Hem, opdat wij vrijmoedigheid hebben en wij door Hem niet beschaamd gemaakt worden in Zijne toekomst." Dit brengt Johannes natuurlijk tot de vraag: welke onze toestand moet zijn, als wij bij Zijn terugkomst niet beschaamd gemaakt zullen worden en deze toestand spreekt hij nu uit. Wij moeten, zegt hij, degenen zijn, die de terugkomende Christus als de Zijnen, als door zijn eigenaardig levensprincipe verwekte nieuwe schepselen (2 Kor. 5: 17) erkennen kan. Dit kan echter alleen dan het geval zijn, als wij Zijn eigen eigenaardige kwaliteit in ons hebben en deze is de gerechtigheid. Die werkelijk Christus toebehoren, die werkelijk door Hem verwekte nieuwe schepselen, kunnen zo alleen zij zijn, die rechtvaardig leven, die de gerechtigheid doen. Omdat het Nieuwe Testament overal alleen van een geboorte uit God spreekt, nergens elders van een geboorte uit Christus en altijd alleen van kinderen van God, nergens elders van kinderen van Christus, schijnt alleszins, zoals de uitleggers meestal willen, de uitdrukking: "uit Hem geboren" niet anders verstaan te kunnen worden dan van het geboren zijn uit God en dan zou ook het: "dat Hij rechtvaardig is" op God moeten zien. Het gehele verband spreekt er echter voor, dat dit "rechtvaardig is" van Christus wordt gezegd en nu heeft ook de gedachte van een uit Christus geboren worden volstrekt niet iets positief on-Johanneïsch, of iets, dat de Schrift tegenspreekt, omdat toch de beide voorstellingen "uit God geboren worden" en "uit Christus

geboren worden" geenszins elkaar uitsluiten; in het verband van onze plaats past die gedachte voortreffelijk.

Daarmee heeft nu Johannes een nieuw thema aangeroerd en een overgang gemaakt tot een ander deel. Men doet echter niet goed dit vers, dat tot overgang tot het volgende deel dient, reeds ook daartoe te rekenen en tussen vs. 28 en 29 de scheiding te maken, zoals die uitleggers veelal doen. Ons vers is het slot van het vorige gedeelte, maar zo, dat dit slot reeds de organische kiem bevat, waaruit het volgend deel zich ontwikkelt.

HOOFDSTUK 3

OVER DE HEERLIJKHEID, EIGENSCHAPPEN, LIJDEN EN VERTROOSTING VAN DE WARE CHRISTENEN

III. Vs. 1-12. Van hetgeen aan het einde van de vorige afdeling gezegd is "uit Hem geboren" leidt de apostel de opmerkzaamheid van zijn lezers op het kindschap van God, dat uit de geboorte uit Christus voortvloeit. Hij stelt hun dit geboren zijn voor volgens hun volmaking in de toekomst, spreekt van het "Gods kinderen genoemd worden" als het doel van het raadsbesluit van de goddelijke genade met hen en laat hun daarom de heerlijkheid van de hun geschonken liefde van God voelen, maar voegt ook snel daarbij, dat het kindschap van God in beginsel reeds bij de lezers aanwezig is en juist daarin de grond ligt, waarom zij door de wereld miskend en gehaat worden (vs. 1). Aan dit reeds aanwezige kindschap zich aansluitend, noemt hij de zijnen "geliefden", maar hij weet zeer goed, dat zij nog geen volmaakte, in alle heerlijkheid reeds ontwikkelde kinderen zijn maar vertroost zichzelf met de toekomst en met hetgeen deze hen zal doen worden. Met het oog hierop spreekt hij nu uit, hoezeer zij zich verplicht moeten voelen om heiligmaking na te jagen, zonder welke niemand de Heere zal zien (vs. 2 en 3). In dit woord heeft hij het thema vastgesteld voor de verdere inhoud van de afdeling, die wij hier voor ons hebben een inbond die de nadere uiteenzetting is van hetgeen reeds in Hoofdstuk 2: 29 gezegd is: "als u weet, dat Hij rechtvaardig is, dan weet dat een ieder, die de rechtvaardigheid doet uit Hem geboren is", zoals ook deze gedachte met bijna dezelfde woorden in vs." 7 hier terugkeert. Wat hij vervolgens zijn lezers voorhoudt, is ongeveer dit: Wanneer wij als kinderen van God de zonde daarom niet mogen doen, omdat zij een schending is van de goddelijke wet, dan moet ons verder de ontwijfelbare zekerheid dat Christus verschenen is om onze zonden weg te nemen, van al wat zondig is afhouden. En omdat in Hem volstrekt geen zonde is, zullen ook zij, de in Hem blijven, niet zondigen. Dit is zo volstrekt zeker, dat omgekeerd het zondigen een bewijs is, dat men niet in Christus is, dat men Hem niet heeft gekend. (vs. 4-6). Hierop geeft de apostel ons een vergelijkende tegenstelling van de kinderen van God en de kinderen van de duivel. Om de verleidende macht af te weren, die de gemeente bedreigde van de zijde van hen, die het zo nauw niet namen met de Christelijke zedelijkheid, verzekert hij in de eerste plaats, dat de zonde zo weinig zich verdraagt met Christus en het kindschap van God, dat zij integendeel de duvel tot haar oorsprong heeft en tot kinderen van deze maakt. Daarom kan die uit God geboren is, de zonde niet doen, maar doet de gerechtigheid van Jezus Christus. In het bijzonder is het de broederhaat, die het karakteristieke onderscheid uitmaakt tussen de kinderen van God en de kinderen van de duivel (vs. 7-12).

Zie, a) hoe heerlijke, wondergrote liefde (Luk. 1: 29 Mark. 13: 1) ons de Vader gegeven heeft, namelijk dat wij eens, als Zijn heilige raad en wil zal worden volbracht, in de volle zin van het woord (vs. 27) kinderen van God genoemd zouden worden en wij zijn het (in de beste handschriften staat dit "en wij zijn het" erbij). Daarom, omdat wij nu ook reeds werkelijk kinderen van God zijn, kent ons de wereld van de nog ongelovige mensen (Hoofdstuk 2: 16) niet in ons wezen, dat zo geheel van het hun verschilt, omdat zij Hem, de Vader, uit wie wij geboren zijn (vs. 9), niet kent (Joh. 14: 17; 15: 21; 16: 3; 17: 14, 25

Joh. 1: 12

Het vers staat in nauw verband met het vorige. Het "uit Hem geboren" leidt toch Johannes, omdat Christus, uit Wie wij opnieuw geboren worden, de Zoon van God is, zeer natuurlijk tot de voorstelling van het kindschap van de Christen van God.

Terwijl de apostel het begrip "kinderen van God" dadelijk op de voorgrond plaatst, stelt hij hier tevens een thema, dat tweevoudig is en de beide momenten bevat, die inderdaad het voorwerp uitmaken van de beide afdelingen, die nu volgen."Wij zijn kinderen van God", dat is het eerste punt, dat Johannes in vs. 2 weer woordelijk opneemt en daaruit ontwikkelt, hoe wij in onderscheiding van de wereld ons in hoop op onze toekomstige heerlijkheid moeten reinigen en heilig moeten zijn."De wereld kent ons niet, dat is het tweede punt, waartoe de apostel in vs. 13 overgaat en nu aanwijst, dat de haat van de wereld ons niet hoeft te verwonderen, omdat de haat in het wezen van de wereld gegrond is, evenals de broederliefde in het wezen van het kindschap van God.

Als Johannes met "ziet" de opmerkzaamheid van de lezers vestigt op het kindschap van God (Joh. 1: 29 Mark. 13: 1), dan doet hij het niet zonder zelf verwonderd te zijn over de heerlijkheid, die hij, zelf een kind van God, heeft ondervonden, waarom hij dienvolgens niet "u" maar "ons" zegt.

In de heerlijkheid van het kindschap van God moeten de lezers zich verdiepen; tot dat doel dient echter nu niet slechts het "ziet"; maar ook het "hoe grote liefde", welke uitdrukking een uitroep van bewondering inleidt. Het is niet de mening, dat er een bijzondere soort van liefde is, die wij in Gods vaderlijke betrekking moeten bewonderen tegenover andere soorten van liefde, maar alleen moet in het algemeen het wonderbare van haar inwendige gesteldheid worden aangewezen. De volle diepte, innigheid, genade van deze kan op dit punt worden gezien. De uitdrukking, waarvan de apostel zich bedient, zegt, dat de volle macht van de goddelijke liefde zich aan ons "ten eigendom gegeven heeft, " die is een geschenk voor ons; niet slechts enkele openbaringen van de liefde van God, maar zij zelf is een gave aan ons. En dat heeft "de Vader" gedaan. Het lag voor de hand, omdat hier van het kindschap van God sprake is, ook dit "Vader" te verklaren van de verhouding van God tot ons en dus op te vatten als "onze Vader". Een nadere overweging leert echter, dat in het gehele Evangelie van Johannes de uitdrukking "Vader", waar deze absoluut van God wordt gebruikt, op de Vader van onze Heere Jezus Christus ziet (Hoofdstuk 2: 22 vv.) en zo ligt in de uitdrukking een aanwijzing verborgen van de weg, waarop God ons deze liefde heeft geschonken, namelijk als Vader van Jezus Christus door de zending van Zijn Zoon (Joh. 3: 16).

"Dat wij kinderen van God genoemd zouden worden, " schrijft de apostel; het is niet genoeg, dat wij kinderen van God worden (Joh. 1: 12), maar wij moeten ook met deze naam genoemd worden in het aangezicht van God en van de engelen (Kol. 3: 3 v.).

De uitdrukking ziet dus op de toekomst, op de volmaking van het kindschap van God in het rijk van de heerlijkheid, waarover de apostel in vs. 2 nader spreekt en daaruit de motieven ontleent voor de heiligmaking, waartoe hij de lezers vermaant. Is nu dit het geval, dan moet er tussen hier en de volgende zin: "daarom kent ons de wereld niet, omdat zij Hem niet kent", waarmee gedoeld wordt op het kindschap van de Christenen van God, dat reeds nu aanwezig is (vgl. het "wij zijn kinderen van God en het is nog niet geopenbaard wat wij zijn zullen en waardoor vooraf de stof voor de volgende afdeling (vs. 13 vv.) wordt aangewezen, noodzakelijk nog een tussenzin zijn. Dit is inderdaad ook het geval met de woorden "en wij zijn het" (cai esmmen) in bijna alle handschriften en oude vertalingen, zelfs in de Vulgata. Men heeft toch reeds vroegtijdig, zoals dat nu nog door zo vele uitleggers geschiedt, het "genoemd zouden worden" verklaard van het nu reeds aanwezige kindschap en het woord opgevat in de zin: "genoemd worden en zijn". Men hield daarom die toevoeging voor een overbodige inlassing van de afschrijvers, zo bijvoorbeeld Erasmus, naar wiens tweede uitgaaf

van het Nieuwe Testament ook Luther vertaald heeft. In onze vertaling had men dus het woord "en wij zijn het" niet achterwege moeten laten.

"Zie hoe grote liefde" Er is iets aandoenlijks in een oud man als Johannes de toon van kalme redenering en vermaning zo op eenmaal te horen vervangen door die van opgetogen verrukking. De patriarch der apostelen voelt zich in de hoogste zin van het woord weer kind, kind van God, zoals de minste van de gelovigen, met wie hij hier op één linie zich stelt en roemt zoals Paulus weleer in de barmhartigheid, die ook hem is overkomen. Als een oud discipel van Christus zo roemt, dat zegt nog meer dan wanneer een pas bekeerde zo spreekt, die nog het vuur van de eerste liefde doortintelt. Voor Johannes zijn die bloesems van het geestelijk leven reeds lang verdord, maar de kostbare vrucht is gerijpt, de gloed van de eerste jeugd is bekoeld, maar de warmte van het geloof is gebleven; hij weet reeds lang in wie hij gelooft, maar voelt dagelijks opnieuw, wat hij aan die Enige heeft en nadat hij reeds een reeks van jaren Gods grote liefde in Christus verkondigd heeft, begint nog de stramme borst van hoger geestdrift te gloren, waar hij op haar rijkdom en haar zegen het oog slaat."Zie hoe grote liefde ons de Vader gegeven heeft", roept de grijsaard met het kinderhart uit, nog de bewondering niet moe geworden, "dat wij kinderen van God genoemd, tot de hoogste rang verheven en als zodanig erkend zouden worden." Is het niet een hoorbare weerslag op het woord uit de aanhef van zijn Evangelie: "zo velen Hem aangenomen hebben, die heeft Hij macht gegeven kinderen van God te worden" en tegelijk het voorspel van die roerende zwanenzang, die later zijn vriend en leerling Polycarpus deed horen: "Zie, ik die Hem nu zesentachtig jaar en nooit heeft Hij mij kwaad gedaan! " Hoe onuitsprekelijk gelukkig is toch die getrouwe discipel van de Heere, maar hoe heerlijk is ook een Evangelie, dat zijn oprechte belijders tot zo’n hoge rang, zo’n heerlijke heilstaat verheft! Een zendeling vertelt ergens, dat toen hij in de vertaling van de schriften van het Nieuwe Verbond aan deze plaats was gekomen en haar aan de Malabaarse onderwijzer, die hem bij die arbeid behulpzaam was, in de pen wilde geven, deze aanvankelijk weigerde, die woorden zó neer te schrijven, daar hij meende, dat dit er toch onmogelijk staan kon en men veeleer moest stellen: "Zie, hoe grote liefde ons de Vader gegeven heeft, dat Hij ons vergunnen wil Zijn voeten te kussen." O, heilige eenvoudigheid, hoe beschaamd uw eerbiedige schroom de koele kalmte van zo menige Christenbelijder, die het meest verbazende kan horen en lezen, als was het de meest gewone zaak van de wereld! Of is zo’n taal geen vernieuwd bewijs, dat het wel echt de Geest van God is, die spreekt in deze heilige bladen en kunt u zich iets hogers en heerlijkers denken, dan in deze weinige woorden is uitgesproken? Maar wie is dan toch die God, die volzalige, die vlekkeloos Heilige, die onuitputtelijk Rijke, die ons, nee, niet tot Zijn dienaren, maar tot Zijn kinderen aanneemt? Wie zijn wij, die uit het stof van de aarde, uit het slijk der zonde, uit de diepte van de dood tot zo’n gadeloze hoogte opgevoerd worden? Dat was de prijs, die de Vader ten offer heeft gebracht om, behoudenis Zijn heiligheid en rechtvaardigheid, Zijn huis en hart weer te kunnen openstellen voor zo verloren zonen en dochters van Adam, ons het beste kleed weer aan te trekken en ons de ring van het verbond bij vernieuwing aan de vinger te steken? En wat zijn eindelijk de voorrechten, de genietingen, de verwachtingen, hier en hier namaals van dit goddelijk kindschap verbonden? Sinds lang is ons het antwoord op al die vragen bekend; soms zou men bijna wensen, dat het door menigeen minder lang en minder goed was vernomen, of dat nu deze en gene een teug uit de stroom van de vergetelheid drinken kon, eer hij zich telkens, niet eenmaal misschien, aan de frisse stroom van de levende water kwam neerzetten. En toch, welk antwoord op al de herinnerde vragen moet niet telkens weer, als de stem door de echo, door de taal van de aanbidding vervangen worden: "Zie, hoe grote liefde ons de Vader gegeven heeft! " Gods kind durft u in de diepste ootmoed u noemen? Maar dan bent u ook Gods gunstgenoot en zo Hij vóór u is, wie of wat zal tegen u wezen? Gods kind, maar dan bent u Gods beelddrager en die aanvankelijk in liefde en

heiligheid Gods heerlijk beeld mag vertonen, hoe zou hij Gods vrede niet smaken? Gods kind, maar dan bent u Gods erfgenaam en wat betekent het voorts of de aarde u een stiefmoederlijk deel heeft beschoren, als in de hemel de vaderlijkste aller vaderen u Zijn schatkamer opent en spreekt: "kind, al het Mijne is het uwe! Nee, zelfs de Almacht kon niets hogers verlenen; ongelukkig alleen hij, die de Zoon en dus ook de Vader niet heeft! Bespot ons vrij, oppervlakkige wereld, die de kinderen even weinig kent als de Vader; uw smaad is onze eer daarboven en uw vreugd, wij benijden haar niet, als wij weten, dat God ook tot ons heeft gesproken: "Ik zal u tot een Vader zijn en u zult Mij tot zonen en dochters zijn! "

Geliefden, reeds a) nu, in onze aardse staat, zijn wij, zoals het voorgaande woord "en wij zijn het" aanduidde, kinderen van God, b) en het is nu in onze aardse toestand nog wel niet geopenbaard wat wij eenmaal in onze toekomstige staat, als de heerlijkheid, die aan ons zal geopenbaard worden (Rom. 8: 18 Kol. 3: 4) werkelijkheid geworden zal zijn, zijn zullen. Daarom bemerkt niet alleen de wereld daarvan bij ons niets, maar ook wij zelf kunnen bezwaarlijk een juiste voorstelling daarvan hebben (1 Kor. 13: 9 vv. 2 Kor. 4: 7 c) Maar wij weten uit hetgeen Christus, onze Heere, ons heeft beloofd (Hoofdstuk 2: 25 Joh. 17: 24; 12: 26), dit als Hij geopenbaard zal zijn, wij Hem, onze Heere Christus, met wiens openbaring (1 Joh. 2: 28)ook onze volmaakte staat van kinderen van God zal worden gezien, gelijk zullen wezen, want wij zullen Hem zien, zoals Hij is in Zijn tegenwoordige heerlijkheid (Rom. 8: 29 2 Kor. 3: 18. 1 Petrus 1: 8 V. Openbaring 22: 4).

Jes. 56: 5 Joh. 1: 12 Gal. 3: 26; 4: 6 b) MATTHEUS. 5: 12 c) Fil. 3: 21

Terwijl de apostel, na met nadruk het "en wij zijn het" van het vorige vers weer te hebben opgenomen, op de nu nog verborgen toekomstige heerlijkheid van de kinderen van God wil wijzen begint hij met de aanspraak: "geliefden", die zich te meer aan hem voordoet, omdat hij zich met zijn lezers in het gemeenschappelijk kindschap van God ten nauwste verbonden voelt.

Wij zijn nu, zegt hij vervolgens, werkelijk kinderen van God en toch is het nog niet openbaar wat wij in de toekomst zullen zijn. Onze toekomstige toestand als kinderen van God, die eerst de volkomen verwezenlijking zal zijn van het begrip van het kindschap van God, ligt nog niet duidelijk voor ogen. Wat Johannes dus hier zijn geliefde lezers op het hart drukt, is de gedachte daaraan, dat zij hun kindschap van God nu nog slechts zeer onvolkomen bezitten en niet moeten vergeten, dat dit, wat de gehele volheid ervan aangaat, nog in de toekomst ligt: zij moeten daarom het oog altijd op de toekomst gevestigd houden. Het is zeker voor ons van groot belang, dat wij met vol vertrouwen onze tegenwoordige toestand beschouwen als die van een reeds werkelijk aanwezig kindschap van God, want zonder dit kan onze verhouding tot God geen innige en verblijdende zijn. Even bedenkelijk zou het zijn, als de Christen meende, reeds nu het gehele kindschap van God te bezitten, want hij zou dit dan niet zo hoog schatten als het hoorde. Nu geniet hij slechts de eerstelingen, de voorsmaak. Op het levendig werkelijk samenvatten van deze tegenstelling tussen het leven in het heden en het leven in de toekomst door de blijde Christelijke hoop berust de eigenlijke Christelijke toon, waarop ons leven gestemd moet zijn. Daarop berust ook die voor de wereld zo onbegrijpelijke vermenging tussen de diepste verootmoediging en de stoutste verheffing, tussen smart en vreugde in het leven van de Christenen.

Al ligt ook de inhoud van onze gehele ontwikkeling nog niet feitelijk voor ons, zo is die ons toch reeds nu bekend. Deze wordt ons door de apostel voorgehouden in de beide zinnen: "Wij zullen Hem gelijk zijn; want wij zullen Hem zien, zoals Hij is." Als hij nu ten opzichte van

deze beide punten een weten aan de zijde van de Christenen beweert, kan zich dit weten alleen op de eigen woorden van de Heere gronden; en dan vinden wij in Zijn hogepriesterlijk gebed (Joh. 17: 24) een geheel gelijke gedachte, waarom wij geen ogenblik kunnen twijfelen of het "Hem gelijk zijn" en "Hem zien zoals Hij is", ziet niet, zoals de uitleggers meestal beweren, op God, maar of Christus. Het is de leer van de Bijbel, dat de Vader in geen enkele zin kan worden gezien (1 Tim. 6: 16). En zoals nu ten opzichte van Hem het "Hem gelijk zijn" in beperkte zin zou moeten worden genomen, zo zou ook het "Hem zien" op dezelfde wijze beperkt moeten worden, maar als dan zouden de volle en krachtige uitdrukkingen van de apostel geheel en al in het onbestemde en nevelachtige zweven. Daarentegen verkrijgt het "Hem zien, zoals Hij is", van Christus genomen een schone en rijke betekenis. Op aarde is het zien van de verheerlijkte Christus nog onmogelijk. Het ligt geheel buiten de draagkracht van de menselijke geest zich de Mensenzoon te denken zoals Hij is, sinds Hij weer in de gemeenschap van de Godheid werd opgenomen. Zoals Hij was, zoals Hij eens als Mensenzoon op aarde wandelde, zo hebben de apostelen Hem gezien, zo hebben ook wij Hem gezien, ten minste op geestelijke wijze, sinds de discipelen Hem ons voor ogen hebben gesteld, als was Hij onder ons gekruisigd (Gal. 3: 1). Zoals Hij is, in de heerlijkheid, die Hij had vóór de grondlegging van de wereld en die Hij nu weer vernieuwd heeft, zo heeft nog niemand Hem gezien en kan Hem ook niemand aanschouwen (Hand. 1: 9; 9: 3 v. Openbaring
17). Met het latere zien van de heerlijkheid van de Heere brengt de apostel het "Hem gelijk zijn" in verband. Wij kunnen daarbij letten op MATTHEUS. 6: 22 Het nog is niet slechts het orgaan, waardoor wij het licht als iets uitwendigs zien, maar tevens het medium, waardoor het licht buiten ons in ons eigen licht wordt overgebracht. Die dus de Heere in Zijn heerlijkheid als licht ziet, die wordt daardoor zelf tot een licht; wat hij zag wordt onmiddellijk zijn bezitting; hij wordt de Heere gelijk en terwijl het zo met hem wordt tot een volmaakte broederschap, wordt het ook tot volkomen kindschap van God.

Jezus, mijn Verlosser leeft! En ook ik zal met Hem leven, Daar, waar Hij zijn zetel heeft. Wat zou mij dan nog doen beven, Nu het Hoofd reeds opgewekt, Al de leden tot Zich trekt?

Door een onverbreek’bren hand Ben ik aan dat Hoofd verbonden; Mijn van God gegrepen hand Worde in Zijn hand gevonden en vergeefs grijnst dood en hel, ‘k Zie op Jezus! het is mij wel.

‘t Geen ik afleg is de ellend; ‘t Geen ik wacht", kracht en leven; het Leven, hier nooit recht gekend, Wordt mij eeuwig dan gegeven: De aardse korrel wordt gezaaid, het Hemels lichaam wordt gemaaid.

‘k Zal dan wonen bij mijn Heer! Dit is mijn geloofsvertrouwen, Ik zal Jezus in Zijn eer, In Zijn koninkrijk aanschouwen, Ik, ik zelf, verlost van vlees, Vrij van zonden, vrij van vrees.

Richt uw geest dan hemelwaarts, Heft uw zielen op naar boven, Van de lusten van deze aard Tot waar ge eeuwig wenst te loven; Woont met hoop en hart en zin, nu reeds bij uw Heiland in!

.

En een ieder, die deze hoop op Hem heeft, om Hem eens te zien en Hem gelijk te worden, die reinigt zichzelf van al wat onheilig en zondig is (2 Kor. 7: 1. 2 Petr. 3: 14), zoals Hij, op wie hij zijn hoop gevestigd heeft en die hij in het Evangelie volgens Zijn leven in het vlees altijd voor zich heeft, ook rein is (Hoofdstuk 2: 6, 29 MATTHEUS. 5: 8 Hebr. 12: 14).

Ook in het woord van de Heere Joh. 5: 39 : "Onderzoek de schriften, want u meent in deze het eeuwige leven te hebben en die zijn het die van Mij getuigen", wordt in de grondtekst het die" door een ander voornaamwoord (eceinai) uitgedrukt, dan te voren het "deze" (en autaiv). Blijkbaar heeft de verwisseling van de pronomina niet haar oorzaak in een verwisseling van de subjecten, maar in het sterker op de voorgrond plaatsen van een en hetzelfde subject. Men zal dus op onze plaats, waar dezelfde afwisseling van de pronomina voorkomt: "die deze hoop op Hem (en autw) heeft" en: "zoals Hij (eceinov) rein is", niet mogen beweren, zoals de meeste uitleggers dat doen, dat hier twee verschillende subjecten voorkomen, de eerste maal God, de tweede keer Christus. Beide keren wordt van Christus gesproken; dezelfde wordt nu de tweede keer sterker op de voorgrond geplaatst. Men wachte zich echter het "reinigt zichzelf, zoals Hij rein is", als een zelfde zaak op te vatten als het "Hem gelijk zijn" in het vorige vers. Dat is werkelijk de eis van zondeloosheid, die als doel van de aardse ontwikkeling van de Christen wordt voorgesteld; maar denk ik mij deze eis ook vervuld, dan is daarmee het "Hem Gelijk zijn" of "zijn, zoals Hij is", nog lang niet gegeven. Ook Christus was zondeloos hier op aarde, maar daarmee nog niet de verheerlijkte, die wij gelijk moeten worden. De zwakheid, waarvan de apostel Paulus met het oog op Christus' aardse leven spreekt (2 Kor. 10: 4). de gebondenheid en velerlei beperktheid, waaraan Hij Zich had onderworpen, bleef, ook al waren wij volkomen zondeloos. Met recht ziet dus Johannes het rein worden naar het voorbeeld van het rein zijn van Christus slechts aan als een voorportaal en een voorwaarde voor het gelijk worden aan Hem, dat eens komen zal.

Hij neemt echter de eis veel strenger dan die gewoonlijk wordt opgevat; hij laat alleen dat als wezenlijk Christelijk gelden wat op de absolute volmaking van de reinheid ziet en met geen andere bevredigd is dan met die, die de heiligheid van de Verlosser gelijkt. Elke minder zedelijke ernst is ook uit de aard van de zaak onverenigbaar met de Christelijke heiligmaking. Deze gaat uit van het zedelijk beeld van de Verlossers en wat aan dit beeld een zo eigenaardig krachtige indruk geeft is juist de vlekkeloze heiligheid. Ook elders vinden wij openbaringen van zedelijkheid, die eerbied eisen, maar aan het licht van deze is altijd nog een schaduw verbonden. Een volkomen menselijke deugd vinden wij in niemand en alleen de volmaakte deugd kan een menselijk hart met geestdrift vervullen. De Christen kan zich daarom bij zijn streven naar heiligheid alleen dat volmaakte als doel stellen.

Evenals het oog geen stofje kan verdragen, maar zo lang traant tot het weer rein is, zo verdraagt ook het oog van de Christen, dat vol hoop op die heerlijkheid ziet, geen stof van de wereld en vliegt er een stofje in, dan wordt met ernst en nauwgezetheid gezocht en God geeft tranen van berouw, die het stof uitwassen.

De herinnering is niet overbodig. Zij was nodig voor de gemeenten, ter wier behoeve de brief van Johannes in de eerste plaats geschreven is. Want deze waren onder de invloed van leraren, die haar leerden tussen zonde en zonde onderscheid te maken, op een wijze dat niet alle zonde "ongerechtigheid", niet alle zonde wetsovertreding scheen en door wie tussen de werken van God en de werken van de boze een zeker middengebied werd aangewezen, waarop de overgebleven zwakheid van het vlees zich met een zekere mate van zorgeloosheid bewoog. Maar is de apostolische herinnering niet heilzaam voor alle belijders? Of zijn niet allen maar al te zeer geneigd te vergeten, dat de kracht van het geloof, de blijdschap van de hoop zich in het werk van de heiligmaking openbaren moet? En schoon zij ook deze waarheid gedenken, zijn zij niet doorgaans veel te lauw en te onstandvastig in haar beoefening? Laat ons zien wat tot haar juiste behartiging behoort. Dit is wel het eerste, dat wij niet beginnen de indruk van deze apostolische herinnering voor ons geweten te verlammen door een ontijdig, een ongeoorloofd beroep op ons zedelijk onvermogen, dat wij niet beginnen te zeggen:

"Zeker, maar de Christen staat daar altoos niet. Hij moet er al juist bij bepaald, hij moet ertoe gebracht worden. Het zal alsmede een Godswerk in hem moeten zijn. Anderszins." Wat anderszins"? Zult u zich uw blijvende onreinheid moeten of mogen getroosten? Helaas, waar op deze wijze de waarheid van God misbruikt wordt om de geboden van God te ontzenuwen, daar is drie vierde deel van de apostolische schrift zo goed als tevergeefs geschreven. Zeker, al het goede komt van God en onze inwendige reiniging is een arbeid, waartoe wij de invloeden van Zijn Heilige Geest volstrekt nodig hebben; maar het is die Heilige Geest bedroeven, als wij onder schijn van Hem te meerder te eren, het woord, waardoor Hij tot ons geweten spreekt, ontwijken, van ons afkaatsen en zo, Zijn eerste werking wederstaande, alle volgende verbeuren. In de tweede plaats bedenkt een ieder in het bijzonder, waarin bij hem deze reiniging naar het goddelijk voorbeeld vooral bestaan moet. De mens van God moet volmaakt zijn, tot alle goed werk volkomen toegerust en wij allen struikelen in velen. Maar niet in alles evenveel. Waarin het meest? en uit welke oorzaak? Is het door liefdeloosheid? Is het door begeerlijkheid, hoogmoed, mensenvrees, ongeduld, hartstochtelijkheid, traagheid? Dit bedenkt een ieder bij zichzelf, dit onderzoekt hij, opdat het werk van de zelfreiniging op zelfkennis gegrond is en met de meeste ernst en de meeste kracht aan de zwakste zijde van het hart wordt ondernomen en voortgezet. Deze wordt, helaas, maar al te vaak juist het meest gespaard en als overblijvende, bijna noodwendige zwakheid, met gestel, bloedsmenging, opvoeding, vroegere weg in verband, verschoond en vergoelijkt. En toch is die zonde, die ons makkelijk omringt, wier overwinning ons de meeste moeite kost, voor ons de verderfelijkste. Toch houdt deze een zonde ons meer terug van de gelijkvormigheid aan de Heilige Geest dan al onze overige deugden ons daartoe kunnen doen naderen. Voorts, als het ons ernst is met de betrachting van het heilig gebod van de reiniging van onszelf, zoals Hij rein is, dan betaamt ons in de derde plaats een nauwgezette opmerkzaamheid op alles, wat in ons dit heilig werk of verstoren of bevorderen kan en een gedrag, naar onze toestand en ondervinding ingericht. Aan elke leeftijd, elke kunne, elke levenskring, aan elke roeping, iedere lotsbedeling zowel als aan ieders persoonlijke aanleg, gaven, vatbaarheden, zijn eigenaardige gevaren en verzoekingen verbonden. Goed begrepen en goed gebruikt kan het echter alles meewerken tot dat goede, waarover wij nu spreken. Dit wel in te zien, die overeenkomstig onze maatregelen te nemen is blijk van een wijsheid, welker betrachting voor God gevallig, van die versmading of veronachtzaming zonde is. Menig oprecht Christen is in dit opzicht niet dan door schade wijs geworden. Zij dan een ieder gewaarschuwd! Kent een ieder zichzelf, doorgrondt hij de zwakheid hem eigen, doorziet hij de gevaren, die hem omringen; bedient hij zich van de hulpmiddelen, die hem gegeven zijn! Zonder bedachtzaamheid, waakzaamheid, leerzaamheid geen vorderingen in heiligmaking. Geef ook vooral acht op hetgeen van Godswege met u plaats heeft, opdat het werk van uw reiniging bevorderd wordt. Neem ter harte de kastijdingen van God. Opdat de vruchtbare rank meer vrucht draagt, snoei haar de goddelijke Landman. Laat u dit welgevallig zijn. Alle kastijding, als die tegenwoordig is, schijnt geen zaak van vreugde, maar van droefheid te zijn, maar daarna geeft zij van zich een vreedzame vrucht van de gerechtigheid degenen, die door haar geoefend zijn. Ja, kruis en lijden, goed verstaan, goed gedragen, goed gebruikt, is een oefening in de heiligmaking. Daarom wordt in de Heilige Schrift kruis en lijden doorgaans in verband beschouwd met die heerlijkheid, waarop de hoop van de kinderen van God gericht is. De wijze Vader zendt het toe om voor die heerlijkheid vatbaar, om voor haar genot geschikt te maken. Wend het dan overeenkomstig Zijn heilige bedoeling tot uw reiniging aan. En meen niet dat ander lijden en een ander kruis dan het uwe nog geschikter zou zijn om de bedoeling van God bij u te bereiken. Wees niet wijzer dan God. Geen lijden, geen kruis dan juist het uwe is in staat om u in ootmoed, in geduld, in zachtmoedigheid te oefenen, om de zonde van uw hart te bestrijden, om u los van de aarde te maken, om u nader te brengen en meer te verbinden aan die God, aan wie men gelijkvormig wordt naarmate men zich dichter aan Hem aansluit en meer in Zijn gemeenschap leeft. Zeker,

niets reinigt zozeer als het verkeer met de Reine. Daarom moet onder alle omstandigheden niets zozeer gezocht, niets zo vlijtig onderhouden worden als dit verkeer. O u, die uzelf reinigen wilt zoals Hij rein is! wandel met God. Laat God tot u spreken, spreek tot Hem, zoek Zijn verborgen omgang. Wandel in het licht, van Zijn woord. Houd uw hart open en gevoelig voor de heilzame kracht aller goddelijke vermaningen. Laat er u gedurig en altijd opnieuw bij bepalen, er door besturen en bestraffen. Gedenk uw Heiland. Zoek Zijn gemeenschap. Verkeer altijd in uw gedachten met Hem als het uitgedrukte beeld van Godsheiligheid en liefde. De bewerker van uw geluk, het voorwerp van uw hoogste dankbaarheid zij uw bestendig voorbeeld. Vergelijk uzelf niet met uzelf, niet met anderen, maar steeds met Hem. En bedenk hoeveel beminnelijker u zijn zou, als u meer op Hem leek. Onderhoud de geest van het gebed. Deze breekt de kracht van de verzoekingen en God verhoort. Hij wil Zijn Heilige Geest geven aan die, die Hem van Hem vragen. Hij, die tot heiligheid geroepen heeft, Hij zal het aan de kracht tot heiliging, als die ootmoedig en gelovig bij Hem gezocht wordt, geenszins laten ontbreken. Het geloof zal Hij versterken, de hoop zal Hij verhelderen, de liefde zal Hij aanvuren. Met de dankstof zal Hij de dankbaarheid vermeerderen en te voorspoediger zal het werk van de heiligmaking in de vrees van God volbracht worden. O zalig werk, o heilrijke vorderingen! Men werkt aan Zijn geluk, men bevordert zijn aanstaande heerlijkheid. Want heiligheid is inwendige heerlijkheid en de reinheid is reeds hier op aarde de gelukkigste. Welke wortelen schiet de hoop van een Christus neerwaarts bij het voortbrengen van deze vruchten opwaarts! De volmaakt reinen zullen God zien. Deze aanschouwing zal het toppunt van de gelukzaligheid zijn. Maar hoe blijmoedig is reeds de wandel in geloof van hem die deze hoop op Hem hebbend, zichzelf reinigt zoals Hij rein is.

Een ieder, die de zonde doet, die doet ook de ongerechtigheid, die maakt zich schuldig aan afwijking van de wet, want de zonde, van welke aard die ook is, hoe en wanneer en door wie ook gepleegd, is de ongerechtigheid, is afwijking van de wet en schending van de heilige ordening van God.

Het is duidelijk, dat als de apostel hier het ernstige streven naar heiligmaking, het mijden van alles wat zonde heet, de Christenen op het hart drukt, hij, zoals zijn wijze van uitdrukking dat aanwijst, reden moet hebben om de invloeden tegen te werken van hen, door wie de zedelijke ernst dreigde schade te lijden en verslapping van het zedelijk oordeel bevorderd te worden.

"De zonde doen" (haar doen met een stemming van het hart, waarbij men van de zonde geen afstand wil doen, zich niet van haar wil laten reinigen, maar ze liefheeft) is het tegenovergestelde van het vorige "zichzelf reinigen", waarin het "doen van de gerechtigheid" (Hoofdstuk 2: 29) opgesloten ligt. De dwaalleraars hielden het voor vruchteloos, dat een Christen zich rein maakte en in het lopen naar de onvergankelijke kroon zich van alles onthield (1 Kor. 9: 25). Hun Christendom was niet een "rein spijsoffer" (Mal. 1: 11), maar wel de zuurdesem van de oude zonde en met de honing van de wereldsgezindheid vermengd en, om de liefde tot de wereld en haar begeerlijkheid te verschonen, maakten zij een verkeerd onderscheid tussen zonde en ongerechtigheid. Niet alles wat zonde (eigenlijk "misslag" heet, zou absoluut tegen Gods wil en regel zijn, evenals men heden maar al te veel hoort: dat is een rechtschapen man; "el heeft hij enige zwakheden en gebreken evenals alle mensen, maar aan een eigenlijk kwaad maakt hij zich niet schuldig. Zo maakt men zichzelf een moraal, die het vlees geen smart aandoet en een God, die de zogenaamde rechtschapen lieden naar het richtsnoer der "openbare mening" beoordeelt. Tegenover zulke leugenaars, die erop uit zijn de grenzen tussen licht en duisternis (Hoofdstuk 1: 6) weg te nemen, treedt Johannes op met de verklaring, dat zonde ongerechtigheid is, dat elke zonde de zondaar schuldig doet zijn tegen de wet van de heilige God, tegen de ordening, die voor het leven van de gemeente van God is

gesteld. Voor God is elke overtreding een misdaad; als bagatel (pec catilio = kleine zonde) wordt door de Rechter in de hoogte de zonde nooit behandeld.

"Zonde" is niet een ruimer begrip dan "ongerechtigheid", zodat de laatste een bijzondere zware species van de eerste zou zijn, maar zij heeft, zegt de apostel, dezelfde omvang. Beide begrippen kunnen niet van elkaar worden gescheiden; elke zonde is ook ongerechtigheid, d. i. overtreding van de wet en onder de wet verslaat hij de in Christus zich openbarende en door de Heilige Geest ons tot bewustzijn gebrachte zedelijke leefregel. Evenals in MATTHEUS. 5: 34 vv. de Heiland leert, dat een eenvoudig ja of nee evenzeer onverbreekbare waarheid moet zijn als de gekwalificeerde eed en het eerste dus tot de hoogte van de eed moet worden verheven, geheel en al op dezelfde wijze is het hier het doel van Johannes, elke zonde op het gehele, ruime gebied op te heffen tot de trap van wetsovertreding.

De Apostel spreekt hier niet van Christenen, die nog grote gebreken hebben en gedurig in vele opzichten struikelen; maar van zulke mensen, die hun hoofdwerk maken van te zondigen, bijzonder van de Gnostieken, die, met al hun roem op verlichting en gelijkvormigheid van hun zielen aan God, in het opvolgen van de zondige begeerlijkheden losbandig heen leefden. Het woord zondigen heeft in deze brief de bepaalde betekenis van een losbandig leven te leiden en zijn vermaak te vinden in de dienst van de zonde. De spreekwijs de zonde te doen, is nog nadrukkelijker en zegt, volgens de spreektrant van de Hebreeuwen, zich als het ware, met al zijn vermogen en geheel op de dienst van de zonde toe te leggen (Vgl. Joh. 3: 20, 21), evenals de rechtvaardigheid te doen te kennen geeft zich geheel en met al Zijn vermogen op de betrachting van godzaligheid, toe te leggen. Die in deze zin de zonde doet, zoals dat het bestaan van de Gnostieken was, doet ook de ongerechtigheid, of, zoals er eigenlijk staat, de onwettigheid, de wetteloosheid, dat is, zo iemand betoont, dat hij zich aan de Goddelijke wet niet onderworpen rekent, hij versmaadt Gods wetgevende macht en opperheerschappij, hij maakt zich schuldig aan een schromelijke opstand tegen de enigen Wetgever, die behouden en verderven kan. Want de zonde is de ongerechtigheid of wetteloosheid. In de oorspronkelijke tekst is het voorstel zeer nadrukkelijk, het zegt eigenlijk zoveel als: het zondigen tot zijn geliefkoosde bezigheid te maken is de wetteloosheid zelf: het is niets anders dan een kennelijke verloochening van Gods wetgevende macht en een werkelijke opstand tegen de hoogste Wetgever.

Want de zonde is de ongerechtigheid, of de overtreding van de wet. Of liever schending van de wet, als een woord van meer nadruk dan overtreding en meer overeenkomende met anomia, dat betekent, niet alleen een overtreding van de palen van Gods wet, maar een poging, als het mogelijk was, om die te vernietigen en uit te roeien.

a) En u weet, dat Hij, op wie ik u reeds heb gewezen (vs. 3), door Zijn menswording en het werk, dat Hij nu volbracht heeft, op aarde, geopenbaard is (Hoofdstuk 1: 2), opdat Hij onze zonden zou wegnemen, niet alleen de schuld en straf, maar ook de zaak zelf, zodat zij niet weer geschiedt (Joh. 1: 29. 1 Petrus 2: 24, b) en geen zonde is in Hem, in het gehele leven, zoals wij dat door Zijn geschiedenis voor ons hebben.

Jes. 53: 12. 1 Tim. 1: 15 b) Jes. 53: 9. 2 Kor. 5: 21. 1 Petrus 2: 22

Volgens het vroeger gezegde is elke zondige daad in tegenspraak met het gebod, met de geopenbaarde wil van God, maar ook in tegenspraak met de openbaring van Christus en wel niet alleen met Zijn werk, want Hij is toch geopenbaard om onze zonden weg te nemen, maar

ook tegen Zijn persoon, want in Hem is geen zonde en ook in de wereld, die aan de zonde onderworpen is, heeft Hij het beginsel van zondeloosheid gelegd.

Nadat Johannes heeft aangewezen dat het zonde doen, dat het tegengestelde is van zich reinigen, tegen de wet indruist, wijst hij aan, dat het evenzo in tegenspraak is met het Evangelie. Het wezen van de Vader, zowel als dat van de mens geworden Zoon, beide brengen de inwendige ethische noodzakelijkheid van de heiligmaking mee.

Het doel van de openbaring van Christus in het vlees, dat in het algemeen dit is, dat allen, die in Hem geloven, niet verloren gaan, maar het eeuwige leven hebben (Joh. 3: 16), stelt de apostel volgens de concrete samenhang op deze wijze voor, "dat Hij onze zonden "wegneemt". Het begrip, dat in vs. 4 in zijn principiële algemeenheid wordt voorgesteld: "de zonden wordt hier weer opgevat in de meervoudige vorm "zonden". In zoverre wordt de wijze van voorstelling levendiger, dat de gehele massa van alle zonden in het bijzonder wordt gezien: Christus is geopenbaard om alle en iedere zonde weg te nemen.

De bijvoeging "onze" versterkt het beroep op eigen ervaring, dat de apostel deed met de woorden "u weet". Hij beperkt wel niet het wegnemen van de zonden tot hen, die werkelijk in het geloof, het heilrijke doel van de menswording van de Zoon van God aan zich laten verwezenlijken, in thesi, dat hij de universaliteit van het goddelijk bedoelen zou loochenen, maar wel in praxi, om het bewustzijn van de lezers te versterken.

Het woord, dat in de grondtekst staat voor "wegnemen", heeft een dubbele betekenis: deels de zonde van iemand dragen, boeten, deels die wegdoen, uitdelgen; maar de laatste steeds met de nadere bepaling: door verzoening ervan. Ook voor de Christenen mogen deze beide gedachten niet van elkaar worden losgemaakt. De Christen kent geen "wegnemen" van de zonde anders dan op de grond van verzoening; van een heiliging, die niet op deze grond zou rusten, mag hij als Christen niets weten. Eveneens kent hij geen verzoening van de zonde anders, dan bepaald met het oog op wegneming van haar en geen vergeving van de zonde kan bestaan, die niet tevens onmiddellijk doden van de zonde zou zijn.

Het "en geen zonde is in Hem" is niet op te vatten als de voorwaarde van het vorige "onze zonden wegnemen", maar moet ernaast worden geplaatst, zodat het de grond voor het gezegde in vs. 6 aangeeft.

Een ieder, die in Hem blijft, die zondigt niet in die zin, dat hij, zoals boven gezegd is, de zonde zou doen (vs. 4), hoewel hij het niet te boven komt, dat hij die lijden moet (Hoofdstuk 8 vv. Rom. 7: 15 vv). Een ieder, die op deze wijze zondigt, dat hij daardoor doet wat overeenkomstig is aan zijn eigen diepste wezen, die heeft Hem, namelijk Christus, niet als zijn Heiland met de ogen van het geloof gezien en heeft Hem niet gekend. Zijn hart heeft de gemeenschap met Hem niet ervaren, want dan zou de zonde hem tegenstaan en door hem worden gehaat

Tegen de onbegrensde en volle erkenning van deze uitspraak verzet zich niet alleen het gewone Christelijke bewustzijn, dat zich ondanks de zonde, die nog in de gelovigen werkzaam is, toch als kind van God kent, maar ook met onze brief zelf schijnt dit niet te harmoniëren. Terwijl namelijk de apostel in dit vers erop drukt, dat ieder, die zondigt, geen gemeenschap met de Heere heeft, heeft hij in Hoofdstuk 1: 8 v. niet alleen het aanwezig zijn van de zonde in de gelovigen erkend, maar zelfs haar ontkenning als grote leugen, als kenteken van gebrek aan gemeenschap met de Heere voorgesteld. De gedachte verkrijgt nog

een werkelijke verscherping door het omkeren van de stelling in de tweede helft van het vers. Terwijl men tot verklaring van de woorden "die in Hem blijft, die zondigt niet" nog zou kunnen zeggen: die zondigt, heeft gemeenschap met de Heere gehad, kan die ook weer verkrijgen en heeft alleen een afbreken van deze door het zondigen plaats, dan wordt deze verklaring onmogelijk gemaakt, als verder wordt gezegd: "een ieder, die zondigt, die heeft Hem niet gezien en heeft Hem niet gekend." Zoals de apostel in vs. 2 zei, dat wij krachtens het aanschouwen van de Verheerlijkte tot hetzelfde beeld veranderd en zelfs verheerlijkt zouden worden, verzekert hij hier, dat die de Heere als de zondeloze heeft gezien, door dit aanschouwen zelf zondeloos wordt. Dit gevolg komt zo zeker, dat die niet zondeloos is daardoor het bewijs geeft, dat Hij de Heere niet heeft gezien. En zoals hij, die zondigt, Hem niet gezien heeft, zo heeft hij Hem ook niet gekend. Dat kennen is bedoeld, waarvan de Heere ten opzichte van Zichzelf in MATTHEUS. 7: 23 spreekt, als Hij in de oordeelsdag tot degenen, die hun grote daden voor Hem brengen, zeggen zal: "Ik heb u nooit gekend."

Als de apostel schrijft: "die zondigt niet" en "een ieder, die zondigt", dan is, wat hij daarmee bedoelt, door het voorafgegane in vs. 4 "een ieder, die de zonde doet" bepaald en dus moet die wijze van zondigen worden verstaan, die het (in vs. 3 geëiste) zich reinigen tot tegenstelling heeft er is sprake van een liefhebben van de zonde, van een haar koesteren en aankweken. Op dezelfde wijze drukt Johannes, nadat hij in Hoofdstuk 4: 2 heeft geschreven, "alle geest, die belijdt, dat Jezus Christus in het vlees gekomen is, die is uit God", zich in het daarop volgende vers in korten vorm uit: "alle geest, die Jezus niet belijdt". Hij kan toch veronderstellen, dat de lezers deze verkorte spreekwijze, na hetgeen hij te voren uitvoeriger heeft gezegd, zullen begrijpen. Als hij nu beweert, "een ieder die zondigt (in de genoemde zin), die heeft Hem niet gezien en heeft Hem niet gekend", dan is een zien van Christus als van het licht bedoeld en dat liefdevol kennen, dat de opname van het wezen van Christus in het eigen ik teweeg brengt. Die nog met de zonde boeleert, die heeft Christus nog niet gezien als degene, die geheel en al licht is en vijand van duisternis en zonde; de heeft Hem nog niet gekend in het binnenste merg en in de kern van Zijn wegen. Hij heeft zich slechts met periferische krachten van de ziel als met polypen-draden aan Christus aangesloten, (vgl. het aanraken van de zoom van het kleed van Christus in MATTHEUS. 9: 20 vv. en de zweetdoeken en gordeldoeken in Hand 19: 12, waarvan ook reeds krachten tot genezing uitgaan, maar waarom toch het leven zelf van de Heere en van Zijn apostel zich nog niet meedeelt) en kent nog maar fragmenten van Zijn wezen, maar nog niet Hem zelf.

Het is zeker, dat het doen en kennen van de Heere Christus niet te verenigen is met de zonde bij die, die Hem ziet en kent. Daaruit blijkt vooral duidelijk het volstrekt énige van de Verlosser. Ons Christendom moet daarom geheel en alleen en op krachtige wijze op de persoon van Christus gericht zijn en wij mogen het niet stellen in een Christelijke leer. Voor alle dingen moeten wij komen tot een persoonlijke betrekking met Christus.

Voor ernstige zielen ligt een krachtige vertroosting in deze uitspraak, die de twee zaken, de Heiland kennen en zondigen, van elkaar scheidt. De zonde in ons vlees spant onophoudelijk haar netten uit, om ons in haar macht te verstrikken en, voor wij het weten, zijn wij er in gevangen. Maar slechts een blik van het geloof op Jezus, het Lam van God en de sterkste knopen van de zonde scheuren vaneen, de slangenbeet wordt genezen en ons zuchten gaat over tot een lofgezang: "Ik dank God door Jezus Christus onze Heere! " Het beste beeld staat op Golgotha: hart en ogen blijft toch altijd daar!

Maak geen gewoonte van zondigen. Het schijnt volstrekt noodzakelijk, deze uitdrukking dus te verklaren niet alleen, om te voorkomen, dat enige van de beste Christenen in wanhoop

vervallen, ter oorzake van de overblijfsels van zondige onvolmaaktheid, die hun grote vorderingen in de godsdienst hen doet zien en bewenen, terwijl anderen, die veel minder gevorderd zijn, roekeloos en onkundig genoeg zijn, om zichzelf te beschouwen als volmaakt en geens dings gebrek te hebben, maar ook om de een plaats van de Schrift met andere te doen overeenstemmen (vgl. Jak. 3: 2), en zelfs dit gezegde te doen overeenkomen met andere plaatsen van de brief, die wij voor ons hebben.

Kindertjes! (volgens andere lezing in de grondtekst "kinderen" evenals in Hoofdstuk 2: 18) dat u niemand verleidt, niemand van hen, die niet alleen door het loochenen van de Zoon de Christelijke geloofsleer (Hoofdstuk 2: 26), maar ook door hun lichtzinnige grondstellingen de Christelijke zedenleer aantasten. Laat u niet meeslepen om te denken en te handelen als zij. Bedenk: die de rechtvaardigheid doet en alle zonde haat, die alleen is rechtvaardig, zoals Hij, onze Heere Jezus Christus (vs. 3), rechtvaardig is, die is, zoals in Hoofdstuk 2: 29 werd gezegd, uit Hem geboren.

De dringende aanspraak "kindertjes" of "kinderen" is inleiding tot een waarschuwing tegen een duidelijk zichtbaar gevaar, dat ten verderve dreigt te voeren, als niet de hulp, in de Heere en Heiland geboden, wordt aangewend. In Hoofdstuk 1: 8 sprak Johannes van een "zichzelf verleiden." Hier spreekt hij niet van zelfmisleiding, verleiding van buiten en niet door omstandigheden of gebeurtenissen, maar door mensen, die nog gevaarlijker zijn.

De vermaning om rechtvaardig te handelen wordt door de apostel herhaald in de vorm van een waarschuwing (Hoofdstuk 2: 29), en wel in de vorm van een waarschuwing tegen verleiders, die de mensen doof zouden willen maken, dat zedelijke flauwheid wel te verenigen is met het Christendom. Het ontbreekt toch nooit aan degenen, die aan vlees en wereldse begeerlijkheid nog een zeker recht bij de Christen geven en Johannes weet ook, hoe verleidelijk die mening is voor ieder ten gevolge van de in ieder nog enigermate achtergebleven zondige neiging; vandaar de drang en de hartelijkheid van de waarschuwing, die uit de inwendige drang van de liefde tot de lezers wordt gericht. Hoezeer staat die valse grondstelling in tegenspraak met eigen zaligheid! Het klinkt wellicht zoet voor hen, maar het is een zoet vergif een zeer gevaarlijke misleiding, als wij denken, dat wij ons Christendom nog daardoor zullen verzoeten, dat wij er zedelijke lauwheid mee willen verbinden. Juist daardoor laten wij de ware zaligheid en de goddelijke kracht van het Christendom verloren gaan. Tegenover die grondstelling is alleen hij rechtvaardig, zoals Christus is, die de rechtvaardigheid doet. Toegeeflijkheid tegenover de zonde wordt door het Christendom bepaald uitgesloten. Het eist een doen van de gerechtigheid in al die strengheid, zoals wij die in Christus vinden. Als de wereld de stelling uitspreekt, dat een volkomen zuivere en volstrekte zedelijkheid voor de mens niet mogelijk is, dan protesteert het Christendom daartegen onvoorwaardelijk. Die zijn zedelijkheid naar een andere maatstaf zou meten, zou reeds in die grondstelling vervallen zijn, alleen als wij de eis zo hoog stellen is het ook mogelijk, dat wij ook werkelijk met liefde en ijver aan onze heiligmaking werkzaam zijn, terwijl de gewone zogenaamde menselijke rechtschapenheid ons niet kan bezielen tot een werkelijk jagen naar heiligmaking.

Die daarentegen de zonde doet, alsof hij daartoe vrijheid had, ook al noemt hij zich een Christen (vs. 4), die toont daardoor, dat hij nog in de zonde als in zijn element leeft. Zo iemand is uit de duivel, zoals de Heere zelf dat aan de ongelovige Joden heeft verweten (Joh. 44); want de duivel zondigt van het begin, sinds de zonde geworden is. In hem heeft zij een aanvang genomen en eerst door hem is zij tot de mensen doorgedrongen; daarom is zij niet iets de mens in het bijzonder eigen, iets, waarbij zij onafhankelijk zouden kunnen zijn, maar

integendeel iets, dat hen tot kinderen van de duivel maakt (vs. 10). Hiertoe nu is de Zoon van God op aarde (vs. 5) geopenbaard, opdat Hij door Zijn hemelse, goddelijke macht (2 Petrus 1: Hebr. 7: 26) de werken van de duivel in hetgeen mensen onder zijn invloed en naar zijn begeerte hier beneden zondigen, verbreken zou (vs. 5. Joh. 12: 31; 16: 11 Niemand kan dus zulke werken doen en tevens de Zoon van God toebehoren; het een sluit het andere onvoorwaardelijk uit.

Evenals het eerste deel van dit vers met het vierde vers overeenkomt, zo het tweede deel met het 5de vers Terwijl nu in vs. 4 en 5 de zonde werd voorgesteld als antigoddelijk en anti-christelijk principe, wordt zij hier gekarakteriseerd als onderwerping onder de duivel en als afstoten van het enige middel van de verlossing van de Heiland Jezus Christus. Ons vers bevat echter de antithese tot vs. 7 Daar was met de woorden "zoals Hij rechtvaardig is" gezegd, dat het doen van de rechtvaardigheid onze gemeenschap met de Heere documenteerde, ons vers zegt omgekeerd, dat het doen van de zonde bewijst, dat wij leden zijn van het rijk van de satan. Nu vinden wij weer dezelfde scherpte van beschouwing, zoals wij die in vs. 6 moesten opmerken. Wordt daar gezegd, elk zondigen bewijst, dat wij de Heere niet gezien noch gekend hebben, hier wordt gezegd, dat het aantoont, dat wij behoren tot de satan en die dienstbaarheid, waarvan de Heere ons heeft willen verlossen, niet hebben afgeworpen. Het ligt in de aard van de zaak, dat onze apostel meer dan alle andere op de satanische oorsprong van de zonde wijst, zo beweert hij dan ook, dat de duivel vóór alle andere wezens gezondigd heeft en sinds die tijd nog zondigt, waaruit dan volgt, dat elke latere zonde, dus hier ook de menselijke, uit de duivel is en op diabolische causaliteit berust. Nadat namelijk de satan eerst van God is afgevallen, ten gevolge van deze afval zich tegenover God plaatst en tegenover het rijk van God een rijk van bozen gesteld heeft, kan ieder volgend zondaar niet een derde rijk oprichten, maar door zijn zonde treedt hij in het rijk van het anti-goddelijke in. Of hij het wil of niet, of bij het weet of niet, hij maakt zich in elk bijzonder geval afhankelijk van hem, die de aanvang en in het bezit van dit rijk is. Evenmin als de mens, toen hij voor de eerste maal zondigde, dit onafhankelijk van de duivel gedaan heeft, maar op diens ingeving, diens aandrijven, evenmin zondigt hij ook verder uit zichzelf, uit eigen aandrang, maar hij zondigt altijd alleen uit de duivel. Zijn zondigen wordt hem van buiten door de macht en de list van vlees en wereld tegen zijn beter weten door de duivel opgedrongen, of het berust werkelijk op eigen besluit en geschiedt met persoonlijk begeren naar hetgeen zondig en boos is en dan is het een bewijs daarvoor, dat hij van de duivel is.

Zo iets, dan kan dit ons met afschuw voor de zonde vervullen, dat die verhouding de mens ook in het lot van de duivel insleept en hem tot deelgenoot van zijn rampzaligheid maakt.

Evenals een spinnenweb in duizend fijne draden samenhangt en in het midden daarvan de spin zit, loerende op haar vangst, zo is de wereld in het weefsel van de duivel ingesponnen en elke afzonderlijke draad van de zonde hangt samen met het aanvangs- en middelpunt van de gehele zonde-webbe, met de wil van de duivel.

Maar ere zij onze Verlosser, lof aan Zijn werk! Hij lost op wat ouder de zonde gebonden was en verwoest de vastigheden van de satan, waardoor deze de arme zielen in het ongeloof wil houden; hij verdelgt de krachten van de duisternis door het licht van het leven, dat Hij in de ziel laat opgaan en blust het vuur van de vijandschap tegen God in het hart uit door Zijn bloed. Zo weet nu de geredde zondaar, wie hij toebehoort en aan wie hij zich moet vasthouden; daarmee heeft echter satan al zijn recht op hem en al zijn heerschappij over hem verloren.

Ach, hoe verleidt men zichzelf en anderen, door van de zonde niet dan onder verbloemde, niet dan onder vergoelijkende namen te spreken; door over haar te redekavelen als over een zeker niet al te loffelijke zwakheid, maar toch slechts zwakheid van onze menselijke natuur, noodlottig overwicht van de zinnelijkheid op een nog altijd veronderstelde kracht ten goede, als al niet noodzakelijke inleiding en eerste trap op de weg van menselijke zelfvolmaking: of wel door zonder zelfs zoveel over haar na te denken, zich heimelijk te troosten met haar gedroomde verschoonlijkheid in de ogen van een toegevend God, die zegt men, weet wat maaksel wij zijn en gedachtig is dat wij stof zijn! Die de zonde doet is uit de duivel. Hoe slaat dat donderwoord van Boanerges aan zulke redeneringen de bodem in; hoe doet het deze ijdele vertroostingen verstompen! De zonde is geen zwakheid; de zonde is een macht. Zij is een macht van de satan, die door haar zijn rijk sticht en uitbreidt, God in de hemel naar de kroon steekt en een werk van verwoesting werkt in zijn zedelijke schepping. Die de zonde doet is uit de duivel. Hij werkt in zijn mate, met meerdere of mindere bewustheid en allereerst tot zijn eigen verderf, aan dat duivelwerk van verwoesting en opstand mee. Zo verdoemelijk de duivel is, die van de beginne zondigt, zo verdoemelijk is in de mens de zonde, waarmee hij op zijn beurt diens zondig werk voortzet en uitbreidt; en hoe zou die mens, die zijn werktuig is, naar zijn redelijke werking en niet dan met zijn wil, hoe zou hij, van het gewaarschuwd, maar tevergeefs gewaarschuwd, aan het deelgenootschap in zijn verdoemelijkheid kunnen ontkomen? Die de zonde doet is uit de duivel, want de duivel zondigt van het begin. Hiertoe is de Zoon van God geopenbaard, opdat Hij de werken van de duivel verbreken zou. Ook die beschouwing is heilloos, waardoor men uit bijgelovige onkunde of in stugge vertwijfeling, of wel uit zedelijke traagheid en liefde tot de zonde zich de macht van de satan op het zondig hart als alvermogend en onweerstaanbaar voorstelt, of probeert voor te stellen en de zonde doen blijft, omdat men de werken van de satan niet verbreken kan? Lastering van de liefde van God, alsof Hij de mens, naar Zijn beeld geschapen, met plechtige en liefderijke ernst ons toeroept: Kindertjes! dat niemand u verleidt! De satan kan niet anders wensen, dan ons te verblinden. Een lichtzinnige wereld, op haar weinigje Christendom gerust, heeft er belang bij ons van haar gevoelen te zien, ons eigen hart is voor het volle licht van de waarheid schuw. Maar Johannes, maar Hij, die geopenbaard is, om in ons de werken van de duivel te verbreken, wil het voor ons laten opgaan. Laat ons omwille van onze zaligheid ons hart dwingen zich door dat licht te laten beschijnen, en wereld en duivel te laten trotseren. En als het ons blijkt dat het harde woord echt op ons toepasselijk is, dat wij het dan aannemen in ootmoed, dat het ons brengt tot boetvaardigheid. Door het doen van de zonde, uit de duivel tot nog toe! Kinderen van de duivel door het leven naar het vlees! Zou dat onze naam, dat in uw heilige ogen onze hoedanigheid wezen kunnen, o God! En dit daar wij geroepen waren om Uw kinderen te zijn; en dit daar wij het weten dat Uw Zoon geopenbaard is, en wat Hij gedaan heeft, opdat Hij de werken van de duivel verbreken zou! En dit terwijl wij ons reeds naar Zijn heilige Verlossersnaam Christenen noemden en van U spraken als van onze Vader, die in de hemelen is! O, vergeef ons de zonde, vergeef ons de hardheid van onze harten, doe er verzoening over in het bloed van uw Zoon en vernieuw ons door Uw Heilige Geest, opdat Hij niet tevergeefs geopenbaard is! Dat zij de ootmoedige verzuchting, waartoe het woord van de apostel allen opwekke, die nog niet uit God geboren zijn.

Een ieder, die door het geloof in Jezus Christus (Hoofdstuk 5: 1 Joh. 1: 13) uit God geboren is, die doet de zonde niet (vs. 6), a) want Zijn, namelijk Gods zaad blijft in hem (Hoofdstuk 2:
door de Heilige Geest, die bij zijn wedergeboorte als Schepper van een nieuwleven in hem is neergedaald (Joh. 3: 5) en hij, wie dat voorrecht is te beurt gevallen, kan ten gevolge van die inwendige toestand van het hart niet zondigen, want hij is uit God geboren (Hoofdstuk 5: 18). Evenals God licht is en gans geen duisternis in Hem is (Hoofdstuk 1: 5),

zo heeft ook de uit Hem geborene met de duisternis geen gemeenschap meer, maar wandelt met geheel zijn wezen in het licht (2 Kor. 6: 14).

1 Petrus 1: 23

In het voorgaande vers heeft de apostel gezegd, dat hij, die doet wat recht is voor God, daardoor toont dat hij aan het wezen van Christus, en die doet wat zonde is, dat hij aan de natuur van de duivel deel heeft. Hij heeft verder herhaaldelijk herinnerd, dat het hele doel van de menswording van Christus daarop gericht is, dat er een einde komt aan de zonde. Aldus heeft hij aangetoond, dat een Christen, een kind van God, niet mag zondigen; hij voegt er nu bij wat nog dieper gaat, dat die een kind van God is, uit God geboren is, niet zondigen kan. Dat het doen van zonde met het gehele wezen en doel van Christus in tegenspraak is, is in vs. v. aangetoond; dat het geboren zijn uit God tot zijn wezenlijk, innerlijk noodzakelijk en dus onafscheidelijk gevolg het niet zondigen heeft, wordt hier bijgevoegd.

Johannes verzekert hier in de eerste plaats een feit; hij spreekt uit, dat die uit God geboren is, in zo verre hij dat is, niet zondigt. De grond daarvan wordt aangewezen door de volgende zin: "wat Zijn zaad, d. i. het zaad, waaruit God hem als het ware heeft verwekt, zijn nieuw leven heeft doen worden, blijft in hem." Omdat namelijk dit zaad uit God, het door de Heilige Geest gewerkte, van God afkomstige goddelijke leven, de tegenstelling vormt tot het met de duivel verwante leven, tot alles wat zonde is, dan is duidelijk, dat de kinderen van God niet zondigen, juist omdat wat hen tot kinderen van God maakt, dit nieuwe leven, alle zonde van zich uitsluit. Nadat Johannes dit heeft uitgesproken, wijst hij de noodzakelijkheid daarvan aan, dat dit niet anders kan zijn; zo iemand kan niet zondigen, het is uit de aard van de zaak onmogelijk dat hij zondigt. Juist omdat hij uit God geboren is, omdat dit uit God geboren zijn met de zonde geheel in tegenspraak is; en daaruit niet kan voortkomen, daarin geen aansluitingspunt kan vinden. Evenals van het goddelijk leven alleen het goddelijke, niet iets ongoddelijks kan uitgaan, zo kan van het uit God geborene als zodanig geen zonde voortkomen.

Hier blijkt het nu ook, hoe het verder is met het doen van de zonde, dat Johannes van de wedergeborene loochent. Uit de gronden, door hem voor dat ontkennen aangehaald, volgt namelijk alleen dit, dat de wedergeborene met zijn eigen ik, met zijn eigen, gehele persoonlijkheid kan zondigen en dat dus zijn zondigen nooit een zondigen in de eigenlijke en volle zin van het woord kan zijn, maar altijd alleen een overweldigd worden van zijn persoonlijkheid door de macht van het kwaad.

Volstrekt onverenigbaar met het zondigen is het nieuwe leven van de gelovigen, dat door de geboorte uit God is voortgekomen; dit voert werkelijk de geest af van alle zonde, vervult met onverzoenlijke haat tegen haar en zet tot een rusteloze strijd tegen haar aan. In zo’n strijd ontvangt een kind van God dagelijks wonden, zoals Luther zegt, maar werpt het toch nooit de wapens weg en sluit nooit vrede met de doodsvijand. Zijn wapens tegen het kwaad zijn, als hij overwonnen wordt, deze, dat hij voortdurend de zonde, waartegen hij in besliste tegenstelling als iets, dat aan zijn wezen vreemd is en gehaat is, berouwvol en boetvaardig belijdt, de vergeving ervoor zoekt en zich zo weer van haar vrij maakt (Hoofdstuk 1: 8 vv.), de verzoeking tot het kwade mijdt en altijd weer opnieuw de plicht van reiniging en heiligmaking probeert te vervullen, evenals een goed discipel zijn werkstuk altijd weer beproefd op te lossen, al hoeft hij zich ook nog zo vaak bij zijn vorige pogingen verrekend. Die het nu verzuimt, om deze verdedigingsmiddelen te gebruiken tegen de kracht van de zonde, die het door de Geest uit God voortgekomen nieuwe leven, dat hier beneden nooit tot

zijn volle machtsontvouwing naar buiten komt, probeert te overweldigen, die heeft, zoals dat wel het meest het geval zal zijn, dat nieuwe leven nog nooit ten volle in zich opgenomen, of hij heeft met of zonder bewustzijn nog deze of geen deel en van zijn hart voor de zonde zich voorbehouden en wordt nu niet zozeer van buiten als van binnen door de zonde overmeesterd; of hij maakt zich schuldig aan een ontrouw, die het allerzwaarste gericht van God, dat er is (Hebr. 6: 4 vv.), na zich sleept.

Wij hoeven naast 1 Joh. 3: 9 slechts Rom. 7: 20 te leggen, om te zien, hoe wij hier niet met een leer van Paulus of Johannes, maar eenvoudig met de gewone leer van de hele Schrift te doen hebben, die en door de man van Tarsen en door de jonger van Patmos in bijna gelijkluidende bewoordingen wordt vertolkt. Legt Johannes aan een kind van God de woorden op de lippen: "Ik doe de zonde niet meer, want ik kan ook niet zondigen, wijl het zaad van God in mij blijft." dan spreekt Paulus in geheel gelijke zin uit eigen zielservaring: "Als ik het doe hetgeen ik niet wil, dan doe ik dat niet meer, want ik heb een vermaak in de wet van God naar de inwendige mens." En als Paulus omgekeerd aan die hooggestemde triomfkreet de bittere belijdenis en de droeve klacht toevoegt: "Hetgeen ik haat dat doe ik", dan komt Johannes u op even roerende toon de ontzettende bekentenis brengen: "Als wij zeggen dat wij niet zondigen, dan misleiden wij ons zelf en de waarheid is in ons niet." Wij komen niet voor de dag met de gewone uitvlucht, dat een kind van God wel kleine onbeduidende, maar geen dodelijke zonden, geen "zonde tot de dood" begaat en dat de apostel alleen op die laatste ontzettende uitbarstingen van de zonde het oog zou hebben. Wij zeggen óók niet, dat dit "niet zondigen" van de apostel op zijn doorgaande levensstand ziet, als wilde Johannes zeggen: "Er komen wel uitzonderingen voor, maar zijn gewone leven staat buiten de sfeer van de zonde." En evenmin proberen we ons te redden door de apostel de mening toe te dichten, als had hij bedoeld: "Aan zonde in de wettelijke zin staat hij niet meer schuldig, al komt hij nog wel tekort, vaak veel te kort, in de liefde en de ootmoed." Zie, veeleer verwerpen wij al deze halfslachtige uitleggingen als onwaar, onmanlijk en onvoldoende. Omdat wij bij eigen droeve ervaring weten, dat zij toch niet bevredigen en de ziel in spanning laten en eenvoudig ten gevolge hebben, dat de meeste Christenen maar voortleven en voortdenken, als had Johannes zijn apodictisch "niet-zondigen", nimmer ten papiere gebracht en voorts, komen zij er hij het lezen aan toe, er met een zucht over heen te lezen. Een zucht, waarin zij de droeve bekentenis zich ontglippen laten: "Och, stonden die zonderlinge woorden er maar niet. Op mij kunnen zij geen vat krijgen en ik wordt zo nooit! " Terdege, wat Johannes zegt, op het woord af, nemen zoals het er staat, is tegen deze ziekelijke lafheid het enig afdoend geneesmiddel. Metterdaad, het is zoals Johannes zegt: "Een kind van God doet de zonde zelf nooit." En dit moet betuigd en moet beleden, niet omdat de ervaring het ons zo leert. Integendeel, door de ervaring komen wij schijnbaar tot een geheel andere slotsom. Maar moet beleden, "omdat niet kan zondigen wie eenmaal uit God geboren is, d. w. z, beleden, wijl het tegendeel eenvoudig onmogelijk zou zijn. Letterlijk dus hetzelfde, als wat Jezus gezegd heeft: "Uit een goede boom kan geen kwade vrucht voortkomen", een woord dat men ook al gewoon is, zeer onschriftuurlijk, naar eigen inzicht te verdraaien. Meestal toch maakt men hier zo iets van, alsof Jezus gezegd had: "Een goede boom begint met eerst nog al veel kwade vruchten voort te brengen. Van lieverlede komen er dan meer goede. En eindelijk komt er een tijd, dat er niet dan goede vrucht aan zit." Lijnrecht dus het tegendeel van wat Jezus beweert. Nee, de Heere zegt wel zeer stellig, wat bovendien ieder boomkweker weet, dat aan een tamme boom geen wilde vrucht komen kan. Dat "het onmogelijk is ooit of immer druiven te lezen van distels", maar ook even onmogelijk, wilde vruchten in te zamelen van een tam en deugdelijk geënt lot. Dat er wormstekige, bedorven, onooglijke vruchten ook aan de beste boom kunnen zitten, weet Jezus uitnemend goed, maar wat niet kan, wat onmogelijk zou zijn, wat tegen de natuur zou strijden, is, dat u wilde kastanje zou zien groeien aan een

kastanjeboom, die tam is. En vond u dat toch zo in het woud, zag u voor uw ogen dat tussen de takken met goede vruchten toch enkele takken met kwade vruchten heen zaten, dan zou elk houtvester, of boomkweker, of ook gewone boswachter, u zonder aarzeling verzekeren kunnen, dat hier een van tweeën plaats greep: óf dat er een wilde plant door de tammen boom was heengegroeid, of dat de tamme op een wilde boom geënt was en die tak met wilde vruchten nu onder uit de oude wilde stam was opgeschoten. Maar en hier zou zo iemand u, op zijn houtvesterseer, voor instaan, uit een tamme boom kon die tak niet zijn. Want, zo zou hij u zeggen, "een lot uit de tamme aard brengt nooit of nooit wilde vrucht voort, omdat dit tegen zijn aard strijdt en het kan zo'n vrucht ook niet voortbrengen, want het is van een tamme boom geënt." En zou hij er u bijvoegen, nu is het wel waar, dat die kwade vrucht er nog groeit, zelfs nog zeer sterk omzit, maar kon de tamme geënte boom spreken, wees verzekerd, dat hij u betuigen zou: "Die kwade vrucht, die ik niet wil, komt er nog wel, maar nu maak ik die vrucht niet meer, maar de wilde oude stam, waarop men mij entte." Is nu een kind van God metterdaad niet beter te vergelijken dan met zo'n tam lot, dat geënt is op een wilde stam, wat zo vragen we, is er dan onnatuurlijks aan, dat van zo'n "geënte" nieuwe persoon èn door Jezus èn door Paulus èn door Johannes geleerd wordt dat het kwaad, dat men aan hem ziet, niet komt uit hem. Zo Jezus: "De goede boom kan geen kwade vruchten voortbrengen." Zo Paulus; "Ik nu doe dat niet meer, maar de zonde, die in mij woont." En zo nu ook Johannes: "Wie uit God geboren is, kan niet meer zondigen." Dit geldt dus niet alleen van de grote, maar ook van de kleinste zonde. Uit "het zaad van God", dat in ons blijft, kan hij geen mogelijkheid, ooit, ook maar zelfs de minste zondige gedachte opwellen. Uit het "van Godswege in ons geborene" kan nooit of nimmer, onder wat bange verzoeking, ook maar voor één ondeelbaar ogenblik, de zwakste overtuiging tot wat zondig is, voortkomen. Door het "kind van God" kan niet worden uitgeademd iets, dat zijn oorsprong heeft in Satan. Was nu een belijder van de Heere op aarde niets dan "kind van God; " enkel "die heilige persoon; " alleen "dat hemelse; " werkten er in hem geen andere drijfveren dan de drijvingen, die uit hem zelf komen, dan zou er daarom ook geen zonde aan hem wezen, want hij kan ze eenvoudig niet doen. Maar dit is niet zo. De oude stam, waarop het tamme lot geënt werd, is er nog en schiet telkens uit. Aanvankelijk zelfs nog zo sterk uit, dat de kleine uitbotting van het nieuwe lot nog geheel overschaduwd wordt door de wilde loten, die opschieten van omlaag. Dat betert dan van lieverlede wel, als er aan die wilde stam meer gesnoeid wordt en aan dat nieuwe lot meer levenssap toekomt, maar toch het blijft een dooreenstrengeling van wild en tam tot de einde en dan pas kan aan die tweeslachtigheid voorgoed een einde komen, als eindelijk de hemelse Landman het nu krachtig geworden lot geheel van de wilde stam afsnijdt en bij het wegsterven van deze aarde overplant op eigen wortel in de hemelse grond. En nu voegt bij die toestand tweeërlei belijdenis al naar gelang het kind van God van zichzelf spreekt, als voor zijn oude natuur nog aansprakelijk, dan wel als van die oude natuur in Jezus af. Spreekt hij als voor die oude natuur van vroeger en van nu nog aansprakelijk, dat heet het achtereenvolgens: 1e. van het verleden: a."Als wij zeggen dat wij niet gezondigd hebben, dan maken wij Hem tot een leugenaar; " en b."Als wij onze zonden belijden, Hij is getrouw dat Hij ons onze zonden vergeeft." En 2e. van het heden: a."Als wij zeggen dat wij geen zonden hebben, dan verleiden wij onszelf en de waarheid is in ons niet" en b."Als iemand gezondigd heeft: wij hebben een voorspraak bij de Vader, Jezus Christus de rechtvaardige." Spreekt hij daarentegen, als van die oude natuur door de wedergeboorte afgescheiden, dan geldt het getuigenis: a."Uit die goede boom kan geen kwade vrucht voortkomen; " b."Ik nu doe dit niet meer, maar de zonde, die in mij woont; " en c."Die uit God geboren is, kan niet zondigen." De onbekeerde en de bekeerde nemen in hun leven aan zichzelf zonden waar. Maar het verschil ligt hierin, dat de onbekeerde de zonde zelf doet, willens en wetens doet, terwijl de bekeerde de zonde ondergaat, als iets, dat hij af bidt, dat hem een lijden veroorzaakt, waar hij zich van los wil woelen. Bij de kinderen van de leugen is het een

zondigen, waarbij men de zonde mint en bij de kinderen van God een zondigen, waarbij men de zonde haat. Bij beiden weet de zonde nog te woelen en te werken. Maar terwijl zij bij de onbekeerde het goed heeft en gevierd en in de kamers van het hart feestelijk onthaald wordt, heeft diezelfde indringster het bij de kinderen van God hard te verduren en lijdt er honger en wordt er rusteloos in de hoek gedrongen en na elk levensteken, dat zij weer geven dorst met dubbele slagen, al ziet het ook geen mensenoog, in de kamers van het hart gekastijd.

Hierin, in die beide tekenen, waarvan ik het een zo-even in vs. 9 heb genoemd, het andere in het voorgaande 8ste vers, het "niet zonde doen" aan de ene en het "zonde doen" aan de andere zijde, zijn de kinderen van God en de kinderen van de duivel openbaar (Deut. 13: 13 MATTHEUS. 13: 38 Hand. 13: 10). Als ik nu op de stelling in de tweede helft van vs. 7 terugkom en met betrekking op het zo-even in vs. 10 gezegde die tegenstelling geef, die tevens volgens de verwantschap, waarin die stelling in vs. 7 met die in Hoofdstuk 2: 6 staat specialiserende, dan zeg ik: "een ieder, die de rechtvaardigheid niet doet, die is niet uit God, is geen kind van God, en eveneens is hij het niet, die zijn broeder niet liefheeft."

Johannes verdeelt de gehele mensheid in deze beide volstrekt tegenover elkaar staande rijen: de kinderen van God en de kinderen van de duivel; zouden wij ons echter zo’n tegenstelling onder de mensen moeten denken, zonder alle overgangspunten? In dat geval zou het niet verklaard kunnen worden, hoe uit kinderen van de duivel kinderen van God hadden kunnen worden, hoe een overgang van de ene rij tot de andere gevormd had kunnen worden; en toch voorziet Johannes zelf zo’n mogelijkheid, terwijl hij erkent, dat degenen, die de zonde dienen en het rijk van de satan toebehoren, degenen, die tot de wereld behoorden, door het geloof in Jezus als de Heiland uit het rijk van de duivel, uit de wereld zijn uitgegaan en tot kinderen van God zijn geworden. Als hij zegt, dat de Zoon van God verschenen is, om de werken van de duivel te verbreken, dan ligt daarin opgesloten, dat Hij verschenen is, om hen, die tot hiertoe kinderen van de duivel waren, tot kinderen van God te maken. Er moet dus een aansluitingsplan aanwezig zijn, waardoor zij, die nog kinderen van de duivel zijn, voor de invloed van de Zoon van God vatbaar worden. Er moet een grond voor zijn, dat sommigen kinderen van de duivel blijven, anderen het zaad van God opnemen en zich daardoor tot kinderen van God laten maken. Het Evangelie van Johannes bevat dan ook verschillende aanwijzingen, om dit onderscheid, deze trappen van voorbereiding nader te leren kennen. Van dat uit God geboren zijn, dat alleen door de werken van het Evangelie, door het geloof in de Zoon van God tot stand kan komen, wordt onderscheiden een voorlopig uit God, uit de waarheid zijn (Joh. 18: 37), waarmee wordt bedoeld de teweeggebrachte vatbaarheid voor het goddelijke en voor de waarheid, die bij de mens, voordat hij nog in die hogere zin uit God geboren is, zichtbaar wordt en ten gevolge van deze de stem van het Evangelie, die tot hem komt, volgen. Daarop doelt het "trekken van de Hemelse Vader" (Joh. 6: 44), dat in zodanige, door verandering van wil vatbaar geworden zielen tot stand komt en waardoor zij tot de Zoon worden geleid. Het Evangelie volvoert juist daarin het gericht onder de mensen, dat het door zijn werkingen, naar de wijze, waarop de mensen volgens hun verschillende vatbaarheid daarover gezind zijn, dit onder hen bestaande verschil van gezindheid openbaar laat worden (Joh. 3: 20 v.). Zoals deze het oprijzend licht haten en vervolgens omdat het gekant is tegen de duisternis, die zij liefhebben, waarvan zij niet willen aflaten en omdat de werken van de duisternis, die er door openbaar worden gemaakt, bestraft worden, zo nemen de anderen met vreugde het licht in zich op, waarnaar zij reeds te voren, bewust of onbewust, verlangden. Evenals dus bij de kinderen van God, alhoewel de hoofdrichting bij hen die is, die haar grond heeft in de geboorte uit God, die van het goddelijke leven, omdat toch nog niet alles ermee overeenstemt, maar van hetgeen de kinderen van God als zodanig onderscheidt, de bezielende geest in hen, hun nieuw geestelijk Ik toebehoort, moet worden onderscheiden wat nog van de

nawerkingen van het vroegere standpunt afkomstig is. Zo zullen wij ook in hen, die nog ten gevolge van die algemene tegenstelling blijkbaar tot de kinderen van de duivel behoren, iets moeten onderscheiden wat niet van de duivel afkomstig is, dat uit hun oorspronkelijke afkomst van God moet worden afgeleid, het verduisterde beeld van God, dat onder alle omstandigheden niet ophoudt na te werken (de "kleine overblijfselen van het beeld van God" zoals de Nederlandse Gereformeerde geloofsbelijdenis ze noemt). En naardat de mensen krachtens hetgeen van de duivel in hen is, de geest van de duivel volgen, of volgens hetgeen is hen van het verduisterde beeld van God nog afkomstig is, de trekken van God volgen, daarnaar zal een scheiding plaats hebben onder hen, die tot het geheel van de kinderen van de duivel schijnen te behoren; maar de apostel spreekt hier slechts de algemene tegenstelling uit, omdat het praktisch van belang is de tegenstelling tussen het nieuwe Christelijke standpunt en het vroegere van de oude mens zo scherp mogelijk op de voorgrond te laten treden, opdat het aan een ieder echt duidelijk wordt, hoe hij zich als kind van God, van alle anderen moet onderscheiden.

Het onderscheid tussen de kinderen van God en de kinderen van de duivel is blijkbaar alleen echt duidelijk in het licht van de goddelijke onderscheiding; de onkritische wereld vermengt en verwart goed en kwaad, God en duivel.

De van God vervreemde, door de boze beheerste wereld houdt duisternis voor licht, leugen voor waarheid, bandeloosheid voor vrijheid, geloof voor domheid, zonde voor gerechtigheid, dood voor leven, want goddelijke zaken erkent alleen hij, die ze heeft en er in leeft. Voor de kinderen van de duivel is hun eigen zedelijk, wezen zolang een geheim, tot zij het oordeel van de Heilige Geest aannemen en zelf door het goddelijke zaad uit God geboren en tot kinderen van God worden. (DÜSTERDIECK.

Want dit is de verkondiging (Hoofdstuk 1: 5), die u van het begin gehoord heeft, a) dat wij elkaar zouden liefhebben (Hoofdstuk 2: 7 v.).

Joh. 13: 34; 15: 12. 1 Joh. 3: 23

De broederliefde heeft de apostel reeds in het eerste hoofddeel van de brief als de eigenaardige kroon van het Christelijk leven voorgesteld. Daar kwam zij voor als het toppunt van de wandel van de gelovigen, die gemeenschap hebben met de Vader en de Zoon en naar het voorbeeld van Christus wandelen, als de vervulling van het wezenlijk Christelijk gebod, dat de gelovigen van het begin van hun nieuwe leven hebben gehad en als het onbedrieglijk kenteken, dat zij niet meer in de duisternis, maar in goddelijk licht zijn en blijven (Hoofdstuk 6 vv.). Op dezelfde wijze stelt Johannes in dat tweede gedeelte van de brief de broederlijke liefde voor als de bijzondere deugd, waarin al het "gerechtigheid doen" van de uit God geborenen, uitloopt, welk "gerechtigheid doen" in dit gedeelte de hoofdgedachte uitmaakt, in de plaats van het "wandelen in het licht" in het eerste deel. En evenals nu hier zoals daar de overgang van het algemeen, van het wandelen in het licht, van het doen van de gerechtigheid, tot het bijzondere de broederlijke liefde is, zo komt eveneens ook het gebod van de broederlijke liefde hier evenals daar voor als hetgeen de gelovigen van het begin bekend was. Zij is dus niet iets toevalligs in het Christelijk bestaan, niet iets dat pas langzamerhand zich ontwikkeld heeft, of alleen als voorwaarde moet worden gevonden, maar zo zeker als de liefde van God in Christus het goddelijk leven van de gelovigen heeft teweeg gebracht en van het begin draagt en voedt zo zeker moet dit leven uit God ook van het begin zich door de broederliefde betonen en van de aankondiging, waardoor ons de liefde van God is verkondigd

en ons goddelijk leven is teweeggebracht, is nooit de boodschap gescheiden kunnen worden, dat wij elkaar moeten liefhebben.

De apostel kan zich het "gerechtigheid doen" alleen als broederlijke liefde denken. Zij is hem de eigenlijke kern van de Christelijke gerechtigheid, die boven alles in haar zich betoont. Zo moeten ook wij niets als werkelijk gerechtigheid doen laten voorkomen wat niet wezenlijk broederlijke liefde is. Elke zedelijke wandel, in andere opzichten nog zo voortreffelijk, maar die de broederlijke liefde miste, zou nog geen "gerechtigheid doen" mogen heten.

Wij mogen niet de broederhaat in ons omdragen (Hoofdstuk 2: 9 en 11), zoals Kaïn, die uit de boze, die een kind van de duivel was en zijn broeder Abel (Gen. 4: 5 v.) doodsloeg, naar de geest van hem, die de moordenaar was van het begin (Joh. 8: 44). Daardoor zouden wij tonen, dat wij kinderen van de duivelwaren en niet kinderen van God. En om welke oorzaak sloeg hij hem dood? Om geen andere reden dan a) omdat zijn eigen werken boos waren en die van zijn broeder daarentegen rechtvaardig, want deze had hem volstrekt geen leed gedaan (MATTHEUS. 23: 35 Judas 1: 11).

Hebr. 11: 4

De apostel gaat hier van het algemene "de broeder niet liefhebben" over tot een bijzondere voorstelling van de haat, zoals die zich van de zijde van hen, die van de boze zijn, steeds tegenover de kinderen van God openbaart. De eerste aanwijzing van deze gedachte lag reeds in de woorden vs. 1 Daarom kent ons de wereld niet, omdat zij Hem niet kent." Deze afdeling loopt dus ten einde en er heeft een overgang plaats tot de volgende, die niet, zoals men veelal aanneemt van de broederlijke liefde als zodanig, maar van de haat van de wereld in tegenstelling tot de broederlijke liefde van de Christenen onder elkaar handelt.

Johannes stapt ook weer hier heen over de veelvuldige trappen in het leven en vat de zedelijke tegenstellingen in haar grootste scherpte, in haar toppunt op, als hij tegenover de broederlijke liefde, die de Christenen vervult, de haat stelt, die de kinderen van de duivel vervult. Hij kent geen standpunt, dat tussenbeide is; waar de liefde ontbreekt daar heerst de zelfzucht, waarbij de mens zichzelf tot middelpunt van alles maakt, alles op zichzelf toepast; en daarbij is het streven, om alles uit de weg te ruimen, wat met de belangen van deze zelfzucht in tegenspraak staat. Zij kan niets naast zich dulden, wat haar niet dienstbaar is en zij zal daarom tot haat tegen anderen worden, als door deze zijn belang niet wordt gediend. Ook de haat stelt de apostel voor in het toppunt van zijn openbaring, zoals uit de haat de moord voortkomt. Zo noemt hij als de vertegenwoordiger van die aan de liefde tegenovergestelde drijfveer van handelen hem, die het eerst zo’n gezindheid, de tot moord klimmende haat, gekoesterd heeft, Kaïn. Als hij vraagt: "waarom sloeg hij hem dood? " en daarop het antwoord geeft: "omdat zijn werken boos waren en van zijn broeder rechtvaardig" treedt hem naast Kaïn, die hij vroeger als type van de kinderen van de duivel heeft voorgesteld, diens broeder Abel als type van de kinderen van God voor de geest en zo komt hem in beider verhouding tot elkaar de verhouding van de Christenen tot de wereld voor, waarover hij in de volgende afdeling nader handelt.

Als Johannes zegt, dat Kaïn zijn broeder gedood heeft, omdat zijn werken boos waren en die van zijn broeder rechtvaardig, schijnt dit niet met het Mozaïsche verhaal, waar de nijd als motief van zijn moord wordt genoemd, overeen te stemmen. Er is echter geen tegenspraak, omdat het verhaal de voorstelling niet buitensluit, dat de vroomheid van Abel reeds vroeger in Kaïn de haat tegen zijn broeder heeft opgewekt en zich deze, toen God zijn offer versmaadde,

maar dat van zijn broeder in genade aanzag, door de daarbij komende nijd deed stijgen tot die graad, dat hij aan moord schuldig werd.

IV. Vs. 13-24. Reeds aan het begin van de vorige afdeling had de apostel er zijn lezers op gewezen, dat het in de aard van de zaak lag, als zij in hun kindschap van God van de wereld slechts miskenning ondervonden (vs. 1). Dit punt neemt hij nu weer op, nadat hij het grondverschil, dat er tussen de kinderen van God en de kinderen van de wereld bestaat, uitvoerig uiteengezet en op het eerste broederpaar, dat er bestond, gewezen heeft, hoe daar reeds Kaïn, die uit de boze was, de rechtvaardige Abel tot de dood haatte. Hij verscherpt de vroegere uitdrukking "de wereld kent u niet" tot "de wereld haat u" en hij spreekt nu zijn broeders toe, met wie hij weet door de band van het kindschap van God verbonden te zijn, dat zij zich over zo'n haat niet moeten verwonderen, maar zich des te beslister moeten houden aan het kenteken van broederlijke liefde, dat hen van de wereld onderscheidt. Omdat echter in de gemeente een bepaald geval bestaat, waar hij het niet liefhebben van de broeders zelfs tot een haten is geklommen, verbindt hij met zijn toespraak tevens een zeer ernstige terechtwijzing en een dringende vermaning (vs. 13-17). Uit de liefde nu van zo'n aard, zouden de lezers, als deze bij hen aanwezig was, zo wat hij voort, erkennen, dat zij uit de waarheid zijn. Welke waarde dat heeft in de betrekking tot God, zet hij nu nader uiteen. Men kan dan zijn hart vertroosten voor God, als soms de vele zonden, die nog aankleven, zich voor onze ogen plaatsen en het kindschap van God willen doen betwijfelen; en weer, als het hart ons niet aanklaagt, heeft men de ware blijdschap van het gebed en het blij vertrouwen op gebedsverhoring (vs. 18-22). Weer neemt Johannes aanleiding om op het houden aan Gods geboden als de signatuur van de kinderen van God te wijzen; hij vat de veelheid van de goddelijke geboden samen in de eenheid van het een gebod, om in de naam van de Zoon van God te geloven. In dat gebod is ook het andere vervat, waarvan hij tot hiertoe altijd heeft gesproken, namelijk de broeder lief te hebben en, evenals nu het houden van deze geboden een onderpand is van het blijven in God en van het blijven van God in ons, zo is het ook het kenteken, dat wij Zijn Geest in ons hebben (vs. 23 en 24)

EPISTEL OP DE TWEEDE ZONDAG NA TRINITATIS

Evenals het Evangelie van deze Zondag (Luk. 14: 16 vv.) ons tot het grote Avondmaal nodigt, dat de zondaarsliefde van de Heere ons heeft bereid, opdat wij ons verzadigen aan de rijke goederen van de genade van onze van God, zo nodigt deze brief ons tot broederlijke liefde, dat wij voor onze broeders de tafel dekken, opdat zij leven en vol genot hebben.

De liefde tot de broeders: 1) hoeveel zij van ons verlangt; 2) hoeveel zij ons schenkt.

Een drievoudige keuze, die onze brief ons voorhoudt: 1) leven of dood; 2) liefde of haat; 3) waarheid of leugen.

Drie waarheidtekenen van de kinderen van God: 1) de haat van de wereld; 2) het leven in God; 3) de liefde tot de broeders. Waarin wordt het duidelijk, wie de kinderen van God zijn?
kinderen van God worden door de wereld gehaat; 2) kinderen van God hebben de broeders lief.

Wat is het kenteken van de Christenen, die uit de dood tot het leven zijn gekomen? 1) een troostvolle moed; 2) een verhelderd oordeel; 3) een opofferende liefde. Haat en liefde in onverenigbare tegenstelling: 1) haat is leugen, liefde is waarheid; 2) haat is gierigheid, liefde is weldoen; 3) haat is dood, liefde is leven; 4) haat is moord, liefde is zelfovergave.

Zonder haat geen liefde: 1) de wereld begeert liefde zonder haat en legt juist daarom haar haat tegen alle ware liefde niet af; 2) de Christen kent geen liefde zonder haat, maar juist uit deze haat wordt de ware liefde geboren.

Verwondert u niet, mijn broeders, alsof u iets vreemds overkwam (1 Petrus 4: 12), als de wereld u haat, zoals dat in vele gevallen en zo ook in deze tijd van de vervolging van de Christenen onder Nero op zeer eigenwijze plaats heeft. Meen niet, dat het anders moest zijn, dat de wereld u integendeel moest liefhebben, dat kan zij, die de Kaïnsaard in zich omdraagt, toch geenszins (Joh. 15: 19; 17: 14).

En die wereld leeft en ademt nog en is nog wereld. Zij is overal; zij volgt niet maar de Joden in de verstrooiing; ook heeft zij zich laten dopen en is (het was voorzegd) het heiligdom van de Christelijke kerk binnen gedrongen. De Christelijke maatschappij bestaat niet enkel uit kinderen van God, niet enkel uit hen, die de rechtvaardigheid doen en de broeder liefhebben. De Kaïnsdaad moge zeldzaam zijn; de Kaïnshaat is algemener dan men denkt. Want het Kaïnshart is zeer algemeen. Dat hart namelijk, dat zich ergert aan een grotere, reinere, innigere godvruchtigheid dan het zelf bezit en deze zijn ergernis op allerlei wijze aan de godvruchtige broeder doet voelen. Ondervindt u het: verwonder u niet! Beklaag u ook niet! Verblijd u veeleer, maar zonder hoogmoed. Onderzoek of het echt is om uw godsvrucht, om uw geloof, omwille van uw Heiland en herinner u dan Zijn woord: Zalig bent u, als u de mensen smaden, vervolgen en liegende alle kwaad tegen u spreken om Mijntwil. Verblijd en verheug u, want uw loon is groot in de hemelen. Want zo hebben zij vervolgd de profeten, die vóór u geweest zijn. Of heeft het tegendeel plaats? Kent u uw hart niet, vrij van die openlijke of heimelijke afkeer van zulke Christenen, van wie u toch eigenlijk de overtuiging heeft dat zij godvruchtiger, dat zij ernstiger, dat zij geloviger zijn dan u. En bent u daarom maar al te gereed, als niet om deze te vervolgen en te smaden, dan toch om graag het kwaad van hen te geloven, hen te verdenken, hen met duizend ogen te bespieden en met een gans anderen en veel strenger maatstaf te meten, dan die u voor uzelf en uw gelijken gebruikt? O, erken nog tijdig de verborgen Kaïn in uw gemoed; de Kaïn, die uit de Boze was en zijn broeder doodsloeg. En om welke oorzaak sloeg hij hem dood? Omdat zijn werken boos waren en die van zijn broeder rechtvaardig. U, o mens, heeft nog niet doodgeslagen; u heeft nog niet vervolgd; u heeft de mate van onverdiende smaad over vrome, onschuldige hoofden uitgestort, nog niet vermeerderd; nauwelijks wilt u haat genoemd hebben, dat gevoel van tegenzin, dat u tegen die rechtvaardigen bezielt, waartegen u toch metterdaad niets hebben kunt dan hun vroomheid alleen. Maar is het liefde? Is dit uit God? Of staat dit ongelukkig vooroordeel maar al te zeer met uw boze werken, met uw lichtzinnig leven, met uw godsdienst zonder godsdienstigheid, met uw belijdenis zonder geloof in verband? Vraag, vraag uzelf af, of u deze al te godvruchtige godvruchtigen, deze al te Christelijke Christenen, die u niet ongemoeid, of althans niet zonder ergernis hun weg kunt laten bewandelen, niet met vrede zou kunnen laten, niet zou kunnen beminnen, als zij wat minder godvruchtig, wat minder Christelijk waren? En sidder voor de toestand van uw ziele, als u uzelf in oprechtheid de belijdenis schuldig bent, dat u hen haat om Gods, haat om Christus wil! En dat terwijl u zich naar Christus noemt; terwijl u een in Zijn naam gedoopt voorhoofd opheft; terwijl u in de gemeente Hem het offer van uw verering toebrengt. Hij neemt het niet aan.

a) Wij, die te voren ook tot haar behoorden en diezelfde aard in ons hadden (Hoofdstuk 5: 13), weten, dat wij door de bekering tot Christus, die ons van Zijn Geest heeft gegeven (Hoofdstuk 4: 13) overgegaan zijn uit de dood, die ook wij van nature ten prooi waren (Tit. 3: 3), in het leven (Joh. 5: 24), omdat wij de broeders liefhebben. Aan dit karakteristieke van het goddelijke, door Christus ons ingeplante nieuwe leven moeten wij nu ook met alle beslistheid

vasthouden en wij mogen niets meer van Kaïns aard in ons laten blijven; anders zouden wij daardoor bewijzen, dat wij nog altijd de wereld toebehoren en onderworpen zijn aan hetgeen in plaats van het leven haardeel is. Die zijn broeder niet liefheeft blijft in de dood; het is bewezen, dat hij nooit echt tot het leven is gekomen.

1 Joh. 2: 10

De wereld mist niet alleen, zoals het voorbeeld van Kaïn aantoont, de goddelijke gerechtigheid zoals die de uit God geborenen hebben, maar haar ongerechtigheid is noodwendig tevens een boze, aan het duivelse verwante vijandschap tegen hen. Daarom moeten de kinderen van God zich niet verwonderen, als zij de haat van de wereld ondervinden; het zou inderdaad veel meer wonderlijk zijn, als het anders was. Terwijl de apostel in zeer nauwe aansluiting aan vs. 12 dit zijn lezers op het hart drukt, geheel in de geest van de Heere (Joh. 16: 33), wordt daarbij geheel natuurlijk en zinrijk de aanspraak "mijn broeders" op de voorgrond gesteld; want de lezers behoren niet tot de wereld, maar zijn evenals de apostel, uit God geboren en met deze broeders deelt hij de haat van de wereld.

Johannes sluit zich met zijn lieve kinderen, zoals hij anders gewoonlijk zijn lezers aanspreekt, in de heilige broederschap in, waarvan Abel het eerste lid was en waarover hetzelfde lijden in deze wereld komt (1 Petr. 4: 12; 5: 9. 1 Thess. 2: 14 Openbaring 1: 9). Gescheiden van hen, tegen wie het grote avondmaal van de liefde van God getuigt, moeten de avondmaalgangers gehaat worden door hen, die het avondmaal verachten. Het kan niet anders zijn; het is het kenmerk van de kinderen van God, gehaat te worden door de van God vervreemde en voor God vijandige wereld.

De kinderen van God hebben niet alleen dit opmerkelijke; zij hebben ook een troostvol kenmerk van hun staat; daarop wijst de apostel met de woorden van het 14de vers. Wij hadden, wil hij zeggen, vroeger ook een dood hart en wisten niet wat liefde was; maar door de getuigenis van de Geest, die ons geschonken is en in ons woont, weten wij nu waar wij zijn. Gods vrije genade in Christus heeft ons verlost van de overste van de duisternis en van de dood en overgezet in het rijk van licht en leven. Wij zijn uit de dood overgegaan in het leven en als onbedrieglijk teken van deze verandering hebben wij de broederlijke liefde, die onder ons bestaat. Deze is niet een oorzaak van onze rechtvaardiging, maar wel een zeker kenteken, dat wij gerechtvaardigde kinderen van God zijn.

Johannes spreekt niet daarover hoe en waardoor men van zonde en dood tot leven komt, maar waaraan men het gekomen zijn erkent; want het is niet genoeg, dat wij roemen, dat wij uit de dood in het leven zijn gekomen, maar het moet ook duidelijk en zichtbaar zijn. Daaruit blijkt het, wanneer men de vruchten opmerkt, dat het hart van de mensen overstroomd is door de troost en het vast vertrouwen op Gods genade en liefde en dat het bewogen wordt, dat het ook jegens de naaste goed, vriendelijk, zachtmoedig, geduldig is, niemand benijdt noch haat, maar ieder graag dient en, waar het nodig is, met lichaam en leven helpt. Dat was ons in de oude natuur, die niemand als zichzelf, alles alleen omwille van zichzelf liefheeft, onmogelijk (vgl. Hoofdstuk 2: 8).

Het komen tot God de Vader, door het ootmoedig geloof in de Zoon van God, die "een verzoening is voor onze zonden", is een grote overgang. Het is dat zowel voor hem, die uit een leven, dat hij tot hiertoe godsdienstig genoeg achtte, tot Hem komt, als voor hem, die zich bij een leven in openbare goddeloosheid of onverholen lichtzinnigheid nooit vleien kon enige godsdienst te bezitten. Het is echt een overgang tot het leven uit de dood. Want dit is het ware

leven, God te kennen met een hart, dat zichzelf kent; God lief te hebben als de Vader in Christus, God uit liefde te dienen. Dit nieuwe leven brengt nieuwe beschouwingen, nieuwe neigingen mee; andere ogen, een ander hart. Nu heeft men lief wat men vroeger haatte en haat wat men vroeger liefhad. Werken, die men vroeger rechtvaardig achtte, acht men nu boos; offeranden, die men eertijds aannemelijk hield voor God, zijn nu verwerpelijk in eigen ogen. Nu bemint men de Abel, die ons voormaals ergerde; en om wat oorzaak bemint men hem? Omdat hij God bemint en door God bemind wordt. O, dat men de wonden en de builen genezen kon, die men hem vroeger geslagen heeft. Men erkent het nu: hem vijandig te zijn was een van de uitingen, de gereedste, de behendigste, van de vijandschap van het harten tegen God. Deze is overwonnen door de liefde van God, die, in de offerande van de Zoon van God geopenbaard, te machtig werd voor het weerspannige hart. Het hart, dat van nu voortaan God moet liefhebben, kan de broeders niet haten. Het "niet zoals Kaïn! " van de apostel wordt ten volle verstaan. En, aan eigen vroegere stemming gedachtig, verwondert men zich te minder over hetgeen men van Kaïn te lijden heeft, maar leert het zwijgend dulden en verdragen, zoals Christus! zoals Christus! Ach, dat geen belijder van Christus meer nodig had met Kaïn te worden afgeschrikt! dat wij allen slechts op Christus hoefden te worden gewezen, om in de liefde geduldiger, reiner, volmaakter te zijn. Wat zegt het de broeder niet te doden, niet te benadelen, niet te smaden, niet te haten in ons hart, is het dit, waarvoor wij Christenen zijn? Wat zegt het hem alledaagse bewijzen te geven van onze genegenheid, onze vriendelijkheid, onze hulpvaardigheid, onze barmhartigheid, onze toegevendheid; wat zegt het kleine opofferingen voor hem te doen van bezitting of genoegen? Is het daartoe, dat wij uit de dood zijn overgegaan tot het leven? Is het daarom, dat wij door zo buitengewoon, zo ongehoord een liefde zijn gered en verrijkt? Is het daartoe dat wij "gekomen zijn tot de berg Sion en de stad van de levenden van God, tot het hemels Jeruzalem en de vele duizenden van de engelen; tot de algemene vergadering en de gemeente van eerstgeborenen, die in de hemelen opgeschreven zijn en tot de Rechter, aller God en de geesten van de volmaakt rechtvaardigen en tot de Middelaar van het Nieuwe Testament, Jezus en het bloed van de besprenging, dat betere dingen spreekt dan Abel? "

Een ieder die zijn broeder, in plaats van hem lief te hebben, zelfs haat, zoals dat vanzelf komt, waar men aan de liefde geen plaats geeft, is volgens Christus' woord in MATTHEUS.
21 vv. een doodslager; a) en u weet, uit hetgeen uw Christelijk bewustzijn zegt, als iets, dat vanzelf spreekt (Hoofdstuk 2: 20 en 27), dat geen doodslager, als hij in die gezindheid volhardt, die hem tot een doodslager maakt, het eeuwige leven heeft in zich blijvende, al heeft hij ook misschien reeds iets van de kracht van de toekomende eeuw gesmaakt (Joh. 5: 38 Hebr. 6: 4 vv.).

Gal. 5: 21

Die zijn broeder niet liefheeft, zegt Johannes, behoort, al noemt hij zich ook een Christen, nog tot de wereld. Hem ontbreekt de liefde en dus ook het goddelijke leven, dat de kinderen van God van de wereld onderscheidt. Zo iemand is niet van de dood tot het leven overgegaan, maar hij blijft in de dood, evenals de wereld, die hij toebehoort. Dat, wat hij geloof noemt, is niet zo'n richting van de geest, waardoor deze van de dood tot het leven overgaat, dus ook niet wat in de eigenlijke zin geloof zou kunnen worden genoemd.

Dat het nu zo is, dat overal, waar geen liefde is, ook het deelgenootschap aan dat ware leven, dat naar zijn wezen boven vergankelijkheid en dood verheven is, de kiem van een ontwikkeling voor de eeuwigheid in zich heeft, daarom door hem het eeuwige leven genoemd wordt, niet kan aanwezig zijn, dit bewijst de apostel daaruit, dat hij nu het niet liefhebben haat

noemt en wat van de moord als toppunt van de haat waar is, overdraagt op de reeds in het hart ontwakende haat, omdat hij zegt: "u weet, dat geen doodslager het eeuwige leven heeft in zich blijvend.

Het is dus mogelijk, dat iemand reeds het eeuwige leven in zich heeft, maar dan tot haat komt en daardoor dit eeuwige leven weer uit zich uitdrijft. (?)

Het woord "in zich blijvend" heeft dan alleen betekenis, verliest geen jota of tittel van zijn kracht en betekenis, als men de rede van de apostel op degenen laat doelen, die eenmaal "verlicht zijn geweest", maar door de haat tegen hun broeders zijn "afvallig geworden."

De gehele inrichting van de rede "u weet, dat geen doodslager het eeuwige leven heeft in zich blijvend", leidt daartoe, dat de apostel zijn uiteenzetting werkelijk aan de lezers zelf als waarschuwing voorlegt, en niet meer objectief van de wereld buiten hem spreekt; want alleen zij hebben de Heilige Geest ontvangen en kunnen dat weer verliezen.

Nu zullen wij zo’n geval, als waarop Johannes zonder twijfel ziet, in 3 Joh. 1: 9 vv. vinden, een als wij boven in Hoofdstuk 2: 14 een doelen opmerkten op de toestanden zoals die aan de woorden in 2 Joh. 1: 4 vv. ten grondslag liggen. Daaruit zou dan bepaald volgen dat niet, zoals vele uitleggers hebben willen aannemen, de eerste brief van Johannes wel aan de apostel, maar de beide andere brieven aan de zogenaamde ouderling Johannes behoorden. Ziet nu dat "heeft het eeuwige leven niet in zich blijvend" op Christenen van de aard van die Diotrefes in 3 Joh. 1: 9 vv., dan zeker ook de uitdrukking in vs. 14 gebruikt: "blijft in de dood.

Het schijnt een tegenspraak te zijn, want hoe kan van een en dezelfde man worden gezegd, dat het eeuwige leven niet in hem blijft, als vroeger van hem is gezegd, dat hij in de dood blijft, en hij dus nog in het geheel niet van de dood tot het leven gekomen is? In deze schijnbare tegenspraak keert echter alleen die wijze van de apostel weer, volgens welke hij reeds in vs. 9 zo’n schijnbare tegenspraak met het in Hoofdstuk 1: 8 vv. deed horen. In het laatste geval was de ene maal sprake van het theoretische principe en dat stelt hij in alle scherpte voor; de tweede maal van de praktische verwezenlijking en nu moesten zekere omstandigheden in aanmerking worden genomen, die aan de zaak een geheel andere wending geven. Iets dergelijks vindt ook hier plaats. Zo iemand, als hij, op wiens wandel volgens onze mening wordt gedoeld, is, als men de zaak juist opvat, eigenlijk nog volstrekt niet uit de dood in het leven gekomen, anders zou met dat leven ook de broederliefde in hem levend geworden zijn."Die Zijn broeder niet liefheeft, blijft in de dood." Hij heeft echter in enig opzicht de hemelse gave gemaakt en heeft tot op zekere hoogte de Heilige Geest ontvangen. In die toestand, die slechts een soort van midden toestand is, kon hij op de duur niet blijven. Van het "de broeder niet liefhebben" is door gegeven aanleiding een "de broeder haten" en hij zelf daarmee volgens het oordeel van de Heere een doodslager geworden. Over een doodslager nu kunnen de lezers zelf het oordeel vellen, dat hij het eeuwige leven niet in zich blijvend heeft. Dat is bij Diotrefes ook reeds in geheel zijn onchristelijk gedrag gebleken en de apostel zal, als hij komt, aanleiding hebben zich tegen hem te stellen; reeds nu trekt hij echter de gemeente in de zaak in, om haar daarover duidelijkheid te geven. Wij houden vaak het gebrek aan liefde jegens de naaste, schrijft Rothe ten opzichte van het voortgaan van "de broeders niet liefhebben" in vs. 4 tot "de broeders haten" in vs. 15 voor enkel onverschilligheid over hem, maar zo iemand is wat gebrek aan liefde alleen zo lang als tussen ons en de naaste geen aanraking of geen collisie van belangen komt; ontstaat echter deze, dan openbaart zich het wezen van de onverschilligheid, zij wordt werkelijk haat. Het is een voorrecht van de menselijke natuur, dat in waarheid de mens tegenover de mens niet meer onverschillig kan zijn, de zonde toch heeft er belang bij de haat onder de schijn van onverschilligheid te

verbergen. De haat is reeds op zichzelf zo verkeerd, dat die zedelijk met doodslag kan worden gelijk gesteld, die is ook de bron, waaruit de moord voortvloeit, deze is de natuurlijke consequentie van die haat, en het is alleen Gods afwerende, behoedende genade, als Hij het in de meeste gevallen niet van de laatste tot de eerste laat komen. Wij moeten echter niet met de zonde spelen en vooral niet met de haat.

a) Hieraan hebben wij de liefde gekend, waarin zij naar haar goddelijke aard bestaat en in welke werken zij haar werkelijk aanwezig zijn openbaart, dat Hij, de Heere Jezus Christus (vs. 5 en 7; 2: 6), Zijn leven voor ons gesteld heeft, ten einde ons van het verderf te redden (Joh. 10: 12; 15: 13); en wij zijn ook schuldig (Joh. 13: 15) voor de broeders het leven te stellen, als het nodig is, voor hen op te treden (Rom. 16: 4), of hen te steunen, om in het bezit van de zaligheid te komen (Hand. 20: 24).

Efeziers 5: 12

Van die hoogste betoning van broederliefde, waartoe wij bereid moeten zijn, willen wij nu tot een veel mindere overgaan, die men evenwel vaak genoeg verzuimd heeft en waarom men zich zoveel te meer bezondigt, naarmate het offer, dat gebracht moet worden, te geringer is (MATTHEUS. 25: 41 vv). a) Zo wie nu het goed van de wereld, wat tot levensonderhoud dient, in overvloedige mate heeft en ziet zijn broeder gebrek hebben, dat hem toch moest bewegen hem van zijn voorraad te helpen en sluit zijn hart toe voor hem, zodat hij zich over hem niet ontfermt, hoe blijft de liefde van God (Hoofdstuk 2: 5 en 15) in Hem? (Jak. 2: 15 v.).

Deut. 15: 17 Luk. 3: 11

Mijn kindertjes! U verstaat op welk voorval ik hier doel, maar heeft niet uit eigen overleg, maar door een en anderen op het dwaalspoor geleid, gedaan wat niet goed was. Maar laat ons verder niet liefhebben met de woorden, noch met de tong, zodat wij ons zouden beroemen God lief te hebben, terwijl de betoning van die liefde aan de broeders door daden werd verzuimd, zoals in het bedoelde geval bij u geweest is (Hoofdstuk 4: 2, 20); maar laat uw liefde tot God met de daad bevestigd worden en blijken waarheid te zijn door uw zelfopofferende liefde jegens de broeders.

Volgens hetgeen wij vroeger opmerkten, spreekt Johannes ook hier wel niet in abstracto, alsof hij alleen algemeen geldende stellingen wilde uitspreken en de lezers voor toekomende voorvallen het juiste gezichtspunt openen. Hij houdt zich hier bezig met het concrete geval, waarvan in 3 Johannes gesproken wordt. Daar prijst hij (vs. 3 vv) Gajus, om zijn gedrag ten opzichte van broeder en vreemdelingen, die ons niet nader bekend zijn, behalve dat in vs. 12 de naam van een genoemd wordt en hij zegt nu van deze: "zij zijn voor Zijn naam uitgegaan, niets nemend van de heidenen." Dergelijke reizende evangelisten bewijzen, hoe zij de liefde hebben erkend daarin, dat Christus Zijn leven voor ons heeft gelaten en zijn in de kennis van deze liefde bereid, ook het leven voor de broeders te stellen, die het zeker nu nog niet zijn, maar wel door hun bekering tot Christus dat zullen worden 1Jo 2: 10. Het was toch niet genoeg, dat zij hun onderhoud niet wilden trekken van de heidenen, aan wie zij het Evangelie brengen, maar alleen van Christelijke broeders, die zich hun nooddruft aantrokken en dan ook in gevaar kwamen, dat men hen niet opnam, zoals hun van de zijde van Diotrefes was overkomen, maar bovendien was de tijd van de Christen vervolging onder Nero, waarover Johannes in Openbaring 1: 9 schrijft: "ik Johannes, die ook uw broeder ben en medegenoot in de verdrukking enz", zeker rijk in gevaren voor reizende zendelingen. Zo behoorde er wel een bijzondere zelfverloochening en liefde toe, om in zo’n tijd het werk van de uitbreiding van het

godsrijk tot zijn levenstaak te maken. Tegenover deze staan dan zij in de gemeente, die zich door Diotrefes hebben laten af houden om hen op te nemen en te verzorgen, hoewel deze grote nood hadden, terwijl zij zelf vermogen genoeg bezaten om hen te helpen. Zo hebben zij die liefde van God verloochend, om wiens naams wil zij toch waren uitgegaan en zijn geen helpers van de waarheid geworden, dat zij toch hadden moeten zijn. Zo heeft de apostel reden genoeg om de vermaning tot zijn kindertjes te richten, waarmee hij zijn woorden op onze plaats besluit, om dat in het volgende aan zijn rede een andere wending te geven. Dit concrete doelen van de tekstwoorden is door bijna alle uitleggers voorbijgezien. Na dit te hebben aangenomen, gaan wij er nu toe over, om wat door hem in abstracto is aangevoerd, in hoofdzaak hierbij te voegen.

In het voorbeeld van Christus laat Johannes het ware, inwendige wezen van de liefde zien en de wijze, waarop die zich in het leven moet openbaren. Wat liefde is, zegt hij, hebben wij leren kennen aan het voorbeeld van de Heere, die Zijn leven voor ons heeft overgegeven. Zo moet ook bij ons de liefde zich daardoor als waarachtig bewijzen, dat wij bereid zijn, voor de broeders alles, ook ons leven, over te geven.

Waar de broederliefde waarachtig is, spaart zij niet het minst, dat in haar macht is; want haar eis strekt zich niet uit naar nietige zaken, maar zelfs tot het leven; op allerlei wijze moet men dit voor de broeders willen geven en dus ook alles wat ons even lief als het leven is, zodat ons God niets heeft gegeven zo dierbaar, dat wij het niet ook voor de broeders zouden willen geven.

Iemand dankte een oude bisschop van Jeruzalem voor een ontvangen weldaad en roemde zijn grote liefde."Hoezeer maakt u mij beschaamd! " zei de bisschop: "ik heb nog lang niet mijn leven voor u gelaten, zoals mijn Heer Christus mij heeft geboden."

Moet men bereid zijn voor de broeders te sterven, zo moet men nog veelmeer zijn have en goed voor hen overgeven. Als iemand de goederen van de wereld heeft en ziet zijn naaste gebrek hebben, terwijl hij hem wel kan helpen zonder zijn schade en hij sluit toch zijn hart voor hem toe, hij wil hem niet met enig werk van de liefde helpen, hoe kan in die de liefde van God blijven? Maar wat is meer gewoon in de wereld, dan zulke mensen, die hoewel zij kunnen en de goederen van de wereld hebben, toch hun hart toesluiten voor de arme behoeftige? Men schreeuwt er heden zeer over, dat zij, die Christus hebben geleerd, meer geld bijeenschrapen dan anderen; o, men mag nog wel van die zwijgen en van hen spreken, die niet alleen aan de behoeftigen niets geven, maar onbeschaamd en met geweld de naaste ontstelen en ontroven, de arme bedriegen en door allerlei kwade kunsten van het zijne proberen te beroven.

In de vorm van een vermaning aan zijn kindertjes welke de apostel aan de voorgaande vraag verbindt en waarin hij zichzelf mee insluit, spreekt hij ten slotte de gedachte uit, dat, als men voor ware kinderen van God wil worden gehouden, het aankomt op een liefde, die waar is en zich in daden betoont, niet op een, die met woorden misleidt. Met een paar parallelle uitdrukkingen beschrijft hij vervolgens de valse (liefhebbers met woorden en met de tong) en de echte liefde (liefde met de daad en waarheid). Hier dringt zich de vraag op, hoe deze voorstellingen tot elkaar in verband staan en wel aan de ene zijde, hoe de uitdrukkingen in de beide paren tot elkaar staan (dus "met de woorden’ tot "met de tong" en "met de daad" en "met de waarheid, aan de andere zijde welke leden van de beide paren met elkaar corresponderen (of "met de woorden" "met de daad" en "met de tong" "met de waarheid" of "met de tong" met de daad" en "met de woorden" "met de waarheid. In het laatste geval

zouden wij een zogenaamd Chiasmus (X) voor ons hebben. In elk geval, dit blijkt meteen vanzelf, stelt de apostel het liefhebben met woord en met tong in bepaalde tegenstelling tot liefhebben met de daad en met de waarheid; de aanvulling met "slechts" of "alleen" bij "met de woorden noch met de tong" zou dus ongepast zijn. Wat nu het tweede deel van de vraag betreft, komt het meteen natuurlijker voor, dat tegenover het woord en niet tegenover de tong, die het woord voortbrengt, de daad wordt gesteld. Daaruit volgt ook het antwoord op het tweede deel van de vraag. In het liefhebben met de woorden kan nog een zekere waarheid liggen (het is door een warm gevoel ingegeven, men wenst werkelijk de broeder het beste toe), maar het moet ook van het woord tot de daad komen (het ontbreekt toch aan de juiste wilskracht, aan blijmoedige gezindheid om zichzelf op te offeren), daarentegen is het liefhebben met de tong alleen een gepraat, dat zonder inwendige waarheid alleen huichelarij blijkt te zijn. Daar moeten phrasen (Jak. 2: 16) het gemis van werkelijke deelneming bedekken.

En hieraan, als bij ons zo’n liefhebben niet wordt gevonden, zoals ik zo-even noemde, een liefhebben met de daad en waarheid, kennen wij dat wij uit de waarheid zijn, zoals toch het geval moet zijn bij hen, die zich verblijden willen in het kindschap van God (vs. 1 v. ; 9 v.). En wij zullen dan in het volle bewustzijn, dat wij uit de waarheid zijn, onze harten verzekeren, ons met die gedachte vertroosten en vast doengeloven (MATTHEUS. 28: 14) dat ons de zaligheid is gegeven voor Hem, de Vader (vs. 1).

Want als ons hart ons veroordeelt, het oordeel over ons uitspreekt, dat wij aan menigvuldige zonden voor Hem schuldig zijn (Hoofdstuk 1: 8 vv.) en dus geen recht zouden hebben ons Zijn kinderen te noemen (vs. 9 v.), God is meer dan ons hart. Zijn oordeel, dat Hij over ons velt, is van veel groter betekenis en Hij kent alle dingen. Hij kent niet alleen onze misslagen en gebreken, waarvan ons hart getuigt, maar ook het goede, dat Hij in ons heeft gelegd. Als Hij dan op grond daarvan, dat wij uit de waarheid zijn, bij al onze zonden, ons toch als Zijn kinderen erkent, dan behoudt Hij en niet de uitspraak van ons eigen hart de overwinning.

De apostel dringt hier de voorafgaande vermaning tot ware, werkdadige, broederlijke liefde aan door daarop te wijzen, dat zij alleen rust en vrede van de ziel en vertrouwen op God verschaft. Weten wij nu uit onze oprechte en opofferende liefde tot de broeders, dat werkelijk, al is het ook maar als minimum, het waarachtig goddelijke in ons moet zijn, dan, zo wil hij zeggen, is bij de aanklacht van ons geweten de gedachte aan Gods alwetendheid een krachtige steun. Dan toch spreken wij tot onszelf: deze ons zelf bijna verborgen aanvang van het ware goddelijke zijn is bij God wel bekend en daarom zal Hij ons, in weerwil van al onze schulden, toch behandelen als die uit de waarheid zijn en ons dus niet van Zich stoten. Wat ons dus rust geeft bij de aanklacht van ons geweten ligt dus niet in onze liefde als zodanig, maar alleen daarin, dat zij ons een zeker kenteken is van onze nieuwe kinderlijke betrekking tot God door het geloof. Van Hem nu weten wij, dat Hij groter is dan ons hart en alle dingen weet. Wat bij een Christen het sterkst de menselijke zwakheid in zich heeft, dit is de buitenzijde van zijn leven, de gehele reeks van handelingen, die in uitwendige daden overgaan. Daar komt overal de machteloosheid te voorschijn, die het gevolg is van de macht van het vlezes over de geest. Als hij daarnaar moet worden geoordeeld, wordt het hemzelf bang en daarom is ook zijn verhouding tot de broeders zo bezwaarlijk, omdat deze zich voornamelijk naar het uitwendige richt. De grond van het hart kan hij aan de broeders, die hem altijd slechts half verstaan of geheel misverstaan, niet openleggen. Daarom is het hem zo goed, dat hij voor God openbaar is. God verstaat hem juist, beoordeelt hem naar waarheid, en zo valt hij liever in de handen van God dan in de handen van de mensen.

Petrus had aan de zee van Tiberias op de derde vraag van de Heere naar zijn liefde (Joh. 21: bedroefd van harte geantwoord: "Heere! U weet alle dingen; U weet dat ik U liefheb." Dat woord van Zijn geliefde medediscipel was diep in de bekommerde ziel van Johannes gevallen en blinkt hier door zijn woorden heen. Evenals Petrus van zijn hart, dat hem zijn schandelijke verloochening verweet, op de Heere appelleerde, die groter is dan het kleinmoedige zondaarshart en alle dingen erkent, ook de vonken van liefde, die onder de as van de dagelijkse en menigvuldige misslagen gloren, zo wenden zich Gods kinderen, voor wie het aanklagend geweten het kindschap ontzegt, tot het vaderhart van God, door wie zij worden gekend tot op de grond van het hart, ook waar zij van droefheid zichzelf niet meer kennen (Hoogl. 1: 8). Ons hart kent iets en getuigt tegen ons. God kent alles en getuigt niet tegen ons, maar voor ons, omdat voor Zijn ogen het zaad van de waarheid, waaruit wij zijn geboren (vs. 9), zich niet verbergt. Hans Egede, de vader van de Groenlandse zending, kwam aan het einde van zijn liefde werk in een donkere uur, zijn hart veroordeelde hem, de vijand bedreigde zijn leven. Toen liet God, groter dan het beangstigde hart van Zijn trouwe knecht hem zijn dopelingen voor de geest treden en met het oog op deze lievelingen van zijn ziel keerden licht in rust bij hem terug.

Geliefden, als ons hart ons niet veroordeelt, hetzij omdat de zo even genoemde aanklachten tot zwijgen zijn gebracht (vs. 9 v.), of in tijden van kalme gemoedsstemming (1 Kor. 4: 4 Hebr. 13: 18), dan hebben wij vrijmoedigheid om tot God met onze gebeden te naderen (Hoofdstuk 5: 14 Rom. 8: 15 Efeziers 3: 12 Hebr. 4: 16).

a) En zo wat wij dan met zo’n blijde gemoedsstemming van Hem bidden, ontvangen wij van Hem (Joh. 14: 13; 15: 7; 16: 23 vv. Mark. 11: 24), omdat wij Zijn geboden bewaren en doen hetgeen behaaglijk is voor hem; wij betonen ons dus als Zijn ware kinderen en aan dezen kan Hij hun bede niet ontzeggen (Joh. 11: 42).

Jer. 29: 12 MATTHEUS. 7: 8; 21: 22 1 Joh. 5: 14

Nadat de apostel heeft gezegd, op welke wijze de kinderen van God de onrust van hun hart, dat tegen hen getuigt, kunnen stillen, spreekt hij van het blij vertrouwen, dat is het tegenovergestelde geval, namelijk als geen veroordelende stem in het eigen hart zich laat horen, plaats vindt. Geliefden, zo schrijft hij daar, omdat hij zich, evenals boven in vs. 2, met zijn broeders verheugt over het kindschap van God. Het zal met ons ook wel anders zijn dan zo-even gezegd werd, zo gaat hij voort en als wij nu in dat gelukkig geval zijn, als ons eigen hart ons door zijn verwijtingen met de beangstigde twijfel, of wij wel echt Gods kinderen zijn, verzoekt, dan hebben wij een blijdschap in God, dat zeker niet beperkt mag worden tot het gebed alleen, maar moet worden opgevat van de hele staat van een gelovige, die zich van zijn kindschap van God met volkomen blijdschap bewust is. Maar wel is die gebedsverhouding het meest betekenende punt is dat kinderlijk vertrouwen. Als de apostel daar nader over handelt, beschrijft hij naar twee zijden het vertrouwen van Gods kinderen op hun hemelse Vader, zoals zich dat in het gebed openbaart: 1) er is niets van dit kinderlijk gebed uitgesloten en 2) wat de kinderen van God ook maar bidden, dat ontvangen zij van God.

Met de woorden "omdat wij Zijn geboden bewaren en doen hetgeen behaaglijk is voor Hem" wordt uitdrukkelijk gewezen op de samenhang van het gebed met het geheel van het Christelijk leven, dat het gebed niets afzonderlijks, iets van het overige leven afgescheiden is, maar uit dezelfde heilige gezindheid voortvloeit, die het gehele leven beheerst. Dan verdwijnt alle mogelijkheid daarover, dat hier zo onvoorwaardelijk de verhoring van elke bede wordt beloofd, vanzelf. Komt namelijk het gebed voort uit de ware kinderlijke betrekking tot God,

uit de gezindheid, die het hele leven bepaalt en beheerst, dan is het juist de gezindheid van het aan God overgegeven zijn, van de overeenstemming tussen het menselijke en goddelijke willen, waarin het wordt gedaan. Het zal, evenals het leven zelf doelt op hetgeen voor God welbehaaglijk is, eveneens alleen zien op hetgeen Hem welbehaaglijk is. De gelovige bidt in de gemeenschap met Christus om hetgeen Christus in zijn plaats zou hebben gebeden, wat de Geest van God hem als het ware leert kennen, wat die hem dringt om te verlangen, te bidden. En dezelfde God, die door Zijn Geest de gebeden ingeeft, schenkt nu ook de vervulling ervan.

Soms dwaalt een Christen in zijn gebed; dat bedoelt in het algemeen wat tot Gods eer en tot van de mensen tijdelijk en eeuwig heil dient, maar er wordt in het bijzondere dit of dat gevraagd, dat voor Gods ogen daaraan niet dienstbaar kan zijn. Dan redt God als een genadig verhoorder van de dwaling en geeft niet maar wat wij hebben gebeden, maar meer dan dat, omdat Hij de verkeerde woorden van onze gebeden in volgens die ware bedoeling van onze gebeden uitlegt en wijzigt. Het is voor de biddende Christen een grote troost, dat hij nooit een misstap in het gebed kan doen, ook al zou hij ook naar een doornstruik in plaats van naar een wijnstok grijpen!

a) En dit is, als werkelijke hoofdinhoud van hetgeen Hij wil en Hem welbehaaglijk is, Zijn gebod, waarop het boven alle andere aankomt, dat wij geloven in de naam van Zijn Zoon Jezus Christus (Joh. 6: 29, 40), b) en elkaar liefhebben in die mate en op die wijze, zoals Hij, Zijn Zoon Jezus Christus, ons een gebod gegeven heeft, namelijk zoals Hij zelf ons heeft liefgehad (vs. 16; 2: 7 v. v).

Joh. 17: 3 b) Lev. 19: 18 MATTHEUS. 22: 39 Efeziers 5: 2. 1 Thessalonicenzen. 4: 9. 1 Petrus 4: 8. 1 Joh. 4: 21

En die nu, naardien hij in Jezus Christus gelooft en volgens diens voorbeeld de broeders liefheeft, Zijn geboden, die van de Vader en van Christus (vs. 23) bewaart, blijft in Hem, zowel in God als ook in Christus en hij God de Vader, in de gemeenschap met Christus in deze Hoofdstuk 1: 3, 6; 2: 24; 4: 12 v, 16). En hieraan kennen wij, dat Hij in ons blijft, namelijk uit de Geest, die Hij, de Vader, met de Zoon ons gegeven heeft (Hoofdstuk 4: 13 Joh. 14: 16 v. ; 15: 26

Geheel zoals het eerste deel (Hoofdstuk 2: 7 vv.), sluit ook dit met een bijzonder op de voorgrond plaatsen van de broederlijke liefde uit de hele omvang van goddelijke geboden, waarvan het houden de voorwaarde is van onze voortdurende levensgemeenschap met God. Is nu de eis, dat er zo’n broederliefde is, dat deze gelijk is aan de liefde, waarmee Christus ons heeft liefgehad, dan veronderstelt dit bepaald het geloof in Christus als de Zoon van God; alleen zo kunnen wij Zijn liefde bepaald afmeten en Zijn eis in Joh. 13: 34 v. verstaan. En zo gaat de apostel hier iets verder terug dan vroeger en laat aan het gebod, dat wij van Christus hebben ontvangen, om elkaar lief te hebben, zoals Hij ons heeft liefgehad, het gebod van God voorafgegaan, dat wij geloven in de naam van Zijn Zoon Jezus Christus. Deze geboden zijn echter voor hem geen twee geboden, maar naar het wezen van de zaak slechts één. Tot dat een leidt hij dan de veelheid van Gods geboden terug, waarvan hij te voren gesproken heeft en baant hij zich zo tevens de weg, om in het volgende derde hoofddeel nader te handelen over de tegenstelling van de dwaalleraar, tegen het hoofdgebod van God in het Nieuwe Testament. Omdat God Zijn eengeboren Zoon heeft gegeven, opdat wij in het geloof in Hem zouden leven, zo merkt hier Besser op, zo is het Oud-Testamentische gebod: "u zult liefhebben de Heere uw God van heler harte" verhoogd tot de Nieuw-Testamentische boodschap: "laat ons Hem liefhebben, omdat Hij ons eerst heeft liefgehad." En met het tweede gebod, dat aan het

eerste gelijk is: "en uw naaste als u zelf", komt de belijdenis overeen: "wij hebben de broeders lief." Intussen verheft zich nu de vraag: Hoe kan Johannes dit, dat wij geloven in de naam van de Zoon van God, Jezus Christus, een gebod noemen? Is zo'n geloof niet integendeel een zaak van vrije overtuiging? Het staat toch niet in de macht van de mensen, het hangt volstrekt niet alleen van een besluit van de wil af, of iemand gelooft of niet. Dan kan, zo zou men kunnen denken, God het geloof ook niet gebieden, dat het aanwezig is en kan degene niet straffen, die het zover niet kan brengen, omdat juist tegengestelde overtuigingen, zoals hij beweert, zich met alle macht aan hem opdringen. Op die vraag geeft Neander met het oog op Christus' woord tot de Joden in Joh. 6: 26 vv., ongeveer het volgende antwoord: God zou zo'n gebod niet stellen, als niet Hij, op wie dat geloof zich moet richten, in Zijn openbaring en in Zijn leven Zich had geopenbaard als iemand, die echt aan de behoefte van alle waarheidlievende, heilbegerige zielen voldoet en alles geeft wat de natuur van de mensen zelf, zo die niet tot het onnatuurlijke gekomen is, verlangt. Zo is Gods gebod, dat geloof in de naam van God eist, geen willekeurige eis, maar als uitwendig gebod vertoont zich hier alleen datgene, wat door de waarheid zelf, door de goddelijke feiten in de geschiedenis en haar overeenstemmen met de aanleg en de wetten van de menselijke natuur, voor de behoeften, die in deze diep zijn ingeplant, verlangd wordt. En Joh. 14: 4 komt de eis van het geloof in Christus voor als een eis, die Hij zelf de discipelen doet. Ook liggen in dit 14de en de volgende hoofdstukken van het Evangelie van Johannes, die de laatste reden van de Heere bevat, vele punten, waarmee het slot aan dit tweede hoofddeel van onze brief veel aanrakingspunten heeft. Daar wordt het echter meer van Christus gezegd (bijvoorbeeld Joh.
4 : "Blijf in Mij in Ik in u. Maar God en Christus zijn voor de apostel zo één, dat ook wij niet mogen scheiden en daarom ons op onze plaats de strijd van de uitleggers of bij het "Hij" en "Hem" aan God of aan Christus moet worden gedacht, weinig belang inboezemt. Johannes heeft daarbij niet in de gedachte God zonder Christus en ook niet Christus zonder God, maar beide onafgescheiden van elkaar (vgl. Hoofdstuk 5: 20). En nu komt tot deze beiden in de slotzin ook de derde in het heilig verbond, de Geest. Dit geeft echter de toon aan tot een nieuw derde hoofddeel, terwijl vroeger ook wel reeds aan de Heilige Geest was gedacht, maar niet zozeer persoonlijk als wel zakelijk, omdat wij bij de uitdrukking "de zalving" (Hoofdstuk
20 en 27) aan Hem werden herinnerd.

Besluit Johannes dit voorstel met de herinnering aan het gebed van het geloof en van de liefde, zoals hetzelfde door de Heere gegeven is en door Zijn gelovigen behoort betracht te worden, de verdient het onze bijzondere opmerking, dat hij niet spreekt van te geloven in de Zoon van God, maar bepaaldelijk van te geloven in de naam van Zijn Zoon. Is toch iemands naam de aanwijzing van de hele persoon, zoals hij is en bestaat, dan ligt in Jezus naam ook de algehele ontdekking van zijn bestaan als God en mens, van Zijn bestemming als Middelaar van God tot onze zaligheid, zoals God Zichzelf in al Zijn volmaaktheden en door Hem heeft geopenbaard. Dat is het, dat God wil dat wij geloven zullen; in Jezus Christus moeten wij ons heil zoeken, niet slechts in één betrekking, maar in de hele Christus en dit geloof moet in de onderlinge en aaneensluitende liefde blijkbaar zijn; dan alleen zijn wij in gemeenschap met Christus en door Hem met God, wanneer wij betonen de Heilige Geest te bezitten die een Geest van het geloof, van de liefde en van de godzaligheid is, die zich naar buiten kenbaar maakt. Alleen in deze weg zijn wij voor God welbehaaglijk en leven wij in de gemeenschap met God, zodat wij met blijdschap zeggen kunnen: de Heere is mijn deel! Zalig elk, die daarnaar staat en jaagt; zalig elk, die dit bezit zijn geluk is eeuwig zeker en zeker.

Hij, die aldus Christus volgt, woont in Hem als Zijn ark, schuilplaats en rustplaats en in de Vader door Hem. Christus woont in hem als de Heer van zijn liefde, Zijn macht uitoefenend en Zijn roem vertonend. De vereniging tussen Christus en de zielen van de gelovigen bestaat

door de Geest, die Hij hun heeft gegeven. Deze kon niet op de wonderlijke gaven zien, die geen bewijs waren van de liefderijke inwoning van deze Heilige Geest, maar op de nieuw geschapen geestkracht, die heilige liefde voortbrengt en het beeld van Christus in hun zielen vernieuwt, en aldus met hun geesten getuigt, dat zij kinderen van God waren. Dan zijn een vrije behoudenis en een heilige gehoorzaamheid van de liefde onafscheidelijk verbonden; evenals de hoofdzaak van het bevel van God aan zondaars geloof in Zijn Zoon Jezus Christus is en liefde tot elkaar voor Zijn wil. Deze gehoorzaamheid, ofschoon uiterlijk onvoldoende voor onze rechtvaardiging, bewijst, dat wij in Hem wonen en Hij in ons. De Heilige Geest, die Hij ons heeft gegeven, toont dat wij kinderen van God zijn, terwijl Zijn vertroostingen voorsmaken zijn van ons eeuwig geluk.

HOOFDSTUK 4

OVER BEPROEVING VAN VALSE LERAARS EN BEOEFENING VAN DE LIEFDE JEGENS GOD EN DE NAASTE

Is het derde hoofddeel, zoals wij reeds in de inleiding op het vorige stuk opmerkten, gewijd aan de Geest van God, dan is het te verwachten, dat deze nu ook als heersende toon in de verschillende onderafdelingen zal worden vernomen. Zo is het ook inderdaad; van de Geest van God is sprake in vs. 2, 13; 5: 6 vv. daardoor zullen wij bij het vormen van de verschillende onderafdelingen ons laten leiden

Vs. 1-11. De gehele afdeling bevat twee delen, door de herhaalde aanspraak "geliefden" uit elkaar gehouden en zoals zij daarmee beginnen zo eindigen zij er ook mee. De delen schijnen bij de eerste oogopslag geheel zonder samenhang naast elkaar geplaatst te zijn en elk een bijzondere inhoud te hebben. Het eerste wekt de lezers op om de Geest te beproeven, die zij in hun leraars opmerken, of die uit God is of niet, opdat zij daarnaar kunnen beoordelen, of zij ware of valse profeten voor zich hebben. Hij geeft ook het teken aan, waardoor de Geest van God en de geest van de antichrist gemakkelijk van elkaar kunnen worden onderscheiden en wijst er tevens waarop mensen dezen leraars en wie de anderen gehoor lenen. Het tweede deel bevat een vermaning tot onderlinge liefde, dat vele uitleggers verleid heeft, om aan te nemen, dat het eerste deel alleen een tussenstuk zou zijn, na welks uiteenzetting de apostel tot de inhoud van het vorige hoofdstuk zou terugkeren. Wij zullen ons echter alleen moeten houden van hetgeen Johannes in Hoofdstuk 3: 23 v heeft gezegd, waar hij van een tweevoudig gebod van God sprak, dat echter in de grond van de zaak slechts een was: te geloven in de naam van de Zoons van God, Jezus Christus en elkaar lief te hebben, zoals deze ons een gebod heeft gegeven. Onder dit gezichtspunt zijn, evenals de afdeling, die wij hier voor ons hebben, ook de beide volgende van dit derde hoofddoel gesteld; daar komt nu bij de Vader en de Zoon ook de Heilige Geest.

Geliefden, a) geloof niet een iedere geest, alsof de geest die uit profeten spreekt, altijd van God zou zijn en het door zo’n voorgestelde altijd als waarheid moest worden aangenomen, b) maar beproef volgens de toetssteen, die ik u noemen zal, de geesten, die van tweeërlei aard zijn, of zoals zij in vs. 2 of in vs. 3 worden genoemd, voorkomen. Beproef of zij uit God zijn en dan zult u bevinden, dat integendeel velen van die niet uit God zijn; c) want van deze tijd, waarmee wij het laatste uur zijn ingetreden (Hoofdstuk 2: 18) moeten wij, helaas, getuigen, dat vele valse profeten, als afgezanten van het rijk der duisternis, zijn uitgegaan in de wereld.

Jer. 29: 8 MATTHEUS. 24: 4 Efeziers 5: 6 Kol. 2: 18 b) MATTHEUS. 7: 15, 16. 1 Kor. 29. 1 Thessalonicenzen. 5: 21 c) MATTHEUS. 24: 5, 24. 2 Petrus 2: 1. 2 Joh. 1: 7

Terwijl Johannes zijn lezers wijst op de van God ontvangen Heilige Geest als op het onbedrieglijk kenteken van hun geestelijk" gemeenschap met Hem (Hoofdstuk 3: 24), komt het hem voor de geest, dat zijn lezers van deze opmerking makkelijk tot hun eigen verderf een verkeerd gebruik zouden kunnen maken. Hij denkt er aan, hoeveel valse, demonische geesten in de wereld gevonden worden, met name ook in de kring van de lezers en hoe makkelijk deze zich zouden kunnen laten verbinden, en op een dwaalweg brengen. Om niet verkeerd verstaan te worden, waarschuwt hij hen daarom uitdrukkelijk voor die geest van dwaling, roept hen op de geesten te beproeven volgens een onbedrieglijk kenteken, dat hij aangeeft en behandelt dus opnieuw het reeds in Hoofdstuk 2: 18 vv. ter sprake gekomen thema. De "geesten" moeten verstaan worden van charismata (Rom. 12: 8 en 1 Kor. 12: 6 v., van bovennatuurlijke

betoningen van de Geest. Vooral denkt Johannes aan de geesten van de profeten (1 Kor. 14: 32), waaronder zich ook zo menigvuldig geesten vermengden van valse profetie, volgens de voorspelling van de Heere in Matth. 24: 11, 24 zelf.

Wij hebben hier niet te denken aan profetie van iets toekomstigs, als was dat het hoofdmoment van de profeet. Het woord is afgeleid van het griekse werkwoord prophèmi (uitspreken), omdat hij achter zich de inspirerende geest heeft, wiens gedachten hij uitspreekt, bekend maakt. De profeet moet bepaald onderscheiden worden van de geest, die in hem verborgen is, hem leidt. De ware profeet wordt gedreven of gedragen door de Heilige Geest, die kracht van de Allerhoogsten (2 Petr. 1: 21 Luk. 1: 35). Het punt, waar deze zich verenigt met de profeet, is de geest van de profeet, die als het te besturen orgaan, waardoor de Heilige Geest werkt, van deze bepaald moet worden onderscheiden. Deze toch is bron en principe van de openbaring, dringt in de geest van de profeet in, wekt die op, deelt hem mee, bezielt en dringt hem en zo wordt de geest van de profeten een geest uit God, maar zonder dat daardoor de bijzondere eigenaardigheden van de geest van de profeten vernietigd of opgeheven zou worden, noch ten opzichte van zijn temperament, noch in betrekking tot zijn wijze van uitdrukking, noch wat betreft zijn begaafdheid voor bijzondere omstandigheden van het geestelijke en stoffelijke. Vandaar dat er zo vele geesten zijn als profeten, ondanks de eenheid van het werkzame beginsel, de Geest, die hen leidt. Maar naast de Heiligen Geest, de Geest van de waarheid, is er een geest van de anti-christ (vs. 3), van de dwaling (vs. 6), die de valse profeten maakt en wier geest niet te geloven is. In plaats van de dadelijke overgave, van bijval en toestemming eist Johannes een beproeven en dat eist hij van allen, al hebben ook enigen een bijzondere gave om de geesten te onderscheiden (1 Kor. 12: 10 moet het doel van de beproeving kennen, of namelijk de geesten van God zijn, alsmede de maatstaf van de beproeving hebben, de belijdenis van Jezus Christus, die in het vlees gekomen is en het gevaar, dat tot beproeving dringt, valt elkeen aan en dringt tot beslissing.

De valse profeten zijn evenzeer als de ware, met Gods Geest vervulde, van bovenmenselijke afkomst. De mensen zijn geplaatst in het midden tussen de Geest van de waarheid, die van Christus uitgaat en de geest van de leugen, die van de Satan uitgaat. Zij worden of door dezen of door genen beheerst, naardat zij zich laten leiden. Die de Heilige Geest, van de hemel gezonden (1 Petrus 1: 12), niet wil gehoorzamen, wordt overgegeven aan de invloed van de geesten van de boosheid, die onder de hemel, in de lucht (Efeziers 2: 2; 6: 12) huisvesten.

Hieraan kent u de Geest van God in die profeten, die werkelijk door Hem bezield en van Hem vervuld zijn: alle geest in een profeet, die belijdt, dat Jezus Christus in het vlees gekomen is (beter: die belijdt Jezus Christus in het vlees gekomen), die is uit God. De apostel spreekt niet zozeer van de vleeswording van het Woord, of van de menswording van de Zoon van God als wel daarvan, dat Jezus voor een en dezelfde persoon als Christus en deze Jezus Christus dan voor een waar, werkelijk mens moet worden gehouden (Hoofdstuk 2: 23).

En alle geest, die niet belijdt, maar in tegenspraak met de apostolische verkondiging loochent (Hoofdstuk 2: 22), dat Jezus Christus in het vlees gekomen is (beter: die niet belijdt Jezus Christus in het vlees gekomen), die is uit God niet (Hoofdstuk 2: 22). Maar dit niet belijden of loochenen van de zo-even genoemde waarheid komt voort uit en is de geest van de antichrist, welken geest u gehoord heeft, dat eenmaal in de volle vorm van een persoonlijke antichrist komen zal (Hoofdstuk 2: 18) en a) is nu al in de wereld. Reeds probeert hij door de vele valse profeten, die zijn uitgegaan in de wereld (vs. 1), of van de anti-christen, die geworden zijn (Hoofdstuk 2: 18), in de gemeenten door te dringen en tot heerschappij te komen.

2 Thessalonicenzen. 2: 7

Een dergelijk kenteken vinden wij in 1 Kor. 12: 3 genoemd. De naam Jezus Christus moet als historische aanwijzing worden genomen (vgl. Hoofdstuk 3: 23; 5: 6); "in het vlees gekomen" moet de zichtbare waarheid van de historische openbaring van de Verlosser, de reële mensheid van Hem uitdrukken (vgl. Joh. 1: 14. 1 Tim. 3: 16 Rom. 1: 3 v.) tegenover de docetische voorstelling van Hem. Is nu dit kenteken voornamelijk voor de toenmalige, geschiedkundige verhoudingen en voor de bepaalde sfeer van de lezers van onze brief bewezen, zo houdt toch, in nauwere zin opgevat, dit kenteken van de valse geest in de gehele Christelijke wereld als docetisme voor altijd zijn recht. Elke geest, die ten opzichte van de geschiedkundige, werkelijk menselijke verschijning van Jezus Christus negatief is, is niet uit God. Die in de geschiedkundige Jezus Christus niet God, niet de openbaring van God erkent en zich niet tot haar getrokken voelt, die is niet uit God. In werkelijkheid is het daarbij hetzelfde, of hij de bovennatuurlijk goddelijke, zijde van de Verlosser, die, die niet zichtbaar in de verschijning geworden aanneemt en alleen de geschiedkundige, menselijke realiteit van de Verlosser loochent, of met deze ook de niet zichtbare, ideale zijde negeert. Evenals de Heere zelf gezegd heeft, dat bij Hem openbaar wordt wat in de mens is, terwijl het goddeloze hart de aanraking met Hem ontvlucht, het goddelijk gezinde daarentegen zich door Hem aangetrokken voelt, zo zegt Johannes zo ook een speculatieve erkenning van Christus als van de Zoon van God kan hand aan hand gaan met het gebrek aan opmerking voor de reëel-menselijke openbaring van deze eeuwige, goddelijke Zoon en ook in dit geval erkent onze apostel die geest niet als zijnde uit God. De hoofdketterij is daarom in de kerk deze, dat de geschiedkundige verschijning, die de naam Jezus Christus draagt, wordt geminacht of zelfs geloochend. Wat men daarvoor ook in de plaats stelt, heeft misschien grote klank, maar is toch niet zonder schade. Datgene, waarvan in het Christendom alle werkzaamheid uitgaat, is het aanschouwen van dit menselijk-goddelijk leven van Christus. Dit is het eigenlijke heiligdom van de mensheid en die dit aantast, is de eigenlijke geest van een antichrist. Waar daarentegen de loochening van de geschiedkundige Christus niet wordt gevonden, maar men in ernst meent, de oude Jezus Christus voortdurend in de geschiedenis van de mensheid te behouden, daar mogen wij ook niet spreken van anti-christelijke richting.

Het woord docetismus is de naam van een leer, die de menselijke natuur van Christus direct of tenminste in de consequentie verlaagt tot een blote schijn. Dat zo’n richting, die de lichamelijke zijde van de mensen vernedert, haar miskent, reeds in de eerste Christelijke gemeenten aanwezig was, zien wij uit de brieven aan de Corinthiërs (1 Kor. 15) en uit hetgeen Paulus over de dwaalleraars Hymeneus en Filetes zegt (2 Tim. 2: 17 v.). De hele ontwikkeling tot een bepaald systeem ontving zij pas in het latere gnosticisme van de tweede eeuw, maar daarom is het volstrekt niet onwaarschijnlijk, dat een nog ruw, onontwikkeld docetismus, dat de gehele menselijke zijde van de Heere op grove wijze tot een schijn degradeerde, reeds in die tijd was opgetreden, waarin Johannes zijn brieven schreef. Dat echter de apostel, die in het algemeen niet zozeer polemiseert tegen hetgeen tegenwoordig is, als wel tegen het toekomstige waarschuwt, de systematische ontwikkeling van de dwaalleer zelf pas van die tijd verwachtte, als het nu nog in de kleine kinderen aanwezige geslacht tot de latere gemeente zou zijn opgewassen, geeft hij boven in Hoofdstuk 2: 18 te kennen met de aanspraak "kindertjes" Evenals deze latere Gnostieken overal de zichtbare schepping en haar Formeerder diep vernederden onder de onzichtbare wereld en de hoogste God, zo wilden zij ook in de persoon van de Verlosser het zichtbare van het onzichtbare, het menselijke van het goddelijke losrukken. De verschenen Godheid erkenden zij daarom gewillig in Hem een waarachtige vereniging van godheid en mensheid daarentegen kwam hun als onzin voor. Hierbij scheidden zich soms scherp, soms ook in elkaar vloeiende, drieërlei gnostische

meningen van elkaar. Sommigen zagen in de Verlosser slechts een goddelijke Geest, die niet werkelijk als mens verschenen was, maar alleen om door de mens te kunnen worden waargenomen, zich in en zichtbare vorm had geopenbaard, die slechts een schijn was. Deze soort van docetismus heeft onder de apostolische vaders die man met de meeste beslistheid bestreden, die in zijn gehele wijze van leren en uitdrukken zich het meest aan de apostel Johannes aansluit. Ignatius, bisschop van Antiochië, die in het jaar 116 na Christus in het colosseum te Rome door leeuwen verscheurd is. Anderen daarentegen namen aan, dat het menselijke in de Verlosser niet zuiver een schijn geweest is. Zij kenden Hem echter nu een andere, hogere mensheid toe, niet een eigenlijk materieel, maar slechts een pneumatisch, of ten minste psychisch lichaam. Een derde klasse eindelijk zag in Jezus, de zoon van Jozef en Maria een ware mens, aan alle overige mensen gelijk, hield Hem echter niet voor de eigenlijke Verlosser, maar scheidde de Godheid en de mensheid van Christus in twee personen, omdat zij beweerde, dat zich met de mens Jezus bij Zijn doop en alleen tot aan Zijn lijden een door de hoogste God gezonden hogere genius had verbonden, die de mens Jezus slechts tot Zijn orgaan gebruikte en dat alleen die hogere genius de eigenlijke Verlosser was. Cerinthus, een tijd- en landgenoot van Johannes in zijn ouderdom, stond die mening voor. Nu menen vele uitleggers, dat de rede van de apostel vooral tegen dezen zou gericht zijn, dat echter de niet wel mogelijk is, als zijn brieven niet behoren tot de laatsten, maar reeds tot een vroegere tijd van zijn leven. Het is ook niet juist om zijn woord te beperken tot deze vorm van het docetisme alleen.

Zo handhaaft Johannes onze zelfstandigheid als Christenen en wijst hij ons aan, hoe wij waarheid en dwaling op het gebied van godsdienst en Christendom onderscheiden kunnen. Wij moeten niet elke leraar geloven, al geeft hij voor door de Geest van God te spreken en de waarheid te verkondigen, niet op gezag van mensen, wie zij ook zijn, bouwen. Zo’n blind geloof is beneden ons karakter en onze waardigheid als mensen en Christenen en verdient de naam van geloof niet te dragen. Wij moeten integendeel de leraars beproeven, of zij uit God zijn en dus uit God spreken. En dat kunnen wij, door hun onderwijs te vergelijken met en te toetsen aan het onderwijs van de apostelen. Deze konden van zich verklaren: "wij zijn uit God." Zij spraken daarom uit God en verkondigden de waarheid. Hun onderwijs vindt dan ook weerklank in het hart en hoofd van hem, die God kent en uit God is. Het wordt door hem als waarheid erkend; het stemt overeen met zijn denkwijze, zijn gezindheid, zijn wensen en neigingen; het voldoet aan zijn behoeften; het vertroost en heiligt hem; hij ziet het in en ervaart, dat het een kracht van God is tot zaligheid voor een ieder, die gelooft.

Kindertjes! U bent, in tegenstelling tot de antichristen, van wie ik zo-even sprak, uit God en heeft daardoor, wat het principe aangaat, hen overwonnen, zoals uw overwinning over hen ook uitwendig openbaar worden zal; want Hij is meerder, uw God, die in u is, dan die in de wereld is, de vorst van de wereld, wiens geest hen regeert (Hoofdstuk 2: 13 v. 2 Kor. 4: 4 Joh. 29; 16: 33).

De apostel stelt met een bewogen gemoed en liefdevol vertrouwen, dat zij allen in de hoofdwaarheid staan en kinderen van God zijn, zijn lezers met aandrang voor wat hun is gegeven: "u bent uit God" en wat zij reeds hebben gedaan: "u heeft hen overwonnen." En deze overwinning is een, die voortduurt, al volgt ook nog meerder strijd door deze strijd heen gaat de reeds verkregen, beslissende overwinning.

Met Hoofdstuk 2: 9: "zij zijn uit ons uitgegaan, maar zij waren uit ons niet: want als zij uit ons geweest waren, dan zouden zij met ons gebleven zijn", blijkt, dat een ernstig stadium van de strijd reeds als afgesloten in het verleden lag. De gemeente als geheel had de dwaalleraars

weerstaan en deze hadden zich genoodzaakt gezien, heen te gaan en zich als bijzondere sekte te constitueren. Nu heeft echter de apostel vermaand, om ook voor het vervolg de geesten te beproeven en met het oog daarop zegt hij nu, dat in wie God een woonstede heeft gemaakt en inwendig van de wereld niet meer toebehoort, tot de geest van het anti-Christendom niet behoort.

Zij kunnen met vreugde de toekomst inzien, omdat zij reeds in hun Christelijk bewustzijn omdragen wat deze zal geven. Wat in de verhouding van de Geest, die hen levend maakt, tot de geest, die hun tegenstanders bezielt. vanzelf gegrond is, zal in de loop van de geschiedenis tot openbaring komen. Daaruit, dat zij deze wereld zo goed als overwonnen hebben, volgt echter geenszins, dat het hun zal lukken, hun tegenstanders zo te weerleggen, dat zij zelf overtuigd worden en van de dwaling afstand doen; want dit is iets, dat van buiten niet kan worden gedwongen, dat tot voorwaarde heeft de vrijwillige geneigdheid tot de vrije overgave aan de Geest, die hen in de verkondiging van de waarheid bezielt. Daarom zullen zij zich daardoor op een dwaalspoor laten brengen, als voor het ogenblik de dwaling in de wereld zich meer uitbreidt. De apostel verklaart in de volgende verzen hoe dat komt en daarom iets natuurlijks is.

Zij zijn uit de wereld; zij zijn uit de levensgrond van de wereld, die door zondige machten doortrokken en bestuurd wordt (Hoofdstuk 2: 15 vv.) voortgekomen (Joh. 8: 23). Daarom spreken zij uit de wereld, van haar standpunt uit, in haar vleiend en volgend en de wereld van hen, die eveneens die aard in zich omdragen en haar niet willen laten varen, hoort hen, omdat zij bij hen zichzelf weervindt (Joh. 5: 43. 15: 19

Dat de wereld alleen zo’n opvatting van het Evangelie verstaat, waarbij dit tot haar eigen valse gezichtskring wordt verlaagd, is voldoende te verklaren; maar dat zij die tegenspraak niet voelt, waarin elke zodanige behandeling het Evangelie met zichzelf plaatst dat is niet te rechtvaardigen. Dat zij zich diets maakt, dat zo’n mening werkelijk de Christelijke zou zijn, dat is een misleiding, waarbij het niet geheel bona fide kan toegaan en waarvoor dan de wereld verantwoordelijk is; en dat zij ten slotte in zo’n leer een welbehagen heeft, dat is het bedroevendste. Zij moest zich zelf verfoeien en voelen, dat zij een woord nodig heeft, dat niet van haar is, om van zichzelf los te komen, in plaats dat zij genot in zichzelf hebben zou. Dat in voor het minst het teken van een al te bekrompen zin, zijn eigen echo te vernemen. Elke edele gezindheid ziet boven zichzelf uit zoekt iets hogers, terwijl men zich voor deze buigt.

a) Wij daarentegen voor ons zijn uit God en spreken nu ook uit God. Die God kent, hoort ons. Die uit God niet is hoort ons niet (Joh. 8: 42, 47; 17: 14). Hieruit, of bij wie het een of het andere weerklank vindt of niet. of bij hen, die uit God Zijn en God erkennen, of bij de wereld, kennen wij de Geest van de waarheid en de geest van de dwaling, omdat ieder van beide aantrekt wat behoort tot het rijk, waaruit hij is en het niet verwante afstoot.

Joh. 10: 27

De apostel schrijft: "wij zijn uit God" zonder er zich over te bekommeren, of de valse profeten met hun aanhang hun daarom geestelijke hoogmoed zullen verwijten, omdat zij zichzelf alleen het ware Christendom toeschrijven. Er is een tegenstelling, waarin de Christen niet alleen het recht, maar ook de plicht heeft, om met alle beslistheid uit te spreken: "wij zijn uit God en u bent niet uit God". Het "wij" op deze plaats wijst echter niet zoals het "u" in vs. 4 de leden van de gemeente in het algemeen aan, maar de apostel en de leraars van dezelfde gezindheid.

Volgens het verband wil Johannes de gelovigen in het algemeen niet zozeer het leren opdragen als wel het luisteren naar de ware leraars, en het beproeven en het verwerpen van de valse leraars op het hart drukken. Daarom plaatst hij tegen de anti-Christelijke pseudo-profeten zichzelf en de leraars, die evenals hij Jezus Christus belijden, als degenen, die niet uit de wereld maar uit God spreken en die nu, evenals de anti-Christen door de wereld, zo door diegenen worden gehoord, die God belijden of uit God zijn.

Het "God kennen" kan hier bedoelen die algemene voorbereidende vereniging van de mensen met God bij hen, die het trekken voelen van de Vader, die hen tot de Zoon leidt, zodat zij voor de verkondiging van de zuivere goddelijke waarheid vatbaar blijken te zijn. Daardoor kunnen ook zij worden bedoeld, die reeds in het Christelijk geloof staan, aan de ontvangen Christelijke kennis getrouw blijven en daaraan de getrouwe verkondigers van de waarheid, door wie hun Christelijke kennis wordt vermeerderd, wel onderkennen en van anderen weten te onderscheiden. Door de verschillende verhouding tot de verkondigers van de waarheid en tot de dwaalleraars ontstaat onder de Christenen zelf een zifting tussen hen, die, werkelijk uit God geboren, door die Geest tegenover de wereld staan en hen, die nog tot de wereld behoren, hoewel zij tot de Christelijke gemeente schijnen te behoren. Zo openbaart zich in dit scheidingsproces de tegenstelling tussen de Geest van de waarheid en de geest van de dwaling, de Geest van God en de geest van de goddeloosheid, als gegrond in het diepte van het wezen.

Zeker is de geest van de dwaling in hem, naar wie de wereld en de Geest van de waarheid, naar wie de kinderen van God horen.

Dit kenteken tot onderscheiding van de Geest van de waarheid en de geest van de dwaling mogen wij echter niet onvoorwaardelijk op de verkondiging van onze tegenwoordige bedienaars van het goddelijk woord toepassen, om naar de bijval of tegenstand, die deze vinden onder onze toehoorders te beslissen, of zij uit God zijn of niet. Wij hebben integendeel als onze verkondiging bij degenen geen bijval vindt maar tegenstand, ook bij hen, van wie wij mogen vertrouwen, dat zij vatbaarheid hebben voor Gods woord, ons ernstig te beproeven, of niet de inmenging van de oude mens onze verkondiging besmet. Maar wel geldt dat kenteken ten allen tijde van de oorspronkelijke, apostolische verkondiging van het goddelijke woord. Die de schriften van de apostelen niet hoort, die is zeker niet uit God. Waar in een menselijk gemoed het zintuig ontbreekt voor de Heilige Schrift en voor de genade en waarheid, die haar aan het voorhoofd geschreven staan, bij die hebben wij inderdaad alle reden om volslagen gebrek aan goddelijke zin aan te nemen.

Geliefden! (vs. 1) Laat ons, die met elkaar mogen geloven, dat wij uit God zijn (vs. 4 en 5), elkaar liefhebben, want de liefde is uit God, vloeit uit Zijn wezen voort, heeft in Hem als het ware haar oorspronkelijke zetel. En een ieder, die liefheeft, is uit God geboren, omdat Hij het zaad, dat uit Hem is (Hoofdstuk 3: 9), in zich draagt en kent God, als die het brandpunt van Zijn goddelijk wezen bevat en daardoor het juiste standpunt voor alle verdere godskennis heeft ingenomen.

Die niet liefheeft, die heeft God niet gekend, is nog volstrekt niet tot de aanvang van Zijn kennis gekomen, laat staan, dat hij in haar reeds staan zou als in zijn levenselement, waarop hij misschien roemt. Want God is liefde (vgl. Hoofdstuk 1: 5); liefde is de alles omvattende volheid van wat Hij is, Zijn meest eigenlijk wezen (vs. 16).

De gemeente te Efeze had, volgens hetgeen van haar engel in Openbaring 2: 2 vv. wordt gezegd, de roeping: "beproef de geesten of zij uit God zijn" zeker opgevolgd 1Jo 4: 4: maar zij was in gevaar in de strijd van de belijdenis tegen de valse profeten, het innige en de werkzame ijver van haar eerste liefde te verliezen. Dit gevaar merkt de apostel op en komt dat tegen met de ernstige drang: "Geliefden, laat ons elkaar liefhebben! " als wilde hij zeggen: "u heeft hen overwonnen, houdt nu uw overwinning vast, verlaat uw eerste liefde niet! " Hij sluit daarbij zichzelf mee in, als wilde hij met hen om strijd liefhebben. Ja, terwijl hij hen tot liefde vermaant, is hij juist vol liefde. En zie, hoe hij in het prijzen van de liefde klimt, de liefde, waarmee wij liefhebben, zegt hij, is uit God een beek uit de fontein, een vonk van het vuur; want God is liefde, Zijn wezen is enkel liefde.

Als men met vele woorden zegt: de liefde is een edele, verheven kwaliteit in de ziel en de allerkostelijkste en volmaaktste deugd, zoals de filosophen daarvan spreken, dan is dat alles nog niets bij dit, dat Johannes zegt: "God is liefde." Zijn wezen is enkel liefde, zodat als iemand God zou willen schilderen en treffen, hij zo’n beeld zou moeten maken dat enkel liefde was, omdat de goddelijke natuur niets is als een oven en een brand van zo’n liefde, die hemel en aarde vervult. En weer, als men de liefde zou kunnen schilderen en nabootsen, dan moest men zo’n beeld maken, dat niet werkelijk, noch menselijk, niet als van de engelen, noch hemels, maar dat God zelf was. Zie, zo kan de apostel het schilderen, dat hij van God en liefde één maakt, opdat hij ons door zo’n edel, kostbaar en liefelijk beeld des te meer tot zich lokt en trekt om daarnaar te trachten, dat wij ook onder elkaar liefhebben.

Als God hier wordt voorgesteld als de liefde, dan leren wij hieruit kennen, dat Hij degene is, aan wiens wezen het onafscheidelijk verbonden is Zichzelf te openbaren en mee te delen, de zaligheid, die Hij zelf bezit, buiten Zich te verbreiden. In zoverre Hij nu zelf het geheel is van alle volmaaktheid, het hoogste goed, zal Hij zelf het voorwerp van Zijn liefde zijn; daardoor genereert Hij het volmaakte evenbeeld van Zichzelf, de eengeboren Zoon en deze is het onvoorwaardelijk voorwerp van Zijn liefde (Joh. 17: 24). De liefde beweegt Hem vervolgen om tot openbaring van Zichzelf de gehele schepping voort te brengen, waarin ieder wezen een bijzondere openbaring is van God als van de liefde, omdat dit de hem toekomende mate van geluk geniet. Daarom schiep Hij de met verstand begaafde wezens, als het doel van de gehele overige schepping, voor wie Hij Zich in deze wilde openbaren, die zelf in hun wezen geschiktheid hadden, om Zijn openbaring, die van buiten tot hen kwam, in zich op te nemen, Zijn mededeling van Zichzelf deelachtig te worden, met Hem in gemeenschap te treden, Zijn beeld in zich op te nemen en in hun handelen voor te stellen. En als de mensen zich van deze hun hoogste bestemming hadden vervreemd, bewoog Hem de liefde het hoogste voorwerp van Zijn liefde, de Eengeboren Zoon zelf in de mensheid te laten verschijnen en Hem geheel aan de mensheid te schenken. Deze is nu ook het volmaakte beeld van Hem, in wie Zich God van eeuwigheid heeft afgebeeld, het onvoorwaardelijk voorwerp van Zijn liefde in de mensheid. Van Hem verbreidt zich dan de liefde van God tot allen, die met Hem in gemeenschap treden, om Zijn beeld voor te stellen en die aan de blik van de Vader, die over de tijd heen ziet, reeds voorkomen als de dragers van Zijn beeld, als volkomen één met Hem.

Nadat de apostel is vs. 7 heeft gezegd, dat, omdat de liefde uit God is, er liefde moet zijn bij hen, die door hun geboorte uit God het goddelijk wezen deelachtig zijn geworden, wijst hij in vs. 8 de lezers ook uitdrukkelijk op de keerzijde van die waarheid. Dit heeft niet slechts zijn grond in de eigenaardigheid van Johannes, volgens welke hij graag stelling en tegenstelling naast elkaar plaatst, maar ook in zijn liefde als verzorger van de zielen. Het menselijk hart meent ligt een waarheid, zoals die in vs. 7 werd uitgesproken, te kennen en moet toch eerst de

volle ernst van de zaak in de noodzakelijke tegenstelling met haar rechterlijke strengheid vernemen.

En als hij nu, zoals hij in vs. 7 beweerde, "die liefheeft, kent God." in vs. 8 zegt: "die niet liefheeft, die heeft God niet gekend", dan hebben wij ook hier weer dezelfde grondstelling, die in Hoofdstuk 3: 2 ons zeer duidelijk voor de geest werd gebracht, dat alle kennis een geestelijke gelijkheid aan het gekende veronderstelt, alle kennen van het goddelijke dus op een bezitten van het goddelijke berust. Het is toch zeer goed mogelijk, dat iemand de hele leer van de Schrift over God begrijpt en in zich opneemt, zonder lief te hebben; dat zou echter het gezegde van de apostel niet weerleggen. Want die alle planten met de geleerde namen, de klassen en families weet, maar geen van die ooit zag, die kent de planten nog bij lange niet. Zo heeft ook hij, die voorgeeft God te kennen, zonder liefde te hebben, geen aanschouwing, dat is geen ervaring van Hem. Omdat zijn begrippen slechts stukken zijn, waaruit hij zich een levende eenheid wil samenvoegen, is zelfs zijn begrijpen vals, want God is geen uit tekenen samengestelde grootheid.

In de kennis van God alleen is de zaligheid van de ziel, die gelooft. Dat oneindige, dat Eeuwige, dat Onbegrijpelijke, dat bij het uitspreken van die korte klank "God" voor de gedachten van onze ziel opklimt, is alleen al onze prijs en eerbiediging, al onze lof en bewondering waard. Er is niets buiten die God, dat aan enig woord of enig doen van mensen ook maar een schijn van waarde zou kunnen bijzetten. Alleen Hij en wat van Hem is houdt stand, blijft eeuwig en kan dus een eeuwig stempel opdrukken. Dus leidt alle weg van de kennis af, die naar Hem niet toeleidt. De kennis van onze God alleen is geen lege vorm, geen afgetrokkenheid, maar een kennis met rijke inhoud, een kennis met leven doortinteld ja een kennis, die het leven zelf is. Iets, al was het ook slechts het vluchtig deel van een enkele lichtstraal, op te vangen, die uit die Bron van eeuwig Licht geweld is en dat stukje van de heiligste kennis zegenend en begenadigend, heiligend en vertroostend in de plooien van ons hart te voelen glijden, dat is, voor wie zijn God en Christus liefheeft, volop verkwikt, onder de toedekking van Zijn vleugels gekoesterd te worden en in de eeuwige diepten van de ziel, waar men onder de tijd is weggezonken, werkelijk zalig te zijn. Of iets de kennis van God van onze ziel weert of ons doet toevloeien, geldt dus als enige keur, die, althans op de erve van Jezus' gemeente, over deugdelijkheid of verwerpelijkheid beslist. Geen zienswijs, geen richting, geen stroming in de gemeente mag bestreden worden dan uit vaste overtuiging, dat zij ons de kennis van God verbergt. Geen prediker in het ambt mag veroordeeld worden, dan bij de droeve zielservaring, dat de voedende, genezende, zieverheffende kennis van God door zijn arbeid eerder tegengehouden dan vermeerderd wordt. Geen strijd is op het heilig terrein van de kerk gewettigd, dan die het wegnemen van de beletsels voor het toestromen van de kennis van God bedoelt. Om slechts drie voorbeelden te noemen. Dan pas wordt de strijd tegen de loochening van het wonder ernstig en onverwinnelijk, als het besef in de gemeente veld wint, dat de erkenning van het wonder met de aanbidding van God één is en loochening van het wonder in volstrekte afsluiting van alle kennis van God eindigt. En even zo. De strijd om de Heilige Schrift getreden, draagt dan alleen het echte stempel en wordt dan alleen met geestelijke meerderheid gestreden, als we tot de betuiging: "de Schrift is Gods Woord" van onze ondanks gedrongen en gedreven worden door de nood van onze ziel, die de kennis van God voelt wijken en teruggaan hij het minst, dat op die eeuwenoude belijdenis door kritische letterknechterij of ongeestelijk fetischisme wordt afgedrongen. Of wil men nog actueler. Om het heilig sacrament van de doop mag van onze zijde niet gestreden worden, als ons hart niet voor ons en onze kinderen de onmisbaarheid voelt, om ook deze weg van Godskennis open te houden en de gemeente, bij zijn toebediening, niet in de bezegeling van het Genadeverbond het toekomen van de Eeuwige tot het hart van Zijn kinderen gewaar wordt. Alleen in die

kennis van God ligt kracht. Een gemeente, waaruit zij week, is arm en machteloos, ook al telt zij haar zielen bij duizendtallen en al vormt haar kerkbezit een ontzettende schat. Laat die kennis van God terugkomen en de macht komt met haar, al werd ook de laatste penning haar geroofd en al slonk ze ter helfte weg. In de strijd van de geesten moet de overwinning steeds aan die zij blijven, waar men met de meeste kennis van God en omwille van haar zich in de strijd heeft gemengd. Beter door onze tegenstanders dan door ons, is dit dusver begrepen. Hun aanval, hoe ook door geheel andere beweegreden ingegeven, werd het volk steeds voorgesteld als noodzakelijk om de eer van God. De Godheid van de Christus werd zou men zei ontkend, niet uit valse vrijheidszucht, maar omdat "God alleen te aanbidden was" en door deze hulde aan de Christus Zijn eer werd verkort. Het wonder werd geloochend, niet uit gebondenheid aan het zichtbare, maar omdat het voor God onwaardig was, stichter van een schepping te zijn, die herstel nodig kon hebben. De "Vrede door het bloed van het Kruis" werd ontleed en als onbruikbaar verworpen, niet omdat de zondenood van de ziel niet gevoeld werd, maar omdat met Gods liefde zo’n Molochs-offer niet kon bestaan. Ook nu bij de doop beweert men, dat het losmaken van zijn formule niet uit weerzin teken haar inhoud voortkomt, maar alleen de verheerlijking van "God als een Geest" bedoelt, die een zo slaafse gebondenheid aan vaste kerkvormen niet gedoogt. Dit wordt niet voorbijgezien, door wie de verderfelijke invloed van deze richting probeert te keren. Met een wapen van lagere keur bent u tegenover deze wapenrusting machteloos. Dat steeds roepen van "voor Godwaardiger, God meer verheerlijkend, met Zijn eeuwige liefde beter rijmend", werkt sneller dan u waant. Het mensenhart keert zich onwillekeurig naar die zijde, waar het Licht van de Eeuwige zuiverder weerkaatst wordt. Ja, zelf wordt u ten slotte, tegen willen en weten, door het modernisme bewerkt en geschokt in de vastheid van uw overtuiging, zolang dat roepen: "God is toch liefde door u ontweken wordt, u in verwarring brengt en niet met een nog veel krachtiger getuigenis voor Zijn eeuwige liefde uwerzijds wordt beantwoord. Zolang men op dat roepen: "God is toch liefde", niets beters antwoordt dan: "Ja, maar toch ook heilig", staat men zwak en verliest men terrein, omdat men zich dan tot een steekspel over juistheid van begrippen laat verleiden, in plaats van ijlings te vluchten onder die vleugels van de Almachtige, waar de werkelijke koestering van Zijn liefde is. Als het op begrippen aankomt, moet het begrip van "heilig" steeds verliezen, het begrip van "liefde" steeds winnen, wijl het denkbeeld van "liefde" onvergelijkelijk meer dan dat van "heiligheid" ons menselijk hart toespreekt. Een pleidooi ten behoeve van "Gods heiligheid" zal daartegen onvoldoende blijken. Men zal u toestemmen, dat ook Gods heiligheid ongeschonden bewaard moet blijven; men zal u toegeven, dat in het gewoon begrip van "liefde" dit heilige niet tot zijn recht komt; men zal de erkenning niet ontwijken kunnen, dat er, langs welke weg dan ook, verzoening gezocht moet worden, maar ook na dat alles zult u voor het mensen hart uw pleit verloren hebben; want u was het dan toch, die iets op de liefde van God wilde afdingen en uw moderne tegenstander was voor de liefde van God ontgloeid. Maar keer het om, toon hem, dat niet u, maar hij, van de liefde van God veel te gering denkt; bewijs hem bij het licht van uw eigen geloof, dat het roepen van Gods liefde op zijn lippen slechts het misbruik van een gestolen klank, een verlagen van een van de heiligste zinspreuken, een vervalsen van een van de rijkste levensstromen is; doe hem, doe de wereld, in geheel uw optreden, in al uw woord en werk voelen, dat het juist een meerdere ervaring van Gods liefde is, die u tot strijden noopt, u bezielt en bekrachtigt; laat hem desnoods de klank, maar heb zelf de heilige gloed, die van de liefde van de Eeuwigen uitgaat en u zult de driedubbele winst hebben, dat het valse roepen van Gods liefde minder wordt, dat uw eigen verlegenheid een einde neemt en de wereld, haars ondanks, weer luisteren gaat naar dat goddelijk Evangelie, dat haar de volheid van de liefde ontplooit. Dit bewijs moet niet in een twistgesprek, niet in een geschrift, niet in een enkele ontmoeting, maar in het rechtzinnig deel van de gemeente geleverd worden. Er moet meer een wonen in de diepten van de eeuwige liefde, meer een jubelen met heilige geestdrift van de volzaligheid

van die liefde zijn, zal de wereld geloven kunnen, dat werkelijk aan onze kant de reinste kennis van de God van de liefde is. Alleen gebrek aan deze tedere innigheid in de verborgen omgang met Vader, Zoon en Heilige Geest, is oorzaak geworden, dat ons tot tuchtiging, de volste belijdenis van ons geloof ons als een leeggeschudde plant voor wordt gehouden. Er waren nevelen tussen de Zon van de gerechtigheid en de gemeente getrokken. De koesterende stralen braken niet meer door. Men beleed nog wel een verlossing in het dierbaarst bloed. Men bouwde op de Christus nog wel zijn hoop voor eeuwig. Gods liefde te verheerlijken was nog wel een onmisbaar bestanddeel van Zijn lof en prijs. Maar toch, men genoot er niet meer in. De liefde in God was niet meer het overstelpende en hartveroverende en zielsvertederende, dat steeds als met verse druppels uit de Fontein aller goeden neerdaalt. De belijdende gemeente, in haar geheel genomen, raakt aan Gods liefde vervreemd. Een betoog een redenering een sluitreden, ziedaar alles wat van de prediking van de barmhartigheid overbleef. Het "wij bidden u, alsof God door ons bad", het werd misschien nog misbruikt en ontheiligd als oratorische frase, maar het kwam in het priesterhart niet meer op. En toch zijn ze van oosten en westen gekomen en Israël voorafgegaan in de prijs en de aanbidding van wat voor Israël schier was weggestorven. Het door ons verlaten, door ons geminacht kleinood is toen door anderen van ons genomen en met de hun vreemde keursteen hebben zij als sieraad gepronkt. Dat duurt nu reeds vijftig jaren en nog is in de gemeente van Christus niet veel meer dan een eerste beweging te bespeuren van zo’n krachtig, zo alzijdig, zo wegzinkend inleven in de volheid van de eeuwige liefde, dat de uitstraling van haar gloed weer door de wereld gevoeld wordt. Van de enkele ziel zij hiermee niets te na gezegd. Ook in de dagen van versterving gaat de Koning van Zijn kerk voort de hemelse gaven uit te gieten in de ziel, die hem beidt. Innige, wegslepende, schier hemelse ervaringen van Gods verkwikkende en begenadigende liefde, zij worden ook nu, nog door menig hart genoten. Maar dit is niet genoeg. De genieting van de enkelen moet het deel van de meerderen worden; en zo gaandeweg zich weer als de levenskracht uit de Hoge ook in de gemeente, in haar lijden en strijden, in haar arbeid en prediking, in haar gebed en reiniging, onze God tot heerlijkheid openbaren. Dan pas zullen we kunnen zeggen, dat "die met ons is, sterker is, dan die met hen is"; dan eerst zal de beschuldiging vervallen, als of slechts partijzucht ons tot handelen dreef en ook zonder dat we de liefde van God tot een strijdformule verlagen, zal het feit niet langer geloochend kunnen worden, dat in ons optreden zelf die liefde van God zich uit.

"God is liefde." Het mag niet onopgemerkt blijven, dat dit grote woord bij een apostel wordt aangetroffen (1 Joh. 4: 8, 16), die zeker het diepst van allen in de geest van de Heere was ingedrongen. Reeds de vorm van de uitspraak bewijst, dat zij meer betekent, dan alleen dat God liefderijk, goedertieren mag heten. Goedheid en liefde is trouwens in geen deel hetzelfde, al worden de uitdrukkingen gedurig verwisseld. Goedertieren kan men ook jegens redeloze schepselen zijn (dieren bijvoorbeeld); liefde kan men alleen aan redelijke wezens betonen, goedheid is een van Gods eigenschappen; maar liefde is het eigenlijke wezen van Hem, die al deze eigenschappen in Zich verenigt; Hij is de liefde in eigen persoon. Al de eigenschappen moeten als attributen van de liefde, als adjectieven van dit weergaloos substantief aangemerkt worden. Gods macht is zo het vermogen van de liefde; Gods wetenschap de intelligentie van de liefde. Gods gerechtigheid de gerechtigheid van de liefde en in haar openbaring slechts een middel om haar verheven doel te bereiken. God is zelf de liefde en Zijn Wezen is enkel louter liefde, zodat, wanneer iemand God wilde schilderen en tekenen, dan moest hij zo’n beeld tekenen, dat enkel liefde was, als was de goddelijke natuur niets dan een oven en een hartstocht van zulk ene liefde, die hemel en aarde vervult."God is Geest, is licht, is liefde", kan na het gezegde niet raadselachtig meer zijn. Op de vraag: wat is God, is het antwoord: "God is Geest"; Zijn natuur moet zuiver geestelijk heten. Maar op de vraag: wie is God, wat Zijn innerlijk Wezen betreft, komen ons tegelijk de begrippen van licht en liefde te stade (1

Joh. 1: 5; 4: 8). De oneindige Geest is zowel het een als het ander; het vlekkeloze licht, juist omdat Hij de heilige liefde is. Dat Godsbegrip, reeds door enkele uitnemende Heidenen voorgevoeld en door sommigen in Israël aangeduid is eerst in het Evangelie van het Nieuwen Verbonds in zijn volle verhevenheid uitgesproken. Natuurlijk, het zuiverst Godsbegrip kon slechts vrucht zijn van de aanschouwing van de hoogste openbaring van God. Juist in dit Godsbegrip ligt dan ook het geheim van geheel de verlichtende, herscheppende, verlossende kracht van het Christendom."Als de Satan dit geloven kon, hij zou gered zijn."

a) Hierin is de liefde van God jegens ons, de liefde, die Hij tot ons voelde, geopenbaard, uit haar verborgenheid aan het licht getreden, dat God Zijn enigeboren Zoon gezonden heeft in de wereld, opdat wij zouden leven door Hem, het eeuwige zalige leven zouden krijgen (Joh. 16).

Rom. 5: 8

Dat God liefde is, is bewezen door de vertoning en het bewijs, dat Hij daarvan heeft gegeven, dat Hij ons heeft liefgehad, zoals wij waren. God beveelt ons Zijn liefde aan, daarom, omdat wij zondaars waren. Christus stierf voor ons, Rom. 5: 8 Zonderling, dat God onrein, ijdel, gering stof en as zou liefhebben! Dat Hij ons zo heeft liefgehad, dat Hij Zijn Eniggeliefde, gezegende Zoon voor ons heeft gegeven! De Zoon van God, de Eniggeborene, het is een geheim en een wonder van heilige liefde, dat zo’n Zoon voor ons in de wereld gezonden zou zijn! Voor zo’n goed en gezegend einde voor ons opdat wij mogen leven met God in eeuwige roem en gelukzaligheid met Hem en door Hem! En dat God ons eerst liefhad en in de omstandigheden, waarin wij waren; hierin is liefde, buitengewone liefde; niet dat wij God liefhadden, maar dat Hij ons liefhad (vs. 10). Hij had ons lief, toen wij geen liefde voor Hem hadden; toen het onverdiend, tegen verdienste was en wij onrein waren, behoeftig om gewassen te worden van onze zonden in geheiligd bloed. Toen was het dat Hij Zijn Zoon gaf om het zoenoffer voor onze zonden te zijn, voor ons te sterven onder de wet en vloek van God, om onze zonden in Zijn eigen lichaam te dragen, gekruisigd te worden, in Zijn ziel gewond te worden en, in Zijn zijde gestoken, voor ons te sterven.

Hierin is de liefde, hierdoor openbaart zij haar eigenaardig wezen als een vrij, door geen verdiensten van de andere zijde bepaald, zich overgeven en zich mededelen, niet dat wij God liefgehad hebben en Hem te voren iets hadden gegeven, dat Hij ons had moeten vergelden (Rom. 11: 35), maar dat Hij ons eerst (vs. 19) lief heeft gehad en Zijn Zoon gezonden heeft als Heiland (vs. 14), opdat die Zich voor ons in de dood zou overgeven (Hoofdstuk 3: 16) b) tot een verzoening voor onze zonden (Hoofdstuk 2: 2).

Rom. 3: 24. 2 Kor. 5: 19 Kol. 1: 19 b) Rom. 3: 25. 1 Joh. 2: 3

Geliefden! als God ons zo op de zo-even beschrevene wijze zodat Hij het hoogste gaf en het gaf tot ons heil en het gaf zonder enige verdienste of waardigheid van onze zijde als God ons zo lief heeft gehad, zo zijn ook wij schuldig elkaar lief te hebben en wel in de ware zin van het woord, zodat deze onze onderlinge liefde eveneens het eigenaardige wezen van de liefde openbaart (Hoofdstuk 3: 16 vv.).

Dat God liefde is, mogen wij met zekerheid beweren, zo gaat Johannes in deze drie verzen voort. Wij weten het, want God is ons geopenbaard; onder ons, in onze kring heeft een openbaring van de liefde van God plaats gevonden, namelijk daardoor, dat God Zijn eengeboren Zoon heeft gezonden in de wereld. Wat de aard van de goddelijke liefde vooral

doet uitkomen, is ten eerste de zending van de eengeboren Zoon, die de grootheid van het geschenk van God aan de wereld doet zien (het is even zo goed, als of God Zichzelf aan de wereld had gegeven). In de tweede plaats wordt die liefde daarin zichtbaar, dat wij door Hem zouden leven, dus in het liefelijke van de bedoeling van God met dit geschenk aan ons. Verder noemt Johannes in deze zending van de Eengeboren Zoon dit, dat Gods liefde hier als een volstrekt heilige voorkomt, die niets van een zelfzuchtige drangreden bezit, als een die ons voorkomt. Pas dan, als zij geen ontvangen weldaad, maar eerder het tegendeel veronderstelt, is zij waar en zuiver, waarom ook bij ons de liefde tot vijanden de eigenlijke proef van de ware liefde is. Het "ons" en "wij" geeft dus in dit gehele verband de kring te kennen, waarin zo'n openbaring van de goddelijke liefde heeft plaats gehad, de Christelijke wereld, die juist daardoor scherp tegenover de niet Christelijke wordt geplaatst, als tegenover een, die natuurlijk van de liefde van God niets weet. Gods liefde openbaart zich ook wel in de natuurlijke loop van ons leven, toch wordt deze openbaring door Johannes op een tweede plaats gesteld, als een, die bij de openbaring van de liefde van God in Christus niet in aanmerking komt.

Weliswaar heeft volgens Joh. 3: 16 ook deze liefde van God in Christus betrekking op de gehele wereld. Aan alle mensen zonder uitzondering heeft Hij door de zending van Zijn Zoon de mogelijkheid geschonken om niet verloren te gaan, maar het eeuwige leven te verkrijgen; het raadsbesluit van de goddelijke liefde wordt echter toch slechts volvoerd aan hen, die gelovig worden, de ongelovigen blijven onder de toorn van God en zo wordt de liefde van God tot de wereld nader voorgesteld als een liefde tot de gelovigen, die Zijn kinderen zijn.

Het "geliefden", dat de vermaning van de apostel als gevolgtrekking uit het vroeger gezegde inleidt, neemt het "geliefden", dat de vermaning in vs. 7 voorafgaat, weer op. Wat daartussen staat, was slechts een grondtrek, waarop de apostel zijn vermaning ook wilde vestigen en een goede opname op werkzame wijze wilde verzekeren. Als hij in het een heeft uiteengezet, drukt hij het tweede de lezers opnieuw door liefdevolle toepassing op elk in het bijzonder op het hart.

II. Vs. 12-21. In het tweede deel van de vorige afdeling (vs. 7-21) was de apostel aan de aandrang "laat ons elkaar liefhebben" door zijn verdere uiteenzetting voortgegaan tot de aanwijzing dat datgene, waartoe hij oproept, een heilige Christenplicht is, zodat hij kon besluiten met de woorden: "zo zijn wij ook schuldig elkaar lief te hebben". Nu gaat hij over tot het aantonen van de zegen, die de broederlijke liefde met zich brengt. De lezers worden toch door de zogenaamde Gnostieken bedreigd, die hun God op diepere wijze wilden leren kennen en met Hem in volkomener gemeenschap brengen dan bij het gewone Christelijke geloof kon worden bereikt. Deze wilden hen inwijden in verheven zaken, die echter zaken waren, waarvan die zogenaamde bezitters van de wijsheid nooit iets hadden gezien (Kol. 2: 18). Bij de apostolische prediking van de Heiland van de wereld, die de Vader gezonden had, waren zij daarentegen onderwezen door hen, die met hun ogen hadden gezien wat zij predikten. Nu maakt hij er hen opmerkzaam op, hoe de onderlinge liefde, die met de belijdenis van Jezus als de Zoon van God ten nauwste samenhangt, hun de volle, door het bezitten van de Heilige Geest naar het zelfbewustzijn ook onmiddellijk vezekerde gemeenschap met de onzichtbare God reeds geschonken had. En wie zou dan in staat zijn hun iets hogers te schenken dan hetgeen zij reeds hadden? (vs. 12-16). Nog moet een andere zegen aanwezig zijn, als de door Christus teweeggebrachte betrekking van liefde tussen God en de gelovigen tot volle ontwikkeling zal komen: het is nodig, dat wij, evenals onze Heiland, in de wereld zijn, in blijvende levensgemeenschap verbonden met God. Dan hebben wij daarvan als gevolg een blij vooruitzicht op de dag van het oordeel. Alle vrees verdwijnt uit het hart, waar

de liefde haar intrek houdt en haar volkomenheid bereikt, en dat is, daar de vrees pijn veroorzaakt, een zeer zalige staat, waartoe zeker velen het niet brengen (vs. 16b-18). De apostel neemt hierbij aanleiding, om de lezers en zichzelf tot liefde jegens God, die ons eerst heeft liefgehad, op te wekken en hun op het hart te drukken, dat zij toch tot de eerste liefde, die zij hebben verlaten (Openbaring 2: 4 v.), zouden terugkeren en weer de eerste werken doen. Zo komt hij terug op het punt, dat hij reeds in het vierde onderdeel van het vorige hoofddeel bij zijn vermaningen en onderrichtingen op het oog had, zodat deze plaats met die zeer nauw verwant is (vs. 19-21. vgl Hoofdstuk 3: 14 vv.).

a) Niemand heeft ooit God aanschouwd en dus is op uitwendige, zichtbare wijze noch Zijn wezen te kennen, noch gemeenschap met Hem te verkrijgen (Joh. 1: 18. 1 Tim. 6: 16 b) Als wij echter doen waartoe ik u straks (vs. 7 vv.) vermaande, namelijk elkaar liefhebben, dan blijft God in ons en Zijnliefde is in ons volmaakt, zodat wij volgens het gezegde in Hoofdstuk 5 ook in Hem blijven. Zo wordt door de broederlijke liefde de juiste kennis van God (vs. 7), alsmede de volle wederkerige gemeenschap met Hem verkregen.

Ex. 33: 20 Deut. 4: 12. 1 Tim. 1: 17 b) 1 Joh. 3: 24

Zo’n gemeenschap is, doordat wij bij onze bekering tot Christus ook meteen zijn begonnen de broeders lief te hebben (Hoofdstuk 3: 14), ook inderdaad reeds bij onze aanwezig, zoals wij daarvoor een bepaald onderpand in ons hebben en het ons dus niet slechts op dweepachtige, fantastische wijze inbeelden. Hieraan kennen wij, zoals reeds in Hoofdstuk 24 gezegd is, dat wij in Hem blijven en Hij in ons, omdat Hij ons van Zijn Geest zoveel gegeven heeft, als Hij naar Zijn vrijmachtigwelbehagen aan een ieder wilde toedelen (1 Kor. 7; 12: 11 ; want waar Gods eigen Geest is, daar is Hij zonder twijfel ook zelf; er is dus een nauwe band van vereniging met Hem gelegd.

Wij hebben God niet gezien en kunnen Hem niet lichamelijk zien, maar in plaats van zo’n zien geeft de liefde van de broeders ons een verzekering, dat Hij bij ons is en woont, die verzekering niet minder is de of wij Hem met onze ogen zagen. Want de ware liefde is van nature in ons niet, maar moet een werking van God zijn; daarom zien wij Hem in ons in Zijn werking, zoals Zijn onzichtbaar Wezen gezien wordt in Zijn schepping

Als de apostel zegt: "niemand heeft ooit God gezien", niet op zinnelijke, uitwendige wijze is God te kennen en de gemeenschap met Hem te bereiken, maar alleen, als wij elkaar liefhebben, staan wij in Zijn gemeenschap, dan ligt daarin in zoverre een oordeel over de dwaalleraars, in vs. 1 vv. genoemd, als Johannes de heerlijkheid van het wezen van de Christelijke liefde schildert, zoals die alleen gegeven wordt door Jezus Christus, de vleesgeworden Zoon van God, die door hen wordt geloochend. Liefde tot God en tot de broeders heeft volgens hem alleen hij, die in geloof in Christus de liefde van God heeft ervaren. Als vervolgens in vs. 13 de apostel voor de werkelijkheid van onze gemeenschap met God, die geheel als in Hoofdstuk 3: 24 beschreven is, ook hier het teken aangeeft, dat wij de Geest van God hebben, dan ligt in de woorden "ons van Zijn Geest gegeven heeft" natuurlijk niet de voorstelling van een deelbaarheid van de goddelijke Geest, d. i. van iets stoffelijks, maar de ethische gedachte van het meer of minder volle bezit van die een Zichzelf gelijke Geest van God, welks bezit in meerdere of mindere mate van het een of andere afhangt. Onvoorwaardelijk, zonder mate en zonder enig tekort, heeft slechts één de Geest, namelijk Christus (Joh. 3: 34). Zij, die broeders van Christus in het geloof zijn geworden, hebben slechts aandeel aan de Geest, zoals ook volgens Hoofdstuk 3: 2 in hen het goddelijke leven en de gemeenschap met God nog niet werkelijk tot volmaaktheid is gekomen.

Heeft u een woning voor uw ziel nodig? Vraag dan wat de koopprijs is? Het is iets minder dan de trotse menselijke natuur geven wil. Het is zonder geld en zonder prijs. Ja, u zou een goede rente willen betalen! U zou iets willen doen om Christus te gewinnen! Maar dan kunt u het huis niet verkrijgen, want het is zonder prijs. Wilt u het huis van mijn Meesters voor alle eeuwigheid huren, zonder iets daarvoor te betalen, uitgenomen de grondbelasting, die is Hem eeuwig lief te hebben en te dienen? Wilt u Jezus aannemen en in Hem blijven? Zie, dit huis is voorzien van alles wat u nodig heeft; het is met schatten gevuld, meer dan u gebruiken kunt, zo lang u leeft. Daar kunt u een innige gemeenschap met Christus hebben en in Zijn liefde feest houden. Daar zijn welvoorziene tafels toe gericht met spijzen, waarop u eeuwig kunt leven; daar kunt u, wanneer u vermoeid bent, rust vinden bij Jezus en uit Zijn vensters kunt u ver zien en de hemel zelf aanschouwen. Wilt u het huis bezitten? Ach, als u geen huis heeft, zult u zeggen: Ik zou dat huis wel wensen te hebben, maar mag ik het hebben? Ja, ziehier de sleutel de sleutel is: "Kom tot Jezus." Maar zegt u, "ik ben te gering voor zo’n huis." Dat doet niets; daarbinnen zijn kleren. Voelt u zich schuldig en veroordeeld, kom; en al is het huis te goed voor u, Christus zal u weldra goed genoeg voor het huis maken. Hij zal u wassen en reinigen, en u zult nog kunnen zingen: "wij blijven in Hem." Gelovige, driewerf zalig bent u, zo’n woonplaats te bezitten! U bent grotelijks bevoorrecht, want u heeft een sterke woning, waarin u eeuwig veilig bent. En in Hem blijvend, heeft u niet slechts een volmaakt en zeker, maar een eeuwig huis. Wanneer deze wereld als een droom zal zijn voorbijgegaan, zal ons huis staan, onvergankelijker dan marmer, duurzamer dan graniet, zelfstandig als God, want het is God zelf wij blijven in Hem."

En wij, apostelen van de Heere, die de gemeenten gesticht hebben, waarin u zich bevindt en waarin ik door mijn vermaningen en onderwijzingen u graag zou willen bevestigen en versterken, hebben het aanschouwd, wij hebben iets van God, al is het ook niet Hemzelf, gezien. En op grond van hetgeen onze eigen zintuigen hebben waargenomen (Hoofdstuk 1: 1 vv.) getuigen wij, dat de Vader Zijn Zoon gezonden heeft tot een Zaligmaker van de wereld; want wij hebben in Jezus van Nazareth, die wij u als Zaligmaker prediken een heerlijkheid gezien als van de eengeboren Zoon van de Vader, vol van genade en waarheid (Joh. 1: 14).

Zo wie nu onder u, die het wel niet met eigen ogen heeft gezien, maar onze getuigenis gelovig moet aannemen (Joh. 17: 20), beleden zal hebben, dat Jezus de Zoon van God is, God blijft in hem en hij in God, zodat zo iemand werkelijk de Vader heeft (Hoofdstuk 2: 23).

En wij van beide zijden, u gelovige belijders van uw zijde en wij de apostelen, die getuigen, van onze zijde, die met elkaar tot een heilige van de wereld afgezonderde gemeente verenigd zijn (Hoofdstuk 1: 3), hebben, zonder ons wezenlijk van elkaar te onderscheiden, gekend en geloofd de liefde, die God tot ons heeft (vs. 9 v.). Alleen dit onderscheid is er, dat het kennen de zaak van ons apostelen is geweest, het geloof de zaak van u, de belijders (Joh. 20); maar dit onderscheid wordt weer weggenomen daardoor, dat wij eveneens eerst op de weg van het geloof tot het kennen konden komen (Joh. 6: 69) en evenzo uw geloof tot het kennen leidt.

In vs. 15 wordt de belijdenis, in vs. 2 vv. voorgesteld, weer in een samengetrokken verkorte vorm uitgedrukt. In die verkorte vorm wordt de tegenstelling tegen de gnostische dwaalleer nog altijd in volle kracht op de voorgrond geplaatst. Die kortere formulering is juist voor onze tijd van belang; wij hebben daarin een aanwijzing van de apostel, dat wij bij die meer uitvoerige en daarmee gespecialiseerde opvatting niet mogen blijven staan, maar daaraan een meerdere ruimte moeten geven.

De getuigenis van de heilige apostelen, waaraan Johannes in vs. 14 dacht, heeft zeker zijn bijzondere waarde; zij hebben gezien en getuigen. Toch plaatst zich Johannes in vs. 16 weer in een rij met alle gelovigen en schrijft hun dezelfde zalige geloofservaring toe.

EPISTEL OP DE EERSTE ZONDAG NA TRINITATIS

Deze Zondags-Epistel wijst op de liefde als het werkelijk kenteken en de kostelijke vrucht van de wedergeboorte door de Heilige Geest, waarvan het Evangelie op de triniteits-Zondag heeft gesproken. Het wijst aan, hoe zij zich openbaart in het gevoel van zalige gemeenschap met God, die vrij is van alle vrees, in kinderlijke gehoorzaamheid aan Zijn geboden en in werkdadige liefde tot de broeders.

"O, wat een diepte van rijkdom, zowel van de wijsheid als van de kennis van God! hoe ondoorgrondelijk zijn Zijn oordelen en onnaspeurlijk Zijn wegen! zo stonden wij acht dagen geleden aan het slot van de feesttijd van het kerkelijk jaar met aanbidding voor de ondoorgrondelijke heerlijkheid van Gods daden en zagen toen in een wel niet duistere, maar toch onpeilbare diepte."God is liefde", met dit woord reikt ons de brief van deze dag de sleutel voor de raadsels van de goddelijke wijsheid.

Het verband van deze brief met het Zondags-Evangelie heeft men weleens op deze wijze voorgesteld, dat in Lazarus de zaligheid van de beantwoorde, in de rijke de straf van de versmade liefde van God openbaar wordt.

God is liefde; deze waarheid 1) zaligt, 2) heiligt.

Over de liefde: Wij moeten 1) de heiligheid en zaligheid van de liefde leren kennen, 2) de dank en de dienst van de liefde beoefenen.

De ware liefde, hoe zij 1) van God uitgaat, 2) in het menselijk hart ingaat, 3) door de wereld heengaat, 4) in de vreugde op de dag des oordeels haar volmaking bereikt.

Het woord van Johannes over de liefde: 1) een woord tot lering, waarin hij ons de liefde leert kennen, 2) van vermaning, waarin hij ons tot beoefening van de liefde dringt.

Waarom wij elkaar moeten liefhebben? Omdat zodanige liefde 1) met God verenigt, 2) blijdschap geeft tegen de dag des oordeels, 3) onze liefde tot God openbaar maakt. Laat ons God liefhebben! Van deze liefde 1) de grond, 2) de zegen, 3) het kenteken.

Zoals u liefheeft, zo bent u: 1) de waarheid, 2) de toepassing van deze stelling.

16b. God is liefde, zo betuig ik weer, evenals in vs. 8 Daar heb ik het groot bewijs van die liefde tevens aangegeven, terwijl ik hier in vs 15 v. de liefde heb voorgesteld als onze eigenaardige Christelijke belijdenis en ons Christelijk bewustzijn. En die van ons in de liefde, die Gods wezen is, als in zijn levenselementblijft, die blijft, zo zeg ik hier, de beide delen van hetgeen ik in vs. 15 over de belijder van Jezus als de Zoon van God heb gezegd omkerend, in God en God van Zijn zijde blijft In hem.

Met het woord "God is liefde" moest een nieuw vers beginnen, want volgens de loop van de gedachten begint hier een afdeling.

De zin hangt echter met de eerste helft van het vers samen: terwijl wij Gods liefde jegens ons leren erkennen, leren wij ook Hemzelf kennen op de wijze, waarop Hij het duidelijkst gekend kan worden; want Zijn wezen is liefde. Als nu de apostel vervolgens het blijven in de liefde als de voorwaarde en het kenteken daarvan voorstelt, dat men in de gemeenschap met God volhardt, dan verstaat hij hier zonder twijfel, zoals het verband leert, ten eerste de liefde van God, zoals die zich geopenbaard heeft in Christus, de Heiland van de wereld en zich doet voelen bij de gelovigen in hun harten en zoals zij die dan bij het licht van het geloof leren kennen; zij worden zich bewust wat hun levenselement is. Deze liefde van God kan echter niet in hun hart overstromen en dat vervullen zonder dat de liefde tot God en de broeders, die daarin haar grondslag heeft, daaruit voortspruiten.

In de liefde blijven is in het wezen van de liefde blijven en sluit beiden in zich, zowel, dat wij in de liefde van God tot ons, in het geloof aan Gods liefde, als dat wij in de gezindheid van de liefde tot God en de broeders blijven.

Hierin, in dit ons blijven in God en dit blijven van God in ons, is de liefde, die God tot ons heeft (vs. 16 a), bij ons volmaakt, komt zij tot haar volle verwezenlijking (vs. 12), opdat wij, zoals Zijn genadig doel met ons is, vrijmoedigheid mogen hebben inde dag des oordeels en deze reeds nu, zo vaak wij aan die dag denken, in ons hart mogen opmerken (Hoofdstuk 2: 28), namelijk dat, zoals Hij, de drager van de volmaakte liefde, onze Heere Jezus Christus, die wij gelijkvormig moeten worden (Hoofdstuk 3: 16), volkomen één is met God Zijn Vader (Joh. 17: 21 vv.), wij ook zijn in deze wereld. Dat zal zijn, als Gods liefde zich tot volkomen gemeenschap met Hem bij ons ontwikkelt en juist dat verleent ons vrijmoedigheid in de dag des oordeels (Hoofdstuk 2: 29; 3: 3

De uitdrukking "opdat wij vrijmoedigheid mogen hebben in de dag des oordeels" geeft het doel te kennen, dat God daarbij heeft, als Hij door Zijn voortdurende gemeenschap met ons Zijn liefde bij ons tot volmaaktheid laat komen. Hierdoor wil Hij het bij ons daartoe brengen, dat wij, als de liefde bij ons volkomen geworden is, reeds hier beneden geworden zijn als Christus zelf, die ons eens oordelen zal, want diens bijzonder wezen is het juist, dat de liefde van God op absolute wijze in Hem woont. God is er dus verre van in ons de vrees voor de dag des oordeels te willen onderhouden en deze in ons aan te kweken is het Evangelie verkeerd verstaan. God wil integendeel de liefdebetrekking tussen Hem en ons aankweken zover, dat wij ook over het toekomstig oordeel (evenals ten opzichte van alles, wat Hij op aarde over ons beschikt) een vol vertrouwen op Hem kunnen hebben.

De dag des oordeels staat hem, die zich in een betrekking van de liefde tot God bevindt als aanwezig voor ogen. Het is geen valsheid, geen lichtzinnigheid, die er hem over heen plaatst, maar de verschrikkingen, waarmee die laatste beslissing zich voorstelt aan hem, die God als streng rechter vrezen moet, die zich door de zonde van Hem vervreemd voelt, zijn niet meer aanwezig voor hem, die zich in de hier genoemde verhouding tot God bevindt. Met blij vertrouwen ziet hij die dag tegemoet, want hij weet, dat hij het oordeel niet hoeft te vrezen, dat hij door de liefde van God, die in Christus aan Hem geopenbaard is en waarvan hij in Zijn binnenste verzekerd is, daarvan bevrijd is (Joh. 5: 24). Hij is zich nog wel bewust van de zonde, die hem nog aankleeft; met scherpere blik, dan iemand anders, die in zijn Christelijke levensontwikkeling nog niet zover opgeklommen is, weet hij die op te merken. Maar ook de zonde heeft haar prikkel voor hem verloren; hij weet dat God ze hem vergeven heeft en zoals hij zich door de liefde met God, die de liefde is, verbonden voelt en weet, is hij er ook zeker van, dat deze zonde, die hem nog aankleeft, hem niet meer van God kan scheiden en dat God

door de Geest, die Hij hem heeft verleend, hem steeds meer zal reinigen van de hem aanklevende zonde en het aangevangen werk ten einde toe zal volbrengen.

Op zichzelf is de goddelijke liefde absoluut volmaakt en is volkomen geopenbaard in de zending van de eengeboren Zoon als Heiland van de wereld. Maar bij ons, in onze ervaring, wordt zij volkomen: het geloof, dat in de aanvang is, geeft ons druppeltjes te smaken uit die volheid, en hoe meer wij ons laten verlichten door het Evangelie en in Jezus Christus leren leven, des te rijker ondervinden wij de liefde van God, totdat het geloof volmaakt is geworden, dat zich uitspreekt (vgl. Rom. 8: 29 v.) in deze belijdenis: "Gelijk Hij is zijn ook wij in deze wereld", totdat de ervaring van de liefde in ons volkomen is geworden en God zijn liefdedoel met ons bereikt heeft. O hoeveel arbeid kost het de Geest van God, voordat Hij ons zover heeft gebracht! Dan moet de liefde veel dwaasheid en traagheid van het hart, veel verkeerdheid en versaagdheid in ons overwinnen en moet ons duizendmaal opnieuw aangrijpen, bestraffen, vertroosten, totdat wij een volkomen, kinderlijk vertrouwen op haar verkrijgen en ons hart haar geheel inruimen als een bruikbaar vat.

Er is in de liefde, daar waar een wederkerige liefdesbetrekking tussen God en ons bestaat, geen vrees, die het tegendeel van vrijmoedigheid is, maar de volmaakte liefde, als die bij ons is tot stand gebracht, drijft de vrees voor God, die uit onze vroegere verhouding van tweespalt is achtergebleven, buiten, om ons nu ook echt zalig te maken en van alle rampzaligheid, die nog aanwezig is, ons te bevrijden. Dat is tot ons heil nodig; want de vrees heeft pijn en daarvan wil juist de liefde bevrijden en die vreest, is niet volmaakt in de liefde, zoals het toch moest en kon zijn, als het slechts ernstig werd begeerd.

Er wordt van tweeërlei soort van vrees in de Bijbel melding gemaakt, die geheel tegen elkaar over staan. De eerste bezielt al de hemelingen, de andere beheerst de bewoners van de hel. Er is een vrees, die uit liefde ontstaat, deze woont in het hart van het jonge kind: de vrees van de Heere is het beginsel van de wijsheid. Deze leefde ook in Job’s gemoed. Hij was God vrezende en wijkende van het kwaad. Ja zelfs de Heere Jezus werd door deze vrees bestuurd in alles, wat Hij deed. Op Hem rustte de Geest van de kennis en van de vrees van de Heere en Zijn rieken was in de vrees van de Heere. Er is een vrees, die uit angst voortkomt. Dit is de vrees van de duivels: de duivels geloven en zij sidderen. Deze vrees voelden Adam en Eva na de val en vluchtten voor de stem van God en trachtten zich te verbergen in het midden van het geboomte van het hof. In diezelfde zielstoestand verkeerde de stokbewaarder, toen hij binnen sprong en zeer bevende voor Paulus en Silas neerviel, zeggende: "Lieve heren! wat moet ik doen, opdat ik zalig wordt? Dit is de vrees, waarvan hier gesproken wordt een vrees, die pijn veroorzaakt. De vrees geeft pijn. Sommigen onder u hebben die vrees, die pijn heeft, gevoeld. Mochten nog velen van u die heden voelen; mocht zij nu over u komen. Vergun mij u uit te leggen, hoe zij in de ziel ontstaat. Een natuurlijk mens werpt alle vrees van zich af en neemt het gebed voor Gods aangezicht weg; hij is van zijn jeugd aan gerust geweest en heeft op zijn heffe stil gelegen en is van vat in vat niet geledigd; daarom is zijn smaak hetzelfde gebleven en zijn reuk niet veranderd. Hij is gelijk en braakland, waar de ploegschaar nooit is doorgegaan en waarop niet dan doornen en distels groeien. Zijn er niet sommigen onder u, die nooit gevreesd hebben voor hun ziel? U meent, dat u even bent als anderen. Och! uw begoocheling zal snel moeten ophouden. Als de Geest van God de ogen opent, doet Hij de verhardste zondaar sidderen. Hij houdt hem het aantal van zijn zonden voor, of liever Hij doet hem inzien, dat die ontelbaar zijn. Te voren vergat hij zijn zonde gemakkelijk; vloeken kwamen hem over de lippen zonder dat hij er eens aan dacht; iedere dag vermeerderde zijn zondeschuld op zijn bladzijde en in Gods gedenkboek, maar hij lette daar niet op. Maar nu roept de Geest van God hem al zijn zonden tegelijk voor de geest. Al zijn onverzoende, lang

vergeten gruweldaden rijzen uit het verleden op. Nu begint hij te sidderen. Ongerechtigheden zonder getal hebben hem omgeven. De Geest doet hem de uitgebreidheid van de zonde en haar afschuwelijkheid voor God voelen. Te voren scheen zij een beuzeling in zijn oog, maar nu gaat zij als een stortvloed over zijn ziel. Hij voelt, dat de toorn van God op hem rust, een vreselijk geluid weerklinkt in zijn oor. Hij weet niet wat aan te vangen, zijn vrees heeft pijn. Nu ziet hij het in, dat hij gezondigd heeft tellen een heilig God gezondigd tegen een God vol liefde, gezondigd tegen Jezus Christus en diens liefde. Een derde oorzaak, die de ziel vreselijk pijnigt, is de verdorvenheid, die in het hart woont en werkt. Vaak moeten mensen, die krachtig van zonde overtuigd zijn geworden, al de macht van het inklevend bederf ondervinden. Soms kunnen de verzoeking tot en de overtuiging van zonde de ziel vreselijk pijnigen en haar als het ware van een scheuren. De overtuiging van zonde doorboort het hart en drijft hem aan, om de toekomende toorn te ontvluchten, maar op hetzelfde ogenblik voelt een onstuimige begeerlijkheid, of haat, of afschuwelijkste boosheid in zijn hart en drijft hem terug op de weg van het verderf. Dan voelt de mens een hel in zijn binnenste woeden. Dezelfde vreselijke strijd zal in de hel heersen, daar zal een alles overweldigende vrees voor de toorn van God de zielen aangrijpen en toch zal het verderf, dat in hen woedt, hen aandrijven, om steeds meer en meer het aangezicht van God te ontvluchten. Hetzelfde wordt vaak hier op aarde gevoeld. Sommigen van u ondervonden het wellicht in dit ogenblik. Dit is de vrees, die pijn heeft, een andere waarheid, waarvan de Geest de ziel overtuigt, is haar onmacht om zichzelf te helpen. Als een mens pas de ogen geopend zijn voor zijn ware toestand, dan zegt hij: ik zal mijzelf snel uit deze treurige staat weten te verlossen. Hij zoekt een menigte uitvluchten om zichzelf te rechtvaardigen. Hij verandert zijn gedrag, hij poogt zich te bekeren, te bidden. Maar weldra wordt hem getoond, dat al zijn gerechtigheden zijn als een wegwerpelijk kleed, "dat hij zijn onrein gewaad met bezoedelde lompen probeert te bedekken; hij leert beseffen, dat al wat hij kan doen te doen, niets betekent en dat hij nooit iets reins kan geven uit de onreine. Dit werpt een grote duisternis over de ziel. Die vrees heeft pijn. Hij vreest dat hij nooit door Christus aangenomen zal worden. Hij vreest dat hij wellicht bij ervaring, dat deze vrees pijn heeft. Juist de onvoorwaardelijke aanbieding van Christus treft u. U hoort, dat Hij de liefde zelf is dat Hij zondaren nodigt om tot Hem te komen dat Hij nooit uitwerpt degenen, die tot Hem komen. Maar u vreest, dat u nooit tot die gelukkigen zult behoren. U vreest. dat u te lang of te snood gezondigd, dat u uw dag van genade verzondigd heeft. Och! deze vrees heeft pijn. Maar de liefde, waarvan hier sprake is, is niet onze liefde tot God, maar Zijn liefde tot ons: want zij wordt de volmaakte liefde genoemd. Al wat ons voorkomt, is onvolmaakt. Als wij alles volbracht hebben, moeten wij zeggen: wij zijn nutteloze dienstknechten. Alles, wat wij denken en doen, is met zonde besmet. Het zou geen troost voor ons kunnen zijn, als men ons zei, dat onze volmaakte liefde tot God de vrees zou buiten drijven, want hoe kunnen wij die liefde in onze ziel uitstorten. Het is de liefde van de Vader tot ons, die de vrees buiten drijft. Hij is de volmaakte, Zijn werken zijn volmaakt. Hij kan niets doen dan hetgeen volmaakt is. Zijn kennis is een volmaakte kennis, Zijn toorn een volmaakte toorn; Zijn liefde een volmaakte liefde, die de vrees buiten drijft. Zoals de stralen van de zon de duisternis verdrijven, die plaats zij ook verlichten, zo verdrijft deze liefde vrees. Tot wie strekt deze liefde van God zich uit? Tot Jezus Christus. Tweemaal sprak God van de hemel en zei: Deze is mijn geliefde Zoon, waarin Ik mijn welbehagen heb. God draagt Zijn Zoon een volmaakte liefde toe. Hij ziet een oneindige schoonheid in Zijn persoon. God ziet Zichzelf geopenbaard. Hij smaakt een eindeloze vreugde in Zijn volbracht werk. Het oneindige hart van de eeuwige van God stort zich uit in liefde tot onze Heere Jezus Christus. En in het hart van Christus is geen vrees. Al zijn vrees is voorbijgegaan. Eens zei Hij: "Ik draag uw angsten, ik ben twijfelmoedig", maar nu is Hij volmaakt in de liefde en de volmaakte liefde drijft de vrees buiten. Hoor dit, u sidderende zondaren. Hier kunt u rust vinden voor uw zielen. U hoeft geen enkel uur langer in die pijnlijke vrees te leven, Jezus

Christus heeft de toorn van God gedragen, waarvoor u vreest. Nu staat Hij daar als een toevlucht voor de verslagenen van hart een toevlucht in de tijd van benauwdheid. Zie op Christus en uw vrees zal weggenomen zijn. Werp u aan de voeten van Christus en u zult rust vinden. Roept de naam van de Heere aan en u zult verlost worden. U zegt, dat u niet op Christus kunt zien, noch tot Hem komen, noch Hem aanroepen, omdat u zo hulpeloos bent in u zelf. Hoor dan en uw ziel zal leven. Jezus Christus is een redder van hulpelozen. Christus is niet alleen de Zaligmaker van hen, die arm zijn en naakt en die geen deugd bezitten om zich bij Hem aan te bevelen, maar Hij is ook de Zaligmaker van hen, die onmachtig zijn om zichzelf aan Hem over te geven. U kunt niet zo ellendig zijn, dat u niet door Christus gered kunt worden; zolang u ongelovig blijft, blijft u onder Zijn toorn een toorn, die door niets wordt verzacht. De toorn van God zal even verbazend zijn als Zijn liefde. Uit hetzelfde hart komen beiden voort. Maar het ogenblik, waarin u op Christus ziet, komt u onder Zijn volmaakte liefde een liefde, die geen koelheid kent een licht zonder enige schaduw- een liefde zonder een enkele wolk of berg, die ons van Hem scheidt. De liefde van God zal alle vrees buiten drijven.

Staat in de liefde naar volmaaktheid! Het voorbeeld van de volmaakte liefde is u voorgesteld. Het is u gegeven in Hem, die Johannes aanschouwd heeft in het vlees en die u aanschouwt in het getuigenis van Johannes. Hierin is de liefde bij ons volmaakt, dat zoals Hij is, wij ook zijn in deze wereld. O, als wij zo met de apostel spreken, welk beeld staat ons van hem voor de geest? Het beeld, het volmaakte toonbeeld van de ontfermende, dienende, vergevende, zegenende, onvermoeide, onuitputtelijke, tot alles bereidwillige liefde, in een wereld vol liefdeloosheid, ongevoeligheid, hoogmoed en ondankbaarheid, waarvoor hij nochtans al deze weldaden en het leven zelf ten beste had. Dat wij ons in zo een en geen andere wereld bewegen, schijnt ons vaak een verschoning te mogen zijn voor onze onvolmaaktheid, voor onze onstandvastigheid in de liefde; maar mag het dit met het voorbeeld van deze liefde voor ogen, terwijl ons hart ons zegt dat wij niet dan door deze liefde te behouden waren en behouden zijn? En als wij, die dit erkennen en hierop al onze vrijmoedigheid tegen de dag des oordeels gronden, onszelf nog zo gedurig betrappen op rasheid tot toorn en traagheid tot vergeven; als dienen, weldoen en verdragen, zachtmoedigheid, goedertierenheid, goedheid ons nog vaak zo veel moeite kosten en zelfverloochening, dat ware wezen van de liefde nog zo weinig vanzelf bij ons spreekt en gaat, wat wonder, als onze vrijmoedigheid niet altijd even onbeneveld is, als er, bij zoveel overblijvende zonde, nog een evenredige smart van die vrees overblijft, die niet volkomen uitgedreven wordt dan door de volmaakte liefde? Zeg niet, mijn broeder in Christus, ook de uitnemenste zolang hij in het vlees is, is onvolmaakt in de liefde; volmaaktheid in de liefde is onbereikbaar aan deze zijde van het graf. Het is de waarheid, maar zeg haar niet koelbloedig, zeg haar niet verdrietig. Niet koelbloedig. Want wat wilt u? U tevreden stellen met de geringe mate van liefde, die u heeft en oefent en gewillig afstand doen van de toenemende mate van vrede en vreugde en vrijmoedigheid, waartoe u raken zou bij elke vordering in liefde? O, als u dat kon, u zou noch de ware droefheid over uw zonde, noch een waarachtig geloof in de liefde van God en Christus ooit gekend hebben. Zeg haar niet verdrietig. Want schoon de volmaaktheid hier op aarde niet kan bereikt worden, het is een heilige vreugde haar tegemoet te wandelen, immers dit geschiedt langs een weg, waarop men de Heiland tot geleider heeft en over het graf de hemel voor zich ziet. Uit de open poort met het opschrift: Laat alle vrees varen, u die hier binnen treedt! kom ons op deze weg een stroom van licht, een adem van het leven te gemoed. En daarbinnen wordt zeker de heerlijkste kroon door hen gedragen, die hier op aarde met de meeste volharding de pijn van de overblijvende vrees door volmaking in de liefde bestreden hebben. Met wat een dankbaarheid zullen zij, die daar het volkomen geluk van de volkomen liefde voor het aangezicht van God genieten, terug denken aan die aarde, waarop zij voor dit geluk

zijn uitverkoren en toebereid! Hoe zullen zij tot zelfs die vrees zegenen, die pijn, die een foltering een straf in zich had, niet te ontvluchten dan bij de genade van God, niet te overwinnen dan door het geloof in Jezus, niet geheel uit te drijven dan door de volmaaktheid in de liefde! En u lichtzinnige mens op aarde! u ontveinst u deze vrees en haar pijn, u verhardt u tegen haar prikkel, u slaat haar waarschuwingen in de wind! U stopt de oren, omdat zij u blijft toeroepen: Wie heeft u te vluchten gegeven van de toekomende toorn en u zelf met verstrooiingen bedwelmende, met drogredenen verdovende wandelt u de plaats van de onontgaanbare pijniging tegemoet, waar de worm niet sterft en het vuur niet uitgeblust wordt. Dit doet u, terwijl bladzijden voor u liggen opgeslagen, die u prediken wat door de apostel van de liefde van het standpunt van het geloof aan gelovigen tot volmaking van hun vreugde en heiligheid geschreven is! Nee, dit doet u niet langer; het is genoeg. O, zeg uw God, die het weet, dat het genoeg is! Leg uw dwaasheid af, belijd uw zonde; erken de liefde van God! En leer ook u nog is het de dag des oordeels niet, nog is het de dag van het behoud leer ook u in deze dag van de vrees, die pijn heeft, tot de liefde, waarin geen vrees is, doordringen,

Wij hebben Hem lief (liever: laat ons, die toch van alle vrees en pijn wensen verlost te worden, Hem liefhebben), omdat Hij ons eerst liefgehad heeft, omdat Hij het eerst door Zijn liefde ons heeft getrokken, ons daarin voorgekomen is (vs. 10, 16).

De liefde is het gevoel van inwendig verbonden zijn, de gehele overgave, het opensluiten van mijn persoon voor een ander; de vrees is het gevoel van het ontbreken van overeenstemming, van daar het vluchten voor, het sluiten van mijn ik voor een ander. De liefde komt voort uit het gevoel, dat God voor ons is; de vrees uit het gevoel dat Hij tegen ons is. Het is dus duidelijk, dat die beide begrippen elkaar uitsluiten, zoals de apostel zegt: "er is in de liefde geen vrees". Ja, zo weinig komen die overeen, dat integendeel, waar de liefde is, zij de kracht en het streven heeft om de vrees te verdrijven; de liefde drijft de vrees buiten, hetgeen zij dan alleen kan, als zij een volmaakte, is, d. i. geheel het leven en zijn van de mens doordringt en vervult. Dat de liefde de vrees moet buiten drijven, verzekert de apostel daardoor, dat de vrees, pijn heeft."

Als hij er vervolgens bijvoegt: "en die vreest is niet volmaakt in de liefde", dan denken wij aan datgene, wat volgens Hoofdstuk 1: 4 zijn doel bij zijn lezers was, namelijk dat hun blijdschap volkomen zou zijn. En is nu zo’n volkomen vreugde, volgens hetgeen hij hier heeft ontwikkeld, niets anders dan het gevoel van gemeenschap met God, dat zelfs in het aangezicht van het laatste oordeel bevestigd wordt, dan is het te verklaren, hoe hij van hier voortgaat tot de vermaning in het negentiende vers.

Het kan zijn, dat waar de gemeenschap van de liefde met God reeds begonnen is, toch nog wankelingen plaats vinden, uit de vroegere verhouding van knecht voortspruitende en de vrees zich weer verheft. De apostel stelt echter een toppunt van Christelijk leven voor, waarop de liefde zozeer het overwegende geworden is, dat de vrees daardoor geheel verbannen is, zonder dat daarom elke heilige eerbied zou verbannen zijn, die de mens, die in het bewustzijn van de hem nog steeds aanklevende zonde leeft, dringt om over zichzelf te waken en alles te vermijden wat de gemeenschap met God in hem kan schaden. De macht van de liefde zal dit alles van hem verwijderd houden en er zal op dit toppunt van het Christelijk leven, waar de liefde alles kan doen, geen smart meer Zijn.

Geef mij die vrees, die blijft en de liefde niet verdrijft en door de liefde niet verdreven wordt; maar ontneem mij mijn beangstigdheid, mijn zondige beangstigdheid, opdat ik uw liefde

geloven en liefhebben kan, zoals nodig is, opdat ik vrijmoedigheid heb in de dag des oordeels en mij verheug tegen de dag van de dood en van het oordeel!

Als een arm zondaar één met Christus geworden is en de vergevende liefde van God kent, kan het niet anders, of hij zal God wederkerig liefhebben. Toen de verloren zoon naar het vaderlijke huis terugkeerde, en zijn vader hem om de hals viel en hem kustte, toen voelde hij de liefde voor die vader in zijn hart ontbranden. Als de zomerzon haar volle stralen op de zee neerschiet, doet zij de dampen naar de wolken opstijgen. Zo doen ook de stralen van de Zon der gerechtigheid, als zij in de ziel neerdalen in haar wederkerig telkens nieuwe opwellingen van liefde tot Hem opkomen. Sommigen onder u wensen God te kunnen liefhebben. Komt dan in Zijn liefde. Gelooft dan, dat Hij u liefheeft, hoewel u onwaardig bent in u zelf. Het is beter door Hem geliefd te worden dan Hem te beminnen en het is ook de enige weg om Hem te leren liefhebben. Voordat het licht van de zon op de maan valt, is deze duister en onbehaaglijk, maar de maan vangt het licht op en geeft het dan weer van zich. Laat zo ook de liefde van God in uw hart schijnen en u zult haar weer op Hem overdragen. De liefde van Christus dringt ons. Wij hebben Hem lief, omdat Hij ons eerst heeft liefgehad. Het enige geneesmiddel voor een liefdeloos hart is, het hart van Christus te leren kennen. Velen onder u voelen geen liefde voor God in zich, omdat zij een afgod liefhebben. U kunt verzekerd zijn, dat u nooit tot Zijn liefde gekomen bent, dat de vloek op u rust: "als iemand de Heere Jezus Christus niet liefheeft, die zij een vervloeking! Maran-atha! "

Nog altijd wordt in onze tijd getwist en gestreden over de vraag wat eigenlijk het wezen van het Christendom, de onveranderlijke hoofdinhoud van het Evangelie van de zaligheid heten mag. Maar zou het, dus mag men vragen, wel mogelijk zijn de wezenlijke kern van de Christelijke heils- en levensleer beide korter, juister en treffender samen te vatten, dan in dit woord van Johannes geschiedt? Het opmerkzaam herlezende, zien wij weer het treffelijk woord van een schriftverklaarder van onze dagen gestaafd. Johannes is als een groot en rijk heer op reis, die slechts met grote muntstukken uitbetaalt. Betrekkelijk weinig zijn de woorden en begrippen, die onophoudelijk in zijn schrijven terugkeren, zoals licht, liefde, geloven en weten, aanschouwen en getuigen, maar men beproeft het eens de oneindige rijkdom van de diepe gedachtewereld te peilen, die zich in een enkel van deze woorden verbergt en slechts van lieverlede voor de opmerkzame blik zich onthult! "God is liefde", dat drietal woorden, tot tweemaal toe in ditzelfde Hoofdstuk gebruikt, het heeft meer licht over het heerlijk wezen van de hoge Godheid verspreid, dan al de orakelspreuken van de heidense wijsgeren samen; en waar, waar was de denker, de dichter, de prediker, die zichzelf immer in de ontvouwing van dit onuitputtelijk woord kon voldoen? En nu, die God heeft ons eerst liefgehad, ziedaar het kort begrip van de geloofsleer, zoals Johannes die voorstelt."Wij hebben" zoals er in het oorspronkelijke nog algemener staat- "wij hebben lief, Hem zelf in de eerste plaats, maar dan ook en om Hem, de broeder, ziedaar het kort begrip van zijn zedenleer. Wij hebben lief, omdat Hij ons eerst liefgehad heeft, ziedaar de natuurlijke, juist daardoor onverbrekelijke schakel, die het een aan het ander vasthecht. Ja, dat is wel echt het Evangelie in zijn verheven eenvoud en zijn harmonische reinheid, maar ook in zijn onnaspeurlijke rijkdom en alles overwinnende kracht. Dit is het Evangelie, waarbuiten er geen ander is, ondoorgrondelijk in zeker opzicht, maar tevens hoogst voor God waardig, naar de onveranderlijke behoeften van de mens en de zondaar berekend. Niet: wij hebben Hem lief en willen dit zoveel mogelijk tonen, opdat Hij, daardoor bewogen, ons weer liefhebben zou. Dat is het kort begrip van alle godsdienst zoals die door de mensen voor mensen uitgedacht en uitgelegd is, zo natuurlijk mogelijk, maar zo wanhopig tevens. Want wat zal de mens geven tot lossing van zijn ziel en hoe zou de zondaar, door het ontrust geweten van zijn Maken gescheiden, er immer toe komen om uit zichzelf Hem, de vlekkeloos Heilige, lief te

hebben, Hem nog wel eerst en onvoorwaardelijk lief te hebben? Ach, het bedenken van het vlees is, blijkens de ervaring van iedere dag, geen liefde, maar vijandschap veeleer tegen God. Ja, de verrassende, de bedwelmende en toch zo onbeschrijfelijk troostrijke openbaring, dat de driemaal Heilige ons, ellendige zondaren, liefgehad, eerst liefgehad, zo liefgehad heeft, wij zouden, onder de macht van het geweten eer geneigd zijn haar te verwerpen, dan aan te nemen; wij geloven haar dan eerst, als God zelf deze waarheid zo dicht aan de ziel heeft gebracht, dat wij ons eindelijk gewonnen geven, door zoveel liefde vertederd. Maar is eenmaal dat woord, nee, dat feit: "God heeft ons eerst liefgehad", zoals het gezien wordt in Christus, voor ons het feit zonder weerga geworden, dat innerlijk alles verder voor ons geloof en leven beslist, nee, dan behoeft het ons niet eenmaal met zoveel woorden gezegd te worden: "heb toch lief"; dan heeft, ook zonder dat, de hoogste openbaring van de liefde haar heerlijkst werk in de kleine wereld daarbinnen verricht. De liefde heeft wederliefde verwekt, de vonk heeft vlammen doen opschieten: "wij hebben werkelijk lief, omdat, Hij ons eerst liefgehad heeft." Waar innerlijk deze eerste liefde van God is verstaan en ervaren, daar wordt nog altijd het woord van het lied van de liefde vervuld: Vele wateren zouden deze liefde niet kunnen uitblussen, ja, de rivieren zouden haar niet kunnen verdrinken (Hoogl. 8: 7); en daarom is er zoveel bitterheid en haat in de harten, omdat de mens, van zijn innerlijke verkeerdheid en onbeminnelijkheid maar al te goed zich bewust, niet geloven kan, dat hij nochtans het voorwerp is van een oneindige liefde, die tot ons ontfermend en zoekend zich neerbuigt."Als de duivel", zegt een kerkvader, "dat woord: God is liefde, echt geloven kon, hij zou stellig gered zijn." Danken wij, dat we het kennen en bidden we, dat wij het echt leren en blijven geloven, want daartoe is soms niet weinig nodig, als het oog goed geopend is voor menige afgrond daarbinnen. Maar spreken we dan ook niet langer van ons geloof, zo lang innige, werkzame wederliefde, beide tot de Vader en de broeders, niet de hoorbare grondtoon van ons leven geworden is. Van de Christen moet niet slechts gezegd kunnen worden: hij heeft, hij toont, maar hij is liefde, naar het beeld van de hoogste liefde vernieuwd. En dan, laat ons moed houden; de haat kan sterven, zelfs onze wederliefde kan kwijnen, maar de eerste liefde van God blijft onvergankelijk, de laatste grond van onze hoop en dit goddelijk Evangelie van zijn liefde moet zegepralen, zolang het rusteloos mensenhart zonder een eindeloze liefde onmogelijk gelukkig kan zijn.

De planeet bezit geen licht dan hetgeen van de zon afstraalt; evenzo is er geen ware liefde tot Jezus in het hart dan die, die van de Heere Jezus zelf afdaalt. Uit deze overvloeiende bron van de oneindige liefde van God moet al onze liefde tot God ontspringen. Deze moet immer de grote en zekere waarheid zijn, dat wij Hem om geen andere reden liefhebben, dan omdat Hij ons eerst liefgehad heeft, onze liefde tot Hem is het heerlijke uitwerksel van Zijn liefde tot ons. Ieder kan een koude bewondering voelen, wanneer hij de werken van God gadeslaat, maar het vuur van de liefde kan alleen door Gods Geest in het hart ontstoken worden. Hoe groot is niet het wonder, dat zulke als wij zijn ooit tot enige liefde voor Jezus gebracht zijn geworden! Hoe wonderbaar dat Hij, toen wij tegen Hem opstonden, door de openbaring van zo’n aanbiddelijke liefde ons wilde terugvoeren. Nee! nooit zouden wij een greintje liefde tot God in ons hart gehad hebben; als zij niet door het liefelijke zaad van Zijn liefde tot ons in ons was gezaaid, onze liefde zo heeft tot oorzaak, de liefde van God in het hart uitgestort; maar nadat zij op deze wijze goddelijk ontstaan is, moet zij goddelijk gevoeld worden. Die liefde is een uitheemse plant; zij kan niet natuurlijk in de menselijke grond groeien, zij moet van boven bevochtigd worden. De liefde tot Jezus is een tedere bloem en ontving zij geen andere voeding dan die, die uit de rots van onze harten getrokken wordt, zij zou snel verwelken. Zoals de liefde van boven komt, zo moet zij ook met hemels brood gevoed worden. Zij kan niet bestaan in de woestijn, tenzij zij door het manna uit de hemel gevoed

wordt. Liefde moet door liefde leven. De ware ziel en het leven van onze liefde tot God is Zijn liefde tot ons.

Ik dank het U, dat ‘k U mag minnen; Want in mij zelf woont geen goed. U woudt Uw werk in mij beginnen, Nu leef ik bij Uw liefdegloed.

Maar zorgen wij nu ook, dat zo’n "Hem liefhebben" niet door ons geschiedt met woorden, noch met de tong, maar met de daad en in waarheid (Hoofdstuk 3: 18)! Als toch iemand zegt, zoals er werkelijk zo vele mond-Christenen zijn (3 Joh. 1: 9 v): "Ik heb God lief" en hij haat zijn broeder, zoals hij door zijn hatelijk, terugstotend, onhulpvaardig gedrag bewijst (Hoofdstuk 3: 15, 17), die is een leugenaar (Hoofdstuk 2: 4; 1: 6); want die zijn broeder niet liefheeft, die hij gezien heen, die de nood niet ter harte neemt, waarin hij zijn broeder ziet verkeren, hoe kan hij God liefhebben, die hij niet gezien heeft? (vs. 12. Jak. 2: 14 vv.)

a) En, niet alleen moet deze vraag, die in haar volle recht is, tegenover zijn bewering over zichzelf worden gesteld, maar ook de tegengestelde bewering hem worden voorgehouden, namelijk dat hij het gebod van Hem, die hij zegt te beminnen, snood overtreedt en dus Hem haat, maar Hem niet liefheeft. Want dit gebod hebben wij van Hem, onze Heere Jezus Christus (Hoofdstuk 1: 5; 2: 25; 3: 13), namelijk dat die God liefheeft, ook zijn broeder liefheeft, omdat Hij toch van het tweede gebod, dat over de liefde tot de naaste spreekt, zegt, dat het aan het grootste en voornaamste, aan dat van de liefde tot God, zoals is, dus solidair daarmee verbonden (MATTHEUS. 22: 39).

Jes. 19: 18 Joh. 13: 34; 15: 12 1 Thessalonicenzen. 4: 9. 1 Petrus 4: 8

Het is gemakkelijk te zeggen, dat men God lief heeft, maar het komt er op aan dat deze liefde in haar onbedriegelijke kentekenen zich in het leven openbaart; deze werking, die van het aanwezig zijn van de liefde van God in de mens getuigt, is de broederlijke liefde; uit haar aanwezig zijn moet het blijken of de liefde tot God aanwezig is. Wanneer dus Johannes de vraag voorstelt: "die zijn broeder niet lief heeft, die hij gezien heeft, hoe kan hij God liefhebben, die hij niet gezien heeft? " dan wil hij hiermee zeggen, dat het zichtbare hier getuigt van het gemis van het onzichtbare. Op zichzelf is de liefde tot God een onzichtbaar iets, dat alleen voor Hem openbaar is, die in het verborgen ziet. Zij wordt voor mensen pas waarneembaar bij haar openbaringen en werkingen. Als nu bij hem, die de broeder niet liefheeft, de werkingen ontbreken van de liefde tot God, die hij beweert te bezitten, dan besluit men met recht, dat in de werkelijkheid ook de liefde zelf ontbreekt. De gedachte van de apostel, die aan zijn vraag ten grondslag ligt, heeft echter nog een andere zijde. De zinnelijke mens, die aan het zichtbare zich hecht, wordt namelijk gemakkelijker bewogen door het zichtbare dan door het onzichtbare en zo behoort er zeker meer toe, dat de kracht van de liefde tot de onzichtbare God zich verheft, dan dat zij door de indruk, die de zichtbare mens op een of andere wijze maakt, wordt bewogen.

Wij erkennen gemakkelijk het rechtmatige van de eis om God lief te hebben, omdat wij ze zo opvatten, dat zij van ons geen eigenlijke liefde eist en zo is zij ons niet moeilijk. Wij zijn in het algemeen meer geneigd ons de meer verwijderde plichten op te leggen, dan die ons nader liggen, omdat het ons nog geen ernst is met de vervulling en wij ze alleen in onze voorstelling honden (daarom is het ook, dat velen zonder nadenken liever geld opnemen, dan met inspanning van alle krachten de plicht van het heden vervullen, of met zelfverloochening zich in hun uitgaven beperken). Als nadere reden, waarom God lief te hebben een ijdel voorgeven is, als men de broeder niet liefheeft, voert de apostel aan, dat de Christenen uitdrukkelijk

geboden is, met de liefde tot God de liefde tot de broeders te verenigen. Voor de Christen is de liefde tot God en de liefde tot de broeders een en hetzelfde gebod, dat zich slechts naar twee zijden ontvouwt. Die nu de een van de beide zijden, die, die de broederliefde betreft, niet vervult, kan ook de andere, die de liefde tot God betreft, onmogelijk vervullen, want beide zijn in concreto onafscheidbaar, alleen kunnen zij in abstracto onderscheiden worden. Hoezeer zo'n herinnering nodig is bevestigt de algemene ervaring: sommigen stellen het gebod van de liefde jegens God in de schaduw, anderen dat van de liefde tot de broeders. Het een is even onjuist en onwaardig als het andere; in dit verband komt echter alleen het laatste in aanmerking. Welke voorstelling van God nu moet er zijn, als men meent, dat men zijn belang van dat van de mens zo zou kunnen scheiden, dat Hij tevreden zou moeten zijn, als Hij maar onze liefde geniet hoe weinig die ook de naaste ten deel mocht worden! Maar deze liefde tot God, die alleen in het verstandelijke en op de lippen aanwezig is, is eer een ontheiliging van Zijn wezen, dan een eer voor Hem en een Hem toekomend offer. Juist omdat God de liefde is, wil Hij ook de liefde niet alleen hebben boven de mensen, maar Hij wil alle liefde tot Hen gedeeld zien met de mensen.

Wij hebben ook de broeders lief. Als u een afwezige liefheeft, zult u ook zijn beeltenis liefhebben. Wat bewaart de zeemansvrouw zo zorgvuldig in die lade onder heerlijk riekende bloemen? 's Morgens en 's avonds neemt zij het in de hand en beschouwt het met ogen vol tranen. Het is het portret van haar afwezige echtgenoot. Zij heeft het lief, omdat het naar hem gelijkt. Het is op verre na niet volmaakt, maar toch is het zijn gelijkenis. De gelovigen zijn beelddragers van God in deze wereld. De Geest van Christus woont in hen. Zij wandelen zoals Hij gewandeld heeft. Het is waar, zij zijn vol gebreken en zwakheden, maar toch vertonen zij echt Zijn beeld. Als u Hem liefheeft, zult u hen ook liefhebben. Als boezemvrienden zult u hen beminnen. Zijn er geen onder u, die een afkeer hebben van ware Christenen? Hun houding, hun werken, hun taal, hun gebeden mishagen u. U noemt hen huichelaars en schuwt hun gezelschap. Weet u de reden daarvan? U haat het beeld, omdat u Hem haat, aan Wie het u herinnert; u haat Christus en bent niet van de Zijnen.

HOOFDSTUK 5

OVER HET WARE GELOOF; DE KRACHT, VRUCHT EN EIGENSCHAP ERVAN

III. Vs. 1-12. De apostel gaat daarvan uit, dat het geloof in Jezus als de Christus van de Heere de geboorte uit God tot haar onmiddellijk gevolg heeft. Als verder gevolg van deze geboorte uit God noemt hij de liefde tot hen, die dezelfde geboorte deelachtig zijn geworden, d. i. de liefde tot de broeders. Hij wijst nu ook aan, hoe deze liefde tot de broeders dan alleen blijkt een waarachtige te zijn, als in hen de gemeenschappelijke Vader, onafhankelijk van persoonlijke neiging of tegenzin ten opzichte van de bijzondere personen, bemind wordt, en dat het hem niet zwaar kan vallen, die echt God liefheeft, die liefde tot God toch het houden van al Zijn geboden licht maakt (vs. 1-3). Dit brengt hem tot de uitspraak, dat alles, wat uit God geboren is, de wereld overwint; hij prijst het Christelijk geloof als de overwinning, die de wereld overwonnen heeft en roept al vragend tot een gelijke belijdenis, dat zij de wereld overwonnen hebben, hen op, die menen zo'n doel zonder het geloof in Jezus, de Zoon van God, te kunnen bereiken (vs. 4-5). Welke gedachte daarbij zijn ziel vervult, blijkt uit de grotere helft van deze afdeling, die verder volgt, waar alles, wat hij schrijft, onmiskenbaar in zeer nauwe betrekking staat tot het Joodse volk, dat Jezus, de Christus van de Heere en de Zoon van God, alhoewel zij op drievoudige wijze een getuigenis over Hem hadden ontvangen, toch verworpen had en daardoor het eeuwige leven hadden verloren (vs. 6-12).

Een a) ieder, die gelooft, dat Jezus is de Christus (Hoofdstuk 2: 22), die is, omdat God bij zo iemand niet heeft nagelaten de Heilige Geest van de wedergeboorte (Joh. 3: 5 vv.) te schenken (Hand. 2: 38), uit God geboren, zodat hij nu Zijn kind is (Hoofdstuk 3: 2). En een ieder, die, als zo'n kind van God, dat hij geworden is liefheeft degene, die geboren heeft, namelijk God, zijn hemelse Vader, dat toch bij een echt wedergeborene even zeker plaats heeft, als een aards kind reeds van nature de aardse Vader liefheeft zonder dat het hem eerst bevolen hoeft te worden, die heeft ook lief degene, die uit Hem, de hemelse Vader, geboren is. Hij heeft lief een ieder, bij wie dat geloof wordt gevonden, als zijn broeder in Christus, omdat de liefde net zo vanzelf ontstaat, als de aardse liefde van broeders en zusters iets natuurlijks is (Efeziers 5: 29).

Joh. 1: 12

De apostel stelt in nauw verband met het einde van het vorige hoofdstuk ten eerste de noodzakelijkheid van de Christelijke broederliefde van een nieuwe zijde voor. Het kan toch niet anders zijn, zegt hij, dan dat een kind, dat zijn vader liefheeft, ook zijn broeder liefheeft.

Bij deze nadere uiteenzetting van de noodzakelijkheid van de broederlijke liefde aan de zijde van de Christenen wil hij tevens de broederlijke liefde nu, evenals hij dat boven met de liefde van God heeft gedaan (Hoofdstuk 4: 9 vv., 14 vv), in haar organisch verband met het geloof in de menswording van de Zoon God; voorstellen. Als hij schrijft, "die gelooft dat Jezus is de Christus", dan is dat de derde (Hoofdstuk 4: 2 v., 15) en wel de kortste formulering van de Christelijke geloofsbelijdenis. Daardoor wordt tegenover de docetische scheiding van de mens Jezus en de naam Christus, zoals die onder anderen in de Corinthische gnosis zich ontwikkelde, eenvoudig de identiteit van Jezus en van Christus beweerd, daarom niet (tegenover de verschillende Joodse meningen) de algemene vraag beantwoord, wie onder verschillende Joodse individuen (of Jezus of Johannes de doper of Theudas enz.) de beloofde Messias was, maar tegenover dat docetische van elkaar scheiden van de mens Jezus en de

aeon Christus het ware Christelijke geloof, dat een weder barende kracht bezit, op de voorgrond geplaatst.

De nauwe betrekking, waarin het geloof in Jezus als de Christus tot onze broederliefde staat, wordt veelal geheel voorbijgezien of zelfs bestreden. Aan het geloof in Jezus is niet veel gelegen, zegt men, als wij maar de plicht van de broederlijke liefde vervullen, dat geloof en deze liefde staan in geen verband met elkaar. De ervaring toont echter, dat waar dat geloof ontbreekt, het ook met deze broederliefde kwalijk geteld is.

De echtheid, de heiligheid van de mensenliefde openbaart zich is haar religieus karakter; zonder godsdienst is alle liefde zonder waarde, niets dan natuurdrift of bedekte eigenliefde.

Hieraan kennen wij in het uitwendige leven, dat wij de kinderen van God lief hebben, wanneer wij, in al de gevallen, dat wij met degenen te doen hebben, ons niet door persoonlijke voor- of tegeningenomenheid laten leiden, God, uit wie zij geboren zijn en Hem liefhebben en Zijn geboden over hetgeen Hij wil, dat aan Zijn kinderen door ons wordt gedaan, bewaren.

Want dit is de liefde van God, daarin openbaart zij zich (Joh. 14: 15, 23, 31, dat wij Zijn geboden bewaren (Hoofdstuk 3: 24) en Zijn geboden zijn niet zwaar; niet alsof zij niets zwaars eisen, maar wel zijn wij in de gemeenschap van de liefde met God met de kracht toegerust, om ook het zwaarste zonder bezwaar op ons te nemen en te volbrengen (MATTHEUS. 11: 30).

Wilt u weten, of uw liefde tot de broeders van de juiste aard is, beproef dan zelf, of u in hen Gods kinderen liefheeft en dat geschiedt, als u in het liefhebben van de broeders de getuigenis van de Geest heeft, dat u God, hun Vader liefheeft en nu Zijn geboden aan hen probeert te vervullen. Dat is de ware broederliefde, die de weg van Gods geboden loopt, liefhebbend naar de ordening van God, niet naar eigen gedachten.

De apostel heeft zeker de ervaring voor ogen, dat een Christen tegenover een ander soms, zoals men zegt een grote "antipathie" voelt en zich nu eerder geneigd voelt, om zich van hem terug te trekken, dan met hem broederlijke gemeenschap te houden. Daarentegen moet men in de liefde van God strijden en daartoe aanmoedigende, voegt Johannes erbij: "Zijn geboden zijn niet zwaar."

Om de verklaring van de apostel, dat Gods geboden niet zwaar zijn, goed te verstaan en de waarheid ervan in te zien, hebben wij in het oog te houden, dat hij dit zegt met opzicht tot hen, die uit God zijn geboren, die geloven, dat Jezus de Zoon van God is, die dus het ware geloof bezitten en door dit geloof uit God zijn geboren, zoals duidelijk blijkt uit hetgeen hij er ter opheldering en bevestiging van zijn uitsprak bijvoegt. Zwaar, ja onmogelijk is het volbrengen van Gods geboden voor hen, die niet geloven en niet uit God zijn geboren, die geen kinderen van God, maar kinderen van de duivel zijn en de werken van hun vader doen door de zonde lief te hebben en te dienen; want "die naar het vlees zijn bedenken dat van het vlees is en het bedenken van het vlees is vijandschap tegen God; want het onderwerpt zich van de wet van God niet, want het kan ook niet en die in het vlees zijn kunnen voor God niet behagen." Maar zo is het niet met hen, die in Jezus Christus geloven, en uit God zijn geboren. Voor hen zijn de geboden van God, die geschreven zijn in hun hart en door Zijn woord hun bekend zijn, niet zwaar. Wel hebben zij nog te strijden. Dit geeft de apostel duidelijk te kennen, door bij herhaling van hun overwinning te spreken. Die strijd ontstaat door de boze

wereld, waarin zij leven en die nog in hen niet geheel is gedood. Zij staat tegen hen over en is haar vijandin. Zij probeert hen van God en de betrachting van Zijn geboden gedurig af te trekken, aan haar wil hen te onderwerpen en opnieuw hen de zonde te doen dienen. En die strijd kan soms hevig en bang zijn door de kracht van de wereld en van de zonde, die nog tegen hun wil in hen overig is, zodat zij in de strijd weleens bezwijken en tot overtreding van een of ander van Gods geboden vervallen. Maar hun doorgaande leven is toch voor God gewijd en Zijn geboden zijn voor hen niet zwaar; want zij weten, dat het geboden zijn van hun Vader, die hen liefheeft, die het grootste bewijs van vaderlijke liefde, dat Hij geven kon, hun gegeven heeft in de zending van Zijn Zoon, opdat zij zouden leven, eeuwig heilig en zalig leven door Hem, die in alles hun waarachtig geluk bedoelt, die Zijn geboden hun gegeven heeft, om Zijn weldadig, heerlijk doel bij hen te bereiken en wiens geboden altijd wijs, heilig en goed zijn, ook dan wanneer zij hun bij het eerste horen wel wat hard voorkomen. Maar bij die kennis en dat geloof kunnen Zijn geboden hun niet zwaar zijn. Zij hebben daarenboven God lief die hen het eerst zo uitnemend liefgehad heeft en voortgaat lief te hebben, lief met hun hele hart, boven alles. Maar wat is zwaar voor de liefde? Offert zij niet graag wat op voor het voorwerp van haar liefde? Probeert zij het niet zo veel mogelijk te behagen? Is het haar geen genoegen, geen wellust Zijn wil te doen? En zou dan hij, die God liefheeft, niet gewillig en blijmoedig Zijn geboden volbrengen? Zouden Zijn geboden voor hem zwaar zijn? Nee! dat zijn zij voor hem niet, want hij is uit God geboren en omdat hij uit God is geboren, kan hij zich aan geen zondig leven overgeven. Hij heeft een nieuw leven van de Geest uit God ontvangen. Het leven van zijn Vader is in beginsel het zijne geworden. Dat leven is in strijd met het leven in de zonde. Wat zijn Vader mishaagt, mishaagt ook hem. Wat zijn Vader welgevallig is, is ook hem welgevallig. Zijn lust is in de wet van de Heere. Gods geboden vinden weerklank in zijn binnenste. Zij stemmen overeen met zijn zin en smaak. Zij zijn hem wijs, heilig en goed. Wat God hem gebiedt, gebiedt hij zichzelf. Hij zou het doen ook dan, wanneer het hem niet door God was geboden. Zijn nieuw leven uit God en in God dringt er hem toe met alles overwinnende kracht. Zijn geboden te bewaren is het leven van zijn leven, is genot en zaligheid voor hem. Hij volbrengt ze met vanzelfheid, gewillig, blijmoedig. Zij zijn voor hem niet zwaar. Ook is hij van de overwinning zeker en dit doet hem in de strijd niet verslappen, maar geeft hem moed en kracht; want hij weet, dat hij dan alleen de overwinning behaalt, als hij de strijd aanbindt en volhoudt; ja hij behaalt gedurig de ene overwinning na de andere, als hij gelooft en, door het geloof bezield in de strijd volhardt. Zoals de Heere zei: "Ik heb de wereld overwonnen", zo mogen de Zijnen Hem nazeggen: "ons geloof overwint de wereld." Hij. die in hen is, is meerder, dan die in de wereld is. Dat leert en bevestigt hun ervaring, zo vaak zij een boezemzonde, een onrein beginsel, een boze lust in zich onderdrukken, over de verleidingen van de wereld zegevieren en een gebod van God volbrengen, waartegen de bedorvenheid, die nog in hen is, het meest aandruist. Dat schenkt hun een genot, zo rein en zalig, dat er niets mee is te vergelijken; maar dat maakt dan ook het bewaren van Gods geboden gemakkelijker. Zijn zij gevallen door gebrek aan gemeenschapsoefening met hun Vader, zij leren er uit; wanneer Zijn geboden voor hen zwaar zijn, het geloof in Jezus Christus, die hun door God tot Zaligmaker gegeven is, die hun Voorspraak is bij de Vader en een verzoening voor hun zonden geeft hun nieuwe moed en nieuwe kracht, om weer op te staan, de strijd te hervatten en met ootmoedigheid bekleed, zich zo te sterken in hun God, dat zij steeds meer de waarheid ervaren van de verklaring van de apostel: "Zijn geboden zijn niet zwaar." En wat een heerlijke kroon zien zij aan het einde van de baan voor zich opgehangen! God wil niet alleen, dat wij Zijn geboden bewaren, maar Hij heeft ook de uitnemendste beloften aan Zijn graag gehoorzame kinderen geschonken, beloften niet alleen voor het tegenwoordige, maar ook voor het toekomende leven, beloften van eeuwige zaligheid en heerlijkheid. Hoe krachtig werkt ook dit mee, om hen aan te vuren en tot volharding op te wekken! Nu zij zulke beloften ontvangen hebben, nu zij zo’n kroon in het

oog hebben, nu hun zo'n zaligheid is bereid door Hem, die zij dienen, nu vallen zelfbeheersing, zelfverloochening, opoffering, blijdschap over het geluk van anderen, liefde tot vijanden, met één woord alle plichten in Zijn dienst hun gemakkelijk, nu zijn Zijn geboden niet zwaar.

EPISTEL OP DE TWEEDE ZONDAG NA PASEN, QUASIMODO GENITI

Op deze Zondag genoemd volgens het woord in 1 Petrus 2: 2 Joh 20: 19 werd de prediking vooral tot jeugdige Christenen gericht, die na voor acht dagen gedoopt te zijn, heden tot de dis van de Heere toegelaten en nu, als aan de gemeente der gelovigen toegevoegd, weer het maatschappelijk leven ingaan. Welke gedachte lag nu meer voor de geest, dan hun een woord op weg mee te geven, dat hen tot de strijd met de wereld, die zij nu in het geloof moesten aanvangen, zou kunnen toerusten en versterken? De geloofsoverwinning, de zekerheid van ons zegerijk geloof, is de inhoud van deze perikoop; en past die gedachte ook niet bijzonder bij deze dag, in zo verre die de sluitende octaaf van het Paasfeest is? Christus, de overwinnaar over zonde en dood, zwaait op het Paasfeest Zijn roemvolle vaan; Zijn overwinning is onze zegepraal; Hem na in de geloven, dan is onfeilbaar de overwinning aan ons, want ons geloof heeft een goede, door God zelf gelegde grondslag.

Wat in de beide openbaringen van de Opgestane, die het Evangelie van deze dag herinnert, voor de gedachte komt, is het bewijs van de opstanding van Jezus Christus. Aan de zijde van het Evangelie is nu dit epistel geplaatst, waarvan de gehele inhoud handelt over de getuigenis, die God de Heere aan Zijn eengeboren Zoon in hemel en op aarde geeft. Daarom komen Evangelie en epistel in één heilig doel overeen, namelijk om van de Opgestane, de op Gods troon Verhevene, de voor ons eeuwig levende Verlosser zodanige getuigenissen en bewijzen te geven, dat de gemeente in haar geloof aan haar Heer en Heiland moet worden bevestigd en daarin grote vrede en grote blijdschap vinden kan.

Jezus Christus, de Zoon van God, onze Heiland 1) hoe de Vader van Hem voor de wereld heeft getuigd; 2) hoe Hij zelf Zich ook heerlijk aan de gelovigen openbaart.

Over het zaligmakend geloof: 1) wat is dat voor een geloof, dat zalig maakt? 2) wat hebben wij voor getuigenissen voor dit geloof! Bent u een kind van God? 3) het geloof in Christus maakt u daartoe; 4) als kind van God overwint u de wereld.

Het waarachtig geloof in Jezus Christus, de Gekruisigde en Opgestane: 1) in Zijn weder barende kracht- die gelooft, die is uit God geboren; 2) in de kracht van Zijn liefde die gelooft, is tot liefde verkoren; 3) in Zijn wereldoverwinnende kracht die gelooft is nooit de overwinning kwijt.

Ons allerheiligst geloof: 1) volgens zijn inhoud; 2) volgens zijn kracht; 3) volgens zijn grond.

De heerlijkheid van het geloof: 1) wat het bezit; 2) hoe het dit bewaart; 3) wat het verkrijgt

Ons geloof is de overwinning, die de wereld overwonnen heeft:
de wereld met haar twijfelingen en haar ongeloof, want het berust op een goddelijk getuigenis; 2) de wereld met haar vervloeking en verleiding, want het legt in ons een hemelse gezindheid; 3) de wereld met haar zorgen en noden, want het draagt in zich het eeuwige leven.

Nee, Gods geboden zijn voor ons niet zwaar, al staat de wereld op tegen God (Hoofdstuk 2: 15 vv.) en probeert zij ons die zwaar te maken. Want al wat uit God geboren is (Joh. 3: 6; 6: overwint de wereld; en dit is de overwinning, die de wereld overwint, namelijk ons geloof (Hoofdstuk 2: 13 v. Joh. 16: 33).

Het is inderdaad de gehele, gezamenlijke macht van de zonde, in haar zichtbare en zinnelijke openbaring tegenover God en de gemeente van God, die door hem onder de naam de wereld bedoeld wordt. Het is de verenigde macht en invloed van de zondige, aan het leven uit en voor God nog vreemde mensenwereld en van alle vergankelijke wereldse dingen, die zich plaatsen tussen God en dat zwakke, zondige mensenhart, dat Gods geboden moet bewaren. Een macht tot verleiding een macht tot verschrikking een onoverwinnelijke macht, zolang in de mens de kracht van de zonde nog niet door hoger invloed gebroken is, zolang de wereld nog recht heeft hem onder de haar te tellen. Nee, dan zijn de geboden van God te zwaar, veel te zwaar en onuitvoerlijk. Geen vaak gevoelde vrees voor de op hun overtreding gedreigde straf; geen hartelijke toestemming, dat zij goed zijn en hun opvolging niet dan gelukkig zou kunnen maken; geen bewondering van de voortreffelijke deugden, die zij inscherpen; geen hoop zelfs om door hun nauwgezette betrachting het eeuwige leven te verwerven is in staat om ze ons te midden van al de verzoekingen, al de bedreigingen, al de vervolgingen, waaraan wij zijn blootgesteld, tot richtsnoer van ons leven te doen stellen en met enige volharding opvolgen. Dit is de ondervinding van allen geweest, wie het met de opvolging van de geboden van God eenmaal ernst geworden was. Gelukkig de man, wiens latere ervaring hem ook geleerd heeft met de zegekreet van de apostel in te stemmen: Dit is de overwinning, die de wereld overwint: ons geloof. Van dit ogenblik af zal ook zijn hart dat woord hebben kunnen onderschrijven; Gods geboden zijn niet zwaar. Men merkt wel op, dat de apostel niet schrijft: ons geloof doet of leert de wereld overwinnen. Fierder, stouter is zijn taal; hij zegt: Ons geloof is de overwinning van de wereld. En zo is het. De wereld, die de mens en het menselijke veel te sterk is, is voor God en het goddelijke veel te zwak. Al wat uit God geboren is overwint de wereld. Die gelooft is uit God geboren. Zijn geloof, dat hem met een onwrikbaar vertrouwen en een dankbare liefde aan zijn God verbindt, verheft hem even daardoor boven al de verschrikkingen, boven al de vervoeringen van de wereld. Hij kent en ondervindt een bescherming, krachtiger dan deze kan verlenen of onttrekken; hij kent en bezit een geluk, groter dan zij kan doen aan te bieden. Aan het hart van Jezus Christus de Zoon van God, bij wie hij de verzoening van zijn zonden gevonden heeft, is in zijn gemoed een leven ontwaakt, welks lust is in heiligheid en in liefde; en zo vaak deze Heiland hem de strijd van het leven weer tegemoet voert, roept hij hem met een goddelijke liefde en een goddelijk gezag toe: Heb goede moed! Ik heb de wereld overwonnen. De wereld moet het aanzien, als deze man in de kracht van het inwendige geluks, in de kracht, in één woord, van het leven uit God, van diens geboden getuigt: zij zijn niet zwaar; en zo het woord van zijn Heiland bezegelt: Mijn juk is zacht en Mijn last is licht (MATTHEUS. 11: 30)

"De overwinning van de wereld", zo wordt het geloof genoemd door de apostel van de liefde en welk geloof hij bedoelt, geeft hij duidelijk aan in wat hij meteen laat volgen: "wie is het, die de wereld overwint, dan die gelooft, dat Jezus is de Zoon van God? Geheel verkeerd zouden wij Johannes verstaan, als wij meenden, dat hij de overwinning van de wereld van het geloof in een afgetrokken leerstuk afhankelijk maakt. Geloven, dat Jezus is de Zoon van God, is niet slechts met verstand en hart Zijn waardigheid als zodanig erkennen; het is Hem zelf aannemen en aangrijpen in al Zijn onmisbaarheid, alvoldoendeheid, dierbaarheid. Het is het geloof in de Zoon van God, als die echt in het vlees is gekomen, in de volle historische Christus van de Schriften zo, de Zoon van God en van de mensen, die door Zijn wondervolle verschijning en zegenrijke werkzaamheid, door Zijn verzoenend lijden en sterven, door Zijn

opstanding en heerlijkheid in de hemel het licht is en het leven van de wereld. Het is het geloof, dat (vs. 12) de Zoon heeft en in de Zoon de Vader en in beider gemeenschap een eeuwig levensbeginsel. En van wie nu zo in Christus gelovend, echt uit God geboren is, zegt Johannes, dat hij "de wereld overwint." Door wereld verstaat hij, naar zijn eigen woord weer (Hoofdstuk 2: 16), al wat niet uit de Vader is, maar in het boze licht, de begeerlijkheid van de ogen en de begeerlijkheid van het vlezes, en de grootsheid van het leven. Hij denkt met andere woorden aan die van God afkerige macht, die zich met onverzoenlijke haat tegen het woord van de waarheid verzet en waarvan ieder Christen op zijn beurt de noodlottige invloed ervaart. Maar wel verre van daarvoor te beven, roemt hij niet enkel in eigen naam, maar ook in die van al zijn medeverlosten: "dit is de overwinning, die", zo staat er letterlijk, "de wereld overwonnen heeft, ons geloof". Is de gissing al te gewaagd, dat hem hier het woord uit het onvergetelijke afscheidsuur van de Heer voor de geest zweefde: "heb goede moed, Ik heb de wereld overwonnen? " In ons oor althans klinkt hier nog iets na van die hooggestemde triomftoon en vruchteloos tracht ik u al de schoonheid en kracht van dit woord juist in Johannes' mond te doen voelen. Daar zit hij neer, de Benjamin der apostelen, die reeds een patriarch is geworden in zijn stil verblijf te Efeze. Nauwelijks kan hij een voet breeds gronds op aarde zijn eigendom noemen, zijn lichaam draagt nog de sporen van de geselstriemen, weleer voor de zaak van Christus ontvangen; zijn leven wijs een rusteloos strijden en waar hij nog altijd met onverzwakte kracht van de Christus getuigt, ziet hij van verre de Antichrist reeds voor zijn ogen verschenen. En toch durft die oude vissersgezel, als slotsom van zijn levenservaring, het woord in de pen nemen, dat geen van de Romeinse Cesars, die hij zag heersen en sterven, van zichzelf had durven terneer schrijven: "Onze overwinning, die de wereld overwonnen heeft! " Voorwaar dat is groot; u grijze krijgsknecht van Christus, maar hoe groot moet dan de Meester niet zijn, die zulke discipelen vormt!

a) Wie is het, die de wereld overwint, dan die gelooft, dat Jezus is de Zoon van God (Hoofdstuk 4: 15), want bij dit geloof heeft Hij een woning in ons hart, Hij die groter is, dan die in de wereld is (Hoofdstuk 4: 4).

1 Kor. 15: 57

Het zijn de hoogste geboden, die Christus geeft, zoals Hij zelf ze alleen volkomen heeft vervuld, de geboden, zoals die in Zijn bergrede zijn ontwikkeld, de grondtrekken van een heiligheid, die boven alles schittert, zoals die door geen menselijke zedenleer zijn bereikt, waarvoor iedere menselijke geest zich in diepe ootmoed moet buigen; en toch horen wij Johannes zeggen: (vs. 3) "Zijn geboden zijn niet zwaar." Als het hoogste van de zedenleer moesten zij toch het zwaarste zijn: hoe moeten wij het dan verstaan, als de apostel ze toch voorstelt als niet zwaar? Nu hij zelf zal dat toch hebben ervaren, anders zou hij het niet zo schrijven. Niet in deze geboden zelf, dat is duidelijk, niet in hun betrekking tot andere zedelijke geboden moet de reden liggen, waarom zij niet zwaar worden geheten, deze reden moeten liggen in het veranderde standpunt van de mensen over de goddelijke wet, die vroeger voor hen zwaar was, ja niet te vervullen, maar die nu ten gevolge van de verandering, die met hen heeft plaats gehad, voor hen licht geworden is. Als grond daarvoor voert Johannes in vs. 4 aan, dat alles, wat uit God geboren is, de wereld overwint. Dus daaruit, dat de gelovigen de kracht hebben ontvangen om de wereld te overwinnen, leidt hij de gevolgtrekking af, dat deze geboden voor hen niet meer zwaar kunnen zijn, hoe zwaar zij ook voor hen zijn, die deze kracht om de wereld te overwinnen, nog niet deelachtig zijn geworden. Wij zullen daaruit dus kunnen besluiten, wat er toe vereist wordt, om deze geboden te vervullen, dat is de overwinning van de wereld: alleen in de strijd met de wereld kunnen zij worden volbracht. Wat voor de mens de vervulling ervan zwaar maakt is het gevangen zijn van de geest in de

wereld, de macht van de wereld over de geest, de lust tot de wereld, het wereldse van de geest, waardoor de hogere, met God verwante natuur van de mens, waarvoor Gods wet bestaat, waarin zij overeenstemming vindt, onderdrukt is geworden. De macht van de wereld is de macht van al wat ongoddelijk is, terwijl dit over de geest heerst, komen aan hem, die zich tot de wereld voelt getrokken, die zijn hoogste goed in haar vindt, Gods geboden zwaar voor. Omdat nu in de kracht van het goddelijk leven, dat de gelovigen hebben ontvangen, de macht is gegeven, die de wereld overwint, zo zegt Johannes, dat alles, wat uit God geboren is, de wereld overwint; omdat door deze wereld overwinnende macht ook de hinderpalen, die de vervulling van de geboden tegenstaan, gemakkelijk worden overwonnen, zegt hij dat Gods geboden voor de gelovigen niet zwaar zijn. Zij bezitten de kracht, waardoor wat zwaar is voor hen licht wordt gemaakt. Johannes stelt dan ook in vs. 5 datgene voor, waardoor gelovigen van de macht van de wereld worden bevrijd, van kinderen van de wereld tot kinderen van God worden gemaakt, het goddelijk leven ontvangen, waardoor zij dus geschikt worden de wereld te overwinnen; het is het geloof in Jezus als de Zoon van God. Wij moeten echter wel opmerken, dat de apostel niet zegt: "het geloof is het, waardoor wij de overwinning over de wereld behalen; " niet "het geloof is het, dat de wereld overwinnen zal", maar hij zegt: "het geloof zelf is de overwinning, die de wereld overwonnen heeft", waarin nog meer licht opgesloten. Wij moeten de diepe inhoud geheel proberen te ontwikkelen. Het geloof zelf is reeds een daad van de overwinning over de wereld, het kan alleen tot stand komen in de strijd met de wereld als een over deze behaalde overwinning; want als het goddelijke trekken van zijn binnenste, het trekken van de Vader tot de Zoon de mens tot geloof beweegt, dan treedt de gehele wereld hem tegen en laat hem niet tot het geloof komen. Wat in de mens van de wereld is en met de wereld samenhangt, streeft het zich ontwikkelend geloof tegen. Vandaar die veelvuldige tegenwerkingen, die het de mens zo zwaar maken om te geloven: vandaar de macht van de twijfelingen, die zich tegen het geloof verzetten en zo is reeds het geloof zelf een overwinning over de wereld. En evenals het, door de overwinning over de wereld tot stand gekomen, datgene is, wat eens voor altijd de wereld overwonnen heeft, ligt daarin de goddelijke kracht, waartegen de wereld niets kan doen. Het geloof heeft de wereld eens voor altijd overwonnen; daarin is de overwining gegeven, die in elke volgende strijd met de wereld door de vervulling van de goddelijke geboden wordt bevestigd. Het gehele volgende Christelijke leven is, als dat het geloof getrouw vast houdt en in zijn rustige, gezonde ontwikkeling voortgaat, niets anders dan de voortzetting van de eenmaal in het geloof behaalde overwinning over de wereld.

In de wereld worden vele banieren opgeworpen en ook tegen de wereld wordt menig veldteken in de strijd gevoerd; maar aan geen vaan verbindt zich de zegepraal, behalve aan de kruisbanier. Het geloof en het geloof geheel alleen overwint de wereld; maar niet een eigenwillig geloof, niet een modegeloof, maar alleen het geloof in Jezus; en weer niet een geloof in Jezus naar eigen goedvinden en eigenmachtig teweeg gebracht, een geloof in Hem, evenals aan de profeet, een geloof aan het ideaal van de mensheid, of iets dergelijks, maar alleen het schriftuurlijk geloof in Jezus als de ware Zoon van God overwint de wereld.

De Joden, Turken enz. geloven ook, zoals zij zeggen, in God, die hemel en aarde geschapen heeft; maar dat dit nog geen waar geloof is, blijkt daaruit, dat het niets doet, noch teweeg brengt, noch strijdt noch overwint, maar ze allen laat zoals ze zijn, in de oude geboorte en onder de macht van de duivel en van de zonde.

Een oud wijs man heeft gezegd: men geeft mij een punt buiten de wereld, waarop ik zal mogen staan en ik zal de wereld uit haar herren oplichten; dit wonderpunt is aan ons geloof gegeven, het heet: "Jezus Christus."

Acht de geboorte uit God niet te zwaar, alles komt daarbij aan op het geloof aan de getuigenis van God ontleend; maar neem ook het geloof niet te licht; het moet u alles opleveren, wat geboorte uit God, leven uit God, gemeenschap met God oplevert.

De wereld is een rijk, dat tegen zichzelf verdeeld is. Daarin strijden macht tegen macht en zonde tegen zonde. Het ene deel van de onderdanen ergert zich aan de verdorvenheid van de anderen en zoekt naar een middel om een al te grote uitgieting van ongerechtigheid bij deze te bedwingen en uit het onreine huis ten minste de onreinste geesten uit te werpen. Ja, zoals elke hoogmoedige mens in het klein bij het onzalig gevoel van zijn verdorvenheid, in plaats van schuld te belijden en hoger hulp te zoeken, nog eerst, nog lang en soms levenslang, maar tevergeefs zichzelf poogt te redden, zo volhardt, lijdend onder het gevoel van haar ellende, de verdorven wereld in het groot in een reeks van steeds vruchteloze uitspanningen tot overwinning van zichzelf. De overwinning van zichzelf. Ja, deze verwacht de wereld van haar nieuwe middelen tot beschaving, tot verlichting, tot bevrediging van allen, van haar nieuwe uitvindingen tot verbetering van de slechtsten, van haar herhaalde omwentelingen en herhaalde proefnemingen met nieuwe denkbeelden, nieuwe wetgevingen, nieuwe regeerders; deze van haar kruistochten tegen bepaalde zonden en van haar werktuiglijke opvoeding tot Christelijke deugden. Tevergeefs! Als zij niet komt, in Johanneïsche zin, tot het geloof, dat Jezus is de Christus, de Zoon van God, haar enige Redder en haar wettige Koning, zij zal dan ook niet een enkele van haar zonden, van haar boze kwalen, van haar plagen meester worden, geen enkele van haar boze geesten uitwerpen. Maar zij zal blijven die zij is: de wereld, die in het boze ligt. Zegt haar dit, u kinderen van God, die in haar midden gelooft en strijdt! en acht u niet voldoende gewroken op de verachting, waarmee zij u bejegent, als u niet enkelen, niet velen van haar kinderen door de gelijkmatigheid van uw liefde, de onverstoorbaarheid van uw geluk, de kracht van uw vertrouwen, tot het aannemen van uw getuigenis kunt bewegen! Maar houdt niet op, bij elke blijvende aanraking, bij elke nieuwe ontmoeting, die u met de wereld heeft, ook uzelf toe te roepen: Wie is het, die de wereld overwint, dan die gelooft, dat Jezus is de Zoon van God? Wacht in de strijd met haar boze macht nooit heil of beul of ondersteuning van enig hulpmiddel, of van enige maatregel enige gunstige omstandigheid of medewerkende neiging. Niet bij de vrees, niet bij de vlucht, niet bij de spijt, niet bij de smart is de overwinning van de wereld. Afzondering en zelfkwelling hebben haar nooit teweeg gebracht. Verliezen, rampen, zorgen, teleurstellingen, kwade bejegeningen en verdenkingen, kunnen de wereld wel meer doen haten en zorgvuldiger ontwijken, maar niet volstandiger doen overwinnen. Dit kan doen slechts uw geloof en de versterking van uw geloof; dit kan doen slechts het geloof; niet in uw geloof, maar in uw Heiland en in Zijn liefde; een liefde, waarvan geen hoogte of diepte u scheiden zal. Wie is het, die de wereld overwint, dan die gelooft dat Jezus is de Zoon van God?

Opmerkelijk! nog heeft de apostel, bij de veelvuldige voorstelling van de uitnemendste en hoogste aller geestelijke gaven en krachten: "de liefde." slechts een enigmaal melding gemaakt van het geloof in de Naam van Jezus Christus. En het is ook inderdaad niet zonder juistheid meer dan eens gezegd, dat van de drie grote schriften, die wij van Johannes in de Kanon bezitten, in het Evangelie meer bijzonder het geloof, in het boek van de Apocalyps de hoop, (te weten van ‘s Heren toekomst en Koninkrijk) in de eerste brief bepaaldelijk de liefde als hoofdgedachte en hoofddoel van de apostolische onderwijzing uitkomt. Maar is de liefde, volgens een andere verklaring van de apostel, de meeste onder het volheerlijke en zalige drietal, het is slechts uit de wortel van het geloof dat, volgens de leer van beide, alle van de apostelen van de Heere, de vrucht van de liefde geboren wordt. En zo voert ons dan ook de Brief van Johannes ten slotte als met verhoogde nadruk op die wortel van alle geestelijke levenskracht, beweging en vruchtbaarheid terug. Na in het lichaam van de Brief de volheid en

heerlijkheid van die grote Godsgave en Godskracht, de liefde, van alle zijden beschouwd te hebben, roert hij, nu als ware het triomferend uit, aan welke grondkracht in de kinderen van God de overwinning, die hun reeds gegeven en verder is toegezegd, te danken is. En dan luidt het met betekenisvolle en bezielde herhaling in zijn onnavolgbare taal aldus: Al wat uit U geboren is, overwint de wereld en dit is de overwinning, die de wereld overwint: ons geloof. Wie is het, die de wereld overwint, dan die gelooft dat Jezus is de Zoon van God?

Deze, van wie ik zo-even zei, dat het geloof in Zijn naam een wereld overwinnende macht was, is het, die bij de doop, waardoor hij een gemeente van het Nieuwe Testament in de plaats van die van het Oude stelde, gekomen is door water en bloed, namelijk Jezus, de Christus. Niet, zoals vóór Hem, Johannes de Doper, die slechts met water heeft gedoopt, omdat hij de zaligheid niet zelf kon teweeg brengen, maar alleen daarop kon voorbereiden Joh. 1: 26, 3: 25 vv.), door het water alleen, maar zoals dat nodig is tot hele zaligmaking van hen, die in Zijn levensgemeenschap willen intreden, door het water en het bloed. Hij heeft Zijn bloed voor verlorenen gestort; en, waar de zondaar door het geloof in Zijn gemeenschap komt, daar wordt het hem duidelijk, dat het bloed van Jezus reinigt van alle zonden; dan ziet hij in zijn doop ook het teken van het Verbond, dat God met hem heeft gemaakt (Hoofdstuk 1: 7 Hand.
16. 1 Kor. 6: 11. 1 Petrus 3: 21). En de Geest, die bij zo'n geloof en bij de doop van de gelovigen wordt geschonken, dat bij de Doop van Johannes niet geschiedde (MATTHEUS. 3: 11 Hand. 19: 1 vv. Joh. 7: 39), is het, die in de gaven en krachten, die Hij van de hemel meebrengt, getuigt, dat de Geest, alles wat dat nieuwe geestleven in zich bevat (Joh. 3: 6), de waarheid is, het gehele bezit van de zaligheid, waarboven voor deze tegenwoordige wereld nu niets meer te wachten is (Joh. 1: 14, 17; 5: 33).

Volgens Johannes' leer is het een vaste stelregel, dat een ieder, die echt in de Heere Jezus Christus gelooft, een wedergeborene, die zijn leven uit God heeft, niet alleen God Zijn Vader zal beminnen, maar ook al de kinderen van God en dat hij tevens zijn liefde voor God tonen zal in de gehoorzame betrachting van al Gods geboden, die dan ook in zijn schatting niet zwaar, niet moeilijk zullen zijn. Is er toch een nieuw levensbeginsel in ons, dat uit God is en dus naar God trekt, dan zal men ook Zijn bevel met liefde en lust ontvangen; ook is er voor de liefde niets te zwaar en het geloof, dat God in het juiste licht als alleszins dienenswaardig kent, dat Jezus in Zijn hoogheid en waardigheid erkent, dat al de beloften van God aanneemt, is het beste en ook een zeker middel, om al de tegenstand van de bedorvenheid, van de wereld en van de Satan, waarmee wij te strijden hebben, volkomen en zeker te overwinnen. Alles komt dus aan op het ware geloof in Jezus Christus, onze Heer en op de beoefening daarvan. Laat er vijandschap en tegenstand van allerlei aard in deze wereld zijn tegen het rijk van God, tegen het Evangelie en tegen al Gods kinderen, wanneer wij maar echt staan in het geloof, dat Jezus Christus in Zijn waarde erkent en aanneemt en geheel omhelst en dat een waar leven uit God ten gevolge heeft, dan is de overwinning niet te betwijfelen, de vijand kan doen tegen de waarheid niets; hij kan ons Christus uit het hart niet ontroven en wat immer in ons zondige en zinnelijke gemoed hem begunstigt, moet voor de kracht van het geloof ten slotte geheel bezwijken. Hoogst belangrijk zijn na zo'n voorstel de gronden van zekerheid, die de apostel bijbrengt voor het geloof, dat Jezus is de Christus, de Zoon van God. Lag hieraan in zijn tijd veel gelegen, dan stelt hij dit ook in bewoordingen voor, die voor zijn dagen alleszins gepast waren en tegenover de dwaalbegrippen van de Gnostieken stonden; maar dan hoeven zij ook voor ons geen duisterheid te hebben, wanneer wij slechts opmerken, dat Johannes door water verstaat 's Heilands doop in de Jordaan, toen een Godsstem Hem voor de Zoon verklaarde en door bloed van Jezus bloedig lijden en sterven doet denken, waardoor Hij de verzoening van onze zonden heeft aangebracht, terwijl wij de laatste woorden van vs. 6 duidelijkheidshalve liefst zouden vertalen: ook de Geest getuigt dit, want de Geest is de waarheid zelf, doelend

daarmee of het voorgevallene op de doorluchtige Pinksterdag. Wij mogen het dus in met de apostel Johannes daarvoor houden, dat het voorgevallene te Bethabara, op Golgotha en op het eerste Pinksterfeest na Jezus hemelvaart, alles in een volkomen licht stelt, wat wij van Jezus Christus, van de verlossing, die in Hem is en van Zijn werking te geloven hebben tot onze zaligheid.

Want drie zijn er, die getuigen in de hemel van de waarheid en heerlijkheid van het Evangelie en van Gods genadewerk in het hart, namelijk de Vader, het Woord en de Heilige Geest en deze drie zijn een. Vader en Zoon gevengetuigenis door de Heilige Geest, die zij zenden, en met wie zij de enige, waarachtige God zijn.

Zonder enige twijfel geven wij toe, dat deze woorden niet worden gevonden in de Griekse handschriften, behalve Cod. 34. 162, 173, noch in de oude vertalingen, noch zelfs in de handschriften van de Vulgata vóór de 10de eeuw; men mag echter zo’n inlassing vooral van een plaats als deze wel voor iets bijzonders houden. Het kunnen woorden zijn van dezelfde schrijver, later als kanttekening bijgevoegd, of van een ander, die door de Geest van God werd geleid. Of die woorden van Johannes zijn of niet, hoe ze in de tekst zijn gekomen, is een zuiver wetenschappelijk vraagstuk en zeker mag de criticus hier werkzaam zijn. Het neemt echter niet weg, dat voor de Christelijke gemeente ook dit woord een deel is van haar heilige, door Gods Geest ingegeven Schriften, welk mens ook tot het neerschrijven daarvan gebruikt is. De getuigenis van de Heilige Geest in de harten, waarvan onze Gereformeerde geloofsbelijdenis spreekt, is ook over deze woorden, en de hoge en heerlijke waarheid, die daardoor uitgedrukt is.

Is het bekend, dat over de echtheid van de plaats 1 Joh. 5: 7, of deze niet of al door Johannes geschreven is, onder de geleerden getwist wordt, dan is het tot volkomen geruststelling van veler harten nodig, dat wij daarover het een en ander in het midden brengen. Allereerst merken wij aan, dat gedurende de vijftien eerste eeuwen in de kerkelijke geschiedenis niets wordt aangetroffen van enige twist of twijfel over deze plaats, zo deze in de gewone Latijnse vertaling, die de kerk in gebruik had, gevonden werd; maar dat met of na Erasmus deze twist een aanvang genomen heeft. In de eerste in tweede uitgaaf namelijk van zijn vertaling van het Nieuwe Testament heeft hij de woorden in vs. 7 en 8 niet geplaatst: "in de hemel, de Vader, het Woord en de Heilige Geest en deze drie zijn één; en drie zijn er, die getuigen op aarde." zodat de woorden van vers 7 en 8 bij hem aldus samenhangen: Drie zijn er, die getuigen, de Geest, het water en het bloed en deze drie zijn tot een. Hierover echter beschuldigd en aangeklaagt, heeft hij zich daarmee verdedigd, dat hij deze woorden niet gevonden had in de handschriften, die hij kende en door anderen op zijn verzoek geraadpleegd waren. In zijn derde uitgave evenwel heeft hij die ingevoerd, omdat hij bij nader onderzoek, dat hij ook in het Vaticaan te Rome heeft laten doen, van de echtheid van deze plaats volkomen overtuigd was geworden. Kort na hem heeft George Blandrta van Piemont en vervolgens ook Socinus openlijk de echtheid van deze woorden betwijfeld en bestreden, en na hen is dat in latere tijden en in onze dagen door zeer vele geleerden gedaan. Ons inziens, schijnt het echter onweerlegbaar, dat vele Kerkvaders reeds vóór de Ariaanse twisten in de vierde eeuw deze woorden in hun schriften hebben aangehaald, dat zij niet zouden hebben kunnen doen, als zij die in hun Bijbel niet hadden gelezen. Duidelijk zijn toch onder anderen de woorden van Cyprianus, die in het midden van de derde eeuw heeft geleefd, wanneer hij in zijn verhandeling over de eenheid van de kerk schrijft: "de Heere zegt: Ik en de Vader zijn een en weer is geschreven, van de Vader, de Zoon en de Heilige Geest: deze drie zijn een." Op gelijke wijze zegt Tertullianus, in de tweede eeuw, in zijn verdediging tegen Praxeas, sprekend van de Vader, de Zoon en de Heilige Geest, "dat deze drie in elkaar verenigd zijn,

die drie een en dezelfde zaak zijn, maar niet een en dezelfde persoon. Zoals er gezegd wordt: Ik en de Vader zijn een." Ook hebben de vervaardigers van de Latijnse vertaling, ten tijde van Hiëronymus deze woorden behouden, ten bewijze dat zij in de Griekse handschriften, die zij kenden en gebruikten, gevonden worden; zoals ook Hiëronymus die in zijn vertaling aanvoert en de Afrikaanse bisschoppen zich daarvan niet zouden bediend hebben tegen Arius, als zij destijds voor onecht verklaard konden worden, waarbij wij alleen nog voegen willen, dat Lourens Valla, in het midden van de vijftiende eeuw, nog zeven oude Griekse handschriften heeft ontdekt, waarin allen deze tekst volledig gevonden werd. De slotsom van alles moet dus eenvoudig deze zijn, dat Johannes deze woorden echt geschreven heeft, maar dat die in latere tijd door onachtzaamheid van de afschrijvers in een en ander afschrift zijn uitgevallen, dat door de gelijkheid tussen vs. 7 en 8 zeer gemakkelijk kon geschieden, zoals er op deze wijze vaker bij het afschrijven woorden zijn uitgevallen of omgezet.

En drie, zo velen als er tot een ontwijfelbaar zeker en onvoorwaardelijk geldend getuigenis op zijn hoogst door de wet van Mozes worden gevorderd (Deut. 17: 6; 19: 15), zijn er in dit geval werkelijk aanwezig, drie, die getuigen op de aarde daarvoor, dat in Christus Jezus de volle zaligheid ons ten deel is geworden en aan de mensen geen andere naam is gegeven, waardoor wij zalig moeten worden (Hand. 4: 12): de Geest, die volgens Joël 3: 1 v. over ons wordt uitgestort en het water, dat volgens Ezech. 36: 25 als een zuiver water over ons wordt gesprengd en het bloed, dat ons van alle zonden reinigt (Jes. 52: 15. 1 Petr. 1: 2 ; en die drie zijn tot een; zij lopen als geheel met elkaar overeenstemmende getuigen met hun getuigenis op dat ene uit, dat nu vervuld is, wat voor de tijd van het Nieuwe Testament was voorspeld en beloofd (Hand. 13: 23 vv.).

Als wij in maatschappelijke zaken en in het bijzonder bij rechterlijke handelingen, als het er bepaald op aankomt de waarheid te leren kennen, de getuigenis van de mensen aannemen, wanneer er meerdere getuigen zijn en drie in hun getuigenis overeenstemmen (Joh. 8: 17 Matth. 18: 16. 2 Kor. 13: 1. 1 Tim. 5: 19, de getuigenis van God is meer. Wat God verzekert is oneindig meer in getrouwheid en in belangrijkheid, dan wanneer een mens een verklaring geeft, zoals een ieder, die echt in God gelooft, erkent, zodat hij dus des te vrijmoediger zal aannemen. Daarom hadden ook zij, die zich beroemden Mozes en de profeten te bezitten (Joh. 45; 9: 28 v. ; 16: 29 wel alle reden gehad, om het Christelijk geloof (vs. 4 v) aan te nemen. Want dit is de getuigenis van God, op welker aanneming het bij het Christen worden vooral aankomt (Hand. 26: 28), die Hij van Zijn Zoon getuigd heeft en dan was, omdat God zelf voor Christus getuigenis heeft afgelegd en men dus niet met zuiver menselijke getuigen te doen had, het Christenworden toch echt niet zo’n zware zaak voor hen geweest.

a) Die in de Zoon van God gelooft, zoals werkelijk enigen uit Israël ten gevolge van de door God afgelegde getuigenis in Christus gelovig zijn geworden (Rom. 11: 1 vv.), heeft de getuigenis in zichzelf. Hij ondervindt de overtuigende kracht van de waarheid in zijn eigen hart en is zich wel bewust, dat hij bij zijn gelovig worden niet te doen had met een menselijke overreding of valse inbeelding. Die daarentegen God niet gelooft op Zijn getuigenis, zoals het ongelovig gebleven aantal veel groter is, heeft Hem tot een leugenaar gemaakt. Hij behandelt tochGods getuigenis als een leugen, die men niet mag vertrouwen, maar integendeel moet weerspreken. En dat doet werkelijk degene, die geen Christen wil worden, omdat hij niet gelooft heeft de getuigenis, die God getuigd heeft van Zijn Zoon en die hem tot deze Zoon als de enige en waarachtige Heiland wijst (Joh. 5: 31 vv.).

Joh. 3: 36 Rom. 8: 16 Gal. 4: 6

En dit is de getuigenis, waarvan ik vroeger zei, dat wij, die gelovig zijn geworden, die in ons hebben, namelijk, dat ons God het eeuwige leven gegeven heeft (Hoofdstuk 3: 4), a) en dit leven is, zoals wij ons tevens daarvan bewust zijn, nergens dan in Zijn Zoon en in deze nu ook geheel en ten volle, zodat het tot een gelijk zijn aan Hem zich ontwikkelt (Hoofdstuk 3: 2 Joh. 10: 11; 14: 6).

Joh. 1: 4

Zo is, zoals ik boven (Hoofdstuk 3: 7 vv.) het onderscheid tussen de kinderen van God en de kinderen van de duivel heb uiteengezet, wat het Joodse volk betreft, het onderscheid tussen hen, die in Christus gelovig geworden zijn en hen, die in Hem niet wilden geloven. dit: Die de Zoon heeft, die heeft het leven, dat zich eens tot eeuwigeheerlijkheid ontwikkelt (Hoofdstuk 24 v.); die de Zoon van God niet heeft, die heeft het leven niet, de toorn van God blijft op hem en hij zal sterven in zijn zonden (Joh. 3: 18, 36; 8: 24).

Voor deze vrij moeilijke plaats (vs. 6-12) is het bij de wetenschappelijke uitleggers bijna vaste gewoonte geworden om aan te nemen, dat Johannes hier tegen het docetisme van Cerinthus 1Jo 4: 3 polemiseert. Welke scheve en vreemde woordverklaring bij zo’n voorstelling voor de dag komt, is reeds door anderen zo duidelijk aangewezen, dat wij die gehele opvatting wel dadelijk terzijde kunnen laten. Ook in elke andere vorm blijkt de mening verkeerd te zijn, alsof hier bij het "water" in vs. 6 en 8 gesproken werd van de van Christus ontvangen doop. Wij hebben alleen te denken aan de door Christus ingestelde doop, waardoor Hij het Nieuw-Testamentische verbondsvolk samen brengt en in de plaats van het Oud Testamentische Israël de Christelijke kerk plaatst als het tegenwoordig huis van God (1 Petr. 9; 4: 17). Wij moeten nu echter niet menen, zoals velen hebben gedaan, dat naast het "water" als doopsacrament het "bloed" het andere sacrament zou moeten betekenen, want het heilig avondmaal wordt wel in 1 Kor. 11: 29 lichaam van de Heere genoemd, maar daaruit volgt niet, dat het even goed ook kort van het "Heeren bloed" zou kunnen heten. In zijn eerste uitlegging spreekt Luther zich daarover op de volgende wijze uit: "De meeste uitleggers zien op de twee sacramenten, omdat bij het openen van de zijde van Christus daaruit water en bloed zijn gevloeid (Joh. 19: 34). Mij mishaagt wel deze verklaring niet, maar ik versta het bepaald van de doop, want Johannes vat samen wat wij aan het rijk van Christus hebben en prijst de kracht van onze dierbare doop en van het lijden of bloed van Christus; hij vat alles samen als in een bundeltje en maakt een drietal uit die getuigenis, dat tevens alle drie samen en met elkaar aan ons geloof getuigenis geven en het bevestigen: "water, bloed en geest." Intussen moeten wij ons nog verder verwijderen van de uitleggers, zelfs van die, met wie wij tot hiertoe dezelfde weg konden gaan. Zij geloven namelijk, dat Johannes hier de getuigen, waarvan hij spreekt, daartoe aanvoert, dat Jezus, zoals aan het einde van vs. 15 wordt gezegd, Gods Zoon is. Wij menen, dat de juiste vertaling van het einde van vs. 6 moet zijn: "want de Geest is de waarheid (het Griekse woord oti toch heeft evenzeer die betekenis). Het voorname punt toch, dat Johannes in vs. 8 wil zeggen, ligt niet achterwaarts, maar voorwaarts in hetgeen hem in vs. 9-12 vervult. En het is het ongeloof van het uitverkoren volk van Israël, dat hij om dit door de oversten over hen gebracht ongeloof, hen noemt met de minder schoon klinkende naam van Joden en hen als een vreemd lichaam behandelt, hoewel hij zelf van nature een Jood was Joh 1: 19. Op dit ongelovige volk van de Joden doelde hij zonder twijfel reeds, toen hij in vs. 4 schreef: "dit is de overwinning, die de wereld overwint, namelijk ons geloof"; want daarom was nu werkelijk reeds de wereld naar het een gedeelte van haar toenmalig bestaan (Rom. 3: 29) overwonnen, daar, al was ook Jeruzalem met zijn tempel nog niet verwoest en het volk nog niet uit zijn land verdreven, toch Christus’ woord in Matth. 21: 43 reeds vervuld was en het Jodendom voor het Christendom had moeten wijken. Herinneren wij

ons, hoe het in het jaar 67 na Christus, in welk jaar volgens onze mening Johannes zijn brief schreef, in het Joodse land stond, hoe toen de oorlog met de Romeinen, om hun juk te verbreken en hun macht te overwinnen reeds woedde en de Joden door alle neerlagen, die zij leden, slechts des te fanatieker voor hun geloof ontbrandden en meenden, dat de overwinning toch ten slotte aan de zijde van Gods volk moest zijn, dan is het, alsof Johannes op die dwaze waan met zijn vraag zinspeelt: "wie is het, die de wereld overwint, dan die gelooft, dat Jezus is de Zoon van God? " Niet de Joden, zo makkelijk daarin opgesloten, zullen Rome en zijn heerschappij breken, maar zelf erdoor gebroken worden. Wel is het Christelijk geloof reeds begonnen Rome en zijn afgodstempels te overwinnen en hoewel de Christelijke gemeente voor een tijd door dit Rome en zijn keizer tot de dood vervolgd wordt, zal toch aan haar ten slotte de overwinning zijn. Van dit standpunt van beschouwing, als de apostel voornamelijk het ongelovige Israël op het oog heeft, doet zich het gezegde in vs. 6-8 voor als een theodicée of verdediging van God tegenover het Joodse ongeloof. Van Zijn zijde heeft hij niets verzuimd, om Jezus Christus, die de Joden als een valsen Messias of Heiland hebben bestempeld, opdat zij Hem met een schijn van recht zouden kunnen verwerpen, maar toch alleen daarom Hem niet wilden hebben, omdat Hij geen Helper en Zaligmaker naar hun smaak was, voor dit volk te legitimeren als Gods Zoon en als de ware Christus van de Heere. Hij wilde Hem doen kennen als degene, die in alle stukken datgene had gedaan en aangebracht, wat van de toekomende Verlosser in de wet en de profeten was voorspeld, en die ook werkelijk en volkomen, zoals wij Christenen onszelf daarvan een bewijs zijn, zalig heeft gemaakt allen, die zich in het geloof tot Zijn weg ter behoudenis hebben gewend. Omgekeerd komt het in vs. 9-12 gezegde voor als de erkentenis van het veroordelend gericht, waarmee de Joden om zo te zeggen uit het proces met God zijn gekomen. Terwijl men toch de getuigenis van de mensen laat gelden, als het met de eisen van de wet overeenkomt, hebben zij Gods getuigenis, die oneindig groter is, niet aangenomen hebben, terwijl zij dat niet lieten gelden, God tot een leugenaar gemaakt, hebben echter ook tot straf daarvoor zichzelf van het leven beroofd, dat in de Zoon van God hun was aangeboden; en wat het gevolg daarvan zal zijn, dat zal die dag ten volle aan het licht brengen, die reeds is aangevangen (Hoofdstuk 2: 18). Wij vinden dus hier een dergelijke beschouwing van de apostel, als wij in het Evangelie van Johannes (Hoofdstuk 12: 37 vv.) lezen op dat tijdstip, dat de Heere Zich nu het voltooien van Zijn openbare werkzaamheid voor de Joden verborg. Johannes weet uit hetgeen hem in het gezicht, volgens het zesde Hoofdstuk van de Openbaring op Patmos door hem ontvangen, afgebeeld was, dat nu in het heilige land die tijd was begonnen, dat Jezus Zich geheel en al voor de lange tijd van de verwerping van het Joodse volk verborgen had en de heerlijkheid van de Joodse tempel was geweken (Hoogl. 5: 6. Ezech. 11: 22 vv). Zou hij dan in zijn brief, als deze, zoals wij hebben aangenomen, op zo’n tijd van Patmos door hem geschreven is, datgene, wat zijn hart bij de gedachte daaraan bewoog, niet hebben uitgedrukt? Het is toch, zoals wij in zijn Evangelie zien, zijn manier, om niet alleen vertellend, lerend, vermanend, maar op geschikte plaatsen ook reflecterend of beschouwend te schrijven en juist in zijn reflecties of beschouwingen ligt de voornaamste kracht van Zijn leren en vermanen. Heeft hij nu hier juist te doen met Christelijke gemeenten uit de heidenen, terwijl op de eerste blik het kon schijnen, dat hij volstrekt geen aanleiding had in een zendbrief aan hen zich uit te laten over Israëls hardnekkige verstokking en latere verwerping, zo zien wij toch uit Paulus brief aan de Romeinen (Hoofdstuk 9-11), dat de apostelen de zaak anders beschouwden, dat zij integendeel nodig achtten aan de Christelijke kerk uit de heidenen de waarschuwing te geven (Rom. 11: 22): "Zie dan de goedertierenheid en de strengheid van God: de strengheid wel over degenen, die gevallen zijn, maar de goedertierenheid over u, als u in de goedertierenheid blijft, anderszins zult u afgehouwen worden." Als in vs. 6 wordt gezegd: "deze is het, die gekomen is door water en bloed enz.", dan verplaatst Johannes zich daarmee in de tijd, dat hij voor 3-4 tientallen van jaren in gemeenschap met Petrus en de overige apostelen te Jeruzalem

de kerk van Christus stichtte. Evenals de Doper, van wie de Heere zegt: "onder allen, die uit vrouwen geboren zijn, is niemand groter" met water was gekomen, zo kwam ook hij zelf eerst met water, als zij, die tot zijn gemeente overgingen, door de doop in zijn naam zo'n overgang moesten bewerken. Zijn adoptie van de Johannesdoop was zijn feitelijk erkennen van de heilsweg van het Oude Testament, die in de Doper zijn toppunt had bereikt. Kennis van zonde, behoefte aan vergeving en verlangen naar vernieuwing van het hart, waartoe het oude verbond had moeten brengen, maakte hij daardoor als het ware tot het postament of onderstel van het door hen opgerichte nieuwe verbond. Maar niet met water alleen kwam hij, maar met water en bloed; zijn doop was niet, zoals Luther het uitdrukt, louter water, maar bloedig water en dat nu is, zoals hij verder zegt, de juiste zeep, die niet alleen de onreinheid van de huid van het lichaam afwast, maar doordringt en de inwendige onreinheid naar buiten dringt, zodat het hart voor God rein wordt. Uit dit zo nadrukkelijk verklaren van de apostel "niet door water alleen, maar door het water en het bloed", mogen wij met recht besluiten, dat bij de Nieuw-Testamentische Christelijke doop het Johanneïsche onderdompelen in het water niet van zo'n gewicht is, als bijvoorbeeld de Baptisten menen. Integendeel zal een blote besprenging, die aan de besprenging met bloed (Hebr. 9: 13 v. 1 Petr. 1: 2 herinnert en deze als het eigenlijk hoofddeel in het sacrament op de voorgrond plaatst, nog zekerder en wel reeds vroegtijdig in bepaalde gevallen, dat geen of slechts weinig water aanwezig was ("Ac
34, of als de doop aan vrouwelijke personen of kleine kinderen werd bediend, ook in de apostolische kerk hebben plaats gehad. Het profetische woord van het Oude Testament, als het op de Nieuw-Testamentische doop wijst, spreekt ook alleen van een besprenging (Jer. 52: 15 Ezechiël. 36: 25), maar nergens van een onderdompelen in het water. Evenals nu Petrus in zijn Pinksterrede de Joden, die zien, in wie zij gestoken hebben en in hun zielsangst vragen "mannen, broeders! wat moeten wij doen? " antwoordt: "bekeer u en een ieder van u wordt gedoopt in de naam van Jezus Christus", niet alleen daarvoor de vergeving van de zonde belooft, maar ook de belofte er bijvoegt: "u zult de gave van de Heilige Geest ontvangen" (Hand. 2: 37 vv.), zo voegt hier ook Johannes bij het bijkomen van de gaven van het Heilige Geest tot de doop van Christus. De zin, die geheel parallel aan de vorige: "deze is het, die gekomen is" ingericht is; en "de Geest is het, die getuigt", verheft het boven allen twijfel, dat de Heilige Geest hiermee moet worden voorgesteld als een bijzondere, van Christus onderscheiden persoon. Als vervolgens van Hem wordt gezegd: "die getuigt, dat de Geest de waarheid is", dan hebben wij reeds boven bij de verklaring van Christus' woord "wat uit Geest geboren is, dat is Geest" erop gewezen wat nu hier onder "Geest" moet worden verstaan en eveneens geeft ons het woord van de apostel in Joh. 1: 14 en 17, waar hij de genade en waarheid prijst, die in Christus te vinden zijn, aanwijzing, wat wij ook op deze plaats onder waarheid moeten denken. De genade brengt Christus door middel van de doop in Zijn naam, die niet alleen met water, maar met water en bloed geschiedt en terwijl de Heilige Geest op de aldus gedoopte en in Gods genadeverbond opgenomene neerdaalt, maakt Hij hem tot een uit de Geest geborene, zodat zijn nieuwe leven nu geest is en dit nieuw geschapen geestelijk leven is "waarheid". Men is dan uit de waarheid, en wandelt in de waarheid, men is gesteld in het bezit van de volle zaligheid en de Heilige Geest geeft zo getuigenis aan onze geest, dat wij Gods kinderen zijn. Hij betuigt, dat niet slechts aan de gedoopte alleen, door hem een bewustzijn te schenken van zijn genadestaat, maar hij betuigt ook voor de wereld wat de gedoopten in Christus Jezus zijn geworden, namelijk nieuwe schepselen. Die getuigenis hebben de Joden in hun tijd vooral op bijzonder sterke en hartvertederende wijze voor zich gehad in de apostolische gemeente te Jeruzalem (vgl. Hand. 2: 47; 5: 13 Maar zij, die er door hun wet uitdrukkelijk aan gewend waren een getuigenis van drie, als het overeenstemde, hoog te achten, omdat gewoonlijk reeds zo een van twee voldoende was, hebben de hier optredende goddelijke getuigen niet erkend. Het water was reeds in Johannes de Doper als getuige onder hen opgetreden en hier kwam de door God geroepen getuige voor de tweede maal weer met

zijn aanmaning: "Bekeer u en geloof het Evangelie." Het bloed trad voor hun ogen en klopte aan hun gewetens aan, toen de apostelen hen herinnerden aan Hem, die zij genomen hadden door de handen van de onrechtvaardigen en die zij aan het kruis genageld en gedood hadden (Hand. 2: 23; 3: 13 vv. ; 4: 10; 5: 30; 7: 52 Het werd hun echter tevens aangeboden als het genademiddel tot afwassing van hun zonden, als zij zich in de naam van de Gekruisigde wilden laten dopen. De Geest trad als getuige voor hen op in de Christelijke gemeente, van die leden in die bozen, verdeelde tijd zich als één hart en een ziel aaneensloten, waarvan in allerlei tekenen en wonderen enkel zegeningen uitgingen over het gehele volk, waaraan in hun met de Geest begaafde mannen mond en wijsheid was verleend, die al hun tegenstanders niet konden weerstaan. Maar wat baatte het? Zij waagden het in de allerzwaarste zelfverblinding, die er ooit was geweest, God tot een leugenaar te maken, omdat zij Hem, voor wie Hij met drievoudige getuigenis getuigde en die Hij als de ware Heiland en Zaligmaker voorstelde, evenwel voor een volksverleider verklaarden, voor een godslasteraar en een met recht uit Israël uitgevoerde boosdoener, wiens naam te noemen reeds een vloek aanbracht, maar die te vervloeken (1 Kor. 12: 3) het kenmerk van een waren Israëliet was (1 Tim. 1: 13 Hand. 26: 11) en die men daarom in Zijn belijders voor altijd tot zwijgen moest brengen, als men voor God een dienst wilde doen (Joh. 16: 2).

De apostel heeft uit hetgeen hij in de eerste kleinere helft van de vorige afdeling aan de lezers schreef, aanleiding genomen, om zich in de tweede, grotere helft over het gros van het Joodse volk uit te laten, dat zich op bijzonder zware wijze had schuldig gemaakt aan de loochening, dat Jezus de Christus, de Zoon van God was en dat nu, evenmin als de Zoon de Vader bezat, die het integendeel tot een leugenaar had gemaakt. Nu wendt hij zich, om zijn brief te besluiten, tot de lezers, om hun, die in de naam van de Zoon van God geloven, te doen voelen, hoe zij in zulk geloof het eeuwige leven hebben en als Gods kinderen, die zij daardoor zijn geworden, een vrije, open toegang hebben tot Hem en voor al hun gebeden het zeker vertrouwen tot verhoring (vs. 13-15). Johannes past nu wat hij over het bidden naar Gods wil gezegd heeft, toe op de voorbede voor anderen, die men ziet zondigen en om wier bekering te bidden de broederliefde zich gedrongen voelt. Hij merkt op, dat, waar de zonde van een ander een zonde ten dode is, men zich van de voorbede voor die moet onthouden, om niet in zijn verwachting van verhoring bedrogen te worden. Dit hoeft bij hen wel voor een deel dit als verborgen reden, dat hij voor zijn volk niet meer heeft geboden, maar alleen zijn oordeel erover heeft uitgesproken. Wat de lezers betreft ziet hij echter zonder twijfel op de antichristen, die van Christus zijn afgevallen en reddeloos verloren zijn en over wie men zich niet met de hoop moet vleien, alsof zij nog door bede en voorbede hen als een vuurbrand uit het vuur zou kunnen trekken (vs. 16 en 17). Als hij nu bij deze uitdrukkingen nog heeft opgemerkt, dal sommige zonden, alhoewel altijd onrecht, toch niet ten dode waren, stelt hij verder voor, dat ook zulke zonden bij een Christen niet moesten voorkomen. Hij plaatst het onderscheid tussen Christendom en wereld in een helder licht en sluit met een dringende waarschuwing tegen afgoderij (vs. 18-21).

Deze dingen, die u in vs. 6-12 leest, heb ik u geschreven, die u onderscheidt van hen, die Christus het geloof hebben geweigerd 1Jo 2: 26 en gelooft in de naam van de Zoon van God. Ik heb dat gedaan, opdat u weet, u onder het lezen van het geschrevene levendig bewust wordt, dat u werkelijk, zoals ik in vs. 11 v. zei, door zo’n geloof (Joh. 20: 31) het eeuwige leven heeft en dus, zoals dat volgens Hoofdstuk 1: 4 het doel is van mijn schrijven, uw vreugde volkomen zij en opdat u gelooft in de naam van de Zoon van God, u dat geloof bewaart, het u niet laat ontroven of verduisteren door de woorden van hen, die als antichristen en valse profeten nu bij u optreden (Hoofdstuk 2: 18 vv. 4: 1 vv.).

En dit is, zoals ik reeds in Hoofdstuk 3: 21 vv. daarop wees, de vrijmoedigheid, die wij, als kinderen van God, die wij door het geloof in de naam van Zijn Zoon zijn geworden (vs. 1; 1, 10), tot Hem, onze Vader in de hemel hebben, a) dat als wij iets bidden naar Zijn wil, Hij ons verhoort. Hij neigt zijnoren tot ons en merkt op de stem van ons gebed (Ps. 102: 3; 130: 2).

Jes. 29: 12 MATTHEUS. 7: 8; 21: 22 Joh. 14: 13; 15: 7; 16: 24 7 Jak. 1: 5

En als wij weten, dat Hij ons verhoort ten opzichte van alles wat wij ook bidden en dat Hij als een waar Vader, zoals Hij is, van het horen ook een verhoren maakt, dan weten wij tevens, dat wij de beden verkrijgen, die wij van Hem gebeden hebben.

Johannes schrijft aan hen, die reeds sinds lang gelovigen waren, alsof zij er nu eerst toe moesten worden gebracht, om te weten, dat zij, is Jezus, de Zoon van God gelovend, daardoor het eeuwige leven ontvingen waren. Zij moesten zich altijd meer verblijden over hun goddelijke roeping; het moest hun ook steeds opnieuw voor de aandacht worden gesteld, dat hun iets hogers, iets meer, dan zij reeds in het geloof in Jezus de Zoon van God bezaten, door geen macht van de wereld konden verkrijgen. Zij moesten daardoor worden gewaarschuwd tegen de bedrieglijke voorspiegelingen van de valse leraars, die hen van hun geloof probeerden af te trekken en hun iets anders dan de waarheid, of iets als een hogere waarheid aanprezen. Zij moesten daardoor worden gedrongen tot getrouw vasthouden van dit geloof onder alle verzoekingen en alle strijd. Hij herinnert hen vervolgens, nadat hij dit algemene bewustzijn opnieuw in hen heeft opgewekt, aan een bijzondere vrucht, die zij te danken hebben aan de betrekking tot God, waarin zij door het geloof in Christus zijn gekomen. En deze vrucht is, dat hun God geen God meer is van verre, dat de kloof, die bestond tussen de mensen en hun Schepper, was opgeheven, dat zij in kinderlijk vertrouwen tot Hem stonden, zich in voortdurende omgang met Hem bevonden, dat zij in al hun behoeften zich met kinderlijk vertrouwen als tot een Vader en een Vriend konden wenden, dat zij steeds Hem bij zich hadden, bij wie zij hulp, raad en troost in alles konden vinden.

Wat de apostolische verzekering aangaat, dat God elk gebed verhoort, dat de gelovigen naar Zijn wil doen, hij, die in de bepaling "naar Zijn wil" een lastige beperking zou vinden en zijn blijdschap daardoor verdoofd zou voelen, zou het karakter van het gebed en de bijzondere aard van het geloof, waaruit het gebed voortkomt, miskennen en verloochenen. Er is geen gebed denkbaar zonder dat men zich buigt onder Gods wil, of liever zonder de blijde verheffing van deze wil van God, want de wil van God bedoelt niet anders dan onze zaligheid. Hebben wij echter naar de wil van God gebeden, dan hebben wij ook telkens de vervulling van onze bede, hoewel soms, zoals Luther zegt, het tegendeel schijnt, omdat wij de vervulling nog niet zien. Het afgebedene is ons reeds van God toegeschreven en toegedeeld, al wordt het ons ook niet steeds in handen gegeven, evenals soms, zo merkt Spencer op, ouders hun kinderen iets geven, maar het in de spaarpot bergen.

Als vervolgens God te Zijner tijd de spaarpotten uitschudt, waarin Hij voor Zijn kinderen de verhoring van hun beden heeft bewaard, dan wordt bevonden, dat Hij menigmaal een daalder geeft ingelegd, waar zij slechts om de penning baden.

Dank zij God, dat wij dit weten! De apostel had er reeds in het voorgaande van gesproken; maar dit was hem niet genoeg. Hij komt er nogmaals op terug, herinnert de Christenen hun groot voorrecht van tot God te mogen bidden met vertrouwen en brengt hun tevens onder het oog, hoe zij bidden moeten. Ja wel is het een groot voorrecht, dat wij mogen bidden, dat wij

met vrijmoedigheid tot God mogen naderen, dat wij in het gebed ons hart tot Hem mogen verheffen en het voor Hem mogen uitstorten, dat wij tot Hem mogen spreken, zoals kinderen tot hun Vader en dat wij de vervulling van al onze behoeften van Hem mogen vragen. Wij voelen en erkennen dit te meer, hoe meer wij er gebruik van maken. Waarom bidden wij dan niet meer, niet alleen in het openbaar met de gemeente en met onze huisgenoten, maar ook in de eenzaamheid en onder onze werkzaamheden? Het gebed verlicht ons, vertroost ons, heiligt ons. Het werkt en versterkt het geestelijke, hemelse leven in ons en wij mogen vertrouwen, dat God de gebeden verhoort, die wij naar Zijn wil tot Hem opzenden. Wij kennen Hem immers als de Schepper en Heer van het heelal, wiens voorzienigheid gaat over alles, die door Zijn almachtige, alom tegenwoordige kracht alle dingen onderhoudt en regeert, zonder wiens wil zelfs geen mus op de aarde valt en die onze Vader is in Jezus Christus. Hij ken en wil ons dus schenken, wat wij van Hem vragen en kan en wil Hij dit, dan mogen wij er ook bijvoegen, dat Hij het ons zal geven. Maar zullen wij de verhoring van onze gebeden met volkomen vertrouwen van Hem kunnen verwachten, dan moeten zij zijn ingericht naar Zijn wil. Wat met die wil niet overeenstemt, onthoudt Hij ons, al houden wij er ook om aan in onze gebeden, niet omdat Hij het ons niet wil, of niet kan schenken, maar omdat het ons schaden zou en omdat Hij ons niet dan goede gaven schenken wil. Bidden wij dan steeds met kinderlijke onderwerping aan Zijn wil, in de geest en naar het voorbeeld van onze Heer! En staan wij vast in het vertrouwen, dat Hij ons hoort en verhoren zal, als wij naar Zijn wil bidden en de verhoring van ons gebed strekt om ons waarachtig geluk te bevorderen.

En laat ons ook naar het voorbeeld van de Heere, die bad (Luk. 21: 31 vv.), maar soms ook verklaarde geen voorbede te doen (Joh. 17: 9), ook onze gebeden altijd zo inrichten, dat zij naar Gods wil zijn en wij verhoring ervoor mogen vinden. Als iemand zijn broeder ziet zondigen, een zonde niet tot de dood, een zonde ziet begaan niet van zo’n aard, dat die tot de dood moet leiden (Joh. 11: 4), die zal God bidden en Hij zal Hem op dat gebed, dat hij in elk van dergelijke gevallen doet, het leven geven, degenen zeg ik, die zondigden niet tot de dood (Jak. 5: 15 vv). a) Er is een zonde tot de dood, die ook bepaald te onderkennen is, voor die zonde zeg ik niet, dat hij zal bidden. Ik kan toch voor zo’n bede geen verhoring toezeggen (Hebr. 6: 4 vv.) en zou graag voor teleurstelling bewaren, die hij zeker zou ondervinden, als hij toch de bede wilde opzenden (Jer. 11: 14; 14: 11).

Num. 15: 30. 1 Sam. 2: 25 MATTHEUS. 12: 31 Mark. 3: 29 Luk. 12: 10 Hebr. 6: 4; 10: 26.
Petrus 2: 20

Alle ongerechtigheid, alle overtreden ten opzichte van hetgeen plicht en recht is, ook als men het voor een kleine zaak houdt 1Jo 3: 4, is zonde en er is zonde niet tot de dood. Waar nu zo’n geval bestaat, daar is de voorbede voor hem, die zondigt, op de juiste plaats en kan men op verhoring rekenen Heb 4: 16.

De apostel haalt nu een voorbeeld aan, waarom bij het gebed moet gelet worden op de wil van God en het verbond van Zijn genade. Het voorbeeld is ontleend aan de broederliefde en haar betoning in voorbede, omdat volgens het vaker aangewezen verband tussen geloof en broederliefde, het ook hier recht is, dat in het gebed de kracht van de broederliefde openbaar wordt.

Het komt wel voor dat zij, die streng jegens zichzelf zijn, dezelfde strengheid ten opzichte van anderen betonen, als zij de zonde in hen zien, zodat zij hen verachten en van zich stoten; maar dat is niet de ijver in de heiligmaking, die met het Christelijk leven overeenstemt. In het bewustzijn, dat hij zelf alles te danken heeft aan de verlossende genade en dat het leven van

God in hem nog door zeer veel wordt verduisterd, moet de Christen des te zachter gestemd zijn jegens anderen, die hij ziet vallen, in het bewustzijn van eigen zwakheid en behoefte voor zichzelf aan verlossing. En hier zal zich vooral de macht van de liefde openbaren, die de noden van de broeders als zijn eigen voelt. Zo roept Johannes de Christenen op, om de broeders, die in zonde zijn vervallen, door hun voorbede te helpen en hij geeft hun de zekerheid, dat God in de gevallen broeders, in wie het leven van God door de zonde verduisterd is, die uit het verband van dit leven van God gevallen zijn in een verzoeking, waarin zij bezweken, het verduisterde leven van God weer tot de oorspronkelijke kracht terugkeert. Zij kunnen zo, door de liefde werkzaam in de voorbede, werktuigen worden tot weer levendmaking van hun gevallen broeders; welke hogere liefdedienst zouden zij hun kunnen betonen! Maar hoe moeten wij het verstaan, dat Johannes die eis beperkt, omdat hij met nadrukkelijke herhaling de doodzonde uitzondert? Moest men dan niet, hoe groter de nood van de ziel is, des te meer de hulp van anderen inroepen? Moest er voor de liefde, die zich in voorbede betoont, wel enige begrenzing zijn?

Als enig gebed naar Gods wil kan worden gedaan, dan is het zeker het gebed om de bekering en de zaligheid van de naaste; want dit is toch niet een gebed voor mij, maar voor hem, dus zeker uit liefde gedaan. Het is een gebed niet om aardse goederen, maar om het heil van de ziel, dus om het toenemen en komen van het rijk van God. Hierdoor zou men zich tot de theoretische mening kunnen laten verleiden, dat ieder gebed om bekering van een medemens verhoord zou moeten worden; die verkeerde gevolgtrekking wil de apostel voorkomen. De bekering heeft toch plaats in een sfeer, die met het gebied van de keuze van mensen in verband staat en op dit gebied is er een punt, waarop de menselijke wil zich tegen de werkingen van Gods genade tot bekering zo kan verstokken, dat God hem niet meer kan en wil redden. Waar die toestand is gekomen, vindt een voorbede geen verhoren. Een zonde tot de dood zal elke zonde zijn, waardoor de mens tot verder bekeerd worden onbekwaam wordt en zo valt onder dit begrip zowel de besliste verharding van de ongelovigen tegen de genade, die hen trekt (zoals dit plaats vond bij het ongelovig gebleven Israël Joh. 8: 24 Hand. 28: 25 vv.), als de zonde van afval door leden van de Christelijke gemeenschap (Hebr. 6: 4 vv. b) Dat nu een bijzondere zonde, die iemand begaat, alsook de toestand, waarin hij zich bevindt, niet ten dode is, dat hij nog boete kan doen en zich bekeren, mag in de meeste gevallen wel met zekerheid worden erkend; waar geen aanleiding aanwezig is, om anderen voor verstokt en reddeloos verloren te achten, daar moet nog worden gebeden. Waar daarentegen deze zekerheid ophoudt, waar reden bestaat om aan te nemen, dat iemand zijn geschiktheid tot bekering reeds heeft vernietigd, daar moet ook de voorbede ophouden, opdat men niet door de ervaring van een niet verhoren van enig gebed die blijdschap, waarvan in vs. 14 v. sprake was, verliest.

Onder zonde tot de dood is zonder twijfel zo’n zonde bedoeld, welke de dood van de zondaars ten gevolge heeft. Is er nu werkelijk zo’n zonde, zoals Johannes uitdrukkelijk verzekert, dan kan over de zondaar, die daarin leeft het "Hij zal hem het leven geven" niet gelden, want dood en leven sluiten elkaar uit.

De Christen is, zoals wij bij Hoofdstuk 3: 6 vv. ons duidelijk hebben gemaakt, geen onderdaan meer van de zonde, is niet meer met zijn hart bij haar. Hij hangt het kwaad niet meer aan, maar het kwaad kleeft hem nog aan. Hij heeft nog wel zonde, maar de zonde heeft hem niet. De Christen zegt "nee" tot de zonde, die hij doet, en hij lijdt ze meer dan dat hij ze doet. Hij heeft dus snel berouw, als een zonde hem overmeesterd; zijn hart heeft geen blijdschap in de zonde, maar in God en als hij zich op zondige dwaalwegen bevindt, houdt hij zich te meer aan Christus vast, om door Hem kracht te ontvangen die te overwinnen. Zulke

zonden van zwakheid en overijling verduisteren wel zijn leven in God, maar zij doden het niet. Geheel anders is het echter, als het hart bij de zonde is, haar liefheeft en aankweekt, zich bij haar goed voelt en zich daarom met bewustzijn en wil van God afkeert, zijn Christelijk geweten bedwelmt, zich over de zonde niet schaamt maar haar verontschuldigt, dus de gemeenschap met de heilige God niet zoekt, maar ontwijkt en terwijl hij zich warmt hij het vuur van de zondige begeerlijkheid, tot de zonde, die hem vragend aanziet, over Christus zegt: "ik ken de mens niet". Dat is Christus verloochenen, van Hem afvallen; dat is zonde tot de dood, die nog wel geen zonde tegen de Heilige Geest is, nog niet de mogelijkheid van terugkeren uitsluit, maar wel als een moedwillig zondigen tot zedelijke verharding van bedroeven van de Heilige Geest, tot lastering van Hem kan voortgaan.

Evenwel moesten ook zulke zonden, die niet tot de dood zijn, bij ons Christenen niet voorkomen. Wij weten toch, dat een ieder, die uit God geboren is, niet zondigt (Hoofdstuk 3: 9) en hij mag, als hij het zaad van het goddelijke leven in zich heeft ontvangen, zich niet door de zonde laten overweldigen en meeslepen. Maar die uit God geboren is, bewaart zichzelf, hij kan dat krachtens de Geest van God, die in Hem is en de boze (Hoofdstuk 3: 13) vat hem niet, zolang hij zich niet buiten die vesting begeeft (2 Petrus 3: 18. 2 Thessalonicenzen. 3: 3 Jak. 4: 7).

Wij weten, dat wij uit God zijn en moeten nu deze goddelijke afkomst ook door gehele onthouding van al wat ongoddelijk is openbaren. En tevens weten wij, dat de gehele wereld, waarvan wij door onze geboorte uit God zijn afgezonderd, ligt in het boze. Zij ligt als het ware in diens schoot en wordt als door die armen omgeven, zodat zij zich niet van die macht en die invloed kan losmaken; zodat bij haar het onafgebroken zondigen niet hoeft te verwonderen.

Die weet, dat hij nog in de macht van de zonde is, heeft veel minder drang om tegenover haar te waken; want het komt hier op een meerdere of mindere mate van bevlekking door de zonde niet aan. De Christen daarentegen, die werkelijk rein van zonde is geworden door de vergeving van zijn zonde, die hij op het geloof heeft ontvangen en die zich bewust is werkelijk macht over de zonde te hebben, waakt. Met een maagdelijke vrees houdt hij de wacht over de onschuld, die hij door het geloof heeft ontvangen en welker zalige vrede hij voor niets ter wereld zou willen ruilen. En in dezelfde mate, waarin hij zo waakt over zichzelf, is hij ook verzekerd tegen elk terugvallen in de zonde. Zijn persoonlijkheid zelf is van de zonde gescheiden en zo kunnen de verzoekingen tot de zonde niet uit hem, niet uit zijn persoonlijkheid, maar alleen van buitenaf komen. Bij de natuurlijke mens daarentegen is de zonde in de persoonlijkheid zelf ingevlochten. Van daar kan hij zich niet voor de zonde bewaren, want dat laatste veronderstelt, dat zij iets uitwendigs voor hem is. Een bijzondere werkzame gedachte, die de Christen in het zich bewaren voor de zonde ondersteunt, ligt in zijn erkentenis van de verhouding van de zonde tot het rijk van de boze geesten. Elke gemeenschap met de zonde is gemeenschap met de geestenwereld, die vijandig tegenover God staat. Deze voorstelling moet in hem een afgrijzen opwekken tegen elke gemeenschap met de zonde, dat echter niet tevens iets ontmoedigends voor hem meebrengt, want de duisternis heeft over hem geen macht, het geloof in Christus is daartegenover een onverwinnelijk wapen. Er zijn twee elkaar zeer tegenovergestelde zijden van het Christelijk bewustzijn, die de apostel in vs. 17 uitspreekt. Aan de ene zijde weet de Christen en gelooft hij niet slechts, maar weet hij met onmiddellijke zekerheid, die op ervaring rust, dat hij van God is; deze zekerheid wordt in hem steeds sterker, hoe meer hij in de gemeenschap met God toeneemt. Hij laat zich daarin ook noch door de bedenkingen van de wereld en door de beschuldiging van dweperij op een dwaalspoor brengen, noch wordt het hem door al zijn

ervaringen, die hij dagelijks weer heeft over de onvolkomenheid en zwakheid van zijn nieuw leven, twijfelachtig. Zo zeker als de Christen ten opzichte van zichzelf overtuigd is, dat hij van God is, zo zeker is het hem ook aan de andere zijde, dat de wereld van ongoddelijke, tegennatuurlijke aard is. Alles zonder uitzondering wat het natuurlijk menselijk leven aangaat, en niet alleen dat, waarin het kwaad zijn hoogste ontwikkeling heeft verkregen, maar ook wat in het natuurlijke leven het geringste schijnt, beschouwt bij als behorende tot de boze. Maar hij weet ook te onderscheiden. In het natuurlijk bestaan ziet hij wereld, voor zover het nog niet doordrongen is door de nieuwe goddelijke Geest in Christus en hij is er dus verre van in onze Christelijke wereld niets dan wereld te zien. Hij beschouwt deze niet als in haar geheel in de boze liggend, maar voor zover binnen de Christenheid het natuurlijk-menselijke leven nog in zijn natuurstaat is en nog niet door de Geest van Christus werkelijk gereinigd en geheiligd is, voor zo verre ligt zij in de boze, al weet zij ook nog zo schoon te schitteren. De Christen is evenzeer behoedzaam, dat hij niet hetgeen geen wereld meer is beschouwt als in de boze liggend, als hij behoedzaam is, dat, wat nog niet door Christus gegrepen is, niet misschien als niet meer wereld en niet meer in de boze liggende aan te zien. En is hij werkelijk van God, voelt en denkt en wil hij werkelijk als God, dan kan ook niet verachting en hoogmoed bij het aanzien van de wereld, die in de boze ligt, hem vervullen, maar evenals God zelf de ontfermende liefde is jegens de wereld (Joh. 3: 16) en Christus de verzoening is niet alleen voor onze zonde, maar voor de zonde van de gehele wereld (Hoofdstuk 2: 2), zo bezielt ook hem een brandende ijver, om daaraan mee te werken, dat de wereld uit de boze verlost wordt.

De apostel waarschuwt niet alleen gedurig tegen de zonde en wekt niet alleen gedurig op tot het bewaren van Gods geboden, maar stelt ook bij herhaling het onbestaanbare van het ware Christendom met het dienen van de zonde in het helderste licht. Hij kan zich geen Christen, geen geborene uit God denken, die zijn leven aan de zonde wijdt; en deze laat zich ook niet denken; want wie uit God geboren is, heeft de zonde vaarwel gezegd en dient God. Het een sluit het andere buiten. Zo had hij reeds gezegd: "Een ieder, die uit God geboren is, doet de zonde niet, want zijn zaad blijft in hem en hij kan niet zondigen; want hij is uit God geboren. Hierin zijn de kinderen van God en de kinderen van de duivel openbaar. Een ieder, die de rechtvaardigheid niet doet, die is niet uit God. En deze belangrijke waarheid herhaalt hij hier. Hij voegt er alleen nog bij, dat wie uit God geboren is, zichzelf bewaart, zodat de boze zich niet van hem meester kan maken en doet ons tevens voelen, wat een voorrecht wij genieten boven de goddeloze wereld, die buiten Christus onder de heerschappij van de boze ligt, in wie de zonde woont en heerst, zoals dit van haar kon en moest verklaard worden vooral in zijn dagen. Het spreekt intussen vanzelf, dat hij geenszins beweert, dat wie uit God geboren is, boven de zonde volkomen verheven is, zodat hij geen zonde hoegenaamd meer bedrijft. Dit zou in strijd zijn niet alleen met de ervaring van alle Christenen, maar ook met zijn eigen verklaringen, zoals wij vroeger reeds opmerkten. Hij wil er alleen mee zeggen, dat zo iemand zich niet aan de zonde overgeeft, dat hij zijn leven niet aan de zonde wijdt, dat hij niet tot de dood zondigt. Gelukkig, driewerf gelukkig wij, als wij naar waarheid met hem kunnen zeggen: "Wij weten, dat wij uit God Zijn", wij weten, dat wij kinderen van Hem zijn! En dat kunnen wij weten. Zo zeker als wij ons bewust zijn van hetgeen wij doen en van hetgeen er omgaat in ons binnenste, zo zeker kunnen wij ook zijn van de belangrijke waarheid, of wij al dan niet uit God zijn geboren, of wij al dan niet kinderen van Hem Zijn. Wij hebben onszelf, ons bestaan en gedrag, ons uit- en inwendige leven slechts te beschouwen en te beproeven. Wie uit God geboren is, zondigt niet, maar bewaart zichzelf. Hij geeft zich niet over aan de zonde. Hij dient haar niet. Hij laat haar niet over zich heersen. Hij hoedt zich integendeel zorgvuldig voor alles, wat hem tot haar slaaf zou maken. En als hij een of ander gebod van God overtreden heeft, dan smart hem dit, dan bedroeft hij er zich over met een droefheid naar

God, die een onberouwelijke bekering tot zaligheid werkt, dan belijdt hij voor Hem zijn schuld, dan vraagt hij er Hem om vergeving voor en de keus wordt opnieuw in hem bevestigd, om geheel en alleen naar de wil te leven van Hem, uit wie hij geboren is. Is dat ons bestaan en gedrag nog niet, dan zijn wij nog niet uit God geboren, dan behoren wij nog niet tot Zijn kinderen; en ach! hoe diep zijn wij dan te beklagen! Wij handelen dan in strijd met onze aanleg, vernietigen in ons het beeld, waarnaar wij zijn geschapen, hebben geen gemeenschap met God, bereiken onze bestemming niet en missen de enige troost in leven en sterven. Maar is dat bestaan en gedrag ons eigen, mogen wij dit naar waarheid verklaren, al wensen wij ook dat het ons nog meer eigen was, dan zijn wij uit God geboren en kunnen met ootmoedige dankbaarheid Johannes nazeggen: "wij weten, dat wij uit God zijn." Ja, met ootmoedige dankbaarheid; want wat onderscheidt ons van de wereld, die nog ligt onder de heerschappij van de zonde? Wat van zo velen, die wel in de naam van Christus zijn gedoopt, en belijdenis van Hem afgelegd hebben, maar de wil van God niet doen, en dus niet gezegd kunnen worden uit God te zijn? Het is Zijn genade, Zijn opzoekende, terechtbrengende, bewarende genade. Geven wij er Hem dan de eer van en brengen wij er Hem onze dank voor toe! Maar bewaren wij tevens onszelf! Johannes vermeldt dit uitdrukkelijk als een van de kenmerkende eigenschappen van hem, die uit God geboren is. Hoeden wij ons voor traagheid en werkeloosheid met opzicht tot ons geestelijke leven! Hoeden wij ons voor een lijdelijk Christendom! Geven wij integendeel steeds acht op onszelf en verenigen wij met het gebed tot God het waken over onszelf, opdat wij niet tot zonde vervallen!

Maar wij, die vroeger zelf hebben behoord tot die wereld, die in de boze ligt (Gal. 1: 4), weten, dat de Zoon van God gekomen is, a) en diezelfde Zoon heeft ons door Zijn vernieuwende, verlichtende en heiligende Geest het verstand gegeven, zo’n toestand van het hart, dat wij de Waarachtige kennen, namelijk God (Hoofdstuk 2: 4 v. Joh. 17: 3) en wij zijn in de Waarachtige; wij staan in levensgemeenschap met de Waarachtige (Hoofdstuk 1: 6; 2: 5). Doordat wij zijn in Hem, namelijk in Zijn Zoon Jezus Christus, de Bemiddelaar van alle gemeenschap met de Vader (1 Tim. 2: 5 v), nemen wij zo’n stand ten opzichte van God in (Joh. 17: 23). b) Deze God en Vader, onafscheidelijk één met Christus Zijn Zoon 1Jo 3: 24, is de waarachtige God en het eeuwige leven (1 Tim. 3: 16 Hebr. 1: 8 Joh. 5: 26; 11: 25 v. ; 14: 6).

Luk. 24: 45 b) Jes. 9: 5; 44: 6; 54: 5 Joh. 20: 28 Rom. 9: 5

Kindertjes, bewaar uzelf van de afgoden. Amen!

In de beide zinnen van vs. 20 heeft Johannes twee punten als inhoud van het Christelijk bewustzijn uitgesproken, die zouden kunnen schijnen elkaar wederzijds uit te sluiten. Weten, dat men uit God is en toch ook weer, dat de hele wereld in de boze ligt, dat schijnt niet met elkaar te rijmen. Ligt de hele wereld in de boze, hoe komen dan, zo lag voor de hand om te vragen, de Christenen ertoe, uit God te zijn? Op deze vraag antwoordt de apostel in vers 20 Alhoewel, zegt hij, de hele wereld in de boze ligt, weten wij Christenen toch, dat wij uit God zijn en wij weten vanwaar wij dat zijn. Wij weten namelijk ook, dat de Zoon van God gekomen is, en ons, die Hem hebben aangenomen (Joh. 1: 12 v.), het vermogen heeft gegeven God, die het ware Zijn is, te kennen en dat wij door onze gemeenschap met de Zoon in God zijn; want juist Hij (God in onafscheidelijk samenzijn met Zijn Zoon) is de ware God en het eeuwige leven. Deze gedachte herinnert de apostel onmiddellijk aan de tegenstelling, de afgoden. Zo komt hem dan zeer natuurlijk de gedachte voor de geest, dat elke afkering van God en Christus, die de waarachtige God en het eeuwige leven is, tot een anderen, wie en wat die ook moge zijn, afgodendienst is en deze gedachte spreekt hij ten laatste nog uit in de vorm

van een ernstige waarschuwing aan zijne lezers gericht tegen alles, wat niet verenigbaar is met het geloof aan God en de Verlosser en schending van dit geloof. Hierbij heeft hij ongetwijfeld ook in de gedachte de dwaalleer van hen, die in een absolute, algemene gnosis alle godsdiensten probeerden te verenigen.

De afgoden zijn de godsideën van de valse profeten, van de anti-christen, die, omdat zij de Zoon niet hebben, ook de Vader niet hebben (Hoofdstuk 2: 18 vv). De tegenstelling tot deze is de door de Zoon geopenbaarde Vader, de waarachtige God. Maar men verkrijgt niet slechts een vals beeld van God, als men een andere God dan de in Christus geopenbaarde wil, men onttrekt aan de waarachtige God Zijn eer, men verspeelt echter ook zijn eigen heil; want alleen deze (Christus) is het eeuwige leven. Die Hem heeft, heeft het eeuwige leven, zoals daarvan de apostel dadelijk bij het begin van de brief heeft gesproken.

Bij de eerste opslag zeker een zonderling, maar bij nader indenken een gepast en belangrijk besluit van de eerste brief van Johannes. Geen afscheidsgroet aan bijzondere personen, zoals aan het einde van andere brieven; geen heil- en zegenbede zelfs over geheel de gemeente. De tederheid van de liefde openbaart zich alleen in dat trouwhartig "kindertjes", waarmee deze vader in Christus besluit; maar voorts treedt alles in zijn gevoel voor de ernst van de vermaning terug, die hij nodig keurt hun als zijn laatst, zijn allerlaatste woord op het hart te drukken: "bewaar uzelf van de afgoden". Zou hij niet anders bedoeld hebben, dan tegen terugkeer tot vroegere afgoderij hen te waarschuwen, en deze Christenen uit de heidenen tot volstandige trouw aan het beleden geloof te verbinden? Ongetwijfeld ook dit, maar van een Johannes kunnen wij wel niet betwijfelen, dat bij met zo’n woord ten besluite van zo’n brief nog iets meer bedoelt dan hij uitspreekt. Pas heeft hij van de wetenschap van zijn geloof hun in weinige woorden de onschatbare slotsom meegedeeld, als met hoorbare terugslag op het eigen woord van de Meester in het uur van het afscheid: "Dit is het eeuwige leven, dat zij U kennen, de énige waarachtige God en Jezus Christus, die U gezonden heeft." (vers 20, vgl Joh. 17: 3). Maar nu, ten einde toe aan zijn verheven karakter van getuige van de waarheid getrouw, betuigt en bezweert hij nog eenmaal met andere woorden, dat deze en geen andere de waarheid tot zaligheid is en dat dus elke god, die zij naast of in plaats van de in Christus geopenbaarde God erkennen en eren, bij het licht van de waarheid gezien, niets dan een afgod is, voor van wie zij zich niet zorgvuldig genoeg kunnen wachten. Men ziet, het woord klinkt in dat verband nog dieper en rijker, dan waar Paulus schrijft: "Daarom, mijn geliefden, vlucht van de afgodendienst" (1 Kor. 10: 14). Het is niet minder dan een ernstige waarschuwing tegen alles, wat zich zowel in de theorie als in de praktijk van het Christelijk leven instede van "de waarachtige God en het eeuwige leven" wil stellen en aanbevelen. Elke verheffing en vergoding zo van eigen begrippen op het gebied van godsdienst en Christendom, met miskenning van het geopenbaard Evangelie; elk godsbegrip, dat een vrucht is van ijdele bespiegeling, maar die op de scherpe toets van Gods openbaring in Christus bezwijkt; elk Christusbeeld, dat de schepping is van eigen fantasie, maar niet van de werkelijkheid, zoals wij in de heldere spiegel van de Heilige Schrift aanschouwen; elke denkwijze aangaande de weg van het behoud, die met de gezonde leer van het heil in tegenspraak komt, het behoort, wel beschouwd, tot het afgoderen met eigen wijsheid en menselijke meningen, buiten of tegen de waarheid van God, waartegen Johannes zo nadrukkelijk opkomt, en van hoeveel afgoderij, grove en meer verfijnd, lopen wij bij en boven dit alles gevaar op het gebied van het Christelijk leven! Is dat leven, waar het werkelijk bloeit, een leven van heilige liefde, die liefde laat zich door de aard van de zaak onmogelijk delen, en waar dus een afgod, laat het zijn van vlees en bloed, of van goud en zilver, tussen God en ons hart zich plaatst, daar is natuurlijk de harmonie van het innerlijke leven verbroken, de droevigste tweespalt ontstaat en het hart, niet langer met een grote liefde vervuld, is onvermijdelijk voor Gods gemeenschap

verloren. Wie van onze kent zichzelf zo weinig, dat hij zo’n waarschuwing voor zich ook slechts één enkele dag overbodig zou willen achten en waar is de tempel, die zich zo geheel aan de énige waarachtige toegewijd heeft, dat er zelfs in geen enkele nis een plaats voor één afgod te vinden is? Is het, naar de welbekende beschrijving, alles afgoderij, wanneer men, in de plaats van de énige ware God, die Zich in Zijn Woord geopenbaard heeft, of benevens Hem iets anders versiert of heeft, "waarop de mens zijn vertrouwen zet", hoeveel afgodendienaars mogen er dan wel voor het oog van de Alwetende schuilen, zelfs in de minst bezochte kerken en de meest rechtzinnige kringen! "Wacht er u voor, kindertjes", zo horen wij nog altijd de grijze Johannes vermanen, zo echt u bent in de Waarachtige, in Zijn Zoon Jezus Christus! God wordt op die wijze niet verheerlijkt, het Godsrijk niet gebouwd en u kunt op de duur onmogelijk vrede hebben met iets, wat u innerlijk afscheidt van Hem. Wat eens een profeet in Israël uitriep: "Uw kalf heeft u verstoten, o Samaria" (Hosea 8: 5a (), met het oog op de nationale kalverdienst, de bron van zoveel ellende, het is vroeg of laat de geschiedenis van iedere, ook stille afgoderij. Verstoten wij onze afgoden niet, zij verstoten ons en dan, zonder afgod en zonder God tegelijk, staan wij eindelijk alleen in de wereld. En toch de verzoeking tot zo’n afgoderij het woord eenmaal verstaan in de geest van Johannes zij is ten alle tijde, maar vooral in onze dagen zo groot; de wereld ligt zo diep in het boze en het gevaar van zelfbedrog omringt ons bij iedere stap. Wel mogen wij dan de waarschuwing van de apostel omzetten in een vurige bede: "Vader, bewaar U uw kinderen zelf van de afgoden! " Wel mag het ons daarbij zijn of wij bij dit zijn afscheidswoord ook dat andere van Johannes vernamen: "En nu, kindertjes, blijft in Hem, opdat, wanneer Hij zal geopenbaard zijn, wij vrijmoedigheid hebben en wij van Hem niet beschaamd worden in Zijn toekomst"

DE TWEEDE BRIEF VAN DE APOSTEL JOHANNES

Deze brief is een kostbaar overblijfsel, waaruit men kan zien, welk een vriendelijke omgang mondeling en schriftelijk bij de eerste Christenen is onderhouden en wat een apostel door zo'n schriftelijke toespraak aan een wakkere huismoeder tot versterking op de weg van de waarheid heeft aangebracht. Wel is de naam "Johannes" niet boven dit schrijven geplaatst, maar men merkt die gemakkelijk op aan de wijze van schrijven. Zo is evenmin bekend, wie die huismoeder is geweest, die hij als een uitverkoren vrouw aanspreekt in de hemel is haar naam aangeschreven en zo wij in de waarheid wandelen, zullen wij eenmaal met haar aan het gewenste doel aankomen.

SPIEGEL VAN EEN GODZALIGE VROUW

Deze brief is evenals de eerste van Patmos geschreven en wel in dezelfde tijd, wel niet aan de verschillende gemeenten van het kerkelijk ressort van Efeze, maar aan een vrouw, die met haar kinderen een afzonderlijk huisgezin vormt en die waarschijnlijk tot een bijzondere plaats van dat ressort behoort. Aan deze brief ontbreekt wel niet het opschrift, maar is wat de namen aangaat, volgens de wijze van de apostel onbepaald gelaten. De overbrenger, nader bekend met de beide personen, moest hier aanvullen. Waarop het doel van de briefschrijver bij hen, die de brief ontvingen doelt, geeft het uitgebreide adres in verband met de zegenwens, die zich daaraan aansluit, reeds enigermate te kennen.

De ouderling, dat is de apostel Johannes als opziener van de gemeente in het kerspel van Efeze (Openbaring 1: 4, 11), zendt dit schrijven (Hand. 23: 26) aan de uitverkorene (Tit. 1: 1. Petrus 1: 1 de Christelijke vrouw en aan haar kinderen, die ik, omdat zij oprecht zijn in het geloof (vs. 4. 1 Kor. 11: 19, in waarheid liefheb, als degenen, die uit de waarheid zijn (1 Joh. 19 Joh. 18: 37) en daarin wandelen (3 Joh. 1: 1 en 3 v.) en niet alleen heb ik ze lief, maar ook allen hebben hen lief, die, of zij ze persoonlijk kennen of niet, de waarheid gekend hebben, (hebben leren kennen) en van die leugenaars niets willen weten (1 Joh. 2: 21 v.).

De mening, die volgens de getuigenis van Hieronymus reeds in de oude kerk hier en daar verbreid was, dat met het "de ouderling" Ac 14: 23 niet de apostel Johannes bedoeld zou zijn, maar dat een presbyter van diens naam de schrijver van deze brief zou zijn, is in de laatste tijd weer door vele schriftverklaarders op de voorgrond gesteld. Het is echter vrij twijfelachtig, of deze presbyter Johannes, die eveneens een leerling van Jezus geweest zou zijn, later nog door de apostel tot zijn opvolger in het opzienersambt van de Efezische gemeente zou zijn aangesteld en eveneens te Efeze begraven, een werkelijk geschiedkundig persoon is. Hij kan ook zeer goed slechts een product zijn van het misverstand van de door Eusebius berichte mededelingen van Papias (bisschop van Hiërapolis in Frygië in de eerste helft van de tweede eeuw), over de eerste Christelijke leraars, aan wie hij zijn wetenschap te danken had, een misverstand, uitgevonden om, zoals Guerike zich uitdrukt, het slaan in de lucht tegen de apostel Johannes op te vangen, d. i. om die Johanneïsche schriften, die men de apostel vermeent niet te mogen toekennen, op een andere persoonlijkheid van gelijke naam te kunnen overdragen. Maar bovendien, aangenomen dat werkelijk naast de apostel Johannes nog een presbyter Johannes toen ter tijd in de klein Aziatische kerk bestond, kon onmogelijk het woord "presbyter" zonder bijvoeging van zijn naam deze als briefschrijver aanwijzen. Het noemen van zijn ambt zou hem wel onderscheiden hebben van de apostel van dezelfde naam, maar niet van de vele andere oudsten, die er behalve hem waren, zodat het op zichzelf reeds voldoende zou zijn geweest, om de gedachte aan elke andere presbyter buiten te sluiten. Daarentegen bewijst het zeker deze dienst, als het de apostel Johannes is, die daaronder zijn

naam verbergt. Hoe hij het juist probeert om de naam van zijn persoon buiten rekening te laten is ons uit zijn Evangelie voldoende bekend; het is dus niet te verwonderen, als wij hem ook hier zijn gewoonte zien volgen, terwijl, als de zogenoemde presbyter Johannes in deze tweede, evenals vervolgens in de derde brief van Johannes, dezelfde gewoonte had aangenomen, dit als een onwaardige navolging van de apostel van zijn naam beschouwd zou moeten worden, die hij dan nog verder zou hebben voortgezet in dezelfde eigenaardige ideeën en uitdrukkingen, die wij aantreffen, ja, in hele zinnen uit de eerste brief van Johannes overgenomen. Dat de apostel zichzelf niet "apostel" maar "ouderling" noemt, is daaruit te verklaren, dat, als hij zijn naam terzijde wilde laten, hij zich niet apostel kon noemen, zonder inbreuk te maken op de autoriteit van zijn mede-apostelen, van wie zonder twijfel minstens Simon Kananites en Judas, de broeder van Jakobus, toen nog in leven waren. Maar wel had in Petrus 5: 1 reeds Petrus tegenover de oudsten, die hij daar vermaant, zich bescheiden slechts hun mede-ouderling genoemd en als nu hier Johannes met de titel "de ouderling", die hij zich geeft, uit de rij van de andere ouderlingen uittreedt als een, die dat nog in hogere zin is dan zij, die juist als opziener aan het hoofd van de gemeenten staat, waarvoor zij slechts gewone ouderlingen zijn, dan kent hij zichzelf niet meer toe, dan hem betaamt. Hij maakt slechts gebruik van de hem toekomende autoriteit, die zoals uit 3 Joh. 1: 9 vv. blijkt, in de tijd, dat hij schrijft door een overmoedige, naar onafhankelijkheid strevende, gewonen-ouderling bestreden werd. Wij nemen aan, dat de tweede en derde brief evenals de eerste, door de apostel nog gedurende zijn verblijf op Patmos, waarschijnlijk in dezelfde tijd is opgesteld. Juist de omstandigheid, dat men zijn autoriteit wilde bestrijden, is alleen dan te verklaren, als hij geruime tijd van zijn werkkring verwijderd was gehouden en wel als een verbannene van zijn ambt geremoveerde. Dan had iemand, die in zijn omgeving geëerd wilde zijn, zeker gelegenheid, om zich van de ouderling, de opziener van het hele kerspel, te emanciperen, hem gehoorzaamheid te weigeren, en met boze woorden tegen hem op te staan. Hadden wij bij 1 Joh. 1: 1 vv. het gemis van een eigenlijke inleiding van deze brief daaruit verklaard, dat Johannes het edict, hetzij het van de keizer van Rome zelf, of van de stadhouder van de keizer, dat hem van zijn ambt ontzet en uit het land verbannen had, wilde respecteren, zoveel dat mogelijk was, zonder ontrouw te worden aan het ambt, hem door zijn hemelse Heer opgedragen, dan moesten in korte tijd de omstandigheden veranderen, de door keizer Nero begonnen eerste grote Christenvervolging met diens dood haar einde bereiken en onder de opvolgers op de keizerlijke troon kon de apostel het terugkeren tot zijn gemeenten eerder verwachten (vs. 12; 3 Joh. 1: 13 v Zo kon hij zijn gezag, dat hij, wat het kerkelijke bestuur aangaat, sinds had laten rusten, nu snel weer doen gelden, hetgeen hij reeds nu voor dringend noodzakelijk houdt.

Ik en al de gelovigen hebben hem lief, omwille van de waarheid, die in ons, in hen zowel als in de overigen, blijft (1 Joh. 2: 24) en met ons zal zijn in de eeuwigheid (Joh. 14: 16 v. 1 Joh. 2: 27; 5: 1).

Het woord Kuria is in vs. 1 vertaald door "vrouw" (van het Oud-Hoogduitse fr "wâ, frouwâ, de vrouwelijke vorm van fr". d. i. heer, overgebleven in het Duitse Frohndienst, Frohnfeste, Frohnleichnam, dus zoveel als meesteres, evenals "matrone" van het Latijnse matar); het zou echter ook als eigennaam kunnen gebruikt worden voor personen van het vrouwelijk geslacht, zodat men zou kunnen vertalen "aan de uitverkorene kuria." Met die naam van een ons overigens onbekende, winnen wij echter niets. Bij nader inzien moeten wij ook terugnemen wat wij Deel VI, Aanh. II f. pag. 557 schreven, dat onder "uitverkorene" een gemeente (1 Petrus 5: 13) en onder "kuria" een gemeente boven andere uitstekende Re 1: 4, verstaan zou moeten worden; dus de bijvoeging "en haar kinderen, die ik in waarheid liefheb en niet alleen ik, maar ook allen, die de waarheid gekend hebben, omwille van de waarheid, die in ons blijft

en met ons zijn zal in de eeuwigheid" zien wij integendeel, dat hier sprake is van een Christelijke vrouw, die in groot aanzien is bij alle leden van de Klein-Aziatische kerk, die van de waarheid getrouw zijn gebleven; een vrouw, die na het sterven van haar man een groot huisgezin bestuurde, dat uit vele kinderen en vooral uit zonen bestond. Deze kinderen waren meestal van gelijke gezindheid als de moeder, de zuivere waarheid nog onverdeeld aanhangende en stonden bij de gelovige Christenen in dezelfde achting als zij. Maar uit vs. 4 : "ik ben zeer verblijd geweest, dat ik van uw kinderen gevonden heb, die in de waarheid wandelen" blijkt, dat de apostel zich hier ten eerste nog slechts uitdrukt op verschonende, terughoudende wijze, als hij in het algemeen zijn lof toedeelt, als betrof het alle kinderen van de vrouw, waaraan bij schrijft, zonder uitzondering. Er zijn enigen onder, die lust hebben om met de dwaalleraars, die Johannes in zijn eerste brief bestrijdt, gemene zaak te maken en aan deze de toegang tot het huis te openen 1Jo 2: 14. Nu ziet de apostel zich gedrongen de moeder en haar zonen, die in de waarheid staan, ernstig te vermanen "dat zij zich niet blootstellen aan zo’n groot gevaar voor hun zielen en hen dringend te herinneren aan hun plicht, dat zij voor de verleiders het huis sluiten en door het afbreken van alle vriendschappelijke betrekking zichzelf beschermen tegen hun aanstekelijk vergif (vs. 7-11). Dit is dan het eigenlijke doel van de zo korte brief. Al het andere, waarover de apostel nog veel zou kunnen schrijven, wil hij liever uitstellen tot mondelinge bespreking, omdat hij toch snel naar Efeze hoopt terug te kunnen keren; maar deze zaak kon hij niet tot die tijd laten wachten, omdat bij gevaar in het uitstel zag.

Wanneer de waarheid van God eens ingang gevonden heeft in het menselijk hart en de hele mens aan zich onderworpen heeft, dan kan geen macht van de wereld of van de hel haar weer verdrijven. Wij onderhouden haar niet als een gast, maar als de heer des huizes; dit is een Christelijke noodzakelijkheid; wie niet zo gelooft is geen gelovige. Zij, die de levendmakende kracht van het Evangelie kennen en de invloed van de Heilige Geest, die Gods Woord uitlegt, toepast en bezegelt, zouden zich liever in stukken laten scheuren, dan dat zij het Evangelie van hun zaligheid verzaakten. Hoeveel duizenden van zegeningen liggen er verborgen in de verzekering, dat de waarheid voor eeuwig met ons zal zijn; dat zij onze steun zal zijn, terwijl wij leven, onze troost als wij sterven, ons klimmend loflied, onze eeuwige heerlijkheid: dit is het voorrecht van de Christen, zonder hetwelk ons geloof van weinig waarde zou zijn. Er zijn enige waarheden, waaraan wij ontgroeien en die wij achter ons laten, want zij zijn slechts aanvangslessen voor beginnenden: maar zo is het niet met de goddelijke waarheid, want hoewel zij melk voor kinderen is, is zij tevens in de hoogste zin vast voedsel voor mannen. De waarheid dat wij zondaars zijn, blijft bij ons, om ons te vernederen en waakzaam te maken; de gezegende waarheid dat wie in de Heere Jezus gelooft zal zalig worden, blijft bij ons als onze hoop en vreugd. De ervaring, in plaats van ons van de leer van de zaligheid los te maken, heeft ons daaraan met des te meer vastheid gehecht; onze gronden en redenen om te geloven zijn nu sterker en talrijker, dan ooit en wij hebben oorzaak om te geloven, dat dit zo zal zijn, totdat wij in de dood de Heiland in onze armen omvatten. Waar deze blijvende liefde tot de waarheid gevonden wordt, daar zijn wij ook verplicht onze liefde in praktijk te brengen. Geen nieuwe cirkel kan onze geloofssympathiën omklemmen: ruim als de verkiezing van de genade moet ook de gemeenschap van onze harten zijn. Er kan veel dwaling met de waarheid vermengd zijn, laat ons de dwaling bestrijden en de broeder blijven liefhebben, om de mate van waarheid, die wij in hem zien; bovenal laat onszelf de waarheid liefhebben en verbreiden.

Wel de mens die Jezus kent, die door Zijn Evangelie getroost is; bij het kruis van Christus vindt hij aan alle wezenlijke behoeften van het hart voldaan. Door de liefde van de Heere, liefde bij mensen. Met die enige vriend vele vrienden waarachtige, betrouwbare vriendschap; vriendschap, waarop hij rekenen durft, ondanks alle gemaakte ervaringen, alle gekende

zwakheid en zonde van anderen en eigen hart, die hij genieten durft, ofschoon hij ze niet onwaardig acht. Vrienden die liefhebben niet het zijne, maar hemzelf, maar om Christus wil; een vriendschap, die in de liefde, maar veel meer nog in de liefde van Christus haar wezenlijke grond heeft. Ziedaar de vriendschap van de ouderling voor de uitverkoren kuria; hij heeft haar lief omdat zij, omdat hij de Heere liefheeft. Die Heer, die eenmaal, met Zijn ogen Maria aanwijzend, tot hem van Zijn kruis had gezegd: Zie uw moeder! heeft hem ook als uit de hemel toegeroepen van deze Kuria: Zie uw zuster! daarin, dat hij in haar zien mag, dat zij de waarheid, die in Christus is, de waarheid van het Evangelie liefheeft en in haar ziel heeft opgenomen tot zaligheid en heiligheid. Hij bemint haar, omdat zij voor God is, omdat Christus ook haar voor God gekocht heeft door Zijn bloed. Zo wezenlijk, als dit alles zo wezenlijk, is zijn vriendschap. Daarom kan Kuria van deze vriendschap niet twijfelen, zolang zij aan de waarheid niet twijfelen kan. De ouderling noemt haar de uitverkoren Kuria, in bijzondere zin. Zij kan zichzelf wel als de nog altijd zondige en gebrekkige Kuria kennen, onwaardig de vriendschap van de Johannes, die zij "uitnemender acht dan zichzelf", maar zij weet, dat als de apostel haar een uitnemende acht onder de gelovigen, het nochtans niet slechts is om deze uitnemendheid, dat hij haar in waarheid liefheeft, maar reeds als gelovige, maar omwille van de waarheid. Dies durft zij op deze zijn vriendschap ondanks al haar zonde en al haar gebrek rekenen, zoals zij rekent op de liefde van Hem, die haar liefgehad heeft, toen zij nog een vijandin was van Zijn kruis en haar met Zichzelf alle dingen, ook de liefde van al Zijn oprechte vrienden gegeven heeft. De Christelijke vriendschap staat op die wezenlijke vaste bodem, waarop het kruis van Christus staat. Komt tot dat kruis, zo zult u tot die vriendschap komen, o u, die uw hart duizendmaal gaf en terugnam; O u, die twijfelt aan alle wezenlijke liefde en trouw! Leert in de liefde van Christus geloven; beproeft het met de trouw van Zijn vrienden. En u, die elkaar in Christus liefheeft, heeft toch steeds Christus in elkaar lief, vergeet niet, dat Hij de wezenlijkheid van uw vriendschap is en dat al het andere, dat u in elkaar, dat u in de ene Christen boven de anderen beminnen kunt, het bijkomstige is, waaraan zich het hart niet te zeer moet hechten. Laat het volstrekt, laat het geheel, laat het meer en meer een vriendschap zijn omwille van de waarheid. Zo zal zij des te inniger en te onschatbaarder wezen.

Genade, barmhartigheid, vrede (1 Tim. 1: 2. 2 Tim. 1: 2 Tit. 1: 4) zij met jullie, van God, de Vader en van de Heere Jezus Christus, de Zoon van de Vader (vs. 7, 9. v. Joh. 1: 14. 1 Joh. 23; 4: 15) in waarheid en liefde, die beide levenselementen van de gelovige Christenen.

Die de waarheid d. i. Christus en Zijn Geest, de verkondiging, die ons deze Waarachtige gebracht heeft en het ongeveinsd geloof, waarin Hij ons tot God wil brengen, heeft erkend, dit alles ook aan anderen weet te proeven lief te hebben, die heeft ook lief omwille van deze waarheid (1 Joh. 5: 1 v.), omdat hij ze in anderen vindt en omdat hij de waarheid en de drang van deze bij zich zou uitdoven, als hij zich van zo’n liefde terugtrok. Aan hoeveel en snelle veranderingen alles in de wereld onderworpen is, ziet men vooral ook in de vriendschap van de mensen, waarin het vaak om iets gerings zo geheel anders wordt. Maar wat gegrond is op de waarheid van het Evangelie, wat omwille van Christus en Zijn Vader wordt geleid, en onder de tucht van Zijn waarheid voor eigenbaat en verkeerde bedoelingen wordt bewaard, dat houdt eeuwige duurzaamheid, waarde en vruchtbaarheid. Dat van de apostel tot hiertoe vernederde liefde uit de waarheid is voortgevloeid, wordt nu ook bevestigd in de zegenwens, die hij laat volgen; want het zijn waarachtige goederen, die hij toewenst.

Wat hij toewenst is genade, die onze schuld, barmhartigheid, die onze ellende wegneemt, vrede, waarin genade en barmhartigheid ons brengen.

Van God de Vader komt de genade en door Jezus Christus, de Zoon van de Vader, zoals Hij reeds hier, niet zonder oogmerk (tegenover de in vs. 10 genoemde verleiders en dwaalleraars) genoemd wordt, is en wordt zij teweeg gebracht. Genade, barmhartigheid en vrede moeten zijn met hen, die de brief ontvangen "in de waarheid en in de liefde." Dat zijn de beide vermaningen, die de schrijver in het volgende heeft te geven, dat zij vasthouden aan de liefde en vasthouden aan de waarheid; de woorden wijzen dus op de inhoud van de hele brief.

Is de Christelijke vriendschap een ruime uitstorting van liefde voor de broeder of zuster in de Heere met al wat hem of haar dierbaar is, en in liefderijke gemeenschap met allen, die een hart hebben ontvangen, om door en in Christus de broeders lief te hebben; het is ook een welmenende een hartelijke vriendschap. Dat noem ik hartelijk, wanneer men afwezig en tegenwoordig, wanneer men met een biddend hart, de waarachtige zaligheid van het hart en de hoogste levensvreugd van zijn vrienden behartigt. Wat al hartelijke ontmoetingen op aarde, waarbij aan de ware vrede van het hart niet gedacht wordt; wat al hartelijke brieven, zonder een woord voor de diepste hartsbehoefte; wat al hartelijke vriendschappen levenslang soms, zonder dat er ooit gesproken, eigenlijk echt van hart tot hart gesproken is over hetgeen alleen een ware vriendschap waarborgen zou. Wat al hartelijke gelukwenschingen met goederen, eerbewijzen, omstandigheden, die slechts strekken, om (genoten wordende, zoals zij worden genoten) het hart voor zijn waarachtig geluk te verstompen en meer en meer de ware vrede uit het oog te doen verliezen; wat al hartelijke gelukwensen met wezenlijke zegeningen, zonder dat het hart op die zegeningen als zodanig met ernst gewezen werd. Maar hoort de ouderling tot de uitverkorene Kuria in haar kinderen: Genade, barmhartigheid, vrede zij met jullie van God de Vader en van de Heere Jezus Christus, de Zoon van de Vader, in waarheid en liefde. Ziedaar andere zegenwensen dan die menig vriend voor zijn vriend in de mond, of in de pen zou durven nemen, uit vrees van belachelijk te zijn, of ook zou mogen nemen uit vrees van godslastering of heiligschennis. Vriendschap van de wereld, waarbij zulke woorden ongepast zijn, hoe ongepast bent u zelf! hoe ongepast in een toestand, waarin de ongelukkige mens geen vrienden nodig heeft dan die hem op de groot en zondaarsvriend wijzen en hetgeen die is en zijn wil en aanbrengt en vermeerdert voor die hem zijn hart overgeeft!

Het gedeelte, dat nu volgt, sluit zich aan de woorden van de voorafgaande zegenwens aan "in waarheid en liefde", zonder dat eerst (vs. 3) een "amen" die zegenwens als een afzonderlijk stuk van dit hoofddeel heeft afgescheiden. De apostel betuigt eerst aan de vrouw, aan wie hij schrijft, zijn vreugde daarover, dat hij onder haar kinderen enige gevonden heeft, die in de waarheid wandelen, waarmee het van de Vader van onze Heeren Jezus Christus ontvangen gebod door hen werd vervuld. Daarmee verbindt hij, terwijl hij het oog op de andere kinderen vestigt, die de dwaalleraars van die tijd begunstigen, die Jezus Christus niet als de in het vlees gekomene belijden, de bede aan het gebod te vervullen, dat wij elkaar liefhebben; want met zo’n liefde kon niet samengaan een heulen met de tegenstanders van Christus, en van Zijn gelovigen met hen, die de Christelijke gemeente verwoesten. Hij ontwikkelt het groot gewicht van de zaak, waarover gesproken wordt nog nader en gebiedt nu in meer besliste woorden, dat men zich moet onthouden van alle omgang met die verleidende mensen.

Ik ben zeer verblijd geweest, dat ik, volgens de mededelingen, die mij over de toestand in uw huis door de kinderen van uw zuster (vs 13) zijn toegekomen (Kol. 1: 4 en 8), van uw kinderen sommige gevonden heb, die in de waarheid wandelen (3 Joh. 1: 3-4. 1 Joh. 2: 6 en dus betonen ware Christenen te zijn, zoals wij dan ook een gebod ontvangen hebben van de Vader uit de mond van Zijn Zoon Jezus Christus, dat wij zo moeten wandelen en niet in de duisternis, als wij gemeenschap met Hem willen hebben (1 Joh. 1: 6 v. ; Joh. 14: 15; 15: 10).

De vraag, of de schrijver toevallig, of na een bijzonder ingesteld onderzoek tot de ontdekking is gekomen, dat enige kinderen van de eerwaardige vrouw, waaraan hij zijn schrijven richt, in de waarheid wandelen, valt bij een juist inzicht in de toestand als een nietsbetekenende weg. Enige van haar kinderen heeft hij gevonden als wandelend in de waarheid, andere niet, d. i. over de laatste heeft hij vernomen, dat zij met dwaalleraars omgang hadden aangeknoopt en dat de liefde tot de gemeente en tot de kinderen van God in hen verkoeld was, terwijl hij over de eersten met blijdschap had gehoord, dat zij getrouw en vast in geloof en in de liefde stonden.

Gelukkige kinderen, van wie naar waarheid kan getuigd worden, dat zij in de waarheid wandelen, die ons geopenbaard is door het Evangelie van Christus, wier element, waarin zij leven, die waarheid is, die haar kennen, waarderen, volgen, in haar zich verlustigen en haar beoefenen, niettegenstaande de verzoekingen, aan hun leeftijd eigen; die hun pad zuiver bewaren naar Gods woord, die God en de Heere Jezus Christus vroeg lief hebben en dienen. Zij genieten de zoete vrucht, die uit de beoefening van de ware godsvrucht voortvloeit en die vrede van het gemoed, die een goed geweten schenkt en die alle verstand te boven gaat. Zij zullen er zich nooit over beklagen, dat zij aan de waarschuwingen en vermaningen van hun ouders en opvoeders en aan de stem van God in hun binnenste gehoor hebben gegeven. Zij zullen integendeel bij het klimmen van hun jaren steeds meer er zich over verblijden, dat het van hun jeugd af hun keus en lust was de Heere te dienen. Het zal hun slechts smarten, dat zij niet standvastiger en getrouwer in de waarheid gewandeld hebben. Zij voelen zich in hoop zalig en genieten eenmaal dat ware, eeuwige leven, waarvoor zij hier voorbereid en vatbaar geworden zijn. Gelukkige ouders, van wier kinderen deze loffelijke getuigenis naar waarheid afgelegd kan worden! Zij beseffen dit te meer, als zij zelf in de waarheid wandelen en door hun voorbeeld zowel als door hun waarschuwingen en vermaningen aan de bekering en heiliging van hun kinderen, onder de goddelijke zegen, met vrucht hebben mogen arbeiden. Zij weten, dat hun kinderen, ook onder tegenspoed, gelukkig, echt gelukkig zijn en wat is zaliger voor het ouderhart, dan zijn kinderen, zijn lieve kinderen gelukkig te zien? Zij voelen op hen een betrekking, nog inniger en tederder en reiner, dan die zij als ouders op hen hebben. Zij mogen hen aanmerken als hun broeders en zusters in de Heere. En als zij door de dood van hen weggenomen worden, verlaten zij hen in de vaste overtuiging, dat hun lievelingen, ook bij gemis aan aardse schatten en goederen, de beste schat en het hoogste goed, dat hun niet ontnomen kan worden, bezitten, dat hun hemelse Vader voor hen zorgen zal en gaan zij heen naar het huis van de Vader in de blijde hoop van hen daar te zullen weerzien, om altijd met hen bij de Heere te wezen.

En nu, opdat ik die vreugde ook voortaan en in steeds rijkere mate moge genieten (vs. 12) bid ik u, uitverkoren vrouw! (1 Thessalonicenzen. 4: v.) houd er toch bij al uw kinderen op aan, dat de band van de Christelijke gemeenschap blijft. Ik vraag u dit, a) niet als u schrijvende een nieuw gebod, zoals de dwaalleraars er altijd op uit zijn, om iets nieuws voort te brengen, ten einde de neigingen van het natuurlijke mensenhart (Hand. 17: 21) te vleien, maar hetgeen wij als gebod gehad hebben van de beginne (1 Joh. 2: 7; 3: 11, namelijk, b) dat wij, die door één geloof in de Zoon van God met elkaar verbonden zijn (1 Joh. 3: 23), elkaar liefhebben (Joh. 13: 34 v. 1 Joh. 4: 7, 11).

1 Joh. 2: 7 b) Joh. 15: 2 Efeziers 5: 2. 1 Petrus 4: 8. 1 Joh. 4: 21

Wij willen hier herinneren wat een sterkte en rijpheid in de genade er toe nodig is, als men zich mondeling of schriftelijk in andere omgang met personen van een ander geslacht wil

inlaten. Wat een ouderling Johannes past, mogen niet alle jeugdige personen, die nauwelijks de woestijn van de verzoeking zijn binnengetreden, navolgen.

Niet altijd ernst en strengheid, ook zachtmoedigheid en liefde moet een prediker aanwenden, niet juist gebieden, maar bidden om godzalig te worden, vgl. 2 Kor. 8: 8. 1 Thessalonicenzen. 1

a) En bedenk dan ook, opdat mijn bede u echt ter harte gaat, dat, zoals ik in de brief aan de gemeente betuigde (1 Joh. 5: 3), dit is de liefde tot God, dat wij wandelen naar Zijn geboden. Dit is het gebod, waarvan vooral als kern en hoofdzaak van al zijn geboden sprake is, zoals jullie van het begin gehoord hebben, sinds u het Evangelie is gepredikt en u bekeerd bent, dat u daarin, in de liefde, namelijk in de liefde tot de broeders, die uit de liefde tot God voortvloeit (1 Joh. 4: 21), zou wandelen.

Joh. 15: 10

Er is veel meer gezegd, als er wordt herinnerd, dat wij elkaar moeten liefhebben (vs. 5), dan wanneer wij tot deze of gene plicht in het bijzonder worden vermaand, omdat de liefde, die alle te samen in zich bevat en met de liefde ons haar onverdeelde beoefening wordt aanbevolen; zoals dan ook geen enkele van de juiste aard is, zo daarmee niet alle overige zijn samenverbonden, hoewel in verschillende mate.

Tot deze bede (vs. 5) word ik geleid door de tegenwoordige omstandigheden in de gemeente. Want, zoals ik daarop reeds in 1 Joh. 2: 18 en 4: 1-3 heb, er zijn vele verleiders in de wereld gekomen, die niet belijden, dat Jezus Christus in het vlees gekomen is. Deze en ieder, die deze belijdenis heeft, is, zoals ook in 1 Joh. 2: 22 gezegd is, de verleider en de antichrist, hij is een, die diens geest en gezindheid in zich heeft en zijn hele openbaring voorbereidt, zodat het geen onverschillige, niet gevaarlijke zaak is, zoals u misschien denkt, met iemand van die aard nader verkeer te hebben.

MATTHEUS. 24: 5, 24. 2 Petrus 2: 1

Zie dan, uitverkoren vrouw met uw kinderen en ook u, overige leden van de gemeente, toe (MATTHEUS. 7: 15) voor uzelf, dat wij, dienaren van het Evangelie, niet verliezen hetgeen wij aan u, in uw bekering tot Christus en uw verdere stichting op de weg van de zaligheid gearbeid hebben, maar dat wij een en volle loon mogen ontvangen, doordat u getrouw blijft tegenover alle verleidingen tot afval en zo het einde uws geloof mag verkrijgen, namelijk de zaligheid van uw zielen (1 Petrus 1: 9).

De dwaalleraars verderven niet alleen de christologische waarheid, maar tevens de arbeid van de kerk en de zaligheid van de bijzondere leden van de gemeente.

Nee, wij hebben allen van nature een anti-christelijke gezindheid en de antichrist in ons. Die deze niet kent en uitdrijft, zal de uitwendige nooit kennen, noch vermijden.

Het getrouwe woord, dat zo vaak uit de mond van de Heere is gegaan: "Zie toe voor uzelf" (Mark. 13: 9), blijft nog steeds voor ons van nut. Blindelings en ongedacht komt men in verleiding en in verderf. De weg van het leven gaat opwaarts, om verstandig te maken (Spr. 14); het komt er op aan op deze voorzichtig te wandelen.

Apostel Johannes en zijn mede-ambtgenoten hadden gearbeid. Zij hadden, ter plaatse alwaar Kuria woonachtig was, de zuivere Evangelieleer ijverig gepredikt en aldaar een gemeente geplant. Vooral hadden zij, langs die weg, bij deze vrouw en haar kinderen gearbeid, met dat gezegend gevolg, dat zij tot het geloof in Christus bewogen waren. Dit werk van de Evangeliedienaren wordt, met het hoogste recht, een arbeid genoemd, omdat er een gedurige inspanning van ziels- en lichaamskrachten, naarstigheid in waken en bidden en het overwinnen van allerlei tegenstand toe vereist werd. De apostel wenste daarom, dat hij en zijn ambtgenoten, in de bediening van het Evangelie, niet verliezen mochten hetgeen zij gearbeid hadden en dat zulks, door de waakzaamheid van Kuria en de heren, mocht verhoed worden. De dienaars van het Evangelie verliezen hetgeen zij gearbeid hebben, niet alleen wanneer hun pogingen bij de grootste hoop vruchteloos zijn, maar voornamelijk wanneer zij, bij wie zij hoopten iets goeds te hebben uitgewerkt, weer terugkeren in de wereld, welker begeerlijkheden zij ontvlucht schenen te hebben; of wanneer de belijders van de waarheid van de zuivere leer van het Evangelie afwijken en ware Christenen, door de stroom van de verleiding, weggesleept, zich aan de lieden van de wereld gelijk beginnen te stellen. Eindelijk verliezen de dienaars van het Evangelie hetgeen zij gearbeid hebben, met het oog op een hele gemeente, wanneer hun pogingen om ongodsdienstigheid en losbandige zeden te weren, weinig of geen vrucht hebben; alsmede wanneer een gemeente, door van buiten inkomend bederf, in verval geraakt. Wanneer nu Kuria met de haren niet getrouw was in het waken en getrouw toezien tegen de verleiding, had de apostel zo’n verlies van hetgeen hij gearbeid had in haar huis, dan zouden zij ook snel veld winnen in de gemeente; dan zouden de onvaste zielen verleid en achteloze lieden door het kwade voorbeeld van Kuria gestijfd worden. Maar bleef deze vrouw standvastig in het aankleven van de zuivere leer van de waarheid, dan zouden de verleiders uit de gemeente geweerd worden, of immers niet veel kwaad kunnen uitwerken. Maar niet alleen moest deze voortreffelijke Christin toezien dat de arbeid van de apostelen niet verloren werd, maar ook zorgen, zoveel in haar was, dat de Evangeliedienaars een volle loon ontvangen mochten. De Heere zal de arbeid van de Evangeliedienaren met een genadeloon bekronen, die naarmate van hun ijver en getrouwheid, meer of min overvloedig zal zijn (Vgl. Luk. 19: 16-19). Deze loon wordt hun geschonken. In dit leven is hun loon, dat zij, als werktuigen in van de hand van de Heere, de eer hebben om onsterfelijke zielen voor de hemel te bereiden en het Koninkrijk van Christus uit te breiden; dat zij bij de gemeenten als gezanten van God en Christus, geacht en bemind worden (verg. Gal. 4: 15) en dat zij, over het een en ander een inwendige vreugde genieten, die hen in alle zwarigheden ondersteunt en bemoedigt. Maar na dat leven zal hun loon vervuld worden, terwijl de gelovigen in de dag van Christus’ luisterrijke toekomst hun blijdschap en kroon wezen zullen (verg. 1 Thessalonicenzen. 2: 19) en zij met een uitstekende maat van heerlijkheid bekroond zullen worden (Vgl. Dan. 12: 10). Onze apostel en zijn medearbeiders in de dienst van het Evangelie verwachten, dat zij een volle loon een overvloedige mate van heerlijkheid in de dag van het oordeel ontvangen zouden, omdat zij ijverig, getrouw en overvloedig gearbeid hadden. Bijzonder was Johannes grijs geworden in de dienst van de Heere en hij arbeidde nog met blakende ijver. Deze hoop moest ook door het waakzaam toezicht van Kuria en de haren versterkt worden. Trouwens wanneer deze enigszins voet gaven aan de verleiders, dan zouden onvaste zielen, op welker aanwinning Johannes nog hoopte, groot gevaar lopen verleid te worden. Dit zou de wijze apostel bedroefd en blootgesteld hebben aan de smadelijke verachting van de vijanden van de waarheid; ook zou het getal van de gelovigen, die in de grote dag zijn blijdschap en kroon wezen zullen, niet zo groot zijn, als hij gehoopt had.

Een ieder, die overtreedt, die afwijkt en overgaat tot die verleiders, zodat hij hun leer aanneemt, (volgens betere lezing "die verleidt en niet blijft in de leer van Christus’ wezen en persoon, die heeft, volgens hetgeen ik in 1 Joh. 2: 23 gezegd heb, God niet, die heeft geen

God voor zijn ziel; die in de leer van Christus blijft, die heeft zowel de Vader en de Zoon (1 Joh. 2: 24).

De verleiders kunnen iemand het overtreden of afwijken van de zuivere waarheid zo zoet en licht voorstellen. Om daarvan af te schrikken stelt de apostel iets zwaars voor: men verliest er God door, men heeft dan geen God meer! Wat dan de mens van God in zijn gedachte en in belijdenis van de lippen overblijft, doet hem geen voordeel meer. Hij heeft geen gemeenschap met Hem, geen wandelen in Zijn licht. Elders wordt gezegd: het woord en de leer van Christus blijft in ons; men kan echter ook zeggen: wij, met de overgave van ons hart, met onze gehoorzaamheid en blijdschap in de leer van Christus, blijven in deze, en hebben dus de Vader en de kennis van de liefde, die God tot ons heeft en waarin Hij ons de Zoon heeft geschonken en hebben ook de Zoon, die in de wereld is gezonden tot verzoening van onze zonden en in Hem een voorspraak bij de Vader.

Neem dan volgens het hier gezegde, die aanwijzing, ter harte en richt in daarnaar. a) Als iemand tot u komt, zoals dergelijke mensen zo graag de huizen binnensluipen (2 Tim. 3: 6) en deze leer, namelijk de leer van Christus (vs. 9) niet tot u brengt, maar in de plaats daarvan een andere in uw woning wil brengen, ontvang hem niet in uw huis, om hem vriendschappelijke gastvrijheid te verlenen en zegt tot hem niet "wees gegroet", behandel hem niet, ook niet bij een voorafgaand ontmoeten, alsof hij van u een broeder in Christus was.

Rom. 16: 17 Tit. 3: 10

Als hij deze leer niet meebrengt, die de zuivere leer van Christus is (verg. vs. 9), maar een leugenleer, volgens welke Christus niet de eeuwige Zoon van God, maar slechts een uitvloeisel uit de Godheid is, ontvang hem niet in uw huis, dat is, verleen hem geen herberg in uw huis zoals u gewoon bent aan de dienaren van het Evangelie te doen; vergun hem geen huisvesting, ten einde hij geen voet in de gemeente krijgt, maar genoodzaakt wordt om onverrichter zake te vertrekken en hem dus de gelegenheid benomen wordt om kwaad zaad in de gemeente te strooien. Maar hoe kan Kuria reeds bij de eerste ontmoeting weten, of een vreemdeling, die zich voordeed als een dienaar van het Evangelie, de juiste leer van Christus meebracht? Zij moest te dien einde de raad van de apostel volgen (1 Joh. 4: 1) en de geesten beproeven, of zij uit God waren. Men mag veronderstellen, dat Kuria een verstandige en zeer geoefende Christin geweest is, voldoende in staat om zulke vreemdelingen, die ingang in haar huis en daardoor ook in de gemeente probeerde te verkrijgen, op de proef te stellen of zij zuiver waren in de meest wezenlijke grondleer van het Evangelie, bijzonder rakende de hoogwaardige persoon van de Verlosser, waarover de Gnostieken zulke verderfelijke en blijkbare dwalingen voedden. In geval het nu bleek, dat een onbekende leraar de zuivere leer van Christus niet meebracht, moet Kuria hem geen huisvesting verlenen en zelfs niet tot hem zeggen: wees gegroet. Eigenlijk staat er: wees blij. Deze was een gewone manier van groeten bij de Grieken. Wanneer men iemand in zijn huis ontving, gaf men daardoor zijn blijdschap over zijn aankomst te kennen, alsmede zijn wens, dat hij daar met genoegen verkeren mocht; en men verklaarde er tevens mee, dat men alles wilde toebrengen wat de vreemdeling genoegen en blijdschap verschaffen kon. De vermaning daarom: zeg tot iemand, die tot u komt, en deze leer niet meebrengt, niet: wees gegroet of wees blijde, geeft te kennen, dat Kuria en haar kinderen een dwaalleraar niet in haar huis moest verwelkomen, maar hem, zodra hij als een verleider kenbaar werd, afwijzen en het huis doen ruimen en zelfs zorg dragen, dat hij nergens ingang kreeg, om hem de gelegenheid te benemen zijn dwalingen te verspreiden. Zo’n handelwijze was billijk en noodzakelijk om de verleiders in hun heilloze bedoelingen teleur te stellen, omdat hen te herbergen de meest verderfelijke gevolgen na zich kon slepen.

Wij moeten namelijk wel opmerken, dat die dwaalleraars tot hen, die aan de leer van Christus

getrouw waren, kwamen, niet om in hun nood herberg bij hen te vinden, maar om in hun woning opgenomen te worden, en althans enige tijd te vertoeven met het bepaalde doel, om hen te verleiden, om hun verderfelijke leer te verkondigen en aan te prijzen, tot haar omhelzing hen over te halen en de in het vlees verschenen Christus hen te doen verloochenen. Wij moeten verder wel opmerken, dat de vermaning van de apostel veronderstelt, dat dit boze doel de Christenen bekend was geworden, dat het ontvangen in huis hier betekent een herbergen, een opnemen in de huiselijke kring en een gemeenzame, broederlijke omgang met die verleiders en dat wij bij het groeten, waarvan Johannes spreekt, te denken hebben niet aan burgerlijke beleefdheid, maar aan zo'n groeten, waardoor men ingenomenheid en broederlijke eensgezindheid met die dwaalleraars zou openbaren, zich met hun komst gelukwensen en tonen, dat men gemeenschap had aan hun boze werken. Houden wij dit een en ander op het oog, dan blijkt ons, dat het liefde, wijze liefde jegens Kuria en haar kinderen was, die Johannes dus deed schrijven, dat bezorgdheid voor hen en hun waarachtig geluk hem drong hen dus te vermanen.

Want die tot hem zegt "wees gegroet! " en daarmee een inwendige gemeenschap uitdrukt, die heeft gemeenschap aan zijn boze werken, waarmee hij zich verzondigt tegen God en diens woord, tegen Christus en degenen die in Hem geloven (Openb. 18: 4).

Het woord van de apostel doet veronderstellen, dat er reeds een persoonlijke betrekking van omgang en vriendschap bestond van de zijde van enige familieleden van het huisgezin van de "vrouw" (vgl. vs. 4), zodat in dit opzicht verkeerd was gedaan.

Er wordt hier niet gehandeld over hetgeen de mens aan de mens, maar over hetgeen de Christen aan de Christen verschuldigd is. Niet de menselijke betrekking met dwalenden moet worden afgesneden, alleen mag de Christelijke gemeenschap niet worden prijs gegeven aan de verwoestende invloed van hem, die inwendig haar vijanden zijn.

Hoe moeilijk onder de tegenwoordige omstandigheden, bij de ontwikkeling, die de leer heeft verkregen, de juiste toepassing van het door Johannes gezegde moge zijn, moet het toch ook nu nog erkend worden als een verbindende regel voor ons. Niet alleen moet de Christen zich bewust blijven van de tegenstelling tussen anti-christendom en Christendom, maar ook mag hij dit bewustzijn in zijn verhouding tot de naaste niet verloochenen.

Ziedaar trouwe woorden van de ene uitnemende Christen aan de andere en in die trouwe woorden de uitnemendheid van de Christelijke vriendschap. Zij schroomt niet een zeer gevorderde gelovige opzettelijk te bepalen bij hetgeen zij van het begin gehoord heeft en de grondslag van de Christelijke wandel uitmaakt; of haar te waarschuwen voor verleiding en, als was het mogelijk, voor afval. Zij schroomt niet om zich te stellen tussen haar en derden, die wel zullen kunnen beseffen, wie het is, die de uitverkorene Kuria dus scherp tegen hen gewaarschuwd, die hen bij haar met zo zwart een kool getekend heeft. Apostolisch gezag is tot dit alles niet nodig. de trouw van de Christelijke liefde is daartoe genoeg, maar wordt die altijd, altijd even bereidvaardig bij de Christenen gevonden? Deinst hij niet vaak terug voor zwarigheden, meer nog voor onaangenaamheden? Laat hij zich niet vaak paaien door voorstellen en overwegingen van valse wijsheid, valse voorzichtigheid, valse kiesheid, waardoor men zich poogt diets te maken, dat de vermaning overbodig, ontijdig, onbetamelijk

zou zijn. En als uitstel mogelijk is, grijpt men het niet graag aan? Niet zo de ouderling, niet zo de vriend van Kuria. Hij heeft veel aan haar te schrijven, dat zich beter zeggen dan schrijven laat, dat hij daarom niet zeggen wil door papier en inkt, maar dit, hoeveel aangenamer het in menig opzicht zijn zou, het bij gelegenheid te zeggen dan nu te schrijven, moet geschreven worden. Ogenblikkelijk, zonder uitstel, ofschoon hij tot haar hoopt te komen en van mond tot mond te spreken; het is van het grootste belang voor de veiligheid en de vrede van haar ziel en die van haar kinderen en hij heeft geenszins te vrezen, dat zijn schriftelijke waarschuwing als overbodig, min of meer ontijdig, onkies zal worden beschouwd; integendeel, hij verwacht op dit schrijven een hartelijke ontvangst, waarbij zijn blijdschap volkomen zal zijn. Zeker, naarmate wij meer inzien het gevaar, dat de vrede van de ziel loopt en de schade, die zij lijdt, bij elke schade geleden aan de waarheid, zoals die in Christus is, aan de eenvoudigheid van het gebod van de liefde, dat de hele wet is, aan de heiligheid van een wandel in waarheid en liefde naar die mate zullen wij getrouwer zijn om elkaar te vermanen en te waarschuwen tegen al wat de zuiverheid van de lucht, waarin de Christen alleen ademhalen, kan verpest, des te minder zullen wij vrezen, een schijn van liefdeloosheid op ons te laden, waar geen liefde te pas komt en het niet weerstaan van de boze een verraad zou zijn, gepleegd aan de kostelijke zielen van de goeden, aan de kostelijke zielen van Gods heiligen, bevrienden, uitverkorenen. Hoe meer de liefde van Christus ons dringt, des te oprechter, des te eenvoudiger, des te krachtiger en getrouwer zullen wij met onze vermaning, waarschuwing, waar het zijn moet, bestraffing optreden in de overtuiging, dat "openbare bestraffing beter dan verborgen liefde" is. En deze openbare liefde, al zou zij niet altijd even geredelijk erkend en gewaardeerd worden, zal toch eenmaal een volkomen blijdschap hebben en een vol loon ontvangen. Laat de vrienden naar de wereld voortgaan elkaar te vleien, de vrienden in Christus moeten meer en meer leren elkaar te vermanen en de vermaning van elkaar aan te nemen in zachtmoedige nederigheid. De vleiende liefde van de slang was een verdervende; de liefde van hem, die de slang de kop vermorzeld heeft, vermaant en bestraft. Ja, de behoudende liefde van Christus vermaant en bestraft. Zij vermaant zondaren tot bekering, bekeerden tot meerdere heiligheid, ongetroosten tot geloven, gelovigen tot liefde, vijanden tot verzoening, vrienden en broeders tot getrouwheid. Zij bestraft elke zonde in de voornaamste vriend. Onze voornaamste vriend is Jezus. Geen Johannes met Paulus vermenigvuldigd, kan een Jezus voor de ziel zijn. Met Jezus tot vriend, behoeven wij geen anderen, verliezen wij velen, wij zullen niet zonder aardse vrienden zijn. Maar Hij wil, dat wij over deze onze plicht doen. Ik vrees dat wij ons ook hier veel te verwijten hebben.

Ten slotte geeft de apostel te kennen, dat hij een veel langere brief dan deze is had moeten schrijven, als hij zijn hele hart had willen uitstorten. Hij zal dat echter snel mondeling doen en dan nog meer kunnen teweegbrengen dan hij het met papier en inkt kan doen. Daarom heeft hij zich tevreden gesteld met hetgeen voor het ogenblik onvoorwaardelijk nodig was en niet kon worden uitgesteld. Hij voegt er nog een groet bij van de kinderen van de zuster van die vrouw, die zijn brief ontvangt. Ook hiermee wil hij eveneens indruk maken op haar hart, terwijl hij over deze zuster een vorm van uitdrukking kiest, die een onderscheiding bevat.

Ik heb, als ik alles wilde zeggen, wat mij voor u op het hart ligt, veel aan jullie te schrijven, maar ik heb niet gewild door papier en inkt alles uit te drukken, omdat dit toch een moeilijke en ook gebrekkige wijze van verkeer is; maar ik hoop tot jullie te komen en mond tot mond met u te spreken, opdat onze blijdschap volkomen moge zijn (Rom. 1: 11 v.) Amen.

U groet de kinderen van uw zuster, de uitverkorene (verg. Rom. 16: 13). Amen.

De schrijver wil, wat hij verder te zeggen heeft, later mondeling zeggen. Zijn brief moet alleen tegenover het aanwezig gevaar een dam opwerpen, tevens zijn persoonlijke komst aankondigen en die voorbereiden. Uit de groet, die hij aan het slot van de zusterskinderen van de vrouw overbrengt, blijkt, dat hij aan deze heeft gezegd, dat en ook waarom hij aan deze schreef. Dan ligt in de herinnering aan deze bloedverwanten, van wie hij waarschijnlijk het bericht heeft ontvangen, hoe het in de familiekring stond, tevens een paraenetisch moment ook deze delen in de zorgen en beden van de briefschrijver.

Als men aanneemt, dat de brief uit Patmos door Johannes is geschreven, hoeft men niet, zoals de meeste uitleggers doen, te veronderstellen, dat de moeder van deze zusterskinderen reeds gestorven zou zijn, evenals de man van deze. De benaming "uw zuster, de uitverkorene" zegt integendeel duidelijk genoeg, dat deze zuster van de vrouw nog in leven was en dat zij met haar kinderen zonder die halfheid, die zich in de andere familiekring vertoonde, getrouw was aan de apostel en de leer van Christus. Misschien had zij zelf haar zonen tot Johannes gezonden, opdat die tussenbeide mocht komen, om het verderf van het huis van haar zuster af te wenden, of wat nog waarschijnlijker was, zij had haar zonen reeds toen als verzorgers en dienaars bij de apostel geplaatst, omdat hij in ballingschap moest gaan en nu had zij, door bemiddeling van deze, haar zorgen met de bede om tussenkomst aan derden bekend gemaakt. Wij maken die gevolgtrekking uit de opmerkelijke bijvoeging "de uitverkorene", die aan het einde bijgevoegd, bijzondere nadruk heeft, terwijl het boven (vs 1) zonder die bijzondere nadruk eenvoudig heet "de uitverkoren vrouw."

DE DERDE BRIEF VAN DE APOSTEL JOHANNES

De tweede en derde brief van Johannes hebben als tweelingzusters met elkaar overeenkomst; maar bij alle gelijkheid in vorm zijn zij toch zeer onderscheiden in onderwerp en strekking. Terwijl de tweede brief nevens de levendige blijdschap van de apostel over het wandelen van de zijnen in de waarheid de tederste zorg voor deze tegenover de dwaalleraars krachtig uitdrukt en tegen vertrouwelijke omgang met deze zeer beslist waarschuwt, wijst de derde brief, naast diezelfde vreugde, op de ondersteunende deelneming in reizende predikers als onveranderlijke plicht van elk in het bijzonder en van de gemeente en berispt, dreigt en bidt hij met grote kracht.

LOF VAN DE GASTVRIJHEID

Het opschrift "de ouderling" is hier hetzelfde als is de tweede brief. Het adres "aan de geliefde Gajus" verschilt van dat in de vorigen door bepaald noemen van de ontvanger van de brief en door vermelding van de persoonlijke betrekking van de briefschrijver op hem. Werd in de vorige brief het "die ik in waarheid liefheb" ook reeds over de uitverkoren vrouw en haar kinderen gezegd, hier wordt het niet nader uiteengezet en daardoor verkrijgt het, in vergelijking met het meer algemene aldaar, een meer individueel, onmiddellijk persoonlijk karakter.

De ouderling Johannes (vgl. bij 2 Joh. 1) schrijft deze brief aan de geliefde (Fil. 1) Gajus (Griekse schrijfwijze voor de Latijnse "Cajus" Hand. 16: 29), die ik in waarheid als een, die uit de waarheid is, liefheb.

Dat de apostel met het "geliefde" een bijzondere betrekking tot deze Gajus wil aanduiden, blijkt daaruit, dat hij later bij elk gedeelte van zijn schrijven de aanspraak "geliefde" herhaalt (vs. 2. 5 en 11) en daardoor het nieuwe gedeelte zelf aanduidt (vgl. MATTHEUS. 3: 17; 12: 17: 5. Luk. 20: 13 Kol. 4: 14 Efeziers 6: 21 Rom. 16: 5 en 8. 1 Kor. 4: 14 Het is nu echter de vraag, of over de overigens geheel onbekende man niet iets naders zou kunnen worden opgemerkt. Men heeft vermoed, dat aan de Corinthiër Gajus, van wie Paulus in 1 Kor. 1: 14 spreekt en die hij in Rom. 16: 23 als gastheer van zich en van de hele gemeente voorstelt, hier zou moeten worden gedacht, omdat ook die Gajus, van wie hier wordt gesproken, in vs. 5 vv. om zijn gastvrijheid zozeer door de apostel wordt geprezen. Het zou echter zeer raadselachtig blijven, hoe de Corinthiër opeens naar Klein-Azië was gekomen, om in een van de gemeenten aldaar het ambt van ouderling te bekleden. In de Aanm. bij Hand. 19: 34 Ac 19: 34 hebben wij daarentegen getracht, het tweede vermoeden voor te staan, dat Gajus uit Macedonië, nadat hij in het daar medegedeelde, tegen Paulus gerichte oproer was gewikkeld, toen deze apostel omstreeks Pinksteren van het jaars 57 na Christus Efeze verliet, door hemzelf zou zijn achtergelaten en later bij een van de verschillende gemeenten, die tot het kerkelijk ressort van Efeze behoorden, ouderling geworden zou zijn. Misschien moeten wij hierbij in het bijzonder denken aan de gemeente te Pergamus. Bij deze was, sinds Johannes in het jaar 64 de leiding van de Efezische gemeente op zich had genomen, Timotheus door hem als apostolisch delegaat, of zoals wij liever zouden zeggen, als bisschoppelijk bestuurder geplaatst, maar zoals uit de verklaring van de naam "Antipas" in Openbaring 2: 13 blijkt, omstreeks de tijd, dat de apostel naar Patmos werd verbannen, de marteldood gestorven. Nu schijnt die Diotréfes in vs. 9 vv. ernaar te hebben gestaan, om de macht van oppertoezicht of bisschop onder de ouderlingen te verkrijgen en gedroeg zich de ook snel als zodanig in geheel zijn handelen, zoals wij daarvan reeds in de Aanm. bij 2 Joh. 1 2Jo 1: 1 spraken. Verder ligt het vermoeden voor de hand, dat Johannes, toen hij op het einde van het jaar 68 of in het begin

van 69 naar Efeze was teruggekeerd, zich verzet heeft tegen het drijven van deze man en Gajus, die bevonden was in de waarheid te wandelen, en in beoefening van de Christelijke liefde uit te munten tot opperste leidsman van de gemeente van Pergamus heeft gemaakt. En werkelijk bespreken de "apostolische constituties", die voor de geschiedenis van de kerkinrichting en de Christelijke archeologie zo belangrijk zijn, in het zevende boek van een Gajus, die door de apostel te Pergamus als opziener was aangesteld.

Het hoofddeel van deze derde brief is niet als van de tweeden een aaneengeschakeld voortgaand geheel, maar scheidt zich volgens de vroeger gemaakte opmerking in drie kleine afdelingen, die kenbaar zijn aan het "geliefde".

Vs. 2-4. De eerste afdeling brengt, in plaats van de zegenwens, die anders in brieven de gewone is, ook in 2 Joh. 3 voorkomt en op het geestelijke leven betrekking heeft, een zegenwens van de apostel met betrekking tot de uitwendige welvaart van Gajus, vooral ook tot diens gezondheid. In geestelijk opzicht is er bij hem een gewenste toestand, door Christelijke broeders, die tot Johannes zijn gekomen, hem bekend gemaakt en door werken, die Gajus heeft gedaan, bij deze openbaar geworden, zodat de apostel in dat opzicht alle reden tot blijdschap heeft. Degene, aan van wie de brief gericht is, schijnt dus in een gedrukte toestand geweest te zijn, wellicht hem door Diotrefes (vs. 9 vv.) bereid en waarschijnlijk ook ziek. Nu komt tot hem de vaderlijke deelneming van de schrijver van de brief, die wat de inhoud aangaat, in nauw verband staat met Ps. 41: 2-4 Deze zal hem zeker hebben goed gedaan en veel hebben bijgedragen tot verkwikking van zijn gemoed.

Geliefde! voor alle dingen, die het uitwendig leven aangaan, wens ik, dat u wat het lichaam betreft, welvaart en gezond bent (vgl. 1 Tim. 5: 23), zoals in geestelijk opzicht uw ziel welvaart.

Is de Heilige Schrift als het glansrijk diadeem rondom het hoofd van de kerk, de uitverkoren bruid van de Heere, in dat hoofdsieraad trekken naast kostbare hoofddiamanten ook kleiner juwelen ons oog. Daartoe behoren die korte, kernachtige geschriften van sommige Godsmannen, die niet zo meteen in het oog vullen, maar niettemin onschatbare bijdragen bevatten tot kennis van de schrijvers niet alleen, maar van geheel de geest van de apostolische eeuw. Dat geldt bijvoorbeeld voor Paulus’ brief aan Filemon, maar geldt het niet ook voor Johannes’ schrijven aan de geliefde Gajus, dat voor ons ligt? Bij oppervlakkige beschouwing slechts een vluchtig gelegenheidsschrift; en toch, hoe rijk aan belangrijke trekken, hoe echt menselijk en echt Christelijk tevens reeds in de eenvoudige aanhef! Mogelijk zou iemand van ons aan een meer geestelijke heilgroet de voorkeur geven, maar toch, wat genot zou Gajus gesmaakt hebben van "genade en vrede", hadden ziekte van lichaam en geest hem daarvoor onvatbaar gemaakt? De grijze apostel van de liefde is zo eenzijdig geestelijk niet, als sommige dwepers van later tijd, die het lichaam verachtten en verwaarloosden, om uitsluitend aan hogere belangen te denken. Zeker heeft hij ook bij ervaring geweten, hoe nauw lichaam en geest zijn verbonden en hoe de toestand van het eerste de laatste beletten kan de vleugels uit te slaan. Daarom wenst hij voor zijn vriend, wat ook de oude Romeinen bij uitnemendheid wenselijk keurden "een gezonde ziel in een gezond lichaam", of liever nog een welstand van het lichaam, aan de zielsgezondheid gelijk, waarin zich reeds deze voortreffelijke broeder verheugde. Gezond naar ziel en lichaam, u acht dit toch geen onbereikbaar ideaal, al geven wij dadelijk toe, dat het een even zeldzame, als begeerlijke zegen is? Zeker, van nature zijn wij allen ziek door de zonde en ook wanneer ons van de hemelse Zielarts de genezende handen zijn opgelegd, zodat de kracht van de ziekte gebroken is, verder dan tot de klasse van de aanvankelijk herstellenden brengen wij in dit Bethesda het niet. Menig Christen heeft

daarbij nog de pijn van een scherpe doorn in het vlees, zoals Timotheus last had van zijn maag en zijn menigvuldige zwakheden. Lang na de bekering doen zich soms de gevolgen van vroegere zonden op gevoelige wijze gelden en ook waar de geest zich gemakkelijk tot de woonstede in de hemel verheft, moet menigeen met Paulus in de aardse tabernakel zuchten, bezwaard zijnde. Toch is het van de andere zijde even waarachtig, dat een kalme vrede van de ziel weldadig op het lichaam terugwerkt en dat oprechte godsvrucht de mens vooral in de gevaarlijkste en beste jaren van het leven voor niet weinig bewaart, dat voor de welstand van ziel en lichaam beide verderfelijk is."De vreze van de Heere vermeerdert de dagen, maar de jaren van de goddelozen worden verkort" (Spr. 10: 27)". Zeker, ook daar, waar het tot ons als tot de herstelden lijder gezegd kan worden, ten aanzien van onze inwendige mens: Zie u bent gezond geworden, daar is het er, helaas, nog ver van verwijderd, dat de Christen zich altijd even welvarend naar de ziel zou voelen en tonen. Er zijn in het geestelijk leven kleine kinderziekten van de gelovigen, soms lastig genoeg voor hen zelf en anderen; er zijn jeugdige misstappen van de jongeling in Christus, die de geestelijke welstand een tijd lang belemmeren en terugzetten kunnen, er zijn mannelijke ziektetoestanden en kwalen van de oude dag, ook op het gebied van het zielenleven, gemakkelijker betreurd dan gestuit. Nochtans, waar de Heere een goed werk heeft begonnen, daar voltooit Hij dat op Zijn tijd ook zeker en de genade, die ons herenigd met God, herstelt ook is de kleine wereld daarbinnen het verbroken evenwicht van vermogens, krachten en gaven en doet allen harmonisch samenwerken tot dagelijkse verheerlijking van God. En als nu langs die weg een geheiligd verstand bestuurd mag worden door een krachtige wil; als een gezuiverd gevoel onder de tucht mag staan van een sprekend geweten, als een levendige verbeelding in de dienst mag treden van een wel verzekerd geloof en het rein bewaarde lichaam bij dat alles tot een woon- en werkplaats van de Heilige Geest mag strekken, ziet dan mogen wij aanvankelijk danken, dat de wens van Johannes aan Gajus ook aan ons in vervulling gegaan is en bij al, wat ook in dat opzicht ten dele is, mogen wij met stil vertrouwen het volmaakte van de dag van de toekomst verwachten. Hoe is het echter heden met ons, die ons een ogenblik in stil gepeins tegenover deze zinrijke vriendengroet plaatsen? In vierderlei toestand kan hij ons vinden; het komt er slechts op aan, zichzelf te kennen, of wij zijn innerlijk ziek, zowel naar lichaam en ziel. Deerniswaarde broeders of zusters, uw toestand zou hopeloos zijn, was u de weg tot de Hemelse Medicijnmeester afgesneden! Of lichamelijk gezond, maar geestelijk ziek door de macht van de zonde. Och of die kloeke krachten nog eens aan iets beters, dan aan de dienst van de wereld gewijd waren of omgekeerd, welvarend naar de ziel, maat mat en ziek naar het lichaam. Dank God, dat het niet omgekeerd is en bid Hem, dat de beproeving geheiligd wordt! Of, als Gajus, welvarend naar lichaam en geest. Gezegende! wees als hij tot een zegen en stel de gezondheid van uw ziel op geen enkele proef, waaraan u die van uw lichaam niet wagen zou.

Als ik zo schrijf "zoals uw ziel welvaart", dan ben ik zonder twijfel tot zo’n antwoord gerechtigd; want ik ben door berichten, die ik over u ontving, zeer verblijd geweest, als de broeders, van wie vervolgens (vs. 5 vv.) sprake zal zijn, tot mij kwamen, en voor mij getuigden (vgl. vs. 6) van uw waarheid, van uw goede Christelijke staat, dat namelijk de waarheid in u is (1 Joh. 1: 8 en 10; 2: 4, zoals u, zoals blijkt uit hetgeen u doet, in onderscheiding van anderen, met wie het niet anders is (vs. 9 vv.), ook met uw werken (1 Joh. 18) in de waarheid wandelt en dus niet alleen met de mond Christus belijdt (2 Joh. 4).

Al is het, dat men zijn werkzame liefde voor de mensen in het gezicht toont, om door hen gezien te worden, zo is zij toch een licht, dat niet verborgen blijft; en een getuigenis van anderen heeft ook iets opwekkends.

De waarheid was in Gajus en Gajus wandelde in de waarheid, als het eerste niet het geval was geweest, dan had het tweede nooit plaats kunnen hebben en als het tweede niet van hem gezegd had kunnen worden, dan was het eerste niets dan een voorgeven geweest. De waarheid moet in de ziel binnentreden, haar doordringen en vervullen, anders heeft zij geen waarde. Wanneer de waarheid als leerstelling wordt beschouwd, dan is zij zoals brood in de hand, zij voedt het lichaam niet, maar wanneer de waarheid door het hart wordt aangenomen, dan is zij als voedsel, dat één met het lichaam wordt en het zo onderhoudt en versterkt. De waarheid moet in ons een levende kracht zijn, een werkzaam beginsel een inwonende heerlijkheid, een gedeelte van het merg en been van ons wezen. Zo het zo in ons is, dan kunnen wij er niet meer van scheiden. Een man kan zijn kleren of zijn ledematen verliezen, maar zijn inwendige delen, zijn levensdelen, deze kunnen niet uitgerukt worden zonder een geheel verlies van het leven. Een Christen kan sterven, maar hij kan de waarheid niet verloochenen. Nu is het een natuurwet, dat het inwendige invloed heeft op het uitwendige, zoals het licht uit het middelpunt van de lantaarn door het glas schijnt. Wanneer de waarheid dus van binnen woont, dan verspreidt zij snel haar glas in het leven en de wandel. Men zegt dat het voedsel van zekere zijwormen de kleur geeft aan de zijde, die zij spinnen en juist zo geeft het voedsel van het inwendig leven van de mensen een tint aan elk woord, aan elke daad, die van hem uitgaat. In de waarheid te wandelen heeft tot gevolg een leven van oprechtheid, heiligheid, getrouwheid en eenvoudigheid het natuurlijk voortbrengsel van die beginselen. die het Evangelie ons leert en die wij door de invloed van de Heilige Geest kunnen ontvangen. De geheimen van de ziel openbaren zich vaak in het uitwendig leven van de mensen en mochten wij heden, o genadige Geest, door Uw goddelijk gezag beheerst en geleid worden, zodat niets onwaars of zondigs in onze harten heerst en een schadelijke invloed op onze dagelijkse wandel onder de mensen uitoefent.

Ik heb dan ook in mijn leven in de ballingschap (Openbaring 1: 9) geen meerdere blijdschap dan hierin, dat ik hoor, dat mijn kinderen, de leden van de gemeenten, die met hun ouderlingen en opzieners onder mijnvaderlijke leiding staan, in de waarheid wandelen en zo zult u begrijpen, hoezeer ik mij verheugd heb over de berichten over u ontvangen (1 Kor. 13: 6).

Predikers hebben in hun ambtsbediening moeite en arbeid, haat en nijd, bestrijding en vervolging, spot en hoon; maar de vreugde over de vrucht van hun arbeid overwint alles.

De grootste vreugde van de dienaren van Christus is, dat zij niet tevergeefs aan hun gemeenten moeten arbeiden, als ook maar tevergeefs.

Een gezonde ziel in een gezond lichaam, dat is het hoogste, dat wij wensen kunnen. Gelukkig, driewerf gelukkig hij, die beide, een gezond lichaam en een gezonde ziel bezit! Het eerste schijnt Gajus weleens gemist te hebben, omdat Johannes hem het vóór alle dingen toewenst en als wij een zwak, ziekelijk lichaam omdragen, ach, hoe makkelijk wordt dan onze geest neer gedrukt en in zijn werkzaamheid belemmerd. Maar het laatste bezat Gajus. Zijn ziel voer wel. De waarheid was in hem, en hij wandelde in haar. Zij was het element, waarin hij zich bewoog, zij de leidsvrouw, die hij volgde. Dat had de apostel van geloofwaardige getuigen met grote blijdschap vernomen; want Gajes was een van zijn kinderen in de Heere en hij kende geen grotere vreugde, dan deze, dat zijn kinderen in de waarheid wandelden.

II. Vs. 5-10. De tweede afdeling verklaart ons nu nader op welke voorvallen de apostel het oog had, toen hij voor Gajus zo’n bijzonder getuigenis neerschreef. Intussen zijn het altijd slechts enkele uitdrukkingen, slechts korte aanwijzingen, waaruit wij besluiten moeten tot de

toestand van de zaak en daarbij blijft toch nog zoveel onbepaald of twijfelachtig. In hoofdzaak schijnt het volgende de toedracht te zijn: Van een van de verwijderde gemeenten, misschien van die, waaraan de beide brieven van Petrus zijn gericht hadden zich Christelijke reizigers opgemaakt, om het rijk van God onder de heidenen uit te breiden en Johannes had gelegenheid gevonden, om deze met een aanbevelend schrijven aan de gemeenten van het Efezische kerkelijk resort te voorzien. Daardoor zouden zij, omdat hun weg hen naar het westen, dus in de nabijheid van deze gemeente voerde, bij deze graag opname en rijkelijk ondersteuning vinden, terwijl zij de heidenen geenszins tot last wilden zijn. Nu is Gajus, wellicht een van de ouderlingen van de gemeente Pergamus, dienstvaardig en gastvrij geweest, tot hulp voor die zendelingen. Een ander ouderling, zo het schijnt van diezelfde gemeente, heeft zich daarentegen onbetamelijke uitlatingen over de autoriteit van de apostel veroorloofd. Dat gezag van de apostel beschouwde hij als door diens verbanning teniet gedaan en in eergierigheid zocht hij voor zichzelf naar grotere macht dan van een eenvoudig ouderling. Zijn eigen macht wilde hij dus in de plaats van die van de apostel stellen. Hij had bovendien zo weinig naar het verlangen van de apostel gedaan, dat hij integendeel die boden van God niet alleen zelf de deur gewezen had, maar ook diegenen in de gemeente, die hen wilden opnemen, met excommunicatie gedreigd had. Deze eer- en heerszuchtige ouderling heet Diotrefes. Wil Johannes ook de belediging, hem persoonlijk aangedaan ongestraft laten, hij moet toch, als hij tot zijn gemeente terugkeert, het onwaardig gedrag van de man in het hem toevertrouwde ambt zeer beslist tot een voorwerp van kerkelijke censuur maken, om het verderf, dat in de kerk ingedrongen is, weer eruit te verwijderen.

Geliefde! u doet trouw, u handelt als een edel, vroom Christen in al hetgeen u doet aan de broeders en aan de vreemdelingen, aan de broeders, die als gasten bij u komen (Hebr. 13: 2 Rom. 12: 13).

Die, wat in het bijzonder hen aangaat, over wie in dit geval wordt gehandeld, getuigd hebben van uw liefde, waarmee u hen behandeld heeft, niet alleen voor mij (vs. 3), maar ook in de tegenwoordigheid van de gemeente, die ik hier om mij verzameld heb (vs. 12 en 15). Zij hebben ons meegedeeld, welke grote dingen God met hen heeft gedaan (Hand. 14: 27) en tevens wie u voor hen bent geweest, die als u, toen zij op hun terugreis weer tot u komen, geleide doet, zoals het voor God waardig is, zo zult u weldoen (Tit. 3: 13 v).

Het is iets anders om iets te doen, uit schaamte, bijna gedwongen, iets anders, het waardig voor God te doen, ook dat men als Gods wil heeft leren kennen en er op let dat de Heere God de geringen verkiest en met hoop op het rijk van God, waarin de vergelding zal worden verkregen.

Die de dienaren van Christus opneemt, neemt Hemzelf op. Moeten wij nu niet begerig zijn Hem in Zijn leden op te nemen. Hij zal Zijn herberg rijkelijk betalen.

De gastvrijheid was een schone deugd van de eerste Christenen en Paulus noemt die onder de eigenschappen van een onberispelijke opziener (1 Tim. 3: 2 Tit. 1: 8). Het huis van iedere opziener, ja van elke Christen was een huis, waar de broeders, die als evangelisten reisden, gastvrij werden opgenomen en het behoorde vooral tot de getuigenis van goede werken van de weduwen, tot het gekozen worden als diakonessen, dat zij gastvrij waren en de voeten van de heiligen hadden gewassen (1 Tim. 5: 9 v.). De broeders, over wie Johannes spreekt, hadden van Gajus' liefde getuigd ook voor de gemeente. Zo slaan wij een blik in het liefelijke gemeenteleven van de eerste kerk. Johannes had zijn gasten in de vergadering ingeleid en zij hadden de gemeente verkwikt door de mededeling, dat de wijnstok, waaraan zij allen ranken

waren, een groene en vruchtbare tak kweekte in Gajus, de geliefde. Is de brief geschreven uit de plaats van de verbanning van de Apostel, uit Patmos, zoals men mag aannemen, dan had zich daar rondom hem een kleine gemeente verzameld en zonder dat hem er dank voor toekwam had de keizer van Rome of diens stadhouder dat arme eiland rijk gemaakt.

De daad van Gajus zal echter pas volkomen zijn, als hij de uitrusting en het geleiden van de broeders tot het einde zal hebben tot stand gebracht, dat de apostel dan ook met vertrouwen van hem wacht.

Want zij zijn voor het Koninkrijk van God, om Zijn naam bekend te maken daar, waar men nog slechts vreemde afgoden dient (Matth. 19: 29 Hand. 14: 15 vv. ; 17: 23 vv.), uit de plaats van hun woning (Hand. 15: 40), uitgegaan, niets nemend van de heidenen. Volgens de regel van Paulus (1 Kor. 9: 15 en 18. 2Kor. 11: 7 vv. 1 Thessalonicenzen. 2: 9) willende degenen, aan wie zij tot bekering werkzaam zijn, niet tot last zijn, zij willen zich niet door deze laten onderhouden en verzorgen (MATTHEUS. 10: 8).

Wij dan, die Christenen zijn, zijn schuldig dezen te ontvangen en hun alle goede diensten te betonen (2 Joh. 10. Hand. 28: 10), opdat wij medearbeiders mogen worden van de waarheid, mee deel mogen hebben aan hun werk tot uitbreiding van het werk van God (Fil. 1: 11 Kol. 4:
1 Thessalonicenzen. 3: 2

Die dwaalleraars groet en opneemt heeft gemeenschap aan hun boze werken (2 Joh. 11). Maar die belijders van Jezus Christus groet en opneemt, die de naam aller zaligheid bekend maken, die heeft deel aan het werk voor de waarheid, dat zij doen. Een schone zendingstekst! In onze plaats dienen de zendelingen onder de heidenen, en vergoeden ons gebrek (1 Kor. 16: 17). Niemand moet echter denken, dat hij alleen door een geldelijke bijdrage als het ware zou kunnen loskopen, zijn persoon, die hij aan God schuldig is, de gemeenschap van de leden brengt integendeel mee, dat ik zelf tot de heidenen ga, als ik een broeder help uitzenden.

Ik heb aan de gemeente, waar zij zouden kunnen komen, ook geschreven in een bijzonder aanbevelend schrijven, dat ik die broeders op hun weg had meegegeven, dat wij zo liefderijk jegens die reizende evangelisten en zo behulpzaam behoren te zijn; maar Diotrefes (= Jupiters voedsterling), die onder hen, onder de leden van de gemeente, probeert de eerste te zijn en zich gedraagt als was hij de eerste opziener, neemt ons in ons apostolisch woord niet aan, maar verheft er zich boven, alsof wij niets meer over hem hadden te zeggen.

III. Vs. 11 en 12. De apostel wendt zich, nu de broeders in vs. 3 en 6 genoemd, op het punt zijn om terug te keren, tot Gajus met de vermaning, om niet het kwade na te volgen, maar het goede en daarom deze broeders niet te behandelen op de wijze van Diotrefes, maar ze te behandelen zoals het betamelijk is en zich verder in alle dingen te gedragen als een, die uit God geboren is. Vervolgens geeft hij over Demetrius, die aan het hoofd van het gezelschap staat, een drievoudig getuigenis, dat voor zijn bekwaamheid en betrouwbaarheid borg stelt, opdat deze ook vertrouwen heeft bij hen, die de brief ontvangen, evenals hij dat heeft bij de schrijver van de brief.

Geliefde! (vs. 2 en 5) a) volg ook in andere zaken, als de broeders, van wie ik spreek, nu weer tot u terugkeren en dan weer, opname en ondersteuning nodig hebben, het kwade niet na, zoals Diotrefes u daarin een voorbeeld heeft gegeven, maar het goede, zoals u dat ook heeft gedaan. Handel verder met hen waardig voor God (vs. 6. 1 Petrus 3: 11 Die goed doet, u

weet het, en ik houd dat ook (1 Joh. 2: 29; 3: 6, 9; 4: 7 v 1Jo 2. 29 3. 6, 9), aan de hele gemeente voor, is uit God, maar die kwaad doet, heeft God niet gezien.

Ps. 37: 27 Jes. 1: 16

Met het oog op de leden van de gemeente, die Diotrefes tot zich heeft getrokken, spreekt Johannes deze vermaning uit, die ook voor een Gajus nodig is. De natuur is makkelijk geneigd tot navolging, maar het goede na te volgen vereist een rechtschapen ijver en geestelijke opgewektheid.

III. Vs. 11 en 12. De apostel wendt zich, nu de broeders in vs. 3 en 6 genoemd, op het punt zijn om terug te keren, tot Gajus met de vermaning, om niet het kwade na te volgen, maar het goede en daarom deze broeders niet te behandelen op de wijze van Diotrefes, maar ze te behandelen zoals het betamelijk is en zich verder in alle dingen te gedragen als een, die uit God geboren is. Vervolgens geeft hij over Demetrius, die aan het hoofd van het gezelschap staat, een drievoudig getuigenis, dat voor zijn bekwaamheid en betrouwbaarheid borg stelt, opdat deze ook vertrouwen heeft bij hen, die de brief ontvangen, evenals hij dat heeft bij de schrijver van de brief.

Geliefde! (vs. 2 en 5) a) volg ook in andere zaken, als de broeders, van wie ik spreek, nu weer tot u terugkeren en dan weer, opname en ondersteuning nodig hebben, het kwade niet na, zoals Diotrefes u daarin een voorbeeld heeft gegeven, maar het goede, zoals u dat ook heeft gedaan. Handel verder met hen waardig voor God (vs. 6. 1 Petrus 3: 11 Die goed doet, u weet het, en ik houd dat ook (1 Joh. 2: 29; 3: 6, 9; 4: 7 v 1Jo 2. 29 3. 6, 9), aan de hele gemeente voor, is uit God, maar die kwaad doet, heeft God niet gezien.

Ps. 37: 27 Jes. 1: 16

Met het oog op de leden van de gemeente, die Diotrefes tot zich heeft getrokken, spreekt Johannes deze vermaning uit, die ook voor een Gajus nodig is. De natuur is makkelijk geneigd tot navolging, maar het goede na te volgen vereist een rechtschapen ijver en geestelijke opgewektheid.

Aan Demetrius, de voornaamste onder die broeders, in wiens hand wij deze en de beide andere brieven leggen, ter bezorging aan hen, voor wie ze bestemd zijn, wordt een goed (Hand. 6: 3; 10: 22; 16: 2 getuigenis gegeven van allen, die tot de Christenen behoren (2 Joh.
en van de waarheid zelf, waarin hij wandelt en die daardoor hemzelf voor een oprechte discipel verklaart. En wij getuigen ook van onze zijde, opdat het drietal vol wordt (1 Joh. 5: 7 v.), door ons van hem te bedienen voor u als van een vertrouwd man en u weet, dat onze getuigenis waarachtig is (Joh. 19: 35; 21: 24).

Welke aanleiding de apostel had om Demetrius aan te bevelen, is niet met zekerheid op te maken, echter ligt de gissing voor de band, dat deze de leidsman geweest is van de broeders, die nu weer tot Gajus kwamen, dus aan wie deze reeds vroeger goed had gedaan en verder dat hij bestemd was om het schrijven over te brengen. De woorden van Johannes bevatten in elk geval een grote lof, als hij in de eerste plaats van Demetrius zegt, dat alle Christenen, die met hem in aanraking waren gekomen een goede getuigenis van hem gaven.

Hij hetgeen verder volgt "en van de waarheid zelf" moet men denken aan de levenswandel van Demetrius, zodat de waarheid, die in hem woont, zich betoont als levend (door de

gevolgen, die hij met zijn Christelijke werkzaamheid op het oog heeft) en voor hem getuigend. Hij is in zijn karakter en wandel een beeld van de waarheid, die in hem gepersonifieerd is.

Demetrius is zo trouw en eenvoudig, dat de waarheid zelf hem aanbeveelt, doordat zij uit hem spreekt.

Ten derde voegt de apostel zijn eigen getuigenis erbij en in het goed vertrouwen, dat ook hij bij zijn kinderen getuigenis van de waarheid zelf heeft, zegt hij, "u weet dat onze getuigenis waarachtig is". Het getuigenis van de ogen, die gewoon waren aan het zien van de heerlijkheid van de Zoon van Gods en van zijn waarachtige wandel (Joh. 1: 14) mocht men vast vertrouwen.

Op dezelfde wijze als in 2 Joh. 12 zegt de apostel, zich haastend naar het slot, tot de schrijver van de brief, dat hij eigenlijk nog veel te schrijven had, dat hij de drang van zijn hart wilde volgen, maar hier liever afbrak, omdat hij toch hopen mocht snel zelf te komen en van mond tot mond met hem te kunnen spreken. Daarop beperkt hij zich tot het bijvoegen van een vrede-wens, tot het overbrengen van de groeten hem door vrienden opgedragen en tot groeten aan de broeders aldaar.

Ik had veel te schrijven, maar ik wil u niet schrijven met inkt en pen (in 2 Joh. 12 staat "door papier en inkt.

Maar ik hoop u haast te zien en wij zullen mond tot mond spreken.

Vrede zij u (1 Petrus 5: 14)! De vrienden, die ik hier tot mijn verzorging (Hand. 27: 3) bij mij heb ("2Jo 1: 13), groeten u. Groet de vrienden, met name elk in het bijzonder, als had ik hier al de namen in het bijzonder opgeteld (Joh. 10: 3).

Onder de broeders, die elders aan het slot van de brieven gegroet worden (1 Kor. 16: 20 1Co Fil. 4: 21 Efeziers 6: 23), wilde Johannes Diotrefes nog opnemen, omdat hij zich slechts als een eergierig en heerszuchtig man had gedragen en het volgens vs. 10 voorgenomen "in gedachtenis brengen" wellicht nog een omkering bij hem teweeg zou brengen. Een eigenlijke dwaalleraar, die de komst van Christus in het vlees loochende, was hij toch niet, zodat de apostel niet alle gemeenschap met hem hoefde te verbreken (2 Joh. 10). Hij behoorde echter ook niet tot de vrienden van de apostel en nog was het niet te bepalen, of hij weer een kind van de vrede worden zou, zodat een vredegroet bij hem ingang zou vinden (Luk. 10: 5 v). Johannes bepaalt er zich daarom toe, alleen de vrienden te laten, groeten, zoals hij ook alleen van de vrienden, die zich in zijn onmiddellijke omgeving bevinden en die zeker alleen van zijn schrijven aan Gajus kennis droegen, niet van de gemeente als geheel (vs. 6) groeten had over te brengen; van deze brachten zeker de terugkerende broeders de groeten mondeling over.

SLOTWOORD OP DE DRIE BRIEVEN VAN JOHANNES

Het is zeker een misslag van de schriftverklaring van de tegenwoordige tijd, dat van de drie brieven van onze apostel in de regel alleen de eerste een nadere opmerkzaamheid ondervindt, de tweede en derde daarentegen zo goed als terzijde gesteld worden. Wij hebben daarom door onze verklaring er opmerkzaam op proberen te maken, hoeveel plaatsen van de eerste brief eerst door de beide andere het juiste licht ontvangen, terwijl de laatsten pas in verband met de

eersten ons tot die helderheid doen komen, die het mogelijk is te bereiken. Maar ook zal de gewone schriftverklaring meer en meer, zoals ons voorkomt, los moeten worden van die verkeerde veronderstelling, dat de die brieven tot de latere leeftijd van de apostel behoren en eveneens, wat zijn verbanning naar Patmos in de laatste tijd van zijn leven, in de tijd van de vervolging van de Christenen onder Domitianus zou vallen. Nog berust veel van datgene, waaruit men de geschiedenis van de apostolische tijd, voornamelijk in zijn tweede helft, pleegt te construeren, op meningen, die met de dag veranderen; een objectieve zekerheid over zeer belangrijke punten is er niet. Daarom mochten wij ons gerechtigd houden, om in al deze opzichten onze eigen mening te volgen en wellicht is onder hetgeen wij als onze gedachte hebben meegedeeld het een en ander, dat wel nadere overweging waardig is.

DE ALGEMENE BRIEF VAN DE APOSTEL JUDAS

De brief heeft in de sterke kleuren en krachtige trekken van zijn schildering, in zijn rijkdom van vergelijkingen en beeldrijke uitdrukkingen de aard van een profetisch woord en is geheel doorvlochten van heenwijzingen naar het Oude Testament. In het bijzonder doelen die heenwijzingen naar het Oude Testament op hetgeen in de Heilige Schriften niet geschreven staat, maar zich aan plaatsen van de 5 boeken van Mozes als nadere mededeling heeft aangesloten. Zo laat ook Judas Stefanus zeggen, dat Mozes onderwezen was in alle wijsheid van de Egyptenaren, dat hij machtig in woorden en werken was en veertig jaren oud was toen hij ging om naar zijn volk te zien (Hand. 7: 22. v.). Als de schrijver van de brief aan de Hebreeën weet van hen, die in stukken gezaagd zijn (Hebr. 11: 37), dan heeft hij dit uit een overlevering, die niet in het Oude Testament staat en waaruit Paulus eveneens de namen Jannes en Jambres heeft ontleend (2 Tim. 3: 8). Dat nu Judas van zo’n traditionele verklaring of uitbreiding van hetgeen in het schriftwoord gegeven is, zo menigvuldig gebruik maakt, heeft zijn oorzaak niet in een ongezonde voorliefde voor deze, maar wordt gerechtvaardigd daardoor, dat het dient voor het eigenaardig doel, waartoe hij ze gebruikte.

AANMANING OM TE VOLHARDEN IN EEN ZUIVERE LEER EN EEN REIN LEVEN TEGENOVER DE VERLEIDERS

In het opschrift ter begroeting stelt Judas, die deze brief aan het einde van het jaar 65 of in het begin van het volgende jaar opstelde, zichzelf voor, niet slechts, zoals Jakobus dat doet, als een dienstknecht van Jezus Christus, maar hij noemt zich ook diens "broeder", om zo duidelijk vanaf het begin erop te wijzen, dat het voor die lezers bestemd was, tot wie die zich vroeger had gewend en dat hij nu diens ambt voortzette, nadat deze was weggenomen. Hij noemt dan ook de lezers niet met name, noch duidt de woonplaats aan, maar evenals Petrus in zijn tweede brief, geeft hij slechts zodanige aanwijzing, die hun hun waarde en verheven ereplaats doet voelen. Vervolgens richt hij zijn groet aan hen in een vorm, die het hier dadelijk doet voelen, dat zij door grote gevaren voor hun genadestaat bedreigd waren en nu daar tegenover een des te rijkere mate van goddelijke genade nodig hadden.

Judas, een dienstknecht van Jezus Christus (Jak. 1: 1. 2 Petrus 1: 1 en broeder van Jakobus 1), de broeder van de Heere (Gal. 1: 19), aan de geroepenen (Rom. 8: 28. 1 Kor. 1: 24), die door hun doop in Christus, waarbij zij de Heilige Geest ontvingen, door God de Vader (Rom. 16), en tot hiertoe door Jezus Christus bewaard 2), om verder ook voor Hem, de enige Heerser (vs. 4) te blijven leven (1 Petrus 1: 4. v. Joh. 10: 28. v. ; 17: 15).

1)Hegesippus, de oudste van de schrijvers van kerkgeschiedenis (gestorven 180 na Christus), een tot Christus bekeerde Jood uit Palestina, bij van wie wij om zijn afkomst en zijn tijd, waarin hij leefde een nauwkeurige en zekere kennis van de omstandigheden, die op de Jeruzalemse apostelen betrekking hebben, mogen veronderstellen en wiens mededelingen door die van Clemens Romanus, in het begin van de 3de eeuw, bevestigd worden, geeft ons over Judas enige inlichting. Volgens hem was die Alfeüs, die ons in MATTHEUS. 10: 3 Mark. 3: 18 Luk. 6: 5. Hand. 1: 13 wordt voorgesteld als vader van de apostel Jakobus II en zonder twijfel een en dezelfde persoon is als Kleopas, die in Joh. 19: 25 als echtgenoot van de "andere" Maria (MATTHEUS. 27: 6) voorkomt (vgl. het Maria van Jakobus in Luk. 24: 10), een broeder van Jozef, de echtgenoot van de moeder van Jezus; de zo-even genoemde apostel Jakobus II is dus een neef van Jezus. Wij hebben reeds elders de opvatting van de meeste latere schriftverklaarders als dwaling bestreden, die van de apostel Jakobus II nog een Jakobus III als opziener van de gemeente te Jeruzalem onderscheidt en op deze de titel van

"rechtvaardige" en het "broeder van de Heere" overdraagt. In Gal. 1: 19 bedient Paulus zich blijkbaar slechts van de laatste naam, om Jakobus II van Jakobus I, de broeder van Johannes (Hand. 12: 2), te onderscheiden, omdat deze toen nog in leven was. Had hij echter daarmee een Jakobus III, die geen apostel was, maar alleen om zijn nauwe verwantschap met Jezus als diens lichamelijke broeder van moeders zijde apostolisch aanzien had, te kennen willen geven, zoals die schrijvers menen, dan had bij zich niet alleen zeer vreemd uitgedrukt, als hij schrijft: "ik zag geen andere van de apostelen dan Jakobus, de broeder van de Heere, maar ook Lukas zou in Hand. 9: 27 zich op een wijze hebben uitgedrukt, die op een dwaalspoor leidt, als hij in het meervoudig getal van apostelen spreekt er moesten de toch minstens twee zijn, met wie Paulus toen samengekomen is. Dienvolgens is Judas, die hier als schrijver van de brief optreedt, die zich broeder van Jakobus noemt, degene, die in Luk. 6: 16 Hand. 1: 13 genoemd wordt "Judas van Jakobus' en in MATTHEUS. 10: 3 en Mark. 3: 18 "Lebbeüs" of Thaddeüs" (Joh. 14: 22 en "Uit 10: 4. Uit die mededeling, dat Jakobus zijn broeder is, hebben wij zeker recht om te besluiten, aan de ene zijde, dat hij aan dezelfde Joods-Christelijke gemeenten zich met zijn brief richt, waaraan de brief van Jakobus gericht is, en aan de andere zijde, dat zijn broeder niet meer in leven was, toen hij schreef, maar hij nu enigszins als diens opvolger moest worden beschouwd ten opzichte van "de twaalf stammen, die in de verstrooiing zijn." Wat de uitoefening aangaat van het apostolisch opzienersambt, dat leidt ons in de tijd na het Paasfeest van het jaar 62 na Christus, in welk jaar Jakobus de marteldood leed en verder in die tijd na het verhuizen van Johannes naar Efeze. In de gemeenten, sinds door deze apostelen geleid, ontstond volgens de getuigenis van Hegesippus meer en meer een toestand van verwarring en van geloofsverzwakking. Hoever het na Jakobus heengaan in de tijd van omstreeks 5/4 jaar met de gemeente te Jeruzalem kwam, heeft ons de brief aan de Hebreeën getoond. In de Syrische en andere Joods-Christelijke gemeenten van Azië daarentegen nam het reeds voor 15. 16 jaren door Jakobus bestreden antinomisme op ontzettende wijze toe en die richting, die van de Christelijke vrijheid de vrijheid en stoutheid van het vlees maakte, ging nu tot het uiterste voort. Dat het juist Joden waren, onder wie zo'n richting eerst haar toppunt bereikte, hoeft ons niet te bevreemden. Werd een Jood, als hij van zijn wet afstand deed (vgl. Hand. 21: 21) "niet, zoals Paulus" (1 Kor. 9: 21), een, die in de wet van Christus stond, dan kon hij een man "zonder wet voor God" worden tot in de uiterste consequentie en zo hadden inderdaad de dwaalleraars daar in praktisch zowel als theoretisch opzicht van de Christelijke vrijheid de uiterste consequenties ten gunste van de emancipatie van het vlees getrokken, als degenen, die van de aanvang af niet vast geworteld waren in Christus, zich geheel aan het heidens libertinisme hadden overgegeven en Gods genade in enkel zedeloosheid omgezet. Waarschijnlijk heeft Judas zijn brief uit Babylon geschreven (vgl. 1 Petrus 5: 13).

2)"Geroepenen" noemt Judas de Christenen, aan wie hij schrijft, maar met een nadere bepaling. Hij stelt hen, aan wie de brief gericht is, voor als degenen, die gebleven zijn en nog zijn, waartoe hun roeping hen heeft gemaakt. Zo stelt hij ze tegenover anderen, tot wie de roeping van God ook is gekomen, maar die de gemeenschap met God hebben verloren en van Christus afvallig zijn geworden.

Barmhartigheid en vrede (1 Tim. 1: 2. 2 Tim. 1: 2 Tit. 1: 4. 2 Joh. 3) en liefde (vgl. vs. 21) zij u vermenigvuldigd (1 Petrus 1: 2. 2 Petrus 1: 2

De schrijver wil de werkingen van de zaligheid noemen, wier steeds rijker ervaring de lezers voor afval en oordeel bewaart, waarvan hij vervolgens moet spreken. Dan zal ook bij liefde gedacht worden aan de verhouding tot God, evenals "vrede" als genadegave moet worden opgevat. Met zijn hele hart wenst Judas zijn lezers door de ervaringen van het geloof

gebonden aan God, opdat zij volgens hun bestemming ook werkelijk bewaard blijven voor alle gevaar van afval.

Het hoofddeel van de brief, dat nu volgt, bestaat, evenals van de eersten brief van Petrus, uit een geschiedkundige inleiding en vervolgens uit de eigenlijke brief zelf.

Vs. 3 en 4: de geschiedkundige inleiding. De apostel deelt zijn lezers mee, hoe hij met alle ernst er aan gedacht heeft om hen te schrijven, maar hij had gewenst, wat zijn brief een andere inhoud had mogen hebben dan die nu volgt, niet van polemische, maar van stichtelijke aard. Voordat hij echter zijn voornemen kon ten uitvoer brengen kwamen er berichten over de staat van de zaken tot hem, die hem noodzaken deze brief aan hen te richten, die tot inhoud heeft de strijd van de dwaalleraars tegen de zaligheid in Christus en die tot een oproeping ten strijde wordt voor het bedreigde geloof.

Geliefden! zo ik alle naarstigheid doe, reeds het voornemen had opgevat om u te schrijven de zaligheid van de gemeente, die Christus voor de wereld heeft verworven en ons, die in Zijn naam geloven, heeft toegedeeld, heb ik berichten ontvangen, waardoor ik over de bij u aanwezige toestanden ben ingelicht. In plaats dan van u over die zaligheid te schrijven, zo heb ik noodzaak gehad, aan u te schrijven, ten einde u op die gevaren te wijzen en u te vermanen, dat u strijdt, als strijders optreedt, voor het geloof, dat als de van God aangewezen weg van de zaligheid (Gal. 1: 23; 3: 23), de heiligen overgeleverd is en door hen als een dierbaar pand moet worden bewaard, dat zij niet mogen laten misvormen of besmetten (2 Tim. 1: 14. 2 Petrus 2: 21

Judas had reeds het voornemen om te schrijven aan hen, tot wie hij nu zijn brief richt, toen de uitwendige aanleiding tot hem kwam. De gemene zaligheid van de Christenen zou het onderwerp zijn van zijn schrijven volgens zijn plan. Hij zou dus over hetgeen de verlosten in Christus gezamenlijk bezitten hebben gehandeld, hun blijdschap daarover hebben opgewekt en hen hebben vermaand die te bewaren. Hij laat dit niet onvermeld, opdat de lezers niet een indruk zouden krijgen, alsof er eerst zo’n pijnlijke aanleiding nodig geweest was, als nu gekomen is, om hem een brief af te persen en wel een brief, die nu meer geschikt is om te bedroeven dan om te verkwikken. De man, die het vermoeden uitte, dat men het bevreemdend kon vinden geen geschrift van zijn hand te krijgen, moest een bijzondere plaats onder de Christenen innemen en wel in een tijd, dat zij vooral tot hem bepaald waren en de gemeente niet meer door een aanzienlijk getal aan hem gelijk werd bediend. Op zo’n latere tijd wijst dan ook de aanleiding, die hem noopte, anders te schrijven dan zoals hij zich voorgenomen had.

Want er zijn sommige mensen ingeslopen in de Christelijke gemeente, waarvan zij zich liever verwijderd hadden moeten houden, als zij hadden willen blijven, zoals zij waren (Gal.
4), mensen, die eertijds tot ditzelfde oordeel 1) van te voren opgeschreven zijn, welk oordeel ik later nader noemen zal (vs. 5 vv. 2 Petrus 2: 3). Het zijn goddelozen (2 Petrus 2: 6), die de genade van onze God, waardoor ons de zonden zijn vergeven, waarin Hij ons tot Zijn kinderen heeft aangenomen en in zo’n staat van vrijheid heeft gesteld (Rom. 5: 15 Gal. 5: 13), veranderen in ontuchtigheid. Zij misbruiken de vrijheid tot een oorzaak voor het vlees, om te eten en te drinken en wellustig te leven en de enige heerser, God en onze HeereJezus Christus, wiens woord en voorbeeld voor ons allen beslissend is, verloochenen 2) zij door die handelwijze (Tit. 1: 16), terwijl zij toch als Zijn eigendom uitsluitend tot het dienen van Hem verplicht zijn (2 Tim. 2: 21. 2 Petrus 2: 1

Als Judas de dwaalleraars, die hij met de verachtelijk klinkende uitdrukking "sommige mensen" (vgl. 2 Kor. 3: 1; 10; 2 Gal. 1: 7) noemt, als degenen karakteriseert, die "ingeslopen" zijn, dan zien wij, dat zij van buiten afkwamen en als geloofsgenoten opname in de gemeenten begeerden en vonden en wel zo, dat zij hun eigenlijke grondstellingen nog achterhielden, totdat zij zich vast genesteld hadden, maar later kwam hun eigenlijke aard aan de dag. Het zijn goddelozen, die wel de genade van God in de mond hebben, die de mensen rechtvaardig en van het juk van de wet vrij maakt, maar alleen om die te veranderen in een ontuchtigheid, die aan het vlees en zijn begeerlijkheden de vrije teugel laat. Daardoor verloochenen zij echter met de daad Hem, die de enige Gebieder en Heer van de Christenen moet zijn, Jezus Christus (volgens de lezing van de grondtekst, die naar alle waarschijnlijkheid de ware is, moet worden vertaald: verloochenen zij Hem, die de eeuwige Heerser en onze Heere is, Jezus Christus) en storten zo de grond van het geloof om.

Met de woorden "die eertijds tot ditzelfde oordeel van te voren opgeschreven zijn", bedoelt de apostel dat oordeel, dat hij hun nu wil aankondigen en hij ziet het als een door de Geest verlichte, evenals een profeet, zoals in de Schrift reeds van te voren beschreven is, zou ook in deze tijd aan hen volvoerd worden en in de toekomst zich nog verder bij hen ontwikkelend.

Joodse theologische scholen in Syrië en Alexandrië hadden reeds sinds geruime tijd Oosterse theosofie, vooral van Zoroaster (te Alexandrië in vereniging met Platonische filosofie), door middel van allegorische verklaring van het Oude Testament en het onderschuiven van onechte schriften van de patriarchen en profeten met het Jodendom proberen samen te smelten. Uitgaande van de Oosterse idee, dat de kennis van God, het volkomen eeuwige wezen, slechts als een mysterie onder de meer ontwikkelden kon worden voortgeplant, het volk zich daartoe niet kon verheffen, maar alleen de krachten en geesten, van het hoogste wezen uitgevloeid en dat openbarende (bij de heidenen afgoden, bij de Joden engelen) kon vereren, beschouwden deze Joodse theosofen nog wel altijd het hele volk van de Joden als volk van God, maar zichzelf als het denkende, geestelijke Israël in tegenstelling tot de grote hoop van het zinnelijks, vleselijke Israël. Alleen onder hen, de theosofen, zo meenden zij, had zich de kennis van de verborgen God voortgeplant, het volk in zijn geheel werd daarentegen geleid door de engel, die als werktuig van God de zichtbare wereld had voortgebracht, de Demiurgos, zoals zij hem noemden, die onbewust regeert door de ideeën, die door de hoogste God zijn aangegeven, Hem representeert en door de massa van de Joden voor dezen wordt aangezien. Bij hun overgang tot het Christendom nu modificeerden deze Joodse theosofen deze hun voorstellingen aldus: pas door het Christendom was de door de Demiurg gerepresenteerde, aan de wereld is het algemeen onbekende en alleen door weinige geestelijke mensen vermoede eeuwige, volkomen God geopenbaard. Pas door het Christendom waren de ideeën, die de demiurg onbewust leidden, in het licht gesteld, was de ware geestelijke inhoud van het niet begrepen Jodendom duidelijk geworden. Op deze wijze en terwijl ook vele vroegere niet Joden als Christenen deze meningen deelden, ontstond een klasse van Gnostieken (een naam afgeleid van "gnosis" d. i. dieper inzicht in het wezen en het inwendig verband van de godsdienstleer vgl. 1 Kor. 12: 8; 13: 2 die zich meer of minder aan de waarheid van het Oude Testament aansloten. Wat de zedenleer van de gnostieken aangaat, ontbrak aan een aanzienlijk doel van hen zeker niet een zekere zedelijke ernst; uit hun leer van de stof als principe van het kwaad vloeide zeer natuurlijk een strenge ascetiek voort. Toch vinden wij ook gevallen genoeg, waarin uit hetzelfde dualistische principe een hele tegengestelde richting voortvloeide, zo’n verachten van de stoffelijke wereld, dat de grondstelling in het leven riep, dat de wijzen al het aardse volstrekt onverschillig moest zijn. Hij is boven de wetten van de zedelijkheid, zowel als boven alle wetten verheven, voor Hem is zijn en niet zijn, goed en kwaad, ascetiek en wellust doorgaans identiek en hij moet door

aanhoudende contemplatie te midden van alle buitensporigheden zijn volmaaktheid bewijzen. Geen wonder, dat zelfs de heiden Porphyrius (uit Tyrus, gestorven te Rome in het jaar 304 na Christus) de afschuwelijke uitspattingen van zulke Christenen gesteld. De bloedstrijd van het gnosticisme was de 2e eeuw; reeds in het midden ontbrak alle scheppende kracht en, machteloos in de 4de, was het in de zesde op weinige sporen na verdwenen.

Als voorloper van deze latere gnostieken vinden wij in de apostolische tijd de in Openbaring 6, 14, 20, 24 vermelde Nikolaïeten, die tot hoereren en tot genieten van afgodenoffer dringend, zich beroemden de diepte van de satan te hebben gekend. Deze (waarschijnlijk uit de Syrische kerk voortgekomen (Hand. 6: 5) en "Re 2: 6 en vandaar zich over de klein Aziatische kerk (2 Petrus 2: 1 vv.) uitbreidend, helpen ons, om de brief nader te verstaan. Zij veranderden de genade van God in ontuchtigheid, doordat zij midden in de diepten van de Satan, is welke zij zich met de heidenen stortten, zich rein verklaarden in de kracht van de genade; zij riepen de Satanische machten al lasterend op, om hun macht aan hen te betonen, zich in de diepte van de onreinheid te storten, de Satan door lastering te tarten en hem evenwel onder de voeten te houden, dat was het werk van de begenadigden en dus ook de triomf van de macht van de genade. Stellen wij ons de door Judas bestreden mensen op deze wijze voor, dan kunnen wij zijn polemiek verstaan. Een ergere verloochening van onze enige Heerser en Heere Jezus Christus kon er niet zijn. Zulk fantaseren was een heengaan al dromend, zo’n handelen een wegwerpen van alle heerschappij. Tegenover zo’n lasteren van de demonen mocht wel een man, die anders van hen gruwde, hen "heerlijkheden" noemen (vs. 8). Die onzinnigen moesten bedenken, die macht en wijsheid nog altijd die demonen ten dienste stond.

II. Vs. 5-23 de brief zelf. Wij verdelen deze in twee delen, waarvan de eerste aan het begin en aan het einde telkens drie voorbeelden uit de heilige geschiedenis herinnert. Het ene constateert de zekerheid van het oordeel, dat de verleiders, over wie de brief schrijft, treffen zal; het andere handelt over de noodzakelijkheid om zich te hoeden voor gemeenschap met hen, die bezoedelt en met de juiste verhouding tot hen, die zich wellicht reeds door hun ongerechtigheid hebben laten bezoedelen.

Vs. 5-11. Voordat de apostel overgaat die verkeerde mensen te karakteriseren, tegen wie hij voor het ware Christelijke geloof moet strijden, herinnert hij de lezers aan drie geschiedkundige feiten, waarvan de eerste en derde bij de mensen op aarde, de middelste bij de engelen is de hemel heeft plaats gehad. Hij doet dat om te doen voelen, hoe het oordeel over de verleiders, die zich aan dezelfde zonde als die reeds geoordeelden schuldig maakten, niet kon uitblijven (vs. 5-7). Terwijl hij er nu toe overgaat de zware zonde van deze aan te wijzen, breidt hij de gezichtskring uit over de misdaad van gruwelijke ontucht en spreekt hij ook over de verachting van de heerschappij van de Heere en de lastering van de duivelse heerlijkheden, waarvoor zelfs de hemelse hun ontzag betonen. Maar de verleiders zijn onverstandige mensen, in het aards-zinnelijke verdiept en nu roept de apostel een wee over hen uit, die evenals deze geschiedkundige personen van het Oude Testament, die als veroordeelde oproerlingen tegen God voorkomen, dezelfde straf voor hun opstand zich bereiden (vs. 8-11).

Maar ik moet in nog nader spreken over de in vs. 5 genoemde straf, die reeds lang over dergelijke mensen is bepaald. Ik wil u daartoe indachtig maken als die uit de schriften van het Oude Testament dit, waarop het hier aankomt, eenmaal weet, zodat ik het u niet uitvoerig behoef voor te stellen, dat de Heere het volk uit Egypteland verlost hebbend (Ex. 13: 17-14:
a) weer, toen Hij het in het beloofde land zou voeren en zo die hulp of redding zou

voltooien, degenen, die niet geloofden, verdorven heeft (Num. 14: 26 vv. Hebr. 3: 16 v. 1 Kor. 10: 1 vv

Num. 26: 64-65 Ps. 106: 26

Dat de ondervonden genade, als zij wordt misbruikt, niet voor het oordeel beschermt, maar het verzwaart, is het gezichtspunt van de eerste aanhaling, zoals die in vs. 5 wordt gelezen. Deze heeft dus betrekking op die goddelozen, in zoverre van hen vroeger gezegd was: "zij veranderen de genade van onze van God in ontuchtigheid" Judas legt er nadruk op, dat hij met het aangehaalde voorbeeld van straf zijn lezers niet iets nieuws meedeelt, maar hen alleen herinnert aan iets bekends.

U heeft het zeker eens voor altijd gehoord, erkend en uzelf ingeprent, zegt hij, zodat daarbij voor u geen nieuwe onderrichting nodig is; maar het herinneren, het ernstig overwegen, de toepassing van het gebeurde op hetgeen de loop van de wereld meebrengt, is voor u dringende behoefte.

Wat een ernstige waarschuwing lag er in opgesloten! Van hier, dat er vaker in de Schrift op wordt gewezen. Hoe treffend was het inzonderheid voor Christenen uit de Joden! Wellicht maakt Judas er daarom in de eerste plaats melding van. Het Israëlitische volk was door God uit Egypteland verlost. Hij had Zich als hun redder aan hen geopenbaard en Zijn barmhartigheid aan hen verheerlijkt; maar zij vervielen tot ongeloof. Zij twijfelden, na de verspieding van Kanaän, aan Gods macht en trouw, stonden tegen Mozes en Aäron op en wilden naar Egypte terugkeren. En nu openbaarde Zich God andermaal aan hen, niet als hun Redder, maar als hun Rechter en deed hen allen, die boven de twintig jaren oud uit het land van de slavernij waren verlost, op Jozua en Kaleb na, in de woestijn omkomen. Zó geducht was hun oordeel over hen geweest, niettegenstaande hij hen tot Zijn volk had aangenomen en bij uitnemendheid beweldadigd. Het was aan de Christenen bekend; want zij wisten, om zo te spreken, alles wat tot de geschiedenis van het Israëlitische volk behoort; daarom maakt de schrijver het hun slechts indachtig; maar hiertoe voelt hij zich ook gedrongen, opdat zij aan dit aandoenlijk voorbeeld van de vaderen zich zouden spiegelen, door die goddeloze dwaalleraars zich niet tot ongeloof en zonde zouden laten verleiden, de gunst van God en de geestelijke zegeningen, hun geschonken, niet zouden verliezen en de geduchte straf van de Heere zich niet op de hals zouden halen.

En de engelen, die bij hun schepping veel hoger dan de mensen geplaatst en veel heerlijker wezens waren (1 Petrus 1: 12), maar die hun beginsel (liever heerschappij, gebied), de hun verleende vorstelijke waardigheid, waarom zij zelf heerlijkheden of heerschappijen heten (Rom. 8: 38. 1 Kor. 15: 24 Efeze. 1: 21; 3: 10; 6: 12 niet bewaard hebben, als zijnde daarmee nog niet tevreden, maar hun eigen woonstede, de hemel van de engelen, waarin zij Gods aangezicht aanschouwden (MATTHEUS. 6: 10; 18: 10), verlaten hebben, om voor zich elders een eigen rijk te zoeken, omdat zij zelf als God wilden zijn, heeft Hij tot het oordeel van de grote dag (Hand. 2: 20) met eeuwige banden onder de duisternis, in de diepte van de duistere onderwereld, in de afgrond (Wijsh. 17: 2 en 12 Openbaring 9: 1 vv; 20: 1 vv. vgl, 2 Petrus 2:
bewaard.

Een groot deel van de uitleggers wil dit woord niet laten slaan op de val van de engelen in het begin, waarop Jezus in Joh. 8: 44 wijst, maar op een gebeurtenis binnen de geschiedenis en vindt deze in Gen. 6: 2 en 4 meegedeeld. Bij de Joden werd namelijk in latere tijd de naam "kinderen van God" van engelen verstaan, die het tot die tijd door hen met de andere, in het

begin goed gebleven engelen nog bewoonde huis van het licht in de hemel hadden verlaten en in geslachtsgemeenschap met de vrouwen van de mensen waren getreden. Uit die boven- en onnatuurlijke vermenging waren die geweldigen in de wereld, en die mannen van naam voortgekomen, die de Grieks-Romeinse mythologie als heroën of halve afgoden voorstelt. Reeds in een deel van de handschriften van de Septuaginta wordt op de genoemde plaats in plaats van "Zonen van God" gelezen "engelen van God." Zeer beslist is die mening voorgesteld en mythisch ontwikkeld in twee apocriefe boeken, in het boek Henoch en de zogenaamde kleine Genesis. De nawerking ervan vertoont zich in Tob. 3: 8; 8: 1 vv. in het bijplaatsen van de boze geest Asmodi achter Sara, de dochter van Raguël, die zou hebben verhinderd, dat een man bij haar lag, om haar voor zichzelf te winnen. In het boek Henoch wordt gezegd: "geef bericht aan de wachters van de hemel, die de hoge hemel en de heilige eeuwige plaatsen verlaten en zich met vrouwen besmet hebben." Daarom moeten, zo menen de uitleggers, de uitdrukking van de apostel "de engelen, die hun beginsel niet bewaard hebben, meer hun eigen woonstede verlaten hebben" te meer worden opgevat in de zin van zo’n voorval als Judas in vs. 14 v. uitdrukkelijk van Henoch spreekt en in vs. 7 de woorden: "die op gelijke, wijze als deze gehoereerd hebben en ander vlees zijn nagegaan" zonder twijfel op deze wijzen. Nu komen zeker in het boek Henoch gelijkluidende uitspraken voor als hier in onze brief, maar daarmee is toch geenszins bewezen, dat het boek Henoch voor Judas heeft gelegen, en hij daaruit zijn uitspraken hier en in vs. 14 v. genomen heeft. Het is waarschijnlijk eerst omstreeks het jaar 110 na Christus door een Jood geschreven, die de Joodse traditie tot bron had, dezelfde, waaruit ook onze apostel putte, terwijl echter de apostel van de Heere rein en onrein wel uit elkaar wist te houden en de schrijver van het besproken boek naar zijn persoonlijke smaak er uit nam en uit eigen fantasie aanvulde, wat hem nog scheen te ontbreken. Daarbij maakte hij wellicht van onze brief van Judas ook gebruik en gaf aan diens woorden de betekenis, die de tegenwoordige uitleggers, die zijn maaksel voor een autoriteit houden, menen voor de alleen juiste te moeten houden. Wij volgen daarentegen met de juiste uitleggers de volgende gezichtspunten: 1) Die engelen, die bij de eerste zondeval, die er onder de hemelse machten plaats vond ("Ge 1: 1" en "Ge 1: 2) tegen de Satan stand hielden en zich niet in zijn val lieten meeslepen, zijn nu in het goede zo bevestigd, dat zij niet meer kunnen vallen en zondigen. Zij zijn nu de heilige engelen (MATTHEUS. 25: 31), zien in de hemel altijd het aangezicht van Degene, die wij om Christus wil als onze Vader in de hemel aanroepen met de bede, dat ook bij ons op aarde Zijn wil zo geschiedde, als bij deze in hun hemel daarboven; een voorval binnen de tijd van de geschiedenis, zoals daarvoor in Gen. 6: 1 vv. is aangenomen is volstrekt ondenkbaar, integendeel zijn de Joden eerst in de tijd, toen zij in het Griekse heidendom smaak vonden en zich daarmee wilden verenigen, op de inval gekomen, de mythen van geslachtsgemeenschap van de afgoden met de mensen en het daaruit voortkomen van voor Godenzonen of heroën, ook in hun Bijbel weer te vinden, waarvoor hun die geschiedenis van de vermenging van de kinderen van God met de dochters van de mensen een welkome gelegenheid scheen aan te bieden. 2) In MATTHEUS. 24: 38 zegt de Heere van de mensen in de dagen vóór de zondvloed: "zij trouwden en gaven ten huwelijk" maar van de engelen zegt hij in MATTHEUS. 22: 30 dat in de opstanding de mensen in zoverre hun gelijk zullen zijn, dat ook zij niet meer trouwen noch ten huwelijk uitgeven. Het is dus volstrekt onmogelijk, dat ooit iets van die aard zou zijn geschied, zoals de vrienden van de engelen-hypothese aannemen. De engelen zijn zonder geslacht en onlichamelijk ("Uit 18: 14. Al heeft nu ook de duivel met de boze geesten een bijzonder welgevallen in de zonden van de menselijke geslachtslust, omdat deze de mensen geestelijk en lichamelijk het meest verwoest, het vuur van de schandelijke begeerte het liefst in het menselijk hart aanblaast en zijn goochelbeelden, die hij aan de menselijke fantasie voorspiegelt, het menigvuldigst op het onderscheid van geslacht en het daarop gegronde verlangen naar voldoening verbindt; omdat dit voor hem het geschiktste en voor de mensen, het meest sympathetische kanaal is,

waardoor hij zijn vergif uit het bovenzinnelijke in de zinnelijke wereld kan overbrengen, heeft hij toch bij gemis van geslacht geen eigen ervaring van de geslachtlust. Zelfs als hij die had, in zoverre als hij al wat kwaad is als oorspronkelijk van hem voortkomend, in zijn prikkeling meevoelt en ontucht in zekere zin zijn eigen wezen uitmaakt, heeft hij toch ten gevolge van het onlichamelijk geen orgaan, waardoor hij ontucht, schaamteloosheid enz. zou kunnen bedrijven, op enige wijze aan zichzelf of aan anderen zou kunnen uitoefenen. Hij moet zich vergenoegen met hetgeen hij door zijn verleiden de mensen doet voelen. Men heeft om de hier beweerde onmogelijkheid te bestrijden, en een mogelijkheid van het door ons ontkende als mogelijk voor te stellen, deels daarop gewezen, dat bijvoorbeeld in Gen. 18 en 19 engelen in een lichaam verschijnen, dat spijs en drank opneemt en waarvan de Sodomieten, aan pederastie verslaafd, hun lust willen koelen; zelfs heeft men herinnerd aan de werking van de Heilige Geest in het maagdelijk lichaam van Maria (Luk. 1: 35). Het laatste nadert de grenzen, waar de misdaad tegen het heilige begint en staat op dezelfde trap als de bijna godslasterlijke gedachte van enige Joodse Rabbijnen, die bij Gen. 4: 1 wilden beweren, dat bij het verwekken van Kaïn, niet Adam maar de duivel bij Eva had gelegen, om het tegendeel teweeg te brengen van hetgeen God in Gen. 3: 15 had beloofd. Bij het eerste heeft men zeker niet bedacht, dat als de dienende geesten uitgezonden ten dienste van degenen, die de zaligheid zullen beërven, iets kunnen doen in de scheppende macht van Hem, die ze uitzendt, iets, dat boven hun macht als schepsel ligt, dat vermogen daarom niet als vanzelf bezeten wordt door gevallen geesten, zodat zij zonder Gods uitdrukkelijke toelating, als het ware achter Zijn rug en geheel naar eigen wil, zich eveneens een menselijk lichaam zonden kunnen organiseren, om daarin op de wijze van de mensen te wonen, en hun hels werk te verrichten. Op dit standpunt van beschouwing, waarop het woord van God ons plaatst Ge 6: 2 moeten wij onveranderlijk vast blijven staan en wij mogen ons noch door de Joodse dromerijen in het boek van Henoch op een dwaalspoor laten brengen, noch door te zien op de woorden in vs. 7, "die op gelijke wijze als deze gehoereerd hebben en ander vlees zijn nagegaan", alsof het "deze" op de engelen doelde, waarvan op onze plaats wordt gesproken. Later zullen wij zien, dat een andere bedoeling veel meer voor de hand ligt.

Zoals Sodoma en Gomorra (vgl. 2 Petr. 2: 6) en de steden rondom deze, Adama en Zeboïm (Gen. 14: 1 vv. ; 19: 17 vv., die op gelijke wijze als deze, als de eerstgenoemde steden, waarvan het uitdrukkelijk wordt bericht (Gen. 19: 4 vv.), gehoereerd hebben, de hoererij tot de afschuwelijkste hoogte hebben bedreven en ander vlees dan door de natuur tot gemeenschap bestemd is, zijn nagegaan (Rom. 1: 26 v. Lev. 18: 22 vv.) tot een voorbeeld voorgesteld zijn in hetgeen van deze is geworden (Gen. 19: 25 Hebr. 12: 29), dragend in hun vorige bewoners de straf van het eeuwige vuur (2 Thess. 1: 9 Luk. 16: 23 vv).

Jes. 13: 19 Jer. 50: 40 Ezech. 16: 49 Amos 4: 11 Luk. 17: 29

In onze vertaling geeft het terugslaan van "deze" op de beide te voren genoemde steden "Sodom en Gomorra" zeker geen moeilijkheid, maar anders is het in de grondtekst, waar "deze" in het mannelijk geslacht staat, terwijl het woord "steden" in het oorspronkelijke van het vrouwelijke geslacht is. De apostel heeft echter, als hij van "steden" spreekt, de mannelijke bevolking op het oog, zodat hij geen onderscheid maakt tussen de steden, die tot een zichtbaar voorbeeld zijn gesteld, en de inwoners, die de straf van het eeuwige vuur lijden. Op dergelijke constructies zou in de Griekse taal bij menigte te wijzen zijn. Het woord "die" voor "op gelijke wijze als deze gehoereerd hebben", mocht van de steden worden verklaard, terwijl niet anders dan aan de inwoners kan worden gedacht. De zonde van de steden Sodom en Gomorra was overal bekend en zij werden in de regel alleen genoemd, als van de catastrofe over het Siddimdal werd gesproken (2 Petr. 2: 6 Jes. 1: 9; 13: 19. Jer. 23: 14 Mark.

11), maar Judas wil niet onopgemerkt laten, dat er nog meerdere steden waren, die zich of dezelfde wijze verzondigd hadden en zegt nu ook nader, dat de zonde van de Sodomie in Deut. 27: 21 vermeld, bedoeld is. Ook de pederastie Ge 19: 5 behoort tot die klasse, omdat man en vrouw, wanneer zij geslachtgemeenschap hebben, één vlees worden, maar als de man op de man verhit, het inderdaad een ander en een vreemd vlees is, waarmee hij zich verenigt.

Zo ook evenwel, zonder aan enig voorbeeld zich te storen, ook deze in slaap gebracht zijnde, lijken op die zo-even (vs. 5-7) genoemde volkomen, want zij verontreinigen het vlees, en verwerpen de heerschappij, waarvan in vs. 4 werd gesproken, de heerschappij van God en de Heere Christus en lasteren de heerlijkheden waarvan in Ef. 6: 2 als van onze gevaarlijkste vijanden wordt gesproken. Zij wekken ze op door spot en hoon en dagen ze uit met stoute woorden, om hun macht, als zij die over hen mochten hebben, toch eens aan hen te bewijzen.
Petr. 2: 10).

De apostel noemt de dwaalleraars "dromers", omdat zij ten speelbal zijn van beelden, die in henzelf opstijgen over hetgeen niet is, in plaats met heldere geest en verstandig denken datgene te kennen wat is. En wat hun nu in de droom voorkomt, laat hen het tegengestelde doen van datgene, waartoe de kennis van de waarheid dringt, dat misdaad is. De dromen van hun eigen verbeeldingskracht, waarmee zij zich plaatsen tegenover het woord van God, sluiten bij hen oor en hart tegenover de krachtige waarschuwingen, die in die drie oordelen vs. 5 vv. gelegen zijn, zodat zij, in plaats van zich daardoor te laten afschrikken, integendeel juist zulke mensen zijn als de geoordeelden van alle drie klassen. Ten eerste: "zij verontreinigen het vlees. Daardoor plaatsen zij zich geheel op dezelfde lijn met de mannen van Sodom en Gomorra en wel is het, evenals bij de anderen, zowel het eigen vlees als ander vlees, dat zij met hun ten toppunt gedreven hoererij bezoedelen. Verder: "zij verwerpen de heerschappij", namelijk eensdeels God, wiens genade zij niet erkennen als een, die ons tot heiligmaking van lichaam en leven verplicht, maar zij veranderen die in ontuchtigheid en ten anderen verwerpen zij Christus de enige Heerser, wiens leden de leden van ons lichaam zijn (1 Kor. 6: 15); want Hij heeft ons duur gekocht (2 Petr. 2: 1); maar stellen zij hun leden tot wapens van de ongerechtigheid (Rom. 6: 13), alsof die hun zelf tot werktuigen ter volvoering van de schandelijke lusten waren gegeven en gewijd. Daarin doen zij iets dergelijks als de engelen, die heerschappij niet behielden, maar hun eigen woonstede verlaten hebben, om voor de heerschappij van het eigen ik een plaats te zoeken (vgl. bij vs. 6). Ten derde, zij "lasteren de heerlijkheden", d. i. de vorsten en geweldigen, die in de duisternis van deze wereld heersen, terwijl zij met hun macht en heerschappij op dit gebied spotten en u deze door hun handelen willen bewijzen, dat men geheel zonder vrees en tot in de hoogste mate werken van de duisternis kan plegen, zonder zich toch door deze te laten gevangen nemen en overweldigen, dat men in hun paleis kan inbreken en de begeerte van de zonde als een roof daaruit kan weghalen, zonder toch door deze aangegrepen en in hun hels rijk gesleept te worden (vgl. bij vs. 4). Daardoor worden zij aan het ongelovige volk in de woestijn gelijk, dat, nadat het gered was uit de slavernij van Egypte, en nu naar het beloofde land zou worden overgevoert, toch meende Egyptes boze aard te kunnen meenemen zonder het beloofde land te verliezen. Want ook dit kwam ten slotte met zijn ongeloof ertoe, wat het is werken van ontucht zich aan de dienst van Baäl Peor overgaf, alsof de machten van de duisternis, die in zo’n dienst heersten (1 Kor. 10: 20) geen vat aan hen hadden en vooral dreef die vorst uit de stam van Simeon de misdadigheid tot het uiterste. (Num. 25: 1 vv. 1 Kor. 10: 8

Maar Michaël, de archangel, de aartsengel de patroon van Israël Dan. 10: 13, 21 Da Openb.
7 vv.), toen hij, zoals u uit de overlevering bekend is, met de duivel twistte en handelde van het lichaam van Mozes, wie van hen de wegneming mocht volbrengen, ofhij, die het

geweld van de dood had (Hebr. 2: 14), zodat het lijk ook tot vertering zou komen of de aartsengel en dienaar van God, om het tot heerlijk wederopwekken te begraven De 34: 6, handelde anders. Deze durfde geen oordeel van lastering tegen hem voortbrengen. Hij waagde het niet om zelfs met harde woorden het oordeel van de verdoemenis, waaronder hij stond (vs. uit te spreken, maar zei eenvoudig, zonder te trachten hem door scheld- of lasterlijke woorden tot zwijgen te willen brengen (2 Petr. 2: 11): "De Heere bestraft u". Hij wijst uw aanklacht af en maakt ze teniet, door het tegendeel te doen van hetgeen u daarmee bedoelt (Zach. 3: 2).

Wij hebben hier een verhaal, dat verondersteld wordt bekend te zijn bij de lezers, aan wie onze brief is gericht en dat wel op slechts overgeleverde, maar toch, zoals wij er mogen bijvoegen, zeer juiste verklaring van Deut. 34: 6 berust. De geschiedkundige Middelaar bij de stichting van het volk van God, die in zijn leven Gods heerlijkheid in zichtbare nabijheid zo onmiddellijk had aanschouwd, dat de glans nog lang op zijn aangezicht bleef (2 Kor. 3: 7) en die een voorbeeld moest zijn van de ware dood-overwinnende Middelaar, Zijn knecht Mozes liet God in de toestand van de dood komen, maar zó, dat hij zijn lichaam niet overliet in de macht van hem, die het geweld van de dood had, om de vernietiging eraan te volbrengen, maar door Zijn onmiddellijke en machtige werking verleende Hij hem een bestaan, ten gevolge waarvan Mozes met de eveneens in het lichaam tot God gevoerden Elia in een heerlijk lichaam de verheerlijkte Jezus kon bezoeken (Matth. 17: 3). Heeft nu alle werking van God aan de natuurlijke zijde van de mens plaats, door bemiddeling van de geesten van God, dan is het geheel juist, als de overgeleverde verklaring van dat feit deze werking aan de grondlegger en middelaar van het uitverkoren Israëlitische volk voorstelt als door middel van die engel geschied, die Israëls uitwendige verzorging en bestemming van Gods wege bijzonder tot taak had, namelijk door de aartsengel Michaël. Werd echter daarmee door bijzondere werking van Gods genade aan de Satan een menselijk lichaam ontrukt, dat overigens, als alle zijn gelijken, ten gevolge van de zonde aan de macht van de dood ten prooi was, dan is het weer juist, nu ook met de aard van de satan, zoals de Schrift die voorstelt, geheel overeenstemmend, wanneer die uitgebreide mededeling het zo voorstelt, dat satan twist en eist dat het lichaam hem wordt overgegeven, omdat hij er aanspraak op heeft, op grond van de algemene zondigheid en de persoonlijke van Mozes, terwijl de engel, aan van wie de bewaring van het lijk is toevertrouwd, in een rechterlijke zaak hem en zijn aanspraken terugwijst.

De uitbreiding van de Bijbelse mededeling over Mozes' einde, die tot de Joodse overlevering behoort, bestaat in een overbrengen van hetgeen voorviel tussen de engel van de Heere en satan en wat ons in Zach. 3: 1 vv. beschreven is. Aan Jozua werd ondanks de bestrijding het priesterdom door God verzekerd; dit wordt overgebracht op het lijk van Mozes, dat het algemene lot zal ontgaan. Dat hij, die toch met de onreinheid van de dood bevangen was, door Gods heilige hand, dat hij, die toch een zondig mens geweest is, op wonderbare wijze zou worden begraven, kon evenzeer bestreden worden, als dat Jozua, ondanks de onreinheid, waarin hij voor God verscheen, drager van het heilig priesterschap zou zijn. Tegen het een zowel als tegen het ander strijdt satan en het een zowel als het ander houdt de engel van de Heere tegenover hem staande.

Maar deze zijn zo stout (2 Petr. 2: 10) en hetgeen zij niet weten, bovenaardse zaken en hemelse krachten (Joh. 3: 12 Kol. 2: 18. 2 Petr. 2: 12, dat lasteren zij; en hetgeen zij natuurlijk met hun vijf zintuigen, als de onredelijke dieren weten, die ook wel in het zichtbare een inzicht hebben en over hetgeen van het vlees is door hun instinct begrip hebben, daarin verderven zij zich.

Judas plaatst het gedag van de dwaalleraars tegenover dat van de aartsengel, evenals vroeger dat van de aartsengel tegenover het hunne. Hij gaat echter daarbij in zijn karakteristiek van de verleiders toch voort, door nu in het algemeen de plaats te tekenen, die deze mensen met hun jagen tot de wereld van het onzichtbare en tot de wereld van het zichtbare, tot die van het bovenzinnelijke en die van het zinnelijke innemen. In de eerste zijn zij vreemd, omdat hun hier het orgaan van toeëigening ontbreekt (vgl. vs. 19), in de andere zijn zij echter thuis evenals de verstandeloze dieren. Het terugwijzen op het "de heerlijkheden lasteren" in vs. 8 maakt duidelijk, dat Judas bij de woorden "hetgeen zij niet weten" denkt aan de geheimen van de onzichtbare wereld, die voor hen gesloten zijn en bij de woorden "hetgeen zij natuurlijk weten" aan de sfeer van het zichtbare, waartoe het "verontreinigen van het vlees" in v; 8 behoort. Van deze sfeer zegt hij verder, hebben zij intussen slechts een begrip zoals de redeloze dieren ook hebben, namelijk een zinnelijk begrip en dat is een zodanig, dat in de dingen alleen vinden kan wat betrekking heeft op eigen begeerlijkheden en de bevrediging ervan.

Wee hun, die vervloekten (2 Petr. 2: 14), want zij zijn de weg van Kaïn (Gen. 4: 5 vv.) ingegaan en door de verleiding van het loon van Balaäm zijn zij heengestort (Num. 22: 2 vv. Petr. 2: 15) en zijn door de tegenspreking van Korach vergaan (Num. 16: 1).

1 Joh. 3: 12

Met een "wee hun" sluit Judas dit deel en evenals hij aan het begin ervan op drie oordelen heeft gewezen, die eens tot straf voor dergelijk handelen ondervonden zijn, wijst hij nu op drie bozen, met wie die verleiders zich op gelijke lijn hebben geplaatst.

In hen worden de oude dwaalwegen van een Kaïn, Bileam en Korach vernieuwd, wier gemeenschappelijk karakter de opstand tegen God is. Terwijl zij, niet afgeschrikt door die voorbeelden van straf, zo ver gaan als vroeger is voorgesteld, lijken zij op Kaïn, die hoewel gewaarschuwd voor de zonde, die op hem loerde, toch de weg van de boosheid koos. Zij gelijk verder op Bileam, die geldzucht tegenover de vermaningen van God verdwaasde en op zijn dwaalweg voortsleepte; zij lijken op Korach, die zich openlijk tegen de wil van God, door Mozes en Aäron voorgehouden, tot zijn eigen verderf opstond. En ook tegenover de gemeente van de heiligen en hun geloof, nemen deze verleiders de plaats van een Kaïn in tegenover de rechtvaardige Abel, van een Bileam tegenover het volk van God, van een Korach tegenover de door God gekozen leidslieden van dit volk.

Bij Kaïn was het gedrag in nijd, bij Bileam in hebzucht, bij Korach in hoogmoed gegrond. Vgl. vs. 16

Vs. 12-23. Judas heeft vroeger meer het zondige afdwalen van de tegenstanders in hoofdtrekken geschilderd, nu karakteriseert bij henzelf in hun persoonlijk verworpen zijn, in hun gruwelijkheid, volgens welke zij juist het tegendeel zijn van hetgeen zij van zichzelf voorgeven en aan de gemeente niets dan onheil en verderf kunnen brengen, zoals zij ook reeds aan het onafwendbaar verderf ten prooi zijn (vs. 12 en 13). Op hen is Henochs profetie van het gericht over de goddelozen van toepassing. Terwijl de apostel hun karakteristiek opnieuw begint, doet hij de lezers die spotters kennen, waarvan hun reeds door zijn voorgangers was gezegd, dat zij in de laatste tijd zouden optreden (vs. 16-18); en terwijl hij nochtans tot deze karakteristiek terugkeert, wijst hij de lezers aan, hoe zij zichzelf moeten wachten voor de verleiders, maar van de verleiden moeten redden wat nog te redden is, terwijl daarbij het gevaar van aangestoken te worden, zorgvuldig moet worden gemeden. (vs. 19-23).

Deze zijn schandvlekken voor de Christelijke gemeente, omdat zij in uw liefdemaaltijden zich op het onbehoorlijkst gedragen 2Pe 2: 13 en als zij met u ter maaltijd zijn, weiden zij zichzelf (Ezech. 32: 2, 8) zonder vrees, zonder enige schaamte. Zij zijn waterloze wolken (Spr. 25: 14), die door de winden omgedreven worden (2 Petr. 2: 17), zij zijn als bomen in het afgaan van de herfst, onvruchtbaar, tweemaal verstorven en ontworteld (2 Petr. 2: 20 vv. Hebr. 6: 4 vv).

Wilde baren van de zee, hun eigen schande opschuimend (Jes. 57: 20), dwalende sterren (2 Tim. 3: 13 Openb. 9: 1 vv.), die de donkerheid van de duisternis in der eeuwigheid bewaard wordt (2 Petr. 2: 17).

De apostel wil door deze trekken van zijn karakterbeschrijving de gemeente leren wat zij aan die leden heeft of niet heeft. Hij begint met hun deelnemen aan de liefdemaaltijden, omdat hier het meest in het oogvallend blijkt, hoe weinig hun wezen met Christelijke gemeenschap in overeenstemming is. Vervolgens noemt hij ze "waterloze wolken, die door de winden omgedreven worden". Dienen wolken zonder water van de aarde niet tot vruchtbaarmaken, zij beschaduwen niet eens, als zij een speelbal zijn van de winden, die ze voortjagen. Evenzo geven "bomen in het afgaan van de herfst", dat is als zij noch vruchten noch bladeren hebben, voedsel noch schaduw en nu zijn deze mensen bovendien onvruchtbare bomen", die nog in het geheel geen vruchten hebben gedragen en deze ook voor de toekomst niet beloven, ja die "tweemaal verstorven en ontworteld" zijn, dus hopeloos verstorven en geheel en al met de wortels losgerukt uit de aarde, die ze noch houden noch voeden kan.

Reeds in hun natuurlijke leven, ten gevolge van de erfzonde, aan de dood en de zonde ter prooi, hebben zij ook het leven, waarin zij in en met het Christendom waren teruggebracht, door welbewust afvallen tot de snode dienst van de zonde weer omgebracht. Als tweemaal verstorven zijn zij met de wortels uit de grond uitgerukt en dus voor de hele toekomst beroofd van de mogelijkheid nog eenmaal sappen te verkrijgen en vruchten te dragen. De bozen hebben zich geheel en al losgerukt van de levende, krachtige grond van het Christendom, zodat er niet eens hoop bestaat op wederverkrijging van zulk leven door bekering.

"Baren van de zee", zegt de apostel verder, zijn zij, maar niet in het vervullen van de aardbodem met kennis van de heerlijkheid van de Heere, zoals de wateren de bodem van de zee bedekken (Habakuk. 2: 14), maar "wilde baren van de zee, hun eigen schande opschuimend", waarin zij hun eigen eer zoeken (Fil. 3: 19)."Sterren" zijn zij, maar geen leidsterren tot gerechtigheid (Dan. 12: 3), maar "dwalende sterren", sterren van de verleiding, die aan hun baan om de zon ontvloden zijn, van die soort, als de heilige Johannes eens zag, die met een schijnsel uit de hel allen verleidde, die het licht van de hemel verachtten. Hun is bewaard "de donkerheid van de duisternis in de eeuwigheid". Duister zijn zij, hoewel zij zich houden als sterren aan de hemel van de Kerk en duisternis van het oordeel, die bij hun duisternis en zonden past, donkerheid bij de engelen van de vorst van de duisternis en van de afgrond (vs. 6) is hun eeuwig bewaard. Als in de harten van Zions kinderen de morgenster opgaat, die aan alle duisternis een einde maakt, dan zinken deze dwaalsterren neer in de eeuwige donkerheid.

En van deze heeft ook Enoch, de zevende van Adam (vgl. het overzicht over het op elkaar volgen van die eerste vaderen bij Gen. 5: 32 en "Ge 5. 24 geprofiteerd, hoewel die woorden zeker in de eerste plaats de mensen voor de dagen van de zondvloed betroffen. Hij deed dat, zeggende, kort voordat God hem in het jaar 669, voor het begin van de zondvloed wegnam

(Hebr. 11: 5): a) Zie, de Heere is gekomen met Zijn vele duizenden heiligen, met Zijn engelen (Deut. 33: 2 Zach. 14: 5 MATTHEUS. 25: 31 Hebr. 12: 21

Dan. 7: 10 Hand. 1: 11. 1 Thessalonicenzen. 1: 10. 2 Thessalonicenzen. 1: 10 Openbaring 7

Om gericht te houden tegen allen en te straffen alle goddelozen onder hen, onder alle kinderen van de mensen vanwege al hun goddeloze werken, die zij goddeloos gedaan hebben en a) vanwege al de harde, onterende, afstotende woorden (Gen. 42: 7. 1 Kon. 12: 13 Joh. 6: 60), die de goddeloze zondaars in hun stout en lasterlijk spreken tegen Hem gesproken hebben.

MATTHEUS. 12: 36

Judas noemt Henoch de zevende van Adam (Adam namelijk meegeteld), dat zeker niet slechts de vroege tijd moet aanwijzen, maar ook ziet op het geheiligde getal. Evenals aan Adam eerst voornamelijk de genadige geboorte van een Overwinnaar uit de vrouw beloofd was, ontvangt nu in zonderheid Henoch (die door de jaren 365 van zijn leven aan de 365 dagen van het jaar herinnert en zo op het einde van de wereld wijst), de eerste volledige openbaring van het oordeel, omdat een voorafbeeldend gericht in de zondvloed naderde. Hij als de zevende van Adam, is persoonlijk een type voor de geheiligden van het zevende duizendtal jaren, de grote Sabbath op aarde (Openbaring 20: 1 vv.) en profiteert in zijn persoon voor deze tijd, die een tijd van wandelen met God en van opname tot God zijn zal (1 Thessalonicenzen. 4: 17), begonnen en besloten door een gericht (Openbaring 19: 11 vv. ; 20: 9 vv,), besloten door het laatste gericht van de grote dag, waarna geen meer komt.

De apostel heeft Henochs profetie op dezelfde wijze als het voorgevallene tussen MICHAËL en Satan (vs. 9) aan die overlevering ontleend, die het woord van de Schrift had uitgebreid. Hij had profetie van gelijke inhoud ook kunnen nemen uit Bijbelplaatsen. Haalt hij echter deze aan, die aan Henoch wordt toegeschreven, dan doet hij het daarom, omdat hij tevens wil te kennen geven, dat het oordeel, dat deze mensen wacht, het tegendeel zal zijn van dat over Noach’s tijdgenoten en zijzelf de gelijken zijn van hen.

Deze, van wie ik boven zei, dat zij de weg van Kaïn gaan en door de verleiding van het loon van Balaam zijn heen gestort en door het oproer van Korach zijn vergaan, zijnmopperaars, evenals de nijdige Kaïn, over alles wat niet naar hun zin is. Het zijn klagers over hun staat, ontevredenen over hun lot, hoe het zij, alsof zij er reden toe hadden en daarbij wandelend naar hun begeerlijkheden (2 Petrus 2: 13 v.) en hun mond spreekt op de wijze van Korach zeer opgeblazen dingen, zonder enige kracht of betekenis (2 Petrus 2: 18), verwonderend zich over de personen naar de wijze van Balaam (2 Petrus 2: 14 v.) omwille van het voordeel, op vleiende wijze eer en bewondering gevend aan hen, van wie zij enig voordeel denken te behalen (2 Petrus 2: 3).

Tegenover de in de eerste plaats genoemde karaktertrekken van de verleiders wordt telkens een daaraan tegenovergesteld handelen geplaatst. Het zijn ten eerste mensen, die er om zo te spreken werk van maken om te morren en over hun lot tegen God te klagen, alsof Hij door de werkelijk geestelijke mens in dit stoffelijk lichaam te plaatsen, hem veroordeeld had tot een leven van smartelijke gebondenheid, van voortdurende onbevredigde rampzaligheid. Zo spreken zij, terwijl zij toch met de daad hun leven geheel laten opgaan in de bevrediging van hun zinnelijke begeerlijkheden. Ten tweede stellen zij zeer grootse, hoge dingen voor, zij

prediken de leer, dat men, om tot vrijheid, tot voldoende geestelijke en zedelijke volmaking door te dringen, zich van al wat stoffelijk is losmaken, het uitwendig zinnelijke verachten moet. Zo spreken zij met de mond, terwijl zij tevens met de daad dat dubbel weerspreken; zij laten zich toch zo door de begeerte naar stoffelijke winst beheersen, dat zij zich daarom in de onderdanigste vleierij aan de voeten neerleggen van hem, die hun het verkrijgen van zo'n winst belooft.

Maar geliefden, gedenk u, opdat u weet wat u van deze mensen te wachten heeft, de woorden, die voordat zij reeds aanwezig waren, zoals nu het geval is, mondeling voorspeld zijn van de apostelen van onze Heere Jezus Christus, die bij u zijn geweest, namelijk Petrus en Johannes.

Gedenk dat zij u gezegd hebben, wat Petrus ook aan andere gemeenten in 2 Petrus 3: 3 schriftelijk heeft gedaan ten opzichte van dit door uw apostelen geprofiteerde (1 Tim. 4: 1 vv. Tim. 3: 2 vv. Hand. 20: 29), a) dat er in de laatste tijd spotters zullen zijn, die naar hun goddeloze begeerlijkheden, begeerten uit hun goddeloos hart voortgekomen, wandelen zullen (vs. 16).

2 Tim. 4: 3. 2 Petrus 2: 1

Uit deze beide verzen kan men niet, zoals de uitleggers meestendeels doen, een bewijs afleiden, dat Judas geen apostel zou geweest zijn, omdat hij zich anders niet op de apostolische autoriteit van anderen zou beroepen. Het blijkt echter alleen uit de woorden, dat bij de gemeenten, waaraan hij schrijft, tot hiertoe slechts andere apostelen werkzaam waren en zo doet hij het met bescheiden achteraan plaatsen van zijn eigen apostolische autoriteit en laat hij, zoals reeds in de voorstelling van zichzelf in vs. 1, aan anderen de voorrang. Evenmin kan men uit onze plaats het besluit trekken, dat de apostel de lezers aan de vroeger ontvangen twee brieven van Petrus en wel in het bijzonder aan de woorden in 2 Petrus 3: 3 zou willen herinneren en dus zijn brief gericht zou zijn aan dezelfde gemeente, waaraan deze geschreven is. De woorden, die Judas aanhaalt, moeten toch geen letterlijk juist citaat van die parallelle plaats zijn, maar zijn slechts een herinnering aan de mondelinge gezegden, die de apostelen eens, toen zij bij de gemeenten waren, in hun voordrachten deden en dan komt zeker hoofdzakelijk Petrus in aanmerking. Deze had zeker vroeger vaak genoeg in Syrië en Mesopotamië gesproken, zoals hij het vervolgens voor de Paulinische gemeente schriftelijk doet. In vergelijking met het 2de Hoofdstuk van de 2de brief van Petrus, die aan Christelijke gemeenten uit de heidenen gericht is, bevat daarentegen onze brief van Judas zoveel punten uit de speciaal-Joodse traditie, dat men duidelijk ziet, dat hij niet spreekt tot gemeenten uit de heidenen, maar in het bijzonder tot gemeenten uit de Joden, evenals zijn broeder Jakobus.

Deze zijn het en moge u dit vooral afschrikken van hen, die zichzelf afscheiden een nieuwe partij vormen (1 Kor. 5: 19) en anderen daartoe proberen over te halen (2Petr. 2: 1 Rom. 16: 17), natuurlijke (letterlijk "psychische", naar de ziel levende) mensen, de geest niet hebbend, omdat zij, al het menselijke in zich dodend, een geheel dierlijk leven leiden.

Verstaat men, met onze vertalers, door de Geest, de Heilige Geest en Zijn genadegaven, dan zegt de apostel een onbetwistbare waarheid, dat namelijk natuurlijke mensen, die in alles hun dierlijke neigingen opvolgen, de Heilige Geest niet hebben als een goddelijke inwoner, in hun harten, dat zij van Zijn gaven en heiligende werkingen geheel verstoken zijn. Dan, dit sprak wel vanzelf en hoeft niet eens aangemerkt te worden, omdat het wel niet bij iemand in bedenking kan komen, of zulke dierlijke mensen, die een beestachtig leven leidden, de

Heilige Geest ontvangen hadden. Hier komt nog bij, dat de apostel niet spreekt van de Geest; maar er staat eenvoudig geen geest hebbend. Wij zouden daarom overhellen tot het vermoeden, dat geest overstaat tegen de natuur of het dierlijke en het redelijk verstandig deel van de mens betekent, zodat de zin zij: "deze verleiders zijn dierlijk, zij volgen de natuurlijke neigingen breidelloos op, evenals de redeloze dieren en gedragen zich zo, alsof zij geen redelijke ziel, geen menselijk verstand bezitten.

Maar geliefden, in plaats van u door hen op hun zijde te laten trekken, bouwt u uzelf (1 Petrus 2: 5) op uw allerheiligst geloof, dat eenmaal de heiligen overgeleverd is (vs. 3. Efeziers 20), biddend om vermeerdering van Zijn genadegiften in de Heilige Geest, die u in uw geest vernieuwt en u tot heiligen gemaakt heeft (vs. 1).

Dit is het grote kenteken van het ware bidden in de Heilige Geest. De godsvrucht, die bij God aangenomen wordt, moet van de hemel gegeven worden. Alleen het gebed, dat van God komt, kan tot God gaan. De eigen pijlen van de Heere moeten wij op Hem afschieten. De begeerte, die Hij in ons hart legt, zal Zijn hart vermurwen en een zegen achterlaten; maar de begeerten van het vlees hebben geen macht op Hem. Bidden in de Heilige Geest is, vurig bidden. Koude gebeden hoort God niet. Wie niet vurig bidt, bidt in het geheel niet. Even goed kan men spreken van lauw vuur als van een lauw gebed; onvermijdelijk moet het heet zijn. Bidden in de Heilige Geest is met volharding bidden. De ware bidder ontvangt onder het aanhouden kracht en bidt vuriger, waar God niet meteen antwoordt. Hoe langer de poort gesloten blijft, des te heviger klopt hij aan en hoe langer de engel toeft, des te meer is hij vast besloten Hem niet te laten gaan tenzij Hij hem zegent. Een onwankelbaar aanhouden met tranen en smart, is schoon in Gods oog. Bidden in de Heilige Geest is nederig bidden, want deze maakt ons nimmer hoogmoedig. Het is Zijn werk te overtuigen van zonde en ons aldus gebroken van hart en verslagen van geest te maken. Nooit zullen wij zingen: "ere in de hoogte", tenzij wij tot God bidden; uit de diepte moeten wij roepen, als wij de heerlijkheid van de hemel willen zien. Zulk bidden is ook bidden met liefde. Het gebed moet de aangenamen geur van de liefde bezitten, van de liefde tot onze broeders en tot Christus. Het moet ook een gebed vol van geloof zijn. De mens overwint slechts door het geloof. De Heilige Geest is de bewerker van het geloof en geeft kracht, zodat wij biddend God beloften kunnen geloven. O mocht al deze uitnemende genade, kostbaar en liefelijk als de fijnste specerijen, in ons overvloedig zijn, omdat de Heilige Geest in onze harten is uitgestort! Gezegende Trooster! volbreng uw kracht in ons en maak ons ware bidders.

Als de gelovige bidt is hij niet alleen de driemaal Heilige is in hem de Vader, die in het verborgen ziet, hoort hem met toegenegen oor; de Zoon, die zijn zonden verzoent en zijn gebeden aan de Vader opdraagt, de Heilige Geest, die hem levend maakt en voor God welbehaaglijk leert bidden, zonder deze drie personen kan er geen goed gebed ontboezemd worden. Sommiger gebed lijkt veel op het geklap van een ekster zij prevelen ijdele woorden terwijl hun hart verre van God is. Velen bidden zonder de Vader. Hun hart neemt geen deel aan hun gebed. Zij spreken tot de rug van hun bidstoel of tot de wereld of hun woorden verliezen zich in de lucht. Anderen bidden zonder de Zoon. Zij komen in hun eigen naam bekleed met hun eigen gerechtigheid. Hun gebed is het offer van de dwazen. Weer anderen bidden zonder de Heilige Geest. Hun gebed is niet door de Geest ingegeven. Mijn geliefden, als u het leven van uw ziel liefheeft, dan moet u bidden en als u wenst dat uw gebeden verhoring vinden, bidt dan tot de Vader, in de naam van de Heere Jezus en door de invloed van de Geest.

Bewaar uzelf door te doen wat ik zo-even zei, in de liefde van God, zodat u zich niet van Hem afkeert (Hebr. 3: 12), verwachtend de barmhartigheid van onze Heere Jezus Christus, waarmee Hij ten dage van Zijn toekomst ons verlossen zal van alle kwaad en ons leiden zal ten eeuwige leven (2 Petrus 3: 14, 17 v. Tit. 2: 13. 2 Tim. 4: 18

De lezers moeten bedenken, dat het zoeken en werken van die mensen een werken is, dat de gemeenschap oplost en dat de aard ervan geheel en al van de Geest ontbloot is. Zij werken in de gemeenten sekten, afscheidingen, die ten verderve moeten leiden, in plaats van tot de gemeenschap van het geloof bevorderlijk te zijn, die tot zaligheid leidt en openbaren zich als mensen, die in geen ander leven staan, dan dat zij bij de geboorte uit het vlees verkregen hebben en geen geest hebben, door wiens vernieuwing zij van een vleselijk tot een geestelijk mens veranderd hadden kunnen worden. Nu moeten de lezers integendeel onder bidden en smeken zichzelf voor het eeuwige leven bewaren. Dit geschiedt dan, als zij vasthouden aan het allerheiligst geloof, dat zij geleerd hebben en dit het fundament laten zijn, waarop zij in de kracht, die de Heilige Geest schenkt, hun leven ontwikkelen en als zij verder de liefde tot God, dit kenteken van het Christelijk geloof, en de hoop op de openbaring van Jezus Christus, wiens ontferming eens volkomen verlossing zal aanbrengen, ten einde toe bewaren.

Er is, om gelukkig te zijn, nog iets anders nodig dan kracht en kennis. Beide worden eerst op haar beurt gewijd door de koestering van een sympathetische liefde, die het verkleumde hart weer in gloed zet, de toegesloten ziel ontsluit en de levensblos van ontspanning en innerlijke genieting doet terugkeren op het gelaat. En die sympathie mist onze eeuw juist. Zij spreekt wel veel van sympathie. Zij overtreft wel de eeuwen die voorafgingen, in schijn van gezelligheid. Maar ook hierin misleidt zij zichzelf. haar gezelligheid is slechts een aanraken van de omtrek van elkanders leven. Haar gulle lach is weinig meer dan een onopzettelijke spierbeweging, waaraan het gelaat zich gewend heeft. haar sympathie is breed, maar ondiep en, als het graan zonder wortel, snel ontloken, maar even snel verdord. Waar vind u nog in hogere of lagere standen dat "houw en trouw", dat heilige van de vriendschap, die verbondenheid van geslachten en families, die mannen van karakter, die de storm braveren dorsten, omdat zij vast gingen op elkanders steun? En ook al wist zij die menselijke sympathie in ons maatschappelijk leven terug te toveren, toch zou zij daarin nog nooit het verfrissend element vinden, dat zij ter bezieling van haar leven behoeft. Nee, om met rustige tred en kalme blik te kunnen voortgaan, is er nog een hogere en vollere toeneiging nodig, de neerbuiging tot ons van de liefde van onze van God. Alleen de ervaring van die eeuwige, onpeilbaar diepe, geheel ons wezen doordringende en overstelpende liefde geeft dat volle geluk te smaken, dat wij zaligheid noemen, zonder ooit te kunnen ontleden wat het is. Alleen waar de zachte vleugels van die heilige liefde haar schaduw op uw ziel werpen, doorstroomt u een gevoel van kracht en frisheid dat u boven het perk van de eindige dingen verheffen kan. U moet door die goddelijke sympathie u gedragen weten, om het mysterie van het geloof te verstaan en de geestdrift, de krachtsontwikkeling te kennen, waartoe het geloof u bekwaamt. Wie zal voor onze eeuw de vriendelijke leidsman zijn, die haar onder de beschaduwing van die heilige sympathie, van die goddelijke liefde terugbrengt? Zeker niet de overgeblevene uit een vroegere eeuw, die zonder liefde voor de onze in het hart, haar Gods liefde bedekt onder een leerstellig weefsel van de stugste stof en de hardste kleuren. Maar evenmin de luchthartige, die veel van levensernst bazelend, geen eerbied genoeg voor het lijden van onze eeuw heeft, om te beseffen, dat een altijd weer herhalen van de klank "dat God de liefde is", nog geen artsenij biedt voor haar hart. Nee, zal onze eeuw weer door Gods liefde verkwikt, gered en bekeerd worden, dan moet zij met die liefde zelf in aanraking gebracht, zoals zij door al onze onheiligheid heen zich een weg gebaand heeft naar Bethlehems kribbe en leven en gestalte aannam in Christus onze Heer; dan moet ook zij weer de moed grijpen, om de

valse orakels van de Heidense wijsbegeerte in al hun ijdelheid ten toon te stellen en terug te keren naar de vergeten, gesmade en meer dan driewerf verbeurde levensopenbaring, die de mensheid in Israël gewerd; maar bovenal, dan moet die liefde van God ook voor haar geen macht blijven, die van verre staat en zich als een ideale liefde steeds verder terugtrekt, maar integendeel, dan moet die liefde van God vloeiend worden, in beweging geraken, haar tot in de diepte van haar leven glijden en in haar zondig leven zich openbaren als Ontferming en Barmhartigheid, die tot welbehagen zich ontplooien, of tot heilige toorn zich verscherpen zal. Onze eeuw voele slechts aan haar hart, dat die liefde werkelijk bestaat, dat die liefde van God zich ook tot haar neigt, ook voor haar een woord, ook voor haar een genezende kracht heeft; zij leert de "Ontferming" van God slechts kennen als een barmhartig zich erbarmen, niet slechts over een begrip van zonde een begrip van ellende, maar ook over die eigenaardige zonde, waartoe zij verviel, die bedekte vorm van ellende, waarin zij gedurig dieper wegzinkt. Ook voor haar ontsluit zich slechts het mysterie van die persoonlijke, veerkrachtige, alles louterende en verheffende liefde, die in het "Welbehagen" van onze God zich uitspreekt, en niets ontneemt ons de schone hoop, dat ook onze eeuw nog in aanbidding zal neervallen en al haar opgewonden schijnvreugde ijlings en willig prijs geven voor een teug uit die beker van de heiligste genietingen, die de Erbarmer aan Zijn schepselen reikt. Maar ook van de Christenheid is niets zozeer als een zich verdiepen in die liefde van God nodig. Naarmate haar taak juist in onze eeuw te verhevener is, is ook haar toestand gevaarlijker. Zij wil de Christus prediken, maar vindt tegenstand. Zij wil voor de oren van de wereld van God liefde uitroepen, maar bespeurt dat men de oren toestopt. Wat is dan makkelijker te begrijpen, dan dat zij, om in zo’n eeuw toch maar Gods liefde te prediken, zich te ver van eigen terrein waagt, schier onbewust op het terrein van de wereld overgaat en nog wel meent Gods liefde naar de Schriften aan de wereld te brengen, maar in waarheid zichzelf bewerken laat door een valse, ijdele liefde, die niet uit God is, maar uit de onheilige diepten van ons eigen geslacht. Hierin moet de oplossing gezocht worden van het in het oog vallend verschijnsel, dat de oogst van de Christelijke arbeid niet groter is en met zo’n rusteloze prediking van Gods eeuwige liefde nog niet meer werking van die liefde werd ontdekt. Natuurlijk. Als men van Gods liefde in het vage, in het afgetrokkene spreekt, is het kind van onze eeuw zeer geneigd de tribuit ook van zijn hulde aan de voeten van de Heere neer te leggen. En dan meent u hem gewonnen te hebben, terwijl hij inderdaad bleef die hij was en slechts van naam wisselde. Nee, wilt u de liefde van God als een werkelijke kracht in de wereld indragen, zoek dan zelf eerst met, eerst in die liefde van God gedoopt te worden. En heeft u, al was het ook slechts een enkele druppel van die liefde van God in u voelen uitstorten, dat u nu voor het eerst, maar dan ook zo diep en zalig, ervaart wat het is, liefde in het hart te dragen, van liefde verteerd te worden en lief te hebben wat u geen winst biedt, o! dan zult u vanzelf die heilige tact, die geestelijke smaak in u ontwaren, die u dat valse roepen van liefde verfoeien doet, u de moed geeft, ertegen te getuigen en dusdoende, juist door wegneming van dat schijnwezen, dorst naar die zuivere, die heilige, die werkelijke liefde te wekken, die door de Middelaar uitstroomt van Gods troon. En evenals altijd zal de winst voor de Christenheid zelf hiervan het grootst zijn. Door haar zwak optreden tegenover de wereld, heeft zij meer dan zij vermoedt, haar eigen geloof ondermijnd. Dat ver, zeer verre, al te ver zich wagen op het terrein van onze eeuw heeft haar ongemerkt al verder afgeleid van de enige bron van de Godskennis, die door de Schrift ons in Christus ontsloten is. De Christus is haar niet meer de belichaming van Gods liefde, maar slechts een van de bewijzen, die zij voor Gods liefde, zij het dan ook nog als het hoogste, aanvoert. Meer dan zij vermoedt, heeft in haar eigen geloofskring het ideaal, dat de wereld zich van die liefde gevormd heeft, de openbaring van de eeuwige liefde verdrongen. Hiermee is zij van die liefde zelf vervreemd, aan de koestering van die liefde ontwend geraakt. Zij is op zichzelf afgedreven. Het koude sneeuwkleed bedekt haar akker, waar het weelderigst groen zich met het rijkste bloembed tot een schoon tapeet verenigen moest.

Vandaar de dorheid, die van de Christelijke kerk door een ieder tot verwijt wordt gemaakt. Vandaar haar schreiende machteloosheid, haar gebrek aan gemeenschap van de heiligen, haar onvermogen om tot een onderscheiding te komen tussen de kinderen van God en die niet van Christus zijn. Daarom voegen wij er ten slotte aan toe, dat ook voor ons eigen hart bovenal de aanraking van die liefde van God geëist is, zal het leven in ons niet ondergaan. Al spreekt ons de herinnering met wisse heugenis van een liefde van God, die eenmaal door de Heilige Geest in onze harten werd uitgegoten, toch leven wij daarom niet minder in het midden van deze koude, van God vervreemde wereld, drinken wij haar lucht in, staan wij van uur tot uur onder de bewerking van haar invloed en luistert ook ons oor, eer wij het zelf weten, naar het verleidelijk lied, dat zij, juist om ons het hart te ontstelen, met het refrein, dat "God de liefde is" besluit. Tegenover die invloed staan wij machteloos, als niet Gods liefde ons met haar vleugelen dekt. Machteloos, want ons hart blijft nog steeds neigen naar wat onze wijsheid streelt. Maar ook machteloos, omdat wij uit de wereld zijn voortgekomen en dus de zedelijke moed missen; die voor haar bestrijding vereist wordt. Slechts een macht is er, die aan haar betovering ons ontrukken kan, de aanraking van die waarachtige liefde van God, die door het leven, dat zij instort en de gloed, die zij uitstraalt, alle valse ideaal verdrijft.

En ontferm u wel eniger, onderscheid makend, ten opzichte van hen uit uw midden, die reeds het oor aan de verkeerdheid van de verleiders hebben geleend. Geef gehoor aan diegenen onder hen, die berouwvol terugkeren en neem hen weer op in uw gemeenschap, waarom zij vragen.

Maar behoud anderen, die op die boze weg blijven wandelen, door vrees. Doe al wat mogelijk is om hen tot nadenken te brengen (Rom. 11: 14 Jak. 5: 19 vv.) en grijp hen als een brandhout, dat zij reeds zijn (Amos 4: 11 Zach. 3: 2), uit het vuur, door hun hemel en hel, zegen en vloek voor te stellen. En haat ook, als u zo’n werk van de bekeerling onderneemt, de rok, die van het vlees bevlekt is, die degenen dragen (vs. 8), opdat niets van de bezoedeling, die zij in hun wellust deelachtig worden, op u overgaat.

Nadat de apostel de lezers in vs. 17 v. gezegd heeft, dat zij die mensen voor niets anders moeten houden, dan voor zulke spotters, als die voor de tijd van het einde voorspeld zijn, vervolgens in vs. 19-21, dat zij zich in tegenoverstelling van hen ten eeuwige leven moeten bewaren, voegt hij er nu de aanwijzing bij, hoe zij met degenen moesten handelen, die hij van de eersten onderscheidt, als wellicht door hen te redden.

De verleiders zelf zijn volgens vs. 15 van die aard, dat de gemeente met hen niet moet te doen hebben, maar wel komt het op de juiste verhouding aan jegens hen, die uit de gemeente door hen zijn verleid.

Wat de apostel ten slotte zegt: "Haat ook de rok, die van het vlees bevlekt is", was hoogst nodig om te zeggen; want zielen redden, vooral degenen uit het midden van zo’n verderf, is geen werk zonder gevaren; het brengt ons zeker zelf in verzoeking door de aanraking van het onreine. Hoe menig dwaas wordt daar geveld, zo wordt in een juist spreekwoord gezegd, waar hij bekeringsnetten stelt.

De Christelijke liefde moest zich dus uitstrekken tot allen. Zij moest allen trachten te behouden, maar overeenkomstig hun verschillende aard en toestand met hen handelen, om haar weldadig doel te bereiken. Men moest onderscheid maken tussen de een en de ander. Over sommigen moest men zich ontfermen, als die minder waren afgeweken en meer verleidden, dan verleiders waren. Met hen moest men medelijden hebben, en met

zachtmoedigheid hen proberen terecht te brengen. Maar anderen, die verder waren afgeweken en meer verleiders dan verleidden waren, moest men door vrees trachten te behouden en hen als uit het vuur grijpen; terwijl men tevens moest toezien, dat men niet door hen besmet en tot zonde vervoerd werd. Hoeveel wijsheid ligt er in deze woorden opgesloten en hoe getuigen zij van de liefde, die de schrijver ook jegens de afgedwaalden vervulde. Die liefde bezielt ook ons en die wijsheid bestiert ook ons in ons pogen om hen, die van de waarheid van het Evangelie zijn afgeweken en tot de zonde vervallen, terecht te brengen!

Met een snelle overgang wendt de apostel zich nu ten besluite van zijn brief tot God, niet eerst tot bidden, of tot voorbede, maar dadelijk tot het loven in de vreugde van het geloof van Hem, bij van wie de kracht is om de lezers te behoeden en onstraffelijk te bewaren tot het einde, alsof Hij Zijn genadewerk reeds aan hen had volbracht. Zozeer is zijn gedachte gevestigd op de dag van de openbaring van de heerlijkheid van onze grote God en onze Heiland Jezus Christus, alsof deze levenstijd met zijn noden en gevaren reeds overwonnen was een teken. dat hij reeds aan de avond van zijn leven is.

Hem nu, die machtig is (Rom. 16: 25 Efeziers 3: 20) om u van struikelen te bewaren bij de grote gevaren van de ziel, waardoor u bedreigd wordt, zodat u die doorstaat, zonder daarin tot de val te komen of te struikelen (2 Petrus 1: 10 Luk. 2: 34) en door zo’n behoeden tot het einde toe u onstraffelijk te stellen in de dag van het oordeel voor Zijn heerlijkheid, wanneer Hij als uw heerlijke Rechter in Christus Jezus Zich tegenover u zal stellen (MATTHEUS. 16: 27), onstraffelijk (1 Kor. 1: 8. 1 Thessalonicenzen. 3: 13, zodat u dan van uw zijde tegenover Hem kunt staan en in vreugde over het volmaakte heil, dat nu u ten deel zal worden (1 Petrus
13).
a) De alleen wijze God (Rom. 16: 27), onze Zaligmaker (1 Tim. 2: 3 Tit. 1: 3; 2: 10; 3: 4, zij heerlijkheid en majesteit (Rom. 11: 36 Hebr. 1: 3; 8: 1, kracht en macht (Openbaring 1: 6.
Petrus 4: 11 en in alle eeuwigheid (2 Petrus 3: 18). Amen.

1 Tim. 1: 17

God bereidt Zich de lof van de alleen Wijze, ook vooral in de wijsheid, die tot onze heerlijkheid is verordend en in de menigvuldige trouw, tot volbrenging van dit genadewerk besteed. O welke omwegen kan God gebruiken vanwege de in de weg staande hindernissen, terwijl Hij toch ten slotte Zijn doel bereikt! God is onze Heiland van het eerste voornemen af, dat Hij tot onze zaligheid in Christus heeft opgevat en dat blijft Hij tot de voltooiing daarvan met eeuwige heerlijkheid. Voor het daarbij geschonken goed komt Hem de heerlijkheid en majesteit toe, voor het daarbij overwonnen kwaad zij Hem kracht en macht gegeven! Het geloof geeft het Hem nu en de hoop is er borg voor, dat in alle eeuwigheid hiertoe stof genoeg zal zijn.

In sommige opzichten is de weg ten hemel een veilige weg, maar in andere opzichten is geen pad zo vol gevaren. Die weg is omringd door moeilijkheden. Een misstap doet ons struikelen (en hoe makkelijk komen wij daartoe, als wij de genade niet vasthouden) en wij vallen neer. Hoe glad is die weg, die sommigen van ons moeten bewandelen! Hoe menigmaal moeten wij met de Psalmdichter uitroepen: "Mijn voeten waren bijna uitgeweken; mijn treden waren bijkans uitgeschoten." Als wij krachtige, stevige bergklimmers waren, dan zou hiervoor geen gevaar zijn; maar in onszelf zijn wij zo zwak! Op de beste wegen struikelen wij snel. Op de meest effen paden vallen wij makkelijk. Onze zwakke knieën kunnen ter nauwernood onze eigen zwaarte dragen. Een strohalm kan ons doen vallen en een keisteentje kan ons doen verwonden: wij zijn als kinderen, die de eerste wankele stappen op de geloofsweg zetten;

onze hemelse Vader houdt ons bij de hand, anders zouden wij snel vallen. O, als wij voor struikelen bewaard worden, hoe moeten wij de macht en het geduld zegenen, waardoor wij dag bij dag bewaakt worden! Bedenken wij hoe snel wij tot zondigen geneigd zijn, hoe graag wij het gevaar opzoeken, hoe ras wij ontmoedigd zijn en deze gedachten zullen ons te meer met dankbaarheid doen zingen: "Hem nu, die machtig is ons voor struikelen te bewaren, zij eer en heerlijkheid." Wij hebben vele vijanden, die ons ten onder trachten te brengen. De weg is moeilijk en wij zijn zwak; maar hierbij komt nog, dat de vijanden achter de hinderlaag loeren en wanneer wij er het minst op verdacht zijn, op ons afstormen, om ons te beroven, of in de naastbij gelegen afgrond neer te storten. Een almachtige arm alleen kan ons van deze onzichtbare vijanden beveiligen, die onze ondergang zoeken. Zo'n arm heeft onze bescherming op zich genomen. Hij is getrouw, die het beloofd heeft en Hij is machtig ons voor struikelen te bewaren, zodat wij bij het diep gevoel van onze grote zwakheid toch het vaste geloof mogen bezitten, dat wij volkomen zalig zijn en met blij vertrouwen mogen zeggen:

En aard en hel zijn tegen mij, maar hoger kracht is aan mijn zij, de Held, wiens alle dingen zijn, Jezus is mijn!

Overweeg in uw gemoed dat verwonderlijke woord "onstraffelijk." Wij zijn er hier ver van verwijderd; maar omdat onze Heer Zijn liefdewerk nooit onverhoord laat liggen, zullen wij die volmaaktheid eens bereiken. De Heiland, die Zijn volk tot het einde toe zal bewaren, zal Zijn gemeente ten slotte voor zich stellen, heilig en onbevlekt, zonder vlek of rimpel, of iets dergelijks. Al de juwelen van de kroon van de Heiland zijn van het eerste water en zonder fout. Al de statiedochters van de Bruid van het Lam zijn maagden zonder vlek of smet. Maar hoe zal Jezus ons onstraffelijk maken? Hij zal ons van onze zonden wassen in Zijn bloed, totdat wij rein en wit zijn zoals Gods engelen, en wij zullen bekleed zijn met Zijn gerechtigheid, die ons geheel onstraffelijk maakt, ja volmaakt in Gods ogen. Wij zullen zelfs in Zijn ogen onberispelijk en onstraffelijk zijn. Zijn wet zal niet alleen geen beschuldiging tegen ons hebben, maar zij zal in ons verheerlijkt zijn. Wat meer is, het werk van de Heilige Geest zal voor ons een voltooid werk zijn. Hij zal ons zo volkomen heilig maken, dat zelfs de sluimerende neiging tot de zonde uit ons verdreven zal zijn. Onze wil, ons oordeel, onze herinnering, elke kracht en neiging in ons zal van de heerschappij van het kwaad vrijgemaakt zijn. Wij zullen heilig zijn zoals God heilig is en wij zullen eeuwig voor Zijn aangezicht wonen. De kinderen van God zullen in de hemel niet misplaatst zijn, want hun schoonheid zal even groot zijn als de plaats die voor hen bereid is. O zalig het uur, wanneer de eeuwige deuren omhoog zullen geheven worden en wij, die voor de heerlijkheid toebereid zijn, met de heiligen in het licht zullen wonen. Dan zal de zonde teniet gedaan en de satan buitengesloten zijn; de verzoeking zal voor altijd verdwenen zijn en wij zelf zullen onstraffelijk voor God bevonden worden. Dat zal echt een hemel zijn! Laat ons nu vrolijk zijn bij het voorspel van het eeuwige loflied, dat zo snel door de verloste schaar met volle koren gezongen zal worden. Laat ons zoals David voor de ark vreugde bedrijven, totdat wij ons eens voor eeuwig verblijden voor de troon.

SLOTWOORD OP DE BRIEF VAN JUDAS

Als de apostolische brieven in onze Bijbel gerangschikt waren naar de tijd van hun vervaardiging, dan zouden hier de brieven van Johannes moeten volgen en zouden deze naast de Openbaring van dezelfde apostel staan. Het is echter ook zeer doelmatig, dat volgens andere rangschikking de brief van Judas staat tussen de brieven van die apostel, op wie deze terugwijst (vs. 3, 17 v.) en de Openbaring, waartoe hij de overgang vormt. Daar zullen wij van diezelfde vervloekte mensen horen, waarvan hier sprake was Judas 1: 4, evenals van de aartsengel MICHAËL (vs. 9) en wel, in plaats van slechts woordenwisseling, van een strijd met de draak (Openb. 12: 7 vv.). De Christelijke gemeente uit Israël, die van haar

oorspronkelijke hoogte in Hand. 2-6 nu diep is gevallen, zal nadat geheel Israël zalig geworden zal zijn (Rom. 11: 26), weer in de Sions gemeente op het heerlijkst schitteren en het tegendeel zijn van hetgeen de verdervers van haar hebben gemaakt. Openbaring 14: 1 vv.).

HET PROFETISCHE BOEK VAN HET NIEUWE TESTAMENT

Amos 3: 7 ***Zeker de Heere Heere zal geen ding doen, tenzij Hij Zijn verborgenheid aan Zijn knechten, de profeten, geopenbaard heeft.***

DE OPENBARING VAN JOHANNES, DE THEOLOOG

De Openbaring van Johannes is de grote hoofdstroom van de profetie, die, uit het samenvloeien van alle stromen van de Oud-Testamentische profetie ontstaan, in de zee van de eeuwigheid uitloopt. Het verlangen naar de toekomst van de Heere, die alles voleindigt, is de grondtoon daarvan. In grootse trekken, vol heilig symbolisch beeldwerk, waarin tot aan de hele vervulling zonder schade voor de stichting van de Christelijke gemeente veel duisters moet blijven, schildert zij de ontwikkeling van het Godsrijk tot aan de laatste, heerlijkste volmaking in het eeuwige leven. Het is met deze profetie als met een komeet, welks loop van dag tot dag, van week tot week gemakkelijker kan worden berekend, omdat men tot de kennis van een steeds groter deel van de hele baan komt.

Zeker is er geen Bijbelboek, dat de uitlegger zoveel moeite baart, als het laatste. De Costa zegt terecht: "Het boek van de Apocalyps is duister, behelst enkel raadsels, wordt door een ieder naar zijn eigen begrippen of vooroordelen willekeurig uitgelegd. Onder dit voorwendsel is een boek, waarvan zijn schrijver getuigt, dat "zalig zijn, die het lezen en horen en die bewaren hetgeen daarin geschreven is", reeds vroegtijdig uit kerkelijk en huiselijk gebruik verwijderd geworden. Wat heeft onze menselijke wetenschap of onwetendheid, ja, ook niet zelden bij overigens oprechte vereerders van Zijn woord, al niet voor vonden gezocht, om zich van de lezing en overdenking van zekere gedeelten van dat woord te verschonen! Wat al oneerbiedige eerbied niet zelden te baat genomen om de uitdrukkelijke verklaringen van dat woord zelf te ontgaan! Toch is de profetie, overeenkomstig het getuigenis van de Heere zelf, niet zomaar gegeven, om de vervulling daarvan eerst van achteren, wanneer zij daar is, te erkennen, maar ook om de tijden, waarvoor de profetie gegeven is, te onderscheiden en de gebeurtenissen zo, die voorspeld zijn, met geloof tegemoet te gaan de vervulling van hetgeen het woord van de profetie in zijn grote trekken voor ogen stelt, te leren verbeiden en haar aannadering met het hart en in de geest te vergezellen. In die zin toch vorderde de Heere van de Joden en hun oversten en schriftgeleerden, dat zij de tekenen van de tijden, met betrekking bepaald tot de godsdienstige en nationale verwachting van hun Messias, zouden onderscheiden. In dezelfde zin wordt het profetisch woord vergeleken met een licht, schijnend in een duistere plaats. De bedoeling bij dergelijke vordering en vermaning kan wel niet geweest zijn, dat elke bijzonderheid van het profetisch woord, als was het een reeds tot historie geworden feit, van te voren gekend en verwacht zou worden, maar wel, dat de grote uitzichten, door de Godsspraken vanouds geopend, in het oog zouden worden gehouden, in het hart verborgen; ja ook met aandacht en inspanning bestudeerd zouden worden, opdat, de beslissende tijd eindelijk daar zijnde, degenen, aan wie de belofte geschonken was, niet ongelovig of onvoorbereid mocht vinden. Zeker, het is een boek, dat "Openbaring" heten mag en niet "verberging." Dächsel heeft bij de vele pogingen om de raadsels te ontraadselen, ook de zijne gevoegd en wij mogen hem voor menige opmerking dankbaar zijn, maar moeten bij meer dan een onze schouders ophalen. Als hij ons onder anderen wil doen geloven, dat Napoleon I weer persoonlijk uit het graf zal opstaan, om als antichrist gezien te worden, dan doet ons dit denken aan de mening van de Joden van Jezus' tijd, die Elia en Jeremia persoonlijk uit het graf teruggekeerd verwachtten en Johannes de Doper vroegen, of hij die was, hetgeen deze van zich wees, alhoewel hij volgens de getuigenis van de Heere de Elia was, die komen zou. Toch meende ik, eenmaal gebonden Dächsels Bijbelwerk, al is het dan ook omgewerkt, terug te geven, ook zijn mijns inziens gewaagde gissingen en niet te volgen verklaringen, te moeten meedelen.

De lezer zal wel gelieven te bedenken, dat de uitbreidingen in de tekst en de aanmerkingen zonder bijvoeging van de naam van de schrijvers voor rekening van Dächsel blijven, zoals wij zijn naam ook in het bijzonder vaker plaatsten, waar wij een geheel ander voelen toegedaan waren.
Ik meende echter, die uitleggingen niet alleen te mogen geven, maar ook van sommige anderen (want het getal verklaarders is legio) de meningen te moeten meedelen, terwijl wij graag bekennen, het meest in te stemmen met hetgeen wij er van bekende Nederlandse namen bijvoegden. De lezer zal van de kanttekeningen van onze ***Statenvertalers, van W. Brakel, van De Costa,*** van de terecht gewaardeerde ***Hengstenberg,*** wiens opvattingen in eenvoudiger vorm door ***Dressel*** zijn weergeven, alsmede van de oudere ***Gereformeerde theologen***, aanhalingen vinden, waarmee wij graag verklaren ons meer te kunnen verenigen. Verstandiger komt ons voor, het "non liquet" uit te spreken, dan zich in gewaagde gissingen te begeven. Wat in Jesaja 48 staat, dat God verkondigd heeft, eer het kwam, opdat men niet zeggen zou: "Mijn afgod heeft die dingen gedaan", en zegt "u heeft het gehoord, aanmerk dat alles", maar ook weer nieuwe dingen doet horen en verborgene, waarvan Hij zegt: "Vóór deze dag heeft u ze ook niet gehoord, opdat u niet misschien zeggen zou: "Zie, ik heb ze geweten", komt mij voor, ook op de profetie in Johannes' Openbaring van toepassing te zijn.

God heeft de toekomende dingen gezegd; wij hebben ze geweten en weer de nieuwe dingen niet geweten. Niet zonder instemming laten wij dan ook hier volgen, wat ***Van de Palm*** in zijn Bijbel aan dit geschrift laat voorafgaan: "Dit boek van de Openbaringen of van de profetieën, of van de gezichten van Johannes, het laatste van al de Bijbelse boeken, was door zijn inhoud en opstel waardig, de hele rij van deze te besluiten. Het is geheel in de grote, de heerlijke en verheven zin, die alle heilige schriften ademen. Gods onbeperkte, alles omvattende wereld-regering wordt daarin geschilderd, met beelden en kleuren zo schoon en stout, als de gloeiende Oosterse verbeelding die bevatten kon, in een bloemlezing uit de krachtigste van de oude Israëlitische Godsspraken, doormengd met liederen en lofzangen, die ons uit hogere gewesten toeklinken. Wat op aarde geschiedt, wordt in de hemel beraamd en voorbereid; daar wordt het bevel tot de volvoering gegeven. Triomfeert hier beneden de boosheid, het is Gods toelating, Gods bestel tot ontwikkeling van hogere raadsbesluiten. Worden deugd en godsvrucht vervolgd, verdrukt en vertrapt, het is om haar te louteren en daarboven is daarvoor eindeloze vergoeding weggelegd. Is deze aarde het toneel van gedurige strijd tussen het Rijk van het licht en dat van de duisternis, van de waarheid en van de leugen, van de deugd en van de ondeugd; al de kansen van die worstelstrijd zijn door God berekend; hier wordt hij gevoerd, in de hemel beslist; en hoe veeg die strijd voor deugd en waarheid soms schijnt te staan, eindelijk is de zegepraal zeker en volkomen.
Dat Rijk van het Licht is het Rijk van Jezus, de verheerlijkte Middelaar en Zoon van God, door Hem gegrondvest in Zijn bloed; die Zijn naam dragen en Zijn leer beleven, zijn burgers van dat Rijk hier en daarboven; en wie voor Hem lijdt, zal met Hem heersen. Zodanig is de hoofdinhoud van dit Boek en in welke reeks van beelden die ook worden voorgedragen, welke tonelen in de hemel of op de aarde geopend werden, die deze grote inhoud ervan voorbij ziet, om zijn vernuft of verbeelding, of de driften, die in hem woelen, de vrije teugel te geven, zou wellicht gevaar kunnen lopen, om de belofte (Hoofdstuk 1: 3) niet, althans niet in de ruimste en heerlijkste zin, op zich te kunnen toepassen. Wat in Gods raad verborgen is, zal niemand uit het Boek ontraadselen, noch er een middel in vinden om de Allerhoogste in Zijn onnagaanbaar bestuur te kunnen vooruitlopen.
Het is het Boek van Jezus' toekomst, die even onverwacht als luisterrijk en zeker zou plaats hebben, maar waarvan dag en uur geen mens of Engel was geopenbaard. Al bevatte dus dit Boek geen eigenlijke of stellige voorspelling, ja, niets meer dan de zinnebeeldige voordracht van de straks opgenoemde waarheden, door Gods Geest aan de verrukte verbeelding van Johannes, in afwisselende hemelse en aardse tonelen aldus geopenbaard, dat het hart van elk gevoelig Christen-lezer erdoor in heilig vuur ontstoken moest worden; ook dan nog zou het

ons een onschatbaar gedenkstuk zijn van de eindeloze verhevenheid van de Christelijke leer en de hemelse reinheid van haar zedenkunde. Maar de wijze van de voorstelling op vele plaatsen en sommige stellige uitdrukkingen en aanduidingen overtuigen ons, dat het dadelijke voorspellingen zijn van één of meer grote gebeurtenissen, waaraan hier de verwachting van Jezus' toekomst wordt vastgehecht.

Wil iemand deze voorspellingen voor nog onvervuld houden; en inderdaad, hetgeen in de drie laatste Hoofdstukken begrepen is, kan men toch bezwaarlijk als vervuld beschouwen, maar wil men ook al het voorgaande, hetzij van Hoofdstuk 6, hetzij van Hoofdstuk 13 af, voor nog onvervuld houden, men brengt dan alles tot de laatste tijden, die Jezus toekomst zullen voorafgaan en bedenkt, dat elke profetie dan pas ophoudt, een raadsel te zijn, wanneer de voorspelde uitkomst dadelijk aanwezig is, en spiegelt zich aan de Joden, die, omdat zij de voorspellingen van de Profeten niet naar de geest, maar naar de letter verklaarden, de Heere der heerlijkheid gekruist hebben. Houdt men het integendeel daarvoor, dat het voorspelde of liever door geheimzinnige beelden aangeduide, in dit Boek, reeds voor vele eeuwen is vervuld, dan komen twee gevoelens in aanmerking, die beiden met vele redenen bekleed kunnen worden en waarover het moeilijk is een bepaalde keuze te doen; een onzekerheid, hoedanige ook over vele andere reeds vervulde Godsspraken van het Oude Verbond, bepaald over die van Daniël, plaats heeft, zonder dat men daarom aan haar reeds plaats gehad hebbende vervulling twijfelt.

Volgens het eerste voelen behoort alles van Hoofdstuk 6 tot aan het einde van Hoofdstuk 19, tot de verwoesting van Jeruzalem en de omkering van de Joodse Staat door de Romeinen, een gebeurtenis, die door Jezus zelf als een voorbode en waarborg van Zijn luisterrijke toekomst is voorgesteld; waarom ook hier de voorspelling en van niet enkel als een aankondiging van die uitkomst in de geschiedenis aangemerkt moet worden, maar als een Godsspraak over de zegepraal van het Christendom, onwrikbaar gevestigd op de puinhopen van de Joodse godsdienst. Volgens dit voelen vindt men hier een eigenlijke voorspelling van gebeurde zaken, welker vervulling men trek voor trek in de geschiedenis kan nagaan.
Anderen echter menen, dat, behalve de triomf van de Christelijke godsdienst op het Jodendom, ook die op het Heidendom en de afgoderij, in Johannes' voorspellingen wordt aangeduid; dat Rome, onder de benaming van Babel, als de zetel van de afgoderij en de ondergang van die stad, zinnebeeldig, als de vernietiging van de afgodsdienst in de beschaafde gedeelten van de wereld wordt voorgesteld, en dat deze tweede zegepraal van de Christelijke leer, na een herhaalde kampstrijd (Hoofdstuk 13 tot 19) dichterlijk beschreven wordt.
Volgens dit laatste voelen behelst de Openbaring veel meer algemene verwachting van hetgeen gebeuren zou, in allegorie of dichterlijke beeldspraak uitgedrukt, dan wel voorspelling van een toekomstige gebeurtenis door de voorkennis van de Alwetende en haar voornaamste en kenmerkende bijzonderheden, aan een profeet bekend gemaakt en op goddelijke last te boek gesteld, die laatste echter door de aard en de waardigheid van een goddelijk en Bijbels geschrift vereist schijnt te worden.
Hoezeer dit boek grote dichterlijke verdiensten heeft, kan men het echter geen dichtstuk heten, zonder zich een speling met deze benaming te veroorloven. De gedachten, de beelden zijn dichterlijk, maar in de proza-schrijfstijl; nu verhevener, dan eenvoudiger en platter uitgedrukt. Nog minder aannemelijk en oordeelkundig is het om hier de aanleg van een toneelstuk, in verschillende bedrijven afgezonderd, te willen opmerken. Het is de natuurlijke ontwikkeling van een grote daad, zonder schijn van knoop of ontknoping, in haar aanvang en afloop, zoals de ene gebeurtenis uit de andere vloeide, voorgedragen; terwijl alles, wat onder dit geschrift naar een kunstmatig ingericht dichterlijk opstel doet zwemen, veel meer tot het geheimzinnige en hoge van de orakelspraak gebracht moet worden.

De opgave van de inhoud zal dit doen blijken. De drie eerste hoofdstukken zijn voorbereidend; zij behelzen de toewijding van dit boek aan de gemeenten van Klein-Azië, een verschijning

van Jezus in Zijn heerlijkheid, die Zijn dienaar last geeft om hetgeen hij zien zal op te tekenen en in Zijn naam brieven aan die Gemeenten te schrijven. Met het vierde hoofdstuk beginnen eigenlijk de gezichten; de hemel opent zich, Johannes ziet God op Zijn troon gezeten, omringd door Zijn hemelraad; een boek met zeven zegels gesloten, is in zijn hand, dat niemand openen kan. Maar voor de hemeltroon verschijnt Jezus als een Lam, dat geslacht is geweest en aan Hem wordt de macht toegekend, om dat boek van het raadsbesluit te ontzegelen, waartoe Hij het ontvangt uit de hand van Hem, die op de troon zit, onder het luide lofgezang van alles, wat in de hemel is (Hoofdstuk 4 en 5).
Het gesloten boek wordt ontzegeld; bij het openen van zes van de zeven zegels ziet men vertoningen, die niet dan onheil en jammer aanduiden (Hoofdstuk 6). Maar eer alles nog banger en vreselijker wordt, verschijnt er een engel, die een groot aantal van door God uitverkorenen met een zegel merkt, waardoor de volgende rampen hen niet zouden treffen (Hoofdstuk 7 (zegel wordt geopend en zeven engelen ontvangen elk een bazuin.
Bij het blazen van iedere bazuin of krijgstrompet, raakt eerst de hele natuur in angst en beroering, terwijl het blazen van de vijfde en zesde bazuin, geduchte onheilen en oorlogsverwoestingen verkondigt. (Hoofdstuk 8, 9).
Een engel, met een boekrol in de hand, zweert dat er geen uitstel meer gegeven zal worden. Hij beveelt Johannes de boekrol op te eten (Hoofdstuk 10). Johannes ontvangt een meetstok om de tempel te meten, maar niet het voorhof; de twee laatste getuigen verschijnen, worden gedood en herleven (Hoofdstuk 11: 1-14).
De zevende bazuin kondigt aan, dat de strijd voor de zaak van God aanvankelijk beslist is, waarop de hemel van de lof weergalmt en de tempel zich geopend vertoont met de Verbondsark daarin (vs. 15-19).
Het beeld van een vrouw van een vorstin in hemelse luister vertoont zich, ook dat van de helse draak; de vrouw is zwanger en de draak belaagt haar, om haar kroost te verslinden. Zij baart een Zoon, die bij God voor Zijn troon wordt opgenomen. De draak voert krijg in de hemel, maar wordt overwonnen en op de aarde geworpen, waar hij de vrouw vruchteloos probeert te doen omkomen (Hoofdstuk 12).
In de hemel is wel de strijd beslist, maar op aarde moet opnieuw met geweld en boosheid worden gekampt.
Een gedrocht komt op uit de zee, dat verschrikkelijke dwingelandij oefent en waarvoor alles bukt; het wordt door een ander gedrocht geholpen en in zijn oppermacht gesteund en bevestigd (Hoofdstuk 13
In de hemel wordt het lied van het Lam gezongen, engelen verkondigen de aanstaande zegepraal van het Evangelie, de val en de straf van de oproerigen tegen het Godsrijk, de sikkel wordt in de oogst geslagen en de perskuip van Gods toorn getreden (Hoofdstuk 14).
In de hemel wordt het lied van Mozes gezongen, de zeven laatste jammeren worden aangeduid door zeven engelen, aan elk van wie een gouden schaal wordt gegeven (Hoofdstuk 15).
De zeven engelen storten hun schalen uit op de aarde; onder verschrikkelijke voortekenen nadert de grote dag van Babels ondergang, welker einde straks daar zijn zal (Hoofdstuk 16).
Een nieuw gezicht wordt aan de apostel vertoond: een vrouw, koninklijk opgesierd, de verleidster tot afval en wreedheid; aan Johannes wordt de betekenis van dit en de voorafgaande beelden bekend gemaakt (Hoofdstuk 17).
Eindelijk wordt de hele ondergang van de tegen Christus vijandige stad aangezegd, en een zegelied op haar val gezongen. Zo op aarde als door hemelingen.
Met de optocht van de triomf en de straf van de beide gedrochten eindigt dit grootste deel van de openbaringen (Hoofdstuk 18, 19). De draak wordt in de afgrond gebonden, Christus' Rijk vertoont zich in al zijn heerlijkheid op aarde, geruime tijd durende.
Ten einde van die moet het nog een aanval verduren, maar overwint daarin snel, door God geholpen (Hoofdstuk 20: 1-10).
Het einde is daar. Het gericht van de grote dag wordt gehouden (Hoofdstuk 20: 11-15). De eeuwigdurende heerschappij van God en de Verlosser vangt aan; het nieuw Jeruzalem wordt

beschreven in zijn alle begrip te boven gaande glans en het geluk van de gezaligden hoog verheven (Hoofdstuk 21 en 22: 1-5 het Boek, betuigingen, waarschuwingen, zaligsprekingen, beden om de haastige toekomst van Jezus en Zijn Rijk (Hoofdstuk 22: 6-21).

HOOFDSTUK 1

VERBORGENHEID VAN DE ZEVEN KANDELAREN EN DE ZEVEN STERREN

Vs. 1-8. Na het opschrift, dat de oorsprong van de Openbaring aan God zelf toeschrijft en haar groot gewicht betuigt, volgt een groete van de Ziener aan de zeven Klein-Aziatische gemeenten, aan wie het boek in de eerste plaats gewijd is, terwijl de hoofdzakelijke inhoud nader wordt aangegeven.

Wat dit boek, dat voor ons ligt, inhoudt, is de Openbaring (Grieks Apokalupsis "De 7: 1 van Jezus Christus, de mededeling van het geheim van de toekomst van Zijn rijk, die God, de hemelse Vader, aan wiens rechterhand Hij is gezeten, Hem als de Middelaar van het nieuwe Verbond en de overste Leraar van de gemeente, gegeven heeft (Joh. 5: 20; 8: 26; 12: 49; 17: 7 Hij gaf Hem die, niet opdat Hij die voor zichzelf zou hebben en behouden, maar om die Zijn dienstknechten, de Christenen in het algemeen (Hoofdstuk 2: 20; 7: 3; 12: 8; 22: 3 12. 8) en voornamelijk de leraren in de kerk, te tonen de dingen, die haast geschieden moeten, waarvan het begin nabij is en welker voortgang en einde in toekomstige tijden zal zijn (Luk.
8 Rom. 16: 20). Dit boek bevat de openbaring, die Hij in profetische gezichten en krachtige zinnebeelden heeft ingekleed en die Hij door Zijn engel, die wij in Hoofdstuk 22: 6 vv. weer aantreffen, gezonden heeft en die als middenpersoon al die dingen toonde en Zijn dienstknecht Johannes 2)te kennen gegeven heeft, opdat deze ze zou zien en de daarbij behorende woorden zou neerschrijven (Hoofdstuk 14: 13; 19: 9).

Deze Johannes is dezelfde dienstknecht van Christus, die in zijn hele bediening het woord van God betuigd heeft en de getuigenis, het Evangelie (2 Tim. 1: 8) van Jezus Christus en die geleerd en verkondigd heeft al wat hij gezien heeft (1 Joh. 1: 1 vv.). Zo betuigt hij dan ook hier wat hij gezien en gehoord heeft en zijn getuigenis is waar 3).

Zo is de bron van de openbaring, die in dit boek vervat is, God de Vader, haar profeet Jezus Christus, haar overbrenger een heilige engel en die haar ontvangt een betrouwbaar apostel. Daarom mag gezegd worden: a) Zalig is hij, die als leraar van de kerk in de Christelijke vergadering voor de gemeente die openbaring leest en haar verklaart; en zalig zijn zij, die als leden van de gemeente horen de woorden van deze profetie, die dit boek bevat en aan beide zijden, die in een goed hart bewaren hetgeen daarin geschreven is; b) want de tijd, waarop de voorspelling zal worden vervuld, is nabij 4). En zij, die door het lezen of horen en bewaren zich hebben laten sterken, bekrachtigen en bevestigen, om de ellende en de verzoeking van de laatste tijd te overwinnen, zullen het loon van getrouwheid verkrijgen.

Openbaring 22: 7 b) Openbaring 22: 10

Bij de voorspelling op de Olijfberg had de Heere gezegd (Mark. 13: 32): "Van die dag en dat uur weet niemand, noch de engelen, die in de hemel zijn, noch de Zoon dan de Vader; en nog onmiddellijk vóór Zijn hemelvaart had Hij de discipelen op hun vraag: "Heere! zult U in deze tijd aan Israël het koninkrijk oprichten? " geantwoord: "Het komt u niet toe (het is niet uw zaak, het behoort niet tot de toerusting voor uw ambt) te weten de tijden of gelegenheden, die de Vader in Zijn eigen macht gesteld heeft, maar (wat tot uw werkelijke toerusting noodzakelijk is zal geschieden) u zult ontvangen de kracht van de Heilige Geest, die over u komen zal en u zult Mijn getuigen zijn zowel te Jeruzalem, als in geheel Judea en Samaria en tot aan het uiterste van de aarde (Hand. 1: 6 vv.). De apostelen hadden dan ook inderdaad, nadat zij op het pinksterfeest de gave van de Heilige Geest ontvangen hadden, zonder iets

naders over de termijn van het begin van de laatste tijden te weten en mee te delen, hun opdracht vervuld tot het jaar 66 na Christus in die omvang, die hun ten plicht was gesteld. Door de prediking van Paulus en Petrus te Rome was de kerk midden in het hart van de heidenwereld geplant en voor de hele toekomst gesticht, maar daardoor ook de zaadkorrel gelegd, waaruit volgens de raad van God de laatste dingen zich tenslotte moesten ontwikkelen.

Daar ontvangt de laatste van de apostelen, die, (wellicht met uitzondering van Simon Zelotes maar deze nam voor het geheel van de kerk geen zo universele plaats in als eis was) nog op het schouwtoneel aanwezig is, de vroeger nog teruggehouden mededeling over de ontwikkelingsgang van het Godsrijk op aarde, voordat de tijd van de goddelijke openbaring ten einde loopt en de eeuwen van de tijd zonder openbaring beginnen. In deze openbaring wordt ook tijd en uur, die de Vader in Zijn eigen macht gesteld heeft, op apocalyptische wijze voorspeld d. i. zo, dat de openbaring tevens een verberging is, zolang totdat het aan de kerk wordt gegeven de beelden en gelijkenissen van deze gezichten te verstaan. Als deze periode komt, dan zal men ook met zekerheid uit de getallen, die hier en daar voorkomen, de jaartallen van de vervulling vinden. Het is dus dwaasheid zulke aanwijzingen van de goddelijke Openbaring, die de stempel van juiste en schriftuurlijke uitlegging dragen, met beroep op bovengenoemde uitspraken van Christus alleen daarom te verwerpen, omdat zij ook de getallen verklaren. Zeker heeft de Vader tijd en uur van de wederoprichting van het rijk van Israël en de daarmee samenhangende vervulling van Zijn verborgenheid (Hoofdstuk 7) in Zijn eigen macht gehouden; maar dat wil toch niet zeggen, dat Hij de laatste dingen voor onbepaalde tijd verdaagd heeft; integendeel zijn tijd en uur ook een deel van Zijn raadsbesluit. Zij worden Hem volstrekt niet van buiten door tijdsomstandigheden of door de macht van de duisternis opgedrongen, maar in de volheid van Zijn eigen macht, geheel onafhankelijk van buiten en zelfstandig in Hem zelf, heeft Hij ze vastgesteld en nu moet alles wat op aarde plaats heeft, zo in elkaar grijpen en die loop nemen, dat de door hem vastgestelde termijn op het nauwkeurigst wordt vastgehouden. Als nu Jezus Christus vroeger zei, dat Hij zelf als Mensenzoon het raadsbesluit van de Vader nog niet had doorzien, dat dag en uur van het begin van de laatste tijden voor Hem evenzeer als voor mensen en engelen nog een gesloten geheim was, dan treedt de Openbaring, die wij in ons boek voor ons hebben, dadelijk met de eerste woorden op als een door de Vader aan de Zoon gegeven en wel als een meegedeeld aan Jezus Christus met dat doel, dat Hij Zijn dienstknechten zou tonen wat in de Kerk geschieden zou. Ook de engelen in de toekomst, wat betreft de vorm, die zij zal verkrijgen en ten opzichte, van de tijd, waar binnen zij tot haar ontwikkeling komt, geen duister raadsel meer, anders zou Christus zich van hen niet als werktuigen hebben kunnen bedienen, om hetgeen "haast" geschieden moet, voor Zijn uitverkoren discipel Johannes in gezichten voor te stellen, en zelf bij deze gezichten als handelende personen op te treden, anders zouden zij ook niet weten wanneer zij bij de vervulling van bijzondere gezichten, die op het bepaalde uur moet geschieden, als bijvoorbeeld het in Hoofdstuk 12: 7-9 medegedeelde, zich moeten opmaken, om datgene te volbrengen, wat hun taak bij deze vervulling is. Daarom heeft Bengel zeer goed gedaan als hij de Apocalyps beschouwde als een feitelijke opheffing, of ten minste beperking van het geldende voor de toekomst van de beide gezegden van Christus, die Hij in de dagen van Zijn vlees en nog vóór de hemelvaart heeft gedaan. Deze uitspraken zijn voor de eigenlijke apostolische tijd bedoeld en gelden onvoorwaardelijk tot de tijd dat het oordeel over Jeruzalem en het Joodse volk zou komen. Omdat geen van de apostelen tijd en uur mocht weten, wat in verband staat met hun roeping over dit volk, die duurt tot het laatste ogenblik van de tijd van de genade aan Israël geschonken, moesten zij ook over tijd en uur van de laatste dingen in het onzekere blijven, want deze nemen hun aanvang met de opheffing van dat gericht en de wederinenting van de

natuurlijke takken in de Olijfboom. Maar weer als het oordeel over het Joodse volk met de verwoesting van Jeruzalem en de tempel zou aanvangen, kon de tijd van de duur van dit oordeel niet in die hele onbepaaldheid worden gelaten, waarin die nog in Dan. 9: 27 en zelfs in de eschatologische rede van Christus bij Luk. 21: 24 staat. Die God, die Zijn volk niet in de Babylonische ballingschap heeft gezonden, zonder de tijd van de straffen nauwkeurig af te meten en Zijn gedachten van de vrede voor een bepaalde tijd en een vastgesteld uur aan te duiden (Jes. 25: 11), die vervolgens ook de treurige tijd na het terugkeren uit Babylon niet een ongenoemde grootheid heeft laten zijn, maar van te voren nauwkeurig heeft betuigd, wanneer Christus zou komen en met Hem het aangename jaar van de Heere (Dan. 9: 24 vv.), die heeft ook aan de zo donkere nachtelijke hemel van de tegenwoordige ballingschap van Israël lichtende sterren van de profetie gesteld, die het met blindheid geslagen volk wel niet zelf ziet, maar die in de tenten van Sem wonen (Gen. 9: 27) moeten in zijn plaats zien en als de tijd komt, dat het uur van Gods toorn is afgelopen, moeten zij predikers worden: "Maak u op, word verlicht, want uw licht komt en de heerlijkheid van de Heere gaat over u op." Men zegt toch niet, omdat Bengel in zijn berekening van tijdruimte en tijdpunten in de Apocalyps gefeild heeft, zo heeft hij daarin een duidelijk bewijs geleverd, dat de woorden van Christus nog vaststaan: het komt u niet toe te weten de tijden en gelegenheden, die de Vader in Zijn eigen macht gesteld heeft. Dat is zo’n onlogische gevolgtrekking, dat die zelfs niet eens weerlegd hoeft te worden. Wij plaatsen daartegenover de tijdsbepalingen van de Openbaring, die afgezien van Hoofdstuk 9: 5, waar alleen over een bijzondere periode wordt gehandeld, pas met Hoofdstuk 11 aanvangen, de volgende rechtvaardiging: Alle deze verschillende tijdsbepalingen, zoals die bij Hoofdstuk 10: 7 in een overzicht naast elkaar zijn geplaatst, hebben hun bijzondere betrekking op het in Hoofdstuk 8: 13 aangekondigde drievoudig wee. De drie weeën bevatten in zich niet een plaag als zodanig, maar de bepaalde plagen van het drie keer in de loop van de kerkgeschiedenis tot ontwikkeling en heerschappij komen van het anti-christelijke. De eerste maal heeft dat plaats met het optreden van het anti-christelijk Mohammedanisme (Hoofdstuk 9: 12); de tweede maal met het doorbreken van de anti-christelijke tijdgeest (Hoofdstuk 11: 14); de derde maal met de openbaring van de mens van de zonde of de persoonlijke antichrist (Hoofdstuk 12: 12). Op het eerste "wee" hebben de 42 maanden of 1260 dagen in Hoofdstuk 11: 2; 11: 3 en 12: 6 betrekking; op het tweede wee de 3 ½ dag of 1 + 2 + ½ beide in Hoofdstuk 11: 9, 11 en 12: 14; het derde wee heeft een vereniging van beide tijdsbepalingen plaats, omdat het volgens Hoofdstuk 13: 5 met het dier uit de zee duurt 42 maanden en volgens Hoofdstuk 12: 14 de vrouw voor het aangezicht van de slang gevoed wordt 1 + 2 + ½ tijden. Met alle deze opgaven wordt eigenlijk niets nieuws gezegd, maar alleen de bepaling, in Dan. 7: 25 v. uitgesproken, in toepassing gebracht, volgens welke het met de heerschappij en het bestaan van het anti-christelijke niet langer mag duren dan een tijd en twee tijden en een halve tijd. Ook bij de 42 maanden of 1260 dagen is die regel in het oog gehouden, want die zijn = 12 + 26 + 6 maanden en deze = 360 + 720 + 180 dagen. Wat nu de Openbaring doet is dit, dat zij 1) op de 1 + 2 + ½ tijden niet het begrip van jaren, maar ook van de profetie de maatstaf reeds in Dan. 9: 24 vv. gevonden, toepasselijk maakt, volgens welken één tijd = 360 jaren is; 2) de tijd van Israël’s straf, die reeds volgens Dan. 9: 25 v. eveneens 3 ½ tijden is, parallel stelt met de heerschappij van het Mohammedaanse anti-christendom, die daardoor in de geschiedenis aanwijst en tevens daardoor voor het einde van de tijd van de heidenen volgens Luk. 21: 24 de termijn verkrijgt, en met deze termijn weer die voor de tijd van het tweede wee; 3) begrenst zij het voortdringen van het Mohammedanisme tot op een zeker punt en verkrijgt zo ook een vast punt voor de tijd van het verschijnen van de persoonlijke antichrist, waarnaar vervolgens de tijd van de verschijning van het rijk van de heerlijkheid wordt afgemeten. Terwijl zij nu echter noch over de tijd van het optreden, noch over het tijdpunt van het voortdringen van het Mohammedanisme chronologisch iets naders vaststelt, moet eerst de geschiedenis de

mogelijkheid aan de hand geven, om over tijd en uur van Christus' toekomst helderheid te verkrijgen. Johannes zelf zou in zijn dagen niet in staat zijn geweest, iets daarover te zeggen, maar wel zou de kerk van de 7de eeuw reeds in enig opzicht over de toekomst van de Heere duidelijkheid hebben of kunnen krijgen, als zij verlichte ogen van het verstand had gehad. Maar wij in onze dagen willen niet als in volslagen duisternis rondtasten, want de dag van de Heere mag over de gelovigen niet komen als een dief in de nacht, of als een valstrik, maar alleen over hen, "die op aarde wonen." (Luk. 21: 33. 1 Thessalonicenzen. 5: 1 vv.

Het opschrift, dat ons boek tegenwoordig heeft: de Openbaring van Johannes, de theoloog, is niet het oorspronkelijke, maar de eigenlijke titel, zoals die uit de pen van Johannes is gevloeid, geven de drie eerste verzen. Volgens deze is het boek een Openbaring van Jezus Christus zelf, die Hij van de Vader heeft ontvangen en Zijn dienstknechten heeft meegedeeld, waarbij de engel de dienst van een bode verricht en de apostel voor hem de schrijver is. Toch is het tegenwoordig opschrift in deze laatste zin bedoeld, dat namelijk Johannes alleen als concipient bij de Openbaring in aanmerking komt. Hij wordt als "theoloog" voorgesteld, niet in de tegenwoordige betekenis van het woord, nu men daaronder een Godgeleerde in het algemeen verstaat, maar in de bijzondere betekenis, dat hij diegene onder de apostelen is, die in Jezus niet slechts de Christus erkent, maar Hem in het bijzonder in Zijn betrekking tot de Vader, of als het woord (logos), dat in de beginne bij God en zelf God (theos) was, zich voorstelt en daarvan, zowel in zijn Evangelie als ook in de Brieven getuigenis heeft afgelegd (Joh. 1: 1 vv. 1 Joh. 5: 7 Ook in onze plaats nam men volgens Hoofdstuk 19: 13 de uitdrukking "woord van God" in deze persoonlijke betekenis en zag in de ziener van de Openbaring dadelijk weer de getuige van Christus, als degene, wiens naam is "Gods Woord". Daardoor, zo meende men, karakteriseerde men het best zijn persoon in zijn diepste wezen en stelde men hem voor als de discipel, die het meest geschikt was om de Openbaring te ontvangen. Door dit boek, zo merkt Steffan op, wordt de hele Heilige Schrift tot een wonderschoon harmonisch geheel samen gesloten. Aan het slot zien wij in een nieuwe hemel en op een nieuwe aarde, zodat het slot met het begin van de Bijbel overeenstemt: "In de beginne schiep God hemel en aarde." De Heere God heeft hemel en aarde goed geschapen en heerlijk vertoont zij zich aan het einde van de Bijbel in dit boek aan het hopende gemoed. De zonde, die haar heeft verwoest, is door Jezus weggedaan; de ontwikkeling, door de schuld van de mensen gestremd, is toch voltooid. Dat het het laatste boek is, zegt ons, dat men het lezen van de Bijbel niet met de Openbaring moet beginnen, maar wel besluiten.

1)"Haast", want de aanvang van hetgeen dit boek van het komen van de Heere openbaart, van de grote reeks van toekomende gebeurtenissen, ligt aan het einde van de eeuw van de apostelen. Dat het einddoel van de profetieën niet nabij is, volgt ook onder anderen uit Hoofdstuk 20: 4 Sinds de Heere aan het kruis alles volbracht heeft wordt de door Hem gestichte gemeente van dat tijdstip af gewezen op Zijn terugkomst en alle wisseling van aardse toestanden, elke openbaring van Zijn genade en gerechtigheid in deze is een voorbode van Zijn laatste verschijnen. Zo de voorvallende geschiedenis te beschouwen, dat wil dit boek ons leren. De goddeloze knecht spreekt: "mijn heer komt nog lang niet." De getrouwe jonger hoort met heilige schroom (2 Kor. 5: 11) en vol hoopvolle verwachting (MATTHEUS. 15: 1 vv.) de aankondiging van de toekomst van de Heere, waarvan de Schrift hem altoos slechts enige sporen vertoont.

Johannes! Ik noem die naam naast die van Mozes; en, inderdaad! ik ben niet de eerste, die het deed. De overeenkomst tussen beiden, de ene als geschiedschrijver van de eerste, de anderen als geschiedschrijver van de tweede schepping, die wij Christendom noemen: ja, wat meer is, de gelijkluidende aanhef van beider scheppingsverhaal: In de beginne schiep God

hemel en aarde! In de beginne was het Woord, waardoor alle dingen zijn gemaakt, heeft ook anderen op het denkbeeld gebracht, om beide namen naast elkaar te plaatsen. Maar passen zij in dit opzicht bijeen, hoe ver daarentegen staan zij in andere opzichten van elkaar! Bijna even ver als beider werk, Wet en Evangelie, van elkaar staan. In Mozes al de strengheid van de Wet, in Johannes al de zachtmoedigheid van het Evangelie. Mozes in menselijke evenredigheden de God van Sinaï, zoals Johannes de grote God en Mensenzoon van de berg van de zaligheid en de berg van het offer gelijkt. Men heeft het Evangelie van Johannes het hart van Christus genoemd: geen wonder! Johannes had aan dat hart gelegen en zoals het zachte was het beeld overneemt, waarmee het in aanraking wordt gebracht, zo had zijn door het vuur van de liefde zacht en week gemaakt hart het beeld in zich overgedrukt, dat hem dat goddelijk Christushart deed kennen. Evenwel het was niet alleen door het tedere en liefdevolle van zijn gemoed, dat Johannes de boezemdiscipel van de Heere werd. Was hij de apostel van de liefde, hij was tevens de adelaar onder de Evangelisten en Profeten. Zoals de adelaar de zon in het aangezicht streeft en tegelijk met zijn blik de diepten van de aarde peilt, was er ook onder de kinderen van de mensen geen, wiens oog hoger opzag en dieper neerschouwde dan het oog van Johannes. Sloeg hij het neer de diepste diepten van Godskennis openden zich voor hem, hief hij het op de hoogste hoogten van Gods en hemelaanschouwing gingen hem open: zag het voor zich uit de verste verschieten van toekomst-verwachtingen bleven hem niet verborgen. Ziener was de naam, die bij uitnemendheid op hem paste; want in het zien, in de aanschouwing, in de bespiegeling lag vooral zijn kracht, zoals de voornaamste kracht van Petrus in het handelen, de kracht van Paulus in het door woord en daad verkondigen lag. Maar zo was hij dan voor anderen een uitverkoren vat, om de openbaring van de verborgen dingen van de Heere voor de gemeenten en de wereld te dragen; de apostel-profeet onder de apostelen: in de krachtigste zin van het woords de Ziener van het Nieuwe Verbond.

Johannes wil zeggen: Geliefden, wanneer u dit boek, door mij geschreven, leest, dan moet u niet aan mij, een onbeduidende persoon, denken; ik wijs u veelmeer alleen op het Woord van de Vader, dat ik uit de mond van de Zoon heb ontvangen. Deze is de getrouwe getuige, wiens getuigenis ik niet gehoord, maar gezien heb in gezichten, niet met het oog van het lichaam, maar van de geest.

Hoor de echo weer aan het slot van het Boek (Hoofdstuk 22: 7): Zalig is hij, die de woorden van de profetie van dit boek bewaart, zoals Maria de woorden van Bethlehems engelen en herders en twaalf jaren later die van het kind Jezus. Ook van Daniël is het opgetekend, hoe hij het ontvangen profetisch woord in zijn hart bewaarde (Dan. 7: 28). De tijd is nabij. Het profetisch woord vanouds maakt haast. Het wachtwoord van geheel dit boek is van de Heiland herhaald: Ik kom spoedig. Bij de aanvang (vs. 1) werd gesproken van dingen, die haast geschieden zouden. Vijfhonderd jaar vroeger schreef Haggai (Hagg. 2: 7): Nog eens, een weinig tijd en Ik zal de hemelen en de aarde en de zee en het droge doen beven. Dit: weinig tijd, omvatte intussen eeuwen; ja, volgens de brief aan de Hebreeën nog een geheel nieuwe (de Nieuw-Testamentische) opvolging van eeuwen, als hij het woord van
de Profeet verklaart van de dagen van het nog bestaande onbeweeglijk koninkrijk. In de
Apocalyps is weer ook dat woord: de tijd is nabij, zowel aanvang als slotwoord (verg. 22: 10).

Hier geeft de apostel ook de verzekering, dat het boek van de Openbaring geenszins een gesloten en verzegeld boek voor de gemeente van de Heere moet zijn, maar dat wij ons geluk veeleer behoren te bevorderen door het te horen en te lezen als de ontdekkingen, die God zelf heeft gegeven voor Zijn kerk, opdat men onder zinnebeeldige voordracht weten zou, wat daarna in de gemeente van de Heere zou plaats hebben. Geen eigendunkelijke verklaring,

maar een eenvoudige en geleidelijke opvatting voegt ons, in de gewone zin van de profetische Schriften.

Johannes, van de mededeling over oorsprong en bestemming van dit boek nu overgaande tot de groet aan de eersten, die het ontvangen, zegt aan de zeven gemeenten, die in klein Azië zijn (Hand. 2: 9), namelijk aan die te Efeze, Smyrna, Pergamus, Thyatire, Sardis, Filadelphia en Laodicea (vs. 11): genade zij u en vrede 2) (2 Joh. 1: 3 van Hem a), Die is en Die was in Die komen zal 3) (Grieks: "Die komt d. i. van de Heere (Ex. 3: 14), of de God van de openbaring, waarvan het tegenwoordige en verledene en toekomstige in Hem zijn grond heeft en van de zeven geesten, die voor Zijn troon zijn 4)als brandende fakkels (Hoofdstuk 4: en die als het ware de ogen vormen, waarmee Hij, niet alleen toeziend, maar almachtig werkend, over de wereld regeert en de lotgevallen van de wereld in het belang van Zijn rijk leidt.

Openbaring 1: 8; 4: 8; 11: 17; 16: 5

Evenals de schriften van Lukas voor de edelen Theofilus, de brieven van Paulus voor bepaalde gemeenten in de eerste plaats, maar toch voor alle gelovigen werden geschreven, zo zendt ook Johannes het boek in de eerste plaats aan de zeven Christelijke gemeenten in Azië, een Klein-Aziatische provincie van de Romeinen. Dat is zeker meer juist dan als nu iemand iets schrijft en uitgeeft in de wereld, maar niet weet, wie het kopen, lezen en er genot van hebben zal.

De schrijver noemt zijn persoon niet nader dan met de eenvoudige naam "Johannes." Reeds dit doet ons denken aan de apostel Johannes. Het doet denken aan een Johannes, die hoog boven anderen uitstak, aan wie in die kring voor van wie de zendbrieven en het boek, waarin die staan, in de eerste plaats bestemd waren, ieder meteen dacht, als hij deze naam hoorde. Die slechts enigszins in betrekking tot die genoemde gemeenten stond, had zeker geen recht zich zo bekend te achten.

Terwijl Jeruzalem, de oude Godsstad ineen zinkt, omdat de Eeuwige Zijn aangezicht voor haar verbergt, verwaardigt Christus de zeven gemeenten van Azië, dat centraalpunt van de nieuwe geestelijke staat van God, met Zijn Openbaring. Terwijl het aardse heiligdom verdwijnt, gaat voor Johannes een hemels licht op, waarin de zeven gouden kandelaren staan, en deze kandelaren zijn zeven gemeenten. Het Aäronitische priesterschap wordt uitgeblust. In plaats daarvan verschijnt Christus in priesterlijk sieraad als verzorger van de hogere tempel (vs. 13), zoals reeds bij de naderende val van de Aäronitische bediening de schrijver van de brief aan de Hebreeën (Hebr. 8: 1 vv.) Hem had voorgesteld.

De zeven gemeenten zijn die, die de lezer in vs. 11 als zodanige moet leren kennen, die de Heilige Geest heeft uitverkoren. Zeker zijn onder deze gemeenten wel historische, werkelijke gemeenten bedoeld; maar aan deze wijdt Johannes dit boek niet daarom, dat het ook niet door het overige gedeelte van de kerk zou worden gelezen, maar om de diepere, meer inwendige reden, omdat hem in de gezichten zelf en wel meteen in de allereerste (vs. 10-20) deze zeven gemeenten als type van de hele kerk voor ogen waren gesteld. Christus verschijnt aan hem als die zeven sterren in Zijn rechterhand draagt, en die tussen zeven kandelaren wandelt en deze zeven kandelaren zijn de zeven gemeenten en de sterren zijn hun engelen en worden in vs. 4 en Hoofdstuk 3: 1 met de zeven engelen van God parallel geplaatst. Nu kan onmogelijk Christus zich in vereniging met de zinnebeelden van enige weinige gemeenten in zo’n uitsluitend verband stellen, als deze weinige delen niets anders zijn dan toevallige gedeelten;

het hele visioen heeft integendeel slechts dan betekenis, als de zeven gemeenten vertegenwoordigers of typen van hele kerken zijn, zodat Christus, terwijl Hij ze draagt, in deze wat de idee betreft, de hele kerk draagt. Johannes kan dus de Openbaring, die voor alle dienstknechten van God bestemd is (vs. 1), aan de zeven gemeenten wijden, omdat hij aan de hele kerk toewijdt, wat hij aan deze schrijft.

Het zevental heeft niet een slechts algemene symbolische betekenis, maar ook een zeer bepaalde. Het is de signatuur van zodanige werken van God, die evenals de schepping in 7 dagen, in een door Gods raad bepaalde tijdruimte volbracht worden. Het bevat steeds in zich de momenten van een opklimmen in ontwikkeling in de tijd, van een gevoed worden door Gods woord en daad, zo dat hetgeen er in vervat is, steeds onder deze categorieën wordt geplaatst. Zijn dus de gemeenten van Jezus zulke zeven symbolische, dan zal in deze de ontwikkeling van de kerk, die onder Gods werking in de tijd volgt tot aan haar volmaking, kunnen worden voorgesteld.

Het kan aan geen twijfel onderhevig zijn, dat de gewone Paulinische formule van groeten (Rom. 1: 7. 1 Kor. 1: 3. 2 Kor. 1: 2 Gal. 1: 3 enz.) hier de grond van de begroeting vormt. Het is zeer natuurlijk, dat Johannes in een schrijven aan de gemeenten, waarbij hij in de plaats van Paulus was getreden, zich in de eerste plaats aan Paulus aansluit, diens welbekende en geëerde wijze van groeten bezigt. Dit eenvoudige Paulinische groeten komt hier nu voor naar de lessen van de hogere profetische stijl en uitgebreid in overeenstemming met de behoeften van de tijd, welks nood en gevaar een krachtige troost vereiste. Uit de diepte van het wezen van God en Christus wordt datgene te voorschijn gebracht, waarin het bestreden geloof zich zou kunnen versterken.

Genade en vrede wenst Johannes aan de zeven gemeenten. Tegenover de haat van de wereld hebben zij vooral de genade van God nodig, de troostvolle zekerheid, in Hem een verzoende en liefhebbende Vader te hebben, zoals hun in de strijd met de wereld de vrede van God, die uit Gods genade voortvloeit, nodig is.

Genade en vrede staan in zo’n verhouding tot elkaar, dat genade het Nieuw-Testamentische principe, vrede de daardoor teweeggebrachte zegen, genade de hoofdvoorwaarde van vrede, vrede de vrucht van de genade is. Vrede heeft de mens alleen als hij weer terugkeert in de gemeenschap met God, die door de zonde gestoord is, als hij met Hem verzoend is; en genade is alles, wat God gedaan heeft en doet, om deze verzoening te bewerken en de mens deze te geven.

De genade is boven alles kostelijk en troostvol, waar de Heere, als ook bij deze gemeenten, veelvuldig te bestraffen en te dreigen heeft; de vrede is vooral daar een begeerlijk goed, waar zware oordelen en lotgevallen over de kerk komen. Zich bij alle leringen van de Geest toch in het geloof in de genade van God te weten, vrede met God en Christus te hebben ook tegen de ontzettende dag als die komt, dat zijn zonder twijfel de meest betekenende goederen, die in zulke omstandigheden slechts gewenst kunnen worden.

Die door het lezen en overdenken van de Openbaring niet toeneemt en opgroeit in genade en vrede, die let op het woord van de Heere in MATTHEUS. 10: 31 !

Het "die is en die was en die komt", wijst op de onveranderlijkheid van de eeuwige God, die zoals het begrip van eeuwigheid zelf en vooral het woord "die komt" (met bijzonder letten op de hoofdgedachte schrijft Johannes aldus en niet "die komen zal aanwijst de lotgevallen

van de Zijnen zowel als de vijandige wereld regeert, Zijn voorspelling tot vervulling brengt en in het bijzonder de hele ontwikkeling van het gericht in Zijn vaste hand houdt.

God is Hij, die is. Dit zegt niet slechts dat Hij nu in deze tijd is, maar dat Hij is de Zijnde, wiens meest eigenlijk wezen het zijn is, dat het niet zijn zowel als het gaandeweg worden geheel buiten zich sluit, zodat buiten Hem en zonder Hem niets is, wat is en alle dingen alleen in Hem leven, bewegen en zijn. Als deze Zijnde is Hij tevens degene, die was, weer niet maar zoveel als die eenmaal geweest is, maar degene, wiens zijn het hele verleden, sinds er een wereld en een tijd is, vervult, ja in de onbegonnen diepten van de eeuwigheid reikt. En zo is Hij als de Zijnde ook degene die komt, die niet maar te eniger tijd komen zal, maar die de eigenlijke komende is in alles wat komt en wiens komen voortgaat, tot Hij geheel tegenwoordig en openbaar, ja alles in alles en allen geworden is. Wat een troost in de strijd met een wereld van leugen en ijdelheid Hem de waarachtig Zijnde te kennen en te bezitten en overtuigd te kunnen zijn: de toekomst moge nog zo dreigend zich vertonen, zij behoort toch aan Hem, die komt en die de Almachtige is; die doet wat Hem behaagt!

De Geest van God, gesymboliseerd door vuur en vlammen, is altijd en overal een en dezelfde. Maar het door de kandelaar en de zeven gemeenten voorgestelde volk van God moet door de volheid van de tijden, die door het symbolische zevental is voorgesteld, ontwikkelingen en fasen doorlopen en die een Geest van God volgt het volk van God met al zijn werk in al die tijden en fasen, daarom komt de ene Geest van God voor als de zeven geesten van God. Daarmee wordt gezegd, dat de ene Geest van God zich aan het volk van God in al zijn verschillende tijden en fasen volgens de daaruit voortvloeiende verschillende behoeften openbaart en daardoor in de loop van de tijden niet alleen het leven van Gods volk in alle opzichten verzorgt, maar ook de volle mate van Zijn eigen genadegiften openbaart.

Door een zevental zijn de uitvloeisels van God, de Vader van de geesten (Heb. 12: 9) voorgesteld, omdat het heilige middelaarschap tot herstelling van de verbondsgemeenschap van de mensheid met haar Schepper en Verbondsgod moet worden voorgesteld. Oetinger noemt deze zeven geesten en uitstralingen van de goddelijke volkomenheid, licht- of levensvolheid, de afschijnsels van de Jehova-heerlijkheid in haar zevenvoudige uitwerking en zaliging ten opzichte van de schepsels; als zij tegenover de Godheid staan, zegt hij, zijn zij één Geest.

Evenals het inwendig leven van God in het drietal is vervat, zo wordt het hele werken van de Geest naar buiten door het zevental als het getal van goddelijke machtsontvouwing en openbaring voorgesteld.

Staat ons nu deze zevenvoudige Geest terzijde, hoe zouden wij dan niet toegerust zijn tot iedere strijd? Evenmin als de duisternis voor het licht, evenmin kan de wereld voor de zeven geesten van God bestaan.

Met de apostolische groet, die wij uit de brieven zo van Petrus als van Paulus kennen, opent Johannes hier de apocalyptisch-profetische brief, die hem van de Heere van de gemeente te schrijven gegeven werd: Genade en vrede van God de Vader en van Jezus Christus. Waar tussenin, hier voor het eerst, ook de Heilige Geest in de aanvangsgroet plaats neemt. Onmiddellijk treedt reeds in die aanvangsgroet zowel het gewijde zevental als de goddelijke drieheid op de voorgrond: zeven Gemeenten, zeven Geesten. Bij dit laatste zevental, dat wij, zoals nog meerdere trekken uit deze eerste groet en lofzegging straks weer terug vinden in de beschrijving van Hoofdstuk 5 (vs. 6), komen als vanzelf voor de geest zowel de zeventallen

bij de profeet Zacharia (Hoofdstuk 3: 9 en Hoofdstuk 4: 2, 7), als die Geest, die, bij Jesaja (Jes. 11: 2) door zeven namen gekenmerkt, op de Messias, Isaï's afgehouwen tronk, zou rusten. Ook het zevental van de gemeenten heeft zijn diepere betekenis. Ofschoon in een eerste plaats zeker aan de gemeenten van Klein-Azië in de apostolische eeuw gericht, spreekt toch wel de Apocalyps tot de algemene Christelijke kerk, tot de gemeenten in het geheel, van alle plaatsen en alle tijden. De drieheid komt drievuldig herhaald te voorschijn. Wij hebben haar allereerst in de drie goddelijke personen, in wier naam de groet geschiedt. Dan ontvouwt zich weer de persoonlijkheid van God de Vader, in dat hoog verheven Oud-Testamentische Die is en Die was en Die komen zal. Eindelijk wordt aan Jezus Christus de drievuldige naam van getrouwe Getuige, Eerstgeborene uit de doden, Overste van de koningen van de aarde gegeven. Ja, nog eenmaal wordt een drievoudige lofzegging Hem toegebracht in dat: "Hij heeft ons lief gehad en gewassen en gemaakt tot een koninkrijk enz." De naam van God: Die is en Die was en Die komen zal, geeft hier in hebraïserend Grieks met drievoudige uitbreiding het Mozaïsche: Ik zal zijn, of wel Ik ben, van Israël's God in Exodus (Exod. 3: 14) terug. Het karakteriserende van de uitbreiding of overbrenging in het Grieks van de Apocalyps loopt hij de inzage van het oorspronkelijke in het oog. De woordvoeging aldaar vloeit over van hetgeen naar de meest bekende regel van de syntaxe een vergrijp tegen de taal zou zijn, als niet was een stoute greep in de taal.

En van Jezus Christus, die a) de getrouwe getuige is en, als de getrouwe tot in de dood, de waarheid en het leven, door Hem gepredikt, beleden heeft (Joh. 8: 37 Hebr. 3: 2 b) Hij is de eerstgeborene uit de doden; Hij is uit het midden van de dood als de Eerste tot het nieuwe leven van de heerlijkheid geboren en is hierin de voorganger geworden van een lange rij. Hij is de grond- en hoeksteen van een vernieuwde mensheid geworden (Kol. 1: 18. 1 Kor. 15: 20) en nu in de staat van de verhoging, na Zijn opstanding en hemelvaart is Hij de Overste van de koningen van de aarde, zodat deze ten allen tijde, hoewel meestal zonder dat zij het willen of weten, werktuigen van Zijn regering zijn en ook de loop van de gebeurtenissen in het koninkrijk van de heidenen tot de komst van Zijn rijk moet bijdragen (Hoofdstuk 17: 14; 19: 16 Hem, die ons heeft liefgehad (Joh. 15: 13 Gal. 2: 20) en ons van onze zonden gewassen (1 Joh. 1: 7), (volgens andere lezing "verlost (Hoofdstuk 5: 9) heeft b) in Zijn bloed.

Jes. 55: 4 Openbaring 3: 14 b) Hand. 20: 28 Hebr. 9: 12, 14. 1 Petrus 1: 19

Johannes noemt in zijn zegenwens eerst Degene, van wie alle zaligheid uitgaat, gaat vervolgens over tot Hem, die deze in de wereld en in de harten voert en sluit met Hem, die het ons heeft verworven, om vervolgens bij deze te blijven staan. De drie predikaten, die hij Hem toekent, stemmen overeen met het begin, de voortgang en de voltooiing van Zijn werk. In de eerste plaats heeft Hij Zich een getrouw getuige betoond. Als Hij Zijn getuigenis bevestigd heeft door Zijn dood, openbaart Hij door de opstanding uit de dode Zich als eerstgeborene uit de doden en als degene, die de baan brak en eerst voor anderen de weg door de dood tot het leven heeft mogelijk gemaakt niemand zou van de dood opstaan, als Hij niet was opgestaan. Met Zijn opstanding ging Hij over in het leven, waar Hij als Overste van de koningen van de aarde kan worden genoemd. Hiermee is gezegd, hoe Hij over onze zaligheid is, Hij heeft die ten eerste verkondigd en bevestigd gedurende Zijn leven op aarde; Hij heeft het vervolgens verworven door Zijn overgave, in de dood en als Hij opstond meegebracht uit het graf. Nadat Hij eerst verhoogd is tot Heer over alles deelt Hij Zijn gaven uit en zendt ze aan hen, die ze begeren, door Zijn Geest.

Zoals God zelf voor de apocalyptische beschouwing is: "Die is en die was en die komt", zo is Christus 1) de grote getuige in enige zin. 2) de Overwinnaar van de dood, 3) de Overste van de koningen van de aarde.

Met het predikaat "getrouwe Getuige" wordt gewezen op de heerlijke beloften, die Christus reeds gedurende Zijn omwandelen op aarde aan Zijn kerk heeft toegedeeld (bijv. Joh. 16: 33 MATTHEUS. 18: 20; 16: 18) en die in ons boek, dat de getuigenis van Jezus Christus verzekert, verder worden ontwikkeld. Met het tweede predikaat "de Eerstgeborene uit de doden" wordt gezegd: de Eerste, die, nadat de dood 4000 jaren gezwegen had, echt tot het leven doordrong, moet in het bezit zijn van een overwinnende kracht van God, die ook de Zijnen ten zegen is. De dood is voor hen slechts doorgaan tot het leven. Niet om niet was Johannes in de Geest op de dag van de Heere (vs. 10).

Wat het derde predikaat aangaat "een Overste van de koningen van de aarde", zo overtreft Zijn vorstelijke titel alle majesteit van alle aardse monarchen. De wereld acht het wel niet, vaak kan de geringste mens deze onvergelijkelijke hemelse majesteit door vloeken en zweren onteren, door trotse gedachten verklaren en vernietigen; maar deze majesteit zal zich vertonen en hoe langer het duurt, des te verschrikkelijker zal het zijn voor hen, die haar niet onderdanig wilden zijn.

De drievoudige titel hier van Jezus Christus beantwoordt aan Zijn drievoudige heerlijkheid als Profeet en Koning, in verband met het hogepriesterlijke werk van Zijn offerande van Zichzelf. De getrouwe Getuige wordt Hij bij uitnemendheid hier genoemd, die bij de Oud-Testamentische Profeet reeds de Getuige van de volken, een Vorst en Gebieder van de volken heet, in het Evangelie van Johannes van Zijn leer als van een getuigenis, van Zijn discipelen als van getuigen spreekt, en van zichzelf, als Hij voor Pontius Pilatus de goede belijdenis betuigde, verklaarde hiertoe in de wereld gekomen te zijn, opdat Hij van de waarheid getuigenis zou geven. De titel van Overste der koningen van de aarde slaat kenbaar terug op het Psalmwoord: "Ik zal Hem ten Eerstgeborene stellen, ten Hoogste over de koningen van de aarde", zoals straks in ditzelfde boek het Lam als een Heer der heren en een Koning der koningen uitgeroepen wordt en te voorschijn treedt. Eerstgeborene uit de doden, zowel als van alle schepsel heet Hij ook bij Paulus, niet als eerste in enige orde van tijd, maar in rang, als over alle schepsel ten Hoofd en Heer aangestelde Godmens. Merk nu voorts op de schone harmonie tussen deze drie even onmiddellijk volgende werkwoorden: liefgehad, gewassen, voor God tot een koningdom van priesters gemaakt. De getrouwe en waarachtige Getuige, die het eerst de Zijnen liefheeft, die ze liefhad tot de einde, heeft ze priesterlijk en hogepriesterlijk gewassen in Zijn bloed, in dat bloed, dat, tezamen met het water uit Zijn doorstoken zijde gevloeid, de onafscheidbaarheid van verzoening door bloed en van de reiniging als met water door de Geest verkondigt, terwijl Hij als Overste van de koningen der aarde Zijn verlosten tot koningen maakt, uit wier loflied in een volgend gezicht vernomen wordt, dat zij met Hem als koningen zullen heersen op aarde.

En die ons gemaakt heeft tot koningen (Hoofdstuk 5: 10) (volgens andere lezing tot een koninkrijk), zodat wij de zalige onderdanen zijn van Hem als onze Koning (1 Petrus 2: 9) en tot priesters, voor God en Zijn Vader 1), zodat ons hele leven een bestendig dienen van God is (Rom. 12: 1 Hebr. 9: 14), Hem, zeg ik, zij de heerlijkheid en de kracht in alle eeuwigheid Amen! 2) (Gal. 1: 5. 1 Petrus 5: 11. 2 Petrus 3: 18).

Nu wordt ons even als vroeger van Zijn persoon nog een drievoudig iets gezegd van de God-menselijke werkzaamheid van Christus, van Zijn werk aan ons: 1) die ons heeft liefgehad, die ons gewassen heeft van onze zonden in Zijn bloed, 3) die ons gemaakt heeft tot koningen en priesters voor God en Zijn Vader. Dat is het drievoudige, gelukkige gevoel van een kind van God, door Jezus bemind te zijn, door Hem van de zonde verlost te zijn, onder Hem een priester van Zijn rijk te zijn.

Zoals Christus in die drie voorgaande benamingen "de getrouwe Getuige, de Eerstgeborene uit de doden en de Overste van de koningen der aarde" is gekarakteriseerd als verkondiger, verwerver en toedeler van de zaligheid, zo wordt nu voorgesteld, 1. welke gezindheid Hem heeft gedrongen, ons de zaligheid te verwerven, 2. hoe Hij het aan ieder volbrengt en 3. tot welke een heilige en zalige gemeenschap Hij ze daardoor verheft.

Hij heeft ons altijd en eeuwig lief met die liefde, waarmee Hij Zijn leven voor ons heeft gelaten en trekt ons krachtens deze Zijn liefde tot Zich, totdat wij bij Hem zijn en daar waar Hij is, totdat wij aan Zijn hart zullen rusten en Hem gelijk zijn als Zijn medeverheerlijkten (Joh. 17: 24; 12: 32. 1 Joh. 3: 2). Hij verloste ons van onze zonden door Zijn bloed eens voor altijd (Hebr. 9: 12 vv.), toen Hij voor allen met Zijn bloed is ingegaan in het heilige der heiligen en daardoor een eeuwige verlossing heeft teweeg gebracht. Zo ook heeft Hij ons eens voor altijd, in tegenstelling tot de dienstbaarheid van de zonde gemaakt tot hetgeen God van de beginne met Zijn volk voor had (Ex. 19: 6): "U zult Mij een priesterlijk Koninkrijk en een heilig volk zijn." Duidelijk zag Johannes op dit voornemen van de Verbondsgod en zei dat dit vervuld was met het "die ons gemaakt heeft tot een Koninkrijk en priesters" in het rijk van God, waarin wij Zijn rijksgenoten, Zijn heilig volk zijn en zo met Hem heersen. (Joh. 17: 21. Kor. 6: 2

Wat in het Oude Testament slechts bestemming was is nu bij het Nieuw-Testamentische verbondsvolk feit geworden. Hij heeft ons tot een Koninkrijk, d. i. tot een volk gemaakt, dat Hem als een Koning huldigt. Drukt het wassen van de zonden de rechtvaardiging uit, dan stelt het Koninkrijk, dat Hij van de Zijnen maakt, de vrijwillige onderwerping onder de wil van de Koning voor, die gehoorzaamheid voortvloeit uit de rechtvaardiging een onderwerping vooral onder de koninklijke wet van de liefde, alsmede het organisch verbonden zijn van alle leden van het rijk zowel onder elkaar als met het Hoofd. Dit koninkrijk nu bestaat, zoals het bijgevoegde aanwijst, uit enkel priesters; evenals de deelgenoten in hun verhouding tot de Heere diens Koninkrijk zijn, zo zijn zij ten opzichte van hun medemensen priesters, die het welslagen van hen in een liefdevol hart dragen, voor God, tot van wie zij als de Vader van Jezus Christus vrije toegang hebben, biddende handen opheffen en door hulp van allerlei aard tot de Heere proberen te leiden.

Hem zij de heerlijkheid, waarvoor zich alle knieën met vreugde buigen en Hem zij de kracht, al staat ook de hele wereld tegen Hem op en wilden alle heidenen tegen Hem woeden, in alle eeuwigheden, die de eeuwigheden volgen.

Zalig zijn allen, die in deze hulde mee instemmen en verzekerd zijn van de alles beheersende, wereld-overwinnende, wereld-heiligende macht van de Heere en daarom in de staat van de genade en van de vrede, in geduld en geloof volharden tot aan het einde.

Zou er immer op aarde een meer bezielde, hooggestemde hulde aan de verheerlijkte Verlosser zijn toegewijd, dan die Johannes op Patmos deed horen en die als bij de ingang van het

geheimzinnig heiligdom van de Apocalyps ons tegenklinkt? Pas heeft hij in zijn vredegroet aan de lezers de naam van de Hooggeloofden met drievoudige lofspraak vermeld, of het is, als roept die naam in zijn hart een koor van lofzangen wakker, en kennelijk stapelt hij de ene krachtige uitdrukking op de andere, om het gevoel, dat hem vervult enigszins onder woorden te brengen."Hem, die ons heeft liefgehad" of zoals er eigenlijk staat, die ons liefheeft, "en ons van onze zonden gewassen heeft (zo heet het letterlijk) tot een koninkrijk, tot priesters voor Zijn God en Vader, Hem zij de kracht en de heerlijkheid tot in eeuwigheid." Wie schetst ons wat bij het neerschrijven van dit woord in het hart van een Johannes is omgegaan, waar hij zich nog eenmaal in een onvergetelijk verleden verplaatste; maar wie kan ook aarzelen met deze roemtaal van een eerbiedig geloof zijn dankbaar Amen te paren? Zeker, oneindig veel is op aarde veranderd, sinds die loftoon het eerst werd gehoord; maar het heilig recht van de Heere op de aanbiddende hulde van de Zijnen in al die eeuwen is in geen enkel opzicht verminderd. Nog geloven en ervaren wij het, dat Hij ons niettegenstaande onze diepe onwaardigheid, lief heeft en voortgaat, als de Hemelse Hogepriester onze belangen op het hart te dragen. Nog hebben wij geen andere toegang tot God, dan in naam van Hem, die met het heilig bloed ons ontzondigt en onze hooggeklommen schuld voor Gods aangezicht volkomen bedekt. Nog kennen wij geen hogere rang, dan waartoe Hij Zijn verlosten verheft: de rang van een koninklijk priesterdom, Voor God, Zijn Vader gewijd. Wat zouden wij zonder Hem zijn geworden; wie zouden we nog zijn, had Hij Zich over ons niet ontfermd? Geen koningen, maar slaven van de zonde; geen priesters, maar bannelingen van het heilig aangezicht van God; geen burgers van een onbeweeglijk koninkrijk, maar onderdanen van de Vorst van de duisternis. Maar nu in Christus Jezus een priesterlijke rang een koninklijke roeping de onze, de vrije toegang tot het vaderhart van God ons ontsloten en ons niet enkel, maar allen, die met Johannes voor Zijn genadetroon knielen; en bij dat alles de zalige bewustheid ons deel, dat, wat ook bezwijkt of wankelt, er nog altijd Eén is, die ons onbeschrijfelijk liefheeft, nog even lief, als toen Hij aan het kruis voor ons stierf. Wie, die uit alles indenkt, beseft het niet, tegenover zulke feiten zijn zelfs woorden van een Johannes te zwak en er zal niets minder dan een eeuwigheid nodig zijn, om de Onvolprezene, wie zoveel heil is te danken enigzins naar waarde de hulde van milljoenen te wijden. Och of Hem, de Redder van onze zielen, die hulde hier beneden meer algemeen en oprecht werd gebracht! Maar wat tonen verneemt Hij nu van die aarde, die Zijn heilig bloed heeft gedronken; wat wanklanken bederven het loflied, Hem nog altijd op stamelende toon door Zijn getrouwe gemeente gewijd; hoeveel opstandskreten verheffen zich van nabij en van verre en hoe schijnt het soms als was zelfs een liefde als de Zijne te zwak, om de tegenstand van zovelen te fnuiken! En wij, die dat alles betreuren, zijn wij echt uitnemender en kunnen wij aan de zijde van Johannes tot de Verheerlijkte opzien, zonder allereerst voor eigen flauwheid en traagheid ootmoedig vergeving te vragen? Maar al stemmen wij ook de inhoud van zijn lofzegging onvoorwaardelijk toe, wat is er bij ons van die grondtoon van het dankbare geloof, die in dat drievoudig "ons, ons, ons" van de Apostel op zo treffende wijze ons toeklinkt? Wat van die stemming van de vurige liefde, die de naam van de Heere niet horen of uiten kan, zonder dat het warm wordt en wakker daarbinnen? Wat van die nagalm van de lijdzame hoop, die "tot in alle eeuwigheid" wil lieven en loven, omdat zij daarin zichzelf onmogelijk op aarde voldoen kan? Helaas, het heilig vuur is of ontelbare outers verdoofd, waarop het vroeger helder gebrand heeft; menig priesterkleed is bezoedeld en in plaats van koninklijk te strijden, leven we met tal van vijanden in lafhartige vrede. Echt, er is veel stof om te bidden, als we nog niet van goeder hart kunnen danken; maar nog groter stof om te danken, als in waarheid de verheerlijking van onze Heiland door Gods genade onze grootste lust is geworden. Wat schaadt het dan, of ook wij ons niet zelden hier vreemdelingen en bijwoners voelen; of we door mensen miskend en veracht worden; of de aarde ons een vreugdeloos Patmos kan zijn, waarop ons lang niet altijd "een deur in de hemel" geopend is? De ballingschap van Johannes was slechts een splinter uit het kruis van de Heere en zijn

loflied mag op onze lippen niet sterven, al klinkt het ook soms zoals een Psalm in de nacht. Het oog nochtans naar Boven, u die weet, wie Hij is, die u liefheeft! Een priester mocht niet in zak en as voor het aangezicht van de Heere verschijnen; een koning moet het hoofd nog omhoog houden, al laten kleinere zielen het hangen.

Zie, zoals de gezichten van dit boek van de Openbaring zullen aanwijzen, Hij, Jezus Christus (vs. 5 v.) komt met de wolken, om gericht te houden over Zijn vijanden (Matth. 16: 26: 64) en alle oog zal Hem zien, en in het bijzonder zullen Hem ook zien degenen, die Hem doorstoken, gedood (Richt. 9: 54 Openb. 6: 15 vv.) en alle geslachten van de aarde zullen over Hem, over Zijn komst, die hun straf aanbrengt, rouw bedrijven (Matth. 24: 30 Openb. 19: 11 vv. ; 20: 11 vv.); Ja, Amen! Zeker, Hij komt (Hoofdstuk 22: 20).

Terwijl Johannes na het opschrift en het adres aan de inleiding (vs. 9 vv.) en daarmee aan het boek zelf begint, vangt hij in vs. 7 en 8 daarmee aan, dat bij vóór alles wijst op het feit van Christus terugkomst, dat de hele toekomst beheerst en zijn lezers verzekert, hoe de eeuwige Almacht van God die komst waarborgt. Daarin, dat de Openbaring van Johannes niet te Jeruzalem heeft plaats gehad maar of een eenzaam eiland van de heidenwereld en volgens vs. en 11 ook aan werkelijk Christelijke gemeenten uit de heidenen gebracht is, heeft mijn een feitelijk bewijs willen vinden daarvoor, dat zij eerst na de verwoesting van Jeruzalem is gegeven en dus ook Johannes pas in de Christenvervolging onder Domitianus (regeerde van 87-96 na Christus) naar Patmos verbannen is. Intussen was de verwerping van Israël en van de stad reeds in het jaar 62 na Christus met de dood van Jakobus II beslist, zoals blijkt uit Matth. 23: 35 en dan zou Jeruzalem zo weinig een geschikte plaats zijn geweest voor de verschijning van de Verheerlijkte en de mededeling van de Openbaring, als enige andere stad in het middelpunt van het Romeinse wereldrijk gelegen; alleen een rotseneiland dat, eenzaam als buiten de tegenwoordige loop van de wereld lag, een eiland als Patmos, was daarvoor geschikt. Terwijl echter volgens de juist begrepen inhoud van het 6de hoofdstuk voor de ziener de verwoesting van Jeruzalem nog toekomstig is en dus het komen van de Heere in deze verwoesting nog valt in het bereik van de voorspelling, die hem ten deel is geworden, komen de woorden "alle oog zal Hem zien, ook degenen, die Hem doorstoken hebben", tot volle recht, terwijl die uitleggers die de Openbaring pas enige tientallen van jaren na Jeruzalems verwoesting stellen, deze woorden moeten vergeestelijken en er een algemene verklaring aan moeten geven, om de bedoeling, die in Joh. 19: 37 daarvan is genoemd. In Zach. 12: 10 doelt de voorspelling: "Zij zullen Mij aanschouwen, die zij doorstoken hebben", op Israëls bekering in het einde die door uitstorting van de Geest van de genade en van de gebeden zal worden teweeg gebracht en de hereniging van Christus met Zijn eigen volk ten gevolge zal hebben. Daarvoor weten de uitleggers geen plaats in de Openbaring te vinden, waar de vervulling zou plaats hebben, deze komt volgens hun opvatting aan het geheel voor als irrelevant of niet te plaatsen. Omdat zij echter overeenkomstig de Heilige Schrift integendeel van centrale betekenis is zodat eerst met haar het einde van de tijden kan zijn, zo blijkt, dat iedere zodanige opvatting, die de Oud-Testamentische profetie in deze Nieuw-Testamentische niet ten volle vinden kan als verkeerd en ligt voor ons de taak, de uitlegging van ons boek, waarvoor in andere opzichten reeds treffende aanwijzingen gegeven zijn, ook in andere belangrijke punten op te helderen.

Deze uitdrukking is kennelijk ontleend aan Dan. 7: 13 : Verder zag ik in de nachtgezichten en zie daar kwam een met de wolken van de hemel, als een mensenzoon De wolken voor zo verre zij dicht of één gepakt zijnde, de dag verdonkeren, donderslagen, bliksemen, stormwinden en plasregen voortbrengen, zijn zinnebeelden van Gods geduchte oordelen en van benauwdheid (Ezech. 30: 3). Zo lezen wij bij de profeet Zefanja van een dag van de

verbolgenheid, een dag van benauwdheid en angst, een dag van de woestheid en van de verwoesting, een dag van de duisternis en van de donkerheid; een dag van de wolken en de dikke donkerheid. Zo zegt ook de dichter van Ps. 97: 2 : Rondom Hem zijn wolken en donkerheid en het wordt nader verklaard: gerechtigheid en gericht zijn de vastigheden van Zijn troon. Op deze grond geeft de uitdrukking, Hij komt met de wolken, mijns inziens eenvoudig te kennen: de verheerlijkte Middelaar staat gereed, om geduchte strafgerichten over Zijn vijanden uit te oefenen en daarmee zal Hij eerlang een aanvang maken.

Ik ben de Alfa en de Omega, het begin en het einde (Hoofdstuk 22: 13 Jes. 41: 4; 44: 6; 48:
zegt de Heere, Die is en Die was en Die komen zal (Grieks: "Die komt (vgl. vs. 4), de
Almachtige (Grieks "de Albeheerser en Ik zet deze Zijn eeuwige macht over de wereld ten
pand, dat het door de verschijning van Christus werkelijk zal komen tot dit einde aller dingen.

In het Griekse alfabet is de Alfa (a) de eerste en de Omega, (oo) de laatste letter (a w). Met de eerste begint met de laatste sluit de lijst van de letters van deze taal, die de taal van het Nieuwe Testament, de sprekende mond is. Het bovenstaande woord wil dus zeggen: "Ik ben degene, die door het woord van Zijn Almacht de Schepper en Voleindiger van de wereld ben.
Niet volstrekt hetzelfde is bedoeld, als de Heere Zich verder begin en einde noemt. Als a en w heeft Hij Zijn plaats boven de wereld, als begin en einde daarentegen staat Hij binnen de wereld zelf. Hij is de bron, van wie alle dingen zijn en het doel, waartoe alle dingen zijn. Hij is het dus, die de tijd en het al draagt en wiens eeuwig raadsbesluit en welbehagen het schepsel, ondanks de vrijheid, die het heeft, niet kan ontgaan. Hij is het; wiens welbehagen en genadig raadsbesluit het of vrijwillig in het geloof opneemt, of onder wiens wil en rechterlijke macht het verbrijzeld wordt, als het zich verzet tegen Hem, zodat Hij blijft wat Hij is, de Heerser over alles. De uitspraak komt hier uit de mond van God de Vader en is als het ware het zegel, dat Hij onder de aankondiging van Jezus Christus, Zijn Zoon, plaatst. De inhoud van ons boek in deze aankondiging summarisch voorgesteld, zal zeker en waarachtig tot vervulling komen; daarvoor staat de Albeheerser met Zijn eigen woord en getuigenis van Zichzelf borg.

Ik ben de A. en de O., het begin en het einde, zegt de Heere God, de Zijnde en die Was en de Komende, de Pantokrator, de vrijmachtige Beheerser van het heelal. De Heere Jezus spreekt hier met nadrukvolle majesteit: Ik zal de zege wegdragen op aarde, wanneer Ik in het strijdperk treed; Ik ben de eerste (Joh. 1: 3 Kol. 1: 16, 20). Ik ben vóór de duivel en de mensheid geweest; Ik zal ook het einde en de laatste zijn, die na de opstand en de neerwerping van de duivel over de anti-christelijke mensheid het slagveld en de heerschappij van de aarde behouden zal; Ik, de Eeuwige, de Ongeschapene, zal tegenover Mijn afvallige schepselen meester blijven; Ik, de Almachtige, ben de A en de O, het begin en het einde. Deze verheven uitspraak van Christus klinkt bijzonder vertroostend voor de kinderen van God, die zo fel gehaat en bestreden worden en die gevaar lopen om te komen, wanneer de Almachtige Zich niet op afdoende wijze hun zaak aantrekt. Het woord Pantokrator is de Griekse vertaling van het Hebreeuwse woord El Schaddai = almachtige God. Onder deze naam openbaart God Zichzelf aan de aartsvaderen Abraham, Izaak en Jakob, met de naam Jahweh aan Mozes, Exod. 6: 2 : "Ik ben aan Abraham, Izaak en Jakob verschenen, als God de Almachtige; maar met Mijn naam Jahweh ben Ik hun niet bekend geweest." Dat het woord Jahweh hier in het Grieks vertolkt is: die is en die was en die komen zal, niet die zijn zal, hangt ten nauwste samen met de terugkomst van Christus en geeft te kennen: "Ik zal niet slechts in de toekomst zijn, maar komen en de toeleg van de wereld door Mijn gerichten tekeer gaan." Almachtige wil zeggen Schepper en onbeperkt Gebieder over het heelal. Almacht en ongeschapenheid zijn de verhevenste eigenschappen van God de Schepper tegenover Zijn zwakke, eindige en

wegstervende schepselen. Zoals de Vader draagt ook Christus deze naam; het verband wijst dit ten duidelijkste aan. Hij is de sprekende, vs. 8, de komende op de wolken, vs. 7 Met de beide namen "Almachtige en Altoosblijvende of Eeuwige", die God zich in het Oude Verbond gaf, wordt ook de Heiland door de Cherubim en de volmaakt rechtvaardige eerbiedig toegesproken. Openb. 4: 8; 11: 17 vergelijkt bovendien Openb. 4: 11 met Hoofdstuk 5: 12, 13.

Vs. 9-20. Hierop begint het eerste deel van de Openbaring, waarvan de inhoud is de zeven zendbrieven aan de 7 gemeenten in Klein-Azië; die de kerk van alle tijden, de kerk van de uit de heidenen samengebrachte Christenen vertegenwoordigen. Vooraf bericht Johannes over tijd en plaats, gelegenheid en wijze van ontvangst van deze brieven. Hij zelf is de maker, maar de Mensenzoon, die onder bijzondere omstandigheden, op het eiland van zijn verbanning en op de heilige dag van de kerk onder bijzondere tekenen en zinnebeelden hem verscheen, heeft hem alles in de pen gegeven. Deze is het dan ook, die daarna met elke gemeente in het bijzonder spreekt naar de staat van hun Christendom: "De gemeente van de Heere moet weten, van wie hij de Openbaring ontvangt. Dit wordt niet door woorden voor het oor, maar door tekenen voor het oog uitgedrukt. Vertalen wij dit tekenschrift in de gewone taal, dan openbaart Zich de Heere als degene, die in priesterlijk-koninklijke macht in Zijn gemeente gebied voert. Hij werkt in haar als de Heilige, aan wiens vurige blikken niets ontgaat, en die alles, wat Hem mishaagt verteert en als de Machtige, die alles wat zich tegen Hem of Zijn gemeente vijandig overstelt, neerwerpt en met voeten vertreedt, of met het zwaard van Zijn mond verdelgt."

Ik, Johannes, de apostel, die ook door de wedergeboorte uit water en Geest uw broeder 1)ben en dus met u geheel gelijk sta, maar niet als een bijzondere heilige boven u verheven ben en medegenoot in de verdrukking, die de gelovigen van de wereld, die hen haat en vervolgt, overkomt (Matth. 24: 9) en in het koninkrijk, dat ons bereid is en in de lijdzaamheid van Jezus Christus 2), zoals die in lijden openbaar wordt en juist nu zo nodig is, ik was op het eiland Patmos en wel, zoals u weet, daarheen verbannen om het woord van God en om de getuigenis van Jezus Christus 3).

In kinderlijke ootmoed noemt hij zich voor zijn gemeenten haar broeder; want hoe verheven en belangrijk zijn apostolisch ambt ook was, het hoogste, dat hij van zichzelf wist te zeggen, was toch, dat hij een verloste was. De Christen stond en staat overal, ook in kerkelijke bedieningen, hoger dan de beambte; de andere kan ook een klinkende schel zijn voor anderen luidend en zelf dood; de Christen is in de bedienaar van een ambt, de eigenlijke kern.

Johannes wil de Openbaring niet als zijn werk voorstellen; hij wil daaraan geen geloof geschonken zien, omdat hij de schrijver is; het is en moet zijn een Openbaring van Jezus Christus, die geloof verdient, omdat zij van Jezus Christus komt, die ook als zij een andere geloofwaardige broeder ten deel was geworden, hetzelfde geloof zou verdienen en zich reeds door zichzelf zou legitimeren als de waarheid, die reeds uit zichzelf zich als zodanig betoont. Voorspellingen hebben het allerminst de uitwendige menselijke legitimatie nodig. Eveneens is het met alle Nieuw Testamentische schriften; niet omdat zij van apostelen afkomstig zijn, verdienen zij geloof, maar omdat zij van God zijn ingegeven. Markus en Lukas, van wie wij de dierbare geschriften hebben, waren ook geen apostelen.

Het kruis is het "heden" van de Kerk, waardoor wij ook dit boek leren verstaan en waarderen; want het is geschreven voor de Kruisgemeente. Het rijk van Jezus Christus is de

toekomst, die het boek ons leert verwachten en de lijdzaamheid is de weg daarheen, die dit boek ons aanmaant niet te verlaten.

Het zijn dus woorden, die hij hier spreekt, zowel van de innigste broederlijke liefde als van vertroosting en de gedachte ligt er in opgesloten, dat bij de Openbaring niet voor zich alleen, maar ook voor hen allen ontvangen had (1 Joh. 1: 4).

Patmos, nu Patmo of Palmosa genaamd, is een van de Sporadische eilanden van de Ikarische zee tussen Naxox en Samos, niet ver van de Klein-Aziatische kusten bij Milete gelegen. Het heeft omstreeks 9 uren in omtrek, is gevormd van rotsmassa's van vulkanische aard, die zich terrasvormig verheffen. Het is alleen met Christenen bevolkt, die zich onderscheiden door vroomheid, zedelijkheid en werkzaamheid; de grond is echter weinig vruchtbaar en het eiland daarom slechts weinig bevolkt. De eigenlijke vrij grote haven heet de la Scala; op de hoogte van de berg daarachter ligt de stad, waarvan het klooster, op de wijze van een vesting gebouwd, het meest in het oog valt. Aan de rechterzijde van de stad, op een heuvel staat de school van de heilige Johannes, een kloostergebouw, waarvan de kerk gebouwd is boven die plaats van een grot, die zich daaronder bevindt, waarin de apostel zijn woning zal hebben gehad en de Openbaring zal hebben ontvangen. Van de vroegste tijd aan is er verschil van mening geweest, onder welken Romeinse keizer Johannes naar Patmos werd verbannen. Vele kerkvaders (Tertullianus, Clemens en Origenes) noemen in het geheel geen namen, enkelen (Eusebius in de kerkgeschiedenis en Hiëronymus), Domitianus (reg. van 81-86) en weer anderen (Theophylactus en de jongere Hippolytus) Nero (van 54-68) en zelfs Ireneus (geb. te Smyrna omstreeks het jaar 140), die nog Polykarpus, een leerling van Johannes had gekend, geeft door zijn bericht: prov tw telei thv omhtianou archv, omdat dit niet, zoals Eusebius de woorden heeft opgevat, betekent: "tegen het einde van de heerschappij van Domitianus", maar "tegen het einde van de Domitiaansche heerschappij" en dit evengoed van Nero kan worden gezegd, die met zijn voornaam oorspronkelijk Domitius heette. Maar ook aangenomen, het hele bericht "niet voor lange tijd is de Openbaring gezien, maar bijna aan de grenzen van onze tijd, namelijk tegen het einde van de Domitiaansche heerschappij", moest van Domitianus worden verklaard, dan is het toch zeer makkelijk mogelijk, dat reeds ten tijde van Ireneus een vergissing in de traditie ingeslopen was en men de verbanning van Johannes naar Patmos met Zijn laatste levenstijd onder Domitianus, waarin hij waarschijnlijk weer moeilijkheden heeft moeten doorstaan, vroeg verward heeft. Wat een onzekerheid bij de kerkvaders heerst, blijkt daaruit, dat Hiëronymus in zijn eerste boek tegen Jovinianus, zowel Nero als Domitianus en Epiphanius alleen Claudius noemt; het zal dus alleen op inwendige gronden moeten worden beslist. Nu is het zeker niet, zoals men heeft gemeend, een zeker teken voor het begin van de Openbaring eerst tegen het einde van de eerste eeuw na Christus onder Domitianus, dat de brieven aan de zeven gemeenten in Hoofdstuk 2 en 3 in een tijd verplaatsen, waarin een belangrijk verderf, dat gewoonlijk niet plotseling, maar langzaam aangroeit en al voortgaande nieuwe krachten verkrijgt, reeds in die kerken was ingedrongen. Dat schrijven staat toch niet, zoals zo'n mening veronderstelt, op gelijke lijn met de apostolische brieven, die hun leringen en onderrichtingen geven op grond van toestanden, die reeds aanwezig zijn, maar hebben een profetisch karakter en zien het toekomstige op dezelfde tijd als reeds aanwezig, evenals het lied van de getuigenis van Mozes in Deut. 32 Zij blijven zelfs voor de tijden van Domitianus grotendeels een onverklaarbaar raadsel. Zo bijvoorbeeld zou, nadat juist de apostel van de liefde, Johannes, een vol mensenleven te Efeze was geweest, moeilijk het oordeel in Hoofdstuk 2: 4, juist deze gemeente zo zwaar hebben getroffen en verkrijgen eerst gedaante en vorm, als men ze opvat op de wijze bij vs. 4 en 20 aangeduid. Daartegen duidt een uitlegging van de zeven zegels in Hoofdstuk 6 in overeenstemming met het profetisch woord van het Oude Testament en met de eigen

voorspelling van Christus, waarmee zegels de gezichten van de Openbaring beginnen, aan, dat de laatste nog in de tijd voorkomt, voordat Titus de Joodse oorlog aanvoerde. Jeruzalem is nog niet verwoest, maar juist nu zal het oordeel over de heilige stad en het uitverkoren volk van God, dat zijn Messias en de Heiland van de wereld aan het kruis genageld heeft, volvoerd worden zo heeft de inhoud van vs. 7 ons reeds aangewezen. Is dus Johannes nog onder keizer Nero naar Patmos verbannen, dan vormt dadelijk de eerste vervolger van de Christenen onder de Romeinse keizers een zeer juiste geschiedkundige grondslag voor de profetie van de antichrist in Hoofdstuk 13 en 17 toen na Nero's ondergang onder de Christenen het verhaal zich verspreidde, dat hij eigenlijk niet gestorven was, maar dat hij zich over de Eufraat had teruggetrokken, om eens weer als antichrist te verschijnen, had men een zeker juist voorgevoel van het geheim van het dier in Hoofdstuk 17: 8-11, al was ook de toepassing op Nero verkeerd; dat verhaal had echter niet kunnen ontstaan, als ons boek niet reeds toen bekend was geweest. Het eiland Patmos was zeer bijzonder geschikt, opdat daar de gezichten van de Openbaring zouden worden ontvangen. Vandaar zag men als van een centraal-wachttoren naar de drie werelddelen Azië, Europa en Afrika en had de zeven gemeenten, die eerst geroepen vertegenwoordigster van het nieuwe volk van God uit de heidenen in een kring tegenover zich. Hier dus, in dit middelpunt van de wereld, maar toch tevens verbannen uit de wereld, ontving Johannes de profetie van de Heere over de ontwikkeling van Zijn rijk en over de tijden en gelegenheden daarvan.

Een adelaar gelijk, die op zijn nest ligt te broeden, strekken de beide helften van het eiland als met vleugels ter wederzijde zich uit. De vleugels worden gescheiden door de beide zeeboezems, die zowel van de Oost- als van de Westkust zich tussen de beide rotsen indringen, die alleen door een kleine landengte aan elkaar verbonden zijn. Wonderbare overeenkomst! Die adelaarsgestalte van Patmos en het verblijf op Patmos van hem, die door de Christelijke oudheid een adelaar onder de apostelen is genoemd. De grond van het eiland zelf is vulkanisch. Groene weilanden bedekken hier en daar een rots. Bomen worden er niet, of bijna niet gevonden. In het midden als tussen de beide vleugelen, ligt de stad, die de kop van de stenen adelaar vormt. Onder de gebouwen van de stad valt bovenal het Griekse klooster in het oog, dat in de gedaante van een vesting is gebouwd. De kerk van dit klooster staat op de grot, waarin men wil, dat de geliefde leerling van de Heere jaren lang zijn woonplaats zal hebben gehad. Over het algemeen herinnert hier alles aan de man, die hier eenmaal de smarten van de ballingschap droeg. Evenals Sint-Helena van de klank van een andere naam vervuld is, schijnen de rotsen van Patmos slechts daar te staan om de klank van de naam Johannes te weergalmen. Wonderlijke kracht van de liefde! Eens brandde in de stenen borst van Patmos de gloed van een onderaards vuur. Het vuur is uitgeblust. Patmos is een uitgebrande vulkaan. Maar het vuur van de liefde, dat hier eens in de boesem van een vergankelijke en broze mens blaakte, is onuitblusselijk, kan door geen zeeën of rivieren worden uitgedoofd en straalt voor het oog van de pelgrim nog heden als met de glans van een vuurhaak van de zwarte spits van Patmos. De liefde vergaat nimmermeer. Men ziet, dat Patmos in de eigenlijke zin van het woord niet schoon kan heten. En toch schijnt de indruk, die deze plek op de reiziger maakt, verre van gewoon te zijn. Men hoort: Ik stond op het platte dak bij de school van Johannes (een geestelijke inrichting, die tot het klooster behoort) en zag van daar hoe de zon over de heuvel onderging. Ook hier moest ik nog eens geheel alleen zijn, om er mij bij vernieuwing hartelijk over te verheugen, dat het mij vergund werd, Patmos te mogen bezoeken. Het is toch op dit eiland echt schoon, niettegenstaande zo vele aardrijksbeschrijvers het met weinige woorden als een dorre en naakte rots afschilderen. Voor mijn oog althans verschijnt u in een andere gedaante, u statige, uit het vuur van de diepte geborene en met een vuur uit de hoogte gedoopte rotsburg; u was een oord, waarin mijn geest juist een eigenaardig welbehagen vindt. Ja, ik geloof, dat voor een man, die naast het werken

tot heil en dienst van de naasten, de stilte en het eenzaam verblijf in een hart verheffende en de ziel met vreugde in de werken van God vervullende schone en majesteitvolle natuur liefheeft, het lot om een voor zijn zaak berekend leraar aan de school van Johannes te wezen, als een van de gelukkigsten moet voorkomen, die een mens zich wensen kan". Vooral niet minder gunstig luidt een ander getuigenis: "Als men evenals ik, de zon over de stralende berg van Patmos heeft zien ondergaan, verwondert men zich niet langer, dat op deze plaats de menselijke geest is opgetrokken geworden, om hemelse gezichten en openbaringen te ontvangen en dat aldaar aan een gunsteling van God mededelingen zijn geschied, die boven het verstand en de rede van de mensen gaan."

Daar lag de rotsklip, arm en naakt, Wier rug de zee doorzaagde en kloofde, Zwart als de kool, in het vuur geblaakt, Die pas in het sissend nat zich doofde, Dat kokend opdampt wijd en zijd; Zwart als een uitgebrande krater, Die eens zijn vlammen spoog in het water, Maar wien reeds sinds onheugbren tijd De gorgel weer was toegewrongen en die bij d' onderaardsen strijd Van het vuur, dat lucht zoekt door zijn longen In stukken is vaneen gesprongen.

En ik was gedurende mijn verblijf op Patmos eens a) in de geest 1). Ik bevond mij in een toestand van geestverrukking 1Sa 10: 10. Het was op de dag van de Heere 2), op een Zondag, en wel de 19eoktober van het jaar 66 na Christus. En ik hoorde achter mij, want de verschijning kwam geheel onverwacht, zonder dat een bidden daarom van mijn zijde was voorgegaan een grote stem als van een bazuin, tot een teken, dat de Heere de kerk belangrijke mededelingen wilde doen en mij als het ware voor Zijn troon riep.

Openb. 4: 2

"In de Geest zijn" duidt een vervuld en verheven zijn aan door buitengewone, wonderbare werkingen van de Geest en is zoveel als in verrukking zijn (Hand. 10: 10), dat zijn tegenstelling heeft in het "tot zichzelf" (Hand. 12: 11), of het gewone wakende bewustzijn. Het verkeer met de omgeving door de zintuigen is daar afgebroken en er heeft een verkeer plaats met de onzichtbare wereld.

Paulus spreekt in 2 Kor. 12 van gezichten en openbaringen, die hij gezien heeft, dat hij in de derde hemel werd verplaatst. Hij zegt van deze toestand, dat hij niet wist of hij toen in of buiten het lichaam was d. i. of zijn geest voor een korte tijd aan zijn lichaam was ontrukt, zodat dit als het ware dood op aarde teruggebleven was en de geest in de derde hemel was opgevoerd, om daar de hemelse dingen te zien, of dat die in het lichaam was gebleven en hem alleen de ogen en oren van de Geest waren opengedaan, om bovenaardse dingen te verslaan.

"Ik was in de geest", dat wil zeggen: mijn ik was van de verbinding met het lichaam losgemaakt, zodat het lichaam geen invloed er meer op kon uitoefenen en ik niet meer aan de wereld gebonden was, maar alleen door de geest werd bestuurd. Ik was uit de sfeer van het lichaam geheel en al in die van de Geest verplaatst, zodat ik hierdoor niet alleen bekwaam was om bovenzinnelijke dingen te vernemen, maar om ook zonder verdoving en verduistering te zien. Hierbij spreekt het vanzelf, dat het de mens niet is, die zich in zo'n toestand kan verplaatsen, maar dat hem dit van een hogere macht overkomt.

De dag van de Heere is de dag van de opstanding van Christus als die dag, waarop Christus Zich in het bijzonder als de Heere heeft geopenbaard (Rom. 1: 4). Uit hetgeen de Heere op deze dag heeft gedaan volgde de heiliging ervan door de kerk en dat Johannes aan deze eis voldeed, zich verdiepte in de dood-overwinnende kracht van Christus, daardoor was hij bereid

op die dag de Openbaring te ontvangen. Alleen kan daarover nog twijfel zijn, of onder de dag van de Heere (de naam was zeker toen nog niet gewoon, door Johannes is die eerst in gebruik gekomen) de wekelijkse (Zondag) of de jaarlijkse gedenkdag van de opstanding (Paaszondag) moet worden verstaan. Beiden waren in de tijd van de apostelen reeds afgezonderd uit de rij van de overige dagen en nu zou de Paasdag weer een voortreffelijke dag zijn geweest om de Openbaring te ontvangen, waarvan de hoofdgedachte is, dat Christus zal komen om Zijn kerk uit de dood te bevrijden. Omdat het intussen vast staat, dat reeds toen het wekelijks feest van de opstanding werd gevierd (Joh. 20: 19 en 26 Hand. 20: 7. 1 Kor. 16: 2, moest ieder in de eerste plaats hieraan denken, als hij van de dag van de Heere hoorde. De jaarlijkse gedenkdag kon niet zo worden genoemd, maar alleen met een onderscheidende bijvoeging, zoals hij bij de kerkvaders de heilige, de grote, de schitterende dag van de Heere wordt geheten.

Uit deze tijdsbepaling, dat Johannes op Zondag in de Geest van de Heere was, kan worden afgeleid, dat hem op deze ene dag de inhoud van het hele boek is geopenbaard, anders zou nog een andere tijpsbepaling hebben moeten volgen.

Op Zondag ontving Johannes de Openbaring; en een geestelijke beschouwing van dit boek is zeker iets, dat echt voor de Zondag geschikt is.

Zo wandelt de apostel daarheen in de vroege morgen, terwijl de zon opgaat en de hele natuur mee als uit de slaap ontwaken en uit de dood verrijzen doet. Wat een gezicht op de dag, die ook de Zon der gerechtigheid uit de nacht van de dood opnieuw zag verschijnen. Kan het ons verwonderen, dat Johannes bij al die gedachten in een hoge en heilige verrukking van de ziel raakt? Zie hem, evenals zijn vleselijk oog over de stroom van de wateren naar de opgang van de zee in het oosten staart, is zijn geestelijk oog over de stroom van de tijden naar de beloofde komst van de Opgang uit de hoogte gericht. De belofte van die komst, door de engel op de Olijfberg gedaan, weergalmt in zijn ziel en roept daarin de zucht van het verlangen wakker: Kom Heere! kom haastig! Hoor! daar slaat de bazuin! Ik hoorde achter mij een grote stem als van een bazuin, beschrijft de apostel; als de stem van vele wateren, voegt hij er later bij. Krachtig en prachtig als het gedruis en het gebulder van de oceaan, schel en doordringend als het geschetter van de bazuin. En wat spreekt die stem? Ik ben de Alfa en de Omega, de Eerste em de Laatste. Johannes ziet om; wat een gezicht! Daar staat een, de Zoon des mensen gelijk. Evenals vroeger op Gennesareths meer, spreekt een inwendige stem in zijn hart het is de Heere! Het is de Heere! wanneer Jakob, schoon hij niet om het getuigenis van de Heere, maar om eigen schuld het vaderlijk huis verlaten moet en, met zijn staf de Jordaan overgetrokken, in de woestijn geen andere rustplaats vindt, dan een steen voor zijn hoofd, ontmoet hem de Heere en bezoekt hem met een engelenverschijning, die de woestijn voor hem in een poort van de hemel veranderde. Welnu, wat aan Jakob geschiedde, valt ook aan de gelovige zoon van Jakob op Patmos te beurt. Bar is de rots, die hem ter woonstede strekt; woest de zee, die hem van Efezus, die de vader van zijn geliefde kinderen en kindertjes, scheidt; maar op die rots daalt de Koning van de engelen in de volle glans van Zijn schoonheid en heerlijkheid neer. Bij het licht van die heerlijkheid wordt Patmos een Thabor, een poort van de hemel, een poorte aan de ingang van de hemelse tempel, waarin het Johannes gegund wordt in te zien. En voor de ogen van Johannes verdwijnen rots, zee, strand, alles, om plaats te maken voor het gezicht, dat voor het oog van zijn Geest uit de hemelen neerdaalt. En ik zag een nieuwe hemel en een nieuwe aarde; want de eerste hemel en de eerste aarde waren voorbijgegaan en de zee was niet meer.

Ik hoorde die stem spreken, zeggende: Ik ben de Alfa en de Omega, de Eerste en de Laatste vs. 8) en 1), zo zei Hij verder, hetgeen u ziet, schrijf dat in een boek 2), opdat het

bewaard blijft voor de toekomende tijden van de kerk en zend het, voordat u zelf tot die terugkeert, aan de zeven gemeenten, die in Azië zijn (vs. 4), namelijk naar Efeze, de moedergemeente en vandaar in een kring naar Smyrna en naar Pergamus en naar Thyatire en verder naar Sardis en naar Filadelfia en naar Laodicea 3).

De woorden "Ik ben de Alfa en de Omega, de Eerste en de Laatste" behoren volgens handschriften van groot gewicht niet in de tekst, maar moeten verwijderd worden, omdat de Mensenzoon, die verschijnt eerst in vs. 17 v. aan Johannes, die voor Zijn heerlijkheid neervalt, meedeelt, wie Hij is (ook is die naam niet gewoon voor de Zoon, maar volgens vs. 8 voor de Vader). Hier geeft Hij alleen op eenvoudige wijze aan de apostel bevel wat hij ten opzichte van de openbaring, die hem zou worden gegeven, moest doen.

Het doel is dat dit boek wordt vervaardigd, de gezichten worden neergeschreven. Omdat Johannes niet dadelijk gedurende de geestverrukking de gezichten neerschrijft, hebben deze tot in de kleinste bijzonderheden zich onuitwisbaar diep in zijn geheugen ingeprent. Geest en gemoed van de ziener is na de extase door de werking van hetgeen hij zag en beleefde geheel vervuld en ingenomen. Hij wordt beheerst door de toestand van geest-verrukking en kan niet rusten, voordat hij aan het bevel en wel met de meest getrouwe nauwgezetheid, onder voortdurende spanning van zijn geest, heeft voldaan.

Het was niet nodig, het geopenbaarde door de daarvoor gebruikte uitdrukking anderen te doen kennen, of het tot zijn meest algemene uitdrukking terug te brengen, maar alleen om het zo weer te geven als het ontvangen is. Van plan en doel, van overdenking en zorgvuldigheid kan geen sprake zijn, daarom sleept ook de inhoud de schrijver met zich vore met snelle tred, met stoutmoedigheid ijlt het bericht van het een tot het andere, zich niet bekommerend, of het nog zo vreemdsoortig klinkt zeldzaam van inhoud en in het oog vallend door woorden zowel als door zaken.

Volgens het visioen komen van het standpunt van Hem, die het zenden van het boek beveelt, dus van Patmos, twee vrij rechte lijnen voor, in welke de steden liggen. In de eerste lijn, van het zuiden naar het noorden, worden Efeze, Smyrna en Pergamus gevonden. In de tweede lijn, die van het noorden naar het zuiden gaat, liggen Thyatire, Sardis, Filadelfia en Laodicea.

Als op bevel van de Heere aan deze zeven gemeenten een boek wordt geadresseerd, dat volgens vs. 1 tot alle knechten van de Heere moet komen en voor deze moet dienen, dan wordt daardoor een betrekking tussen deze zeven gemeenten en de hele Christenheid uitgesproken. Er moet tussen beide een betrekking zijn, zodat deze zeven gemeenten de hele Christenheid voorstellen. Inderdaad wordt ook in deze de hele Christenheid van alle tijden, de Christelijke kerk voor ogen gesteld, evenals zij voor de Heere als het eeuwig Hoofd van Zijn gemeente het voorwerp is van Zijn leidende, ontwikkelende werkzaamheid. Dat dit boek aan hen gewijd en gezonden wordt, zou kunnen worden verstaan ook als zij alleen als die toenmalige gemeenten in aanmerking kwamen. Maar dat zij zelf later (Hoofdstuk 2 en 3 Re 2$) voorwerp worden van een openbaring, die de toekomst van het rijk van God moet aanwijzen, is dan alleen te begrijpen, als zij door hetgeen zij zijn nog iets anders betekenen dan wat zij zelf zijn.

Dat Johannes wordt opgeroepen aan de gemeenten te zenden, wijst aan, dat hij ook hetgeen hij zag op dezelfde plaats opschreef.

Als Jezus na de afsluiting van de Nieuw-Testamentische leerschriften nog de Openbaring van Johannes daarbij voegde, wilde Hij, in dit boek, nog eenmaal Zijn gemeente op aarde voor de tijden van het Nieuwe Verbond, tot aan Zijn terugkomst, met alle liefde en tederheid, maar ook met alle strengheid en scherpte van de troon van de majesteit rechterlijk toespreken. Daarom heeft Hij, om de zevenarmige kandelaar op aarde in elk deel onderscheidenlijk zichtbaar te doen worden en alle mogelijke toestanden van de gemeente te doen uitkomen, in Zijn alwetendheid zeven gemeenten gekozen, die met haar zeven opzieners of bisschoppen, voor alle tijden alle gemeenten, of wel de een grote gemeente van God op aarde voorstellen. Wij mogen gerustelijk zeggen, er kan in geen gemeente een toestand voorkomen, die niet in de zeven zendbrieven is geschetst.

En ik keerde mij om, om te zien de stem, die met mij gesproken had wie Hij was, die mij Zijn stem had laten horen; en mij omgekeerd hebbend zag ik zeven goudenkandelaren, als beeld van de zeven gemeenten (vs. 11), waardoor de hele kerk wordt voorgesteld.

Het gewone onderwijs noemt de zaken met hun eigenlijke naam. Het stelt ons een schilderij voor in omtrekken en kleuren, maar het visioen geeft ze in een beschouwing. Deze visioenen nu hebben zeer veel gelijks met schilderijen: zij zijn zeer bijzonder geschikt om als schilderstukken te worden voorgesteld, maar niet, zoals dat zeer vaak onwaar en kunsteloos geschiedt, dat men bijvoorbeeld bij Christus in plaats van het aangezicht een zon schildert. Zo i. in deze beelden zag Johannes Hem niet, maar hij zag een werkelijke mensengedaante, waarvan het aangezicht schitterde als de zon. Het beeld behoort niet tot de verschijning, maar tot de beschrijving.

Johannes ziet eerst de gemeente en pas dan Christus. Daardoor wordt te kennen gegeven, dat hij Christus hier alleen in een bijzondere betrekking, in Zijn verhouding tot de gemeente ziet.

De zeven kandelaren stellen de een gemeente van de Heere, zoals zij in heilige veelvoudigheid haar leden heeft, zoals zij uit gemeenten bestaat, die, elk naar aard en mate van de in haar werkende krachten van de Heilige Geest onderscheiden, zich toch plaatsen om de ene Heer. Dus niet meer de zeven bijzondere gemeenten, die de Heere in vs. 11 genoemd heeft, zijn door de zeven kandelaren voorgesteld, maar deze gemeenten zijn zo gekozen, dat zij tevens beeld zijn van de Christelijke gemeenten van alle tijden en van alle plaatsen. Kandelaren zijn de gemeenten van de Heere als dragers van Zijn licht, dat door middel van deze voor haar naaste omgeving en eindelijk voor de hele wereld ten goede moet komen. Zij zijn niet het licht zelf, evenmin als een kandelaar op zichzelf licht geeft, maar het is het licht van de Geest van Christus, die door woord en Sacrament in de gemeente werkt en niet alleen haar zelf verlicht, maar haar ook tot een werktuig ter verlichting voor anderen maakt.

En Zijn hoofd en haar was wit (Dan. 7: 9), als witte wol, helder blinkend zoals de sneeuw, en Zijn ogen bliksemend en doordringend zoals een vlam vuur.

Openb. 19: 12

En Zijn voeten waren blinkend koper, goud-metaal, zoals een mengsel van metalen, dat het goud in glans en het erts in hardheid overtreft en zij gloeiden als in een oven, zij hadden het aanzien, alsof het een gloeiende vloed was en Zijn stem ruiste zo geweldig a) als een stem, van het ruisen van vele wateren (Dan. 10: 6 Ezech. 43: 2).

Openb. 14: 2

Was de kleding van de Heere voornamelijk zinnebeeld van zijn ambtswaardigheid, de voorstelling van Zijn lichaam tekent meer de persoonlijke eigenschappen van de verheerlijkte Mensenzoon. Zelfs tot het haar, dat anders, vooral in het Oosten, donker gekleurd is, strekt zich het lichte, schitterende van de hele openbaring uit. Het witte haar herinnert tevens aan het bekende sieraad van de hogere levensjaren, zonder daarom de zwakheid van de ouderdom in zich te sluiten. Hij is het, die in ouderdom de grijze voortijd overtreft (Joh. 8: 58) en is de waarachtige wijsheid (Spr. 8: 22). Met de wijsheid is bij Hem alwetendheid verbonden, waardoor hij harten en nieren proeft en openbaart, wat in het donkere verborgen is. Als Hij Zijn gerichten volvoert, kan niets Hem weerstaan. Die zich tegen deze man met voeten van gloeiend goud-erts verzet, die zich de ijzere gang van Zijn raadsbesluiten en beschikkingen in de weg plaatst, die wordt door Zijn voeten vertreden en verbrand. Zijn weg leidt over een ieder heen, die niet met Hem is. En evenals Hij nu in dit boek gerichten verkondigt, die niet af te wenden zijn en zeker komen, gerichten, die het hele gebouw van de wereld verstoren, zo is ook Zijn stem gelijk aan het geruis van geweldig ruisende, alles overstromende wateren.

Zijn hoofd en zijn haar zijn wit, de laatsten als wol, het eerste als sneeuw. Het hoofd is de uitdrukking en de zetel van ‘s mensen geestelijke eigenschappen. Omdat nu de ogen en het gelaat nog in het bijzonder als die delen, waardoor het wezen van de geest zich uitspreekt, geschilderd worden, zo is deze verblindend witte kleur van hoofd en haar slechts in het algemeen een teken van de zuivere, reine, heilige eigenschappen van Zijn wezen, waaraan alles licht is. Daniël schildert, in plaats van Zijn hoofd en het haar, Zijn lichaam, voor zover het aan de hals niet met een wit kleed bedekt was, als zoals aan een turkoois. Van het haar wordt bij het hoofd nog gesproken, opdat wij zouden bemerken, dat het hoofd onbedekt was. Aan het hoofd ontbreekt een bedekking, namelijk de koningskroon, die Hij bij Zijn terugkomst draagt (14: 14; 19: 12). Zijn hel schitterend gelaat duidt Zijn wijsheid aan in de regering van de wereld, waardoor Hij voor Zijn rijk hoe langer hoe meer de weg bereidt en Zich een koningskroon ook over de zichtbare wereld verwerft. Nu zien wij nog niet, dat Hem alles onderworpen is, maar Hij zal door Zijn wijsheid het rijk van Zijn vijand, van de duivel, die de mensen verleidt en van Hem afkerig maakt, vernietigen en dan de zichtbare Koning op aarde worden, Zijn vuurvlammend oog duidt op Zijn alwetendheid en op Zijn toornige blik, die Hij in de verborgenheden van de zonde werpt, die er ten dage van het Nieuwe Verbond zoveel bestaan. Vuurvlammende ogen bezit Hij, die daar spreekt, wanneer een mens sterft en voor Zijn rechterstoel verschijnt "Ik weet uw werken". Deze vuurvlammende ogen hebben veel waar te nemen gedurende de tijd van het Nieuwe Verbond, waarin de satan velen tot huichelaars stempelt en hele machten in de wereld op de ongelooflijkste huichelarij grondvest. Zijn voeten van chalkolibanon, die als in een smeltoven gloeiend zijn gemaakt, wijzen op Zijn koninklijke macht, waardoor Hij de vijanden niet alleen overwint, maar ook als perstreder vertrapt en ten slotte in de vuurpoel neerstoot. Het woord chalkolibanon of libanonerts, dat Luther door "fijn koper", heeft vertaald, beantwoordt aan de Hebreeuwse uitdrukking "Nechoschäth Kolal", die bij Daniël (Dan. 10: 5-6) voor Christus’ ledematen gebruikt wordt en bij Ezechiël (Ezech. 1: 7) ook van de voeten van de Cherubim. De uitdrukking beduidt geslepen erts (Wat het chalkolibanon voor een erts-soort was, is niet beslist. De kerkvader Hieronimus heeft het in zijn Latijnse vertolking van de Bijbels gouderts genoemd, anderen noemen het barnsteen, nog anderen staal. Als erts van de Libanon was het ijzer. Libanon-erts beantwoordt het best aan de betekenis van het zinnebeeld; ijzeren voeten passen aan de perstreder). De lichtstralende metaalspiegel van het erts wordt bij Johannes in zijn werking nog sterker geschilderd, omdat hij aan de voeten een vuurgloed toeschrijft, als die van een erts in de smeltoven wit gegloeid. Deze geduchte voeten, door de vastigheid en de glans van de metalen en door het vuur van het witgloeiend, vonkenschietende erts geschilderd, zijn de voeten van de Man, die de wereld regeert, aan wiens voeten de Vader alle

dingen onderworpen heeft (Efez. 1: 22), waarvan Hij Ps. 110: 1 zegt "Ik zal uw vijanden stellen tot een voetbank voor uw voeten." Wee degene, die zich tegen het beheer van de Man verzet; zijn kracht spat uiteen voor de voeten van chalkolibanon, zijn lichaam wordt door deze voeten in de vuurpoel gestort. Deze Man staat onverzettelijk tegenover Zijn vijanden in het Nieuwe Verbond, die Hem sinds eeuwen slechts te Thyatire een plaats gunnen, die Hem eens in de tijd van het Antichristendom terzijde zullen willen schuiven. Die voeten, die dienen om vast te staan en welker kracht de zekerheid van dat vaststaan verzekert, zijn niet zonder reden als zo onweerstaanbaar geschilderd; metaal en vuur, dingen, die elke kracht verbreken en alles ontbinden en verguizen, zijn niet zonder bepaalde aanleiding genoemd: het zijn de voeten van de perstreder, Jes. 63: 3, 4 Openb. 14 Dat wijze hoofd, die almachtige voeten maken Hem ten slotte, ondanks aller boze geesten en vijandige mensen-tegenstand, tot Koning van de aarde. Zijn stem klinkt als het donderen van machtige stromen, wanneer zij pijlsnel over de rotsen in een diepe en stille afgrond neerstorten. De majesteit van Zijn rede wordt op grootse wijze geschilderd door het doffe geluid van een waterval, of van de branding van de zeegolven. Zijn stem klonk statig in het oor van Johannes zoals een aanhoudend en steeds luider wordend bazuingegalm. Zijn stem en de wereldgebeurtenissen ten tijde van het Nieuwe Verbond, zoals die vaak tot de mensen komen, grijpen de ziel sterker aan dan een eigenlijke rede, evenzoals een mens bij de daverende Rijn-val en bij de golfslag van de woedende zee een geweldiger indruk bekomt van de majesteit van de Wereldscheppers dan bij de schitterendste lofrede op de Bouwheer van de natuur, door de meest begaafde woordvoerder uitgesproken. Wanneer de Koning bij het wereldgericht terugkomt, dan zal Hij niet meer als verborgen Koning op doffe toon tot de volken spreken, maar Zich laten horen met een majesteit, die Zijn vijanden zal doen neerstorten als sprinkhanen, wanneer zij de woorden van de almacht uit Zijn mond vernemen en Zijn aangezicht zien.

En Hij had zeven sterren in Zijn rechterhand, welke betekenis Hij zelf zo verklaarde, dat deze zinnebeelden waren van de engelen van die zeven gemeenten (vs. 20); en uit Zijn mond ging als zinnebeeld van Zijn alles doordringend woord (Hebr. 4: 12), en Zijn almacht, die met de adem van de lippen alleen alles vernietigt (Hoofdstuk 19: 15), een tweesnijdend scherp zwaard; en Zijn aangezicht was in majesteit en heerlijkheid zoals de zon schijnt in haarkracht, als geen wolken, nevelen of dampen haar glans verbergen (Richt. 5: 31).

Jes. 49: 2 Efeze. 6: 17 Openb. 2: 16

Sterren betekenen leraars, maar sterren in de hand van de eeuwige Koning van de waarheid zijn de ware sterren, waaraan deze naam in het tekenschrift toekomt. Christus heeft het zevental van de sterren, de som nodig tot bewerking van de zaligheid, in Zijn rechterhand evenals Hij te midden van de zeven kandelaren als in Zijn eigendom wandelt. Zij ontvangen van Hem hun zending en instructie, hun ambt en hun volmacht, door hen schenkt Hij Zijn Geest en diens krachten en gaven, Zijn licht en leven aan de zeven gemeenten; zij zijn de levende menselijke getuigen van hetgeen zij van Hem ontvangen, wat zij geloofd hebben en hebben leren kennen. Wat zo in de gemeenten van licht en leven in Christus aanwezig is, is hun werk (Rom. 10: 17) en in zoverre zijn zij de wachters van de gemeenten en voor het leven van deze in het goede verantwoordelijk. Maar het prediken komt uit het woord van God, waarom bij de sterren in Zijn hand moet komen het tweesnijdend scherp zwaard, dat uit Zijn mond gaat, het woord van Zijn lippen, dat doordringt tot verdeling van ziel en geest, van samenvoegselen en leden en de begeerten van het hart oordeelt. Daarmee overwint en oordeelt Hij dus de wereld niet door geweld en niet door kracht, maar door Mijn Geest, spreekt de Heere (Zach. 4: 6). Zonder dit woord wordt geen zaligheid teweeg gebracht; het volbrengt de scheiding tussen God en wereld, de afzondering van de kinderen van het rijk van

de kinderen van de boosheid tot het laatste oordeel, waarin het tot een verdelgend zwaard wordt, waardoor de goddelozen tot de eeuwige dood worden gestraft (Hoofdstuk 19: 15 en 21 Jes. 11: 4). Dat echter met de verschijning van de Heere ten oordeel over de anti-Christelijk geworden wereld tevens de volle verheerlijking van Hem en Zijn rijk begint en tot vernieuwing van hemel en aarde zich in haar volle kracht ontvouwt (Hoofdstuk 20 en 21), daarop doelt het derde teken in dit vers, dat tegelijk het zevende is in de hele beschrijving van Zijn persoon, Zijn aangezicht, dat als de zon in haar volle glans schittert. Het is een zinnebeeld van de hele afzondering van alle goddeloosheid, de volledige overwinning over de nevelen en wolken van de zondige aarde, die de kracht van de zon bedekken en in de weg staan.

De beschrijving stelt Christus voor niet als hetgeen Hij in het bijzonder en uitsluitend voor deze zeven Aziatische gemeenten zou zijn, maar geheel algemeen, als wat Hij voor Zijn hele kerk in het heden, de toekomst en het einde is. Als wij nu reeds in het vorige met het zevental van de gemeenten en daaruit dat dit over de hele Christenheid bestemde boek aan haar wordt gewijd en gezonden, moeten besluiten, dat er tussen deze zeven gemeenten en alle Christenen een betrekking moet zijn, zullen wij nu niet beslistheid moeten zeggen, dat door deze 7 gemeenten de hele Christenheid van alle tijden, de Christelijke kerk wordt voorgesteld, zoals zij voor de Heere, als het eeuwig Hoofd van Zijn gemeente voorwerp, is van Zijn leidende, ontwikkelende en voltooiende werkzaamheid.

In de kring van de zeven kandelaren wandelt Hij, maar de sterren houdt Hij in Zijn rechterhand. Wat een Koning in zijn hand houdt, wordt door hem geschat, beproefd, gewogen en wanneer hij er geen welgevallen in heeft, slingert hij het weg. De sterren of leraars staan zo onder het zeer nauwlettend toezicht en in de bijzondere hoede van de Heere; Hij draagt ze als kleinodiën op Zijn rechterhand, heeft Zijn vreugde aan hen, eert en verheerlijkt ze. Wee de sterren, die Hij laat vallen, zodat de draak ze met zijn staart wegsleept of ter aarde werpt. Uit Zijn mond gaat een spits, tweesnijdend slagzwaard, een vreselijk moordwapen tegen Zijn vijanden. Het uit Zijn mond voortkomend slagzwaard is een zinnebeeld van Zijn scheppend bevelwoord, waarmee Hij Zijn Engelen gebiedt te doden en uit te roeien, of de demonen toelaat de mensen tegen elkaar aan te hitsen, zodat ze de een de ander ombrengen. Met dit slagzwaard heeft Hij ten tijde van de Islam, de Nikolaïten te Pergamus fel bestreden (2: 16) en zal Hij eens, onweerstaanbaar bij Zijn verschijning, tegen Zijn vijanden kampen. Geheel Zijn aangezicht schittert als de heldere zon, wanneer zij vlammend aan de middaghemel voortwandelt en met kracht op de aarde afstraalt. Wat een klaarheid en heerlijkheid gaan van Zijn aangezicht uit! Reeds bij Zijn verheerlijking op de berg blonk Zijn gelaat als de zon. Helder en stralend, zoals de schitterende dagvorstin, staat Jezus met Zijn koninkrijk in de wereld, zo helder en klaar kan ook Zijn aangezicht op geestelijke wijze gezien worden, wanneer men Hem zien wil. Hij stort licht in mensenharten uit en is de zon van de Christenheid in Zijn heerlijkheid voor niemand verborgen.

Een schitterende combinatie opnieuw van Oud-Testamentische profetieën en schaduwen, van Mozes en Daniël. De gouden kandelaren en het lange kleed tot aan de voeten herinneren aan tabernakel en hogepriester, hier een Hogepriester Koning geworden, blijkens de gouden gordel, die weer naar Daniël terugwijst (Hoofdstuk 10: 4): Ik hief mijn ogen op en zag en zie er was een man met linnen bekleed en Zijn lendenen waren omgord met fijn goud van Ufaz. Aan datzelfde gezicht van de Profeet te Babylon herinneren ook nog andere bijzonderheden uit de apocalyptische schildering: de ogen als een vlam vuur, de voeten blinkend koper zoals en gloeiende als in een oven; een onmiskenbare wedergade (geen navolging of iets dat er naar zweemt) van de beschrijving bij Daniël: Zijn ogen waren zoals vurige fakkelen en Zijn armen

en Zijn voeten zoals de verf van gepolijst koper. De stem, voorts, die hier, zoals bij Ezechiël (Hoofdstuk 43: 2), bij een stem of geruis van vele wateren vergeleken wordt, is bij Daniël de stem als van een menigte. Het aangezicht wordt bij laatstgenoemde profeet als de gedaante van de bliksem beschreven, hier in het Openbaringsboek worden wij meer bepaald herinnerd aan de verheerlijking op de berg, zoals Mattheüs die schildert (Hoofdstuk 17: 2): Zijn aangezicht blonk zoals de zon; in haar kracht, voegt er de voorstelling te van deze plaats bij als in de schone plaats van Debora's lied (Richt. 5: 31). Maar het is vooral met nog een andere een aan geheel de Nieuw-Testamentische Apocalyps ten grondslag liggende plaats van Daniël, dat de beschrijving van het hoofd en het haar van de Verheerlijkte op dubbel treffende wijze harmonieert. In het hoogverheven, veelomvattend droomgezicht (Hoofdstuk 7: 9-14), waarin de opperheerschappij door de Eeuwige van dagen in handen gesteld wordt van de Zoon des mensen, wordt aan de aldaar Zich zichtbaar makende Godheid toegeschreven het haar van het hoofds als zuivere wol. Hier in de Apocalyps is het een kenteken van de verheerlijkte Mensenzoon. De vergelijking van de beide profeten stelt de Godheid zo van die Mensenzoon in een bijzonder, hoogst verrassend licht. De zeven sterren in de rechterhand van de Verheerlijkte worden straks (vs 20) nader verklaard. Het tweesnijdend scherp zwaard uit Zijn mond, dat ons in ditzelfde Boek nog een- en andermaal later voor ogen komt, is van profetisch Oud-Testamentische oorsprong, Jesajaans: Hij zal de aarde slaan met de roede van Zijn mond en met de adem van Zijn lippen zal Hij de goddeloze doden; waarop ook de beschrijving bij Paulus terugziet op de Heere, wanneer Hij komen zal om de ongerechtige, de mens van de zonde, de zoon van het verderf, die zich tegenstelt en verheft boven al wat God genoemd of als God vereerd wordt, door de geest van Zijn mond te verdoen en teniet te maken door de verschijning van Zijn toekomst.

En uit Zijn mond ging een tweesnijdend scherp zwaard, dat is het Evangelie, het Woord van God, dat genoemd wordt het zwaard van de Geest (Efeze. 6: 17). Dit is levendig en krachtig en scherpsnijdender dan enig tweesnijdend zwaard (Hebr. 6: 12). Het is aan alle kanten scherp, bekwaam om te houwen en te steken. De een wordt daardoor bekeerd, de ander daardoor ontrust, leeft en sterft met de wonden van een ontroerd gemoed; een derde wordt daardoor verharder en bozer; dus voert de Heere Jezus krijg met het zwaard van Zijn mond (Openb. 2: 16). Hierdoor pijnigen de twee getuigen hen, die op aarde wonen (Openb. 11: 6). Hierdoor barstten de harten van de Joden en zij knersten de tanden tegen Stéphanus (Hand. 7: 34). E n als de Heere Jezus die bestrijders van het Evangelie lang heeft verdragen, dan zal Hij de aarde slaan met de roede van Zijn mond en met de adem van Zijn lippen zal Hij de goddelozen doden (Jes. 11: 4).

En toen ik Hem zag viel ik, door die aanblik overmeesterd, als dood 1) aan Zijn voeten (Jes. 6: 5 Ezech. 1: 28 Dan. 8: 17; 10: 9); en Hij legde tot een teken ter begeleiding van de nieuwe levenskracht, die mij door Zijn woord toekwam, Zijn rechterhand op mij 2), zeggende: "Vrees niet (deze toespraak komt in de Heilige Schrift 300 maal voor); Ik ben naar Mijn waarachtige Godheid de Eerste en de Laatste (vs. 11).

Jes. 41: 4; 44: 6; 48: 12

Johannes was niet alleen ten gevolge van zijn sterfelijkheid en menselijkheid (Ex. 33: 20), maar ook door het eenzijdige van de verschijning van de Heere in vs. 13-16 beangstigd. Dat de Heere hem hier, nu het aankwam op de openbaring van de te wachten toekomst, vooral als de oordelende en straffende Koning en daarbij werkelijk slechts als de Mensenzoon verscheen, dat verschrikte Johannes in zijn ziel en daarom vult de Heere het beeld, dat Zijn

verschijning gaf, aan, door de verzekering, dat Hij desalniettemin daarbij de eeuwige en levende, ja de tot verlossing van de mensheid gestorven en opgestane Zoon van God was.

In vroegere tijden had de Heere Jezus door het opleggen van de handen vele zieken en zwakken genezen en gesterkt en zo deelt Hij hier aan Johannes een rijke levenskracht mee. O, hoe goed zal dit Johannes hebben gedaan.

Het zijn weer Daniël, Jesaja, Mozes, tesamen als herlevend in de Ziener van de Apocalyps. Daniël ten gevolge van zijn apokalyptisch-profetisch droomgezicht ondervindt (Dan. 7: 28) een verschrikking in zijn gedachten, die de glans aan hem veranderen doet. Elders (Dan. 8: wordt hij zwak en enige dagen ziek. Hier valt de Ziener als dood voor de voeten van Hem, in wiens schoot de Benjamin van de apostelen in zijn vroege jeugd gelegen had. Hij wordt opgericht met dat: Vrees niet! bij Gods- en engelenverschijningen in deze boeken wel bekend. De rechterhand van de Heere, die tevens op de Ziener gelegd wordt, herinnert in de verte weer aan Daniël (Dan. 10: 10). De titel, die de verheerlijkte Mensenzoon na het uitspreken van dat Vrees niet, zich geeft, is een Godstitel uit het boek van Jesaja (Hoofdstuk 6): Zo zegt de Heere, de Koning van Israël en Zijn Verlosser, de Heere van de heirschaar: "Ik ben de Eerste en Ik ben de Laatste en behalve Mij is er geen God." De drieledige verklaring, die onmiddellijk volgt, eigent aan, dezelfde Gods- en Mensenzoon, tegelijk met de meest wezenlijke en werkelijke ondervinding van een mensen dood, in de hoogste en volstrekte zin van het woord het leven, zoals bij Mozes zich de Heere zelf daarvan het inbegrip uitsluitend toeëigent "Zie nu, dat ik Die ben en geen God met Mij, Ik dood en maak levend (hier in de Apocalyps was het Ik leef en Ik ben dood geweest). Ik versla en Ik heel en daar is niemand, die uit Mijn hand redden kan. Want Ik zal Mijn hand naar de hemel opheffen en Ik zal zeggen: "Ik leef in eeuwigheid."

Johannes wenst aan de zeven gemeenten van Klein-Azië wat de afbeelding zijn van de gemeente van God in alle tijden, genade en vrede van de drieëenige God. Genade betekent Gods gunst en goedheid jegens Zijn schepselen, Zijn ongehouden barmhartigheid jegens zondaren, geopenbaard in het werk van de verlossing door Jezus Christus volbracht. Op de begenadiging van de zondaarswereld van de zijde van de drieëenige God en op de vrede en de herstelde gemeenschap tussen God en mensen komt het hele raadsbesluit van Gods liefde ten behoeve van de mensheid neer. De drie personen worden nu door zinvolle benamingen aangeduid. God de Vader wordt genoemd "de Zijnde en die Was en de Komende." De Vader heet zo de Zijnde in het verleden, in het tegenwoordige en in de toekomst, de Immerzijnde (Deze formule is de juiste vertaling van de Hebreeuwse naam van God "Jahweh" in het Oude Testament. Het woord Jahweh is een onvolmaakt verleden tijd van de derde persoon van het Hebreeuwse woord Hawah of zijn. Omdat nu de Hebreeuwse taal door de vorm van de onvolmaakt verleden tijd ook de toekomende aanwijst, zo is de volledige beduidenis van Jahweh: "Hij was, Hij is, Hij zal zijn. Jahveh is een Oud-Testamentische naam van de Allerhoogste, zoals Hij tot Mozes sprak, toen deze naar Zijn naam vroeg, Exod. 3: 14 Ik zal zijn die Ik was. En Hij zei: zo zult u tot de kinderen van Israël zeggen: "Aejèh (gelijk: ik zal zijn) heeft mij tot u gezonden." Jahweh wil dus zeggen de Immerzijnde, Eeuwige, Oneindige, Ongeschapene. Ook de heidense dichter Homerus gebruikt gedurig als benaming voor zijn heerlijk geschilderde Olympische afgoden, die slechts in zijn verbeelding en in de wereld van zijn gedachten bestonden, de uitdrukking: "De Immerzijnde afgoden". Zo duidelijk voelt ook het geweten van de heiden, dat eeuwigheid een wezenlijke eigenschap van de Godheid moet zijn, God staat bij de Israëlieten met de volzinnigen en majestueuse naam van Jahweh, de Eeuwige en Onvergankelijke, tegenover de nietige en verdwijnende afgoden van hun Heidense naburen. De zeven Geesten beduiden de Heilige Geest, de derde Persoon van de

heilige Drieëenheid. De ene Heilige Geest wordt ons hier onder het zinnebeeld van een heilige, uit de inwendige wereld van de onzichtbare Godheid te voorschijn tredende zevenvoudigheid voorgesteld, die op het innigste met de zeven luchters in verband staat en een zevenvoudige uitstroming van de onzichtbare krachten van de eeuwige Godheid in de hele wereld van de schepping, maar vooral in de Gemeente van God op aarde afbeeldt (Zach. 4). God de Heilige Geest, uitgaande van de Vader en de Zoon, bewerkstelligt door Zijn inwoning in de mens de gemeenschap tussen deze en God. Vóór de zondeval werd deze gemeenschap reeds genoten, omdat de band tussen God en de mensen niet verbroken was en ook door het genot van de boom des levens en door de toeneming van het goddelijk leven in de mens immer volkomener zou worden; door de zondeval werd deze gemeenschap echter vernietigd en de Heilige Geest kan weer tot de mens terugkeren, Christus in zijn hart openbaren, de mens op het juiste standpunt voor God plaatsen en voor alle eeuwen in toenemende mate zijn levenselement worden en hem immer meer met God verenigen, zonder dat evenwel de afstand, die tussen God en mensen blijven moet, wordt weggenomen (Joh. 14: 21-31; 16: 7-15). Christus de Heere wordt hier met drie verheven titels benoemd, die Hem geschiedkundig toebehoren. Hij heet de getrouwe Getuige, omdat Hij mens geworden is en de taak, Hem door Zijn Vader opgedragen, in de wereld heeft volbracht. Wat een getrouw Getuige voor de waarheid Hij in deze boze wereld was, zien wij duidelijk uit het bericht aangaande Zijn heilig leven, in het bijzonder ook uit Johannes' Evangelie. Omdat Hij getuigde van de wereld, dat haar werken boos waren, haatte zij Hem dodelijk. Deze bloeddorstige wrok van de vijanden en de listige tegenspraak van de zondaren hebben Hem Zijn getuigenis verzwaard en verbitterd; hoe meer Hij met de waarheid de leugengeesten onder Zijn volk in hun hart trof en de huichelaars ontmaskerde, des te meer klom hun lasterende woede; ja, toen Hij ten laatste, door de Hogepriester aangaande Zijn persoon ondervraagd, met eedzwering antwoordde: "Ik ben Gods Zoon" en daarop tot de dood veroordeeld werd, bleef Hij als Getuige voor de waarheid van Zijn Vader getrouw tot in de dood. Daarom heet Hij met het volste recht "De getrouwe Getuige" en is Hij ook als mens de eerste bloedgetuige van de waarheid op aarde geweest. Verder heet Hij: "de Eerstgeborene uit de doden", onder wier getal Hij door de dood, die Hij als Getuige en als Schuldverzoener onderging, werd opgenomen. De Heere Jezus zegt tot Zijn menselijke getuigen: "Wees getrouw tot in de dood en Ik zal u de kroon van het leven geven." Toen de Zoon van de Vader in Zijn belijden getrouw was tot in de dood, gaf Hem de Vader ook de kroon van het eeuwige leven, door Hem uit de doden op te wekken, tot een bewijs, dat Hij Zijn lijden en sterven als getuigenis voor de waarheid en als zoenoffer volkomen geldig had bevonden en voor alle eeuwen plechtig met Zijn goedkeuring bezegelde. Niet slechts ontving de Zoon van de Vader, na de voltooiing van het verzoeningswerk, door Zijn smartvol martellijden en bloedige kruisdood als de eerste van onze geslacht door de almacht van de Vader het opstandingslichaam, maar Hij ontving ook, als Godmens boven alle mensen oneindig verheven, hoewel Hij hen deemoedig zijn broeders noemt, het heerlijkste opstandingslichaam, een graad van heerlijkheid, van de Vader, waarvan wij eerst een denkbeeld zullen bekomen, wanneer wij Hem zullen zien, zoals Hij is. Verder heet Jezus "de Vorst van de Koningen van de aarde." Ten eerste moest Hij als mens en trouwe waarheidsgetuige, die in alle verzoekingen van de duivel in waarheid pal stond, het verlossingswerk door Zijn zoendood volbrengen; daarna gaf God Hem, in de opstanding uit de doden, naar Zijn albeheersend alvermogen, het heerlijk opstandingslichaam, zoals Hij het vóór Zijn menswording niet gedragen had, nu maakt Hij Hem ook tot Vorst op de wereldtroon, tot Koning aller koningen en Heer aller heren. Vroeger was Hij reeds de Koning van de mensheid, nu echter zit Hij, als de verheerlijkte Godmens op de troon van de hemelse majesteit en regeert de wereld. Vele koningen van de aarde weten niet dat en ook niet hoe de Koning van de hemel zijn oppertoezicht over hen uitoefent en dat Hij ten slotte aan Zijn rijk, ook wanneer de aardse

koningen Hem niet kennen of erkennen willen, alleen de overwinning op aarde verschaffen zal. Hij is niet slechts de Koning der koningen: maar ook de Koning van de mensen, anders zou de mensheid, in het bijzonder wat haar geestelijk belang aangaat, zonder toezicht zijn. Grotere vreugde kan een mens niet smaken dan wanneer hij er kennis aan heeft door de bewustheid: In de hemel heb ik in mijn Heiland en Verzoener een almachtige Koning, die mij in deze boze wereld te midden van alle gevaren naar lichaam en ziel regeert, leidt, beschut en bewaart. Zou een Christen nog bekommering gevoelen, wanneer hij zo'n wereldoverwinnende Koning in de hemel bezit!

En die leeft, die het leven heeft in Zichzelf (Joh. 5: 26 Deut. 32: 40) en Ik ben dood geweest om de zonde van de wereld; en zie, Ik ben, om de wereld het leven te geven, levend in alle eeuwigheid (Rom. 6: 9). Amen. a) En Ik heb, omdat de Vader Mij macht gegeven heeft over alle vlees (Joh. 17: 2), de sleutels van de hel, van het dodenrijk ("Job 7: 9 en van de dood. Ik heb de volle macht, zodat Ik uit het dodenrijk kan uitvoeren en daarentegen in de dood voor eeuwig kan zenden wie Ik wil, zonder dat iemand dit heenzenden kan weerstaan, of het uitvoeren zou kunnen verhinderen.

Joh. 12: 14 Jer. 22: 22 Openb. 3: 7; 20: 1

Hiermee is de eigenlijke voorstelling van de Heere, die met vs. 12 begon, gesloten; de verschillende trekken vinden wij vervolgens Hoofdstuk 2 en 3 de zeven zendbrieven verdeeld terug. Te Efeze (Hoofdstuk 2: 1) spreekt Hij, die de zeven sterren in Zijn rechterhand houdt, die wandelt midden onder de zeven gouden kandelaren; te Smyrna (Hoofdstuk 2: 8) spreekt de Eerste en de Laatste, die dood is geweest en levend is geworden; te Pergamus (Hoofdstuk 12) die het scherp tweesnijdend zwaard heeft; te Thyatire (Hoofdstuk 2: 18) de Zoon van God, die ogen heeft als vuurvlammen en wiens voeten zijn als blinkend koper; te Sardis (Hoofdstuk 3: 1) die de zeven geesten van God heeft en de zeven sterren; te Filadelfia (Hoofdstuk 3: 7) de Heilige, de Waarachtige, die de sleutel van David heeft, die opent en niemand sluit, die sluit en niemand opent; en eindelijk te Laodicea (Hoofdstuk 3: 14) de Amen, de getrouwe en waarachtige Getuige, het begin van de schepping van God. Terecht staat daarom daar een Amen.

Het gezicht van de Mensenzoon, die in het midden van de zeven kandelaren wandelt, is niet een afzonderlijk gezicht, dat slechts een enkele zaak aantoont, maar heeft een doorgaande en grondleggende betekenis voor het hele boek. Het stelt de Heere voor, zoals Hij in het midden van Zijn kerk tot haar ontwikkeling en volmaking werkt en zoals Hij hier wordt voorgesteld, wil Hij dat men Hem denkt door het hele boek en bij alles wat het bevat.

Vrees niet, zegt Jezus tot Zijn apostel; en Hij voegt erbij: Ik ben de Eerste en de Laatste. Voorwaar hier is meer dan goddelijkheid; hier is de Godheid zelf. Hier spreekt Hij, die, naar het Evangelie van hem, tot van wie Hij spreekt, "in de beginne was en bij God was en God was"; die ook in de dagen van Zijn vlees voor Zijn oren gezegd heeft "Ik en de Vader zijn Eén" en weer: "Die Mij gezien heeft, die heeft de Vader gezien. Ik ben de Eerste en de Laatste. Het is hetzelfde alsof Hij zei: "de Eeuwige." En van geen minder verheven betekenis is hetgeen Hij er bijvoegt "en die leeft", of zoals er eigenlijk staat de "levende". En met deze bijvoeging wil de Heiland hier niet zeggen, dat Hij op dit ogenblik leeft, maar Hij drukt met dat woord een natuurlijke en blijvende eigenschap van Zijn wezen uit. God is onder allen het Enige Wezen, dat zelfstandig en onafhankelijk het Leven, dat is het bewuste bedrijvige en zich mededelende Zijn bezit als eigenschap en niet als een gave. Als zodanig noemt Hem de Heilige Schrift "de levende God." Ik zal Mijn hand naar de hemel opheffen en Ik zal zeggen:

"Ik leef in eeuwigheid! " spreekt de Heere in het lied van Mozes (Deut. 32: 40). Zelfs de naam Jehovah is in deze eigenschap gegrond. En volgens het verrukkelijk boek van de Openbaring brengen alle engelen, alle heiligen, alle wezens de driemaal heilige, de almachtige God heerlijkheid en eer en dankzegging toe, als die "die op de troon zit, en die in eeuwigheid leeft.

Zo zegt nu ook hier de Zoon van Zichzelf: "Ik ben de levende" in een zin, die een nieuw bewijs oplevert, dat allen Hem zoals de Vader moeten eren. En Hij laat erop volgen: "Ik ben dood geweest; " letterlijk en met nadruk: "En Ik was dood; en zie levend ben Ik in alle eeuwigheid." Ook hier heeft dat "levend ben Ik" dezelfde kracht als het vroegere "Ik ben de Levende." De verheerlijkte Christus wil niet slechts te kennen geven: "Nu ben Ik weer levend en blijf het van nu aan tot in eeuwigheid; " maar Hij laat de tijdelijke daad van Zijn liefde, dat Hij dood geweest is, krachtig uitkomen tegen deze onverliesbare eigenschap van Zijn bestaan; dat Hij, zoals de Vader, de van eeuwigheid tot eeuwigheid Levend is. De eeuwig Levende, die zelf het leven is en het leven in Zichzelf heeft (Joh. 1: 4; 2: 25; 14: 6 mens geworden zijnde om de dood voor allen te smaken, is als zodanig metterdaad "gedood in het vlees." Maar ook dit dood zijn bracht de schitterendste openbaring van Zijn leven aan het licht. Want Hij, wiens gestorven lichaam in het graf van Jozef van Arithmathea rustte, diens geest droeg ook in het dodenrijk de eeuwige bron van het leven in zich. Amen; zo is het. En hierdoor is Hij voor hen, voor wie Hij de dood gesmaakt heeft, het Leven en de Opstanding geworden. Ik heb, zegt ten slotte de verheerlijkte Christus tot de man, die als dood aan Zijn voeten ligt, maar op wie Hij Zijn rechterhand gelegd heeft en die niets te vrezen heeft, Ik heb de sleutels van het dodenrijk en van de dood. Als zei Hij: "Over dood en graf is Mijn macht onbeperkt; uit de dood, uit elke dood kan Ik tot het leven terugroepen." Vrees niet: "Ik ben de Eerste en de Laatste. En de Levende en ik was dood en zie ik ben levend in alle eeuwigheid en Ik heb de sleutels van het dodenrijk en van de dood. Dit machtwoord van de Goddelijke, gepaard met de bemoedigende oplegging van de rechterhand, was wel geschikt om de als dood neergevallen Johannes te doen herleven, en zijn vrees weg te nemen. Nee, hij had niet te vrezen, maar "alleen te geloven." De Heilige en Heerlijke was voor hem niet dan de Getrouwe, in het heden van Zijn heerlijkheid dezelfde voor hem als in het gisteren van het lijden en van Zijn vernedering; de Levende, die aan de Zijnen niet verschijnt om te doden, maar om leven uit te delen; de Opstanding en het Leven. Die in Hem gelooft, zal leven, al was hij ook gestorven. Sta op, Johannes! gord u aan en schrijf hetgeen u gezien heeft en horen zult. Maar niet voor Johannes alleen was dat woord gesproken. Van Patmos uit rolt het als een stem veler wateren over alle zeeën, alle landen van de aarde. Ja, niet zozeer van Patmos als uit de hemel, wordt het toegeroepen aan alle geslachten in alle eeuwen: Vrees niet, Ik ben de Eerste en de Laatste en de Levende en ik was dood en zie Ik ben levend in alle eeuwigheid. En ik heb de sleutels van het dodenrijk en van de dood. Machtwoord van de Verrezene, troostwoord voor sterfelijken, zoals wij allen zijn, schoon wij het vaak vergeten; zoals wij allen zijn en zonder zo’n troostwoord elkaar met vertwijfeling zouden moeten toeroepen. Helaas! deze aarde is een groot graf, dat niet ophoudt met verslinden. De dood heeft geheerst van Adam af tot heden toe; en heeft noch jeugd, noch deugd, noch schoonheid, noch beminnelijkheid, noch onmisbaarheid, noch grootheid onder de mensen ontzien. Het leven is een gestadige dood. En de mens uit een vrouw geboren, van onrust zat, van dagen kort, kan als zodanig in zijn waggelende banier wel niet anders schrijven dan: "Ik leef, maar zie, ik ga sterven. Ik ben een prooi voor graf en dood." Het sterven, hoe men het ook bewimpelt, is een vreselijke zaak. Welke bloemen wij ook strooien, welke versiersels men ook aanbrengt op het graf, het is een donker en akelig verblijf. Vrijelijk noemt men de dood een slaap, het graf een rust; "daar houden de bozen op van beroering en daar rusten de vermoeiden van kracht; daar zijn de gebondenen tesamen in rust; zij horen de stem van de drijvers niet; de kleine en de grote is daar en de knecht vrij van zijn heer; " het is een slaap, het is een rust, waarnaar niemand in ernst verlangen kan, dan die ook op een ontwaken, op een nieuw leven en werken en

gelukkiger dan het vorige hopen durft. Welnu, het is naar deze hoop, dat een stervend mensdom, als een enig man, smachtende grijpt en zich opheft. Het is deze hoop, die heidense wijsheid in haar beste, maar uiterste pogingen, het lichaam aan de groeve van de vertering prijs gevende, voor het edelste deel van de mensen nochtans tot zekerheid heeft pogen op te voeren. Het was deze hoop, die de godvruchtigen in Israël met moed, maar zonder blijdschap de donkere doodsvallei deed instappen, zeggende: "Op Uw zaligheid wacht ik, o Heere! " Maar de Christelijke Gemeente is van deze hoop niet slechts zeker, maar zij is ook helder en heerlijk. Zij gelooft niet slechts de onsterfelijkheid van de ziel, zij gelooft ook de opstanding van het lichaam; zij verwacht de volheerlijke herleving en herstelling van de hele mens. Want zij gelooft in een Verlosser die een volkomen Verlosser en een Verlosser, die in elke zin een Verloser is van de dood, omdat Hij het is van de zonde, die dood van de zielen, die het lichaam aan de verderfenis en de ziel aan de verdoemenis overlevert. Zij erkent die Verlosser als de eengeboren Zoon van God; als het Woord, dat in de beginne was, dat bij God was, dat God was, maar vlees geworden is; maar de mensheid heeft aangenomen omwille van de mensen. Zij heeft die Verlosser, in Zijn aangenomen mensheid "haar zonden in Zijn lichaam zien dragen" op het kruis. Hem haar dood zien sterven, maar ook die dood overwinnen in de opstanding uit de doden. Zij weet zich door Zijn liefde en haar geloof een met Hem, zodat zij voor zichzelf verwacht, wat zij met Hem ziet plaats hebben. Hij is haar Hoofd; zij is Zijn lichaam; het lichaam zal het hoofd volgen. Daarom betuigt zij met volle verzekering: "Zoals wij allen in Adam sterven, zo zullen wij ook in Christus allen levend gemaakt worden. En weer: "Zoals wij het beeld van de aardse gedragen hebben, zo zullen wij ook het beeld van de hemelse dragen." Nog wekken dood en graf soms onwillekeurige huiveringen bij haar op. Nog voelt zij soms zo diep haar overblijvende zonde en oneindige ongelijkheid aan Hem, naar wiens beeld zij hervormd wordt, dat zij voor de haar in de geest verschijnende gedaante van Zijn rechterlijke heerlijkheid met vrees en beven ter aarde valt. Maar Zijn rechterhand, de hand van Zijn macht, de hand van Zijn eeuwige Verlossersgetrouwheid legt Hij op haar hoofd; en in haar boezem weerklinkt Vrees niet, Ik ben de Eerste en de Laatste en de Levende. En Ik was dood en zie, Ik ben levend in alle eeuwigheid. En Ik heb de sleutels van het dodenrijk en van de dood. Wat een voorrecht is het tot deze Gemeente te behoren! In gemeenschap met Hem, die niet dood geweest is dan om deze gemeenschap daar te stellen, in gemeenschap met Hem, de leeft, leeft in eeuwigheid, die het leven heeft in Zichzelf en mededeelt aan allen, die Zijn liefde tot Zich trekt, in gemeenschap met Hem van wie al de Zijnen leven en in eeuwigheid leven zullen. Wat een voorrecht, de dood in zichzelf tot overwinning verslonden te voelen, het graf niet dan open te zien; en sterven en herleven een en hetzelfde te mogen achten. Ja, de smart van de stervelings versmelt in de vreugde van de Christen. Gaapt het graf voor zijn voeten, Hij, die dood geweest is, roept hem tegen: Ik leef. Ontrust hem zijn zondig haar door Hem die leeft wordt hem toegefluisterd: Ik ben dood geweest. Behoren wij echt tot deze Gemeente, zijn wij zó waarachtige Christenen, dat deze vreugde ons waarachtig deel is, het bewijs daarvan zal zijn, dat het macht- en troostwoord van de Verlosser in ons hart een eigenaardige weergalm geeft. Want ook de Christen zegt, schoon in anderen zin: Ik ben dood geweest en zie, Ik leef in alle eeuwigheid." In een andere zin. Echter in een zin, door de Heilige Schrift overal met de eigenlijke op het innigst verenigd. Want zoals van Jezus’ dood voor zondaren bijna nooit gesproken wordt, of de zondaar wordt tevens gewezen op de noodzakelijkheid van een sterven, een inwendig sterven voor Christus, waardoor het afsterven aan de zonde bedoeld wordt, zo wordt ook zelden gesproken van Zijn opstanding uit de doden, of de belijder van Zijn naam wordt geroepen tot die inwendige opstanding tot een nieuw leven, die alleen het blijk is, dat deze Christus voor hem niet tevergeefs gestorven en de hoop gegrond is, dat Hij Hem ook in de opstanding van het lichaam, in het leven van de heerlijkheid volgen zal.

Ik ben uw God, Ik ben de Eeuwige en de Onveranderlijke, Mijn liefde is en blijft tot u, wat kwaad kan u dan overkomen? Vrees niet, want Ik ben met u. Wees niet verbaasd, want ik ben uw God. Ik sterk u, ook help Ik u, ook ondersteun Ik u door de rechterhand van mijn gerechtigheid (Jes. 41: 10). Van Zijn Middelaarsambt. En die leef. Ho Tzoon. levende, Ik ben de levende God, die alles en ook u het leven gegeven heb en dat onderhoudt. En Ik ben dood geweest. Door Mijn dood heb Ik zonde en straf weggenomen. Ik ken en heb door ondervinding medelijden; daarom heb goede moed. En zie Ik ben levend in alle eeuwigheid. Ik heb de dood overwonnen door Mijn opstanding. Ik blijf levend in alle eeuwigheid tot uw hulp, Ik leef altijd om voor de Mijnen te bidden (Rom. 8: 34 Hebr. 7: 25). Ik heb de sleutels van de hel en van de dood. Sleutels betekenen macht en heerschappij (Jes. 22: 22). Na Zijn opstanding zei de Heere Jezus: Mij is gegeven alle macht in hemel en op aarde; Ik heb macht om te doden en levend te maken, in de hel te werpen en in de hemel op te nemen; Ik ben de Vrijmachtige, niemand kan tot Mij zeggen, waarom doet U zo? Ik ben uw en u bent Mijn, Mijn macht is voor u; daarom bent welgemoed en vrees niet, niemand kan en zal u beschadigen. Tot deze heerlijke troostredenen werd gelegenheid gegeven door de bezwijking van Johannes; zij zijn niet gegeven voor Johannes alleen, maar om daardoor alle godzaligen te troosten en aan te moedigen. Jezus bevestigt Zijn zeggen met "amen" dat is: Ik ben die in waarheid en Ik zal Mij zeker zodanig bewijzen aan u en aan al Mijn uitverkorenen.

"Wat dunkt u van de Christus" wiens Zoon is Hij? " Al is die vraag reeds voor ruim achttien eeuwen gedaan, het antwoord is daarom nog ver van eenstemmig. Nog altijd strijden de meningen en staan bedenkingen tegenover bewijsgronden. Waar het geloof de Christus gesierd ziet met de kroon van de Godegelijkheid, rukt het ongeloof Hem die kroon van de schedel en weigert Hem iedere hogere eernaam, dan die van de Wijze van Nazareth, het voortreffelijkst Voorbeeld, het verhevenst Genie. Wij zullen de strijd van eeuwen hier niet in minuten beslissen, maar toch kunnen wij de gedachte niet weren, hoe verrassend de waarheid ons tegenstraalt, wanneer wij slechts een opmerkzame blik slaan op de geheimzinnige bladzijde van de Schrift, die wij zo-even herlazen. Zie, wij willen ons nu niet eenmaal beroepen op wat mensen, niet op wat Apostelen ons van de Christus hebben getuigd en gestaafd. Wij zwijgen zelfs van zo menig onvergetelijk woord, dat Hij zelf ter aanduiding van Zijn hemelse waardigheid in de dagen van Zijn vlees deed horen. Wij willen voor een ogenblik dat alles vergeten, alles, behalve het enkele tafereel van de tekst en u vragen, waarvoor u in gemoede Hem houden moet, die op zo’n wijze Zichzelf, beide in tekenen en in woorden, bekend maakt. Machtig is de Vader, wiens stem bij de grondvesting van de aarde de wateren schold en zij vloden en bij de stichting van het Oude Verbond in donders haar sprake deed horen; wie is Hij dan, die het ruisend loflied van de baren opeens doet verstommen en op de vleugels van het bazuingeluid Zijn woord op aarde laat dalen? Alwetend is de Vader, wiens blik de verste kreitsen van de schepping omvademt; wie is Hij dan, wiens vlammend oog de aarde doorwandeldt en tot in de diepste afgronden doordringt? Heilig is de Vader, bij wiens vlekkeloos licht de zon tot duisternis wordt en de engelen bezoedeld verschijnen: wie is Hij, die op Zijn Hoofd niet het brandmerk van de zonde, maar de sneeuwwitte haarlokken van de reinheid vertoont? Rechtvaardig is de Vader, wiens lippen verdelging aan de werker van de ongerechtigheid spellen; wie is dan Hij, uit wiens geopende mond het tweesnijdend lemmet van de vergelding u toeblinkt? Liefde is de Vader, die wondt om te helen en neerwerpt om vriendelijk op te richten; wie is Hij, die Zich uit het hemels heiligdom neerbuigt tot de eenzame strandbewoner en hem als welkomstgroet een vriendelijk "vrees niet" doet horen? Eeuwig is de Vader, die in oude dagen het woord "Ik ben de Eerste en de Laatste en behalve Mij is er geen God" tot Zijn profeten deed uitgaan; "wie, wie is Hij, die zonder vrees voor godslastering dat woord bijna letterlijk overneemt en zo verklaart, dat Hij bestond eer de bergen geboren waren en de dood van al wat schepsel heet eindeloos overleven

zal? Wie Hij is? stranden van Patmos, geef antwoord en meld ons Zijn driemaal heilige Naam! In de waarheid, die Hem gezien heeft, die heeft de Vader gezien en Hij en de Vader zijn één. De heerlijkste eigenschappen van de Godheid zijn hier binnen de lijst van een tafereel aanschouwelijk samengevat en in de Zoon des mensen op het klaarst te aanschouwen gegeven. Ja, al was de Evangelist niet reeds door zijn diepzinnige opvatting van Jezus' aardse verschijning de grootste getuige van Zijn waarachtige Godheid geweest, hij had het na deze openbaring van Zijn tweede leven moeten worden. Het is als wilde Jezus zelf met eigen hand iederen scheidsmuur doen instorten, die menselijke wijsheid of dwaasheid tussen Hem en de Vader vermetel optrekken dorst. Voorwaar, als het afgodisch is de Zoon te eren, zoals men de Vader eert, met deze bladzijde van de Openbaring in handen durf ik voor mij voor de vierschaar van de eeuwigheid komen, om op die aanklacht te antwoorden en allereerst U medeplichtig te noemen, U, Jezus van Nazareth, die met eigen hand Uw liefste discipel op dit noodlottig dwaalspoor geleid heeft! Ja, aan allen, die Christus slechts als de vlekkeloos volmaakte Mens, of als een heilige maar geschapen Hemelgeest huldigen, durf ik zonder aarzelen vragen: wat had de Heere nog meer van Zichzelf kunnen of moeten getuigen, als Hij echt was, wat u nog altijd betwijfele God boven alles te prijzen in eeuwigheid? Maar bewoonde de Zoon van God het ontoegankelijk licht vóór de bergen geboren waren, waartoe dan dat zevental luchters; en blinkt Zijn gelaat als de zon, waartoe dan die sterrenkrans, die Hij in Zijn rechterhand draagt? Die tekenen, doen de Heere ten tweede u kennen, als de priesterlijke Koning van het Godsrijk. Priester en Koning ten allen tijde waren die betrekkingen in Israël van elkaar gescheiden. Waar Uzzia, een anders godvruchtig vorst, de wierook op het altaar ontsteken wil, daar is levenslange melaatsheid de straf, die de vermetele treft. Eenmaal slechts, in overoude dagen, bezat Salem een vorst, versierd met deze dubbele kroon; het was Melchizedek, Abraham's geheimzinnige tijdgenoot, zonder vader, zonder moeder, zonder geslachtsrekening, priester en koning in enigheid van persoon en van rang. Hef uw ogen opwaarts en zie, want wat in het aardse Jeruzalem een uitzondering zonder wedergade was, heeft in het hemelse zonder ophouden plaats. In plaats van de tempel op Zion rees het geestelijk Godsgebouw van de gemeente van Christus, waaraan de Johannessen bouwden, zoals de Aholiabs en Bezaleëls aan de eerste tabernakel van de Heere. Ieder Christen is een schijnend licht in dat Godsgebouw en het zevental kandelaren roept het geheel van dat geslacht voor de geest, dat door het bloed van de Zoon van God is gekocht. Zoals de Israëlitische priester in het Heilige rondging, om toe te zien, dat de lampen niet kwijnden, zo verzorgt deze hemelse Priester de vlam van het innerlijke leven van de Zijnen door de olie van de Heilige Geest. Hij is geen werkeloos aanschouwer van wat er in Zijn gemeente gebeurt; niet zittend, maar wandelend tussen de kandelaren heeft Hij zich aan Johannes bekend gemaakt. Allen en alles slaat Hij gade met onfeilbaar nauwkeurige blik en weet onze werken en ziet onophoudelijk toe of onze vlam gevaar loopt van uitdoving, dan of zij helder schijnend de nevelen rondom ons verdrijft. Als Hij spreekt in Zijn tempel door Woord en Geest moeten alle stemmen verstommen en waar Hij stromen van levend water uitzendt over de dorre en dorstige aarde, daar ruisen die Godsrivieren straks op Zijn wenk tot aan de einden van de aarde. De Opzieners van de gemeente och of wij het minder vergaten Hij heeft ze onder Zijn oog als hier het zevental sterren en weet het, wie als dwaalsterren flikkeren en wie als de morgenster een vriendelijk schijnsel verspreiden. Hij draagt ze en steunt hun zwakheid met Zijn machtige arm, zoals Hij hier dat zevental in Zijn sterke hand had gegrepen en geen enkele wordt in eeuwigheid uitgedoofd, die blinkt ter ere van Hem. Zo droeg nooit de Hogepriester in Israël van God eigen volk op het hart, als deze Hemelhogepriester waakt en zorg draagt voor hen, voor wie Hij inging in het binnenste heiligdom van God. Hun getal en hun toestand, hun nood en gevaar, het hopen en vrezen, het is alles naakt en geopend voor Hem en geen vijandelijke hand grijpt een van de kandelaars aan, zonder dat Hij met het zwaard van Zijn mond die bozen neer kan vellen. Verwondert u niet, dat u rondom dat gouden

zevental geen hoge muren gebouwd ziet: de tempel van deze hemelse Priester is zonder perken of grenzen. De Priester is Koning daarnaast: getuigt het achtbaar kleed en het vorstelijk borstsieraad, waarmee Johannes Hem zag. Dat rijksgebied, aanvankelijk bevestigd, waar de gemeente van Christus geplant is, heeft de schone bestemming om alle rijken van de aarde tot één Monarchie te verheffen. En wilt u de gesteldheid van dat rijk, zoals het zich nog heden vertoont, leren kennen, slaat op het zevental gemeenten het oog, hier door Jezus zelf genoemd en aanschouwt het welgelijkend beeld van geheel het Godsrijk op aarde. Hier dat Efeze, dat de eerste liefde verlaat, terwijl het aan de waarheid getrouw blijft, is het niet uw beeld, u, die van de genade van God bent verachterd? Daar dat Smyrna, dat rijk is te midden van gevaren en armoe; is het niet uw maagschap, vriend van de Heere, die schatten voor de hemel vergadert? Ginds dat Sardis, door mensen gezocht bij de levenden, door de Heere geteld bij de doden; herkent u uzelf niet, zorgeloze, die aan de oever van de eeuwigheid sluimert? Elders maar genoeg, ik laat het aan u zelf over, de wedergade van de zeven gemeenten rondom u en in uzelf te vinden. En nu, aan die allen gedacht, die aan alle oorden van de aarde op een van die zeven gelijken; het cijfer van de miljoenen er bijgevoegd, die reeds daarboven de kronen neerwerpen aan de voeten van deze eeuwige Koning; op die schaar het oog geslagen, die nog moeten toegebracht worden om zich voor deze scepter van de vrede te buigen u kunt wel de grenzen van uw denkvermogen, maar niet van Jezus' rijksgebied vinden val dan als Johannes, niet in bange verschrikking, maar in sprakeloze aanbidding voor de voeten van de Koning neer! Nee, slaat u althans de blikken dankend ten hemel, Christenen onder ons, want in uw Heer aanschouwt u, ten derde, de trouwe Vriend van Zijn dienaren. Nog eens de bukken naar Patmos, maar nu niet slechts op Jezus, ook op Johannes het oog. Oppervlakkig schijnt onze beschouwing te dalen, waar zij van de wereldtroon zich tot een stip op de wereldkaart wendt en toch, zij stijgt in zeker opzicht. Is het groot op de troon te regeren, groter is het, van die zetel van de eer met eigen vorstelijke hand balsem in de pijnlijkste wonde te storten. En ziedaar, wat Hij nog onophoudelijk doet. Ja, eens had Johannes in Jezus' schoot aan de blijde Paasdis gelegen, maar tussen dat uur van zoete vertrouwelijkheid en deze dag van heilige verrukking van de Geest ligt een opstandings- en hemelvaartsmorgen. Hoog op de wereldtroon heerst de Christus en ziet van jaar tot jaar het verblijf van de verlosten met nieuwe bewoners bevolken; laag in het stof van de vergetelheid ligt Johannes neer en ziet van dag tot dag het pad van de ballingschap met nieuwe doornen begroeid. Nu, meent u, zal de Heere van de hemel en van de aarde toch iets belangrijkers te doen hebben, dan Zich met die matte grijsaard bezig te houden, wiens leven voor het Godsrijk even onvruchtbaar geworden is als de barre rots, die hem draagt? O u, die zo spreekt, hoe weinig kent u uw Christus. Alles is rondom, niets is in Hem veranderd. In die borst, van hemels leven doorstroomd, tintelt nog hetzelfde gevoel voor de vriend, als toen Hij hem eenmaal Zijn moeder ter erfenis naliet; het oog, dat de banen van de sterren berekent, volgt de zwerver op zijn vreugdeloos spoor; de hand, die de heerschersstaf draagt, legt zich met oude vertrouwelijkheid de oude vriend op de schouder. Terwijl Johannes denkt aan zijn vorige werkkring, weegt zijn Zender een schoner taak voor Hem af; en ontvangt hij een bijna dodende schok, het is een schok, die hem straks ten nieuwe leven doet rijzen. O ziel, zie hier, Christenen, van wie de Heere voor verlaten, treurende, bijna bezwijkende discipelen is! Nee, Zijn hart is van de aarde niet afgetrokken, al heeft Zijn voet de aarde verlaten; en onverbrekelijk als de band, die Hem met Johannes verenigde, is Zijn familieband met allen, die Hem in onverderfelijkheid liefhebben. Het enig onderscheid is, dat dit vleselijk oog Hem niet ziet en hoeveel is er toch tussen hemel en aarde, dat bijna zei ik tastbaar bestaat, al kan onze grove, zinnelijke blik het niet meten! De dienstknecht van Elisa siddert bij de aanblik van vijandelijke benden en wagens."Heere, dat zijn ogen geopend worden", zo bidt de Godsman gelovig en hij, die straks droomde van gevaar, aanschouwt legioenen van God op de heuvelen en dankt voor een Engelenwacht. Dienstknecht van Christus, als uw oog door hoger

vinger werd aangeraakt, hoe talloze keer zou u Christus aanschouwen, de eens doorboorde hand zegenend over u uitgestrekt, om uw bezwijkende krachten te schragen en het hoofd van hemelheerlijkheid blinkend, vriendelijk tot u overgebogen, om u een "vrees niet" te doen horen."Als uw oog werd aangeraakt" maar waartoe ook een ontsluiting van het lichamelijk oog? Laat het geloofsoog slechts helder zijn en u zult de Heere overal nabij en met u aanschouwen. Wat klagen wij arme dwazen, dat de hemel zover van de aarde en de Meester zo wijd van de discipel verwijderd is? Dringt niet de zon in onze kamer, al staat zij of miljoenen mijlen afstand te schijnen en kan er geen rechtstreekse, persoonlijke gemeenschap tussen de Heere en Zijn gelovigen zijn, al is Hij hoog boven lucht en wolken gezeteld? Nee Christenen, waar zelfs een Patmos Hem niet te donker en te ruw was, om er Zijn licht en kracht te doen dalen, daar nimmer, nooit geklaagd: mijn weg is voor de Heere verborgen! Wat klaagtoon daar binnen, wat wanklank daar buiten moet niet verstommen, waar de hemelstem klinkt "Ik ben de Eerste en de Laatste en die tot in eeuwigheid leef! " En die Levensvorst gestorven! Ja, nu voelen wij pas echt wat diepte er schuilt in het woord, zoals het letterlijk luidt "die leef en Ik ben een dode geworden". Maar nu noemen wij ook met dubbele ingenomenheid de vierde eernaam, waarop Patmos Hem recht geeft en aanspraak: Christus, de machtige overwinnaar van de dood. Nee, de Heere schaamt het Zich niet wat zeg ik, Hij telt het onder de onvergetelijkste herinneringen, die Hij van hier naar de hemeltroon meenam, dat Hij als een dode in het stof van de aarde gerust heeft. Maar Hij kan er ook met vreugde op staren; want nooit was een zegepraal van de dood voorbode van een meer ontzettende nederlaag. Zie, voordat de krijgsknechten met uitgestrekte knots de kruisheuvel optraden om het gemarteld gebeente te breken, was de laatste vijand reeds onzichtbaar genaderd aan het middelste kruis, om zijn scherpe prikkel Gods Zoon in het hart te boren. Het stout bestaan is gelukt, de tweede Adam geeft als de zwakste van Adams zonen de geest, maar o wonder boven wonder de prikkel breekt in de pijnlijke wond, die hij opent; het zwaard van de doodsengel zwicht bij de beslissendste slag, die het slaat. Evenmin als de overste van deze wereld heeft de dood iets aan de prooi, die hij velt; want zondeloos is de Christus en de prikkel van de dood is de zonde. Al zijn macht wordt uitgeput op het ogenblik, dat zij ten top schijnt gestegen; daar breekt het derde morgenlicht aan en de verstompte prikkel wordt de geweldenaar uit de handen gerukt! Christus verrijst en nu wat draagt Hij in die handen, die de kluisters van het graf van elkaar rukten, zoals Simson de touwen, waarmee men hem slapend omspande, als spinrag vaneen scheurde! In Zijn hand liggen "de sleutels van het graf (van de hel) en van de dood". De dood wordt als het ware opgesloten in de eigen kerker, die hij voor de gelovigen bouwde en daar wacht de getemde dwingeland in deemoedige houding de bevelen van zijn Overwinnaar en Heer. Wel blijft voor het uitwendige zijn geweld nog heersen en woeden, maar die ontbinding van de Christen, dat is de dood niet, op de zonde bedreigd, met de dodende sikkel gewapend en door een eeuwigheid van jammer gevolgd. Sterven wordt inslapen voor de discipel van de Heere; inslapen wordt ontwaken tot hoger levensontwikkeling; aan al wie één is met Christus wordt door het geloof een nieuwe een hemelse levenskiem in het hart gelegd, die de dood niet vernietigen, maar slechts ontbolsteren kan. Eeuwig leeft reeds hier wie gelooft en wat voor hem in de taal van de aarde sterven genoemd wordt, het heet in de taal van de hemel voor de laatste maal geboren te worden. Iedere ziel, die aan het geweld van de zonde door de kracht van de Levensvorst wordt onttrokken, is tevens een parel, die ontvalt aan de handen van de dood, al schijnt hij er zijn kroon mee te sieren. En eenmaal aan het einde van de eeuwen, als alle vijandschap volkomen teniet gedaan is en de Koning van het Godsrijk al Zijn onderdanen voor Zijn ogen verzamelt, dan wordt één oude, trouwe dienaar gemist en de blijde treurmare klinkt, de dood heeft de doodsnik gegeven. In zijn plaats toont de Levensvorst aan Zijn verlosten een sleutel en herhaalt nog eenmaal het woord: deze bewaart het graf van de dood! Dageraad van de onsterfelijkheid, wat toeft u aan de kimmen te rijzen? Of zou die nooit genaken? Het ongeloof

zegt het en beweert, dat het Christendom even spoorloos van de aarde verdwijnen zal, als het hemellicht van Patmos, dat de rotsen op die dag van de Heere met hoger tinten gekleurd had. Maar eer wij het geloven, nog eens het oog op die klip en in Christus ten slotte de Heere en Rechter van de toekomst aanschouwd! Of heeft u het woord niet verstaan: "Schrijf hetgeen u gezien heeft en hetgeen is en hetgeen geschieden zal na deze? " Zo lag dan de tijd in zijn drievoudige afmeting, het verleden, tegenwoordige, toekomende, geopend en naakt voor die ogen, die als vuurstralen gloeiden. Hoe het boek van de toekomst later aan diezelfde hand werd toevertrouwd, die hier Johannes' schrik deed bedaren, het is u bekend. Maar al wist u ook dat nog niet eenmaal, u heeft u slechts de verschijning van dat uur te vertegenwoordigen en daartegenover al de macht van de wereld te plaatsen, om vrees voor hoop te zien wijken. Het gouden beeld van de wereldrijken, dat Daniël zag waaruit zijn zijn voeten samengesteld? Uit leem met ijzer vermengd: vergankelijkheid kleeft het meest krachtige en bestendige aan. Christus' voeten zijn aan blinkend koper gelijk, dat in de oven beproefd is, maar nooit bezweken: zulke voeten kunnen wel de tegenstander verpletteren, maar nooit krachteloos wankelen. De onreine mond van de wereld wat doet hij onophoudelijk horen? Wanklanken, lasteringen, woedende opstandskreten. Christus' mond draagt een tweesnijdend zwaard, dat alle vijanden velt, die zich door het tweesnijdend zwaard met wonden lieten tot genezing van de ziel. Het aangezicht van de wereld wat toont het? Vlekken van de zonde, sporen van de smart, brandmerken van de schande. Christus' gelaat blinkt als de zon in haar kracht zeker, voor die glans moeten eenmaal alle nevelen vluchten. Wat over de zeven gouden kandelaren en de zeven sterren beschikt is, Hij voorziet, Hij gehengt, Hij bestuurt het en het einde is altijd, dat de kandelaren, na tijdelijke verplaatsing, helderder branden en de sterren, na korte verduistering, heerlijker blinken. Ja, het uur komt en de tijd was reeds vóór achttien eeuwen nabij, dat Hij zichtbaar op de wolken zal terugkomen, zoals Hij zichtbaar op Patmos verscheen, nu niet meer door een Johannes, maar door alle geslachten van de aarde gezien, die over Hem rouw zullen bedrijven. Dan is voor deze aarde de laatste dag van de Heere gekomen en andermaal klinkt de bazuin maar nu de bazuin van de Archangel: "O alle u doden, kom tot het oordeel! " Voor dat vlammend oog worden alle boeken geopend; voor dat lange kleed worden de hemelen weggerold als een afgesleten gewaad; voor die blinkende voeten zal al wat ademt, gedwongen of vrij moeten knielen. En als dan aller lot voor eeuwig beslist is, dan zal nogmaals een stem als die van vele wateren opgaan, maar nu om het lied te herhalen: "Hallelujah, de eer en de heerlijkheid en de kracht zij de Heere onze God, want Zijn oordelen zijn getrouw en rechtvaardig! "

Schrijf nu, nadat Ik tot dat doel Mij in Mijn majesteit aan u heb geopenbaard en u van uw schrik daarover weer heb opgericht, zodat u de opdracht in vs. 11 met een goed gesteld hart kunt vervullen, hetgeen u nu in vs. 13-16 gezien heeft, als wat van grootgewicht voor Mijn knechten is (vs. 1). En schrijf verder in hetgeen Ik in Hoofdstuk 2 en 3 u zal dicteren en dat de toestand van de kerk zoals die heden is voorstelt en hetgeen Ik u verder van Hoofdstuk 4 af zal tonen als dat geschieden zal na deze, onmiddellijk na het reeds begonnen heden (Hoofdstuk 4: 1 Hebr. 4: 8).

Zo staat daar Johannes aan de zijde van zijn Heere op de rots van Patmos, zoals Mozes op Nebo's top. Een nieuwe overeenkomst! Inderdaad, Patmos is de Nebo van het Nieuwe Verbond. Evenals de Nebo tussen de woestijn van Arabië en het beloofde land, maakt Patmos scheiding tussen de voorbereidende leidingen van God en het grote einde van die leidingen in de toekomstige verschijning van de Heere. Zoals Mozes op Nebo, staat Johannes op Patmos daar en overziet van daar in het verschiet het beloofde land van het Nieuwe Verbond, het Kanaän van de hemel; het hemelse Kanaän met zijn palmbomen en waterbronnen, met zijn paradijs-geneugten en hemelheerlijkheid. Hier de hemelse Sion met zijn zangers, daar de

eeuwige loofhutten op de berg rondom Jeruzalem, ginds het water van Siloam van onder de voet van de hemelse tempels voortspringende bron; elders weer het eeuwige Pascha en de lofzang van de verlosten: het Lam is geslacht! Is het wonder dat de toon van de Apocalyps zo Israëlitisch klinkt? Maar wat is de hele Apocalyps anders dan de slotgalm van de Israëlitische Openbaring; dan de Omega van het lied, waarvan Mozes lied de Alfa is; dan het eind-accoord, waarin de Davids-harp en Profeten-bazuin al haar tonen verenigen en versmelten. De Apocalyps van Johannes is als de grote hoofdrivier van de profetie, die uit de samenvloeiing van al de stromen van de Oud-Testamentische godsspraak ontstaat en in de zee van de eeuwigheid uitvliet. De stem, die daarin spreekt, is een stem van vele wateren.

En schrijf bij hetgeen u in vs. 13-16 heeft gezien ook die de verborgenheid van de zeven sterren, die u gezien heeft in Mijn rechterhand, wat die moeten beduiden (want daarop komt voor Mijn dienstknechten veel aan tot juist begrip van het hele boek) en de zeven gouden kandelaren (vs. 12), wat die moeten betekenen. De zeven sterren, om u reeds meteen de verborgenheid bekend te maken, zijn de engelen, de herders en leraars of opzieners Mt 18: 14 van de zeven gemeenten, als die over de zielen moeten waken en voor deze verantwoordelijk zijn (Hebr. 13: 17) en de zeven kandelaren, die u gezien heeft, zijn de zevengemeenten.

De sterren zijn engelen van de gemeenten, d. i. haar door God geroepen en door Zijn aangezicht verlichte leidslieden en geleiders in de duisternis. Zo leidde een ster de wijzen van het oosten tot de pas geboren Koning van de Joden en Daniël vergelijkt hen, die tot de gerechtigheid leiden, met sterren, die altijd en eeuwig zullen lichten.

Het is gemakkelijk om te zeggen, hoe de gemeenten door kandelaren kunnen worden voorgesteld: een kandelaar is niet zelf licht, maar draagt het licht; het licht zelf is Christus, van Hem heeft de gemeente haar licht en zij laat dat lichten."Het licht schijnt in de duisternis" zegt Johannes in zijn Evangelie (Hoofdstuk 1: 5) "en de duisternis heeft het niet begrepen." Maar de gemeente heeft het begrepen en schittert nu in Zijn licht en die zich wil laten verlichten, die komt tot haar, de lichtende stad op de berg, de kandelaar voor de wereld.

Alle maar denkbare toestanden, die in de kerk in het algemeen of in de afzonderlijke gemeenten tot aan de terugkomst van de Heere tot oprichting van Zijn vrederijk kunnen voorkomen, toestanden, die uit het heilige zaad van God of uit het zaad van het onkruid van de vijand en het wederzijds aanraken en bestrijden van deze beide kunnen voorkomen, worden juist in deze zeven door de Heere uitgekozen gemeenten gevonden. Juist daarom zijn zij geschikt, om als beeld van de kerk in de tijd, waarin de apostel leefde, een type te zijn voor de hele kerk en een profetie van haar ontwikkeling.

De zeven gemeenten zijn de natuurlijke kiem van de kerk van de toekomst, of in een ander beeld het schiergaren van het weefsel, welks inslag de geschiedenis van de toekomst vormt. Maar de bepaalde orde, waarin zij op elkaar volgen, noodzaakt ons om de gemeente te Efeze voor de type van de eersten en de gemeente te Laodicea voor die van de laatsten, dus ook de vijf overige gemeenten, die tussen die beide genoemd worden, voor de typen van de verschillende tussenstations van de Christelijke wereldontwikkeling aan te zien. Aan de toestanden van de gemeenten in die tijd, hem door de Heere zelf geopenbaard, had Johannes een vast punt en een veilige concrete oriëntering tot begrip van de volgende voorspelling van de toekomst.

Even als aan de gouden kandelaar van de tabernakel 3 lampen links en 3 rechts van de standaard stonden en een zich daar boven op bevond (Exod. 25: 31 vv.), zo is er ook een

oude, midden- en nieuwe tijd van de kerkgeschiedenis; van de drie gemeenten van de oude en de nieuwe tijd is telkens de middelste de onberispelijke.

Onder deze Engelen van de gemeenten kunnen hier en in het volgende bezwaarlijk louter menselijke personen, bijvoorbeeld bisschoppen, of zelfs andere kerkelijke beambten verstaan worden. Zij worden in dit schrijven nergens als bijzondere personen aangesproken, nergens wordt er iets gezegd van hun persoonlijke gezindheid, van hun schuld aan het opkomend bederf enz., maar zij staan daar als vertegenwoordigende de gemeente, ja, als de gemeente zelf. Wat hun gezegd wordt, geldt steeds voor de gemeente in haar geheel. Men zou aannemen, dat in hen de Geest, die de gemeente als een geheel bezielt, wordt aangesproken. Toch worden ook in Daniël (Hoofdstuk 12: 3), waaraan profeet de openbaring vaak herinnert, de leraars met sterren vergeleken, zoals de priester (Mal. 2: 7) een engel, een bode, een gezant van de Heere genoemd wordt en de sterren worden hier bepaald van de kandelaars onderscheiden. Misschien hebben wij daarom aan te nemen, dat deze door zeven sterren afgebeelde engelen van de gemeenten, de stand van de leraars en voorstanders in het algemeen voorstellen, zonder dat met elke engel in het bijzonder een bepaalde voorstander bedoeld is. De blinkende sterren zijn in de hand van de Heere en de lichten, waardoor de kandelaars hun glans verkrijgen. Dat echter maar één engel genoemd wordt, ofschoon in één gemeente makkelijk meer voorstanders waren (Fil. 1: 1), dat is het gevolg van het streven, om de banden van de eenheid in de gemeenten en in de kerk over het geheel te bevestigen, dat van de laatste tijden van de apostelen af en onder hun leiding steeds meer zichtbaar werd onder de Christenen.

In het algemeen is over deze aan te merken, dat hier twee gemeenten waren, waarin niets berispt wordt, te weten: de gemeente van Smyrna en van Filadelfia. Dat er een is, waarvan niets goed kan gezegd worden, namelijk de gemeente van Laodicea. In de vier was iets goeds, dat geprezen en iets kwaads, dat bestraft wordt. In al de brieven is een opschrift, bevattende een bevel: "schrijf". De schrijver is Jezus Christus, die beschreven wordt in iedere brief van zulke hoedanigheden, die in het eerste kapittel vertoond waren. In alle brieven is vooraan een bekendmaking van de nauwkeurige kennis van de Heere Jezus van alles, wat in iedere gemeente omging: ik weet uw werken. In alle brieven is hetzelfde besluit, maar uitgebreid, ieder met een belofte: "Die oren heeft hore, wat de Geest tot de gemeente zegt". Die de Heere Jezus, de Opperherder van de schapen kent, die Zijn stem en lering van andere onderkent, die een gehoorzaam hart en een horend oor heeft, merkt op en neemt het ter harte.

HOOFDSTUK 2

VIER ZENDBRIEVEN, DIE TEGEN VALSE LEER WAARSCHUWEN EN TOT STANDVASTIGHEID AANMANEN

Vs. 1-7. De zendbrief aan Efeze wijst een gemeente aan, die wel strengheid en vastheid; maar weinig liefde bezit. Daarom wordt zij geprezen, dat zij de kwaden niet kan dragen en beproefd heeft die zeggen, dat zij apostelen zijn maar het niet zijn. Haar wordt echter ook een berisping toegevoegd, die door merg en been gaat."Ik heb tegen u, dat u uw eerste liefde heeft verlaten" en de ernstige bedreiging, dat, als de gemeente geen boete en de eerste werken doen zal, de Heere haar kandelaar van zijn plaats zal nemen. Wij hebben in deze gemeente de type voor ons van de Christenen in de apostolische tijd, zoals zij zich in de zestig eerste jaren van de eerste eeuw ontwikkeld had. Nog toont het valse Judaïsme zijn kracht en reeds is het heidendom op het punt om de kracht van het Evangelie door zijn zedelijk verderf op te lossen. Maar wat tot verhindering daartegen door de getrouwe leden van de kerk plaats heeft, geschiedt niet in de geest van de eerste liefde en zo zal met de tijd ook strijdlust en verkeerde hartstocht zich van de Christenen meester maken, maar het einde van deze oude kerk zal zijn het verslonden worden van de landen, waarin zij haar zetel heeft, door het Mohammedanisme.

Zoals het eerste Hoofdstuk van de Apocalyps bij uitnemendheid de harmoniën van het Boek met Oud Testamentische profetie en symbolentaal doet uitkomen, zo zullen ons de twee volgende, wier inhoud de leven Brieven aan de Aziatische gemeenten uitmaken, meer bijzonder de velerlei harmoniën van het Boek met zichzelf kunnen doen voelen. Het is hier alles weer in treffend schone regelmaat en orde, afspiegeling en wederafspiegeling van veel betekenende beelden tot het vormen van allerlei nieuwe en rijke combinaties. Enige algemene opmerkingen over dergelijke, door al de zeven Brieven gemeenschappelijk opgeleverde harmoniën mogen hier de beschouwing brief voor brief en vers voor vers voorafgaan! De symmetrie, in de zeven brieven in acht genomen, werd hier reeds met een woord in het algemeen voor de aandacht gebracht. Zien wij haar nu in de volgende bijzonderheden van enigzins naderbij. Die bij elke brief regelmatig en als ware het ritmisch terugkerende indeling: "Schrijf aan de Engel, dit zegt Hij, die, Ik weet, Ik heb tegen u, Ik raad (of beveel) u, dat u, Die overwint, Die oren heeft, die hore! " is in de eerste plaats een zevenvoudige. Niet alleen door dit zevenledige van elk van de zeven Brieven, maar ook door het plechtige van hun zevenvuldige herhalingen, onderscheidt een enigzins geoefend oor hier weer Mozes in zijn scheppingsverhaal, een verhaal, dat ook daarin, onder velen, met de stijl van de Apocalyps in haar geheel overeenkomt, omdat men van geen van beiden bepaald zeggen kan dat het proza of dat het poëzie is; het is een soort van groots en indrukmakend gecadenceerd proza, waarvoor wij eigenlijk geen naam hebben. Maar let nu verder, hoe reeds dadelijk in de zeven verschillende opschriften de verschillende titels en attributen, die de verheerlijkte Gods- en Mensenzoon Zichzelf gaf, of die Hem door de schrijver van het Boek gegeven werden, in de rijke aanhef en in het niet minder rijke inleidingsvisioen van het eerste Hoofddeel hier treffend en verrassend terugkeren. De eerste Brief wordt in de naam geschreven van Hem, die de zeven sterren in Zijn rechterhand houdt en in het midden van de zeven gouden kandelaren wandelt (2: 1), en slaat terug op de beschrijving van het inleidingsvisioen (1: 10, 12, 13). De tweede aan het hoofd voerend (2: 8) de titel: "de Eerste en de Laatste en die dood geweest is en levend geworden", geeft van de zelfde beschrijving weer een ander gedeelte terug (1: 17, 18). De derde, uitgaande van Hem, die het tweesnijdend scherp zwaard heeft, wijst terug naar de voorstelling in het visioen, die wij even te voren hebben (1: 16). De vierde (2: 18) heeft ten opschrift: "Dit zegt de Zoon van God, Die Zijn ogen heeft als een vlam vuur en Zijn voeten zijn blinkend koper gelijk. Het zijn weer trekken uit de beschrijving van de hoog heerlijke

gestalte aan de ziener verschenen (1: 14, 15). De vijfde Brief herinnert (3: 1) in zijn opschrift niet slechts aan de zeven sterren, opnieuw, van het visioen, maar ook (in plaats van de zeven kandelaren, die in de eerste Brief naast de sterren genoemd zijn) aan de zeven geesten uit de apostolische groet (1: 4). De zesde Brief (3: 7) geeft in het opschrift, met een merkwaardige wijziging, een weergalm van het woord van de Verheerlijkte (1: 18 b) : "Ik heb de sleutels van de hel en van de dood." De zevende (3: 14) hergeeft op hoogst eigenaardige, nader te verklaren wijze het Amen van de lofzegging van de aanhef (1: 6), als al niet dat van de woorden van de Verheerlijkte (1: 19) bij wege van titel terug: de Amen, met meteen bijgevoegde uitlegging: "de trouwe en waarachtige Getuige", die laatste benaming weer terugziet op de eerste van de drie waardigheden aan Jezus Christus toegekend in de aanvangsgroet (1: 5).

Schrijf aan de engel van de gemeente van Efeze 1): Dit zegt Hij, die de zeven sterren in Zijn rechterhand houdt (liever "vasthoudt, zodat niemand ze uit zijn hand kan rukken, of kan redden, als Hij beschermen of verderven wil, Hij, die in het midden van de zeven gouden kandelarenwandelt 2) (Hoofdstuk 1: 13 en 16).

De stad Efeze lag aan de helling van de beide bergen Coressus en Prion, op de linkerzijde van de bevaarbare rivier Kayster: niet ver van de monding van deze in de Icarische zee, die een deel van de Egeïsche zee vormt, dus aan de Westkust van Klein Azië. De burcht van de stad verhief zich op een rots, de haven (Panormus) lag aan de mond van de Kayster. Bij het intrekken van de Joniërs in Klein Azië werd de reeds sinds lange tijd bestaande stad onder aanvoering van Androlus in bezit genomen, uitgebreid en tot hoofdstad van de twaalf Jonische steden gemaakt. Later werd zij door Croesus veroverd, kwam vervolgens onder Perzische en Macedonische heerschappij en onder de Romeinen was zij de hoofdstad van Azië Proconsularis. Zij was zeer beroemd als grote handelsstad, nog meer als hoofdzetel van de dienst van de grote godin, die door de Grieken met de naam van de Efezische Artemis (Dian a) werd genoemd. Deze is de grote Aziatische godin van de natuur, Tanaïtis of Anaïtis, wier dienst zich over een groot deel van Voor-Azië uitbreidde. Haar tempel te Efeze werd eens voor het zevende wonder van de wereld gehouden. Het bouwen ervan, waartoe koning Croesus en andere steden van Klein Azië hadden bijgedragen, duurde 220 jaren. Herostratus stak die in brand, om zijn naam onsterfelijk te maken, in dezelfde nacht, waarin Alexander de Grote werd geboren. Nu werd er een nieuwe, nog prachtiger tempel gebouwd, waartoe de vrouwen van Efeze al haar versierselen gaven en van deze werden, zoals de geschiedenis in Hand. 19: 23 vv. daarop ziet, kleine zilveren modellen gemaakt en aan de vereerders van de godin verkocht, dat een rijke bron van winst voor de goud- en zilverwerkers uitmaakte. De apostel Paulus kwam eerst op zijn tweede zendingsreis te Efeze, toen hij van Korinthe door Klein Azië op het pinksterfeest van het jaar 54 naar Jeruzalem reisde. Hij kon zich echter daar niet ophouden, liet Aquila en Priscilla, met wie hij reisde, achter en door deze werd Apollos tot het geloof bekeerd (Hand. 18: 19 vv.). Op zijn derde zendingsreis nam hij na een oponthoud in Antiochië en een bezoek in Galatië en Frygië, voor geruime tijd zijn woonplaats in de zo belangrijke stad en schreef van daar de brief aan de Galaten en ook nog enige andere (vgl. het chronologische overzicht "Ac 1: 3, totdat hij vervolgens omstreeks pinksteren 57 zich naar Macedonië en Korinthe wendde en hier de winter overbleef (Hand. 19: 1-20: 2). Van hier kwam hij in de tijd tussen pasen en pinksteren van het jaar 58 op zijn laatste reis naar Jeruzalem Efeze voorbij, ontbood de oudsten van de gemeente naar Milete en nam een hartelijk afscheid van hen (Hand. 20: 3-38). Nu volgde (van pinksteren 58 tot de lente van 63) de gevangenschap te Cesarea en Rome Van Rome zond de apostel zijne brief aan de Efezen door Tychikus. Na het ter dood brengen van Paulus in het jaar 63 heeft zich Johannes uit Antiochië naar Efeze begeven en is in de tijd van 65-66 na Christus naar Patmos verbannen.

De zeven brieven, die niet de eigenlijke briefvorm hebben, maar strikt genomen slechts woorden van de Heere zijn van zo'n aard, als wij ze reeds bij de profeten van het Oude Verbond vinden, hebben alle in de vorm veel overeenkomstigs, waaruit blijkt, dat zij bij elkaar behoren. Zij bestaan 1) uit het bevel, om aan de engel van de gemeente te schrijven en de Heere, die het bevel aan Johannes geeft, noemt Zich telkenmale met een bijzonder predikaat, dat aan het gericht in Hoofdstuk 1: 13-18 ontleend is en met de inhoud van het schrijven overeenkomt Re 1: 18; 2) uit de aanspraak aan de engel of opziener van de gemeente, die echter met deze tot een eenheid verbonden en als haar belichaming is gedacht. In deze aanspraak wordt een getuigenis uitgesproken over de toestand van de gemeente een aanmaning tot boete of tot volharding daaraan verbonden, en tevens wat volgen zal, aangekondigd; 3) uit het slot een belofte bevattend aan de overwinnaar en het woord van opwekking: "die oren heeft om te horen." In de drie eerste brieven gaat dit opwekkend woord aan de belofte vooraf, in de vier laatste volgt het er op en ook hierdoor worden, evenals door haar geografische ligging, de eerste drie gemeenten en de vier laatste elk in een bijzondere groep samengevat.

De gemeente te Efeze was het middelpunt van de kerk in Klein Azië; deels om de betekenis van de hoofd- en handelstad als zodanig, deels als woonplaats van de beide apostelen Paulus en Johannes. Zij was onder de zeven gemeenten die, die de algemene type van de apostolische kerk van Klein Azië, ja, in die tijd, toen de alleen nog levende apostel in haar werkte, de type van de apostolische kerk in het algemeen in zich droeg, waarvan het eerste schrijven aan haar is gericht. En evenals Johannes van daar de andere gemeenten leidde, openbaart de Heere Zich aan haar als Degene, die alle zeven sterren in Zijn hand houdt en tussen de zeven kandelaren wandelt.

Ik weet uw werken, ken al uw werken, uw inwendig bestaan met al zijn openbaringen in doen en laten, namelijk én uw arbeid, uw bemoeiing om te volbrengen wat bevolen is, én uw lijdzaamheid, uw volharden om de moeilijkheid te boven te komen, die u daarbij in de weg staat en dat u de kwaden niet kunt dragen, die het onchristelijke of antichristelijke in de kerk proberen in te voeren en dat u niet besmet met dat enthousiasme, dat al wat blinkt voor goud houdt, beproefd heeft degenen, die uitgeven, dat zij apostelen zijn en zij zijn het niet en heeft ze leugenaars bevonden.

En u heeft daarentegen verdragen, terwijl u de kwaden niet kunt verdragen, het kwaad, dat zij u daarom aandoen (1 Petr. 2: 19) en heeft geduld geoefend in het lijden; en u heeft omwille van Mijn naam gearbeid, opdat die naam de eer gegeven werd en bent niet moe geworden.

De werken van de gemeente te Efeze zijn dus tweeërlei: 1) arbeid in de Heere (1 Kor. 15: 58. Thess. 1: 3 Hebr. 6: 10), 2) geduld in het lijden; beide worden vervolgens nader ontwikkeld: de arbeid bestaat daarin, dat zij de kwaden niet kan dragen en de valse apostelen beproeft en ontzenuwt; het geduld daarin, dat zij het kwaad verdraagt en terwille van Christus' naam duldt, zonder moe te worden.

In arbeid en geduld was de engel van de gemeente te Efeze een goed dienstknecht van de Heere; de verzorging van zo'n talrijke en uit zo verschillende elementen samengestelde gemeente veroorzaakte veel moeite, maar hij meed die niet, probeerde ze noch van de schouders te schuiven, noch gemakkelijker te maken; hij arbeidde daaraan met inspanning van al zijn krachten. En hoe moeilijk de omstandigheden van een stad als Efeze ook waren, onder veelvuldige bestrijding van Joden en heidenen, alsook van valse broeders hij te arbeiden had, het geduld, de volharding verliet hem niet. Zowel die trouw in het arbeiden als

dat geduld betoonde hij echter geheel in het bijzonder in de strijd tegen al wat goddeloos in zijn gemeente was. De kwaden, die hij niet kon verdragen, waren zeker verwerpelijke, zondige mensen in het algemeen, zoals die makkelijk in een grote, weelderige handelstad ook in de gemeente konden indringen. Tegenover deze en de door hen gegeven ergernis oefende hij een scherpe kerkelijke tucht; hij kon het niet over het hart krijgen, hen te laten doorgaan, maar verzette zich met ernst en energie tegen hen. Moeilijker was de arbeid tegenover verleiders, die de schijn van geestelijkheid hadden, ja, of bijzondere geestelijkheid aanspraak maakten, omdat zij voorgaven apostelen te zijn. Het waren, zoals duidelijk is, mensen van die zelfde soort, die de apostel Paulus reeds zoveel moeite hadden veroorzaakt (2 Kor. 11: 13, 23), Joden, die onder het voorwendsel aan de zijde van de ware apostelen, van Petrus en van de uitverkoren twaalf te staan, de apostel van de heidenen en diens prediking van de rechtvaardiging uit het geloof bitter vervolgden, ja, wel zullen hebben voorgegeven, van Jezus Christus zelf, of ten minste van Zijn apostelen onmiddellijk de opdracht te hebben, of zelf apostelen te zijn. Maar ook tegenover deze mensen was de engel te Efeze niet van zijn plicht afgeweken; hij had met moed de strijd tegen hen opgenomen, hen en hun aanspraken aan openlijke onbevreesde beproeving onderworpen en hen op deze weg als leugenaars bevonden en ontmaskerd. De onomkoopbare ijver had hem nu zeker verbitterde tegenstanders en bestrijders van alle soort berokkend, maar, evenals hij in de strijd tegen verleidende dwalingen en tegen het kwaad in het algemeen zijn ijver betoonde, zo bewees hij ook zijn geduld en zijn volharding hoofdzakelijk tegenover de tegenstand, die hem deze strijd bereidde, in zo verre hij die deels geduldig verdroeg, deels zich daardoor niet van de vervulling van zijn plicht liet afbrengen. Men ziet, hij had de vermaning, die Paulus bij zijn afscheid de oudsten te Efeze gaf (Hand. 20: 28-31), niet vergeten en volgde de apostel in diens ijver na.

Dat de valse profeten zich te Efeze voor apostelen, dus voor onmiddellijke gezanten van de Heere zelf uitgaven, wijst op een tijd, waarinn nog apostolisch aanzien en apostolische volmacht bijzonder aanbevelende attributen van het leraarsambt waren en valse leraars zich graag zo’n aanzien gaven, dus op de tijd vóór de verwoesting van Jeruzalem; later trad geen dwaalleraar meer op, die zich de apostelnaam zou hebben aangematigd.

Welk een opeenstapeling van de meest krachtige, elkaar schier verdringende lofspraken! U vermoedt reeds, dat zij, als niet geheel, althans voor het grootste gedeelte de voorleden toestand van deze gemeente beschrijven. Als hier toch aangeduid werd, wat zij nog in alle opzichten was, dan zou de berisping (vs. 4), nauwelijks mogelijk en de opwekking (vs. 5), om weer de eerste werken te doen, bijna nodeloos zijn. Maar niet minder verdient het de aandacht, dat hier bepaaldelijk een drietal uitstekende eigenschappen, in het begin van de lofrede aangestipt en in haar vervolg niet dadelijk vermeerderd, maar met andere woorden herhaald en tevens uitgebreid wordt. Het geheel, ingeleid door het algemene: "Ik weet uw werken", roept ons het aanschouwelijk beeld van een voortreffelijke gemeente voor ogen. Allereerst weet Jezus haar arbeid. Het geloof is bij de Efezische Christen geen afgetrokken beschouwing, geen koele overtuiging, geen onbeschrijfelijke gewaarwording alleen, maar een kracht tot leven en werken geweest. De hand, vertrouwend in die van Christus gelegd, was straks met noeste ijver aan de ploeg op Zijn akker geslagen en het hart, verenigd met Hem, was ontgloeid tot liefdebetoning. Zij hadden omwille van Zijn naam gearbeid en waren niet moede geworden. Het grote gevaar, om maar al te ras te verslappen, waar men met ijver begon, waren zij gelukkig ontweken en al gutste het zweet langs de slapen, de arm zonk niet moedeloos neer. Ja wat meer is en zo zelden geschiedt ijver en geduld waren bij haar op de schoonste wijze verenigd. De Heere kende ook de lijdzaamheid van de gemeente, die haar had doen dulden en dragen voor Zijn heilige zaak. Hevig was de strijd, die ook hier het

jeugdig Godsrijk bestaan moest tegen de hel en al haar machten. Zo diep was het zedenbederf in de weelderige koopstad verspreid, dat naar een geloofwaardig verhaal van de oudheid, de Efeziërs eenmaal een burger uit hun muren verbanden, om geen andere reden, dan om zijn uitstekende deugd, ja, dat lot aan allen toegedacht hadden, die in wijsheid uitmunten zouden. Het tegenspreken van zulke zondaren te verduren, voorwaar, het was een zwaarwichtige zaak en Efeze was op de proef niet bezweken. Ja, wel verre van gemeenschap te hebben met de onvruchtbare werken van de duisternis, hadden zij veeleer die bestraft. De gemeente het is haar derde roem bij de Heere kon de kwaden niet dragen. Ziedaar de zachtmoedige Heiland, de lofredenaar van de onverdraagzaamheid geworden, maar van de onverdraagzaamheid tegen dwaling, zonde en onrecht. Ook te Efeze had de Satan zich voorgedaan in de gedaante van een Engel van het licht. Opgetreden onder een apostolische naam, hadden de verkondigers van een anti-apostolische leer zich doen horen. Maar waren er ook, naar Paulus' voorspelling in het uur van het afscheid, grijpende wolven ingeslopen, die de kudde niet spaarden, de kudde had de wolven ontdekt, gedoken in lammerenvacht. Een Fygellus en Hermogenes, of wie zich in Klein-Azië meer van Paulus verwijderd had (2 Tim. 1: 15), was als leugengeest kenbaar geworden. Huis en hart waren gesloten gebleven voor wie een andere leer dan de echt apostolische brachten en getooid met de driedubbele erekrans van ijver, geduld en reinheid, te midden van dwaling en zonde, stond daar de jonge gemeente, als een bekoorlijke bruid voor het oog van de hemelse Bruidegom!

Maar Ik heb tegen u (vgl. vs. 14 en 20), dat u uw eerste liefde, de liefde, die in het begin van uw geloofsleven aanwezig was (Jer. 2: 2) heeft verlaten.

In al de zeven brieven spreekt de Heere met de gemeente als zodanig, maar haar opzieners en eerst in deze de gemeente aan. Daaruit volgt ten eerste, dat de opzieners en de gemeente bij elkaar behoren; vervolgens, dat de opziener van de gemeente niet haar beambte, maar haar engel is, die de Heere heeft gezonden, om Zijn boodschap te volbrengen; niet hij is van haar, maar zij is van hem afhankelijk, want zijn deugden zowel als zijn verkeerdheden prent hij de gemeente in.

Zuiver in de leer en zuiver in de wandel, wilde deze ernstige herder zijn Efeze hebben en zijn arbeid had hierin gezegend gevolg. Maar niet alleen rein, maar ook innig, liefdevol wil de Heere de Zijnen hebben. Het heilig Lam van God heeft ons ook liefgehad tot in de dood en niet de reinheid, maar de liefde is de band van de volmaaktheid. Deze liefde, waartoe ook vaker door Paulus was vermaand, had Efeze verlaten."Uw eerste liefde" zo luiden de woorden. Hoedanige liefde? Wij willen niet zo vragen; de liefde, zegt de Heere, dus de hele, volle, diepe, ruime liefde, de liefde tot God en tot de broeders, de algemene liefde en die tot de vijanden, de inwendige van het hart zowel als de uitwendige in daden. Daarom kan ook hij van de liefde wijken, die met diepe ernst voor goede zeden en reine leer grote blijdschap tot het op zich nemen van veel arbeid, ja van het kruis verbindt; en de liefde is juist dan in gevaar van te verkouden, als men in ijver voor de naam, d. i. de eer van de Heere, alle gerechtigheid wil vervullen.

Het gevaar ligt voor de hand, als een bijzondere belangrijke zaak door de drang van de omstandigheden van de kerk wordt opgelegd en daarheen zich alle kracht concentreert. Het gevaar ligt ook voor de hand, dat men de aanklachten van het geweten over het verwaarlozen van andere zaken daardoor terzijde stelt, dat men onafgewend het oog vestigt op de eenzijdige virtuositeit. Wanneer in zo'n toestand het "bekeer u" niet wordt gehoord, dan wordt ook zeer snel het Christelijke van de enige deugd, die nog overblijft en zo deze zelf in gevaar gebracht; alle eenzijdigheid eindigt daarin, dat ook de ene zijde teniet gaat.

Wat een liefde bezielde de eerste Christelijke gemeente te Jeruzalem, toen zij alle dingen gemeen had en één hart en één ziel waren! Wat een blijdschap was het, dat zij verwaardigd waren geworden, om de naam van Jezus smaadheid te lijden! Wat een ijver in de gebeden, toen de plaats bewogen werd, waar zij vergaderd waren! Het heeft zo niet lang geduurd! Deze toestanden komen ook weer in andere gemeenten voor. Paulus prijst in de Galaten (Hoofdstuk 11 v.): u naamt mij aan als een engel van God, ja, als Christus Jezus enz." En zo ondervindt het elk gelovig Christen bij zijn bekering, als hij vergeving van de zonde van de Heere ontvangt; de macht van de liefde van God, die alle zonden van het hele leven in één zalig ogenblik wegneemt, en de blik in de wonderbare wegen van de goddelijke genade verslindt ten eerste al het andere. Terwijl deze kiem van het nieuwe leven, die in het hart gelegd is, zich uitbreidt en ontwikkelt, moest zij niet aan inwendige kracht afnemen, maar integendeel toenemen. Helaas! gewoonlijk heeft het tegendeel plaats, zodat de meesten alle krachten moeten inspannen, om deze nieuwe levenskiem te bewaren, zodat die hem niet door de eis van de duivel en de verzoeking van de wereld en de traagheid en gemakzucht van het eigen vlees geheel ontroofd wordt. De uitwendige vorm van het Christelijk leven blijft bestaan, maar het ontbreekt aan inwendig leven; er zijn ook nog werken, arbeid, moeite, ook nog opoffering, verloochening, geduld, waar voornamelijk als werken van plicht. Zij komen niet meer voort uit het vuur van de eerste liefde; ja omdat het hart dat inwendig leeg voelt, wil het gemis door werken, arbeid en geduldig lijden vergoeden. Het behaagt echter de Heere niet; het zijn niet de eerste werken. Aan deze toestand is een groot gevaar verbonden. De oorzaak van die inwendig flauwe toestand moet daarin worden gezocht, dat de ziel de inwendige gebedsgemeenschap met de Heere verwaarloost, zodat zij niet meer uit de volheid van de genade put; zij bidt niet en krijgt daarom ook geen nieuwe liefde. De scheiding tussen de ziel en de Heere wordt steeds groter, het hart steeds vreesachtiger, de onbekende en onvergeven zonden worden steeds meer en het leven van het geloof, dat nog aanwezig is, trekt zich steeds verder naar een steeds nauwere omtrek terug en wordt steeds meer uiterlijk. Waar moet dat heen? Blijft de ziel op deze weg, dan is haar einde zeker het verderf. Alleen door een vernieuwde boete en bekering is weer een nieuw begin en daarin de eerste liefde te verkrijgen.

De eerste liefde is het oorspronkelijke zalige ervaren van de liefde van God en van Christus, van de wondervolle ontferming, die de zondaar, de verloren zoon, met de kussen van de Vader (Luk. 15: 20) ervaart en waardoor hij uit zijn ellende, zijn van God gescheiden zijn en zijn vervreemding van God verplaatst is in de staat van de genade, van het kindschap van God, van het hemelse leven van Christus. Zij maakt innig, liefdevol jegens de broeders, die gelijke ontferming gekregen hebben, zacht, barmhartig jegens alle zondaars; zij is de liefde tot de Heere, die onafscheidelijk is van de liefde jegens alle mensen.

De gemeente te Efeze stelt de type van de apostolische tijd en van de kerk van die dagen zo van alle zijden als geen andere voor. 1) Reeds dat is een trek, die bepaald de tijd van de apostelen karakteriseert, dat aan de gemeente tot haar lof wordt gezegd, dat zij werkt en arbeidt, en niet moe is geworden; dat zij lijdzaamheid oefent, die ondanks allen tegenstand volhardt, maar dat ook tot haar lof wordt gezegd, dat zij de kwaden niet kan verdragen. Zoals de apostolische kerk toch heeft geen latere in de wijnberg van de Heere gearbeid en al heeft ook de latere kerk de elementen van de gemeenschappelijke tucht nooit geheel laten vallen, zo lag het toch in haar omstandigheden, omdat er een onophoudelijk aangroeien ontstond en zij niet met de volksmassa's te doen kreeg, dat zij haar verplichting jegens de kwaden nooit zoals de apostolische kerk heeft volbracht. 2) Als verder aan de gemeente wordt gezegd, dat zij beproefd had degenen, die zeiden dat zij apostelen waren en het niet waren en hen leugenaars had bevonden, zo kon alleen een apostolische gemeente in de toestand komen en alleen

bekwaam zijn, om zulke aanspraken op het apostolisch ambt te onderzoeken. Deze trek leidt ons zelfs tot de eerste jaren van de apostolische kerk terug, waarin het Joods-Christelijke element nog kon beweren, in de Christelijke kerk het eerst en meest gerechtigde te zijn. 3) Verder bezat de gemeente de liefde tot de Heere en broeders niet meer in haar eerste frisheid en warmte, een deel van haar voorrang behoorde tot het betere verleden, toch waren er velen van deze, hoewel verzwakt, haar nog gebleven. Weer is dat een de apostolische tijd juist karakteriserende trek, want nergens is de eerste liefde groter en de afval van deze sterker en ontzettender geweest dan in deze kerk.

Wanneer in het leven van een mens het uur van de bekering slaat en men aan de trekking van de Vader tot de Zoon zich heilverlangend overgeeft en de mens, overeenkomstig zijn vurige begeerte, door het dierbaar bloed van Christus vergeving voor alle zijn zonden verlangt en zo aanvangt een nieuw schepsel te worden, dan begint voor hem een nieuw leven, dan gaat een nieuwe wereld voor hem open en er ontwaakt een brandende begeerte voor die Verlosser, van wie men alles, alles is verschuldigd, de eer en de liefde. Zij is vurig, gewillig, waakzaam, ijverig. Wanneer het vuur van deze liefde een tijd in ‘s mensen hart heeft gebrand, treedt daarvoor een koelere stemming in de plaats; de Heere onttrekt van de ziel Zijn invloed geenszins, maar de genietingen zijn minder overstelpend, de jeugdige Christen moet leren niet van aandoeningen, maar door het geloof en bij het Woord te leven, opdat ook zijn liefde tot de Vriend van de zielen, zaliger, geestelijker en voor anderen weldadiger zou worden; nu is een proeftijd daar, waarin het gevaar groot is, om wel niet geheel, maar toch ten dele achteruit te gaan, in plaats van voorwaarts te schrijden. Het behoedmiddel tegen dit gevaar is: Bid zonder ophouden.

"Ik heb tegen u, spreekt Hij, dat u uw eerste liefde heeft verlaten." Aandoenlijke klacht, in welke zin zij ook opgevat wordt! De uitleggers hebben de vraag verschillend beantwoord, of hier aan een eerste liefde voor de Heere of voor de broeders te denken is; maar is het onderscheid wel zo groot, als het schijnt? Ongetwijfeld, menen wij, bedoelt de Heere die liefde uit het geloof, waarvan Hij zelf voorwerp en middelpunt was. Maar waar die heilige vlam op het altaar van hun hart was verdoofd, daar was tevens de band van de volmaaktheid ontsnoerd, die hen vroeger aan de broeders verbond. Zuiver van belijdenis, maar koud van hart stonden zij daar voor het oog van de Heere ach, hoe kon de Engel van de gemeente Zijn verwijtende blikken verdragen! Eerste liefde, hoe schets ik u haar gloed en glans naar waardij! Heugt hij u niet, gevoelig jongeling, die eerste schuchtere blik van ontwakend en smachtend verlangen, naar die ééne en énige heengericht, die u heel de ziel vervulde? Heeft u het immer vergeten, tedere moeder, het zaligst uur van uw leven, toen u uw eerste zuigeling aan de volle moederborst drukte? Weet u het niet meer, priester van kunst en van wetenschap, hoe warm uw hart heeft geslagen voor het ideaal van het Ware en Schone en Heilige, toen u het eerst had aanschouwd en het dacht gegrepen te hebben? Hoe stond u daar, als bij vernieuwing geboren, terwijl het oog van stille zaligheid blonk en een nieuwe wereld van hoop en genot u van verre vriendelijk wenkte! Dat was eerste liefde voor wat zichtbaar, onvolmaakt, vergankelijk was. En nu, denk u een eerste liefde voor Jezus! een liefde, waarbij het oog zich niet kan verzadigen van het staren op Zijn goddelijk beeld; waarbij het hart, aan Zijn liefdehart ter ruste gelegd, met volle teugen Zijn vrede mag indrinken; waarbij het daarbinnen zo onuitsprekelijk stil is en blij, en de geest, aan het stof van de aarde ontheven, slechts één verlangen meer kent: het verlangen om Jezus te zien en zo dicht mogelijk in Zijn gemeenschap te leven? Liefelijke bloeitijd van het geestelijk leven, hoe rept u soms de vleugels zo snel? In Efeze was die voorjaarszon ondergegaan, om voor kille najaarskoude te wijken. Voor het uitwendige vond de Heere er wellicht alles bij het oude gebleven, maar inwendig was alles veranderd en waar de vorm van het leven nog met angstige zorg werd

bewaard, was de geest van het leven geweken. De jonge bruidsliefde werd door inwendige trouwbreuk vervangen en toonde de uitverkorene van de Heere ook geen zwarte vlek op het kleed, zij voelde evenmin de eerste gloed in het hart. Ach, wat baatte het, of een liefelijke geur van ijver en rechtzinnigheid zich in Efeze's naaste omtrek verspreidde? Liefdeloosheid was het éne giftige insect, dat de hele zalffles verpestte! Niet moeilijk kan het zijn, bij enig nadenken de oorzaak van de verkoeling, althans tot zekere hoogte te raden. In de strijd met de dwaalleraars, naar Paulus' voorspelling begonnen, waren wis de hoofden heet, de harten kouder geworden. Langzamerhand was meer waarde aan zuiverheid van begrippen, dan aan warmte van de liefde gehecht; de waarheid was voorwerp van begrip en bespiegeling, meer dan van innerlijk leven geworden. De pracht van de wereldstad had sommigen verblind, anderen verleid, velen ontwend aan het verborgen leven in gemeenschap met God en de Heere. Voor niet weinigen had het Evangelie met de prikkel van de nieuwheid het waas van de schoonheid verloren. Van lieverlede was bij allen de eerste geestdrift verkoeld en onverschilligheid in haar plaats getreden. Pas aan haar gevolgen was zij zichtbaar en de toestand van de zieke gemeente, waarin dit koude vuur van lid tot lid heimelijk voortkroop, gedurig meer gevaarlijker geworden. Sinds de laatste tijd zo verbeelden wij ons was de arbeid trager van de handen gegaan en het kruis al zwaarder gevallen, omdat de liefde niet meer drong om het achter Christus te dragen. Niet langer weergalmde het nabijgelegen strand van de vurige gebeden van de broederliefde, als toen men Paulus wenend naar het schip had geleid. Kil was het in de harten, stil aan de maaltijd van de liefde geworden. Efeze, Efeze, u betreedt een afhellend spoor!

Onvergetelijk is dat beste en liefelijkste uur, toen wij voor het eerst de Heere aanschouwden, onze last verloren, de rol van de belofte ontvingen, ons verheugden in een volkomen verlossing en onze weg in vrede volgden. Het was de tijd van de lente in de ziel; de winter was voorbij; het gedruis van Sinai's donderen gestild; het flikkeren van zijn bliksemschichten werd niet meer gezien; God was verzoend; de wet bedreigde geen straf, de gerechtigheid eiste geen wraak. Toen vertoonden zich de bloemen in ons hart: hoop, liefde, vrede en lijdzaamheid ontsproten aan de bodem, de hyacint van de bekering, het sneeuwklokje van de blanke reinheid, de crocus van het gulden geloof, de narcis van de eerste liefde, allen sierden de hof van de ziel. De tijd van het gekweel van de vogelen was gekomen en wij verheugden ons met dankzegging; wij loofden de heilige naam van onze vergevende God, en ons besluit was: Heere, ik ben de Uwe, geheel de Uwe; alles wat ik ben, alles wat ik heb, zou ik U willen wijden. U heeft mij verkregen door Uw bloed, U wil ik mijzelf geven en mij geheel wijden aan Uw dienst. In leven en sterven laat mij Uw eigendom zijn. Hoe hebben wij dit voornemen ten uitvoer gelegd? Onze liefde van de ondertrouw brandde met een heilige vlam van de toewijding aan Jezus, is het ook nu zo? Zou Jezus ons met recht kunnen toevoegen: Dit heb Ik tegen u, dat u uw eerste liefde heeft verlaten? Helaas, het is slechts zeer weinig, dat wij gedaan hebben voor van de Meesters eer. Onze winter duurde al te lang. Wij zijn koud als ijs, terwijl wij een zomergloed moesten voelen en bladeren met heilige bloesems. Wij geven een vinger, waar Hij handen moest ontvangen, ja verdient, dat wij ons hartebloed aan Zijn kerk en waarheid zouden toewijden. Maar moet het zo blijven? O Heere! nadat U ons zo rijkelijk heeft gezegend, zullen wij ondankbaar en onverschillig blijven, over uw goede zaak en werk? Och, verlevendig ons, opdat wij mogen wederkeren tot onze eerste liefde en de eerste werken doen. Breng ons een liefelijke lente aan, o U Zonne der gerechtigheid.

Gedenk dan, waarvan u uitgevallen bent, gedenk aan uw vroeger zo heerlijke staat, aan de schone tijd van de jeugdige liefde en bekeer u en doe de eerste werken, de werken, zoals de eerste liefde die volbrengt. En als u dat niet doet, Ik zal u haastig tot uw verderf bij komen en zal uw kandelaar van zijn plaats weren. Ik zal maken, dat u geen plaats meer heeft onder de

gemeenten, ten minste geen, die zo boven anderen uitsteekt, namelijk als u zich niet, zoals Ik gezegd heb, bekeert.

Wellicht mogen wij bij het woord, hier door "uitvallen" overgebracht, aan de gevallen engelen denken, die naar de voorstelling van de Israëlitische oudheid, van hun hoge zetel in de afgrond neergestort en met banden van de duisternis op zijn bodem bewaard zijn geworden. Aan zo'n gevallen Lucifer was Efeze gelijk; waar het door eigen schuld was afgedwaald van vroegere hoogte. Maar wat geen geest van de afgrond kan, dat kan de verachterde Christen in de kracht van de levende Heere. Hij kan opstaan om zijn eerste rang te hernemen, als hij terugdenkt aan de tijd, waarin hij zoveel beter gestemd was en aan de dringende roepstem tot onverwijlde bekering gehoor geeft. Daartoe wekt de verhoogde Heere deze diepgezonken gemeente. Waar Hij het gevaar haar ziet dreigen om als een vallende ster haar eerste luister te derven, wil Hij, wat zij weer als een zon zal schijnen in de oude, heldere glans. Om de nevel voor haar toegeloken oog te verdrijven, laat Hij het licht van de dag van Zijn toekomst haar op het beschaamde aangezicht vallen. Hij spreekt van een nabijzijnde openbaring en een ontzettend gericht. Als er in Efeze geen verandering kwam van tijd tot tijd zou haar schijnsel verduisteren; haar erekroon zou wegzinken; het licht van het Evangelie zou uitgedoofd worden en waar men het genadig geschenk gedurig minder geschat heeft, zou bij de koude de donkerheid van de nacht haar verbeiden. Men heeft deze bedreiging niet zelden hard en overdreven genoemd. Zulke uitleggers hebben het waarschijnlijk óók een uiterst onmenslievend woord van Paulus gevonden, als hij een brief aan de Korinthiërs met de dreigtaal besloot: "als iemand de Heere Jezus niet liefheeft, die zij een vervloeking, Maranatha." Zij vergeten, wat onverschoonlijke misdaad de koelheid voor Jezus is en hoe Hij zelf op soortgelijke wijze eenmaal Zijn eigen volk heeft gedreigd met het woord: "Daarom zal het koninkrijk van God van u weggenomen en aan een ander volk gegeven worden, dat zijn vruchten voortbrengen zal." Zij verzuimen daarbij te bedenken, dat hier geen willekeurige straf, maar een noodzakelijk en verklaarbaar gevolg van de koelheid van de gemeente gespeld wordt. Onverschilligheid zou uit haar eigen aard tot versmading van de dierbaarste voorrechten, versmading tot hun verlies kunnen leiden. Zij zien boven alles voorbij, wat ontzettend zegel de geschiedenis van de Efezische Kerk aan deze onheilsprofetie heeft gehangen. Verlangt u haar uitkomst te weten? De tegenwoordige reiziger door de Levant zoekt naar het vermaarde Efeze van de oudheid en vindt slechts een eenzame en verlaten streek. Een klein gehucht, Ajah-Saluk genaamd, biedt op zijn puinhopen een verblijf voor schamele landlieden aan. Het overblijfsel van een oude Christenkerk werd veranderd in een Turkse moskee. Het voormalig wonder van de wereld verdween en als er nog in het gehucht of zijn omstreken enige Griekse Christenen rondzwerven, zij zijn zo diep onkundig, dat zij zelfs met Paulus nauwelijks bekend zijn. De brief aan de Efeziërs wordt door geheel de wereld gelezen: in Efeze zelf is niemand, die hem ontcijferen kan! Zo schijnt nu Mekka's halve maan op de plek, waar de Evangelie-zon taande. Zeg het niet, dat de herhaling van zo'n zichtbaar oordeel in onze tijd niet meer gevreesd worden kan."Dat zij verre", zo spraken ook de Joden, toen de Heere hun een dergelijk Godsgericht spelde en juichten in hun hart wellicht: "de tempel van de Heere, de tempel van de Heere, de tempel van de Heere is hier! " Nog geen veertig jaren daarna was de tempel verwoest en vertreden. Wel hebben wij de vaste belofte, dat de poorten van de hel de gemeente zelf niet overweldigen zullen; maar die toezegging is op geheel het Godsrijk, niet op bijzondere plaatsen en landen van toepassing. Wij weten het niet, wat donkere wolken zich ook over ons hoofd of dat van onze kinderen samenpakken kunnen; wij leven in een tijd, waarin men dagelijks leert, zich over volstrekt niets te verwonderen en voor alles te vrezen. Ontwijfelbaar zeker is het, dat waar het geestelijk leven verkwijnt, het vonnis van de dood staat te duchten en dat, als het licht in ons tot duisternis wordt, de duisternis zelf nog eindeloos groter zal wezen. En al openbaarde zich het

misnoegen van de Heere tegen ons niet in die ontzettende vorm, waarin het zich dreigend tegenover Efeze vertoonde, wie zijn wij, lichtelijk verachterden van Zijn genade, die "vrede, vrede en geen gevaar" zouden roepen? Al blijft ook voor ons het licht op de kandelaar staan, ons oog kan zich langzamerhand voor dat licht beginnen te sluiten. Het kan niet anders, of zo ons innerlijk leven tot een barre herfst is genaderd, moet ons ook een dode winter bedreigen. Verkoelde liefde is veel moeilijker dan eerste liefde te wekken; afgebroken gemeenschap wordt minder snel hersteld, dan nieuwe gemeenschap gesloten en als het zout smakeloos is, waarmee zal het gezouten worden? Wel geeft de goede Herder Zijn schapen het eeuwige leven en zij zullen niet verloren gaan in eeuwigheid. Hij, die u roept, is getrouw en laat het werk van Zijn handen niet varen. Maar wee de mens, die uit de hoogste troost van het geloof een vrijbrief tot traagheid ontlenen kon! Zo waarachtig het is, dat de Heere de Zijnen bewaart tot de toekomende zaligheid, zo waarachtig is het tevens, dat die bewaring geschiedt door het geloof en dat, waar geloof en liefde verflauwen, de gevolgen niet te berekenen zijn."Als u de besmetting van de wereld ontvlucht bent door de kennis van Christus en weer in haar ingewikkeld en door haar verwonnen wordt, het laatste is u erger dan het eerste geworden! " En wat zou het zijn, als dat koude hart eindelijk door de koude hand van de dood werd gebroken en u in de eeuwigheid ontwaken moest, van de vroeger gekozen weg van het leven verwijderd en vervreemd van Hem, nabij wie het u eens goed was te wezen? Ach, wij kunnen het niet indenken, maar diep voelen wij, dat de aanblik van een miskende en beledigde vriend zwaarder te verduren moet zijn, dan die van een machtige vijand!

Maar, en dit geeft hoop, dat het met u niet zo ver zal komen als met andere gemeenten, dit heeft u boven die te Pergamus en Thyatire (vs. 14 en 20), dat u de werken van de Nikolaïeten haat, die Ik ook haat.

Deze sekte van de Nikolaïeten is volgens oude berichten afkomstig van de Antiocheense Jodengenoot Nikolaus, een van de eerste armenverzorgers te Jeruzalem (Hand. 6: 5). Toen deze, zo verklaart Clemens van Alexandrië (omstreeks 220 na Christus), de apostelen om zijn ijverzucht, die hij om zijn schone vrouw toonde een berisping gaven, verbrak hij openlijk de gemeenschap met deze, met beroep op een woord, dat hij vroeger zelf had gezegd: men moest het vlees paracrhsyai, dat hij in die zin bedoelde "doden", maar wat ook kan betekenen "misbruiken" d. i. zijn verachting ervan daardoor te kennen te geven, dat men het op ongebonden wijze zou kunnen volgen en zich zo tegen zijn begeerlijkheden verstompen. Deze laatste stelling kleefden de Nikolaïeten aan; zij gaven zich over aan een teugelloze dienst van het vlees, die zonder vrees alle begeerlijkheden diende en gaven voor, dat de vrije geest daardoor niet werd gestoord. Het blijft echter onzeker, in hoeverre Nikolaus voor zijn eigen persoon uit die oorspronkelijke overstrenge geestelijkheid later in dit andere uiterste van ongebonden vleselijkheid vervallen is, dat echter weinig waarschijnlijk is, omdat hij nooit met een andere vrouw te doen had en zijn kinderen in strenge tucht hield, of dat alleen de sekte, naar hem genoemd, zijn woord in een tegengestelde bedoeling heeft veranderd, en zich met zijn naam heeft getooid, om eigen naaktheid te bedekken. In zijn scheiden van de vrouw lag duidelijk reeds een feitelijk miskennen van de heiligheid van het huwelijk en van de vrouw en deze kon nu gemakkelijk tot een bepaald onzedelijk maken van de echt en van het vrouwelijk geslacht leiden, dat voor hen, die heidenen geboren waren, zo voor de hand lag. Evenals de Christenen uit de Joden aan een angstvallig volgen van de wet waren blootgesteld, zo waren het de Christenen uit de Heidenen aan het misbruik van de Evangelische vrijheid tot ongebondenheid van het vlees. Te Efeze nu toonden de Nikolaïeten hun aard meer praktisch, zoals het schijnt, waarom in vs. 6 van hun werken sprake is. Te Pergamus daarentegen waren de grondslagen van de partij reeds geworden tot een systeem, dat afgerond was en met het gnosticisme (vs. 24) in verband stond, waarom in vs. 15 van hun "lering."

Wat wij vooral moeten opmerken, het is de ontfermende liefde van de Heere, die met dit woord balsem giet in de pas geslagen wond. Of was het dan zoveel uitstekends, dat de Efeziërs althans zich nog in één opzicht onderscheidden van een de Heere vijandige wereld? Zou hun haat tegen de Nikolaïeten, nauwkeurig bezien en gewogen in een strenge balans, niet te licht gekeurd kunnen zijn? En welke waarde had in ieder geval deze haat, als hij niet uit de wortel van de liefde tot Christus ontsproten was? Maar nee, zo vonnist de Zachtmoedige, zo richt de Lankmoedige niet. Het Is Hem reeds blijdschap en roemstof, nu er althans nog een vonkje is, dat smeult in de koelende as. Zie, daar blaast Hij met Zijn warmen levens- en liefdeadem de rokende vlaswiek weer aan; hoort, Hij zal het gekrookte riet niet verbreken: "dit heeft u en het is uw eer voor Mij, al is het Mijn eigen werk in uw midden dat u de werken van de Nikolaïeten haat, die Ik ook haat." Ja, hoort het en aanbidt, u vooral die voelt, dat u op een lijn met de Efeziërs staan moet, als de Heere ook over u de rechtvaardig gerichte wil spannen! Nee, Hij spreekt geen verkoelde liefde als volslagen vijanden aan; Hij maakt onderscheid tussen wie gewapend tegenover Hem treedt of traag achter Hem gaat. Hij vonnist, omdat Hij voor de eer van Zijn naam en onze eigen zaligheid vonnissen moet; maar niemand is verschonend, billijk, lankmoedig als Hij. Ziet Hij in u, verachterd discipel van de Heere, nog enig overgebleven kiem van innerlijk geestelijk leven, Hij merkt het goedkeurend op, Hij kweekt het vriendelijk aan; Hij wil dat vatbare punt in uw hart tot een aanrakingspunt maken voor Zijn genezende hand. Is het ook nog slechts een dunne draad, die aan Hem u verbindt, Hij wil de draad tot een koord, het koord tot een keten verheffen, om u onafscheidelijk aan zijn dienst te verhechten. Stelt u als de Efeziërs prijs op reinheid van hart en van wandel en blijft u zich onderscheiden van de wereld, zoals zij van de Nikolaïtisch-gezinden: de Heere wil te minder de hoop opgeven om u weer te brengen uit uw verre verachtering en nadat Hij uw liefde bij vernieuwing gewonnen heeft, bij vernieuwing onder Zijn strijders u plaatsen.

Die oren (liever "een oor heeft, die hore 1) (Matth. 11: 15; 13: 9, 43, wat de Geest tot de gemeenten zegt, wat Ik de Heere door de Geest van de profetie aan de gemeenten laat zeggen. Die in waarheid overwint want de tot hiertoe behaalde overwinning over het kwade en de dwaalleraars is eigenlijk slechts schijnbaar, omdat die gekocht is voor het verlies van de eerste liefde Ik zal hem geven met Mij het eeuwige leven te hebben (1 Joh. 2: 25) en te eten van a) de boom des levens, die in het midden van het paradijs van God is 2), dat hij eenmaal in het rijk van de volmaking op de nieuwe aarde het zalige en in eeuwigheid voortdurende paradijsleven mee geniet.

Gen. 2: 9

Dit woord vormt een opmerkelijk aanrakingspunt van de Apocalyps met de drie eerste evangelisten, vooral met Mattheüs. In plaats van "oren" komt hier en zo ook in Hoofdstuk 13: het "oor". Het geestelijke zintuig om te verstaan kan door de singularis worden genoemd, omdat dit slechts een is en door de pluralis om het daarmee overeenkomstig lichamelijk orgaan. Zulke verandering komt in de Schrift bij dergelijke herhalingen in de regel voor, om er op te wijzen, dat de toeëigening een levende en zelfstandige is.

De opmerking mag hier niet nagelaten, hoe altijd weer opzettelijk en harmonisch en geenszins toevallig of willekeurig, in deze brief aan de Engel van Efeze en de twee eerst daarop volgenden, de uitroep: Die oren heeft, die hore! niet, zoals in de vier laatste brieven het geval is, het geheel besluit, maar de toezegging van het loon aan de overwinnaar onmiddellijk voorafgaat. Deze schijnbaar onbeduidende verscheidenheid verdeelt intussen ook hier weer het Apocalyptische zevental in een drie- en viertal; t. w. drie brieven, die met de uitroep: Die

overwint enz en vier, die met de uitroep: Die oren heeft enz. eindigen. Dat deze juist de vier laatsten zijn, is natuurlijk, omdat dus het hele zevental met die boven allen plechtige en verheven vermaning als verzegeld wordt. Wat de uitroep zelf betreft, kenbaar genoeg is hij uitbreiding en weerklank uit de hemel van dat door Jezus zo menigmaal op aarde aan het slot van Zijn leringen geplaatst en alleen in de synoptische Evangeliën opgenomen: Die oren heeft om te horen, die hore. In de Apocalyps onderscheidt zich de uitroep ten eerste door het verschil van getal: die "een oor" heeft (want dus heeft letterlijk het Grieks, ofschoon het niet wel zo in onze taal overgebracht kan worden). Maar vooral ook is de volledigheid merkwaardig, waarmee de Apocalyptische uitdrukking hier de Geest ook opneemt in het goddelijk getuigenis, terwijl zij, als ware het, van de beperkte kring van de discipelen, waartoe Jezus, op aarde zijnde, zich richtte, de blik uitbreidt over al de Gemeenten, tot welke Hij nu uit de hemel spreekt door de Geest.

Het eerste in de beloften van de zeven brieven is het laagste en hoogste in de vervulling. (Hoofdstuk 22: 2, 14 en 19).

De belofte heeft een dubbel doel. Ten eerste past die op de tegenstelling tegen de Nikolaïeten. Beloofden deze aan de hunnen aards genot, de Heere wil veel beter voedsel aan de Zijnen geven, waardoor de bekoorlijkheden van een kostelijke tafel worden overwonnen. Vervolgens wijst het slotwoord van de brief, evenals het begin, op het paradijs, waarin ook eens de Heere God wandelde die de verzoeker overwint, moet nu ook eten van de boom des levens, evenals het de eerste mensen was toegedacht, als zij hadden overwonnen.

U verstaat die beeldspraak. Zij voert u met uw gedachten op eenmaal naar dat verloren Eden terug, waar de toegang tot de boom des levens gesloten werd, toen de mens van de verboden boom had gegeten. Zoals de Schrift met dat Paradijs is begonnen, zo eindigt zij met op dat Paradijs ons te wijzen en ons de levensboom te tonen, daarboven door Jezus overgeplant met de eens doornagelde handen. De Heere weet het, de gelovige moet strijden, eer hij de plaats betreden kan, onder de schaduw van die boom hem bereid. Maar waar de doornen van de aarde dreigen zijn doorwonde voet te doen zwichten, daar laat de Heere hem als het ware de geur van de Paradijsrozen rieken. Wie schetst het mij, wat heil in dit geheimzinnig woord is beloofd? Leven, onverderfelijk leven in de eerste plaats; want pas toen Adam door de zonde aan de macht van de dood was vervallen, werd voor de eerste levensboom een vlammende Cherub geplaatst. En daarbij een onschuld, aan die van Eden gelijk; een rust, zoals daar onder die koele lovertent woonde; een verkwikking, zoals alleen hemelspijs aan de hongerige en dorstige biedt; een omgeving, schoner dan de bekoorlijke dreven, die het middelpunt van het aardse paradijs tot het sieraad van de schepping verhieven; een liefde, reiner en duurzamer, dan die van de eerste bewoners van Eden innig aan elkaar verbond. Heere, wij stamelen slechts, maar wij voelen ook, hoe groot het goed is, dat U uit genade heeft weggelegd voor allen, die U in onverderfelijkheid liefhebben!

De gemeente te Efeze is, omdat zij van de Heere raad verachtte en het geloof en de liefde verloochende (men denkt slechts aan de roversynode te Efeze in het jaar 449), met deze in de oudheid zozeer beroemde stad, van de aarde verdwenen. Slechts een steenhoop en ellendige, vuile hutten, door Turken bewoond, zijn nog over en geen enkel Christen woont meer daarin.

De brief van Paulus aan de Efeziërs wordt in de hele wereld gelezen, maar te Efeze leest niemand die.

Overwinnaars zijn alle deelgenoten aan de eerste opstanding, de grote schaar, die voor de troon van God staan. (Hoofdstuk 7: 9-12) met palmen, het teken van de overwinnaars in de hand; lieden, die uit de grote verdrukking komen, die hun kleren niet slechts gewassen, maar ook wit gemaakt hebben in het bloed van het Lam. Bij de overwinnaars is de oude mens met Christus gekruisigd en staat hij onder de heerschappij van de nieuwe mens en wordt met alle krachten bestreden; de vurige pijlen van de boze blussen zij door hun bestendige waakzaamheid en gedurig gebed; de boze wereld met haar verlokkende bekoorlijkheden en voorbeelden beminnen zij niet alleen niet, maar zij worden van haar gehaat en veracht en dragen de smaad van Christus; daarom heten zij overwinnaars en triomfeerders over de duivel, de wereld en hun oude mens en zijn, tot hun bevestiging en volmaking, dragers van Christus smaadheid. Met de meeste duidelijkheid kunnen de overwinnaars ook zo gekentekend worden: Het zijn lieden, die de acht eerste hoofdstukken van Paulus brief aan de Romeinen van trap tot trap hebben doorleefd (Rom. 8: 27) en getuigen kunnen: "Maar in alle dezen zijn wij meer dan overwinnaars door Hem, die ons heeft liefgehad." De Heere had hun door deze brief als het ware een nieuw strijdperk geopend. Als wit had Hij daarin voorgesteld: "hun eerste liefde". Naar dat wit moesten zij nu jagen. Wie het trof was overwinnaar en zou als zodanig door Hem worden behandeld. Een paradijsleven zou hem te beurt vallen, zo gelukkig als het eerste mensenpaar dat leidde hier op aarde; ja! nog oneindig gelukkiger, want de Heere zou hem plaatsen niet in een aards Eden, maar in het paradijs van Zijn God in de hemel. Daar zou voor hem de boom des levens groeien en van die boom zou hem de Heere te eten geven, zo zou hij er leven, om nooit te sterven en in Gods nabijheid de hoogste en heerlijkste zaligheid eeuwig genieten! En nu, met deze zendbrief van de verhoogde Heere voor ons, vragen wij: wat vordert Hij van een Christelijke gemeente, ook van ons? Zou het minder kunnen zijn, dan wat Hij verlangde in de gemeente van Efeze, onverdeelde, geheel overgegeven liefde tot Hem? Er was in de Efezische gemeente veel goeds. Men vond er veel kennis van en veel ijver voor de waarheid. Men vond er veel standvastigheid en geloofsmoed, om voor de naam van de Heere uit te komen en te lijden. Losbandigheid en zedeloosheid heersten er nog niet. Men verwierp er de valse leraars en had een afkeer van de werkers van de ongerechtigheid. Maar met dat al ontbrak haar nog veel, zodat bij al dat goede de kandelaar van zijn plaats genomen zou worden, de zaligheid haar nog ontgaan zou, als dat éne grote, dat haar ontbrak, niet haar eigendom werd. En dat was haar eerste liefde! Deze was verflauwd en verdwenen. Deze moest weer bij haar opgewekt worden. Zo zien wij in de gemeente van Efeze, dat de Heere van elke Christelijke gemeente, wat Hij van de onze, wat Hij van een ieder van onze vordert, als iets dat door niets anders kan vervangen worden, namelijk hartelijke, onverdeelde, geheel overgegeven liefde! Kan het ons bevreemden?

Nadat de stad nog een geruime tijd gebloeid had, werd zij in 1391 het Turkse rijk ingelijfd en waarschijnlijk door Tamerlan in het jaar 1402 verwoest. De ruïnen hebben omstreeks 4 mijlen in omvang. Op de plaats ligt nu een ellendig dorp Adschah Solek, die naam wordt afgeleid van hagios theologos (- heilige godgeleerde), zoals de Grieken de apostel Johannes noemen.

Vs. 8-11. De gemeente te Smyrna is in lijden, allerlei druk, armoede en smaad zijn haar deel en sommigen uit haar wacht nog de gevangenis. De Heere spreekt haar troost toe, maar Hij wekt ze ook op, om niet te vrezen en trouw te blijven tot de dood. Aan zo’n trouw belooft Hij tot vergoeding voor de geleden smaad de erekroon van het leven en de overwinnaar, die de ongerechtigheid hier beneden in boeien sloeg, dat die diepste kerker, de tweede dood, hem niet zou aanraken. Deze gemeente, zoals ook de naam (verwant met "mirre aanduidt, is het beeld van de martelaarskerk van de eerste eeuwen. Ontzaglijk veel smartelijks was haar bescheiden en loon van aardse zegen werd haar niet ten deel, maar wel het hemelse van het eeuwige leven.

En schrijf aan de engel van de gemeente van die van Smyrna 1): "Dit zegt a) de Eerste en de Laatste (Hoofdstuk 22: 13), die in de Zijnen het goede werk, dat Hij begonnen heeft, ook tot het eindevolbrengt, die dood geweest is en door de opstanding weer levend is geworden 2) (Hoofdstuk 1: 17 v.).

Jes. 41: 4; 44: 6

De oude, zeer beroemde Jonische handelstad Smyrna werd aan de mond van de Hermas aan het noord-oostelijk deel van de golf door de Thessaliër Thesus gesticht en lag 5 mijlen noordelijk van Efeze. Door de Lydiërs verwoest, bestond zij lange tijd slechts uit enkele weinig bevolkte dorpen, tot een van de opvolgers van Alexander de Grote Antigonus, ze een 1/2 mijl meer zuidelijk aan het zuideinde van de golf weer opbouwde. Op de berg Mastusia stond de burg, de prachtige stad zelf met haar rechte straten en vele tempels en een theater breidde zich langs de zee in de vlakte uit en maakte aanspraak op de roem de geboorteplaats van Homerus te zijn, die in het nauwe dal van de Meles, paradijs genoemd, zijn grot zou hebben gehad (vandaar werd Homerus Melesigenes genoemd). Zij was toen een van de schoonste en volkrijkste steden van Azië.

Over de stichting van de gemeente aldaar en haar verhouding tot de Nieuw-Testamentische tijd hebben wij geen nadere berichten. Maar uit de gespannen toestand, waarin zij volgens onze plaats tot de Joden stond, mogen wij wel besluiten, dat zij uit heidenen werd gevormd. Zij zou dan ook daardoor een latere trap van ontwikkeling in de kerk vertegenwoordigen; want de vroegere apostolische gemeenten ontstonden, evenals die te Efeze in de Jodengemeenten en breidden zich van daar onder de heidenen uit.

In Hoofdstuk 1: 18 had Christus gewezen op Zijn eeuwig levend zijn in weerwil van de dood. Hier wijst Hij op Zijn weer levend geworden zijn na de dood, op Zijn opstanding. Hij heeft er reden toe, want Hij wil die te Smyrna vertroosten, die evenals Hij tot in de dood getrouw moeten zijn. Opdat zij de lichamelijke dood niet schuwen, herinnert Hij hen er aan, hoe Hij die door Zijn opstanding heeft overwonnen en macht heeft ook hen op te wekken.

De woorden hebben zeer van nabij betrekking op de gedrukte stemming, nood en bloedige vervolging, waaraan deze gemeente onderworpen was. De Heere zegt: Ik ben de Eerste en de Laatste: "Wees getroost, vertrouw en zie op Mij; Ik behoud met Mijn Evangelie in de wereld de overhand; daarvoor staat u Mijn almacht en Mijn eeuwig Koninkrijk borg; Ik, de Eerste, was vóór Mijn vijanden, Ik, de Laatste, zal na Mijn vijanden zijn." Ik ben dood geweest: "Ook Ik werd door Mijn vijanden, na langdurige vervolging, ten slotte gedood en zag Mijn sterven vooruit. Wees getroost, wanneer het ook bij u door lijden en dood gaat, zult u zoals Ik een nieuw onsterfelijk lichaam ontvangen. Ik ben weer levend geworden: zoals mijn Vader Mij door de opwekking uit Mijn rotsgraf verheerlijkt heeft, zo geef Ik ook u tot eeuwige vergoeding voor uw martelaarsdood een nieuw, verheerlijkt lichaam, dat geen vijand meer kan doden." In deze toespraak ligt niets bestraffends, de woorden klinken als een overwinningsboodschap aan de rechtschapen en vrome lijder. Zo heeft Jezus met de oude martelaars onzichtbaar gesproken en uit die toespraak, verbonden met een trouw tot in de dood van hun zijde, ontstonden hun manmoedige belijdenissen, hun stervensmoed, hun geduld en hun blijmoedigheid op pijnbank en brandstapel.

Ik weet uw werken en 1) verdrukking, het door vijandschap en vervolging u berokkende leed (Hoofdstuk 1: 9) en wel voornamelijk uw armoede (maar u bent rijk) 2) (Luk. 12: 21 Jak.
5. 2 Kor. 8: 9; 6: 10) en de lastering, als was uw geloof in Mij als de Zoon en Christus van

God, godslasterlijk (MATTHEUS. 26: 63 vv.), of als sloot dat opstaan tegen de Romeinse keizer in (Joh. 19: 12). En wel is die lastering het werk van degenen, die zeggen in trotsheid, dat zij Joden zijn en zij zijn het niet, niet het Israël van God (Gal. 6: 16), maar zij zijn een synagoge van de satan 3), want hij is de moordenaar van de beginne en de vader van de leugen (Joh. 8: 44) en tot zijn rijk behoren allen, die door diezelfde geest van moorden leugen bezeten zijn.

De woorden "werken en" worden in de beste handschriften niet gevonden. Zij passen ook hier minder, omdat "werken" alleen kunnen vermeld worden, waar van goede of kwade daden sprake is en daaruit het op zichzelf onbepaalde woord nader wordt bepaald. Hier is echter alleen van lijden sprake.

De Christenen te Smyrna behoorden, zoals dit ook elders over de gelovigen van de apostolische tijd is verzekerd (1 Kor. 1: 26 vv.) tot de meer arme klassen van de bevolking. Deze armoede kwam in tegenstelling met de overige glans en rijkdom van de stad te sterker uit en zal wel bij de Christelijke gemeente daar een zekere schuchtere en gedrukte toestand hebben veroorzaakt. Tegenover deze stoffelijke armoede zegt nu de Heere: Ik ken ze, maar weet, dat u te midden van uw armoede rijk bent, rijk aan geloof, rijk in God.

Omdat de armoede tussen "verdrukking" en "lastering" is geplaatst, moet zij met beiden in verband staan. De rijke Joden hitsten door hun lastertaal de heidense rechtbanken tegen de Christenen op en deze in hun armoede (vgl. Jak. 2: 5 vv.) hadden geen middelen tot verdediging, waren zonder bescherming en recht.

"Maar u bent rijk." Is het niet, alsof de verheerlijkte Christus Zich opzettelijk nog even wonderspreukig wil uitdrukken, als vaak de Vernederde deed? Die arme Smyrners nog rijk, die misschien zoals hun Heere geen plek hadden om het hoofd ter ruste te leggen; die in de schemering van de avond te samenscholen in een povere opperzaal en bij het krieken van de dageraad weer wegslopen naar de schamelste buurten, nee, dat had geen Heidens stadgenoot begrepen of toegestemd, als hij dit blad had gelezen! maar de verdrukte gemeente o, verbeeldt het u, mijn lezers! met wat nameloos gevoel dat wonderwoord in haar midden gelezen werd en hoe menige vreugdetraan het oog van haar Engel ontrolde, die bij het lezen van dit schrift zijn armoede geadeld en zijn rijkdom meer dan verdubbeld zag. Ja, wonderspreukig en toch waarachtig woord van de Heere; want in waarheid het lijdend geloof is rijk ook in de bitterste armoede. Zie, de Heere oordeelt anders dan de wereld, die zich meest door de schijn laat misleiden. Niet het cijfer van onze aardse bezittingen, maar de som van onze geestelijke gaven en schatten wijst het uit, of Hij onder de waarachtig rijken ons rekent; niet het zilver van onze beker, maar de teug koud water, die wij daarin voor een discipel geschonken hebben, maakt in Zijn ogen ons groot. Ik weet het, geliefden, allen zijn wij door de zonde arm en ellendig; schamelen, die talenten schuld te betalen hebben en geen denariën ter afdoening geven kunnen. Maar zijn wij met die armoede en schuld gelovig tot Christus gegaan en werden wij door het geloof verenigd met Hem, dan is verbazende gedachte geheel Zijn rijkdom tegelijk de onze geworden, Al ontvangt u dan een stiefmoederlijk deel van de aarde, u heeft een rijke Vader daarboven; al zijn de vier naakte muren, die u bewoont, niet eenmaal uw eigendom, u heeft een schone erfenis in Gods heerlijk huis in de hemel; al becijfert u uw aards vermogen bij penningen, u mag aarde en hemel met al hun heerlijkheid aanzien en het hoofd ontbloten en spreken: "alles is het mijne, want ik ben van Christus! " O, wie deze getuigenis in zijn hart mag voelen: Gods rijkdom de mijne; de volheid van Christus de mijne; de erfenis daarboven de mijne nee, hij mag over aardse armoede niet klagen en hij zal ook niet klagen.

De vleselijke hoogmoed van de Joden en hun goddeloze ijver voor de wet was reeds ten tijde van de apostel Paulus de oorzaak van hun eigen ongeloof en van hun vijandschap tegen de Christenen, die zich ook in valse lasterende aanklachten openbaarden, waaronder die oude lastering van oproermaken (Luk. 23: 2) bij de heidenen het meest zal hebben betekend (Hand. 6. v.), te meer als dat in een tijd voorviel, waarinn de Romeinse overheid om de oorlog in Judea dubbel waakzaam en wantrouwend moest zijn.

De Joden roemden op hun naam: "Joden en kinderen van het koninkrijk, medeleden van de gemeente van de Heere (Num. 31: 16) was voor hen hetzelfde. In deze zin genomen was de naam, die zij zich gaven, een aanmatiging; er waren geen andere Joden dan die, die de ware en inwendige kentekenen van medeleden van het rijk van God hadden en dat waren geen andere dan de Christenen (Rom. 2: 28 v. ; 9: 6). Om hun haat tegen de ware kerk noemt de Heere hen Synagoge van de Satan. Het woord "Synagoge" komt bij Jak. 2: 2 nog voor van de gemeenschap of de vergadering van de Christenen. Op grond van onze plaats verkreeg echter het woord onder de Christenen een kwade betekenis en werd het gewoonte de Synagoge van de Joden tegenover de kerk (Ekklesi a) van de Christenen te stellen.

De Heere zelf ontzegt hier de Joden naar het vlees, die nu tot een Jodendom zonder beloften zijn gezonken, het recht, zich het uitverkoren, het ware volk van God te noemen en kent integendeel die naam toe aan de Christenen, die uit de heidenen vergaderd zijn. De gemeente te Smyrna stelt dus een latere trap van ontwikkeling van de kerk voor dan Efeze, waar het Joodse element zich nog in de inwendige toestanden deed gelden, want die voorgaven dat zij apostelen waren (vs. 2) konden slechts zodanige zijn, waarvan het mogelijk was, dat zij de Heere gezien en met Hem verkeerd hadden (Hand. 1: 22 v. ; 2 Kor. 11: 22 Wilde men beproeven met weinige woorden de geschiedenis van de martelaars in de apostolische tijden tot Constantinus voor te stellen, dan zou men aan de korte beschrijving, die de Heere van Smyrna geeft, niets hoeven toe te voegen, noch iets daarvan af te nemen.

Daar zitten zij in Smyrna te samen, in hun synagoge verenigd, waarvan de Satan, de grote tegenstander van God en de Zijnen, het onzichtbaar opperhoofd is. Zij scherpen in het duister hun pijlen; zij spuwen in het rond hun vergif. Welke arm zal die bozen beteugelen, wat stem hen opeens doen verstommen? Ik, spreekt de Heere uit de hemel en treedt als Derde op in de strijd tussen Jood en Christen gevoerd en kiest de partij van de verdrukten. Met eigen hand scheurt Hij het spinragweefsel van de boosheid vanéén en rukt van de geveinsdheid het masker met één greep van het aangezicht."Zij zijn geen Joden", zo roept Hij van hun tegenstanders met verontwaardiging uit, als waarmee eens Paulus geschreven had: "Zij zijn niet allen Israël, die uit Israël zijn." "Zij zijn een synagoge van de Satan", zo vonnist Hij hen, zoals vroeger op aarde Zijn ongelovige tijdgenoten: "u bent uit de vader de duivel." En waar nu die satans synagoge een aanval op Zijn geestelijke tempel beproeft en hen, die priesters in deze tempel zijn, met schande beladen wil, daar eert en roemt Hij openlijk Zijn zwaar belasterde vrienden met het veelbetekenend woord: "Ik weet uw werken! " Hef het oog omhoog, verdrukte gemeente! Op uw geschandvlekte kruin drukt de Koning van de Joden een erekroon, die de hand van alle vijandige Joden, die de Satan zelf er in eeuwigheid niet afrukken kan! Zo was er dan toch Eén, die door de lasteraars niet op het dwaalspoor geleid is; zo heeft dan de belaagde onschuld in de hemel een Getuige gevonden; zo moge dan de slang haar venijn tegen de duiveneenheid van de weerloze Christenen uitbraken, de grote Slangvertreder zal haar welhaast onder Zijn voeten verpletteren! Want zo is de Heere, mijn lezers. Hij eert, die Hem eren en handhaaft op Zijn tijd hun zaak, waar die door de boosheid van de wereld miskend is. Zeg niet, dat u die hoge troost in onze tijd slechts weinig en zelden nodig heeft.

De Joden betekenen hier een soort van lieden, die door de werken van de wet behouden willen worden en van de vrije genade niet onderworpen waren, omdat zij zich slechts uiterlijk, maar niet inwendig wilden bekeren. De naam "Jood" is zinnebeeldig, evenals die van de Nikolaïeten. Bij de bisschop van Efeze hadden zich de tegenstanders voor apostelen uitgegeven; hier vertonen zich deze vijanden als Joden, als rechtvaardigen door eigen verdiensten. Omdat de Joden zoals bekend is, vaak aanklagers van de gelovigen en aanstokers van de vervolgingen (1 Thess. 2: 15, 16 en het boek van de Handelingen), hoofdtegenstanders van de leer van de vrije genade en van oudsher eigengerechtig waren, zo is het licht denkbaar, dat er zich ook Joden-Christenen onder deze Joden bevonden; alleenlijk durven wij deze benaming hier niet op eigenlijke Joden toepassen, omdat er in alle Christengemeenten en onder alle volken zulke Joden zijn geweest. Jezus, de Alwetende, kentekent deze Joden kortweg als een vergadering van de Satan (Joh. 8: 44). De Satan is een tegenstander van de vrije genade; hij maakt de lieden zo werkijverig, zodat zij zichzelf in hun doen behagen en hem zo de toegang tot het hart vergunnen; want bij een in waarheid bekeerde ziel, in het bloed van Christus gerechtvaardigd en die meester over zijn oude mens geworden is, heeft hij het veld verloren. De tegenstanders van de armen, naar Christus' oordeel, zo rijke bisschop, waren dus dragers van het beginsel van de eigengerechtigheid, evenals de tegenstanders van de bisschop van Filadelfia (3: 9), die ook een synagoge van de Satan genoemd worden. Zonder deze zielenmoordenaar zouden de heldere grondwaarheden van het Evangelie niet zodanig verdonkerd zijn geworden, zoals dit in de Satansscholen sinds Christus' hemelvaart is geschied. De Satan is de oorzaak van de dwaalleringen en de mensen zijn zwak en onoprecht en slecht genoeg om zijn werktuigen te worden.

Vrees geen van de dingen, die u verder en veel zwaarder dan tot hiertoe lijden zult. 1), Zie, de duivel zal enigen van jullie in de gevangenis werpen, dat Ik hem voor dat doel zal toelaten, opdat u verzocht wordt (Gen. 22: 1); en u zult een verdrukking hebben van tien dagen. Maar bent gedurende die juist afgemeten tijd van verdrukking getrouw tot de dood en Ik zal u geven de kroon des levens 2) (Jak. 1: 12. 1 Petr. 5: 4

Ruim honderd jaren later, 167 na Christus brak onder de keizer Markus Aurelius over de gemeente een vreselijke vervolging uit, die door de Joden was opgewekt en waarover zij zelf in een schrijven aan de gemeenten in Pontius bericht. Deze keizer, die de ongewijde geschiedenis onder de edelste personen in de tijd van de keizers rekent, heeft in deze kerkgeschiedenis zijn naam met bloed getekend en de beide vervolgingen te Smyrna, in Klein-Azië en te Lyon en Vienne in Gallië in het jaar 177 behoren tot de bloedigste, waarvan de geschiedenis melding maakt. Zij onderscheidden zich van de vroegere vooral doordat nu de Christenen in het bijzonder werden opgespoord en martelingen werden aangewend om hen tot afval te dwingen. Hij was, als Stoïcijns philosoof, met filosofische duisternis vervuld en kon in het Christendom niets anders zien, dan theoretisch een nieuwe vorm, waarin het oude bijgeloof verscheen en praktisch een poging om de bestaande staatkundige orde omver te werpen. Om het laatste schreef hij een streng straffen van de Christenen voor door verschillende martelingen tot verdelging van de verkeerdheden; door het eerste zag hij in de blijdschap van de Christenen bij het sterven slechts dweperij en meende dat het sterven met overleg en waardigheid moest geschieden zonder vertoon en achtte het niet eens van de moeite waard de Christelijke geloofsleer te leren kennen. Toen de vervolging te Smyrna uitbrak was Polykarpus, een leerling van Johannes, opziener van de gemeente en was deze reeds op hoge leeftijd. De proconsul van Klein-Azië probeerde eerst de Christenen door beden en bedreigingen tot afval te bewegen en toen dat niet baatte, wendde hij martelingen aan. Met geselen ontvleest, zodat alle spieren en aderen zuiver lagen, op puntige palen gelegd, bleven de martelaars toch standvastig en die standvastig bleef werd de wilde dieren

voorgeworpen. Zolang zijn plicht het hem gebood was Polykarpus, de leraar van Azië, de vader van de Christenen, de "verwoester van onze afgoden", zoals de tegenstanders zelf hem noemden, aan de vervolging ontvlucht. Toen nu echter de beurt ook aan hem kwam, bereidde hij zich gedurende verscheidene dagen met gebed voor, weigerde tegenover zijn rechters de Heere te vloeken, die hij 86 jaren lang gediend had en die hem nooit enig leed had gedaan en besteeg de brandstapel God lovend, dat Hij hem had verwaardigd onder het getal van Zijn getuigen een plaats te mogen innemen en aan de drinkbeker van Christus' lijden deel te nemen, waarop hij, omdat de vlam hem niet verteerde, met het zwaard doorboord werd. Dit geschiedde op de Paassabbat van het jaar 168 of 169 (het kan volgens de plaats dienaangaande in het boven vermelde schrijven niet bepaalder worden gezegd). Zo verkrijgt het "die dood was en levend is geworden" in vs. 3 nog een bijzondere betekenis. Na zijn ter dood brenging wilde de proconsul het niet weten, dat er nog meer Christenen waren en zo komen de 10 dagen in vs. 10 ook voor in een eigenaardig licht; Zijn dood drukte het zegel op de vervolging en besloot die. Wat de zo-even genoemde "tien dagen" aangaat, zij duiden aan wat onder de korte tijdruimte het langste is (Gen. 24: 55. 1 Sam. 25: 38 Dan. 1: 12). Het getal wordt genoemd, dat de enkelvoudige getallen afsluit en dus iets geheels, iets volledigs in zich heeft, maar toch het gebied van de tientallen of honderdtallen niet betreedt, dus een maat aanduidt, die het vermogen niet te boven gaat, al is het ook iets groots (1 Kor. 10: 13). Omdat wij intussen de dagen in profetische zin, gelijk aan jaren moeten rekenen Re 10: 7, is in de vervolging te Smyrna, die in Gallië, die 10 jaren later onder dezelfde keizer uitbrak, ook ingesloten. Ook in deze moest een hoogbejaarde bisschop, de 90-jarige Plotinus, zijn leven laten en in het algemeen is deze het volkomen pendant van die te Smyrna. Overigens merkt men nog op, dat juist 10 Christen-vervolgingen worden gerekend, en zo is Smyrna de type van de martelaarskerk van de eerste eeuwen in het algemeen, zoals wij boven reeds hebben aangemerkt Re 8: 1.

"U zult een verdrukking hebben van tien dagen." Men is gewoon, deze uitdrukking van een onbepaald, maar kortstondig tijdperk te verstaan, en zich daartoe te beroepen op enkele Schriftplaatsen. Naar onze mening kunnen echter ook die uitspraken de willekeurige verklaring niet staven en ziet men langs deze weg de bedoeling van de Heere voorbij, om Zijn gemeente te troosten door de aanwijzing van de voorbestemde duur van de beproeving. Intussen kunnen wij evenmin met anderen instemmen, die hier aan de tien vervolgingen van het Christendom onder verschillende Romeinse keizers gedacht willen hebben. Veeleer vermoeden wij dat de Heere een tiendaags donker tijdperk bepaald voor deze éne gemeente bedoelt, dat in een kort daarna ontstane vervolging werkelijk doorleefd is geworden, maar dat wij, bij gebrek aan de nodige oorkonden, niet nader aanwijzen kunnen. Hoe het zij, er trokken nieuwe, en nog zwarter onweerswolken boven het hoofd van de reeds beproefden samen. Straks zouden zij niet slechts de beroving van hun goederen met blijdschap aan te zien hebben, maar tevens hun vrijheid, mogelijk hun leven bedreigd vinden. De Satan, hoofd en aanvoerder van elke strijd, die zich tegen het Godsrijk verhief, zou niet rusten voordat hij enigen van de vrijgemaakten van Christus in slaafse boeien geslagen had. Die verdrukking zou tevens een zware verzoeking tot afval en ongehoorzaamheid worden; de Boze had andermaal begeerd, Jezus' vrienden als tarwe te ziften. Op niets moesten zij zo minder rekenen, dan op langdurige of stoorloze rust. Zie, de vijand rukt vast aan met vliegende banieren hoor, daar spreekt de overste aanvoerder tot zijn krijgsknechten woorden van vrede en troost. Nee, Hij wil niet uit verkeerd gewijzigde liefde het gevaar voor de Zijnen verbergen; Hij waarschuwt, opdat zij zich wapenen zouden. Maar tegelijk met het gevaar wijs Hij hun reeds het eind van de bezoeking. De elfde morgen zou uit de kimmen niet rijzen, of de gevulde kerkers zouden van liederen van bevrijding weerklinken. Niet allen, énigen slechts zouden in het vooraf gegaan tiental de prooi van de vijanden worden. En waar aller hart

omwille van de broeders van angstige vrees vervuld wordt, daar grijpt de Heere als andermaal iedere zinkende Petrus op de zee bij de hand met het woord: "Vrees geen van de dingen, die u lijden zult! Ik ken het getal; Ik doorgrond de bedoeling; Ik verijdel het opzet van de bozen. Heidense macht zal u even weinig verwinnen, als vroeger de Israëlitische boosheid."Ik ben met u alle de dagen! " Is het niet, mijn lezers! alsof Hij al die verdrukten en lijdenden aan het warme liefdehart trekt en met woorden zo innig, als slechts een onbepaalde liefde kan ingeven, hen gerust stelt, meer dan een moeder haar kroost?

Smyrna, de Mirre, de bittere moet bijzonder vertroost worden en al de bitterheid van de verdrukking in zoete en zalige vreugde worden verwisseld.

Nee, het is niet gemakkelijk om tot in de dood toe getrouw aan Jezus te blijven. Wij mensen, die zo licht even gereed zijn tot beloven als traag tot volbrengen, mogen in een enkel ogenblik, vaak niet zonder tranen en gebeden, die onbezweken getrouwheid Hem toezeggen, ach, de wereld houdt niet op, ons tot telkens nieuwe ontrouw te lokken; het hart is bedrieglijk en onstandvastig van aard en de discipel van de Heere, die het door Zijn genade enigzins leerde verstaan wat het zegt "tot in de dood toe getrouw", slaat een bekommerde blik op zichzelf. Niet een énkel uur, niet een énkele kracht, niet een énkel offer, dat licht is voor vlees en bloed, aan God en Christus te wijden, maar met al het onze onszelf onvoorwaardelijk, ons onverdeeld, ons voor eeuwig tot Zijn beschikking te stellen, daarin oprecht en blij te verkeren, om het even of de wereld ons met haar verzoeking omringt, of dat zij, wat vaak nog meer ondraaglijk is, ons belacht met haar vlijmende spot; het zachte juk van Christus, dat wij vrijwillig opnamen, nooit van de schouders te werpen, al biedt de zonde vrijheid en genieting ons aan; het kruis, dat Hij oplegt, volstandig Hem na te dragen, al kunnen wij het ontvluchten, door de hand aan de wereld te reiken; dat en zoveel meer als in het éne woord "trouw tot in de dood" is begrepen wie hoort het zich opsommen, zonder huiverend uit te roepen: "wie is tot deze dingen bekwaam? " Niemand van ons zeker in eigen kracht, maar ieder, die gelooft door de kracht van de Heilige Geest. Nee, zeg niet, dat het onmogelijk is om die hogen eis te volbrengen. Moeilijk moge het zijn voor het vlees, alle dingen kan de lijdende Christen door Christus, die hem kracht geeft van boven. Zie, waar het geloof in ons leeft, dat de Heere ons onuitsprekelijk liefgehad heeft, daar ontwaakt de lust om ook het liefste ten offer te brengen aan Hem; die Zijn leven ons gaf. Waar de liefde tot Christus de ziel van ons aanzijn geworden is, daar stort zij heldenkracht in, om ook de zwaarste strijd niet te schromen. Waar de hoop van de heerlijkheid ons aan de lage aarde ontvoert, daar wordt de moed in ons wakker, om ook de steilste weg niet te schuwen, die heenleidt naar de eeuwige kroon. En waar bij dit alles het gebed ons boven eigen zwakheid verheft, nee, zeg daar niet dat u iets onmogelijk zijn zou; het was twijfelen aan de eigen almacht van God! Ja, zoals het de Geest van de Heere is, die de Polykarpussen aangordt, zo is het nog die Geest, die ons tot hun gelijkvormigheid wat zeg ik, die ons tot gelijkvormigheid aan de grootste Overwinnaar verheft. En waar deze in ons geboren wordt is het niet zo, Christenen? daar openbaart zich ook de heerlijkheid van het lijdend en strijdend geloof, al is het ook slechts in haar eerste beginsel. Daar zouden wij Christenen, uw hart zegt immers Amen, al heeft ook dat hart voor zichzelf, daar zouden wij, als God het eiste, liever alles op een wankel spel willen zetten, dan Hem te verliezen, buiten wie wij nu eenmaal niet leven kunnen, al konden wij ook buiten Hem sterven. En al dagen ons wereld en afgrond ten strijde, boven het bazuingeschal van iedere strijd horen wij de hemelstem ruisen: "Wees getrouw tot de dood en Ik zal u geven de kroon des levens! " "Ik zal u geven de kroon des levens." Onze beschouwing van de heerlijkheid van het lijdend geloof bereikt haar toppunt, het ligt buiten de grenzen van de tijd. Het overwinnend Smyrna gekroond, ziedaar het laatste toneel, dat Jezus zelf voor de gewijde verbeelding ons plaatst. Richt uw blikken naar boven! Daar staat de grote Overwinnaar, door van wie alleen de triomf

van de Zijnen mogelijk werd, met de blinkende kroon in handen, waardig om die ten prijze van duizend levens te kopen, als zij door eigen werk of verdienste immer gekocht worden kon. Wie zal het ons zeggen, welke wereld, nee, welke hemel van heerlijkheid in dit éne woord is begrepen? Het eeuwig leven hiernamaals een kroon, voor de trouwe strijder bereid zeg u ons eenmaal, wat het in heeft, trouwe Polykarpus, die nu reeds bijna zeventien eeuwen met die blinkende diadeem bent versierd: "nee, zeg U het ons heden, rechtvaardige Rechter, die hem eenmaal aan al de Uwen zult reiken. De Heere omschrijft en versterkt Zijn Woord met de toezegging: "die overwint, zal door de tweede dood niet beschadigd worden." "De tweede dood! " Wie geen vreemdeling in het Boek van de Openbaring is, weet het ook, welke hel van ellende in dat éne woord wordt getekend. Maar die zich daarbij nog eenmaal in Smyrna's toestand verplaatst, beseft tegelijk, welke hoge moed dat woord aan alle strijders moest instorten. Eenmaal was het de mens gezet om te sterven en mogelijk was het ongetwijfeld, dat hun dood door een bloeddoop werd voorbereid. Maar getrouw tot de jongste snik, zouden zij juist daardoor voor een tweede, veel erger dood zich bewaard zien, en na de martelkroon de kroon des levens ontvangen. Ontrouw aan Jezus, zouden zij later toch die eerste dood niet ontgaan en naast die een tweede te smaken hebben: in die poel van vuur en sulfer zou de ontrouwe zijn vreesachtigheid boeten. Krachtige waarschuwing en heerlijke belofte daarnaast! Reeds ondervinden de getrouwe belijders van Smyrna daarboven, hoe hij, die hier zijn leven voor Jezus verloor, het eeuwig leven gewon en zij triomferen met de Heere over de machtigste vijand, die over hen geen macht meer kan tonen. Ja, is het niet, alsof zelfs aan de aardse gemeente van Smyrna een deel van de onverderfelijkheid afgestaan werd, die de hemelse daarboven geniet? Terwijl de kandelaar te Efeze werd omgekeerd, bleef die te Smyrna nog branden tot op de huidige dag. Menige strijd is na de tien donkere dagen voor stad en gemeente begonnen: maar na iedere aanval heft zij zegevierend het hoofd weer op. Het vuur heeft haar bij herhaling geteisterd, maar haar spoor van de aarde niet uitzekert. De stad, die zich op Homerus en Polykarpus verheft, schittert nog in al de pracht van de natuur en bloeit door de schatten van de handel."Het is een lauwerkrans en een martelaarskrans, die uit de geschiedenis van Smyrna bestendig ons tegenblinken", zo riep een van de nieuwste reizigers uit."Het is een morgenrood van de eeuwigheid, dat zijn stralen op die oude stad schijnt te werpen", zo schreef een ander in vrome verrukking. (v. Schubert). Werkelijk schijnt het, alsof de Heere van de kerk aan de tijd het bevel heeft gegeven: "u zult deze tempel niet slopen." Aardbevingen hebben Smyrna's bodem geschokt, maar haar niet in de diepte doen zinken. Turken hebben haar sinds eeuwen bestookt en gedeeltelijk ingenomen, maar nog wappert de kruisbanier boven het hoofd van dertigduizend Christenbelijders. Ja, ook voor onze landgenoten wordt het Evangelie van de Heere er in een kleine tempel gepredikt en Neerland is niet slechts door handels, -maar door geestelijke betrekking aan het tegenwoordige Smyrna verbonden. Och of een dubbel deel van de geest van het oude op ons en de onze mocht dalen.

a) Die ore heeft, die hore wat de Geest tot de gemeente zegt (vs. 7). Die overwint zal door de tweede dood niet beschadigd worden.

Matth. 13: 9

"Die overwint" ontvangt niet slechts een heerlijk goed (vs. 10), maar ontvlucht ook een vreselijk kwaad. Wie zou zich hoeven te bedenken, als hem de keuze werd gesteld tussen de gewoonlijk zo genoemde, de lichamelijke dood en de andere dood, de eeuwige verdoemenis, die degenen wacht, die niet getrouw zijn tot de dood! (vgl. Matth. 10: 28).

Bij het verval van het Oosters-Romeinse rijk kwam Smyrna 300 jaren lang aan de Genuezen; 1402 liet de Tartaar Timur hier een toren van mensenhoofden oprichten. Verscheidene malen, het laatst nog in 1856, werd de stad door vuur en aardbeving verwoest. Toch is zij heden nog de grootste stad van Klein-Azië, door meer dan 120. 000 inwoners bevolkt, waaronder ook vele duizende Christenen; zelfs de evangelische kerk heeft daar een plaats en een hospitaal, door diakonessen van Kaiserswerth bediend, geeft getuigenis van de levenskracht van het in liefde werkzaam geloof.

Als onze Heere door de tweede dood in tegenstelling tot de natuurlijke of lichamelijke, de geestelijke en eeuwige dood verstaat en dus aan een hele verwijdering van het volzalig Opperwezen en aan een eindeloze rampzaligheid doet denken, dan verklaart Hij, die de Almachtige is en de Overwinnaar over dood en graf, dat Hij er voor instaat, dat Zijn duurgekochte en verloste gemeente, al is zij in dit leven ook blootgesteld aan al de aanvallen en het geweld van de macht van de duisternis, voor niets te vrezen heeft, en dat zij in Hem en door Hem voor eeuwig zal bevrijd zijn van het verwoestend en verdervend geweld van de Satan, van dood en graf en dus door niemand of niets immer zou kunnen beschadigd worden. Zo’n hoop moet zelfs in boeien blijdschap geven, onder lijden vertroosting scheppen en bij het naderen van de dood, al was het dan ook een geweldig sterven, het hoofd vrijmoedig en blijmoedig opwaarts doen heffen, omdat de overwinning eeuwig zeker is en zeker.

III. Vs. 12-17. Aan de gemeente te Pergamus betuigt de Heere, dat zij standvastig zich heeft vastgehouden aan Zijn naam onder zeer moeilijke omstandigheden, maar tevens moet Hij haar berispen, dat zij te toegevend geweest is tegenover hen, die tot heidense verkeerdheid probeerden te verleiden. Daarvoor moet zij boete doen, opdat zij niet tot haar schade ervaarte, wat Hij zelf zegt, die met die mensen krijg zal voeren met het zwaard van Zijn mond. De overwinnaars belooft Hij te eten te geven van het verborgen manna en hun een witte met een nieuwe naam beschreven steen te zullen geven. In de toestand van deze derde gemeente hebben wij het beeld van de kerk voor ons, zoals zij, nadat in de vervolgingen van verscheidene eeuwen de Balak van het Romeinse keizerrijk niets aan haar had kunnen hebben (Num. 22: 1 vv.), nu des te grotere schade ondervond door de Bileams politiek, omdat sinds het overgaan van de Romeinse keizers tot het Christendom vooral de Oosters-Griekse kerk door keizerlijke gunst en hoftheologie zich liet verleiden tot het eten van afgodenoffer en boeleren met de wereld en zo aan het Caesareopapisme ten prooi werd.

En schrijf aan de engel van de gemeente, die in Pergamus 1) is: "Dit zegt Hij, die het a) tweesnijdend scherp zwaard heeft (Hoofdstuk 1: 16).

Openbaring 2: 16

Pergamus was een stad in het dal van de Caicus, waarmee zich hier de Selius en Cetius verenigt, zes uren van de Elanitische zeeboezem verwijderd, in het Klein-Aziatische landschap Mysië. Zij lag aan de voet van een hoge kegelvormige berg, waarop zich de vaste burcht bevond en stond door de bevaarbare Caicus met de zee in verbintenis. De tijd van haar stichting is onzeker. Haar bewoners, reeds in Xenophons tijd voornamelijk Grieken, leidden hun afkomst af uit Arcadië en brachten de naam van de stad terug tot Pergamus, een zoon van Pyrrhus en Andromache, die de vorige koning van het landschap in een tweestrijd had gedood. In het jaar 284 voor Christus had Lysimachus de vesting van Pergamus met een schat van 9000 talenten aan Philetaerus ter bewaking toevertrouwd, maar deze van hem afvallende, om de dodelijke haat van zijn gemalin Arsinoë, maakte zich van de stad meester en wordt voor de stichter gehouden van het Pergameense rijk, hoewel hij voor zichzelf nog niet de

koningstitel aannam. Zijn opvolgers heetten alle Attalus of Eumenes, waarvan Eumenes II het rijk met het grootste deel van Voor-Azië uitbreidde en in zijn hoofdstad een bibliotheek aanlegde die met die van Alexandrië wedijverde en aanleiding gaf tot vervaardiging van het naar die stad genoemde pergament. Na 155 jaren werd het rijk door de Romeinen in een provincie veranderd en Pergamus, het middelpunt van alle hoofdwegen van West-Azië, zetel van een hoog gerechtshof. Volgens Strabo bezat de zo-even genoemde bibliotheek bijna 200. 000 handschriften. Onder haar grote mannen wordt de arts Galenus geteld, die in de tweede eeuw wijsgerige, wiskundige, taal- en geneeskundige werken schreef, waarvan de laatste nog vooral hun waarde behouden. Pergamus, dat met de omtrek een klein koninkrijk had uitgemaakt van dezelfde naam, was door Attilus III, zonderling genoeg, aan Rome vermaakt (133 voor Christus) tegelijk met zijn aanzienlijke schatten. (Strab I. c. Hor. I. Carm. 1.).

De post, die de Christelijke gemeente te Pergamus met haar engel bezet had, was een, die bestendig aangevallen was, te midden van het land van de vijanden. Daarom toont Zich de Heere aan deze engel als degene, die het scherpe tweesnijdende zwaard heeft. Deze titel was hem in de eerste plaats een troostvol getuigenis, dat de Heere zelf met hem en voor hem streed en met de onweerstaanbare scherpte van Zijn zwaard alle machten van de duisternis neer zou slaan. Hij was hem echter ook een ernstige vermaning, want de Heere heeft een zwaard, dat niet slechts naar ene zijde snijdt; niet alleen de vijanden van Zijn gemeente, de verklaarde tegenstanders zullen het gevoelen, het snijdt ook in de gemeente zelf in en gaat alles, dat maar onrein is.

Tussen de voorstelling van de Heere in het opschrift (vs. 12): Hij, die het tweesnijdend scherp zwaard heeft en de strafbedreiging (vs. 16): "Ik zal tegen hen krijg voeren met het zwaard van Mijn mond", is de harmonie kenbaar. Tegenover de aldus bedreigde doodstraf, maar vooral tegenover het eten van afgodenoffers (vs. 14), staat de belofte (vs. 17): het te eten geven van het verborgen manna. De keursteen met de daarop geschreven nieuwe naam slaat daarentegen harmonisch op de melding van de tot de dood toe getrouw bevonden getuige Antipas (vs. 13) en het houden van de naam van de Heere (inzg. vs. 13). De vergelijking van de vleselijke Nikolaïeten in de eerste eeuw van de Christelijke kerk net Bileam, op wiens raad de kinderen van Israël een aanstoot werd voorgeworpen, is duidelijk uit Mozes: Num. 20-24 en 31: 16 Het nauw verband tussen ontucht en het eten van afgodenoffer is bekend zo uit de Oud-Testamentische geschiedenis, als uit het merkwaardig besluit van het Jeruzalemse Concilie (Hand. 15: 28, 29). Geheel in de stijl van de Apocalyps is weer die krachtvolle herhaling: "Ik weet waar u woont, daar de troon van de Satans is" en: "Antipas die gedood is bij jullie, daar de Satan woont."

Wat zien wij al verenigd binnen die muren van diezelfde machtige stad! Licht en duisternis, zonde en genade, krijgsknechten en bestrijders van Christus, wij vinden ze als samengesmolten. Op korte afstand van het Christelijk bedehuis staat de tempel van Aeskulapius; daar wordt de Slangvertreder gehuldigd, hier wordt de slang afgodisch vereerd; daar wordt het rijk van de boosheid bestreden, hier wordt het door ontelbare vazallen beschermd. In zo’n omgeving, waar alles in strijd is met de lust en keus van hun hart, moeten de Pergameense Christenen wonen. Zij hadden misschien dat verbasterd oord wel willen verlaten voor reiner en rustiger plek, maar zij kunnen en mogen het niet. Er is tot hen niet gezegd: "ga uit van hen, mijn volk, opdat u aan hun zonden geen gemeenschap heeft", maar "woon in het midden van uw volk." Zij moeten dagelijks hun ziel kwellen over de ongerechtige werken, die zij aanschouwen, zonder dat hun vergund wordt de ogen voor dat alles te sluiten. Vroeger, toen zij nog Christus niet kenden, bogen ook zij voor de troon van de Satan de knieën. Thans, verlicht door de Heilige Geest, rusten zij onder zijn scepter niet meer

en toch, zij kunnen zijn domein niet ontvluchten. Zij voelen zich wij kunnen het ons zo gemakkelijk voorstellen dan ook sinds de tijd van hun bekering vreemdeling in zo menige kring, waar het hun eenmaal wel was en goed, en waar die handvol schapen van Christus bijna verloren en verstrooid is te midden van al die grijpende wolven, is het slechts één troost, die hun rest, maar een troost, die alles omvat en uit het woord van de trouwe Herder hen toeklinkt: "Ik weet, waar u woont. Ik ken de plek, waar mijn schaapskooi gebouwd is, al staat die ook aan de mond van een moordkuil. Ik volg mijn lammeren ieder op hun afzonderlijk spoor; Ik zie de afgrond, die hen gedurig dreigt te verslinden; Ik wandel met hen in het dal van de schaduw van de dood". Pijnlijke en toch veilige toestand van Pergamus: is die niet het beeld van geheel het Christelijk leven? Zolang de Christenen in het verbergen schuilden en aan de heersende geest van de tijd de oorlog niet aandeden, zijn zij wellicht geduldig voorbij gezien, of met een hooghartige glimlach beklaagd. Maar toen het onderscheid sterker te voorschijn trad tussen het licht en de duisternis, heeft de laatste zeker haar oude aard niet verloochend en met haar oude wapenen gestreden. In naam van de verdraagzaamheid zullen de gelovigen van lieverlede zijn uitgesloten; in naam van verlichting en wetenschap voor duisterlingen en dwazen verklaard; in naam van God van de gezondheid gepijnigd, gemarteld, gedood. En waar eindelijk een Antipas, de getrouwe getuige naar een oude overlevering zover kwam te durven verklaren, dat de wonderen van Jezus die van de Afgod te boven gingen, toen zal een kreet van verontwaardiging tegen die man, als tegen een hoogmoedige opgegaan zijn, die het wanen dorst, dat hij het beter dan de (immers altijd recht hebbende) meerderheid wist en zijn bloed heeft die hoon moeten afwissen! Wij kunnen God niet genoeg danken dat wij de tijden beleven, waarin zoveel verdrukking en vervolging omwille van het woord, althans in die vorm, zich niet weer herhaalt. Maar wij kunnen ook onszelf niet sterker bedriegen, dan wanneer wij echt geloven, dat de wereld, omdat zij de Christelijke doop heeft ontvangen, nu ook met de Christelijke geest is doortrokken. De wereld blijft wereld, dat is vijandschap tegen God, om het even, of de schare die haar huldigt, in het ver gelegen Pergamus, of in een ons meer bekende stad is gevestigd. Als zodanig handelt zij op haar standpunt even natuurlijk, waar zij de Christenen haat, als de Aeskulapiuspriesters deden, toen zij de handen naar Antipas uitstrekten.

Ik weet uw werken en (ook deze woorden "uw werken en" worden in de beste handwerken niet gevonden), waar u woont, namelijk op die plaats waar de troon van de satan, van de aanklager (Hoofdstuk 12: 10) is, waar hij zich geheel gevestigd heeft; en u houdt Mijn naam vast, als van de enige, waarachtige Heiland van de wereld (1 Joh. 4: 14) en heeft Mijn geloof, het geloof in Mij (Rom. 3: 22) niet verloochend, ook in die dagen van zware bezoeking niet, waarin Antipas (= tegen elk), Mijn getrouwe getuige was, die gedood is bij jullie, waar, zoals bij die gelegenheid duidelijk is gebleken, de Satan woont.

Evenals die Joden te Smyrna een synagoge van de Satan zijn (vs. 9), zo is het gerechtshof, dat te Pergamus was, een zetel van de Satan, want deze was het, onder wiens invloed het oppergericht aldaar stond. Slechts in Pergamus was het tot bloedige vervolgingen gekomen, die werken van de duivel; en een in het bijzonder was voor deze bezweken, die voor de gemeente, evenals voor de hele Christelijke kerk een bijzondere betekenis moet hebben. Daarom wordt zijn naam uitdrukkelijk genoemd: "Antipas, Mijn getrouwe getuige, die gedood is bij u, daar de Satan woont." De herhaling van die gedachte aan het einde van het vers, dat wij reeds aantroffen in het: "synagoge van de satan", wijst nog op een ander punt dat hier in aanmerking komt. Daar wij nu weten, dat te Pergamus behalve andere afgodstempels zich ook in het bijzonder een beroemde tempel van Asklepios of Aeskulapius bevond, die bij Grieken en Romeinen voor de god van de geneeskunde werd gehouden, tot zijn symbool een slang had en als Soter d. i. Heiland geëerd werd, ligt het voor de hand om aan te nemen, dat

het heidens volk met fanatisme aan deze god hing, evenals dat te Efeze aan zijn Diana (Hand. 28 v.) en niet wilde dulden, dat de Christenen in zijn midden de naam van Soter of Heiland aan een ander, aan de Heere Jezus Christus, gaven. Toen nu in het jaar 64 na Christus de Christenvervolging onder Nero was uitgebroken en ook gedurende de volgende jaren van de regering van deze keizer aanhield, wist men het gerechtshof te Pergamus te bewegen, tegen de Christenen, die men als tegenstanders van de algemene overtuiging, of van de openbare mening, als odium generis humani in de zin van gehate tegenstanders van de hele mensheid en daarom ook als een odium in die zin voorstelde, dat de hele wereld gerechtigd was hen te haten en hun verdelging te zoeken en ze voor haar tribunaal te dagen. Toen was, zoals het ons voorkomt, Timotheüs, de leerling van Paulus, die wij in Hebr. 13: 23 na zijn bevrijding uit de gevangenis op een bezoekreis naar Jeruzalem aantreffen, leidsman van de gemeente. Hij wendde zich toen niet naar Efeze, waar de apostel Johannes zich gevestigd had, maar naar Pergamus, waar de gemeente door dwaalleer zozeer in gevaar was gebracht (vs. 14 v.) en zo dringend aan de zorg van een apostolisch man (Fil. 2: 20-22) behoefte had). Deze is het dan waarschijnlijk, die wij onder de getrouwe Antipas moeten verstaan, want de naam is nu gelijk voor historisch te houden (Antipas Antipater), integendeel, evenals bijna alles in de Openbaring symbolisch moet worden opgevat en zoveel betekent als "tegen alles" (een belangrijk handschrift leest ervoor Anteipas d. i. tegenspreker). Zijn tegenspreken, zijn verzet tegen de heidense inwoners en de heidense rechtbank, bestond daarin, dat hij Christus Jezus, die de goede belijdenis onder Pontius Pilatus beleden had, vervolgde en evenals vroeger (1 Tim. 6: 12 v.) steeds een goede belijdenis deed voor vele getuigen van de naam van Jezus als de enige waarachtige Heiland, daarom wel het oordeel van de dood zich berokkende, maar ook de gemeente sterkte om de naam van de Heere vast te houden en het geloof in Hem niet te verloochenen. De traditie beweert weliswaar, dat Timotheüs de eerste bisschop van Efeze geweest is en laat deze onder Domitianus de marteldood sterven; maar dat zijn alle slechts onzekere vermoedens en oppervlakkige gevolgtrekkingen uit enkele Bijbelplaatsen.

Maar Ik heb, bij deze lof, die Ik u kan geven enige weinige dingen 1) tegen u, dat u daar, op zo’n gevaarlijke plaats, waar de Satan door list probeert teweeg te brengen wat hij niet door geweld heeft kunnen vernietigen, mensen heeft, die de lering van Balaäm houden. Zij proberen door listen en verlokkingen tot zonde het volk van de Heere van zijn God af te trekken, om het te verderven, evenals die Bileam deed, die door zijn raad, die hij hun gaf (Num. 31: 16), Balak leerde de kinderen van Israël een aanstoot voor te werpen, een middel ter verleiding, opdat zij afgodenoffer zouden eten en in verband daarmee, hoereren 2) (Num. 1 vv.).

Dit woord verzacht de berisping: het wijst aan, dat de engel zelf rein en zuiver was van het deelnemen aan de gevaarlijke dwaalleer en dat alleen zijn optreden tegen hem met meer kracht moest plaats hebben.

De zonde zelf, die de Heere dadelijk daarop in haar ware aard blootlegt, was niet klein, maar wel het verzuim van de engel en de gemeente daarbij. De zo treurige sekte was te Pergamus nog eerst in opkomst, of ten minste nog zeer weinig verbreid.

Balaäm of Bileam, die begaafde ziener in Mesopotamië, die evenwel in zondige begeerlijkheden God weerstreefde en zichzelf en anderen in het verderf stortte (2 Petr. 2: 15 Judas 1: 11), had terwille van Balak, de koning van de Moabieten, die het volk van Israël graag te gronde zou hebben gericht, aan de Moabieten en de met hen verbonden Midianieten, de aanwijzing gegeven, om zich met de Israëlieten op vriendschappelijke voet te stellen en hen tot hun offermaaltijden uit te nodigen, waar zij dan ongemerkt ook in de afgodendienst

van deze volken en in de daarmee verbonden orgieën en hoererij werden ingetrokken. Zulke mensen met Bileams gezindheid waren ook in de gemeente te Pergamus (snel na de in vs. 13 genoemde bezoeking, toen de vervolging weer was opgehouden en het scheen alsof men tot de heidense bevolking van de stad een meer bevriende verhouding in plaats van de vroegere vijandelijke zocht) opgetreden, ook wellicht met grote Geestgaven, evenals een Bileam, maar met een onrein hart. Zij stonden de stelling voor, dat Christenen krachtens hun Christelijke vrijheid wel aan de genietingen, vooral aan de offermaaltijden van hun heidense bloedverwanten en medeburgers mochten deelnemen, als zij zich slechts van de offeranden zelf onthielden en inwendig hun betere overtuiging vasthielden (1 Kor. 8: 4), ja, dat deze deelneming om de vriendschappelijke verstandhouding met de aanzienlijke heidense bevolking vereiste was. In het vermelden van Balak ligt zeker wel een aanwijzing, dat de bedoelden met het oog op de Romeinse overheden, om zich aan deze welgevallig te maken, misschien zelfs omdat door deze aanleiding was gegeven, hun Bileams natuur in de gemeente ingang probeerden te verschaffen. Dit zou de eerste inmenging van de politiek zijn in zaken van het Koninkrijk van God, de eerste poging om het met de wereld en haar wijze van handelen te verenigen.

Wij zien, hoe de leer van de Nikolaïeten gelijk gesteld wordt met de leer van Bileam: "evenals eens in Israël mensen die verleidingen van Bileam volgden, zo volgen nu leden van uw gemeente de raadslagen van de Nikolaïeten." De leer van de laatsten doelt dus op hetzelfde als de leer van Bileam, om de gemeente van de Heere te verleiden tot deelname aan heidense godenoffers en hoererij. Het eerste zal men daarmee hebben proberen te verschonen, dat toch de goden niet bestonden en het laatste daarmee, dat men de vleselijke begeerlijkheden moest overwinnen, terwijl men zich daaraan overgaf, zonder er zich door te laten innemen.

De heidense volken, heidens in hun hart en in hun zeden, traden in de kerk en brachten al hun afgodische gewoonten mee; en zelfs de Christenen, alhoewel orthodox tegenover Arius, Nestorius, Eutyches, meenden de zaak van God te bevorderen, als zij de verering van de beelden bevorderden, omdat zij die voor de onwetende en ruwe menigte als zeer nuttig beschouwden.

De Nikolaïeten hoopten door het verleiden van de gemeenten tot een heidens leven, zich de gunst te verwerven van de aanzienlijke heidenen en van de Romeinse overheid. En nog heden ten dage proberen zij, die slechts met de mond belijden, de gunst van de kinderen van de wereld te winnen daardoor, dat zij naar willekeur uitwissen van de geboden van God en datgene spreken, dat aan het oor behaagt; vleiende, hoogmoedige woorden, die de wereld gelijkvormig zijn. Het voornaamste, dat door de verleiders van de gemeente werd aangeprezen, was het eten van hetgeen de goden geofferd was en hoererij. Hetgeen met het lichaam geschiedt, zo beweerden zij, is immers onverschillig en kan de ziel niet bezoedelen! En het beduidt immers weinig, in tijden van vervolging zich te vrijwaren door het aannemen van de zuivere schijn van de afval van het geloof, door het kopen van vlees, dat aan de goden was geofferd en door het deelnemen aan feesten, die, ja ter ere van de afgoden gevierd werden, maar waarbij men immers zeer goed tegenwoordig kon zijn, zonder er afgodische bedoelingen mee te hebben! Deze heidense afgodsmaaltijden gingen, zoals in het algemeen de viering van godsdienstige plechtigheden bij de heidenen, met de verworpenste zedeloosheid en tomeloze wellust gepaard. De Nikolaïeten dienden daarbij de lusten van het vlees tot verzadiging toe; ja, zij durfden staande houden, dat die plechtigheden, die tot een dieper inzien en geheime kennis moesten leiden, in alle opzichten, hoe schandelijk ook, geoorloofd waren. Zie, zo bediende zich de Satan van deze Christelijke aanhang, om de slachtoffers van

de verleiding ten verderve te brengen en tevens aan de ongelovige heidenen een ruim veld te openen tot lastering van de ware godsdienst en het verspreiden van leugen en kwaadsprekendheid wegens de Christelijke gemeente.

Zo, d. i. op gelijke, of daarmee verwante wijze heeft ook u, tot hetzelfde doel, namelijk dat de gemeente nu ook geërgerd wordt en tot dingen gevoerd, die voor de zielgevaarlijk zijn, degenen, die de lering van de Nikolaïeten houden, dat Ik haat. En in plaats van ze te hebben en te behandelen alsof ze tot u behoorden, had u zich van hen moeten afzonderen, zoals dat de engel van de gemeente te Efeze doet (vs. 6).

Bekeer u dan en handel voortaan strenger en nauwgezetter ter bewaring van de gemeente tegen ergernissen; en zo niet, Ik zal u haastig bezoeken om gericht over u te houden en Ik zal tegen hen, die de leer van de Nikolaïeten aanhangen, krijg voeren a) met het zwaard van Mijn mond en dit zou dan natuurlijk niet plaats hebben, zonder menige wond ook aan u (Ezech. 33: Hand. 20: 26).

Jes. 49: 2 Efeze. 6: 17 Hebr. 4: 12 Openb. 1: 16

De Heere voegt noch elders noch hier erbij, wat Hij de engel van de gemeente zelf doen zal; toch zou de strijd ook tegelijk met de anderen hem straf aanbrengen.

De verwoesting van de gemeente te Efeze is gedreigd en ook gevolgd, hoewel zij de Nikolaïeten haatten. Aan de gemeente te Pergamus is zo de ondergang niet gedreigd, hoewel zij de Nikolaïeten duldden; zij is slechts bedreigd met het scherp snijdend en ook scheidend zwaard. Deze kleine gemeente van omstreeks 250 zielen heeft nog heden een goede naam en heeft in de laatste tijd haar ijver weer bevestigd door het bouwen van een kleine kerk.

De opziener moest zich niet bekeren, omdat er Nikolaïeten bestonden. Hoe zou de Heiland een gelovig Christen voor de dwaalleringen, die de duivel onder zijn toelating te voorschijn riep, verantwoordelijk maken? Maar hij had zijn plicht niet gedaan, ze niet genoeg gewaarschuwd, daarom wordt hij berispt en in dit opzicht moest hij zich bekeren, zoals de Heere reeds bij Ezechiël zegt: "Als Ik tot de goddeloze zeg: "U zult de dood sterven en u waarschuwt hem niet, zal hij in zijn ongerechtigheid sterven, maar Zijn bloed zal Ik van uw hand eisen." Waarschuwde de opziener zijn gemeenteleden niet, zodat zijn geweten rein werd van hun bloed, zo zou ook hij, wanneer zij gestraft werden, te lijden hebben. Niet met hem wilde de Heere krijg voeren, maar met de gemeenteleden, die zich lieten verleiden. In de gemeente spreekt Jezus van de gemeente en van de tuchtiging van de gemeente, niet van het gericht over Zijn vijanden, tegen wie het zwaard ook gewet is. Dit slagzwaard beduidt voor de gemeente ziekten, pest, dood en verkorting van de tijd van de genade, zodat de zondaars zich niet bekeren, maar nog dieper wegzinken; of wel God laat de zonde en haar treurige gevolgen op het hoofd van de zondaren neerkomen, zodat zij die levenslang tot hun eeuwig heil moeten dragen. Voor de profetische beduiding was dit het zwaard van de Islam, dat de Heere later in hun midden zond.

Het is zo, Hij verdraagt met onuitsprekelijke lankmoedigheid Zijn schijnvrienden onder Zijn getrouwe vereerders. Het onkruid, dat er als tarwe uitziet, moet onder het goed zaad blijven staan. Hij verbiedt zelfs het uitroeien en dat doet Hij met diepe wijsheid en trouwe liefde. Maar Hij wil echter dat zulke blijkbare goddelozen, als de Nikolaïeten waren, van Zijn gemeente gescheiden zullen worden en eenmaal komt Hij, om tegen hen krijg te voeren met het zwaard van Zijn mond. Dan roeit Hij zelf door Zijn engelen het onkruid uit en doet de

goddelozen weg uit Zijn koninkrijk. Dan stelt Hij de gemeente, die Hij Zich door Zijn bloed heeft gekocht, aan de Vader voor, zonder vlek en zonder rimpel. O, wijze liefde van de Heere, dat Hij Zijn kennelijke vijanden uit het midden van Zijn gemeente weggedaan wil hebben; want hoe makkelijk konden anders Zijn ware vereerders, zoals die te Pergamus, door hen afgetrokken en verleid worden. En eens verheft Hij Zijn gemeente ook in dit opzicht boven alle verleiding en verzoeking. Hier moet nog gestreden worden; maar dan is de overwinning behaald en dan moet er ook geen bange strijd weer worden aangevangen. Zoals de zonde, zo is dan ook de zondaar uit het Godsrijk gebannen. Dan zijn al de ergernissen en die daar ongerechtigheid doen, uit het Godsrijk weggenomen; de rechtvaardigen zullen dan blinken als de zon in het koninkrijk van hun Vader! Maar de Heere wil dan ook niet slechts een geheel reine gemeente Zich vergaderen; Hij wil ook de alhele reinheid en volmaaktheid van elk van haar leden in het bijzonder. Wij zagen het in deze brief aan de gemeente te Pergamus. Het is Hem niet genoeg, dat er veel, zeer veel in die gemeente te prijzen valt. Hij verlangt, dat ook dat weinige, dat nog in haar te berispen was, verbeterd en weggenomen wordt, dat zij steeds nader komt aan de volmaaktheid. Hier zien wij daarom, dat het de Heere niet genoeg is, dat wij in sommige, ja, in vele deugden uitmunten. Nee! Hij wil dat wij haar allen beoefenen. Hij wil ook het gebrekkige, zelfs het weinige gebrekkige, dat nog in ons over is, uit ons verbannen en ons in Zichzelf volmaakt stellen voor Zijn en Onze Vader.

Die oren heeft, die hore wat de Geest tot de gemeenten zegt (Hoofdstuk 1: 7): Die overwint, Ik zal hem geven te eten van het manna, dat verborgen is 1), van de eeuwige zaligheid, die pas later zal worden geopenbaard (1 Kor. 2: 9) en Ik zal hem geven een witte keursteen en op de keursteen een nieuwe naam (Jes. 62: 2; 65: 15) geschreven, die niemand kent, dan die hem ontvangt 2).

Het manna is Israëls voedsel in de woestijn, die in Kanaän ophield. Omdat nu naar de Bijbelse typiek dit leven met de woestijn en wat aan gindse zijde van het graf is, met het bezit van Kanaän overeenkomt, verklaren verschillende uitleggers deze eerste belofte van hetgeen de Heere aan de Zijnen reeds in dit leven toedeelt en het tweede van de hemelse beloning (1 Joh. 3: 1 v.). Daarentegen spreekt het "die overwint", dat in vs. 26 wordt verklaard door het bijgevoegde "en die Mijn werken tot het einde toe bewaart", wat dus alleen op de voleindigde overwinning betrekking hebben kan, eveneens de gelijkheid uit van de overige beloften, die alle op het eeuwige leven zien. Daarnaar zal men moeten aannemen, dat het karakter van het manna als spijs van de woestijn hier buiten aanmerking moet worden gelaten en alleen het karakter als hemels brood (Ps. 78: 24; 105: 40 wordt beschouwd tegenover de ellendige genietingen, die de aarde als zingenot aanbiedt.

Bij dit hemels brood moest men toch de lust tot godenoffer wel verliezen.

Dit manna is verborgen, omdat het pas in de toekomstige heerlijkheid openbaar zal worden, als men het geniet.

Tegenover het tast- en eetbare manna is het een geestelijk voedsel.

De oudheid bediende zich graag bij het stemmen over iets van witte en zwarte stenen, vooral in gerechtszaken, waarbij dan de zwarte steen voor een "schuldig", de witte voor een "niet schuldig" werd gehouden. Nu zullen de Christenen zeker bij het gerechtshof te Pergamus in de kort van te voren vermelde vervolgingen wel menige zwarte steen van hun rechters hebben gekregen. Dit moet u, zegt hun de Heere, niet verschrikken; de wereld moge voor u steeds zwarte stenen hebben, Ik, de Rechter van de hele wereld, zal u eens op die beslissende

gerechtsdag een witte geven en uw onschuld voor de hele wereld openbaar maken. En als de wereld uw naam lastert als van een booswicht en geen enkele goede draad aan u laat, als zij u aan de schandpaal en aan de galg hecht welaan, laat hen doen met uw aardse naam, wat hun goeddunkt: Ik zal u eens, als Ik u een witte steen geef, tevens met deze, als het ware op dezen als op zijn grondsteen geschreven, ook een nieuwe naam geven.

Hier is geen bepaalde naam bedoeld, anders zou die genoemd zijn. Het is genoeg, dat die naam een nieuwe is; dat die veel heerlijker is dan de vorige; dat de toestand, die hij aanwijst, met de vorige, vol van smart, honger, dorst, hitte en tranen, niets gemeen heeft. Die nieuwen naam kent niemand, dan die hem ontvangt; dat is een geheim, oneindig voortreffelijker dan de hooggeprezen en toch zo nietige geheimen van de Nikolaïeten of Gnostieken. Overeenkomstig daaraan is de naam van Christus, die niemand kent dan alleen Hij zelf, in Hoofdstuk 19: 12 Ook volgens 1 Joh. 3: 1. v. is de zalige staat van de Christenen, de tegenwoordige en nog meer de toekomende voor de wereld onverstaanbaar, die bij al haar hooggeroemde kennis toch zo weinig weet, die noch God kent, noch Christus (Joh. 15: 21;
3), noch Zijn gelovigen.

De vermelding van Bileam voert vanzelf uw verbeelding terug tot de woestijn van Arabië, waar deze bedrieger of dweper over de naam zullen wij heden niet twisten na vruchteloze poging om Israël profetisch te vloeken, aan Balak de raad gaf, om het volk tot goderij en ontucht te lokken, opdat het zichzelf met een zware vloek zou beladen. Was die raad de bron van zonde en jammer geworden, de naam van de dwaalprofeet was in welverdiende verachting gebleven en zulken werden gezegd, de Bileamslering te volgen, die, zoals deze dwaalgeest, onreinheid en afval bevorderden en de vrijheid voor het vlees lieten gelden. Aan hen verwant, wellicht dezelfde dwaalleraars, waren de Nikolaïeten; beide namen althans zijn niet voor eigen- maar voor zinnebeeldige namen te houden, waarvan de eerste in het Hebreeuws, de andere in het Grieks de volksoverwinnaar of verleider moet aanduiden. Met diepe verontwaardiging stelt zo de Heere deze sekten voor als bedervers van Zijn zichtbare kerk, die hun invloed misbruikten, om de belijders van het Evangelie tot een heidense wandel te voeren. Hij berispt het ernstig, dat dezen in hun midden geduld worden, roept tot strijd en waakzaamheid op en dreigt een naderend oordeel over de onverbeterlijk bozen. Het schijnt, dat deze laatsten, in menig opzicht verwant aan de sekten, die ons uit de kerkgeschiedenis van de tweede eeuw onder de naam van Gnostieken bekend zijn, de schijn hadden aangenomen van verborgenheden en geheimen te kennen, waartoe zij hun aanhangers opzettelijk noodden en inwijden. Daaruit verklaren wij voor ons het geheimzinnige karakter van de toezegging, waarmee de brief wordt besloten. De Heere plaatst geheimzinnige taal tegenover de verborgen wetenschap, waarop de dwaalleraars roemden, maar een taal, waaruit, zoals eens uit de wolkkolom, een gloed van heerlijkheid uitstroomt, te midden van de donkere nacht. Heeft Hij, met zijdelingse toespeling op de Engel, die zich met een zwaard tegenover Bileam stelde, gedreigd, hoe Hij met het zwaard van Zijn mond tegen de Bileamieten krijg zou voeren, de deelgenoot van zijn strijd wordt de heerlijkste overwinning verzekerd. En de overwinnaar, tweeërlei loon wordt hem toegezegd, dat even strelend als verrerend mocht heten. Het manna, dat in het heilige der heiligen in een gouden kruik werd bewaard; dat naar Joodse overlevering bij de verwoesting van de tempel niet vernietigd was, maar verborgen, om eenmaal door de Messias weer te voorschijn gebracht te worden, wordt als hemelspijs aan de getrouwe beloofd. Bedenken wij, hoe de Heere vaker Zichzelf het brood des levens genoemd heeft; wij aarzelen niet, hier de toezegging van een hemelse gemeenschap met Jezus zelf te vinden, waardoor de hoogste behoeften van de ziel volkomen verzadigd worden. Tot de hoge eer van aan dat hemels gastmaal te zitten, zouden zij raken langs geheel bijzondere weg. Was het in het Oosten gebruikelijk, ereplaatsen door het lot te begeven, terwijl op de

getrokken lotsteen de nieuwe titel stond aangeduid, iets dergelijks stond daarboven te wachten. Wit wordt de lot- of keursteen genoemd, met kennelijke zinspeling op de gewoonte van de ouden, om door het gebruik van witte stenen een aangeklaagde voor onschuldig, door zwarte hem voor schuldig te verklaren. De uitverkorene tot de hoogste eer zou zo tegelijk een gerechtvaardigde wezen door Christus, maar hoe groot zijn geluk zou zijn, niemand dan hij zelf kon het weten. De naam op de lotsteen, die de nieuwe waardigheid aanwees, werd alleen aan de drager bekend. Men moest zelf een gezaligde wezen, om enigzins te doorzien, wat de vreugde van de gezaligden is. O, men moet wellicht Oosterling zijn, om al de kracht en schoonheid van deze geheimzinnige beeldspraak te voelen, maar zeker, men hoeft slechts Christen te zijn, om zich in strijd met de wereld te voelen, maar tegelijk door Jezus verkwikt. Nee, Christenen, al bent u tegen alle geestelijke vijanden door Jezus zelf gewapend, al mag u zelfs gerust zijn op de trouw van de veldheer, die u meer dan overwinnaars zal maken; u voelt het zelf, die zekerheid kan u van voortgezette en vernieuwde strijd niet ontslaan. Hier heeft de Heere u een uur van rust gegeven, maar straks moet het zwaard van de Geest weer aan de zijde gegespt, nee, uit de schede getogen worden om te strijden, niet slechts tegen vlees en bloed, maar tegen de overheden, de machten, de geweldhebbers van de wereld, de geestelijke boosheden in de lucht. Hetzij u nog twintig dagen of twintig jaren te leven heeft, het zullen dagen en jaren zijn van een telkens zich weer vernieuwende strijd. De wereld, die in de achttien eeuwen tussen Antipas en ons nog altijd dezelfde gebleven is, geeft ten eerste geen hoop, dat zij in deze tijd haar vijandschap tegen de Heere zal verzaken; veeleer wordt die vijandschap heviger, naarmate het licht, helderder schijnende, haar duisternis meer openbaart. Is zij de verleidende Bileam, de Christen moet nog altijd de moedige Pinehas zijn, die gewapend tegen haar dienaren optreedt. En wat onszelf betreft ach, ook het nieuwe hart blijft in zo menig opzicht het oude; vatbaar voor zo menig gevaarlijke indruk, weggesleept door zo menig onrustige stroom, voor de wereld geopend, al is het ook aan de wereld gekruisigd. Die kleine wereld daarbinnen, zij verandert telkens van gedaante, maar nooit geheel van karakter. Wellust is de Bileam van de jongeling; eerzucht de Balak van de man; gierigheid de Nikolaïet in de grijsaard. En die strijd moet dagelijks voortgezet; en die wapenen kunnen ontvallen, maar mogen niet neergelegd worden; en die vijand voert telkens frisse strijdkrachten aan tegen een telkens ontzinkende kracht. zeker, die weet, wat strijd in de wereld is, weet ook van vermoeidheid te spreken. Maar hoe talloze keer verkwikt Hij in de strijd onze zielen met een trouwe liefde, waarvan niemand beter het geheim verstaat, dan juist Hij! Nu, als Hij aan het Avondmaal, ons in beker en brood de voorsmaak geeft van het manna, dat bij God is verborgen, dan, als Hij in de binnenkamer ons met één blik van Zijn goedkeuring meer doet genieten, dan wij derven door de verloren vriendschap van de wereld; straks, als aan een heldere hemel het nachtgordijn opgehaald wordt en het gesternte zijn avondlied van "vrede, vrede" ons toezingt en de aarde ons zo onbeschrijfelijk klein wordt en de strijd zo onuitsprekelijk licht! Nee, de wereld weet het niet, hoe de Heere Zijn strijders verkwikken kan; zij ontdekt de wonden, maar ziet de balsem voorbij. De Christen voelt zich hier, tegenover de vijand, reeds zalig in de hemelse Vriend en was hier reeds de verkwikking zo zoet, wat zal daar de volle verzadiging zijn! Ik zou het niet wagen er van te spreken, als de Heere zelf in Zijn geheimzinnige taal ons geen grond gaf en recht om het hoogste en beste te hopen. Daal neer, getrouwe Antipas, met uw martelkroon in een lichtkrans herschapen, om ons van uw rust te spreken; nee, stijg opwaarts, gelovige geest, om achter de weggeslagen sluier in de open hemel te staren! Nog een tijdje, vrienden van de Heere en uw deel is het daar verborgen manna. Jezus zelf, met van wie uw waarachtig leven nu nog in God is verborgen, verzadigt dan volkomen, als het ware hemelse Brood, de hoogste behoeften van de ziel en al wat u omwille van Hem aan de feesttafel van de zonde verzaakt heeft, u ontvangt het daar, in Zijn gemeenschap, geheiligd en verheerlijkt terug. Hier had u de smaad van Zijn kruistocht te dragen, maar houd goede moed, in de hemelse lotbus schuilt de keursteen, die u een nieuwe

waardigheid in het nieuw Jeruzalem aanwijst en de hand, die uw lotsteen zal uittrekken, is de hand van de eeuwige Liefde! Wat naam u daarboven bereid is, wie zal het zeggen; slechts één naam zeker niet: die van krijgsknecht van de Heere. Daar is geen vijand rondom u; ja, ook geen zonde meer in u; u heeft in de witte keursteen tevens volkomen vrijspraak ontvangen. O, dat enkele denkbeeld reeds: een nieuwe naam op deze keursteen geschreven! Het is een van de heerlijkste denkbeelden uit Johannes' Openbaring; alles, alles vernieuwd! Een nieuw lied, een nieuw Jeruzalem, een nieuwe hemel; ja, ook het oude hart niet meer oud en de oude aarde herschapen! Maar nee, dat heil, geen tong kan het uitspreken. Reeds hier kent niemand de zaligheid van het nieuwe leven, dan die het uit genade ontving; daar zal men eerst hemelling zijn moeten, om van de hemellingen heil te waarderen! Waar Jezus zelf die nieuwe naam in een aardse taal niet uitspreken wilde, wat zou daar Zijn dienaar vermogen? Heere, schenk ons uit genade de zaak, opdat wij eens het woord mogen vinden!

In de oudheid schreef men nu en dan op witte stenen. Een steen, blinkende en wit als licht en sneeuw zal Ik hem geven en daarop zal geschreven worden een nieuwe naam. En welke? Die nieuwe naam wordt niet genoemd. Onze oude naam, die wij op aarde dragen, betekent, dat wij hier vreemdelingen en bijwoners zijn in een wereld vol droefenis, honger en dorst, kommer en ellende. Nog is het niet geopenbaard, wat wij zijn zullen. De nieuwe naam, die Gods kinderen ginds pas krijgen zullen, zal een hemelburger aanduiden, die de Heere Jezus gelijkvormig is, want "wij zullen Hem zien zoals Hij is." Er is iets heerlijks in dat woord nieuw, dat zo vaak in de Openbaring voorkomt. Er wordt hier gesproken van een naam, van een nieuw gezang, een nieuwe hemel een nieuwe aarde, het nieuw Jeruzalem alles wordt nieuw. Hoe vertroostend is dat voor allen, die zich zwaar voelen neergedrukt door het oude! En deze nieuwe naam kent slechts hij, die die ontvangt; hij is een verborgenheid, veel heerlijker dan de hooggeroemde, ijdele, niets beduidende verborgenheden van de Nikolaïeten en hun hele aanhang. De kinderen van de wereld hebben reeds geen inzicht in de inwendige zaligheid, die Gods kinderen in dit leven genieten, hoewel zij anders hoog opgeven van de rijkdom van hun kennis, de schranderheid van hun wetenschap, de helderheid van hun oordeel toch hebben zij geen denkbeeld van God, noch van Zijn heilig kind, noch van Zijn gelovigen; en hoeveel te minder kunnen zij zich dan een voorstelling vormen van het gans zeer uitnemend eeuwig gewicht van heerlijkheid, dat ginds het deel zal zijn van de verlosten van de Heere!

Bij de oude volken geschiedde de stemming vaak door steentjes; zwarte stenen beduidden bij de Grieken schuldig, witte onschuldig. Dergelijke stenen werden ook gegeven aan hen, die na de afloop van de spelen recht hadden om tot de openbare maaltijden te worden toegelaten. De witte steen geeft dus te kennen, dat de Rechter de Overwinnaar bij voorraad zal vrijspreken; maar op de witte steen staat ook een nieuwe naam, die slechts gekend wordt door hem, die hem ontvangt; en deze naam is een beloning vanwege de Rechter en Koning, die hem, tot van wie Hij spreekt, niet alleen voor onschuldig, maar ook van de beloning waardig heeft verklaard een bijzondere beloning, elk weer een andere (Hand. 1: 25 Joh. 14: 2), omdat ieder mens iets bijzonders bezit, dat de Heere alleen kent. Een nieuwe naam staat in verband met de nieuwe mens en met van de vernieuwde toekomstige roeping en plaats in het Koninkrijk van God. Denken wij aan de naamsveranderingen van Abram in Abraham, van Jakob in Israël, van Simon in Petrus. Door de nieuwe naam wordt uitgesproken het burgerrecht van een gelovige in de stad van God, alsmede wat de Christen met opzicht tot zijn toekomstig priesterlijk beroep geworden is en wordt zijn geestelijk bestaan op het scherpst gekarakteriseerd. Jezus zelf heet in het Oude Verbond Jehoschua of Jeschua, waaruit de naam Jezus ontstond, en Maschiach of Messias, de Christus of de Gezalfde. Jezus wil zeggen Heiland of Zaligmaker en staat in verband met Zijn priesterschap. Messias of Gezalfde heeft

betrekking op Zijn koninklijke waardigheid. Jezus Christus is zo hetzelfde als "Priesterkoning." Wie echter zal hier ten volle verstaan wat het verborgen manna en de nieuwe naam te kennen geven?

Men denkt, dat de apostel hier ziet en zinspeelt op Ps. 105: 40 : "Hij verzadigde hen met hemels brood." Ik beschouw het als een toespeling op de kruik met manna, die op bevel van God in het heiligdom naast de ark des Verbonds verborgen was. Dat manna was verborgen, het was niet zichtbaar voor mensenoog. Dat was ook een type van de hemelspijs, waarmee zowel de gelovigen hier op aarde als eens in de hemelen de gezaligden worden gevoed. (LUD. CAPELLUS IN CRIT. SACR.).

IV. Vs. 18-28. In de kerkelijke toestand, door Thyatire voorafgebeeld, is van uitwendige vervolging geen sprake meer. Daarentegen is het inwendige verderf in de kerk hier tot een macht, ja, tot een heersende macht geworden. De gemeente is nog gemeente van Christus en enkele gaven van de Geest, namelijk ijver van de liefde en van het geloof en weldadigheid en volharding in goede werken zijn sterk, ja heerlijk in haar ontwikkeld en getuigen van de Geest van de Heere, die nog in haar werkt. Maar in haar schoot heeft zich de Jezabels heerschappij verheven, die het erop aanlegt, om de leden van de gemeente, de dienstknechten van God, tot afgoderij en tot hoererij te verleiden en welke zich daarbij profetische gave en roeping en het recht toeschrijft om als Jezabel, de getuigen van de waarheid bloedig te vervolgen. Dat de gemeente deze heerschappij duldt is een zware schuld: haar plicht is zich uit getrouwheid aan haar ware Koning, tegen deze valse Izebel te verzetten. Het ontbreekt ook niet aan een minderheid, die dit doet en Jezabels diepten stout voor satans diepten verklaart. Aan de Jezabels macht is een lange tijd van lankmoedigheid gegeven. Het is echter voorspeld, dat dit uitstel niets zal baten, dat zij zich niet zal bekeren en dat de Heere met een vreselijk gericht van de vernietiging over haar zal komen, haar heerlijkheid in ellende zal veranderen en haar aanhangers doden. De getrouwen, die tegen haar heerschappij hebben geprotesteerd, zullen, als zij tot het einde volharden, niet mee lijden aan het gericht, dat over de overige kerk komt, hun is integendeel als bijzondere zegen die heerschappij over de heidenen, zoals Christus ze uitoefent, beloofd. Duidelijk sluit zich aan de drie eerste voorbeelden, de apostolische kerk, de martelaarsgemeente van de eerste eeuwen en de Oosters Romeinse Staatskerk aan, terwijl de gemeente van Thyatire het voorbeeld is van de westerse pauselijke kerk, vooral in haar ontaarding tot een moeder van de hoeren (Hoofdstuk 17: 5), onder welke onze hedendaagse wereld zoveel heeft te lijden en waarvan haar nog groter onheil dreigt.

En schrijf aan de engel van de gemeente te Thyatire 1): "Dit zegt de Zoon van God, die (volgens Hoofdstuk 1: 14 v.) Zijn ogen heeft als een vlam vuur en Zijn voeten zijn blinkend koper gelijk 2).

Thyatire lag 11-12 mijlen zuidoostelijk van Pergamus in het noorden van Lydië aan de rivier Lykos. De stad was een kolonie van de Macedoniërs, die voornamelijk bestond van purper verven en in voortdurend verkeer met het moederland was, waaruit moet worden verklaard, dat wij de purperverkoopster Lydia in Hand. 16: 14 vv. te Filippi aantreffen, terwijl zij nog te Thyatire woonachtig was en wellicht kunnen de eerste beginselen van de gemeente hier van haar worden afgeleid.

In deze gemeente waren dwalingen, die zich probeerden te verbergen onder de schijn van hoger geestelijk inzicht; ja, van goddelijk profetische ingeving. Voor haar zijn de ogen als vlammen vuur, waarvoor geen bedrog, ook niet een bedrog van een engel van het licht kan bestaan. Die dwalingen moeten ook met veel ophef en krachtig zijn opgetreden en een

heerschappij in de gemeente hebben verkregen, waarvoor de "armen van geest" vreesachtig zich hadden teruggetrokken. Daarom zijn de voeten als het ware als koper, die alle overmoed en alle macht van de toongevende partij als strohalmen zullen vertreden en verbrijzelen. Als de Heere Zich tevens met nadruk Zoon van God noemt, dan schijnt dit daarop te doelen, dat de dwaalgeesten te Thyatire het Zoonschap van God en de Godheid van Jezus Christus hebben geloochend. Daartegenover spreekt de Heere nu tot bevestiging van Zijn belijders in het geloof en ten schrik van Zijn trotse tegenstanders juist deze titel uit, die Hem zelfs de poorten van de hel niet kunnen ontworstelen.

Ik weet uw werken en liefde en dienst en geloof en uw lijdzaamheid en uw werken en dat de laatste meer zijn dan de eerste.

De werken van de gemeente worden eerst met name voorgesteld en vervolgens nog gezamenlijk geprezen, omdat er een voortgaan daarin betoond is. Er worden twee paren genoemd en wel in die orde, dat de afzonderlijke leden van die met elkaar overeenkomen. De liefde, die, reeds omdat die vooraan staat, geheel in het algemeen bedoeld is van de liefde tot God en de broeders, niet alleen van de liefde tot de armen, betoont zich in de "dienst" d. i. in het dienen van alle hulpbehoevenden, vooral van de armen (Hand. 11: 29. 1 Kor. 16: 15. 2 Kor. 9: 12 vv.) en het "geloof" en de "lijdzaamheid" in het op de hoop van het geloof gegronde trouw en geduldige volharden in de bestrijdingen van de zijde van de vijandige wereld.

Aan werken en wel aan werken van de juiste aard, aan werken van de liefde, die uit het geloof voortkomen, ontbreekt het de gemeente te Thyatire niet. Ja, de altijd nieuwe, steeds grotere werken van de liefde en van het geloof geven getuigenis van het opgewekte Christelijke leven in haar. Moest men dienvolgens niet denken, dat bij zo’n erkennen het zuivere Christendom, de echte Evangelische geest hier in waarheid thuis moest zijn? De moraliserende wijze van beschouwen denkt inderdaad niets anders, maar zij dwaalt; zij denkt niet goddelijk, maar menselijk. Alle onze werken, ook die uit het geloof voortkomen, zijn niet voldoende om zalig te worden, zij zijn niet rein; niets, wat de mens, ook de Christen doet, is onbevlekt voor God, slechts Eén is de Heilige van God, Jezus Christus en Hij alleen kan ons onheiligen reinigen.

De engel te Thyatire vormt een tegenstelling tegen de engel te Efeze. Evenals de levenskracht van de laatste zich eenzijdig had toegelegd op de orthodoxie, de verdediging van de zuivere en gezonde leer, zo wendde de engel te Thyatire al zijn kracht aan op de liefde en betoonde zich zwak in die taak van Zijn ambt, waarin de engel te Efeze zijn sterkte had.

Bij de gemeente te Thyatire staat de liefde boven het geloof; het hele vers beschrijft een grote werkzaamheid, die zo gemakkelijk de hoofdzuil van alle zaligheid "de rechtvaardige zal uit zijn geloof leven" verduistert, dat ook de dwaling openlijk kan te voorschijn treden en een macht kan verkrijgen, als zij slechts de werken eert.

In dit schrijven wordt vijfmaal van werken gesproken. De Heere, die de liefde zelf is, roemt hier de liefde van de gemeente. De liefde bewijst zich in dienen, het geloof in volharding, Het geloof, hier genoemd, is niet zozeer het geloof in Christus, als wel het vaste toevoorzicht, waarmee men zijn arbeid volvoert. De liefde van de gemeente te Thyatire openbaarde zich in het dienen; zij voorzagen in de behoefte van de heiligen, herbergden graag, waren immer bereid bedroefden te troosten, lijdenden te verkwikken, weduwen en wezen te bezoeken, zieken te verplegen, hongerigen te voeden, naakten te kleden: bovendien namen deze werken, wel niet in innerlijk gehalte, maar in aantal toe: zij werden wel niet beter, maar toch meer.

Dus een werkgemeente, waarin wij, wat de profetische zin aangaat, de Rooms-Katholieke kerk terugvinden, waarvan sommige leden de Hervormden door hun dienende liefde beschamen. De gemeente in Thyatire is het tegenbeeld van die te Efeze. Wat de een ontbrak, had de andere in overvloed, Thyatire was onder de zeven gemeenten wat Johannes was onder de twaalf apostelen, de gemeente van de liefde, maar bezat niets van de kracht en energie van deze zoon van de donder, terwijl Efeze zijn eerste liefde had laten verkouden. Efeze kon de kwaden niet dragen, aan Thyatire ontbrak de Christelijke beslistheid en kerktucht. Ach, hoe menigmaal doen wij aan de ene zijde van het Christelijke leven afbreuk, wanneer wij aan de andere meer vlijt en opmerkzaamheid toewijden. Hoe menigmaal probeert het beschuldigd geweten in een vermeerdering van Christelijke werken de aanklagende stem te verdoven.

Hoe diep Hij ziet, die met vlammende blik als Rechter tegenover Zijn gemeente zich plaatst, wie zal het uitspreken? Reeds de optelling verbaast ons van al het licht en de duisternis, die Hij in de éne gemeente van Thyatire ontwaarde; hoe moet ons de gedachte bedwelmen, dat Hij al de diepten de diepten van het gemoed en de diepten van de Satan in al de gemeenten, ook in de onze ontdekt! Er heeft bij de verlevendigde voorstelling van de alwetendheid van de Heere iets gelijksoortigs plaats, als bij de aanschouwing van de sterrenhemel. Slaan wij de eerste blikken naar boven, wij voelen ons krachtig aangegrepen bij het staren op die werelden en wonderen, die opdagen aan de donkere hemel. Maar hoe langer ons oog, met het helder kunstglas gewapend, tracht in te dringen in het verre verschiet, te dieper grijpt het gevoel van de machteloosheid ons aan, wij verliezen ons in de oneindige ruimte en roepen huiverend uit: "wie heeft het rijk van God gemeten? " Maar wie heeft ook de wetenschap van de Heere gepeild en de mate van Zijn kennis omvat? Hij zelf geeft ons op die zee als het ware het dieplood in handen: grijpen wij het aan en horen wij wat Hij ons opsommen zal! De wereld zag u niet, trouwe dienstknecht van Christus, die in het zweet van uw aangezicht arbeidt voor Hem en Zijn rijk; maar "Ik weet uw werken", zegt de Heere en schrijft met de naam van goede en trouwe dienstknecht" u op. De mensen loonden het weinig, stille discipelinne van de Heere, toen u als engel van de vertroosting bent heengegaan tot Zijn arme broeders en u heeft aangegord tot de arbeid van de dienende liefde; maar "Ik weet uw liefde en dienst", spreekt de Heere en houd aantekeningen van het aantal bekers koud water in Zijn naam aan één van de Zijnen gereikt. De eenzaamheid verhaalde het niet, gebogen kruisdrager, hoe u zonder kermen of klagen, achter Christus de taak van Simon van Cyrene heeft voortgezet; maar "Ik weet uw geloof en uw lijdzaamheid", schrijft de Heere en tel de wonden, die de geloofsstrijd en de tranen, die het lijden u kostte. Uw eigen mond zegt het ons niet, wandelaar op de smalle weg, dat u gevorderd bent sinds u die het eerst met een oog op God heeft gekozen; maar "Ik weet uw werken en dat de laatste meer dan de eerste zijn", zo getuigt de Heere van een ieder, die Hij niet slechts wankelen maar ook vorderen zag en Hij meet met een eigen blik hoeveel korter reeds de afstand geworden is, die van de gelijkvormigheid met Hem en de Vader u scheidt. O zalige troost, dat de Heere toch ook onder ons niet slechts de afvallige Jezabels, maar ook de heilbegerige Lydia’s vindt! Nee, Christenen, zij gaan niet voor Zijn ogen voorbij, de offers, die u brengt, de zuchten, die u slaakt, de tranen, die u stort, de triomfen, die u in Zijn kracht mag behalen."Geteld, geteld, gewogen", zo spreekt Hij van iedere schat voor de hemel, die in de verborgen mens van het hart bewaard wordt, om eeuwige rente te geven!

Maar Ik heb enige weinige dingen (dit "weinige dingen" staat in de beste handschriften niet en is hier wellicht uit vs. 14 overgenomen), tegen u, dat u de (volgens een andere lezing "uw vrouw Jezabel, die zichzelf zegt een profetes te zijn, laat leren en Mijn dienstknechten verleiden, dat u haar zou ongedeerd laat voortgaan, zodat zij, die Mijn dienaren zijn, door haar verleidingen ertoe gebracht, hoereren en afgodenoffer eten (in vs. 14 stond omgekeerd "afgodenoffer eten en hoereren.

Jezabel was volgens 1 Kon. 16: 31 een dochter van de Sidonische koning Ethbaal, die, vroeger priester van Astarte, zijn broeder Phelles een rover van de troon eveneens weer met geweld verdrong, als priesterdochter veel ijver voor haar vaderlijke godsdienst mee op de troon van Achab bracht en als heerszuchtige vrouw het plan opvatte om de beide rijken van Israël en Juda in handen van haar familie te brengen. Waarschijnlijk was zij zelf een demonisch geïnspireerde profetes van de afgod, voor van wie zij ijverde, waarom van haar tovenarijen gesproken wordt (2 Kon. 9: 22) en voerde nu, omdat de zwakke Achab haar vrij liet handelen en geheel afhankelijk van haar werd, een waar schrikbewind, vol daden van geweld tegen het geweten, zowel als tegen lichaam en leven, have en goed van de onderdanen, waardoor zij dan teweeg bracht, dat de ware godsdienst alleen nog maar bij enkele zielen in stilte en in het verborgen bleef. Op onze plaats is het niet te denken, dat onder Jezabel aan de eigen vrouw van de engel moet worden gedacht. Integendeel, ook als men de lezing "uw vrouw" aanneemt, is het verwijt, tegen de engel uitgesproken, aldus op te vatten, evenals Achab zich over Jezabel gedroeg, toegeeflijk en zwak, afhankelijk en zich geheel in haar dienst begevend, zo gedraagt u zich over hetgeen in uw gemeente met die handelwijze overeenkomt. Het is aan geen bedenking onderhevig, om aan te nemen, dat te Thyatire werkelijk een bijzondere vrouwelijke persoon eerst als profetes een zekere leer was opgetreden, terwijl zij zich beroemde op onmiddellijke goddelijke ingeving en openbaringen verkondigde, die een goede schijn hadden en deels door het buitengewone van de omstandigheden, waaronder zij werden meegedeeld, deels door een schijn van diepte van gedachten, waarmee zij zich aanbevalen, als een wijsheid, verheven boven de gewone kennis, de gemoederen in verwarring brachten. Niet alleen het verreweg grootste deel van de gemeente koos de zijde van de profetes, maar ook de anders verstandige opziener koesterde de gedachte, dat toch ten slotte dan achter een goede kern, een werk van de Geest verborgen lag, op dezelfde wijze als Ph. Melanchton in het jaar 1521 bij het optreden van de Zwickauer profeten te Wittenberg door de rede van die mannen diep bewogen was en niet echt wist, hoe hij over hen moest handelen. Snel groeide hem de zaak geheel over het hoofd. Hij meende aan de zaak van de Heere verschuldigd te zijn, niet slechts de nieuwe geest vrij te laten werken, maar die ook als leidend principe voor zijn ambtsbediening aan te nemen, de bedoelingen er van met inspanning van alle krachten na te jagen en mogelijke tegenspraak van sommigen te onderdrukken. De ijver van de liefde en van het geloof, waarvan hij zich bewust was en de werken van barmhartigheid, waarin hij met zijn gemeente zichzelf overtrof, hen daarvoor schenen borg te zijn, dat hij op de juiste weg was en een goddelijke zending vervulde. In deze zin was dan Jezabel inderdaad zijn vrouw geworden; hij had haar als het ware getrouwd en stond zo geheel onder haar invloed, als Achab onder die van de Jezabel van de geschiedenis. Het kan niet meer bepaald worden aangewezen, waarin eigenlijk de leer en de openbaringen van die profetes bestonden. Wij kunnen alleen in het algemeen verzekerd zijn, dat zij op hoererij in geestelijke zin uitliepen: op een vermenging van het rijk van God met het wezen van deze wereld, van de Geest met het vlees en een misvorming van het Christelijke geloofsleven als doel hadden, die beloofde in snelle overwinnende gang de wereld aan Christus te onderwerpen en zich durfde beroemen op de heldere glans van de rondom lichtgevende lampen (Matth. 25: 3), voor wie er daarom aanspraak op werd gemaakt, dat zij de alleen gerechtigde was en alles haar tot iedere prijs onderworpen en dienstbaar gemaakt moest worden. Men heeft gedacht aan de leer van de Nikolaïeten (vs. 14 vv), die te Thyatire reeds tot een heersende macht was geworden. Men heeft ook gewezen op het latere gnosticisme, dat voorgaf te willen indringen in de diepten van de dingen, terwijl de gewone Christenen slechts bij het oppervlakkige bleven staan (vs. 23 en 24). Nu staat zeker het zoeken van Jezabel in die tijd in zekere verwantschap er mee. Maar toch wijst alles meer op een boelerende dienst, die pas in de demonische Jezabel haar overeenkomende uitdrukking vindt. Hier liggen voor ons de hoofdtrekken van het Roomse pausdom, zoals zich dat later in

de Westerse kerk heeft ontwikkeld. En hebben wij goed gezien, als wij de weeklacht over Tyrus en zijn vorst in Ezech. 27 en 28 Rome en diens bisschop hebben verklaard, dan krijgt het noemen van Jezabel, die een Tyrische prinses was, een nieuwe betekenis. Waar zou meer zichzelf overtreffende werkzaamheid, geloofsijver en schijn van liefde en volharding onder druk en vervolging zijn? Maar waar ook meer fanatisme en onverdraagzaamheid, heerszucht en tirannie, die zelfs niet terugschrikt voor de sterkste gewelddadige middelen? Maar zou ooit een heidense vermenging van Christus met de wereld, van de kerk met de staat, van het uitwendige met het inwendige, op een zo'n zielverdervende wijze hebben plaats gehad? En waar was de hoogste leidsman en bestuurder, de engel van de gemeente, zo geheel afhankelijk van de eenmaal heersende neiging en de politiek, van de hele geest van het kerkelijke en zijn traditionele leerstellingen en grondstellingen als juist te Rome? Hoezeer Jezabel het pausdom voorspelt, geeft vs. 22 in verband met Hoofdstuk 18 te kennen. Maar dat niet een afzonderlijke paus van Rome Zijn eigen inzicht en kennis en zijn eigen betere wil kan volgen in de regeling van de hem onderworpen Christenen, maar zo geheel afhankelijk is van de geest van het pausdom, als Achab van Jezabel, hoeft niet bewezen te worden uit de feiten van de geschiedenis; het spreekt geheel vanzelf. Te Pergamus is het deelnemen aan de godenoffers en de daarmee begonnen gemeenschap met de demonen het begin en heeft de hoererij als gevolg (1 Kor. 10: 7 en 8); hier is daarentegen de laatste reeds in zwang en ontsteekt pas echt de nooit gestilde demonische honger naar het godenoffer, de nooit bevredigde begeerte om steeds opnieuw de wereld in geestvervoering te brengen. Daardoor klimt het verderf tot de gruwelijke vermenging van de geest van de wereld met de Heilige Geest, de Jezabel-politiek met het Christendom.

En Ik heb haar tijd gegeven, opdat zij zich zou bekeren van haar hoererij en zij heeft zich niet bekeerd.

De straffeloosheid wordt door de onboetvaardigheid beschouwd als een zegel, dat God op haar slecht gedrag drukt; Johannes opent een ander gezichtspunt.

De raad van God, dat Hij over Pergamus met alle haast het oordeel wil besnelen (vs. 16), maar aan het meer verdorven Thyatire een tijd geeft, is ondoorgrondelijk, maar goddelijk. Aan de Jezabel, die in Thyatire heerst, wordt tijd tot bekering gegeven; maar de Heere weet en voorspelt dadelijk, dat zij geen lust heeft om boete te doen.

De opziener te Efeze was streng tegen de Nikolaïeten, maar in zijn liefde en in zijn werken was hij nalatig geweest. Die te Thyatire was toegenomen bij zijn slapheid, dat is in de hoogste mate bevreemdend. Dit onderscheid van toestanden is een bewijs van de ondoorgrondelijkheid van het menselijk hart en van zijn diepe val. Al heeft een mens verlichting en opwekking gehad, zodat hij daardoor is aangegrepen en tot een keuze geleid, om zich aan die richting over te geven, is het toch zeer de vraag, zelfs als het met getrouwheid en met oprechtheid geschiedt, of het binnenste van het hart, het eigenlijke middelpunt van het leven daarin op de voorgrond is getreden en veranderd is, of de liefste en verborgenste zonden daarbij met bewustzijn, helder en beslist, vervloekt zijn of niet. Bij elke bekering gaat nog veel van de oude mens over in de nieuwe toestand, want geen bekering en wedergeboorte is in een enkele acte ten einde gebracht (anders zou er geen doden van het lichaam meer nodig zijn); maar er is een onderscheid, of in de nieuwe toestand de erfzonde, die in het hart woont en de verzoeking, die van buiten komt, als zodanig erkend, bestreden, veroordeeld is, of dat die geduld wordt en, zoals te Thyatire toegelaten, aangekweekt en op de troon gezet wordt. Dat laatste kan niet anders geschieden dan òf door een geheel afvallen in bepaald ongeloof, òf, zoals te Thyatire, daardoor, dat het met Christelijke namen opgetooid en voor een hoger

Christendom verklaard wordt. Naar beide zijden worden dan gewoonlijk de diepten van de satan openbaar; in die richting hebben wij ze in de laatste jaren bij de rode democraten leren kennen, naar deze zijde hebben zij zich bijvoorbeeld in het Jezuïtisme, in de mannen van Münster, van Buttlar enz. geopenbaard. Geen satanische diepten zijn voor de Christenen minder gevaarlijk, omdat het ongeloof als zodanig openlijk optreedt, deze daarentegen in sterke mate, want de gevaarlijkste kunst van de duivel bestaat daarin, dat hij door vermenging van leugen en waarheid minder geoefenden en minder bevestigden probeert te verleiden.

Zelfs de lange tijd van lankmoedigheid mist men niet in de Roomse kerk, die door de gemeente te Thyatire wordt voorgesteld. Hoe vaak heeft men reeds gedacht en gezegd, dat Rome's ondergang nabij was; maar het zal zoals Luther zegt, het eeuwige Rome blijven tot aan het laatste oordeel.

Hoe lang Hij toeft, die wij als alwetende Rechter verkondigen, hoort het u uit zijn Brief aan Thyatire herhalen."Ik heb haar tijd gegeven, opdat zij zich zou bekeren", zo schrijft Hij van de snode verleidster en roept met dat enkele woord ons een rijkdom van lankmoedigheid en verdraagzaamheid voor de geest, die inderdaad aanbiddelijk is. Ons, kost het in zeker opzicht weinig, lankmoedig over bozen te zijn, al vergeten wij ook die roeping gedurig; want wij zijn niet heilig als Jezus en kunnen het ons nauwelijks voorstellen, hoe vreselijk de zonde zich in Zijn ogen vertoont. Maar als de Heere, wiens ziel van de ongerechtigheid gruwt, meer dan u tegen de aanraking van het onreinste gebroed; wiens arm onophoudelijk tot straffen zou moeten uitgestrekt worden, als Zijn eigen hart die arm niet weerhield; als Hij lankmoedigheid toont, zie, dat zegt eindeloos meer. Dat had Hij te Thyatire en merkt het wèl op, niet slechts aan de verleidden, maar aan de verleidster zelf gedaan; ongehouden gedaan, terwijl zij Hem in het aangezicht tergde; zolang gedaan, dat Hij daarop, als op een onbetwist en onbetwistbaar feit geheel de gemeente kon wijzen, Hij had tijd gegeven, tijd, die de levende vaak bij hele jaren verdartelt, maar die de stervende bij ogenblikken zou willen uitkopen voor al de schatten van de aarde. En bij die tijd, krachtige stemmen van Zijn woord, hoorbare kloppingen van het bezoedeld geweten, wenken om toch stil te staan, nodigingen om toch weer te komen, gebeden om de wapens neer te leggen. Herkent u het beeld niet van wat de Heere nog doet aan een ieder van ons?

In de oude historie wordt opgemerkt, dat er bijna nooit enige ketterij of ketters geweest zijn, of zij hebben altijd enige bijzondere vrouwen gehad om die te bevorderen, die ook dikmaals de naam van profetessen aannamen. Eusebius heeft dat opgemerkt. Simon Magus had zijn Helena, Carpocrates zijn Marcellina, Apelles zijn Filumene, Montanus had er twee, die bij profetessen noemde, Priscilla en Maximilla en Augustinus maakt doorgaans gewag van een Lucilla, die een grote aanvoerster van de Donatisten geweest is. Zo schijnt het ook, dat de Nikolaïeten zo'n profetes hebben gehad, tot bevordering van hun mening. De duivel bedient zich bijzonder van haar, omdat de vrouwen doorgaans het makkelijkst te verleiden zijn en zeer ijverig en naarstig zijn in het najagen van hetgeen zij voorhebben. Als iemand vragen mocht, waarom de bekering van deze zonde zo zeldzaam is, ik antwoord: omdat deze een zonde is van zo hoge natuur, omdat zij met veel beraad en tegen genoegzame gronden van overtuiging geschiedt. Daarom wordt zij ook in Gods rechtvaardigheid met onboetvaardigheid boven alle andere zonden gestraft. De aard van deze zonde is zo, dat zij, die er mee besmet zijn, in groter onbekwaamheid zijn om zich te bekeren, dan zij, die schuldig zijn aan grove zonden in de praktijk, ten eerste, omdat de natuur niet zo beschuldigt of overtuigt vanwege de zonden tegen de waarheden van het Evangelie als tegen de zonden van de zedelijke wet; ten anderen, omdat de mensen door de dwaling van hun oordeel zo verblijd en vooringenomen zijn, dat zij menigmaal de dwalingen voor geen dwalingen aanzien en daarom is het

moeilijker om hen te brengen tot de erkentenis van de waarheid en dat zij dwalen en dit moet hun bekering noodzakelijk voorafgaan. De Heere heeft ook hier op deze zonde een merkteken willen zetten, om een ieder er van af te schrikken. De mensen hebben vaak van dit kwaad zeer geringe gedachten en daarom heeft Hij te uitdrukkelijker dit brandmerk van Zijn misnoegen daarop gezet. (DURHAM, professor te Glasgow, gest. 1658).

God straft hen, die dwalen, niet of staande voet, al zijn zij ook in zeer zware zonden. Maar de kwaaddoeners pleegden de lankmoedigheid van God te misbruiken tot een deksel om al onbeschaamder te zondigen, zeggende: was het dat God deze stukken zozeer haatte, Hij had ons lang teniet gedaan, maar omdat Hij die nu niet zozeer haat, daarom verdraagt Hij die. Maar dit is het, dat Hij Izebel tijd gegeven heeft, om zich te bekeren, dat zij haar hoererij zou laten en zich keren tot de Heere, maar zij is niet bekeerd. De Heere neemt dit zeer hoog of, omdat Zijn genade gesmaad en veracht wordt, waarvan Paulus spreekt, zeggende: Of veracht u de lankmoedigheid en lijdzaamheid van God, niet wetende dat Gods goedheid tot bekering leidt? Zo laat ons dan geen vrijheid nemen, om te zondigen, maar laat ons liever ons bekeren. De heilige Petrus zegt: de Heere is lankmoedig jegens ons, die niet wil dat wij verloren gaan, maar dat wij tot bekering komen.

Hierdoor wil de Heere de onbuigzame hardheid van deze vrouw, waarom Zijn verdraagzaamheid ijdel was, zo leren, dat Hij tevens aan die van Thyatire het voorwendsel van zijn voorbeeld ontnam, dat Hij haar wel tot hiertoe verdragen had, maar alleen tot volle overtuiging. (J. a. MARCK, hoogleraar te Leiden 1689).

Zie, Ik werp haar uit het bed van haar zondige begeerten, het bed der gruwelen, te bed, om gekweld en gestraft te worden, op het ziekbed en die met haar overspel bedrijven, de koningen op aarde en de kooplieden, in grote verdrukking (Hoofdstuk 18: 9 vv.), als zij zich niet bekeren van hun werken, waarop zeker, met uitzondering van enkelen, wel geen uitzicht is.

En haar kinderen, die zij in geestelijke zin heeft voortgebracht en met haar gezindheid en haar wezen heeft vervuld, zal Ik door de dood ombrengen, zodat zij onverbiddelijk een prooi van die dood worden. En al de gemeenten 1), die gedurende de tijd van de lankmoedigheid vs. 19 tot de gedachte verleid hadden kunnen worden, alsof Ik niet wist, hoe het eigenlijk met Izebel is en Ik geen acht sloeg op haar verkeerdheid, verblind door de glans van haar werken (vs. 19), zullen weten, a) dat Ik het ben, die nieren en harten onderzoek (Ps. 7: 10; 26: 2 20: 12 Jer 11. 20 17. 10). b) En Ik zal jullie, die de verleidster als een moeder eert (Jes. 57: 3), geven een ieder naar uw werken 2).

1 Sam. 16: 7. 1 Kron. 28: 9; 29: 17 Ps. 62: 13 Jer. 32: 19 MATTHEUS. 16: 27 Rom. 2: 6;
2. 2 Kor. 5: 10 Gal. 6: 5 Openbaring 20: 12

Deze gemeenten zijn niet alleen die van Azië; integendeel, evenals het oordeel over Izebel een zaak is, die tot de toekomst van de Heere behoort, zo heeft ook deze bijzondere zaak de volstrekt algemene betekenis van de laatste verschijning van Christus.

Er is wel geen woord, dat meer in de Schrift voorkomt, dan dit.

Jezus geeft slechts tijd, geen eeuwigheid om zich te bekeren. Het is inderdaad, waar wij sommigen gadeslaan, als was het laatste beloofd, en daarom is ons de derde waarheid zo nodig, die ons de tekstbrief aangaande deze Rechter herinnert hoe streng Hij straft. Gaat het u

zoals mij u vindt iets onbeschrijfelijk treffends in die vermelding van de voorleden tijd, waarbij de Heere het uitstel dreigt terug te nemen, dat hij pas met bijna kwistige hand had geschonken."Ik heb haar tijd gegeven, dat zij zich zou bekeren" het is de wegstervende naklank van een vredegroet en het eerste geschal van een aangeslagen bazuin van het gericht. Ik heb ik deed zo het Mijne; Ik heb gegeven: Ik geef zo voortaan niet meer; Ik heb tijd gegeven de termijn van uitstel ging om! En nu, als de andere Izebel te Thyatire gedroomd heeft, dat voor haar geen wrekende Jehu zou komen, zij heeft weldra de tijd gehad niet weer om zich te bekeren, die tijd was verspeeld maar om op ontzettende wijze uit de droom te ontwaken. Reeds vernamen wij, wat vreselijk gericht niet slechts haar, maar haar vloekgenoten van de zijde van de Heere gedreigd werd. De berichten van de geschiedenis ontbreken aangaande de eigenlijke wijze, waarop dat vonnis in vervulling gegaan is. Maar veelbetekenend treedt de herinnering voor ons van de vernietiging, die weinige jaren na deze Brief geheel de gemeente getroffen heeft en al zwijgen ook de stenen van die puinhopen, de stem van ons hart herhaalt: "Er is geen aanneming van de persoon bij de Heere! "

De oordelen over haar zijn overeenkomstig met haar zonden. Zie Ik werp haar te bed; op het bed had zij overspel bedreven; op het bed werd zij bestraft en die met haar overspel bedrijven en zij, die verleidt en zij, die zich laat verleiden, ontvangen dezelfde straf. Het zou geen bed van wellust zijn, maar van smart. In grote verdrukking, buitengewone klaarblijkelijke plagen zouden over haar komen, die haar uitermate pijnigen zouden en in de ziel, de met schrik en benauwdheid vervuld zou worden en naar het lichaam, dat vol onlijdelijke en misschien ook verachtelijke plagen zou zijn; als zij zich niet bekeren van hun werken, van hun lichamelijke en geestelijke hoererij. Die plaag zou niet alleen over haar personen, maar ook over haar kinderen zijn. En haar kinderen zal Ik door de dood ombrengen. Zoals het kind van David, in overspel gewonnen, door de dood weggenomen werd, zo wilde God ook deze hoerenkinderen voor Zijn aangezicht niet zien en ze tot een schandvlek van de kerk op aarde niet laten.

Hier wordt een aanmerkelijk oordeel of een plaag bedreigd, waardoor zij een schouwspel voor anderen zijn en nochtans niet meteen worden weggenomen. God zal ook op hen, die deel hebben aan haar zonde, hetzij in geestelijk of lichamelijk overspel, zware en openbare tijdelijke oordelen brengen. Haar kinderen schijnen kinderen te zijn geweest, die zij in haar onrein verkeer bij elkaar gewonnen hebben. Deze bedreigt de Heere weg te nemen, om daardoor een blijk van Zijn misnoegen over haar weg te geven, zoals Hij Davids kind ook wegnam wegens zijn overspel; want wij geloven dat de kinderen van haar geestelijk overspel verstaan worden. Hieruit kunnen wij zien hoe grove dwalingen menigmaal vele tijdelijke en lichamelijke straffen kunnen aanbrengen.

De spreekwijze, die de Heere hier gebruikt in het beschrijven van de straf, die Hij die valse leraars zou aandoen, die Gods volk van de eenvoudigheid van het geloof afleiden tot dartelende wellust, is opmerkelijk. Het bed betekent hier zwakte, ziekte, verkwijnen (Ps. 41: 4). Hij ziet zeker op bedden, waarop men werk maakt van dartelheid en wellust, die Hij veranderen zou in bedden van smart en verdrukking (2 Sam. 13: 5, 6), waarop zieken of mensen, die met smart en droefheid van de ziel zijn aangedaan, het leven als het ware stervende onderhouden. Er is een spreekwijze bij Jesaja, die bij deze het naast komt (Jes. 50: "in smart zullen jullie liggen". Waarschijnlijk wordt hier gezien op het bed, waarop Achab geworpen was (1 Kon. 21: 4).

Mij dunkt dat de Heere gezien heeft op de oude historie van Izebel en Achab; want deze heeft Hij van dag tot dag van die tijd af, dat zij Babel begonnen te dienen, gepijnigd en machteloos gemaakt; ten slotte zijn ook haar kinderen door een schandelijke dood gedood. Daarenboven

is ook haar maagschap gedood, die wilde, dat Baäls dienst in waarde zou blijven. Deze oude geschiedenis brengt de Heere ons in gedachten, tekenen gevend dat Hij nog leeft en wreker en straffer is, die de tijd wel kan verbeiden.

Doordat Hij zegt, dat Hij de harten en nieren doorzoekt, leert Hij tot wat einde Christus beschreven was vlammende ogen te hebben (vs 18). Namelijk niet alleen omdat Zijn dienaren zichzelf betonen scherp ziende te zijn in het onderzoeken van de bedriegerijen van deze hoer, maar dat Christus zelf Zich betonen zou zodanig te zijn is het regeren van Zijn kerk, openbaar makende de Roomse ongodvruchtigheid, hoezeer zij ook overschilderd is met vele fraaie uitvluchten en voorwendsels.

Maar Ik zeg tot jullie, die uit de stand van de dienaren van het Woord bent en tot de anderen onder de gemeenteleden, die te Thyatire zijn, zo velen als er deze leer niet hebben, zoals de aanhangers van Izebel (vs. 20) en die zich nu moeten laten verachten als degenen, die de diepten1) van de Satan niet gekend hebben, zoals zij, die aanhangers van Jezabels leer, zeggen, zij dat noemen, dat u daarvoor een loon zult hebben, namelijk dit: "Ik zal u geen anderen last opleggen 2), dan die u nu ten gevolge van de zware druk van de zijde van die mannen te dragen heeft. Ik zal u integendeel bewaren voor het oordeel, dat over deze komt, door u uit hun gemeenschap te redden). (Hoofdstuk 18: 4).

De valse leraars zeiden, dat het diepzinnige zaken waren, die zij leerden. Dit erkent de Heere, maar met de bijvoeging, dat het geen goddelijke maar satanische diepten waren, zoals Hij ook de Joden de naam laat van een synagoge (vs. 9) maar van een satanische.

Wij moeten hier in de eerste plaats denken aan de stichting van de Hervormde kerk, die in de diepste grond niets is dan een redding van het papistische juk, het stichten van een toevluchtsoord voor hen, die "deze leer" niet willen. Daarbij kon hun echter niet worden bespaard, dat zij van de staatsmacht, die hen onder haar bescherming heeft genomen, niet haar volle recht vonden, maar vaak genoeg in hun meest inwendige aangelegenheden allerlei inmenging hebben moeten ondervinden, zoals men zich die jegens gasten en vreemdelingen veroorlooft. En tenslotte zal deze macht, als zij de twee getuigen probeert te doden (Hoofdstuk 11: 7 vv.), hen juist het zwaarste treffen en het diepste smarten, maar daarna zal geen andere last op hen worden geworpen; integendeel zal de omkering ten goede (Hoofdstuk 13) hun tot voordeel zijn. Maar ook in de schoot van de Roomse kerk zijn nog anderen, die met een rein geweten in eenvoudigheid van het hart de diepe wijsheid van Izebel en het Jezuïtisme van hun kerk ontwijken en door hun werkzame, innige, opofferende liefde en de evangelische reinheid van hun gezindheid, waardoor zij zich verbonden voelen aan allen, die de Heere in waarheid liefhebben, tot de liefelijkste openbaringen van de gemeente van God op aarde behoren. Om alle misverstand van onze verklaring te voorkomen, moeten wij eens voor altijd het onderscheid tussen het pausdom en de Katholieke kerk duidelijk maken. In de laatste zien wij bij alle dwalingen en verkeerdheden, waaraan zij lijdt een eerwaardige zusterkerk, waarmee wij zonder naijver mogen wedijveren in geloof, in kennis, in liefde en hoop. Zij rust met ons op de oude belijdenissen van de eerste Christenen; zij heeft in haar godsdienst vele echte werken van vroomheid uit de tijden van de eerste liefde bewaard; zij heeft menige goede regeling van kerkelijke tucht behouden; zij heeft heerlijke bloemen van Christelijke kunst voortgebracht, waarin wij ons nog heden ten dage verheugen; zij kan, vooral in vroegere tijd en verder ook nog in de latere eeuwen van haar toenemend verderf tot op de nieuwste tijd, zowel in kerkelijke waardigheden als op kansels en leerstoelen, zowel in het eigen land als op het zendingsgebied, een rij van edele, voortreffelijke mannen aanwijzen, waarvan velen ook in onze Hervormde kerk bijzondere eer en liefde genieten. Zij is rijk in

voorbeelden van heldhaftige opoffering en zelfverloochening in de dienst van de liefde tot de naaste en telt in haar schoot niet weinige oprechte, verstandige Christenen, die wij hoogachten en liefhebben. Maar niets van dit alles kan van het pausdom worden gezegd; het is in de Katholieke kerk aanwezig in weerwil van het pausdom en een bewijs, wat een onvernietigbare kracht van de waarheid ook in haar verduistering nog in haar woont (Ezechiël. 28: 12-15). Het pausdom heeft niet alleen werkelijk bijgedragen tot verduistering van de Katholieke waarheid, maar het draagt ook de schuld van de splitsing van de kerk in een Oosterse en Westerse door zijn hovaardig aanspraak maken op ene opperheerschappij, van de afscheuring van de Westerse kerk door zijn verstoktheid en afsluiting van het opnieuw in de kerk ontwaakte waarheids- en geloofsleven. Pausdom noemen wij die anti-christelijke, geestelijk-wereldse macht, die, hoewel Christus niet verwerpend, als Zijn opvolger, de anti-christ, zich toch in de plaats van Christus heeft gesteld, mensendienst onder Christelijke vorm en Christelijke benaming, evenals eens het anti-christendom louter mensvergoding zal zijn. Pausdom noemen wij de macht, die zichzelf Christus drievoudige waardigheid aanmatigt: Zijn profetisch ambt, omdat zij zich onfeilbaarheid toeschrijft en krachtens deze haar eigen woord naast, ja zelfs boven het woord en de verordening van de Heere stelt. Zijn hogepriesterlijk ambt, omdat het in de plaats van Christus' enig en eeuwig voldoenend zoenoffer het misoffer heeft gesteld en zich in de aflaat uitgeeft voor de bestuurder van de hele schat van verdiensten van Christus en van Zijn heiligen. Zijn koninklijk ambt, omdat het niet alleen aanspraak maakt op het ambt van overste over al het gedoopte volk, maar zich ook oppermacht toeschrijft over de rijken van deze wereld en over haar koningen en overheden, ja een heerschappij over de hele schepping, zelfs over gestorven zielen engelen en demonen. Dit is het pausdom, waartoe u tevens alle verderf in leven en leer rekenen, waarmee deze macht de Katholieke kerk overschaduwd heeft.

De kerk van de middeleeuwen wordt door gelovige Christenen nu eens hoog verheven om haar heerlijkheid, dan eens scherp veroordeeld en diep verafschuwd om haar anti christelijke aard. Met grote bewondering vertoeven sommigen bij het grootse welingerichte gebouw van die hiërarchie, die de roeping had de volken te weiden de ruwe menigte tot beschaving, tot kunst en wetenschap op te voeden; bij het grootse gebouw van de scholastiek: bij de ideale autoriteit, die de bisschop van Rome, toenmaals niet een vorst van enige aardse staat, alleen door de macht van het algemeen geloof en de vaste overtuiging genoot; bij de verheven plaats, waarvoor machtige keizers hun knieën bogen; bij de zekerheid van het godsdienstig bewustzijn van een tijd, die "gezocht en gevonden had; " bij de macht van dit bewustzijn, als één woord de volken van Europa tot de ridderlijke heldentochten naar het beloofde land kon ontvlammen, vooral en wel met het grootste recht, op de offervaardigheid, die bereid was om voor het geloof alles, alles over te geven. De anderen wenden zich met gevoelens van afkeer van deze heerlijkheid af, waarvan de inwendige kiem toch onrein was, van die aalmoes, die luiheid voedde, van die stichtingen, die als verdienstelijke werken de Heere Zijn eer, de zielen het enige waarachtige heil ontroofden, van die stenen tempelgebouwen, waarom het bouwen van het rijk van God in het hart werd achter geplaatst, van die macht van het geloof, die alleen daarom zo machtig over de grote massa kon heersen, omdat het geloof bijgeloof was, van die autoriteit, wier ideale glans alleen daarom zo'n gewillige onderwerping vond, omdat de mensheid vanouds het liefst de knieën boog voor eigengemaakte afgoden, voor die scholastiek, die het graf van de vergeten waarheid, voor die gerustheid van het godsdienstig bewustzijn, die een gerustheid van de doodsslaap was, voor die haat tegen de waarheid, die Berengarius tot herroeping dwong, de Heilige Schrift aan het volk onttrok, de Waldensers vervolgde, Husz verbrandde en reeds in de tijd van keizer Frederik II in de ketel van het bijgeloof, het ruwste, vergiftigste ongeloof, heeft gebrouwd. Beiden hebben gelijk, deze

zowel als gene; zij hebben echter beiden ongelijk, als zij niet wederkerig de waarheid in beide oordeelvellingen erkennen.

Het zijn de aanhangers van Izebel, die zich bleven beroemen dat zij de diepten van de satan hebben gekend en omgekeerd van hun tegenstanders te Thyatire met verachting zeggen, dat zij de diepten van de satan niet hadden gekend. Het was toch de hoofdvraag van de Gnostieken, van waar en waarom het boze? en alle gnostische systemen zijn niet anders dan pogingen om op de een of andere wijze de oorsprong van het kwaad te verklaren. Evenals nu de Gnostieken van alle stelsels zich tegenover het eenvoudig gelovige volk beroemden op hun diepere kennis in het algemeen, zo deden zij dat in het bijzonder op hun dieper inzicht in het kwaad. De Heere prijst het in hen, die getrouw zijn gebleven, dat zij zich door zo’n voorspiegeling niet hebben laten verblinden.

De Paus van Rome beroemt zich met zijn stellingen en overleveringen beter dan de Schrift zelf met haar onmiddellijk woord de lieden voor de gevaren van de ziel te kunnen bewaren en voor de duivel te kunnen behoeden en verbiedt hun daarom het lezen van de Schrift. Ook het beweren van onfeilbaarheid, waarmee hij zich boven de hele kerk verheft, is in zijn diepste grond een eigen roem, als had hij de diepten van de satans leren kennen en kon hij daarom alle helse bedrog met gerustheid tegengaan; hij valt daardoor echter te gemakkelijker er in.

Van de oordelen en bedreigingen van de Heere wordt een "overblijfsel’ uitgezonderd enigen als het ware, geteld, "zo velen als er deze leer niet gekend hebben." Zij hadden de ketterijen, door de schijnheiligen Jezabelskring verspreid, nooit als goddelijke diepten of verborgenheden kunnen aannemen, maar ook niet als leringen van de Satan doorschouwd, zoals de alwetende Hartekenner ze noemt."Diepten van de Satan" worden die gruwelijke leringen genoemd, die de mens aanraden, de zonde en het boze daardoor te overwinnen, dat men ze tot walgens toe geniet, totdat de lust in afkeer overgaat en men zich dan beroemt de diepste diepten van de zonde uit eigen ervaring te hebben leren kennen. Het was hetzelfde duivelse voorschrift, dat ook nog wel eens vernomen wordt, namelijk, dat men eerst alles moet meegemaakt hebben, alles ondervonden en geproefd hebben, om daarna alles juist te kunnen beoordelen. Het is de afschuwelijke grondstelling: Laat ons het kwade doen, opdat het goede daaruit voortkomt. De getrouwen te Thyatire, schoon door deze dwalingen niet medegevoerd, hadden de verderfelijke en verwoestende gevolgen daarvan niet vermoed en er niet met Elias-ijver tegen getuigd. Toch was de omgang en het dagelijks verkeer met dergelijke gevaarlijke en niet te vertrouwen personen een zware last, waaronder zij in waarheid zuchtten en waaraan de Heere geen andere zou toevoegen. De gemeente moest, bij de wijd om zich grijpende invloed van Izebel, voor het zuivere Evangelie en haar eigen voortbestaan bezorgdheid koesteren. Aan hetgeen zij had, namelijk aan de zuivere waarheidsleer, moest zij tegenover het valse profeteren van de verleideres vasthouden tot aan de toekomst van Christus, die voor haar plaats had bij het oordeel over de overspeleres. Profetisch worden door de overigen in Thyatire vrome Katholieken vóór de tijd van de Hervorming aangeduid, die evenwel, zoals een Johannes Hus, door Jezebel en haar voorgewende profetische waardigheid zich zodanig lieten verblinden, dat zij de goddelijke instelling van het Pausdom (op welks voorhoofd de naam verborgenheid geschreven staat, Openbaring 17: 5) niet betwijfelden en veel meer waanden, dat voor de eenheid van de kerk, de bewaring van de Apostolische overlevering en van de zekere Schriftuitlegging zo’n instelling nodig was. Wat een taak het was onder de druk van de middeleeuwse hiërarchie tot de leer van de vrije genade in Christus door te dringen en zich daaraan vast te houden, bemerken wij uit geschriften van de mystieken van die dagen, die tot ons gekomen zijn.

Dit "zoals zij zeggen" moet eenvoudig gebracht worden op "de diepten". Het woord "van de Satan" is er bijgevoegd door de Heere zelf. De Gnostieken onder die van Thyatire waren gewoon de geheime verborgenheid van die verheven wijsheid, waarop zij roemden te noemen: bayea: "diepten". Maar de Heere voegt er volgens Zijn zin bij, dat die diepten van de Satan zijn. Dit is ook juist door Grotius aangemerkt, die er insgelijks bijvoegt, "dat die wijze van spreken, wanneer in een anders rede woorden worden gesteld, aan de zaak niet aan de persoon voegende, elders ook in de Heilige Schrift gebruikelijk is (Jes. 31: 9; 44: 19

Maar hetgeen u heeft van de zuivere, onvervalste waarheid in tegenstelling tot die leer van Izebel, houdt dat, totdat Ik zal komen. Laat het u niet ongemerkt te eniger tijd uit de hand rukken (Hoofdstuk 19: 11 vv.).

"Een vermaning, die wel ter harte mag worden genomen tegenover de boze neiging van ons hart, om hetgeen men heeft gering te achten, ook al was het het manna van de hemel en naar het nieuwe, het buitengewone te begeren, alsmede tegenover alle valse profetisme, dat aan deze neiging voedsel geeft. Het is tevens een wenk, dat wij met hetgeen de gelovigen van die tijd hadden en wat ook ons in het sinds die tijd geheel aanwezig woord van God is gegeven tot op de dag van Christus kunnen volstaan en geen verdere openbaring nodig hebben". Volgens de grondtekst kunnen de slotwoorden van het 24e vers onmiddellijk met het 25e vers worden verbonden: "Ik zal u geen andere last opleggen (geen ander juk van de wet, geen andere plichten, Hand. 15: 27), dan dat u houdt wat u heeft totdat Ik zal komen". Toegepast op de hervormde kerk zou zo de zin een legitimatie zijn van haar grondstelling van de Christelijke vrijheid, die geen andere beperking kent, dan die het trouwe bewaren van het zuivere woord van God vanzelf met zich brengt.

Wat een verkwikkende gedachte moet het voor de getrouwe leden van de bevlekte gemeente geweest zijn: de Heere vergeet ons toch niet onder de verdoolden en verdwaasden, die van de valse profetesse gehoor geven. Hoe scherp de grenslijn is, die Hij trekt tussen leven en dood, tussen verlosten en vloekwaardigen onder hen, Hij toont het in de verrassende wending: "maar Ik zeg tot jullie en tot de anderen, die te Thyatire zijn, zo velen als deze leer niet hebben." het Is bijna ik spreek op menselijke wijze van de goddelijke Heer, als vreesde Hij een enkele van Zijn trouwe vrienden onder een laag of hoger dak te miskennen: waar Hij de hand zo-even dreigend tegen het onherstelbaar verlorene ophief, ontsluit Hij nu als het ware beide de armen, om het getrouwe deel van Zijn Kerk aan het liefdehart te drukken. Nee, zeg het niet, dat het voor u onmogelijk is, tot die gelukkigen te behoren, die niets te vrezen, maar alles te hopen hebben van de verschijning van de Heere als Rechter. Ja, als Hij volstrekte volmaaktheid eiste van wie voor Zijn oog zou bestaan, billijk mocht zelfs de Christen de wolken van het wereldgericht als dreigende nevelen aanzien voor de heerlijke zon van zijn hoop. Maar de Heere vraagt slechts oprechtheid, onder wie Hij Zijn discipelen noemt; oprechtheid van schuldbelijdenis in de zondaar, die door Zijn lang getergde lankmoedigheid zich tot bekering laat leiden; oprechtheid van geloof in de boeteling, die de hand legt op het enig zoenoffer, dat eens op Golgotha viel; oprechtheid van keuze en toewijding in de Christen, die, nog geroepen om tussen de Baäl van Izebel en de Vader van Jezus Christus te kiezen, evenmin als Thyatire verenigen mag, wat zich niet verenigen laat; oprechtheid van antwoord in een woord op de liefelijke uitnodiging van die grote profeet, die de levensgeesten daarbinnen verstommen doet: "Kom tot Mij, u allen, die vermoeid en beladen bent, Ik zal u rust geven; neem mijn juk op u, en leer van Mij, want Ik ben zachtmoedig en nederig van hart." Niets minder, u voelt het zelf, kan de Heere van Zijn discipelen eisen: er moet, zoals daar een zichtbare scheiding beginnen tussen ons en wie de begeerlijkheid van de ogen als het hoogste heilgoed waarderen; want welke gemeenschap heeft het licht met de duisternis of

Christus met Belial? Zonder zo'n waarachtige bekering ons eigen geweten verkondigt het kan de dag van de toekomst voor ons wel een dag van schrik, maar geen dag van heerlijkheid zijn en die hier vrijwillig de ketenen van de zonde bleef dragen, hij kan daar niet anders verwachten, dan de banden van het eeuwige oordeel. Maar is door Zijn genade die ketenstriem om onze leden door het zachte juk van Christus vervangen, niets meer vraagt de getrouwe Heer om voor het oordeel van de grote Dag ons bereid van hart te vinden. Hij zegt dan ook tot ons: "Ik zal u geen last opleggen." Nee, Christenen, het is geen harde Heer, die u dient, al jammert de zondeslaaf, dat Jezus eindeloos zwaarder drukt dan het vernederende dwangjuk van de wereld. Niets legt Hij op, of het is volkomen in evenwicht met de kracht, die Hij zelf u verleent: het is een Izebel's leugengeest, die telkens in het oor u wil fluisteren, dat Zijn geboden willekeurig en streng zijn voor zwakke zonen van het stof. Houd u slechts gelovig Zijn juk op de schouders, Hij zelf drukt u eens genadig Zijn kroon op de schedel en bent ook u, als deze Christenen, beproefd geweest door menigerlei verzoekingen, niet meer zal Hij opleggen, dan uw uitgeputte schouder kan dragen. Het komt Zijne eer te na, Zijn strijders te doen bezwijken in het kampen eer Hij, de rechtvaardige Rechter, de levenskroon hun eenmaal uitreiken kon. Hij bewaart hen voor de zaligheid, zoals Hij de zaligheid daar boven reeds bewaard heeft voor hen en is reeds op weg om te komen en de strijd in triomf te herscheppen. Maar eer Hij zelf komt, komt ook tot u Zijn liefdestem: "hetgeen u heeft, houd dat." Die stem veronderstelt een andere: zie of u in waarheid het ene nodige heeft, dat proef houdt tegen de dag van het gericht! Laat daarom de vraag u levensvraag zijn, niet, heb ik wel iets, heb ik wel veel, maar heb ik wel genoeg voor de eeuwigheid? Acht geen bevredigend antwoord op die grote levensvraag mogelijk, eer u het met onbedriegelijke zekerheid weet van u zelf, dat u uit de dood bent overgegaan tot het leven.

En 1)die overwint en die Mijn werken tot het einde toe bewaart, die in Mijn gezindheid en in Mijn wegen wandelt door de kracht van het waarachtige geloof, daar het in de tijd van de antichrist er juist op aankomt om zich niet van Mij en het navolgen van Mij te laten aftrekken (Hoofdstuk 13: 15 vv.), Ik zal hem macht geven, om over de heidenen het oordeel te houden.

Met dit woordje begint geen andere van de zeven beloften (vgl. vs. 7, 11, 17; Hoofdstuk 3: 12 en 21), waaruit het besluit kan worden getrokken, dat deze toezegging niet de voorafgaande aanspraak in bijzonder verband staat.

En Hij zal ze hoeden met een ijzeren staf; zij zullen als pottebakkersvaten vermorzeld worden (Hoofdstuk 19: 14 v.) zoals ook Ik zo'n macht van Mijn Vader ontvangen heb, volgens de belofte in Ps. 2: 8 v.

De heerschappij door de veroordeelde zonen van Adam met een ijzeren roede, die de aarden vaten met gemak verbrijzelt, wordt hier als majestueuze waardigheid geschilderd, waaraan een onweerstaanbare macht verbonden is. Wanneer eenmaal de lankmoedigheid van de Almachtige ten einde gelopen is, waarmee Hij een zondaar zo ongelofelijk veel toelaat en het met zo'n onbegrijpelijk geduld aanziet, dan treedt ook ten slotte des te strenger Zijn almacht en Zijn algeweld met de hele vuurijver van Zijn toorn tegen de verstoorders van Zijn heilige wereldordening, tegen zulke boosaardige en kwaadstichtende geesten, die Christus de heerschappij betwisten en de aarde voor zich tot een Paradijs willen maken, te voorschijn; deze geesten kunnen in de eeuwigheid in hun oproerdrift slechts door de banden van de almachtige God in de verblijven van de hel met geweld vastgehouden worden. God de Vader gaf Jezus de macht over alle mensen (Ps. 2: 8-9); de Zoon bekleedt de overwinnaars met Zijn macht, omdat zij Zijn mederegeerders zijn. Dan zullen de martelaren de heerschappijvoerders

over hun oude pijnigers wezen en de geduldige lijders de geweldhebbers over hun vroegere smaders en lasteraars.

De beloofde zaak is: Ik zal hem macht geven over de heidenen. Over de natiën heersen de gelovigen niet met een lichamelijke macht, maar geestelijk, als zij door hun heilig leven bestraffen en overtuigen, als zij hen door het bekendmaken van het Evangelie tot het geloof en onder hun hoofd Jezus brengen en als zij op de laatste dag het oordeel van de Heere Jezus zullen goedkeuren, dat de Apostel noemt de wereld te oordelen. Het gevolg van deze macht is: "En Hij zal ze hoeden met een ijzeren staf; zij zullen als pottebakkersvaten vermorzeld worden." Zoals de macht is, zo is ook het werktuig, waardoor de macht uitgevoerd wordt en zo is ook de uitwerking. De macht is geestelijk, de gelovigen zijn geestelijke koningen; koningen hebben hun scepters, staven of roeden, die hun heersende macht betekenen; de staf van de gelovigen is het Woord van God, geloofd, beleden en beleefd; hierdoor dringen wij, alsof het van staal was, tot in het hart van de goddelozen, die dat niet kunnen lijden; of zij worden er bozer door, dat pijnigen van hun geweten niet kunnend verdragen en nochtans dat niet kunnend ontlopen, of hun harten worden daardoor verbrijzeld tot bekering en geven het de Heere Jezus gewonnen, zoals de stokbewaarder. En in de dag van het oordeel zal de goedkeuring en veroordeling door de veroordeling van de godzaligen hen onverdraaglijk vermorzelen. Niet dat die macht in hen verblijft, maar zij verblijft in hun Hoofd Jezus Christus, door van wie zij alles kunnen en uitvoeren, waarom daar bijgevoegd wordt: zoals Ik ook van Mijn Vader ontvangen heb. De Heere Jezus macht ontvangen hebbend, maakt Zijn leden deelgenoten van die macht in Hem.

Dit is het werk van de gelovigen. Zij brengen de heidenen ten onder, hun de zekerheid van de vloek volgens Gods woord aankondigend, door de verhoring van hun gebeden, die Gods eer hen afperst, door sterke tegenstand de aanvallen op hen verijdelend (Jes. 54: 15-17), door de kracht van Christus op het nauwst met Christus verenigd, die hen allen in ketens gekluisterd houdt en zelfs ten strengste behandelt, wanneer Hij zacht met hen schijnt te werk te gaan. Maar meer hierna, als zij in Christus de wereld zullen oordelen en door goedkeuring van Zijn vonnis en door hun woorden en daden, eindelijk door getuigenis en wens, dus op de rechterlijke troon zittend (1 Kor. 6: 2 MATTHEUS. 19: 28). Heerlijk drukt de dichter dit uit Ps. 49: 15 : "Men zet ze als schapen in het graf, de dood zal hen afweiden en de oprechten zullen over hen heersen in de morgenstond. Zo’n macht bevat de Koninklijke titel, die Christus hun verworven heeft.

Het is een figuurlijke spreekwijze, om te kennen te geven, dat, schoon een gelovige nu door de goddeloze wereld onderdrukt wordt, de tijd echter nadert, wanneer het geheel anders zal zijn. De gelovigen zullen niet alleen van hun verdrukkingen bevrijd zijn, maar zij zullen als volstrekte koningen heersen in de morgenstond" zoals in Ps. 49: 5 staat, wanneer de toestand van de goddelozen in Gods rechtvaardigheid allerellendigst zal zijn.

"Vermorzeld" d. i. gemakkelijk en zonder hoop weder opgericht te worden, zijnde de potscherven gelijk gemaakt, die nergens toe nuttig zijn.

Deze belofte zal pas volkomen vervuld worden op de uiterste dag, als alle vijanden van de godzaligheid onder de voeten van Christus geworpen zullen zijn. Christus zegt ook Zijn dienaars toe, dat zij hier in deze wereld hun vijanden geestelijk zullen overwinnen, zoals Christus, hoewel Hij deerlijk gepijnigd was en stierf, nochtans ook Zijn vijanden overwonnen heeft.

Die oren heeft die horen, wat de Geest tot de gemeenten zegt.

Deze opwekking stond in de eerste drie brieven vóór de belofte (vs. 7, 11 en 17), in deze en de overige brieven volgt die (vgl. Hoofdstuk 3: 6, 13 en 22). Dat is een teken, dat de gemeente te Thyatire inderdaad, zoals wij hebben uitgelegd een kerk afbeeldt, die met haar bestaan tot in de tijd van de terugkomst van Christus reikt, maar ook, dat de overige gemeenten, zoals wij later zullen zien, zulke kerken voorstellen, die de een na de andere uit de vorige is ontstaan en in zo verre tot haar behoren. Nog tegenwoordig leeft te Thyatire (heden Akhissar geheten) een Christelijke gemeente, die in zielental die te Pergamus overtreft en een Christelijke school, die daar bestaat, bevindt zich in lofwaardige toestand.

Dat woord herhaalt de Heere aan ons allen en onophoudelijk roept Hij ons ter bekering en ten leven, zoals Hij ons eenmaal ter beslissende verantwoording dagvaart. Daartoe laat Hij ons de schrik van Zijn toekomst verkondigen, opdat wij tot Zijn kruis zouden vluchten, eer wij voor Zijn vierschaar verschijnen en de Geest houdt niet op te getuigen: "zie, Hij komt spoedig", opdat de Bruid met telkens klimmend verlangen zou spreken: "Kom, Heere Jezus!

Zoals de voorstelling van de Persoon van de Heere hier (vs. 18) weer overeenstemt met die van het inleidingsvisioen 1: 14, 15), de ogen als een vlam vuur, de voeten blinkend koper gelijk, zo is ook de benaming Zoon van God, hier met een overigens belangrijke wijziging, weerklank uit hetzelfde inleidingsvisioen, waarin de Heere aan de ziener Zich vertoont als een Zoon des mensen. Nu, ofschoon ook deze benaming van Zoon des mensen in het Nieuwe Testament een Messias-titel en in zo verre een titel van heerlijkheid is, zo pleegt zij evenwel aan de Heere Jezus niet dan een enkele keer en bijwege van onmiddellijke toespeling op de profetie van Daniël (Dan. 7: 13) door enig apostel of discipel gegeven te worden. Hij alleen karakteriseert Zichzelf in de Evangeliën met die naam van Zoon des mensen. De ziener dan nu schrijvend wel op Zijn bevel, maar juist daarom van Hem sprekend in de derde persoon, noemt Hem in de aanhef niet de Zoon des mensen, maar met de gewone apostolische eerbied: de Zoon van God. Liefelijke paren vormen verder (in vs. 8) de eigenschappen van de engel van de gemeente te Thyatire: liefde en dienst, geloof en lijdzaamheid, eerste werken en laatste werken. Als zinnebeeldig of typisch gedachte naam voor het boze beginsel, of misschien deze of gene bepaalde boze hoofdpersoon te Thyatire, komt in deze brief de vrouw Izebel voor, die zichzelf zegt een profetes te zijn, zoals in de brief aan die van Pergamus Bileam. De afspiegeling van de geschiedenis uit de Boeken van de Koningen en de kamp van Elia met de Baälsdienst en de koningin Izebel, Achabs nog gruwelijker vrouw, loopt in het oog. Dat de koningin hier profetes heet, is omdat zij dit wel niet in de historie was, maar toch als zinnebeeldige persoon een ketterij vertegenwoordigt, waarbij op profetische gave en gezag aanspraak werd gemaakt. De uitdrukking treft zoveel dieper nog bij de herinnering, hoe de historische Izebel een moordenares van ware profeten, zowel als voorstanderes van de valse is geweest. Haar worden intussen in de geschiedenis zowel toverij als hoererij ten laste gelegd (2 Kon. 9: 22), dit laatste niet enkel in de zin van afgoderij, zoals op te maken schijnt uit de plaats 2 Kon. 9: 30 Omdat voorts in dit Boek van de Apocalyps geen bijzonderheid, hoe schijnbaar gering ook, zonder betekenis is, zo is het niet zonder oorzaak, dat hier in de Brief aan de engel van Thyatire van hoereren in de eerste plaats wordt gewag gemaakt en eerst in de tweede van afgodenoffer eten. De orde was omgekeerd in die aan de engel van Pergamus (vs. 14). Onmiskenbaar was het bederf van de valse leraars (het blijkt uit de hele schildering) zoveel dieper nog te Thyatire; en had dienvolgens, meer dan waarschijnlijk, de ontucht daar nog meer de overhand. Van daar heeft zij in de combinatie met afgodische feestvieringen hier de voorrang. Ook buitendien geeft het vrouwelijke beeld van Izebel een nog afschuwelijker karakter aan de gruwel, dan de mannelijke benaming van Bileam in de voorgaande brief. Dat

afschuwelijke wordt straks (vs. 24) met een toespeling weer op de hoge aanmatiging van de valse leraars door de uitdrukking: diepten van de Satan gekarakteriseerd. De beelden, waaronder straks (vs. 21-23) op deze verenigde en als in elkaar lopende zonden van ontucht en van ketterij, op vals profetisch gezag gegrond, de straf bedreigd en beschreven wordt, zijn weer aan dezelfde geschiedenis, mitsgaders aan de wet van Mozes tegen het overspel en aan de prediking van de profeten tegen de afgoderij (het geestelijk overspel) ontleend. Tot bekering wordt in een eerste plaats ook de snoodst verbasterde en bedorven richting geroepen. Dan volgt de dreiging met het vonnis van de dood (vs. 23), na zware verdrukking op een bed (vs. 22) eerst van het overspel, dan van de smarten. Een ontzaglijke betuiging, als bij wijze van eed bezegelt de dreiging (vs. 23): En al de gemeenten zullen weten dat Ik het ben, die nieren en harten onderzoek en Ik zal u geven een ieder naar uw werken. Het is het eigen woord van de Heere bij Jeremia (Jer. 17: 10): Ik, de Heere, doorgrond het hart en proef de nieren en dat, om een ieder te geven naar zijn wegen, naar de vrucht van zijn handelingen. Harmonisch sluit weer deze openbaring van van de Heilands hart- en nierenkennis en van de strenge heiligheid, waarmee Hij de goddeloosheid straft, op de beschrijving van de aanhef: Die Zijn ogen heeft als een vlam vuur en Zijn voeten zijn blinkend koper gelijk. Het vlammende oog symboliseert de goddelijke doorgronding van de harten; het blinkend koper van de voeten de heilige strengheid, die tegen goddeloosheid en zonde overstaat en ze als slijk van de straten vertreedt. In evenredigheid met de diepte van het bederf van de tegenpartij staat de heerlijkheid van de beloning, toegezegd aan de overwinnaar, aan hem, die hetgeen hij heeft, zal houden, totdat ik kom, zegt de Heere (vs. 25). Het macht geven over de heidenen, om ze te hoeden met een ijzeren staf en als pottenbakkers vaten te vermorzelen, wordt door Hem aan de overwinnaar gegeven, zoals het aan Hem van de Vader gegeven is; het is het woord van de Messiaanse belofte in de tweede Psalm (Ps. 2: 8). Vanouds voorts werd heerschappij, inzonderheid die van de Messias, onder het beeld van een ster verkondigd. Dus bij name in de profetie van Bileam (Num. 24: 17): "Er zal een ster voortgaan uit Jakob en er zal een scepter uit Israël opkomen." Ook een wereldheerschappij en vandaar een heerschappijvoerder over de wereld, wordt door de Oud-Testamentische profeet met de Morgenster vergeleken. In dit Boek van de Openbaring noemt Christus Zichzelf de blinkende Morgenster, in verband met Zijn koningstitel en afkomst als Wortel en geslacht van David (22: 16). Hier ter plaatse geeft Hij de Zijnen de Morgenster, dat is, zoals een andere apostel het ergens uitdrukt, hun deel in de erfenis van de heiligen in het licht, de denkbeelden van zegepraal van het licht, als ‘s morgens over de duisternis en van heerschappij over de wereld, zich weer op apocalyptische wijze in een zelfde zinnebeeld combinerend. Ook in de Psalmen is de morgenstond, de dageraad, hetzij symbool of eenvoudig tijdstip van bevrijding, uitkomst, triomf van de rechtvaardigen.

HOOFDSTUK 3

DRIE BRIEVEN, WAARIN GEWAARSCHUWD WORDT TEGEN HUICHELARIJ, ONVERSCHILLIGHEID EN NALATIGHEID TEN OPZICHTE VAN HET CHRISTENDOM

Vs. 1-6. In de gemeente te Sardis zien wij het beeld van een kerk, die in het begin het volle leven in zich bezat, maar reeds gekomen is tot een toestand van gerustheid en van traagheid, waarin zij zich vergenoegt met de naam, dat zij leeft, terwijl in werkelijkheid de geestelijke dood bij haar heersend is. Van Hem, die Zijn gemeente hier beneden met de menigvuldige krachten van de Heilige Geest kan vervullen en vooral ook haar leidslieden en bestuurden kan begenadigen met alles wat zij nodig hebben tot uitoefenen van hun ambt, ontvangt de engel van de gemeente een scherpe terechtwijzing, met de dringende aanmaning om wakker te worden en het overige, dat versterven zou, te versterken. Hij moet dus een arts gelijk worden, wiens kunst daarin bestaat, om zich meester te maken van de nog aanwezige levenskrachten van zijn patiënt en door versterking van deze het wegvliedend leven op te wekken, om een nieuwe en volle gezondheid weer teweeg te brengen. Met die vermaning wordt vervolgens dreiging en belofte verbonden. Zonder twijfel hebben wij hier het beeld van de Protestantse kerk voor ons, zoals deze van haar oorspronkelijk leven in de loop van de tijd tot dode orthodoxie is verstijfd een gevaarlijke toestand, waaruit ten slotte het rationalisme is voortgekomen, dat in de plaats van de hoofdleer van de gerechtigheid uit het geloof, het voldoende van de eigen geest van de mensen met een oppervlakkige zedenleer heeft gesteld.

En schrijf aan de engel van de gemeente, die te Sardis 1) is: "Dit zegt die de zeven Geesten van God heeft en de zeven sterren 2) (Hoofdstuk 1: 4 en 16): "Ik weet uw werken, dat zij niet zijn, zoals zij van buiten schijnen en zoals u ook zelf zich inbeeldt. Er is wel een roep van u naar buiten en u beroemt uzelf, maar allen is het bekend, dat u de naam heeft, dat u leeft en toch, u bent dood; als men maar de openbaringen van het leven zoekt, die ook in overvloedige mate bij u aanwezig moesten zijn, is het duidelijk, dat het aan deze geheel en al ontbreekt. U ligt als een dode, die zich niet meer beweegt.

Sardis, de oude, rijke hoofdstad van Lydië, waar eerst eigen koningen, waarvan Croesus de laatste was en vervolgens Perzische stadhouders resideerden, lag aan het meest noordelijk gedeelte van de berg Tmolus, 6. 7 mijlen zuid-oostelijk van Thyatire, is een vruchtbare vlakte, doorstroomd door de Pactolus, die goud meevoerde. Na de overwinning van Antiochus de Grote kwam de stad aan de Romeinen, onder van wie zij wel zetel van een gerechtshof was, maar ook altijd meerdaalde. Ten tijde van Christus door een aardbeving verwoest, werd zij met hulp van keizer Tiberius hersteld. Vroeg werden daar Joden gevonden in aanzienlijk getal en met velerlei privileges, eveneens ontstond daar snel een Christelijke gemeente.

Volgens Hoofdstuk 2: 24 v. worden de "anderen" te Thyatire, die "deze leer" niet hebben, gedrongen om vast te houden wat zij hebben, totdat Christus komt en Zijn werken tot het einde te bewaren. De tijd van lankmoedigheid en het bestaan van de kerk, door Thyatire voor afgebeeld, zal zich dus, zoals reeds bij Hoofdstuk 2: 29 is opgemerkt, voortzetten tot in de laatste tijden. Met het voorgaande hoofdstuk wordt nu de eigenlijk consecutieve volgorde in het voorstellen van de verschillende kerken afgebroken en van nu aan treedt een meer synchronistische betrekking van de kerkvormen op de voorgrond, die door de laatste drie gemeenten worden voor afgebeeld, zodat dus de laatste niet dadelijk op die kerk volgen, maar op enig punt van de tijd naast die te voorschijn treden en naast haar voortbestaan. Men heeft de naam Sardis afgeleid van een Lydisch woord, dat "nieuw" betekent, zodat wij bij de kerk door deze gemeente vertegenwoordigd, zouden moeten denken aan een nieuwe of vernieuwde

kerk. En inderdaad kent de Heere Zich nu weer hetzelfde predikaat toe, als bij het eerste schrijven (Hoofdstuk 2: 1), alhoewel in enigszins veranderden vorm. Reeds dit wijst op een kerk door reformatie teweeg gebracht. Evenals de gemeente te Efeze de kerk van de apostolische tijd voorstelde in haar reeds te voorschijn getreden verderf (Hoofdstuk 2: 4), zo ook die te Sardis de Hervormde kerk in de tijd van de dode orthodoxie en evenals daar met het "eerste liefde" de goede vorige tijd slechts indirect werd voorgesteld, zo hier met het "u heeft de naam dat u leeft". De woorden: "Dit zegt die de zeven Geesten van God heeft en de zeven sterren" zijn een vriendelijke, maar ernstige wenk van Hem, die geen lust heeft in de dood van de zondaar, maar daarin dat de zondaar zich bekeert en leeft. Hij biedt Zichzelf hiermee de gemeente aan als Degene, die alleen door de volheid van de Geest, die Hij bezit, aan alle behoeften voldoet, weer leven in de doodsbeenderen kan brengen en in het bijzonder bereid is de zeven sterren of de opzieners van de verschillende gemeenten met deze Geest te begiftigen.

In de vorige brieven kon de Heere telkens iets vooraan plaatsen wat lofwaardig was; maar hier staat het zonder verzachting en zonder bedekken: "u heeft de naam dat u leeft en u bent dood". Volgens de hele vorm van de brief was er vroeger te Sardis geestelijk leven geweest. De engel had ontvangen en gehoord (vs. 3), dat de Christenen daar vroeger witte kleren hadden, anders kon van bezoedelen van deze geen sprake zijn (vs. 4); haar naam was geschreven in het boek van het leven (vs. 5) en toch waren zij weer geestelijk gestorven. Wel hadden zij nog de naam, de uitwendige schijn en roem, dat zij leefden, maar in waarheid waren zij dood. Al is de zon ook reeds geheel ten ondergegaan, toch staat nog een tijdlang het avondrood aan de horizon. Al is de geest ook reeds het lichaam ontvlucht, toch bleef nog een tijdlang vorm en bestaan. Zo blijft ook, waar het geestelijk leven is uitgeblust, vaak nog een geruime tijd de uitwendige vorm ervan. Men kan uit de ervaringen, die men vroeger maakte, uit de kennis, die men heeft opgedaan, geestelijk spreken en aan al zijn doen en laten een geestelijke tint geven; men kan niet alleen anderen, maar ook zichzelf misleiden, dat men leeft en toch is men dood. Ja, gemeenten, waarin zo’n geestelijke dood heerst, kunnen, naar het uitwendige te oordelen, vaak als ware toonbeelden voorkomen. In Sardis worden geen grove zonden bestraft, als in de vroeger genoemde gemeenten; daar was geen Izebel, waren geen Nikolaïeten en geen mannen van Bileam; men had de lijn van rechtzinnigheid en eerbaarheid juist gehouden. En zo kan nog heden ten dage een gemeente voortreffelijk geprediceerd zijn, zich van sektenmakerij en zedelijke uitwassen vrijhouden en toch in de geestelijke dood liggen, zodat geen wekstem, of die van de Heere of van Zijn knechten is, die kan wakker schudden en het spreekwoord bevestigd wordt: "het zou menigeen beter zijn, als hij slechter was."

De beschrijving van deze opziener is kort en afgebroken, maar in een enkel woord is veel smartelijks.

Het smartelijke ligt voor ons in de zekere ervaring, dat de beschrijving ons zeer na aangaat en op ons bijzonder toepasselijk is; want bezwaarlijk zullen wij ons lang kunnen verzetten tegen het erkennen, dat in deze gemeente te Sardis het profetische voorbeeld van onze Protestantse kerk in haar verval te vinden is.

Waar men de zuivere leer bezit en zich daarop beroemt, maar de leer en het objectieve kerkgenootschap zo hoog stelt, dat men daardoor de voortgaande reformatie van het leven verzuimt, daar zal het beeld van Sardis niet kunnen worden miskend. En al was zo’n kerkelijke toestand op de wijze, als die werd ingesteld en zoals men het woord eerst opnam en hoorde, boven andere heerlijk en al heeft die ook een aanzienlijk aantal van schitterende,

levende, waarachtige mannen van God, die arbeiden met de getrouwheid van een Arndt en van een Spener, om de menigte, die de dood nabij is, op te richten en op te wekken, dan zijn zulke lichtzijden toch slechts twee punten van overeenkomst meer met de gemeente te Sardis.

O jammerlijke gesteldheid van de Sardische gemeente! Het waren naamchristenen! Zij beleden Jezus als de Christus, wilden voor vereerders van Hem gehouden worden, woonden de onderlinge samenkomsten bij, vierden het heilig avondmaal, maakten zich aan geen in het oog lopende zonden schuldig, banden uit hun midden alle ketterijen en dwalingen en roemden op de zuiverste rechtzinnigheid. Van hier, dat zij de naam hadden van te leven, d. i. men hield hen voor een bloeiende Christelijke gemeente. Maar Hij, die niet aanschouwt wat voor ogen is, Hij kende hun wezenlijke gesteldheid en moest van hen verklaren dat zij inderdaad aan doden gelijk waren! Niet, omdat zij aan geveinsdheid schuldig stonden, maar, omdat zij het geloof van het hart misten en de Heere niet echt liefhadden. Het was van daar dat zij, het leven van de Geest dervend, niet uit de juiste beginselen en met reine bedoelingen werkzaam waren. Het was van daar, dat zij in het verborgene hun kleren bevlekten en gevaar liepen van, bij verdrukking en vervolging, de Heere snel geheel te verloochenen. Treurige gesteldheid! Wat baatte het hun, dat zij de naam hadden van te leven? Het was tijd, om hen wakker te schudden uit hun doodsslaap. En dat te meer, omdat de naam, het goed gerucht, dat van hen uitging, hen hoe langer hoe dieper kon doen inslapen en het kwaad al verder en verder verspreiden.

De Heere noemt Zich: die de zeven geesten en de zeven sterren heeft. Hij eigent Zich namelijk toe de opperste macht over al de opzieners van de kerk en geestelijke gaven, om die naar Zijn wil uit te delen. Dit voorrecht hebben zich valselijk aangematigd zij, die zeiden, dat zij zaten op de stoel van Petrus en dat zij stedehouders van Jezus Christus zijn hier op aarde en dat de Heilige Geest als van hen uitgaat en door hen aan de kerk wordt meegedeeld.

Zij zijn dood, die de levende Christus in zich niet hebben levend door het geloof en uit de Geest, die de werkende kracht van Christus niet in zich hebben, die geen levende werken voortbrengen en er is niets in de gemeente of de Heere weet het, die een onderzoeker van de harten is.

Wees wakend, (liever: "word wakker, u die slaapt (Efeze. 5: 14) en sta op van de dode, door uit uw toestand van traagheid en gerustheid u op te heffen en versterk het overige, dat sterven zou; want Ik heb uw werken, waarmee u voor Mij ijvert en u de naam heeft verworven, dat u leeft (vs. 1), nochtans omdat het verwijt in Ezechiël. 34: 4 u aangaat, niet vol gevonden voor God.

Het overige, dat sterven zou, is niet het overige goede, dat de opziener zelf nog in zich heeft, de Heere behandelt hem toch in het geheel als een, die reeds gestorven is, die eerst door de krachtige roepstem van Zijn woord weer in het leven moet worden geroepen. Het zijn eer de vonken van het leven, die nog in Zijn gemeente aanwezig, maar aan het uitdoven zijn en die hij, nadat hij zelf wakend zou zijn geworden, weer aanblazen moet.

Objectieve verontreinigingen zijn niet terzijde te stellen, maar wel is een subjectieve opwekking nodig. Bij alle subjectieve reinheid van instelling, van leer en van eredienst, ontbreekt toch het subjectieve leven van de persoonlijkheden in Christus en de wandel in het licht.

Nadat de kerkelijke leer in belijdenisgeschriften was neergelegd lag het voor de hand, dat de vrije krachtige ontwikkeling van de theologie uit de Schrift gestremd werd en in de plaats van het ware levende geloof, zoals zich dat in de tijd van de hervorming had verbreid, in de plaats van de echt praktische kerkelijke richting bij zo vele leraars van de kerk, als zij de levendmakende kracht van het zuivere woord en het sacrament en in het bijzonder van de koninklijke leer van de rechtvaardiging door eigen schuld werkeloos maakten een stijve, dode rechtzinnigheid, een schijngeloof zonder de vruchten van de Geest treden kon. Men kon zich vergenoegen met een streng, zuiver uitwendig theoretisch vasthouden van de bestaande geloofsvorm, in plaats van bovenal door de zuivere leer van het Evangelie zichzelf en de toevertrouwde kudde inwendig naar geest en gemoed te laten vernieuwen, en om de edele vorm het veel edeler wezen te vergeten. Zo’n vleselijkheid en hartstochtelijkheid van dode orthodoxie heeft onnoembaar veel onheil gesticht. Het zou echter een schreeuwende onrechtvaardigheid en geheel onhistorisch zijn, dat te willen schrijven op rekening van zuivere leer en rechtzinnige theologie en van ijver voor deze. Dat alleen wordt aan de kerk ten verderve, als de bron van zo’n ijver niet zuiver is en wereldse gezindheid en hartstochtelijkheid zich mengen in de orthodoxe ijver ten verderve van de gemeenten. Bij het louteringsproces, dat volgde, geschiedde het weer, dat, terwijl hetgeen gereinigd moest worden, zelf niet zonder een rein element was, dat wat moest gereinigd worden niet zonder een rein element was, dat wat wilde reinigen niet zonder meer of mindere menselijke eenzijdigheid bleef. Werd dat miskend, dan kon ook wat tegenover de dode orthodoxie plaats had, om de kerk op een meer innerlijke en praktische Christelijke weg terug te brengen, niet echt vruchtbaar werken en moest er ten slotte op uitlopen, dat het zo genoemde gezond verstand verheven werd op de troon van alle menselijke aangelegenheden, onbeperkt over alles, wat tot het gebied van het menselijk weten behoorde, regerend en noch aan goddelijk noch aan menselijk gezag in haar oordelen invloed toelatend. De vermaning en bedoeling van de Heere is dus niet begrepen noch opgevolgd. In plaats van het versterken ("in versterken van de nog aanwezige levenskracht, bestaat de kunst van de geneesheer is een oplossen en terzijde zetten gekomen en nog tot op de huidige dag is men vervuld van de ongelukkige waan om langs deze weg de kerk van Sardis te moeten helpen, zonder op te merken, dat men daardoor alleen de periode van de kerk van Laodicea (vs. 14 vv.) besnelt.

Wees wakend tegen de zonde en om uw werk op een betere wijze in geloof te doen, sta uit de geestelijke slaap van zorgeloosheid op, wees ijverig, strijdt om in te gaan door de enge poort en wees niet tevreden uzelf op te wekken; maar u, bekeerd zijnde, versterkt het overige dat sterven zou; er zijn vele leden in de gemeente, die geen leven hebben, die dood zijn in zonden en misdaden, er zijn anderen, die wel het beginsel van het leven in zich hebben, maar het is klein en zij zijn daarenboven verachterd, in bezwijming gevallen en zijn als zieltogende en als op sterven, zie toe dat u ze in die staat niet laat liggen, maar tracht de doden door onderwijzingen, waarschuwingen en opwekkingen tot Christus te brengen, opdat zij in Hem leven mogen, en voor de eeuwige dood bewaard worden; versterk de zwakken, verwakker de tragen en brengt de verdoolden weer terecht. De beweegredenen zijn genomen van hun tegenwoordig gedrag, want Ik heb uw werken niet vol gevonden voor God, u mag voor de mensen wat schijnen, maar voor God, voor van wie alle dingen naakt en geopend zijn, deugt uw werk niet, u had veel meer moeten doen. En wat u gedaan heeft, heeft u niet op een goede grond, op een goede wijze en tot een juist einde gedaan, u kunt in het gericht van God niet bestaan.

Het schijnt, dat de kerk van Sardis de hele waarheid niet heeft aangenomen, maar vele van de heidense bijgelovigheden behouden heeft. De kerk van de Luthersen heeft vele pauselijke

dwalingen verworpen, maar is aangaande het sacrament van het avondmaal blijven steken als in de modder van de lichamelijke tegenwoordigheid.

De werken van de heiligen zijn altijd onvolmaakt, als iemand op de menselijke zwakheid wil zien. Want zolang wij hier leven strijdt het vlees tegen de geest, zoals Job zegt, dat hij voor al zijn werken bezorgd was, waarom hij zijn toevlucht nam tot de goedertierenheid van God; maar voor zo verre zij in Christus worden aangezien zijn zij volkomen; want Hij is onze volheid en wij zijn in Hem volmaakt (Joh. 4 Efez. 1 Kol. 1: 2). Deze volheid maakt Hij ons deelachtig door het geloof. Die van Sardis hadden het juiste geloof niet, daarom waren hun werken voor God niet volkomen, die nergens behagen in heeft, dan in hetgeen van Zijn Zoon komt.

Gedenk dan, opdat het bij u tot een wakker zijn moge komen en u in staat mag zijn om te versterken, hoe u, in tweeërlei opzicht, zowel wat inhoud als wijze aangaat, het woord des levens ontvangen en gehoord heeft en bewaar het, door terug te keren tot hetgeen u ontvangen heeft a) en bekeer u, door terug te keren tot de wijze van het horen. Als u dan niet waakt, zoals Ik toch voorzie, dat u het niet zult doen, dan zal Ik over u komen b) als een dief, om gericht te houden ook over u, zodat beide getuigen tegelijk zullen gedood worden (Hoofdstuk 7 vv.) en u zult niet weten op welke uur Ik over u komen zal 2), al is het ook nog zo duidelijk in Mijn Woord aangegeven en nog zo juist door de gebeurtenissen van de tijd voor ogen gesteld.

Openbaring 3: 19 b) MATTHEUS. 24: 43. 1 Thessalonicenzen. 5: 2. 2 Petrus 3: 10 Openbaring 16: 15

Niet alleen de opname van het Evangelie door de gemeente (hoe ontvangen), maar ook het karakter als Evangelie (hoe gehoord) is gespecificeerd door het hoe; niet alleen de opname, maar ook het opgenomene moet teruggebracht worden tot het oorspronkelijk levende. (P. LANGE).

Het wat, dat Sardis had ontvangen, had het bewaard, maar het hoe, de wijze, waarop het dit wat eens had opgenomen en gehoord, had het verloren. Eens had het opgenomen met heilige ijver, nu neemt het op met het hoofd.

Het hoe heeft niet slechts betrekking op de aard van het ontvangen en horen, maar ook van het ontvangene en gehoorde zelf; de woorden moeten dus zeggen: hoe datgene gesteld is of luidt wat u ontvangen en gehoord heeft. Men vergelijkt hierbij de parallelle plaatsen van Paulus 1 Tim. 6: 20. 2 Tim. 1: 14 Kol. 2: 6 "zoals u de Heere Jezus heeft aangenomen en, wandelt zo in Hem."

Ook het gebrek aan het verstaan van de tekenen van de tijd uit de geest van de profetie kenschetst onze Protestantse Zionswachters tot op de huidige dag.

"Gedenk dan hoe u het ontvangen heeft", niet wat u ontvangen heeft, de leer, het woord enz., maar hoe, de begeerte, de ijver, het verlangen, waarmee u de genade ontving en het woord hoorde. Daaraan te moeten herinneren, is inderdaad treurig, evenwel is het niet te ontkennen dat het nog iets goeds is de zielen daaraan indachtig te kunnen maken. Want juist deze herinnering aan een vroeger zalige toestand, het gedenken aan een betere, meer levensvolle tijd, doet verwachten, dat het verlangen naar zo’n toestand wederkeren zal en het hart weer begerig zal zijn om iets van die vroeger beleefde tijd te ondervinden. Ook tot Israël is het

gedurig bij de profeten: "Gedenk de vorige dagen." God wacht nog of de laatste waarschuwing ook uitwerking zal hebben; of de boom, nadat hij omgraven en van mest voorzien is, nog vrucht zal voortbrengen. Wanneer echter de zondeslaap niet ophoudt, wanneer de slaper in weerwil van de wekstemmen niet ontwaakt, dan loopt de lankmoedigheid van God ten einde en een dief gelijk, op een tijd, waarin men het niet verwacht, komt Hij om te richten en neemt de geestelijk doden door de lichamelijke dood uit de rij van de levenden weg.

Maar u heeft toch nog enige weinige namen, ook te Sardis, die hun kleren van het heil en van de gerechtigheid, die Ik hun bij hun inlijving in de kerk heb gegeven, niet bevlekt hebben 1), door te wandelen op de wijze van deze werelden zij zullen met Mij hier boven in de staat van de heerlijkheid wandelen in witte kleren van volkomen heiligheid en zaligheid, omdat zij het waardig zijn 2), dat, evenals zij met getrouwheid hebben gehouden wat Ik hun heb gegeven (vs. 3), Ik hen zo ook beloon met hetgeen aan de getrouwheid is toegezegd.

Deze hadden, alhoewel zij weinigen waren, zich niet afgezonderd, anders had de engel van de gemeente ze niet. Toch hadden zij het aan hem niet te danken, dat zij onbezoedeld waren, integendeel droeg hij de schuld, dat er zo weinigen van hen waren.

Hun tegenstelling tot het dode geheel doet hen voorkomen als levende leden, die het oog van de Heere met name heeft gezien en nadat zij zich mee hebben moeten buigen onder het oordeel over het geheel, worden zij daarvan als uitzonderingen weer weggenomen. Het oordeel over hen is geen absolute lof, in zoverre het zuiver negatief is. maar toch een hoge lof, in zoverre zij de algemene aansteking hebben tegengestaan.

Deze weinigen worden voorgesteld als "weinige namen"."Namen" voor "personen" wordt ook in Hand. 1: 15 gevonden. Hier is deze uitdrukking zeker opzettelijk gekozen en wel tegenover de dode massa, wanneer de bijzondere persoon in de grote kerkelijke hoop verdwijnt. Tegenover haar zijn de weinigen, die van de algemene bevlekking vrij zijn, elk voor zich een naam, een uitgedrukt karakter.

Evenals in Hoofdstuk 16: 6 zij, die bloed hebben vergoten, bloed moeten drinken, zo worden hier de onbevlekte witte kleren beloofd, omdat zij die waardig zijn. De idee van vergelding, die daarbij ten grondslag ligt, leidt echter niet tot de Rooms-katholieke voorstelling van verdienste, want het leven zelf (vs. 1) met al zijn krachten, dat van hen wordt geleid, die hun kleren niet hebben bevlekt, is een vrije genadegift van de Heere. Van verdienste zou dan alleen sprake kunnen zijn, als de mens zichzelf door eigen kracht bewaarde; maar zo geeft de uitdrukking slechts een zekere overeenstemming te kennen tussen het gedrag en de eer, die aan dat gedrag ten deel wordt, hoewel de eer het gedrag verre overtreft. De witte kleren met hun heldere kleur van de overwinning zijn de hemelingen eigen (vs. 5, Hoofdstuk 6: 11; 7: 9; 19: 8 Met Christus zullen zij, die in het aardse leven hun kleren onbevlekt bewaren, in witte kleren wandelen, terwijl zij, zo getooid, voor de troon van God en van het Lam in het volle, zalige genot van Zijn gemeenschap zullen leven.

De bijzondere belofte breidt zich nu uit tot een algemene, die niet alleen die weinigen, maar alle overwinnaars aangaat en vooral tot aanmoediging voor de geestelijk doden te Sardis berekend is. De beide eerste beloften zijn ons reeds uit het vorige duidelijk; zij zijn geheel te verklaren uit de reeds voorgestelde toestand van de gemeente. Omdat deze door wereldsgezindheid bevlekt en hierdoor geestelijk gestorven is, wordt haar, opdat zij opstaat en overwint, het lichte, heerlijke gewaad van de toekomende wereld voorgehouden en de

verzekering gegeven, dat haar naam ondanks alle gedeeltelijk verstorven zijn, nog niet uit het boek des levens is uitgedelgd en ook in alle eeuwigheid, als zij haar dood overwint, niet zal worden uitzekert. Zeker een grote en van ‘s Heren trouw getuigende opwekking uit de mond van Jezus zelf te vernemen: Onze namen staan nog in het boek des levens, de Heere heeft het uitdelgen van die naam nog niet doen plaats hebben, het is met ons nog niet uit; ja, als wij overwinnen, zal die daarin eeuwig blijven staan.

De derde belofte heeft de getrouwe belijdenis van de weinige uitverkorenen ten grondslag, waarvan het licht te meer werd verheven door de schaduw van het schuwen van de belijdenis rondom, haar, dat de onafscheidelijke begeleider is van lauwheid en wereldgezindheid.

Dat er zelfs in het wereldse en verdorven Sardis nog enige echte Christenen waren, wordt de opziener niet tot lof, maar ter beschaming gezegd; want als zij hem nagevolgd hadden, waren zij insgelijks geestelijk doden en huichelaars geworden. Deze gelovigen hadden de opziener door hun voorbeeld op de juiste weg kunnen voeren, wanneer hij daarop acht had willen geven. Vroeger heet het reeds: de opziener was, niettegenstaande zijn uitwendige gedaante van godzaligheid, geestelijk dood. Zijn werkzaamheid naar buiten en de werkeloosheid van zijn inwendige mens stemden niet echt overeen. Tegenover zijn uitwendig leven, zoals wij hier aan de lieden zien, die hem als degenen, die hun kleren niet bevlekt hebben, tegenover gesteld worden, stond de verborgen vleselijke verontreiniging. Achter de uitwendige heiligenschijn van de huichelaars schuilden vleselijke lust en onreinheden van allerlei soort, want verholen zonden liggen bij de huichelaar altijd op de achtergrond: en deze zonden noemt Jezus zijn geestelijke dood. De onbevlekten belooft de Heere met uitsluiting van de Bisschop, witte kleren, omdat zij het waardig zijn, niet in de zin van verdienstelijkheid, maar terwille van Hem, met van wie zij, wat juist van de opziener niet kon gezegd worden, op aarde hadden gewandeld, met wie zij wandelen zouden in de toekomst. Hun worstelen en streven naar heiligheid, hun overwinnen en strijden heeft hen voor de heerlijkheid vatbaar gemaakt. Zoals zich bij de getrouwen in het Thyatire van het middeleeuwse Rome de hervorming voorbereidde, zo vormen de geheiligden en echt levenden in Sardis de stam van de Filadelfische gemeente, waarvan in de volgende brief gesproken zal worden.

Tot verklaring van de "witte kleren" moeten wij denken aan hetgeen de schrijvers van de Mischna in het boek Middoth (6. III) vertellen, dat het een gewoonte was onder het volk, dat het grote sanhedrin in de vergaderplaats van hun grote raad, die Gasith, de geplaveide stenen, genoemd wordt, onder anderen een plechtig oordeel geveld heeft over de waardigheid, verdiensten en gebreken van de priesters. Als iemand dat onderzoek goed had doorstaan en aan de raad genoegen had gegeven, werd hij met witte kleren bekleed tot een priesterlijke eer en waardigheid. Er werd een feest gevierd onder toestemming van de broeders. Maar die in het gericht niet kon bestaan, kwam voor de dag in zwarte kleren en met schaamte. Dit schijnt het te zijn, waarop de Heere in deze woorden en de volgende rede zinspeelt, zoals in het vorige vers het "waken" ziet op de gewoonte van de priesters. De overste van de tempel namelijk bezocht in de nacht, die de wacht hadden in de tempel en als hij iemand in gebreke van zijn plicht bevond, liet hij hem niet weggaan zonder een strenge tuchtiging, hetzij van slagen of van het branden van de kleren, dat een teken van smaadheid was.

Die overwint, zodat het leven, in het geloof ontvangen, zich ook krachtig in zijn wandel betoont en met de wereld en eigen vlees dapper strijdt, die zal zoals degenen in vs. 4 is beloofd, bekleed worden met witte kleren; en Ik zal Zijn naam als van een, die niet alleen de naam had, dat Hij leeft (vs. 1), maar ook werkelijk leefde, geenszins uitdoen a) uit het boek

des levens (Ps. 69: 29; Jes. 4: 3. Dan. 12: 1) en Ik zal zijnen naam belijden voor Mijn Vader en voor Zijn engelen, op die dag des oordeels (MATTHEUS. 10: 32 v. Luk. 12: 8 v.).

Exod. 32: 32 Filip. 4: 3 Openbaring 20: 12; 21: 27

"De vertroosting is niet voor allen" maar alleen voor de oprechten, die nog onder u zijn. Maar hoewel de grote menigte niet deugt, u heeft enige weinige namen, dat is, mensen, die ieder hun eigen naam hebben, en die Ik bij name ken, ook te Sardis, in die goddeloze stad en in die bedorven kerk, die hun kleren rein hebben bewaard van de besmetting van de wereld en in oprechtheid Mij dienen. Aan deze wordt beloofd, zij zullen met Mij wandelen in witte kleren. De heiligen waren in het wit gekleed, de priesters dienden in witte kleren, waardoor de zuiverheid en heiligheid te kennen wordt gegeven. De edelen, die naar enig ambt stonden, ook die zegepraal bevochten hadden, werden in die tijden in het wit, als een erekleed, gekleed. Zo zal de Heere Jezus volmaakt heiligen en verheerlijken alle oprechten, omdat zij het waardig zijn, niet door hun aanklevende gerechtigheid en verdiensten, want in dat opzicht is de beste een nutteloze dienstknecht; maar God had hen van eeuwigheid uitverkoren tot zaligheid. Christus had de zaligheid voor hen verdiend, God had hen tot Zijn kinderen en erfgenamen aangenomen, en had hen op geloof en godzaligheid, de zaligheid beloofd, dus betaamde het God, hun die te geven en in die opzichten waren zij bekwame en gepaste voorwerpen voor de zaligheid en waardig en bekwaam die te ontvangen.

De namen worden in het boek des levens ingeschreven, of door God zelf, als wanneer zij om de onveranderlijkheid van Zijn raad en het zeker verband van verkiezing en heerlijkmaking nooit uitgedelgd worden (Joh. 6: 37. 2 Tim. 2: 19 Openbaring 21: 27), of van de mensen, als zij zelf belijden verkoren te zijn (Jer. 44: 5) en anderen dit naar de liefde van hen oordelen (Efeze. 1: 4 Fil. 4: 4). Alhoewel zij nu op deze laatste wijze zijn ingeschreven, kunnen zij zeker uitgedaan worden en worden zij uitgedaan, terwijl God op de een of andere wijze verklaart, dat zij geen deelgenoten van het leven zijn of ooit zullen zijn. Geenszins zal dit de overwinnaar overkomen, maar hij zal als een uitverkorene erkend, in het leven hem vergund bewaard en de volheid daarvan hem namaals gegeven worden (Joh. 10: 14, 28

Witte kleren, de zaligheid van de hemel zal ik hun schenken, omdat zij de verzoening van hun zonden gezocht en gevonden hebben in het bloed van het Lam en zich door de Geest van de genade zo hebben laten heiligen, dat zij hun kleren niet weer hebben bezoedeld. Zij zijn het rijk van God waardig geworden. Het is zeer merkwaardig, dat juist de beide gemeenten, die onder alle het diepst gezonken waren, geen Nikolaïeten onder zich telden, terwijl deze aanhang in het getrouwe Smyrna en het voortreffelijke Filadelfia gevonden werd. Een wegstervende boom schiet geen wilde takken meer uit, maar wel een zodanige, die nog in vol leven en rijk aan sappen is. Waar dwaalleer in een gemeente opgroeit, daar openbaart zich nog leven van de Geest, hoe ongeestelijk en onchristelijk dan dat leven ook moge zijn. De strijd van de gelovigen tegen haar wekt op, geeft een Bijbel in de hand, doet het waar geloof bloeien, ontsteekt een barmhartige en reddende liefde als die van de Samaritaan, zodat ook menig afgedwaald schaap tot de kudde wordt teruggebracht. Maar waar een hele Kerk met leraren en gemeente in de dienst van de wereld weggezonken en onverschillig is over het Christendom, ja over alle godsdienst, daar is het gevaar groot en het vooruitzicht treurig, daar is de Heere nabij, als een dief, om van hem, die niet heeft, te nemen ook hetgeen hij nog heeft.

Naar het uitwendige was wellicht geen van de zeven gemeenten van Klein-Azië zo rijk aan uitstekende voorrechten. Aan de afhelling van de berg Tmolus, in een weelderige landstreek gelegen, zetel van de Perzische Satrapen, die er een schitterende hofhouding voerden,

overvloeiend van al de schatten van de natuur en van de kunst, scheen Sardis een uitgelezen lustoord te zijn. Van de gemeente op die plaats gevestigd, gaat bovendien de meest roemrijke naam door al de omstreken uit."Sardis leeft", zo klinkt het op honderden lippen, wij weten niet om wat bijzondere reden, maar waarschijnlijk wel omdat de gemeente aangroeide in aantal van leden, de naam had van nauwgezette godsdienstigheid en wellicht tot schouwtoneel strekte van buitengewone gaven en werkingen van de Heilige Geest, zoals dit het geval te Corinthiërs was. Nee, hier zijn geen Nikolaïeten of Bileamieten, als in Efeze en Pergamus; hier blaakt geen vuur van de vervolging, als in het deerniswaardige Smyrna; hier richt geen vrouw Izebel de onreine afgodstafel aan, zoals in het zwaarbevlekt Thyatire; hier is geen spanning, geen scheuring, geen strijd; gelukkig, leven- en liefdevol Sardis."Sardis, u bent dood" zo klinkt op eenmaal de dreigende stem van de Christus, die de geesten wikt en aller werken kent. Ach, wat zegt het weinig voor de diep verbasterde schare, of haar naam en roem op de vleugels van de faam tot over de grenzen van Azië wordt heen gedragen? De Heere ziet met andere ogen, weegt met andere schalen, vraagt naar andere levenstekenen, dan de mens, die alleen wat voor ogen is aanziet. In Zijn schatting is Sardis arm, omdat het de ware rijkdom van het geloof, van de liefde, van de hoop niet kent; en met de roede in de hand komt Hij tot de hoog geprezen kerk, die wellicht een blinkende erekroon voor de slapen van haar Engel gewacht had. Wat baat het haar thans, of aan haar bergen de wijnstok liefelijk tiert? Ach, zij zelf verdient geen levende rank aan de ware Wijnstok te heten. Wat baat het, of midden door haar stad de beroemde Pactolus heen stroomt, die in haar bedding goudkorrels aanvoert? Ach, het blijkt dat de rivier van het levende water haar tot nog toe, als een woudstroom door het zand, is voorbij gevloeid en dat zij op haar bedding nog geen enkele schat voor de hemel gevonden hebben. Wat baat het, of Sardis kan tegenwerpen: Heere, wij zijn niet bevlekt met de werken van de Nikolaïeten, die U elders veroordeelt? Zo’n rust, als in haar midden gevonden wordt, strekt juist om haar meer te beschamen; het is de rust van de Godsakker, waar geen hamerslag van twist wordt gehoord, omdat er geen adem van het leven gevoeld wordt. Twist en verdeeldheid, hoe betreurenswaardig op zichzelf ook, getuigen nog altijd van zeker opgewekt leven: te Sardis is geen strijd meer over de waarheid, omdat men onverschillig voor de waarheid geworden is. Een wegstervende boom schiet geen wilde takken meer uit; dat gebeurt alleen aan een stam, die nog vol is van leven en rijk aan krachtige sappen. Zo staat Sardis daar voor het oog van de hemelse Planter, als een boom, zonder een enkel waterlot, ja, maar ook zonder groei en vrucht. Wat verdient hij eer en meer dan het vonnis: houw hem af, die nutteloos de aarde beslaat? Maar nee, dat kan de Heere niet van het liefdehart. Aan de dorrende takken heeft Hij enkele vruchten bespeurd, om wier wille Hij de boom nog wil sparen. Hier en daar ontdekt Hij nog een bottende knop, die zich wellicht zal ontsluiten voor de zonnestraal van de hemelse liefde. Wat is er meer nodig voor Jezus, die niet gekomen is om de ziel van de mensen te verderven, maar om die te behouden? Ja, voor Hem is Sardis aan een dode gelijk: maar "het uur komt en is nu, dat de doden zullen horen de stem van de Zoon van God en die haar hebben gehoord zullen leven." Zoals Hij in de dagen van Zijn vlees het machtwoord weerklinken liet: "Jongeling, dochtertje, Ik zeg u, sta op! " zo raakt Hij hier als het ware de lijkbaar aan, waarop de geestelijk dode gemeente ligt uitgestrekt. Hij herhaalt zijn" Talitha kumi" in het ernstige woord: "wees wakend", liever "ontwaak en versterk het overige, dat sterven zou." Temidden van al het dode en dorre bewaakt Hij de overgebleven sporen van een vroeger, meer opgewekt leven en wil dat de engel van de gemeente die met zorg en liefde zal kweken. Hoog nodig is het intussen, dat zo de kwijnende vonk weer wordt aangeblazen tot een heldere vlam, "want", zegt de Heere, "Ik heb uw werken niet vol, niet voldoende en niet volkomen gevonden voor God", of zoals wij eigenlijk lezen moeten, voor mijn God." Voor het oog van de God en Vader, van wie Hij vertegenwoordigt en in Wiens naam Hij regeert, heeft Hij de werken van de gemeente op de balans van de hemel gewogen, helaas, juist dat éne ontbrak, dat daaraan alleen betekenis en

waarde in Zijn schatting kon geven: het beginsel van het geloof, het leven van de liefde, de gloed van waarachtige ijver. Zo is de gemeente in een deerniswaardige, in een vege toestand gekomen. Maar voor wat ziekte van de ziel heeft de grote Medicijnmeester geen raad en geen baat? Nog is Sardis niet reddeloos verloren, als het naar de stem van de liefde wil luisteren: "Gedenk dan, hoe u het ontvangen en gehoord heeft en bewaar het en bekeer u! " De Heere wil, dat de gemeente zal terugzien op de vroegere, betere tijd, toen zij het pas het woord van de genade vernomen had en aanvankelijk uit de doodsslaap herrezen was, waarin zij nu lag gezonken. Zo zou er voor haar leden een nieuwe heildag, de dag van bekering en van zaligheid aanbreken, waarin zij voortaan als kinderen van het licht zouden wandelen. Maar werd die stem van de liefde versmaad, een ontzettende nacht stond te wachten, te ontzettender, omdat die onverwacht over het hoofd van de schuldigen dalen zou."Als u niet waakt, spreekt de Heere, Ik zal over u komen als een dief en u zult niet weten, op welk uur Ik over u komen zal." Zware oordelen en strafgerichten stonden de onbekeerlijken van hart te wachten en zoals de eigenaar van een onbeveiligde woning haar door de rover overvallen en alles plunderen ziet, zo zouden zij daar staan, aan onberekenbaar onheil ten prooi en opgeschrikt uit hun rampzalige rust, juist dan, wanneer het te laat zou wezen om iets, dat was verzuimd, te herstellen. Verbeeld u, als u kunt, de verbazing, die het schuldig Sardis moest aangrijpen bij dat onheilspellende woord! Dat was een andere toon, dan die door mensen werd aangeslagen, waar deze het roemden en prezen. Wat een verschil tussen de naam van de gemeente op aarde en tussen haar naam in de hemel! Hier levend als een krachtige man, daar dood genoemd en misvormd als een lijk; hier haar rijkdom aan goede werken geprezen, daar een onmetelijk tekort voor haar ogen ontrold en een ontzettende bankbreuk gedreigd; hier een dag haar voorspeld van vrede, rust en roem, daar een nacht haar gedreigd, waarin de dief haar schijngoed zal roven! Bijna zal aan de engel van de gemeente de moed zijn ontzonken, om voor het heil van een zo diep verbasterde kudde te waken; daar schiet een vriendelijke lichtstraal opeens tussen de dreigende wolken te voorschijn."U heeft", zo gaat Jezus voort, "enige weinige namen, enige personen ook te Sardis, die hun kleren niet bevlekt hebben." Mogen wij de scherpzinnige opvatting van een van de nieuwste uitleggers toelaten, dan wordt hier gezinspeeld op een Oosters gebruik, om schuldige priesters in zwarte kleren voor hun rechters te plaatsen en worden daartegenover de Christenen voorgesteld, als met het blinkend priestergewaad van vrijgesprokenen en onschuldigen aangegord. Niet moeilijk is het, ons het beeld van die gelovigen aanschouwelijk voor ogen te stellen. Ongetwijfeld hadden ook zij hun aandeel aan het algemeen bederf van de mensen-natuur. Maar door de kracht van het geloof was de heerschappij van de zonde verbroken. Zij waren een nieuw schepsel in Jezus Christus geworden; zij waren afgewassen, geheiligd, gerechtvaardigd door het bloed van Christus en door de Geest van onze God. Zo vernieuwd en herboren, bewaarden zij door waakzaamheid en strijd zich rein te midden van de verbasterde Kerk en lieten van dat verkeerd geslacht zich behouden. Wellicht waren zij juist die leden van de gemeente, die de minste eer en roem hadden bij de wereld daarbuiten, maar zoals de Heere met andere schalen weegt, zo plaatst Hij ook Zijn erekroon op andere hoofden, dan waarvoor zij de hare bestemt."Deze zullen met Mij wandelen in witte kleren", zo belooft Hij, "zij zullen hemelse reinheid en vreugde en eer genieten, omdat zij het waardig zijn." Heeft dit laatste bijvoegsel iets, dat u bevreemdt en vraagt u, wie kan waardig zijn, het erekleed van de hemel te dragen en hoe strookt dit eigen woord van de Heere met de doorgaande leer van de apostelen: uit genade bent u zalig geworden? U vergeet dan, dat hier gesproken wordt, niet van een waardigheid, die zij in zichzelf, maar alleen, die zij in gemeenschap met Christus bezaten; dat er naar de leer van het Evangelie een onafscheidelijk verband is tussen geloof en geluk; dat die hemelvreugd, niet naar verdienste als aan een slaaf, maar uit vrije goedheid als aan een kind wordt geschonken, dat de wil van de Vader getrouw en standvastig volbracht. En nu schemert u het oog bij de voorstelling van het heil, dat hier achter de opgeheven sluier van de

eeuwigheid op eenmaal uw blikken verrast en u roept uit: Och, of mij iemand vleugels gaf als van een duif, om mij tot dat schoon verschiet te verheffen! Zie, de Heere daalt vriendelijk tot uw zwakheden af en schetst als met eigen hand een tafereel van onverderfelijk, hemels geluk."Die overwint", zo vervolgt Hij, "zal bekleed worden met witte kleren", zoals aan de overwinnaars in het Oosterse worstelperk niet zelden uitgereikt werden, en Ik zal zijn naam geenszins uitdoen uit het boek des levens; hij heeft geen oordeel te duchten; de zaligheid is zeker van wie in het geloof volhardt; eeuwig blijft zijn naam in de levensrol staan, waarin zij vóór de grondlegging van de wereld geschreven werd, ja Ik zal die naam belijden voor het aangezicht van Mijn Vader en van Zijn engelen." U herinnert u meteen, hoe hier met andere woorden een verklaring terugkeert, die de Heere gedurende de dagen van Zijn vlees bij herhaling tot Zijn getrouwen gericht heeft, zoals het over het algemeen uw opmerkzaamheid niet mag ontgaan, dat geen van deze zeven brieven zo betrekkelijk rijk is aan overeenkomst met de eigen woorden van de Heere, in Zijn eerste leven gesproken, als juist dit schrijven aan Sardis. Maar u mag tegelijk niet voorbijzien, hoe dit besluit een merkwaardige tegenstelling bevat tegen het beschamend begin van de brief. Wat heeft Sardis tot nog toe gehad, gewaardeerd, maar zonder reden genoten? Een naam, boven al de andere namen aan één van de gemeenten gegeven, de naam van rijk aan geestelijk leven te zijn. Het was onwaarheid en leugen geweest, maar Sardis bekeert zich en het zal in de hemel weer ontvangen, wat het door deze brief voortaan op aarde verliest. Een naam, van levenden niet alleen, maar van gekroonde overwinnaars, door Jezus zelf gegeven; een roem, die nog flonkeren zal, ofschoon het licht van de laatste ster reeds lang aan de weggerolde hemel getaand is. Hier wenste ik een enkel ogenblik de adelaarsvlucht van Johannes, toen hij op Patmos een deur geopend zag, om hem te tonen de dingen, die haast zouden geschieden! Ja, echt, daar ontsluit zich de deur van dat heiligdom; een lichtstraal daalt neer op aarde en bij dat licht wat aanschouwt u, oog van het geloof? Ik zie de hemelen geopend en Jezus, Jezus, die hier naakt aan het kruis hing te krimpen, terwijl Zijn gewaad onder Zijn eigen oog werd verdeeld, Jezus in witte kleren uitgedost. De glans benevelt mijn oog, maar waar ik langer staar, nee, ik vind de Heere niet alleen, een schare volgt Hem, met even witte gewaden bekleed. Reinheid blinkt uit hun oog; vreugde straalt mij van hun aangezicht tegen; eer verwacht hen, boven al wat de aarde zo noemt. Zie, daar wordt het levensboek opengerold en aller naam wordt gelezen en het blijkt dat geen enkele er uit weggedaan is. Hoor, daar klinkt hun deemoedige taal: "Heere, wij zijn de grootste van de zondaren" nee, hoor, daar belijdt hen de Heere voor Zijn Vader en de engelen: "deze zijn Mijn broeders en zusters en moeder; zij hadden de moed om Mij te eren, toen Mij de wereld versmaadde; nu zal Ik hen kronen, nu de wereld voorbijgegaan is." Uit hun verrukking ontwaakt, zien zij nu Zijn heerlijkheid en de mannen, die bij Hem staan, zoals eens Zijn getrouwen op Thabor. Nee, hier is meer dan Thabor, want allen zijn met Jezus van gedaante veranderd geworden en uit de hoogwaardige heerlijkheid klinkt nu nog eenmaal de hemelstem, om het woord van de Vader te herhalen: "Deze zijn Mijn zonen en dochters, in wie Ik een welbehagen heb! " Die gekroonden wie zijn ze en van waar zijn zij gekomen? Het zijn de witbekleden uit Sardis; de eerstelingen uit iedere gemeente op aarde; uw ontslapenen wellicht, als zij in de Heere zijn gestorven; u ongetwijfeld, lijdende en strijdende Christenen onder ons, als u tot de einde volhardt. Hen allen maar ook dezen alléén geldt het woord: "zij zullen met Mij wandelen in witte kleren, omdat zij het waardig zijn." Hoe, zegt u nog eens, wie van onze kan waardig zijn, dat zijn naam niet uit het boek des levens zekert wordt? " Wie van onze het waardig is, de Heere, die ons nog hetzelfde uitzicht ontsluit, heeft ook deze vraag ons beantwoord. Hij wordt waardig geacht, die eeuw te beërven, die het hier zichzelf onwaardig gekeurd heeft en tot Christus als Verlosser gekomen is, eer hij Hem als Rechter aanschouwt. Ja, daartoe laat Hij heden ons wijzen op de lofspraak, die Hij daar Zijn getrouwen doet horen en de eer, die Hij Zijn getrouwen bereidt, opdat Hij al wat onder ons nog naamchristen heet, aan zijn sluimer ontrukt, aan zichzelf ontdekt, tot heilige jaloersheid

ontvlammen zou. Hij trekt onder ons nog dezelfde grenslijn als te Sardis, tussen Christendom in schijn en in wezen en weet van ieder van onze, hoofd voor hoofd, wie wij zijn. Maar aan welke kant wij ook staan, Hij gaat niemand met de wekstem ten strijde en het aanbod van de kroon voorbij. O, als u het dan heden gevoeld heeft, dat u tot nog toe uw beste tijd als in sluimering doorgebracht heeft; als heden uw hart u zegt, dat het u niet goed zou wezen, als nu de nacht reeds begon dank Hem, die nog niet als dief in de nacht, maar als vriend op de dag tot u komt! Stoot elke slaapdrank terug, die de wereld bij vernieuwing u reikt, om nu eens echt wakker te zijn en God geve het, wakker te blijven! Smeek in de eenzaamheid op de knieën gebogen, dat Hij, die het dode levend maakt, ook op u de Geest van het leven doet dalen, die de duisternis in licht en de dorheid in groei herschept! Herlees daar de Brief van de Heere aan Sardis, als een hemelschrift, persoonlijk tot u door Jezus gericht en weeg ieder woord, dat Hij spreekt; want weet het wèl ieder woord, dat hier wordt versmaad, zal eenmaal uw aanklager zijn. Schud in Zijn kracht de boeien van de slaap van de leden: zondekluisters, hier ten einde gedragen, worden banden van de afgrond daarginds. Vermeerder zo het getal van de verlosten, die geen smet op hun priesterkleed dulden en wandelt waardig het Evangelie van Christus, als opgeschrevenen in de boekrol van het leven! Laat het nieuwe leven, dat de Heere in u wekte, van u uitstromen in een nog slapende, van Hem afvallige wereld! Nog een tijdje en Hij, voor van wie u als voor een dief niet meer vreest, zal in de doodsnacht als Bruidegom komen. Bid, dat u de slaap niet bevangt; zie toe, dat uw lampen niet uitgaan! De levensdag spoedt ten avond. De nacht van de dood gaat als die van de zonde voorbij. Welhaast daagt de eeuwige morgen!

Harmonisch paren en beantwoorden en doorkruisen elkaar ook hier beelden en denkbeelden onophoudelijk. De vermaning: wees wakend, onmiddellijk na de bestraffing: u heeft de naam dat u leeft en u bent dood, stelt de nauwe betrekking in het licht, die er is tussen leven en waken bij de belijder van de Heere. Hierop slaat even eigenaardig de reeds elders toegedichte vergelijking van de komst van de Heere met die van een dief in de nacht. Met het denkbeeld van nacht stemt dan weer overeen dat van ongekleed te zijn. Daartegenover staat zowel de lof van hen, die hun kleren bewaard en niet bevlekt hebben (vs. 4) als de belofte van bekleding met witte kleren, (vs. 5) het zinnebeeld van de rechtvaardiging van de zondaars vanouds. De betrekking tot de plaats van Zacharia (Zach. 3: 4) loopt in het oog: "Doe deze vuile (bevlekte) kleren van hem weg. Daarna sprak Hij tot hem: Zie Ik heb uw ongerechtigheid van u weggenomen en Ik zal u wisselkleren aan doen." Tegenover de zuivere naam van leven (vs. staat vervolgens (vs. 5) het "niet uitdoen van de naam van de overwinnaar uit het boek des levens; " tegenover het niet vol gevonden worden van sommiger werken voor God staat het belijden voor de Vader en voor Zijn engelen, als uit het Evangelie welbekende vergelding van dat grondbeginsel aller welbehaaglijke werken voor God, te weten het belijden, met woord en daad van de Zoon van God voor de mensen (MATTHEUS. 10: 32).

Die oren heeft die horen, wat de Geest tot de gemeenten zegt.

In de 10de eeuw viel Sardis in de handen van de Turken en het is waarschijnlijk door de woeste veroveraar Timur te gronde gegaan. Nu ligt op de plaats een ellendig dorp van hutten, Sart, met wijd uitgestrekte ruïnen, waarvan twee zuilen, de overblijfsels van een prachtvolle tempel van Cybele het meest imponeren. Twee Christenen, die v. Schubert er vond, toen hij de plaats bezocht, waren het enige spoor van die gemeente, die zich vroeger daar bevond.

VI. Vs. 7-13. De gemeente te Filadelfia wordt voorgesteld als een, waaraan slechts kleine kracht verleend is, maar die het woord van de Heere met alle getrouwheid bewaart en Zijn naam ook daar niet verloochent, waar overal rondom afval heerst. Haar is een open deur

gegeven tot rijk gezegende werkzaamheid op het arbeidsveld van de zending en het zal nog eens geschieden, dat zelfs de ongelovige en verstokte Joden, die zich door hun Talmud ("Uit 22 tot een synagoge van de satan hebben geconstitueerd, zullen komen, en de grote eer van deze zendingsgemeente zullen erkennen. Zij zal, als die het woord van de lijdzaamheid van Christus bewaard heeft, nu ook bewaard worden voor het uur van de verzoeking, die over de hele wereld komt, alhoewel niet in die zin, dat zij niet eveneens daarin geraakt, maar in die, dat zij uit deze zal gered worden. Houdt zij nu wat zij heeft, zodat niemand haar kroon neemt, dan is haar overwinnaars een zeer bijzondere plaats in het toekomstige rijk van de heerlijkheid verzekerd. Volgens Ebrard zal Filadelfia de Gereformeerde kerk afbeelden.

En schrijf aan de engel van de gemeente, die in Filadelfia 1) is: Dit zegt de Heilige, aan wie alles de eer moet geven a), de Waarachtige, die zich aan Zijn gemeente zal betonen te zijn, wat Zijn naam te kennen geeft. Hij zegt het, b) die de sleutel van David heeft, die als de ware David en Koning van het rijk van God (Ezechiël. 34: 23 v. ; 37: 24 over alle ambten en elk arbeidsveld gebied voert. Hij zegt het, die de deur opent 2), tot een rijke en gezegende werkzaamheid en niemand is er, die, al wilde hij ook nog zo vele bolwerken en hinderpalen in de weg leggen, de geopende deur sluit. En weer Hij is het ook, die sluit, zodat iemand niets teweeg brengt in het rijk van God en niemand, hoezeer hij zich ook vermoeit en inspant, of door anderen geholpen en ondersteund, opent 2) (vgl. 1: 18 Jes. 22: 22).

Openbaring 3: 14 b) Job 12: 14

Omstreeks 6 mijlen zuidoostelijk van Sardis aan de andere voet van de Tmolus en aan de kleine rivier Cogamus, ligt in het binnenste van Lydië, de stad Filadelfia, door Attallus Filadelfus, de koning van Pergamus gebouwd. Deze stad viel eveneens in het jaar 133 na Christus in handen van de Romeinen. Ten tijde van Christus werd zij door verschillende aardbevingen verwoest en sinds bleef zij tot een kleine omvang beperkt.

Christus draagt de naam "de Heilige" voornamelijk als de Koning van Zijn gemeente, want alleen in haar wordt Hij als de Heilige, die afgescheiden is van de zondaren en hoger dan de hemelen is geworden, geëerd en geprezen en alleen in haar kan Hij als de Heilige werken en kinderen van het licht doen worden, zoals Hij zelf een licht is. Omdat Hij nu te Filadelfia een werkelijke gemeente van God voor Zich heeft, spreekt Hij haar aan met de naam van Zijn majesteit als de Heilige, terwijl Hij ze hiermee tegelijk plechtig als Zijn volk erkent. Maar daarom is Hij ook de Waarachtige, die verbond en trouw houdt in eeuwigheid, op wiens woord en belofte Zijn gemeente onder alle omstandigheden mag bouwen en waarvan Filadelfia in het bijzonder de vervulling van de in deze brief gegeven beloften mag verwachten. In het bijzonder is Hij in staat haar de macht, waarvan in vs. 8 sprake is, de haar beloofde open deur te geven en te verzekeren; want Hij noemt Zich tevens degene, die de sleutel van David heeft. Hierbij moet niet gedacht worden; aan de sleutel van het rijk van de hemelen, maar de macht is hier bedoeld, om toe te laten tot de werkzaamheid in Zijn rijk en daarvan uit te sluiten, zegen bij het ambt te gevel of de zegen te onthouden. Deze macht oefent Hijzelf onmiddellijk uit en niemand in Zijn rijk kan zich iets toekennen, of het wordt hem van de hemel gegeven en al was iemand nog zo hoog begaafd, nog zo ijverig en bekwaam tot arbeiden, hij verkrijgt niets, als de Heere toesluit, terwijl de minste en zwakste toch iets groots kan teweegbrengen en niemand de gevolgen kan terughouden, als de Heere bij hem de deuren opent.

Christus alleen is de uitbreider van Zijn rijk en de vruchten van de zending zijn Zijn werk; daarom is ook alleen die gemeente Zijn zendingsgemeente, waaraan Hij daartoe opdracht, volmacht en zegen geeft.

Zoveel bespeurt u reeds meteen, het is een beschrijving van Jezus' koninklijke waardigheid, die hier door Hemzelf gemaald wordt; de enige aanhef van een van deze brieven, die niet uit het eerste Hoofdstuk ontleend is en naar het schijnt niet zonder toespeling op de lasteringen van vijandige Joden gegeven. En wat een koning, die Zich hier aan onze verbeelding vertoont! Aardse monarchen dragen de kluisters van de zonde onder het vorstelijk purper: Hij is de Heilige, rein als licht, nee, als de Vader van de lichten. Aardse monarchen kunnen spelen met hun wetten en verbonden laaghartig verbreken: Hij is de Waarachtige, die gisteren en heden en eeuwig dezelfde is; wiens woorden heilig als eden zijn, wiens eden vast staan als rotsen. Aardse monarchen dragen een scepter van vergankelijk goud: Hij heeft, wat eindeloos meer zegt, de sleutel van David. Waarschijnlijk is die beeldspraak ontleent aan hetgeen bij Jesaja (Jes. 22: 22) is geschreven van Eljakim: "Ik zal de sleutel van David op zijn schouder leggen: Hij zal open doen en niemand zal sluiten: Hij zal sluiten en niemand doet open." Zoals met dit woord aan die uitnemende staatsdienaar uit de tijd van Hiskia het opperbestuur over geheel het hof werd toevertrouwd, zo stelt het hier de Christus ons voor, als die in Gods geestelijk huis, het rijk van waarheid en deugd, de hoogste oppermacht heeft. Hij staat als aan de poort, met de enige sleutel in handen. Als Hij de toegang verleent, wie zal die sluiten? Als Hij de toegang ontzegt, wie zal die schenken? Kniel voor Hem neer, o aarde, zo'n Koning betrad nooit uw bodem; zie tot Hem op, o verloste, die Koning is uw hemelse vriend! Of heeft u het niet opgemerkt, de Heere plaatst deze beschrijving van Zijn koninklijke glans niet voorop om Filadelfia met angstige schroom, maar om het met eerbiedige vreugde te vervullen. Zij strekt slechts ten aanhef van een lange reeks van beloften, door geen enkele bedreiging gevolgd. En wat een gedachte moet het voor de eerste lezers van deze Brief zijn geweest: die Heilige daalt als andermaal van Zijn starrenkroon af, om Zijn duur gekochte gemeente te sterken; die Waarachtige komt troostwoorden spreken, waarvan de kracht nog nooit gefaald heeft; die sleutel van David berust in de voor mijn zaligheid doornagelde handen en waar Hij mij de toegang tot Zijn geestelijk koninkrijk opent, geen mensen of Engelenmacht kan mij bannen!

" de Waarachtige." Ik ben niet, zoals zij u verwijten, die nietswaardige Nazarener, die u met leugens heb bedrogen; het is geen misleiding, dat die Mij gezien heeft, ook de Vader heeft aanschouwd; het is niet tevergeefs, dat u zich omwille van Mij laat vervolgen en ombrengen door de heidenen, zoals zij u pogen diets te maken, dat dit alles ook leugen en bedrog is. Ik ben de Waarachtige. Mijn leven, als het leven van God, is het enige ware, alle andere leven is slechts schijn, en kan die naam geenszins dragen; Ik ben de waarheid, want Ik en de Vader Zijn één. Daarom betuigde Johannes elders: "maar wij weten dat de Zoon van God gekomen is en heeft ons het verstand gegeven, dat wij de Waarachtige kennen en wij zijn in de Waarachtige, in Zijn Zoon Jezus Christus." Wanneer de Kerk op deze Waarachtige ziet, dan slaat zij als van een verheven hoogte de blik neerwaarts op de nietsbeduidende lasteringen van de Joden en voelt zich aangegord met hoge moed; want als de Heiland de Waarachtige is, dan is Hij ook de alvermogende, dan zijn ook slechts de gelovige Christenen het volk van God en de Joden, die voorgeven het te zijn, zijn het niet, maar bedriegen zichzelf."die de sleutel van David heeft; die opent en niemand sluit en Hij sluit en niemand opent." De sleutel van David is het, waarmee Hij het huis opent. Op de berg Sion te Jeruzalem lag de koninklijke burcht van David. Deze wordt ook huis of paleis van David genoemd. Hier woonden al de dienstknechten van David met hem tezamen."Mijn ogen", zegt de koninklijke dichter, "zullen zijn op de getrouwen in de lande, dat zij bij mij zitten; die in de oprechte weg

wandelt, die zal mij dienen. Wie bedrog pleegt, zal binnen mijn huis niet blijven; die leugens spreekt, zal voor mijn ogen niet bevestigd worden." De koninklijke burg van David is zo een teken van zijn rijk, en als zodanig wordt die ook door de profeten aangemerkt. De heerschappij van David over het volk van God kwam echter pas tot haar volmaaktheid, toen de Zoon van David, Jezus Christus, bezit nam van Zijn eigendom en Zijn Rijk Zijn Kerk over alle volkeren van de aarde oprichtte; want Christus is de wortel en nakomeling van David. Als zodanig heeft Hij ook de sleutel van David, namelijk de sleutel tot het Godsrijk en Hij, de Zoon, die ook David's Heer is, is door God voor alle tijden tot Koning over Zijn volk aangesteld, zodat niemand de Vader dienen kan, die niet tegelijk Hem dient. De sleutel van David en, zoals het elders heet, de sleutel van het koninkrijk van de hemelen, is een en hetzelfde. Volgens een reeds verklaarde uitdrukking heeft Christus de sleutels van de hel en van de dood. Voor hem, die zich de deur van het koninkrijk door Hem geopend vindt hier en hier namaals, is ook door Zijn hand de hel en de dood met deze sleutels gesloten; want wiens zonden vergeven zijn, die is bevrijd van de vrees van de dood. De Heere wil zeggen: de Joden beweren, dat bij hen de sleutel van David is, dat slechts hij zalig kan worden, die een Jood wordt door de besnijdenis en door het aannemen, zo van de voorbeeldende leerstellingen van het Oude Verbond als de bijvoegselen van Farizeeën en Rabbijnen. Zij beroepen er zich op, dat het verbond van de genade slechts met Abraham is opgericht en leiden daaruit af, dat de alleen zaligmakende Kerk van eeuwen voortgeplant is onder de besnedenen naar het vlees en dat in die gemeenschap velen zalig ontslapen zijn. Maar wat bent u, aanhangers van de Nazarener? Waar was de zaligmakende Kerk vóór Zijn geboorte, wanneer u beweert, dat men alleen door het geloof in uw Christus zalig worden kan? U bent niets dan een aanhang en afvallig van de ware uitverkorenen van God, en geen zaligheid is onder u mogelijk. Keer terug tot uw moeder, tot de alleen zaligmakende gemeenschap van de besnijdenis; zo niet dan bent u vervloekt. Maar wat zegt Christus? Laat het beweren van de Joden, alsof zij de sleutel van David bezaten, u niet schokken in uw geloof. Zie op Mij, de heilige, de waarachtige, de enige, die deze sleutel in waarheid heeft en weest getroost en bemoedigd, gerust wanneer Ik het ben, die u de deur open. En deze zelfde troost geeft Hij nog heden ten dage aan allen, die in Hem zijn; troost tegen de aanmatigingen van een Kerk, die zich de alleen zaligmakende noemt, maar in verloochening van de enige naam, waardoor wij zalig kunnen worden, nauwelijks iets aan het oude Jodendom toegeeft.

De sleutel van David is bij verkorting voor "de sleutel van David huis". De hele spreekwijs is allerduidelijkst ontleend aan Jes. 22: 22, waar aan Eljakim, de zoon van Hilkia, deze belofte gedaan wordt, dat hij tot hofmeester van koning Hiskia zou worden aangesteld met deze woorden: "Ik zal de sleutel van David's huis op zijn schouder leggen en hij zal opendoen en niemand zal sluiten en hij zal sluiten en niemand zal opendoen." Een sleutel is een zinnebeeld van macht en gezag; niemand kan een huis in of uitgaan zonder bewilliging van hem, waaraan de sleutel is toevertrouwd. De Heere zou de sleutel van David's huis leggen of de schouder van Eljakim. Misschien droegen de hofmeesters van de Joodse koningen, tot een teken van hun waardigheid een gouden sleutel, die in een gordelriem van de schouders afhing, of op hun kleren ter hoogte van de schouder geborduurd was. Althans deze belofte geeft allerduidelijkst te kennen, dat hij de macht ontvangen zou, om de hofhouding van Hiskia, als eerste staatsdienaar te regeren, zodat zelfs niemand, zonder zijn bewilliging, in het paleis zou kunnen komen. Ook zou zich niemand tegen zijn maatregelen verzetten kunnen. Wanneer Hij open deed, zou niemand sluiten en wanneer Hij sloot, zou niemand openen: iedereen zou zich aan de schikkingen, die hij als hofmeester maakte, onderwerpen moeten. Deze belofte, aan Eljakim gedaan, neemt hier de Heiland over, en beschrijft Zich, als die de sleutel van David heeft. enz. Wat geeft dit anders te kennen dan dat Hij, als verhoogde Middelaar, alle macht ontvange heeft in hemel en op aarde? dat Hij over alle schepselen met een onbepaald gezag

heerst; dat niemand zich tegen Hem verzetten kan, en dat het aan Hem staat, om de ingang in Gods paleis, in het Koninkrijk van de heerlijkheid te vergunnen en te ontzeggen.

De uitleggers verklaren het woord "sleutel van David" op verschillende wijzen. Sommigen spreken van de mensheid van Christus, waardoor de verborgenheden van alle profeten duidelijk zijn geworden. Onder deze Hilerius, die in een voorwoord op de Psalmen zegt: "Omdat Schriftgeleerden en Farizeeën, de Zoon van God, die in het vlees was verschenen, niet aannemende, voor allen de toegang tot het verstaan van de profeten verhinderden, worden zij met aankondiging van straf zo door de Heere berispt; "Wee u, u wetgeleerden! want u heeft de sleutel van de kennis weggenomen; u zelf bent niet ingegaan en die ingingen heeft u verhinderd". Door Christus te loochenen, wiens komst zij hebben geprofeteerd, hebben zij de sleutel van de kennis weggenomen, omdat het ongelovig zijn aan de komst van Christus in het vlees, de kennis van de wet, die die komst aankondigt, wegneemt. Christus nu wordt gezegd de sleutel van David te hebben, omdat Hij de aanwijzingen, die David in de Psalmen van Zijn vleeswording, Zijn lijden, Zijn dood en opstanding, Zijn verheerlijking en regering en oordeel gegeven heeft, vervult, openend wat niemand sluit en sluitend wat niemand opent. Door hetgeen in Christus volbracht is, wordt de profetie geopend en daarentegen, het geloof van de in Hem vervulde profetie verworpen zijnde, sluit Hij, wat niemand kan openen."De sleutel van David" moet dus in actieve, niet in passieve zin worden genomen. Zoals wij de sleutel van een deur noemen, waarmee wij een deur openen, zo wordt "sleutel van David" genoemd, waarmee de profetieën van David worden duidelijk gemaakt. Daarom wordt Hij in het bijzonder "sleutel van David" genoemd en niet van Jesaja of van de overige profeten, omdat deze de overigen in waardigheid overtroffen heeft en het eerst, nadat de wet gegeven is, een profetisch geschrift heeft gegeven, maar ook omdat hij meer dan de andere de verborgenheden van Christus niet alleen heeft geprofeteerd en in het psalmboek bezongen, maar ook door zijn leven en zijn daden voor afgebeeld heeft.

Ik weet uw werken, Ik weet zeer goed wat Ik van u volgens de gesteldheid van uw hart mag vertrouwen. Zie, Ik heb een geopende deur tot krachtige werkzaamheid voor Mijn rijk, voor u gegeven en niemand kan die sluiten, zodat hij zou kunnen verhinderen, wat u volgens uw roeping moet volbrengen. Want u heeft wel bij uw kleine omvang en uw weinige tijdelijke middelen in vergelijking met anderen slechts kleine kracht, zodat u gemakkelijk onder het gevaar zou kunnen bezwijken en door de stroom van de algemene mening mee voortgesleept worden en u heeft toch Mijn woord bewaard en heeft Mijn naam niet verloochend als er aanleiding en verzoeking genoeg toe aanwezig was.

Als de apostel in 1 Kor. 16: 9 en 2 Kor. 2: 12 verklaart, dat hem een deur was geopend, om met goed gevolg het Evangelie te verkondigen en het rijk van Christus uit te breiden, dan geeft dat licht over de betekenis van de uitdrukking: "Ik heb een geopende deur voor u gegeven" ook op onze plaats. En van hier valt weer het juiste licht op de betekenis van de naam, waarmee Christus Zich in vs. 7 noemt, "die de sleutel van David heeft", zodat dus niet van de eigen persoonlijke toelating of uitsluiting van hen, aan wie de brief gericht is, sprake is, of zij tot het rijk van God zullen behoren of niet, maar van de aan hen, als reeds toegelatenen tot het rijk van God, geopende wijde ruimte tot een gezegende verkondiging van het Evangelie of tot een gezegende werkzaamheid ter bekering tot Christus onder Heidenen en Joden. Dienvolgens hebben wij bij deze zesde Zendbrief te doen met de zendingsgemeente, waarvan de roeping het is, daartoe te arbeiden, dat de volheid van de Heidenen in het koninkrijk van God ingaan en ook in Israël zelf de tijd voor te bereiden, dat dit vroeger uitverkoren maar verworpen volk eindelijk nog zalig wordt (Rom. 11: 25 v.). Deze zendingsgemeente heeft haar diaspora, of de verstrooide leden van haar genootschap in de

verschillende delen van de Kerk, haar eigenlijke openbaring in de Broedergemeente, die reeds in haar naam aan Filadelfia (broederliefde) herinnert. Alleen dogmatische of kerkelijke vooringenomenheid kan dit ontkennen, terwijl daarentegen aan de andere zijde de Broedergemeente zich moet wachten voor een te hoge schatting van haar roeping en haar betekenis, als zij niet in een tweede teken van de Openbaring haar beeld wil zien, namelijk in het grote teken van de vrouw, bekleed met de zon (Hoofdstuk 12). Dit is toch het teken van de gemeente van de Moravische broeders, de Hernhutters. Zij heeft die kleine kracht, die in het kinderlijk eenvoudige hart rust; zij heeft het werk van Christus bewaard midden door de tijden van zogenaamde verlichting, van ongeloof en heeft zich de naam van Jezus onder generlei bestrijdingen geschaamd. Daarom heeft de Heere haar ook liefgehad en tot een zendingsgemeente gemaakt in een tijd, toen met de trouw aan belijdenis en geloof ook de zendingsijver ingeslapen was. Zij heeft het woord en de lijdzaamheid van Christus in ere gehouden en is nooit zonder gewilligheid tot lijden geweest; zij heeft nooit willen heersen, nooit het zwaard getrokken, nooit gepolemiseerd en gedisputeerd, maar zich eenvoudig tot het woord van het kruis, tot het stille navolgen van de voetstappen van het Lam bepaald.

De Broedergemeente, getrouw aan de onveranderde Augsburgse confessie, heeft in Duitsland boven de landskerk vooruit, dat zij werkelijk een kerk is, die individuen draagt en niet door die moet gedragen worden en wel een kerk, die geen andere roem en geen ander sieraad kent en kennen wil dan Christus alleen, de persoonlijk innig geliefde Heiland van zondaren, voor wie al het menselijk zondig en arm en niets is. Ja, zij is niet slechts een kerk, maar tevens ecclesiola (bijzondere gemeente) en als men met weinige woorden alle gebreken wil samenvaten, werkelijk een soort van monnikendom: welnu, ook een vrouwelijk evangelisch-kerkelijk principe als mikrokosmos (wereld in het klein) heeft zijn heilig recht, dat niet mag geschonden worden en wie toch zal in en na de stormen van zo’n tijd en van zo’n toekomst (vs. 14 vv.) verheven zijn boven de behoefte, om in de tenten van stille vrede, in een monnikendom, dat echt evangelisch is, te vluchten, ten einde weer meer te zoeken naar het éne nodige?

Nog is de geschiedenis van de Broedergemeente niet gesloten en de geschiedenis kan alleen het vonnis vellen over die openbaringen, die van het toneel van de geschiedenis zijn afgetreden. Maar zoveel kunnen wij duidelijk erkennen en bepaald uitspreken, zij is een gemeente, die de hele burgerlijke en maatschappelijke vorm van bestaan onmiddellijk plaatst in de dienst van het rijk van God en daartoe aanwendt.

Het gewaagt hier van een voorrecht, dat hun niet voor anderen, maar voor henzelf ten deel was gevallen. Hun had Hij, zo velen zij geloofden, uit genade de toegang ontsloten tot de zegeningen van het koninkrijk van God en wat list of macht ook tegen hen de krachten vereenden, tevergeefs zouden die pogingen zijn om hun geestelijke schatten te roven. Een geopende deur kent u treffender zinnebeeld van de heilsgoederen in het koninkrijk van God? Wat het uitdrukt, vraagt het de arme, die in zijn schamele hut de deur van een woning geopend ziet, waaruit de glans van de weelde hem tegenstraalt en de geur van de verkwikkendste spijze hem van verlangen doet branden. Vraag het de gevangene, die door een reet van de geopende deur het land van de vrijheid ontdekt, waar geen kerkermuren knellen en geen ketenen drukken. Vraag het de zwerveling buiten het vaderlijk huis, die door eigen schuld het verliet en nu van verre de poort van de verlaten woning ziet openstaan, waar de minste huurling van de vaders overvloed heeft van voedzame spijze, terwijl hij, het verloren kind, bijna vergaan moet van honger. Ach, aan zulke armen, zulke gevangenen, zulke zwervers werd de mens door de zonde gelijk. Die zonde verwijderde hem uit de gemeenschap met God en trok een brede kloof tussen hem en zijn Maken; en waar hij nu

eindelijk de blik weer naar het Vaderhuis opsloeg, toonde hem het geweten een voor hem gesloten deur. Een gesloten deur maar zo zou het niet blijven, geprezen zij de barmhartigheid van God! Christus verscheen, om de gestoorde vrede te hergeven, om de diepe kloof te dempen, om de weg tot de Vader te banen, nee, om zelf de weg, de waarheid, het leven te zijn. En waar Hij nu de verloste al de grootheid van Zijn heil wil doen schatten, daar vat Hij alles samen in het enkele woord: "Zie, Ik heb u een geopende deur gegeven en niemand kan die sluiten." "Ik weet uw werken", spreekt de Kennen van de harten gedurig en breekt de staf over zo eindeloos veel, waarbij het van de wereld aan woorden ontbrak om u naar waarde te roemen. En als in de stilte van de eenzaamheid het geweten zijn stem verheft, u hoort de Heere onophoudelijk zeggen: "U heeft Mijn woord niet verstaan en Mijn naam, die over u werd aangeroepen, lafhartig voor de mensen verzaakt! " Maar tot de getrouwen Filadelfiër is het juist het tegendeel: "U heeft Mijn woord bewaard en heeft Mijn naam niet verloochend." Veelomvattende, onschatbare lofspraak! Of wie is hij, die haar horen doet? De Enige, wiens lof de weergalm is van het eigen oordeel van de Vader en een beslissende steen legt in de schaal van ons lot voor de toekomst; de Heere, die tussen de kandelaren wandelt en zonder aanneming des persoons oordeelt naar een ieders werk. Zie Zijn vlammend oog heeft smetten op het gelaat van bijna ieder van de zeven gemeenten ontdekt. Efeze en Pergamus, Thyatire en Sardis, zij zijn gewogen en meteen te licht bevonden; naast Smyrna is het Filadelfia alleen, dat de balans van de rechtvaardigheid naar de rechterzijde ziet hellen. Hoe, is het dan niet een van de onaanzienlijkste van al de gemeenten? Ja, maar juist dit strekt haar tot verhoogde lof bij de Heere, dat zij, die een van de laatste kon schijnen, nu de eerste is geworden van alle."U heeft kleine kracht", roept Hij uit: "u munt niet uit in aantal leden, in schitterende gaven, in machtige invloed, maar juist dat, wat u onaanzienlijk bij de wereld doet schijnen, strekt u tot dubbele eer voor Mij." O zie, zie het hier, hoe de Heere de trouw en de gehechtheid van de Zijnen bovenal naar het hart beoordeelt. Niet naar schitterende wapenfeiten vraagt Hij in de strijd van het Christelijk leven: wij vinden geen enkele buitengewone proeve van geloof en gehoorzaamheid bij de Filadelfische Christen vermeld. Waar zou het in dat geval ook heengaan met u, die in onbekende en kleine kring voor Zijn aangezicht wandelt en vaak vergeten door de mensen moet leven en sterven? Maar een hart blank van oprechtheid en blakend van innige liefde, al heeft ook de hand geen wonderen van dapperheid met het zwaard van de Geest verricht; een leven Hem in stille getrouwheid gewijd en dat een dagelijkse, werkzame belijdenis van de waarheid mag heten, al heeft de mond die waarheid ook nooit tegen twijfelaars en spotters verdedigd zie daar, wat als kostelijkste vrucht van geloof, waarde heeft in Zijn heilige schatting. Vindt Hij die gezindheid in u, Hij schrijft u onder het Godsgeslacht aan, waartoe Filadelfia’s Christen behoorde en wacht met een: "wel u, u goede en getrouwe dienstknecht" u op.

Omdat de Heiland geen bijzondere werken als bij Smyrna noemt, zo wil Hij zeggen: Het is met de werken in orde. Welke deze werken waren, kunnen wij uit de inhoud van Jezus’ woorden duidelijk merken. Jezus begint met het woord: "Zie" (hier driemaal met grote vriendelijkheid herhaald). Hij wil dus de Opziener iets treffends aanwijzen en dit is hier de vervulling van een stille wens. Alles was in de gemeente goed geregeld, de zielzorg werd behartigd, maar de gemeente was klein en de opziener overlegde of hij haar niet onder de heidenen kon uitbreiden en aan anderen, die de genade van zijn Heere, de goede Herder niet kenden, het Evangelie verkondigen. Deze bede werd hem graag toegestaan; de Heere gaf hem een open deur tot evangelisatie van de heidenen, omdat hij zo ootmoedig, rechtgelovig en trouw in het belijden was geweest, toen zijn geloof openlijk op de proef werd gesteld. De Heere spreekt hier niet van de ontsluiting van het hemelrijk voor de opziener; dat was hem en de zijnen in de tijd van de genade reeds sinds lang geopend, anders kon de Heere hem niet zo’n gunstig getuigenis geven; voor de eeuwigheid wordt het hem in de slottoezegging

beloofd. Zijn drie eigenschappen maken hem tot evangelist. De kleine kracht is niet zijn kracht in de werkelijkheid, maar doelt op de eigen schatting van de opzieners van zijn kracht, op zijn nederige denkwijze aangaande zichzelf, zoals de armoede van de opzieners van Smyrna, door het oordeel van de Rechters als rijkdom voorgesteld wordt: "U bent rijk." De opziener koesterde geen hoge gedachte aangaande zichzelf, was in zijn ogen een arm zondaar, en meende dat hij slechts kleine kracht bezat en dit bewaarde hem voor overmoed; op dezelfde wijze hebben ook wij alle dagen over onszelf te denken, dan bezitten ook wij grote kracht en zijn tot grote dingen in staat. Hij bewaarde het woord van God rein, bleef onveranderlijk bij het alleen ware woord van God, stoorde zich niet aan menselijke meningen, niet aan de leraren uit die school van de satan, ofschoon hij daarom zeker voor een duisterling uitgekreten werd. Toen hij in tijden van vervolging voor het gericht werd gesteld, verloochende hij de naam van Jezus niet, maar bekende die vrij en openlijk met het gevaar van gedood te worden. Met het niet verloochenen van Zijn naam bedoelt de Heere een vrijmoedige belijdenis voor de overheid; en door het bewaren van het woord wordt het belijden in rustige tijden aangeduid.

Dit is een uitnemende lof. Och of God gave, dat er heden vele zulke gemeenten gevonden werden. Hier leert u ook, o gemeente van Christus, wat het ambt van een herder, van de gemeente en van ieder Christen is. Er was geen verdienste bij u, Christus heeft u door Zijn genade verlicht. Uw waardigheid, groot aanzien of grote macht was het niet, die Hem hiertoe kon bewegen. Christus heeft Zichzelf aan u tot barmhartigheid geopenbaard. Omhels Hem dan, waar Hij Zich aanbiedt, houd Hem vast en wil Hem nimmermeer verlaten.

De hele inhoud van deze brief vertoont ons de merktekenen van de Gereformeerde kerk in die tijd, toen zij nog was in strijd, arbeid en verzoeking.

Zie Ik geef u in de macht tot bekering, die Ik u heb verleend, enigen uit de synagoge van de Satan, van degenen, die zeggen, dat zij Joden zijn en zijn het niet (Hoofdstuk 2: 9), maar liegen. Zie, Ik zal maken, dat zij, als zij zich werkelijk tot Mij zullen bekeren, zullen komen en aanbidden voor uw voeten, als degenen, die het middel tot hun zaligheid bent geweest en bekennen, dat Ik u liefheb (Jes. 49: 23; 60: 14).

Op een van zijn reizen door Duitsland kwam A. H. Franke ook tot de eenvoudige grijze prelaat Hochstetter te Babenhausen bij Tübingen. Deze zei tot hem: Ik heb altijd een drievoudige wens aan mijn God in mijn gebed voorgedragen, ten eerste, dat toch de Heere een nieuwe uitstorting van Zijn Geest over onze kerk mocht willen geven; ten tweede, dat Hij arbeiders mocht willen zenden in de verre heidenwereld; ten derde, dat ook medelijdende harten aan de wijngaard van Israël mochten denken. De beide eerste gebeden heeft mijn heer genadig verhoord och, dat ook mijn laatste wens vervuld mocht worden! Franke nam het woord van de beproefde vader ter harte en deelde het in zijn stichtelijke toespraken aan de studenten te Halle mee. Die toespraak gaf aan Callenberg aanleiding van nu af ernstig over het geestelijk welzijn van Israël na te denken en toen hij na enige tijd professor was geworden, stichtte hij in het jaar 1728 het Joodse instituut, dat verschillende zendelingen liet uitgaan, door wier dienst betrekkelijk vele Joden tot de Heere zijn gebracht. Evenals men nu van Halle uit werkzaam was voor Israël, zo ook van Hernhut. Graaf Zinzendorf hield bidstonden tot bekering van de Joden, maakte liederen voor hen en door de gemeente zelf werden zendelingen uitgezonden, waarvan Leonhard Dober en Samuel Lieberkühn de bekendste zijn. De laatste zei: "De Joden moeten voelen, dat men zelf een brandende liefde voor zijn Heiland en een oprechte liefde voor Zijn volk Israël heeft. Een Jood zei eens tot vele anderen over mij: "hij heeft de Tolah (Gekruisigde) zo lief, als u hem lang aanhoort, maakt

hij, dat u allen de Tolah lief krijgt." De gemeente heeft altijd enkele bekeerde Joden en Jodinnen onder haar leden geteld. Het zal wel na enige jaren blijken, dat in plaats van de verachting bij de Joden tegen de zendingsgemeente: ("de haat van de Christenen willen wij graag dragen, maar verschoont ons van die liefde, die ons tot uw Christus tracht te bekeren een des te heerlijker redding van hen zal volgen door de 144. 000 verzegelden (Hoofdstuk 7: vv.). Hun gebeden zullen dan tot vervulling komen en wat hun arbeid tot hiertoe als een grote hinderpaal in de weg stond, zal dan opeens terzijde worden gesteld en als nu "geheel Israël" ook niet onmiddellijk door hun eigen dienst zalig wordt, zal toch het zalig geworden volk komen en aanbidden aan de voeten van hen, die zijn zaligheid op het hart hebben gedragen.

"Ik zal maken", dat is, door de hart veranderende genade van Mijn Geest, teweeg brengen, dat zij zullen komen en aanbidden voor uw voeten. Het Griekse woord door aanbidden vertaald, wordt zeer gemeenzaam genomen voor allerlei burgerlijk eerbewijs, waardoor men aan anderen zijn eerbied betuigt (vergel. MATTHEUS. 2: 2; 8: 2 enz.). De hele spreekwijs is ontleend aan Jes. 40: 14, waar beloofd werd, dat de vijanden, die de kerk van Christus verdrukt hadden, zich eerbiedig aan haar onderwerpen zouden. Ook zullen, zich buigende, tot u komen de kinderen van degenen, die u onderdrukt hebben en allen, die u gelasterd hebben, zullen zich neerbuigen aan de planten van uw voeten. De Heiland belooft daarom aan de Christenen te Filadelfia in de zakelijke zin, dat sommigen uit de hardnekkige Joden, die zich nu nog kenbaar maakten als bittere vijanden van Hem en Zijn volk, zich eerlang bij de gemeente voegen zouden en betonen, dat zij een diepe eerbied hadden voor de Christenen, die zij van te voren in hun onwetendheid gelasterd en verdrukt hadden. En wordt er toegevoegd: "zij zullen bekennen, dat Ik u lief heb", dat is: zij zullen Mij eerbiedigen als uw begunstiger en erkennen dat u de voorwerpen bent van Mijn onderscheidende liefde, met een hartelijk verlangen om ook in Mijn gunst te delen. Deze uitspraak komt hoofdzakelijk overeen met hetgeen er in Jes. 60: 14 wordt bijgevoegd: zij zullen u noemen de stad van de Heere, het Sion van de Heilige Israël.

De gemeente van Filadelfia had niet minder dan die van Smyrna veel van de Joden te lijden, ook hier zoals elders, de onverzoenlijkste vijanden van het Evangelie van de Heere. Diepe smart moest het zeker de gelovigen kosten, dat er onder het oude volk van de belofte maar al te velen gevonden werden, nog altijd in opstand tegen Hem, die David’s sleutels droeg en in woede ontvlamd, tegen wie voor David’s nazaat zich bogen. Wat kon Hij hun troostrijkers toezeggen, dan dat zij, als het ware tot loon van hun volharding enigen althans van die verleiden of verleiders voor zich en Hem zouden winnen? Hij doet het met een beeldspraak, waarschijnlijk aan een oude voorspelling ontleend (Jes. 60: 14), dat zij, die Gods gemeente onderdrukten, weldra eerbiedig voor haar neer zouden buigen en die hier bijna letterlijk wordt herhaald."Ook zullen zich buigend tot u komen de kinderen van hen, die u drukten en allen die u gelasterd hebben, zullen zich neerbuigen aan de planten van uw voeten en u noemen de stad van de Heere, het Sion van de Heilige Israël. Verrassend uitzicht voor de Filadelfische Christen! Geen koning, ten strijde getogen, kon meer naar het uur verlangen, waarin hij de overwonnen vijand gekluisterd aan zijn zegekar rondvoeren zou, dan het geloof naar de feestdag moest haken, dat Jood en Christen te samen rondom één troon zich zouden scharen en dat de ontwapende hater een geliefde broeder zou zijn. Voorwaar, zo’n triomf, waarbij het getrouw geloof langzamerhand uit vijanden vrienden wint voor zichzelf en de Heere, is de schoonste, die de Christen kan vieren!

Omdat u het woord van Mijn lijdzaamheid, het woord van het kruis, dat Mijn verdragen u voor ogen stelt, maar ook lijdzaamheid eist van hen, die het belijden, bewaard heeft, zo zal Ik

ook u bewaren uit het uur van de verzoeking, die over de hele wereld komen zal, om te verzoeken, die op de aarde wonen. Die verzoekingen zijn zo zwaar, dat, als het mogelijk was, ook de uitverkorenen tot dat dwalen verleid zouden worden (MATTHEUS. 24: 24); maar bij u zal Ik dat onmogelijk maken (Hoofdstuk 13: 7 v.).

Reeds aan het einde van deze eeuw zal over de aardbodem een uur van verzoeking komen met het doden van de twee getuigen. (Hoofdstuk 11: 7 vv.). De vrouw in Hoofdstuk 12 zal, in zoverre daaronder ook de getrouwe leden van de ware kerk kunnen verstaan worden een woestijn nodig hebben, waarbij zij op twee vleugels als van een grote adelaar naar haar plaats zou vluchten, om daar één tijd en twee tijden en een halve tijd gevoed te worden voor het aangezicht van de slang (Hoofdstuk 12: 14); deze woestijn nu zal het arbeidsveld van de zendingsgemeente zijn. Hoe daarnaast de Broedergemeente nog op bijzondere wijze uit het uur van de verzoeking bewaard zal blijven en voor vele zielen, die het onder de toestanden van de heersende kerk niet kunnen uithouden, een toevluchtsoord zal vormen, kan eerst bij de verdere ontwikkeling van hetgeen reeds begonnen is zich te ontwikkelen enigszins worden verstaan. Nog moeilijker is het, om te bepalen, hoe alles zal komen, als met het einde van de 20ste eeuw de regering van de persoonlijke antichrist begint. In elk geval zal dan een bewaring naar het lichaam alleen mogelijk zijn in het heilige land zelf en op goede opname daar zullen zeker zij mogen rekenen, die in de ware zin van het woord zich vroeger vrienden van Israël hebben betoond. Wat daarentegen de bewaring van de ziel aangaat, was het de eenvoudigheid en kinderlijke gezindheid, die alleen ervoor kan behoeden, om niet verleid te worden tot de door alle machten van de duisternis gesteunde dwaling van de laatste tijd, als satan zich verandert in een engel van het licht en de hele wereld zijn antichrist huldigt (Hoofdstuk 13: 12 v. 2 Thessalonicenzen. 2: 3 vv. Op deze inwendige bewaring doelt eigenlijk de belofte alleen, omdat zij alleen van een bewaring uit en niet voor het uur van de verzoeking spreekt. Het bewaren is alleen als een redden uit het zielsgevaar, dat de verzoeking aanbrengt, bedoeld, terwijl de verzoeking zelf ook over Filadelfia zal komen. Wat de uitdrukking "het woord van Mijn lijdzaamheid" wil zeggen, daarover wordt door de uitleggers veel gesproken. Zonder twijfel moeten wij daaronder het woord van Christus verstaan, dat van allen hetzelfde geduldig vasthouden eist, zoals dat de Beginner en Voleindiger van het geloof betoond heeft, of het woord van Jezus Christus, in zoverre het een woord van het kruis, niet een woord van triomf, maar van verdragen en wachten, van geloof en hoop is. Dit woord heeft Filadelfia in een tijd, toen het ieder een dwaasheid of een ergernis in de hoogste graad was, en niemand het meer wilde belijden, in eenvoudigheid bewaard en eenvoud en kinderlijke zin is tot zijn eigenaardig karakter geworden. Wanneer echter het oog eenvoudig is, zal het hele lichaam verlicht zijn (MATTHEUS. 6: 22); dat zal aan deze gemeente in dat uur van verzoeking op het heerlijkst bevestigd worden, als die over de hele aarde komt. Men behoeft dan niet uitwendig tot die gemeente te behoren, als men maar inwendig haar kenteken in zich heeft en men deel heeft aan de haar geschonken belofte. Maar die dat teken niet in zich heeft, zal zeker in de verzoeking bezwijken, zelfs al was hij uitwendig een lid van de gemeente.

Het behoeft voor de geoefenden Bijbellezer nauwelijks herinnering, dat deze bewaring de Christenen wordt voorgesteld, niet als een prijs, door hun lijdzame volharding verdiend, maar als een heil, door de Heere uit vrije genade aan die lijdzame volharding verbonden. Treurig zou het voorwaar met deze belijders gesteld zijn geweest, als zij geen grotere bewaring genoten hadden, dan waarop zij wettige aanspraak hadden kunnen maken, door eigen deugd of getrouwheid. Maar moeilijker schijnt de vraag, aan welke bewaring wij hier bepaaldelijk denken moeten, omdat toch de geschiedenis van de eerste Christen-eeuw niet dadelijk leert, dat deze gelovigen vrij gingen van het vuur van de bange vervolging, dat weldra voor al de

gemeenten in Klein-Azië gevestigd, ontbrandde. Op die vraag is ons antwoord eenvoudig, dat bij de armoede van de oudste berichten hier alle gronden ter genoegzame beslissing ontbreken. Ongetwijfeld kan de Heere langs duizenden wegen sommige van Zijn vrienden in stilte bewaard hebben, zonder dat het geboekstaafd werd door de veder van de grijze historie. Maar al misten wij ieder ander bewijs, de zeldzame instandhouding, van die gemeente te beurt gevallen tot op de tegenwoordige dag, spreekt hier sterker dan honderd bijzondere feiten. Nog bloeide Filadelfia's kerk, toen reeds geheel Klein-Azië had moeten bukken voor het zwaard van de valse profeet. Niet vóór het einde van de veertiende eeuw is de stad in handen van de verwoede vijand gevallen en nog heden ten dage getuigt een muur, ten dele van Christenbekkenelen gebouwd, van de stalen moed van de bewoners. Ja, ook na het verlies van hun vrijheid bleef daar de godsdienst bewaard en treffende gedachte! op deze zelfde rustdag gingen er uit vijf verschillende kerken, door een twintigtal priesters bediend, de Christelijke lofzangen op. Wèl mocht de Muzelman haar Allah-Shehr, de Godsstad noemen. En welke bestemming Filadelfia later nog heeft voor het Godsrijk op aarde, wie zal het zeggen? Bijna zou men beweren, dat de Heere van deze geliefde gemeente gesproken heeft, als van de geliefde discipel: "Als Ik wil, dat hij blijft, totdat Ik kom, wat gaat u het aan? " Zeker is het, dat zelfs een ongelovige, van wie niemand van te grote ingenomenheid met het Evangelie verdenken zal, door het schouwspel verbaasd werd van de zonderlinge bewaring, die aan deze stad werd geschonken en in stille bewondering schreef: "onder de verdwenen volkplantingen en kerken van Klein-Azië staat Filadelfia nog overeind, als een ongebroken kolom op een toneel van ruïnen." En wat de gelovige vooral bij dat woord van de ongelovige voegen mag: wie telt het op, hoevelen uit Filadelfia daarboven uit de grote verdrukking, die wij leven noemen, veilig zijn bewaard en geborgen, als vruchtbare halmen gevallen voor de zeisen van de doods, eer zich de storm van beproeving verhief? Ja, echt, de Heere bewaart allen, die Hem lief hebben en hoort hun geroep en verlost hen. U doet goed engel van de gemeente, dienstknecht van Mij, dat u Mijn woord niet verloochent ter liefde van de wereld, maar dat u zich van haar onbesmet bewaart, haat en vervolging verdragende omwille van Mijn Naam. Zo zult u ook afgescheiden blijven van de menigte van de goddelozen in het gericht, dat over hen komen zal; want zoals u het woord van Mijn lijdzaamheid bewaard heeft, zo zal Ik ook u eens behouden in de stortvloed van de rampen, die komen zal; zoals Noach behouden is in de zondvloed. Nog moge de wereld spotten met de bedreigingen van Mijn strafgerichten; maar Ik zal komen en beproeven of men zich wil bekeren van zijn boze werken, zoals eenmaal Egypte is beproefd door plagen, of het zich bekeren wilde. Tot op de dag van het gericht toe wanhoopt de hoogste liefde niet. Daarom openbaart zij haar oordelen uit genade. Maar de menigte bekeert zich niet van haar werken, maar lastert God wegens de plagen. De beproeving, in plaats van hun zielen ten leven te wekken, leidt hen ten dode en openbaart ten volle hun verharding en hun nameloos verderf, terwijl het goddelijk leven van de waarachtig gelovigen helder blinkt te midden van de oordelen. Christus heeft het ook in uw keuze gegeven: te lijden van de wereld of met de wereld. Wilt u zich niet door haar laten haten om de naam van Jezus, dan zult u zeker met haar delen in het verderf; maar als u het kruis van Christus blijmoedig op u neemt, dan zult u bevrijd blijven van alle rampen, die de wereld over zich brengt. Ook ten tijde van Johannes zag de Christenheid weldra Gods oordelen losbarsten over het Romeinse rijk. U ziet de tuchtroede van de Heere ook bij het toenmalig weerbarstig geslacht. Reeds is zij gekomen in dure tijden en alle rampen van de vreselijke in- en uitwendige verarming, in pest, oproer en oorlog. Enige weinigen komen tot inkeer; maar de grote menigte van de goddelozen erkent de Heere niet, blijft in de ongehoorzaamheid en gaat voort, God en Zijn gezalfde Christus te lasteren. Wee van hun! Wat zal de Heere in het aanstaande en in het jongste gericht deze weerspannige dienstknechten doen, die niet wilden, dat Hij over hen Koning zou zijn? O Christenen! als u

heden Jezus nog liefheeft, bewaar het woord van Zijn lijdzaamheid dan zal Zijn genade u bewaren in alle nood en dood!

In rustige tijden, wanneer het de duivel niet vergund wordt, de gemeente met vuur en zwaard uit te roeien en met een doodaanbrengende wolk van dwaling te omwikkelen, blijft de roeping van kracht, vast te houden aan het Woord van God en daarnaar te handelen. Dat dit niet echter zo gemakkelijk is en ook dezelfde trouw en hetzelfde geduld vordert als het belijden in tijden van verlokking en vervolging, blijkt daaruit, dat Jezus hier Zijn woord, het woord van Zijn lijdzaamheid noemt. Paulus noemt het Evangelie, in zoverre Christus' kruis daarvan het middenpunt is, "het woord van het kruis; " Jezus hier, het woord van Zijn lijdzaamheid, want geduld moet er zijn, wanneer Christenen te eniger tijd overeenkomstig dit Woord willen leven. Het geduld, als stil verwachtend arbeiden, tot op de dag van de oogst en als zwijgend en gelaten lijden tot op de dag van de rust, is het enige middel, waardoor een Christen bewaard en tot de staat van de verheerlijking voorbereid wordt, omdat hij nu toch, zolang het de Heere goeddunkt, op de wereld leven moet (Rom. 15: 4-5; Hebr. 10: 36). Door onderworpen lijdzaamheid heeft Jezus het werk van de verlossing volbracht; door het zwijgend ondergaan van zo vele folteringen zijn zo vele bloedgetuigen volmaakt; door kalm geduld moeten ook in rustige tijden de echte kinderen van God bewaard worden; dan kan Jezus hen in de tijd van nood, omdat Hij graag van het zaad van de rechtvaardigen over laat blijven, ook bewaren, opdat zij niet met de goddelozen worden weggeraapt. Het woord van dit "uur van de verzoeking, die over de hele wereldkreits komt", klinkt verheven en profetisch.

Het is meer en voor een grotere weldaad te houden de verdrukkingen, die men om de naam van Christus moet uitstaan, met lijdzaamheid en blijmoedig te lijden, dan niet verdrukt te worden. Waarom men hier, zoals gedurig in de Openbaring, moet denken aan een geestelijke zin. Deze woorden moeten daarom vergeleken worden met die doorluchtige belofte, waarmee God de Kerk opbeurt bij Jesaja: "Wanneer u zult gaan door het water Ik zal bij u zijn en door de rivieren, zij zullen u niet overstromen; wanneer u door het vuur (van de verdrukkingen) zult gaan, zult u niet verbranden en de vlam zal u niet aansteken (Jes. 43: 4). Het is een bewijs van genade verdrukt te worden (Fil. 1: 29) en voor de verdrukking niet te zwichten. In het vuur te zijn als de braambos en niet verteerd te worden. In welke zelfde zin de apostel zegt (Hebr. 5: 7) dat Christus in de laatste strijd bij Zijn Vader toetredend, opdat Hij Hem in het uur van de duisternis niet verlaten zou, verhoord is uit de vrees, dat is, dat Hij verhoord is van God, dat Hij behouden en bevrijd is van vrees. Zeker niet, opdat Hij zou verschoond worden de beker te drinken, die Hem van de Vader was toegereikt, maar opdat Hij verzocht en verdrukt, niets tegen Zijn waardigheid zou bedrijven. Dit heeft Hij van de Vader gebeden en verkregen.

Zie Ik kom haastig, zodat het uur van de verzoeking, die van te voren komt, voordat Ik zelf verschijn (Hoofdstuk 19: 11 vv. 2 Thessalonicenzen. 2: 3, niet lang meer op zich zal laten wachten; houd dat u heeft (Hoofdstuk 2: 25), opdat niemand uw kroon, de overwinnaarskrans neemt, die u daardoor is gewaarborgd, dat Ik uit dat uur zal bewaren en dat, wat u heeft, is de eenvoudige, kinderlijke gezindheid, de onverdeelde overgave aan het woord van Mijn lijdzaamheid, en houd daaraan ook verder vast tot aan het einde.

Die overwint Ik zal Hem maken a) tot een pilaar in de tempel van God en hij zal niet meer daaruit gaan 1), maar in alle eeuwigheid zo'n plaats in het rijk van de heerlijkheid bezitten. En Ik zal op hem als op een pilaar schrijven b) de naam van Mijn God en de naam van de stad

van Mijn God, namelijk, van het nieuwe Jeruzalem, dat uit de hemel van Mijn God afdaalt (Hoofdstuk 21: 2) en ook Mijn nieuwe naam 2) (Hoofdstuk 19: 12, 16).

1 Kon. 7: 21 b) Openbaring 22: 4

Evenals in alle brieven ziet ook hier de eindbelofte voor de overwinnaar op de tijd van de eeuwige heerlijkheid na de toekomst van de Heere. Dit is hier ook nog bijzonder aangewezen door de uitdrukking "van het nieuwe Jeruzalem."

Die op de wijze van de gemeente te Filadelfia overwinnaar is, die in ootmoedig bewustzijn van eigen kleine kracht zich overal door de Heere de deur laat opendoen en in trouw volhardt, die wordt door Hem met een bijzondere hoge plaats in Zijn rijk begenadigd. Hij wordt niet alleen als een gewone steen in de hemelsen tempel ingevoegd, zoals dit aan ieder plaats heeft, die in het geloof wordt bevonden, maar hij wordt een zuil, een pilaar daarin. Een zuil dient voor een gebouw zowel tot sterkte als tot sieraad en deze dienst bewijzen zulke geringen, die in van de Heere kracht leven, aan Zijn rijk hier beneden. Zij worden aan andere gelovigen ten steun; deze klimmen aan deze op, even als de muren van de tempels aan zijn pilaren en sluiten zich boven deze samen in vast harmonisch verband. En zo zijn zij tegelijk de sieraden der Kerk, waarin zich de heerlijkheid van de Meester, wiens uitsluitend werk zij zijn, openbaart.

Een pilaar is in het gebouw, welks drager hij is, vast en voor altijd ingevoegd. Hij komt niet meer uit het gebouw, tenzij dat laatste zelf verwoest wordt, dat met de tempel van God in alle eeuwigheid niet plaats heeft.

Hebben de mannen van Filadelfia, er verre van om zichzelf een naam te maken, alleen daarvoor zorg gedragen, dat zij de naam van hun Heere in smaad en vervolging niet loochenden en met verloochening van de wereld alleen getracht naar de hemelse Godsstad, zo wordt op hen geschreven a) de naam van God; b) de naam van de stad van God, van het nieuwe hemelse Jeruzalem: en c) de nieuwe naam van Jezus, de naam, niet van de smaad van het kruis, maar van Zijn overwinnaars heerlijkheid, een geheime naam, die niemand kent en zelfs in de tijd van Zijn terugkomst (Hoofdstuk 19: 12) niemand weten zal. De naam van God zegt, dat de overwinnaar eigendom en onderdaan, ja kind van God is, de naam van het nieuwe Jeruzalem, dat hij hier burgerrecht en de nieuwe naam van Jezus, dat Hij deel heeft aan overwinning en triomf van zijn vorst.

Terwijl eerst in Jezus de hele menselijke geringheid en zwakheid zich openbaarde, hierin als het ware Zijn hele vroegere naam bestond, zal eenmaal in Hem, als Hij met de tabernakel van God neerdaalt van de hemel, de hele heerlijkheid van de Vader openbaren en ook Zijn menselijke natuur volkomen in deze verheerlijkt zijn. Deze is Zijn nieuwe naam, die Hij ook op de overwinnaars zal schrijven. Ook van hen zal, als zij eens zelf naar het lichaam naar Jezus' beeld verheerlijkt zullen zijn, de hele heerlijkheid van God in het aangezicht van Jezus Christus lichten.

"Zie, Ik kom spoedig" en zo nog weinige druppels en dan is de feestbeker leeg; en zo nog luttele vruchten en dan wordt de verboden boom niet meer kaal geplukt; en zo nog enkele opstandskreten en dan worden zij door eeuwig stilzwijgen, nee, door eeuwige wanhoopstonen vervangen! "Ik kom spoedig", zegt de Heere onophoudelijk; en ook voor de zondaar, voor van wie Hij het laatst komt van allen, komt Hij nog altijd te vroeg en nog meest onverwacht."Heere, kom nog niet, bidt de wereldling en jammert om één uur van uitstel."Amen, kom, ja

kom spoedig, Heere", zegt de Christen, want dit woord "Ik kom" maakt de grondslag van zijn hoop, de waarborg van zijn rust, de bron van zijn levensvreugde uit. Vreemdeling op een wereld, waarmee hij steeds minder samen kan stemmen, hoe langer hij er mee samen moet wonen, heeft hij afgeleerd het leven in begoochelingen van het verleden, in dromen van het heden te zoeken: hij wacht het ware leven van de toekomst, waarin de Christus hem wacht. Ja, was die toekomst zijn lichtpunt niet aan een hemel vol wolken, hij zou klagen, dat hij in duisternis wandelt, maar nu, waar drukkende zorg hem verleidt "zie, Ik kom spoedig, zegt de Heere, om het kruis van zijn Simon te dragen, zoals zij het echter Mij torsen." Waar zwaarder strijd van de zonde hem afmat "zie, Ik kom spoedig, zegt de Heere, om Mij als bondgenoot aan uw zijde te scharen en daar de kroon des levens te schenken! " Waar de dood zegt "Ik kom", "zie, Ik kom spoedig" heeft Jezus vooraf gesproken en is altijd eer aan de sponde, dan de laatste vijand verschijnt. Wat zou dan de Christen nog vrezen? Het is zo, als hij op zichzelf het oog slaat, hij vindt niets dan zwakheid en ontrouw. Als hij al de vijanden telt, die samenspannen tot één doel, om hem zijn kroon te roven, haast zou hem het schrikbeeld doen beven dat het hoofd, voor de koningskroon van de verlosten bestemd, nog met schande beladen zal worden. Maar hij ziet niet op zichzelf, Hij ziet niet op mensen, Hij ziet met onverschrikte en onverwrikte blikken op Hem, die op de vleugels van iedere uit- en inwendige storm Zijn vriendelijk: "Ik kom, Ik kom" hem in de oren doet ruisen. Het is bekend, hoe de zaligheid hier namaals vaker onder het beeld van een tempel getekend wordt, waar God dag en nacht wordt gediend en gemakkelijk verstaat u de beeldspraak, waardoor de getrouwen een ereplaats in die tempel beloofd wordt, even eerbiedig en schoon, als die van de statige zuilen, die het dak van het heiligdom schoren. Was het in het Oosten gewoonte, om op zulke zuilen, zo vaak zij tot gedenkteken strekten, de naam te schrijven van de God, aan wie zij gewijd; de man, door van wie zij verdiend; de stichter, door wie zij opgericht waren, de Heere bestemt voor de zuilen, uit Filadelfia overgebracht, eveneens een drievoudige naam. De naam van Zijn God; de naam van de stad van Zijn God, het nieuwe Jeruzalem; Zijn eigen nieuwe naam, die van Koning der koningen en Heere der heren, zouden daarop onuitwisbaar en onafscheidelijk prijken. Geheimzinnige en toch heerlijke voorspelling. Of wat zegt zij anders, dan dat hij, die hier de Heere getrouw heeft gediend, daarboven met een eer wordt bekleed, die de stoutste verwachting beschaamt? Stelt de getrouwen u voor in het licht, dat hier wordt verspreid! Zoals eenmaal Salomo’s tempel met een kostbaar zuilenpaar prijkte, Jachin en Boaz genaamd, zo heeft ook de hemeltempel zijn pijlers, maar zie het zijn overwinnende strijders! Zij vertonen de naam, d. i. het wezen, het welgelijkend afbeeldsel van God, naar wiens deugdenbeeld zij geheel zijn vernieuwd. Zij dragen de naam, het karakter, dat de burger van het nieuw Jeruzalem voegt en hebben, als bewoners van die stad, hun kleren van alle smetten gezuiverd. Zij doen daarbij de gelijkvormigheid aan de Heere aanschouwelijk afstralen van het verheerlijkt gelaat en dragen Zijn beeld met zich om, zoals Hij de naam van de Vader in het diepst van Zijn hart heeft geschreven. En nu de schoonste trek nog van allen zij zullen daar niet meer uitgaan. Eindelijk vonden zij, na zoveel zwervens en dolens, de vaste plaats, die hun voegt: de vreemdelingen hier beneden zijn priesters daarboven geworden! Aardse tempelen vallen, marmeren pijlers vergruizen, schitterende opschriften en eretitels worden weggevaagd door de adem van de tijd déze eernamen blijven, déze zuilen staan onwrikbaar vast als het heiligdom zelf en het heiligdom is eeuwig als God. Zie, zó heerlijk kroont de Waarachtige en Getrouwe uit vrije genade de zwakke trouw van Zijn vrienden! Wat is beter, een eerzuil als Filadelfia, of een schandzuil als Sardis te worden? Wat beter, eeuwig de heilige woning van de Zoon van David te schragen, dan daar te toeven, waar alle ellende in dat éne woord kan worden samengevat: "zij zullen daar niet meer uitgaan". ?

Ik afwezig en Mijn kerk onder de handen van haar vijanden te laten. Ik zal evenwel ras en onverwacht komen tot verschrikking van de vijanden, en tot hulp en troost voor de kerk, zo komt de Heere in iedere vervolging en zo zal Hij komen ter oordeel. De plicht is: Houd dat u heeft. Waar tot andere gemeenten gezegd wordt, bekeert u, wordt tot deze gezegd: ga zo voort en laat u van de zuiverheid van de leer van het geloof in Mij, van uw heilige wandel niet aftrekken, noch door vrees, noch door zorgeloosheid, opdat niemand uw kroon neemt; u bent een sierlijke kroon in Mijn hand. Ik heb Mijn heerlijkheid op u gelegd, daar gaat een naam van u uit en Ik zal u de kroon van de heerlijkheid doen beërven; zie toe dat niemand, wie hij ook zij, uw glans en uw roem van u neemt; door u af te trekken van uw geloof en heilige wandel; wie volstandig zal blijven tot het einde, zal zalig worden. In Salomo's tempel waren twee heerlijke pilaren in het voorhof opgericht, die ieder hun naam hadden, zo had de overwinnaar zijn naam in de hemel; hij zal op een zonderlinge wijze in de hemel verheerlijkt worden, zoals men pilaren pleegt op te richten ter ere van de grote overwinnaars, waaraan men de trofeeën en zegetekens ophing. Op aarde worden die triomfpilaren van anderen wel verwoest, of zij vervallen door de tijd, maar deze overwinnaars zullen eeuwig in heerlijkheid blijven. En Ik zal op hen schrijven de naam van Mijn God. Op de triomfpilaren werden opschriften en erespreuken geschreven. Zo zou op hen geschreven worden dat zij van de Heere waren, de goddelijke natuur volmaakt deelachtig zijnde. Van het nieuwe Jeruzalems, dat uit de hemel van Mijn God afdaalt; dat is: Deze is een burger van de hemel; dit nieuwe Jeruzalem wordt door het Evangelie bekend en openbaar gemaakt. God is de Kunstenaar en Bouwmeester van die stad, die wel onbegrijpelijk heerlijk is; maar God maakt het enigszins aan Zijn kerk bekend en hangt haar als een prijs op, om die door overwinning te bekomen. En ook Mijn nieuwe naam. Ik zal hem als de Mijne eigenen, dat Ik hem verlost heb; Ik zal hem een deelgenoot van Mijn heerlijkheid maken; al deze uitdrukkingen zijn zoveel als: Ik zal hen uitermate zeer verheerlijken en dat eeuwig in de hemel.

Die oren heeft die horen, wat de Geest tot de gemeenten zegt.

Juist aan Filadelfia is de belofte op de duidelijkste wijze tot voorafbeeldende vervulling gekomen. Vaker belegerd, is de stad ook vaak bewaard en zelfs toen de alles verwoestende Tamerlan elke stad en ieder dorp in de omtrek van de aardbodem verdelgde en met stromen van mensenbloed wegwies, werd zij als een wonder gered en diende tot een schuilplaats van de Christenen, die van Sardis waren weggevlucht en van hun opziener. Midden tussen Mohammedaanse plaatsen staat de kleine Christelijke gemeente daar als het ware als de laatste eenzame wachttoren en draagt de veelbetekenende naam van Alla-Schehr, d. i. stad van God. Ja, midden in een veld van puinhopen onderscheidt zij zich als een recht opstaande pilaar.

III. Vs. 14-22. In Laodicea ontmoeten wij een gemeente, die omdat zij noch koud noch heet is, de Heere walgt en door Hem uit Zijn mond zal worden gespuwd. Zij acht zichzelf zo rijk en overrijk en zonder gebrek en zij is toch zo ellendig en beklagenswaardig, blind en naakt. Zeker zou haar nog raad kunnen worden gegeven, hoe zij uit haar armoede tot rijkdom, uit haar naaktheid tot heerlijke kleren zou kunnen komen en zij van haar blindheid zou kunnen worden genezen. Maar wat baat haar een raadgeving, die zij toch niet aanneemt of opvolgt, omdat zij toch die niet wil, tot wie die raad haar wijst! En toch weet de Heere dat juist in deze gemeente, waartegen Zijn vonnis van wegwerping wordt uitgeproken, een grond is onder het bedeksel, waarvan Hij na terzijdestelling van het laatste zich kan meester maken. Hij kent degenen, die Hem liefhebben en door straf en kastijding tot bekering leiden kan. Bij deze vraagt Hij dan plaats voor Zich als gast in het huis van hun harten en spreekt tot hen van de nauwste gemeenschap, van het meest vertrouwelijk verkeer. De overwinnaars uit hun midden

belooft Hij wat de martelaars van de oudere kerk ten deel zal worden. Wij hebben hier het beeld van de kerk in een tijd, die reeds begonnen is zich te ontwikkelen en waarmee ook de tijd van de heidenen wordt besloten.

En schrijf aan de engel van de gemeente van de Laodicensen 1): "Dit zegt de Amen, Hij, die de eeuwige waarheid zelf is, de trouwe en waarachtige Getuige, die de waarheid zuiver van alle menselijke bijvoegsels of verdraaiing openbaart, het Begin van de schepping van God 2), van wie alle schepselen hun aanvang hebben, die hun oorsprong is (Joh. 1: 3).

De grote en rijke handelsstad Laodicea in zuidwestelijk Frygië, daar, waar dit land aan Karië en Lydië grenst enkele uren van Kolosse, niet ver van de Lykus gelegen, die in de Maeander vloeit, heette vroeger Kydrara of Diospolis, later Rhoas, tot ten slotte de Syrische koning Antiochus II (van 262-246 voor Christus) haar ter ere van zijn gemalin Laodice ("De
6 met deze naam noemde. Over de stichting van de gemeenten te Smyrna, Pergamus, Thyatire, Sardis en Filadelfia hebben wij geen bericht noch in de Handelingen noch in de brieven van de apostelen. Daarentegen wordt de gemeente te Laodicea genoemd in Kol. 2: 1 en 4: 13, 15, 16 de laatste plaatsen wordt zelfs gemeld van een brief aan haar en volgens het onderschrift bij de eerste brief aan Timotheus zou Paulus de laatste uit Laodicea hebben geschreven. In de kerkgeschiedenis is de stad bekend door een synode aldaar gehouden (omstreeks tussen 360 en 364 na Christus), die onder anderen ook bepalingen heeft gemaakt ten opzichte van de heiliging van de Zondag, alsmede over de Bijbelse boeken, die tot de Kanon behoorden.

De "Amen" of "Waarachtig is Hij", die bij alles, wat Hij zegt, in het openbaren van de verborgene diepten van het harten, in bedreiging en in belofte, steeds met volle recht het "voorwaar" kan voegen, terwijl bij alles, wat een kortzichtig mens spreekt, overal een vraagteken moet worden gezet en wel des te meer, naarmate hij met meer vertrouwen spreekt. Deze benaming staat in verband met het vele keer voorkomende "voorwaar" of "Amen" in de redenen van de Heere. Dit wijst evenals het predikaat hier op de volheid van de waarheid, die in Hem als in de Waarachtige woont.

De volgende woorden, aan Hoofdstuk 1: 5 ontleend, maar uitgebreid door de bijvoeging "en waarachtige" dienen tot verklaring van het "Amen". Hij is de Getuige, die van de Vader getuigd heeft en dat heeft Hij gedaan in onverbrekelijke trouw, niets gesproken, dan wat Hij van de Vader ontvangen heeft (Joh. 12: 49; 14: 10). En juist daarom is Hij de waarachtige Getuige. Hij, wiens woorden waarheid zijn, wiens bedreigingen worden volbracht. Hij is echter nog meer; Hij dreigt niet alleen wat de Vader werkelijk zal volbrengen. Hij heeft ook zelf macht, om Zijn dreigingen te volvoeren, want Hij is het begin van de schepping van God, niet het oudste stuk of exemplaar onder de schepselen, maar de uitgang en bron, het levende begin en de oorsprong. Zo is Hij de Heer van de schepping, die te gebieden heeft over haar en aan Zijn woorden kracht weet bij te zetten en die de Laodicensen vreesden, met van wie zij niet moesten spelen; hun Christendom was zo slap en onbeslist, zo zwevend tussen liefde voor en vijandschap tegen Christus, alsof Christus en Zijn heil en Zijn woord speelgoed waren, waarmee men zou kunnen beuzelen.

Zij hadden zich, zoals uit alles blijkt, verlopen in filosofische speculaties over de oorsprong van de dingen, zodat het eenvoudig Evangelie van de genade en waarheid van God hun tot dwaasheid was geworden. Nu zegt de Heere: Dat, waarover u filosofeert en waarom u, in plaats van Mij te vinden, van Mij afdwaalt, dat ben Ik zelf. Ik zelf ben het door u gezochte begin van de schepping van God, de eeuwige, waarachtige wijsheid, waaruit alles wat is, zijn

oorsprong heeft en wijsheid is het daarom, Mijn woord en Evangelie als hemelse wijsheid te eren en u daardoor als ootmoedige leerlingen te laten leiden.

Het woord "Amen" bevestigt plechtig datgene, wat vooraf ging en Jezus is de grote Bevestiger; onveranderlijk voor altijd is de "Amen" in al Zijn beloften. Zondaar, ik zou u willen vertroosten met deze gedachte: Jezus Christus zei: "Kom tot Mij allen, die vermoeid en beladen bent, en Ik zal u rust geven. Als u tot Hem komt, zal Hij Amen zeggen in uw ziel; Zijn belofte zal waar voor u worden. In de dagen van Zijn vlees zei Hij: "Het gekrookte riet zal Ik niet verbreken." O, u arm, gebroken, verslagen hart, als u tot Hem komt, zal Hij Amen tot u zeggen en het zal even waar zijn in uw ziel als in honderd andere gevallen, in vervlogene jaren. Christen! is dit ook niet zeer vertroostend voor u, dat er niet een enkel woord van de lippen van de Heiland gevloeid is, dat ooit door Hem is teruggenomen? De woorden van Jezus zullen blijven wanneer aarde en hemel zullen voorbijgaan. Als u zich vasthoudt ook maar aan een halve belofte, zult u die getrouw bevinden. Neem u in acht voor hem, die genoemd is: "Besnoeier van beloften", die u zo graag de troost van Gods Woord wil ontnemen. Jezus is Ja en Amen in al Zijn betrekkingen. Eens was Hij de Hogepriester om te vergeven en te reinigen, nog is Hij de Amen als Hogepriester. Hij was Koning om Zijn volk te leiden, te regeren en te verdedigen met Zijn machtige arm, nog is Hij dezelfde, nog de Amen als Koning. Hij was Profeet om te voorspellen goede dingen, die komen zouden; nog druipt er honing van Zijn lippen. Hij is de Amen als profeet. Amen is Hij, wat betreft de verdiensten van Zijn bloed, Amen, wat betreft Zijn rechtvaardigheid. Dat heilige kleed zal schoon en heerlijk blijven, als het lichaam sterft. Hij is de Amen in iedere naam, die Hij draagt. Uw Bruidegom, nooit van u scheidende; uw Vriend, die meer aankleeft dan een broeder, uw Herder, die met u zal zijn in de vallei van de schaduwen van de dood; uw helper en bevrijder; uw burcht en uw hoog vertrek, uw sterkte, uw vertrouwen, uw vreugde, uw alles in alles en uw Ja en Amen altijd.

Ik weet uw werken en ken nauwkeurig de inwendige toestand van uw hart, dat u noch koud bent, zoals de volstrekt ongelovigen, noch heet, zoals de gelovigen in hun eerste liefde. Och, of u koud was, dan kon nog iets voor u worden gedaan, dan kon u nog worden gewonnen, of dat u heet was, want dan was u reeds gewonnen en Mij in vurige liefde toegedaan, zoals het u betaamt.

Zo dan, omdat u lauw bent, de kracht en de ernst van het geloof schuwt en het daarentegen met de wereld houdt en meent, dat u een vereniging van beide zou kunnen teweegbrengen en u zo noch koud, noch heet bent, Ik zal u uit mijn mond spuwen, evenals men lauw water uitspuwt, dat slechts walging verwekt.

Wat is onverdraaglijker, dan dat mensen, die Hervormden en Protestanten genoemd worden, die grote weldaad, die God aan de kerk van de voorgaande eeuwen in de gezuiverde leer en dienst geschonken heeft, niet hoger schatten. Waartoe toch is er zoveel bloed van martelaren gestort en hebben onze voorouders zoveel geleden, als de zaak zoveel niet waardig is, dat wij die met vuriger inspanning betrachten?

Uw toestand, zegt de Heere tot Laodicea, die u voor heerlijk en veilig houdt, is niets dan lauwheid en u bent als lauw water en lauw voedsel, waarvan men walgt en dat slechts het uitspuwen waard is. U bent niet warm, niet, zoals een toebereid voedsel, niet koud als een fris water een frisse vrucht. Och, dat u koud was niet ijskoud, maar liever nog in de natuurlijke toestand, nog ontoebereid, dan was u toch nog niet achteruit gegaan, of warm, door levenswarmte doordrongen.

In de koude, die niets heeft, komt het gevoel van zijn behoefte en daarmee boete en geloof, eerder dan in de lauwe en halve, die zich steeds met hetgeen hij heeft, troost over hetgeen hij niet heeft; die als altijd gereed, nooit aan zijn gebrek gelooft, die zich altijd rijk en zat acht en daarom nooit verder komt. Die ruimen in leer en leven zijn altijd onbewegelijker dan de bepaald ongelovigen geweest. Daarom heeft de Heere de wens, dat de Laodicensen of koud of warm mochten zijn, want in het laatste geval zou Hij ze behouden en in het andere zoeken, maar zoals zij waren, noch koud noch warm, zal Hij met hen handelen als men met lauw water handelt, dat afkeer verwekt.

Het is erg koud te zijn, zeer erg, maar het ergste is het nog niet, dat is integendeel de lauwheid, de toestand, waarin zich de Laodiceese gemeente bevindt. Lauw is koud en warm en daarom noch koud noch warm. De lauwheid heeft de warmte van haar warmte en de koude van haar koude, dus beide van haar ware, elkaar wederkerig uitsluitende natuur beroofd, haar koude is niet meer koud en haar warmte is niet meer warm, de koude is in haar door de warmte en de warmte door de koude geneutraliseerd, dus de een door de andere opgeheven. Uit deze aard van de lauwheid blijkt, dat zij met de warmte in verbintenis was getreden, haar in zich had opgenomen, dat echter die warmtetoestand was voorbijgegaan, dus niet bestond. Aan de andere zijde, dat zij de koude weer had ingelaten, maar deze juist om de koude, die in haar was geweest, geen zuivere koude was geworden, maar met de warmte een onware, geveinsde verbintenis was aangegaan. Zo is zij een verzwakt mengsel van onverenigbare, wederkerig elkaar uitsluitende tegenstellingen en daarom voor hem, die waar is, afkeerwekkend. De toepasssing is gemakkelijk: die in geestelijke zin lauw is, is geen heiden noch Jood, maar een gewezen Christen, die iets van de warmte en het leven van Christus in zich heeft opgenomen, maar deze door de koude van de heidens-Joodse wereldsgezindheid van haar wezen en haar kracht heeft beroofd, het heidendom met het Christelijke heeft vermengd, het Christelijke tot het heidense heeft verlaagd, met één woord, de Christelijke huichelaar, die met God en de wereld boeleert, en van wie Hij, die de Amen is, de getuigenis voorhoudt, dat de vriendschap van de wereld vijandschap tegen God is (Jak. 4: 4). Hoe is zo’n huichelachtig Christen-zijn mogelijk? Hoe kan van een aan Christus verwarmd hart een lauw hart worden? Op tweevoudige wijze, van binnen en van buiten! In zichzelf heeft ook de warme Christen nog een afgrond, het eigen ik, de eigen kracht, eigen wijsheid, eigen gerechtigheid met haar trots aanmatigend gevoel van eigenwaarde, haar beweeglijkheid, haar eergierigheid. Wordt tegen deze niet met heilige ernst gewaakt, de afgrond zelf niet gaandeweg gevuld en effen gemaakt, dan dringen de verkoelingen in het ware gemoed in en de kracht van het leven verdwijnt, terwijl de vijand van buiten, de geest van de wereld, die overal rondom ons sluipt, ons met zijn verleidende aanloksels in zijn stromingen voortsleurt. Verzuimt de Christen de dagelijkse vernieuwing van zijn gemoed in de geest en het Geestleven, dan mengen zich in hem ongemerkt, zowel zijn eigen begeerlijkheden alsook de niet altijd grove, maar vaak fijne en fijnste beginselen van de wereld met zijn Christendom in een, dat waarheid en schijn, God en wereld, Christus en Belial niet meer onderscheiden worden en de vermenging van beide wordt gehouden voor het ware Christendom, dat voor de tijd passend is. Zo’n vermenging en gelijkmaking is begrijpelijk in tijden, als het ongeloof tot heerschappij is gekomen, en de bemoeiingen om populair te blijven, de nog onbevestigde Christen kunnen verleiden met de wereld te boeleren. Het zogenaamde ware, ruime Christendom wordt in onze tijd zelfs door niet weinige organen van de wetenschap voorgestaan. Maar de Heere walgt van dat mengsel; Hij dreigt de onverschillige verderver van Zijn gemeente uit Zijn mond uit te spuwen, d. i. in het laatste oordeel af te zonderen ter verdoemenis.

Er zullen over deze gemeente geen bijzondere oordelen komen, maar de Heere zal haar geheel van Zich spuwen, Zich niets meer om haar bekommeren, maar haar als vuilnis aan haar verderf overlaten, zodat zij met de boze wereld haar loon vindt.

Gevaarlijke gesteldheid, deze tussentoestand tussen koude en hitte. Wel gaat het lauwe water sneller tot warmte over dan het koude, maar de ondervinding leert, dat dit in het geestelijke gans en al omgekeerd is, te meer daar de lauwheid hier bedoeld, geen overgang van koude tot hitte, maar van hitte tot koude een verachtering, een achteruitgang aanduidt, die men niet bemerkt en wel een vooruitgang acht te zijn. De lauwe trekt zich innerlijk uit de levensgemeenschap met Jezus Christus terug, breekt de innige verbintenis met Hem af, heeft lust noch verlangen met de Heiland in nauwe betrekking te staan. De opwekkendste leerredenen houdt hij voor overdrijving, de hartelijkste gebeden voor uitsporigheid, de gloeiendste liederen voor uitingen van een zieke fantasie. Hij is inwendig koud, ofschoon hij uitwendig warmte huichelt. Ten opzichte van zodanige vernemen wij de verzuchting van de liefde uit de mond van de getrouwe Getuige: "Och, of u koud was of heet." Want de lauwe overtreft de verklaarde tegenstander in boosheid, omdat hij een vijand is en zijn vijandschap niet wil bekennen, maar die met uitwendige godsdienst, gebruik van de genademiddelen en arbeid voor het Koninkrijk van God bemantelt.

Nee, de Laodiceër is volstrekt niet koud voor de Heere als de Jood, die Hem haat, of de Heiden, van wie bij de aanblik van het kruis niets dan een glimlach van de verachting speelt om de laaghartig spottende lippen. Hij heeft niets ter wereld tegen het evangelie, dat hem is gepredikt geworden. Het moge hem nog zo ernstig en dringend verkondigd worden, hij kan het zonder vijandige bitterheid horen. Hij zal het meteen toestemmen als men hem vraagt: "gelooft u in de Zoon van God", want geloof is bij hem een overtuiging van het koele verstand, waarmee hij snel gereed is. Hij is zelfs geen mens zonder godsdienst, zoals de anderen, die nog zonder Christus en zonder hoop daarheen leven. Als Epafras, de dienstknecht van Christus, "onder hen ten allen tijde strijdend in gebeden", optreedt als voorganger, hij zal de oren niet stoppen en als de gemeente, wellicht ten huize van diezelfde Nymphas, die Paulus laat groeten vergadert, hij laat er zijn plaats niet leeg. Gelukkige Laodiceër, die althans in zover u getrokken vindt uit de machten van de duisternis: arme Laodiceër, die in geen enkel opzicht u toont overgezet in het koninkrijk van de Zoon van Gods liefde! Want in dat koninkrijk hij heeft het immers vanaf het begin gehoord is liefde de hoofdeis; en onze Laodiceër, hij moge niet koud zijn, hij is nog veel minder heet in het hart. Hij moge Johannes' brief zonder honende tegenspraak opnemen, Johannes' geest is hem vreemd. Het woord van de Emmaüsgangers: "was ons hart niet brandend in ons", het heeft nog nooit daarbinnen weerklonken en wat David voor de Heere getuigt: "de ijver van uw huis verteert mij", hij kon het nooit tot de grote Davidszoon spreken. Hij heeft geen strijd, maar ook geen overwinning als de Filadelfische Christen. Hij heult niet als Thyatire met Izebel, maar zal ook als Efeze de Nikolaïeten niet haten. Zo aanschouwt u in hem een halfheid, die een tweede natuur is geworden. Koude voor Christus is dood; warmte voor Christus is teken van gezondheid van de ziel. Onze Laodiceër is niet gestorven, niet gezond, maar een vadsige zieke gelijk. De pols staat niet stil; de pols jaagt niet voort; hij is ingetrokken en mat. Het oog is gebroken; het oog flikkert niet van inwendig leven; het staart onbezield en toch niet ongerust in het ronde. Het hart draagt geen ijskorst; het hart voelt geen koortsgloed; het is als een springveer, die inwendig niet gespannen, niet verbrijzeld, maar te wisser verlamd is. Te Laodicea en overal onder u, waar het als te Laodicea gesteld is, is veel meer het gemis van een wezenlijk goed te betreuren, dan de klacht over een ergerlijk kwaad te herhalen. Tegenover de Christelijke waarheid plaatst men zich niet in een dadelijk vijandige houding; men zal er zich even weinig voor laten bespotten of doden; men bewaart het liefst de

onzijdigheid en verenigt zich het lichtst in de fraai klinkende leuze: "dat het onverschillig is, wat men gelooft, als men slechts wèl leeft en dat er niet één, maar velerlei verschillende wegen zijn, om tot hetzelfde doel de zaligheid daarboven te komen." Of men zelf deel aan die zaligheid heeft, daarover zal men op dit standpunt zich uiterst weinig verontrusten; want de hemel acht men even ruim, als men wijd werd en ruim van geweten; en God denkt men zich even weinig ijverend voor Zijn eer, als het in het lauwe hart opkwam, vurig voor eigen roeping te wezen. En dat goed leven terwijl men voor het geloof onverschillig is u raadt reeds, hoe het op Laodiceese wijze geleid wordt. Men leeft uitwendig onberispelijk, als lid van maatschappij of gemeente, maar zou zich ook niet in waarheid ongelukkig voelen, wanneer men Christus niet kende. Men verklaart zich niet openlijk tegen de Heere, aan van wie men verbonden werd door doop en belijdenis, maar dat men van harte voor Hem is, men heeft het nog nooit getoond. Men is even afkerig van ergerlijke zonden, die onze goede naam in de waagschaal stellen, als van blinkende Christendeugden, waarover de wereld immers spottend de schouders zou ophalen. Het innerlijk leven wordt door luim, niet door beginsel geleid en het uiterlijk het is een voortdurend laveren op de wereldstroom, tussen Christus aan de ene, de zonde aan de andere zijde; een onophoudelijk geven en nemen. Men zal het harnas niet aantrekken tegen bekende vrienden van Jezus, maar hun toch ook niet van harte de warme broederhand reiken. Men zal de armen niet moedwillig te kort doen als Ananias en Saphira, maar zich ook niet als Dorcas uit innige liefdedrang neerzetten om voor weduwen rokken te maken. Zijn plicht zoals het heet zal men waarnemen, zolang althans het belang de plicht niet ontraadt; maar over plichtverzuim zich ook tamelijk snel geruststellen. De godsdienst zal men niet moedwillig verzaken: men is immers geen Heiden of Jood maar ook aan geen gebruikelijk werelds vermaak zich onttrekken: men is immers geen heethoofdige dweper. Met dezelfde gemakkelijkheid zal men zich ‘s morgens in het bedehuis, ‘s avonds aan de tafel van de ijdelheid neerzetten: zo geeft men beiden zijn eis. En is men daarin geslaagd en heeft men voor zich een soort van eigen stelsel gevormd om in zelfzuchtige vrede te leven, waar men toch het levend beginsel van de warme liefde niet kent, men laat anderen twisten over Christelijke waarheid en leven, met een schijn van vrijgevigheid, die niets dan onverschilligheid is. Men zal over de waarheid niet strijden, omdat men niets voor de waarheid voelt. Het Evangelie, de meest buitengewone en verbazende mare, is voor hen een zeer gewone, de meest alledaagse zaak van de wereld geworden. Men hoort het met even weinig geestdrift, als waarmee men de hand drukt van een oude bekende, die men dagelijks op vaste plaatsen ontmoet. De prikkel wondt niet meer; het hart hongert niet meer; de toekomst bekommert niet meer; erkent niemand hier zijn beeld?

Er staan voor de half en half mensen vreselijke dingen in de Bijbel. Tegen een goddeloze toornt God in verbolgenheid; over de Farizeeër spreekt Hij de vloek van de verdoemenis; maar een lauwe ziel, een hinkend hart, een half en half Christen is voor God zo walgelijk en onuitstaanbaar, dat de Heere ervan in de Openbaring zegt: "U, lauwe halveling, u zal Ik uitspuwen uit mijn mond! " En dat zegt diezelfde God, van wie diezelfde Bijbel de ondoorgrondelijke ontfermingen en de onpeilbare diepe vertroostingen roemt; van wie ons geopenbaard wordt dat Hij goddelozen rechtvaardigt en de verloren zoon tegemoet snelt, om hem op te vangen in de armen van Zijn vaderlijke barmhartigheid. Al waren uw zonden als scharlaken, vrees niet, Ik zal ze maken als witte wol; al was uw hart koud en kil als marmer, wanhoop daarom niet, Ik zal u koesteren zoals een hen haar kuikens onder de vleugels koestert; alleen één ding maar: wees geen half en half mens, wees niet ja en nee tegelijk, besta het niet om lauw voor Mij te wezen, want dan, zo waarachtig God God is, spuwt Hij u uit Zijn mond. Schrikkelijk, niet waar? Schrikkelijk, dat God zó spreekt en niet anders kan noch mag spreken, maar veel schrikkelijker nog dat de wereld, wat zeg ik, dat de gemeente van de levenden van God desalniettemin vol en overvol juist van zulke lauwe half en half zielen is.

En het schrikkelijkst van alles nog, dat die duizenden lauwen zelf nog vaak in de Bijbel lezen en er ook dit hun eigen vonnis in lezen: "Ik zal u, omdat u lauw bent, uit mijn mond spuwen!
en dat zij er toch maar over heen lezen, denkend, voor zoveel zij dan nog denken: "dat raakt mij althans niet! " En toch dat raakt u wel zeker, maar zie zo invretend is nu de vloek van de lauwheid, dat de lauwe ziel te lauw en onaandoenlijk is om de insnijding van zo'n woord in zijn ziel nog te voelen. De half en half ziel glijdt over alles heen. Zijn ziel is een ploeg zonder ploegschaar, die heen schuift tussen de aardkluiten zonder een voren te snijden in de akker. De Schriftwoorden spatten op de buitenkant van zijn ziel af als waterdruppels op een gloeiende plaat. En nog op zijn sterfbed zal men hem voorlezen, of zal hij zelf lezen: "Omdat u lauw bent, zal Ik u uit mijn mond spuwen" zonder dat zijn hinkend hart er ook maar opkomt, dat hij die lauwe is. En zo gaat het op een eeuwigheid, totdat God doet naar Zijn Woord en hem werkelijk uitspuwt met goddelijke minachting en walgende verachting. En kan het anders! Zij zijn kerks die half en half en half lieden; zij willen gerekend worden, wel niet bij de fijnen, maar toch onder de godsdienstigen; zij geven wel iets; en zijn erg tegen de overdrijvende modernen; maar God liefhebben; in ijver voor de zaak van de Heere ontgloeien; om Gods wil met de wereld breken; zeggen: "Heere, voor U geheel en al! " roepen: "God, wees mij arme zondaar genadig! " dat nooit; of het moet zijn in een gezang, dat zij toch meezingen; meeglijdend met alles wat glijdt en glibbert in de oppervlakte van hun leven. Och, zij zijn zo wijs die half en half zielen! Zij passen zo op voor eenzijdigheid en van de uitersten hebben zij zo'n ingeboren afkeer! En wat zou u nu doen als u in Gods plaats was? Zou u dan denken: er is toch iets liefde bij die lieve vreedzame mensen, die onder elkaar allen wél van elkaar spreken; welaan, dat beetje van hun liefde neem ik voor lief? Nee, zeg ik u, maar u zou hen van u stoten en van u werpen, roepend: "Voor uw God alles of niets! " een moeder in huis mag geen vrede nemen met een soort koele genegenheid als haar kind voor elke vreemde bezoeker over heeft. Een vader mag er zich niet bij neerleggen, als zijn zoon hem een koele plichtpleging gunt."Mijn zoon; geef Mij uw hart! " blijft de diepe toon, waarmee elk vader op zijn kind behoort toe te treden en als de vader met minder zich gezeggen laat, deugt zijn eigen vaderhart niet. En zo nu ook kan, mag God, zo echt en waarachtig Hij God is, met niets minder, met niets geringer vrede nemen, dan met een liefde, waar gloed in zit, waar vuur in tintelt een liefde, die treft."Koud voor God", dat kan nog. Koude is nog een kracht, een zich inzetten tegen de Heere, een inslaan van de verzenen tegen de prikkels. Wat eerst steenkoud is, kan straks uit reactie machtig gaan gloeien. Zie, de hoeren en de tollenaars zullen u voorgaan in het koninkrijk der hemelen! Maar "lauw", dat is als er gans geen werking is. Een moeras. Een poel, waar geen zuchtje meer over blaast. Afgemeten zelfvoldoendeheid."O, ja, God is mijn hemelse Vader en dus Hem heb ik ook wel lief." En dat nu vloekt God niet, daar toornt de Heere zelfs niet meer tegen, dat spuwt Hij eenvoudig uit Zijn mond. Vooral de belijders van Jezus in ons goede Nederland mogen zich dat schrikkelijk woord wel gezeggen laten. Nederland's karakteraard heeft zo angstig veel van het karakter van Laodicea! Dat bedaarde, dat voorzichtige en omzichtige! Dat altijd roepen van niet te ver! Dat altijd sluipen langs het stille middenwegje! O, het karakter van ons arme volk, vooral in het midden van ons land, staat voor de Laodicea-zonden zo sterk bloot! Men moet er altijd nog eerst eens over denken. Dat denken moet eerst nog eens overzomeren en overwinteren. En als het dan moet, dan komt er nog zo hoogst zelden een flink en beslist ja, maar blijft het meest bij een meesmuilen binnen de tanden van iets, dat tussen ja en nee in staat. Die bedaardheid en dat aldoor roepen van "niet te ver! " wordt zodoende op geestelijk terrein een nationale zonde. Een zonde, die de bloem in de knop, eer zij ontlook, verdorren doet; die bant wat ons zegenen kon; en in halve sluimer, als ware het een schimmenwereld, menig dorp en menige kleine stad doet voortkruipen van het ene jaar in het andere. Het is gebrek aan wilskracht. De wil kan niet meer. Men zou wel willen beslissen, maar het besluit kan niet baren en er wordt niets, niets uit. Eerst grieft dat dan en hindert, zolang het geweten

er nog tegen inwoelt. Maar ook daar komt een einde aan. Ten leste is de prikkel van het geweten stomp geworden. En dan gebeurt het ijselijkste wat gebeuren kan. Dan namelijk gaat men die half en halfheid, die lauwheid van de ziel goedpraten, er een deugd in zien, ze uitventen voor de hoogste levenswijsheid en in stee van wat Gods Woord getuigt, dit ander getuigenis plaatsen: "Och, of ook u lauw was, maar omdat u heet bent, zal ik u uitspuwen uit mijn kring." Een beslist man, die durft, heet dan een Farizeeër. Elke lauwe, hinkende ziel is dan een wijze op aarde geworden. O, vooral onder hen, die vele goederen hebben, vindt u die lauwe Christenen zo in massa. Helaas, waarom worden zij ook onder de gereformeerde belijders van de naam van de Heere gevonden? En toch, waartoe het verheeld? Ook daar zijn zij, die meepraten en meezingen en meebidden, dat u zo zeggen zou: "hun hart moet wel warm kloppen! " en dat het, als het op verloochening en op liefde voor die tedere Ontfermer aankomt, toch o, zo lauw, zo akelig lauw in hun ziel gesteld is, Heere slinger die lauwen bovenal uw schrikkelijke bedreiging tot in de samenvoeging en het merg van hun ziel! Vooral hun oordeel zou zo ontzettend zijn!

Want u zegt: "Ik ben rijk en verrijkt geworden en ben zozeer in rijkdom toegenomen, dat ik mij als bijzonder rijk kan beschouwen (Hos. 12: 9. 1 Kor. 4: 8) en ik heb aan geen ding gebrek en u (op het "u" ligt de nadruk) juist u, die uzelf zo boven alles verheven acht, weet niet, dat u bent ellendig en jammerlijk (Grieks: "de ellendige, de jammerlijke, degene, die voor alle anderen als ellendig en jammerlijk voor Mij staat en wel in drieërlei opzicht en arm en blind en naakt.

Ik raad u, dat u van Mij bij wie het alleen echt te vinden is, koopt goud, beproefd komend uit het vuur en dus de tegenstelling van uw klatergoud, opdat u, die arm bent, rijk mag worden; a) en witte kleren, opdat u, die nu naakt bent, bekleed mag worden met iets wezenlijks en de schande van uw naaktheid niet geopenbaard wordt; en zalf uw ogen met ogenzalf, opdat u, die nu blind bent (vs. 17), zien mag.

2 Kor. 5: 3 Openbaring 7: 13; 16: 15; 19: 8

De drie hoofdtrekken van dit treurig beeld zijn: arm, blind en naakt, arm ten opzichte van de ware goederen van het leven, blind ten opzichte van de waarheid en de juiste kennis, naakt ten opzichte van het volslagen gebrek aan echt geestelijke openbaring in werkelijk goede werken, of tekenen en getuigenissen van inwendig leven.

Met de drievoudig geestelijke ellende, die bestraft wordt, komt overeen de drievoudige raad, die de Heere geeft. De gemeente staat reeds op te grote afstand van Hem, dan dat Hij met vermaning zou durven komen, er is ten hoogste nog iets van goede raad te wachten. Daartoe buigt Zich dan ook de Heere neer met sterke ironie op de hoge inbeelding van de Laodicensen en toch tevens weer met een opzoekende ontferming; Hij raadt hun in hun armoede goud van Hem te kopen. Hun goud, waarmee zij zich zo rijk achtten, was in waarheid onecht goud, aards slijk, dat in het vuur niet kon bestaan, dus geen werkelijke bezitting. Goud, dat in het vuur gelouterd was, waaraan geen vuur van welke aard ook iets meer verrichten kon, dat onverteerd ook uit de vuurproef van die dag zou uitkomen, was alleen bij Hem te vinden het is dat goud, waarvan Petrus en Johannes schrijven (1 Petrus 1: 7 Jak. 2: 5). Het goud van het geloof, die enig ware rijkdom, in zoverre het geloof alle hemelse goederen in Christus en de levende, eeuwig rijke God zelf aangrijpt en zich toe-eigent, terwijl het ongeloof niets heeft en wat het meent te hebben, slechts een schijngoed is, dat onder de handen verdwijnt. Als nu de Heere spreekt van een kopen van dat goud, dan is het zeker, naar de omstandigheden, vooral bij mensen als te Laodicea, die zich zo rijk en verzadigd achten, een koopprijs, ja een hoge

koopprijs, waarop het geloof komt te staan. De mens moet niet minder dan zijn eigen ik, niet slechts zijn liefde tot zonde en wereld, maar ook al zijn vermeend goed, al zijn inbeelding op in- en uitwendige voorrechten, ‘in het bijzonder op eigen wijsheid en deugd opgeven, ja alles schade en drek achten, opdat hij Christus in geloof verkrijgt en in Hem gevonden wordt. Niet minder dus dan alles voor één; wat een arme naakte zondaar zonder moeite en omhaal als een vrij geschenk (Jes. 55: 1) zich toe-eigent, dat kost de rijke Laodicenser een bijna onbetaalbare prijs. Pas door het goud van het geloof komt hij dan ook aan de witte kleren, opdat hij zich daarmee bekleedt en de schande van zijn naaktheid niet openbaar wordt; als arme heeft hij goud, als naakte heeft hij kleren nodig. Het witte kleed is volgens Hoofdstuk 19: 8 de gerechtigheid van de heiligen. Rechtvaardigheid, vrijspraak van schuld en verdoemenis en toerekening van de gerechtigheid van Christus is de eerste vrucht van het geloof, die tevens al het overige principieel in zich sluit; want waar vergeving van zonde is, daar is ook leven en zaligheid. De uitwendig bekoorlijke, eerbare houding van de Laodicensen was daarom in de ogen van Hem, die in het verborgen ziet enkel blootheid en naaktheid, van die schande noodzakelijk vroeger of later in het licht van die dag openbaar moest worden, als zij niet tijdig de witte kleren aantrokken. En zo zal ieder, ook die het meest in deugden uitblinkt, maar van wie het bruiloftskleed ontbreekt, in de schande van zijn naaktheid openbaar worden (MATTHEUS. 22: 11 vv.). Zal nu Laodicea haar armoede en naaktheid en de noodzakelijkheid en heerlijkheid van hetgeen de Heere haar aanbiedt, erkennen, dan moet voor alles haar blindheid van haar worden weggenomen. Daarom de derde raad van de Heere: "Zalf uw ogen met ogenzalf, opdat u zien mag." Die arme mensen, die zichzelf voor zo scherp en helderziend hielden, die zich inbeeldden met hun kennis ingedrongen te zijn in de oorsprong en beginselen van de schepping van God en toch blind waren voor het meest voor de hand liggende en het noodzakelijkste, zodat de Heere hun ogenzalf moest aanbieden, opdat zij ziende mochten worden! Wat voor ogenzalf? In Ps. 19: 8 v. staat: de getuigenis van de Heere is zeker, de slechten wijsheid gevend; de bevelen van de Heere zijn juist, verblijdende het hart; het gebod van de Heere is zuiver, verlichtende de ogen" en eveneens Ps. 119: 104 v."Uit uw bevelen krijg ik verstand, daarom haat ik alle leugenpaden. Uw woord is een lamp voor mijn voet en een licht voor mijn pad." Het woord van God is dus de ogenzalf, die de Heere aanbeveelt aan de Laodicensen, op hun wijsheid zo trots. God lof! dit woord maakt geen duisterlingen, zoals de wereld lastert, die duisternis licht en licht duisternis noemt, maar het maakt de mensen ziende; namelijk die het werkelijk als ogenzalf d. i. met de bedoeling om ziende te worden, en volgens de aanwijzing van de geneesheer, die deze ogenzalf heeft beschikt, regelmatig en met gedurig opzien tot de Vader van het licht gebruiken.

Door de onvruchtbaarheid van de grond en de rijkdom van de naburige weiden, vol schapen met fijne, zwarte wol verhief zich de stad uit de verwoestingen van de Mithridatische oorlogen en herhaalde aardbevingen steeds weer, als een van de eerste handelssteden van Klein-Azië, tot zo’n welvaart, dat b. v. een burger Hiero haar bij zijn dood 2000 talenten (meer dan 7 miljoen gulden) kon vermaken; en na de verwoestende aardbeving omstreeks het jaar 64 na Christus stond zij snel prachtiger op dan zij vroeger geweest was en wel zonder eigen middelen, zonder keizerlijke ondersteuning zoals andere steden, die door een gelijk lot getroffen waren. Zonder twijfel hoorde men juist in de tijd, waarin Johannes de Openbaring ontving, in Laodicea dezelfde taal van eigenwaan en overmoed, die in Jes. 9: 9 de burgers te Samaria in de mond wordt gelegd: "De tichelstenen zijn gevallen, maar met uitgehouwen stenen zullen wij weer bouwen; de wilde vijgenbomen zijn afgehouwen, maar wij zullen ze in cederen veranderen". Datzelfde vinden wij nu weer in het woord vs. 17 : "Ik ben rijk en verrijkt geworden en heb geen ding gebrek", maar niet van de zijde van de heidense commune, maar van de Christelijke gemeente te Laodicea en daar uit het wereldse in het geestelijke omgezet. Wij hebben echter niet zozeer belang bij de Christelijke gemeente aldaar,

van die inwendige toestand evenzeer voor onze onderzoekingen gesloten is, als die van andere gemeenten, maar wel bij deze ontwikkeling van de Kerk, die wij in onze dagen zien komen. Een beroemd verklaarder van ons Bijbelboek schrijft: "Niemand, die open ogen heeft, zal ontkennen, dat in onze tijd veel van het Laodiceese is; lauwheid, die Christus en toch ook de wereld wil toebehoren, dus Christendom met wereldgelijkvormigheid, godsvrucht met mensenvrees, positieve theologie met vriendelijkheid en buigen voor de lasteraars van de Heere, rechtzinnigheid met de wijsheid van de wereld probeert te verbinden en zich voor wonderrijk houdt, dat zij Christus bezit en de wereld bovendien. Demopapismus (laodicei a), waarbij niet Christus en Gods woord, maar de gemeenten naar eigen bewustzijn moeten bepalen wat waar zal zijn en geleerd moet worden enz. Een Laodicees kerkgenootschap is mij echter nu niet bekend, een kerkgenootschap namelijk, waarin kerkelijke instellingen en de algemenen geest van zijn leden die karaktertrekken zich uitspreken, maar als het de zogenaamde Schleiermacherse linkerzijde mocht gelukken een kerkgenootschap naar haar zin te vormen, dan kon daaruit wel een Loadicea worden." Wij zijn nu reeds 22 jaren verder in de geschiedenis, dan de schrijver van deze woorden en met het oog op hetgeen nu is, kunnen wij voor haar het eerste 25tal jaren niets anders verwachten dan een eigenlijk volledig ontwikkeld Laodicea. Dit is zo zeker te verwachten dat alle strijd van enkele verenigingen daartegenover even weinig uitricht, als in zijn tijd het ijveren van de vrome koning Josia voor de Joodse kerk (2 Kon. 22). Hoe minder wij deze eerstvolgende toekomst voor ons verborgen houden, des te minder hebben wij ook aanleiding, om iets af te doen van het onmiddellijk daarop volgend gericht: "Ik zal u uit Mijn mond spuwen." Sommige uitleggers denken dat zij, om hetgeen in vs. 19 v. wordt gezegd, recht hebben dadelijk de opmerking daarbij te maken: hierdoor wordt de doordringende scherpheid verzacht van de vorige rede, maar niet te vroeg, maar nadat zij de nodige uitwerking heeft gedaan", of "de berisping en de bedreiging zijn niet zo erg gemeend, dit wijst de liefdevolle, gemoedelijke vermaning aan." Nee: het uitspuwen uit Zijn mond volgt van de zijde van de Heere zeker; Hij heeft het zeer ernstig zo bedoeld: de genade, die met de drie laatste jaren van deze eeuw eindigt, de periode van ontwikkeling en heerschappij van het Loadiceïsme, wordt onderscheiden van die vierde half jaren, die in Hoofdstuk 11: 7 nader beschreven zijn. De Girondisten zullen verdrongen worden en de Jakobijnen in hun plaats treden, die dan, zover hun macht reikt, al wat kerk is zullen uitdrijven. Maar juist dat is de tijd van hulp en genezen; en wel zal de hulp komen van een zijde, waarvan die nu nog niemand verwacht, zoals die duidelijk genoeg is aangewezen in de anders zo bevreemdende wens: "Och dat u koud was! " die zonder twijfel op het nu nog verharde Israël ziet. De genezing zal plaats hebben door een zo krachtige omkering van alle tot hiertoe bestaande toestanden, dat op de zeven voorgestelde kerkvormen geen nieuwe meer volgt. Het waren alle, van Efeze tot Laodicea, gemeenten uit de heidenen, in haar opeenvolgen die tijd vervullend, dat naar de raad van God de natuurlijke takken van de Olijfboom verbroken en anderen die ingeënt moesten zijn (Rom. 11: 17 vv.). Een vernieuwing of wederopwekking van de kerk, zoals die in Hoofdstuk 11: 13 wordt voorgesteld, kan nu niet enkel meer een terugkeren zijn tot zijn vroegere vorm, nadat de natuurlijke takken zijn ingeënt in hun eigen olijfboom. Die zal integendeel een veel inniger betrekking van de Heere in de hemel tot Zijn gemeente op aarde tot grond hebben, dan dit gedurende de "tijd van de Heidenen" was geweest (vs. 20) en geheel nieuwe krachten putten uit haar betrekking tot de zeven gemeenten, die niet alleen zo heet, maar ook werkelijk is, wat die naam te kennen geeft (Hoofdstuk 14: 1 vv.).

Een huichelaar heeft immer een samenspraak met zichzelf, omdat zijn geweten hem steeds verwijtingen doet. Van die drogredenen van oude mensen is Jezus de onzichtbare toehoorder: "U zegt, met een matte woordenrijkheid, de dronkene (van hoogmoed) eigen: ik ben rijk en verrijkt geworden en heb geen behoefte, ook niet aan enige toespraak." Het zelfbedrog klemt

zich daaraan vast, dat men niet geheel en al koud is en dit weinige, wat men meent overgehouden te hebben, voldoende acht."U weet niet dat u bent de ellendige", door het naderend gericht bedreigd en daarom, "de jammerlijke" de beklagenswaardige, arme, blinde en naakte; arm aan waren rijkdom blind door zelfmisleiding, onwetend aangaande uw armoede naakt zonder schaamte daarover. Pocht Laodicea hier ook al niet op uitwendig bezit van aardse schatten, zeker staat deze dwaze zelfroem in verband met het roemen op industrie, beschaving, wetenschap, vooruitgang van de nationale welvaart, zoals wij die in het tijdperk van de revolutie in kerk en staat te wachten hebben, wanneer (zoals de naam Laodicea aanduidt) het volk regeert. Nog is er voor Laodicea hulp, wanneer het de diepte van de val van de mensen door de zonde en de verdorvenheid van de menselijke natuur van harte toestemt, de noodzakelijkheid van verzoening en bekering echt erkent. Nog is er voor Laodicea raad, wanneer het zich in de laatste stonde raden laat. Maar hoe velen zullen naar de trouwe Getuige en goede Herder horen? In Zijn laatste herderlijke brief beveelt Hij hen niet meer, aan wie Zijn stem vreemd geworden is, Hij geeft slechts een goede raad, waarin een heilige spot geenszins te miskennen is; wanneer u Mij nog horen wilt- waaruit evenzeer de getrouwe mening en liefde van de raadgever erkenbaar wordt. Het klinkt ten minste opnieuw als een verzuchting: Ach, dat u Mij nog horen wilde! Arm bent u, Ik wil u daarvan verlossen uw naaktheid, waarvoor de hulsels van de huichelarij niet baten, wil Ik bedekken maar voor alle dingen is nodig, dat u uw armoede en naaktheid inziet. Koop kleren en ogenzalf van Mij en van geen ander, koop beiden om niet; in het kort, om beide genoemde zaken in één
benaming samen te vatten, koop beproefd goud, waarachtige rijkdom, door van uw
ingebeelde rijkdom afstand te doen, door uw armoede over te geven en uw hoogmoed daarbij.

"Witte kleren" zijn de gerechtigheid van Christus, door het waar geloof aangenomen, dat ons bedekt aan die zijde, waar wij naakt, dat is blootgesteld zijn voor Gods blakende toorn (Exod. 25), daarbij ook het gewaad voor Christelijke deugden (Kol. 3: 10), die maken, dat iemand met vertrouwen zonder schaamte durft verschijnen voor God en de heiligen, waaronder uitmunten liefde, eenvoud, nederigheid en ijver. Deze weldaden wil de Heere dat zij kopen, dat is, dat zij volgens de voorwaarden van het genadeverbond daarvoor uitkeren de prijs van de verloochening van zichzelf en van de wereldse begeerlijkheden, dat geen verdienste is, zoals blijkt uit Jes. 55: 1, maar een prijs is, omdat de mens in de wedergeboorte afstand doet van enige dingen, die hem lief waren, opdat hij het dierbaar geschenk van Christus gerechtigheid moge verwerven (MATTHEUS. 13: 46). Onder "ogenzalf" verstaan wij de genade van de Heilige Geest, die in de ware wedergeboorte de mens aan zichzelf ontdekt en hem zijn geestelijke armoede duidelijk toont, want daarmee begint het genadewerk van God in de mens.

Koop van Mij als Profeet, de ogenzalf van de kennis, opdat daardoor uw ogenkwaal genezen wordt, de schellen worden afgelicht, de nevelen verdreven en dat de duisternis, die door geen andere middelen kan worden geholpen, wordt weggejaagd. Koopt van Mij als Koning het fijnste goud, het gezuiverdste goud, waardoor u alleen onder de rijken gerekend zult kunnen worden. Koopt van Mij als Priester witte kleren, waardoor u zelf priesters mag worden en de schandelijkheden van uw zonden bedekt en overdekt worden (Jer. 23: 6).

Merkt het op, hoe de Heere als het ware Zijn stem verandert, naar de Hem bekende toestand van ieder van de zeven gemeenten. Aan het slapend Sardis vertoont Hij Zich als Rechter, komend als een dief in de nacht; aan het trouwe Filadelfia als een troostende Vriend; aan het handeldrijvend Laodicea als een hemelse Koopman, die óók waren heeft aan te prijzen, kostelijker dan het Morgenland ooit aan zijn bewoners kon bieden. Hij biedt geestelijke gaven om juist degenen, die zij als Christenen reeds meenden te bezitten, of als handelaars boven

alles waardeerden. Goud, dat de vuurproef doorstaan had, rijkdom voor de hemel, waarvan het bezit het hart zou verwarmen, tegenover het klatergoud van de aardse genieting, waarbij hun hart zo lauw was gebleven. Witte kleren, de Byssus, waarop men in het Oosten zo rechtmatig prijs stelde, het teken van de gerechtigheid en heiligheid, die zij in Zijn gemeenschap ontvangen zouden, Ogenzalf eindelijk, waaraan genezende werking werd toegekend, het zinnebeeld van de verlichting door de Heilige Geest, die ontvangen zouden al wie geloofden en waardoor men tegelijk eigen armoede en de onnaspeurlijke rijkdom van Christus aanschouwt. Dit alles wil Hij, dat de Laodiceër zal "kopen." Hoe, is het geen wrede spotternij met de mens, van wie Hij pas arm en ellendig genoemd heeft en die zo voor zo kostbare goederen geen penning in betaling kan geven? Nee, want waar Hij Zijn gaven ons toont, daar klinkt gedurig de roepstem: "U, die geen geld heeft, koop zonder geld en zonder prijs." Het hoeft de Laodiceër niets te kosten, dan afstand van zijn rampzalige waan, dat hij reeds volkomen genoeg heeft; niets, dan een enkele, maar beslissende stap, die hem uit zijn lauwe atmosfeer in de levende en levenwekkende gemeenschap met Christus verplaatst. Ontfermende liefde van de Heere! Om haar wèl te waarderen, moet men nog eens op het vonnis terugzien, zo-even over de lauwheid geveld. Ach, Hij k n Laodicea niet dulden en toch, Hij wil Laodicea aan zichzelf niet overlaten. Walgelijk is het Hem, maar juist daarom te meer deerniswaardig; verstoken van Zijn gunst, maar daarom te meer voorwerp van Zijn diepe erbarmen.

Dat is de bron van uw lauwheid. Als u uw zwakheden voelde, als de bewustheid uw schuld u neerdrukte, dan zou Mijn onuitputtelijk geduld en Mijn oneindige erbarmen zich over u ontfermen; maar nu u bij uw gebrek aan liefde en reinheid nog ingenomen bent met u zelf en u rijk en verzadigd waant; nu het u zo geheel en al ontbreekt aan schuldgevoel, aan onrust van het geweten, aan gevoel van uw tekortkomingen; nu geen enkele zucht om vergeving oprijst uit uw borst; nu geen vonk van liefde toegang vindt tot uw gemoed; nu bent u bij uw ingebeelde rijkdom en met al uw vertoning van bezit arm, onbeschrijfelijk arm. U bent rijk; ja, zoals de Farizeeër rijk was met zijn koel: "ik dank U, o God, dat ik niet ben als anderen! " Tegen uw drie ingebeelde eigenschappen staan drie gebreken over: geestelijke armoede, geestelijke blindheid, geestelijke naaktheid; daarin bestaat uw ellende, daarin uw jammer. De beschuldiging van blindheid toont, dat de Laodicensen zich veel lieten voorstaan op hun Christelijke verlichting, kennis en wetenschap. Terwijl zij evenwel zich onderwonden de diepten van God te kunnen peilen, waren zij vreemdelingen in hun eigen hart en leven en zij hielden zich in hun zelfbedrog voor rijk, terwijl zij evenwel in treurige armoede verkeerden.

a) Wie Ik liefheb, die bestraf en kastijd Ik, Ik openbaar deze zondige en gevaarlijke toestand van de ziel zonder te sparen (Joh. 16: 8) en leid door overtuiging daarvan tot bekering en om hen te overtuigen, breng Ik smarten over hen (Spr. 3: 11 v. 1 Kor. 11: 32 Hebr. 12: 6). Wees dan, waar u dat kastijden en bestraffen van Mijn zijde ondervindt, ijverig; leg al die lauwheid, die van de geest van de tijd ook u aankleeft, af en bekeer u, keer tot uw eerste liefde terug.

Job 5: 17

Zie, Ik sta, terwijl de toestanden in het openbaar leven daarbuiten geheel troosteloos worden en als wanhopig voorkomen, aan de deur van de harten en Ik klop, dat Ik, die men uit de grote stad heeft uitgeworpen, zoals men Mij eens uit Jeruzalem ter kruisiging heeft weggeleid (Hoofdstuk 11: 8 Hebr. 13: 12), Mij weer een plaats verwerf in de harten van enkelen. Als iemand Mijn stem zal horen en de deur opendoen (Luk. 12: 36), Ik zal tot hem inkomen en Ik zal met hem avondmaal Uit 26: 20 houden, door aan te nemen wat hij Mij

aanbiedt in belijdenis en geloven, in liefhebben en loven, in vernieuwing in de geest van het gemoed en verkondiging van Mijn deugden en hij met Mij. Ik zal hem deel geven aan hetgeen Ik hem weer voorzetten zal in een geheel nieuwe openbaring van Mijn heerlijkheid en uitstorting van Mijn Geest tot weer levendmaking van de gestorven kerk (Hoofdstuk 11: 11-13).

Aan de gemeente te Laodicea zijn duidelijk twee zijden te onderscheiden, die in drievoudig opzicht juist het tegendeel van elkaar zijn: 1) de ene zijde staat zozeer de Heere tegen als lauw water, dat walging verwekt en dat men weer zal uitspuwen, zodra men het maar in de mond neemt. De andere zijde is Hem een voorwerp van de tederste en innigste liefde, zodat Hij van verlangen brandt om Zich daarmee ten nauwste te verenigen; 2) de ene zijde is zo onverbeterlijk en zo volstrekt onverbeterlijk, dat de Heere zegt: Och dat u liever koud wordt, dan dat u bent zoals u bent, dan zou er toch nog iets van u te maken zijn! Maar zo staat u zo vreemd en onbereikbaar tegenover Mij, dat Ik niet meer kan vermanen of bevelen, maar Mij moet bepalen bij een raad, die meer door ironie uw hoogmoedige inbeelding zuiver geeft, dan dat er op zou worden gerekend, dat die door u zou worden aangenomen en opgevolgd. Van de andere zijde is Hij van de terechtbrenging zo overtuigd en zo ontwijfelbaar zeker, dat Hij met verheven kalmte aan het doel van Zijn straf en kastijding herinnert, en gans eenvoudig vermaant tot ijverige boete, omdat Hij weet dat de vermaning wordt verstaan en in het volvoeren van de in vs. 18 ironisch gegeven raad getrouw gevolgd zal worden; 3) de ene zijde is zo onvoorwaardelijk en zonder alle voorbehoud aan de ondergang prijs gegeven, dat de Heere, zoals in vs. 16 volgens de woorden van de grondtekst staat, steeds op het punt is om ze uit te spuwen en dit uitspuwen is bij hem een snelle, voorbijgaande, ogenblikkelijke daad (mellein is met de infin. aor geconstrueerd vgl. vs. 2 Hoofdstuk 12: 4); Hij maakt dus kort proces; de andere zijde is bij Hem uitverkoren tot een zo nauw vriendschapsverband, dat Hij Zich bij haar als gast nodigt en voor het Hem aangeboden maal een tegenmaal belooft. Die sterke tegenstellingen worden door de uitleggers genegeerd en in zo verre zij toch met geweld doordringen, door nietsbetekenende opmerkingen terzijde gesteld. Zij worden echter meteen als vanzelf opgelost, zodra men erkent, dat bij Laodicea van een kerk wordt gesproken, die naar haar hoofdkarakter van de Heere eigenlijke en waarachtige kerk is, maar die een valse kerk gekneveld en gebonden heeft en zich heeft meester gemaakt van haar en haar rechten, om haar eigen wezen in de plaats te stellen. Die valse kerk is dan de ene, de eigenlijke kerk de andere zijde. Onder de verdrukking, die de laatste van de eerste heeft moeten lijden, heeft zij tegen haar wil de kleur en de vorm van deze ook aangenomen, is met een haar zelf hoogst smartelijke en neerbuigende overgave van haar eigen wezen in de verkeerdheid in gesleept en heeft tot de Heere gezucht en geroepen, dat Hij haar van de ban, waaraan zij ten prooi was gegeven, verlossen mocht en van de overmacht, waartegen zij met alle haar protesten en al haar streven niets heeft uitgericht, bevrijden zou. Zolang nu de heerschappij van de valse kerk en de onderdrukking van de ware kerk bestaat, zijn de grenzen tussen de leden van de ene en de andere zijde nog onvast; aan de eerste zijde staan velen, die nog door bestraffing en kastijding kunnen worden gewonnen, die meer uit onverstand dan met opzet of eigen wil, meer uit verleiding en misleiding dan volgens een eigen besluit daartoe zijn gekomen, die niet zozeer lauw zijn, maar verblind, die van wezenlijke warmte gloeien en wier warmte ook de enige Heiland, Gods eengeboren Zoon en de schoonsten der mensenkinderen aangaat; zij zien Hem slechts niet in het juiste licht, maar in het schijnsel van de dwaallichten, die om hen heen dansen. Deze bedoelt de Heere even goed onder het woord "die Ik liefheb" als onder het tweede "als iemand Mijn stem zal horen" enz. als degenen, die reeds nu duidelijk zien, reeds ijverig in de binnenkamer boete doen en van verlangen branden, dat zij Zijn kloppen aan de deur mochten horen, om Hem meteen open te doen en hun maal Hem voor te zetten. Het is van betekenis dat in Hoofdstuk 11: 8 vv. de lijken van de twee getuigen drie en een halve dag

onbegraven op de straat van de grote stad liggen voor hen, die ze gedood hebben en die er nu een schouwspel voor hun leedvermaak van maken. In de kerk van Christus werd dus herhaald wat Hem overkwam, toen Hij in het graf lag: de vijand maakte groot geschreeuw. Het heeft ook zijn betekenis ten opzichte van de lijders zelf: zij worden in die tijd niet verteerd, anders kon men ze maar niet openbaar laten liggen; de kerk rust ook zelf dan, als zij zijn gedood en wacht op het uur dat de zwh ec necrwn, het leven uit de doden (Rom. 11: 15 haar zal worden toegedeeld en dan zal van haar gelden) wat van de grote Paas-Koning wordt gezongen: voor dat de vijand het denkt, is Christus weer, roept "victorie", Hij zwaait Zijn vaandel als een Held: want Hij, die stierf behield het veld." Het zal nu gedurende het overig gedeelte van deze eeuw blijken wie degenen zijn, die zichzelf waardig achten, dat Christus hen lief heeft. Het zijn zij, die zich door Hem laten kastijden en bestraffen en ijverig zijn om boete te doen. En nu heeft niet alleen hij, die mee bijdraagt tot het opbouwen van de Laodicea-kerk reden om boete te doen, maar ook, die tot haar behoort. Evenals niemand een Pruis kan zijn, zonder een lid te zijn van het Pruisische lichaam, ook al is de inrichting geheel anders, dan hij zou wensen, is er ook een onvermijdelijk blijven in een kerk, die in geheel andere toestand verkeert, dan men voor goed erkent en een mededrager van haar verderf en haar schuld, die men voor een deel gewillig lijdt, zolang de tijd van toorn duurt en naar het opgaan van het morgenrood uitziet. Bijzonder leerrijk kan hier het 8ste hoofdstuk van de profeet Jesaja voor ons zijn. Breekt dan het morgenrood door, dan zullen zij, die het kloppen van Christus verstonden, Zijn stem gehoord en de deur voor Hem hebben opengedaan, nadat Hij van Zijn zijde het avondmaal met hen heeft gehouden, om zo te spreken van hun tafel heeft gegeten, nu ook aan Zijn tafel laten eten, omdat zij zijn in de staat van de zaligheid van de vernieuwde kerk, zoals wij die snel na het begin van de volgende eeuw mogen verwachten. Die plaats van ons boek, waarop de belofte in dezen ons wijst, is boven aangehaald.

Is het niet, alsof de Heere die straffen toon niet langer kan volhouden, waarop Hij vroeger begon en als trilt er een traan in die stem, die pas het vonnis deed horen? Bestraffing en kastijding zij geven hier hetzelfde te kennen. Zij wijzen op alles terug, wat Laodicea in de aanvang vernomen had en doen ontferming ontdekken in diezelfde taal, die zo-even wellicht dodelijk voor hoogmoed en zelfzucht geweest was. Laodicea, wij betreuren het, heeft het doel van die kastijding miskend en niets bewijst ons, dat de roepstem tot ijver en bekering haar lauwheid in warmte herschiep. Toch spaarde Hij, die haar liefhad, haar nog jaren en eeuwen na deze; in de laatste helft van de vierde eeuw was er zelfs een belangrijke kerkvergadering samen geroepen. Maar eindelijk bleek het, dat een gemeente, die Filadelfia’s liefde niet kende, ook niet op Filadelfia’s bewaring kon hopen. Zoals van de eerste, zo is van deze laatste van de zeven gemeenten geen enkel spoor meer aanwezig. Van geen van de zeven is een zo grote menigte van reusachtige bouwvallen over. Zij spreken van gestorven grootheid, maar ook van een gekomen gericht. En wanneer de reiziger, in het schemeren van de avond, zich op een heuvel van het oude Frygië neerzet, om in de nacht van het verleden te staren en vruchteloos zoekt naar een spoor van al die vroegere luister, dan is het, als ruiste er op de wieken van de avondwind een stem in het ronde: "wee de mens, die de kastijding van Christus’ liefde versmaadt! "

"Zie Ik sta aan de deur en Ik klop! " zoals bij Salomo zich de bruid in een toestand bevindt tussen waken en slapen, zo verkeert u in zo een, opzieners te Laodicea! Denk aan dat voorbeeld. Eens klopte Ik ook daar aan de deur; maar zij kon haar slaperige traagheid niet overwinnen; zij toefde met Mij in te laten. Herinnert u, wat daarop volgde; hoe knagend naberouw de bruid aangreep, hoe zij wilde openen, toen ik de deur al had verlaten en hoe zij daarover losbarstte in de vertwijfelende klacht: "ik zocht Hem, maar ik vond Hem niet." Hoe bitter is het leed, dat u zich berokkent, wanneer u Mij niet hoort en binnenlaat, wanneer Ik

klop! Als iemand de stem van Mijn woord hoort en ter harte neemt, dan is hij voortaan als een boom, geplant aan waterbeken, die vrucht voortbrengt te zijner tijd, namelijk de heilige werken van het geloof en van de liefde. Hij doet de wil van Mijn Vader. En zoals het Mijn voedsel reeds op aarde was diens wil te volbrengen, zo is het ook in de hemel Mijn hoogste vreugde, wanneer Ik een verloren schaap tot de kudde mag terugvoeren, zodat de afgedwaalde als een wedergeboren kind van God de geboden van Mijn Vader doet. Ja, in zo'n hart kom Ik als in Mijn tuin, die Ik heb bearbeid, zodat hij vruchten voortbrengt; Ik eet Mijn vrucht, pluk Mijn mirthe en eet Mijn specerijen, eet Mijn honing en honingzeem en drink Mijn wijn en Mijn melk. Dat is het avondmaal houden, waarvan de Heere spreekt. Aan de deur staat de Heere bij ieder, die door de doop tot Zijn gemeente behoort en zich door de zonde tegen de Heilige Geest de weg niet heeft afgesloten, om in de zegeningen van het rijk van Christus te delen. Ja, hoe treuriger de afval is, des te heerlijker openbaart zich de rijkdom van Zijn genade; des te luider klopt de Heere aan de deur van het hart door Zijn woord, door de leiding van de lotgevallen, door lief en leed, door de kracht van Zijn reinigende Geest. Zelfs tot in het ogenblik, waarin de satan in Judas Iskarioth voer, klopte de Heere aan de deur van het hart van de verraders. En dat deed Hij bij de Laodicensen door deze brief.

Nu is de Heiland in zo verre gelijk aan iemand, die aan de deur staat en klopt, voor zo verre Hij Zijn gunst en vriendschap met ernst en bij aanhoudendheid aan een zondaar aanbiedt en Zich genegen verklaart, om hem Zijn liefde openbaar te maken. Op deze wijze klopt de Heiland bij een zondaar aan de deur, niet alleen uitwendig, wanneer Hij hem door het Evangelie minzaam roept tot Zijn zalige gemeenschap, maar voornamelijk inwendig, door de verborgen werking van Zijn Geest, wanneer Hij het geweten doet ontwaken enige goede aandoeningen teweeg brengt en een begeerte verwekt om behouden te worden. Hij klopt aan het hart van een gelovige, die vertraagt in het goede, wanneer Hij hem door de verborgen werking van Zijn Geest de afschuwelijkheid van de zonde doet opmerken en hem een lust ter voortzetting van zijn heiligmaking inboezemt. Hij klopt ook aan het hart van de gelovigen, soms door kastijdingen, waarmee Hij hen uit een liefderijk beginsel bezoekt, om hen uit hun traagheid en tot ijver in Zijn dienst op te wekken. Dit laatste was ook het geval van de oprechten te Laodicea (vergel. vs. 19). Dit is het nog niet al. De Heiland klopt niet alleen, maar Hij staat ook aan de deur, Hij blijft staan en houdt aan met kloppen, al wordt Hem niet geredelijk open gedaan, evenals iemand, die een sterk verlangen heeft om zijn vriend te ontmoeten. Dit betekent ons het geduld en de lankmoedigheid van de Verlosser, waardoor Hij alle middelen blijft aanwenden om mensen te bewegen, dat zij van Zijn heil gebruik maken, al wordt Hij een tijd lang met versmading afgewezen. Immers de Heere is lankmoedig over ons, niet willend, dat enigen verloren gaan, maar dat zij allen tot bekering komen (2 Petrus 3: 9).

De woorden van de bruid in het Hooglied (Hoofdstuk 4: 16) zijn: "dat mijn Liefste tot Zijn hof komt en eet Zijn edele vruchten." Dit gastmaal had de bruid Christus toebereid, maar Christus had weer een tafel van de wellusten voor de bruid aangericht, waarvan zij zelf zegt (Hoogl. 2: 3): "En Zijn vrucht is mijn gehemelte zoet." Ik houd mij temeer verzekerd, dat hier gezinspeeld wordt op die spreekwijze uit het Hooglied, omdat de ontleende spreekwijze van Christus, "de deur te openen", uit dit zelfde boek genomen is (Hoogl. 5: 1 en 2) en op dezelfde plaats voorkomt, waar van het gastmaal van de bruidegom en de bruid gewag was gemaakt.

"Opendoen" dat is de Heere ontvangen of aan Hem geloven, Hem onderdanig zijn, Zijn wil volbrengen en zijn leven beteren. Wij moeten ons wachten, dat wij niet menen, dat een mens de macht uit zichzelf zou hebben, om de Heere te ontvangen. De Heere verlicht Zijn uitverkorenen en door Hem vermogen wij het alles, maar zonder Hem vermogen wij niets.

Met deze plaats moeten wij andere plaatsen vergelijken als Joh. 15. 2 Kor. 3 Filippenzen 2 Zij, die Christus binnen laten, laten Hem tot Gods genade binnen. Zij, die de Heere niet binnen laten, laten Hem niet binnen om hun eigen boosheid. Dat zij Hem niet inlaten, dat is aan God niet te wijten, maar aan hun eigen boosheid.

"Door het Avondmaal houden" wordt een zeer vriendelijke en familiare gemeenschap te kennen gegeven, zoals Hoogl. 5: 1 : "Ik ben in Mijn hof gekomen, o Mijn zuster, o bruid! Ik heb Mijn wijn geplukt met Mijn specerijen; Ik heb Mijn honiggraten met Mijn honing gegeten enz. Christus is een zeer openhartige gast, waar Hem onthaal wordt gegeven. En er wordt bijgevoegd "en hij met Mij", dit is de vrucht en het uitwerksel van de voorgaande zaken en het geeft te kennen die aangename en verkwikkende voldoening, die een zondaar, die voor Christus opendoet, in de vereniging en gemeenschap met Hem genieten zal, zoals dat uit diezelfde plaats (Hoogl. 5: 1) kan blijken. Hij komt om Zich op Zijn eigen mirre en specerijen, op Zijn eigen wijn en melk te onthalen. O, wat een voldoend leven is het niet, om Christus in het hart te hebben wonen en om dus onthaald en verkwikt te worden met Zijn tegenwoordigheid, die beter is dan het leven.

Die dan, zo ingevoegd in het gebouw van de kerk van de laatste eeuw, in de zwaarste bestrijding, die aan het einde plaats heeft (Hoofdstuk 3: 7 v. ; 14: 2) overwint, doordat hij het van die niet aanbidt of zijnmerkteken aanneemt, maar gedood wordt om Mijn getuigenis en het woord van God, Ik a) zal hem geven met Mij te zitten in Mijn troon (Hoofdstuk 20: 4 MATTHEUS. 19: 28), zoals als Ik overwonnen heb en ben gezeten met Mijn Vader in Zijn troon (Hoofdstuk 5: 5 Hebr. 12: 2).

1 Kor. 6: 2

Achter de tijd van de vernieuwde kerk ligt die van de grootste en zwaarste smart onder de heerschappij van de antichrist. Om de Zijnen te volmaken, te sterken, te bekrachtigen en te stichten, voordat die laatste tijd komt, laat de Heere de Westerse Christenen nog eerst het morgenrood zien, dat wij aan het einde van de aanmerking op het vorige vers op het oog hadden; maar voor de overwinnaars, die in die smart de geboden van God houden en het geloof aan Jezus, volgt hier een belofte, die, door op de kruisdood van Christus te doelen, duidelijk te kennen geeft, dat er gesproken wordt van een overwinning door middel van marteling. De uitleggers kunnen ook met het zitten op Christus' troon meestal niet terecht; slechts enkelen onder hen wijzen terecht op de gerechtszitting bij de oprichting van het duizendjarig rijk, terwijl de meesten aan het deelnemen aan het rijk van de heerlijkheid denken (Hoofdstuk 22: 5), of zich geheel met algemene, onbepaalde uitdrukkingen vergenoegen. De zeven brieven hebben echter een nauwkeurige afbakening; zij houden zich alleen bezig met de Christelijke kerk uit de heidenen in de verschillende perioden van haar ontwikkeling, totdat Israël weer op de voorgrond van het rijk van God staat. In het karakter van de 7 geschiedkundige op elkaar volgende tijden spiegelt zich nu ook het beeld van de verschillende karakters van de kerk gedurende alle tijden af. In deze brieven vinden wij de vormen van het leven van de Christelijke gemeente in het algemeen, zoals die in de gezamenlijke tijden van de kerk wederkeren. Efeze is streng orthodox; Smyrna houdt stand te midden van marteling; Pergamus tolereert een onreine minderheid; Thyatire lijdt onder een meerderheid, die het ware geloof mist; Sardis is ondanks betere naam dood; Filadelfia munt uit door gezegende werkzaamheid en Laodicea is de gemeente, die in eigenwijsheid lauw is tegenover de Heere." Toch is dit slechts een ondergeschikte betekenis, die tot een gedeeltelijke toepassing leidt. Het juiste verstaan is alleen dan te winnen, als men de zeven gemeenten beschouwt als de profetische beelden van kerkelijke trappen van ontwikkeling tot

aan het einde van de "tijd van de heidenen", dat nu zeker ten gevolge heeft, dat men ook de overige hoofdstukken op chronologisch kerk-historische wijze opvat, zoals men dan ook werkelijk moet doen, als men niet zuivere abstracties en algemene waarheden daaruit wil putten, maar tot een juist inzien in de toekomst van het rijk van God wil komen, waartoe ons toch de Openbaring is gegeven.

Hoger stijgt de toespraak, ja, zo hoog, dat zij, op een wijze die alle bevatting te boven gaat, tegen het vernederende verwijt opweegt. De kransen worden steeds schoner en hoger; hier hangt de schoonste en de hoogste. In de laatste tijden zal de overwinnaren, die hun Heere wensen na te volgen, de zwaarste strijd wachten; daarom wordt aan allen in Laodicea, die zich te midden van de algemene lauwheid verwakkeren en vermannen, de hoogste overwinnaarskroon getoond. Niet alleen aanzitten aan Zijn tafel, maar ook gezeteld worden op Zijn troon (Luk. 22: 29); ziedaar een toezegging van koninklijk-priesterlijke heerlijkheid en zaligheid, die alle vorige toezeggingen in zich verenigt, alle strijders uit alle tijden toekomt en het aanbiddend dienen voor de troon van God en het Lam niet uitsluit (Openbaring 21: 3). De overwinnaar zal een plaats ontvangen op Jezus' koningstroon, die Hij zelf, als mens, na gedurende Zijn aardse leven en aan het bloedig kruis van Golgotha overwonnen te hebben, als loon van Zijn gehoorzaamheid van de Vader ontvangen heeft. De eniggeboren Zoon van de Vader was reeds vóór Zijn menswording, bij de Vader, de Koning van de mensheid, die tot Zijn eer en naar Zijn beeld geschapen werd, maar vanwege Zijn menswording en Zijn borgtochtelijk leven en sterven, noodwendig ter oorzake van de zondeval, is Hij, als Godmens door de Vader met nog uitnemender heerlijkheid gekroond tot Hogepriester en Koning aller zonen Adams, tot Heer op de troon aller werelden benoemd geworden Efeze. 1: 1-23 Kol. 1: 12-20 Aan deze, alle gedachten te boven gaande, voor ons gans en al onbegrijpelijke koningsheerlijkheid en priesterheiligheid, die Jezus in het onmetelijk rijk van het heelal van de Vader ontvangen heeft, zullen de overwinnaars van de laatste en van alle tijden, als een geslacht van koningen en priesters, als mede-priesters met de grote Hogepriester, als mede-koningen met de Koning der koningen deel erlangen. Jezus stelt, met neerbuigende liefde de overwinnaar tegenover Zich, zoals Hij Zich tegenover de Vader plaatst, wiens het rijk is en de kracht en de heerlijkheid tot in eeuwigheid. Een overwinnaar zal met geen aartsengel of seraf willen ruilen; voor de overwinnaar ontsluit zich, vanwege God de Vader, door de Zoon een toekomst, waarvan geen schepsel hier op aarde enig vermoeden heeft, ja, waarvan het, tot het andere, het zalige leven ingegaan, zich nauwelijks een voorstelling vormen kan. Halleluja! wie een oor heeft, horen wat de Geest tot de gemeente zegt, welke leden in Jezus Christus tot overwinnen geroepen zijn.

Het behoort onder de eigenaardigheden van de Apocalyps, dat vaker bij het onveranderd gelaten Hebreeuwse woord het gelijkbetekenende Griekse onmiddellijk gevoegd wordt, of omgekeerd. Dus zien wij aan het slot van de Openbaring het Jesajaans-Hebreeuwse Eerste en Laatste op zijn Griekse overbrenging "Alfa en Omega" volgen. Dus volgt elders (19: 5) op het bekende Halleluja van de Oud-Testamentische Psalm de vertaling in het Grieks: Loof (onze) God. Dus lezen wij in datzelfde boek (9: 11) naast elkaar de gelijkbetekenende namen Abaddon van Hebreeuwse en Apollyon van Griekse vorming, voor de verdervende engel van de afgrond. Dus bij de aankondiging van het hoofddenkbeeld van het hele boek (1: 7), hadden wij het Griekse Ja verdubbeld of versterkt door het Hebreeuwse Amen. Op soortgelijke wijze zijn dan ook in het opschrift van deze zevende brief de woorden "getrouw en waarachtige Getuige niet slechts toespeling of weergalm op de titel in de apostolische groet (1: 5), maar ook vertaling en omschrijving van de als Messiastitel hier voorkomende uitdrukking "de Amen." In het Oude Testament wordt de Heere in het oorspronkelijk van de Jesajaanse plaats (Jes. 65: 16) "de God Amen", dat is: "de God van de waarheid, de God die echt God is",

genoemd. Uit het Nieuwe Testament komt tevens hier in aanmerking het woord van Paulus (2 Kor. 1: 20): Zo vele beloften van God er zijn, die zijn in Hem (Jezus Christus) Ja en zijn in Hem Amen. Nog een derde titel volgt, te weten het begin van de schepping van God. Van deze titel loopt de eenzelvigheid in het oog met die van Eerstgeborene van alle schepsel, bij Paulus (Koloss. 1: 15), in de zin, hetzij van Hoofd over alle schepsel, hetzij van Begin, dat is in actieve betekenis, Begingever, Oorzaak, zoals die betekenis van het woord noodwendig ook in de Godstitel Begin en Einde ligt. Merkt voorts op het drieledige (de trichotomie), niet alleen in de aanhef, maar ook in geheel het lichaam van deze laatsten of zevende brief: Amen getrouwe en waarachtige Getuige Begin (vs. 14). U bent noch koud noch heet och, of u koud was of heet! omdat u "lauw" bent (en ook dit tussen ingevoegde woord brengt weer een nieuwe trichotomie teweeg) en noch "koud" noch "heet" (vs. 15 en 16). Ik ben rijk en verrijkt geworden, en heb geen ding gebrek (vs. 17). Goud beproefd, komend uit het vuur, witte kleren, ogenzalf (vs. 18). Die Ik lief heb, bestraf en kastijd Ik (vs. 19). Ik zal tot hem inkomen, en Ik zal met hem avondmaal houden, en hij met Mij (vs. 20), de overwinnaar zal Ik geven met Mij te zitten in Mijn troon, zoals als Ik overwonnen heb, en ben gezeten met mijn Vader in Zijn troon), (vs. 21). Dat voorts (vs. 17) de woorden: ellendig, jammerlijk en arm weer een drieledige ontvouwing zijn van een begrip, tegenover rijkdom staande, is openbaar. Natuurlijk zo heeft tot deze drieledige voorstelling van, eigenlijk, een zelfde toestand van armoede het goud in vs. 18 betrekking, op de twee overige eigenschappen (in vs. 17 naakt, slaan de witte kleren en de ogenzalf. Het omgekeerde van de toestand te Laodicea zagen wij te Smyrna (2: 9 a) Naar historie en profetie van het Oude Testament verwijst weer door meer dan een trek de raad van de Heiland in vs. 18 Het denkbeeld van kopen voor ontvangen en wel om niet ontvangen, is afkomstig van de Profeet (Jes. 55: 1): "U die geen geld heeft, kom, koop en eet, ja kom, koop zonder geld en zonder prijs" enz., waarmee ook weer het slot van het Boek overeenstemt (22: 17): "Die dorst heeft, kome en die wil, neemt het water des levens om niet." Waarop Oud-Testamentische voorstelling of voorzegging de witte kleren terugwijzen, zagen wij reeds. In verband met dat denkbeeld van kleren voert ons dat woord: opdat de schande van uw naaktheid niet geopenbaard wordt, weer naar Mozes, naar de eerste taferelen van de geschiedenis van het mensdom, naar die indruk makende trek uit het verhaal van de staat van de onschuld en van die na de zondeval (Gen. 2: 25, 3: 10 en 11): En zij waren beide naakt, Adam en zijn vrouw en zij schaamden zich niet; en straks: En Adam zei: ik vreesde, want ik ben naakt. En God zei: wie heeft u te kennen gegeven dat u naakt bent? De ogenzalf, die bij Jezus alleen gekocht, d. i. verkregen wordt, herinnert aan die zalf, dat slijk uit aarde en speeksel, waarmee in het Evangelie van Johannes (Joh. 9: 5, 7) de Heiland in de dagen van Zijn vlees de ogen van de blindgeborenen opende. Waait ons voorts hier niet (in vs. 20 een adem toe als uit het lied der liederen (Hoogl. 5: 1 en 2)? Of worden wij alleen aan de plaats in het Evangelie herinnerd (Joh. 14: 23): "Als iemand Mij liefheeft die zal Mijn woord bewaren en Mijn Vader zal hem liefhebben, en Wij zullen tot hem komen en zullen woning bij hem maken? De belofte aan de Overwinnaar (vs. 21) is afspiegeling en tegelijk voortzetting van het beloftewoord aan de Messias in de Psalm (Ps. 110: 1): Zit aan Mijn rechterhand. In deze laatste Brief voor het eerst kenmerkt de Heere Zichzelf met een uitdrukkelijk woord als de Overwinnaar bij uitnemendheid: "Die overwint zoals als Ik overwonnen heb."

Wie oren heeft die horen, wat de Geest tot de gemeenten zegt.

In het midden van de 13e eeuw door de Turken veroverd, werd Laodicea in het jaar 1402 door het Mongolenleger onder Timur geheel verwoest. Deze was een zo vreselijke gesel van God, dat men op zijn weg, door bloed en vuur getekend en die in het bijzonder ook over Laodicea ging, geen hond meer hoorde blaffen en geen kind meer hoorde wenen. En zo is de anders zo

heerlijke stad, heden Eski-Nissar genoemd, nog heden, zoals reizigers haar beschrijven, niets meer dan een veld met ruïnen op een lagen heuvel, ½ mijl lang en 1/4 breed, door wolven, jakhalsen en vossen bewoond. Alleen slaan onder de puinhopen van het amfitheater, dat 30. 000 mensen kon bevatten, reizende Turkomannen hun tenten op.

Al de zeven zendbrieven, die de Heere aan de gemeenten van Klein-Azië richten liet, worden met een hartverheffende belofte van Zijn zijde besloten; maar is het niet alsof ook hier weer de laatste nog de rijkste en schoonste van allen mag heten? Om haar volle waarde te beseffen, mag allerminst vergeten worden, dat zij niet aan het getrouwe Smyrna of aan het voortreffelijke Filadelfia, maar aan het lauwe Laodicea gericht is, nog pas met het hoogste recht bestraft en veroordeeld, maar toch nog vóór het einde van deze Brief door een toon van liefde verrast, wel geschikt om zelfs het stugste hart te doen breken. Zonder genoegzamen grond hebben sommige uitleggers in dit zevental brieven een profetische aanduiding van de wisselende toestand van de kerk in verschillende perioden van een latere toekomst aanschouwd en zo in Laodicea een beeld van de geestelijke toestand gezien, waarin zich de gemeente juist tegen het laatst van de dagen bevinden zou. Maar ook waar wij die uitlegging als zodanig afwijzen, kunnen wij toch de ogen voor het onmiskenbaar verschijnsel niet sluiten, dat de Christenheid van onze eeuw, meer dan aan enige andere gemeente van de eerste eeuw, ons telkens aan Laodicea doet denken."Laodicea", hoe staat die naam als met grote letters boven het voorhoofd van zo menig belijder geschreven, wiens aanblik ons telkens weer de verzuchting ontlokt: "och of u koud was of heet! " Echt, het vonnis, te dien tijde over zoveel onverdraaglijke lauwheid geveld, het zou nu allerminst onverdiend zijn en de wekstem: "wees dan ijverig en bekeer u" was zelden meer nodig dan nu. Toch is er slechts één zon, die de ijskorst om het hart kan doen smelten; het is de zon van de liefde van Christus, die zich zelfs tot zulke afkerigen neerbuigt, en zo roerend zich uit in dat woord; "zie Ik sta aan de deur en Ik klop". Te flauw wordt het vaak verstaan van de stille liefdedrang, waarmee de Heere Zich onophoudelijk aanmeldt aan ieders hart en geweten. Nee, het is een woord tot geheel de diepgezonken gemeente, waartoe de Verheerlijkte op het punt staat als Rechter te komen. Reeds heeft Hij Zich opgemaakt; reeds kondigt Hij in de tekenen der tijden Zijn naderende terugkomst aan; Hij meldt Zich aan om binnengelaten en als vriend ontvangen te worden, eer Hij straks het dreigend oordeel volvoert. En nu heeft Hij, voor wie nog intijds naar Zijn liefdestem luistert een drievoudige belofte gereed. Allereerst die van de innigste vereniging: "Ik zal tot hem inkomen en Ik zal met hem Avondmaal houden." Is het niet, alsof de Heere zelf de laatste scheidsmuur wil wegwerpen die Hem van Zijn gemeente verwijdert? Andermaal verlaat Hij als het ware de troon van Zijn heerlijkheid, om in de geest te komen en het woord te vervullen, in het uur van het afscheid voor ieder van de Zijnen gesproken: "Ik zal hem liefhebben en Mij zelf aan hem openbaren" (Joh. 14: 21). Daarbij belooft Hij de rijkste verkwikking: "Ik zal avondmaal met hem houden en hij met Mij." Niet minder staat hier te lezen, dan de toezegging van een verborgen zielsgemeenschap, waarbij de gast, die men uitliet, op zijn beurt gastheer wordt en het de zijnen aan niets van dat vele ontbreken laat, dat zij nodig hebben om straks te kunnen getuigen: "ik heb alles ontvangen en ik heb overvloed." Wie spreekt het uit, wat zielsgenot reeds in dit een denkbeeld, nee, in deze ene ervaring ligt opgesloten, ook zonder brood en beker een geestelijk avondmaal met Jezus te houden, waarbij de uitgelezen Johannes plaats aan niemand van de Zijnen ontzegd is? Echt, dat is niets minder dan het "smaken van de krachten van de toekomende eeuw", waarvan elders Hebr. 6: 5 gesproken wordt. Hier is een maaltijd, waarvan het brood zeker en het water verzekerd is, overvloediger dan die David deed juichen: "u richt de tafel toe voor mijn aangezicht." En toch is nog zelfs dit het hoogste niet, dat de zoekende liefde van de Heere aan Laodicea belooft. De hoogste verheerlijking zegt Hij toe aan wie volhardt en overwint: "Die overwint, Ik zal hem geven te zitten op Mijn troon." Hier schiet zelfs de stoutste verbeelding te kort.

Welke strijder zou niet reeds voldaan zijn, als hem de laagste plaats van de eer onder de overwinnaars wordt toegezegd? Maar niets minder dan de hoogste van allen, de ereplaats, niet op de voetbank, maar in het midden van de troon; "voorwaar alleen in een liefdehart als van de Heere kon zo’n toezegging opkomen en een eeuwigheid zal nodig zijn om haar gaandeweg te verstaan! Wat moeten wij doen om van haar vervulling bij eigen ondervinding te spreken? Vóór alle dingen: "Zijn stem horen". Ach, zo menigeen sluit er hart voor en oren, de minste vreemdeling zou men nauwelijks zo lang vergeefs laten aankloppen, als de Vriend, die met onuitputtelijk geduld staat te wachten. Dan de deur opendoen, werkelijk open, zo wijd mogelijk open, zodat volstrekt niets het binnentreden belemmert. En eindelijk "overwinnen". Nee, het mag ons niet genoeg zijn de strijd te hebben aanvaard; de overwinning mag niet beschouwd worden als iets zo buitengewoons, dat zij slechts onder het bereik van enkelen valt. Niets slechts staande blijven, maar overwinnen tot elke prijs moet de leus zijn. De kroon is het duizendvoud waard en Hij, die haar uitreikt, Hij staat ook bij ons sinds hoelang reeds aan de deur en Hij klopt.

HOOFDSTUK 4

HET TWEEDE GEZICHT VAN DE TROON VAN DE HEERLIJKHEID EN MAJESTEIT VAN DE VADER

Johannes was met de aanvang van zijn werkzaamheid in Klein-Azië geplaatst aan het hoofd van de ontwikkeling van het Nieuw Testamentische Godsrijk, die niet meer, zoals die tijdens Petrus en Paulus, met Joden en heidenen tegelijk te doen had, maar uitsluitend op het planten en ontwikkelen van een Christelijke kerk uit de heidenen het oog had. In de hem gedicteerde brieven aan de zeven gemeenten in Klein-Azië had hij dus datgene, wat aanwezig is, met hetgeen zich met het verder tijdsverloop tot aan het einde daarin zou ontwikkelen, nu in handen en was hij daarmee voor zijn pastoraal patriarchale werkzaamheid, als hij die na de verbanning weer zou kunnen opnemen, door de Heere zelf geïnstrueerd. Wat hem nu in het bijzonder ter harte ging, was eensdeels het lot van zijn eigen volk, waartoe hij naar het vlees behoorde, hoe het stond met de toekomst ervan en met het einde van de verwerping, die er nu over kwam en aan de andere zijde het lot van de drie eerste van de zeven kerken, in de zeven gemeenten afgebeeld, die kerken het Oosten omvatten. Over beide krijgt hij vervolgens mededelingen. Over de eerste zaak in de gezichten van de zeven zegels en over de tweede in de gezichten van de zeven bazuinen, die in dit gedeelte van de Openbaring volgen, maar zo, dat dadelijk de zesde bazuin in het derde deel ingrijpt, dat zich daaraan het naast aansluit en tenslotte de zevende bazuin de hoofdinhoud van dit deel beheerst, maar hem daarmee ook mededeling wordt gegeven over de geschiedenis van de kerken, die door de vier laatste gemeenten worden afgebeeld.

Vs. 1-11. Aan het gezicht van de zeven zegels gaat een voorbereidend gezicht vooraf. In geestverrukking gebracht aan de geopende deur van de hemel, ziet Johannes op een troon, die omgeven is door de vertegenwoordigers van de Christelijke gemeente en gedragen is door de levenskrachten van de aardse schepping, de Heere en Regeerder van de wereld, verheerlijkt door de lofzangen van deze levenskrachten of cherubs; en die vertegenwoordigers van de gemeente, terwijl zij voor Hem, die op de troon zit, neervallen en aanbidden en ook hun kronen voor Hem neerleggen, stemmen in dit loflied in en geven het op hun wijze als lof van de Schepper aller dingen weer.

Hier begint het derde deel van het boek van de Openbaring de toekomende zaken beschrijvende. Om een duidelijke bevatting van deze profetie te hebben, moet men eerst opmerken dat er drieërlei zinnebeelden worden voorgesteld, namelijk: zeven zegels, zeven bazuinen, zeven fiolen, de kerk in drieërlei staat voorstellend, te weten, onder de heidense keizers onder de zegels, onder de antichrist door de bazuinen, onder haar eigen vrije staat, eerst tegen de antichrist strijdende, waarover de fiolen worden uitgegoten, daarna met Christus duizend jaren, heersende. Ten tweede: in ieder zinnebeeld zijn drie zaken aan te merken. 1. een voorbereiding. 2. De vertoning. 3. De verklaring. Ten derde: dat de drie zinnebeelden niet telkens van voren aan beginnen en dezelfde staat van de kerk of de kerk in dezelfde tijd vertonen; maar dat zij op elkaar volgen en dat het laatste zegel de zeven bazuinen uitgeeft. Door deze zaken op te merken, is de draad van de Openbaring gemakkelijk te vinden en geeft groot licht om iedere zaak te beter te verstaan, bijzonder in onze tijd, waarin het merendeel van de zaken nu al geschied is. Wij weten dat de kerk onder de vervolgingen van de Heidense keizers geweerd is; dat daarna de antichrist opgekomen is, die 1260 dagen, dat is jaren, over de kerk heersen zou; dat de kerk nu in een vrije staat is, tegen de antichrist strijdend, waarover de fiolen, nu eens de een dan weer de andere wordt uitgegoten; zodat de zinnebeelden en de zaken juist en klaar met elkaar overeenkomen.

Na deze enige tijd, na het gezicht in Hoofdstuk 1: 10-3: 22, zag ik 1)een nieuw gezicht en zie een deur was reeds geopend in de hemel, zodat ik dadelijk bij de eerste blik in die hemel inzag, maar zonder iets bepaalds daarin waar te nemen, want ik bevond mij nog slechts in de overgang tot die tweede geestvervoering. En de eerste stem, die ik vroeger (Hoofdstuk 1: 10) achter mij gehoord had als van een bazuin, met mij sprekend, zei: 2) "Kom hier op tot deze geopende deur en Ik zal u, nadat u gezien heeft wat is, hoedanig de vorm van de kerk, volgens haar tegenwoordige beginselen is, ook tonen hetgeen na deze, in de tijden van de toekomst, geschieden moet 3), zoals Ik u zo'n openbaring reeds in Hoofdstuk 1: 19 heb toegezegd. Tegelijk met dat woord van het bevel werden mij de krachten van de toekomende wereld gegeven, om ook die roepstem te volgen.

Johannes was nu gereed met het schrijven van de brieven, die de Heere hem had opgedragen. Gedurende het schrijven was hij uit de toestand van geestverrukking, van het zijn in de Geest (Hoofdstuk 1: 10) weer teruggekeerd tot de toestand van het gewone bewustzijn, maar nu raakte hij opnieuw in geestverrukking.

Men merkt op, dat het altijd Jezus Christus is, die alles de profeet voorhoudt, zodat het steeds de openbaring van de profetie van Jezus Christus zelf is, zoals in het begin (Hoofdstuk 1) is gezegd.

In het eerste tijdperk van het zien kwam Christus tot de ziener op de aarde (Hoofdstuk 1: 9 vv.) en verklaarde hem de toestanden van de 7 gemeenten, die Hij reeds kende, als typen van alle hoofdvormen van de kerk, die konden komen. In dit nieuwe stadium van zien verplaatst Hij hem in de hemel zelf en die versterkte mate van geestvervoering wordt dadelijk bij het begin van het volgende vers aangeduid.

De mens in zijn gewone staat op aarde is niet een bekwaam voorwerp om buitengewone openbaringen te ontvangen; hij moet daartoe eerst als verhemeld zijn; de openbaringen, die Johannes ontvangen zou, raakten verleden zaken niet aan en daarom ook niet de verwoesting van Jeruzalem, die al 26 of 27 jaren voorbij was, maar hetgeen nog niet gebeurd was en na die tijd nog geschieden zou en omdat de Heere het in Zijn raad besloten had, geschieden moest, zodat niemand het zou kunnen hinderen. Niet dat alle bijzondere zaken, die de kerk in het algemeen, of iedere kerk in het bijzonder overkomen zouden, in het vervolg van de Openbaring geopenbaard en beschreven zouden worden; maar het algemene, de grootste, de bijzonderste zijn geopenbaard en beschreven.

En meteen werd ik weer geheel in de geest, evenals bij het eerste gezicht (Hoofdstuk 1: 10) en zie, er was een troon gezet in de hemel en er zat een op de troon, de boven alle kennis en beschrijving verheven God, de Schepper en Regeerder van de wereld.

En die daarop zat, wiens naam ik echter niet uitspreken kan De 7: 12 was tot zinnebeeldige uitdrukking van zijn licht en heilig wezen (Ps. 104: 2. 1 Tim. 6: 16) en van zijn verterende gerechtigheid (Deut. 4: 24 Hebr. 12: 29 b), in het aanzien de steen Jaspis, niet de gewone van dofrode kleur (Exod. 28: 20), maar de edele, de kristalheldere en aan de diamant gelijkende Jaspis (Hoofdstuk 21: 11) en aan de vuur- of bloedrode (Exod. 28: 17) Sardius of Carneool gelijk. En een regenboog, het zinnebeeld van de genade, die na het onweer van de goddelijke oordelen terugkeert (Gen. 9: 12 vv. Ezechiël. 1: 28), was rondom de troon en omgaf die van boven in een kring, in het aanzien, volgens de voornaamste, de hoofd-kleur, de steen Smaragd gelijk, die van groene kleur is (Exod. 28: 17), want Gods ongenaakbare heerlijkheid en

straffende gerechtigheid is niet verschrikkelijk en verderfelijk, integendeel liefelijk en weldadig voordegenen, die in het bereik van Zijn verbond staan (Jes. 54: 10).

Dat het de Vader is, wiens majesteit hier schittert op de troon, blijkt duidelijk genoeg daaruit, dat Hij zowel hier als elders duidelijk wordt onderscheiden van het Lam en de zeven geesten: het rijk is oorspronkelijk en blijft het rijk van de Vader.

Wel zegt de Heere, dat niemand de Vader gezien heeft behalve Hij, die in de schoot van de Vader is (Joh. 6: 46). Johannes ziet ook de Vader niet als Vader, zo min als hij Jezus ziet in de gedaante, die Hij werkelijk heeft: hij ziet Hem in een gezicht, zoals hij schrijft een op de troon.

Zoals Johannes in Hoofdstuk 1 de Mensenzoon niet zo zag, als Hij werkelijk is, maar zoals Hij tegenover de zeven gemeenten treedt, eveneens ziet hij de allerhoogste God hier slechts zo, als die tegenover de wereld als de heilige Heerser en Rechter Zich openbaart.

Hier, waar de eeuwige en persoonlijke grond van al het volgende wordt afgebeeld, vertoont zich de heerlijkheid en gerechtigheid van God met haar onveranderlijke, vriendelijke genade in het nauwste verband, zodat de hele volgende ontwikkeling van het rijk van God en van de wereld tot aan het laatste einde, zoals zij door dat wonderbare enige wezen van de heilige, rechtvaardige en genadige God bepaald is, zowel wat haar verloop als haar doel betreft, met deze drievoudige heerlijkheid van de levende God moet overeenkomen. Zo bevat dit fundamenteel visioen alles wat dient tot verschrikking van de vijanden en tot vertroosting van de vrienden.

Johannes ziet hier de troon van God en op de troon een Zittende of Tronende, wiens naam hij uit heilig ontzag niet noemt. De Tronende is God de Vader, of wel de Drie-enige God. De troon en het zitten daarop is een zinnebeeld van koninklijke majesteit en heerschappij; de Vader wordt hier als Koning voorgesteld (1 Tim. 1: 17). Aan de edelgesteenten jaspis en sardius is al wat van Hem zichtbaar is gelijk. De steen jaspis wordt ook Openbaring 21: 11 als het kostbaarste edelgesteente genoemd, om de heerlijkheid van God en de lichtglans van het nieuwe Jeruzalem te schilderen. Ik versta door de jaspis, een kleurloze steen, helder als water, die met onuitsprekelijke heerlijkheid het licht naar alle zijden in de wereld verspreidt. Deze edele steen is het beeld van de kleurlozen zonlicht straal en een aards beeld van het ongeschapen licht. Evenzo wordt de Vader ook op een andere plaats geschilderd: God woont in een ontoegankelijk licht, dat niemand gezien heeft, noch zien kan. En in Psalm 104: 1 : "Heere, mijn God, U bent zeer groot. U bent bekleed met majesteit en heerlijkheid; U bedekt U met het licht als met een kleed." De steen sardius is een vuurrood gesteente en is dus een beeld van de roodvervige vuurvlam zelf. De verschijning van de heerlijkheid van God wordt in de Schrift menigmaal als een vuur geschilderd. Zo verschijnt de Heere aan Mozes in een brandende braambos; evenzo Exod. 24: 17 : "En het aanzien van de heerlijkheid van de Heere was als een verterend vuur, op het opperste van die berg, in de ogen van de kinderen van Israël." Zoals een vuur zelf een rode gloed vertoont en een kleurloze lichtschijn rondom zich verspreidt, zo zijn deze beide edelgesteenten zinnebeelden van het helder stralende licht en het roodvlammige vuur van de heiligheid en heerlijkheid van God. Rondom de troon was een lichtboog, grasgroen van verf, zoals een grasgroene smaragd. Omdat de regenboog de zeven kleuren van de ongedeelde verfloze zonlichtstraal afspiegelt, maar hier als van één kleur en groen geschilderd wordt, komt aan deze plaats de regenboog slechts naar zijn heerlijke vorm en niet naar zijn prachtig vervenspel in aanmerking. De groene kleur van de lichtboog is geenszins toevallig, maar zij is de groene kleur van het kleed van de aarde, van de

plantenwereld; en de aarde ligt daar voor God. Zoals zich de verfloze, ongebroken lichstraal van de heerlijke zon in de regenboog zevenvoudig en zevenvervig gedeeld weerspiegelt, zo wordt het ongeschapen licht van God in de schepping teruggespiegeld op de groene aarde. Zoals wij de zon niet kunnen aanschouwen, zonder door haar lichtzee te worden verblind, maar de regenboog, dat kind van de zonnestraal, met zijn zachte en milde licht- en vervenschemering ons oog weldoet, zo kunnen wij de heerlijkheid van God niet aanschouwen of begrijpen, zonder verblind of vernietigd te worden, wel echter de schepping van de heerlijkheid van God, dat uitvloeisel van het gindse ongeschapen licht, als welks hoofdbestanddeel hier de groene aarde wordt genoemd, die ons als onze woonplaats ons het meest van nabij aangaat en waarop groen hulsel het menselijk oog het meest met welgevallen rust, wanneer het de uit het gindse licht in haar overgestorte heerlijkheid, zoals de groene smaragdboog rondom Gods troon aanwijst, aanbiddend bewondert. Soms staat ook aan het stralende licht en het verterende vuur de blauwe verf van de saffiersteen tegenover. Zo zagen de 70 Israëlitische oudsten hun God, namelijk Christus, het afschijnsel van de heerlijkheid van de Vader, die de luister van de Ongeschapenen met een zachter licht te aanschouwen geeft, waardoor het schepsel niet vernietigd wordt. Exod. 24: 10 : "En zij zagen de God van Israël en onder Zijn voeten als een werk van saffierstenen en als de gestaltenis van de hemel in zijn klaarheid." Ezechiël zegt van de troon van God boven het hoofd van de Cherubs (Ezechiël. 1: 26-28): "En boven het uitspansel, dat boven hun hoofden was, was de gelijkenis van een troon, in het aanzien saffiersteen gelijk; en op die troongedaante was een gedaante als van een mens, daar boven op gezeteld. En ik zag als het ware glinsterend gouderts, met een vertoning van vuur daarin rondom (de van vuur stralende Christus-verschijning kwam de profeet voor als binnen de omtrekken van een menselijke lichaam-vorm begrensd) rondom van zijn lendenen af en opwaarts. En van Zijn lendenen af en neerwaarts zag ik als ware het louter vuur; en rondom Hem was een luistervolle glans. Als de gedaante van de boog, die in de wolken is ten dage van de regen, zo was het aanzien van de luistervolle glans rondom Hem. Dit was het voorkomen van de gedaante van de heerlijkheid van de Heere." De beide zo-even aangehaalde plaatsen tonen ons de tweede hoofdverf, die wij op aarde het meest zien: het vriendelijk-heldere blauw van de hemel. De groene kleur van de plantenwereld en het blauw van het uitspansels, die beide onuitsprekelijk heerlijk door de spiegelglasvlakte van zeeën en meren, vooral in de nabijheid van het gebergte worden teruggekaatst, zijn de hoofdverven, waardoor het kleurloze zonlicht, dat op aarde neerdaalt, teruggestraald wordt, en dienen zo om de uitstroming van het goddelijke licht in de schepselen, vooral in de mensenwereld te verzienelijken. Om geheel uitsluitend op de aarde heen te wijzen is hier de groene kleur de enige van de lichtboog rondom de troon van de oneindige Vader. In de verschijning van de Heere bij Ezechiël, zijn licht en vuur, in de Apocalyps door de edelgesteenten jaspis en sardius afgebeeld, de in het oog vallende bestanddelen; verder bemerken wij, dat de troonbekleder aldaar, die een menselijke gedaante vertoont, Christus is, evenals bij de oudsten op de Sinaï. De verschijningen van het Oude Verbond durven wij aan deze in de Openbaring gelijk stellen. Deze ontving alleen Johannes en als verschijning van God de Vader is zij in de Schrift de uitnemendste. De verschijning van de Zoon, die ook of de Cherubs troont en met de Vader één is, herkennen wij in de Oud-Testamentische visioenen aan de mensengestalte, waarvan de zieners melding maken. Hier schrijft Johannes; enkel: En op de Troon een Zittende, vol licht en vuur, wiens gestalte hij, zoals niemand de Vader kan zien, wegens dat licht en wegens dat vuur, niet in staat was te onderscheiden. De Vader is een
Geest. Hij geeft Zich alleen in de Zoon te aanschouwen, van wie de heerlijkheid van de Vader afschijnt, zo krachtig als wij zulks in het verheerlijkte lichaam maar zullen kunnen verdragen.

Deze edelgesteenten zijn een zinnebeeld van twee eigenschappen van de Vader. De jaspis is een aanduiding van Gods oneindige heerlijkheid, waardoor alle schrik wordt weggenomen

van de begenadigden, maar ook alle hoop van hen op wie de toorn van de Heere is: de sardius daarentegen van Gods straffende rechtvaardigheid, die aan de vijanden van de Kerk hun verderf voorspelt. De jaspis heeft verschillende kleuren; hier ziet Johannes een, die zo helder is als kristal. Ezechiël beschrijft de aanblik van een goddelijk strafgericht aldus: "Een stormwind kwam van het Noorden af een grote wolk en een vuur daarin vervangen en een glans was rondom die wolk en uit het midden daarvan was als de verf van Hasmal, uit het midden van het vuur." Eveneens elders: "Toen zag ik, en zie een gelijkenis als de gedaante van vuur; van de gedaante van zijn lendenen en neerwaarts was vuur; en van zijn lendenen en opwaarts als de gedaante van een klaarheid, als de verf van Hasmal." Neerwaarts, dat is naar de aarde, verschijnt God aan Ezechiël in de toornegloed als wreker en rechter; maar opwaarts, naar de hemel, in de ruime glans van Zijn eeuwig, ongestoord Godsleven en van Zijn alles te boven gaande heerlijkheid. Daniël aanschouwt hetzelfde, wanneer hij de Oude van dagen ziet met een kleed, wit als de sneeuw en het haar van Zijn hoofd als witte wol; Zijn troon was vuurvonken, de raderen als een brandend vuur. Velen kennen God slechts als de heldere jaspis (hoewel zij Hem in waarheid niet en ook zo niet kennen); zij zeggen dat zij in Hem geloven als de Onveranderlijke, die ver verheven is boven de aarde en haar wisselvalligheid, als de heerlijke God, die zoals zij menen, zich in Zijn oneindige grootheid niet bekommert over hetgeen op aarde gebeurt en die door de woorden en daden van de mensen niet beledigd kan worden. Zij hopen niets van Hem; daarom bidden zij niet, wanend dat zulks helemaal niet baat; zij vrezen niets van Hem, daarom bekommeren zij zich niet over Zijn wil. Maar God is niet alleen aan een jaspis gelijk; maar ook aan de steen sardius, de carneool, die met zijn bloedrode kleur de straffende gerechtigheid van God afbeeldt. Johannes ziet deze vuurrode kleur ongetwijfeld daarom aan het benedeneinde van de verschijning, omdat zij betrekking heeft op de aarde. Wanneer Gods heilige, eeuwige, luisterrijke heerlijkheid boven blinkt als een heldere lichtglans, zoals de jaspis, zo fonkelt de gloed van Zijn toorn naar de aarde heen in het schijnsel van de Sardius."Want de Heer uw God is een verterend vuur een ijverig God. Maar de stille, onveranderlijke, eeuwige majesteit van God is voor de schuldigen net zo vreselijk als het vuur van Zijn ongenade; zij toont, dat uit Zijn hand geen ontkomen en in Zijn straffen verandering noch einde te hopen is.

De glans en kleuren van deze stenen verwekken bij het aanschouwen zonderlinge bewegingen, zodat hierdoor de ontzaglijke en heerlijke glans van God te kennen wordt gegeven; de stralen van het licht veroorzaken een regenboog, zoals wij in de zon zien, als zij door een luchtige op een dikke wolk schijnt en in een brandende kaars, zo is ook door dit gezicht een regenboog veroorzaakt, vertonend de glans van Hem, die op de troon zat; hetgeen waarschijnlijk ziet op de regenboog van Noach, die tot een altijddurend teken, niet van het genadeverbond, maar van de onveranderlijke belofte, dat de wereld niet meer door water vergaan zou, gegeven is, zodat hier door de regenboog de onveranderlijke bestendigheid van God in het uitvoeren zowel van al Zijn besluiten, als van Zijn beloften, bedreigingen en voorspellingen te kennen gegeven wordt.

Door deze drie kostelijke stenen, waarvan de eerste van verschillende kleuren is, de tweede van blinkende lijfverve en de derde is van levendig groen, wordt hier bekwamelijk afgebeeld, de velerlei heerlijkheid en nochtans onveranderlijkheid van Gods wezen, dat alles ook met Zijn heerlijkheid bestraalt en door Zijn sterkte ondersteunt. Maar hier staat te bemerken dat hier geen gelijkenis of gestalte van Gods aangezicht wordt aangetekend, opdat de mensen hieruit geen oorzaak zouden nemen om Hem af te beelden, zoals Mozes van de verschijning van God op de berg Horeb in het vuur getuigt (Deut. 4: 15), waarom ook in de verschijning (Jes. 6 Ezechiël. 1 en 10 geen bijzondere gestaltenis van het aanschijn wordt uitgedrukt. Ook hebben de Israëlieten in het Oude Testament onder de dekmantel van zulke verschijning aan

de profeten gedaan, nooit God door enig beeld durven afbeelden, zoals de apostelen en eerste Evangelische kerk ook zulks nooit heeft bestaan, zo het strijdt tegen de uitgedrukte bevelen van God (Deut. 4: 15, 23 Jes. 40: 18 Hand. 17: 29 Rom. 1: 23).

En rondom de troon in een gesloten kring waren, mede omgeven door de regenboog, die zich er over uitbreidde, vier en twintig tronen voor degenen die deel hadden aan de hemelse raadsvergadering en op de tronen zag ik de vier en twintig ouderlingen (Jes. 3: 14; 24: 23) zittend. Deze stelden voor de twaalf stammen (Hoofdstuk 7: 4 vv. ; 12: 1) en de twaalf apostelen (Hoofdstuk 21: 12 en 14) tot één geheel verenigd en dus het Oud-Testamentische en het Nieuw-Testamentische Verbondsvolk als behorende bij elkaar. Deze waren bekleed met witte kleren, het teken van hun priesterlijke waardigheid (Hoofdstuk 3: 5) en zij hadden gouden kronen (Hoofdstuk 5: 10) op hun hoofden, als teken van de behaalde overwinning en van deelgenootschap aan de goddelijke heerschappij (Hoofdstuk 2: 10 MATTHEUS. 19: 28).

De oudsten worden genoemd vóór dat de troon en de cherubs nader beschreven worden, om aan te wijzen, dat het geheel betrekking heeft op de aangelegenheden van de kerk. Waar de vertegenwoordigers van deze met God als rechtbank gezeten zijn, daar kan door haar slechts een gunstig voordeel worden gewacht.

Het zijn geen werkelijke personen, die permanent zo in de hemel zaten, evenmin als Christus permanent de engelen van de zeven gemeenten in de gedaante van sterren in de hand houdt (Hoofdstuk 1: 20); maar de waarheid, dat voor Gods troon de kerk van het Oude en van het Nieuwe Verbond wordt vertegenwoordigd, wordt Johannes duidelijk door die openbaring, die hem in dat visioen ten deel wordt; en in deze vorm slechts in het visioen bestaat.

Deze 24 oudsten zijn zowel door de naam van ouderlingen als door de tronen, waarop zij zitten, als degenen voorgesteld, die de Heere dienen in het regeren van Zijn gemeente. Zoals de tronen hun koninklijke waardigheid betekenen, zo betekenen de witte kleren, waarmee zij zijn aangedaan, hun priesterschap voor God, de gouden kronen of kransen dragen zij als degenen, die de goede strijd van het geloof hebben gestreden en uit de strijdende kerk in de heerlijkheid van de triomferende zijn gekomen. Wij zullen deze later nog vaker ontmoeten.

Deze vierentwintig oudsten, de Kerk voorstellend, maken met God de hemelse raadsvergadering uit, om gericht te houden over de goddeloze wereld. Met God zijn zij koningen en heersers; daarom zitten zij op tronen, hebben kronen op het hoofd en zijn bekleed met witte, glansrijke kleren. Deze laatsten vooral zijn zinnebeelden van hun inwendige voortreffelijkheid, van hun heilige, boven alle onvolkomenheid verheven heerlijkheid. Van de Heere Jezus heet het: "En als Hij bad, werd de gedaante van Zijn aangezicht veranderd en Zijn kleding wit en zeer blinkend." Ten opzichte van een engel vinden wij aan getekend: "En zijn gedaante was als een bliksem en zijn kleding wit als sneeuw." De kleren van de ouderlingen hebben zo dezelfde glans als de kristalheldere jaspis en de carneool van de Vader; als het witte, blinkende hoofd van de Zoon; als de blinkende kleren van de engelen; als die van de volmaakt rechtvaardigen in de hemel, die blinken zoals de zon in het rijk van de Vader.

Deze vertegenwoordigers van de heiligen in de hemel worden voorgesteld als rondom de troon zittend. In het Hooglied, waar Salomo zingt van de Koning, die aan zijn tafel is gezeten, vertalen sommigen "een ronde tafel." Zonder mijns inziens de tekst geweld aan te doen, hebben sommige uitleggers hierbij aangemerkt: "daar is een gelijkheid onder de gelovigen." Dit denkbeeld wordt aan de hand gedaan door de gelijkmatige nabijheid van de vierentwintig

ouderlingen. De toestand van de verheerlijkte geesten in de hemel is die van nabijheid tot Christus, van duidelijk inzicht in Zijn heerlijkheid, gedurige toenadering tot Zijn hof en een vrije gemeenschap met Zijn persoon; hier bestaat geen verschil tussen de gelovigen onderling, want al het volk van God: apostelen, martelaren, leraren of eenvoudige en onopgemerkten zullen geplaatst zijn nabij de troon, waar zij voor eeuwig hun verheerlijkte Heer zullen aanschouwen en verzadigd worden met Zijn liefde. Zij zullen allen nabij Christus zijn, allen verrukt door Zijn liefde aan dezelfde tafel als Hij, etend en drinkend, allen als gunstelingen en vrienden gelijkelijk bemind, zo al niet allen als dienstknechten gelijkelijk beloond.

De twaalf aartsvaders zijn de grondleggers van de Kerk van het nationale Oude Testament, zoals de twaalf apostelen van de Kerk van het Nieuwe Testament; deze vierentwintig stellen de Kerk van God voor; God is in het midden van hen met Zijn genadige tegenwoordigheid en werkingen en zij zijn rondom de troon van de Heere, Zijn heerlijkheid aanschouwend, die Hij op hen gelegd heeft, hetgeen door het zitten op tronen van heerlijkheid en door witte kleren, de zuiverheid en heiligheid voorstellend en door de gouden kronen wordt te kennen gegeven; deze verheerlijkten in de hemel genieten in volmaaktheid en de Kerk op aarde heeft het in het begin, waarop hier bijzonder gezien wordt; zij zijn de heerlijken en heiligen, die op aarden zijn, zij heersen als geestelijke koningen op aarde. Openbaring 5: 10 en de Openbaring vertoont inzonderheid het werk van God naast Zijn kerk op aarde.

En van de troon gingen voortdurend uit schitterende bliksems en lang rollende donderslagen en ontzettende stemmen, als beeld van de oordelen van God over de Hem vijandig gezinde machten van de wereld. En zeven vurige lampen waren brandend voor de troon, die zijn, waardoor zeven fakkels worden voorgesteld de zeven Geesten van God, de verschillende krachten en werkingen van de Heilige Geest, waardoor de oordelen worden teweeggebracht en volvoerd (Jes. 4: 4).

De bliksems, donderslagen en stemmen zijn hier nog niet het gericht zelf, maar de symbolische aankondiging ervan, evenals in Exod. 19: 16 tot aanduiding van de strenge oordelen van God over de overtreders van de wet stemmen en bliksems en groot geraas zich op de berg lieten horen en zien, zodat al het volk sidderde.

Die acht gaf op hetgeen bij onweer voorviel, weet, dat de donder zich soms ver in de wolken uitbreidt en een geruime tijd aanhoudt, maar dat er soms ook plotselinge scherpe knallen zijn, die men in het bijzonder voor stemmen kon houden, die zich slechts sterk laten horen, terwijl daarentegen de donder ook een trilling teweeg brengt. Deze dingen zijn iets verschrikkelijks en toch ook iets aangenaams; verschrikkelijk tegenover de vijanden, aangenaam voor hen, die het met God houden en bij Hem in genade zijn; want de kinderen van de Koning hoeven niet te vrezen voor hetgeen Hij aan wapens heeft.

Door 24 Oudsten wordt de hele Godsgemeente van het Oude en Nieuwe Verbond voor afgebeeld, zoals zij op de morgen van de wereldzondag, na haar verheerlijking, bij de eerste opstanding, voor de troon van de Vader verheven wordt. Dat is het wonder aller wonderen, dat mensen, door de zonde verloren en uit de kring van de niet-gevallen kinderen van God uitgestoten, afgevallen van hun Schepper, met haat tegen hun Formeerder vervuld dat zulke opstandelingen weer door Christus, die uit ondoorgrondelijke zondaarsliefde Zich voor hen heeft overgegeven, God de Vader toegebracht zouden worden en boven alle engelen, het naast aan de Cherubs, een vorstelijke zetel bekomen zouden. In deze verlossende arbeid van Jezus Christus vieren al de volkomenheden van de volheerlijken van God hun eeuwige triomf, waarom ook de engelenvorsten begerig zijn om in het raadsbesluit van God ter behoudenis

van de verloste mensheid in te zien Dat God Koning is in het uitgestrekt heelal en in het rijk van het licht met stralende heerlijkheid troont, verstaat zich van de Wereldschepper vanzelf; dat was zo van eeuwigheid en behoefde ons hier niet eerst geopenbaard te worden, omdat wij het bovendien uit de Schrift weten, dat evenwel overwinnaars uit de wereld van de zondaren tot voor Zijn troon worden opgeheven, koningen en priesters voor Hem worden zullen, dat is naast Christus' kruisdood iets nieuws in de hemel en dat is het wat door dit indruk makende gezicht afgebeeld moet worden en daarop wijst met kracht in de beschrijving de nauwe samenvoeging van de Vader op de troon en van de oudsten rondom de troon. De 24 oudsten worden voorgesteld als met witte kleren bekleed en met gouden kronen gekroond. De witte gewaden als priesterlijke kledij, duiden de reinheid en heiligheid van de overwinnaars aan, zo hun priesterlijke waardigheid; de gouden kronen zijn een zinnebeeld van hun heerlijkheid en majesteit en wijzen op hun koninklijke rang; zij noemen zichzelf later priesters en koningen.

Van de troon gingen uit bliksems en donderslagen en stemmen. Op soortgelijke wijze zag de profeet Daniël de Oude van dagen op een troon zitten; en een vurige rivier vloeide en ging voor Hem uit, Dan. 7: 10 Uit de troon, die aan Johannes vertoond werd, schoten gedurig bliksems, die door zware donderslagen gevolgd werden. Ook hoorde hij stemmen. Donderslagen worden, in de stijl van de Hebreeën zeer gemeenzaam stemmen genoemd (vergel. 1 Sam. 12: 18 Ps. 29: 3, 4); maar omdat hier de stemmen van de donderslagen duidelijk onderscheiden worden, schijnt Johannes nog andere zware geluiden gehoord te hebben, die uit de troon voortkwamen, maar niet nader beschreven worden. Misschien was het een soortgelijk geluid, als dat, dat bij Gods verschijning of Sinaï gehoord werd en vrij wat overeenkomst had met dat van de bazuinen (verg. Exod. 19: 16). Dit alles vertoonde weer, dat er bij God een vreselijke Majesteit is.

In de tabernakel was de gouden kandelaar met zijn zeven pijpen en lampen, die van het nachts brandende gehouden werden; evenzo is het Evangelie, de Heere Jezus bekend makend, tot verlichting van hen, die in geestelijke duisternis zitten, om ze te trekken uit de duisternis in het wonderbare licht en tot een gedurige verlichting en vermaak van de Kerk, waarin licht is, terwijl duisternis op aarde en donkerheid de volken bedekt."Welke zijn de zeven Geesten van God." Het Evangelie is maar een middel, het kan de blindgeboren mens niet doen zien, maar de Heilige Geest is de oorzaak van alle geestelijke verlichting, dat die zeven genoemd wordt, is alleen ten opzichte van Zijn velerlei werkingen. God heeft in zes dagen alles geschapen en op de zevende gerust; dit was de eerste week, zeven dagen bevattend. Ten opzichte van de eerste zeven dagen wordt het zevental vaak gebruikt om volmaaktheid en overvloedigheid uit te drukken, zo betekent hier ook zeven Geesten, overvloedige, voldoende, volmaakte werkingen van de Heilige Geest, bestralend, verlichtend, leven gevend, verblijdend, heiligend de uitverkorenen. (vgl. Jes. 11: 12).

En voor de troon was een glazen zee, die zich onmetelijk ver uitbreidde, kristal als een doorzichtige vlakte, zuiver als kristal, zoals aan de onafzienbare vlakte van de zee, als beeld zowel van het onmeetbare, als van de onvoorwaardelijke gerechtigheid en wonderbare heerlijkheid van de goddelijke oordelen (Hoofdstuk 15: 2 v. Ps. 36: 7; 89: 15 Rom. 11: 33 v.). En in het midden van de troon d. i. in het midden van de voorzijde van de troon en rondom de troon, in het midden van de drie overige zijden van de troon, die als het ware dragend, maar zich toch vrij daaronder bewegend en bestendig draaiend en kerend (vs. 8. Hoofdstuk 15: 7), vier dieren (liever: "levenden, levende wezens, namelijk Cherubs Deze 1: 14, zijnde vol ogen van voren en van achteren. Met deze zagen zij in de wereld, die hen overal omgaf en namen hun dienst voor deze in voortdurende waakzaamheid waar, terwijl zij ook onophoudelijk licht en leven uit de volheid van God in zich konden opnemen.

De vorige beelden zijn op de troon, om de troon en uit de troon; nu worden er ons ook twee voor ogen gesteld, die voor de troon zijn: zeven vuurvlammen, die zijn de zeven geesten van God en iets als een glazen zee, gelijk aan kristal.

Van de zeven geesten is reeds in Hoofdstuk 1: 4 sprake geweest; daarmee zijn niet zeven verschillende persoonlijke geesten, maar de éne Heilige Geest in Zijn menigvuldige betoningen en krachten bedoeld. Evenals de drie bliksems, stemmen en donderslagen, de openbaringen van God in de natuurlijke wereld zijn, zo ook deze zeven geesten; daarom zijn zij ook voor de troon.

Zij betekenen het werken van God in de wereld door middel van Zijn Geest, die Zich in dit werken zevenvoudig openbaart en behoren bij het volgende beeld. De glazen zee is evenals het kristal, de ondoorgrondelijke en onoverzienbare zee van de wijsheid en kennis van God in het regeren van de wereld en van Zijn volk in het bijzonder, de zee van de uit die wijsheid voortvloeiende oordelen en wegen van God, de zee van die Godsgedachten en wegen, waarvan God reeds in Jes. 55: 8 vv. zegt, dat zij hoger zijn dan de hemel boven de aarde is. Van deze zee is de aardse met haar diepte en wijdte, met de hele indruk, die zij van iets oneindigs geeft, slechts een zwak beeld en moge deze zee, die zich voor Gods troon uitbreidt en waarin de menigvuldige wijsheid van God, de zeven fakkels van de zeven Geesten van God zich spiegelen, ons hier beneden ook nog veelal donker en ondoordringbaar, door woeste storm bewogen, voorkomen voor de troon van God is zij stil en helder, doorzichtig als glas en heerlijk schitterend als kristal en volgens Hoofdstuk 15: 2 komt de tijd, dat ook het volk van God aan de zee van kristal zal staan en alle vragen en alle klagen zich in aanbidding en bewondering, in lof en verheerlijking zal oplossen.

Terwijl de daden van de machtigste mensen, die ons in de wereldgeschiedenis zijn opgetekend, slechts aan beekjes gelijken, is Gods handelwijze evenals de zee oneindig; terwijl de vloed van menselijke vijandschap lijkt op de golven, die slijk opwerpen, zijn Gods rechterlijke daden als kristal zo helder en rein en terwijl de wateren van menselijke hartstochten een op en neergaan van de golven vormen, is God in al Zijn doen in verheven rust als de kristallen zee, die zich voor Zijnen troon uitbreidt. In de diepte van deze zee werpen de gelovigen al hun zorgen, als het hun bij het golfgebruis van de stromen van de wereld bang begint te worden en de tranen, die hun de angst in de wereld wil afpersen, worden afgedroogd, zodra de wolken voorbijtrekken, die hun het zien van deze zee voor de troon van God probeert te verbergen.

Wat de glazen zee betekent, ziet men in Hoofdstuk 15 uit het gezang van Mozes: "Groot en wonderlijk zijn uw werken, Heere! U almachtige God" enz. De glazen zee is een tegenbeeld van de Rode zee, waarin het Egyptische leger verdronk, dat Israël bedreigde en betekent zo hetgeen God als Rechter doet, wanneer Hij de zeven geesten van het oordeel over de wereld uitgezonden heeft. Zij betekent de wonderlijke daden van Zijn gerechtigheid, Zijn rechtvaardige en heilige wegen, waarmee Hij de bozen verdelgt en de Zijnen helpt. Ja, Almachtige! uw oordelen zijn als een zee; want groot, onnaspeurlijk en ondoorgrondelijk zijn zij, onpeilbaar diep als een zee, ja, als een wereldzee en zij verdelgen als rollende golven de boosheid van de mensen. U zij de aanbidding en de eer door de bewoners van het stof toegebracht! Tweemaal heeft de zee reeds de oordelen van de Allerhoogste uitgevoerd; bij de zondvloed en bij het vergaan van de Egyptenarenleger in de Rode zee. Hier is het beeld van een zee ontleend, om de onmetelijke diepte van de goddelijke strafgerichten aan te duiden. Het is een glazen zee, want de oordelen van God zijn rechtvaardig en onberispelijk; zij lijkt op kristal, want die oordelen zijn groot, vreselijk en heerlijk. In het Oude Verbond zien

Mozes en de zeventig oudsten op de berg Sinaï onder Gods voeten als een werk van saffierstenen, dat eigenlijk kristal betekent en als de gestaltenis van de hemel in zijn klaarheid (als glas). Dit gezicht betekent, dat gerechtigheid en gerichten de vastigheden zijn van Gods troon. Ezechiël ziet de troon van God als de gedaante van kristal boven het uitspansel van de wolken. De verblindende glans van dat kristal duidt de heerlijkheid en het vreselijke van de goddelijke strafgerichten aan, terwijl de helderheid van het glas een zinnebeeldige voorstelling is van de rechtvaardigheid en heiligheid van deze oordelen." Hoe vreselijk zijn zij voor de wereld! Hoe vertroostend voor Zijn Kerk! Terwijl de godvruchtigen behoedzaam de stroom van de goddeloosheid van de wereld ontwijken en de ogen sluiten voor de gruwelen, die zij zouden moeten aanschouwen, straalt hun de glazen zee, aan kristal gelijk, voor de troon van God in het oog van de Geest en zij mogen alle angsten, bekommeringen, smarten en gevaren, die hen kwellen, in de grondeloze diepte van Gods rechtvaardige oordelen en wegen werpen.

Wij vermoeden, dat dit zinspeelt op de vier hoofdbanieren, die er in het Israëlitische leger waren, ter vertegenwoordiging van het hele volk en ons aan de vertegenwoordiging van de hele Kerk of gemeente van de Heere denken doen, zoals de vierentwintig oudsten ons doen denken aan zo vele priesterordeningen, als er door David werden ingesteld en dus de vertegenwoordigers van al de getrouwe dienaren van God samen, daarom met de dieren de hele Godskerk voorstellend.

Hierdoor wordt noch wereld, noch Kerk, noch godsdienst verstaan, die in het Oude Testament van koper en duister zou zijn geweest en in het Nieuwe Testament doorluchtig is als glas; maar hier is een zinspeling op het koperen wasvat in de tempel, vaker "zee" genoemd, wegens de grote menigte water, die het houden kon. Dit helder water was tot afwassing en reiniging van de priesters, als zij dienen zouden en van de dieren, die geofferd zouden worden. Daardoor wordt verstaan de voldoening van de Heere Jezus door Zijn lijden en sterven, uit Wiens doorstoken zijde bloed en water vloeide, waardoor de gelovigen afgewassen worden van al hun zonden en met Zijn gerechtigheid bekleed worden; deze voldoening wordt een "zee" genoemd, wegens de voldoening tot zuivering van de gelovigen, tot rechtvaardigmaking en heiligmaking "een glazen zee, kristal gelijk", wegens de zuiverheid, zijnde Jezus het onbestraffelijke en onbevlekte Lam en wegens de volmaakte kracht van zuivering van de zielen; deze was voor de troon en voor het aangezicht van de Heere; hierop zag de Heere, hierin had de Heere Zijn welbehagen, hierin waren de gelovigen aangenaam, hierdoor naderden zij tot God en God tot hen. De dieren betekenen niet engelen, niet de verheerlijkten in de hemel, ook niet de vier evangelisten, ook niet vier apostelen, die in en om Jeruzalem hun bediening waarnamen, maar hierdoor worden de leraren verstaan, die God gebruikt tot opbouw van Zijn kerk; deze worden gezegd vier te zijn, ten opzichte van de vier winden, waardoor alle delen van de wereld vaker verstaan worden, waarin de dienaars gezonden worden, want God geeft op alle plaatsen voldoende leraars tot uitvoering van Zijn voornemen. Zij waren in het midden en rondom de troon, dat is, nabij God levende en zich in Zijn tegenwoordigheid houdend, zich ten dienste aanbiedend, op Zijn bevelen passend, van Hem tot hun werk uitgaande; dat zij vol ogen waren, geeft de nauwkeurige achtgeving op de Kerk te kennen en op alles, wat in haar omging, om er meteen bij te zijn, als hun hulp elders nodig was om het ontstelde terecht te brengen.

Men pleegde onder de tronen van de rechters of de stoelen van de koningen enige dieren te plaatsen en ze daarmee te versieren, zoals Salomo’s stoel met leeuwen versierd was, zoals men lezen kan 1 Kon. 10 Op andere plaatsen is weer gebruik, dat bijzondere gedierten de wagens, waarmee de groten triomftochten hielden, voorttrokken. Op die wijze worden deze

dieren, op menselijke wijze van spreken, bij de troon gebracht. God wordt ook in de profetische boeken op de Cherubs gevoerd, d. i. op Zijn goddelijke wagen. De profeet Ezechiël noemt de Cherubs dieren (Hoofdstuk 10). En het hele vervolg van de tekst bewijst, dat die plaats moet verstaan worden van Gods wagen, die door dieren wordt getrokken. De almogende God zit op deze troon. Een zitten is in de Schrift zoveel als een regeren. Zo wordt hiermee te kennen gegeven, dat God op alle schepselen gezeten is, dat is, dat Hij Zijn schepselen regeert en dat Hij alle dingen naar Zijn wijze Voorzienigheid werkt, elk schepsel gebruikend naar zijn eigen aard, naar Zijn goede en rechtvaardige wil. Bij deze dieren nu moeten wij verstaan, die aan de vier hoeken van de wereld verstrooid zijn, dat is, die in de hele wereld begrepen zijn.

De betekenis van deze symbolische gedaanten blijkt uit de naam, die zij dragen; zij heten levende wezens, zijn dus de vertegenwoordiging van de levende wezens, van al wat op aarde leeft. God komt in het Oude Testament vaker voor als tronend boven de cherubs, om Zijn onvoorwaardelijke verhevenheid boven al het aardse diep in de gemoederen in te prenten, die door de vrees voor Hem bewogen worden. Als de aardse schepping de gemeente van het Oude Verbond bevreesd maakte, richtte zij haar blik naar Hem, die op de cherubs Zijn troon heeft, en haar vrees verdween. Met die openbaring van God komt overeen het "God van de legerschaar" (Zebaoth), dat evenzeer uitsluitend doelt op de heerschappij over de machten van de hemels, evenals deze op de heerschappij over al het aardse. Overal is het gebied van de cherubs streng bij dat van de engelen afgebakend. De cherubs doen nooit de dienst van engelen of boden, fungeren nooit als dienstbare geesten, die tot dienst uitgezonden worden; hun werk is alleen onder de troon van God te zijn of de waarheid af te beelden, dat God de Heere van de hele schepping is, de God van de geesten van alle vlees; verder God te prijzen en te loven, omdat hun aanzijn reeds een feitelijk loven van God is; eindelijk een werkzaamheid te volbrengen bij de voorafbeelding van de oordelen, die de aarde vernietigen (Hoofdstuk 6: 1 vv. ; 15: 7). Dat er vier zijn, is, omdat vier de signatuur van de aarde is.

De vier levenden zijn wezens, die de edelste gaven van de schepping, de onweerstaanbare kracht van de leeuw, de nuttige, vruchtaanbrengende werkzaamheid van de stier, de overleggende wijsheid van de mens en de snelheid van de vliegende adelaar, alles, wat deze koningen van de wildernis, van het vruchtdragend veld, van de lucht en van de hele aardse schepping onderscheidt, in zich verenigen; en deze wezens, die alle voorrechten van het geschapene verenigd voorstellen, zijn tevens door de ogen, waarmee zij overal bedekt zijn, voorgesteld als zuiver geestelijke wezens van veelzijdige, volkomen kennis. De ogen naar voren geven hun inzicht te kennen in de uitwendige wereld, de ogen naar binnen, die ook de ogen van binnen heten, dus op de troon en het inwendige ervan gericht zijn, betekenen hun zien ook in de diepten van de goddelijke gedachten over de wereld.

Evenals de vier dieren van Daniël (thèri a) het van God afgevallen en dus steeds dieper vervallend leven van de wereld voorstellen, dat ten slotte orgaan van de openbaring van de duivel wordt (Hoofdstuk 13 en 17), zo de vier dieren van Ezechiël (zo a) het leven van de wereld in zijn hoogste bestemming, om een orgaan ter openbaring van de heerlijkheid van God te worden.

Zij zijn de verpersoonlijkte schepping, die zucht naar de openbaring van het geheim van de genade (Rom. 8: 19 vv.) en waarin eindelijk de heerlijkheid van God weerkaatst.

En het eerste van die (wezen) was een leeuw gelijk, de vertegenwoordiger van kracht en van moed en het tweede van die (wezen) een kalf of var gelijk (Lev. 4: 3;, het beeld van

vruchtbaarheid en van zegen en het derde van die (wezen) had het aangezicht als een mens, waarop het denkend bewustzijn zich afspiegelt, en het vierde van die (wezen) was een vliegende arend gelijk, die even snel in zijn beweging is als zeker van zijn verheven doel.

Zinrijk is de wijze, waarop de kerkvaders de vier dieren bij de vier Evangelisten als zinnebeelden hebben geplaatst; men meent echter niet, dat deze op zichzelf gelukkige allegorie in ons visioen opgesloten zou liggen.

Bij Markus hebben zij de leeuw, bij Lukas de stier, bij Mattheus de mens en bij Johannes de vliegende arend geplaatst.

De eerste gedaante, die van de mens, betekent Mattheus, omdat hij als het ware van de mens begonnen is te schrijven: het boek van het geslacht enz. ; de gestalte van de leeuw geeft Markus te kennen, omdat in hem de stem vernomen wordt van de leeuw, die in de woestijn brult; de derde, die van het rund, beeldt Lukas af, omdat hij met de priester Zacharias begint; de vierde gestalte, de arend, beduidt Johannes, omdat hij met de vleugels van een adelaar zich in de hoogte verheft en van het goddelijk Woord spreekt.

Deze verdeling van de attributen vindt men op de schilderijen, die de vier Evangeliën voorstellen. De leeuw is een sprekend beeld voor de frisse, moedige eigenaardigheid van Markus en de adelaar geeft geheel de hoge Geestvlucht van Johannes en zijn stoute blik in de zon van de geestenwereld te kennen maar hoe moet het offerdier bij het Evangelie van Lukas, het mensenbeeld bij dat van Mattheus passen, als men afziet van de toevalligheden, waarop Hieronymus zijn samenvoeging grondt? Omdat de Evangelist Lukas de absoluut reine, goddelijk sterke humaniteit van Christus met voorliefde voorstelt, zou het mensenaangezicht zijn Evangelie zeer wel karakteriseren; het Evangelie van Mattheus werd door het offerrund voorgesteld, omdat hij vooral aan het Hebreeuwse volk de beloofde Messias verkondigde, in wiens bloed het de werkelijke verzoening vinden moest. (P. LANGE).

Een zinnebeeldige voorstelling van de hoogste krachten, die in de schepping werken. De vier hoogst geplaatste aardse schepselen schenen in hem als tot één geheel versmolten: de sterke, machtige leeuw, de vruchtbare, weelderige stier, de hoogvliegende, scherpzichtige arend, die de zon tegemoet vliegt en de denkende mens. Vier is het getal van de wereld, zoals drie het goddelijk getal, de vier winden, de vier einden van de aarde, de vier elementen. Terwijl de overige volken in hun natuurvergoding aan zodanige natuurwezens zelf goddelijke eer bewezen, zijn zij in de godsverering van het Oude Testament de dragers van Gods troon boven de verbondsark. Boven de hoogste machten van de schepping troont onzichtbaar hun Schepper en Heer, van wie geen beeld of gelijkenis gemaakt kan worden en van wie alleen alle aanbidding toekomt. Het is een gebrek van onze taal dat deze wezens "dieren" moeten genoemd worden (Gr. zo a) en zo een naam dragen met de dieren (Gr. theri a) die Hoofdstuk 13 voorkomen. Hun naam betekent levende wezens, levende schepselen en ook mensen kunnen met deze naam worden aangeduid. Als het hoogste van alle leven in de schepping scheiden zij de hof en de boom des levens van deze wereld van de zonde en van de dood (Gen. 3: 24); zij houden boven de verbondsark de troon van God vast (Exod. 25: 17 vv.); God vaart in het onweer op hen heen (Psalm 18: 11) en in de verheven verschijning, waarvan Ezechiël schrijft (Hoofdstuk 1: 5 vv.). Hier, waar Gods troon als vaststaand wordt voorgesteld, staan de dieren midden in de troon en rondom deze; het is waarschijnlijk, dat twee in het midden daarvoor staan en aan elke zijde één. Zij hebben zes vleugels als de serafijnen (Hoofdstuk 6: 2), waarvan zij met twee het gelaat, met twee de voeten dekken, en met twee vliegen. Daarmee worden de diepe eerbied bij het aanschouwen van God, de

ootmoed bij het eigen verschijnen en de gewillige, vaardige gehoorzaamheid tot het uitvoeren van Gods bevelen aangeduid. Overal hebben zij ogen, zoals de wagenraderen bij Ezechiël (Hoofdstuk 1: 18). Naardien het oog als de mond is, waardoor het lichaam het licht indrinkt, zo is hun hele wezen als door Gods licht vervuld. Naar alle zijden heen zien zij de heerlijkheid van God. Deze vier levende wezens nemen hier een innig deel aan alle lotgevallen van de mensen en prijzen God daarvoor met de 24 oudsten (Hoofdstuk 5: 8; 7: 11;
7 Zij zijn een voorbeeld van de volkomen eenheid van de verheerlijkte schepping en van de verloste mensheid.

De getrouwe leraars hebben allen wel ogen om op zichzelf en op de kudde acht te geven, maar zij hebben allen dezelfde bekwaamheden niet: de een munt in deze, de ander in die meer uit, die hoedanigheden door de vergelijking met verscheidene dieren worden uitgedrukt. Het eerste van die was een leeuw gelijk, in moedigheid en onversaagde dapperheid uitmuntend. En het tweede van die een kalf gelijk, een jong rund of os, waarmee men ploegt; deze is wel zo moedig niet als de vorige, maar munt uit in sterkte en gedurige arbeidzaamheid. En het derde van die had het aangezicht als een mens, dat in vriendelijkheid, bevalligheid en wijsheid uitmuntte. En het vierde van die was een vliegende arend gelijk: een arend vliegt hoog, ziet laag en scherp van verre, beschaduwt zijn jongen tegen de hitte van de zon, met uitgebreide vleugels over hen zwevende, wekt zijn jongen op om te vliegen en draagt ze tussen zijn vleugels als zij moe worden. Deze munt uit door verborgenheden te zien en te openbaren en de gemeente daarin op te leiden. God geeft niet alle bekwaamheden aan één leraar, maar in ieder is wat bijzonders, dat in de anderen niet is; nochtans aller bekwaamheden niet tegen elkaar zijnde, maar alle tot opbouw van de gemeente dienend.

En de vier dieren hadden elkeen voor zichzelf zes vleugels rondom, evenals de Serafs in Jes. 6: 2 en waren van binnen vol ogen (liever "en waren rondom en van binnen vol ogen en hebben in hun onafgebroken, blijde beweging geen rust dag en nacht, zeggende, evenals de Serafs in Jes. 6: 3 : "Heilig, heilig, heilig is de Heere God, de Almachtige, de God van de wereld, a) die is en die was en die komen zal, de God van de geschiedenis van het rijk van de zaligheid (Hoofdstuk 1: 8).

Door de twee paren vleugels en het onderscheiden gebruik worden de hoofddeugden aangewezen bij een heilig schepsel, dat of door de zonde nooit werd vervoerd, of van deze weer is gereinigd en de grote God behoorlijk dient. Deze deugden zijn eerbied, ootmoed en gehoorzaamheid. De Serafs bedekken hun aangezicht, opdat zij de goddelijke majesteit niet vermetel, maar met de diepste eerbied aanzien, zoals zij dan ook niet rechtstreeks zeggen: "heilig bent U", maar, van de majesteit afgekeerd en tot elkaar gewend: "heilig is Hij." Zij bedekken hun voeten, opdat zij zich enigszins verbergen voor de ogen van God in eigen geringschatting, omdat zij, hoewel vrij van alle zonde, toch schepsels zijn. Zij verbergen zich zoveel zij zich verbergen kunnen; zij vliegen en bewegen zich met grote drukte, om de Heere te volgen, ten einde Hem te loven en Zijn wil te doen.

Nu is de vraag, wat de vier Zoa, in het Neerduits: levende wezens betekenen. Wanneer wij de vier verschijningen van God in het Oude Verbond, bij Jesaja en Ezechiël, de inrichting van de verbondsark, ook een voorstelling van de troon van God en de daarbij behorende uitspraken nagaan, zo bestaat er geen twijfel, of de Cherubs zijn hier bedoeld. Reeds in de beginne stelde God de Cherubs met het vlammende zwaard aan de paradijsingang, om de weg tot de levensboom te bewaren. Aan Mozes werd bevolen twee Cherubs voor de verbondsark te laten vervaardigen, naar het voorbeeld, hem op de berg vertoond (Exod. 25). Waarschijnlijk is de Heere op Zijn troonwagen aan Mozes verschenen als aan Ezechiël, Jesaja en Micha (1 Kon.

19). Deze hemelse wezens komen overal voor, waar de troon van God nauwkeurig beschreven wordt. Het zijn wezens van de hoogste volkomenheid, meer dan engelen of verheerlijkte mensen en de bestendige begeleiders van God en Zijn troon, zoals de Heere tot Mozes zegt: (Exod. 25: 22) "En Ik zal daar bij u komen en Ik zal met u spreken van boven het verzoendeksel af, van tussen de twee Cherubs, die op de ark van de getuigenis zijn zullen." Ezechiël noemt er vier, zoals hier Johannes; Jesaja (Hoofdstuk 6) noemt ze Seraphim (gelouterden, reinen) met zes vleugelen, die zij ook hier hebben. Bij deze profeet stemmen zij ook het "heilig, heilig, heilig" aan, zoals hier. Bij Ezechiël hebben zij elk vier vleugels en vier aangezichten aan één hoofd, terwijl elk van de vier levende wezens bij Johannes één aangezicht heeft, en een mensengedaante en mensenhanden; in het tiende Hoofdstuk van zijn boek beschrijft hij ze met vier aangezichten aan één hoofd, onder welke het aangezicht van de Cherub, in plaats van dat van de stier genoemd wordt (Ezechiël. 10: 14). De Cherubs zijn wezens van zulke veelzijdige, voor ons bovenzinnelijke volkomenheden, dat wij hun schildering niet gans en al verstaan; hier in de Openbaring zijn zij weliswaar eenvoudig beschreven, maar toch nog raadselachtig voor onze voorstelling. Zij zijn vorsten op het gebied van de natuur (hun getal is vier, hel wereldgetal) zoals de 24 oudsten vorsten zijn in de gemeente. Zij worden als zinnebeelden van de dierenwereld beschreven, waartoe de mens, overeenkomstig zijn lichaam, mee behoort. De leeuw is het zinnebeeld van de wilde, het rund het zinnebeeld van de tamme dieren, de adelaar het zinnebeeld van de vogels, de mens het zinnebeeld van de mensen. Zo verzinnelijken de Cherubs hier uitwendig de bezielde schepping, de dieren en de mensheid op aarde, waaraan noodwendig de plantenwereld en het mineraal rijk ten grondslag liggen, zodat ook deze in de vier wezens hun vertegenwoordigers vinden. De vier Cherubs wijzen zo door hun uitwendige gestalte op een viervoudige uitstroming van de goddelijke scheppingskracht. De vleugels gebruiken zij, zoals Jesaja bericht, om met twee daarvan hun voeten, met twee hun aangezicht te bedekken en om met twee te vliegen. Zij verbergen hun gelaat voor de voortdurende heerlijkheid en heiligheid van God, die ook voor het niet gevallen schepsel, zij het veel hoger en heerlijker dan de mens, onverdraaglijk is en waarvan de onbelemmerde aanschouwing, zoals de machtige zonnestraal, verblindt en het enge vat van de geschapen Geest, door de plotselinge instroming van de volheid van de oneindige God zou doen bezwijken. In zoverre zij van voren en van achteren vol ogen zijn, stellen zij ook geestelijke schepselen voor, namelijk de engelenwerelden; ogen toch zijn zinnebeelden van de Geest en de wijsheid; in zoverre zij echter ook, nadat ze als zinnebeelden van de dierenwereld en van de mensen, wat zijn lichaam betreft, geschilderd zijn, inwendig vol ogen zijn, wijzen zij door deze inwendige ogen, dat is, door de geest, die in hen woont, op de mensengeest in de mens, op geestelijk-lichamelijke schepselen zoals wij. Zeer schoon duiden dan ook de inwendige ogen op de verborgen gemeenschap van de geesten van de mensen met God, de oneindigen geest.

De vele ogen, waarmee de Cherubs overal bedekt zijn, worden hier weer, evenals reeds in vs. gemeld, om het verband van die vele ogen met hun rusteloosheid of onafgebroken werkzaamheid te doen opmerken. Natuurlijk, open ogen slapen niet; ogen, die voor Gods heilig werken en besturen altijd open zijn, ontvangen als getuigen van het licht voor het leven van de ziel onafgebroken in zo’n mate de kracht van het licht, dat zij niet alleen geen slaap nodig hebben, maar tevens juichend in inwendig gevoel van licht en leven, schitterend lichten. De roos, zegt Scriver, geurt dag en nacht zonder enige moeite.

Hun voortdurend zien in de diepte van de wijsheid van het goddelijk regeren en naar buiten in de wonderen van de wereld, die zich voor hen uitbreiden, door middel van de ogen, die naar buiten en naar binnen naar de troon zijn gekeerd, brengt hen in een zalige onrust van loven en prijzen dag en nacht.

De woorden van hun lofgezang hebben driemaal drie afdelingen:

heilig heilig heilig de Heere God de Machtige die was en die is en die komen zal.

De Heilige en Allerhoogste, de Heere en God die de Almachtige heet, wordt driemaal geprezen als de God, die leeft van eeuwigheid tot eeuwigheid, die ten allen tijde alle dingen draagt en ten oordeel komt; dus niet om de Drie-eenheid klinkt het "heilig" driemalen, maar het verheerlijkt Hem als degene, die was, die is en die komt. Driemaal vinden wij ook het werkwoord, het geeft hier de heerlijkheid van God te kennen in het verleden, het tegenwoordige en het toekomende.

De eigenschappen, die hun allen gemeen zijn, zijn deze: En de vier dieren hadden elkeen voor zichzelf zes vleugels rondom, waardoor hun vaardigheid in hun werk te kennen gegeven wordt; zendt God hen hier of daar heen, is er nu dit, dan dat te doen, zij hoeven zich niet om te keren als een vogel, die maar twee vleugels heeft, maar zij hebben rondom vleugels, zij zijn meteen gereed tot alles en aan het werk, eer men omziet en doen het werk met diep ontzag voor God en nederigheid bij zichzelf en al vliegende en ijverig ten opzichte van de gemeente. En waren van binnen vol ogen. Zij waren vol ogen, niet alleen van voren en van achteren, maar ook van binnen; zij waren met het goddelijk licht inwendig in de ziel verlicht, zij kenden, wisten en smaakten zelf de hemelse verborgenheden, die zij anderen predikten, zodat ze uit hun eigen schat oude en nieuwe zaken konden voortbrengen. En hebben geen rust dag en nacht. Zulke liefde, zulke zoetigheid hadden ze in de verheerlijking van God, zulke betamelijkheid en zulke verplichting zagen ze daarin, dat zij er niet moe van werden en iedere gelegenheid daartoe waarnamen, zeggend: "Heilig, heilig, heilig is de Heere God! " De heiligheid van God heeft een bijzondere indruk op het hart van Zijn dienaren, die ze niet uitdrukken kunnen en die ze nochtans pogen uit te drukken, zo herhalen ze het woord heilig tot driemaal toe, dat soms ook ziet op de Heilige Drie-eenheid en voegen daarbij Zijn almacht in eeuwigheid. De Almachtige, die was en die is, en die komen zal! Hetgeen Jesaja 6 van de engelen gezegd wordt, wordt hier gezegd van de leraars. Zij hebben hetzelfde werk, namelijk God te verheerlijken, dat is, hun beider einde. Dit leert de Heere Jezus bidden: "Uw wil geschiede, zoals in de hemel, zo ook op de aarde.

En wanneer (zo vaak als) de dieren, de levenden, bij de verdere gezichten heerlijkheid en eer en dankzegging gaven Hem, die op de troon zat, die in alle eeuwigheid leeft.

Zo vielen de vierentwintig ouderlingen, zich ook van hun zijde verootmoedigend (vs. 4) voor Hem, die op de troon zat, neer en aanbaden Hem, die leeft in alle eeuwigheid en wierpen, in eerbied voor de goddelijke majesteit, waaraan alle eer toekomt en waaraan zij alles te danken hebben (Ps. 115: 1. 2 Kor. 3: 5, hun kronen voor de troon. Zij hieven het loflied van de Schepper, dat in het rijk van de natuur klinkt, aan, evenals daarna (Hoofdstuk 5:
vv.) de hele schepping het lied, dat uit het rijk van de genade klinkt, overneemt, zeggende:

U, Heere, bent waardig te ontvangen de heerlijkheid en de eer en de kracht; want U heeft alle dingen geschapen en door Uw wil zijn zij en zijn zij geschapen. U alleen bent de Zelfstandige en Algenoegzame; alles wat buiten U is heeft daarentegen door U zijn aan zijn ontvangen en dankt aan U zowel zijn hele zijn als zijn oorsprong.

Met de vertegenwoordigers van de schepping, de vier wezens, stemmen de vierentwintig oudsten, de vertegenwoordigers van de verloste mensheid, in het loven van God samen. Toch ziet hier de lof van de ouderlingen niet op de verlossing zelf, dat pas Hoofdstuk 5: 9 vv. Re

plaats heeft, maar op de macht en heerlijkheid van God, die in de schepping geopenbaard is, zodat de woorden van de ouderlingen met de lof van de vier levende wezens evenals met de betekenis van het hele visioen in schone harmonie zijn. Dit is zeker niet zonder te zien; zoals in vs. 8 uitdrukkelijk is aangeduid en in het algemeen de grondslag is, dat de almachtige God, die de aanvang van alle dingen heeft gemaakt, ook de voltooiing ervan maken zal.

Johannes ziet hier de levende God niet als de wereldschepper, maar als de wereldbeheerser, die ten gerichte komt (Hoofdstuk 14: 7). Dat echter bij het gericht ook sprake is van de schepping heeft daarin zijn oorzaak, dat de oordelen van God de herstelling van alle werken van God ten doel hebben.

Eigenaardig is het, dat hier, evenals ook elders in ons boek, alleen bij de aanbiddenden uit de mensheid, maar nooit bij het loven van de Engelen het directe aanspreken aan God voorkomt. De levenden riepen "heilig is God"; deze ouderlingen spraken: "U bent waardig". Zou hier niet een aanwijzing zijn dat de verlosten uit de mensheid in nog nadere betrekking tot God, in meer onmiddellijke kinderlijke betrekking tot Hem staan, dan zelfs de engelenwereld?

Opmerkelijk is de algemene heerschappij van het drietal in vs. 8-11 "heilig, heilig, heilig de Heere, God, de Almachtige die was, die is, die komt; heerlijkheid, eer, kracht; zij vallen neer, zij aanbidden, zij werpen; U heeft geschapen, zij zijn, zij zijn geschapen.

De Cherubs geven eer en dankzegging aan Hem, die op de troon zit aan God, terwijl zij Zijn alles te boven gaande grootheid en heerlijkheid erkennen; zij brengen Hem dank, omdat Hij hen geschapen heeft, benevens alle schepselen op aarde, die zij vertegenwoordigen. De dank van de ouderlingen wordt toegebracht voor de almachtige kracht van God, die zich in de schepping en onderhouding van alles openbaart. Dat zij hun kronen voor de troon werpen, ontstaat uit het levendig gevoel van hun geringheid en onwaardigheid voor God en uit eerbied voor de goddelijke heerlijkheid, die hen geheel en al vervult. Geef u ook, mijn ziel, voor God alleen de eer voor alles, wat u bent en heeft!

Het is blijkbaar het lied van de schepping, dat hier gezongen wordt; het lied van de verlossing zal ons daarna toeklinken, wanneer het Lam op dit hemels toneel verschenen zal zijn. (V. D. PALM).

De ouderlingen, de hele gemeente van God en zo de hele kerk voorstellend, bogen zich eerbiedig voor de Heere neer, de grootste tussenruimte, die daar was tussen God en hen, ziende en erkennend. De Heere, zo heilig en heerlijk, en zij zo nietig, dit verwekte in hen eerbied voor God en verootmoediging van zichzelf; zij aanbaden Hem in erkentenis van die heerlijkheid en erkenden, dat alles, wat zij waren en hadden van Hem en door Hem en tot Hem was en dat de eer en heerlijkheid Hem alleen toekomt. Zij wierpen hun kronen, hun eer en heerlijkheid voor Hem neer, meer behagen hebbend in God heerlijkheid te geven, dan zelf op tronen te zitten en kronen te dragen; omdat alles, wat zij waren en hadden, van Hem was, zo wilden zij het alles ook voor Hem hebben en in Hem doen eindigen. Zij vergenoegden zich niet met de inwendige erkentenis en met de ootmoedige gebaren, maar zij voegden hun stemmen daarbij, zeggende: "U Heere, bent waardig te ontvangen de heerlijkheid en de eer en de kracht. Het was niet alleen hun liefde om God te verheerlijken; maar zij erkenden, dat de Heere het waardig is, dat het Hem toekomt wegens Zijn inwendige volmaaktheden, wegens Zijn heerlijkheid, soevereine Opperheid en Almacht, die zich vertonen in de schepping en voortbrenging van alles, want U heeft alle dingen geschapen en door Uw wil zijn ze en zijn ze geschapen! Alles wat er is, heeft zijn begin uit Hem en daarom is het betamelijk, dat ook alles

tot Zijn eer zij en dat ieder redelijk schepsel Hem prijst, Zijn zaligheid heeft in de erkentenis van Zijn heerlijkheid, die zich in de schepping van hemel en aarde opdoet. God hoefde niet te scheppen, maar het is Zijn vrije welbehagen geweest. Hij had bij Zichzelf besloten wat Hij wilde scheppen, wanneer, hoedanig en waartoe ieder schepsel zou zijn. Deze soevereine wil erkennen ze, hebben daarin blijdschap en prijzen God daarover. De Heere heeft alles gewrocht omwille van Zijn wil; ja, ook de goddeloze tot de dag van het kwaad (Spr. 16: 4).

HOOFDSTUK 5

CHRISTUS, DE LEEUW EN HET LAM, DIE HET VERZEGELDE BOEK OPENT, WORDT IN EEN NIEUW LIED GEPREZEN

II. Vs. 1-14. In het verder verloop van het gezicht is niemand ook geen van de hemelse machten, in staat, een met zeven zegels gesloten boek, dat Hij, die op de troon zit in Zijn rechterhand houdt, open te doen, opdat de inhoud van hetgeen op de toekomst van het rijk van God betrekking heeft, zijn loop heeft. De heilige ziener weent er over en wordt door een van de vierentwintig ouderlingen door het wijzen op Hem, die overwonnen heeft opgericht, waarop dan een lam verschijnt, dat nog de sporen van het slachten aan zich draagt en het boek overneemt om de zeven zegels open te breken. De hele hemel verheerlijkt de majesteit van dit ogenblik door een liturgische godsdienst, die voor de troon van God en ter ere van het Lam wordt gehouden.

En ik zag in de rechterhand van degene, die op de troon zat, van God de Vader, wie alle macht toekomt in de hemel en op de aarde, om de wereld te regeren en de toekomst te beschikken, a) een boek, een lang perkament, over eenstaf samengerold, geschreven van binnen en van buiten. Het was beschreven niet alleen op de inwendige vlakte, die naar de staf gekeerd was, maar ook, omdat de rijke inhoud daar geen ruimte genoeg had gevonden, aan de zijde, die zich naar buiten bevond. En het was verzegeld aan het ondereinde van de rol, langs de hele staf met zeven zegels, zodat pas na het openen van al deze zegels het boek kon worden ontrold.

Ezechiël. 2: 10

Deze rol heeft de Heere eigenlijk niet in de hand, maar, zoals er staat, op de hand. Zij ligt op Zijn open rechterhand, terwijl Hij haar zoals het ware aanbiedt en wacht, of iemand waardig zal zijn die te nemen en te openen. Dat het echter bij dit openen niet zozeer te doen is om bekendmaken van de inhoud, als wel om volvoering van de daarin vervatte raadsbesluiten, daarop wijst de hand, in het bijzonder de hand, die tot handelen geoefend is, de rechter, die het boek voorhoudt. Een boek is de verzameling van aaneengeschakelde gedachten, de somma van hetgeen iemand bij zichzelf overlegd en besloten en wat hij vervolgens op schrift heeft gesteld, omdat het daarbij blijven moet en anderen zich daarnaar moeten richten. Dit boek bevat de gedachten en raadsbesluiten van God, die Hij reeds sinds lang op schrift heeft gesteld door het profetische woord van het Oude Testament en waarbij het ook moet blijven alles, wat verder op aarde in het rijk van de genade gebeurt, moet zich daarnaar regelen en er kan niets geschieden, wat niet vervulling van het voorspelde zou zijn. Dat dit zo is en wij niet, zoals de uitleggers willen, aan een pas geschreven boek met een geheel nieuwe inhoud, die nog eerst zou moeten worden bekend gemaakt, moeten denken, volgt bepaald deels uit de vorm van het boek, welke die van de heilige boeken van Israël is (Luk. 4: 17) en de schrift in die zin, zoals het woord in MATTHEUS. 22: 29 Luk. 24: 27 Joh. 2: 22; 5: 39; 7: 15 en 28 gebruikt wordt, voorstelt, deels uit de omstandigheid, dat na de opening van het zevende zegel in Hoofdstuk 8: 1 ook niet op een enkele plaats staat, dat de ziener in het boek zou hebben gelezen, of dat door iemand daaruit iets zou zijn gelezen. Johannes weent vervolgens (vs. 4), dat niemand waardig werd gevonden het boek te openen en te lezen, noch er in te zien. Dat het hem er niet om te doen is, om de nog onbekende inhoud te vernemen, maar om iets anders, zullen wij bij de plaats zelf moeten duidelijk maken. Hij kan natuurlijk alleen de buitenzijde zien; maar daarop, dat ook deze, de achterzijde, beschreven is, komt het boven alles aan. Dat de binnenzijde beschreven is spreekt vanzelf; is datzelfde het geval met de

buitenzijde, dan is aan de ene zijde de inhoud zo rijk, zo groot van omvang geweest, dat de ene, gewoonlijk gebruikte zijde niet voldoende was om die op te nemen; aan de andere zijde is echter het boek nu ook vol geschreven, er kan niets meer bijkomen, men zou een nieuwe perkamenten rol moeten beginnen, als men de inhoud wilde vermeerderen en dat moet niet geschieden, zoals vooraf het sluiten met zeven zegels te kennen geeft. Inderdaad is dan ook het schrift reeds in de tijd, dat Johannes de Openbaring ontvangt, in materieel opzicht gesloten. God voortijds, vele keer en op velerlei wijze gesproken hebbend tot de vaderen, heeft in deze laatste dagen gesproken door de Zoon. Iets dat hier boven gaat, dat in de schriften van het Oude Testament reeds staat en door de mond van Jezus Christus in de dagen van Zijn vlees de bevestiging en nadere bepaling heeft verkregen, verder door Zijn werk vervuld is geworden, kan de ziener niet worden meegedeeld, dat weet hij en ziet hij afgebeeld voor zich in de rol van het boek, die in- en uitwendig beschreven is met zevenvoudige zegels gesloten. Maar dit slot van zegels heeft daarom nog zijn andere betekenis, de hoofdzaak is daarbij nog iets anders. Onder zegels kan men iets leggen met het doel, dat van buiten af niemand er bij komt en het ongemerkt wegneemt, om het in zijn bezit te nemen, of er kennis van te nemen (Deut. 32: 33 Jer. 32: 10 v. Dan. 12: 9). Dat dit doel niet bestaat en het boek daarom gesloten is, opdat niemand, die het niet waardig is, het zou opendoen en zijn zegels breken, daarin leest en de inhoud leert kennen, blijkt uit de juiste bepaling van deze inhoud, die niet bestaat in nieuwe verborgenheden, groter dan die, die in het profetische woord reeds geopenbaard zijn (Rom. 16: 25 v. 1 Kor. 4: 1), zoals overal slechts van een voltooiing van de verborgenheid van God (Hoofdstuk 10: 7), niet van een verdere onthulling ervan sprake is en zelfs de voorstelling van de laatste dingen, die daar geschieden, slechts als de wederopvatting en nauwere ontvouwing van Oud-Testamentische profetie optreedt (Hoofdstuk 18: 2 v. ; 19: 15 en 17; 20: 8 v. ; 21: 1 vv. Wij moeten dus het andere doel beschouwen, waarom iets onder zegels wordt gelegd; en dat is volgens Job 9: 7 Dan. 9: 24 (de sterren verzegelen, dat zij geen licht geven en de zonde verzegelen, dat zij niet verdoemen) dit, dat wat achter het slot wordt gedaan, zijn kracht en werking niet doe gelden. Bedenken wij, bij welk keerpunt in de geschiedenis van het rijk van God Johannes de Openbaring ontvangt, namelijk in de tijd, als het oordeel van God over Jeruzalem en de tempel en over dat volk, waaraan alle beloften geschonken zijn en waarom zich Mozes en alle profeten als om hun middenpunt bewegen, worden volbracht, dan begrijpen wij wel, wat de zeven zegels, die het boek sluiten, moeten betekenen. De oordelen, die nu zullen losbarsten, hebben, zo daarbij alleen de gerechtigheid van Hem, die op de troon zit, moest beslissen, zo’n kracht en werking, dat de gezichten en voorspellingen van de Schrift volkomen en voor altijd in die zin verzegeld zouden zijn, dat zij nooit tot hun laatste en zalige voltooiing konden komen. Zij houden die onder volledige afsluiting, zodat het met deze gedaan is en niemand in de hemel of op aarde of onder de aarde kan die afsluiting verbreken; het is uit met het verbond, dat God met Israël heeft gemaakt en daarom ook met de raadsbesluiten van Gods genade voor de overige mensheid; de Schrift, in zoverre die van de laatste dingen, van een volvoering van het geheim van God handelt, kan nu niet meer worden vervuld. Dit is zeker een gedachte, die vreemd geworden is; men heeft zich gewend, bij het bespreken van de leer van de laatste dingen, van Israël en zijn betekenis voor het rijk van God zo goed als geheel af te zien en de kerk, uit de heidenen vergaderd, zonder meer en met volkomen gelijke rechten in de plaats van het uitverkoren volk van God te stellen, waarvoor alle beloften voor de toekomst zijn, zodat de Joden, zo velen van hen nog zalig worden, niet zonder ons volmaakt zouden worden. Volgens de hele profetie van de Schrift, als men ze slechts wilde nemen zoals zij luidt, en haar woorden niet zo veel een andere zin opdrong, als men ze opvatte zoals men ze onbevooroordeeld opvatten moet, is het integendeel omgekeerd. Wij Christenen uit de heidenen kunnen niet volmaakt worden zonder de Joden en de toekomstige stad, waarop wij wachten, kan geen andere zijn dan een nieuw Jeruzalem (Hoofdstuk : 21: 2). Moest de geschiedenis van het rijk van God bij Israël, waarin

alle geslachten op aarde gezegend moeten worden en waarvan alle heil tot aan het einde van de wereld komt, met een Jeruzalem eindigen, dat alle profeten gedood heeft, die worden gezonden, dat ook Christus zelf aan het kruis heeft genageld en aan alle boden zich heeft vergrepen en nu tot straf voor zijn zonde voor altijd verloren is, dan was er geen rijk der heerlijkheid meer; want de Schrift kan toch niet gebroken worden, zij is van het begin tot het einde van die aard, dat men telkens beloften vindt, die Israël aangaan en waaraan het overige van de mensheid alleen in en met Israël deel heeft. Deze te verzwakken door ze anders te willen verklaren, of de woorden in een andere vorm te willen gieten, dan zoals God ze heeft gegeven, dat heeft zich tot hiertoe reeds veelvuldig gewroken en zal zich verder wreken, als men niet leert, plaatsen zoals die in Rom. 11: 11-36 met grotere ernst dan tot heden ter harte te nemen.

Het boek, dat in de hand van de Oppermonarch gezien werd, was niet gelijk aan de onze, die, uit losse vellen bestaande, met elkaar tot een geheel verenigd worden, maar een boekrol, zoals de ouden gebruikten, die ineengerold en weer een voor een ontrold kon worden. Wij zouden om deze reden liefst lezen, dat dit boek, uit zeven vellen bestaande, van binnen met prentenverbeeldingen, zoals het vervolg leren zal, beschreven en van buiten elk met een zegel en dus met zeven zegels toegesloten was.

Dit boek was in de rechterhand van God de Vader, die het alles in Zijn eeuwige raad besloten had, wat daarin stond. Hij zou het ook alles uitvoeren, zodat dit boek is het boek van de besluiten van God; niet van alle, maar van die besluiten, die God over de kerk van die tijd af besloten had en dat zover, als Hij ze aan de kerk wilde openbaren; niet alleen wat over de zegels geschieden zou, maar ook onder de bazuinen en onder de fiolen, want het laatste zegel geeft de bazuinen uit; en uit de laatste bazuin komen de fiolen voort en volgen zo eigenlijk na elkaar, zodat het laatste zowel als het eerste in dit boek geschreven is. Dit boek, deze rol, was niet alleen aan de ene zijde van binnen beschreven, maar ook van buiten; het hield alles in, daar kon niets uitgedaan en niets bijgedaan worden, daar was geen plaats meer over, het was volgeschreven, het was opgerold, gebonden en met zeven zegels verzegeld, waardoor het met het goddelijk gezag was bevestigd en tot die tijd toe verborgen gehouden en hield zeven verborgenheden in.

En ik zag een sterke engel, een engel van buitengewone majesteit en kracht, dezelfde, die ook in Hoofdstuk 7: 2; 10: 1; 18: 1, 21; 19: 17 en 20: 2 optreedt, uitroepende met een grote stem, die door de hele wereld, in hemel en op aarde weerklonk: Wie is waardig en op grond van die waardigheid nu ook in staat het boek te openen en zijn zegels open te breken, opdat hij zijn inhoud ontvouwt, als hij het uit elkaar rolt?

En niemand a) in de hemel uit het getal van de heilige engelen, noch op de aarde, uit het getal van de mensenkinderen hier beneden, noch onder de aarde, uit het getal van de gestorvenen in het dodenrijk, dus in elk gebied van de schepping (Fil. 2: 10), kon het boek openen, noch het (in)zien, om de inhoud te leren kennen, ten einde die te volvoeren. Dit bleek daaruit, dat zich niemand aanmeldde op de vraag van de engel.

Openbaring 5: 13

En ik weende zeer, dat niemand waardig gevonden was om het boek, waarvan ik wist, dat het aller troost voor het heden en alle hoop voor de toekomst van de gelovigen in zich sloot, te openen en te lezen (de woorden "en te lezen" worden in de beste handschriften niet

gevonden), noch het in te zien, (ten onrechte hebben onze staten-vertalers ingevuld "in", het moet zijn "te bezien",) hoe het volgens zijn reeds bekende inhoud zou worden verwezenlijkt.

Johannes weent uit zwakheid van het geloof en twijfelmoedigheid van de Geest. De geduchte heidense macht van het Romeinse rijk had zich op de kerk geworpen en bedreigde haar met verdelging van de aardbodem; want het was door God aan dat rijk gegeven, tegen de heiligen te strijden en hen te overwinnen. De kerk van de Heere Jezus scheen op het uiterste te wezen.
hoe vol vrees en vertwijfeling was het tegenwoordige en hoe donker het uitzicht in de toekomst! Geen antwoord op de vragen daarnaar! Daarom weent Johannes. Het was hem, als was de Heere Jezus dood en als stond Hij niet aan het hoofd van de schepping! Zijn zwak geloof schonk hem niet meer troost, dan het wegkwijnend licht schijnsel in een huis geeft. Maar nu wordt hij en wordt met hem de gemeente van de Heere vertroost met de openbaring van voorspellingen. En nog heden ten dage moet de getrouwe Heer dat zelfde doen over hen, die wenen over de gevaren, waaraan de kerk blootstaat. Hij zelf moet hun het boek van Zijn voorspellingen ontsluiten en hun openbaren de dingen, die geschieden zullen. Werd het Openbaringsboek niet zonder tranen geschreven, het wordt ook niet zonder tranen verstaan; en dit boek zal wel altijd dicht verzegeld blijven voor de onverschilligen en verharden, die niet delen in de droefheid van de apostel over de lijdende, vernederde, vertrapte kerk. Maar zij, die daar neerzitten aan de rivieren van Babel en wenen bij het denken aan Sion; zij zijn het, die in dit boek de stem vernemen van Jezus, die als van de hemel tot hen spreekt en verstaan wordt in het binnenste van hun gemoed.

Johannes barstte in tranen uit; want hij was met een zeer grote begeerte aangedaan om de dingen en uitkomsten van de toekomende tijd te kennen, omdat hij begreep dat die openbaring zeer nuttig voor de kerk zou zijn. Ja, hetgeen hier van Johannes wordt gezegd, moet van de kerk zelf worden verstaan, die door de geliefde apostel van Christus hier wordt voorgesteld. De kerk heeft zeer grote reden van rouw en droefheid, zolang Gods raad aangaande de dingen van de toekomende tijd voor hen verborgen is; hetzij dat God zelf tot dusverre Zich niet verwaardigd heeft, die aan de kerk uit te leggen, hetzij dat het geopenbaarde niet wordt verstaan. Want als de kerk echt is het uitverkoren volk van die God, die wij eren als Bestuurder van het heelal, moet het haar tot schaamte zijn, de raad niet alleen van die Koning, maar ook van haar Vader en Vriend niet te weten en met de wereld in de duisternis te verkeren. Daarentegen zal het tot eer en troost van de kerk zijn, de lotgevallen van de toekomende tijd te kennen en te doorgronden, die voor wereld en vleselijke mensen verborgen zijn.

Er worden drie zaken genoemd: "Opendoen, lezen en inzien." Geen mens kan opendoen; niemand is daartoe machtig dan alleen de Zoon van God zelf. Niemand leest en verstaat Gods oordelen volkomen, dan de Zoon en degenen, die het de Zoon openbaart, of voor zoveel Hij ieder openbaart. Niemand ziet daarin, d. i. niemand kan Gods werken en oordelen aanschouwen, tenzij hij eerst met de Geest van Christus vervuld en erdoor gereinigd is. Van Hem moeten wij dan genade bidden, opdat wij verkrijgen mogen, Zijn oordelen te verstaan, voor zoveel ons nodig is en dat wij over die ook goddelijk mogen oordelen.

En een van de in Hoofdstuk 4: 4 genoemde ouderlingen, dus een van degenen, die de vrucht van de overwinning van Christus tot zaligheid voor Gods troon reeds smaken, zei tot mij: "Ween niet, zie de Leeuw, die uit de stam van Juda is, a) de wortel van David, Hij, van wie in Gen. 49: 9 en Jes. 11: 10 is geprofeteerd, heeft, zoals u weet, door zegerijk volbrengen van het verlossingswerk (vs. 9), overwonnen. Deze heeft door zo’n behaalden zegepraal, waarvan wij hemelingen de buit zijn, ook de waardigheid en de macht ontvangen, om het

boek te openen, over welks gesloten zijn u zich bekommerd maakt en om zijn zeven zegels open te breken, zodat het verbond van God met Zijn volk niet vernietigd is, alhoewel het nu als achter slot en grendel gelegd is en zonder verdere hulp van de overwinnaar zijn kracht niet kan betonen.

Rom. 15: 12 Openbaring 22: 16

Als de uitleggers zeggen: "een sterke engel moest daarom hier worden ingevoerd, omdat hij een herauten-woord moest uitspreken, dat de hemel, de aarde en de onderwereld moest doordringen", dan zeggen wij nog daarop: zo een is er onder alle geschapene wezens niet, wiens kracht zo groot zou zijn en dan blijkt vanzelf, dat deze sterke engel geen ander is dan Christus de Heere zelf. de heilige ziener moet de hoogheid van Hem, die alleen het boek kan openen, echt duidelijk voor de geest staan. Hij verkondigt deze dan in eigen persoon daardoor, dat, voordat Hij later als het Lam verschijnt, zoals het gedood was, Hij alle schepselen in de hele wijde wereld oproept, om het werk te volbrengen, als iemand onder hen dat mocht kunnen en hen tot belijdenis van hun onvermogen brengt door op Zijn vraag te zwijgen. De bedoeling van Gods genade is zeker, dat het boek niet verzegeld blijft, maar zijn zegel wordt afgebroken, opdat het van de staf worde afgerold. Zijn gerechtigheid heeft aan het boek de zegels gehecht; de oordelen, die moeten komen, bewerken een vast slot, zodat men in het boek, zoals het nu is, niet kan zien en niets van de inhoud met zodanige ogen kan lezen, die de verwezenlijking van hetgeen beloofd is, gewaar worden. Maar Zijn grote heerlijke barmhartigheid zou graag de zegels geopend zien door de hand van Een, die daartoe waardig is. Daarom houdt Hij het boek voor, opdat diegene het neemt, die waardig bevonden wordt. Nu kan over dit waardig zijn geen schepsel, geen geschapen engel beslissen; dat kan alleen de Zoon, van wie de Vader al het oordeel heeft overgegeven. Omdat deze echter tevens de alleen waardige is en Hij toch niet onmiddellijk zelf de waardigheid Zich kan toekennen, doet Hij het indirect door Zijn oproeping. Hij, die Zichzelf waardig mocht rekenen, moet toetreden; en als niemand te voorschijn komt, wordt duidelijk, dat door het eigen geweten ieder zijn onwaardigheid duidelijk wordt. Terwijl Hij daarentegen in de gedaante van het Lam toetreedt, moeten alle anderen Hem van Zijn waardig zijn getuigenis geven (vs. 11 v.). Het aanzien alleen van het Lam, dat gedood was, zet alles wat in de hemel en op aarde en onder de aarde is, in blijde verrukking en in aanbiddende verering, waardoor wij nog meer bepaald herinnerd worden aan Fil. 2: 8-11

En ik zag, toen ik Hem, van wie de ouderling had gesproken, nu ook voor mijn ogen zou zien, hoe Hij volbrengen zou, wat hier werd bedoeld en zie, in het midden van de troon en van de vier dieren en in het midden van de ouderlingen, in de ruimte, welks middenpunt de troon met de vier levende wezens en welks omgeving de 24 tronen van de ouderlingen vormden en Zich dus als Middelaar stellend tussen God en Zijn volk, een Lam, staande als geslacht, met de lidtekens van Zijn slachting (Hoofdstuk 13: 8). Het vertoonde Zich aan mij, hebbende, als zinnebeeld van de verleende macht en wijsheid (Matth. 28: 18 Openbaring 3: 1), zeven hoornen en zeven ogen, die zeven ogen zijn de zeven Geesten van God, die uitgezonden zijn in alle landen, om die met goddelijke invloed door te trekken (Hoofdstuk 1: 4; 4: 5).

Nu verschijnt de Leeuw (vs. 5), de machtige, tegen welke niemand zich kan verheffen; de Overwinnaar; hoe vreselijk zal het zijn hem aan te zien. Maar ziedaar, een "lammetje", (zo wordt overal in de Openbaring gevonden, Hoofdstuk 5: 8, 12 v. ; 6: 1, 16; 7; 9, 14; 12: 11; 13: 17: 14 terwijl overal elders "lam" staat (Joh. 1: 29, 36. 1 Petrus 1: 19 Hand. 8: 32 Verg. Joh. 21: 15), verschijnt in plaats van de leeuw en wel "als geslacht." Dat is de slag, waarmee de Leeuw heeft overwonnen, dat Hij Zich als Lam heeft laten slachten. In de almacht van de

lijdende liefde heeft Zich alleen het grote van Zijn almacht kunnen betonen. Het verkleinwoord "lammetje" dient dus tot versterking van het contrast met de Leeuw.

Hoe groot ook de tegenstelling tussen de Leeuw en het Lammetje voorkomt, is er toch een diepe harmonie van de beide voorstellingen aanwezig; want evenals het in vs. 5 veronderstelde strijden van de Leeuw, d. i. Zijn geduldig lijden en sterven met het geslacht worden van het Lammetje samenvalt, is aan de andere zijde ook de verkregen overwinning van de Leeuw, die in de opstanding openbaar geworden is, in het Lammetje waar te nemen, terwijl het staat als geslacht, namelijk als zo een, welks nog zichtbare lidtekenen het vroeger geslacht zijn aanwijzen.

Het is voor een krijgsman iets roemvols en niet iets, dat hem misstaat, als hij een lichaam heeft, dat met wonden getekend is. Zo is het ook voor de Heere Jezus een grote eer, dat Hij Zich als het geslachte Lammetje vertoont en voor hen, die Hem aanhangen en navolgen, is het een bestendige herinnering aan hetgeen Hij voor hen gedaan heeft.

Evenals in vs. 5 de Leeuw aan het Lam voorafgaat, zo wordt ook hier, doordat de zeven horens vooraanstaan, gewezen op de hele volheid van goddelijke macht en sterkte, waarmee Christus tot verderf van Zijn vijanden en tot zaligheid van de Zijnen is toegerust; want de hoornen zijn in het Oude Testament een vast symbool van zegevierende kracht (Ps. 148: 14). Het zevental van de hoornen wijst aan, dat deze sterkte in de hoogste volheid bij Hem aanwezig is. Dat het Lammetje de zeven Geesten van God (Hoofdstuk 1: 4; 4: 5) heeft (verg. Hoofdstuk 3: 1) wijst daarop, dat de Geest van de Vader ook de Geest van de Zoon is, dat alle goddelijke krachten Hem ten dienste staan, dat Hij met de hele volheid van de goddelijke almacht is toegerust. Als nu de zeven geesten worden voorgesteld als die, die gezonden worden over de hele wereld, dan stelt deze aanwijzing, die op Zach. 4: 10 twijfel, dat hier niet van de Geest van God als persoon, in de eenheid van het goddelijk wezen, maar in Zijn verschillende werkingen sprake is. Zij vormt een krachtig bolwerk tegen wanhoop voor de kerk bij het zien van de dreigende wereldmacht. Al moge de hele wereld zich tegen haar verheffen, Christus, haar hoofd, heeft de zeven Geesten van God, die over de hele aarde worden gezonden en wier geheimen, vaak diep verborgen, maar onweerstaanbare invloed niets op aarde, al stelt het zich ook nog zo te weer, terughouden kan.

De zeven hoornen dienen het Lam tot betoning van Zijn onweerstaanbare macht, die elke hinderpaal omverwerpt tegenover alles, wat zich tegen het raadsbesluit van God stelt. De zeven ogen zijn om getrouw, bewarend en leidend opzicht te hebben over allen, in wie het raadsbesluit van God tot zaligheid moet worden volbracht. Als het geslachte Lam heeft Christus de weg tot volmaking gebaand, als bezitter van de zeven hoornen en van de zeven geesten van God is Hij ook in staat, de wereld werkelijk tot die volmaking te brengen.

Omdat Christus de Geest heeft, daarom ziet Hij alles, ook de dingen op aarde, waarheen de Geest wordt gezonden (1 Kor. 2: 10), het drijven van Zijn vijanden, de toestand van de Zijnen enz.

Eer de visioenen van de toekomst volgen, moet de hoogheid en heerlijkheid van Jezus Christus, de oneindige afstand tussen de Zoon van God en de voornaamste hemelgeesten, voor de hele schepping openbaar worden. De sterke engel, die tot hemel, aarde en onderwereld de oproeping richt: "Wie is waardig het boek te openen? " bekent daarmee zijn eigen onwaardigheid. Een algemeen zwijgen van het hele heelal bewijst het gemis van alle schepselen aan de nodige kennis, om de besluiten van God te verstaan, aan de nodige macht

om ze ten uitvoer te brengen. De grote vraag (question brulante) van alle tijden en zonder dat zij het vermoeden, van alle volken, schijnt onopgelost te zullen blijven. De diepe smart van Johannes daarover, omdat het raadsbesluit van God aangaande Zijn medemensen, in weerwil van Jezus' lijden en sterven, onuitgevoerd moest blijven, wordt door het kinderlijk wenen van de hoogbejaarde ziener uitgesproken. Jezus zelf heeft in de dagen van Zijn verblijf op aarde, in het volle gevoel van de ellende van deze zondige wereld geweend. Zo schreit ook Zijn boezemdiscipel hier in de geest, omdat de jammer van de mensheid door de onuitvoerbaarheid van het goddelijk raadsbesluit dan niet voor immer opgeheven zal kunnen worden. Hoe ongelijk aan de oude Johannes, zo begerig om met de inhoud van de zeven zegels kennis te maken, zijn degenen, die het onderzoek van het boek van de Openbaring niet alleen verwaarlozen, maar ook minachtend daarop neerzien. Een van de ouderlingen, de discipel wellicht het meest nabij, spreekt tot Johannes: "Ween niet! " De ouderlingen weten reeds wat straks op handen is, ofschoon ook zij zich zo-even onwaardig moesten bekennen. Ween niet! Dat klinkt opbeurend en liefelijk. Sinds Christus overwonnen heeft, is het wenen, hoewel bij zondaren geen ongehoorde zaak, toch niet meer de uitdrukking van vertwijfelend smartgevoel, wanneer wij Hem, zoals de weduwe te Naïn, tot onze Trooster wensen te bezitten."Zie de Leeuw uit de stam Juda, de wortel van David heeft overwonnen, om het boek te openen en zijn zeven zegels open te breken." Zie, iets ongehoords en nieuws; zie, Eén is de waardige in Gods uitgestrekt heelal, de grote Overwinnaar, de Leeuw uit Juda's stam. Het is Jezus, die als Overwinnaar aan het kruishout de mensheid met God heeft verzoend; die het raadsbesluit van God op aarde heeft volbracht; die het ook verder van uit de hemel volvoeren zal; die de zaligheid voor zondaren verworven heeft en nu ook de zondaren tot de zaligheid zal brengen."Een jonge leeuw is Juda", aldus begroette Israël een onder de oudsten van zijn zonen, die tot de eer was uitverkoren om stamvader van de beloofde Messias te zijn (Gen. 49: 8-10). In zijn elfde Hoofdstuk noemt Jesaja dezelfde Beloofde aan de vaderen: het rijsje uit Isaï's afgehouwen tronk (Jes. 11: 1) en later de wortel van Isaï; ook Jezus noemt Zich (Openb. 22: 16) de Wortel van het geslacht van David, Degene, door van wie niet alleen, maar ook om Wiens wil het geslacht van David heeft bestaan. Nu wordt de Christus in het midden van de troon en van de vier wezens en in het midden van de 24 ouderlingen in de merkwaardige zinnebeeldige gestalte van een Lam (letterlijk: van een Lammeke) zichtbaar en wel van een geslacht Lam, dat nog de verse sporen van Zijn slachting in het lichaam omdraagt. Als Lam is Hij het zinnebeeld van de argeloosheid, eenvoudigheid en onschuld, vooral van stille lijdzaamheid."Zie het Lam van God, dat de zonde van de wereld wegdraagt", getuigt de Doper, die Hem met de vinger aanwijst."Als een Lam is Hij ter slachting geleid", profeteert Jesaja. Het Lam heeft zeven hoornen, het teken van volkomen macht; zeven ogen, het kenmerk van volmaakte wijsheid. Het bezit zo de twee vereiste hoofdeigenschappen van de Koning van het heelal. Uit de verborgen nabijheid van de ongenaakbare en onzichtbare God treedt het Lam voor de ogen van de mensheid op. Van de Vader heeft het de zeven hoornen of alle macht; van de Heilige Geest de zeven ogen, de zevenvoudigen, door Jesaja zo heerlijk geschilderde Geest van de Heere, die alle gemeenten over de hele aarde tevens verlevendigt en vervult. Wonderbare vereniging! Lammerenaard, zachtmoedigheid en geduld en alle macht en alle wijsheid in één persoon. Dat geeft Zijn schapen de hoop op een vriendelijke Herder, die toch ook voor hen Zijn leven gelaten heeft; en op een Koning, die Zijn vrienden en kinderen beschermt en bewaart, maar voor Zijn vijanden vreselijk en ontzaglijk is. Als een Lam, dat voor ons geslacht is en daarom macht over alle mensen en over Zijn vijand de duivel ontvangen heeft, opent Hij de zeven zegels en regeert tot aan Zijn terugkomst. Deze geheimnisvolle gestalte beantwoordt geheel en al aan Zijn geheimnisvolle regering, in deze tijd, nu Hem alle dingen nog niet onderworpen zijn. (Hebr. 2: 8). Tegenover de gemeente staat Hij voor het tegenwoordige, zoals wij in de eerste hoofdstukken hebben gezien, als Hogepriester, die de zondaren verzoent en vernieuwt, nu de

Koning nog verborgen is; bij Zijn terugkomst op de dag van Zijn heirkracht (Ps. 110), wanneer Hij ter vernietiging van Zijn vijanden en ter bezitneming van Zijn rijk uittrekt, dan treedt in Hem de Koning gans en al op de voorgrond. Eer Hij nu het raadsbesluit van de Vader begint uit te voeren, wordt Hij in de hemel door alle schepselen op de rei af als Koning geprezen en erkend.

Waarom zou onze verheerlijkte Heer met Zijn wonden in heerlijkheid verschijnen? Jezus' wonden zijn Zijn heerlijkheid, Zijn juwelen, Zijn heilig sieraad. In het oog van de gelovige is Jezus onovertrefbaar schoon, omdat Hij blank en rood is; blank van onschuld en rood van Zijn eigen bloed. Wij zien Hem als de lelie van onvergelijkelijke reinheid, en als de roos, rood geverfd door Zijn eigen bloed. Christus is beminnelijk op de Olijfberg, op de Thabor en bij de zee, maar nooit is er een schouwspel gezien als de Christus, toen Hij aan het kruis hing. Daar zien wij al Zijn schoonheden volmaakt, al Zijn eigenschappen in haar volle ontwikkeling, al Zijn liefde ten toon gespreid, Zijn hele karakter ontvouwd. Geliefden, de woorden van Jezus zijn veel schoner in onze ogen, dan al de luister en pracht van de koningen. De doornenkroon is meer dan een keizersdiadeem. Het is waar, dat Hij nu niet meer de rietstok als scepter draagt, maar geen gouden scepter straalde immer van zo'n heerlijkheid. Jezus heeft de gedaante van een Lam, dat geslacht is, als het pronkgewaad, waarmee Hij om de liefde van onze zielen dong en ze verloste door Zijn volkomen offerande en dit zijn niet de enige versierselen van Christus; het zijn de zegetekens van Zijn liefde en Zijn overwinning. Hij heeft de machtigen als een roof gedeeld. Hij heeft Zich een menigte verworven, die niemand tellen kan en deze lidtekens zijn de gedenktekens van de slag. O, als Christus zo graag de herinnering aan Zijn lijden voor Zijn volk levendig houdt, hoe kostbaar moeten dan Zijn wonden in onze ogen zijn.

Dat dit boek is overgegeven aan Christus onder de gedaante van een geslacht Lam, voorzien met zeven hoornen en even zovele ogen, verdient buiten twijfel opgemerkt te worden; want de Heilige Geest heeft zeer belangrijke redenen gehad, waarom Hij gewild heeft, dat Christus in dit geval onder dit zinnebeeld door Johannes zou worden gezien. De Heilige Geest, onder Wiens gaven ook is de profetie, die de lotgevallen van de toekomende tijd verklaart, kon aan de kerk niet worden meegedeeld, tenzij Hij verworven was door de dood en de gehoorzaamheid van Christus, waarop Johannes elders ziende, zegt, dat de Heilige Geest nog niet was, omdat Jezus nog niet verheerlijkt was (Joh. 7: 39), d. i. door lijden volmaakt. Alle genade en alle gave van de profetie, waarmee de kerk van alle tijden begunstigd is, moeten uit deze bron worden afgeleid.

Het Lam wordt beschreven in Zijn drievoudig ambt. Als een dat geslacht was; dit behoort tot Zijn priesterlijk ambt. Want het is eeuwig ter oorzake van de eeuwige kracht en verdiensten van Zijn dood. De zeven hoornen verklaren, dat Hij een Koning is. De zeven ogen, die zovele geesten zijn en het nemen van het boek, tonen aan, dat Hij de voornaamste profeet is. Dit allerzachtmoedigste Lam is dus niet zonder wapens, waarmee Hij Zijn vijanden kan verpletteren en vertreden, al is het, dat Hij door Zijn lankmoedigheid schijnt geen acht te slaan op de verongelijkingen, die zij Hem aandoen.

En het kwam tot de troon, waartoe de toegang Hem vrijstond en het heeft het boek genomen uit de rechterhand van degene, die op de troon zat en het degene aanbood, die waardig was het te openen en zijn zegels te verbreken (vs. 2).

"Het Lam neemt, wat Hem van rechtswege toekomt, wat als overwinningsbuit Hem toekomt; het mag nemen, het doet geen stoute greep, maar heeft het volste recht op de herstelling en

voltooiing van het Messiaanse rijk en volbrengt daarmee slechts de heilige wil van de liefde van de Allerhoogsten." (Joh. 17: 2).

Voor Zichzelf neemt de Zoon van van God niets; de raadsbesluiten van God ten aanzien van de toekomst zijn voor Hem niet verborgen; Hij zelf heeft die genomen in het boek en voor Zich heeft Hij noch dat boek, noch het openen van zijn zegels nodig. Maar Zijn geliefde, lijdende Kerk heeft tot haar vertroosting behoefte aan de openbaring van de aanstaande wegen en handelingen van God, opdat haar geloof niet bezwijkt, het geloof, dat ook zelfs de poorten van de hel haar niet overweldigen kunnen. Daarom neemt het Lam, dat de verzoening van de wereld met God heeft teweeg gebracht, het boek uit de hand van de Vader, ten einde aan Johannes en aan de gemeente mee te delen hetgeen daarin beschreven staat. En slechts Hij, nadat Hij is verheerlijkt en verhoogd aan de rechterhand van God, kan van Zijn gemeente de Geest geven, die in alle waarheid leidt en ook het toekomstige verkondigt. En ik ook, mocht ik dat maar recht beseffen, ik kan door Hem slechts raken tot een heldere blik in de toekomst van de kerk, wanneer ik in Christus Jezus ben, wanneer mij de nood van Zijn kerk met droefheid vervult, dan opent Hij mij door Zijn Geest het woord van de voorspelling tot vertroosting van mijn kleingelovig hart! Kom, wij willen ook de heerlijke lofzang horen van de vier Cherubs, van de ouderlingen en engelen.

En toen het Lam dat boek genomen had, vielen de vier dieren en de vierentwintig ouderlingen voor het Lam ter aarde neer. Evenals de eersten van te voren Hem, die op de troon zat, hadden gehuldigd (Hoofdstuk 4: 8), zo stellen zij zich nu ter beschikking en in de dienst van het Lam; en wat de laatsten, de 24 ouderlingen aangaat, zij stonden daar, hebbende elk voor zich aan zijn zijde a) citers, waarin zij met de linkerhand grepen en in de rechterhand gouden fiolen of schalen, zijnde vol reukwerk, die schalen met reukwerk, of liever, welk reukwerk in de schalen, zijn b) de gebeden van de heiligen, die door de ouderlingen worden vertegenwoordigd (Hoofdstuk 8: 3 v.), zoals deze hun lied (vs. 9) met de klanken van het harpspel begeleidden, zo versterkten zij de gebeden van de heiligen door de reuk van hun schalen vol reukwerk.

Openbaring 14: 2 b) Ps. 141: 2

En zij zongen a) een nieuw lied (Jes. 42: 10 en "Ps 33: 3, met het oog op de toekomst, die zich opnieuw opende, terwijl die vroeger geheel gesloten scheen, zodat ik zeer had moeten wenen (vs. 4). Zij zongen dan, zeggende: U bent waardig het boek te nemen, zoals U reeds heeft gedaan en zijn zegels te openen, zoals u verder zult doen (Hoofdstuk 6: 1, 3, 5, 7, 9, 12; 1); want U bent geslacht, om aan de gerechtigheid van God te voldoen, die het boek heeft gesloten en U heeft ons (volgens betere lezing moet "ons" worden weggelaten en daarvoor in de plaats worden gelezen "mensen c) voor God gekocht met Uw bloed uit alle geslacht en taal en volk en natie, uit de hele wereld, hoe veelvuldig die ook verdeeld is door afkomst, spraak, maatschappelijke inrichting en gewoonten van het land.

Openbaring 14: 3 b) Openbaring 4: 11 c) Hand. 20: 28 Efez. 1: 7 Kol. 1: 14 Hebr. 9: 12; 10. 1 Petrus 1: 19. 1 Joh. 1: 7

a) En U heeft ons (volgens betere lezing "hen", de gekochte) onze God, die wij, die eveneens gekocht zijn, reeds hierboven in de hemel dienen, gemaakt tot koningen en priesters, evenals ons (Hoofdstuk 1: 6); en evenals wij zullen ook zij, als de voltooiing komt, die na opening van de zeven zegels, niet zal uitblijven, als koningen heersen op de aarde (Hoofdstuk 20: 4; 22: 5

Exod. 19: 6. 1 Petrus 2: 5, 9

Evenals in Hoofdstuk 4 de vier dieren, de vertegenwoordigers van de hele levende schepping en de vierentwintig ouderlingen de vertegenwoordigers van de verloste mensheid met beurtgezang God, die op de troon zit, hebben geprezen, zo, klinkt hier eenstemmig het lofgezang van deze voor het Lam, waarvoor zij gezamenlijk in aanbidding neervallen. Dit lofgezang vindt dan in vs. 12 pas bij de engelenschaar het antwoord, wordt hierop in vs. 13 door al het schepsel over de hele wereld opgenomen en wel zo dat nu voor Hem, die op de troon zit en voor het Lam tegelijk het loflied klinkt en eindelijk in vs. 14 eindigt in het Amen van de vier dieren, die de lof van God, die op de troon zit (Hoofdstuk 4: 8) en tegelijk met de ouderlingen (Hoofdstuk 5: 9) de lof van het Lam hadden bezongen.

De ouderlingen brengen aan het Lam niet alleen hun eigen hulde, maar ook die van de heiligen op aarde; niet dat zij de overbrengers van die gebeden waren, ook niet dat zij de heiligen moesten vertegenwoordigen, maar met de schalen, die het Lam waren voorgehouden en waaruit de geur van de gebeden opstijgt, zeggen zij: Zie U bent het, van wie niet alleen hier in de hemel maar ook op de aarde de heerlijkheid wordt toegekend.

Ieder van de 24 ouderlingen heeft een harp in zijn hand en schalen vol reukwerk, zonder schalen geen harpen en zonder harpen geen schalen; zonder bede geen dank en alleen die goed dankt, kan ook goed bidden en smeken. Zo op aarde als in de hemel; daarom zie een ieder toe, dat hem noch de schaal met brandend reukwerk noch de harp ontbreekt, maar het vuur, dat het reukwerk ontsteekt, evenals de klank, die het woord tot een lied maakt, is alleen de Heilige Geest.

De vorm van het lied, de afwisseling van het "wij" en "zij" is een bewijs, dat de ouderlingen als vertegenwoordigers van alle heiligen van God spreken. De inhoud zegt, dat de Mensenzoon door Zijn lijden en sterven de Zijnen uit alle volken gekocht, hen reeds nu tot degenen heeft gemaakt, die deelnemen aan Gods heerlijkheid en voor Hem staan, en hen eens tot heren van de aarde zal maken. Zo is het einde van de openbaring, die nu het Lam zal ontsluiten, reeds uitgesproken.

Het verheugt deze belangstellende hemelgeesten de volvoering van de genadige wil van God te aanschouwen, zij, die in de behoudenis van de zondige wereld steeds het innigste aandeel genomen hebben. Hun aantal wordt met de grootste in het Grieks gebruikelijke hoeveelheid opgegeven; de mindere hoeveelheden, de duizenden, wijzen de afdelingen van dit welgeordende hemelleger aan. Hun lied is ook een antwoord op de grote vraag: Wie is waardig het boek te ontzegelen? Hun grote stem laat ons armelijk gezang verre achter zich. Zij prijzen het Lam, ofschoon zij voor zichzelf geen verlossing nodig hebben; en hoe menig zondaar, voor wie in de eerste plaats het schuldbedekkend kruisbloed nodig is, heeft in zijn blindheid geen enkel woord van prijs en eer voor Hem, die op Golgotha gestorven is, ten beste! De zevenvoudige lofspraak van de Engelen stemt in zijn drie laatste leden met de lofprijzing van God door de Cherubs overeen; en deze drie leden geven de roem te kennen, die aan Christus voor het gebruik van de vier eerste volkomenheden, namelijk de kracht, de rijkdom, de wijsheid en de sterkte toekomt.

Hierop volgt de blijdschap van de Kerk en haar lofzang ter verheerlijking van de Heere Jezus. Het is een gezang bij beurten, als de eersten eindigden begonnen de anderen, als de tweeden ophielden, hieven de derden aan en als die zwegen, besloten zij het gezang, die het begonnen hadden. De bijzonderheden zien op de heerlijkheid van de Heere Jezus, op het werk,

waardoor Hij die verkregen heeft en op het nut, dat de Kerk daardoor verworven heeft. De heerlijkheid van de Heere Jezus is: U bent waardig dat boek te nemen en zijn zegels te openen. Zij zien Jezus Christus met heerlijkheid gekroond, als de Middelaar en Koning van Zijn Kerk en als de Uitvoerder van het welbehagen van de Vader; zij erkennen Hem daarvoor, zij zijn blij daarover, zij vermaken zich daarover en zij drukken dat hart voor Hem uit met lof en prijs. Het werk, dat Hij gedaan heeft, waardoor Hij heerlijkheid voor Zich en zaligheid voor de uitverkorenen verworven heeft, is: want U bent geslacht, U bent de Vader gehoorzaam geweest tot de dood van het kruis. U heeft door Uw bloed aan de rechtvaardigheid van God voor de zonden van de uitverkorenen voldaan en hen met God verzoend en hun zaligheid verworven; dus heeft U God verheerlijkt in Zijn rechtvaardigheid, heiligheid, wijsheid, goedheid en waarheid. Het nut van de Kerk daardoor is: En heeft ons voor God gekocht met Uw bloed uit alle geslacht en taal en volk en natie. Zij waren zoals de anderen, dood in zonden en misdaden en kinderen van de toorn; anderen heeft U laten liggen, maar voor ons heeft U het rantsoen betaald en heeft ons vrijgekocht; niet alleen dat, maar daarenboven: en U heeft ons onze Gode gemaakt tot koningen en priesters en wij zullen als koningen heersen op aarde. U heeft ons voortreffelijker gemaakt dan onze naasten en ons een prinselijke geest gegeven, U geeft ons als priesters tot U te naderen en U geestelijke offeranden te offeren, ja onszelf U ten dienste; en geeft ons als koningen vrij te zijn van alle slaafse onderwerping aan schepselen en over onze lusten te heersen en door ontzaglijke heiligheid over het hart van de mensen. Dus komen wij nu voor de dag en zullen het zijn, als U zult komen ten oordeel, de wereld oordelend door Uw oordeel goed te keuren en ons in heerlijkheid aan haar te vertonen. Dit is de eerste lovende partij.

Dat het Lam het boek nam en Zich bereidde om het te openen en uit te leggen, was een vast en duidelijk bewijs of van Zijn goddelijkheid of van Zijn hoogste gezag en Zijn heerlijkheid, die Hij als Middelaar van het menselijk geslacht door Zijn dood en Zijn gehoorzaamheid verkregen had.

De gezangen worden nieuwe liederen genoemd, die gedicht zijn over een voortreffelijke weldaad of een groot feit, dat pas heeft plaats gehad. En omdat een mensenhart zeer verblijd wordt in de nieuwe weldaden, zingen zij een nieuw lied, die God met vrolijke harten prijzen en danken Hem uit grond van hun harten. Zij zingen ook een nieuw gezang, die, in oprechtheid in de geest vernieuwd zijnde, God eren, dat voornamelijk de heiligen van de hemel gegeven was. Hieruit leren wij nu weer, hoe onze harten gesteld en toegerust moeten zijn, als wij God bidden en loven. Aretas zegt: "Dat zal ik een nieuw lied noemen, als wij door de Heilige Geest onderwezen een dankzegging zingen degene, die ons door Zijn weldadigheid van alle hoeken van de aarde verlicht heeft, opdat wij van de oudheid van de wet afwijkende, in nieuwigheid van het leven zouden wandelen.

En ik zag een heilige kring zich vormen rondom de verzamelden (Hoofdstuk 4: 2-4) en ik hoorde een stem van vele engelen rondom de troon en de dieren en de ouderlingen; en a) hun getal was tien duizendmaal tienduizenden en duizendmaal duizenden (Dan. 7: 10).

Hebr. 12: 22

Dat wil zeggen als men voor elke menigte tienduizend rekent, dan zijn er tienduizenden van zulke menigten en dan blijven altijd nog duizenden van duizenden over, die er niet ingesloten zijn. Deze engelenschaar zijn dus door geen getal aan te geven.

Zeggend met een grote stem en dan stelt de lezer zich voor, hoe dat in de hemel moest weergalmen: "Het Lam, dat geslacht is, is waardig van de zijde van degenen, die wel weten wat Hem toekomt, te ontvangen de kracht en rijkdom en wijsheid en sterkte en eer en heerlijkheid en dankzegging, evenals dat alles God zelf toekomt (Hoofdstuk 7: 12).

Zevenvoudig zijn de woorden bij elkaar geplaatst, waarmee aan het Lam lof wordt toegebracht, terwijl in Hoofdstuk 4: 9 en 11 slechts drie uitdrukkingen worden gevonden.

De dieren en de ouderlingen spraken daar uit, dat God de ere in de hoogste mate toekomt, daarom was de opklimming (overeenkomstig het drievoudige "heilig" in het voorgaande 8ste vers) een drievoudige. Later in vs. 13 van ons hoofdstuk, waar van de lof van de schepselen sprake is, vinden wij de lof viervoudig, want vier is het getal van de wereld. Hier daarentegen, waar de hemelse legerschaar uitspreken, dat aan het Lam toekomt de hele volheid te ontvangen van hetgeen God toekomt, vinden wij zeer gepast het zevental. Het is ook het getal van God, die in de wereld werkt en het zijn de engelen waardoor Hij Zich aan de wereld werkzaam betoont. De zeven uitdrukkingen verdelen zich in 4 en 3: de eerste vier geven ons te kennen, dat het Lam geschikt is om te heersen en van het schepsel slechts moet worden erkend, terwijl de laatste drie handelen over de verering, die dit Hem daarvoor toebrengt; die vier delen zijn dan weer in twee en twee en dan betekenen "kracht en rijkdom" de door God Hem overgedragen sferen van macht, alsmede de hele rijkdom van de middelen van macht; daarentegen zijn "wijsheid en sterkte" de persoonlijke gaven, die Hem tot het gebruiken van deze macht en middelen geschikt maken, de wijsheid, om de rijkdom van de middelen van macht echt te gebruiken en de sterkte, om zonder wankelen het voorgestelde doel na te jagen en te bereiken. Daarom komt Hem nu alle "eer" toe, want niemand is zo hoog als Hij; alle "heerlijkheid", want niemand is zo heerlijk als Hij; en alle "dankzegging" want geen heerser wendt zijn macht zo geheel ten zegen aan voor allen, die aan zijn heerschappij onderworpen zijn, zoals Hij.

Het getal van de heilige engelen is onbedenkelijk, ontelbaar, onnoemelijk, zij zijn gedienstige geesten, die tot dienst uitgezonden worden, omwille van degenen, die de zaligheid beërven zullen, daarom komen ze hier voor als rondom de troon zijnde tot verheerlijking van God en als passende op Zijn bevelen en ook als de kerk omsingelend en zich rondom de kerk legerend. Deze verhieven zich als de kerk zweeg, zeggende met een grote stem: het Lam dat geslacht is, is waardig te ontvangen de kracht, de rijkdom en wijsheid en sterkte en eer en heerlijkheid en dankzegging! De engelen zijn wel door Christus niet verlost, nochtans is het zaligheid voor hen, de Heere Jezus in al Zijn werk en heerlijkheid en als hun hoofd te aanschouwen; alle engelen van God aanbidden Hem en verheerlijken Hem, Hem niets toebrengend, maar erkennend en lovend al de heerlijkheid, die Hij heeft en zich in de glans van Zijn deugden verblijdende en Hem voor het grote werk van de verlossing van mensen dankend.

En alle schepsel, dat in de hemel is en op de aarde en onder de aarde (vs. 3) en bovendien die in de zee zijn en wel zonder uitzondering alles, wat daarin is in dit viervoudig gebied, hoorde ik zeggen: "Hem, die op de troon zit en het Lam zij de dankzegging en de eer en de heerlijkheid en de kracht in alle eeuwigheid.

Het hele gebied van de schepping wordt hier in vier delen, elders in drie verdeeld, terwijl de zee, anders met de aarde gerekend, als zelfstandig deel wordt genoemd. In het "alles wat er in is" wordt dan het geheel van de schepping nogmaals samengevat ten teken, dat niets kan gedacht worden als uitgesloten, maar met het slotgezang, waarin de hele schepping zich

verenigt, worden God en het Lam niet meer gescheiden, maar beiden ontvangen volgens het woord in Joh. 5: 23 gelijke eer. Dat daarbij naast "dankzegging, eer en heerlijkheid", die wij reeds in vs. 12 bij elkaar vonden, nog "de kracht" wordt genoemd, is geheel juist; want wat de grote ruime schepping gelijkelijk aan zich ervaart en moet erkennen, dat is de macht en kracht van God; maar dat deze macht en kracht het teweeg brengen van de zaligheid zich ten doel heeft gesteld, dat is iets, dat ook de schepping met dankbaarheid moet prijzen, omdat dit heil de verheerlijking en vernieuwing van de wereld aanbrengt.

En de vier dieren, die in Hoofdstuk 4: 8 een begin met het prijzen hadden gemaakt, besloten nu ook de lof van alle schepselen en zeiden "Amen", d. i. hierbij blijft het, wat zo-even is gezegd zal en moet gelden in alle eeuwigheid. En de vierentwintig ouderlingen, die ook overigens zich aan de vier dieren pleegden aan te sluiten, vielen voor Hem neer en aanbaden in stomme verbazing degene, die leeft in alle eeuwigheid (van "degene" af, vgl. Hoofdstuk 4: 10, moeten de laatste woorden volgens de beste handschriften wegvallen).

Nadat de lofzangen, die vroeger in de ruimste zin hebben weerklonken en het Amen van de dieren tot stilte gekomen zijn, blijft voor de oudsten niets over dan een stomme aanbidding, die natuurlijk ook het Lam, niet alleen Hem, die op de troon zit, aangaat, waarom de bijvoeging van de gewone lezing "degene, die leeft in alle eeuwigheid" moet worden uitgeschrapt.

Het oordeel over Jeruzalem en het Joodse volk, bij welks aanbreken de geschiedenis van het rijk van God was gekomen, als Johannes de Openbaring ontving en dat tot een ten ondergaan van het rijk van God, tot een opheffen van het verbond en het buiten werking stellen van het profetische woord had moeten uitkomen, wanneer de Vader, als de heilige en rechtvaardige God, het zonder een Middelaar ten uitvoer had willen brengen, waarvoor Hij echter met Zijn voorhouden van het verzegelde boek naar Zijn barmhartigheid en genade een waardige Middelaar zocht en die ook in het geslachte Lam gevonden heeft, kan nu zonder gevaar voor het groot verlossingsplan vervuld worden. Ja, terwijl het Lam met het losmaken van de zes eerste zegels dit gericht in Zijn hand neemt en het geheel en al zo volvoert, als het raadsbesluit van de Vader het bepaald en reeds van te voren in het profetische woord heeft verzekerd (Hoofdstuk 6), wordt de verwoesting van Jeruzalem en van de tempel en de uitdrijving van Israël uit de tot hiertoe bestaande verbondsbetrekking met God zo weinig tot een vernietiging van het rijk van God, dat daarmee alleen de berg, die verhinderend in de weg was getreden, zich opheffen en in de zee moet werpen; (MATTHEUS. 21: 21) en het slechts een des te vrijeren voortgang daardoor verkrijgt. Terwijl dan het Lam in de gedaante van een engel nog vóór het openen van het zevende zegel een volkomen getal uit het volle getal van de stammen van Israël van het zegel van God tegen de dagen van de toekomst voorziet, om eenmaal tot deze en door middel van deze de laatste dingen aan te brengen (Hoofdstuk 7: 1-8), is de voorspelling van de Schrift, die om Israël en zijn voltooid heil zich bewoog, in de laatste vervulling feitelijk verzekerd en de opening van het laatste zegel kan plaats hebben. Daaruit komt niet, zoals uit elk van de zes eerste, een enkel visioen voor, maar een hele reeks van visioenen komt met het optreden van de engel van de zeven bazuinen (Hoofdstuk 8: 2; 10). In de oordelen, die de zes eerste aanbrengen, wordt de Romeinse wereldmacht, die zich stelt tegenover de voortgang van het rijk van God bij de heidenen, die nu geroepen zijn de plaats van het volk van God in te nemen, terzijde gesteld. Na deze wordt die Christenheid, die tot hiertoe op de voorgrond van de geschiedenis had gestaan en niet hield wat haar was toevertrouwd, aan de ontwikkeling van haar inwendig verderf en de kwelling door een vreemde, anti-christelijke macht altijd meer prijs gegeven. Ten slotte wordt dan ook een andere, nieuwe Christelijke wereld, die de eigenlijke tijd van de heidenen en daarmee ook de

tijd van de vertreding van Jeruzalem moet vervullen, in zoverre afgedaan, dat Israël nu weer in genade kan worden aangenomen en het begin van het einde der tijden nu aanwezig is, zoals de stemmen in de hemel en de lofgezangen daarboven voor de troon van God uitspreken. Er wordt vervolgens teruggezien op Israël's geschiedenis van het begin van zijn roeping tot aan zijn tegenwoordige herstelling in de volle rechten van het verbond en de ellende van die laatste tijd van de heidenen duidelijk voorgesteld (Hoofdstuk 12 en 13), alsmede beide, de toebereiding van de bruid van het Lam tot de bruiloft en de toebereiding van degenen, die geroepen zijn tot deelneming aan het avondmaal bij deze bruiloft aan de ene zijde en het oordeel, waardoor de Bruidegom als Koningszoon en Rechter Zich de weg tot de bruiloft baant (Hoofdstuk 14). Na de gezichten, die dat voorstellen, komt een derde rij van visioenen, die van de zeven engelen met de fiolen van de toorn (Hoofdstuk 15 en 16). Deze handelt nader over dat gericht en houdt zich bezig met de antichrist en diens rijk van het begin van zijn geschiedenis tot de tijd, dat dit gericht geheel en al is rijp geworden (Hoofdstuk 17). Ook de Kerk, die tot een grote hoer is geworden, is daarin verwikkeld en de vernietiging volgt eerst, als die van de anti-christ zelf en van zijn profeet op grootse wijze wordt volbracht (Hoofdstuk 17-19 Nu komt het midden en ten slotte ook het einde van het einde (Hoofdstuk 1; 22: 5), zodat nu de hele Schrift tot de laatste letter vervuld is, het boek in de hand van Degene, die op de troon zit, is niet alleen ontzegeld, maar ook tot volkomen vervulling gekomen en zo kan ook het boek van de Openbaring zelf zijn gezichten en voorspellingen besluiten (Hoofdstuk 2: 6-21). Op geheel andere wijze vatten zeker de overige uitleggers de gezegden van ons boek op. Wij hebben ons echter meer en meer overtuigd, hoe de juiste verklaring door deze of gene slechts gedeeltelijk is gevonden en moesten dus onze eigen weg gaan.

Zij spraken niet één woord meer; want het was alles gezegd en de nadenking verrukte hen zo, dat zij zich in eerbied voor Hem neerbogen en Hem in erkentenis van Zijn heerlijkheid in ootmoed aanbaden, meer met hun stilzwijgen zeggend, dan woorden konden uitdrukken. Dit alles zag en hoorde Johannes, in de Geest zijnde; wie zal dit met een geestelijk oog zien en met een geestelijk hart horen en niet ook verrukt worden, en met de dieren zeggen: "Amen"; en met de ouderlingen in verwondering, blijdschap en eerbied stilzwijgend zich voor Hem neerbuigen en Hem aanbidden?

Hier wordt een stem toegeschreven aan de schepselen, waaraan de natuur de rede en stem onthouden heeft, waardoor zij God en Christus roem geven. Hier wordt zinnebeeldig mee voorgesteld, dat alle schepselen, zo velen dit heelal bevat, geschapen zijn tot lof en heerlijkheid van God, zoals Hij Zijn volmaaktheid en deugden betoont in Christus Jezus en dat God door al Zijn schepselen dit einde bereikt. De schepselen, hetzij levende, hetzij levenloze, worden dan gezegd, datgene te zeggen, dat met waarheid van hen kan worden getuigd, en dat zij zeggen zouden of zouden moeten zeggen, als zij, met de gezonde rede begaafd, naar waarheid zouden spreken. De hele natuur, voor zover die ons bekend is, dient volgens de verordening van Gods allerwijste voornemen, dat Hij genomen heeft in Christus Jezus, tot Zijn heerlijkheid en wordt hetzij willens, hetzij onwillens aan dit einde ondergeschikt. Dit erkennen de heiligen; zij zien dat alle dingen op dit einde uitlopen, dat dit is de uitkomst van al Gods ondernemingen. En dit zou de hele natuur uitroepen, als zij, met rede en gevoel voorzien, ook tevens met het vermogen begaafd was om over het laatste einde met kennis te spreken. In de tempel en de synagogen was het de gewoonte, bij de openbare dienst, dat de gemeente "Amen" riep op de gebeden en dankzeggingen, die door de priesters (1 Kron. 16: 36), of de bedienaar van de synagoge werden uitgesproken. En dat deze gewoonte van de Joodse synagoge is overgegaan tot de Christelijke kerk en daar lange tijd in gebruik is geweest, blijkt voldoende van elders.

De dieren zeiden niet veel, maar de ouderlingen vallen als sprakeloos neer, als overwonnen door de heerlijkheid en onbegrijpelijke uitnemendheid van het gezegende voorwerp, dat hun bereik oneindig te boven gaat. Nochtans is hun lof niet minder aangenaam voor God, dan of zij vele woorden hadden gebruikt, omdat het zwijgen menigmaal zowel in het bidden als in het loven harder en luider spreekt dan een groot geraas van woorden. Hierin zien wij, als het hart inwendig bewogen is door de overtuiging van Gods goedheid en eigen nood, of als het met liefde vervuld, of als het ware door een heilig ontzag en eerbied overstelpt is, zodat het niets kan uitdrukken, dat er dan een welbehaaglijk aanbidden en dienen van de Heere kan zijn. Ja, dit zwijgen wordt hier aangemerkt als de hoogste trap van lofzegging, waartoe zij konden komen.

HOOFDSTUK 6

OPENING VAN ZES VERSCHILLENDE ZEGELS

II. Vs. 1-8. In Ezechiël. 24: 1 vv. werd de profeet op de dag toen Nebukadnezar in het jaar 590 voor Christus de belegering van Jeruzalem begon, op de plaats van zijn verbanning die gebeurtenis getoond met de aanwijzing de dag op te schrijven. Aan zijn medegevangenen, in zijn werkkring vertoevend, moest hij de uitslag van de belegering met zinnebeeldige woorden en handelingen voorstellen. Zo wordt ook de ziener van het Nieuwe Testament, de heilige Johannes gedurende zijn verbanning op Patmos wat over Jeruzalem en het ongelovige volk van de Joden komen zal, op een tijd bekend gemaakt, dat men zich in het land zelf overgeeft aan een uitbundige vreugde over een overwinning, pas op Cestius Gallus behaald, en een zekere hoop voedt snel volkomen vrij te zullen worden van de Romeinse heerschappij. Wat echter komen zal, dat is de ondergang met verschrikking en Gods onafwendbaar gericht over het volk, dat aan de toorn is prijsgegeven. In de eerste vier zegels, waarvan de opening hier plaats heeft, wordt de Joodse oorlog zelf voorgesteld volgens zijn verloop en eindelijke uitslag: het is een strijd, waarin de overwinning dadelijk aan hen, tegen wie de Joden strijden, door God in de handen is gegeven en waarop zelfs, nadat het volk overwonnen en machteloos gemaakt is, geen vrede meer volgt; en het is een krijg, waarin de nood van de vroegere belegering van Jeruzalem door de Chaldeeën in versterkte mate terugkeert en ook de vier straffen, van het begin bedreigd, in alle zwaarte worden gevonden.

Het is onbetwistbaar bij een ieder bekend, dat de Kerk van de tijd van de Openbaring tot op onze tijd in drieërlei staten is geweest, namelijk: 1) onder de keizers, die vele vervolgingen tegen de Kerk aanrichtten tot op Constantijn de Grote, die haar verloste en onder zijn bescherming nam, over het jaar 300, wanneer de Kerk voor een korte tijd verademing had. 2) Onder de antichrist, die, na het vertrek van Constantijn uit Rome naar Constantinopel, de handen ruimer kreeg en groeide, zich in de tempel van God, als een God zette en over haar heerste, tot de tijd van de hervorming, in het begin van de zestiende eeuw, wanneer de Kerk als uit Babel ging. 3) In een vrije staat, doch strijdend tegen de anti-christ, in welke staat de Kerk nu nog tegenwoordig is. Deze drieërlei staten zijn in de Openbaring geprofeteerd en voorgesteld onder drieërlei zinnebeelden, namelijk: 1) zegels, voorstellende de Kerk onder de Heidense keizers. 2) Bazuinen, voorstellend de Kerk onder de anti-christ. 3) Fiolen, vertonende het afnemen van de antichrist en de plagen over hem, terwijl de Kerk zoveel toeneemt, als de anti-christ afneemt; nu eens de ene, dan de andere in de strijd, ten opzichte van het uitwendige winnende. De drieërlei zinnebeelden, vertonende de drie genoemde staten van de Kerk, volgen ordelijk na elkaar, het laatste zegel geeft de bazuinen uit en deze de fiolen.

En ik zag, toen het Lam een van de zegels en wel het eerste geopend had en ik hoorde, als de opening plaats had, een uit de vier dieren, waarvan in Hoofdstuk 4: 6 vv. sprake was (namelijk dat, hetwelk gelijk was aan een Leeuw, want nu zou de voorspelling in Jer. 4: 7 worden vervuld), zeggen als met een stem van een donderslag, zoals die de goddelijke gerichtsdaden steeds vergezelt (Hoofdstuk 8: 5; 10: 3): "Kom en zie" (volgens betere lezing worden hier en in vs. 3, 5 en 8 de woorden "en zie" niet gevonden).

De vier eerste zegels zijn niet alleen door gelijksoortige verschijningen, die uit hun openen ontstaan, maar vooral ook daardoor tot een geheel met elkaar verbonden, dat bij het openen van elk van deze telkens een van de vier levende wezens roept: "Kom". Die stem komt echter niet, zoals men van vroeger tijd af heeft gemeend en waarom men ter nadere verklaring heeft

bijgevoegd "en zie", tot Johannes, als moest hij nader bijkomen en nauwkeurig kennis nemen van hetgeen uit de ongezegelde inhoud van het boek blijkt; maar het is gericht tot de vier ruiters, die uit de geopende zegels uitgaan. Het Lam, waarmee de voorbiddende wijngaardenier in Luk. 13: 6 vv. een en dezelfde persoon is, houdt nu het oordeel over Jeruzalem en het ongelovige Joodse volk niet meer op, nadat de afgebeden tijd van lankmoedigheid zonder gevolg ten einde is gelopen. Als het de zegels opent, laat het aan het werken van de goddelijke gerechtigheid de vrije loop en deze, door de vier dieren als het ware verlichamelijkt, leidt nu de volvoerders van het gericht volgens het profetische woord in vier gedaanten uit.

En ik zag, ten gevolge van dat roepen een levend beeld zich aan mijn blikken vertonen en zie, een wit paard, welks kleur reeds zijn ruiter karakteriseerde; als een zegerijke, triomferende vorst, was het, dat hij verscheen en die daarop zat had een boog, dat ver treffend krijgswapen; en hem is door onzichtbare hand een kroon of krans gegeven, zoals de overwinnaars die op het hoofd dragen (1 Kor. 9: 25) tot een teken, dat de overwinning hem meteen was toegekend en de uitslag van zijn strijd niet twijfelachtig was. En hij ging nu ook uit ten strijde overwinnend met het bewustzijn van een overwinnaar, die van zijn zaak zeker is, op het aangezicht en opdat hij overwon, de zegepraal ook in bezit nam, die hem als zijn deel reeds was beloofd.

Openbaring 19: 11

Anders beslist bij een strijd eerst de uitslag, wie van beide delen overwint en wie de neerlaag lijdt. Nergens, schrijft Graaf Maistre (geb. 1753 te Chambery in Savoie) wordt de mens meer en levendiger aan zijn nietigheid, nergens sterker aan de onvermijdelijke macht, die alles bestuurt, herinnerd dan in de strijd. Maar deze ruiter hier is overwinnaar nog voordat hij de slag heeft geslagen. De overwinnaarskrans is hem reeds op het hoofd gezet, terwijl hij nog maar ten strijde uittrekt en zo gaat hij die in met het volle bewustzijn dat hem lukken moet, waartoe hij is gezonden. Het schijnt, dat wij slechts aan Eén mogen denken, aan Hem, die in Hoofdstuk 19: 11 vv. onder hetzelfde beeld voorkomt, aan de verheerlijkte Christus. Alhoewel Hem nu nog lang niet alles in de wereld onderworpen is, wordt Hem toch reeds de overwinnaarskroon gegeven, omdat Zijn overwinning reeds zo goed als aanwezig is (Ps. 110). Daarop wijst ook de kleur van Zijn paard. De boog, die Hij draagt, wijst aan, hoe gemakkelijk Hem de lange en zware strijd tegen Zijn tegenstanders wordt, hoe weinig Hij blootgesteld is aan het gevaar, om zelf gewond te worden, hoe Hij integendeel door God is verordend tot een Rechter over de onboetvaardige en ongelovige wereld (Ps. 7: 13 v. ; 45: 6). Deze mening over de eerste ruiter, die zich vanzelf aan ons voordoet, wordt dan ook bij het grootste getal van de uitleggers gevonden en dan zou de betekenis van dit gezicht deze zijn, dat aan Christus' macht en bestuur alle volgende feiten onderworpen zijn. Zijn boog is de boog, met de zeker treffende pijl van het woord; Zijn krans of Zijn kroon is de diadeem van Zijn principiële overwinning over alle macht van de wereld en van de duisternis. En als Hij toch weer uittrekt om te overwinnen, dan is dit de zaak, dat zich Zijn principiële strijd en overwinning in een grote rij van wereldhistorische strijden en overwinningen ontwikkelen en voltooien moet. Hoe juist intussen het hier gezegde op zichzelf is, is toch het kardinale punt, waarop alles aankomt, hierbij geheel voorbij gezien en daarom ook de betekenis van ons gezicht in zulke algemene waarheden opgelost, dat het niet nodig zou geweest zijn, dat Johannes een bijzondere openbaring daarover werd gegeven. Wij moeten er integendeel op bedacht zijn, dat de schrijver van onze Apocalyps de wederopneming en volmaking van de Oud-Testamentische profetie, in het bijzonder die van Ezechiël, Daniël en Zacharia is en dan dient de plaats Dan. 24-27 ons tot handvatsel om te komen tot de juiste opvatting. In vs. 25 van die plaats is

sprake van de Maschiach-Nagid (Messias de vorst). In het volgende vers wordt die naam gescheiden in twee personen: de Messias heet nog slechts eenvoudig Maschiach, daarentegen wordt de benaming Nagid overgedragen op de vorst van Rome, die Jeruzalem met zijn krijgsvolk zal verwoesten, maar zo, dat in hem de van de aarde uitgeroeide en ten hemel verheven Christus zelf werkzaam is. Zo is het duidelijk te verklaren, als hetzelfde beeld, dat in Hoofdstuk 19: 11 vv. nog meer bepaald of Christus, doelt, het beeld van een ruiter op het witte paard, op onze plaats degene betekent, die Christus' oordeel over Jeruzalem ten uitvoer brengt. Dezelfde verhouding heeft plaats als wanneer in Jer. 25: 9 Koning van Babel, als hij de eerste verwoesting van Jeruzalem teweeg brengt, een knecht van de Heere wordt genoemd. Het witte paard is een paard van de eer en kenschetst zijn ruiter als een, die met Zijn krijgsmacht niet zoals anders in de dienst van de Romeinse wereldmacht staat, maar met een goddelijke opdracht komt en een goddelijk werk volbrengt. En zo wordt hem dan ook reeds de overwinning toegekend, nog voordat de strijd beslist is. Jeruzalem zal zeker vallen en het Joodse volk bezwijken, want het uur van de Heere is gekomen. Verschillende verklaringen kunnen gegeven worden op de vraag, in hoeverre Vespasianus en in het bijzonder diens zoon Titus, van wie de vader de voortzetting van de oorlog opdroeg, toen die de keizerstroon beklom, inderdaad voor een waardige vertegenwoordiger van Christus kan worden aangezien, die in de catastrofe van Jeruzalems verwoesting tot Zijn rijk komt (MATTHEUS. 16: 28; 24: vv. ; 26: 64 Joh. 21: 22), wat, om ten minste op een punt in het bijzonder te wijzen, zijn verschijning als boogschutter betreft, die hem moet voorstellen als een krijgsman, die uit de verte mikt en zeker treft, zonder zelf aan gevaar blootgesteld te zijn, zo is dit in de Joodse oorlog vaker of opmerkelijke wijze bewaarheid. Titus ontkwam namelijk bij gelegenheid van een recogdoceren als door een wonder aan het grootste levensgevaar, zodat Josephus (b. Jud. 2. 2). opmerkt: "duidelijk kan men zien, dat de beslissende ogenblikken van de strijd en de gevaren van de vorsten onder Gods bestuur staan." Het is dus de tijd van het paasfeest van het jaars 70 na Christus, waarmee de gezichten van de Openbaring beginnen; in vs. 9-11 wordt vervolgens herinnerd aan het paasfeest van acht jaar daarvoor.

Een wit paard is het zinnebeeld van overwinning, zoals in het oude Rome de overwinnaar met zes witte paarden, op de triomfwagen, de heilige straat naar het Capitool opreed. De eerste ruiter heeft een boog, het wapen, dat op verre afstand zijn schichten afzendt en draagt een krans of kroon, waardoor hij als overwinnaar of koning wordt voorgesteld. Deze ruiter op het witte triomfros beduidt de door de hand van de Vader gekroonde Heiland, Die, Overwinnaar op Golgotha, onmiddellijk na Zijn hemelvaart met grote spoed in de wereld uittrok, en zoals een pijl van de boog gedreven, Zijn woord in de harten uitzendt (Ps. 45: 4-6), Zich een weg ontsluit op aarde, van overwinning tot overwinning voortsnelt, totdat, onder Gods toelating, het rijk van de satan krachtige stappen voorwaarts doet door het Arianisme en de volksverhuizing, van die natiën aan de kerk in het westen deze valse godsdienst brengen zouden. Na de afloop van de zeven zegels komt dan de ruiter, bij zijn terugkomst, met witte paarden van de hemel op aarde, waar zijn zaak door de drie volgende ruiters als uitgeroeid schijnt te zijn.

Het is dezelfde, die ook later zal voorkomen, als zittend op een wit paard en daar de naam draagt van de "Getrouwe en Waarachtige, die strijd voert in gerechtigheid; Dezelfde, van wie de kinderen van Korah zingen; "gord Uw zwaard aan de heup, o Held! uw Majesteit en Uw heerlijkheid. uw pijlen zijn scherp! volkeren zullen onder U vallen; zij treffen in het hart van de vijanden van de Koning; " het is Jezus Christus bovenal te prijzen in eeuwigheid. De kroon van de koninklijke waardigheid wordt geplaatst op Zijn hoofd, terwijl Hij uittrekt ter uitoefening van Zijn vorstelijke en rechterlijke ambt; op een blinkend paard is Hij gezeten ten teken van Zijn onvergelijkelijke heerlijkheid, en Zijn uittocht is zodanig, dat Hij zonder ophouden of vertragen de ene overwinning bij de andere voegt en over de wereld van de goddeloosheid triomfeert door de drie ruiters, die Hem als uitvoerders van Zijn bevelen volgen.

Als de Kerk in beproeving en tegenspoed verkeert, stelt zij het zich voor de geest, dat Jezus de Koning is der koningen. Met onweerstaanbare kracht gordt Hij Zich aan tot een luisterrijke overwinning. Welaan dan! werp af uw zorgen en bekommeringen en wijk uit het hart, wat daar smart en angst verwekt! Niets of niemand vermag tegen uw Heer. Hem zij de heerlijkheid!

Johannes zag in vier verschillende vertoningen vier paarden van verschillende kleuren. De kleur van de paarden maakt daarom een hoofdtrek uit, in drie schilderingen. Het paard, dat hij zag, in het eerste gedeelte van de geopende boekrol, was wit, om de overwinningen van de ruiter af te beelden. Immers vanouds werden in de zegepralen bij de Romeinen, witte paarden gebruikt. Ook vertoonde zich de ruiter in alles als een zegepralend overwinnaar. Overwinning is daarom de hoofdzaak, die vertoond werd. Maar wat een overwinning is hier bedoeld? Van onze erachtens, de zegepraal, die het Evangelie behaald heeft op het ongeloof, door een verbazende voortplanting van het Christendom, onder allerlei Heidenen, bijzonder in het Roomse keizerrijk.

Sommigen verstaan bij de gezichten, die van de openingen van de vier eerste zegels volgen, de vier Monarchieën, waarvan Daniël heeft geprofeteerd. Maar dit voelen wordt weerlegd uit hetgeen Hoofdstuk 1: 1 en Hoofdstuk 4: 1 is gezegd, namelijk, dat hier vertoond worden dingen, die na deze geschieden moesten, niet dan zodanige dingen, die nu lang van te voren geschied waren. Die het nu van toekomende dingen verklaren, zijn ook van tweeërlei meningen. Enigen verstaan door de verschijningen, die op de opening van deze zegels vertoond worden, de veranderingen en zwarigheden, die het Roomse rijk, van deze tijd af tot de tijden van de keizer Constantijn toe, die de eerste Christen keizer is geweest, zijn overgekomen, zo namelijk, dat het witte paard met zijn overwinnende ruiter Christus zou betekenen, die, zoals Hij nu reeds door Zijn apostelen had begonnen, zo ook voortaan door andere getrouwe leraren de Heidense afgoderijen en andere ijdele godsdiensten zou onder de voet brengen en het Roomse rijk in dit stuk zo in een geheel andere staat herstellen. Het rode paard, de bloedstortingen en burgerlijke tweedrachten, die in dit rijk onder verscheidene keizers zouden ontstaan. Het zwarte paard, de hongersnoden en dure tijden, die God tot een straf onder hen tot verscheidene malen heeft gezonden. Het vale paard, de zware pest en andere vurige ziekten en sterften, die in dit volk zouden heersen en dat alles vanwege de vervolgingen, die zij tegen de Christenen tot tienmaal toe hebben verwekt. Waarop na de opening van het vijfde zegel de zielen van de gedode Christenen voor God zouden om wraak roepen, die na de opening van het zesde zegel verhoord zijn door God, waarna Constantinus is verwekt, die de tyrannische keizers en vervolgers van de gemeente, Maxentius, Maximianus, Licinius en andere hunsgelijken onder de voet heeft gebracht, de heidense afgoden al hun aanzien benomen en alle hun dienaars tot de uiterste wanhoop gebracht. Dit voelen over dit hoofdstuk komt met de eigenschappen van deze gezichten en met de historiën van die tijd, niet kwalijk overeen. Maar als hier eigenlijk van Christus als een lam, dat geslacht is, wordt gesproken, dat met Zijn bloed Zijn gemeente heeft gekocht en alleen gewag gemaakt wordt van vier dieren en vierentwintig ouderlingen, die alle voorgangers van de gemeente van Christus zijn, zoals in het voorgaande hoofdstuk verklaard is, zo is het wel zo gelofelijk, dat in deze en alle andere toekomende gezichten gezien wordt op de veranderingen en zwarigheden, als ook vertroostingen, die de Kerk van Christus door de hele wereld zouden overkomen. Door het witte paard wordt de zuivere prediking van het Evangelie verstaan, die Christus, de Koning der koningen, die dit paard regeert, zoals hierna verklaard wordt (Hoofdstuk 19: 11), door de hele wereld met de kracht van Zijn Geest, als met Zijn boog

gewapend zijnde, heeft verbreid en alle tegenstand door Zijn dienaren heeft overwonnen, zodat Hij niettegenstaande de vervolgingen van de heidense en andere barbaarse of ketterse koningen in het oosten en westen, daarin de overhand heeft behouden.

De zegels beginnen na de tijd, dat zij aan Johannes vertoond werden, maar niet lang daarna, eindigen zij met een half uur stilzwijgen. Hoofdstuk 8: 1 De verademing van de Kerk over de tijd van Constantijn de Grote; zij gaat voor de bazuinen, de heerschappij van de antichrist. Zodat het klaarblijkelijk is, dat de zegels de Kerk onder de heidense keizers vertonen; maar het is zo klaar niet te bepalen, wanneer ieder zegel zijn begin en einde heeft en ook zijn de zaken duisterder voor ons, door gebrek aan geschiedschrijvers in die tijden. En ik zag, ik merkte met verlangen en aandacht toen het Lam, de Heere Jezus, een van de zegels geopend had, het eerste en ik hoorde een uit de vier dieren zeggen als een stem van een donderslag, het eerste dier een sterke, moedige en onversaagde leraar, met grote ernst en met een ontzettende en doordringende stem, mij en zo een ieder aanmoedigend: kom en zie. Let hier op, hier is wat groots te zien, dat tot veel sterkte en gemoedigdheid dient. En ik zag en zie een wit paard. Paarden gebruikt men in de oorlog en ook om brieven snel naar ver afgelegen plaatsen te zenden. Door paarden worden soms verstaan de uitvoeringen van Gods besluiten over de wereld, op een snelle en ontzaglijke wijze (Zach. 1: 8). Achter hem waren rode, bruine en witte paarden, vs. 10 Deze zijn het, die de Heere uitgezonden heeft, om het land te doorwandelen. Soms betekenen zij de gelovigen, die met lust en een verheven hart Gods welbehagen doen (Zach. 5: 3)."Ik zal ze stellen zoals het paard Zijn majesteit in de strijd." (Openbaring 19: 14)."En de legers volgden hem op witte paarden". Hier is ook een wit paard, dat te kennen geeft zuiverheid, overwinning en blijdschap. En die daarop zat wordt wel niet genoemd, ook niet beschreven in zijn gedaante; maar aan zijn wapen, aan zijn kroon, aan zijn werk, ziet men, dat door deze rijder de strijdende Kerk verstaan wordt, die zit, steunt en gebouwd is op het fundament van de apostelen en profeten en als rijdende op het Woord van God, als Ps. 45: 5 : Rijd voorspoedig in Uw heerlijkheid, op het Woord van de waarheid. De Kerk wordt beschreven van haar wapen, kroon en werk. Het wapen, waarmee de Kerk streed, is een boog, om door het Woord, als pijlen het hart te treffen van de enen tot bekering en van de anderen tot kwelling en pijniging, zoals Ps. 45: 6 : uw pijlen zijn scherp, volken zullen onder u vallen, zij treffen het hart van de vijanden van de koning. De Kerk heeft geen lichamelijke wapens, haar wapen is het Woord van God, dat ook genoemd wordt het zwaard van de Geest (Efeze. 6: 17). Dit wapen is krachtig door God, tot neerwerping van de sterkten (2 Kor. 10: 4, 5). De Kerk wordt beschreven van haar kroon. En hem is een kroon gegeven. De Kerk had tot hiertoe wel gestreden en de overwinning gehad, waarop de kroon beloofd is, maar zij wordt nu als een overwinnares gekroond; de kroon geeft hier haar heerlijkheid te kennen (Ezechiël. 6: 12). Ik deed een kroon van de heerlijkheid op uw hoofd. zoals de wijsheid een sierlijke kroon is een kloeke vrouw de kroon van haar heren, de grijsheid de kroon van de ouderdom, zo zijn waarheid en heiligheid een sierlijke kroon voor de Kerk. God kroont haar met Zijn goedgunstigheid, zij is een sierlijke kroon in de hand van de Heere. Zij is een koninklijk priesterdom, dus komt hier de Kerk voor de dag. Die Kerk wordt beschreven van haar werk. En Hij ging uit, overwinnend en opdat Hij overwon. Tot hiertoe was de Kerk voorspoedig geweest en allerlei natiën waren onder de gehoorzaamheid van de Heere Jezus gebracht; zij zou in het toekomende voortgaan en niettegenstaande de zware verdrukkingen, die haar zouden overkomen, zou zij niet alleen staande blijven, maar zij zou het rijk van de Heere Jezus nog verder verbreiden. Deze verborgenheid was nodig tot vertroosting en bemoediging van de Kerk.

Het witte paard beduidt het Evangelie en de prediking ervan door de dienaren en alle gelovigen, als zijnde gelijk een paard, heerlijk, snel van loop, moedig tegen de vijanden en

door geen schrik te weerhouden, en wit wegens het heldere licht van het Evangelie, zuiverheid van alle smet van de dwaling en goddeloosheid, voortreffelijkheid boven alle menselijke wijsheid en zeker triomferen over de vijanden (2 Petrus 1: 20 Tit. 1: 2 Spr. 3: 14, 15 Jes. 55: 11).

En toen het Lam het tweede zegel geopend had, hoorde ik het tweede dier, dat gelijk was aan een kalf of wilde bandeloze stier, zeggen: "Kom en zie! " (vgl. bij vs. 1).

En een ander paard ging uit dat zegel uit, dat vuur-rood was, een beeld van de strijd, waarin de eerste ruiter uittrekken zou, overwinnend en dat hij overwon. En die, die daarop zat en enigszins de personificatie van deze strijd was, werd macht gegeven de vrede te nemen van de aarde, van het land, waarvan hier sprake is Pr 30: 21, zodat daarvoor nu niet weer rustige, vreedzame tijden na doorgestane strijd komen zouden, zoals anders het geval is, wanneer een strijd uitbreekt en dat zij, de inwoners van dat land, elkaar zouden doden. En hem werd een groot zwaard gegeven, om allen te bereiken, die bestemd waren om te vallen door de scherpte van het zwaard (Luk. 21: 24).

In plaats van "aarde" kan hier en vervolgens worden vertaald "land", omdat het woord van de grondtekst beide betekenissen heeft (Luk. 4: 25; 21: 23). In zoverre echter het heilige land en in het bijzonder Jeruzalem voor de navel of het middelpunt van de aarde kan worden gehouden Uit 21: 11, kan zeer goed ook de meer algemene betekenis worden vastgehouden, ook zonder dat men daarbij aan de aarde en haar bewoners in het algemeen zou moeten denken. Tweedracht van de partijen van binnen, benevens het zwaard van buiten, dat is het, wat in het bijzonder de Joodse strijd karakteriseert. Vespasianus, nadat hij Galilea had ingenomen en Jericho en andere plaatsen bezet had, liet de opstandelingen aan hun eigen tweedracht over en wachtte te Cesarea aan de zee meer de gebeurtenissen te Rome af dan dat hij de belegering van Jeruzalem zou hebben besneld en toen het dan tot die belegering kwam onder Titus, bestreden in de stad zelf de partijen elkaar met vuur en zwaard, zodat ook deze, nadat hij zijn verschansing had opgericht, geruime tijd daar achter wachtte voordat hij verder ging. Ook het tweede teken, dat deze strijd een zodanige was waarop geen vrede meer volgde en in dit opzicht van zijn gelijke niet heeft (zelfs op de 30 en 80jarige oorlog volgde toch eindelijk vrede) wijst aan, dat wij met onze verklaring van het gericht op de juiste weg zijn (vgl. Dan. 9: 26 en 27): "tot het einde zal er strijd zijn een verwoester zal zijn. ook tot de voleinding toe" en Luk. 21: 24 : "Jeruzalem zal door de heidenen vertreden worden, totdat de tijden van de heidenen vervuld zullen zijn, terwijl andere uitleggers zich weer met algemene onbepaalde stellingen behelpen en de karakteristieken trek, die uitdrukkelijk op de voorgrond wordt gesteld door het "hem werd gegeven" geheel uit het oog verliezen.

Het rode ros is het zinnebeeld van een met bloed besprengd en geverfd oorlogspaard, welks ruiter als een woest en wild veroveraar in de wereld uittrekt en de landen met krijg en bloedstorting vervult en wiens nauwkeurig zinnebeeld het grote slagzwaard is, buiten hetwelk hij geen recht kent. De aarde, waarvan hij de vrede wegneemt, is, in tegenstelling met de zee, het beeld van een welgeordende staat, hier het Romeinse rijk, waarvan in zijn laatste tijd de vrede weggenomen werd. Het gezicht wijst dus, terwijl het in tijdsorde op het eerste zegel volgt, op de tijden van die ontzagwekkende zwermen van bevolkingen, op die krijgsondernemingen tijdens de volksverhuizing, toen de krijg in eigen persoon eeuwen lang in de wereld ronddraafde, alle orde en regel in het West-Romeinse rijk verbrak en de inwoners geen enkele dag verzekerd waren, of er niet een schaar van rovers zou opdagen, om hun goed en leven te benemen. De vroegere en latere tijden van het Romeinse rijk, ofschoon er toen ook oorlogen gevoerd werden, waren rustig in vergelijking met deze omkeringen, daar

verwoesting aanbrengende barbaren-horden jaren lang hele landstreken met plundering en bloedstorting vervulden. Wil men door de tweede ruiter een bepaald persoon verstaan, wat evenwel niet nodig is, dan kan men hem als een voorstelling van de koning van de Hun, Attilla, met zijn ruwe volgers, de voorname drager van die omwentelingsgeest en dier vernietigingswoede beschouwen.

Hierdoor wordt aangeduid de bloedige tweedracht, die de Heere laat komen over de wereld, die in het boze ligt. Deze is een voorname straf over haar en een hoofdmiddel om haar van trotse overmoed en bittere vijandschap, zo mogelijk, te brengen tot boete en om zich te bekeren tot de Vredevorst; ook in onze dagen zien wij dat verdeeldheid, oorlog en al daarmee verbonden rampen de wereld teisteren. In onze eeuwen in ons werelddeel heeft het rode paard zich vertoond en Hij, die er op zit, Zijn vreselijk slagzwaard uitgetogen.

Johannes zag nu een ander paard getekend. Het was rood, het oorspronkelijke woord, dat ook, in die zin door de 70 gebruikt wordt (Gen. 25: 30 Num. 19: 2 Zach. 1: 8) betekent eigenlijk vuurrood, hoedanig de kleur is van gloeiend ijzer. Aan de ruiter op dat vuurrode paard werd gegeven, dat is gelast de vrede weg te nemen van de aarde en daarom de oorlog en schromelijke bloedvergietingen teweeg de brengen. Hij zat daarom op een vuurrood paard; een kleur zeer gepast, om het bloed, dat stond vergoten te worden, eigenaardig af te beelden.

Hierdoor wordt bekwamelijk verstaan de satan met zijn instrumenten, namelijk de Heidense en Ariaanse keizers en koningen, die de gemeente van Christus met vervolgingen en bloedstortingen hebben vervuld, in welke tijden vele duizenden martelaren de waarheid van de leer van Christus met hun bloed hebben bezegeld, waarvan in vs. 9 melding gemaakt zal worden.

Hier was zware arbeid en ondoorzienlijk lijden te verwachten; daarom wordt hier het tweede van die gebruikt, een sterke, ploegende os zijnde, de leraars voorstellend, die zware arbeid en lijden kunnen uitstaan; deze wekken de gemeente op, om de daden van de Heere te aanschouwen en om zich te schikken naar de handelingen van God met de Kerk. Het zinnebeeld is: En en ander paard ging uit, dat rood was. Een ander, niet in de natuur; want het was zowel een paard als het eerste; het is dezelfde Kerk in natuur, maar de hoedanigheden zijn anders, die door een ander zinnebeeld vertoond worden, daarom wordt het paard een ander genoemd. Het was rood, dat is: bebloed (Jes. 63: 2). Niet door het bloed van de vijanden, dat de kerk vergoten had; maar door Zijn eigen bloed, dat door de vijanden vergoten was. De Kerk is altijd een lelie onder de doornen geweest; van de jeugd aan wordt zij benauwd; ook voordat Johannes de Openbaring ontving, was zij een tegenloop van de Joden en Heidenen; de vervolgingen zouden niet alleen duren, maar zij zouden vermenigvuldigd en bij uitnemendheid verzwaard worden onder de Heidense keizers; Dit wordt hier voorspeld. Het zinnebeeld wordt verder beschreven: En die, die daarop zat; (men moet hier niet zozeer bij het zinnebeeld blijven staan, hoe het paard en zijn rijder te onderscheiden zijn, als letten op het oogmerk, dat is, de Kerk strijdend voorstellen en in de strijd vele doden en verslagenen krijgend en door toeval verwarringen zelfs onder de Heidenen verwekkend) "werd macht gegeven, de vrede te nemen van de aarde en dat zij elkaar zouden doden". De Heere Jezus zei van Zichzelf (MATTHEUS. 10: 34, 35): "Meen niet, dat Ik gekomen ben om vrede op aarde te brengen, maar het zwaard. Want Ik ben gekomen om de mens tweedrachtig te maken jegens zijn vader en de dochter tegen haar moeder en de schoondochter tegen haar schoonmoeder." Dit zelfde wordt hier van de Kerk gezegd. De Kerk is in zichzelf sulammith, vreedzaam; maar omdat zij de waarheid van het Evangelie belijdt, alom predikt en bekend maakt, en niet een heilige wandel versiert, zo worden velen daardoor verlicht, gaan uit het

gezelschap van de wereld en gaan over in het koninkrijk van de Heere Jezus en tonen aan de wereld, dat zij andere mensen geworden zijn; door het gezegde worden de onbekeerden overtuigd, dat zij zo goed niet zijn, zij verdwijnen daarbij; hierdoor wordt de vijandschap tussen het zaad van de slang en de onderdanen van de Heere Jezus levendig en de overheden, de zielsvereniging van de lidmaten van de kerk ziende, vrezen, dat zij haar kroon en troon nadelig zouden worden; hieruit ontstaan de vervolgingen, zodat de Kerk de oorzaak is van de onvrede, maar niet voor zichzelf, maar door toeval van de boosheid van de mensen, waardoor de ene mens tegen de andere in verdeeldheid geraakt is en de overheden tegen de kerk en door de verdeeldheid van de gemoederen krijgt de haat plaats en de haat wekt de lust op tot doodslaan van hem, die in de weg is. In dit opzicht wordt gezegd, dat de Kerk macht gegeven is, om de vrede van de aarde weg te nemen en dat zij elkaar zouden doden. Het Roomse rijk had het gebied over de hele wereld en de Kerk was door de hele wereld verspreid en maakte een ongelofelijk getal van de mensen, dat toen ter tijd was en door het hele Roomse rijk was verspreid, geen klein gedeelte van Zijn onderdanen uitmakend. Toen dan de vervolgingen algemeen waren en door bevel van de keizer bevolen was, de Christenen te doden, toen was de vrede uit de wereld en uit het keizerrijk en door de vervolgingen tegen de Kerk en door de onderlingen verdeeldheid van de Heidenen onder elkaar, bij gelegenheid van de vervolgingen, zoals van de Kerk gezegd wordt, macht te hebben ontvangen, om de vrede weg te nemen, zo wordt ook gezegd: "en Hem werd een groot zwaard gegeven." Het instrument, waardoor de vervolgingen zouden geschieden, namelijk, door doden. Hieruit blijkt, dat dit tweede zegel openbaart de grote vervolgingen, die de Kerk onder de Heidense keizers te verwachten had.

En toen het Lam het derde zegel geopend had, hoorde ik het derde dier met het aangezicht als een mens (want van de plaag, die nu zou komen, zouden hoofdzakelijk de mensen worden getroffen) zeggen: "Kom en zie." En ik zag, wat toen uitkwam en zie, een zwart paard kwam uit als zinnebeeld van de nood, die met gebrek en duurte een aanvang zou nemen, om tot de uiterste hongersnood te klimmen (Lev. 26: 26 vv. Le Ezechiël. 4: 16 v.). En die daarop zat had een weegschaal in zijn hand, om aan een ieder zijn deel te geven en wel dadelijk reeds zo gering, dat ten minste het armere volk geen doorkomen meer vond.

En ik hoorde een stem in het midden van de vier dieren een stem, die uit het midden daarvan voortkwam, die zei tot de ruiter met de weegschaal in zijn hand: "Een maatje tarwe, zoveel als voor een persoon een dag nodig is, voor een penning Ex 20: 13 en drie maatjes gerst voor een penning, zodat een dagloner met zijn dagelijkse verdiensten (MATTHEUS. 20:
wel moet nalaten aan tarwebrood te denken. Hij kan daarvoor niet dan gerstebrood verkrijgen en dat nog slechts alleen voor zich en een tweetal leden van zijn gezin, terwijl hem voor het overige niets overblijft; en beschadig de olie, die de plaats van boter vervult (1 Kon.
12 Lev. 2: 4) en de wijn niet, laat die de gewone prijs behouden.

Maar wat baat het de man uit het volk, wiens hele verdienste op het hoogst slechts voor droog brood toereikende is? Het dient tot niets meer dan hem tegen de beter gestelde, hogere klasse van de maatschappij door nijd en wangunst te verbitteren en zo aan de inwendige tweedracht en het drijven van de partijen een wapen in de hand te geven, waardoor het ten slotte als vanzelf tot de vreselijkste algemenen hongersnood zal komen. Toen in het jaar 67 ook Giskala in Galilea zich aan de Romeinen had moeten overgeven, was het partijhoofd Johannes door list en bedrog met een grote hoop gelukkig naar Jeruzalem ontkomen. God had hen, zoals Josephus opmerkt, tot verderf voor de stad bewaard, want de nietswaardige, lediglopende hoop diende er alleen toe, om de voorraad, die men voor de krijgslieden had vergaderd, te verteren, en zo behalve krijg ook nog oproeren en hongersnood te veroorzaken. Omdat nu het in vele oorden aan olie en wijn zo vruchtbare Perea eerst in de beide volgende jaren in de

macht van de Romeinen viel, de omtrek van Jeruzalem echter eveneens aan die voortbrengselen bijzonder rijk was, zo kan het "beschadig de olie en de wijn niet" in letterlijke zin uit de geschiedenis van de oorlog zeer eenvoudig worden verklaard (pas toen Titus de hele stad met een doorgaanden palissaden muur omgaf en elke toevoer afsneed, kwam er eigenlijk hongersnood). Men heeft daarom ook een symbolische zin gevonden en de woorden verklaard van de vlucht van de Christelijke gemeente naar Pella, die daardoor van de ellenden van de belegering zijn verschoond gebleven en dat zeker met volle recht. Na de redding van deze gemeente had het voor het rijk van God verder geen betekenis, wat Johannes van Giskala in de hongersnood de heilige olie en de heilige wijn tot profane bedoelingen aanwendde (Joseph. de b. Jud. V. 13: 6): de gruwel van de verwoesting zou nu eigenlijk echt op de heilige plaats staan (MATTHEUS. 24: 15).

Het derde zegel is een buitengewoon korte schildering van de grondtrekken van de wereldgeschiedenis gedurende 1260 jaren, sinds de grondvesting van Islam en Pausdom tot aan hun val. Dit tijdvak biedt over het geheel een treurig beeld aan van verwarring op geestelijk en allerlei misgrepen op wereldlijk gebied; want de invoering van het Mohammedanisme door vuur en zwaard; het ondermijnde bestaan van het Oost-Romeinse rijk, tot het de Turken in handen viel; het verval en de ontbinding van de Moslim-wereld, alsmede de twist en onenigheid tussen de Roomse priesterheerschappij en de vorsten van Europa gedurende het hele middeleeuwse tijdvak, de vervolgingen van de ware belijders van het Evangelie in vroegere eeuwen, de godsdienstoorlogen na de Hervorming en het onzekere van de toestanden in onze dagen, behoren tot de kwellendste, waarbij de wereldgeschiedenis onze aandacht bepaalt.

Zie! daar vertoont zich een zwart paard. Het is een zinnebeeld van een dure tijd, waarin de vrolijkheid plaats heeft gemaakt voor treurigheid, omdat men eet, maar niet tot verzadiging toe en men het afgewogen (zo kostbaar is het!) brood slechts van tijd tot tijd kan eten. De Heere laat doorgaans zo’n tijd van schaarsheid voorafgaan, eer eigenlijke hongersnood zich openbaart. Misgewas en dure tijden zijn tuchtroeden, waarmee God in de loop van de eeuwen het ongeloof en de haat van de wereld tegen de kerk van Jezus bezoekt, de overmoed van de afvalligen verbreekt en de weg bereidt voor de erkentenis van Zijn geliefde Zoon. En als wij die tuchtiging ook hebben beleefd, als haar herinnering nog levendig staat voor onze geest; nee! wij willen even weinig vermetel oordeel vellen over de ongelukkigen, die er aan waren blootgesteld, als Jezus het oordeel liet uitspreken over de achttien, waarop de toren van Siloam viel; maar ernstig zullen wij vragen: heeft het missen van het voedsel, dat vergaat, de behoefte opgewekt aan die, die blijft tot in het eeuwige leven? Heeft men, toen God onthield, tot Hem leren opzien, wanneer Hij geeft?

Johannes zag een zwart paard. Deze zwarte en donkere kleur was een zeer ongunstig voorteken en tekende droevige tijden, dagen van openbare rampen en onheilen. De volgende tekening wijst nader aan, die soort van algemene ellende hier bedoeld wordt. De ruiter, die op het zwarte paard zat, had een weegschaal in de hand. Deze vertoning tekende in het algemeen een tijd van schaarsheid, waarin zekere dingen bij het gewicht zouden worden toegewogen.

Hierdoor worden bekwamelijk verstaan de valse leringen en ketterijen, die de satan met zijn instrumenten tegen de zuivere leer van het heilige Evangelie van deze tijd af heeft zoeken in te voeren; als daar geweest zijn Cerinthianen, Ebioniten, Marrioniten, Manicheën, Samosatinianen, Arianen, Pelagianen en dergelijke anderen, die nochtans alle eindelijk door de getrouwe leraars en rechtzinnige Synoden onder de voet zijn gebracht.

Het derde dier had het aangezicht als een mens, afbeeldende wijze en verstandige leraars, die in dit zegel wel te pas kwamen, waarin de waarheid door verscheidene ketterijen en dwalingen verduisterd werd, om de waarheid van de valsheid te onderkennen; en het onderscheid te tonen, de waarheid op te helderen en de ketterijen en dwalingen te weerleggen. Het zinnebeeld is: "En ik zag en zie, een zwart paard. Hier staat niet een ander, want het is de staat van dezelfde strijdende Kerk, hier voorkomende als zwart, duister; die twee woorden worden wel samengevoegd, zwarte duisternis; zwartigheid aan de mens wordt wel veroorzaakt door honger (Klaagt. 5: 10). Onze huid is zwart geworden, zoals een oven, vanwege de geweldige storm van de honger. Omdat het Evangelie niet is, zoals gezegd wordt, donkerheid te zijn (Jes. 60: 2). De duisternis zal de aarde bedekken en de donkerheid de volkeren. De ketterijen zijn een zwarte zaak, die uit de afgrond opkomt en de zon en lucht verduisteren (Openbaring 9: 2). Ketterijen vergiftigen de mensen en doen ze geestelijk sterven, daarom worden zij verderfelijke ketterijen genoemd (2 Petrus 2: 2, 3). Als ketterijen doorbreken, dan wordt het woord van God dierbaar aan de waarheid, zoals het was ten tijde van Samuel (1 Sam. 3: 2). Het woord van God is niet alleen het zaad van de wedergeboorte, maar is ook het voedsel van het geestelijk leven (1 Petrus 2: 2 Amos 8: 11); zoals tarwe en gerst voor het lichamelijk leven is, zo wordt de huid zwart, als men gebrek aan voedsel heeft en zo ook naar de ziel. Dit zwarte paard stelt de Kerk voor, bezwalkt met de zwarte rook van de dwalingen, waardoor zij haar heerlijke luister verliest en zwart wordt, door gebrek aan de gezonde leer; want de Kerk komt hier zwart voor, dat is: in een bedroefde staat en dat door een plaag, die niet algemeen is over de wereld, zoals lichamelijke hongersnood, maar die alleen de kerk betreft. Het zinnebeeld wordt verder beschreven: "En die daarop zat, had een weegschaal in de hand. Die weegschaal is de weegschaal van het heiligdom, waardoor waarheid en valsheid gewogen worden naar het woord van God. Ofschoon er vele dwalingen in de Kerk opkwamen, zo bleef er nog het woord van God en getrouwe leraars, die onderscheid wisten te maken tussen waarheid en leugen en een rechtvaardig oordeel over haar velden, dat door het volgende te kennen wordt gegeven. En ik hoorde een stem in het midden van de vier dieren. De getrouwe leraren met hun verscheidene gaven, spanden samen en nodigden een ieder in de naam van God uit, die in het midden van hen op de troon was, om de waarheid te kopen. Die zeiden: "een maatje tarwe voor een penning en drie maatjes voor een penning." Een penning was een arbeiders daghuur (MATTHEUS. 20: 2). Een maatje was het rantsoen voor een dag voor de mens tot zijn onderhoud. Tarwe en gerst was het gewone voedsel; drie maatjes gerst waren zoveel waard als een maatje tarwe, zodat de waarheid nog in de Kerk was en de grondpunten, als die van minder noodzakelijkheid en met verscheidene bekwaamheden van de getrouwe leraars gepredikt werd; men kon nog een dag leven bij het geestelijke brood van het goddelijke Woord, als men het ernstig zocht, niettegenstaande de waarheid van de leer door velerlei dwalingen en ketterijen bezwalkt en verduisterd werd en door de vervolgingen van buiten, de vergaderplaatsen omvergeworpen en de leraars verdreven werden. En de olie en de wijn beschadigt niet. Zoals God Zijn uitverkorenen bewaart voor verleid te worden, zo kan ook niemand haar inwendige verkwikkingen en vertroostingen van de Heilige Geest van haar weren en uit haar wegnemen. De ketters mogen de waarheid bestrijden, de vervolgers de vergaderplaatsen verwoesten en zich bijzonder op het doden van de leraren toeleggen, God zal nochtans Zijn waarheid in Zijn Kerk bewaren, Zijn uitverkorenen voldoende geestelijk voedsel en inwendige vertroostingen geven.

De hongersnood komt ook in de Schrift voor op figuurlijke wijze, voor zoveel die een honger is niet naar brood, maar naar de woorden van de Heere (Amos 8: 11). Deze honger past eigenlijk op een bijzondere wijze op de Kerk.

Het zwarte paard beeldt af ketterijen en goddeloosheden, door boze mensen wijd en snel en stoutmoedig verspreid, om door de zwartheid van die duisternis het aangenamen, heldere en zuivere licht, door de eerste ruiter uitgezonden, te benevelen en te verduisteren. De duivel, die er op zat, de vader van de leugen, heeft een schaal of een juk in de hand; een juk van ceremoniële dienstbaarheid, die hij weer poogt in te voeren, of menselijke geboden en leringen, waaraan hij de conciëntiën wil verslaven, maar ook van de zonden, zoals alle ketterijen daarop uitlopen.

En toen het Lam het vierde zegel geopend had, hoorde ik een stem van het vierde dier, dat gelijk was aan een vliegende arend (want nu zou het woord van MATTHEUS. 24: 28 Uit vervuld worden; waar het aas is, daar zullen de arenden vergaderd worden), die zei: "Kom en zie! "

En ik zag en zie, een vaal paard, van bleke geelachtige kleur, evenals van een lijk en die daarop zat, zijn naam was de dood; en de hel (Grieks "Hades" 1 Kon. 1: 35 "Job 7: 9 volgde hem na, bereid om de vele offers, die hij zou eisen, in zich op te nemen, terwijl reeds nu tot zichtbare voorstelling van deze offers lange schaar van schimmen, van gedaanten van de dood achter de ruiter trokken. En hun, de dood en de hel (liever leest men "hem" namelijk de dood) werd macht gegeven in de strijd, die de tweede ruiter onder aanvoering van de eerste had teweeg gebracht en wiens nood onder de druk van de derde tot een vreselijke hoogte gerezen was, om te doden tot het vierde deel van de aarde, d. i. van de bewoners van het land met de vier zware straffen (Ezechiël. 14: 21), met zwaard en met honger en met de dood door ziekten en pest en door de wilde dieren van de aarde, wie zij ten spijze werden voorgeworpen en waardoor zij in de ontvolkte landen verdelgd zouden worden (Lev. 26: 22. 2 Kon. 17: 26).

Het getal van de omgekomenen gedurende de belegering van Jeruzalem wordt geschat op 1 miljoen en 100. 000 mensen. Omdat nu reeds vroeger onder Cestius Gallus een telling had uitgewezen, dat de stad 2. 700. 000 gezonden bevatte, bestaat het getal van de omgekomenen in het geheel wel het vierde deel van het volk. Voor verreweg het grootste gedeelte bleef Israël in het leven bewaard, maar alleen om in alle winden verstrooid te worden. Van de drie delen in Ezechiël. 5: 1 vv. staat dus het derde deel van de overigen tot de beide andere delen als drie vierde tot een vierde. En nu is het merkwaardig, dat dit onder alle volken van de aarde verstrooide volk, zoals de statistische berichten aanwijzen, in getal noch bijzonder verminderd noch bijzonder vermeerderd is, maar het ledental in werkelijkheid gelijk blijft aan dat, dat het na het oordeel over Jeruzalem gehad heeft (8-10 miljoen). Evenals dit voor de juistheid van onze verklaring spreekt, zo ook nog in het bijzonder de boven aangehaalde plaats uit de profeet Ezechiël, die ons zo bepaald als maar mogelijk is op het oordeel over Jeruzalem en het volk van Israël wijst, dat een andere verklaring in het geheel niet in de gedachte moest komen.

Een vaal paard is het zinnebeeld van de dood. De ruiter is degene, die het geweld van de dood heeft, de duivel, Hebr. 2: 14; die hem volgt vertegenwoordigt de onderwereld. Dood en hel rijden door de wereld rond, heet dus hetzelfde als: Alle duivels en afgrondsgeesten heersen op aarde en hebben in het beest uit de afgrond (11: 7), eerst als volksheerschappij, dan als alleenheerschappij van de Antichrist, over de mensheid een macht bekomen als hun nog nooit ten deel viel. Duidde het derde zegel de heerschappij van Mohammedanisme en Pausdom aan, dan worden wij vanzelf door het vierde op de volgende macht, op het tijdperk gewezen, wanneer het woord bewaarheid wordt (Openbaring 12: 13): "Wee degenen, die de aarde en de zee bewonen! want de duivel is tot u afgekomen en heeft grote toorn, wetend, dat hij een kleine tijd heeft." Het viertal plagen is een uitdrukking voor de viervoudige openbaring van

de toorn van God tegen de goddelozen, zoals de vier Cherubs een viervoudige uitstroming van scheppingskrachten in de wereld te kennen geven.

Wee! Hier worden al de plagen van de beide vorige ruiters bijeengevoegd en tot het uiterste opgevoerd. De bloedige tweedracht is geworden tot een oorlog, die alom dood en verderf verspreidt. De schaarsheid is geklommen tot een geduchte hongersnood. Daarbij besmettelijke ziekten en vergiftige, dodende dieren. En dat alles op éénmaal! Hoor hier het onderwijs van Jezus zelf; daar zegt de Heere van het rode en het zwarte paard: "en u zult horen van oorlogen en geruchten van oorlogen, zie toe en wordt niet verschrikt; want al die dingen moeten geschieden, maar nog is het einde niet." Nu evenwel begint Hij te spreken van de verschijning van het vale paard. Geen afzonderlijke oorlogen worden meer gevoerd, maar een alhele krijg van allen tegen allen; op de hele aardbodem waart een verwoestend geweld van mensen tegen mensen; want de Heere vervolgt: "want het ene volk zal tegen het andere volk opstaan en het een koninkrijk tegen het andere koninkrijk; en daar zullen zijn hongersnoden en pestilentie en aardbevingen in verscheidene plaatsen. Maar al deze dingen zijn slechts een begin van de smarten." Zo zijn ook deze akeligheden nog geenszins de voortekenen van het einde van de wereld, maar slechts de aanvang van de rampen, zoals dan ook in dit openbaringsgezicht nog drie andere zegels op het vierde volgen: Bleek en vaal is de dood. zoals de eerste ruiter de naam heeft van "oorlog", de tweede "schaarsheid" heet, zo draagt de derde de naam van "dood." Vier dienaren zijn er, die het woeden van de dood aanbrengen: moorddadige oorlogen, hongersnood, pest en vergiftige of verscheurende dieren, die in de ontvolkte landen de overhand nemen. Maar naast deze werken nog andere geselroeden van God: aardbeving, brand en watersnood. De dood wordt gevolgd door de "hel", niet de Gehenna, maar de Hades, de plaats, waar de zielen van de goddelozen na de dood zich ophouden tot op het eindelijke wereldgericht. Ontzettend denkbeeld! Die "hel" volgt op de "dood! " Zo is "sterven" en "in de hades komen" één in het gericht van God over de goddeloze, tegen Jezus vijandige wereld! Wat moet het lot zijn van hen, die in de rampen en bezoekingen van onze tijd als onbekeerlijke, hardnekkige zondaars gestorven, of in de strijd tegen God en Zijn heilige wetten gevallen zijn!

Op deze tijdelijke overwinning volgen de drie grote plagen: krijg, hongersnood en pest. Het rode paard herinnert aan het vergieten van bloed, het zwarte aan dagen van rouw, het vale (d. bleke, lijkkleurige) aan de dood. De "mate tarwe" heet Gr."choenix" en hield omstreeks zoveel in als een matig levend mens voor een dag nodig had. Deze maat zou "een penning", d. een denarius, omstreeks 30 cents, kosten, zoveel als een daggeld van die tijd (Matth. 20: 2, 9), waaruit blijkt dat de sterkste mannen met inspanning in hun nooddruft zouden voorzien. Deze hongersnood zou te erger zijn, omdat aan voorwerpen van weelde, olie en wijn, geen gebrek zou wezen. Een beeld van ontzettende ellende in een vervallen tijd, die de mindere klasse vreselijk teistert, terwijl de hogere haar aanvankelijk niet ondervindt. Tegelijk moeten de nauwkeurig opgegeven maten aanduiden hoezeer de hoop en het tijdperk van de plaag geheel in Gods hand gelegen zijn. De vierde ruiter, de "dood" volgt de "hel", het dodenrijk, op de voet, om allen die hij heeft omgebracht meteen op te nemen."Zwaard en honger" zijn de beide vurige plagen: "dood" is de pest, waarmee te kennen wordt gegeven dat deze plaag de beide vorige tevens in zich opneemt.

Of bleekgroen, zoals de bladeren zijn, die verdorren, waardoor bekwamelijk verstaan worden de menselijke inzettingen en superstitiën, waardoor de aangezichten worden versteld (Matth. 16) en de Kerk van Christus van haar gezonde leer gaandeweg beroofd en de mensen van Christus' verdiensten tot hun eigen verdiensten en tot andere middelaars en gronden van de zaligheid en haar verderf worden vervoerd. MATTHEUS. 15: 8, 9 en 23: 14 Gal. 5: 4 Kol. 2:

18 welke superstitiën en menselijke inzettingen na deze ketterijen in de Kerk van Christus zijn ingebroken en hebben de weg gaandeweg tot het Antichristendom geopend.

Het zou er hier zo duister uitzien, de vervolging zou zo zwaar zijn en zo lang duren, dat er geen doorzien aan was, zodat het scheen dat het met de Kerk en het Christendom gedaan zou zijn; daarom was hier de hoogvliegende en scherpziende arend, zeer verlichte leraars nodig, die niet naar het uiterlijk aanzien oordeelden, maar die het oog hadden op de almacht, waarheid en onveranderlijkheid van God en zich daardoor verzekerd hielden en de gemeente verzekerden, dat de poorten van de hel de gemeente van God niet zouden overweldigen. Het zinnebeeld is: En ik zag en zie, een vaal paard en die daarop zat, zijn naam was de dood; en de hel volgde hem na. Dit vertoont de Kerk in de uiterste ellende en nabij haar hele uitroeiing, zoals zij geweest is in de tijden van keizer Diocletianus, die in 294 eindigde. Vaalheid is een afschuwelijke kleur, evenals de naam van de dood en de hel, dat is niet de verdoemenis; want deze dingen zouden de hel overkomen en er is geen verdoemenis voor hen, die in Christus Jezus zijn; maar de hel betekent hier het graf, zoals vaker in de Schrift; het graf ontvangt de doden; hierop ziende zegt men dat de hel op de dood volgt. De verklaring van het zinnebeeld wordt daarbij gedaan: En hun, de dood en de hel, werd macht gegeven, het is niet in de macht van de vijanden de Kerk naar hun welgevallen te behandelen, maar God geeft hun macht en laat hun boosheid los, zover als Hij wil; verder kunnen zij niet. Hij bepaalt hun woede tot een strobreed, tot een enig haar toe. Om te doden tot het vierde deel van de aarde; door de aarde wordt niet alles verstaan wat buiten de Kerk is, die de hemel genoemd zal worden, het ene en het andere is mis, maar hier wordt van de staat van de Kerk gesproken en de doden zijn de leden van de Kerk, die wij meteen onder het vijfde zegel zullen horen roepen: Hoe lang. wreekt U ons bloed niet van degenen, die op de aarde wonen? De strijdende Kerk is op aarde en maakt het beste en soms wel een groot gedeelte van de aarde uit en was toen over de hele aarde verspreid. Er zou zo’n bloedige vervolging tegen de Kerk aangericht worden, zodat het scheen alsof er geen overblijfsel gelaten zou worden, hoewel het vierde gedeelte, een bepaald getal voor een onbepaald, dat is weinigen, in vergelijking met de gedoden, door de bewaring van God zouden overblijven. De middelen, waardoor deze verwoesting zou geschieden, waren: Met zwaard en met honger en met de dood, dat is, pestilentie en door de wilde beesten van de aarde, waarvoor men de Christenen wierp, die ze verscheurden en opaten. Het ging er verschrikkelijk toe, niemand mocht burger of ingezetene zijn, of hij moest de heidensen afgoden offeren; die dat niet doen wilde, was een man van de dood; een Christen mocht noch ambacht, noch nering doen, hun goederen werden hun ontnomen, hun bleef geen middel over om van te leven, kerken en scholen werden neergeworpen, alle vergaderingen werden op de dood verboden, de vervolging was algemeen over de hele wereld, hele steden van de Christenen werden uitgemoord, kerken vol Christenen werden verbrand, een geheel legioen van 6. 000 of 10. 000 werden geslacht; daar was einde noch maat aan het bloedvergieten, het bloed maakte kleine poelen, de rivieren waren rood, de slachters moesten elkaar verpozen, men bedacht allerlei wrede wijzen van doden; roosters, metalen ossen, palen, waarop men de Christenen met gepekte stof omwonden, zette en zo in brand stak, dienden voor lantaarns; men zette ze in schepen, zonder roer of zeilen, zonder voedsel en drank en liet ze zo zeewaarts drijven; men trok hen met vier paarden van elkaar; het land stonk van onbegraven Christenen; de honden waren zo gewend mensenvlees te eten, dat zij op het laatst de levenden aantastten; dit duurde 10 jaren na elkaar.

Het vale paard wijst op de verdere verdrukking van de Kerk; zij was te voren als hijgend en bezwijkend, maar nu nadert zij de dood. De ruiter wordt met een vreselijke naam genoemd, waardoor te kennen wordt gegeven een aanbrengen van de dood aan velen. Hij wordt de dood genoemd, om de wrede soort van dood, waaraan de Christenen onder deze wrede

vervolgingen onderworpen zouden zijn, die alle de vorige zou overtreffen. De dood en de sterfelijkheid zouden zo algemeen zijn, dat er in alle plaatsen graven waren. Het woord "hel" wordt liever met "graf" vertaald, niet alleen omdat in het Hebreeuws en Grieks het woord beiden betekent, maar omdat zij ook gewoon zijn, als zij een hopeloze toestand zullen uitdrukken, dood en graf samen te voegen (Job 17: 1 en 13) en omdat ook deze dood in het bijzonder betrekking heeft op de Kerk.

IV. Vs. 9-17. De aanwijzing door het vierde zegel gegeven, dat slechts het vierde deel van het Joodse volk in de catastrofe, die het wacht, zal omkomen en verreweg het grootste gedeelte zou behouden blijven, doet de vraag oprijzen: van waar het dan komt, dat de Heere ook nu nog het woord zegt (Jer. 4: 27; 5: 18): "Ik zal geen voleinding maken", omdat toch de wraak voor het rechtvaardige bloed, dat door Jeruzalem vergoten is (MATTHEUS. 23: 29 vv.), niet slechts de ondergang van de stad en de tempel, maar de uitroeiing van de hele natie eist. De vraag is volkomen gerechtigd en wordt daarom bij het openen van het vijfde zegel onmiddellijk in de mond gelegd van de zielen, wier bloed op de meest godslasterlijke en misdadige wijze bij het altaar vergoten is, het luidst om wraak roept, maar ook tevens gezegd, dat de volle wraak tot latere tijd bewaard moet blijven, wanneer die vanwege dezelfde misdaden aan de geroepenen uit de heidenen gepleegd zal worden volvoerd. Daarentegen bevat het gericht, dat nu volgt, de volkomenste rechtvaardiging voor hen. Het hierop geopende zesde zegel wijst vervolgens op de grote verandering van de hele toestand van de wereld, die met wegruimen van het eigenlijke verbondsvolk begint en wijst de vervulling aan van hetgeen de Heere bij Zijn wegvoering naar Golgotha aan de vrouwen, die Hem beweenden, verkondigde (Luk. 23: 27 vv.) in de verschrikkingen en angsten bij de verwoesting van Jeruzalem. Deze is reeds in waarheid een dag van de toorn en een openbaring van de heerlijkheid van de ter rechterhand verhoogde Mensenzoon en toch eerst het voorbeeld van een nog andere dag van toorn en van een nog andere openbaring van heerlijkheid, zoals die dan ook in MATTHEUS. 24 en 25 in zo’n vorm voorkomt.

En toen het Lam (vs. 1) het vijfde zegel geopend had, zag ik ten gevolge van dat openen onder het brandoffer altaar in de priester-voorhof van de tempel, welks beeld mij verscheen,
de zielen van degenen, die gedood waren om het woord van God. Ik zag die allen, die gedurende de bedeling van het Oude Testament tot het tegenwoordige begin van de Nieuw Testamentische tijd door de ongelovige Joden waren omgebracht (MATTHEUS. 21: 33 v. 23: 35 Hebr. 11: 36 vv.), omdat zij predikers van het woord van God onder het geslacht van hun tijd waren geweest en b) om de getuigenis van Jezus, de Christus (Hoofdstuk 1: 9. 1 Joh. 2:
die zij hadden als een hun toevertrouwd goed en dat zij tegenover alle tegenspraak en alle bestrijding vast hielden, zonder zich door de haat van de ongelovigen en de vervolging tot de dood daarvan te laten afbrengen.

Openbaring 20: 4 b) Openbaring 19: 10

En zij riepen van beneden het altaar, waarvan hun bloed in satanische verblinding uitgestort was, alsof men door hen te doden God een dienst deed (Joh. 16: 2), met grote stem wraak roepende over het profetenmoordende Jeruzalem (Luk. 13: 33 v.), dat het huis van de Heere tot een kuil van de moordenaars had gemaakt. Zij deden dat, zeggende: "Ook nu nog verdelgt U het ongelovige volk nog niet geheel van Uw aangezicht, en geeft hun niet het volle loon, dat zij verdiend hebben, al moeten zij ook worden verstrooid door de hele wereld. Hoe lang, o heilige en waarachtige Heerser! die de Heere bent in het huis, waarover het gericht komt, die dus geheel en al een einde daarmee maken kunt, wiens heiligheid een volkomen betaling voor al wat tegen U gezondigd is en wiens waarachtigheid een volkomen juiste

vervulling van al uw bedreigingen eist, hoelang oordeelt en wreekt U ons bloed niet van degenen, die op de aarde wonen? Zij hebben zich toen in de hoogste mate betoond vleselijke en goddeloos gezinde aardbewoners te zijn (Hoofdstuk 8: 13) in het land, dat U hun heeft gegeven.

En aan een ieder van hen werd een getuigenis gegeven, dat de nu begonnen verwoesting van stad en tempel, alhoewel niet de volle wraak voor hun onschuldig en op zo ontzettende wijze vergoten bloed, toch een volkomen redding was van de eer van hun naam, nadat men hen bij hun leven bespot en gelasterd, van het volk van God afgezonderd en als kinderen van de duivel behandeld had (MATTHEUS. 10: 25 Luk. 6: 22 Jes. 66: 5). Hun werden namelijk lange witte kleren gegeven, opdat zij voortaan in de geschiedenis van de wereld bekend zouden zijn als degenen, die overwonnen hadden en uit grote verdrukking waren gekomen (Hoofdstuk 3: 11; 7: 13 v.). En hun werd ten opzichte van het oordelen en wreken van het bloed, dat zeker niet voor altijd zou uitblijven, gezegd, dat zij nog een kleine tijd, (het woord "kleine" ontbreekt in de beste handschriften en is waarschijnlijk hier uit Hoofdstuk 20: 3 ingevoegd, terwijl oorspronkelijk de tijd onbepaald was gelaten, Hand. 19: 22) rusten zouden in het genot van de zaligheid, waartoe zij reeds daarboven waren ingegaan. Zij moesten wachten totdat ook hun mededienstknechten uit het huis van God en hun broeders vervuld zouden zijn, totdat het getal van hen, die gedood zouden worden om het woord van God en om de getuigenis, die zij hadden, vol zou zijn geworden. En dan als zij, die gedood zouden worden, zoals als zij de marteldood zouden hebben ondergaan, zou het volle gerichtover het ongelovig gebleven deel van Israël tegelijk met dat over de antichrist en zijn verdere aanhang komen (Hoofdstuk 19: 11 vv. Jes. 66: 15 vv.). Zij zelf echter zouden en daarvan was hun het witte kleed ten onderpand, tegelijk met de toegevoegde mededienstknechten en broeders bij de oprichting van het duizendjarig rijk tot de heerlijkheid van de eerste opstanding komen (Hoofdstuk 20: 4 vv.).

Voor onze gewone opvatting heeft het iets bijzonder bevreemdends, dat deze zielen van de gedoden om het woord van God en de getuigenis van Christus om wraak roepen voor hun onschuldig vergoten bloed. Men zou het veel meer overeenkomstig de geest van het Christendom vinden, als zij, in plaats van om wraak, om genade baden voor degenen, die hen doodden. Hierop moet geantwoord worden, dat Stefanus, die de rij opent, sterft met het woord op de lippen: "Heere! reken hun deze zonde niet toe" en Jakobus II, die wij de laatste van de tien bedoelde martelaars kunnen noemen, zo aanhoudend in het smeken voor zijn volk Israël op de knieën moet hebben gelegen, dat deze met eelt begroeid waren, evenals de knieën van de kameel, die zich gedurig neerbuigt. En nog, toen hij van de tinne van de tempel werd neergeworpen en beneden dood geslagen werd, bad hij voor de zonden van zijn volk. Het roepen om ontferming voor de tegenstanders van de Heere is echter slechts zo lang op zijn plaats, als nog ontferming mogelijk en de tijd van het laatste gericht niet is begonnen. Stellen de gelovigen belang in de redding van de zielen, het is hun evenzeer te doen om de roem van de heiligheid en waarachtigheid van hun Heer en om de reiniging van het huis van God van de overtreders. Het is alleen de vraag wanneer de tijd van deze reiniging, de tijd van de verheerlijking van de Heere door Zijn tegenstanders daar is en nu wordt door de inhoud van het vijfde zegel deze vraag op tweeërlei wijze in symbolische, concrete vorm behandeld. Naar de ene zijde zou de vraag bevestigend kunnen worden beantwoord en dus het oordeel over Jeruzalem en het Joodse volk tot een eindgericht gemaakt worden. De maat van de zonde is werkelijk vol en de heiligheid en waarachtigheid van God schijnt te eisen, dat aan het halsstarrige en verstokte volk, waaraan ook de zonde niet toegerekend is geworden, dat het de Zoon van God aan het kruis genageld had, waaraan vervolgens nog 40 jaren lang de zaligheid op de krachtigste en dringendste wijze werd aangeboden en dat toch is voortgegaan degenen

te doden, die tot hen waren gezonden, nu ook een einde worde gemaakt. Deze gedachte wordt uitgedrukt door het roepen van de zielen onder het altaar. Als zij met hun roepen als het ware tot rust zijn genoopt, wordt de andere gedachte uitgedrukt, dat het goddelijk verlossingsplan met Israël nog niet ten einde is en dat het volk nog voor de toekomst tijd tot bekering is gegeven. De rijkdom van de goddelijke goedheid, Zijn geduld en Zijn lankmoedigheid heeft zich nog een tijd voorbehouden, waarop de Heere ons in Mattheus wijst. Voor hoeveel zielen deze genade tot weder opwekken van Israël uit zijn geestelijke dood vruchten zal dragen, dat vernemen wij later in Hoofdstuk 7: 1 vv. Het is daar werkelijk geheel Israël, dat nog eens zalig wordt (Rom. 11: 26), al is het op verre na niet in al zijn bijzondere leden, toch in al zijn afzonderlijke stammen. De 144. 000 staan tot de 10 miljoen ongeveer als 1 tot 70. Verreweg het grootste gedeelte van het volk zal zich dus bezondigen aan het eindoordeel en wel aan dat, hetwelk bij het slot van de geschiedenis van de opvoeding van de uit de heidenwereld geroepen Christenen over de anti-christ en diens aanhang gaat. In de tegenwoordige tijd staan wij in de periode van het rijp worden van de anti-christelijke tijdgeest, waarvan het gevolg is het doden van de twee getuigen (Hoofdstuk 11: 7 vv.). Zeer veel draagt tot dat rijp worden de liberale, ongelovige Jodenwereld bij en zij zal het dan ook zijn, die bij de verschijning van de persoonlijke anti-christ energiek aan de verheffing van zijn heerschappij en aan zijn onderneming tegen de Zionsgemeente in het heilige land deelneemt, maar zich daardoor ook in het gericht, dat over hen komt, inwikkelt, Dit alles, alsmede de gegeven verklaring van dit vers volgens de afzonderlijke daarin vervatte momenten, zal de lezer pas duidelijk worden in de verdere voortgang van ons boek. Intussen geeft het bij Lukas 13: 33 gezegde over Jeruzalem als het altaar, waarop alle profeten en getuigen geofferd worden, zekerheid, dat wij ook bij dit zegel met Jeruzalem te doen hebben (vgl. Klaagt. 4: 13).

Bij de verklaring van het elfde vers merken wij aan, dat het vijfde en zesde zegel weliswaar de Christenvervolgingen en de ondergang van het Romeinse rijk beduiden, maar ook, in ruimere zin, typisch, de Christenvervolging onder het beest uit de afgrond, de zesde en zevende wereldmacht (Volksheerschappij en Antichristendom) en de ondergang van deze en aller andere wereldmachten aanwijzen. In deze typische zin volgen het vijfde en zesde zegel ook in tijdsorde op de vier eerste en het vijfde beduidt de toekomstige martelaren onder het beest uit de afgrond en het zesde de val van alle wereldmachten en van de antichrist met de zijnen ten dage van de toorn van het Lams, of van Christus' terugkomst. De val van het Romeinse rijk was in het Nieuwe Verbond het hoofdvoorbeeld van het verdwijnen aller wereldmachten. Pas wanneer wij deze typische zin van de beide zegelen, benevens de werkelijke zin, in het oog houden, kan hun volledige verklaring gevonden worden.

Niet de geesten van de afgestorven martelaren (deze worden nooit "zielen" genoemd), maar hun zielen volgens het natuurlijk lichamelijk leven, liggen onder het altaar, met andere woorden hun bloed ligt er. In de Openbaring komen twee altaren voor: 1) het gouden reukaltaar; 2) het niet gouden brandofferaltaar; van het laatste wordt hier gesproken. zoals vroeger in het Oude Verbond het bloed van de offerdieren in de tempel te Jeruzalem op het altaar van de brandoffers werd uitgegoten, zo ziet Johannes het bloed van de vermoorde martelaars onder het hemelse brandaltaar. Zoals eens het bloed van de onschuldige Abel tot God om wraak riep van de aardbodem, zo ligt het bloed van de verslagen gelovigen hier op de grond en klaagt de moorddadige vijanden van Jezus aan, totdat Deze wraak genomen heeft. Dat is het bloed van de Christenen, dat vergoten is door de Heidenen, sinds de tijd van de Romeinse keizer Nero tot op de dagen, waarin Johannes deze gezichten zag; het bloed van Petrus, die aan een kruis genageld werd, het bloed van Paulus, die met het zwaard is gedood, het bloed van zo vele martelaars, die hun geloof in de Heere hebben bezegeld met hun dood. Maar Johannes ziet ook het bloed van hen, die met en na dezen zijn omgebracht tot op de

ondergang van het Romeinse rijk, ja het bloed van alle getuigen van Christus, dat tot op de huidige dag vergoten is en vergoten zal worden tot op de jongste dag. Deze zee van bloed roept van het brandaltaar om wraak, om wraak van God en deze zij is reeds in de tijdelijke oordelen aan de wereld uitgeoefend; maar de geduchtste is de wraak, die eindelijk, als de laatste, komen zal op de grote dag van het gericht, wanneer de tegenstrevers, vervolgers en moordenaars van Jezus en Zijn Kerk, het beslissend oordeel horen zullen: "ga weg van Mij, u vervloekten, in het eeuwige vuur, dat de duivel en zijn engelen bereid is." Vermoord zijn de martelaars omwille van het woord van God en van de getuigenis, die zij hadden; want Jezus Christus gaf hun het woord van de waarheid in de hand en zij hielden het vast, zij bewaarden het getrouw, zodat Christus Jezus zelf door hun mond getuigenis gaf van het licht tegen de duisternis, van de gerechtigheid tegen de zonde, van de waarheid tegen de leugen. Aan de Heidenen werd de wraak openbaar over het bloed van de dienaren van de Heere; Hij zal Zich openbaren, maar wij zeggen: "Heere! hoelang zult U toezien? " "Hoelang zullen de goddelozen van vreugde opspringen? " Als Hij onze Heere is, mogen wij ook vertrouwen, dat Hij Zich over de Zijnen zal ontfermen; en zo is het ook de taal van de verlosten, wier bloed is vergoten voor de naam van de Heere Jezus: "Heere! wij zijn Uw eigendom; wij hebben U gediend, wij zijn U getrouw gebleven tot de opoffering van ons leven toe; U bent de Heilige; U heeft een macht, zoals niemand in de wereld ze bezit; U bent de Algenoegzame, zoals niemand buiten U het is; U bent de Waarachtige openbaar U door de vervulling van de bedreigingen, die U gesproken heeft tegen de overtreders van Uw wil! Bij uw heerschappij en onze getrouwe onderworpenheid; bij uw heiligheid, bij uw waarheid roepen wij U aan; wreek ons bloed, opdat U verheerlijkt mag worden door de hele wereld en uw kerk geëerbiedigd! " Jezus heeft gedurende Zijn omwandeling op aarde de verhoring van deze bede reeds bepaald toegezegd: "Zal God geen recht doen Zijn uitverkorenen, die dag en nacht tot Hem roepen, hoewel Hij lankmoedig is over hen? Ik zeg u, dat Hij hun haastig recht zal doen." Het is Gods heilige wil en behoort tot de aard van Zijn wezen, wraak te nemen over alle ongerechtigheid; daarom is ook het gebed van Zijn dienaren Hem aangenaam, als het ontspruit uit begeerte naar Zijn verheerlijking en uit gelovig verlangen naar de eindelijke zegepraal van de Kerk. En zoals de Heere aan Zijn kudde de haat van de hele wereld heeft voorspeld in de woorden: "u zult gehaat worden door alle volkeren omwille van Mijn naam wil", zo heeft de Heere ook het oordeel uitgesproken over allen, die van deze aarde zijn. Dezen worden aangeduid in de twee laatste zegels. Nog kan de bede van de bloedgetuigen niet vervuld worden. Zij ontvangen als voorlopig antwoord een blinkend kleed, dat betekent: de zaligheid van de hemel.

In dit rusten bestaat tot aan de grote morgen van de opstanding op de jongste dag de zaligheid en heerlijkheid van de volmaakt rechtvaardigen. Zij hongeren en dorsten niet meer, noch de zon valt niet op hen, noch enige hitte en God zal alle tranen van hun ogen afwissen. Hoe heerlijk is de aanvang van het loon, dat God aan de Zijnen geeft in dat uitrusten van de moeiten en de verdrietelijkheden van deze aardse pelgrimsreis; een uitrusten voor de troon van het Lam, in de liefde, in de schoot en aan het hart van Jezus! En u, Paulus! wel had u recht te begeren om ontbonden te worden en met Christus te zijn en het sterven te houden voor gewin! Hier leven en zweven wij in aanhoudende onrust, strijd is het in en om ons; geen ogenblik verpozing van kommer, van moeite en zonde; maar ginds zal het beter zijn. Rust blijft er over voor het volk van God; zalige rust, niet te beseffen door de kinderen van het vlees; rust voor de troon van God. O Heere! mijn nieren verlangen in het binnenste van mij! Verlosser! neem ons in die rust op! Die rust duurt enige tijd; de duur daarvan bepaalt God niet nader en deze is een verborgenheid. Maar eenmaal zal het gebeuren, dat er geen tijd meer is, want "in de dagen van de stem van de zevende engel, wanneer hij bazuinen zal, dan zal de verborgenheid van God vervuld worden, zoals Hij Zijn dienstknechten, de profeten,

verkondigd heeft" en dan zal het "rusten" vervangen worden door de volheid van de heerlijkheid van God en een eeuwige zegepaal over de vijanden van Zijn rijk, zoals de heilige mannen van de Heere dat hebben beloofd.

Johannes was in de Geest en in die staat zag hij in een gezicht zielen, die geen voorwerp zijn van het lichamelijk oog, hij zag zielen, onder het altaar, dat is Christus Hebr. 13: 10 die voorgebeeld was door het gouden reukaltaar, dat in het heilige stond, voor de ark van het verbond, die in het heilige der heiligen stond, ten opzichte daarvan wordt Christus een altaar genoemd; zoals in de Openbaring vaak de benamingen geschieden van de schaduwachtige godsdienst in het Oude Testament. De zielen waren door Christus verlost en werden door Zijn overschaduwing zoetelijk verkwikt in de gemeenschap met Hem, en in de volmaakte genieting van God, het waren zielen van hen, die gedood waren, van de martelaren, die om de belijdenis van de Heere Jezus vervolgd en wreed ter dood gebracht waren. Een martelaar voor Jezus te zijn, is het heerlijkste, dat men op de wereld kan zijn en heeft tot beloning de kroon van de heerlijkheid. Het hoorbare wordt hier bijgevoegd, waarin aan te merken is, het verzoek van de zielen en het antwoord aan haar. Het verzoek: En zij riepen met grote stem, zeggende: Hoelang, o heilige en waarachtige Heerser! oordeelt en wreekt U ons bloed niet aan degenen, die op de aarde wonen? Zij spreken God aan met de benamingen, die op hun verzoek passen, als: Heilige, die de goddeloosheid, zoals de vervolgers pleegden, haat en niet verdragen kan. Waarachtige, die beloofd heeft Zijn kerk te bewaren en de vervolgers te straffen. Heerser, die alleen de Opperste is en het gebied heeft over hemel en aarde en als een rechtvaardig Rechter een ieder vergeldt naar zijn werken. Zij klagen over de langdurigheid van de verdrukkingen van de kerk en het langdurige uitstel van straf te oefenen over de verdrukkers en verzoeken het oordeel over de vervolgers, wetend, dat zij schuldig bevonden zouden worden en eisen wraak over het vergoten bloed van de heiligen door de inwoners van de wereld, de goddeloze, wereldse mensen; niet dat zij wraaklust hebben in de hemel; maar de eer van Gods rechtvaardigheid, de eer van de Heere Jezus, het Hoofd van de kerk, die in het verdrukken van Zijn volk gesmaad en gelasterd werd en de verachting van de waarheid van God en van Zijn gemeente, verwekken hun begeerten om te bidden om verlossing van de kerk en van straf over hun vijanden. Het antwoord geschiedt door daden en woorden. De daden zijn: En aan een ieder werden lange witte kleren gegeven. Toen zij op aarde leefden, waren zij bekleed met Christus' gerechtigheid en met heiligheid van het leven; maar nu zij in de hemel zijn, zijn zij bekleed met heerlijkheid. Alle gelovigen zullen wel verheerlijkt worden, maar de martelaren zullen eeuwig in heerlijkheid uitmunten en als getrouwe strijders voor Christus en Zijn zaak gekend worden. De woorden: En hun werd gezegd, dat zij nog een kleine tijd rusten zouden, totdat ook hun mededienstknechten en hun broeders vervuld zouden zijn, die gedood zouden worden, zoals zij, God spreekt hen vriendelijk toe, alsof Hij zei: rust, verkwik, verblijd u in het genot van de zaligheid, waarin u bent, uw verzoek is Mij aangenaam, maar Ik heb nog meer getuigen voor Mij uitgezien, die zullen Mij ook verheerlijken met een marteldood, deze zijn niet alleen uw mededienstknechten maar zelfs uw broeders, daar is niet lang toe, de tijd is nabij. De nog toekomende martelaren worden niet bepaald en zijn niet alleen die, die nog door de Heidenen gedood zouden worden voordat Constantijn de Grote in het volle bezit van het rijk gekomen was, als wanneer hij de vervolgingen deed ophouden, maar onder die zijn ook begrepen al de martelaren, die gedood zouden worden door de antichrist, die dronken zou worden van het bloed van de heiligen. En of God nu en dan wel wraak oefent over de vervolgers van de kerk, zo zal nochtans de volkomen wraak pas geschieden, als de Heere Jezus zal komen ten oordeel, waartoe wel een lange tijd scheen te zijn; maar ten opzichte van de eeuwigheid is hij maar een kleine tijd.

De zielen van de martelaren worden gezegd onder het altaar te zijn, welk zinnebeeld is ontleend aan het bloed van de offerdieren, die op het brandaltaar geofferd moesten worden, dat aan de voet van het altaar pleegt uitgegoten te worden (Lev. 4: 7); in het bloed was de ziel. Men moet niet verklaren alsof de zielen van de martelaren, van hun lichamen ontbonden, wraak vorderen over de vijanden van de waarheid; wat hier gezegd wordt moet overgebracht worden tot de zaak zelf. De bloedstortingen tegen de belijders van de waarheid zouden zo fel zijn, dat zij vanzelf om de goddelijke wraak zouden roepen, evenals het onschuldig bloed van Abel gezegd wordt tot God te roepen (Gen. 4: 10 Hebr. 12: 14). Het beleid van Zijn raadsbesluiten liet echter niet toe, dat Hij de vijanden zou bezoeken. Hij beveelt lijdzaamheid totdat ook de medebroeders (Waldenzen, Albigenzen, Boheemsche broeders enz.) omgebracht zouden zijn. God zou intussen maken, dat de zaak van de martelaren, die om de ware godsdienst waren gedood, openlijk gerechtvaardigd zou worden, hetwelk wordt afgebeeld door de lange witte kleren, waarmee zij door Jezus Christus begiftigd, in de kerk zouden blinken.

De zielen van de gelovigen, inzonderheid van lijdende gelovigen, zijn in een allergelukzaligste staat na de dood, te weten onder het altaar, in het paradijs, in Abrahams schoot bij Christus Jezus. God heeft een bijzondere zorg voor de zielen van al Zijn heiligen; zij zijn Hem dierbaar, hun loon is groot in de hemelen.

En Ik zag, toen het Lam het zesde zegel geopend had en zie er werd een grote aardbeving, als was de aarde door hetgeen op haar voorgevallen was, in haar grondvesten geschokt (MATTHEUS. 27: 52, vlg. Hoofdstuk 11: 13); en de zon aan de hemel werd zwart als een haren zak, als hetgeen van grof, zwart geitenhaar gemaakt is (Jes. 5: 30; 50: 3 Jer. 4: 25 Amos 9 v.), alsof zij wilde ophouden haar licht te laten schijnen, ja zelf als het donkerste voorwerp in de tot hiertoe door haar verlichte wereld staan en de maan werd als bloed, verkreeg een duister, bloedroodschijnsel als een uitgaande lamp (Joël 3: 4), als had zij nu ook geen kracht meer om licht te geven, nadat de zon haar schijnsel had verloren en kon zij nu alleen nog schrik aanjagen en angst verwekken.

En de sterren van de hemel vielen op de aarde, alsof ze voortaan niet meer hoefden te schitteren als heldere punten aan de hemel (Dan. 8: 10) en het was voortaan met hen, zoals een vijgenboom zijn onrijpe vijgen, die achter de bladeren zijn na gegroeid, maar niet voor de winter tot rijpheid komen Uit 21: 19, afwerpt, als hij door een grote wind geschud wordt, zodat zij nu nutteloos aan de weg liggen en door de voeten van de voorbijgangers worden vertreden.

En de hemel, die als een deksel over de aarde is uitgespannen (Jes. 40: 22), is weggeweken en als het ware ineen gewikkeld, als een boek, dat toegerold wordt, wanneer men het niet meer gebruikt (Jer. 34: 4); en alle bergen en eilanden zijn bewogen uit hun plaatsen, zodat de oppervlakte van de aarde, wat betreft de verdeling van het vaste land met de bergen en van de zee met de eilanden, opeens een andere gedaante verkreeg.

De uitleggers, voor zoverre zij hierbij denken aan de jongste dag met zijn vernietiging van het tegenwoordige wereldgebouw (2 Petrus 3: 7), vatten de woorden eigenlijk op. Zij moeten zich dan of met algemene, onbestemde spreekwijzen vergenoegen, waarbij de uitdrukkingen elk in het bijzonder niet tot haar recht komen, of, als zij nader er over handelen, bijvoorbeeld over het neervallen van de sterren op de aarde, zulke ongerijmde dingen voorbrengen als bijvoorbeeld in de volgende opmerking geschiedt: "ziet het menselijk oog de sterren op de aarde neervallen, dan moeten zij in werkelijkheid ver van de aarde in de luchtledige ruimte

verzinken en vergaan". Dat zij niet gedacht moeten worden als verdwijnend in de luchtledige ruimte, maar als werkelijk op de aarde vallend, is daardoor duidelijk genoeg aangewezen, dat dadelijk een ander beeld er voor wordt gebruikt, dat van de door storm op de aarde geworpen onrijpe druiven. Hoe meer dergelijke pogingen om de woorden eigenlijk op te vatten en die van voorvallen in de uitwendige, zichtbare wereld te verstaan, mislukt zijn, des te meer versterken zij ons in de overtuiging, dat hier van het einde van de wereld oog volstrekt geen sprake is en de hele plaats slechts in zinnebeeldigen zin op geestelijke gebeurtenissen in het rijk van God betrekking heeft. Nu laten ons die gevolgen en veranderingen, die de verwoesting van Jeruzalem en van de tempel, de verstrooiing van Israël over de aarde en de verwerping van het van te voren uitverkoren volk in het Godsbestuur op aarde heeft teweeg gebracht, ook geen ogenblik in twijfel, hoe wij de verschillende uitdrukkingen moeten verklaren. Wat de Heiland aan het geslacht van Zijn tijd voorspelt (MATTHEUS. 21: 43): Het koninkrijk van God zal van u weggenomen worden en een volk gegeven, dat zijn vruchten voortbrengt" (vgl. Luk. 17: 6) en wat dan in de catastrofe van Jeruzalem ook werkelijk werd volvoerd, is een zo hele omkering van de vroegere toestand van de wereld in godsdienstig opzicht, dat het wel te begrijpen is, waarom aan het begin van dit stuk wordt gezegd: "er werd een grote aardbeving" en aan het einde: "alle bergen en eilanden zijn bewogen uit hun plaatsen"; want terwijl tot die tijd Israël het enige volk van God op aarde was, dat volk, waarom de hele geschiedenis van het Godsrijk als om haar as zich bewoog, maar alle andere volken aan zichzelf waren overgelaten, zonder God in de wereld en vreemdelingen over de verbonden van de belofte, ontstond voortaan een juist tegenovergestelde toestand; de Heere trok zich de heidenwereld aan en zegende ze met allerlei geestelijke zegeningen in hemelse goederen door Christus, plantte in haar Zijn kerk met al haar inrichtingen en maakte haar tot zijn koninklijke zetel. Israël maakt Hij daarentegen tot dat volk, dat nu vreemd is en buiten het burgerschap van Israël en naar Zijn tegenwoordige staat geen hoop heeft, zoals het in Deut. 32: 19 vv. is bedreigd. Het vuur heeft daar de grondvesten van de bergen aangestoken: wat wonder, dat daarvan de aarde in haar binnenste beefde, op haar oppervlakte echter een geheel andere gedaante kreeg, evenals wanneer door vulkanische uitbarstingen, uitstortingen van bergen en wegzinken van eilanden, als ook opheffing van nieuwe bergen en eilanden op plaatsen, waar vroeger slechts ondiepten en vlakke zeeën te zien waren, hadden plaats gevonden. Maar ook wat tussen het begin en het slot van dit stuk in het midden staat, verkrijgt bij onze verklaring een duidelijke, bevattelijke zin. De zon, die tot zolang aan Israël’s geestelijke hemel heeft geschitterd, was het vaste profetische woord van het Oude Testament (Hoofdstuk 12: 1. 2 Petrus 1: 19). Zij heeft, sinds men Hem, op wie dit woord wijst, niet erkend, maar integendeel verworpen heeft, ja voortgaat Hem te lasteren en te bespuwen en alleen om Hem niet in de Schrift te vinden, deze verdraait en verknoeit, een zwarte haren zak over zich heen getrokken, zodat van haar helder schijnsel voor het Rabbinisme niets meer te zien is, maar zij als een duister punt vol diepe treurigheid daar hangt. En de maan, die alleen daarom licht en leven kon geven, omdat zij door de zon der gerechtigheid, die komen zou, beschenen werd, namelijk de wet (Hoofdstuk 12: 1), is nog slechts een donker glimmende lamp, die geen goede dienst meer doet. Ja, het bloed, waarvan de Joden hebben gezegd: "het kome over ons en over onze kinderen", heeft alle vloeken van de wet over hen gebracht, zodat voor hen hun maan zelf als bloed is geworden; de "vreugde van de wet", die zij jaarlijks op een feestdag tonen, kan de staat van zaken, zoals die uit Hoofdstuk 12: 10 blijkt, niet bedekken ("Uit 24: 29. Zij zijn dan ook van de hemel gevallen sterren, de door de wind op de weg geschudde onrijpe vijgen.

Wat een licht had Israël met het woord, dat het was toevertrouwd (Rom. 3: 2), in de rondte gegeven, toen nog duisternis het aardrijk bedekte en donkerheid de volken! Welke zoete vruchten had het gebracht in zijn wijze spreuken en geestelijk liefelijke psalmen! De hele

Bijbel toch, dat boek van het leven voor de hele mensheid, is van de eerste tot de laatste letter uit Joodse pen gevloeid! Maar wat brengt het Rabbijnse Jodendom met zijn Talmud van de wereld verder nut aan? Wat kan een ziel, die hongert en dorst naar gerechtigheid, tot wezenlijke verkwikking uit de prediking van de Rabbijnen putten? En waartoe gebruikt men anders een Jood dan om een koopmanschap? Acht niet al het volk de kinderen van Abraham voor vogelvrij en treedt het niet als schepselen zonder betekenis, die hun bestemming misten, met voeten zoveel het kan? En ook dat is terecht "de hemel is weggeweken als een boek, dat toegerold wordt". De hele Oud-Testamentische bedeling is samengerold, nadat zij haar dienst heeft gedaan, de synagoge heeft geen betekenis meer voor de wereld, maar de Kerk is de hemel, die over de aarde zich welft. (Hoofdstuk 2: 9).

Ook dit gezicht van het zesde zegel is ondanks zijn ijselijkheid nog slechts iets voorlopigs; het is hetzelfde, wat de Heere Jezus zelf aldus beschrijft: "en meteen na de verdrukking van die dagen zal de zon verduisterd worden en de maan zal haar schijnsel niet geven en de sterren zullen van de hemel vallen en de krachten van de hemelen zullen bewogen worden." Al deze beelden betekenen tijden van zware rampen en ontwikkelingen van vreselijke gebeurtenissen in de landen van de aarde. Zij gaan vooraf aan de terugkomst van de Heere ten gerichte, die onder het zevende zegel volgt. De grote dag des oordeels is zo nog niet aangebroken, maar wordt slechts aangekondigd. De voorspelling van dit zegel werd het eerst vervuld, toen de heidense wereldheerschappij van het Romeinse keizerrijk ontbonden en geheel vernietigd werd; maar zij wordt telkenmale vervuld, wanneer in de wereldgeschiedenis een nieuwe tegen Jezus vijandige heerschappij de plaats van de Romeinse inneemt en evenals deze de Kerk van Christus en de ongelukkige belijders van Zijn naam vervolgt en poogt te vernietigen. Intussen had de Apostel Johannes reeds één vervulling van de voorspelling achter zich, namelijk de ondergang van de Joodse staat en de verwoesting van stad en tempel in het jaar 70, een rechtvaardig strafgericht over de Joden wegens hun verwerping en kruisiging van de Zoon van God en wegens hun vervolging van de Apostelen en van de gemeenten van de eerste tijd van het Christendom. Onweer en aardbeving zijn de gewone beelden van de openbaring van Gods almacht. Waar Zijn strafgerichten over de mensen worden uitgestort, waar rampzalige verwarring, ellende, nood en schrik overal heersen onder de volkeren, daar komt dit alles voor als een bliksemstraal van Gods mogendheid en een beven van de aarde op haar grondvesten. Zo heet het een verheffen van de stem van de Heere en een versmelten van de aarde, wanneer de Heidenen razen en de koninkrijken zich bewegen; en elders spreekt de Heere: "Ik zal de hemelen en de aarde en de zee en het droge doen beven", waarvan de betekenis wordt verklaard door het onmiddellijk volgende: "Ik zal alle Heidenen doen beven",
i. alle koninkrijken schokken. Ook: "Ik zal de hemelen en de aarde bewegen", dat weer aldus wordt verklaard: "Ik zal de troon van de koninkrijken omkeren en verdelgen de vastigheid van de koninkrijken van de Heidenen; en Ik zal de wagen omkeren en die daarop rijden en de paarden en die daarop rijden, zullen neerstorten, een ieder in des anderen zwaard.
Hieruit blijkt, dat het bewegen van hemel en aarde in beeldspraak te kennen geeft de grote bewegingen, die Gods almacht in de toestand van de volken teweeg brengt, bloedige oorlogen en omwentelingen, waardoor de rijken van hun grote macht beroofd worden, omdat zij Heidenen zijn of weer geworden zijn en zich overmoedig hebben aangekant tegen de almachtige God.

" en de zon werd zwart als een haren zak en de maan werd als bloed." Dit betekent rampvolle, akelige tijden, zoals dezen eenmaal voorafgingen aan de verwoesting van Jeruzalem en de verstrooiing van het Joodse volk, nogmaals aan de ondergang van het Romeinse rijk en zoals zij in deze dagen tot ons gekomen zijn, zodat ons de zon zwart schijnt als een rouwgewaad en de maan als bloed. Voor de rampzaligen schijnt geen zonlicht; zij

moeten, het kan niet anders, alles zich als zwart voorstellen. Zulke tijden worden ook geschilderd door de profeet Ezechiël, wanneer hij de zware rampen van Egypte onder Farao tekent: "en als Ik u zal uitblussen, zal Ik de hemel bedekken, en zijn sterren zwart maken. Ik zal de zon met wolken bedekken en de maan zal haar licht niet laten lichten. Alle lichtende lichten aan de hemel die zal ik omwille van u zwart maken: en Ik zal een duisternis over uw land maken, spreekt de Heere Heere". En Jesaja spreekt van het zware lijden, waarmee Israël zou bezocht worden, aldus: "daar zal duisternis en benauwdheid zijn en het licht zal verduisterd worden in hun verwoesting." Evenzo Jeremia, wanneer hij de rampen tekent, die Juda dreigden: "ik zag het land aan en zie, het was woest en ledig; ook naar de hemel en zijn licht was er niet; " alsmede andere profeten, zoals Amos, Jesaja, Zacharia en Joël.

En de sterren van de hemel vielen op de aarde, zoals een vijgenboom zijn onrijpe vijgen afwerpt, als hij door een groten wind geschud wordt." De "hemel" duidt de vorsten van de aarde aan, of liever meer in het algemeen: de hele stand van overheden en aanzienlijken, die op aarde heersen. Zij worden met de hemel vergeleken, omdat zij hun heerschappij, grootheid en glans van God hebben. De "sterren" zijn de afzonderlijke vorsten en aanzienlijken. Hun "vallen van de hemel" betekent, dat de heerschappij van hen wordt weggenomen. Zo verschijnt bij Jesaja de machteloos geworden koning van Babel onder het beeld van de uit de hemel gevallen Morgenster; Daniël beschrijft de val van de koningen als van "sterren, die op de aarde neergeworpen worden." Zij daarom, die in de bestrijding van het rijk van God en in de vervolging van de Kerk de aanvoerders waren, de goddeloze koningen, vorsten, overheden en aanzienlijken, worden het eerst door het oordeel van de Heere getroffen. Zij hebben misbruik gemaakt van hun ambt en gezag; nu verheft zich tegen hen de storm van het goddelijk strafgericht en zij worden als onrijp, nutteloos, bedorven ooft neergeworpen. Deze dreigende voorspellingen werden in de eerste plaats vervuld aan de keizers, gezagvoerders en overheden in het Romeinse rijk. Terwijl Johannes gedurende zijn ballingschap op Patmos deze woorden schreef, blonken zij nog als prachtige morgensterren in volle heerlijkheid; maar snel kwam de tijd, dat zij uit hun hemel neerstortten. En in de tegenwoordige dagen hebben zich deze woorden opnieuw vreselijk bewaarheid. Met huivering, maar ook met bewonderende aanbidding van Gods wegen zien wij het voor onze ogen, hoe de tronen en zetels van vorsten en aanzienlijken schudden en ineenstorten. Welke is nu de roepstem? geen andere dan deze: "Nu dan, u koningen, handel verstandig, laat u tuchtigen, u rechters van de aarde. Dien de Heere met vreze en verheugt u met beving". U groten van de aarde! neemt deze goddelijke koning aan en bewandel het pad dat ten hemel leidt, opdat u de oordelen van God mag ontvluchten eer het te laat is!

"En de hemel is weggeweken, als een boek, dat toegerold wordt; en alle bergen en eilanden zijn bewogen uit hun plaatsen". De menigte van mensen en volken op aarde, die heen en weer worden geslingerd, vergelijkt de Bijbel met een zee. De afzonderlijke grote en kleine koninkrijken zijn de bergen en eilanden in de zee. Wanneer de profeet Jesaja van de Messias voorspelt: "de eilanden zullen naar zijn leren wachten", staat daarvoor in een aanhaling: "in Zijn naam zullen de Heidenen hopen". Jesaja voegt elders de eilanden en de volken bijeen. De Heere zal zo de hemel van de vorsten oprollen als de perkamenten rol van een boek, zal hun heerschappij verdelgen, de hele burgerlijke en kerkelijke inrichting van hun staat vernietigen en dit alles zal niet hier of daar met de ene of andere koning plaats hebben, niet slechts in het ene of andere rijk gebeuren, maar de hele vorstenhemel op aarde zal het ondervinden! De koninkrijken zullen bewogen worden uit hun plaatsen, hun grenzen zullen verdwijnen; zij zullen teniet gaan; er zal een tijd van rampzalige regeringloosheid aanbreken, een tijd, waarin het ruw geweld, de woeste volksheerschappij, zonde en ongerechtigheid het gebied voeren binnen de landpalen! O Heere, Heere! U die uitgetogen bent op het blinkend paard met de

kroon op het hoofd en de boog in de hand om te strijden en te overwinnen; Heere! U bent de Leeuw, maar ook het Lam, lankmoedig, genadig, barmhartig en groot van goedertierenheid en trouw; o! wees U de Geneesmeester van ons, zieken van de ziele; wees ons genadig, ja genadig tot eer van Uw naams!

Daarop is gevolgd de opkomst in het Oosten, niet alleen van de Mohammedanen, maar voornamelijk van de Roomse Anti-christ in het Westen, die zichzelf met een geestelijke tirannie verheft boven al wat God genoemd wordt en zichzelf in de tempel van God voor een God op aarde uitgeeft, onder welke deze grote en schrikkelijke veranderingen in de Kerk van Christus, die als de maan van hem alleen haar licht ontvangt, met bloedige vervolgingen is vervuld en roodvervig geworden. Dat de sterren, dat is: de Leraars en Herders (zoals in Hoofdstuk 1: 10 is verklaard), zijn van de Hemel, dat is, van de hemelse en geestelijke zorg, tot aardse en wereldse vervallen; dat de hemel als in een rol zou wijken, dat is, dat de Heilige Schrift en de hemelse leer van Christus als een besloten boek is geworden en de lidmaten van de gemeenten verboden en benomen; dat eindelijk alle bergen en eilanden, dat is alle prinsen en volkeren door Zijn heerschappij zonden schrikken. Deze verklaring komt wel met de geschiedenis overeen en dat dergelijke veranderingen in de Kerk en in de wereld door zulke figuurlijke wijze van spreken in de schriftuurlijke vaak verstaan worden, blijkt uit de vergelijkingen van verscheidene plaatsen in het Oude Testament, waaruit deze plaats ontleend schijnt te zijn. Jes. 13: 10 en 34: 4. Joël 2: 10 die wat naderbij de letter blijven, voegen deze drie verzen bij de drie volgende, die over de zware straffen handelen, die de vervolgers en verdrukkers ten uiterste dagen zullen overkomen, gesteld tegen de troost, die de martelaren al genieten, waarvan straffen vele tekenen in hemel en aarde ook als voorboden van Christus worden gesteld. MATTHEUS. 24: 19 MATTHEUS. 13: 14 Lukas 21: 25 enz.

Deze woorden zijn niet eigenlijk naar de letter te verstaan, maar naar de spreekwijze van de Heilige Geest in de Schriftuur, waarin deze en dergelijke uitdrukkingen vaker voorkomen en grote veranderingen en omkeringen van Staten en volken betekenen. Zie in deze plaatsen Jes. 6 Jer. 15: 6 en Ezechiël. 32: 7 Van de verwoesting van Egypte sprekend zegt de profeet: Als Ik u zal uitblussen zal Ik de hemel bedekken en zijn sterren zwart maken: Ik zal de zon met wolken bedekken en de maan zal haar licht niet laten lichten. Joël 2: 10 De aarde is beroerd voor Zijn aangezicht, de hemel beeft, de zon en maan worden zwart en de sterren trekken haar glans in. Van de koning van Babel wordt gezegd, Jes. 14: 12 : "Hoe bent u gevallen, o morgenster". Deze woorden betekenen een zeer grote verandering in het Roomse rijk, van Heidens tot Christelijk, door het uitstorten van de gramschap van de Heere, wraak doende over het bloed van de heiligen, dat zij vergoten hadden. Want het is een beantwoording van het verzoek van de martelaren, die onder de keizers gedood waren en gaat voor het zevende zegel, dat het half uur stilzwijgen brengt en de bazuinen uitgeeft.

En de koningen van de aarde d. i. van dat land (vs. 4, 8 en 10) en de groten en de rijken en de oversten over duizend en de machtigen, die vroeger het minste vreesden, maar alleen gewoon waren door anderen gevreesd te worden, gaan nu in vrees en ontzetting allen met hun voorbeeld voor. En alle dienstknechten en alle vrijen, de hele overige bevolking in hun verschillende rangen en standen, verborgen zichzelf, als de bijzondere tekenen (vs. 12 vv.) openbaarden wat komen zou, in de spelonken en in de steenrotsen van de bergen. Zij zochten daar niet zozeer bescherming als wel de dood, die hun nog dragelijker toescheen dat het lot, dat hen wachtte (Jer. 8: 3).

En zij zeiden, juist zoals het hun van te voren verkondigd was (Jes. 2: 12 vv. Hos. 10: 8), tot de bergen en tot de steenrotsen: "Val op ons en verberg ons van het aangezicht van degene, die op de troon zit en van de toorn van het Lam (Hoofdstuk 5: 6 v.).

HOOFDSTUK 7

VERTROOSTING VAN DE KERK IN HAAR TREURIGE TOESTAND

Vs. 1-17. De opening van het zevende zegel volgt hier niet dadelijk; eerst treedt een episode of tussen-handeling in. Het zijn twee voorvallen, die de ziener gegeven worden, waardoor hij ook moet worden voorbereid tot het ontvangen van de volgende gezichten. De eerste (vs. 1-8) heeft betrekking op het verbondsvolk van het Oude Testament, dat ondanks zijn verwerping in het oordeel van de voorafgegane zes zegels toch niet voor altijd voor het rijk van God verloren is, maar daaraan nog eens een getal van burgers stelt, dat overeenkomt met de grond van zijn volksbestaan, de door alle volgende oordelen van de laatste tijd gered en bewaard worden. De tweede (vs. 9-17) ziet op de uit de heidenwereld verzamelde Christenen, die ook van hun zijde voor de zaligheid in de hemel een ontelbare menigte van overwinnaars stelt, overeenstemmend met het ontelbare van de hen vertegenwoordigende volken en waaraan de volgende ellenden geen gevaar meer voor verloren gaan aanbrengen.

En hierna, na het gericht van Hoofdstuk 6, dat het laatste gericht over Jeruzalem verkondigt, zag ik vier engelen staan op de vier hoeken van de aarde, dus in het Noorden, Oosten, Zuiden en Westen, houdende de vier winden, die uit de verschillende hemelstreken komen, de winden van de aarde, waarover zij waren gesteld, om die op Gods wenk los te laten of terug te houden in bewaring, opdat, zolang het bevel tot loslating niet was gegeven, geen wind van de plagen Re 7: 17 zou waaien ter beschadiging op de aarde, noch op de zee, noch tegen enige boom.

En ik zag een andere engel, wel te onderscheiden van de vier in het vorige vers ("Re 10: 1, niet eveneens daar reeds staan, maar in het verdere verloop van het gezicht opkomen van de opgang van de zon, om daardoor zich als bode van God te vertonen die voor hen, tot wier dienst hij uitgezonden was, heil en bewaring moest aanbrengen onder de dreigende stormen (Mal. 3: 1). Het was een engel, hebbende het zegel van de levenden van God met de naam van God de Vader (Hoofdstuk 14: 1) in zijn rechterhand (Hoofdstuk 1: 16). En hij riep met een grote stem, om nog op het laatste beslissende ogenblik in te grijpen in de loop van de dingen, die komen zouden, tot de vier engelen, die macht gegeven was door het loslaten van de vier winden, om de aarde en de zee te beschadigen.

Zeggende: a) "Beschadig de aarde niet, noch de zee, noch de bomen door dadelijke loslating van de winden, zoals u voorneemt, maar wacht daarmee nog een korte tijd, totdat wij eerst de dienstknechten van onze God, van wie daardoor hun blijven in de gemeenschap met God ondanks het lijden, dat komt, zal worden gewaarborgd, verzegeld zullen hebben aan hun voorhoofden als het edelste en zichtbaarste deel van hun lichaam.

En ik Johannes, hoorde het getal van degenen, die hierop door de engel bij het wachten van de vier anderen verzegeld waren. a) Honderd vier en veertig duizend, dus was de uitkomst, die na het eindigen van die handeling verkregen was, zoals de engel zelf mij mededeelde, waren verzegeld uit alle geslachten van de kinderen van Israël.

Uit het geslacht van Juda waren twaalf duizend verzegeld; uit het geslacht van Ruben waren twaalf duizend verzegeld; uit het geslacht van Gad waren twaalf duizend verzegeld;

Uit het geslacht van Aser waren twaalf duizend verzegeld; uit het geslacht van Nafthali waren twaalf duizend verzegeld; uit het geslacht van Manasse waren twaalf duizend verzegeld;

Uit het geslacht van Simeon waren twaalf duizend verzegeld; uit het geslacht van Levi waren twaalf duizend verzegeld; uit het geslacht van Issaschar waren twaalf duizend verzegeld;

Uit het geslacht van Zebulon waren twaalf duizend verzegeld; uit het geslacht van Jozef waren twaalf duizend verzegeld; uit het geslacht van Benjamin waren twaalf duizend verzegeld.

Dit gericht staat duidelijk in betrekking tot dat in Ezechiël. 9 Hetgeen daar voorafgaat, zowel als het volgende, handelt over het verbranden van Jeruzalem en het aftrekken van de heerlijkheid van de Heere uit het heiligdom. Daarom kan hier ook alleen dit verband bestaan en daarom het voorgaande hoofdstuk alleen van Jeruzalems verwoesting en Israël's verstoting worden verstaan. In Ezechiël. 9: 8 ligt de profeet bij hetgeen hij van het oordeel van God over Zijn volk opmerkt, de vraag op het hart: "Ach, Heere Heere! zult U al het overblijfsel van Israël verderven met uw grimmigheid uit te gieten over Jeruzalem? " en tot zijn geruststelling geeft onmiddellijk daarop (vs. 11) de man, die het lijnwaad aan had en het schrijfgereedschap aan zijn zijde, de Heere bericht: "Ik heb gedaan, zoals U mij bevolen had, en met een teken aan het voorhoofd getekend de lieden, die daar zuchten en jammeren over alle gruwelen, die te Jeruzalem plaats hebben." Zo ontvangt ook hier Johannes op de vraag, die hem bij de openbaring van het oordeel over Jeruzalem niet minder dan vroeger de apostel Paulus bij het zien op Israël's ongeloof (Rom. 11: 1) op het hart moest liggen: "Heeft God dan Zijn volk verstoten? " een troostvol antwoord, omdat hij de overgeblevenen naar de verkiezing van de genade, waarmee Paulus zich daar (vs. 5) vertroost, zelfs naar het getal te weten krijgt. Het getal is nu zeker niet arithmetisch, maar theologisch op te vatten, d. i. : het wil niet te kennen geven, dat er juist zó velen, geen meer en geen minder waren; het getal van de Verbondsgemeente is hierbij vastgehouden als een in zich afgesloten geheel ("Ge 35: 26", 12 maal 12 maal 1000). Het is echter toch een betrekkelijk aanzienlijk getal, waarin elk van de twaalf stammen in duizendvoudige volheid twaalfmaal is vertegenwoordigd, zodat aan het geheel volkomen het karakter van een heilig, algemeen volk van God ook zonder bijvoeging uit de heidenwereld toekomt (vgl. Hoofdstuk 21: 16 en 17). Het getal van deze uitverkorenen vinden wij weer in Hoofdstuk 14: 1 vv. Wij moeten dus over de oordelen, in vs. 1 aangewezen, de hele tijd van de ontwikkeling van de dingen, die tot die tijd zijn voorzegd, in het oog houden. Dat Johannes reeds nu het getal verneemt op een wijze, waaruit hij kan opmaken, hoe dat volk, dat hij als zijn broeders, als zijn bloedverwanten naar het vlees liefheeft, in al zijn stammen of geslachten op gelijkmatige wijze vertegenwoordigd en Gods bondstrouw er volkomen aan betoond is (in een zo volkomen quadraat getal, zegt Bossuet, wordt de eeuwige onveranderlijkheid van de waarheid van God en van Zijn beloften uitgesproken), dat moet hem, nadat hij Israël's val in zijn hele diepte en betekenis voor ogen gezien heeft, versterken, om de verdere ontwikkeling gerust tegen te gaan. Beschouwen wij nu de 12 geslachten van Israël volgens de aanwijzing en de volgorde, zoals zij hier zijn voorgesteld, dan merken wij op: dat 1) de stam Dan niet mee wordt opgeteld en daarentegen Levi wordt genaamd, die anders ontbreekt, als van het gebied van de stammen sprake is; 2) dat van de beide stammen, die voor Jozef gekomen zijn, Efraïm en Manasse, alleen de laatste behouden en in plaats van de eersten weer Jozef zelf genomen is; 3) dat Juda de rij opent, alle verdere rangorde volgens het Oude Testament als opgeheven voorkomt en nu steeds telkens twee tot een paar verbonden zijn. Gezichtspunten van de geschiedenis van de verlossing zijn

hierbij beslissend geweest. Juda als de stam, waaraan de belofte van de Messias in het bijzonder gegeven was en waaruit dan ook werkelijk Christus is voortgekomen, staat met recht vooraan. Levi is zo midden tussen de overige stammen geplaatst, dat men ziet, dat de Levitische ceremoniën afgeschaft zijn; nu zijn allen van priesterlijk karakter en hebben niet meer de toegang tot God, de een door de anderen, maar de een met de ander. Dan en Efraïm zijn uitzekert uit het boek des levens. De eerste zette op tot afval van God. (1 Kron. 8: 12 en "Ho 10: 9. De tweede keerde op een beslissend ogenblik de Heere en de ware roeping van Israël de rug toe (Ps. 78: 9 vv.). De naam van Jozef is daarentegen om de voorafbeeldende betekenis van de man ("Ge 37: 2" en "Ge 45: 8 kennelijk te maken, weer hersteld.

Zoveel moest volgens onze plaats bij elke uitlegger vaststaan, dat de 144. 000 verzegelden zijn voorgesteld als leden van het volk van de 12 stammen en als tot Israël behorend beschouwd moeten worden. Zo ergens, dan is hier de klank van de woorden zo duidelijk beslissend, dat men alle verdere bewijsvoering overbodig kan achten. En werkelijk is onder alle volken er niet één, dat als volk door het gericht heen gered wordt, maar slechts enkelen uit de volken zullen het zijn. Uit Israël is het echter een welgetelde schare en het is vast bepaald, hoeveel bewaard worden. Wij herinneren ons hier de voorspelling van Daniël (Hoofdstuk 12: 1), waar van een benauwdheid wordt gesproken, zoals die niet geweest is sinds er een volk is; er wordt bijgevoegd: "op die tijd zal Uw volk verlost worden, al wie gevonden wordt, geschreven te zijn in het Boek." Wat daar de optekening in het Boek is, dat is op onze plaats de verzegeling; beide keren is het het volk Israël, waaraan een redding beloofd is.

De hier voorgestelde verzegeling is bij gelegenheid van het ontstaan van de tot dusver ingedrongen hoofddwalingen heerlijk vervuld en zal zich ook bij de valse godsdienst, die later ingevoerd zal worden en waarvoor de verzegeling in onze dagen geschiedt, vervullen. In de tijden van het Arianisme was een groot deel van de Kerk in het Oosten rechtgelovig en ook geheel het Westen; en ten slotte, toen de Ariaanse Oost- en Westgothen in Italië, Zuidelijk Frankrijk en Spanje gevestigd waren, waren toch nog de Franken onder Clovis, als volk en vele volken in Zuidelijk Europa rechtgelovig. In weerwil van de Islam hielden velen in het Oost Romeinse rijk zich aan de waarheid en de Moslimwereld kon Europa niet met haar dwaalleer bederven. Ook onder het Pausdom waren er volken en enkele personen gedurende de Middeleeuwen, die, ofschoon ook in zekere mate aan het bijgeloof van Rome overgegeven, toch over het algemeen de leer zuiver bewaarden. Huss stierf te midden van de Romeinse duisternis de marteldood in 1415. De Hervormers plaatsten het Evangelielicht in al zijn helderheid weer voor de ogen van de hele wereld op de kandelaar en het bestraalt sinds drie en een halve eeuw ieder, die zien wil, ofschoon Rome nog altijd aan zijn dwalingen vasthoudt. En ook in de toekomst zal God lieden bewaren en Zijn 7. 000 afzonderen, die hun knieën niet voor de toekomstige Baäl zullen buigen (Rom. 11: 2-5). God kan Zijn oprechte kinderen tot de zaligheid bewaren en zal ze eenmaal, te midden van alle bezwaar, aan Zijn almachtige hand tot de zaligheid leiden.

Terwijl de gemeente van de Heere zuchtte onder de vervolgingen, waaraan zij van de kant van de ongelovige wereldheerschappij was blootgesteld, kondigde haar Johannes in de zeven zegels de grote strafgerichten aan, waardoor God wraak zou nemen over het vergoten bloed van Zijn dienaren, en de trotse overmoed van de goddelozen verbreken. Vooral wanneer onder het zesde zegel de luister van de vorsten taant, alle kerkelijke en burgerlijke inrichtingen in de landen vaneen gescheurd worden en een algemene verwarring ten troon stijgt, schijnt het ook voor de uitverkorenen onmogelijk om aan de ellenden te ontkomen, die het gevolg van de opgenoemde straffen zijn. Tegen dit bekommerend vooruitzicht is het

tussentafereel gericht, in Hoofdstuk 7 opgetekend, waarin de Heere Zijn vrienden een tweeledige troost aanbiedt. Ten eerste, dat Hij Zijn beschermende hand over hen zal uitstrekken, wanneer de oorlog en al zijn verschrikkingen de hele wereld beroeren zullen (vs. 1-8). Ten tweede, dat Hij hen na korte beproeving van deze tijd in Zijn hemelse heerlijkheid opnemen zal (vs. 9-17). Zoals God eenmaal Lot redde uit de verwoesting van Sodom en Gomorra; zoals Hij eenmaal Egypte sloeg en Gosen spaarde, waar Israël zich ophield; zoals Hij aan Zerubbabel de troostbelofte gaf van hem te zullen maken als een zegelring te midden van de toenmalige wereldberoeringen; zoals Hij eens het volk van Juda gedurende de vernietiging van het Perzische rijk en de kleinere staten in zijn nabijheid beschermde en door Zacharia de troost gaf: "Ik zal Mij rondom mijn huis legeren vanwege het heirleger, vanwege de doorgaanden en vanwege de wederkerenden, opdat de drijver niet meer door hen doorgaat; want nu heb Ik het met Mijn ogen aangezien; " evenzo wil Hij ook onder de vreselijke plagen van de zegel Zijn beveiligende rechterhand over de gelovigen uitstrekken volgens Zijn beloften. Omdat al deze strafgerichten, bijzonder ook de grote beroeringen in de landen niet toevallig zijn, maar door God worden bestuurd, opdat Zijn liefde voor de gelovigen zorgt en Zijn rijk uit de laagte opgeheven wordt, kunnen die voor Zijn volk niet verderfelijk zijn; dat volk kan rustig en getroost de verwoestingen op aarde aanschouwen, omdat deze niets anders zijn dan de barensweeën van een betere wereld. Daarom kan het geen bevreemding wekken, dat in het eerste gedeelte van dit Hoofdstuk de aarde nog niet voorkomt als getroffen door de strafgerichten; want in dat tafereel wordt juist niet zozeer melding gemaakt van de plagen over en de ondergang van de wereld, als wel veel meer van de bewaring van de gelovigen. Beiden zijn van elkaar onderscheiden en het ene staat nevens het andere. In vs. 9 worden zij genoemd "een grote schare, die niemand tellen kan" en deze ontelbare menigte kon niet beter aangeduid worden, dan door het getal 144. 000. Het twaalftal behoort eigenaardig tot de Kerk, volgens het getal van de twaalf hoofden van de Israëlitische stammen in het Oude en twaalf apostelen in het Nieuwe Verbond. Uit deze beide in twaalf delen verdeelde bronnen is de "grote schare" van de gelovigen voortgekomen en tot een onafzienbaar grote stroom aangewassen. Als men het getal 12 met zichzelf vermenigvuldigt en de dan ontstane enkelen tot duizenden maakt, krijgt men het getal 144. 000. Deze honderd vier en veertig duizend gelovigen, wier bewaring gedurende de plagen op aarde zo-even geschilderd is, komen in vs.

voor als de ontslapenen, die zich in de hemelse heerlijkheid bevinden. Alle ware leden van de Kerk, die geleefd hebben sinds de tijd van de Apostelen, die nog leven en die leven zullen in de toekomst, tot op de jongste dag, die allen hebben de dubbele belofte, dat God de Heere hen in tijdelijke oordelen tegen alle schade beveiligt en dat zij ingaan in de rust, die er overblijft voor het volk van God voor de troon van het Lam. Hun getal is als de dauwdruppels in het morgenrood, ontelbaar groot. De derde trap van hun heil is, dat zij, na de jongste dag, burgers zijn van het nieuwe Jeruzalem op de verheerlijkte aarde. Wanneer de verzegelden gezegd worden te zijn "uit alle geslachten van de kinderen van Israël", heeft men niet te denken aan het Israël van het Oude Verbond, maar aan het hele volk van God, zowel in dat als in het Nieuwe Verbond. Reeds in het eerste verkondigt de Heere, dat Hij de bozen uitroeit uit Israël, Zijn volk, ofschoon zij naar het lichaam afstammelingen zijn van Abraham (zoals hier ten teken daarvan de stam Dan ontbreekt), terwijl de gelovig geworden Heidenen deel verkrijgen aan het burgerrecht. Zo spreekt de Heere: "Maar het zal geschieden, dat u het zult doen vallen in erfenis voor jullie en voor de vreemdelingen, die in het midden van u verkeren, die kinderen in het midden van u gewonnen zullen hebben: en zij zullen voor jullie zijn als een inboorling onder de kinderen van Israël; zij zullen met jullie in erfenis vallen, in het midden van de stammen van Israël. Ook zal het geschieden, in de stam, waarbij de vreemdeling verkeert, aldaar zult u (hem) zijn erfenis geven, spreekt de Heere Heere". Opgeheven is zo het onderscheid van de volken, dat ten dage van het Oude Verbond nog hier bestond en hier wordt alleen gesproken over het geestelijk Israël, het ware volk van God, de

Christelijke gemeente, die een levende voortzetting is van de gemeente van de heiligen onder het Oude Verbond; want die allen, zowel de gelovigen uit de Joden als die uit de Heidenen, hebben onder de oordelen behoefte aan troost en bescherming. De Heere Jezus noemt zelf Zijn Kerk met de naam van "Israël". En wanneer zo in de volgende verzen de afzonderlijke stammen van Jakob's zonen worden opgenoemd, heeft men daaraan de geestelijke betekenis te hechten van de éne heilige, algemene Kerk van de gelovigen en niet die van de eigenlijke stammen, waaronder de geslachtsrekening aanvankelijk reeds ten tijde van de Babylonische ballingschap en geheel sinds de verwoesting van Jeruzalem heeft opgehouden.

Sommigen nemen dit voor goede engelen, die ook somwijlen tot uitvoering van Gods oordelen in de wereld worden gebruikt en verstaan door deze vier engelen, die macht hadden om de aarde en de zee met onstuimige winden en stormen te beschadigen, of die op te houden, zodanige instrumenten, die God door een rechtvaardig oordeel in alle delen van de aarde heeft gebruikt om de Arabieren, Agarenen, Moren, Saracenen en andere wrede volken in het Oosten en Zuiden en de Gothen, Vandalen, Longobarden, Hun en andere huns gelijken in het Westen en Noorden op te wekken, om het hele Roomse rijk te overlopen en te verstoten, zoals zulke zwarigheden onder de gelijkenissen van winden en stormen vaak worden verstaan (Jer. 49: 36; 51: 1 welke verstoringen aan het Roomse rijk vóór de opstand van de antichrist zijn geschied, zoals door Paulus betuigd wordt te zullen geschieden (2 Thessalonicenzen. 2: 7). Daarop is gevolgd dat God om de Christengemeente in het midden van deze verwoesting in wezen te houden, deze uittekeningen van de verzegelden uit alle natiën door deze andere engel heeft laten doen, zoals dergelijke aantekeningen ten tijde van de verwoestingen van het Israëlitische land door de Babyloniërs en ASSYRIËRS op Gods last door de engel zijn gedaan (Ezechiël. 9: 4), omdat deze profetie hier werkelijk op ziet. Anderen verstaan door deze vier engelen zoveel kwade geesten, die als instrumenten van de satan in het oprichten van het antichristendom daartoe voornamelijk in alle gewesten hebben gearbeid, opdat de werkingen van Gods Geest, die ook wordt vergeleken met de wind (Joh. 3:
Hand. 2: 2), mocht worden gestuit en verhinderd. De getrouwe en rechtzinnige leraars alom gedempt en tot stilzwijgen gebracht, tot verdorringen en verdervingen van de rechtzinnige godsdienst, omdat een kracht van de dwaling, van de tekenen, van de leugens onder haar is gezonden, zoals Paulus 2 Thessalonicenzen. 2: 7 enz. getuigt. Daarop heeft God nochtans deze uittekeningen van Zijn uitverkorenen uit alle geslachten willen doen, om Zijn gemeente zelf in het midden van allen dezen nog altijd te behouden, zoals Hij gedaan heeft in Israël, als Hij die zevenduizend heeft behouden, die hun knieën voor Baäl niet hadden gebogen (1 Kon.
18 Rom. 14: 4, 5).

Na dezen zag ik nadat de vervolgingen van de Kerk onder de Heidense keizers, door de opening van de zegels geopenbaard waren. De Kerk zou na die tijd geen vrede hebben, daar kwam wel een half uur stilzwijgen, ten tijde van Constantijn de Grote, maar die kort rust van uitwendige vervolgingen gaf oorzaak tot het broeden van allerlei ketterijen als van de Donatisten, Arianen, Photinianen, Apollinaristen, Pelagianen. Semi-Pelagianen, Nestorianen en Entychianen, waaruit ten slotte de paus is voortgekomen, die zich als een God in de tempel van God gezet heeft, alles onder zijn macht heeft gekregen, zelfs de koningen de voet op de nek zette, alles met ketterijen en afgoderijen vervulde en zich dronken gedronken heeft van het bloed van de heiligen. Deze oordelen zouden de Kerk meer schade toebrengen dan de Heidense vervolgingen, daarom bereidt en versterkt de Heere Jezus Zijn kerk daartegen in dit kapittel. Men stelt doorgaans vier gewesten als: Oost, West, Zuid en Noord, daarnaar worden de vier hoofdwinden genaamd en al de winden tot vier en zestig toe, krijgen van die hun benamingen. Soms betekenen winden lichamelijke plagen (Ps. 11: 6), soms ketterijen en dwalingen in de leer (Judas 1: 12). Waterloze wolken, die door de winden omgevoerd worden

(Efeze. 4: 14). En omgevoerd worden met alle wind van de leer door de bedriegerijen van de mensen, door arglistigheid, om listig tot dwaling te brengen. Dus wordt het hier genomen, want de antichrist zou met verleidende geesten en leringen van de duivelen komen, door geveinsdheid van de leugensprekers (1 Tim. 4: 1, 2). Op de vier gewesten stonden vier engelen, gedienstige geesten, die tot nut van de uitverkorenen en tot straf van de goddelozen uitgezonden werden; want deze weerhielden de ketterijen totdat de dienstknechten van God bewaard waren (vs. 3). Deze hielden "kratountas" met geweld vasthoudende, bedwingende, weerhoudende, de duivelen en de ketterse mensen tomende, de echte oorzaken van ketterijen, dat zij hun dwalingen niet konden voortzetten; begonnen zij het hier of daar, dan op deze, dan op die wijze, de engelen waren er meteen bij en verbraken hun aanslagen. Opdat geen wind zou waaien op de aarde, noch op de zee, noch tegen enige boom. De aarde ligt open voor de winden, de stormen maken de zee onstuimig en de hoge bomen, die hun kruin in de lucht opsteken, zijn het meest aan de stormwinden onderworpen; zo hebben de ketterijen de meesten vat op de aardsgezinde mensen, wier deel is in dit leven en op de ongestadige mensen, die niet bevestigd zijn in de waarheid, maar kinderen zijn in het verstand, onvast en van een verdorven verstand; als ook op de hoogmoedige mensen, op hun gaven en aanzien, dat zij in de Kerk hebben, omdat zij toch zijn als bomen in het afgaan van de herfst, onvruchtbaar, tweemaal verstorven en ontworteld; deze, zo ras er wat nieuws ter baan komt, zijn gereed het meteen te omhelzen en hun hart is bekwaam om zelf ketterijen op te geven, waardoor zij meer eer en roem in de wereld zoeken. De wijze van bewaring is door verzegeling; hier wordt de persoon vertoond, de persoon, die de verzegeling doet, de tijd, wanneer de verzegeling geschiedde en de personen, die verzegeld worden. De persoon, die de verzegeling doet, wordt beschreven vs. 2. En ik zag een andere engel opkomen van de opgang van de zon, hebbende het zegel van de levenden van God. Het is een visioen of gezicht, waarin men bijzonder acht moet geven op het oogmerk; sommige omstandigheden dienen om de zaak duidelijker te vertonen, het oogmerk hier is de nauwe zorg te openbaren, die de Heere over Zijn uitverkorenen zou dragen, opdat zij met de aanstaande dwalingen niet ver weggesleept zou worden; dit wordt door een andere engel dan de vier overige getoond in natuur, in persoon en last: de Heere Jezus is zelf de Engel van Gods aangezicht, de Engel van het Verbond. Hij kwam van het Oosten, waar de zon opgaat om het aardrijk te verlichten, te verwarmen en te verkwikken; zo was Zijn werk van verzegeling tot verlichting, troost en verkwikking van de uitverkorenen; Hij had het zegel van God, die van eeuwigheid leeft en almachtig en getrouw is en blijft. De tijd dat de storm zou komen, was nabij, daar was haast en de zaak, die geschieden zou, was van groot gewicht; daarom riep de Engel met een grote stem, in als machthebbende gebood Hij de vier engelen de storm te weerhouden, totdat Hij Zijn werk gedaan zou hebben; dat was de dienstknechten van God, de uitverkorenen, de gelovigen te tekenen met een zegel of teken, zoals de huizen van de kinderen van Israël getekend werden, waardoor de slaande engel hun huizen voorbijging. Hij zou ze verzegelen aan hun voorhoofden; de herders tekenen hun schapen, de soldaten dragen het teken van hun koning, men placht de slaven ook te tekenen en in vele landen, bijzonder in Afrika, is het nog gebruikelijk de nieuwgeboren kinderen te tekenen; zo zouden de ware gelovigen ook een zichtbaar teken hebben, dat zij tot de antichrist niet behoorden, zij zouden de ware leer vasthouden en die belijden en openbaar tonen dat zij tot de antichrist niet behoorden, dat zij vrij waren van zijn bijgeloof en afgoderijen; maar dat zij de Heere in waarheid dienden. Wel een groot getal in zulke tijden, in zichzelf aangemerkt, maar klein in vergelijking van die, die door de wind van de dwalingen weggevoerd werden; hier wordt een zeker getal genoemd, wegens de nauwe kennis van God van hen, die de Zijnen zijn, waarvan niet één verloren kan gaan; daar waren 144. 000 niet één min of meer, zij waren uit de geslachten van de kinderen van Israël; de stammen van Israël maakten de Kerk van God uit, daarom wordt de Kerk van God van het Oude Testament vaker Israël genoemd en als hier van geslacht gesproken wordt,

dan moet men het op de hele Kerk overbrengen, uit allerlei natiën, talen en volkeren bestaande. Om nog nader de nauwe kennis en bewaring van God van de Zijnen te tonen, zo worden de stammen opgeteld en uit iedere stam wordt een juist getal aangetekend. Uit het geslacht van Juda waren twaalf duizend verzegeld, uit het geslacht van Ruben enz. twaalf maal twaalf duizend, 144. 000. Dan wordt uitgelaten, die stam zijnde, waarin Jerobeam de zoon van Nebat, de gouden kalveren oprichtte, die daar ook tot hun verwoesting bleven en Simson, die anders uitgelaten wordt, omdat hij geen aan elkaar palend erfland had, wordt hier gemeld en Efraïms naam wordt met de naam van Jozef bedekt, als zijnde het hoofd van de afvalligen; de andere stammen worden niet in orde, maar door elkaar verhaald, om te tonen dat er in het Nieuwe Testament geen onderscheid is van natie, volk en geslacht, maar alleen op ware godzaligheid gezien wordt. Zij verblijden zich over de grote weldaad van God, dat zij van onder de antichrist verlost, in het licht en tot de waarheid waren gekomen. Zij waren met al hun hart genegen om God de eer daarvan te geven. Zij wilden de genade, die zij ontvangen hadden, niet verbergen maar openbare belijdenis daarvan doen en wensten dat de hele wereld het hoorde, daarom riepen zij met een grote stem en verklaarden dat al hun zaligheid in God, uit God en door God was en daarom ook tot Hem terugkeren moest, dat het alles was door de trouwe Borg Jezus Christus, de Koning van Zijn Kerk.

Een merkwaardig bijvoegsel wordt hier beschreven van dat oordeel, dat in het voorgaande zinnebeeld was getekend, de bewaring van de uitverkorenen, die het zuivere geloof in Christus Jezus belijden, uit die hooggaande rampen, die de vijanden van de Kerk in de laatste tijd zouden treffen. Want hoewel er zeer grote en verschrikkelijke bewegingen in de wereld en door geheel Europa zouden zijn, die ook de uitverkoren gelovigen met recht vrees zouden aanjagen, verzekert nochtans de Heere door dit gezicht, dat Hij door Zijn voorzienigheid zou zorg dragen, dat zij daardoor geen schade zouden lijden, maar dat Hij Zijn Kerk, die snel over al haar vijanden zal zegepralen, gunstig zal bewaren. Van deze weldaad wordt nu eerst verklaard de veronderstelling, die is dat oordeel zelf, dat zo-even beschreven is, dat door vier engelen ten uitvoer moest worden gebracht, maar die ten enenmale stonden onder de macht van de Voorzienigheid van God; ten tweede wordt het gevolg, dat is de weldaad zelf, zinnebeeldig verklaard onder het vertoog van de verzegeling van de uitverkorenen uit de twaalf stammen van Israël. Het zinnebeeld van de vier winden is overgebracht uit de profetieën van het Oude Testament, waarop doorgaans in de Openbaring gezinspeeld wordt; want van deze wordt gewag gemaakt Dan. 7: 2 en Jer. 49: 36 ; en op die plaatsen geven de vier winden duidelijk te kennen of zware oordelen van God, of, die betekenis hier nabij komt, sterke bewegingen in de wereld, die door de goddelijke Voorzienigheid verwekt zouden worden, welke betekenis op deze plaats zeer wel past. Deze worden hier voorgesteld als zijnde in de macht van vier engelen, die doorgaans in het woord van God worden geleerd, dat zij zijn uitvoerders van de goddelijke raadsbesluiten en dienaars van Zijn Voorzienigheid, waardoor te kennen wordt gegeven, dat er geen grote bewegingen in de wereld verwekt worden, die niet afhangen van Gods raad en Voorzienigheid. De verzegeling betekent de krachtdadige werking van de Heilige Geest in de uitverkorenen van God, die de ware Kerk uitmaken in het midden van de verbasterde en bedorven Kerk, zodat zij het zuivere geloof in Christus en de oprechte betrachting van de godsdienst verkiezen en openlijk belijden en het tegen de verzoekingen van de Satan en vervolgingen van de vijanden van de waarheid volstandig aankleven. De 144. 000 moeten worden verstaan geestelijk van de belijders van de evangelische waarheid, die de ware Kerk tegenover de vals-christelijke zouden uitmaken. Hetgeen wij dan uit dit gedeelte van de profetie leren, is, dat God een grote ramp in deze wereld zou verwekken, die de Heilige Geest in een zinnebeeld levendig had afgemaaid. De hele Europese wereld zou in grote beweging zijn. De winden zouden van alle kanten uitbreken. Alle vorsten en koningen zouden uit oorzaak van de godsdienst onder de wapenen

zijn. Alle inwoners van Europa zouden met vreze voor de grote rampen, die hen boven het hoofd hingen, bevangen worden. De uitkomst echter, hoezeer die ook aan allen grote bekommering zou aanjagen, zou voor de belijders van de Evangelische waarheid heilzaam zijn, maar voor de goddelozen verderfelijk. Want God zou door Zijn bijzondere zorg en door Zijn Voorzienigheid maken, dat zij uit deze ramp behouden zouden ontkomen, en dat zij het zaad zouden zijn van de Kerk, die na de verdrukking van deze dagen tot een beter staat hersteld zou worden.

Het bepaalde getal moet onbepaald worden verstaan, niet alsof er juist zo velen waren in het geheel, of in elk geslacht een gelijk getal, maar om aan te tonen, dat zij bijzonder dus door God bepaald en bij Hem bekend waren; dat, schoon het verval zeer groot en algemeen was, er nochtans een aanmerkelijk getal overgelaten zou worden, zoals die 7. 000 ten tijde van Elia, om aan te tonen, dat dit getal in vergelijking met de hele wereld, die het beest achterna volgen, zeer klein zou zijn (Jes. 10: 22). Dit getal wordt onder de twaalf geslachten verdeeld, om aan te tonen, dat de Heere hen niet maar in het gros of in het algemeen te samenstelt, maar dat de bijzondere personen, die dit geheel uitmaken, door Hem bepaald en verzegeld zijn door een tellend getal en door een geteld getal, alsmede om Gods soevereiniteit en welbehagen aan te tonen in het verkiezen van sommigen uit elk geslacht en in Zijn zorg voor hen, die Hij uitverkoren heeft, uit welk geslacht zij mochten zijn.

Is wellicht de stam van Dan hier niet genoemd, omdat volgens de aantekening bij Gen. 49: 16-18, niet onwaarschijnlijk, de verrader van de Heere, Judas Iskariot, uit die stam voortkwam?

Hierna zag ik en zie een grote schaar, die niemand tellen kon, uit alle natie en geslachten en volken en talen (de uitdrukking "geslachten" (Hoofdstuk 5: 9) ontbreekt eigenlijk hier, omdat in de eerste plaats gehandeld wordt over een deel van de heidenwereld, de Oosterse evenzo staan in Hoofdstuk 10: 11 dezelfde drie uitdrukkingen van het andere deel de Westerse heidenwereld), staande voor de troon en voor het Lam (Hoofdstuk 4: 2 vv. ; 5, 6 vv.), bekleed zijnde met lange witte kleren, het gewaad van de Overwinnaar (Hoofdstuk 6: 11) en palmtakken waren in hun handen ten teken van de vreugde over hun gelukkig binnenkomen in het land van de rust, waar zij nu een hemels loofhuttenfeest mogen vieren (Lev. 23: 40. 2 Makk. 10: 6 vv. Hebr. 4: 9 v.).

Bij de Grieken en de Romeinen werden de palmtakken aan de overwinnaar tot een teken van eer en zegepraal gegeven en er zijn nog vele gedenkpenningen voorhanden, waarop de overwinning door een palmtak wordt afgebeeld. Zelfs werd het toevallig opgroeien en vinden van een palmtak op ongewone tijden en plaatsen aangemerkt als een voorteken van overwinning. De palmtakken maakten volgens Virgilius, ook de kronen de beloning van de overwinnaars uit. Iemand, die in de strijdspelen menigmalen de overwinning behaald had, werd bij de Romeinen een man van zeer veel palmtakken genoemd. De uitdrukking palmam ferre, de palmtak dragen, betekende leenspreukig de overwinning behalen. Vandaar hebben ook de Togae palmatae, de gepalmde rokken, waarin de palmtak tot een teken van overwinning was ingeweven, hun oorsprong.

Opdat niemand zou menen, dat er ten allen tijde maar een klein getal geweest is, maakt de Heere een grote rekening. Hij telt uit elk geslacht van de Joden 12. 000, maar de Heidenen rekent Hij een ontelbare schare. Zo worden er ontelbaar velen ten allen tijde zalig, hoezeer ook de dwaling, verleiding en verderving in de wereld regeren.

Deze en de 144. 000 zijn niet te vermengen noch af te scheiden. Zij zijn voor mede verzegelden te houden. Het schijnt dat deze ontelbare schare bestaat uit die 144. 000 met alle andere volken, hun door geloof en belijdenis toegevoegd, met hen dezelfde heerlijkheid deelachtig en tezamen één ontelbare menigte uitmakende.

En zij riepen met grote stem, zoals dat in het algemeen de hemelingen eigen is (vs. 2), maar hier nog in het bijzonder overeenstemde met de inwendige drang van het hart van deze schare. Zij loofden en dankten God en het Lam voor de ondervonden zegeningen, zeggende: "De zaligheid zij onze God, die op de troon zit en het Lam", dat is: Dank zij voor het ons geschonken heil de Vader en de Zoon.

En al de engelen stonden rondom de troon en rondom de ouderlingen en de vier dieren (Hoofdstuk 4: 2 vv.) en vielen voor de troon neer op hun aangezicht en aanbaden God.

Deze allen bevestigden en besloten het lofgezang (vs. 10), zeggende: "Amen." Vervolgens zetten zij het voort en breidden het uit, zingende: "De lof en de heerlijkheid en de wijsheid en de dankzegging en de eer en de kracht en de sterkte zij onze God in alle eeuwigheid (Hoofdstuk 5: 11 vv.) Amen."

Toen vervulde de vraag van de bewondering in stilte mijn hart en drukte zich uit in de verwondering op mijn gelaat. En een uit de ouderlingen (Hoofdstuk 4: 4) antwoordde, zeggende tot mij: "Deze, die bekleed zijn met de lange witte kleren, wie zijn zij en van waar zijn zij gekomen? Begrijpt u wie zich in dit gezicht aan u vertonen en in welke toestand? "

En ik sprak tot hem: "Heer! " (niet God of Christus, maar de ouderling wordt met deze erenaam aangesproken), u weet het; u kunt het mij beter zeggen, dan mijn gedachte het mij zegt; en het is toch juist, dat hemelse zaken ook door een hemelse prediker worden verkondigd En hij erkende wat ik sprak als juist en gaf gevolg aan mijn wens; hij zei tot mij: "Deze zijn het, die uit de grote verdrukking komen, die heden over de Christenen is, als ook verder u in Hoofdstuk 8 en 9 worden getoond; en zij hebben door de genade van de vergeving van de zonden, die in geloof is aangenomen, hun lange kleren gewassen en hebben op de weg van dagelijkse heiliging hun lange kleren wit gemaakt in het bloed van het Lam (1 Joh. 1: 7 Hebr. 9: 14).

Daarom zijn zij voor de troon van God en dienen Hem als een priesterlijk geslacht dag en nacht in Zijn hemelse tempel; en die op de troon zit zal met Zijn genade, die over hen waakt, als een tent, die hen insluit, hen overschaduwen. Hij zal Zijn heerlijkheid hun niet meer doen kennen, zoals bij de Oud-Testamentische tempel het geval was, in een aards zinnebeeld Ex 35, maar door onmiddellijke aanschouwing.

Zij zullen niet meer hongeren en zullen niet meer dorsten, zodat enige behoefte voor hen ongestild zou blijven, zoals dat op aarde veelal het geval was; en a) de zon zal op hen niet vallen, noch enige hitte, dat hen nog plagen zouden overkomen, waarvan deze wereld zo vol is (Jes. 49: 10).

Ps. 121: 6

Want het Lam, dat in het midden van de troon is (Hoofdstuk 6: 6), zal als hun Herder (Ps. 2) hen weiden op de groene weiden van het door Hem verworven heil en zal hun een Leidsman zijn tot levende fonteinen van de wateren, om daaruit tot verzadiging te drinken

(Jes. 12: 3); en God zal alle tranen van hun ogen afwissen; Hij zal maken, dat zij geen reden meer hebben om te wenen, zoals vroeger in het land van de tranen (Jes. 25: 8).

Openbaring 21: 4

Wij hebben ons bij het vorige gezicht voorgesteld, wat een zorg voor de broeders naar het vlees de ziener van de Openbaring vervulde, ten gevolge van het oordeel over Jeruzalem en het Joodse volk. Deze werd hem daardoor afgenomen, dat zoveel duizenden verzegeld werden tot de tijd van de wederoprichting van die Zions-gemeente in Hoofdstuk 14: 1 vv. Voor deze afdeling kan het ons ook niet verborgen zijn, welke verdere zorg door dit nieuwe gezicht van hem werd afgenomen, voordat hij in de volgende dagen van de Kerk mag zien. Het is de zorg voor de Christelijke gemeente uit de heidenen, wier overste opziener en zielverzorger hij sinds het aftreden van de overige apostelen is geworden. Hij heeft de gevaren van het inwendig verderf, dat door allerlei wind van lering hun bij hun eigen verslapping en lauwheid dreigde, uit de zendbrief, die de Heere Zelf hem dicteert (Hoofdstuk 2 en 3), grondig erkend en heeft de gevaren van uitwendige bestrijding en verdrukking, die reeds over de Kerk van Christus gekomen waren, uit de vervolging van Nero, die hem naar Patmos had gebracht, zelf ervaren. Wat zal er van de gemeenten uit de heidenen worden, waarin een Israël van God, dat uit de Geest geboren werd, voor de tijd, dat het Israël naar het vlees heeft afgedaan en zijn huis woest gelaten is, in diens plaats is getreden, als nu de engelen, die nu nog de vier winden van de aarde vasthouden (vs. 1), die loslaten en met de aarde en de zee ook de bomen beschadigen mogen? Zullen dan niet de bomen van de gerechtigheid, de plantingen van de Heere, die Hij Zich ter verheerlijking door de dienst van Zijn tot in de dood getrouwe apostelen met die gemeenten in de heidenwereld heeft geplant, geheel en al te gronde gaan, zodat alle moeite en arbeid verloren, het bloed van de martelaren tevergeefs gevloeid en het rijk van God geheel en al verdelgd is van de aarde? De vraag moest Johannes te zwaarder op het hart liggen, omdat juist die zeven brieven met hun bedreigingen geen goed uitzicht openden in de toekomst van de Kerk, vooral ook van de Oosterse (Hoofdstuk 2: 1-17). Van deze beschouwing uitgaande, erkennen wij vervolgens, wat met de vier winden in vs. 1 bedoeld is en wat wij onder de aarde en de zee aan de ene, en de bomen aan de andere zijde, waarover de winden zullen blazen, moeten verstaan. De winden zijn volgens de hele symboliek van de Heilige Schrift in de eerste plaats beeld van de zich verheffende en verwoestende, van de vernielende en verdrijvende oordelen van God (Ps. 1: 4 Jer. 49: 36 Dan.
2 Zach. 6: 1 vv.), vervolgens ook een beeld van valse meningen en dwaalleer (Hos. 8: 7 Efeze. 4: 14). Hun roeping of toelating van de zijde van God wordt daardoor afgebeeld, dat hemelse laagten de vier winden in hun hand hebben en van geen zijde van de wereld worden losgelaten, voordat zij daartoe de wenk van God verkrijgen. Dat nu de bomen niet, zoals vele uitleggers beweren, alleen in aanmerking komen, als behorend tot de aarde, waarom zij ook in vs. 2 niet uitdrukkelijk genoemd hadden hoeven te worden, blijkt duidelijk uit Hoofdstuk 8: 7 Daarom vormen zij naast de aarde een eigen gebied en komen dus zeker in aanmerking. Maar wat betekenen zij? Omdat zij volgens de zo-even aangevoerde plaats voorkomen als verbonden met het groene gras, zou men onder hen de vorsten en magnaten kunnen verstaan; terwijl bij het gras aan het gewone volk zou kunnen worden gedacht, dat om zijn gelukkige toestand tot aan het begin van de plagen als groen werd voorgesteld en zich voor deze opvatting op plaatsen als Dan. 4: 7 vv. Ezechiël. 31: 3 vv. en Jes. 10: 18 vv. ; 40: 7 beroepen. Toch komt men zo niet in het reine met het woord in Hoofdstuk 9: 4, waar onmogelijk met de mensen, die het zegel van God niet hebben aan hun voorhoofden, gras en kruid op aarde, en de bomen in de zin van geringen en verhevenen in tegenstelling kan worden geplaatst; integendeel zijn duidelijk tegenover de dode naam-Christenen de echt gelovige discipelen van de Heere gesteld, zodat de plaats Jes. 61: 3 aanwijzing geeft voor de juiste verklaring.

Dienvolgens moeten wij bij aarde en zee denken aan het leven van de beschaafde volken, aan de stand van handel, kunst en wetenschap, aan staatkundige maatschappelijke inrichtingen, terwijl de bomen het Christelijk leven van de Kerk voorstellen. Breidt zich het eerste uit over land en zee en zoekt zij die tot aards voordeel ten nutte te maken, zo versiert daarentegen dit de aarde en biedt haar bewoners de middelen aan tot haar geestelijk voedsel. Het kan onder zekere omstandigheden bij de stormen, die over het leven van de volken gaan, geheel onbeschadigd blijven; ja, des te beter groeien en ontwikkelen; het kan echter ook daarbij teniet gaan, al naardat het een roeping voor de toekomst vervullen moet, of een gericht om het verleden verdiend heeft. Verplaatsen wij ons nu weer in de zieltoestand van de ziener van de Openbaring, van de heilige Johannes, dan spreekt het vanzelf: beter kon hem, de laatste van de apostelen, de zorg voor de hof van God, waaraan hij na zijn terugkeren van Patmos nog langer dan een mensen leven met blij vertrouwen, dat zijn arbeid niet vergeefs was in de Heere, verder bouwen zou, niet van het hart worden genomen, dan doordat hem de grote schare, die niemand kan tellen, als een nu reeds volkomen en in de hemel overgebrachte gemeente werd getoond. Hij behoefde nu voor de grote benauwdheid, die deels reeds aanwezig was, deels nog op aarde zou komen, niet meer omwille van de gelovigen te vrezen, integendeel kon hij die gerust zien komen. Uit deze toch waren zij gekomen, die hij reeds vroeger in hun zaligheid daarboven had gezien."Ik heb, Heere! van verre Uw troon gezien", zo is het nu bij hem en "dat was zo prachtig, wat ik in de Geest heb gezien. Ik ben tevreden, dat ik de stad gezien heb en zonder moe te worden, wil ik haar meer naderen en haar heldere gouden straten levenslang niet uit het oog laten gaan." In haar einde is de geschiedenis van de Oosterse kerk door de geestelijke verstijving, die over haar is gekomen en de zware verliezen, die het Mohammedanisme haar zelf heeft berokkend, zeer treurig; maar voor de hemelse gemeente heeft deze Kerk toch een rijke bijdrage van geredde en volmaakte zielen geleverd.

De Israëlieten werden op hun tocht door de woestijn vergezeld door deze drie: honger, dorst en zonnehitte. En ook deze zijn het, die ons kwellen gedurende onze pelgrimsreis door het leven; naar het lichaam, wanneer wij moeten zorgen voor hetgeen wij eten en drinken en waarmee wij ons kleden zullen, arbeidende en ons brood nuttigende in het zweet des aanschijns; naar de geest, wanneer wij hongeren en dorsten naar de gerechtigheid, verlangende naar de frisse waterstromen van het leven, zoals een hert naar de beken. Waarheid is het, wat Jesaja zegt van de gelovigen op aarde: "zij zullen niet hongeren, noch dorsten en de hitte en de zon zal hen niet steken; want hun Ontfermer zal hen leiden, en Hij zal hen aan de springaderen van de wateren zachtkens leiden." Zijn het de Israëlieten op hun tocht door de woestijn naar het land van de belofte, van wie dezelfde profeet zegt: "zij hadden geen dorst, toen Hij ze leidde door de woeste plaatsen; Hij deed hun water uit de rotssteen vlieten; als hij de rotssteen kloofde, dan vloeiden de wateren daarhenen", deze zijn een treffend beeld van alle pelgrims op de levensreis, die evenzeer onder de hoede van de Allerhoogste, vaak door dorre woestijnen, maar met de beste Leidsman naar het oord van hogere en eeuwige belofte heenreizen. Valt het vaak bang op die tocht: Jezus opent hier reeds voor de Zijnen de waterbronnen van het leven, want met de ontfermende genade toont Hij Zijn barmhartigheid en lankmoedigheid. Maar de zonde is er nog en het hart is nog zwak en vreesachtig; de roede van de kastijding is nog niet weggenomen en nog heft de Heere haar op over hen, die Hij liefheeft; de vrees is er nog voor het jongste uur en de laatste vijand. Maar dezelfde, die eens Israël leidde door de woestijn naar het land van de belofte, leeft nog om de Zijnen bij de hand te vatten en hen te brengen naar de vele woningen, die daar zijn in het huis van de Vader. Dat kan Hij, want Hij zit aan de rechterhand van de Vader, ja, Hij is in de Vader en de Vader is in Hem. Zij, die het eigendom van Christus zijn, leven hier dat leven, dat alleen de naam van leven dragen kan; want de dood voert er geen heerschappij over, het is

een leven vrij van zonde, vrij van smart, vrij van ellende; het is een eeuwig leven, eeuwig en zalig, verheven boven alle aardse vergankelijkheid, het is een leven uit God en in God. Bij de tempel te Jeruzalem ontspringt de bron Siloa; zij vloeit door de woestijn van Juda en ontlast zich eindelijk in de Dode zee. Uit deze bron werd op het Loofhuttenfeest door de priester water geschept en op de heilige plaats uitgegoten voor de ogen van het volk, ter herinnering aan dat water, dat de Heere eens aan Zijn volk in de woestijn beschikt had en ten zinnebeeld op het oogstfeest, dat de God van Israël de bron is van alle lichamelijk en geestelijk leven, de oorsprong van alle zegen, van bewaring en bescherming, ja van alle verkwikking, zowel voor het dorstige land als voor het heilbegerig hart; en wanneer het volk die zinnebeeldige uitstorting van het water had gezien, juichte het: "Zie, God is mijn heil, ik zal vertrouwen en niet vrezen; want de Heere Heere is mijn sterkte en psalm en Hij is mij ten heil geworden." Op gelijke wijze nu ontvangen de volmaakt rechtvaardigen hier op het eeuwig loofhuttenfeest in de volste mate het eeuwig zalig leven van de eeuwige Hogepriester, die tegelijk het Lam is en de goede Herder. Deze beken drogen niet uit en deze bronnen houden nooit op te vlieten. Heil ons, als wij er ook deel aan hebben! Dan zijn wij zeker, dat niets ons schaden kan, noch dood, noch leven, noch engelen, noch overheden, noch machten, noch tegenwoordige, noch toekomende dingen, noch hoogte, noch diepte, noch enig ander schepsel. En zij verwachten de rust, de zalige rust, die er overblijft voor het volk van God.

Zij stonden voor de troon ja, dichter dan de engelen, want die stonden rondom de troon. De verlosten stonden voor de troon en de engelen rondom hem geschaard. Dit duidt hun volmaakte gerechtigheid aan. Maar de goddeloze kan in het oordeel niet bestaan. Als God een goddeloos mens slechts voor Zijn aangezicht deed komen, zou hij reeds sterven. U bedriegt u grotelijks, als u meent, dat God grote kracht hoeft aan te wenden, om u te verdelgen. zoals een wolk verdwijnt voor het licht van de zon, zo zou u vergaan voor het aangezicht van God, als een mot in de vlam van een kaars. Maar deze grote schare is voor de troon geplaatst in het volle licht van Gods aanschijn. Zij staan daar in Christus, niet in zichzelf. Dichter dan de engelen; de engelen bezitten slechts de gerechtigheid van het schepsel deze zijn bekleed met de gerechtigheid van hun Schepper. De gerechtigheid van Christus is miljoenen keer schoner dan die van de verhevenste van de engelen, daarom staan zij dichter bij de troon. Met de gerechtigheid van God zijn zij allen bekleed; wie zal beschuldiging inbrengen? Als u ooit voor Gods aangezicht zult verschijnen, moet u nu vrijmoedig tot Hem gaan. Waarom staat u zo van verre? Hun gewaad, witte kleren en palmtakken, zij dragen allen hetzelfde gewaad, daar is geen onderscheid. Het is een kleed van Christus. De een was veel meer bevestigd in het geloof dan de andere, had een veel hogere trap van heiligheid bereikt en toch dragen allen hetzelfde gewaad. Het is blinkender dan van de engelen. De engelen worden ons ook in witte kleren voorgesteld, maar het zal blijken, dat hun kleren door een helder blinkend gewaad van de verlosten verre in glans worden overtroffen. De engelen zijn bekleed met de gerechtigheid van het schepsel de gezaligden met de gerechtigheid van God. Deze nu wordt u aangeboden, arme zondaren. Aan zichzelf ontdekte mensen komen vaak tot de wens: "Och dat ik nooit gezondigd had", maar er is iets veel beters, dan nooit gezondigd te hebben. Palmtakken zijn de tekenen van overwinning. De Joden gebruikten palmtakken bij het oogst- of loofhuttenfeest, dat een voorbereiding van de hemel was. De engelen hebben geen palmtakken; want zij hebben geen strijd gehad en kunnen zich dus in geen overwinning verblijden. Allen, die met witte kleren bekleed zijn, hebben ook palmtakken in de hand. Elk, die in Christus is, zal overwinnen. Vrees niet voor uw vijanden. Hun loflied. Zijn inhoud. De zaligheid. Zij geven God al de eer. Op aarde zijn er velen, die niet kunnen geloven, dat God hen uitverkoren heeft, zonder enig goeds in henzelf; maar in de hemel voelen allen dit en brengen Hem alleen de eer toe. Op aarde menen velen, dat zij uit zichzelf bekeerd zijn, maar in de hemel zingen zij: De zaligheid zij onze God! Op aarde willen velen hun eigen

gerechtigheid volkomen maken; in de hemel brengen zij het Lam alleen de heerlijkheid toe. Wat zegt u van dit loflied? Vindt het weerklank in uw hart? Bedenk, dat u het hier moet leren, als u hier namaals ermee zult instemmen. Zijn uitwerking het ontgloeit de harten van de engelen (vs. 11, 12). Vaak worden de harten van anderen ontgloeid, als een gelovige begint te spreken van hetgeen God aan zijn ziel gedaan heeft. Zo zullen ook de engelen in de hemel als zij de stem van verloste zondaren uit het vuur gerukte vuurbranden staande voor de troon, horen, een zielverrukkend inzicht verkrijgen in de heerlijkheid, barmhartigheid en genade van God, zij zullen op hun aangezicht neervallen en God aanbidden. Zij zullen de verlosten hun plaats niet benijden, maar integendeel vervuld zijn van innige lof en dank, als zij horen wat Hij aan hun zielen gedaan heeft. Wat gaat er in uw hart om, als u hoort van anderen, die van het bederf gered en nader tot God gebracht zijn dan u? Benijdt en haat u hen dan, of valt u aanbiddend neer, om God daarvoor te loven en te danken? (vs. 13, 14). Twee bijzonderheden worden hier genoemd. Elk van hun had een verschillende levensloop en toch kwamen zij in deze beide kenmerken allen overeen: Zij hadden hun kleren gewassen. Dit voert ons terug tot hun bekering. Eens waren de kleren van een ieder van hun bezoedeld; zij waren zoals Jozua, hun kleren waren door het vlees besmet, onrein zoals het kleed van een melaatse, sommigen met bloed bevlekt bloedvlekken op hun gewaad; anderen met overspel, weer anderen met ongehoorzaamheid aan hun ouders, sommigen met hoogmoed, valsheid, laster allen, allen waren besmet. Elk van hun was overtuigd, dat hij zichzelf niet reinigen kon, dat hij zijn kleren niet af kon leggen, noch wassen, zijn ogen waren nu geopend voor zijn verloren en hulpelozen toestand. Jezus werd hun geopenbaard en Zijn dierbaar bloed, dat voor zondaren, zelfs voor de voornaamsten, vergoten werd en allen, die onder de last van hun zonden gebukt gaan toeroept: "Kom herwaarts, tot Mij." Onder die hele schare is er niemand, die langs een andere weg daartoe is gekomen. Zij zijn allen gewassen in bloed. Daardoor alleen kunnen zij bestaan voor de troon van God. Bent u gewassen in dat bloed? U zult in de hemel niemand aantreffen, die langs een andere weg is binnengegaan. U hoopt in de hemel te komen door uw eigen deugd, onschuld, of stipte plichtsbetrachting. Wel, u zou de enige zijn, die daar op deze wijze gekomen was. Allen zijn daar in bloed gewassen. Kom, laat ons er met elkaar nog eens over spreken. Zij kwamen uit de grote verdrukking. De voeten van allen, die voor de troon van God verschijnen, werden door doornen verwond. Alleen door het kruis komt men tot de kroon. Wij moeten het bittere smaken voordat wij de heerlijkheid genieten. Toen zij gerechtvaardigd waren door het geloof, leidde God hen ook in grote verdrukking. Nadat God Israël door de Rode zee had doen doorgaan, bracht Hij hen in de woestijn; zo beproeft God ook elke ziel, die Hij van het verderf gered heeft. Nooit schenkt Hij het geloof, zonder het op de proef te stellen. De weg tot Sion loopt door het dal van Baka. Om in het land van de belofte te komen, moet u het pad van de Jordaan doortrekken. Sommige gelovigen zijn verwonderd, als zij zich tot lijden geroepen zien. Zij menen een of ander groot werk in de dienst van God te verrichten en het enige, dat hun vergund wordt, is voor Hem te lijden. Vraag het allen, die in de heerlijkheid zijn ingegaan, van elk van hun zult u een bijzondere geschiedenis, maar van allen een verhaal van lijden horen. De een werd vervolgd in zijn huisgezin door zijn vrienden en bekenden; een ander werd bezocht door hevige smarten en verootmoedigende ziekten vergeten door de wereld; een derde werd van kinderen beroofd; een vierde zag al deze onheilen op zijn hoofd verenigd, de een droefheid volgde voor hem op de andere. Maar merkt het op, zij zijn allen daaruit verlost. Het was een donkere wolk, maar zij dreef voorbij, de wateren waren diep, maar zij hebben de overzijde bereikt. Niet een beklaagt zich bij God over de weg, die Hij met hem heeft gehouden, zaligheid vervult hun hart en mond. Is er een onder de geliefde kindertjes, die moppert over zijn lot? Wacht u om tegen God te zondigen. Dit is de weg, waarlangs God al Zijn verlosten leidt. Een palmtak moet u hebben, zowel als een wit kleed, geen overwinning zonder strijd, geen troon zonder kruis; geen kroon zonder doornen, geen heerlijkheid zonder bitterheid. Leert ook te roemen in

de verdrukking. Ik houd het daarvoor, dat het lijden van deze tegenwoordige tijd niet is te waarderen tegen de heerlijkheid, die aan ons geopenbaard zal worden. Hun toekomstige bestemming. Onmiddellijke dienst van God. Hier is het ons vergund een groot gedeelte van onze tijd aan onze aardse roeping te besteden. Het is betamelijk voor de mens zijn brood te verdienen, te ploegen, te zaaien, te oogsten, te spinnen in te weven. Daar zullen al onze krachten aan de onmiddellijke dienst van God worden gewijd. Zij zullen voor Hem staan en Hij zal onder hen wonen. Het zal een eeuwige sabbat zijn. Wij zullen eeuwig leven om God lief te hebben, Hem te aanbidden, te verheerlijken en te loven. Wij moesten reeds een groot gedeelte van de tijd, die ons hier op aarde vergund is, daaraan besteden. Sommige mensen menen, dat zij God niet kunnen dienen dan door zieken te bezoeken, of in enig uiterlijk werk voor Hem betrokken te zijn, terwijl juist het wezenlijke van alle godsdienst in de aanbiddende liefde van de ziel gelegen is. Misschien wordt God meer verheerlijkt door een enkele blik vol aanbiddende liefde van een op het ziekbed neergeworpen gelovige dan door alles, wat die dag voor de eer van Zijn naam werd verricht. Zij zijn niet meer in de woestijn. Hier zijn wij zoals een kudde in de woestijn; vaak is onze ziel hongerig en dorstend en zwaar beproefd. Menigmaal is het ons, alsof wij niet verder gaan kunnen, maar moesten neerzinken om te sterven. Vaak ondervonden wij verzoekingen, die ons te sterk, of vervolgingen, die ons te zwaar vallen om ze te verdragen. Als wij met Christus zijn, zullen wij niet meer hongeren, al onze smarten zullen daar zijn doorgestaan. Leert Hem te verheerlijken in het vuur van de beproeving, Hem lof te zingen in de woestijn. Daarvoor kunt u alleen op aarde God de eer toebrengen. Vader, Zoon en Geest zullen ons zegenen. Het Lam, dat voor ons gestorven is, zal onze Leidsman zijn. Wij zullen altijd het onderpand van onze zaligheid in onze Borg voor ons zien; geen vrees zal ooit onze ziel bevangen. Hij zal zijn zoals wij, een lam als de minste van ons; door Hem zullen wij God leren kennen. De Geest zal daar zijn zoals de levende fonteinen van de wateren. Hier ontvangen wij nooit genoeg; daar zonder mate. De Vader zal ons tot een Vader zijn. Hij zal onze tranen afwassen de tranen, die wij bij het sterven vergoten tranen van de woestijn tranen over verloren vrienden, en een voorbijgaande wereld. Hoedanigen behoren wij te zijn.

Zij verblijdden zich over de grote weldaad van God, dat zij, van de anti-christ verlost, in het licht en tot de waarheid gekomen waren. Zij waren met hun hele hart genegen God daarvoor de eer te geven, zij wilden de genade, die zij ontvangen hadden, niet verbergen, maar daarvan openbare belijdenis doen en wensten dat de hele wereld het hoorde; daarom riepen zij met een grote stem en verklaarden, dat hun hele zaligheid in God was en daarom ook tot Hem terugkeren moest, dat het alles was door de getrouwe Borg Jezus Christus, de Koning van Zijn Kerk.

De oorzaak van hun gelukzaligheid is niet te zoeken in hun verdrukkingen of geleden ellenden, noch in hun deugden, maar in het bloed, niet door hen gestort voor de zaak van Christus, maar de dood en bloedige gehoorzaamheid van Jezus Christus, het Lam, dat hier met het sprengbloed van de offeranden en het water van de reiniging onder de wet zo vergeleken wordt, dat het tevens als vrij krachtiger daar tegenover wordt gesteld, daar de gelovigen hierin hun kleren gewassen en wit gemaakt hebben. Onrein waren zij, uit- en inwendig van nature en alle heerlijkheid door Gods oordelen meer verliezende. Op de jongsten dag zullen zij zuiver zijn van schuld en smet, uit- en inwendig heilig en heerlijk door de kracht van Christus’ bloed, dat de vorige onreinheid afwast en nieuwe heerlijkheid en glans aanbrengt. Hun werkzaamheid of uitwerking van die zalige staat in hen (vs. 15 Re "Daarom, wegens het bloed van het Lam, zowel als wegens hun wassen in Zijn bloed, doordat Jezus Christus de verdienende oorzaak van al deze zaligheid is, zijn zij gedurig voor de troon van God in de hemel, God aanschouwende, Zijn innigste gemeenschap genietende, door Hem

op het nauwlettendst verzorgd en Zijn stoet als getrouwe knechten vergrotend. Zij dienen Hem met uitsluiting vanzelf de minste dienst van de satan en van de wereld, door volkomen gehoorzaamheid en verheerlijking.

HOOFDSTUK 8

HET DERDE GEZICHT EN OPENING VAN HET ZEVENDE ZEGEL. DE EERSTE, TWEEDE, DERDE EN VIERDE BAZUIN

VI. Vs. 1-13. Nadat het gezicht van het vorige hoofdstuk Johannes een gelukkig einde heeft verzekerd van de toekomst in de eerste eeuwen, kan nu de opening van het zevende zegel volgen. Deze volgt ook en nu ontstaat er een zwijgen van een half uur in de hemel. Dit verplaatst ons op een geheel ander gebied, dan waarvan in de vroegere 6 zegels werd gesproken en stelt ons de Christelijke Kerk in haar geduld te midden van de vervolgingen door de Roomse keizers voor. Van hier, nu het boek in de hand van God ontzegeld is en dus als vanzelf uiteen valt, treedt de werkzaamheid van het Lam terug en de werkzaamheden van de engelen nemen een aanvang, zoals dan ook werkelijk in het oordeel over Jeruzalem Christus enigermate persoonlijk en eigenhandig, alhoewel ook onzichtbaar en door het werk van Een, aan wie Hij Zijn Vorsten-naam en Zijn overwinnende macht verleend heeft (Hoofdstuk 6: 2), nog werkzaam is geweest (MATTHEUS. 26: 64), terwijl in de hele tijd van de eigenlijke kerkgeschiedenis Hij de machten van de hemel in Zijn plaats laat handelen en pas weer bij Israël's wederopneming en toebereiding tot de dag van de heerlijkheid te voorschijn treedt (Hoofdstuk 11: 12; 14: 1), alhoewel ook daar nog zonder zichtbare verschijning.

De inhoud van ons hoofdstuk, beginnende met de tijd van de vervolgingen van de Christenen onder de Romeinse keizers, omvat de 4 eerste van de door zeven bazuinen van de engelen teweeg gebrachte gerichten. Daarvan doelen de eerste en tweede op de val en de ondergang van het Romeinse wereldrijk, het derde en vierde op de oorsprong en de ontwikkeling van het inwendig verderf van de Oosterse kerk. In dit verderf ligt de grond tot het eerste wee, dat later over de Christenen uit de heidenen komt. Daarmee valt ook nog een tweede en derde wee samen; alle drie wee's worden daarom hier reeds voor de volgende bazuinen-gerichten aangekondigd. Deze komen evenzeer uit het geopende zevende zegel te voorschijn, als de stilte van een half uur in vs. 1 Het is dus vals, wanneer vele uitleggers de inhoud van het laatste zegel tot die stilte willen beperken.

En toen het Lam (Hoofdstuk 5: 6 vv.) het zevende zegel geopend had, werd er een stilzwijgen in de hemel over van een half uur.

Door hetgeen de opening van de zes zegels in Hoofdstuk 6 heeft teweeg gebracht zijn zij, die zeggen, dat zij Joden zijn en zijn het niet, maar zijn een synagoge van de satan, uit de weg geruimd. Hun aanmatiging, waarin zij zich nog altijd voor kinderen van het koninkrijk hielden en de gelovigen van Jezus Christus de erfenis van deze eretitel betwistten, is door hun verwerping ten enenmale vernietigd en de opening van het zevende zegel, die nu volgt, maakt het laatste slot van het boek open, zodat dit zich wat zijn inhoud aangaat kan ontvouwen, of met andere woorden de eigenlijke geschiedkundige ontwikkeling van de zaken, zoals die van de Kerk te wachten staan, volvoerd kan worden. Daar houdt in de hemel, waar tot hiertoe steeds zo luid werd gesproken (Hoofdstuk 4: 8-11; 5: 8-14; 7: 11 v. alles als de adem in, in verwachting van hetgeen komen zal. Dit zwijgen is dat stil zijn voor de Heere, zoals het in Habakuk. 2: 20 Zef. 1: 7 Zach. 2: 13 wordt geëist. Het moet echter ook nog een andere betekenis hebben, omdat de duur ervan bepaald wordt. Het moet zelf reeds een deel van de inhoud van het boek zijn en gebeurtenissen of toestanden voorstellen, die hun bepaalde tijd hebben. Wij kunnen nu ook niet verder in het onzekere zijn, die gebeurtenissen of toestanden hierdoor aanschouwelijk moeten worden gemaakt, als wij op de toenmalige toestand van de

Christelijke Kerk zien, waarvan toch zonder twijfel de inhoud van het boek uitgaat. Het was een tijd van lijden en vervolgingen door de Romeinse keizers van de allerzwaarste aard. Deze waren begonnen, toen Johannes de gezichten van de Openbaring ontving en werden dadelijk met de dood van Nero afgebroken en troffen onder Domitianus slechts enkelen. Onder Trajanus werd toch zelfs een bepaalde wet tegen de Christenen uitgevaardigd, die de tot hiertoe bedwongen woede van hun vijanden losmaakte en hen aan alle willekeur en wreedheid blootstelde, tot eerst onder Gallienus (sinds 259) de Kerk als een wettig lichaam werd erkend. Met het jaar 303 brak vervolgens onder Diocletianus de storm van de vervolging opnieuw los en woedde zeven jaren lang op de bloedigste en ontzettendste wijze, om pas langzamerhand te verminderen. In Hoofdstuk 1: 9 heeft Johannes zich aan de gemeenten in Azië, waaraan hij zijn boek richt; voorgesteld als hun broeder, alsmede als hun medegenoot in die verdrukking en in het koninkrijk en in de lijdzaamheid van Jezus Christus. Het latere deelhebben aan het koninkrijk heeft hij als het doel van hun hoop hun zo-even is het gezicht van Hoofdstuk 7: 9-17 diep in de ziel geprent, maar de weg door vele verdrukkingen, die hen daarheen moet leiden (Hoofdstuk 7: 14. Hand. 14: 22) hebben zij reeds betreden en die zal hun daarna (vs. 7) in het gericht van de eerste bazuin nog op ontzettende wijze voor ogen worden gesteld. Nu is hun het zwijgen in de hemel een zeer duidelijk beeld van de lijdzaamheid van Jezus Christus (MATTHEUS. 27: 2 vv. 1 Petrus 2: 21 vv. waarmee zij de weg verder moeten gaan, om het doel niet te missen. Als er echter sprake is van de wapenen, waarmee zij de strijd moeten strijden en tot een gelukkig einde brengen, dan toont het eerstvolgende gericht (vs. 2-4), waarom deze wapenen zo machtig zijn voor God (2 Kor. 10: 4)."Als de heiligen daar en hier, de grote met de kleine engelen, mensen zich allen in begeerte verenigen en er gaat één gebed van die allen uit, hoe moet dat klinken! O die niet erkende macht van het bidden van de heiligen! zonder dat wordt niets volbracht in vreugde en nood; stap voor stap werkt het mee zowel tot de overwinning van de vrienden, als tot het einde van de vijanden." Wat de uitdrukking "een half uur" aangaat, het uur in Bijbelse zin betekent een tijd van beslissing (Ps. 102: 14 MATTHEUS. 24: 36 16: 21; 17: 1), vooral ook een tijd, dat aan de duisternis macht is gegeven, om het rijk van God op dood en leven te bestrijden, en het nu daarmee tot een crisis komt, of het onder het rijk van de duisternis zal bezwijken of zich zegevierend er boven zal verheffen (Luk. 22: 53). Nu is hier zodanig uur de hele tijd van de Romeinse keizers van Nero tot Diocletianus, waarin de vervolgingen van de Christenen plaats hadden; maar deze tijd is slechts voor omstreeks de helft met eigenlijke vervolgingen gevuld, zodat het "halve uur" tot zijn volle recht komt. Stil zijn en hopen was onder deze vervolgingen de sterkte van de Christenen (Jes. 30: 15); en de hemel hield als het ware de adem in, in gespannen verwachting, welk einde de strijd tussen het rijk van de duisternis en het rijk van Christus zou hebben, terwijl het laatste volstrekt geen menselijke hulp had, maar alleen als wapen kon tonen de lijdzaamheid van de heiligen. Bleef die lijdzaamheid onbedwingbaar, dan was voor het rijk van Christus de overwinning verzekerd en dat die bleef en niet enigermate werd gestoord, daarop doelt het stilzwijgen in de hemel onder het stille gebed van hen, die reeds voleindigd hebben. Geheel verkeerd is het echter, als vele uitleggers het zwijgen van een half uur opvatten als een beeld van de verhevene, onuitsprekelijk zalige rust, die dan zal zijn, als de wegen van God met de wereld-ontwikkeling tot het doel zijn gekomen en Zijn hoge raad in de gedachten van de eeuwige vrede verwezenlijkt heeft; want daarvan is hier nog lang geen sprake.

De meeste uitleggers zijn van gevoelen, dat dit stilzwijgen in de hemel van een half uur een zinspeling is op de wijze van de tempeldienst, wanneer, terwijl de priester reukwerk offerde in het heilige, het hele volk buiten bad in stilte of bij zichzelf (Luk. 1: 10). Op de dag van de verzoening werd de hele dienst verricht door de hogepriester, waarop bijzondere dienst de Ridder Newton de zinspeling meent te zijn. Het was de gewoonte op andere dagen vuur van

het grote altaar te nemen, in een zilveren wierookvat, maar op die dag (van de verzoening) dat de hogepriester vuur nam van het grote altaar, in een gouden wierookvat; en wanneer hij van het grote altaar was afgekomen, wierook te nemen van een van de priesters, die het hem aanbracht en daarmee te gaan naar het gouden altaar; en terwijl hij offerde, bad het volk buiten in stilte, die het stilzwijgen is in de hemel van een half uur

Dat is een stilte van spreken en van geluid van andere stemmen, die te voren gehoord waren.

Toen Hij, de Heere Jezus, het Lam, dat het verzegeld boek had genomen uit de rechterhand van degenen, die op de troon zat, het zevende zegel geopend had, kwam er een hele verandering in de Kerk, na die hevige stormen kwam er een verkwikkende kalmte, die ten tijde van Constantijn de Grote gekomen is. Dat het half uur stilzwijgen, die tijd te kennen geeft, blijkt: 1. Omdat het komt na de vervolgingen van de heidense keizers en vóór de opkomst van de antichrist; en 2. het gans niet waarschijnlijk is, dat van die grote verandering in de Kerk in de Openbaring niet gesproken zou worden en nergens wordt daarvan gesproken dan hier. 4. Uit de Openbaring Hoofdstuk 12, waar Constantijn de Grote, de mannelijke zoon, vertoond wordt, in wiens tijd de Kerk triomfeerde, na de strijd tegen de heidenen, zoals wij daar zullen aanwijzen. 5. Uit de geschiedenis van de tijden en zo uit de uitkomst van de zaken; want in Constantijns dagen werden de plakkaten tegen de Christenen vernietigd. Alle vervolgingen tegen hen werden verboden. De Christenen werden tot allerlei ambten, hoge en lage bevorderd. Kerken werden in menigte gebouwd. De vergaderingen werden vrij en openbaar gehouden, zonder vrees. En de heidense afgodstempels werden of omgeworpen of gesloten en de afgodsdienst werd verboden en voor een groot gedeelte uitgeroeid. Maar het duurde niet lang, maar een half uur, een bepaald getal wordt genoemd en een onbepaald getal verstaan, het is een korte tijd te zeggen, want in de vrede van de Kerk van buiten groeien allerlei ketterijen van binnen en onder deze die van de goddeloze Arius, wiens ketterij schielijk de overhand nam en tegelijk bloedig was, want men doodde de belijders van de waarheid met geen mindere bitterheid dan de heidenen gedaan hadden, niet alleen in het bijzonder, maar ook door openbare macht; want Constantius, een zoon van Constantijn, die het Oosterse gedeelte van het keizerrijk gekregen had, verviel tot de Arianerij en vervolgde de ware belijders hevig; zoals na hem keizer Julianus de afvallige, die het Heidendom weer invoerde; na hem kreeg de Kerk weer enige stilte, onder Theodosius, met wiens dood de vrede van de Kerk ook stierf. Hierop kwam de inval van de Gothen, Vandalen en Longobarden in Italië, alles verwoestend en alles in verwarring brengend.

Door deze stilte worden de toehoorders vermaand om naarstig te luisteren en op te merken. Want die stilte brengt een verwondering en verwachting van de grote dingen mee. Salomo zegt (Spr. 9): "De woorden van de wijzen worden in een stilte gehoord." Bij het uitspreken of verkondigen van belangrijke zaken pleegt men te roepen: zwijg, luister. En het zijn voorwaar, woorden van grote waarde, die hier volgen.

En ik zag na het einde van dat zwijgen van een half uur de zeven engelen, de bekende uit Dan. 10: 13 MATTHEUS. 18: 10 Luk. 1: 19 en Tob. 12: 15, de hoogste en voornaamste dienaren, die voor God stonden (Esth. 1: 14; Ezra 7: 14) en hun werden zeven bazuinen gegeven, om later (vs. 6 vv.) daarvan gebruik te maken. Zij ontvingen daarmee de macht van God, om door middel van de plagen, die door het blazen van de bazuinen zouden worden aangekondigd, voor alle dingen de Romeinse wereldmacht, die de Kerk vervolgde, te doen vallen. Later zou het ook komen tot de val van ook andere machten, die de voltooiing van het raadsbesluit van God zouden ophouden (Joz. 6: 4 v.).

Wat betekent het beeld van "bazuinen? " Het beduidt belangrijke ontzettende wereldgebeurtenissen, waardoor verderf over de wereld gebracht en redding en zegen voor de Kerk voorbereid en voltooid worden. Zulke gebeurtenissen brengen alle mensenkinderen op aarde in opgewondenheid een opgewondenheid vol schrik en angst voor de kinderen van de boosheid, maar vol heilige vreugde voor de Kerk van de Heere. In het Oude Verbond worden de bazuinen geblazen: ten eerste, om het volk op te roepen tot de krijg en de veldslag, evenals bij ons het klokgelui hen bij sommige gelegenheden bijeenroept. Zo heet het bijvoorbeeld: "een dag van de bazuin en van het geklank tegen de vaste steden en tegen de hoge hoeken; " "o mijn ingewand, mijn ingewand; ik heb barenswee; o wanden van mijn hart! Mijn hart maakt getier in mij, ik kan niet zwijgen; want u, mijn ziel, hoort het geluid van de bazuin en het krijgsgeschrei." Elders: "Nee, maar wij zullen gaan in Egypteland, alwaar wij geen krijg zullen zien, noch het geluid van de bazuin horen." "En zij hebben met de trompet getrompet, en hebben alles bereid, maar niemand trekt ten strijde." Ten tweede: ten einde hoge feestdagen en vreugdebedrijven aan te kondigen, of grote gebeurtenissen feestelijk te vieren, alsmede om het volk samen te roepen, wanneer de Heere aan hen iets belangrijks mee te delen heeft, en ter vermaning en waarschuwing. Zo beveelt God het trompetgeschal bij brand- en dankoffers. Zo worden de bazuinen geblazen op het dankfeest over Josafats overwinning, bij de inwijding van de stadsmuren onder Nehemia, bij het Pascha, bij het inhalen van de bondsark, waarbij het volk met vreugdegeroep de bazuinen begeleidde, bij de inwijding van de tempel, bij de plechtige herstelling van de eredienst van de Heere onder Hiskia. Onder het Oude Verbond behoorden zo feestviering en bazuinen bijeen, zoals bij ons feestviering en klokgelui. De schelle, heldere toon van de bazuinen is in overeenstemming met de opgewektheid van de gemoederen van de feestvierende menigte en verkondigt de belangrijke tijd, die is aangebroken in het land. Zo dienen dan nu de bazuinen in het Openbaringsboek tot aankondiging van zware krijgstoerustingen en oorlogsellenden, die God als strafgerichten over de wereld toelaat en onder welke deze ineenstorten moet, zoals eens de muren van de stad Jericho ineenstortten, toen Israël op Gods bevel zeven dagen lang de stad omtrok met de Ark des Verbonds en zeven priesters blazende op de bazuinen, dat op de zevende dag tot zevenmaal toe werd herhaald. Van de Kerk echter verkondigen zij het grote feest- en jubeljaar, het jaar van haar verlossing uit de slavernij van de wereld, het jaar van de genade van de Heere en de dag van de Heere, komende tot de vertroosting van alle treurenden, zoals men als de voorbeduidenis van die heerlijke tijd van genade het jubeljaar kan aanmerken, dat in het Oude Verbond met bazuingeklank gevierd werd, telkens na zeven maal zeven jaren; een jaar, waarin ieder het bezit over zijn voorouderlijke bezittingen moest hernemen; een jaar van vrijheid voor alle onderhorigen; een jaar van herstelling voor alle ongelukkigen; een jaar, naar welks vreugde alle verdrukten met smachtend verlangen uitzagen.

En er kwam een andere, een gewone engel en stond aan het altaar, in de voorhof van de priesters (Hoofdstuk 6: 9), hebbende een gouden wierookvat, dat hij juist op het punt was met kolen van het brandofferaltaar te vullen (Lev. 16: 12); en hem werd, toen hij dat had gedaan, veel reukwerk gegeven, opdat hij het aan de kolen op het wierookvat zou aansteken en met a) de gebeden van alle heiligen op aarde zou leggen op het gouden altaar, dat voor de troon is, die achter het voorhangsel in het Allerheiligen zich bevindt. Hij moest die menselijke gebeden in de rook, die alle krachten van menselijke zwakheid onderdrukt en daarentegen de gebedskracht versterkt, zinnebeeldig voor God brengen, door in het heilige in te gaan en het wierookvat voor de troon te plaatsen (Luk. 1: 9 v.).

Openbaring 5: 8

a) En de rook van het reukwerk nu werkelijk op het reukofferaltaar gelegd, met de gebeden van de heiligen, de rook van het reukwerk, dat bij dit gebed werd aangebracht, ging op van de hand van de engel, die dat wierookvat vast hield, voor God.

Ps. 141: 2

Men heeft de heldenmoed, waarmee de Christenen uit de tijd van de vervolging van Rome, waaronder vaak juist de lichamelijk zwakste vaten, als grijsaards, vrouwen en kinderen, die de ontzettendste martelingen leden zonder in hun belijdenis van Christus te wankelen, een bijna bovenmenselijke genoemd. Men heeft het nauwelijks kunnen begrijpen, hoe zuiver het wereld overwinnend geloof zich toen wist te houden, deels van dweepachtige overspanning, deels van afwijking van het zedelijk oordeel, die door de omstandigheden zo voor de hand lagen. Hier wordt ons nu de sleutel gegeven tot juist begrip van hetgeen de Heere tot Petrus zegt: "Zie, de Satan heeft u zeer begeerd te ziften als de tarwe, maar ik heb voor u gebeden, dat uw geloof niet ophoudt; " zo zijn ook de heiligen van die tijd niet in de verzoeking ingeleid, zonder dat van de hemel hun strijd met de verzoeking van te voren geheiligd en bij hun gebed veel reukwerk daarboven was gevoegd; anders zou de kerkgeschiedenis zeker niet zo’n reeks van beelden kunnen aanwijzen met het onderschrift:

Zie deez’ martelarenstoet Van de reinste liefde gloeiend, De aarde met hun bloed besproeiend! Zo’n God geheiligd werk Is de satan zelfs te sterk.

Is het meer dan een wijze van spreken, als men aan de vervolging van de Christenen, die bij alle andere martelingen zelfs nog voegden, dat bij mannen de schaamdelen met gloeiend lood werden uitgebrand, vrouwen en maagden aan het schenden door het laagste gemeen werden prijsgegeven, een satanische boosheid toeschrijft, zo ziet men dat hier de vorst, die in de lucht heerst, zijn werk verrichtte in de kinderen van het ongeloof. Moest dan ook niet als tegenpartij de hemel met zijn goede machten zich over de Christenen ontfermen en de krachten van de toekomende eeuw hun worden verleend! Hoe meer echter de vervolgden en gepijnigden zich onthielden van het wraakgeroep over hun pijnigers en vervolgers en zich de lijdzaamheid van Christus tot hun voorbeeld stelden, des te meer lieten ook de hemelse machten zich er aan gelegen liggen, om op haar tijd de wraak, die niet mocht uitblijven, te volvoeren. Daarover handelen de volgende gerichten.

De engel vertoont de Heere Jezus in Zijn hogepriesterlijke bediening, door de kracht van voldoening door Zijn bloed en bidden voor Zijn volk en tegen Zijn vijanden. Dit wordt vertoond door de voorbeelden van Hem in het Oude Testament. In de hemel waren priesters, die op het gouden reukaltaar reukwerk aanstaken, dat de voorbede van de Heere Jezus afschaduwde. Aan de Hogepriester Jezus werd reukwerk gegeven. De Vader heeft Hem tot een Middelaar gegeven en Hem begaafd met alles, wat tot uitvoering van dat grote werk nodig was; en na Zijn dood en opstanding is Hem gegeven alle macht en heerlijkheid en Hij heeft gaven ontvangen om die onder de mensen uit te delen. Dit reukwerk, de kracht van Zijn offerande, waardoor Hij aangenaam is bij Zijn Vader, vertoont Hij aan God tot verzoening van Zijn uitverkorenen en bidt voor hen; Hij maakt hen, hun doen en hun gebeden, die door het geloof in Hem gedaan worden, aangenaam bij God. De Heere Jezus, zo toegerust, gebruikt Zijn bekwaamheden en ten goede van Zijn kerk en ten kwade van haar vijanden.

Hier wordt verondersteld, dat de tijd van verdrukking een tijd van bidden is; dan bidden al de heiligen. Wij kunnen in geen verzoeking bestand zijn zonder bidden. Dat hier gezegd wordt dat alle heiligen bidden, toont aan, dat zij, die niet bidden, die naam niet waardig zijn; er is

geen heilige of hij is een biddend heilige, inzonderheid in zo'n tijd (Ps. 33: 6) en het wordt als een kenmerk van de atheïst opgegeven (Ps. 14: 4), dat hij de Heere niet aanroept. In alle gebeden van alle heiligen is echter geen kracht zonder de voorbidding van Christus. Zij worden door Hem geofferd en de gelovigen leggen hun offeranden voor Hem neer; door Hem gaan wij tot God (Hebr. 7: 25; 13: 15). Hij is onze Hogepriester, die alleen in het heilige der heiligen kan ingaan en door van wie wij alleen de toegang tot God hebben, geen geboden, zoals die door ons worden geofferd, zijn er, die voor God aangenaam zijn, maar, gesteld in Zijn hand en gelegd in Zijn wierookvat, zijn ze voor God aangenaam. Er zijn gebreken in de gebeden van de heiligen; de allerheiligste wordt schuldig gevonden, waarom hij een Middelaar nodig heeft. Maar Christus offert ook de gebeden van al de heiligen en maakt ze welriekend. Er zijn geen gebeden van de heiligen, die Hij afslaat of weigert, hetzij ze zwak of sterk zijn, of zij flauw of ernstig zijn, of er minder of meer leven en geest in is, of zij korter of langer, welgeschikt of verward zijn, als zij maar van heiligen voortkomen, in het Woord geboden, op de beloften gegrond en in Zijn naam opgezonden zijn, alle worden ze in een wierookvat gelegd, alle gaan ze als een rook van het reukwerk op, en door Hem worden ze bij God aangenaam.

De rook van het reukwerk ging op, als een bewijs, dat die offerande voor de Heere aangenaam was en de gebeden van de heiligen door Christus en om Christus hem behagen en Zijn verhoring tot hun verlossing ontvangen zullen.

En de engel (vs. 3) nam het wierookvat, nadat het reukwerk verbrand was en vulde dat voor de tweede maal, maar nu tot boven aan, met het vuur van het altaar, van het voorhof van de priesters, waarop de heiligen met hun gehoorzaamheid zich voor God tot brandoffer hadden neergelegd en hij wierp het op aarde 1), opdat het daar een brand van goddelijke toorn zou aanrichten. En er geschiedden tot een teken, hoe nu werkelijk het onweer van de oordelen van God zich zouden ontlasten over hen, die op aarde wonen, stemmen en donderslagen en bliksems en aardbeving 2).

Het innig verband van het vuur van het gebed en de vuur-ijver, die de weerspannigen zal verteren (Hebr. 10: 27), wordt daardoor afgebeeld, dat van dat vuur van het altaar, waarmee de wierook was aangestoken, genomen wordt en op de aarde geworpen; door het eerste gebruik tot aansteken van de wierook is het vuur voor het tweede als het ware geheiligd.

De uitdrukkingen klimmen op van stemmen tot donderslagen d. i. van eenvoudige aankondigingen van oordeel tot vreselijke slagen en verder tot verpletterende bliksems en alles verwoestende en omverwerpende aardbevingen.

De Heere Jezus is gekomen, niet om vrede te brengen op de aarde, maar om vuur op de aarde te werpen (Luk. 12: 49 MATTHEUS. 10: 34). Vuur van twist en onenigheid. Het was vuur van het altaar, uit het heiligdom; de verdeeldheid zou niet zijn over burgerlijke zaken, maar over zaken van godsdienst, er zouden allerlei dwalingen opkomen in de Kerk, die verschrikkelijke beroerten op de wereld zouden veroorzaken, dat door de volgende woorden te kennen gegeven wordt. En daar geschiedden stemmen en donderslagen en bliksems en aardbevingen. Alle zaken, die de mens schrik en vrees aanjagen, te kennen gevende, dat er vreselijke zaken op handen waren.

En de zeven engelen, die de zeven bazuinen hadden, die de oordelen van Gods toorn in volgorde moesten vermelden (vs. 2), bereidden zich om te bazuinen, zij namen de bazuinen op, zodat zij ieder ogenblik daarvan gebruik zouden kunnen maken.

Zoals op het tweede vers van het voorgaande zesde Hoofdstuk is aangetekend, dat enige uitleggers de gerichten van de zes eerste zegels duidelijk op de staatkundige veranderingen en zwarigheden, die de wereld en inzonderheid het Roomse rijk vanwege de verdrukking van de Kerk van Christus tot de tijden van Constantijn toe, zijn overkomen, zo zijn er ook enigen, die deze bazuinen van de volgende veranderingen en zwarigheden verstaan, die het Roomse rijk door verscheidene barbaarse natiën uit alle gewesten van de wereld, tot verscheidene reizen en in verscheidene tijden heeft uitgestaan. Daardoor is dat rijk in het Westen geheel onder de voet geraakt en onder vele koninkrijken en prinsdommen verdeeld, die daarna door de geestelijke heerschappijen van de bisschop van Rome op een andere wijze aan de andere enigszins zijn gehecht. Een voelen dat met de wijze van spreken, die hier gebruikt wordt en met de vergelijkingen van dergelijke uit het Oude Testament ook gestijfd schijnt te worden (Jes. 28: 2; 10: 30 Maar aangezien van te voren gezegd is, dat Christus hier niet als heerser van wereldse koninkrijken, maar als een geestelijk Regeerder van Zijn gemeente alom is ingevoerd en dat toch de voorbidding en voorspraak van Christus alhier, door Zijn uittekeningen in het voorgaande hoofdstuk en in het volgende in vs. 4, de ware gelovigen van deze volgende oordelen en zwarigheden vrij worden gehouden, zoals Christus ook voor Petrus bidt (Luk. 22: 32) en alle gelovigen verzekert, dat zij door de valse profeten niet verleid zullen worden (MATTHEUS. 24: 24), omdat zij van de lichamelijke zwarigheden niet vrij zijn, zo is het gevoeglijker, dat dit door de geestelijke staat van de Kerk verstaan wordt en door de wereldlijke staat alleen, voorzover hij de geestelijke staat raakt.

Nu volgen de engelen, na elkaar bazuinend, na het half uur stilzwijgen beginnend, ten tijde van Constantijn de Grote; de bazuinen worden met nadruk onderscheiden in de vier eerste, die de trappen aantonen, waarbij de anti-Christ op de troon is geklommen, de tijd begrijpend van het half uur stilzwijgen af tot over het jaar zes honderd zes, wanneer de Roomse Bisschop voor algemeen bisschop door de keizer Phocas is uitgeroepen en in de drie laatste de allergrootste verdrukking van de Kerk aanwijzend. De vijfde bazuin vertoont de Mohammedanen of Turken, met hun leer en zwaard de Kerk in Azië verwoestende. De zevende bazuin vertoont de anti-christ, de Kerk vervolgend, uit Babel uitgaande en zich van de anti-christ afscheidend, te vuur en te zwaard en zich dronken drinkende met het bloed van de heiligen.

Op dezelfde wijze worden de bazuinen verklaard door Bullingerus, Durham enz. De laatste merkt er bij aan, dat de geestelijke oordelen van dwalingen, scheuringen, verdeeldheden in de zichtbare Kerk vaak volgen op bedestonden of een biddende gestalte van Gods volk, omdat, terwijl de godzaligen ernstig zijn in het gebed, de huichelaars zich geveinsdelijk aanstellen. Al de heiligen waren biddend geweest; nochtans volgt dit oordeel onmiddellijk er op. De ondervinding heeft de waarheid duidelijk bevestigd. Dit vloeit voort uit de boosheid van de duivel, die, hoe ernstiger en aanhoudender het volk van de Heere met God werkzaam is, des te meer woeden en razen zal. Maar tevens is het een rechtvaardig oordeel van God tot straf van de goddelozen en van de geveinsde belijders, die zich in bedestonden bij de godzaligen voegen, maar de liefde van de waarheid niet aannemen (2 Thessalonicenzen. 2: 10), noch praktijk en wandel ernaar richten. Vitringa daarentegen verklaart het van de oordelen van God, die over het Romeinse rijk zijn gekomen en waarvan hij zegt: "Dit nu is geschied ten tijde van Alexander, Mammeus zoon, of van de Gordianen en inzonderheid over die tijd, toen Decius, niettegenstaande hij een wakker man was en in staat om het rijk te besturen en Gallus, die hem kort daarna opgevolgd is, het bewind van zaken hebben gehad, terwijl het Romeinse rijk door de laatste inlandse oorlogen reeds verzwakt was. Toen is het de goddelijke toorn en Zijn wraak beginnen te voelen, die van de hemel zeer zwaar werd uitgestort. De heidenen zelf hebben toen openlijk beleden en erkend, dat de afgoden op het rijk vertoornd waren. De

historie nu toont aan, dat juist over die tijd, terwijl het rijk van alle kanten, aan deze zijde door de Perzen, aan gene zijde door de Gothen, gedrukt werd en doorgaans grote neerlagen kreeg, dat toen een pestilentie onder de mensen gewoed heeft, als nooit meer is gezien, met onvruchtbaarheid en daarmee gepaard gaande buitengewone hongersnood, die het grootste gedeelte van de mensen verteerd heeft. Die pest, met de onheilen, die haar vergezelden, heeft meteen het rijk aangetast en op een onmenselijke wijze verwoest in het begin van de regering van Gallienus.

In deze bazuin wordt het Arianisme als leervervalsing geschilderd, die dan uit Constantinopel tot de Duitsers aan de Beneden-Donau wordt overgebracht en hun op de weg van de volksverhuizing meegegeven werd, zoals de vijfde bazuin aantoont. De hagel is het zinnebeeld van een vernietigend gericht, niet tot verbetering maar tot volle vernietiging uitgezonden, zoals hij ook in de natuur naast zijn schadelijke, geen heilzame werking uitoefent, zoals bliksem en donder doen. Ik breng de hagel dus thuis op de vernietiging van het Heidens-Romeinse rijk door de volken, die het Arianisme huldigen. Met de hagel gaat ook vuur samen; beiden zijn met bloed gemengd. Het is dus hagelslag, bliksemvuur en bloedregen. Het vuur is een zinnebeeld van een, inzonderheid voor de geest, verterend gericht, hoewel ook een zinnebeeld van licht en helderheid is. Het bloed is een tegenbeeld van water en het water is een zinnebeeld van de zuivere leer. Waar bronnen vloeien, daar vindt men grazige weiden, krachtig opgaand geboomte, geurig kruid, liefelijke bloemen, uitlokkende vruchten. Waar geen fontein is, of slechts ongezond water, daar is een lege woestijn, een kale bodem een dorre wildernis, zonder plantengroei, bloesem of vrucht, een toneel van treurigheid en dood. Wat een overvloed van rein bronwater voor de aarde is, dat is het zuivere woord van God voor de ziel; wat bedorven water of wel gebrek aan water in de natuur is, dat is voor de geest de gedeeltelijke of hele vervalsing van Gods woord, in de beeldspraak door het "bloed" aangeduid. De geheel vervalste leer, of het bloed is hier het Arianisme, dat de Godheid van Christus loochent, waarmee het Christendom staat of valt. De aarde is hier het beeld van het Romeinse wereldrijk, wel verontrust, maar toch ook tegenover de hooggaande golven van de volksverhuizing vergelijkenderwijs rustig. De hagel en het vuur, beide met bloed gemengd, werden op het Romeinse rijk geworpen, toen de volksverhuizing zich derwaarts wendde. De bomen zijn zinnebeelden van de koningen onder de natiën van de volksverhuizing; het groene gras betekent de toenmaals pas in de wereldgeschiedenis en het Christendom optredende Duitse volken. De aarde verbrandde, in zo verre het Arianisme in het Romeinse rijk, bijzonder in het Oost-Romeinse, vaak met geweld van wapens werd gehandhaafd en veel onheil aanrichtte.

"Gemengd met bloed" dat duidt aan, dat de verpletterende hagel en het verterend vuur de oorlog betekenen, zoals deze landen verwoest in mensen doodt. De engel blaast de bazuin met over één enkele strijd, maar over alle oorlogsverwoestingen, die in de loop van de tijd gedurig bij vernieuwing losbarsten over de wereld, die in het boze ligt. Zo heeft het de Heere vanaf het begin bestuurd. De eerste heerschappij, die zich op aarde tegen het rijk en volk van God durfde verzetten ter verdelging, was die van Egypte onder Farao. Zoals onder de plagen van dat land de zevende daarin bestond, dat de Heere donder en hagel gaf en het (bliksem-)vuur neerschoot op de aarde, zodat de hagel al het kruid van het veld neersloeg en al het geboomte verbrak, zo was deze zevende plaag de afbeelding van de hier bedoelde soort van plagen door alle tijden heen. De oorlog is aan hagel gelijk in het verpletteren en aan vuur in het verzengen.

En de eerste engel heeft gebazuind en er is geworden hagel en vuur, gemengd met bloed en zij zijn op de aarde geworpen. En het derde deel, hier moet volgens de beste handschriften

nog worden ingevuld: van de aarde d. i. van haar oppervlakte, is verbrand en het derde deel van de bomen is verbrand en al het groene gras op de oppervlakte van de aarde is verbrand.

De bazuin dient voor elk van de zeven engelen in de eerste plaats om het begin van het oordeel, dat onder zijn macht staat te tekenen. Maar evenals bij het openen van de zegels, door het Lam wat in elk zegel vervat is zich dadelijk vertoonde, zo heeft ook hier het tekenen van het gericht het uitbreken ervan tot onmiddellijk gevolg. Wat nu bij het eerste bazuingeluid wordt of ontstaat, is hagel en vuur; beide zijn met bloed gemengd; het vuur richt de verwoestende werking aan, omdat het verbrandt. Hoeveel overeenkomst deze plaag bij de eerste oogopslag schijnt te hebben met de zevende over Egypteland (Exod. 9: 24), zo is zij toch werkelijk daarvan onderscheiden en wij mogen ons niet laten verleiden om het verderf van de bomen en van alle groene gras in de eigenlijke zin te verstaan, alsof ook het vuur niet bedoeld was van de bliksems, die zich te midden van de hagel ontlastten. Wij moeten integendeel terugkeren tot profetische plaatsen als Jes. 29: 6 en 30: 30 hagel en vuur voorkomen als zinnebeelden van die geweldige middelen, waardoor de Heere Zijn onmiddellijk ingrijpen aankondigt, om Zijn volk van de verdrukkers vrij te maken en de machten te vernietigen, die Zijn genadige bedoelingen in de weg staan (Joh. 10: 11 Ps. 18: 5-20). Zowel hagel en vuur zijn met bloed vermengd; want met deze oordelen moet gewroken worden het vele onschuldige bloed, dat in de tijd van de vervolgingen van de Christenen vergoten is. Daarom komen de bloedschulden, die in de hemel staan aangeschreven, op de aarde neer en zal de betaling van deze veel bloed kosten. Het wordt nu vanzelf duidelijk, dat men bij "de aarde" in het bijzonder moet denken aan het toenmalige Romeinse rijk. Het zou ons echter te lang zijn om de geschiedenis ervan in de tijd van de keizer in de zware oordelen voor te stellen, waarmee het nog gedurende de tijd van de vervolgingen van de Christenen bezocht werd, totdat eindelijk onder Constantijn de Grote de belijders van de Heere door hun machtige vijanden gered en uit het gedrang in de ruimte waren gebracht, waar zij zich vrij konden bewegen en waarvan het vervolgens verder gedurende de volgende eeuwen zijn ondergang tegemoet werd gevoerd. Evenals daar werkelijk het derde deel van de aarde verbrandde in al de ontzettende verwoestingen, die de vele oorlogen en de bestendige invallen van de barbaren aanrichtten en als het groene gras verbrandde, in de ontelbare menigte volk, die daarbij te gronde ging, blijkt uit de wereldgeschiedenis. Hoe ook het derde deel van de bomen ("Re 7: 17 verbrandde onder het in- en uitwendige verderf, dat tengevolge van de noden en verdrukkingen in de Kerk kwam, daarop kan de kerkgeschiedenis nog in het bijzonder opmerkzaam maken. Gaan wij, nadat wij zo de middelen bij name kennen, waardoor God het Romeinse wereldrijk heeft doen vallen, tot nadere beschouwing van de daarvoor gebruikte zinnebeelden over, dan is "hagel" een zeer juiste uitdrukking voor de dichte, menigvuldige en verwoestende in- en overvallen, die van de tweede helft van de tweede eeuw af onophoudelijk aan alle einden van het rijk door Barbaarse volken werden gedaan. Zij brachten bestendige oorlogen teweeg, waarbij ook nog andere kwamen; en voor de krijg in zijn verterende eigenschap is weer het vuur een zeer juiste benaming; het "gemengd met bloed" verklaart zich vanzelf. Het gemoed siddert, schrijft Hieronymus, als wij de ondergang van onze tijd beschouwen; sinds 375 zijn het reeds 20 jaren, dat dagelijks Romeins bloed wordt vergoten, dat door en plundering door Gothen, Sarmaten, Quaden, Alaven, Hunnen, Vandalen, Markomannen de landen verwoest. Hoeveel vrouwen en maagden en edele lichamen dienen tot speelbal van die monsters; bisschoppen worden gevangen en gedood, kerken verwoest, bij de altaren van Christus paarden geplaatst; overal is treurigheid en zuchten en de dood is dagelijks voor ogen. Het Romeinse rijk valt ineen en toch buigt zich onze stijve nek niet; reeds lang voelen wij Gods toorn en wij trachten niet die te verzoenen; door onze zonden zijn de barbaren sterk. Wee ons, dat wij God zozeer mishagen, dat door middel van de woede van de barbaren Zijn toorn zich tegen ons keert!

Evenals van de zeven zegelen in Hoofdstuk 6 Re het eerste de overige als het ware beheerst en het juiste begrip ervan ook dat van de overige, die deels in onmiddellijk verband ermee staan, deels zijn gevolgen en werkingen, die in de verdere toekomst ingrijpen, karakteriseren en evenals een gelijke verhouding tussen de eerste en de andere van de zeven fiolen in Hoofdstuk 16 plaats vindt, zullen wij datzelfde waarnemen ten opzichte van de zeven bazuinen op onze plaats. De eerste bazuin heeft onze gedachten gericht op het Romeinse rijk in het Oosten en het Westen en het verderf er van in werelds en geestelijk opzicht naar de middelen, waardoor het werd teweeg gebracht en naar het onderscheiden gebied van het leven, waartoe het zich uitstrekte, ons voor ogen gesteld. Daarbij moeten wij met onze beschouwingen ook bij de volgende bazuinen blijven.

Hierdoor wordt normaliter verstaan de eerste hoofdketterij, die na een weinig rust van de Kerk ten tijde van Constantijn, de gezonde leer heeft verdorven, namelijk de ketterij van de Arianen, die de eeuwige Godheid van Christus loochenden, waarbij zich gevoegd heeft de ketterij van de Macedonianen, die met de Arianen de Godheid van de Heilige Geest ontkennen en welke een groot deel van de Kerk bedierf. Zoals de gezonde leer met regen wordt vergeleken (Jes. 55: 10, 11), zo wordt deze verderfelijke leer bekwamelijk met hagel en vuur vergeleken, die het aardrijk doen verdorren. En hier wordt ook bloed bij gesteld, omdat zij met grote vervolgingen onder de keizer Constantinus en anderen, door een groot deel van de wereld gevoegd was, waardoor een derde deel van de bomen, dat is van de leraren en andere aanzienlijke leden van de gemeente zijn verleid. Het groene gras is verbrand, dat is, de gemeenteleden, die wel schenen te groenen in de gemeente, maar zonder goede wortel, zijn bedorven, zoals Christus van dezen, die afvallen, spreekt (MATTHEUS. 13: 20, 21).

Hier moet men niet terugzien op hetgeen vóór de tijd van de openbaring in Judea en Jeruzalem onder de Joden geschied is, noch ook blijven hangen in de omkeringen, die in het keizerrijk zijn voorgevallen door de Gothen, Vandalen en andere barbaarse volken, omdat de Openbaring beschrijft wat de Kerk ontmoeten zou na de Openbaring, wat de Kerk, niet staatkundig, zou overkomen. De Heere Jezus (vs. 5), komt niet voor als de Koning der koningen, maar als Hogepriester, die bijzonder opzicht heeft over Zijn Kerk. Het vuur, dat op de aarde geworpen werd (vs. 5), was van het altaar genomen en kwam uit het wierookvat, een werktuig van de priester. Dus worden hier door hagel, vuur en bloed, ketterijen verstaan en wel bijzonder van de Arianen, die het fundament van het Christendom omstootten, de eeuwige Godheid van Christus ontkennend en dwalingen lerend, die daaruit volgen; zoals regen de aarde vruchtbaar maakt, zo slaat hagel het gewas neer, terwijl vuur en bliksem het verbranden. De ketterij van Arius viel als de hagelbui op de Kerk, verspreidde zich over de hele aarde en overstroomde haar met zo'n hevigheid, dat de wereld zich verwonderde, dat zij zo snel Ariaans geworden was. Hierdoor ontstond een grote verdeeldheid in de Kerk en zoals de ketters doorgaans doen, zo probeerden zij de overheden aan hun zijde te trekken en hitsten die tegen de ware belijders op, zodat er grote bloedstortingen geschiedden door een razende vervolging van de rechtzinnigen, door de Ariaanse keizers Constantinus en Valens en de Gothische koningen. De vrucht was: en het derde deel van de bomen is verbrand en al het groene gras is verbrand. De aarde brengt voort hoge en lage gewassen, de bomen zijn de hoogste en het gras het laagste, zo brengt de Kerk ook allerlei belijders voort; daar zijn hogen, aanzienlijken, die in ambten of in gaven zeer ver boven anderen uitsteken, evenals de bomen boven het gras; daar zijn lagen, onwetenden, geringen in de Kerk, die de stroom volgen. Door bomen en gras wordt verstaan hogen en lagen in de Kerk (Jes. 61: 3 Judas 1: 12 Jes. 40: 6 a) De aanzienlijken in de kerkelijke bedieningen en die uitstaken in kennis en gaven vielen voor een groot gedeelte van de waarheid af en werden Ariaans; het gemene volk volgde met de stroom. Dit was een grote aanleiding tot de opkomst van de anti-christ. Constantijn de Grote

verliet Rome en nam zijn woonplaats te Constantinopel. Het Romeinse rijk werd verdeeld onder zijn twee zonen. Constantius had het Ooster gedeelte en Constans het Wester; het Wester gedeelte werd verwoest door de Gothen, Vandalen, Longobarden en andere natiën, waardoor het Westerse keizerrijk ophield en in verscheidene koninkrijken werd verdeeld; dit hielp tot de opkomst van de paus, want de tegenwoordigheid van de keizer moest eerst uit het midden weggedaan worden (2 Thess. 2: 6). En nu, wat hem weerhoudt, weet u (vs. 7). Alleen, die hem nu weerhoudt, die zal hem weerhouden, totdat hij uit het midden weggedaan zal worden. Hierbij raakt in de Kerk alles overhoop door Arius, die in het Concilie van Nicea, gehouden in het jaar 395, veroordeeld werd, zoals Macedonius door het Concilie van Constantinopel in het jaar 380, Nestorius door het Concilie van Efeze in het jaar 431 en Eutyches door het Concilie van Chalcedon in het jaar 451. Maar of Arius door het Concilie wel veroordeeld was, zo stuitte dat de loop van deze ketterij niet, maar zij hielden concilie daartegen, als te Tyrus, 336, waar Athanasius veroordeeld werd. Te Antiochië 337; te Milaan te Smyrna, waar men duizend bisschoppen telde. Ondertussen bleef de Kerk te Rome nog wel meest zuiver, waardoor de aanzienlijken de toevlucht namen naar die stad, daar raad zochten en die menigmaal tot een scheidsman verkozen; aan de anderen kant vleiden de Oosterse keizers de bisschop van Rome, en probeerden hem aan hun zijde te krijgen; ondertussen viste hij in dat troebel water, nam gezag aan en hij begon in plaats van te raden, te bevelen.

Vóór de vervolging was de Kerk het grootste sieraad van de aarde, uit vele leden meer en min sterk, in geestelijk en lichamelijk opzicht bestaande, zoals de gelijkenis van bomen en groen gras leert (Hoogl. 4: 12 Jes. 61: 3; 44: 4. 1 Kor. 1: 26). Op deze worden de vervolgingen, die als hagel en vuur neerslaan en dodend bloed uitstorten, geworpen, ofschoon ze uit de afgrond opkomen, door Gods hand, die er in moet worden erkend (Jes. 45: 8 Amos 3: 6), evenals hagel en bliksem eerst van de aarde opklimmen en daarna uit de hemel op de aarde geworpen worden. Schade doen zij niet alleen aan de geringen in de Kerk, maar ook aan de groten naar de wereld en de sterkeren in het geloof, hoewel aan deze beiden minder dan anderen, terwijl zij de waren gelovige alle uitwendige glans van eer, rijkdom, vrijheid, gezondheid, leven en openbare belijdenis van het geloof en van de godvruchtigheid zo ontnemen, dat elke geglansde en uitwendig blinkende vorm van leven in de tijdgelovige en geveinsde wordt weggenomen en zijn doodstaat openbaar wordt.

En de tweede engel heeft gebazuind en er kwam iets of iets dergelijks als een grote berg, van vuur brandend door een onzichtbare hand in de zee geworpen; en het derde deel van de zee is bloed geworden.

En het derde deel van de schepselen in de zee, die leven hebben, is gestorven; en het derde deel van de schepen is vergaan.

Een meer bepaalde vorm nemen de algemene verwoestingen van het Romeinse rijk, die met tussenpozen eeuwen hebben geduurd, met het blazen van de tweede bazuin aan. Uit de menigte van de gedurige invallen van de barbaren treedt een bijzonder volk te voorschijn, dat verwoestend en plunderend en verbrandend door het Oosten trekt, totdat het zelf aangevallen wordt en ten onder gaat wij bedoelen de Hunnen, met wier overtrekken over de Wolga in het jaar 375 na Christus de volksverhuizing begint.

Een brandende berg kan niets anders betekenen dan een macht van het volk, dat voor zich alles verteert, totdat zij in zichzelf uitgebrand is, dat dus vanwege de door- en vernielings-tochten door de landen zelf tot geen vast bestaan komt, tot geen blijvend

neerzetten brengt, maar zich snel in zichzelf oplost. De zee, waarin deze brandende berg wordt geworpen, is de zee van de volken en wel hier die, die besloten is in het wereldrijk van Rome. Door het plunderen en verwoesten van het onbeschaafde barbaarse volk gaat het derde deel van deze volksmassa, alles wat leven heeft, teniet. De schepen in de zee zijn de municipieën Deze 27: 11, zoals men in de natuurlijke beeldspraak reeds van het schip van de staat en over bestuurders als van degenen spreekt, die het roer van de staat in handen hebben.

Hoe in die stormachtige tijd, totdat de golven van de volksverhuizing weer bedaard waren een menigte bloed is gevloeid, zodat ruim het derde deel van de mensheid, waarover dat oordeel kwam, het leven zal hebben verloren, hoeveel schepen hierbij te gronde gingen, die wij moeten beschouwen als symbolen van staten, die over die golven van volken ontstonden, onzeker wankelden en snel weer ten onder gingen, is uit de geschiedenis bekend.

Hetgeen is als een grote berg, waarop een hoogstijgend, wijd en zijn lichtverspreidend vuur brandt, of als een vuurberg in de zee geworpen wordt, is de Morgenlandse kerk, die eenmaal scheen als een helder licht in de wereld en hier niet slechts met een vuur, maar met een vuur op een hoge berg, welks helderheid her- en derwaarts in het rond straalt, vergeleken wordt. Het vuur is hier een zinnebeeld van glans en verlichting en niet van verbranding en vernietiging. De zee komt hier niet als een woelige waterwoestijn, maar als een zoutwater-massa, waarvan het vocht ondrinkbaar is, in aanmerking, zoals bij Zach. 14: 8 Joël 18 Ezechiël. 47: 1-12 Het zeewater, in tegenstelling tot het bronwater, is niet drinkbaar, maar schadelijk en werkt ten slotte dodelijk. Zeewater is daarom een beeld van de vervalste leer, waarbij het Evangelie wel blijft bestaan, maar toch zodanig met valse vonden vermengd is, dat het in een nutteloos en giftig zout overgaat, zoals de beste wijn door enige schadelijke inmengselen onbruikbaar wordt. Het zeewater bevat in zich de oplossingen van bijna alle aardse lichamen en is niet gemakkelijk in zijn enkele bestanddelen te ontbinden. Het is hier dus een zinnebeeld van de veelzijdig vervalste leer in het Morgenland, van de tijden van de apostelen tot op Mohammed, gedurende welke de heidenen uit alle godsdiensten en de Joden met hun sekten hun uitvindingen in het Evangelie overbrachten en het op een mengsel, met zeewater overeenkomstig, deden lijken. Dit zeewater van de vervalste leer bluste het helle-vuur van de Morgenlandse kerk langzamerhand uit en pas toen het vuur niet meer brandde en de berg gans en al in de zee verzonken was, of pas toen de Morgenlanders het Christendom ten volle hadden verbasterd, werd het veelvuldig vervalste zeewater met de Islam tot bloed, of, in de plaats van het vervalste Evangelie trad als geheel en al valse leer de Islam te voorschijn, die het Evangelie ten volle verwierp. Een derde deel van de zee wordt bloed en aan dit bloed of aan de Islam sterft het derde deel van de schepselen in de zee, die zielen hebben. In de tweede toornschaal, waar de Moslim-wereld een prooi wordt van de antichrist, luidt het eenvoudig: En de zee werd bloed en niet alleen het derde deel, maar alle levende schepselen stierven in de zee. De graad van strengheid van het gericht van de bazuinen is slechts een derde deel van de graad van strengheid van de toornschalen, die op een volledige vernietiging uitlopen. Een misverstand zou het zijn aan te nemen, slechts een derde deel van de Islam zij valse, twee derde deel daarentegen onvervalste en zuivere leer. Een derde deel van de schepselen in de zee, die zielen hebben, stierven. Aan de bijvoeging "welke zielen hebben", bemerkt men, dat er mensen worden bedoeld. (Van het lot van de zeevissen toch, geeft de Koning van de wereld ons geen voorspelling). De belijders van de Islam sterven aan hun leer, die "bloed" genoemd wordt, de geestelijke dood; en langzamerhand heeft deze ook zo’n vervulling en uittering in de hele Moslim-wereld doen ontstaan, dat de zieke man, zoals de staatslieden het Turkse rijk noemen, weldra sterven zal. In het derde deel van de schepen ligt de tegenstelling met het derde deel van de bezielde schepselen van de zee. De voorspelling, omdat daar nu eenmaal sprake van is, knoopt zich

aan de zee vast en schildert ons in het vergaan van de zee-schepen, die slechts werkelijke schepen kunnen aanduiden, het verval van het Morgenland door de Islam. De schepen zijn een zinnebeeld van de handel; de handel veronderstelt nijverheid, de zee, landbouw en veeteelt. In het vergaan van de schepen wordt zo kort en bondig de achteruitgang en verwoesting van het Morgenland afgeschilderd, waar sinds het ontstaan van de Islam de uiterlijke welvaart in het groot hoe langer hoe meer afneemt en alle kunst, wetenschap, industrie, landbouw en elke zich ontwikkelende bloesem van menselijke werkzaamheid in een toestand van toenemend verdorren en verwelken overgaat, zodat de eenmaal zo bloeiende voor-Aziatische landen nu een treurige woestijn vertonen. In de tweede toornschaal wordt er van de schepen niet meer gesproken, omdat er dan, zoals ook reeds heden, van uiterlijke welvaart geen sprake meer kan zijn.

Bergen zijn machtige, veroverende rijken. Zacharia noemt het Perzische rijk, wat zich tegen de tempelbouw onder Zerubbabel verzette, "een grote berg." Omdat de Heere als de schutsmuur voor Israël is tegen al zijn roofzuchtige naburen, noemt Hem Asaf "doorluchtiger en heerlijker dan alle roofbergen." Bij Jeremia en Daniël wordt het machtige Babylonische rijk een steen genoemd en in dit boek zijn de zeven bergen zeven rijken. Zo bedreigt de Heere door de mond van Jeremia aan de overheersende Babylonische wereldheerschappij, dat die "verdervende berg, die de hele aarde verderft", "van de steenrotsen afgewenteld zal worden en gesteld tot een berg van de brand". Door de zee, waarin zulke oorlogszuchtige veroveraars door Gods oordeel geworpen worden, worden de volken aangeduid; ook schrijft Johannes zelf: "de wateren, die u gezien heeft, zijn volken en schaar en natiën en tongen." Wat het heidense Romeinse rijk betreft, waartegen deze voorspellingen in de naaste plaats gericht zijn: omstreeks het jaar 250 werd het overvallen door de strijdbare Gothen en sinds die tijd namen de invallen van deze en andere volksstammen geen einde, totdat zij langzamerhand in het Romeinse rijk werden ingelijfd en het eindelijk geheel en al te gronde deden gaan. Sinds is deze voorspelling vaker vervuld aan andere wereldheerschappijen en zeeën van volkeren. Ook in het begin van deze eeuw werd Napoleon met zijn overheersing door Gods bezoekende hand in de goddeloze volkszee van ons werelddeel geworpen; hij werd ook over ons volk als een brandende berg geslingerd tot uitvoering van de gerichten van de Heere. Tegenwoordig komt de Heere met een nog veel schrikkelijker bazuin, omdat het geklank van de tweede bazuin de volken nog niet heeft gewekt uit hun zondenslaap tot boete en waarachtige bekering. Wanneer, ja wanneer zal het ten slotte zovere komen, dat wij voor de Heere vallen op het aangezicht en smeken om erbarmen en vergeving?

Dit wordt zo gezegd, omdat deze ketterijen benevens andere plaatsen, vele eilanden daarna heeft ingenomen, als: Rhodus, Sicilië, Brittannië en meer andere, zoals de historiën getuigen. Ook worden de volkeren in dit boek soms wateren genoemd, zoals Hoofdstuk 17: 15 verklaard wordt; en door de schepen, die daarin zijn, worden vaak de particuliere gemeenten verstaan, die door deze leer zijn verdorven, zo nochtans dat Christus de twee derde delen daarvan door de vlijtigheid van de trouwe leraren bij de rechtzinnige leer nog heeft behouden.

Daar staat geen grote berg, maar als een grote berg, te kennen gevend, dat, ofschoon in de Kerk geen heerschappij plaats heeft, die aan de staatkunde eigen is, nochtans in de Kerk iets ontstond, dat op de staatkundige heerschappij leek. Door berg, grote berg, worden in de schriftuur verstaan zowel koninkrijken als ook de Kerk (Ps. 2: 6 Jes. 2: 2). En omdat de koningen van de aarde doorgaans hun macht misbruiken en trots en opgeblazen worden, zo wordt door bergen ook de trotsheid en hoogmoed uitgedrukt (Jes. 2: 12, 14). Die dag van de Heere der heirschaar zal zijn tegen alle hovaardigen en hogen. En tegen alle hoge bergen (Jer. 25). Zie Ik wil aan u, u verdervende berg (Zach. 4: 7). Wie bent u, o grote berg? Daar zijn

bergen, die soms grote vlammen vuur uitgeven; van zo'n brandende berg wordt hier de gelijkenis genomen en daardoor wordt te kennen gegeven de grote hoogmoed, die in de Kerk ontstaan zou; duivels-kwestie, wie de meeste zal zijn, was er wel van te voren en zij is er nog, maar op deze tijd zou deze buitengewoon uitbreken, deze hoogmoed zou ook buitengewoon vergezelschapt zijn met vuur, dat is: twist en tweedracht (Luk. 12: 49, 51 Deze hoogmoed werd als een brandende berg in de zee geworpen. Zoals de zee is een vergadering van vele wateren, zo worden vele volkeren zee, of vele wateren genoemd (Openbaring 17: 15). De wateren, die u gezien heeft. zijn volken en schaar en natiën en tongen. De Kerk was toen over de hele wereld verspreid in allerlei natiën, in deze viel de brandende berg van regeerzucht, van hoogmoed en verdeeldheid en beroerde allen, die ongestadig zijn, zoals de zee. En de vrucht was: En het derde deel van de zee is bloed geworden. En het vierde deel van de schepselen in de zee, die leven hebben, zijn gestorven en het derde deel van de schepen zijn vergaan. Dit is ook een van de Egyptische plagen. Door die hoogmoed en het twisten van de opzieners, ieder om de eerste te zijn, is de Kerk bedorven, alle zoete gemeenschap afgebroken, de bekering en de opbouw van de zielen werd verwaarloosd, een ieder arbeidde maar om het meesterschap en ondertussen braken allerlei ketterijen door, waaraan vele belijders stierven, wier bloed van de opzieners geëist wordt (Ezechiël. 3: 18 niet in bloed leven kan, maar daarin sterft, zoals in Egypte, zo kan ook de ziel van de mensen niet bekeerd en opgebouwd worden in een Kerk, waar twist en hoogmoed het alles overhoop werpen en ketterijen haar gang gaan; maar het sterft, al wat sterven wil en niet alleen bijzondere personen, maar hele schepen, bijzondere kerken lijden schipbreuk van het geloof en vergaan, en worden tegelijk daardoor de middelen van vereniging, verbinding en gemeenschap van de Kerk met elkaar weggenomen. Deze brandende berg vernielde het nochtans alles niet, maar alleen een vierde deel een zee groot, nochtans een bepaald gedeelte. Zoals de ketterij van Arius en de daaruit spruitende ketterijen van de andere kant de Kerk overstroomden, zoals in de eerste bazuin getoond is, zo bedierf de trotse hoogmoed om meester te zijn de Kerk van de anderen kant, zodat het te land en te water vol verwarring was. En zoals de eerste aanleiding gaf tot groei van de antichrist, zo was ook de tweede een grote trap waardoor hij op de troon klom; want door de heerszucht boog de ene bisschop de anderen onder zich, totdat er ten slotte vier hoofd-bisschoppen door conciliën vastgesteld werden. De een was te Alexandrië, een te Antiochië, een te Jeruzalem en een te Rome. Het bleef daarbij niet; maar de hoofd-bisschoppen werden tot twee gebracht, namelijk: een te Rome en een te Constantinopel, zijnde de ene de zetel geweest van de keizers en de andere het toen nog tegenwoordig zijnde. Maar deze twee kwamen ook gans niet overeen, de een wilde boven de andere zijn en de een schold de anderen voor de antichrist, totdat ten slotte Rome de overhand kreeg, zoals de vijfde bazuin zal openbaren.

Door de tweede bazuin is de twist en grootsheid in de Kerk ingekomen met haar droevige uitwerking. De zee is dan hier tot zinnebeeld van de Kerk, die wijd en uitgestrekt is door de wereld, zuiver van zeden en leden, aan zout geen gebrek hebbende, steeds her en derwaarts bewogen, goede en kwade vissen bevattend, op haar oppervlakte de kostelijke waar van het Evangelie dragend, aanzienlijk door verscheidene gemeenten, die als schapen zijn, die de gelovigen omvangen de evangelieschatten bewaren, door de leraren bestuurd worden, door de wind van de Heilige Geest voortgedreven werden, in de wereld als voortreizend, naar de hemel koers zetten, de wereld ten sieraad zijn en aan vele opkomende onweren onderhevig zijn. Door de berg schildert de Schrift de grootsheid, door het vuur twist en tweedracht vaak af (Jes. 2: 12, 14 Jer. 51: 25 Zach. 4: 7 Luk. 12: 49, 51). In de zee van de Kerk nu wordt deze berg van vuur brandend geworpen, namelijk van de aarde, ten teken, dat de grootsheid en twist haar oorsprong niet nemen in de ware Kerk, maar uit de aarde, aardse en wereldsgezinde

mensen. De schade daarvan is zo groot, dat het hele uiterlijke van de Kerk bezoedeld wordt en Gods huis een spelonk van moordenaars, dat hier "bloed worden" genoemd wordt.

En de derde engel heeft gebazuind en er is bij dat bazuingeschal een grote ster, brandend als een fakkel, gevallen uit de hemel. Komt van daar elke goede gave en volmaakte gift, eveneens van de Heere elk kwaad, dat in de stad is en het branden als een fakkel liet reeds bij het neervallen voorzien, dat zij daar, waar zij neervallen zou, een verwoestende brand zou aanrichten. En zij is gevallen, toen zij beneden kwam, op het derde deel van de rivieren en op de fonteinen van de wateren, waar zij tot een vergif werden.

En de naam van de ster wordt genoemd, ten gevolge van haar uitwerking, omdat zij, in plaats van in het water uitgeblust te worden, dat integendeel door vergiftiging verdierf: Alsem Pr 5: 4 en het derde deel van de wateren werd zelf tot alsem en vele mensen zijn in de geestelijke zin van het woord gestorven van de wateren, want zij waren bitter, ja, tot een dodelijk vergif geworden.

Dat bij de grote ster aan een engel, in de zin van Hoofdstuk 1: 20, "aan de leraar van de Kerk", dus aan een ster, aan de kerkelijke tempel moet worden gedacht, kan nauwelijks twijfelachtig zijn (Dan. 12: 13). Deze sterren van de Kerk moeten licht geven; zij moeten af- en terugkaatsen het licht gevende, verwarmende, levendmakende licht, dat zij van Christus, de Zon der genade ontvangen hebben, het zuivere woord van het Evangelie, de gezondmakende leer bewaren, die de zielen zalig maakt. Maar deze grote kerkleraar is een brandende fakkel, een woest vuur, een verderver van de leer van de zaligheid, een vals profeet, een dwaalster (Judas 1: 13), een boze geest geworden, aangestoken door de gifstof, die zich in de Kerk heeft verzameld. Hij valt af; als een afvallige van Christus stort hij van de hemel (Hoofdstuk 6: 13; 12: 3 v.), waaraan hij in zachte helderheid en goddelijke rust had moeten schitteren, niet als toevallig, maar ten gevolge van het bazuingeschal d. i. van het goddelijk gericht. Daardoor wordt het verborgene van hem geopenbaard, nadat hij reeds lang ontrouw geworden was aan zijn verheven roeping, om als een ster van de zon Christus aan de hemel te schitteren en hij valt op het derde deel van de waterstromen en op de waterbronnen. Dat zijn de krachten van leer en belijdenis, die in de Kerk aanwezig zijn, de Geest- en levensstromen in de gemeente, de scholen van godgeleerdheid en Christelijke wetenschap en wijsheid, waarin van deze uitgeroeid en vermeerderd worden, zoals zij weer de geest van de gemeente dragen en versterken en door deze in de wereld moeten werken. Hier worden nu deze stromen en bronnen verdorven, vergiftigd, verbitterd en dodelijk gemaakt door de van de hemel gevallen afvallige dwaalleraren, die daarom "alsem" (in de grondtekst staat "de alsem heet en door wie het derde deel van het water tot alsem (hier staat het artikel niet) wordt, zodat vele van de mensen stierven door de wateren, omdat zij zo bitter zijn geworden. Hiermee schijnt het dat gewezen wordt op het gepersonifieerde geheel van alle vervalsingen en verdervingen van de leer binnen de Oosterse kerk; want niet een abstract begrip stemt overeen met het Bijbelse realisme zijn de elementen aanwezig, dan brengen zij een gestalte voort, in personen openbaart zich de geestelijke misgeboorte en personen zijn de dragers van de geest, die in hen tot zo’n misgeboorte en werkelijkheid komt. Van de dwaalleraar, die de geest van de profetie hier op het oog heeft, geldt in hogere zin wat Petrus tot Simon de tovenaar zegt: (Hand. 8: 23) "Ik zie dat u bent in een gans bittere gal en samenknoping van de ongerechtigheid; " of wat reeds Mozes (Deut. 29: 18 vgl. Hebr. 12: 15) van de man vreest, wiens hart zich van de Heere heeft afgewend, dat hij namelijk een wortel in Israël wordt, die gal en alsem draagt. Daarom houden wij het er voor, dat ook die uitleggers in hun volle recht zijn, die bij deze grote ster, die van de hemel gevallen is en "de alsem" heet, aan Arius denken. Door het arianisme is de diepste kern van de Christelijke leer van de zaligheid, van

de wezensgelijkheid van de Zoon met de Vader en daardoor de Godheid van Christus, de morgenster van de eeuwige dag van de godmenselijke heerlijkheid geloochend. Door hen is van de anti-trinitatische geest, die de abstracte verstands-eenheid op de troon zet, voor de geest van het latere Jodendom en Mohammedanisme de baan gebroken. Hij is de brandende fakkel, die alle geestelijk leven en alle goddelijke levenskracht vernietigt en in de kerk van het Oosten is geworpen.

Door Arius werd niet slechts een dwaalleer ingevoerd ten opzichte van de door hem bestreden eeuwige Godheid van Christus, maar ook overigens ontzaglijke verbittering in de Kerk aangericht, ja de grond gelegd tot alle twisten, die in volgende tijden over de persoon van Christus zijn opgekomen en over de vereniging van Zijn beide naturen; welke twisten de valse profeet Mohammed de weg hebben gebaand om met zijn mengsel, waarin hij voor het verstand het aannemelijkste en tevens wat voor het vlees het aangenaamste was, uit de Joodse en Christelijke godsdienst samensmolt, des te gemakkelijker ingang te vinden. Ja die de wereld kent en weet wat sterkten in haar nog tot op dit uur worden opgeworpen tegen de belijdenis van God en van Christus, zal niet anders kunnen zeggen, dan dat wij nog dagelijks veel moeite hebben en strijd; en bij hoeveel geschriften en nieuwsbladen bespeurt men aan de toon, die zij voeren, dat de alsem er ingedrongen is.

Men zal hiertegen niet kunnen inbrengen, dat Arius niet eerst na, maar reeds vóór de tweede bazuin is opgetreden; want zijn leer, hoeveel verwarring die ook dadelijk in het begin in de Kerk teweeg bracht, heeft toch haar verkeerde invloed doen voelen op stromen en fonteinen,
i. op de sociale en geestelijke groei van de volken, eerst later, vooral sinds het aannemen ervan door verschillende in het Romeinse rijk ingedrongen Duitse volken.

Sterren zijn leraars, zoals Jezus (Openbaring 1: 20) zelf zegt. De hemel is hier de kerkhemel, of het verhevene en hoge standpunt, dat de gemeente en haar rechtgelovige leraars innemen tegenover de lage aarde, die daarom in deze zin als een zinnebeeld van het lage en gemene voorkomt. De brandende fakkel is een zinnebeeld van een licht en wel van een helder licht. De waterstromen en waterbronnen zijn als zoet water een beeld van de reine leer en het zuivere Evangelie. Wat is er nodiger, nuttiger en onontbeerlijker voor alle levende schepselen dan water? Een planten- en dierenwereld zonder water laat zich niet denken. Waar geen water is, daar is een woestijn. Evenzo is de mensheid zonder Gods woord een geestelijke woestijn, die slechts door dit woord bevrucht en tot een akker voor de eeuwigheid herschapen kan worden. Onder de rivieren of stromen en fonteinen kan men de Evangeliewaarheid en alle enkele waarheden verstaan; de ster komt voor als vallend op het hele stroomgebied van bronnen en rivieren. De ster is de bisschop van Rome. De ster, schitterende als een helder brandende fakkel, is een verrerend getuigenis voor Rome’s bisschoppen gedurende de zes eerste eeuwen, gedurende welke menig rechtschapen man en geloofsheld de bisschopszetel heeft versierd, hoewel het ook niet aan voorlopers van de pausen ontbroken heeft. Toen evenwel na de volksverhuizing de tijden van de benauwdheid voorbij waren en de duivel zijn proefneming om het Christendom door de volksverhuizing te vernietigen, uit hoofde van Gods tussenkomst (Openbaring 9: 4) zag mislukken en toen de vroeger zo gevreesde Germaanse volken met eerbied tot de Roomse kerk opzagen, toen was de tijd gekomen, dat de ster te Rome van de hemel van de waarheid neerstortte, en het Evangelie bitter maakte door zijn vonden en menselijke bijvoegsels, die op een latere geestelijke wereldheerschappij, die een opvolgster van de oude wereldheerschappij worden moest, zou uitlopen. De ster, die naar de mening van de toenmalige aanhangers van het pausdom aan de hemel van de priesterheerschappij begon te stijgen, laat de alwetende Wereldrechter van de hemel van de waarheid en van de ootmoed in de kuil-laagte van hoogmoed en zelfverheffing neerstorten.

De ster heet alsem of bitterheid en maakt daarom, omdat zij juist op de stromen en de zoetwater-bronnen valt, dit bronvocht bitter (Exod. 15: 23). De bisschop te Rome vervalst niet alleen geheel de leer van het Evangelie, omdat de ster op de stromen valt, maar ook elk bijzonder leerstuk, omdat de ster niet alleen op de bronnen, maar ook op de rivieren neerkomt. Het water wordt door de verschillende vervalsingen geen zeewater, ook geen bloed, als door een hele verwerping van het Evangelie, maar bitter water, door de alsem-bestanddelen van de op bijgeloof rustende, leugenachtige uitvindingen van de pausen. Deze vervalsing is schadelijk voor de zielen, want het heet: En vele mensen stierven aan de wateren, omdat zij bitter geworden waren. Het sterven moet geestelijk met de geestelijke dood verstaan worden, want deze ontstaat door een valse leer. Hier leest men niet het derde deel, maar alleen: vele mensen stierven door de wateren. Hierdoor wordt een nadeel, geringer dan dat in de tweede bazuin aangeduid. Het derde deel van de stromen en waterbronnen beantwoordt aan het derde deel van de sterren of kerkleraars, die de draak met zijn staart meesleept en op de aarde werpt (12: 3). De dogmen van het pausdom bestaan dus uit ziel-dodende dwalingen, sinds deze kerkvoogden hun uitspraken met het Evangelie vermengd en daarmee gelijk gesteld hebben. Met de derde toornschaal is evenwel het pausdom zover gekomen, dat het, wanneer zijn steunsels met het Tien-koningschap vallen en daar een volksheerschappij optreedt, die het Christendom afschaft en een vergoding van de mensengeest invoert, om zijn bestaan te verlengen, zich tot een volkomen verwerping van het Evangelie verlaagt en de toekomst-religie aanneemt, wanneer het dan ook bloed wordt, zoals de Islam.

Dit zijn de goddelijke oordelen, die Hij als brandende fakkels in het mensdom werpt; want sterren betekenen altijd heersers, vorsten, koningen in krijgsoversten. Het zijn de aanvoerders van de brandende bergen, die in de zee geworpen worden en die gezegd worden van de hemel te vallen, omdat, zoals alle goede gaven en volmaakte giften van boven afdalen, zo ook bezoeking en verderf vandaar gezonden worden, het ene tot zegen, het andere tot straf over de wereld. Altijd heeft de hoge God zulke fakkels plotseling laten ontbranden, krijgstoerustingen verwekt en legerschaar doen verschijnen, die het vuur van de oorlog en van de verovering overal ontsteken tot schrik en gesel van de natiën. Zo’n fakkel was oudtijds voor ons werelddeel Attila, de koning der Hunnen, die de vreselijke bijnaam van "Gesel van God" ontving; een dergelijke was veertig jaar geleden Napoleon, die als een fakkel brandde en lichtte door de halve wereld. Waar zulke sterren neervallen, daar verpletteren zij alles. De ster viel op de welvaart en het stille aardse geluk van de volken; want zoals de zee een beeld is van het mensdom, zo zijn de rivieren, fonteinen of bronnen in de Heilige Schrift altijd beelden van welvaart, voorspoed en goddelijke zegen. Wij lezen van Israël’s voorspoed: "Hoe goed zijn uw tenten, Jakob! uw woningen, Israël! zoals de beken breiden zij zich uit, als de hoven aan de rivieren." Elders, terwijl van de afvalligen wordt gezegd, dat zij in het dorre wonen, heet het, dat om de boosheid van degenen, die er in wonen, "de rivieren worden tot dorre en onvruchtbare woestijnen." Hoe akelig is het, wanneer God Zijn verwoestende fakkels, veroveraars, vernielers van de voorspoed van de volken, over de aarde slingert! Alle volken sidderen, wanneer de naam weerklinkt van de ster, die daar "Alsem" heet: alle stromen van volksgeluk worden bitter, zodat men ze niet kan nuttigen. Er had ook kunnen staan, dat zij uitdrogen. Israël kon in de woestijn de wateren niet drinken, die Mara heetten, omdat zij bitter waren."Toen riep Mozes tot de Heere en de Heere wees hem een hout; dat wierp hij in het water, toen werd het water zoet. En Mozes zei: "Is het dat u met ernst naar de stem van de Heere uw God horen zult en doen wat recht is in Zijn ogen en uw oren neigt tot Zijn geboden, en houdt al Zijn inzettingen, zo zal Ik van de ziekten geen op u leggen, die Ik op Egypteland gelegd heb; want Ik ben de Heere uw Heelmeester." Het hout nu, waarmee Mozes het water zoet maakte, houden wij voor een voorbeduidend beeld van het kruishout van de Heere. De

wereld, die niets van Hem weten wil en zich niet tot Hem wil laten afbrengen van haar boze weg, ondervindt het, dat de brandende berg in haar midden wordt geworpen tot rechtvaardige straf, omdat zij het hout van het leven, te weten het kruis van Christus, niet begeert. Daardoor wordt haar alle levenszoet verbitterd en houden de bronnen van haar voorspoed op te vloeien; want de zonde is de schandvlek niet alleen, maar ook het verderf van de natiën.

Hierdoor wordt bekwamelijk verstaan de derde hoofdketterij, die over het jaar 485 haar beginsel heeft gehad door ene Nestorius, bisschop van Constantinopel, een welsprekend en aanzienlijk bisschop, die de twee naturen in Christus verdeelde en twee personen van Christus maakte, namelijk Eén die mens en Eén die God was, om welk aanzien hij een grote ster wordt genoemd, brandend als een fakkel. Hoewel zijn leer de Arianen scheen te weerspreken, zo was hij nochtans bitter als alsem, waarbij ook de verleidende leer (Hebr. 12: 15) wordt vergeleken en verbreidde haar door vele volkeren, totdat zij in de synode van Efeze door al de kerken is veroordeeld. Dit was inderdaad als alsem, dat is, bitter, want zij maakten de leer bitter als alsem en onbekwaam tot goed voedsel, hoewel zij in het eerste aanzien anders scheen.

Het zinnebeeld is een ster; de Heere Jezus, de engelen de koning van Babel, de leraars worden in de Schriftuur sterren genoemd; maar van die wordt hier niet gesproken, maar hier wordt een valse leraar verstaan, zoals die sterren, maar dwaalsterren genoemd worden (Judas 1: 13). Deze ster wordt beschreven van haar aanzien een grote ster, een leraar van groot aanzien en richting in de Kerk. Van haar glans, brandend als een fakkel, zoals een vurige komeet, die zich als een groot licht en tegelijk vreselijk vertoont; zo was deze grote leraar uitstekend in gaven, in aanzien en gezag bij het volk, zoals een brandende fakkel uitmunt boven kaarsen. Van haar plaats viel zij uit de hemel; het is een zinnebeeld. Johannes zag in een gezicht, alsof een ster, wier plaats in het uitspansel is, uit de hemel op de aarde viel. Daarom moet men het oogmerk aanmerken; zij viel niet uit de Kerk, die ook nergens in de Openbaring hemel genoemd wordt, maar zij bleef in de Kerk en daardoor deed zij meer kwaad; maar ofschoon zij in de Kerk bleef, zo viel zij nochtans af van de waarheid, daarin bleef zij niet staan; zij bracht een verleidende leer voor de dag, zij was een dwalende ster en doende anderen dwalen. Van haar natuur werd zij alsem genoemd, vanwege de bitterheid daarom bij gal gevoegd (Deut. 29: 18). Van haar voorwerp, zij is gevallen op de rivieren en fonteinen, hierdoor wordt het Evangelie verstaan, de leer van de waarheid, die uit Christus de Fontein van de levende wateren tot de Kerk vloeit en door de Kerk zich verspreidt over de hele aarde (Jes. 51: 17, 18). Uit het Evangelie, dat is: de leer van de waarheid, in het Woord van God beschreven, drinkt men tot lessing van de geestelijke dorst en tot verkwikking van de ziel. Hierop viel deze ster, en vergiftigde ze; zij verdierf de ware, zaligmakende leer. De vrucht is: En het derde deel van de wateren werd tot alsem en vele mensen zijn gestorven van de wateren, want zij waren bitter geworden. De zuivere leer leidt de mensen tot het eeuwige leven, maar de ketterijen bederven hen; en de mensen, daarvan drinkend, sterven daaraan en gaan eeuwig verloren; hij, die verleidt en zij die verleid worden, gaan beiden ten verderve. Deze zieldodende ketterij werd als door rivieren door de hele wereld verspreid en vergiftigde zeer vele kerken; maar daar was een bepaling tot het derde deel; de waarheid bleef evenwel zuiver in vele plaatsen, vele uitnemende leraars kantten zich tegen de dwalingen, en beschermden de waarheid en daar was een zeer groot gedeelte, dat de waarheid omhelsde, beleed en daarbij leefde. Omdat hier een ketter voorkomt van groot aanzien, wiens ketterij zich wijd en zijn verspreidde, zo worden wij hier geleid tot Pelagius en zijn ketterij; want hij kwam voor de dag enige tijd na het half uur stilzwijgen en voordat de anti-Christ op de troon was geklommen, over het jaar 415. Hij was van groot aanzien en achting in de Kerk. Zijn leer was heimelijk vergiftigend; waar Arius, Macedonius, Nestorius, Eutyches zich kantten tegen de

persoon van Christus, daar ondermijnde deze de voldoening van Christus, de verkiezing, het geloof, de rechtvaardiging, dreef de vrije wil van de natuurlijke mensen en de volmaaktheid van de werken, leringen, die de ziel doden en het ware wezen van het Evangelie omkeren. Zijn dwalingen hebben zich meer uitgebreid dan enige andere. Het diende zeer tot bevordering van de anti-christ; want waar Rome ten opzichte van de andere ketterijen het langst zuiver bleef, daar omhelsden zij deze, die zozeer de overhand in de meeste kerken genomen had en zowel met de natuur overeen kwam, waardoor Rome de toejuiching van een ieder kreeg.

Hier worden de ketterijen beschreven naar hun gewone oorsprong uit leraren ("ster, die door een aardse vlam van eer- en twistzucht brandend, dus uit de hemel vallen en in stoutheid van de ketterij de heilzaamste waarheden, ja, de Heilige Schrift zelf bedervend, door verkeerde uitlegging als door verandering van de Schriften zelf en dus vallende op de rivieren en fonteinen en in de schadelijkheid van de ketters en ketterijen, zodat de geestelijke drank jammerlijk bedorven wordt en daaruit grote nederlaag van zeer velen volgt (2 Petrus 2: 11).

En de vierde engel heeft gebazuind en het derde deel van de zon werd tengevolge van dat oordeel, dat zijn bazuinenstem verkondigde, geslagen en eveneens het derde deel van de maan en ook het derde deel van de sterren, namelijk van het licht, dat zij gaven, opdat het derde deel van deze verduisterd zou worden en dat het derde deel van de dag niet zou lichten, de dag een derde van het licht zou verliezen en van de nacht zo ook een derde deel van het licht weggenomen zou worden, dat haar anders door maan en sterren werd aangebracht.

Zonder twijfel is die uitlegging verkeerd, die hier en in Hoofdstuk 6: 12 het licht geven van de hemellichten als zinnebeeld van Gods genade en van de zaligheid opvat en nu de verduistering verklaart voor het symbool van dwaze en benauwde tijden. Onmogelijk kan toch van Gods genade en de zaligheid worden gezegd, dat die worden geslagen. Men kan integendeel slechts zo verklaren: "De zon is het in Christus opgegane licht van het Evangelie, de maan het afschijnsel van dat licht aan de kerkelijke hemel", waarbij het geslagen worden op gelijke wijze geschiedt als bij een zons- of maansverduistering. De lichtgevende lichamen blijven weliswaar op zichzelf wat zij zijn, maar tussen deze en de mensen op aarde staat een hinderpaal, die hun lichtgevende kracht voor deze geheel of gedeeltelijk opheft. Nu is hier sprake van een geslagen worden van het deel, zodat dienvolgens ook dag en nacht slechts voor twee derde zoveel licht ontvangen als hun eigenlijk toekomt. Dat is een oordeel voor hen, die door hun afval van de waarheid zich het volle genot ervan onwaardig hebben gemaakt en daarom voortaan alleen in schemerlicht mogen wandelen. Hier zijn de gemeenten van de Oosterse kerk bedoeld in de 5de tot de 9de eeuw. Die zich, schrijft Sabel, met de geschiedenis van de Oosterse kerk in die eeuwen tot het doorbreken van de Islam bekend heeft gemaakt, zal moeten bekennen, dat men onwillekeurig van het wegsterven van alle Christelijk leven zich afkeert, om aan de frisse ontwikkeling binnen de Westerse kerk de geest te verkwikken. In hoofdzaak verklaart Kemmler zo ook; alleen vat hij de symbolische betekenis van de maan enigszins anders op. Over de heldere zon van de goddelijke waarheid en ten gevolge hiervan ook over de menselijke wetenschap, vooral de theologie, die evenals de maan al haar licht van de zon zo ook het haar uit het woord van God moest ontvangen, alsmede over de sterren, de leraars en bestuurders van de Kerk, begon reeds verduistering te komen. Terwijl de eerste eeuwen rijk waren in schriftonderzoek, trad, nadat ook klassieke vorming en belangstelling in dieper onderzoek haar ondergang hadden gevonden in de stormen van de volksverhuizing, de studie van de Schrift steeds meer op de achtergrond. Men stelde zich in het beste geval tevreden met vele gebrekkige vertalingen en met het gezag van vroegere verklaarders, bij wie zonder voortgezet dieper onderzoek het menselijk onvolmaakte

niet voldoende kon worden afgezonderd, dat voor leer en leven een verduisterende invloed uitoefende. Vooral het monnikendom met zijn werkheiligheid en zijn veelvuldige verachting van wetenschappelijke ontwikkeling, zoals dit eveneens het Oosten tot bakermat had, droeg hiertoe bij. Daarbij kwam, dat de voorliefde van die tijd voor de hoogst mogelijke zinnelijke voorstelling van de godsdienst het woord van God bij volk en priesters hoe langer hoe meer terzijde schoof. Hoe diep geworteld toen reeds de verering van de beelden was, bewijst de beeldenstrijd, die steeds terugkeerde en onmiddellijk in de Mohammedaanse tijd ingreep. De verduistering van de zon en daarmee tevens van maan en sterren, was, hoewel nog geen volkomen, toch reeds een merkbaar voortgezette en zware oordelen van God waren in aantocht over de Kerk in het Oosten, die bij alle roem van orthodoxie toch geestelijk stervende was." Zeker geldt veel van hetgeen hier gezegd is ook van de Roomse kerk in het westen. Gregorius de Grote, de laatste van de zogenaamde kerkvaders (overl. 604 na Christus) meer door lectuur van de kerkvaders, dan door zelfstandig onderzoek van de Schrift gevormd, heeft de kerkleer zeer verbasterd door zijn ontwikkeling van de leer van het misoffer, zoals hij ook aan de buitensporige verering van de heiligen en de farizese wonderzucht van zijn tijd een grote stoot gaf. Intussen had de Roomse kerk aan de ruwe volken van het Westen, zoals wij bij Hoofdstuk 11 zullen zien, de roeping van een tuchtmeester op Christus, evenals de wet van Mozes die ten opzichte van Israël had. Evenals dit nu nog niet het volle daglicht in zich heeft en de zonde nog onder Gods lankmoedigheid staat, zo was de maat van goddelijk licht en de maat van kerkelijk leven, die Rome bezat, te meer voldoende tot het volvoeren van het ambt van tuchtmeester en tot herstel van een geheiligde volksstaat Ge 32: 32, omdat men in de leer van Christus persoon de juiste belijdenis streng vasthield. Reeds bij MATTHEUS. 16: 19 hebben wij er opmerkzaam op gemaakt, hoe de Roomse bisschoppen, ten opzichte van de belijdenis van Christus, wiens Zoon Hij was, zich werkelijk geestelijke navolgers van Petrus betoonden en zo ten opzichte van de Germaans-Slavonische volken het tot Petrus gesproken woord ten opzichte van de eerste kerk: "op deze Petra zal Ik Mijn gemeente bouwen" door de Heere in de zin, waarin het daar bedoeld was, is vernieuwd geworden. Nog moet ten opzichte van het onderscheiden van dag en nacht in de tekst worden opgemerkt, dat de dag zeker betrekking heeft op de tijd vóór het indringen van de Islam in het gebied van de Oosterse kerk en de nacht op de tijden na het doordringen van de Mohammedaanse godsdienst. Het was nog bij dag, gedurende de tijd van de genade en zaligheid voor het Oosten, dat de zon voor een derde deel werd verduisterd, zodat men niet meer het volle licht van het Evangelie van de helderheid van Christus (2 Kor.
4) kon zien, toen de nacht inviel, waarover het volgende hoofdstuk handelt. Daarom konden ook de belijdenissen en kerkelijke regelingen aan de ene en de leraars en leidslieden van de Kerk aan de andere zijde niet meer de juiste diensten doen, maar maan en sterren hadden voor deze nacht eveneens een derde van hun glans verloren.

Door de gesternten hebben wij hier geestelijke lichten te verstaan. De zon is Christus, de maan beduidt het profetendom van het Oude Verbond, de sterren zijn leraars zoals de Apostelen (vergelijk hiermee wat over de Zonnevrouw gezegd wordt). Een in de plaats van het Christendom opkomende valse godsdienst, die Christus, de profeten en apostelen, en bovendien het hele Christendom verwerpt, heeft zich tot dusver in de Christenheid niet vertoond; deze valse godsdienst is dus nog toekomstig en zal de godsdienst zijn van het ongeloof van onze tijd, de toekomst-religie. Bij het ontstaan van deze godsdienst van het beest uit de afgrond worden alle gesternten van de Christelijke godsdienst verduisterd. De gesternten staan hier aan de hemel van de Christelijke kerk en lichten over de gemeente; wanneer zij geslagen of verduisterd worden, dan geven zij geen schijnsel meer en de duisternis wordt algemeen. De grondvesters van de toekomst-religie zullen wel menen, dat het nu dag wordt voor de mensheid, omdat zij het duistere woord van God en die

somberheid-aanbrengende godsdienst van Christus hebben uitgeworpen; maar de Mond van de waarheid spreekt van de nacht, die dan de aarde overdekken zal. Door de uitdrukkingen: Het derde deel van de dag werd verduisterd en van de nacht insgelijks, wordt de duisternis als zeer groot voorgesteld. Ik verklaar zo deze vierde bazuin als een aanduiding van de vierde, door een wereldmacht uitgebreide, valse godsdienst, sinds de zegepraal van het Christendom. Het beest uit de afgrond, de volksheerschappij, zal deze eredienst invoeren en zij ten eerste in een vergoding van de mensheid en van de menselijke geest bestaan, voor mogelijkheid en waarschijnlijkheid waarvan invoering onze tijd in veler woorden en daden bewijzen genoeg oplevert (Vrijheid op het gebied van de staat zowel als op dat van de godsdienst). Deze godsdienst, die bij de grote menigte zal zijn als geen godsdienst, zal dan door de Antichrist in de goddelijke verering van zijn eigen persoon veranderd worden. De Christenen zullen onder de volksheerschappij, die de mensheid vergoodt, vervolgd en ter dood gebracht, onder de Antichrist evenwel, voor zover zij niet de vlucht nemen, in elke geval, uitgeroeid worden.

Hierdoor wordt bekwamelijk de vierde hoofdketterij, namelijk van de Eutychianen verstaan, die over het jaar vierhonderd vijftig is opgerezen. De Nestoriaanse geheel het tegendeel; die leerde dat de twee naturen in Christus waren vermengd en de ene in de andere veranderd, waardoor Christus, de Zon der gerechtigheid, een groot deel van Zijn eer werd ontroofd; de maan, dat is de Kerk van Christus en de sterren, dat zijn haar leraren, een groot deel verduisterd en het licht van de leer zelf zijn juiste glans en schijnsel benomen, totdat in de Synode van Chalcedon deze leer als verderfelijk en kwaad is veroordeeld. Na deze hoofdketterij zijn vele verdeeldheden in de Christenheid en inzonderheid onder de bisschoppen en leraren gevolgd, en vele andere zwarigheden en twistingen over de voorzittingen gerezen, die de kerken van het Oosten en Westen eindelijk hebben gescheurd en in vele zwarigheden gebracht, waaruit ook in het volgende hoofdstuk meerdere zwarigheden zullen ontstaan, zoals de Engel hier verkondigt.

Het geestelijk licht, de zuivere leer, wordt geslagen, dat is: verduisterd, als God de mensen, omdat ze de liefde van de waarheid hebben verworpen, zendt een kracht van de dwaling dat zij de leugen zouden geloven (2 Thessalonicenzen. 2: 10, 11). Als God de duivel, de God van deze eeuw toelaat, de zinnen van de ongelovigen te verblinden, opdat hen niet bestraalt de verlichting van het Evangelie, van de heerlijkheid van Christus (2 Kor. 4: 4) en hem toelaat, uit de put van de afgrond een rook van allerlei ketterijen, die de waarheid bezwalken, te voorschijn te brengen (Openbaring 9: 2). En als God Zijn Geest van het woord wegneemt en zo het hart van het volk vet en zijn oren zwaar maakt en zijn ogen toesluit, opdat het niet ziet met zijn ogen noch hoort met zijn oren, noch verstaat met het hart (Jes. 6: 10). De vrucht van deze plaag is: opdat het derde deel daarvan verduisterd zou worden en het derde deel van de dag niet zou lichten, en van de nacht zo ook. Het zou zeer donker worden; een grote onwetendheid zou op de Kerk vallen, zodat de waarheid niet gekend noch bemind zou worden, waaruit dan volgen moet een onheilig aardsgezind leven, het voortbrengen van werken van de duisternis en een godsdienst, die uiterlijk is, in lichamelijke oefeningen bestaande en die in bijgelovigheden eindigt; maar deze duisternis wordt bepaald, zij zou niet geheel zijn, maar voor een derde deel; er zou nog licht en waarheid in de Kerk blijven. Omdat hier door een gelijkenis gesproken wordt, het lichamelijke overbrengende tot het geestelijke, zo moet men op iedere zaak niet staan blijven, om daarin een verborgenheid te zoeken, als bijvoorbeeld: Christus, de zon; de Kerk, de maan, de leraars sterren; de dag, de staat van de Kerk; de nacht, de wereld buiten de Kerk of dergelijke ontaardingen; maar men moet zien op het oogmerk, dat is: te kennen te geven een grote duisternis van onwetendheid, die de komst van de Antichrist tot de troon zou voorgaan en een bijzondere aanleiding tot zijn opkomst zou zijn; omdat de mensen in staat zouden zijn gebracht, om hem gemakkelijk te erkennen voor

hun zielzorger. Deze was de staat van de Kerk in de zesde eeuw. Daar kwamen wel geen nieuwe ketterijen voor de dag, die enige aanhang maakten, maar de oude bleven smeulen; daar waren weinig uitmuntende lichten, die de dwalingen tegenstonden en de waarheid ophelderden, de liefde tot en de ijver voor de waarheid waren voor een groot gedeelte weg en de donkerheid overdekte de Kerk.

Hieronder verstaat men het best de grote onwetendheid en ongodvruchtigheid, waaraan de Kerk in vele van haar leden, ja enigermate in alle zou onderhevig worden en dit als een toppunt van haar ellende hier op aarde.

En ik zag, toen zich nu een gedruis verhief, dat mijn opmerkzaamheid naar een ander punt richtte, dan waarop ik in vs. 2-12 het oog had gevestigd en ik hoorde gelijktijdig een werkelijke engel, zoals die ook in Hoofdstuk 19: 17 voorkomt, vliegen in het midden van de hemel. Daardoor kon over de hele aarde zijn roepen worden gehoord, zeggende met een grote stem: "Wee, wee, wee! degenen, die op de aarde wonen (Hoofdstuk 6: 10; 12: 12; 13: 8, 14; Luk. 21: 35), van de overige stemmen van de bazuin van de drie overige engelen, die nog bazuinen zullen, binnen uitwendig wel ver van elkaar verwijderde, maar toch inwendig nauw verbonden tijdruimten. Want haar bazuinen brengen telkens aan de Christenen het oordeel van een vreselijke ondergang en wel in steeds grotere mate aan.

Een andere lezing in de grondtekst geeft ons deze zin: "ik zag en hoorde een adelaar vliegen". Omdat in het Grieks de beide woorden allelou (engel) en hoiea (adelaar), als zij zonder accenten worden geschreven, weinig van elkaar verschillen, kan niet door vergelijking van de handschriften uitgemaakt worden, welke de juiste lezing is. Ieder afschrijver koos zonder twijfel die, die hij voor de juiste hield. En nu spreekt ten gunste van het "adelaar" het daarbij staande "vliegen" en het geroep "wee, wee, wee", dat in het Grieks (ouai-ouai) veel met het geluid van een arend overeenkomt. Ter gunste van de lezing "engel" spreekt het voorstaande enov (van een), dat anders in het Grieks gewoonlijk niet wordt uitgedrukt, als niet van een bijzonder, een bepaald persoon of een zaak tegenover een groter getal van dezelfde soort en dezelfde aard sprake is, maar ook in Hoofdstuk 19: 17 wordt bijgevoegd. Behalve bij vergelijkingen (Hoofdstuk 4: 7; 12: 14) komt nergens in de Openbaring een adelaar voor. Dus heeft het "een (bijzondere, ook elders werkzame) arend" geen zin, maar wel, als in plaats "arend" "engel" wordt gelezen. Zo zou deze lezing ook veel beter overeenstemmen met de hele gang van ontwikkeling van het boek, omdat het bij het drievoudig wee minder te doen is om de algemene ondergang in een algemene slachting, die de arenden veel lijken ten spijze levert, dan de ontwikkeling van de anti-christelijke principes tot een formele heerschappij van het antichristendom, waarmee een zware benadeling van de Kerk verbonden is en waaraan nu een bekende, bijzondere engel, bij wie wij ook in Hoofdstuk 19: 17 evenals in Hoofdstuk 18: 21 aan Christus de Heere van de Kerk moeten denken, werkelijk deel heeft. Het eerste wee wordt in Hoofdstuk 9: 12, het tweede in Hoofdstuk 11: 14 en het derde in Hoofdstuk 12: 12 nader verklaard. Mohammedanisme, de anti-christelijke tijdgeest en de persoonlijke antichrist, dat zijn de drie wee-gestalten voor de Christelijke Kerk op aarde.

Naar ons inzien behoorde de tekst met vele handschriften en oude vertalingen voor een engel die vliegt, te lezen een adelaar. De bazuinen van de vier eerste engelen waren met haar inhoud niet vooraf aangekondigd; dit geschiedt daarentegen wèl met de drie laatste. Onder de eerste waren reeds zware rampen voorgesteld; maar het woord "wee! " is er het opschrift nog niet van; onder de drie laatste stijgt de jammer nog hoger. Hoewel de bazuinen van de vier eerste engelen zich over al de vier hoeken van de wereld hebben verbreid, moet toch nog het driemaal herhaalde wee! van de laatste verschijnen, eer onder de bazuin van de zevende engel

de zegepraal van het Godsrijk aanbreekt. De adelaar is volgens de Schrift een teken en een bode van het goddelijk gericht, in het bijzonder van krijgsverwoestingen, want, zegt Jezus zelf: waar het aas is, daar worden de arenden verzameld". Zo spreekt de Heere tot Israël: "De bazuin aan uw mond! Hij komt als een arend tegen het huis van de Heere, omdat zij Mijn verbond hebben overtreden en zijn tegen Mijn wet afvallig geworden". Mozes zegt: "De Heere zal tegen u een volk verheffen van verre, van het einde van de aarde, zoals een arend vliegt, een volk, welks spraak u niet zult verstaan." De profeet Habakuk noemt de Babylonische ruiters "vliegend als een arend, zich spoedend om te eten" en Jeremia dat Nebukadnezar "snel zal vliegen als een arend en zijn vleugels over Moab uitspreiden". Wanneer een volk de duif van de Heilige Geest niet op zich wil laten neerdalen, wordt een roofgierige arend gezonden.

HOOFDSTUK 9

DE VIJFDE EN ZESDE BAZUIN

VII. Vs. 1-21. De bazuinen, die wij beschouwden, verdelen zich in twee paren. De eerste en tweede bazuin hebben betrekking op de val en ondergang van het Romeinse rijk en de daarmee verbonden politieke nood, de derde en vierde op oorsprong en ontwikkeling van het inwendig verderf van de oosterse kerk. Ook de 5e en 6e bazuin verenigen zich tot een paar. Zij zijn in het oosters koloriet van hun beelden aan elkaar zo bijzonder gelijk, dat er geen twijfel kan zijn, of zij zien beide op een en dezelfde gebeurtenis, uit de geschiedenis van wereld en godsdienst, die sterk in die van de Kerk ingrijpt; zij laten daarvoor echter van twee zijden licht opgaan. En zo is het ook geschied; er wordt in deze over het Mohammedanisme gehandeld, waardoor over de Kerk van het oosten, inwendig zo verdorven, ook uitwendig verderf is gekomen. De vijfde bazuin omvat een tijdruimte van 150 jaren, van het begin van de invoering van Mohammeds Godsdienst tot aan de grondlegging van het kalifaat te Bagdad aan de Eufraat (van 616 tot 766 na Christus); de zesde daarentegen omvat de latere veel verschrikkelijkere verwoestingen en nadelen, die de Islam door de Saracenen, Mongolen en Osmanen de Kerk heeft aangebracht.

Enigen verstaan door deze ster Mohammed met zijn aanhang die over het jaar 620 zijn goddelijke leer uit het Jodendom, Heidendom en Christendom bijeengeraapt heeft en uit de put van de afgrond te voorschijn gebracht en daarna door zijn Arabier, de Saracenen, als gewapende sprinkhanen, door een groot deel van de wereld, ten dele met bedrog, ten dele met geweld zich heeft voortgeplant, zoals zulke heirlegers met sprinkhanen worden vergeleken, Richt. 7: 12 Jes. 33: 4 Joël 1: 4 enz., uit welke plaatsen deze beschrijving voor het grootste gedeelte genomen is. Maar omdat in dit boek door sterren overal opzieners en leraars van de Kerk verstaan worden, zoals verklaard wordt Hoofdstuk 1: 20, zo wordt hier veel bekwamelijker de bisschop van Rome met zijn aanhang verstaan, die zichzelf voor een algemeen bisschop onder de Christenen over diezelfde tijd heeft opgeworpen, die na de ondergang van het Roomse rijk, in plaats van de geestelijke zorg alleen te betrachten, zich meer tot aardse en wereldse zorg heeft begeven en een nieuwe heerschappij opgericht; daarom wordt hij gezegd uit de hemel op de aarde gevallen te zijn.

In het vorige Hoofdstuk hebben wij de vier eerste bazuinen gehoord, de vierderlei ellende aankondigende die de Kerk overkomen zijn na het half uur stilzwijgen onder Constantijn de Grote, in de vierde eeuw tot het jaar 600, wanneer de Bisschop van Rome, Bonifacius, voor algemeen bisschop en hoofd van de Kerk is verklaard en door de keizer Phocas uitgeroepen. Na het vertrek van de keizer Constantijn uit Rome naar Constantinopel en onder de invallen van de Gothen en andere woeste Heidenen in het Westerse keizerrijk kreeg de paus van Rome de handen ruim, die tot hiertoe door de keizers weerhouden was, zoals te zien is 2 Thessalonicenzen. 2: 6-7 : En nu wat hem weerhoudt, weet u, opdat hij (de mens van de zonde, de zoon des verderfs vs. 3) geopenbaard wordt te zijner tijd. alleen, die hem nu weerhoudt zal hem weerhouden, totdat hij uit het midden weggedaan zal worden."‘ Mauritius, keizer in het oosten, begunstigde de Bisschop van Constantinopel die zich algemeen Bisschop liet noemen. Gregorius, Bisschop van Rome, schreeuwde daartegen aan, zeggende dat dit alles het teken was van de antichrist. Mauritius leger wint; Phocas, Zoon van Mauritius, doodt zijn vader en broeder, vleit Greogorius en Greogorius hem. Bonifacius wordt Bisschop van Rome, neemt de naam van Opper-bisschop aan, Phocas erkent hem daarvoor; daar wordt een Synode beroepen en het wordt er (taliter qualiter) doorgehaald. De Paus van Rome, zo, door de uitwendige verwarringen als door de veelvoudige ketterijen, waarvan

Rome wel het meeste onbesmet bleef en daardoor de toevlucht werd van aan de waarheid vasthoudende kerken, waardoor hij hoe langer hoe groter ontzag kreeg; alsmede door de aanzienlijkheid van de stad Rome het gebied over de wereld zo lange tijd gehad hebbend en de zetels van de keizers geweest zijnde; de Paus van Rome, zeg ik door deze middelen groot aanzien en gezag bekomen hebbende, werd van de oosterse keizers gevleid om door zijn toedoen het Westerse rijk weer in bezit te krijgen; dit acht men het oogmerk van Phocas geweest te zijn om hem als hoofd van de Kerk te verklaren. Van de trappen, waarbij de Bisschop van Rome als hoofd van de Kerk is opgeklommen, is in de vier voorgaande bazuinen gesproken. De vijfde bazuin, waaraan wij nu gekomen zijn, vertoont hem in zijn macht op de troon en zoals uit de inhoud van deze bazuin blijken zal, geeft het veel licht de profetie van Paulus 2 Thessalonicenzen. 2 met deze te vergelijken. 1. De tijd, wanneer de antichrist zou opkomen is, nadat de keizer, die hem weerhield, uit het midden weggenomen was, na de vernietiging van het Westerse keizerrijk, dat in Augustulus geëindigd is vs. 6-7 In de tijd, dat de zesde bazuin klonk, was het rijk verwoest en hij is in het begin van de zevende eeuw voor de Paus uitgeroepen. 2. Hij zou niet uit de Kerk gaan, maar zich in de tempel van God zetten als een God, vs. 4, als het hoofd van de Kerk, hetgeen de Heere onze God alleen is. Hier wordt door het zinnebeeld van het vallen van een ster uit de hemel afgebeeld, dat een aanzienlijk Leraar van de waarheid zou afvallen en met zijn werk de waarheid verduisteren en alle onverzegelde leden van de Kerk beschadigen. 3. Hij zou zijn o anticeimenov, tegensteller, tegenstrever en zo de antichrist. Deze ster zou macht hebben en die macht gebruiken tegen de zon, de Heere Jezus en Zijn waarheid, om die te verduisteren. 4 Zijn toekomst zou zijn naar de werking van de satan vs. 9 Deze ster opende de put van de afgrond, waaruit de rook en sprinkhanen voortkwamen. 5 Hij zou zijn o uiov thv apwleiav, zoon des verderfs. Hier, Openbaring 9: 11 wordt hij genoemd; Apollyon, verderver, die anderen en zichzelf eeuwig verderft. 6 Hij zou alleen kracht hebben in degenen, die verloren gaan, vs. 10. Hier, Openbaring 9: 4, zou de ster beschadigen de mensen alleen, die het zegel van God aan hun voorhoofd niet hebben. Het is nu zeker, dat de Apostel 2 Thessalonicenzen. 2 spreekt van de Antichrist en deze bazuin, Openbaring 9, hetzelfde zegt van deze ster; dus worden wij in deze bazuin tot de antichrist geleid, hetgeen nog meer opgehelderd wordt, als wij deze bazuin vergelijken met Openbaring 7, 9 en 13, waar duidelijk van de antichrist wordt gesproken en de zaken, die daar van de antichrist gesproken worden, worden in de vijfde bazuin van de ster gezegd. En bijzonder omdat de verzegelden en niet verzegelden de Kerk uitmaken, waarin de antichrist zich zetten en werken zou. Hoofdstuk 7: 3. Hoofdstuk 13: 8

En de vijfde engel van de in Hoofdstuk 8: 2 genoemde zeven heeft gebazuind en ik zag op het ogenblik, dat het bazuingeschal werd vernomen een ster, gevallen uit de hemel op de aarde, zodat de val reeds had plaats gehad en ik nog alleen kon opmerken wat reeds geschied was en haar werd door de engel, die als wachter over dit gebied was gesteld (Hoofdstuk 20: 1), gegeven de sleutel van a) de put van de afgrond.

Luk. 8: 31 Openbaring 17: 8

En zij, de ster, die een menselijke persoonlijkheid aanduidde, heeft de put van de afgrond geopend. En er is rook opgegaan uit de put als rook van een grote oven (Gen. 19: 28 Ex. 19:
en de zon en de lucht is verduisterd geworden van de rook van de put.

En uit de rook, die uit die besloten afgrond opsteeg, kwamen sprinkhanen op de aarde, die werkelijk voor de invloeden en werkingen van het rijk van de duisternis open staat, als daaraan eenmaal zijn uur (Luk. 22: 53) is gelaten. En hun werd macht gegeven om schade te veroorzaken, wel niet naar de wijze van de sprinkhanen, maar op geheel andere wijze,

namelijk zoals de schorpioenen van de aarde, de natuurlijke, gewone schorpioenen macht hebben De 8: 15.

En hun werd de macht om schade te doen op de wijze van de sprinkhanen ontnomen; een macht, die zij ten gevolge van hun oorsprong, hun talloze menigte, hun onverwacht opkomen en onophoudelijk indringen bezitten en waardoor aan een Oud-Testamentische profetie moest worden herinnerd (Joël 1: 6 v. ; 2: 7 vv). Er werd hun namelijk gezegd, dat zij het gras van de aarde niet zouden beschadigen (Hoofdstuk 6: 6; 7: 3), noch enige groente, noch enige boom, dan de mensen alleen, die a) het zegel van God aan hun voorhoofden niet hebben.

Ezechiël. 9: 4

En hun werd, om ook ten opzichte van dit gebied van beschadigen hun de natuur van sprinkhanen te ontnemen, die, waar zij komen, alles afvreten en vernietigen, macht gegeven, niet dat zij hen, de in vs. 4 genoemde mensen, zouden doden, die met wortel en tak uitroeien, maar dat zij door hen gepijnigd zouden worden, volgens het vijftal van hun goden en het vijftal van hun zonden (vs. 20 v.), vijf maanden, d. i. 5x30 = 150 jaren "Re 10: 7. En hun pijniging, die hun gegeven werd de mensen aan te doen, was, volgens de voorlopige aanwijzing in vs. 3, als de pijniging van een schorpioen, wanneer hij een mens gestoken heeft, met zijn angel hem in het vlees slaat en met zijn sap het bloed vergiftigt.

a) En in die dagen, waarin zij die macht uitoefenen, zullen de mensen de dood zoeken en zullen die niet vinden en zij zullen begeren te sterven en de dood zal van hen vluchten, (Jer. 8: 3).

Jes. 2: 19 Hos. 10: 8 Luk. 23: 30 Openbaring 6: 16

a) En de gedaanten van de sprinkhanen, die op het gebied van de natuur een zekere overeenkomst hebben met paarden, maar hier in het symbool die gelijkheid nog sterker en meer bepaald moesten uitdrukken, waren de paarden gelijk, die tot de oorlog bereid zijn (men denke dus hier aan krijgshorden, aan paarden met hun ruiters) en op hun hoofden waren, terwijl anders krijgslieden in de regel een helm op het hoofd dragen, bedeksels als kronen, het goud gelijk en hun aangezichten waren als aangezichten van mensen.

Ex. 10: 4

En zij hadden lang neerhangend haar als haar van de vrouwen (1 Kor. 11: 14 v.), hun tanden waren als tanden van de leeuwen (Joël 1: 6).

En zij hadden borstwapens als ijzeren borstwapenen; en het gedruis van hun vleugels was als een gedruis als het ratelen van de wagens, wanneer vele paarden naar de strijd lopen.

En zij hadden staarten de schorpioenen gelijk en er waren angels in hun staarten en hun macht was de mensen te beschadigen vijf maanden.

En zij hadden, wat bij natuurlijke sprinkhanen het geval niet is, over zich een koning en wel hadden zij tot een koning over zich a) de engel van de afgrond; zijn naam was in het Hebreeuws Abaddon, d. i. verderf (Job 26: 6 Ps. 88: 2) en in de Griekse taal had hij de naam Apollyon, d. i. verderver.

Openbaring 9: 1

En de zesde engel heeft gebazuind en ik hoorde een stem, de gebeden van degenen, die zuchtten en jammerden over alle gruwelen, die onder de Christenen geschiedden (Ezechiël. 9: 4), samenvattende in een bepaalde uitspraak van het oordeel. Deze stem kwam voort uit de vier hoornen van het gouden altaars, dat voor God was en waarvan van te voren gebeden van geheel anderen aard waren uitgegaan (Hoofdstuk 8: 3 v).

Zeggende tot de zesde engel, die de bazuin had: a) "Ontbind de vier engelen, die gebonden zijn bij de grote rivier (Gen. 15: 18 Deut. 1: 7) de Eufraat, van waar reeds ten tijde van het Oude Verbond de legers van de ASSYRIËRS en Chaldeeën, door God ten gerichte gezonden over Zijn volk, gekomen zijn (Jes. 8: 7), en waar nu weer zulke volvoerders van het gericht voor het verbondsvolk van het Nieuwe Testament gereed staan, die echter tot hiertoe nog door de lankmoedigheid van God werden teruggehouden."

Openbaring 7: 1

En de vier engelen zijn ontbonden geworden, die bereid waren tegen het uur en dag en de maand en het jaar, naardat voor ieder zijn tijd en zijn uur bepaald was, opdat zij het derde deel van de mensen zouden doden.

En het getal van de heirlegers van de ruiterij 1Ki 4: 26, dat in het geheel of gedurende de vier verschillende tijdvakken voortkwam om te doden, was tweemaal tien duizenden van de tien duizenden (2x10. 000x10. 000) of 200 miljoen; en ik hoorde hun getal; want met mijn ogen zou ik natuurlijk zo’n ontzaglijke menigte niet kunnen overzien of berekenen (Hoofdstuk 7: 9).

En ik zag zo, nadat mij het getal was meegedeeld, de paarden in dit gezicht en als ik nu nauwkeuriger de aard en de gedaante beschouwde, zag ik degenen, die daarop zaten, hebbende vurige en hemelsblauwe (Ex. 25: 4) en sulfervervige borstwapens; en de hoofden van de paarden waren als hoofden van leeuwen en uit hun monden, de monden van die leeuwenhoofden, ging uit vuur en rook en sulfer, overeenkomend met de drie kleuren van het pantser.

Door deze drie zo-even genoemde werd het derde deel van de mensen gedood, namelijk door het vuur en door de rook en door het sulfer, dat uit hun monden, uit de monden van de paarden, die van leeuwenhoofden voorzien waren, uitging.

Want hun macht om te doden, die aan de vier engelen en met deze ook aan hen is gegeven (vs. 15), is in hun mond ten gevolge van het vuur, de rook en de zwavel, die zij uitspuwen en in hun staarten; want hun staarten zijn niet als die van de paarden, maar aan de slangen gelijk en deze slangen, die de staart vormen, hebben hoofden geheel en al op de wijze van de slangen en zij beschadigen (eig."doen onrecht met deze.

En de overige mensen, die niet gedood zijn door deze plagen, zo als zeker vanzelf sprak uit het gezegde vs. 15 en 18, waar over het derde deel werd gesproken, hebben zich want ook de uitkomst van hetgeen dat heirleger van de ruiterij (vs. 8) verrichten moest, werd mij in het gezicht getoond niet bekeerd van de werken van hun handen (Hand. 7: 41). Zeker moest het onbegrijpelijk voorkomen, daar juist die gespaarde alle aanleiding hadden, om Gods genade en de zaligheid van hun ziel te erkennen. Maar zij bekeerden zich niet, dat zij voortaan niet

zouden aanbidden de duivels a) en de gouden en zilveren en koperen en stenen en houten afgoden, die zij vroeger hadden gediend, maar die noch zien kunnen, noch horen, noch wandelen (Deut. 4: 28 Ps. 135: 15 vv.).
Ps. 115: 4-7

En evenmin als van hun afgoderij, hebben zij zich ook niet bekeerd van hun doodslagen, noch van hun venijngevingen, noch van hun hoererij, noch van hun dieverijen. Alles wat de godsdienst en de levenswandel aangaat lieten zij bij het oude, al hadden ook hun vaderen zich daardoor vreselijke oordelen van God op de hals gehaald.

Aan de Eufraat was het Mohammedanisme in zijn eerste periode ten tijde van de vijfde bazuin aangekomen. Bagdad, de pas gebouwde hoofdstad, was onder de Abassieden voor lange tijd zetel van het Kalifaat geworden. Hier werd de Islam voor de eerste maal in zijn zegetocht gestuit en was schier als gebonden, ja reeds op het punt te vallen, zodat zelfs het zwakke keizerrijk te Byzantium weer veroverd de Mohammedaanse landen binnendrong. Maar zijn werk ter bestraffing van de mensen was nog niet, teneinde: van het gouden reukaltaar, waarvan de gebeden van de heiligen opstijgen, in wel van de vier hoeken, waardoor het algemene, de naar alle hemelstreken zich uitstrekkende uitbreiding van het gericht, dat nu komt, wordt aangeduid, komt tot de engel van de zesde bazuin een stem, de, stem van Hem, die onder de gebeden van Zijn volk Zijn troon heeft: "Ontbind de vier engelen, die gebonden zijn bij de grote rivier, de Eufraat". In vier engelen van het oordeel treedt nu het pas ontbonden Mohammedanisme weer op het toneel, niet zij alle met elkaar, maar na elkaar, in afgemeten perioden; want zij waren gereed tegen het uure en de dag en de maand en het jaar, (vs. 13-15). Vier perioden van Mohammedaans woelen, die door middel van de eenvoudigste, van de naaste tot de meest verwijderde delen van de tijd zijn aangewezen als nauwkeurig elkaar volgende op een vooraf bepaalde tijd. Deze vier engelen (hetzij zij de engelen zijn van vier verschillende, zoals ook in Dan. 10: 13 zulke engelen voorkomen, in de plaats van hele volken gesteld, die hun nationale geest uitdrukken en hun lotgevallen leiden, of dat u deze volken zelf te kennen geven, die zeer goed engelen, d. i. in dit geval boden van de oordelen van God kunnen worden genoemd. Voor de verklaring is dit niet hetzelfde, omdat zij, ook als persoonlijke engelen van de volken genomen, maar met de volken zelf samen moeten worden genomen. zijn de volgende: 1) de Arabieren zelf, die bij al de zwakheid van hun Kalifaat te Bagdad ook in deze periode nog op vele punten bijvoorbeeld in Noord Afrika, in Spanje enz. een grote rol spelen en in onderscheiding van de Arabieren van de eerste periode meer de naam van Saracenen voeren; 2) de Turken, die snel na de dood (813 na Christus) van de beroemde Kalif Harun al Rachid de eigenlijke gebiedvoerders te Bagdad waren, vooral nadat het opkomen van de Turksen stam van de Seldstukken de groene vanen van Mohammed zegerijk in het Oosten tot aan de grenzen van China, in het Westen tot aan de Hellespont voortdroegen; 3) de volksmassa’s van de Mongolen en zelfs tot Noordoostelijk Europa overstroomden en die bij hun ontmoeten van het Kalifaat aan de Eufraat, daaraan wel een ontzettend einde bereidden, (1258) maar omstreeks dezelfde tijd de Islam begonnen aan te nemen, welks overwinning onder hen in het begin van de 14e eeuw beslist was en hen tot bloedige vervolgers van de Christenen maakte; 4) de Osmanen, eveneens van Turkse afkomst, die, sinds het midden van de 14de eeuw uit Klein-Azië ook in Europa drongen, reeds in 1565 Adrianopel onder zijn sultan Murad tot hun residentie maakten en van een kleine kastijding door de vreselijke Tartaar Timur zich weer snel herstelden door de verovering van Constantinopel in het jaar 1453 ook de laatste sporen van het Oosters-Romeinse rijk verdelgden en van die tijd af eeuwen lang de schrik waren van het Christelijk Westen. Deze waren de vier engelen van de volken, onder wier zwaard, als wij al hun krijgstochten tot in de nieuwere tijd bijeen vatten, ruim het derde deel van de mensen is gevallen. En wie de grote

uitbreiding van het Mohammedanisme, dat zich beroemt drie hoeken te bezitten van de wereld welke het zich vierhoekig voorsteld en de meeste uit ruiterij bestaande legermassa's zich voorstelt, die het in de loop van de eeuwen in beweging heeft gebracht, die zal het zeer begrijpelijk vinden, als verder (vs. 16) gezegd wordt: "het getal van de heirlegers van de ruiterij was tweemaal tienduizenden van de "tienduizenden". Ook de beelden, die tot karakterisering van deze massa's gebruikt zijn (vs. 17) zijn opmerkelijk, "Ik zag", zegt Johannes: "de paarden in dit gezicht en die daarop zaten, hebbende vurige en hemelsblauwe en sulververvige borstwapens; en de hoofden van de paarden waren als hoofden van leeuwen, en uit hun monden ging vuur en rook en sulver." De hoofdgedaante van deze menigte is dus het paard, terwijl de schaar van de vijfde bazuin meer zijn voorgesteld als sprinkhanen, hoewel ook reeds met gelijkvormigheid aan paarden. Waren reeds de Arabieren van de vorige paarden vreselijk door hun Escadrons, nog veel meer de Mohammedanen van de zesde bazuin. Vooral de Mongolen, maar ook de Turken, die, uit het binnenste van Azië komend, bijna gezamenlijk uitsluitend ruiters waren, dat de man eigenlijk slechts bijzaak en het paard hoofdzaak scheen te zijn. Overigens komen op dit gezicht ruiters en paarden nauwkeurig overeen, de vurig gekleurde, hyacint, of staal-blauwe en zwavel gele pantsers van de ruiters komen overeen met het vuur, de rook en de zwavel, die uit de mond van de paarden ging. Hoe opmerkelijk symboliseren hier de paarden tevens de geest, of als wij willen de geesten van het latere Mohammedanisme! De geest van het Mohammedanisme, die deze ruiter-armee draagt en door de landen jaagt, zoals die zich in deze miljoenen van paarden als het ware belichaamd heeft, heeft rijkelijk vuur, rook en zwavel gespuwd. Overal, waar die invloed kreeg, heeft die het woeste vuur van het fanatisme, de verduisterende rook van valse leer, de geest verstikkende zwaveldamp van het zinnelijke verbreid, en aan ontelbaren lichamelijke en geestelijke dood aangebracht, dat door deze drie gedood werd het derde deel van de mensen (vs. 18). En deze werkingen van de Islam hebben zich vooral in de tijden van zesde bazuin doen gelden, terwijl de Arabieren van de eerste periode nog niet die woeste, fanatieke bekeringsijver toonden en vooral ook het zedelijk vergiftigend karakter van het Mohammedanisme zich toen nog niet op de wijze van later had geopenbaard. Maar dat vuur, die rook en zwavel, die de geest van de Islam uitademde, werd ook voor hen, die door deze macht werden gedragen, tot bescherming, tot een pantser, dat hem gedurende lange tijd onverwinnelijk en tot een schrik van de wereld maakte; vandaar de verschillende kleuren van de pantsers van de ruiters. Zo bruisen dan deze legers daarheen, paard en ruiters gelijk aan de vuurgloed van de woestijn, in vuur, rook en zwaveldamp gehuld, het zichtbare beeld van de schaar van de demonen, die over hen gebied voeren een vreselijke, onweerstaanbare macht! De wijze, waarop zij verder hun macht hebben uitgeoefend (vs. 19) heeft weer veel overeenkomst met hetgeen van de sprinkhanen van de vijfde bazuin wordt gezegd: want hun macht is in hun mond in hun staarten: want hun staarten zijn aan slangen gelijk en hebben hoofden en zij beschadigen daarmee." Even als deze paarden hoofden hebben als leeuwenhoofden (vs. 17), uit wier mond vuur, rook en zwavel gaat ("die hun vuur treft, die verbrandt, die de rook omgeeft, die verstikt, over die hun brandende zwavel komt, die verbrandt en steekt ook anderen aan en evenals die sprinkhanen staarten hebben de schorpioen gelijk, waarmee zij de mensen kwellen, zo hebben ook deze paarden staarten de slangen gelijk, die hoofden slangenhoofden met vergiftige tanden hebben en met deze beschadigen. Van voren verwoestende en dodende leeuwen, van achteren boze, vergiftige slangen dit heeft ook hier dezelfde bedoeling als bij de sprinkhanen: van voren naar de vijand gekeerd, verspreiden zij, aanvallend als leeuwen, dood en verderf om zich heen. Hebben zij echter de vijand overwonnen, hem als achter zich en onder zich, dan doen zij hem met boosaardige slangenlist, zoals de aan slangen gelijkende en in een slangenkop uitlopende staart betekent, schade aan, of zoals er eigenlijk staat "onrecht". Hiermee is de onrechtmatige, de onwaardige toestand, waartoe de Mohammedaanse politiek de niet-Mohammedaanse

onderdanen veroordeelt en waaruit al zijnde overige ellende voortvloeit, op treffende wijze kort voorgesteld. Men zie op de vroeger zo heerlijk bloeiende landen van de Christenen in Klein-Azië, Noord-Afrika enz., wat van die onder het met berekende slangenkist uitgeoefende en voortgezette onrecht is geworden, dat zij van hun Mohammedaanse onderdrukkers sinds eeuwen hebben moeten lijden! Maar wat was het gevolg van dit zware oordeel? "En de overige mensen, die niet gedood zijn door deze plagen, hebben zich niet bekeerd van de werken van hun handen, dat zij niet zouden aanbidden de duivels, en de gouden en zilveren en koperen en stenen en houten afgoden, die noch zien kunnen noch horen noch wandelen; en hebben zich ook niet bekeerd van hun doodslagen) noch van hun venijngevingen, noch van hun hoererij noch van hun dieverijen". (vs. 20 v.). Dat de mensheid daarvoor boete zou doen, was het negatieve recht en de roeping van het Mohammedanisme. Het was een vreselijke gesel niet slechts voor de heidense volken van Azië en Afrika, die voor onzichtbare demonen en zichtbare afgodsbeelden knielden, waartegen de Islam met vuur en zwaard te velde trok, maar ook in het bijzonder voor de Christenen, die van de aanbidding van God in geest en in waarheid zozeer vervreemd waren. Want niet alleen was langzamerhand de verering van Christus- en heiligen-beelden als volksgewoonte in de Kerk ingedrongen, maar juist in de 8e en 9e eeuw, toen reeds het richtend zwaard van het Mohammedanisme over de Christenen gezwaaid was, werd ondanks het tegenstreven van betere keizers in plechtige kerkvergaderingen (te Nicea en Constantinopel 787 en 842 na Christus) de verering van de beelden tot geloofsstuk verheven; ja zelfs stelde de Oosters-Griekse kerk in deze verering van beelden de roem van haar orthodoxie. Daarmee namen de zedelijke verdorvenheid, de moordende geest van haat, de toverij, de dienst van het vlees, de diefachtige, bedrieglijke hebzucht hand over hand toe en daagde met steeds toenemende drang het oordeel van God tegen zich uit, dat de Kerk van het Oosten voor altijd tot puin sloeg. Toch volhardt zij, zelfs in haar treurige overblijfselen) nog tot op deze dag in haar onboetvaardigheid, in haar beelden- en werelddienst, tot een getuigenis, dat haar rol is uitgespeeld, dat zij geoordeeld is.

Hiermee hebben wij het eerste deel van de gezichten van de Openbaring achter ons, de geschiedenis van het rijk van God in de Kerk heeft ons vaste en zekere punten gegeven, om dit gedeelte te beschouwen als reeds volkomen vervuld en wij kunnen het volstrekt niet goedkeuren, dat steeds weer een nieuwe wijze van uitlegging zich ingang probeert te verschaffen, die alles naar de tijd van het einde verplaatst. Daardoor wordt alleen voor het geslacht van die tijd het oog verduisterd, zodat dit de plaats, die het in ons boek inneemt, niet opmerkt, evenals vroeger de Kerk van het Oosten ook de tijd niet heeft willen erkennen, waarin het werd bezocht en daarom met schande teniet is gegaan.

De duivel zag er reeds lang naar uit, om het Christendom uit het Morgenland te weren; maar hij moest wachten totdat Christus de kandelaar wegnam (2: 5), of het zwaard van Zijn mond uitzond (2: 16), dat niets anders is dan zijn bevelwoord aan Zijn engelen, om nu de Kerk van het Oosten aan de boze over te laten. Dit bevel werd gegeven met het bazuingeschal van de zesde engel, dus plotseling, zoals de aanval van een leger op het bevel van de aanvoerders plaats heeft; van daar zegt de Ziener: de boze engelen, sinds lang bereidvaardig en slechts wachtend op hoger toelating, werden ontbonden tegen het uur en dag en maand en jaar. Met deze viervoudige tijdsopgave is het plotseling ontstaan van de Islam in het rijk van de duisternis geschilderd, die daar sinds lang was voorbereid; in deze logge wereld van de zichtbare dingen kon het Mohammedanisme zich wel niet plotseling vertonen, maar toch ook hier kreeg dat ontstaan zo snel zijn beslag, dat de wereldgeschiedenis geen godsdienst of wereld macht kent, zo gezwind ontstaan en uitgebreid als die van de Islam. Deze viervoudige tijdsopgave (die als een begrip, door één enkel lidwoord voorafgegaan voorkomt) is voor de profetische tijdsopgave van ongemeen groot gewicht; want zij biedt ons alleen een zeker

aanknopingspunt voor de aanvang van de 1260 jaren. De Ziener gebruikt niet zonder reden vier woorden, om dat tijdpunt aan te duiden. Vier woorden, op zo'n wijze aan elkaar verbonden, zeggen in het Openbaringsboek, waar majestueuze beknoptheid de boventoon voert, bijzonder veel. In welk jaar van de Heere het bevel uitging om het Morgenland, in het bijzonder ook Kanaän, de wieg van het Christendom, aan de Islam over te laten, kunnen wij wel niet nauwkeurig, maar toch, op een tiental jaren na, met zekerheid bepalen. Van het jaar, waarin de engelen losgelaten worden, moeten de 1260 jaren geteld worden, gedurende welke de heilige stad door de Islam vertreden wordt. (Openbaring 11: 2). Deze aanvang heeft in allen gevalle plaats gehad tussen 630 en 640; het einde daarvan valt tussen 1890 en 1900. Met een ruiterleger, 200 miljoen sterk, vangt de uitbreiding van de Islam aan. Zo'n beeld, het moge dan beduiden wat het wil, is verschrikkelijk, net zoals de 1600 stadiën lange bloedbeek, die tot aan de toornen van de paarden zwelt (Openbaring 14). De ruiters en de paarden worden in de volgende beschrijving zó geschilderd, dat de paarden niet als werkelijke paarden beschouwd kunnen worden. De paarden vallen het eerst in het oog, daarna de ruiters. Deze rossen hebben vuurrode, donkerblauwe en zwavelgele pantsieren, evenzo ook de ruiters; de paarden hebben leeuwenkoppen en uit hun muilen even zoals uit de monden van de ruiters, gaan rook, vuur en zwavel. De macht van de paarden is in hun monden en ook de macht van de ruiters; de paarden hebben ook nog staarten de slangen gelijk, die insgelijks koppen en monden hebben, waarmee zij beschadigen. Dat de ruiters vuurrode, donkerblauwe en zwavelgele pantsers hebben, evenals de paarden, is uit de voorspelling duidelijk te bemerken. Dat de ruiters ook vuur, rook en zwavel uitademen, dat hoofdzakelijk door de rossen geschiedt, kunnen wij uit de borstwapenen of pantsieren opmaken. De vuurrode kleur komt overeen met de rode massa van de bij het branden ook versmeltende zwavel; de donkerblauwe of blauwachtige kleur komt overeen met de blauwe zwavelvlam, waaruit zich het giftige gas ontwikkelt, hier in de eerste plaats door de rook voorgesteld en de zwavelgele kleur komt met de zwavel zelf overeen. De paarden komen hier het meest uit, evenals bij de Volksverhuizing de sprinkhaan- paarden het meest op de voorgrond treden (9: 7). Van waar dat de paarden aldus de voorrang hebben en de ruiters nauwelijks genoemd worden? De sprinkhaan-paarden met hun staarten als van schorpioenen (7 -10) en deze rossen met vuurrode, donkerblauwe en zwavelgele borstwapenen, die leeuwenkoppen hebben en slangen aan hun staarten, zijn zinnebeelden van de duivels en de ruiters zijn zinnebeelden van de door hen met wilde onstuimigheid in de wereld rondgevoerde mensen, ginds de Hunnen, hier de Muzelmannen. De voorstelling is wonderbaar diepzinnig. Gewoonlijk moet het paard derwaarts heen, waar de wil van de ruiter gebiedt; hadden de mensen over deze rossen, die hen met zich wilden meeslepen, macht uitgeoefend en hun tegenstand geboden, zo hadden zij de duivels niet tot speelbal verstrekt; maar ros en ruiter waren het, te samen eens. De Muzelmannen waren met het duivelenheir, dat hen opstookte, geheel een van zin ros en ruiter waren volkomen eenstemmig, daarom werd de rid met zo'n stormwind-snelheid volvoerd. Ik versta dus door de ruiter-armee van de 200 miljoenen, die Johannes eerst zonder ruiters noemt, omdat hem de rossen met hun ruiters pas later in het oog vallen en welker getal hij uitdrukkelijk hoort, 200 miljoen duivels. Dat, zijn de satansheiren, door de vier aan de Eufraat gebonden engelen afgebeeld. Daaruit verklaart zich de heldenmoed, de van woede snuivende dweepzucht, de macht en de alle landen op zo vreselijke wijze doorflikkerende oorlogsfakkel van de Islam en zijn belijders. In het onzichtbare is daar tussen goede en kwade engelen, midden in de mensheid en midden onder de mensen, een ongehoorde strijd. Wij ontvangen hier nu, opdat wij er enig denkbeeld mochten bekomen, zoals ook Daniël eens verlangde door Gabriëls tussenkomende opmerkingen (Dan. 10: 13, 21), voor een enkele maal een opgave van het aantal van de strijdenden. Welke krijgsheiren, 200 miljoen! Iedereen weet, dat er op aarde onder de mensen dergelijke legers nooit hebben bestaan. De talrijkste armeeën waren tot dusverre geen twee, laat staan 200 miljoen sterk. MICHAËL en Gabriël beschikken insgelijks

over talrijke engelen legioenen, ten einde de draak en de zijnen te kunnen tegenstaan; en deze miljoenen maken nog niet eens de hele legermacht van de boze uit, anders was het hem niet mogelijk geweest op dezelfde tijd de andere volken op aarde te verzoeken. De Griekse woorden: Miryades myriadon en chiliades chiliadon (5: 14) of tienduizendmaal tienduizenden en duizendmaal duizenden, zijn slechts in twee woorden een greep in de ontelbare menigte van de engelen van God en wijzen op een niet te berekenen schare. Gods engelen-werelden zijn rijk aan geschapen geesten en worden door satans afval en die van de zijnen niet verarmd, ook wanneer een hele wereld van zondaren de zijde van hun vijanden koos. Onstuimig en met leeuwengebrul stormden de Muzelmannen op hun vijanden los en deden het geschreeuw voor zich uitgaan: Dood of slavernij aan allen, die de Islam verwerpen! Van achter hadden de rossen aan de staarten van hun paarden koppen van verleidende slangen. Namen de volken de Islam aan, dan verleidde de duivel hen door gladde woorden: "Leef slechts naar de voorschriften van de profeten en u beërft het paradijs van zinnelijke lust." De slang betovert niet alleen, maar zij wondt ook na de betovering en op haar beet volgt de dood; de dood lichamelijk en geestelijk, die niet alleen in zo vele landen, na hun bekering tot de Islam onmiddellijk is begonnen, maar ook op grote schaal de in de nieuwere tijd altijd nog jammerlijker wegkwijnende Moslim-wereld, met zijn zicht, ter neerdaling in de onderwereld, afmaait. Leeuwenmoed en slangenkist, geweld in verleiding, beurtelings aangewend, ziedaar de middelen, waarmee het Mohammedanisme de zielen en lichamen voor de tijd en de eeuwigheid verderft. Hoeveel eeuwen had God reeds in het Oude Verbond de natiën van het Oosten, door het volk Israël, Zijn heil aangeboden en ze 600 jaren lang met het Evangelielicht bestraald, hetwelk zij ten slotte tot een smakeloos zout hebben vervalst! Eindelijk liet Hij hun een godsdienst, die het vlees behaagde, toebereiden en deze bracht hen de dood aan. Pas wanneer de grote zielenmoordenaar uit het midden van de mensheid verwijderd zal zijn, kan een deel van de volken en van de heidenen in het Oosten, waarbij het Evangelie ten tijde van het Nieuwe Verbond geen ingang vinden kon, door het levendmakende Evangelie vernieuwd worden.

Deze "stem" doelt op de gebeden van de heiligen in de strijdende Kerk, die blijkens het volgende vers het ontbinden begeert van de vier engelen aan de Eufraat. Het is de stem van de gemeente van de Heere, die haar vrijmoedigheid kent, om van de Voleinder, die haar kocht, te vragen wat zij nodig heeft, wetend dat Hij, in wiens handen de Vader alle dingen gesteld heeft, op Zijn tijd haar verzuchtingen hoort en op Zijn wijze haar wensen vervult. De engelen, die volgens 7: 1 de vier winden van de aarde hielden, waren goede; zij, die hier voorkomen, zijn het ook. Zij waren tot dusver aan de Eufraat gebonden, omdat Gods oneindige lankmoedigheid nog altijd de straf uitstellen en aan de zondige wereld de gelegenheid tot bekering geven wilde. Maar gereed is het oordeel sinds lange tijd geweest, bepaald voor al de vier hoeken van de wereld, voor de hele aarde. Dit toch wordt te kennen gegeven door het viertal van de engelen, het voltooide, geëindigde aanduidend. Zij zullen komen "van de Eufraat." De Heere had van oudsher de zetel van Zijn oordelen over het land, ten westen van de Eufraat, aan de overzijde van die rivier. Van de hier wonende volken bediende God zich reeds ten tijde van Abraham, als gesels voor Kanaän en andere landen voor westelijk Azië. En ten allen tijde, zowel onder het Nieuwe als onder het Oude Verbond, waren zij als "scherpe scheermessen" in de hand van de Heere. Eerst de ASSYRIËRS, later de Babyloniërs, eindelijk de Perzen onder het Oude Verbond, later gedurende de achttien eeuwen van de Christelijke kerk de Volksverhuizers, toen de Mongolen en het laatst de Turken. Van tijd tot tijd ontbond de Heere deze gesels in het Oosten, van de andere zijde van de Eufraat, en liet hen tot straffe de natiën van het Westen vaker kwellen en dreigen. In deze zin duidt Jesaja de koning van Assyrië aan als een "scheermes" dat de Heere aan de andere zijde van de rivier gehuurd heeft. De Eufraat is overigens in de voorstelling bij Johannes slechts het beeld van de

verschijning van de geduchte ruiterbenden, waarvan de zesde bazuin melding maakt en die plaats wordt genoemd als berucht wegens de bezoekingen, die menigmalen vandaar waren verschenen. O Heere! wanneer ik het indenk, hoe U uw gerichten heeft uitgezonden de wereld van morgenstond af, dan wordt mijn hart onderwezen om U de eer te geven door ootmoedige vrees van Uw heilige naam! Ja, grootmachtig Opperheer! wij buigen ons voor U neer in het stof en wij aanbidden U, die leeft en regeert in eeuwigheid!

Door deze vier engelen wordt meest van alle uitleggers verstaan de sekte van de Mohammedanen, die voornamelijk in vier volken bestaat, die alle de andere onder zich hebben gebracht, namelijk de Arabiërs, Saracenen, Tartaren en Turken, waarvan de Arabiërs en Saracenen van het jaar zeshonderd twintig af veel geweld tegen de Christenen en inzonderheid tegen het Roomse rijk in het Oosten en Westen hebben gebruikt, maar zijn daarna weer door de Christenen tot over de Eufraat gedreven, totdat over het jaar 1300, als het anti-christendom op het hoogste was en de rechtzinnige Christenen allermeest werden verdrukt de Tartaren en Turken uit beide de Armeniën, die tegen de Eufraat liggen, zijn doorgebroken en geheel Azië en Afrika hebben overlopen en ten onder gebracht en het Griekse of Oosterse rijk, waarvan Constantinopel de hoofdstad was, teniet gedaan. In deze krijgen is veel bloed vergoten en het schijnt, dat door deze krijgen de koningen, die hun macht aan het beest hadden gegeven, zoveel werk hadden gekregen, dat de rechtzinnige leraars in verscheidene landen daar intussen nieuwe kerken hebben opgericht, zonder dat zij door de vervolgingen van de anti-christ uitgeroeid konden worden, zoals in Frankrijk Engeland, Bohemen, Zwitserland en andere gewesten door Waldus, Wiklef, Johannes Hus, Hieronimus van Praag en meer anderen, is geschied, waarvan in de volgende Hoofdstukken meer geprofeteerd zal worden.

De Heere Jezus, de Hogepriester in de hemel, zittende ter rechterhand van de troon van de Majesteit, ten goede van Zijn uitverkorenen en alle macht over hemel en aarde als Koning ontvangen hebbende, ziet uit de hemel op Zijn Kerk, die zo bedorven was en neem de wan in Zijn hand, om Zijn dorsvloer te zuiveren en het kaf te verbranden en geeft daartoe bevel door een gezag en machthebbende stem, voortkomende uit de vier hoornen van het altaar, waardoor macht en sterkte te kennen gegeven wordt, die Hij op Zijn lijden en sterven ontvangen heeft. De vier engelen zijn in het algemeen de uitbreking van de oordelen aan alle kanten in de vier gewesten van de wereld, zoals Hoofdstuk 7: 1 ; of men kan daardoor verstaan de vierderlei volken, die onder het Turkse gebied ineengesmolten zijn, als Arabieren, Saracenen, Perzen en Tartaren, of de vier hoofdkoninkrijken, waarin het Turkse gebied onderscheiden is; als Azië, Aleppo, Damascus en Antiochië. Immers de uitkomst leidt ons als met de hand tot de Turk, wiens begin is Mohammed in wiens einde zal zijn onder de zesde schaal. Door hun leer de doodden zij de zielen en door hun vervolgingen van de ware gelovigen hebben zij miljoenen heiligen gedood. Hun leer is vergiftigend en betoverend door de uitwendigheden en door haar leugenachtige wonderen.

Er wordt hier gesproken van één stem (vs. 13) om de éénheid van het bevel, hoewel uit verschillende oorden gehoord. Het viertal wijst op de vier werelddelen; de stem is de stem van God, die gezegd wordt uit het altaar voort te komen, omdat wat geschiedt, plaats heeft om Christus (het gouden altaar) en op het geroep van de gelovigen, omdat er geen verandering in te wachten is door enige andere gebeden en omdat de boosheid van de mensen ook vooral bestaan zou in het verwerpen van dit altaar door mensenverdiensten en voorbidding (Jer. 17: 1). De vier engelen in vs. 15 zijn onderscheiden van die in Hoofdstuk 7: 1 Want die stonden vrij en deze zijn gebonden. Deze zijn kwade engelen en het "bij de grote rivier Eufraat" moet niet zinnebeeldig maar letterlijk worden opgevat. Het bevel zegt dan vrijlating tot uitvoering

van hun boze voornemens zelfs buiten de nabuurschap van de Eufraat. De goede engel ontbindt nu de 4 boze op de tijd door God bestemd en waarnaar zij verlangd hadden en waartoe zij bereid waren. Meteen verschijnt een machtig leger, grote verwoestingen aanrichtend, maar de mensen niet verbeterend. Van deze wordt beschreven 1) de veelheid, wel overeenkomend met het Mohammedanisme, naardien de Saracenen was bevolen te oorlogen, door schrik en geweld de ongehoorzamen te dwingen, waarop zij het paradijs mochten verwachten; 2) de verschrikkelijkheid van gedaante, getal en toerusting. Ontzettende schade wordt aangericht doordat zij aan alle zijden beschadigen (vs. 19), zoals gezien kan worden in de verwoestingen van de Mohammedanen overal en aan alle zijden met verdubbelde kracht. Nochtans is dit vruchteloos ter betering (vs. 20 en 21). Zij bleven geestelijk dood. De Roomse kerk heeft niet afgelaten van de aanroeping van de engelen en van de heiligen, noch van beeldendienst, noch van doodslagen, venijngeving, dieverijen, maar is voortgegaan in onreinheden en schelmstukken, met uitroeiing van Gods knechten, van Maria en andere heiligen en van beelden hulp verwachtend en zich zo tegen Gods oordelen verhardend.

Het is duidelijk, dat door de Turkse heerschappij een groot gedeelte van het Roomse rijk verdonkerd is en dat er velen van allerlei rang, die van de paus alleen afhingen, verwoest zijn geworden, waarvan de oorlog, die de heilige oorlog wordt genoemd, een bewijs is.

Men heeft niet te twijfelen, of deze engelen waren Turken en met dit voelen stemmen meest alle uitleggers overeen. Er wordt gezegd dat zij vier zijn, omdat er vier principale huisgezinnen van de Turken waren. Want nadat zij een nederlaag hadden ontvangen van de Scythen en het paleis van Iconium hadden verloren en enige jaren hadden doorgebracht in roverijen, richtten zij zich weer op en deelden dat deel van Azië; onder hun voornaamste heren, dat zij in een korte tijd kregen van de Romeinen. De eerste was Carmanus Atisarius, de tweede Sarchanes, de derde Calames en Cerasius zijn zoon, de vierde Atman, zoals Gregoras zijn naam schrijft of Ottoma.

De spreekwijze in vs. 15, waar de orde omgekeerd voorkomt, is ontleend aan degenen, die door blakende en aanhoudende begeerte gedreven worden tot enige hun voorgestelde zaak, zodat het uur, waarop zij het wensten, niet aan hun verwachting voldoet, zij het uitstellen tot de naaste dag en bijaldien die dag hun verwachting teleurstelt, zij het verschuiven tot de naaste maand en straks tot het volgende jaar, zijn ongeduldig over het uitstel.

Duivels in vs. 20 zijn allerlei verdichte afgoden. Zo stelt Paulus (1 Kor. 10: 20) de ware God tegenover de "daimonia" zoals duivels, d. i. verdichte godheden. Ps. 96: 5 "alle goden van de Heidenen zijn "elilim. d. i."valse goden" is door de LXX vertaald "daemonia".

Wij kunnen (uit vs. 20, 21) gemakkelijk opmerken, dat het tot een goddelijk en zalig leven niet genoeg is, dat men geen papist of Turk is, maar dat van een ieder van ons een oprecht geloof geëist wordt, dat ons in Gods geboden leert wandelen. Laat ons ook hier leren, hoe krachtig de boetvaardigheid is. Als u een afgodendienaar bent of geweest bent, wanhoop niet, keer u tot de Heere en beter u, als u weer in zonden valt, blijf er niet in liggen. Maar als u zich tot God niet wilt bekeren en de boze handel van de zonden niet wilt laten, denk niet, dat u van God enige genade zult verwerven; u zult in Uw zonden verloren gaan.

HOOFDSTUK 10

JOHANNES VERSLINDT EEN BOEK

Wij komen nu aan het derde deel van de Openbaring, het tweede van de gezichten, dat over de Kerk van het Westen handelt en over de geschiedenis van de ontwikkeling van deze Kerk, zoals die boven in Hoofdstuk 12: 18; 3: 22 de vier gemeenten te Thyatire, Sardus, Filadelfia en Laodicea symbolische voorstelling heeft gekregen, en tot aan het einde van de tijden van de kerkgeschiedenis leidt. Deze zullen dan door het duizendjarig rijk worden afgelost en lopen met het laatste in de eeuwigheid uit. Het is dus een zeer belangrijke afdeling, waarin wij staan. Ja, de nieuwe ontwikkeling, die onaangeroerd door het Mohammedanisme op de bodem, door de volksverhuizing toebereid, in Europa wordt volbracht, is van beslissende invloed voor het einde van het rijk van God. De afdeling heeft daarom rechtmatige aanspraak op een bijzondere inleiding, zoals die dan ook in het eerstvolgende 10e hoofdstuk wordt gegeven.

Vs. 1-7. Johannes ziet een sterke engel van de hemel neerkomen, die zijn voegen, die als vuurzuilen zijn, op de zee en de aarde zet en in zijn linkerhand een boekje houdt. Zoals al het doen en het weten van de engel dadelijk aanwijst, wordt in de periode van het rijk van God, die nu begint, over de laatste voltooiing gesproken. Omdat echter eerst nog een lange en invloedrijke tijdruimte moet verlopen, verzekert de engel nog uitdrukkelijk met een eed het zekere van de voltooiing aan het einde van die tijdruimte, zodat deze dus door geen nieuwe meer wordt achtervolgd.

En ik zag in het verder verloop van de mij getoonde gezichten een andere (van de zeven bazuin-engelen in Hoofdstuk 8: 2 wel te onderscheiden, daarentegen een en dezelfde persoon met die (Hoofdstuk 7: 2), die van de opgang van de zon opsteeg) sterke engel (Hoofdstuk 5: 1), die hoog boven alle geschapen verheven wezens was, afkomend van de hemel, die tot aanzegging van zijn latere verschijning (Hoofdstuk 18: 1; 19: 11 vv. Re 18. 1); 20: 1 en 11 vv.) bekleed was met een wolk, als zijn gewaad. En een regenboog was boven zijn hoofd uitgestrekt en zijn aangezicht, waarin zich de heerlijkheid afspiegelde van Hem, die hem als Zijn bode gezonden had, was schitterend als a) de zon (Hoofdstuk 1: 16) en zijn voeten waren als pilaren van vuur, die met onwankelbare vastheid en onweerstaanbare zwaarte zich neerzetten en zowel kunnen verpletteren als verbranden al wat hinderend in de weg treedt.

MATTHEUS. 17: 2

En hij had, om aan te tonen, dat nu een geheel nieuwe, afgesloten, maar in verhouding tot de hele inhoud van het hoofddeel van het boek (Hoofdstuk 5: 1 vv.) slechts korte periode in de geschiedenis van het rijk van god begint, in Zijn hand een boekje, dat geopend was, een kleine, open boekrol, waaraan geen zegels meer te openen waren; en Hij zette, toen Hij nu van de hemel afdalend in de zichtbare wereld kwam, zijn rechtervoet op de zee en de linker op de aarde. Hij nam op beide gelijkelijk post en nam van beide bezit, tot een getuigenis, dat ondanks de helse machten, die uit de zee en van de aarde zouden opstijgen (Hoofdstuk 13), Hij toch de alleen rechtmatige Heere over beide was en ook als zodanig volgens de invloed van Zijn boekje Zich betonen zou (Hoofdstuk 19: 19 vv.)

En hij riep, toen Hij Zijn voeten neerzette, met een grote ver klinkende stem, zoals een leeuw brult, als hij de sprong neemt om zich op zijn prooi te storten (Hos. 11: 10 Joël 3: 21 Amos 3: 8); en als hij geroepen had, spraken de zeven donderslagen, die van de zeven

Geesten van God uitgingen (Hoofdstuk 1: 4 en 4: 5), hun stemmen. Deze openbaarden van Gods zijde, door welke bijzondere daden de val van het dier uit de zee en van zijn profeet, die uit de aarde opsteeg, plaats hebben zou.

En toen de zeven donderslagen hun stemmen gesproken hadden, zo zou ik ze geschreven hebben. Ik nam mij voor die, volgens het bevel in Hoofdstuk 1: 11, ook letterlijk, omdat zij met duidelijke, verstaanbare woorden waren meegedeeld, neer te schrijven. En ik hoorde een stem uit de hemel, die tot mij zei: Verzegel en houd voor uzelf (Dan. 8: 26; 12: 4 en 9) hetgeen de zeven donderslagen gesproken hebben en schrijf dat niet, want zij zullen op hun tijd wel vanzelf openbaar worden aan degenen, wie zij als vervulling van Oud-Testamentische profetie aangaan, terwijl zij, voor wie u nu profeteren moet (vs. 11) er geen belang bij hebben.

Omdat de engel, die hier voorkomt, in vs. 6 bij de levende God zweert, heeft men gemeend, dat hier ongetwijfeld aan een geschapen engel moest worden gedacht en dus de majesteit en heerlijkheid, waarin hij optreedt en die een goddelijke is, hem slechts geleend zou zijn. Dit is echter ten onrechte, integendeel vinden wij hier geheel dezelfde toestand als Dan. 10: 4; 12: 13 Het is Christus de Heere, die hier in de gedaante van een engel verschijnt (vgl. Hoofdstuk 2), om de zending, die Hij vervult en die Hij door geen andere engel kon laten verrichten. Want de verzekering, die gegeven moest worden, dat er voortaan geen tijd meer zijn zou, maar het geheim van God in de dagen van de stem van de zevenden zou worden volvoerd (vs. v.), kan niet door een geschapen engel worden overgenomen. Zo iemand heeft toch niet dat inzicht in de diepte van de goddelijke raadsbesluiten, dat zijn autoriteit voor de gemeente op aarde onvoorwaardelijk zeker zou zijn (Hoofdstuk 5: 3. 1 Petrus 1: 12 Gal. 1: 8), waarbij nog komt, dat juist nu sprake is van de opheffing van de geldigheid van Gods woord in MATTHEUS. 24: 36 Mark. 13: 32 door Christus zelf teweeg kan worden (vs. 5-7) gebracht. Maar juist daarin, dat Christus zelf als engel verschijnt, ligt de grond, dat Hij niet bij Zichzelf kan zweren, maar zweren moet bij die, die Hem gezonden heeft tot openbaring van Zijn raadsbesluit, zoals Hij ook in de dagen van Zijn vlees de juiste verhouding tot de Vader steeds heeft bewaard (Joh. 20: 17) en eveneens de apostel (Rom. 15: 6) niet alleen van de Vader, maar ook van de God van onze Heere Jezus Christus spreekt. Eerst als wij over het wezen van deze sterke engel in het reine zijn, krijgt het lichten van de voeten als vuurpilaren op de zee en de aarde, dat onbetwistbaar in betrekking staat tot het dier uit de zee en het dier van de aarde, in Hoofdstuk 13: 1 vv. en 11 vv. en hun vooraf het vertreden en verbrand worden aangekondigd, de juiste betekenis. Wordt in 2 Thessalonicenzen. 2: 3 vv. gezegd: de dag van Christus komt niet, tenzij eerst de afval gekomen is en dat geopenbaard is de mens van de zonde, de zoon van het verderf enz." dan is ook het omgekeerde juist: wordt nu deze mens van de zonde, de zoon van het verderf, te zijner tijd geopenbaard en maakt Christus aan hem een einde door de openbaring van Zijn toekomst, dan zal vervolgens geen tijd meer zijn, maar het geheim van God wordt nu ten volle volbracht. Door die houding verkrijgt dus de engel de juiste grond onder zijn voeten, waarop hij vervolgens staande zijn band tot een eed ten hemel kan opheffen. En evenals nu het leeuwengebrul van Zijn stem de vervulling aankondigt van de voorspelling in Jer. 25: 30 vv., zou zijn de zeven donderslagen, die gelijktijdig hun stemmen doen horen, een symboliseren van hetgeen Paulus op de straks aangehaalde plaats zegt over de boze: "de Heere zal hem verderven met van de geest van Zijn mond (vgl. Jes. 11: Zij geven de vreselijke werkingen van de goddelijke almacht, waardoor het ombrengen geschiedt, nader aan, terwijl de profeten van het Oude Testament slechts in beelden en gelijkenissen daarvan hebben gesproken, wier hiërogliefenschrift zij wel in currentschrift wisten over te zetten (1 Petr. 1: 10 v.), de ziener van het Nieuwe Testament daarentegen zou, nadat hij de donderslagen had vernomen, zo’n omzetting hebben kunnen bewerken, maar hij moet het niet doen, omdat het niet tot zaligheid nodig is. In de tijd namelijk, dit de Heere de

boze ombrengt, zijn er geen knechten van God en Christus uit degenen, voor wie Johannes volgens vs. 11 moet profeteren, op aarde meer aanwezig. Het dier uit de zee en het dier van de aarde hebben in de grote benauwdheid, die zij hebben teweeg gebracht (Hoofdstuk 13: 7 en 15), hen allen omgebracht, hun zielen zijn in de hemel geborgen; het is dus alleen nodig de stem, die over hun voorlopige zaligheid gehoord wordt, neer te schrijven. (Hoofdstuk 14: 13). Daarentegen zal op die tijd de Zionsgemeente, waarvan in Hoofdstuk 14 vv. sprake is, als dat volk van God aanwezig zijn, waarom de laatste beslissende strijd gestreden wordt. Bij de heilige stad, die de Heere Zich volgens Ezechiël 40 48 zal hebben gesticht, heeft dan het ombrengen plaats van de boze, of het treden van de grote wijnpersbak van de toorn van God (Hoofdstuk 14: 19; 19: 15 en dan zullen de oren van degenen, die de stad bewonen, de donderslagen zelf vernemen. Zij zijn het Hedad (Jer. 25: 30), dat de druiventreder ter ere van zijn arbeid wordt, gezongen en de machtige indruk van dit grootse Hedad zal daardoor niet worden verzwakt, dat men het reeds lang te voren geschreven kan lezen, maar dit grote siddering en vrees, zoals ook eens bij Hizkia plaats had (Jes. 37: 3 en 14 vv.), zullen de burgers te Jeruzalem opeens de donder van het gericht vernemen over hem, die zich waagt aan de jonkvrouw, de dochter van Sion (Ezechiël. 38: 14 vv.) en dat zal de vreselijkste en verhevenste muziek tevens zijn, die ooit over de aarde geklonken heeft.

Hij denkt nog aan het Verbond van Zijn genade; Hij verschijnt met het teken van Zijn wederkerende barmhartigheid; Hij doodt wel, maar maakt ook levend; Hij wondt wel, maar geneest ook. Deze regenboog spreekt alleen tot Zijn kinderen, ook al staat de wolk daar evenzeer voor hen als voor de kinderen van de wereld. Zijn onze zonden vele, bij God is te meerder genade; Hij is de goede Herder, die het leven geeft aan Zijn schapen en Hij spreekt Zijn Kerk toe in het vriendelijk teken van de regenboog. Hij zal Zijn uitverkorenen bewaren in de verzoekingen en zij zullen in Zijn oordelen niet omkomen met de ongehoorzame kinderen van de wereld, maar juichen in de God van hun heil! Hij is de deelgenoot van de heerlijkheid van de Vader, die de Kerk van Zijn Zoon vermaant tot bekering, zeggende: "Hoedt u voor Zijn aangezicht en wees van Zijn stem gehoorzaam en verbitter Hem niet; want Hij zal jullie overtredingen niet vergeven, want Mijn naam is in het binnenste van Hem. Maar als u Zijn stem naarstig gehoorzaamt en doet al wat Ik spreken zal, dan zal ik de vijand van uw vijanden en de tegenstander van uw tegenstanders zijn. De heerlijkheid van Jezus Christus openbaart zich daarin, dat Hij Zijn oordelen voltrekt over de tegen Hem vijandige wereld, maar het oordeel over Zijn Kerk zo uitoefent, dat deze daarna genade van Hem ontvangt, want Zijn heerlijkheid en heiligheid blijken het helderst uit in de vergeving van de zonden "Ik zal", zo spreekt Hij, "de hittigheid van Mijn toorn niet uitvoeren; Ik zal niet terugkeren om Efraïm te verderven; want Ik ben God en geen mens, de Heilige in het midden van u." Hij staat onwankelbaar vast als een zuil; waar Hij Zijn voeten zet, kan niets Zijn onoverwinnelijke kracht weerstaan en hetgeen Hij met de "wolk" heeft bedreigd, dat voert Hij uit met het verterend "vuur" van Zijn rechtvaardigheid. Het vroeger vermelde boek behelsde de oordelen over de wereld; dit "boekje" handelt over de lotgevallen van de Kerk; het andere was een boek, aan beide zijden beschreven, omdat de zonden en straffen van de wereld, wegens haar menigte en zwaarte, veel meer plaats beslaan dan die van de Kerk, die daarom in een boekje opgetekend kunnen worden. Het andere boek was verzegeld; niemand kon het openen dan Christus en Hij opende het, nadat Johannes er over had geweend, dat niemand het openen en inzien kon; het schilderde de zegepraal van de Kerk over de wereld; dit boekje daarentegen is geopend; het vermeldt de rampen van de Kerk, haar verleiding door de wereld. Haar verleiding! Hoe zou een zo diep gezonken Kerk waardig Zijn de overwining over de wereld te behalen? Draagt zij de schuld niet, de ontwikkeling van het Godsplan te hebben tegengewerkt, schoon zij dat kende door de mond van de dienaren van de Heere, de profeten? Hoe? Volkomen heil voor halve trouw? De Kerk moet ter harer beschaming zich gedurig deze

vragen voorleggen. Haar hoop kent geen gevaarlijker klip dan de bewustheid van haar onheiligheid. Met Zijn rechtervoet, die als een vuurzuil is, treedt de Heere Jezus op de golvende zee van de volkeren van de aarde, want de eigenlijke zee is niet in opstand tegen God en Zijn Rijk, maar de mensen. Dit treden op haar is een teken, dat Hij de Heere, de Gebieder, de Gezaghebber van het mensdom is. Waar deze verbrijzelende voeten neergezet worden, daar moet opstand zijn; zij vertreden de weerspannigen. Bij Daniël verschijnt MICHAËL, als staande op het water van de Tigris, ten teken, dat Hij macht heeft over de heidenwereld; de Psalmdichter zegt: "u heeft alles onder Zijn voeten gesteld", waardoor wordt aangeduid, dat de Vader alles aan de heerschappij van Zijn Zoon heeft onderworpen. De zee wordt genoemd voor de aarde, waarop Hij slechts de linkervoet plaatst, omdat de wereldheerschappij, die krijg voert tegen God, uitgaat van de zee der volkeren, terwijl de godslasterlijke zich noemende wijsheid uit de aarde voortkomt. Hij, die eens aan het kruis met luide stem geroepen heeft "Het is volbracht", kondigt nu met grote stem, als van een leeuw, aan dat, zoals Hij Zijn verlossingswerk eenmaal aan het hout van de schande heeft volbracht, Hij ook de eindelijke zegepraal van de Kerk en de ondergang van de wereld volbrengen zal. Deze ontzettende roepstem van Jezus Christus geldt de onstuimige zee van de volken, waaruit het eerste dier opstijgt, zijnde de God vijandige wereldheerschappij; zij geldt ook de aarde, waaruit het tweede voortkomt, dat is de aardse wijsheid, die zich tegen God verheft."De Heere", zo zegt de profeet "de Heere zal uit Sion brullen en uit Jeruzalem Zijn stem geven, dat hemel en aarde beven zullen, maar de Heere zal de toevlucht van Zijn volk en de sterkte van de kinderen van Israël zijn." Ook bij Hosea, Jeremia en Amos komen dergelijke uitdrukkingen voor. Donder is altijd een teken van de losbarstende oordelen van de Heere. Wat de stem van de Heere zegt in de donder, wordt door de Psalmist vermeld. Is die stem vreselijk voor de vijanden van God, bemoedigend is zij voor de Kerk, waaraan zij kracht en vrede belooft. Zo geschiedde er ook een donderslag, toen de Heere Jezus gedurende Zijn vernedering bad: "Vader, verheerlijk Uw Naam! " en Hij zelf zei daarop."Nu is het oordeel van deze wereld; nu zal de overste van deze wereld buiten geworpen worden." En inderdaad door het oordeel over de wereld, die in het boze ligt, wordt ook de Naam van de Heere verheerlijkt, tevens met die van Zijn Vader, die in de hemel is.

Het meten onderstelt het afbakenen, begrenzen. Er komt een tijd, dat in Jeruzalem een heilig volk woont, als wanneer de stad niet gemeten mag worden, maar open ligt vanwege de veelheid van de inwoners, terwijl de Heere voorhaar zal zijn als een vurige muur rondom en Hij zal zijn tot heerlijkheid in haar midden (Zach. 2: 2-5). Die tijd is er niet onder de zesde bazuin. Het is dan de tijd van het meten van de tempel, dat is: van de afbakening van de grenzen van de gemeente. Wat binnen in haar is, zal de Heere een heiligheid (Hem gewijd) zijn en niet uitgerukt worden. In die zin komt het meten voor in Jesaja 31: 5-9 met betrekking tot de aardse stad Jeruzalem. Van een gemeente van enkel gelovigen is daarom toch nog niet de rede; deze is niet daar voor het Nieuwe Jeruzalem. Maar hier is wel bedoeld een gemeente, die waarlijk, naar aardse maatstaf (de rietstok) beoordeeld, een tempel heten kan. Het werk van deze getuigen is duidelijk aangegeven; deze zijn de twee olijfbomen, bedoeld in Zacharia
Bij de terugkeer uit de Babylonische gevangenschap werd de tempel onder de vorst Zerubabel gebouwd, terwijl de profeten Haggai en Zacharia het volk door het woord van hun profetie bemoedigden. In die zin konden deze twee profeten twee olijfbomen genoemd worden, die de levensolie van de Geest toevoerden aan de kandelaar van de tempel dat is: aan de verdroogde gemeente van God. Omdat nu echter in de Openbaring de engel uitdrukkelijk zegt, dat de twee getuigen onder de zesde bazuin de olijfbomen en kandelaars zijn, door Zacharia bedoeld, zo blijkt daaruit duidelijk, dat het bouwen van de tempel onder Haggai en Zacharia en hun werkzaamheid, geen volkomen vervulling van deze profetie was, maar slechts een type van de latere en hele vervulling onder de zesde bazuin. Dan zal inderdaad de

luchter van God weer met olie worden vervuld, zodat Gods knechten tot het bouwen van de tempel bekwaam gemaakt worden, daarbij ondersteund door de twee getuigen. Mij dunkt, de heen wijzing naar Zacharia 4 verheft het boven alle twijfel, dat het werk van deze getuigen geen ander doel heeft, dan juist het verzekeren en doen gelukken van de tempelbouw. De inwendige zijde van dit werk is: dat de Geest van God weer de gemeente zal vervullen; van die geest gescheiden is Gods volk een volk van doodsbeenderen (Ezechiël. 37). Dit dodenleger kan alleen tot een levende Godstempel worden door de Geest; op de adem van de profetie verzamelen zich de doodsbeenderen, ze worden met vlees en huid bekleed en de Geest spireert van de vier winden en doet ze herleven. Deze profetie van Ezechiël is en wordt bij elke geestelijke opwekking meer en meer vervuld, totdat zij geheel vervuld zal zijn aan het huis van Israël, dat is: aan de tien stammen en Juda, die, weer verzameld in hun land, eenmaal de volle verwezenlijking van deze belofte van God zullen ondervinden.

Sommigen verstaan hierdoor het boek van de voorzienigheid van God, dat te voren met zegels was verzegeld, dat nu open is, in de hand van Christus, omdat niemand in hemel en op aarde het kon openen, dan het Lam, dat geslacht was, zoals getuigd is (Hoofdstuk 5: 3). Dat daarom hier een "boekje" genoemd wordt, omdat een groot deel daarvan van te voren geopenbaard was en dat: nu nog maar een deel overig was, dat geopenbaard moest worden. Anderen nemen het voor het boek van het Evangelie, dat in de tijd, dat de antichrist op zijn hoogst was, als een besloten boek voor de gemeente is geweest, maar van deze tijd aan, dat de Turken tegen de Christenheid zijn ingebroken, zoals in het voorgaande hoofdstuk is aangetekend, is het weer door enige bijzondere mannen van God meer en meer van de gemeente geopend en duidelijker voorgesteld.

God heeft niet gewild, dat men die zaken voorheen weten zou, maar alleen, dat er zeven opmerkelijke zaken zouden geschieden, die in de Openbaring niet zijn vertoond en verklaard. Als iemand leefde na de vervulling van die donderslagen en hij had dan een volmaakte kennis van de hele openbaring en van alle geschiede zaken in en over de Kerk, die zou later daaruit kunnen zeggen, dat is de eerste donderslag; daarna is de tweede gehoord en die betekent dat. Maar daar buiten dat iets zekers van te stellen, zou een verwaandheid zijn. Het is het veiligst van de verzegelde donderslagen te zwijgen, totdat God ze ons zal openbaren.

Ter verklaring van "zee en aarde" in vs. 2 dienen vooral de woorden, die men leest in Ps. 65: en 8 Door zeeën wordt verstaan een samenvloed van volken (vgl. Ps. 89: 10). De spreekwijze in vs. 3 "zoals een leeuw brult" is wel ontleend aan Jesaja 21: 8 "En hij riep een leeuw", waar ik zeker denk met Aber Ezra, dat de zin is "hij riep zoals een leeuw." Bedoeld is, dat die engel een grote en verschrikkelijke stem heeft voortgebracht. Wat onder "donderslagen" moet worden verstaan, schijnt Coccejus wel begrepen te hebben, als hij schrijft, dat door de donderslagen verstaan moeten worden onverwachte zaken, die zouden voorvallen als bliksems en donderslagen, die de hele wereld met gedreun en geluid vervulden. Alle uitwerkselen van de goddelijke majesteit en gerechtigheid op aarde, die een groot gedruis in de wereld maken, aller aandacht verwekken, ieder de mond vol doen hebben, en door het gerucht overal verspreid worden, worden naar de stijl van het heiligdom donderslagen genoemd. Onder die zeven worden bedoeld de krijgstochten van de kruisvaarders met zeer grote beweging en gedruis ondernomen, om het Heilige land te verlossen uit de macht van de Turken.

Het geopende boekje behelst de zaligende evangelieleer en bevat weinig hoofdstukken, in vergelijking van de menselijke overleveringen van het pausdom. Christus heeft het in Zijn hand, omdat dit woord van Hem is voortgegaan en Hij het tegen alle geweld van de hel

beschermt en omdat Hij het, na de paapse duisternis, Zich aan de wereld openbarend, dit woord zou meebrengen en aan allen aanbieden om het te horen, te lezen en te verstaan. De zeven donderslagen zijn zinnebeelden van de oordelen, die, Christus, Zijn gunst aan Zijn gemeente willend bewijzen, achtereenvolgens over Zijn en haar vijanden zal uitstorten, die naarmate de langdurige ongerechtigheid vol genoeg zullen zijn en daarom zeven in getal voorkomen. Bij God zijn ook vrienden en knechten, die Hij tot grote diensten willend gebruiken, als in Zijn kabinet neemt en begenadigt met openbaring van zaken, die men noch mag noch kan wereldkundig maken (2 Kor. 12: 4).

Dit zegt ons, dat de leraren in grote afhankelijkheid van de Heere moeten leven, niet alleen tot verkrijging van licht, maar ook tot het mededelen. Het is geen gering gedeelte van hun wijsheid, dat zij niet maar prediken wat zij weten, maar ook wat stichtelijk, welvoeglijk en voordelig is om voortgebracht te worden. Het is niet volstrekt noodzakelijk, dat wij dit gebod van verzegelen voor een altijddurende verzegeling houden, het kan voor een tijdelijke verzegeling worden gehouden, totdat andere gezichten beschreven zouden worden.

En de Engel, die ik op de zo-even medegedeelde wijze zag staan op de zee en op de aarde, hief Zijn rechterhand op naar de hemel. (Deut. 32: 40. Ezechiël. 20: 5 v.).

Dan. 12: 7

En Hij zwoer bij Die, die leeft in alle eeuwigheid, die alle perioden van de toekomst aan deze en aan geen zijde omvat en de Vader in de hemelen is, die de hemel door het Woord (Joh. 1: 3) geschapen heeft en hetgeen daarin is en de aarde en hetgeen daarin (liever "daarop is en de zee en hetgeen daarin is en die nu als Schepper en Heere van al het geschapene (Hoofdstuk 5: 13) ook de macht bezit, om aan deze wereld een einde te maken, om door Hem, in wie Hij het bepaald heeft (Hand. 17: 31) een nieuwe wereld in de plaats te stellen (Hoofdstuk 21: 1). En hetgeen Hij zwoer was, a) dat er na dit keerpunt in de geschiedenis van het godsrijk geen tijd meer zijn zal. De wereldperiode, nu ingetreden, zou niet meer als de vorige wijzen op een nieuwe, die volgen zou, maar zonder einde zijn.

Openbaring 11: 15

Maar als hetgeen in het boekje (vs. 2) geschreven staat, en zoals dat in Hoofdstuk 11: 1-14 wordt gevonden, geschieden zal, in de dagen van de stem van de zevende engel, wanneer hij (Hoofdstuk 11: 15) bazuinen zal en dan alleen zal worden volbracht wat volgens Hoofdstuk 15-19 de inhoud van de zevende bazuin is (Hoofdstuk 12: 1-19: 21), zo zal de verborgenheid van God van de laatste toekomst van Zijn rijk, vooral voor Israël (Hoofdstuk 1-10), maar vervolgens ook voor alle gelovigen uit de heidenen (Hoofdstuk 20: 11-22: 5) vervuld worden. En het zal zijn, zoals Hij zodanig een openbaring van Zijn rijk en heerlijkheid als blijde boodschap, Zijn dienstknechten de profeten reeds in het Oude Testament verkondigd heeft. De zeven schalen van de toorn in Hoofdstuk 15 en 16 zijn dus geen vertraging, waartoe de zevende bazuin in dezelfde verhouding zou staan, als het zevende zegel (Hoofdstuk 8: 1)tot de vertraging van de zeven bazuinen geworden is, maar in de dagen van de stem van de zevende bazuin-engel ingesloten.

Zette in vs. 2 de engel zijn rechtervoet op de zee en de linker op de aarde, waarbij van het standpunt van de ziener op Patmos alleen aan de Middellandse zee aan de ene zijde en het vaste land in Klein-Azië kan worden gedacht, dat is het oord, waarheen Hij bij Zijn eed ziet, het Heilige land met Jeruzalem. De "verborgenheid van God, die vervuld zou worden, ziet

dan ook inderdaad in de eerste plaats op Israël zoals uit de juiste verklaring van de volgende gezichten zal blijken. De wereld van de heidenen, die bij het aanbrengen van de tijd van de volmaking vooral in aanmerking komt, is die van ons werelddeel Europa, waarheen zich ook de rechterhand van de engel, die zich tot het zweren verheft, wendt. De linkervoet staat op Azië, dat is het toneel van de geschiedenis van het rijk van God in dit deel van de gezichten van de Openbaring geweest. Maar van daar gaat het nu verder naar het Westen en daar zal dan volgens die eed de geschiedenis van de Kerk, die hier moet worden gesticht, die geschiedenis de inhoud uitmaakt van het kleine boekje, zo'n einde hebben, dat Israël, het oorspronkelijke volk van het koninkrijk, weer op de voorgrond van het Godsrijk treedt; want alleen zo kan de verborgenheid van God worden vervuld. De vorm, die in onze tegenwoordige tijd de burgerlijke en kerkelijke toestanden aannemen, wijst ook zeer beslist op een grote catastrofe en dringt ons met geweld de vraag op: "Wat moet er van worden, als de afval van de Kerk, onder de Christenen van Europa reeds begonnen, zich nog verder langs die weg ontwikkelt, dat een groot gedeelte van de mensen Christus verwerpt en openlijk het moderne heidendom belijdt, ja, als in de Kerk zelf de ideale Christus in de plaats van de historische en het zogenoemde gemeente-bewustzijn in de plaats van de normatieve autoriteit van de Heilige Schrift wordt gesteld? Zal die afval zozeer toenemen, dat die onmiddellijk in de laatste grote afval overgaat en ten slotte de verschijning van de persoonlijke antichrist bewerkt? Of zal de Kerk, zoals die vroeger van de volken van de Oudheid tot die van de Middeleeuwen is overgegaan, haar weg weer voortzetten en bij die volken zich een nieuwe heerschappij stichten, die de zending onder de heidenen nu reeds gedeeltelijk voor het rijk van God heeft gewonnen? Of zal hier te lande door gebeurtenissen, die de Heere voor Zijn wijsheid heeft voorbehouden, een terugkeren plaats hebben, zodat de Christenen in onze geciviliseerde Staten iets beters gaan zoeken en tot de verlaten wegen van de zaligheid, in Christus Jezus alleen, terugkeren? Van deze drie mogelijkheden zijn de beide eerste door het profetische woord van de Schrift bepaald ontkend, want de persoonlijke antichrist komt niet, voordat het geheim, waarvan Paulus in Rom. 11: 25, 27 spreekt, vervuld is; naar de eed van de engel op onze plaats zal er echter geen tijd meer zijn, zal geen nieuwe fase van ontwikkeling in de geschiedenis van de Kerk meer komen, zodat weer een nieuwe volkenwereld tot drager van het rijk van God zou worden verkoren, maar met het einde van deze tijdkring zal de vervulling van de verborgenheid van God dadelijk beginnen en daartoe behoort dan volgens de zo-even aangehaalde plaats uit de brief aan de Romeinen als allereerste stuk de bekering van Israël tot Christus en zijn wederinenting in de Olijfboom. Deze daad van de Heere, die Hij als de sterke Engel van de hemel met een eed van Zijn rechterhand hier aankondigt, die wij dan ook in Hoofdstuk 11: 11 v. volvoerd zien worden, terwijl die in Hoofdstuk 12: 7, 12 mogelijk wordt gemaakt en van Hoofdstuk 12: 13-22: 5 in haar gevolgen zich ontwikkelt; is de weg, zoals de laatste van de bovengenoemde drie mogelijkheden zich aan een deel van de Christenen verwezenlijkt. Dan wordt namelijk Paulus' woord in Rom. 11: 13 vervuld: "Als hun verwerping is de verzoening van de wereld, wat zal de aanneming wezen anders dan het leven uit de doden" voor hen, die een prooi van de dood waren geworden? (vgl. Hoofdstuk 11: 13). Er zijn oneindig veel verklaringen van ons profetisch boek en juist dat er zo vele en van zo velerlei aard zijn heeft het boek zelf in diskrediet gebracht en elke nieuwe verklaring vindt bij de lezers enkel degenen, die het recht tot twijfelen op de voorgrond plaatsen en een handtastelijk bewijs voor de juistheid eisen. Nu, lang zal het niet meer duren voordat dit bewijs gegeven wordt ten gunste van de door ons gegeven verklaring. Ten eerste moet echter het vertrouwen reeds worden gewekt daardoor, dat zo dit zo belangrijke hoofdstuk van de brief aan de Romeinen in zijn hele betekenis duidelijk wordt en wellicht dienen de volgende uiteenzettingen om het vertrouwen nog meer te bevestigen.

Even nadrukkelijk als de engel verzekert, dat na de periode van de geschiedenis van de Kerk in Hoofdstuk 11 geen nieuwe meer ligt, maar de dagen van de zevende bazuin, die in Hoofdstuk 11: 15 aanvangen, de voltooiing zullen aanbrengen, even nauwkeurig zijn nu ook meteen in het begin, nog voor de periode zelf de dagen geteld en tot bepaalde afmetingen van tijd teruggebracht, om alle vertraging van het begin aan af te snijden. De tijdsbepalingen, die wij in het volgende vinden, worden verdeeld in twee opgaven, waarvan elke zich weer in twee vormen splitst:

tweeënveertig maanden

Zal de heilige stad vertreden worden door de heidenen (Hoofdstuk 11: 2).

Duurt het met het dier uit de zee (Hoofdstuk 13: 5).

duizend tweehonderdzestig dagen

Voorspellen de twee getuigen (Hoofdstuk 11: 3).

Wordt de vrouw in de woestijn gevoed (Hoofdstuk 12: 6)

drie en een halve dag

Liggen de lijken van de twee getuigen op de straat van de grote stad (Hoofdstuk 11: 9, 11).

een tijd en een halve tijd.

Wordt de vrouw voor het aangezicht van de slang gevoed (Hoofdstuk 12: 14).

Wat nu de beide aanwijzingen onder No. 1 aangaat, ligt hier, evenals bij MATTHEUS. 24: 36 en 44 is uiteengezet, de profetische tijdrekening ten grondslag, volgens welke 42 maanden = 42x30 jaren en ook de 1260 dagen = 1260 jaren zijn. Vaak genoeg worden in de symboliek van de Heilige Schrift ook elders jaren voor dagen (Ezechiël. 4: 4 v. Luk. 18: 32), of omgekeerd dagen voor jaren (Num. 14: 33 v.) voorgesteld, als voor dat geval, waarover hier sprake is, de overeenstemming van het getal met een ander overeenkomstig geval moet worden vastgehouden; maar de jaren of dagen, die in het laatste genoemd worden, voor het eerste een te lange of een te korte tijdruimte zouden zijn. Is nu in Hoofdstuk 11: 2 van een vertreden worden van de heilige stad door de heidenen 42 maanden lang sprake, dan is dat duidelijk een weer opvatten van de voorspelling van Christus in Luk. 21: 24 : "Jeruzalem zal van de heidenen vertreden worden, totdat de tijd van de heidenen zal vervuld zijn" en wel een weder opvatten met het doel om beide uit het onbepaalde van de tijdruimte, waarin de voorspelling daar nog is gelaten, weg te nemen, en het volgens de eed van de engel, dat voortaan geen tijd meer zijn zal, maar alles tot bepaalde afmetingen zal worden teruggebracht, tijdelijk te begrenzen. Dan zal bijgevolg het voorzeggen van de twee getuigen in Hoofdstuk 3, als het op 1260 dagen berekend wordt, niets anders zijn dan een nadere bepaling van hetgeen de Heere onder de "tijden van de heidenen" heeft verstaan, namelijk de hun geschonken tijd van genade, gedurende welke het rijk van God, dat van de Joden is genomen, de heidenen is gegeven en inderdaad is met 1260 dagen nauwkeurig dezelfde tijdruimte genoemd, als met 42 maanden, de maand door elkaar op 30 gerekend. Het is gemakkelijk te begrijpen, waarom niet voor beide zaken, voor het vertreden worden van Jeruzalem, zowel als voor het voorspellen van de twee getuigen, hoewel die dezelfde tijdruimte innemen, ook

dezelfde uitdrukking tot begrenzing ervan is gebruikt; want er bestaat ondanks de uitwendige gelijkheid van de lengte van de tijd toch inwendig een tweevoudig onderscheid in zoverre als het vertreden worden van Jeruzalem voor een tijd kan zijn afgebroken, en als een treurige zaak is, terwijl daarentegen het voorspellen van de twee getuigen zonder tussenpoos voortduurt en als iets goeds, iets heilrijks in aanmerking komt. Voor het laatste was slechts een opgaaf van tijd, in dagen uitgedrukt, gepast, voor het eerste een, die maanden noemt. Men heeft toch in het Hebreeuws de uitdrukking "dagelijks", om iets, dat onafgebroken voortgaat aan te duiden (Ps. 7: 12; 25: 5; 86: 3, zoals wij zeggen "dag aan dag" en evenals de dagen door de zon worden bepaald, het beeld van genade en zegen; zo de maanden door de maan, het gesternte van de nacht en het symbool van veranderlijkheid en misleiding (Gen. 1: 16 Mal. 4: 2 Jes. 47: 13). Nu wij het 9de Hoofdstuk achter ons hebben, hoeven wij ook niet meer te raden van welk tijdstip wij de 42 maanden en 1260 dagen, of de 1260 jaren in Hoofdstuk 2 en 3 moeten rekenen. Daar troffen wij het eerste wee aan, de eerste vorm van het anti-christelijke in het optreden van het Mohammedanisme, dat niet maar een nieuwe, bij het Christendom achterstaande godsdienst is maar een verloochening van Christus en een verdringen daarvan uit het gebied, dat daaraan reeds toebehoort (Filippenzen 2: 10 v. 1 Joh. 2: 22 v., dus een aanmatigend zelf verheffen boven het Christendom. Met dit eerste bepaald geformuleerde en praktisch doorgezet antichristendom is ook voor hen, die zich door de duivel uit zijn bewind op aarde niet feitelijk kan laten verdringen, zonder vooraf de tijd te bepalen, voor hoelang aan de duisternis macht zal zijn gegeven, het tijdstip gekomen, dat hij de voorspelling, in Luk. 21: 24 nog onbepaald gelaten, afbakenen moet wat de tijd aangaat, evenals reeds in de dagen van Zijn vlees, toen Hij van Zijn overlevering in de handen van de vijanden en van Zijn kruisdood sprak, Hij tevens bepaalde, wanneer Hij weer zou opstaan. Kan nu ook geschiedkundig worden aangewezen, dat in werkelijkheid een eigenlijk vertreden van Jeruzalem door de Heidenen eerst met de inname van de stad door de kalif Omar in het jaar 637 na Christus begonnen is, alsmede, dat omstreeks dezelfde tijd het eerste begin is gemaakt met de bekering van de Duitse landen tot het Christendom, dan moeten wij de tijdruimte van de 42 maanden of 1260 dagen zoeken in de jaren 637-1897. Zij, die zo’n uitkomst van het onderzoek van de Schrift niet kunnen verstaan, zijn daarentegen genoodzaakt uit de profetie in Hoofdstuk 11: 2-3 een zin voort te brengen, die alle profetie van het Oude Testament geheel weerspreekt, alsof de kerkelijke antichrist met zijn legerschaar ook van de heilige stad Jeruzalem voor 42 maanden in de gewone zin of gedurende 3 jaar bezit zou nemen en daar de twee getuigen, die even zo lang profeteren, ten slotte doden. Zij moeten verder met de vroegere profetie van Christus in Luk. 21: 24 zeer willekeurig omspringen, als zou daar niet worden gezegd, wat toch duidelijk daarmee gezegd wordt, dat Jeruzalem zo lang vertreden zal worden, als de tijden van de Heidenen duren. Eindelijk moeten zij de beide tijdsbepalingen onder I geheel gelijkstellen met de tweede onder II, zonder ook maar de minste grond te kunnen aangeven voor zo’n afwisseling in de uitdrukkingen, die er alleen toe kan dienen, om in verwarring te brengen, vooral als men het gezegde in Hoofdstuk 12: 14 voor hetzelfde verklaart met hetgeen reeds in Hoofdstuk 12: 6 is verkondigd en nu vervolgens een meer onbepaalde tijdsbepaling verkrijgt, waar van te voren reeds een, die zeer bepaald klonk, was gesteld. Nee, niet aan de 1260 dagen in Hoofdstuk 12: zijn de "een tijd en twee tijden en een halve tijd" gelijk; zij staan slechts in een zekere verwantschap met de "drie dagen en een halve" in Hoofdstuk 11: 9 en 11, zonder daarom ermee één te zijn. Beide bepalingen, zoals wij die onder II tegen over elkaar hebben geplaatst, hebben namelijk, zoals wij ons later zullen overtuigen (vgl. het opgemerkte bij Jer. 30: 17 en 37), op twee verschillende tijdruimten betrekking. Die 3 dagen of jaren karakteriseren de heerschappij van de anti-christelijke tijdgeest, die zeker iets verkeerds is, maar tegelijk iets, dan onafgebroken voortduurt (van maanden in profetische zin kon hier buitendien geen sprake zijn, omdat reeds een maand als 30 jaar is en er dus van een betrekkelijk klein gedeelte

van het geheel sprake is; daarom moest de tijdsbepaling als die juist zou zijn, in dagen worden uitgedrukt). Deze 3 tijden of jaren daarentegen zien op de heerschappij van de persoonlijke antichrist en was daar de tijdsbepaling door Dan. 7: 25 reeds op een wijze geformuleerd, die woordelijk moest blijven, om dadelijk als dezelfde, die reeds de profeet van het Oude Testament had gegeven, te worden erkend en de schijn te vermijden, alsof hier een nieuwe profetie werd gevonden. Wat de 42 maanden in Hoofdstuk 13: 5 aangaat, verlopen deze noch met dezelfde tijdruimte in Hoofdstuk 11: 2, noch met de 1260 dagen in Hoofdstuk 11: 3 en

6 gelijktijdig, maar maken op zichzelf een bijzondere afdeling uit, die slechts gedeeltelijk binnen de andere ligt, daar die later begint en dienvolgens ook later ophoudt, zoals die dan ook daar wordt ingevoerd, waar het gezicht van de vrouw in Hoofdstuk 12 die andere tijdruimte reeds ten einde heeft gebracht en met de uitdrukking (12: 17): "en de draak vergrimde op de vrouw en ging heen om krijg te voeren tegen de overigen van haar zaad" iets later heeft voorbereid. Wij zullen over deze 42 maanden ter plaatse zelf handelen, hier nog alleen ten opzichte van de andere in Hoofdstuk 11: 2, om een bedenking uit de weg te ruimen, die er tegenover de bovenstaande berekening van de 1260 jaren voor de tijd van 637 1897 na Christus zou kunnen gemaakt worden een korte opmerking! Hoe, zo zou men kunnen vragen, moet dan voor de tijd van Israël's straf, de tijd van meer dan 5 ½ eeuw, die voor de verovering van Jeruzalem door de Mohammedanen ligt, als niets worden gerekend, terwijl die toch meer dan achtmaal zo lang is als die van de Babylonische ballingschap en die tijd, die na die verovering komt, moest worden afgemeten? Wij moeten daarop antwoorden, juist dat verzekert de engel met zijn eed: tot hiertoe is het een onbepaalde tijd geweest, die niet verder in berekening kwam, welks einde niemand kon berekenen; maar nu, nadat het eerste van de drie in Hoofdstuk 8: 13 aangekondigde weeën begonnen is en een anti-christelijke macht zich van de heilige stad heeft meester gemaakt, is de tijd afgemeten, een einde gesteld, dat wat de maat aangaat niet verder gaat dan de naam, reeds door de profeet Daniël meegedeeld is (Hoofdstuk 7: 25; 12: 7) "een tijd en twee tijden en een halve tijd" alhoewel hier het profetische begrip van "tijd" (zoveel als jaar) daardoor een aanmerkelijke versterking moet krijgen, dat die met het getal van de dagen (in ronde som: 360) vermenigvuldigd wordt (360 g = 1260 dagen d. i. jaren) en die norma dus, in bepaalde getallen opgelost nu deze betekenis krijgt 360 + (2x360) + (360: 2) jaren. Van andere zijde is bij de nu nauwkeurig afgemeten ballingschap van Israël ook de maat voor de vroegere Babylonische ballingschap (Dan. 12:

in zoverre behouden, als 1260 jaren een achttienvoudige vermeerdering van de 70 jaren zijn ("Jer 29: 14. Zo volgt de profetie van het begin tot het einde bij al haar tijdopgaven streng de wet, die zij zelf eenmaal heeft gegeven en houdt daarbij de heilige symboliek van de getallen in het oog. Een dergelijk onberekend laten, zoals hier over de tijdruimte van het jaar 70 637 na Christus, vinden wij ook in Dan. 9: 24 vv. over de tijd van 556-457 voor Christus. Evenals het daar onnodig was, dat de Heere de profeet eerst nog de verlossing uit de Babylonische ballingschap aankondigde, omdat toch reeds Jesaja, Jeremia en Micha daarvan hadden voorspeld, zodat het begin ervan vanzelf moest vaststaan en wel te meer, omdat het een gedeelte van de godsspraak bij Jeremia, die van de val van de Chaldeeuwse heerschappij, reeds vervuld was, was het ook niet nodig dat de ziener van de Openbaring over die tijdruimte mededelingen werden gegeven, omdat toch slechts eerst in het algemeen de toorn van God over het Israël, dat aan het gericht was overgegeven, zich in allerlei ellende zou uitstorten, want voor deze tijdruimte waren de reeds aanwezige profetieën volkomen voldoende. Het was echter uitsluitend te doen om een openbaring ten opzichte van de tijd, die bepaald afgebakend of begrensd was en die men meteen kent, als men zijn omvang (42 maanden) en karakter (vertreding van Jeruzalem) weet. Over de betekenis van het begrip van "vertreding", waartoe Jeruzalem weer tot een Jebus wordt, vergelijkt men het gezegde bij Luk. 21: 24

De zaak, die bevestigd wordt, wordt voorgesteld eerst ontkennend en daarna stellender wijze. Ontkennender wijze: dat daar geen tijd meer zal zijn; niet volstrekt, alsof op het blazen van de zevende bazuin meteen het algemene oordeel zou volgen, want dat komt met het volgende van de Openbaring niet overeen, maar het is in sommige opzichten te verstaan: daar zou na het blazen van de zevende bazuin zo'n tijd niet meer zijn als van te voren. De antichrist zou de Kerk niet meer onder zich houden in zulke duisternis; hij zou de waarheid en de belijders van de waarheid niet meer zo onderdrukken en overheersen, dat zou ophouden; de Kerk zou uit Babel gaan en zich tegen hem zetten; hij moge de Kerk krijg aandoen, zoals Farao het uit Egypte gaande Israël vervolgde; maar hij zal ze niet meer onder zijn geweld krijgen, daar zal altijd een staande partij tegen hem zijn. Stellender wijze (vs. 7). Maar in de dagen van de stem van de zevende engels, wanneer Hij bazuinen zal, zo zal de verborgenheid van God vervuld worden, zoals Hij Zijn dienstknechten de profeten verkondigd heeft. Wat die verborgenheid is, zal bekend worden uit hetgeen van de zevende bazuin gezegd wordt, namelijk het herstel van de Kerk in een uitgebreide en heerlijke staat op aarde, eerst wel strijdend tegen de anti-christ, in welke strijd vele martelaren de waarheid met hun bloed zullen verzegelen, maar daarna zegevierende de duizend jaren, waartoe ook de algemene bekering van de Joden behoort, waarvan wij boven in het brede hebben gesproken en aan de andere kant de verbreking van de vijanden van de Kerk, de anti-christ en de Turk voor de schalen, die over hen zullen worden uitgegoten, van welke zaken de profeten, zoals van het Oude Testament Jesaja, Ezechiël, Daniël, Zacharia, als van het Nieuwe Testament gesproken hebben.

Uit Berlijn werd ons het onderstaande gemeld. We achtten het te opmerkelijk om het geen plaats te gunnen.

"De verenigingen tot kolonisatie van Palestina, die in vele grote steden opgericht worden, bedoelen verwerving van land in Palestina en bewerking ervan door de Joden. De kolonisten zullen in de eerste jaren, terwijl zij proeven met de landbouw nemen, rijkelijk ondersteund worden. Bijzondere comités zien toe wie opgenomen en naar Palestina geholpen worden. Elke Jood heeft recht op wat zijn land opbrengt en moet de verplichtingen van de Joodse wet vervullen. Onder orthodoxe Joden vindt het plan tegenstand. Men beweert, dat de komst van de Messias dient afgewacht, eer het Heilige Land weer voor de Joden wordt. Voorts ducht men bekeringspogingen van Christelijke zijde. In elk geval is de beweging nu zeer levendig. Te München in Beieren is reeds de eerste vereniging voor Joodse kolonisatie van Palestina gevormd. Niet slechts uit Rusland en Polen, maar ook uit alle grote steden van Roemenië, melden zich Israëlieten aan, om te trekken naar Jeruzalem. Rijke Joden geven er geld voor. Bij de Turksen gezant te Boekarest, de hoofdstad, worden pogingen gedaan om land in Palestina voor de verhuizers te verkrijgen. Vele Joodse huisgezinnen in Duitsland, ook geleerde Joden, hebben zich bereid verklaard, naar Kanaän te gaan en de nederzettingen en te vormen gemeenten te leiden en te regelen. Te Berlijn is op het ogenblik een vereniging tot kolonisatie van Palestina door Joden in wording. We hebben steeds om meer dan een reden met voorzichtigheid aanvaard wat op Israël's terugkeer naar het land van de vaderen scheen te wijzen. Immers, we gedachten van de vele teleurstellingen van hen, wier verwachtingen hierover reeds vaak in rook opgingen, maar een verschijnsel als het vermelde, in verband met de Joden-kwestie, die nu heel midden- en oost-Europa beroert, stemt tot nadenken. Overal wil men de Jood uitwerpen; dat is we vragen nu niet om welke redenen, het pogen. Zou het zoveel beweging wekkend vraagstuk door de Joden zelf, in zo praktische zin als uit het kolonisatieplan blijkt, opgelost worden? (Standaard 27 Oktober 1881).

II. Vs. 8-11. Nadat door de verschijning en het werk van de engel in de vorige afdeling de betekenis en het doel van de periode, die in het tweede deel van de Openbaring zich

ontwikkelde en gekarakteriseerd is, wordt Johannes tot profeet ook voor deze periode geroepen. Met Zijn eigen persoonlijk leven hangt hij in niets samen met de wereld van de volken, die op de voorgrond van het rijk van God treedt; hij staat eigenlijk geheel buiten haar; zij is voor hem een geheel onbekende grootheid. Maar juist daarom wordt zij, voordat hij de openbaring, voor haar bestemd, ontvangt, hem als het ware ingelijfd doordat hij het boekje, dat de openbaring in zich bevat, moet verslinden.

En de stem, die ik gehoord had uit de hemel, nadat de engel zijn eed had gedaan (vs. 5 vv.), dezelfde, die mij in vs. 4 had verboden de zeven donderslagen neer te schrijven, sprak weer met mij en zei: "Ga heen, neem het boekje, dat geopend en in de hand van de engel is, die op de zee en op de aarde staat." (vs. 2).

En ik ging, meteen dat bevel gehoorzamend, heen tot de engel, zeggende tot hem: "Geef mij dat boekje en zeg mij tevens, wat ik daarmee doen moet." En Hij zei tot mij: "Neem dat en eet het op, evenals de profeet Ezechiël moest doen met de brief hem voorgelegd (Ezechiël. 1 vv.)en het zal, als u het heeft verslonden, uw buik bitter maken, maar in uw mond, waarmee u zijn inhoud moet mededelen, zal het zoet zijn als honing" (Ezechiël. 3: 3).

En ik nam het boekje uit de hand van de engel, dat hij met die woorden overgaf en ik at dat op en het was reeds bij het opeten in mijn mond zoet als honing en toen ik het gegeten had werd mijn blijk bitter, zoals de engel gezegd had.

En hij zei verder tot mij: "U moet, nu u zo tot profeet bent gesteld ook voor de geschiedenis van het rijk van God, die nu begint en van uw persoonlijk leven zo verwijderd is, weer, evenals u dat reeds heeft gedaan voor de vroegere periode, in Hoofdstuk 8 en 9 behandeld, profeteren, door de gezichten, die van nu aan u zullen worden getoond, te beschouwen en neer te schrijven. U moet het nu doen voor vele volken en natiën (Hoofdstuk 9) en talen en koningen, die verder in de geschiedenis van de Kerk zullen voorkomen, opdat ook datgene, wat hen aangaat, openbaar wordt.

Een profeet van de Heere wordt niet door een alleen uitwendige opdracht, maar door een inwendig werkelijk verstaan, door diep in het binnenste mee te voelen, door levendig belangstellen in de Messiaanse geschiedenis en de daarmee verbonden lotgevallen van de volkeren, tot een waar profeet", Over de betekenis van hetgeen voorvalt kan volgens dit en hetgeen bij Ezechiël. 3: 3 is gezegd, geen twijfel zijn. Johannes wordt daardoor ook voor die volken, waarover in Hoofdstuk 11: 19 gesproken wordt, tot profeet geroepen. Hem wordt de inhoud van het boekje, dat over deze volken handelt, met het boekje zelf als een geestelijk voedsel ingegeven, die eerst in sap en bloed bij hem moet veranderen, voordat hij de inhoud kan weergeven. Bij zo’n handeling komt de mond tweemaal in aanmerking: hij neemt eerst het voedsel in het lichaam op en hij geeft vervolgens, wat de buik daaruit aan voedingsstoffen heeft getrokken, met het profeteren weer. Voor deze, voor de mond, is het boekje beide keer zoet, zowel bij het ontvangen als bij het weergeven en alleen voor de buik is het bij de geestelijke verwerking en toe-eigening bitter. De aankondiging van de engel in vs. 9 en het bericht van de ziener in vs. 10 worden zo wat betreft de afwijking van elkaar eenvoudig daardoor verklaard, dat de ziener zich beperkt tot het in ontvangst nemen, de engel daarentegen het weergeven op het oog heeft. In deze volgorde "zoet, bitter, zoet" ligt nu ook tevens een afbeelding van de inhoud van het boekje, dat wat de aanvang betreft, in zoverre het in Hoofdstuk 11 van een tempel van God en van aanbidders daarin en van twee voorspellende getuigen in de geest en in de kracht van Mozes en Elia spreekt, zoet is, daarna in het midden het bericht van het doden van de beide getuigen bitter wordt, maar aan het einde door de

wederopwekking van de getuigen zich weer zoet betoont. Zoals later bij de uitlegging zal blijken, hangen ook werkelijk begin en einde in het bijzonder met de mond, het midden daarentegen met de buik samen. Want omdat Johannes volgens zijn geheel persoonlijk leven tot het volk van Israël behoort, kan hij enigermate slechts met Israëlitische mond de voorspelling opnemen en weergeven. En inderdaad is Israël dat volk, waarvan de profetie van het boekje in Hoofdstuk 11 zowel uitgaat, omdat vs. 1-6 geheel Oud-Testamentische van inhoud zijn, als waartoe zij in vs. 11 en 12 terugkeert. De verwerking van het boekje in de buik geschiedt daarentegen in het belang van die volken. tot welker profeet de ziener hier gesteld is en waarmee hij door de daad van opeten als het ware geamalgameerd wordt. Voor deze volken heeft hij zeker iets bitters te proeven, omdat het tot een vernietiging van hun Kerk komt door hetgeen de anti-christelijke geest ervan maakt (Hoofdstuk 11: 7, 10). Beschouwen wij dan nu de verhouding van het boekje in de hand van de engel tot het inwendig en uitwendig beschreven boek in de hand van God, waarop ons in Hoofdstuk 5: 1 vv. werd gewezen! In dit laatste, het voorname gedeelte van het boek, zagen wij een symbool van het hele profetische woord van de Heilige Schrift. De inhoud daarvan was de ziener wel bekend, het hoefde hem niet te worden voorgelezen. Het openen ervan, om er in te kunnen lezen, had integendeel slechts de betekenis van een voltrekken van zijn voorspellingen, waaruit men het daarin gezegde nu ook eerst werkelijk verneemt, in zoverre men het nu juist kon opvatten en er zich over kon verheugen. Maar de ontvouwing was onmogelijk geworden in de hand van de heilige en rechtvaardige God. Nadat Israël de maat van zijn zonde had volgemaakt, het verbond van de genade had vernietigd en zo de belofte had opgeheven, moesten nu oordelen komen, zoals die sinds lang reeds waren aangekondigd door de profeten van het Ouden Testaments (1-4e zegel) en vervolgens nader zijn bepaald door de dreigende voorspelling van Christus zelf (5 en 6e zegel) en achter deze oordelen lag in de hand van de goddelijke gerechtigheid eigenlijk niets meer dan de eeuwige verwerping in de hele verdoemenis van het uitverkoren volk, zodat het met 7 zegels gesloten boek zich nooit zou hebben kunnen oprollen en zijn heil voor Israël en de hele wereld zou kunnen ontwikkelen. Maar de goddelijke gerechtigheid wil het boek niet in haar hand houden; het moet niet komen tot een volvoeren van de 6 eerste zegels op die wijze, dat als zevende volgt wat zo-even werd genoemd. Daarom biedt God het boek aan degene ter opening van de zegels aan, die de oordelen met zo’n wending in Zijn hand kan nemen, dat zij wel volkomen vervuld worden tot bevestiging van de profetie en tot bevrediging van de goddelijke gerechtigheid, maar niet de eeuwige verwerping en de hele verdoemenis van het uitverkoren volk tot hun doel stellen, maar een redding in de verzegeling van de uitverkorenen tegen de dag van de toekomst, waardoor het boek met die zaligheid, die het voor ogen stelt, ongehinderd kan worden teweeg gebracht. Die dat kan is Hij alleen, die Zich als het Lam van God, dat de zonde van de wereld draagt, aan het kruis heeft laten slachten; en Hij ontvangt dan werkelijk uit de hand van Zijn Vader het boek om de gerichten over Jeruzalem en het heilige volk te volvoeren (MATTHEUS. 26: 64), en brengt ze zo voort, dat na opening van de zes eerste zegels, voordat het tot het zevende komt, eerst een feit plaats heeft, dat betuigt, dat het oordeel niet een middel is tot uitroeiing van het uitverkoren volk, maar alleen een bestraffing en kastijding om de "verkiezing" (Rom. 11: 7) nog tot de laatste vervulling te leiden en een ontelbaar grote schare uit de meest verschillende volken van de heidenwereld voor de tijd van de vervulling terzijde te plaatsen. Terwijl dus het Israël naar het vlees wordt uitzekert, is er reeds een nieuw Israël, dat uit de Geest werd geboren. Het rijk van God gaat met de verwoesting van de heilige stad en van de tempel niet teniet, zodat het op aarde geen dragers meer hebben zou. Het openen van het zevende zegel valt integendeel met een tijdstip samen, dat de hemel in stil gebed kan neerzien op hetgeen bij de nieuw gestichte gemeente van God plaats heeft. Het brengt ook geen verder gericht over Israël, maar laat andere gerichten uitgaan in de zeven bazuinen, die gezamenlijk de heidenen aangaan. Treurig staan echter nu weer de zaken, als

deze nieuwe gerichten zo verre zijn voortgegaan, dat de zesde bazuin zich laat horen. Een anti-christelijke richting heeft in twee sterke aanvallen zich meester gemaakt van de heerschappij van de Christelijke Kerk en in zo verre deze nog bestaat, is zij gruwelijk ontaard en tot hardnekkige onboetvaardigheid gekomen. Er moet een nieuw begin worden gesteld, anders is het rijk van God verloren. Maar wat een begin moet dat zijn? Het profetische woord van het Oude Testament geeft daarop geen duidelijk antwoord. Er is daarin een leemte, die een aanvulling behoeft. Bij de profeten wordt zeker het terugkeren van Israël uit Babel, het weer opbouwen van Jeruzalem, de latere openbaring van Christus en de oprichting van het rijk der hemelen met het komen van de heidenen tot het licht van de Joden duidelijk verkondigd, daarnaast ook gewezen op een verharding van de laatste, op een tweede gevangenschap en een wederopname aan het einde tot het volkomen bezitten van de zaligheid. Op het geval, zoals dat nu na het eindigen van de gezichten in Hoofdstuk 4-9 aanwezig is, dat eensdeels Israël is uitzekert en het aan de andere zijde met de Christenen, die uit het Oud-Testamentische verbondsvolk voortgekomen zijn, eveneens gedaan is, alle samenhang met het voorheen dus afgebroken schijnt te zijn, dat geen verdere ontwikkeling van de raadsbesluiten van de genade meer mogelijk is, is nog zo goed als niet gelet, er worden bij de profeten eigenlijk nog in het geheel geen openbaringen over het verder verloop van de gedachten en wegen van God gevonden. Zo wordt een nieuw bijzonder boekje nodig, maar in de hand van Hem, die hier als sterke engel van de hemel neerdaalt, is het boekje open, want Christus heeft reeds in de dagen van Zijn vlees bij het profetische woord van het Oude Testament het Zijne tot aanvulling bijgevoegd, als Hij tot de ongelovige Joden zei (Matth. 21: 43): "het rijk van God zal van u worden genomen en een volk gegeven, dat zijn vruchten voortbrengt." Hiermee heeft Hij reeds een toekomst voorspeld, waarin zonder alle nader verband met het Oud-Testamentische verbondsvolk op geheel nieuw terrein een Kerk zou worden gebouwd, die, zolang haar tijd duurt, geroepen is om zelfstandig en in elk opzicht die plaats van het Israël, die van het rijk van God is afgezonderd, te vervullen. Deze tijd, in Luk.

24 in de bijzondere zin van het woord "de tijd van de heidenen" genoemd, is zeker dadelijk vanaf het begin nauwkeurig afgemeten, opdat Israël niet bovenmatig schade daarbij lijdt die omvat omstreeks de helft van die tijd, die Israël, sinds Abrahams verkiezing tot op het einde van de onmiddellijk uit zijn schoot voortgesproten oude Kerk, het rijk van God heeft in bezit gehad. Het boek in de hand van de engel is dus maar klein, het is een boekje in vergelijking met het grote boek in Gods hand, zoals dat dan eigenlijk slechts de afdeling Hoofdstuk 11: 1-14 wij reeds in Hoofdstuk 11: 15 v. weer verplaatst worden in het 4de Hoofdstuk, dat de gezichten inleidt en Hoofdstuk 12 tot het volk van het Oude Verbond terugkeert, om vervolgens in de verdere hoofdstukken ons enkel vervullingen van Oud-Testamentische profetie te geven. Verder hangen er aan dit boekje geen zegels, die eerst moeten worden geopend; want de barmhartigheid, die deze heidenen roept (Rom. 15: 9 het ogenblik door geen letten op Israël meer gebonden. Zij kan met geheel vrije hand gedurende de hele tijd haar werk verrichten; ja zo handelen, als wist zij van Israël niet meer, zoals dan ook stad en land nu aan een hele vertreding zijn prijs gegeven. En zo wordt nu inderdaad een Kerk uit de heidenen opgericht, die voor een goed deel de voorrechten en beloften van Israël zich toe-eigent, alsof door deze en geheel afgezien van Israël het rijk van God tot zijn volmaking worden gebracht. Toch blijkt het nog ten slotte, dat de door deze Kerk gebouwde stad van de Westerse Christenen niet tot het nieuwe Jeruzalem mag worden, dat van God uit de hemel op de nieuwe aarde moet neerdalen, toebereid als een bruid, getooid voor haar man, maar er de voorkeur aan geeft, om met het karakter van Sodom en van Egypte ook dat van het Christus-moordend Jeruzalem te verbinden (Hoofdstuk 11: 8) en daarom van te voren aan een grote aardbeving moet worden prijsgegeven, voordat de overigen, die behouden worden, weer eer geven aan de God van de hemel (Hoofdstuk 11: 13). Deze gedachten van God, die aan deze zijde van de openbaring van het Oude Testament liggen, hoewel door Christus in de

dagen van Zijn vernedering reeds aangeduid, moeten de ziener eerst worden ingelijfd en bij hem in vlees en bloed worden veranderd; maar nadat hij het boekje heeft opgegeten, is hij tot profeet voor de volken en natiën en tongen en koningen, waarover in de kerkgeschiedenis van de Middeleeuwen en van de nieuwere tijd wordt gehandeld, zeer geschikt.

Men bemerkt aan het hele tiende hoofdstuk, dat als een rustpunt en als een voorbereiding tot de verdere voorspellingen is te beschouwen, dat er nu in de Openbaring iets nieuws en bijzonders volgt, en wel daaruit, dat aan de ziener de voorspelling niet meer uit het boek met de zeven zegels, maar uit het kleine geopende boek wordt meegedeeld. Nu volgt namelijk een viervoudige voorspelling van de wereldhistorische toestanden van het 1250 jarige tijdperk, die wat de tijd aangaat, naast elkaar voortlopen en niet op elkaar volgen, gedurende welk tijdperk de Moslim-wereld in het oosten, de Pauselijke wereld in het Westen bestaat en de Gemeente als een tweeheid onder het beeld van de beide Getuigen en van de Vrouw in de woestijn, naast de Islam en het Pausdom aanwezig is. Daarna volgt nog een schildering van de laatste 400 jaren van de 1260 jarige tijdperk van de Hervorming tot aan Christus' terugkomst, 13: 11-14: 20 Deze schildering van een tijdperk van twee, drie, vier en meer zijden is in het Woord van God niet ongewoon, zoals wij bij Daniël zien, waar dezelfde Wereldmachten eenmaal door het Monarchijenbeeld, ten tweede male onder het beeld van dieren worden voorgesteld. Bovendien laat Daniël de Wereldmachten viermaal optreden, nu meer dan minder volledig voorgesteld. De schildering van de wereldtoestanden van verschillende zijden hebben wij ook reeds in de Openbaring, bij de verzegeling en later bij de vier dwaalleringen van de drie eerste bazuinen ontmoet; insgelijks bij de profetische betekenis van de zendbrieven. Evenzo treffen wij haar in de volgende Hoofdstukken aan en ook nog aan het slot van het 1260 jarige tijdperk en bij de zeven schalen en haar naderende uiteenzetting in de verdere Hoofdstukken.

Uit hoofde van het zoete en aangename, worden ook elders de woorden van de Heere met honing vergeleken en ook het "opeten" van hetgeen waar zij op geschreven zijn, geeft vreugde en blijmoedigheid, zowel aan Jeremia als aan Ezechiël, ofschoon diens boekrol niets behelsde, dan hetgeen stof scheen te geven tot klagen. Maar ook het smartelijkste, dat uit de mond van de Heere uitgaat, is goed in de ogen van Zijn ware, gelovige kinderen. Toch zijn de woorden van God over Zijn Kerk ook bitter. Zouden zij dat zijn in het binnenste van Johannes, dit is een aanduiding van zijn onuitsprekelijke droefheid over de verbastering van de Kerk en over de rampen, die haar die ten gevolge te wachten staan. En zou de aankondiging daarvan hem niet bitter vallen, omdat hij ook een lid is van de gemeente van de Heere? De gedachte daaraan doet ons verstaan, wat de zo-even genoemde profeten zeggen van hun gewaarwordingen in soortgelijke omstandigheden. En wij? Aan alle gelovigen, in het bijzonder aan de dienaren van het woord van de Heere, wordt bevolen, de woorden van de Schrift "op te eten", dat zegt: ze niet slechts te horen, maar ook weg te leggen in het hart; ja die allen niet allen datgene, dat naar ieders smaak is, maar ook wat hem bitter valt; hetgeen bemoedigt, maar ook hetgeen verschrikt. Beproeven we onszelf, of ons geloof zich wel uitstrekt over alles, wat in het woord van de Heere ons is geopenbaard voor onze zaligheid; en bidden wij van heler harte, dat het Hem, die het licht over ons heeft laten opgaan in de
duisternis, behaagt om Zijn Geest in ons uit te storten, opdat wij de naam niet verdienen van "onverstandigen en tragen van hart, om te geloven al hetgeen de profeten gesproken hebben."

De Apostel, de hemelse stem gehoorzamend, ontving niet alleen het vaker gemelde boekje uit de hand van de engel, maar hij kreeg ook bevel, om het op te eten, dat is, met alleen met zijn tanden te kauwen, maar ook in te slokken. Deze geheimzinnige vertoning is ontleend aan de Godsspraak van Ezechiël. Hij zag, in de hand van Hem, die op de troon zat, de rollen van een

boek. De vellen, waaruit die boekrol was samengesteld, werden voor zijn aangezicht ontrold; zij waren van binnen en van buiten vol geschreven. De inhoud van dit geschrift bestond in treurige voorspellingen, die men niet zonder gevoelige aandoening lezen kon, daarna kreeg hij bevel om die rol op te eten, dan de bedreigingen, die daarin geschreven waren, aan het huis van Israël te verkondigen Ezechiël. 2: 9-3: 1 Het gaf te kennen, dat de profeet de oordelen, die de Heere tegen de Joden bedreigd had, diep in zijn geheugen prenten moest. Immers Gods woorden op te eten zegt, die diep in zijn gemoed in te prenten. Als uw woorden gevonden zijn (zei daarom de profeet Jeremia tot de Heere), zo heb ik ze opgegeten (Jer. 15: 16). Bij de Latijnen zelf betekent de uitdrukking, een boek op te eten zich de inhoud daarvan eigen te maken en diep in zijn geheugen te prenten. Het bevel daarom van de Engel aan de apostel Johannes, om het geopende boekje op te eten, gaf geheimzinnig te kennen, dat hij de inhoud van de voorspellingen, daarin vervat, diep in zijn geheugen prenten en als het ware in merg en bloed verkeren moest. Maar wat was de inhoud van dat boekje en welke voorzeggingen behelsde het? Dit wordt ons niet bericht; zoveel schijnt ons en uit het beloop van zaken en uit vergelijking met het gemelde gezicht van Ezechiël, zeker te zijn, dat het voorspellingen van schromelijke oordelen behelsde; en omdat de apostel vervolgens bevel kreeg, om de inhoud bekend te maken vs. 11, zouden wij gissen, dat die oordelen in enige volgende gedeelten van dit openbaringsboek beschreven zijn. Ook schijnen zij ons te behoren tot de tijd van het zevende bazuingeluid, zodat zij dienen zullen om het koninkrijk van Christus over zijn vijanden volkomen te doen zegepralen, verg. vs: 7 De apostel at dat boekje op en hij ondervond hetgeen de engel hem gezegd had, het was in zijn mond als honing en toen hij het gegeten had werd zijn buik bitter vs. 10 Onder het kauwen was het of hij honing smaakte. Het ging hem, in zo verre, evenals de profeet Ezechiël, Hoofdstuk 3: 3 Het geeft te kennen, dat het hem bijzonder aangenaam was te overdenken, hoe de bedreigde oordelen dienen zouden, om de luister van Christus koninkrijk te voltooien. Maar de Apostel had er bittere naweeën van, zijn buik werd bitter. Hij voelde smartelijke krimpingen in zijn maag en ingewanden. Dat vertoont ons de aandoeningen van droefheid en smarten, die de apostel in zijn geest voelde, wanneer hij zijn de schromelijke rampen en onheilen herinnerde, die een aanmerkelijk gedeelte van het mensdom om hun vijandige tegenstand tegen het koninkrijk van Christus ondergaan zouden. Met een woord, het was een alleraangenaamste herinnering voor de apostel, wanneer hij zich de zegepraal van Christus' koninkrijk voor de geest bracht; maar hij was tevens treurig, wanneer hij dacht aan de vreselijke oordelen, die over Zijn vijanden komen zouden, ofschoon zij die onheilen rechtmatig verdiend hadden, de apostel had evenwel deernis met hen voor zoverre zij zijn natuurgenoten waren.

Hierdoor wordt te kennen gegeven, dat de kennis van de verborgenheden van God wel aangenaam en vermakelijk is, maar dat daarna de werkingen, die daarop volgen, voor de kinderen van God vaak zwaar en bitter zijn, zoals de verloochening van onszelf en de verdrukkingen en vervolgingen, die hen daaruit overkomen. Ook de straffen zelf waarmee de vervolgers gedreigd worden, zijn ook vaak bitter en droevig om te horen voor de kinderen van God, zoals Ezechiël. 3: 15 in zijn gemoed bedroefd is, als hij klaagt over de halsstarrigheid van de Joden tegen zijn predikatiën en Paulus over de halsstarrigheid van de Joden van zijn tijd (Rom. 9: 2).

Hoewel Johannes voorspeld was, dat het hem bitter zou bekomen, is hij evenwel gehoorzaam, hij eet het op en het was zoals hem voorspeld was, het was zoet en bitterheid volgde; zo zou de Heere in de tijd van de zevende bazuin de leraars gehoorzaam en gewillig maken, zoetheid zouden ze hebben in het prediken en bitterheid wegens de vervolgingen. Dan is men pas bekwaam het Evangelie te verkondigen en daarvoor te lijden, als men de zoetheid ervan gesmaakt heeft en het heeft opgegeten, het verstaat en de kracht daarvan in het hart voelt.

De zoetigheid in de mond betekent de aangenaamheid, die er is in de bevordering van kennis, in de gelijkvormigheid van geloof en hoop, als ook in de vertroosting, die de schriften geven door lijdzaamheid (Rom. 15: 4); de bitterheid in de buik geeft tekenen van droefheid en smart ontstaande uit de tegenwoordige en dreigende plagen, en beving, die voortspruit uit overdenking van dreigende onheilen (Habakuk. 3: 16).

In deze verzen wordt gezegd, dat Christus na de Paapse en Mohammedaanse duisternis gunstig neergekomen zijnde tot straf van de vijanden en herstel van de Kerk, niet zozeer onmiddellijk als middellijk zal werken, dat God getrouwe leraars als Johannes, die ten dele ontbroken hadden, ten dele verborgen waren geweest, als onmiddellijk, dat is op ongewone wijze roepen of verwekken en brengen zal, om het beschreven Evangelie in tegenstelling van de overleveringen te zoeken, niet bij een gewaande stedehouder van Christus, maar bij Christus zelf, door aanhoudende arbeid met gebeden gepaard, dat deze bij Christus hun wens zullen verkrijgen. Zijn schriften door Hem hun gegeven en aanbevolen wordend, opdat ze op die als de enige aangename bronnen van het heil, alleen acht zouden geven, niet lettende op' de tegensparteling van hun eigen vlees, of op de bitterheden van de vijanden, die zij te wachten hadden, dat deze Christus' woorden gehoorzamen zouden en zowel de onuitsprekelijke zoetheid van Zijn woord als de nevensgaande snijdingen van ingewand zouden bevinden, dat eindelijk deze het evangelie wijd en zijn, ja verder dan ooit van te voren door de hele wereld zullen prediken en gehoord zullen worden zonder onderscheid van kleinen en groten, die van te voren Christus tot vijand waren. Aangezien de beginselen van dit alles gezien zijn in de kerkhervorming, betaamt het ons verder op de Heere te hopen en naar Hem uit te zien, die al Zijn beloften volkomen zal vervullen.

HOOFDSTUK 11

III. Vs. 1-14. In het boekje van de engel, welks inhoud nu tot werkelijkheid wordt, wordt gehandeld over de Kerk van het Westen, zoals reeds boven is opgemerkt. Wij vernemen daar het nadere over haar vorming en roeping, haar vernietiging op het einde door het dier, dat uit de afgrond opstijgt en de daardoor teweeggebrachte wederaanneming van Israël, die aan henzelf, voor zover zij door het gericht heen kon worden gered, het leven uit de doden teweeg brengt, hetgeen volgens Rom. 11: 15; van deze wederaanneming de zegen voor de heidenen zal zijn.

En a) mij werd, (om mij ten eerste in het algemeen een voorstelling te geven van die toestand van het rijk van God op aarde, gedurende de nu volgende tijd van Zijn verhouding tot de grote massa van de volken, waarin het was geplaatst en van het lot, waardoor Jeruzalem intussen zou zijn getroffen) door een onzichtbare hand een rietstok gegeven (Ezechiël. 40: 3). Deze was een meetroede gelijk, daarom niet een riet van die aard, zoals dat later hij, die de stad, die uit de hemel neerdaalde, mat, in zijn hand hield en de engel, die mij de meetroede gaf, namelijk Christus, de Heer van de Kerk (Hoofdstuk 1: 12 vv.) stond en zei: "Sta op en meer volgens deze staf, waarin u een goddelijke maatstaf tot juiste waardering is gegeven, de tempel van God, het eigenlijke heiligdom en het reukaltaar, dat daarin staat. Meer hoeveel ruimte die beide innemen en bereken daarna, hoe groot het getal is van degenen, die daarin, in het heiligdom voor het altaar aanbidden.

Ex. 40: 3 enz.

En laat het voorhof uit uw rekening weg, dat van buiten de tempel is, omdat het niet werkelijk tot de tempel behoort, al staat het ook veelszins in betrekking daarmee en meer dat niet, want het is volgens het goddelijk raadsbesluit de heidenen gegeven om daarop rond te gaan. En om met dit rondgaan van de heidenen op de grond van de voorhof van de tempel een ander treden van de heidenen, dat gelijktijdig plaats heeft te verbinden, zij zullen de heilige stad Jeruzalem (MATTHEUS. 4: 5, 27: 53 vertreden. De heidenen, hoewel uit andere volken bestaande als die straks bij dat omgaan bedoeld waren, zullen haar vertreden, tot dat de tijd van de heidenen vervuld zal zijn (Luk. 21: 24). En nu stel ik, nadat in Hoofdstuk 10: 6 is gezegd, dat voortaan geen tijd meer zal zijn, maar alles zijn afgemeten tijd zal hebben, de maat van die tijd voor die vertreding vast: twee en veertig maanden in profetische zin Re 10:
7.

De Germaans-Slavische volken, waarmee de geschiedenis van de Middeleeuwen begint, zijn geheel degenen, die eens die plaats kunnen innemen, die van te voren Israël ingenomen had en die daarom ook in hoofdzaak dezelfde trappen van ontwikkeling doorlopen, die in de geschiedenis van het Oud-Testamentische verbondsvolk worden gevonden, terwijl ten opzichte van de volken van de oudheid, die Christelijk zijn geworden, de zaken geheel anders gelegen zijn. Het is in de eerste plaats een nog ruwe onbereide massa. Van beschaving en geschiedenis, van eenheid als volk en staatsinrichting is bij hen nog geen sprake, dat alles ontwikkelt zich pas door het Christendom en onder de leiding en verzorging van de Kerk, evenals Abrahams geslacht ook pas tot een eigenlijk volk is geworden door de verlossing uit de slavernij van Egypte en het sluiten van het verbond aan de Sinaï. Waren nu Abrahams kinderen geroepenen tot het rijk van God, reeds ten gevolge van hun geboorte, tengevolge van hun afstamming van deze drager van de belofte en werden dienvolgens allen zonder onderscheid door de besnijdenis in het verbond van God opgenomen, zo zijn ook de volken, waarvan gesproken wordt, zonder een eigenlijk voorafgaande bekering van het hart en

opwekking van het geloof meteen in hun geheel gechristianiseerd en verder zonder afbreking en uitzondering hun kinderen gedoopt en de Kerk ingelijfd. Daarin lag een zeer genadige en wijze bedoeling van de Heere; Hij wilde aan de heidenen dezelfde rijkdom van Zijn zaligmakende barmhartigheid betonen, die Hij van te voren aan Israël had bewezen en om zo te spreken, de proef nemen, of aan dit Nieuw Testamentische Israël Zijn voorkomende barmhartigheid een betere vrucht zou tot stand brengen, dan aan het Oud-Testamentische, of het hiermee mogelijk zou zijn om het geheim van Zijn raadsbesluit te volvoeren en die wegen te gaan, die niet weinige theologen voor de wezenlijk schriftuurlijke en ware houden, dat namelijk de Kerk, uit de heidenen vergaderd, de eigenlijke brug wordt voor de overgang van het rijk van de genade in het rijk van de heerlijkheid. Maar zeker had die alles omvattende wijze van roeping ook ten gevolge, dat op de Westerse kerk meteen vanaf het begin als haar signatuur het onderscheid is gedrukt tussen ware Christenen, die het inwendige zoeken en de onreine, die de buitenwereld liefhebben, tussen oprechte belijders van Christus en hen, die alleen de Christen-naam dragen. Dat is dan in de eerste plaats de betekenis van het gezicht, dat wij hier voor ons hebben: Johannes ontvangt een riet, waarmee hij de tempel van God en het altaar, en die daarin aanbidden, moet meten. Van een volvoeren van het bevel en van hetgeen bij meting werd gevonden, wordt niets gemeld. Dat moet er dus verder niet op aankomen, maar alles gelegen zijn aan het vestigen van een bepaalde gedachte en deze gedachte is zonder twijfel deze, dat alles, wat tot het inwendige wezen van de Kerk behoort en alles, wat de levende, met Gods Geest vervulde leden, die het ernstig met het Christendom menen, aangaat, onder de als het ware geometrisch nauwkeurige voorzorg van God gesteld is en tot op duim en streep bewaard zal blijven onder hetgeen later (vs. 7 v.) zal komen. Daarentegen is ook van een voorhof buiten om de tempel sprake, dat Johannes niet in zijn meting moet opnemen. Daarbij moeten wij aan de buitenzijde van de Kerk, aan haar uitwendige verordeningen en inrichtingen, aan haar gebied, dat tot in de wereld reikt, denken en van dit voorhof wordt gezegd, dat het de heidenen gegeven is, namelijk om daarop rond te gaan. Daardoor, dat onmiddellijk daarop weer sprake is van heidenen en van deze wordt gezegd, dat zij een bepaalde tijd de heilige stad zouden vertreden, hebben de uitleggers het juiste inzicht in de bedoeling van de woorden verloren. Wij moeten echter uit deze zin alleen afleiden, voor hoe lang de voorhof van de heidenen zal zijn overgegeven, maar niet wat het vertreden ervan betekent, omdat daar het object van vertreden werkelijk een ander is. Wij moeten hier de plaats Jes. 1: 12 aanhalen, waar aan het volk van de Joden, dat zijn God slechts uitwendig, met een onbekeerd hart en een onheilig gemoed dient, voor de Heere wordt voorgeworpen: "Wanneer jullie voor Mijn aangezicht komen te verschijnen, wie heeft zulks van uw hand geëist, dat u Mijn voorhoven betreden zou? " Daarmee is bedoeld dat geesteloos en ongodsdienstig omlopen, dat plompe opus operaturn, dat beter nagelaten kon worden, omdat het slechts de grond verslijt. En nu komt ons de hele grote menigte van naam-Christenen voor de geest, die uitwendig ook geplaatst zijn in de kring van de Kerk, om haar zegeningen tot op een zekere hoogte mee te genieten, maar die van haar inwendige aard niets in zich hebben en ook geen lust hebben tot het altaar in Gods heiligdom te komen en daar mee te aanbidden, maar liever daar buiten blijven en het voorhof betreden, tot de grond geheel versleten is. Zij zijn naar de inwendige mens heidenen, alhoewel zij de Christennaam dragen. Hun getal, misschien afgezien van hen, die om zo te zeggen de proselieten van de poort of de godvrezenden uitmaken en aan wie, volgens vs. 18, eveneens een loon beloofd is, blijft ongeteld; het komt dus voor de tempel en het altaar en voor degenen, die daarin aanbidden, in de grond er niet op aan, hoe velen van hen ten slotte ook van de voorhof niets meer willen weten en zich geheel van de Kerk emanciperen. Zij moge het betreuren, dat de machten van de wereld tegen haar zijn en de regering van het land alles aanwendt tot ontkerstening van de natie, zij weet ook, dat de Heere regeert over Laodicea (Hoofdstuk 1:
en de machthebbenden in Zijn hand heeft en naar de belofte in Hoofdstuk 3: 20, dat na

Laodicea een nieuwe tijd komt. Zij weet dat haar Heere haar leidt naar Zijn raad en ten slotte alles heerlijk volbrengt. Zij erkent, dat de mannen in de raad van de volken en de machtigen in de regering, bij hetgeen de wetgeving bepaalt, niet hun luimen volgen, maar om zo te zeggen, onder een fatum staan, dat nu de wensen en plannen, waarmee de Christelijke tijdgeest zich heeft verbroederd, tot hun doel komen. Dat het nu in de daad tegenwoordig het uur daarvoor is, wijzen ons de woorden aan: "En zij zullen de heilige stad vertreden 42 maanden." Het begrip van "heidenen" of "volken" is in de profetie van het Oude Testament reeds veelomvattend Deze 30: 3. Er kunnen zeer goed opeens geheel andere persoon bedoeld zijn, dan waarvan van te voren sprake was; ook als dezelfde uitdrukking uit de vorige zin als subject ingrijpt in de volgende zin. Maar geen veelomvattend begrip is de naam "heilige stad.

Daarmee is uitsluitend bedoeld el Kuds, zoals de Arabieren Jeruzalem tot op deze dag noemen Jos 15: 63. In het woord "Jeruzalem zal vertreden worden door de heidenen, totdat de tijd van de heidenen vervuld zal zijn", ligt een zeker onderpand daarvoor, dat hier niet, zoals vele uitleggers willen, aan de Christelijke Kerk mag worden gedacht. Maar nu mag men van dit woord niet tegelijk rugwaarts besluiten, dat onder de tempel van God met zijn altaar en voorhof eveneens die te Jeruzalem is bedoeld en het overgegeven zijn van de voorhof voor hetzelfde als het vertreden worden van Jeruzalem moet worden gehouden, alsof eens, als het tot de heerschappij van de anti-christ komt, deze zich ook van de heilige stad meester zou maken, en de tempel van de Heere op gelijke wijze verwoesten en met zijn gruwelen bevlekken als vroeger zijn voorbeeld, Antiochus Epiphanes. Er wordt nergens in de Schrift gezegd, dat het zo ver zal komen; integendeel moet volgens Hoofdstuk 12: 14 de vrouw op haar plaats een tijd en twee tijden en een halve tijd, zo lang de heerschappij van de anti-christ duurt, voor het aangezicht van de slang worden gevoed en de vernietiging van de anti-christ en zijn legerschaar moet alleen in de naaste omgeving van Jeruzalem plaats hebben; in de stad zelf zal hij evenmin kunnen binnendringen, als eens Sanherib (Jes. 37: 33 v.). Als onder de tempel die te Jeruzalem was bedoeld, dan zou ook het altaar, dat daarmee in verband staat, voorgesteld zijn als het brandofferaltaar. Omdat echter op onze plaats door het "die daarin aanbidden" duidelijk gewezen wordt, op het reukaltaar, is de tempel zelf zonder twijfel een symbool van de Christelijke Kerk en het overgegeven zijn van de voorhof aan de heidenen in die zin op te vatten, als wij het boven hebben voorgesteld. Van Jeruzalem is pas nu sprake, als het uitdrukkelijk met zijn erenaam "de heilige stad" wordt genoemd. Met het rondgaan van de heidenen op de voorhof van de Kerk loopt rechtlijnig het vertreden worden van Jeruzalem door de heidenen. Daarin ligt een fijne wenk, dat, nadat de Heere eenmaal ertoe is overgegaan om Zijn stad, die in MATTHEUS. 5: 35 "de stad van de grote Koning" heet, aan de vertreding, in Luk. 21: 24 aangekondigd, over te geven, Hij ook ten opzichte van de Christelijke Kerk iets dergelijks laat geschieden door toelating tot de gemeenschap van de Kerk, van een niet te meten getal van degenen, die slechts in naam Christenen, maar in het hart alleen heidenen zijn. Hij doet dat, opdat zij naar het uitwendige van haar karakter, om een gemeente van heiligen te zijn, wordt beroofd en dat karakter alleen blijft naar haar innerlijk wezen. Dat er een goddelijk raadsbesluit van deze aard over de kerk van het Westen is, blijkt opmerkelijk daaruit, dat de Hervormde kerk tegenover de Roomse nooit tot voortgaande uitbreiding en overwicht heeft kunnen komen. In de algemene Kerk maakt de Protestantse de tempel en het altaar uit door het bewaren van de leer van de waarheid, de Roomse daarentegen de voorhof naar haar hele inrichting en cultus en zo zal de voorhof blijven bestaan, zolang als het raadsbesluit zelf bestaat. Pas als de tijd van de heidenen vervuld is, zal een andere verhouding komen, zoals wij bij vs. 13 zullen zien; gedurende die tijd blijft echter voor de Roomse kerk een uitwendig overwicht over de evangelische, zoals dit ook de volgende afdeling bevestigt.

Het werk van de Islam, sinds zijn ontstaan en eerste uitbreiding en van de Moslim-wereld is met verheven beknoptheid in deze woorden uitgedrukt: "De natiën zullen de Heilige stad vertreden twee en veertig maanden." In de plaats van de bloeiende Godsgemeenten van Voor-Azië is de ziel-vergiftigende en de het lichaam-ontzedelijkende Islam gekomen, welker brandstichters-benden alle landen van Voor-Azië met razende verdelgingswoede hebben verwoest, maar zonder hoogst levensbeginsel hun aanzijn als een last voortslepen, nadat altijd nog nieuwe volken, door zich aan hen aan te sluiten en de teringkwaal te hebben opgedaan, van geestelijke verdorring en lichamelijke afgeleefdheid ter prooi geworden zijn. De verdere geschiedenis van de Islam wordt niet geschetst, omdat hij niets meer met de Gemeente van God te doen heeft, zolang hij de Islam blijft. Ook ten tijde van de kruistochten werd de Heilige stad, even zo stout of nog stouter dan door de Mohammedanen vertreden. Eerst vertraden de Chaldeeërs haar, toen de Syriërs, vervolgens de Romeinen, eindelijk zal zij nog het langdurigst en het meest onbeschaamd door de Mohammedanen vertreden worden, zoals Daniël zegt Dan. 9: 27 : Vast besloten strafgerichten zullen zich uitstorten over het verwoeste (hetwelk reeds vroeger daar was)." De tijd van het voortduren van die vertreding of van de heerschappij van de Islam over de Heilige stad wordt bepaald op 42 maanden. Dat deze 42 maanden werkelijke maanden beduiden, dus 3 jaar, gelooft niemand. Het meten van tempel en altaar tempel, altaar en voorhof zelf moeten profetisch opgenomen worden, evenzo het vertreden van de voorhof en van de Heilige stad. Daaruit volgt vanzelf, dat de 42 maanden in profetische zin genomen moeten worden. Wij verklaren dus (zie de profetische getallen) deze 42 maanden of 1260 profetische dagen, de maand (elk van de 42 maanden) op 30 dagen gerekend, als 1260 jaren, die de tijd van de voortduring van de Islam in het Morgenland opgeven en naast de 1260 dagen van de beide Getuigen en der Zonnevrouw en de 42 maanden van het Pausdom voortlopen. Omdat de Islam zo plotseling ontstaan is, volgens Hoofdstuk 9:

met een uur en dag en maand en jaar, zo hebben wij daaraan alleen een zeker aanknopingspunt voor de aanvang van de 1260 jaren. Omdat de Islam van 632 tot 642 over geheel Voor-Azië en een deel van Noord-Afrika is uitgebreid geworden en de Heilige stad in 637 de Mohammedanen in handen viel en zo van dat jaar af, door de Mohammedanen vertreden is geworden, zo kan het jaar 637 na Christus als aanvang van de 1260 jaren beschouwd worden. Het getal mag een rond getal zijn; 30 jaren meer zal men er niet aan kunnen toevoegen, omdat het in maanden is opgegeven. Omdat daarmee evenwel de 1260 dagen van de Getuigen en van de Vrouw samen gaan, zo kan men het ook als een nauwkeurige opgave beschouwen. Het loopt in allen gevalle tussen 1892 en 1902 ten einde en wijst duidelijk op het slot van onze eeuw, wanneer daar een grote omkering op de hele aardbodem, vooral echter in de Moslim-wereld en in Europa plaats hebben zal, dat een ieder, die de wereldgeschiedenis raadpleegt, zelfs zonder de profetie, uit de stemming en het drijven van onze tijd klaar en duidelijk opmaken kan. Dergelijke vermoedens en gevolgtrekkingen worden evenwel door het profetische woord en zijn tijdrekening tot zekerheid en waarheid. Evenwel niemand meent, dat die tijd zo rustig naderen en voorbijgaan zal. Wanneer eenmaal het Tien-koningschap van Europa voor het uit de afgrond opstijgende beest valt en een aantal mensen vallen, dan zal een ieder zien en bemerken, dat het einde van de 1260 jaren gekomen is. En dit geschiedt voor het uitdrogen van de Islam, omdat de eerste en vijfde toornschaal voor de tweede en zesde komen. Bij de 42 maanden of de 1260 jaren van de Islam sluiten zich de 1260 dagen van de Getuigen en van de Vrouw en de 42 maanden van het beest uit de zee aan. Deze gelijke tijdsopgave bij deze vier machten heeft vooral ten doel om aan te wijzen, hoe zij bij elkaar behoren en gelijktijdig bestaan, dat door geen ander middel korter en eenvoudiger opgegeven kon worden. Men bemerkt dit aan de Gemeente, die voor Islam en Pausdom bestond en ook daarna zal zijn. De 1260 jaren wijzen dus niet de duur van de Gemeente van God in haar geheel aan, want zij duurt tot in de eeuwigheden van de eeuwigheden, maar haar voortduring en haar voortbestaan ten tijde van de Islam. In weerwil

van deze vijandige machten blijft de Gemeente in stand, ja zij overleeft ze en ook de 3 jaar van de Antichrist. Ook het pausdom duurt als wereldmacht geen 42 maanden, wel als leugenmacht op godsdienstig gebied, omdat de leervervalsing weldra na 600 jaren begon en de wereldmacht pas in latere eeuwen te voorschijn trad. De opgave van de 42 maanden van de macht van het pausdom (13: 5) heeft in de eerste plaats ook ten doel, om het pausdom, welks tijd van ontstaan niet zo nauwkeurig bekend is als die van de Islam en hetwelk niet in tien jaren tijd, maar na verloop van eeuwen een wereldmacht geworden is, in zijn gelijktijdigheid van aanwezen met de Gemeente en met de Islam voor te stellen.

Toen de lichtzinnige geest van de wereld zich de Kerk indrong, de heilige stad vertredende, heeft deze voorhof, hebben de naamchristenen en de afvallige gelovigen, daar geen vasten dam van het heilige geloof tegen opgeworpen, geen weerdstand geboden, maar zich door de stortvloed van de wereld laten losrukken en meeslepen, de weg van de gerechtigheid verlaten en zich afgekeerd van het gebod, dat hun was overgeleverd. Wee hen! Het was voor hen beter, als zij de weg niet gekend hadden. Zij worden geworpen buiten de gemeenschap van de heiligen en aan de heidenen overgegeven. Omdat zij het woord van de waarheid niet hebben gebruikt tot waarachtige bekering, komt de Heere over hen, neemt hun kandelaar weg van zijn plaats en spuwt hen uit zijn mond. Het is door hun toedoen, dat de wereld de Kerk vertreedt tweeenveertig maanden lang. Deze drie en een half jaar is geen tijdsaanduiding, die in eigenlijke zin is op te vatten. Evenals alle andere getallen in de openbaring, is ook het hier opgegeven zinnebeeldig van betekenis. Omdat het zevental dat van de Kerk is, betekent 3 de helft, dat van de heerschappij van de wereld en duidt aan, dat deze, hoe trots ook zich verheffende tegen de Kerk van de Heere, hoe verwaten ook neerziende op hetgeen niet haar vermeende wijsheid is, hoe stout ook op haar vermeende ondermijning van de grondzuilen van het Christendom, nochtans een duurzame heerschappij zal voeren over de gemeente, die opgeschreven is ten leven en die door de poorten van de hel niet overweldigd zal worden. Vrees dan niet, u kudde van Gods volk; de Heere doet Zijn woord gestand en hoe dreigend ook het zwaard tegen u schijnt uitgetogen, uw Beschermer in de hemel keert het op Zijn tijd en op Zijn wijze in de schede, ja tegen de werkers van uw kommer en uw vrees zelf!

Als een land verdeeld moet worden, meer men het af in zoveel delen als er deelgenoten zijn; zo werd Kanaän naar het getal van de stammen afgemeten en aan ieder werd zijn deel in dit land aangewezen. In dit opzicht wordt Israël, dat het erfdeel van God was, genoemd "de roede van Zijn erfenis" (Jer. 10: 16), "de roede van Uw erfenis" (Ps. 74: 2). Door het meten wordt dus te kennen gegeven het eigenen van de Kerk voor God, om die als Zijn eigendom te bewaren. Het altaar werd ook gemeten, door God als het Zijne geëigend. Het altaar is het middel ter verzoening door Christus, door het altaar afgebeeld en daarom ook zelf altaar genoemd (Hebr. 13: 10). Niettegenstaande de antichrist de verzoening door het bloed van Christus zou loochenen en bestrijden en de verzoening zou leren zoeken in de mis, in pijnigingen, bedevaarten en andere grillen, zo zou nochtans het middel van de verzoening in het midden van die hopeloze tijden blijven, gekend en gebruikt worden. Die in de tempel aanbidden, zouden ook gemeten, God toegeëigend en door Hem bewaard worden. Deze zijn de honderd vierenveertig duizend verzegelden (Openbaring 7: 4), de uitverkorenen, die zijn een heilige priesterschap (1 Petrus 2: 5), die als priesters recht en vrijmoedigheid hebben om in te gaan in het heiligdom en tot God te naderen, zodat de Heere in de tijd van de overheersing van de antichrist nog een Kerk en uitverkorenen zou hebben, die de verzoening door Christus bloed dan nog zouden kennen en door het geloof gebruiken. De buitenste "voorhof" wordt gesteld tegenover de binnenste en betekent de uitwendige gesteldheid van de Kerk, zoals zij zich in de wereld vertoont, het gros van de onbekeerden in de Kerk, de niet verzegelden. Dit zou niet gemeten worden, omdat het tot de Heere niet behoort, het deel van

de Heere niet is; maar het was in de macht van de antichrist overgegeven, die met zijn onderdanen afgodisch en goddeloos is in leer en leven en daarom heidenen en Babel genoemd wordt. Deze paapse heidenen zouden het uitwendige, de uitwendige luister tot hun deel hebben, maar zonder waarheid; zij zouden pronken met de uitwendige schijn, met de naam van Christelijke Kerk zonder daad; zij zouden de ware Kerk van haar luister beroven en zich met haar uitwendige glans versieren; zij, die paapse heidenen, zouden de heilige stad vertreden, de ware Kerk verdrukken, haar luister en heerlijkheid in de wereld ontnemen, zodat zij zich niet kon vertonen als een stad op een berg, maar moest vluchten in de woestijn en zich verborgen houden, hoewel zij aan de staat van de ware gelovigen niet konden raken, omdat zij verzegeld waren. Dit zou duren de tijd van tweeenveertig maanden; niet dat de antichrist dan vernietigd zou zijn, niet dat hij dan ophouden zou de Kerk te bestrijden, maar hij zou de Kerk niet langer in de woestijn verborgen kunnen houden; hij zou de Kerk niet kunnen beletten uit Babel te gaan en zich openlijk te vertonen en de waarheid te belijden en te beleven. Dit geval komt vaker in de Openbaring voor onder verschillende uitdrukkingen, die echter alle dezelfde tijd betekenen, niet alleen in duurzaamheid, maar ook slaan op dezelfde staat van de Kerk in zo'n tijd. Tweeenveertig maanden zou de heilige stad vertreden worden (Hoofdstuk 11: 2). Tweeenveertig maanden zou de antichrist grote dingen en godslasteringen spreken, (Openb. 5). Een duizend tweehonderd en zestig dagen, die 42 maanden uitmaken, zouden de getuigen profeteren met zakken bekleed (Openb. 11: 3) en de Kerk zijn in de woestijn (Openbaring 12: 6) een tijd en tijden een halve tijd; dat is drie jaar en een half, uitmakende twee en veertig maanden en 1260 dagen zou de Kerk in de woestijn gevoerd worden (Openbaring 12: 14). Deze tijdgetallen zijn niet eigenlijk te verstaan, maar naar de profetische stijl, betekenend iedere dag een jaar, zoals Ezechiël. 4: 5 Dan. 9: 24 Het is waar, dat niet alle getallen in de Openbaring zo genomen worden, maar de omstandigheden van zaken leiden ons of tot de eigenlijke of tot profetische tijdrekening. Het kan met al hetgeen van de antichrist gezegd wordt niet overeenkomen, dat het in drieëneenhalf jaar zou beschikt worden. De zaak zelf, de uitkomst toont het; want 1260 jaren heeft de antichrist de Kerk overheerst en is de Kerk in de woestijn verborgen geweest. Het is onbetwistbaar, dat in de tijd van de hervorming een zeer grote verandering in de Kerk is geschied, zodat het de hele wereld doorklinkt. En dat de Kerk van die tijd uit Babel is gegaan en zich in het openbaar in de wereld heeft vertoond in de belijdenis van de waarheid van het Evangelie. Het is kennelijk, dat van de verlossing van de Kerk uit de vervolging van de Romeinse keizers onder Constantijn de Grote tot op de hervorming in de zestiende eeuw, een tijd van twaalfhonderd zestig jaren is verlopen. Het is onweersprekelijk, dat meteen na de verlossing van de heidense keizers de bisschop van Rome, bij trappen, over de Kerk in Europa is begonnen te heersen en over haar geheerst heeft tot op de tijd van de hervorming. En dat in al die tijd de Kerk verborgen is geweest onder de overheersing van de paus en zich in haar luister niet heeft kunnen vertonen en dat ondertussen in al die tijd daar niet hebben ontbroken die voor de waarheid tegen de antichrist getuigenis hebben gegeven en door de antichrist telkens zijn vervolgd, onderdrukt en gedood, waaruit dan duidelijk blijkt, dat de twaalfhonderd en zestig dagen geëindigd zijn in de tijden van de hervorming en zo begonnen zijn ten tijde van Constantijn de Grote na het half uur stilzwijgen van de Kerk.

Door de binnenhof worden degenen voorgesteld, die met het hart, dat is, die echt volgens de Geest met Christus geestelijke en verborgen gemeenschap houden, dat het merkteken is van de ware gelovigen. Door de buitenvoorhof moet men zeker verstaan de Christelijke Kerk, naar dat gedeelte, volgens hetwelk het kan worden uitgestoten uit de gemeenschap van Christus en de heiligen. Toen de tempel te Jeruzalem verwoest was door de Babyloniërs en God nochtans aan de Joden met de terugkomst uit de ballingschap hoop wilde geven om een nieuwe tempel te bouwen, vertoont Hij in een gezicht de profeet Ezechiël (40: 6) zekere

tempel en geeft last, dat die voor het oog van de profeet gemeten wordt als een volmaakt voorschrift van een tempel van God, tevens een voorbeeld van de Kerk, waarin God in de laatste tijden zou wonen in heerlijkheid. Op geen andere wijze is het voorgesteld bij Zacharia (11: 1 en 2), die insgelijks de stad Jeruzalem heeft zien meten, opdat de Israëlieten daaruit hoop zouden verkrijgen van die te herbouwen. Als wij in deze zin hier het weer opnemen, zo zou op deze plaats verondersteld worden, dat de ware Kerk van Christus die tijd, waarover de profeet handelt, verwoest zou zijn, namelijk onderdrukt door geveinsde en vleselijke mensen; en de ware dienaars van God verborgen en vanwege de grote menigte onheiligen nauwelijks kenbaar, maar dat God door enige van Zijn trouwe dienstknechten, Zijn vrome en ware dienaars van de onheilige en geveinsde zal afscheiden en uit deze als een nieuwe tempel zal bouwen, bestaande uit geestelijke mensen, die echt in de gemeenschap van Christus zijn. De meetroede is buiten twijfel hier Gods woord, de wet en de getuigenis (Jes. 8: 20; 11: 2 Joh. 5:
39).

Het komt ons voor dat in de woorden aan het einde van vs. 2 gezinspeeld wordt op Dan. 7: 24 vv., waar het vertreden van Jeruzalem door Antiochus bepaald was tot een tijd en tijden en een halve tijd. Hierdoor wordt in het algemeen voorgesteld 1) dat, zoals Antiochus een grote macht ontving over de Joden en hun tempel, de antichrist ook een grote macht zal ontvangen over de Kerk; 2) dat zoals het volk van God verhoogd is door hen, zo ook de Kerk door de Antichrist verlaagd zal worden; 3) dat, zoals die wreedheid voor jaren, ja voor dagen bepaald is geweest, zo ook de wreedheid van de antichrist bepaald zal zijn; daarom, dat, zoals Antiochus Jeruzalem, de tempel en de ordonnantiën vertreden heeft, totdat de tijd hun van God gesteld geëindigd was, de antichrist ook gedurende zijn tijd dit doen zal; met dit onderscheid, dat de binnenste voorhof door de antichrist bewaard wordt en ofschoon hij er zeer nabij komt, hij nochtans niet alles zal verwoesten, zoals er in de vervolging van Izebel nog 7000 waren overgebleven.

De heidenen zullen de voorhof niet betreden, maar vijandelijk vertreden (Jes. 28: 3 Dan. 7: 7 Luk. 21: 4). Zij worden heidenen genoemd met zinspeling op de onbesneden, onreine volken, waaronder worden verstaan allen, die van de gemeenschap van de gelovigen vervreemd zijn, die door goddeloze afgoderij, wreedheid, openbare goddeloosheid en haat voor de Kerk moeilijk zijn. Deze namelijk, die Hoofdstuk 9 voorkomen, de Mohammedanen, maar vooral de Roomse antichrist met zijn dienaren en gevolg, die laatste, ofschoon Christenen in naam, echt heidens zijn. Deze heidenen zouden de Christenen in hun macht hebben en dat zou met de reformatie nog geen einde nemen, maar voortduren niet voor altijd, maar totdat de door God bepaalde tijd verlopen zou zijn, die als lang en als bepaald wordt voorgesteld met toespeling op de tijd, Antiochus Epifanus toegeschreven, of wel van de droogte in de dagen van Elia.

Twee en veertig maanden. Dit is de tijd, waarin de bruid verborgen liggen zou en de valse heerschappij voeren. Maar hoe groot is de duisterheid van dit stuk. En het is geen wonder, dat er zo grote blindheid is in het gemoed van de mens. Daarom, o U, die deze dingen ontvangen bent, om ze Uw dienaren bekend te maken, wees bij mij tegenwoordig, opdat ik, door U geleid, mijn Voeten Op veilige en zekere plaatsen moge zetten.

DE TWEE GETUIGEN, HUN AMBT EN TOESTAND

En Ik zal Mijn twee getuigen opdracht en macht geven (Hoofdstuk 6: 4; 7: 2 en zij zullen tot het volbrengen van die opdracht profeteren in de zin, zoals het woord in 1 Kor. 14: 1, 3 en 24 v. bedoeld is 1Sa 7: 2, duizend tweehonderd en zestig profetische dagen, of 1260 jaren,

dus even lang als Jeruzalem vertreden zal worden (vs. 2). Zij zullen dat doen, met zakken bekleed, zich daardoor reeds in de uitwendige vorm met deze wereld niet gelijk stellend, maar tevens hun toehoorders voor ogen schilderende wat hun goddelijke getuigenis eist, namelijk droefheid naar God (Jer. 4: 8 Jon. 3: 5 MATTHEUS. 3: 4; 11: 21. 2 Kor. 7: 10).

Deze zijn naar hun inwendig bestaan de reeds in Zach. 4 genoemde twee olijfbomen, omdat zij personen voorstellen, die voor hun tijd hetzelfde moeten zijn, wat de personen, daar bedoeld, voor die tijd zijn geweest en ten opzichte van hun werkzaamheid naar buiten de twee kandelaren (MATTHEUS. 5: 14), die voor de God van de aarde staan, altijd gereed om Hem te dienen en te spreken wat Hij hen beveelt (1 Kon. 17: 1).

Alleen als men de 1260 dagen als gewone dagen, dus omstreeks = 3 ½ jaar neemt, zou men onder de twee getuigen bijzondere bepaalde mannen van God kunnen verstaan. Daarbij verkrijgen wij echter een verklaring, die noch voor Jeruzalem noch voor het land, dat de Christelijke volken tijdens de heerschappij van de anti-christ omvat, past, terwijl op Zion reeds een gemeente gesticht is, die noch vlek noch rimpel heeft of iets dergelijks (Hoofdstuk 1 v.), maar binnen het kerkelijk gebied in ons Westen grote dwalingen in zwang zullen zijn, onder hen, die verloren gaan, zodat zij de leugen geloven (2 Thessalonicenzen. 2: 9 v), naar hun voorspellende profeten, die eveneens tekenen en wonderen doen, geenszins als een macht tegen de werking van de Satan worden gezonden, maar juist daarin bestaat de grote ellende, waarbij ook de uitverkorenen, als het mogelijk was, tot de dwaling verleid zouden kunnen worden (MATTHEUS. 24: 21 v.), dat God aan de macht van de duisternis ongehinderd vrij spel laat. Volgens onze opvatting van de 1260 dagen, die in profetische zin even zo vele jaren betekenen en de tijd van 637-1897 omvatten Re 10: 7, kunnen wij in de twee getuigen slechts ideale personen zien, die in een menigte van werkelijke personificaties tot werkelijkheid worden, zodat de getuigen van Christus in een onafgebroken voortgaande rij om de anderen hun ambt waarnemen en zo dag en nacht nooit zwijgen. De Heere wil niet de beide getuigen eerst geven, Hij heeft ze reeds van vroeger gereed; er bestaat sinds lang een wolke van getuigen in Zijn rijk op aarde; Hij wil alleen gedurende de 1260 dagen Zijn getuigen op een bepaalde wijze gebruiken. Werd in vs, 1 het eigenlijk bestanddeel van de Kerk, de ware gemeente voorgesteld onder het beeld van degenen, die binnen in de tempel aanbidden, volgens hun verhouding tot de Heere en van de zijde van hun afzondering van de wereld, dan moet zij nu ten opzichte van haar roeping voor de wereld worden gekarakteriseerd. Door haar voorspellen in het gewaad van boete, dat geheel berekend is voor hen, die nog buiten het eigenlijk heidendom staan en slechts de voorhof betreden, zoals uit de boven aangehaalde plaatsen van de eerste brief aan de Corinthiërs blijkt, is zij een getuigende gemeente en heeft een gelijke roeping, als eertijds Mozes en Elia onder het krom en verdraaid geslacht van hun tijd. Zo heeft zij ook tot volvoering van haar opdracht een gelijke volheid van macht als die beide mannen van God die in een geheel bijzondere verhouding tot God stonden en ook op geheel bijzondere wijze uit deze wereld tot Hem werden overgebracht in gindse wereld; wij zullen daarvan later in vs. 5 v. en vs. 11 v. blijkt uit het gezegde, waarom het getuigen in onze Westerse kerk zich juist in twee getuigen, niet meer en niet minder personifieert. Zonder twijfel wordt daarin verder er op gewezen, dat de een getuigende gemeente zich inderdaad in twee delen splitst: De ene getuige is het door de Heere van de Kerk verordende ambt, dat bekering en vergeving van de zonden predikt in Zijn naam (Luk. 47. 2 Kor. 3: 6 v. ; 5: 18 v.), dit ambt niet zozeer in zijn veelal besmette geschiedkundige openbaring, maar in zijn goddelijke bestemming. De tweede getuigen is alle ware leden van de Kerk, of die leken, die door de Heilige Geest van God zijn geleerd en een priesterlijk koninkrijk vormen, om met woord en daad te verkondigen de deugden van degene, die ons uit de duisternis geroepen heeft tot Zijn wonderbaar licht (1 Petrus 2: 9). Deze verdeling wordt

uitdrukkelijk aan de hand gegeven door de toespeling op Mozes en Elia. Terwijl de eerste een uitdrukkelijke, plechtige roeping van God ontving (Ex. 3), treedt de ander zonder eigenlijke uitwendige roeping of voorbereiding 1Ki 17: 1 in Gods naam als getuige op. En evenals Elia in een tijd leeft, dat van de priesters lippen, die de wetenschap moeten bewaren en uit wier mond men de wet zal zoeken (Mal. 2: 7), tot zwijgen waren gebracht, zo moest herhaalde keer ten tijde van die verduistering en vervolging van de waarheid, toen de Kerk de eerste getuige moest ontberen, de tweede voor hem in de plaats treden. Tot deze verdeling van het getuigen in een, dat in het ambt en een, dat buiten het ambt plaats heeft, komt nog een ander naar het hoofdkarakter, dat de Kerk zelf in de verschillende tijden van haar ontwikkeling tegenover de wereld heeft. Zij is gedurende de tijden van de Middeleeuwen een Kerk van de wet geweest; het geestelijke ambt, zoals dat in paus en klerus zich ontwikkelde, heeft aan de ruwe, barbaarse volken hetzelfde werk van een opvoeder tot Christus moeten volbrengen, als Mozes aan Israël, dat toch ook maar als een barbaars volk in de omtrek van het heilige was geplaatst, om daarin een geheiligde natuur op te wekken (vgl. bij Hoofdstuk 8: 12). De invoering van de Romeinse hiërarchie, die de apostel van de Duitsers, (Bonifacius) als schuld wordt toegerekend, houd ik voor het grootste geluk" schrijft Ad. Müller; "want", zo gaan we met Krafft voor, "een ruw volk, zoals de Duitsers waren, kon langs geen andere weg in de baan van orde en van een geregeld Christelijk leven worden geleid." Toen vervolgens de Roomse Kerk haar taak, om een opvoedende kerk te zijn, uit het oog verloor en daarvoor aan haar eigen eerzucht en van haar lusten, die wereld en zonden in de hand werkten, dienstbaar werd (Ezechiël. 28: 11 v.), kwamen ook degenen voort, die tot inwendig leven waren gerijpt en, aandringend op een reformatie, die met de goddelijke bedoeling overeenstemde, volbrachten zij het werk van Elia, dat vervolgens ook het evangeliseren van de Kerk ten gevolge had. Dat dit evangeliseren bij de tegenstand van de Roomse priesterheerschappij niet anders mogelijk was, dan door afscheiding van een aanzienlijk deel van de Kerk van de hoofdstam, dat heeft het afgescheiden deel aan onhoudbaarheid en gemis blootgesteld en dat aan de invloed van de wereldlijke macht prijsgegeven, welks laatste einde datgene zal zijn, waarvan wij in vs. 7-10 lezen. De hoofdstam heeft echter de verreweg grootste schade zich berokkend, doordat het de weg tot zijn grondige vernieuwing en doorgaande ontwikkeling van de Christelijke geest zich voor altijd heeft versperd en zich tot een einde heeft veroordeeld, zoals wij dat in Hoofdstuk 17 en 18 vinden, in ons reeds in Ezechiël. 47: 11 vooraf is aangeduid. Zoals wij in de voorgaande uiteenzettingen ons veelal aan Kemmler hebben aangesloten, zo kunnen wij dat ook doen ten opzichte van de twee olijfbomen en de twee kandelaren, nadat wij eerst hebben herinnerd aan hetgeen bij Zach. 4: 14 over de twee "olietakken" is gezegd. De olijfboom, zo merkt genoemde uitlegger op, brengt voort en heeft in zich de substantie van de olie, de lamp, met de olie gevuld, straalt het in zijn lichtgevende kracht uit. Die beide zijn bij de waarachtige getuigen van Christus verbonden. Het is geen geleende olie, die zij van zich doen uitstralen, maar zij dragen de olie van de Heilige Geest in oorspronkelijke volheid in zich. De Geest, hoewel u die ook eerst van boven hebben ontvangen, is toch in hen zelfstandig leven geworden (Joh. 7: 38 v.). Zoals zij echter als olijfbomen het leven in zichzelf hebben, zo bezitten zij als lampen ook de bekwaamheid, om wat zij in zich hebben, tevens tot een licht voor anderen te laten worden en in de wereld te laten licht geven. Beiden behoren bij elkaar en als er een olijfboom was zonder lamp, of een lamp zonder dat die olijfboom was, dan
ontbrak de wezenlijke eigenschap, om een werkzaam getuige van de Heere te zijn. Over de uitdrukking "die voor de God van de aarde staan" zullen wij nader spreken bij vs. 13

Sommigen menen dat door deze twee getuigen Enoch en Elia zouden worden verstaan, die de tijd van tweeenveertig maanden of van twaalfhonderd zestig dagen, dat is over drie en een half jaar voor het einde van de wereld tegen de anti-christ zouden profeteren en daarna door hem gedood worden en die naar de letter datgene zou overkomen, dat hier in de tekst verteld

wordt. Dit voelen wordt door enige hedendaagse verklaarders verdedigd, om de antichrist en zijn rijk, dat nu lange tijd in de wereld bekend is te verduisteren, maar bovendien dat het ongerijmd is, dat de Heilige Geest in deze openbaring voor de dingen, die voorts moesten geschieden zo vele eeuwen zouden voorbijgaan, waarin de Kerk van Christus zoveel veranderingen heeft geleden en meteen komen tot de vier laatste jaren van de wereld, zo is het ook niet mogelijk dat het Rijk van de antichrist binnen drie en een half jaar zo zou worden opgericht en alles door de hele wereld teweeg brengen, dat in Gods woord van hem en zijn rijk is voorspeld. Het strijdt ook met Gods woord, dat de heiligen met hun hemelse lichamen uit de hemel zouden dalen, om hier gedood te worden, of dat zij op deze wereld weer zouden komen prediken, zoals Abraham getuigt (Luk. 16: 29). Of ook dat zij in drie en een half jaar onder alle volkeren zouden profeteren, of ook dat hun lichamen binnen drie eigenlijk genoemde dagen en een halve van de volkeren, geslachten en talen zo zouden worden gezien en dat die op aarde wonen, zich daarover zouden verblijden en elkaar geschenken zenden, zoals hier in de tekst staat. Daarom moet beiden, de zaak zelf en de tijd hier noodzakelijk profetisch en figuurlijk verstaan worden, namelijk van de dagen, die hele jaren betekenen, zoals Ezech. 4: 5 en Dan. 9: 24, welke jaren door enige worden begonnen van het jaar 606, toen de bisschop van Rome allereerst de titel van bisschop van de hele Christelijke kerk (die Christus alleen toekomt) heeft aangenomen en de afgoderij onder de Christenen meest begon door te breken. Hoewel anderen deze jaren wat vroeger beginnen, namelijk van de verwoestingen van het oude Rome en van zijn heerschappij door de Gothen over het jaar 412, maar dit in zijn geheel gelaten zijnde, zoals in het tweede vers gezegd is, wordt het opwekken van deze twee getuigen bekwamelijk verstaan door enige voortreffelijke leraars, die God binnen die tijd van het rijk van de anti-christ hier en daar op verscheidene tijden in Zijn gemeente heeft verwekt, om deze heerschappij en afgoderij te ontdekken en weerstaan, die daarom gezegd worden met zakken bekleed te zijn, omdat zij in slechte kleren en in een treurig gelaat zich tegen de pracht en hoogmoed van het anti-christendom hebben gesteld. Daarom worden er ook twee genoemd, omdat er wel weinigen zijn zouden, maar evenwel voldoende om de waarheid de mensen te getuigen; zo alle waarheid bestaat in twee of drie getuige" (Deut. 19: 15). En omdat God gewoonlijk twee zodanige treffelijke getuigen tot wederoprichting van de vervallen leer pleegt te gebruiken, zoals hier in de volgende woorden eerst wordt gezien op Jozua en Zerubbabel, die de godsdienst na de gevangenis van Babel hebben opgericht, in het vierde vers en op Mozes en Aäron, die dit gedaan hebben in de woestijn en op Elia en Eliza, die dit gedaan hebben onder Achab en onder Baäls dienaars. Op deze wordt hier ook gezien in het vijfde en zesde vers, die ook daarom twee genoemd kunnen worden, omdat zij de leer van het Oude en Nieuwe Testament alleen tot weerlegging van het antichristendom, als getuigen van deze waarheid hebben voortgebracht en anderen daardoor krachtig overwonnen. Zodanigen zijn Waldus en Petrus Bruys geweest in Frankrijk, Wiclef en Fourneus in Engeland, Johannes Huss en Hieronimus van Praag in Bohemen en Duitsland, die ook daarom in het concilie van Constanz gedood en met blijdschap van allen, die God uit verscheidene volken en tongen vergadert, verbrand zijn; totdat het God daarna heeft beliefd Luther en Melanchton in Duitsland, Zwingli en Oecolampadius in Zwitserland, Farel en Calvijn in Frankrijk met meer andere in hun plaats te verwekken, die met meer kracht hun getuigenis volbracht hebben en een groot deel van dat grote Babel doen vallen, van welks hele val en vernietiging hierna zal worden geprofeteerd. (STATEN OVERZET.).

Deze getuigen zouden niet dezelfde in persoon zijn, want niemand leeft 1260 jaar, maar het waren op elkaar volgende getuigen van dezelfde waarheid, dan eens hier en dan daar. Dan eens meerder openbaar, dan minder in het oog. Hun staat was zonder uiterlijk aanzien, gering, met zakken bekleed, een teken van droefheid over de verdrukte staat van de Kerk en over de afgoderij en vervolging van de antichrist en zij zelf waren het voorwerp van zijn woede.

De hele profetie, die volgt, van dit vers tot het blazen van de bazuin, is niet in een gezicht vertoond, maar door de engel aan Johannes gedicteerd.

Hier worden door de Heere voorgesteld de getuigen van de waarheid van het Evangelie, die in de staat van worsteling en vervolging over het verderf van de Roomse kerk en over zijn afgodendienst en gebreken openlijk getuigd hebben, zoals Elia en Eliza, Gods ware profeten; voornamelijk van de opkomst van de Waldensen en Albigensen tot aan de tijden van vrijheid en vrede, aan de Hervormde kerken toegestaan; zij hebben dat gevaar "in zakken gekleed", dat is in worsteling vanwege de vervloekte afgodendienst van hun tijden en wegens de grote onwetendheid en bijgelovigheid van het volk.

Zij worden gezegd twee getuigen te zijn, omdat twee de minsten zijn, die een waarheid bevestigen. Het zullen niet velen zijn, maar voldoende. God gebruikt gewoonlijk twee als Jozua en Zerubbabel, Mozes en Aäron, Elia en Eliza en zij zijn als twee olijfbomen waarvan de olijf afdruipt, om licht en leven te onderhouden in de twee kandelaren, dat is in de kerken of gemeenten, die weinige zijn in getal; en het is niet door kracht noch door geweld, maar door de Geest van de Heere dat zij overwinnen.

Zij zijn "olijfbomen", als bestendig groen en vol vettigheid, de groene of behaaglijke en aangename vredeboodschap brengend, waardoor men de verblijdende gaven van de Geest verkrijgt en "kandelaren" waarvan het licht van de ware wijsheid, heiligheid en vreugde door die olie voortvloeit.

En als iemand die wil beschadigen, een vuur zal uit hun mond uitgaan en zal hun vijanden verslinden (Num. 16: 35. 2 Kon. 1: 10 en 12 ; en als iemand hen wil beschadigen, die moet, opdat de overigen vrezen, zo gedood worden, op een wijze, waardoor duidelijk wordt hoe niets anders dan het vuur, dat uit de mond van de getuigen uitgaat, hen verteerd heeft (Hand. 5, 10).

Deze hebben, evenals Elia in zijn tijd (1 Kon. 17: 8 Jak. 5: 17), macht de hemel te sluiten, opdat geen regen regent in de dagen van hun profetering en zij hebben, evenals Mozes in Ex. 9-11: 19, macht over de wateren, om die in bloed te verkeren en de aarde te, slaan met allerlei plagen, zo menigmaal als zij: dat zullen willen, omdat het nodig is tot ondersteuning van hun getuigenis.

Voor de hele tijd, gedurende welken het ambt van getuigen nog in zijn kracht bestaat, is daaraan tot verdediging van de eer van de God van de aarde (vs. 4), opdat de wereld Hem niet voor de tijd van haar grondgebied verdringt en zich van Hem en Zijn bestuur emancipeert, tweeërlei gegeven:
een onschendbaarheid (Ps. 105: 14 en 15), die het aan de vijanden onmogelijk maakt, de getuigen reeds nu te overwinnen en te doden, of het getuigen terzijde te stellen en af te schaffen. Dat zal hun pas na verloop van de 1260 dagen lukken en dan zal voor 3 1/2 dag in het openbaar leven een staat van zaken komen, dat Gods woord niets meer heeft te zeggen en ‘s mensen eigen heerlijkheid in volle bloei staat (vs. 7 v.); 2) een macht (Ex. 7: 1), waardoor de wereld met haar wel en wee geheel en al daarvan afhankelijk is. Pas ten tijde van haar emancipatie zal zij de kinderen onderwijs geven, waarbij de naam van de Heere niet mag worden genoemd, huwelijken sluiten zonder de zegen van de Kerk, vergaderingen van ‘s lands gemeentebestuur houden, zonder gebed enz. Om die beide gedachten voor te stellen, zijn trekken uit het leven van Mozes en Elia gebruikt. Waarvan snel blijkt, dat die symbolisch, dat is, in geestelijke zin moeten worden verstaan. Wat nu in de eerste plaats de

onschendbaarheid van de getuigen aangaat, waarover in vs. 5 is gesproken, zo is het vuur, dat uit hun mond gaat, het woord van God, waarvan de Heere in Jer. 23: 29 zegt: "Is Mijn woord niet zoals een vuur en als een hamer, die een steenrots te morzel slaat? " Op die wijze nu, dat het zich levendig en krachtig en scherper dan enig tweesnijdend zwaard betoont, moeten de getuigen het woord van God in elk bijzonder geval en voor elke ziel in het bijzonder spreken; daaraan is op onze plaats slechts indirect te denken. Daarentegen wordt de profeet tegenover zijn tegenstanders, die hem honen en verwensen, in Jer. 5: 14 ook gezegd: "Ik zal Mijn woorden in uw mond tot vuur maken en dit volk tot hout en het zal hen verteren"; dit is het eigenlijk, wat ook hier in aanmerking komt. Wat verder de macht van de getuigen aangaat, het zo-even gezegde heeft op in het oog vallende wijze in het zogenaamde interdict zijn belichaming gevonden. Men moet daaronder verstaan het verbod van godsdienst, dat om ongehoorzaamheid aan de Kerk als censuur wordt uitgesproken, totdat absolutie wordt gegeven, of als straf voor een bepaalde tijd. Deze is een persoonlijke, als het verbod zekere personen aangaat, zodat, waar die verschijnen, de cultus moet stilstaan, of plaatselijk, zodat op de geinterdiceerde plaats, in een bijzondere Kerk een stad of een geheel land geen godsdienst mag plaats hebben. Door deze maatregel werd de wederspannigen de hemel van de genade gesloten, zodat geen troost de zielen verkwikte. Niemand, behalve een geestelijke, een bedelaar, een kind niet boven de 2 jaren oud, of een vreemdeling ontving de kerkelijke begrafenis; alleen aan kinderen werd de doop bediend, alleen aan stervenden het avondmaal uitgereikt. Hebben wij vroeger de missie van de Roomse hiërarchie rondweg erkend voor een opvoedingsmiddel voor de barbaarse volken, die in de plaats van het Romeinse wereldrijk zijn gekomen, nu komt ons de ontzaglijke macht, die het pausdom van de Middeleeuwen over vorsten heeft uitgeoefend en de plaats, die de Kerk tegenover de Staat in het Westen verkrijgt en gedeeltelijk tot op onze tijd heeft vastgehouden, niet voor als gevolg van geestelijke heerszucht, hoewel ook deze zich vaak genoeg daarvan heeft bediend, om haar eigen bedoelingen te bereiken, maar als het werk van goddelijke wijsheid, als een providentiële institutie, met het bepaalde doel een barbaarse volksmenigte tot Christelijke zeden te brengen. Harten en zeden worden niet verzacht en gevormd door geweldige middelen van de Staat, door maatregelen van politie, door gevangenstraf; daartoe leidt veelmeer "vrees, die van de hemel over de mensen komt." Als een zeer duidelijk voorbeeld, waarin duidelijk wordt, wat de woorden van het 5de vers willen zeggen, herinneren wij het volgende: "Koning Lotharius van Lotharingen had in het jaar 864 zonder enige grond zijn wettige gemalin Thietberga verstoten, om zijn bijzit Waldrada te huwen. Paus Nikolaas 1 verklaarde dadelijk de ontbinding van dit huwelijk voor onwettig en nietig en Lotharius zag zich door de houding van zijn volk gedwongen, zich aan de pauselijke uitspraak te onderwerpen. Hij deed het echter slechts in schijn en hield zich, toen de paus daarop stierf, van het gehoorzamen bevrijd. Diens opvolger Adrianus II drong op volvoering van de koninklijke belofte. Lotharius probeerde daarop weer de paus met valse voorspiegelingen te misleiden, maar tevergeefs; hij moest zijn belofte op het heilig avondmaal bezweren. Hij ontving het als een meinedige; ook zijn hovelingen deden dezelfde eed, hoewel zij wisten, dat zij vals zwoeren. Een maand later stierf de koning en bijna allen, die met hem de eed hadden gedaan, stierven na elkaar plotseling weg. Wij zouden in het belang van onze verklaring ook kunnen spreken van de paus, die van het standpunt van de moderne wijze van beschouwing zozeer is gesmaad, van paus Gregorius VII in zijn betrekking tot keizer Hendrik IV. In hem komt de overeenkomst van het kerkelijk getuigen met een Elia vooral uit en zijn laatste woorden: "ik heb gerechtigheid liefgehad en de ongerechtigheid gehaat, daarom sterf ik in de ballingschap", is een waar grafschrift voor hem, die al zijn handelen en wandelen karakteriseert. Evenzo zou het zeker van groot belang zijn in de geschiedenis van de Protestantse kerk, die het onaantastbare en de macht van het getuigen, nadat het zo misvormd en nauwelijks meer als goddelijke instelling te herkennen was, in nieuwe, met de tijd overeenkomende vorm weer

heeft hersteld, in te grijpen, en onze tekst in het licht van haar tucht, van haar overwinningen over het werk van de tegenstanders en van haar invloed op de nieuwe toestand van het leven van de volken te plaatsen. Maar, omdat wij in deze tijd eigenlijk die hele periode reeds uit zijn, zodat de Kerk niet eens macht meer heeft, binnen haar onmiddellijke levenskring haar aanzien staande te houden, laat staan terechtwijzend en besturend op een ander levensgebied te werken dringt ons hoofdstuk ons voorwaarts. Met klachten over het verlorene, met terugzien op het verledene verschaffen wij ons noch troost noch hoop, maar alleen door een juist verstaan van het tegenwoordige in door een heldere blik in de verdere toekomst en deze zullen de eerstvolgende beide afdelingen ons geven.

Duidelijk wordt met de twee getuigen op Mozes en Elia gezinspeeld. Het "water in bloed verkeren en de aarde slaan met allerlei plagen" deed Mozes en "de hemel sluiten, opdat geen regen valt" lezen wij van Elia. Beide deze tekenen geschiedden tot straf over de vijanden van de Heere. Kan Hij zo Zijn boden toerusten met kracht tot openbaarmaking van de heerlijkheid van Zijn naam, opdat ze mogen zijn als schapen te midden van de wolven, maar ook als sterke leeuwen in de woestijnen; ook Hij zelf, die als een Lam was, draagt de naam van de Leeuw, die uit de stam van Juda was. En het woord, dat Hij in hun mond legt, zie, het is levend, krachtig en scherper dan een tweesnijdend zwaard, doordringend tot in de binnenkamers van het harten. Dat woord roept vriendelijk alle vermoeiden en belasten, maar het dreigt ook met de schrik van de Heere. Maar omdat zij, die dit woord van de Heilige brengen tot de mensen, niet op eigen gezag spreken, maar in de naam van hun goddelijke Zender, daarom is degene, tot wiens hart het niet ingaat, al veroordeeld, want tot een reuk van de dood ten dode is hun geworden hetgeen hun een reuk van het leven ten leven had kunnen en moeten zijn. Wie de dienaren van de levende God verwerpt, die verwerpt Hem, die hen gezonden heeft. Duurgekochte gemeente van de Heere! Wij bidden u bij de zaligheid van uw zielen, ontvang degenen, als die waken. voor uw zielen.

God zal hun niets weigeren en Zijn hele woord, dat door hen gesproken is, vervullen zoals Hij gedaan heeft in de personen van Mozes en Elia. Justus Jonas gebruikt ook zo’n uitdrukking om de krachtdadigheid van Luthers bidden uit te drukken "dat hij (quicquid voluit, potuit) alles verkrijgen kon wat hij wilde", dat zakelijk overeenkomt met hetgeen hier gezegd wordt.

Dit is gezegd met toespeling op Num. 16: 35 en 2 Kon. 1: 10 en 12 en niet letterlijk te verstaan, maar geestelijk evenals Jer. 23: 29 en 5: 14 vuur wil zeggen Gods toorn, die zij bedreigen en uit ijver voor Gods eer zal dat komen over de boze en hardnekkige vijanden. Ook het volgende is niet letterlijk te verstaan, ook niet zinnebeeldig van bloedstortende oorlogen, maar duidt de vloek aan over alle zegeningen, zodat die het gewone nut niet aanbrengen, maar zelf ten dode strekken.

a) En als zij na verloop van de 1260 dagen (vs. 3) hun getuigenis geëindigd zullen hebben, omdat volgens het raadsbesluit van God de tijd nu zal komen, dat invloed en macht van de Kerk geheel op de achtergrond treden om aan het rijp worden van de antichristelijke tijdgeest vrije ruimte te geven, zal het beest, dat uit de afgrond ("Re 9: 1 opkomt, hen strijd aandoen en het zal hen overwinnen en zal hen doden.

Dan. 7: 21 Openb. 13: 7

En hun dode lichamen zullen liggen op de straat of de markt van de grote stad, die geestelijk in hogere zin, die tegen de vleselijke of letterlijke is overgesteld, genoemd wordt

Sodoma en Egypte, waar ook onze (volgens betere lezing "uw", namelijk van de twee getuigen) Heere gekruist is.

Openb. 17: 2, 5; 18: 10

En de mensen uit de volken en geslachten en talen en natiën, namelijk de heidenen (Hoofdstuk 5: 9; 10: 11), de grote woordvoerders van detijdgeest, de helden van de dag, die dat doden hebben teweeggebracht, zullen hun dode lichamen zien drie dagen en een halve en zullen niet toelaten, dat hun dode lichamen in graven gelegd worden, terwijl men toch anders nog aan doden een gewone begrafenis verleent.

En die op aarde wonen, de vleselijk en Christus vijandig gezinde kinderen van deze wereld (Hoofdstuk 6: 10), die zullen verblijd zijn over hen, dat zij nu niets meer dan lijken zijn en zullen vreugde bedrijven, maaltijden van de vreugde bereiden en zullen elkaar geschenken zenden, zoals dat bij vrolijke en feestelijke gelegenheden gewoonte is (Esth. 9: 19 en 22); omdat deze twee profeten degenen, die op de aarde wonen, gepijnigd hadden. Met hun dood had echter opeens het kwellen van de zonen van de aarde (Hoofdstuk 6: 10; 8: 13) een einde en zij meenden daarom zich nu echt te kunnen verheugen in hun leven, zonder verder enig beletsel te hebben.

Het dier uit de afgrond heeft hier nog geen besliste menselijke schijngedaante, zoals in Hoofdstuk 13: 1 v. Het treedt nog slechts anti-christelijk op als een onlichamelijke geest in de macht van een overwegend demonische tijdgeest. Tot die ontwikkeling van een persoonlijke anti-christ komt het voorlopig nog niet. Alleen als men de onderscheiding, reeds bij Jer. 30: 17 genoemd, tussen de anti-christelijke en de anti-christische periode vasthoudt (vgl. bij Hoofdstuk 13: 5) komt men tot een juiste opvatting van ons profetisch boek en tot een juiste waardering van de bewegingen op het gebied van Staat en Kerk in onze tijd. In het eerste opzicht heeft het gebrek aan die onderscheiding het verhinderd, dat tot hiertoe nog niet de juiste zekerheid en eenheid onder de uitleggers van de Openbaring bestaat, integendeel de wonderlijkste verklaringen voor de dag zijn gekomen en ons boek door vele gelovigen wordt gehouden voor een, waarmee een verstandig Christen zich verder niet hoeft bezig te houden, dan dat hij enige uitnemende spreuken daaruit neemt en de algemene troost van de laatste overwinning van het rijk van Christus over de machten van deze wereld daaruit put. In het tweede opzicht daarentegen zoekt men zijn heil liever in petities op onwaardige of ontoegankelijke plaats, of zelfs in oppositie en agitatie, in plaats dat men zou leren verstaan wat de bedoeling van de Heere is en wat Hij voor heeft en geduldig en getroost de hoop van de Schrift zou hebben. Immers nog is het uur niet gekomen, dat de zon van de genade aan de hemel van de Christenen ondergaat en voor de nacht van de heerschappij van de antichrist plaats maakt, maar wij hebben, omdat bepaalde profetieën van de Schrift nog niet vervuld zijn, die eerst moeten vervuld worden voordat de laatste smart komt, een zeker onderpand daarvoor, dat nu nog slechts sprake is van een nauwkeurig afgemeten tijd, dat de zon haar schijnsel verliest, om echter, zoals andere profetieën daarvoor borg zijn, die daarna des te schittender door de nacht te laten doorbreken. Wij zullen nu zien, of de door ons beproefde uitleg reeds zo’n indruk van juistheid en betrouwbaarheid zal maken en bovendien ook door de snel op elkaar volgende tijdsomstandigheden zo duidelijk als juist zal worden bewezen, dat de tweespalt van de meningen aanmerkelijk zal worden verminderd en in plaats daarvan een grotere eenstemmigheid ontstaat, zoals die juist in deze tegenwoordige tijd zo hoogst nodig is. Dat is die tijd waarin de tijd van de Heidenen ten einde spoedt; wij zien dit einde inderdaad in onze dagen met zo snelle stappen naderen, dat ieder, die zien wil, zich snel moet overtuigen, dat er werkelijk nog maar een twintigtal jaren nodig is, of de twee getuigen hebben hun

getuigenis geëindigd, zij worden overwonnen en gedood en hun lijken liggen op de straten van de grote stad. De pers beroemt zich in onze dagen er niet alleen op, dat zij een macht is, voor welke vorsten en volken zich buigen en zij is dat ook inderdaad en de Kerk heeft de leidende invloed voor het maatschappelijk burgerlijk leven reeds zover aan deze nieuwe macht moeten afstaan, dat, waar zij nog iets wil wagen om haar getuigenis te laten horen, zij meteen op de mond wordt geslagen en die ook houden moet. Wie zou het kunnen verhelen, dat alle tegenspraak, die het geestelijke ambt in gemeenschap met de getrouwe leden van de Kerk laat horen tegenover de pretenties, die de geest van de tijd verheft en door middel van de pers als onbetwijfelbare behoefte van de tijd de mensen predikt, alleen op de laatste zuchten van een stervende lijkt, die in de lucht wegsterven? Zonder het licht van de goddelijke openbaring zou men bij dit te gronde gaan van de macht van de Kerk, bij deze oplossing van alle banden, waarmee zij tot hiertoe het leven van de volken had omvat, bij dat prijsgeven van al haar goederen en instellingen, bij dat overleveren van haar rechten aan een tucht- en teugelloze massa, of tot een troosteloze smart een stille verbitterdheid vervallen, of ons laten verleiden tot de dwaling, de stromingen van de geest van de tijd voor uitvloeisels te houden van de Geest van God en met de stroom te willen meegaan. Het profetische woord spreekt van een dier, dat uit de afgrond opstijgt. Hij stelt daardoor het streven van hen, die in de plaats van de historische Christus de ideale, in de plaats van de goddelijke openbaring de zogenoemde resultaten van de wetenschap en in de plaats van de kerkelijke belijdenis het zogenaamde gemeente-bewustzijn willen stellen, onder een geheel ander gezichtspunt, dan dat iemand nog verder zich zou mogen inbeelden, door krachtig ondersteunen van deze pogingen God te dienen en door zijn arbeid tot zijn verwezenlijking en tot opbouwing van het koninkrijk der hemelen te arbeiden. Hij dient slechts hem, die de heer van de afgrond is en werkt alleen daartoe, dat het dier, de van God losgerukte mens, het eigen ik, de vleselijke genotzucht, die vijandschap tegen God is, op de troon komt. Terwijl het profetische woord aan de andere zijde ook zegt, dat de twee getuigen, nu het dier opstijgt, hun getuigenis hebben geëindigd en als einde van de strijd, die het dier met hen houdt, dit verkondigt, dat zij overwonnen en gedood worden, waarschuwt het de gelovigen hun eigen vrome wensen, hun zelfgemaakte idealen en verwachtingen niet met Gods raadsbesluiten en wegen te verwisselen en, om een verwezenlijking toch nog mogelijk te maken, zich met het pausdom te verbinden, alsof dit de macht bezat in de raderen van de wagen, waarop de tijdgeest voortrijdt en alles voor zich te gronde richt, vast te grijpen en die tot staan te brengen, opdat de akker van de Kerk opnieuw gebouwd zou kunnen worden. Zij moeten zich integendeel vertrouwd maken met de goddelijke raadsbesluiten en zich steeds meer voorbereiden op de steeds nader komende vervulling van deze. Immers heeft de Protestantse kerk het grote voorrecht boven anderen, dat bij haar, meer dan op de lampen, die voor het ogenblik branden, op de olie in de vaten het oog gevestigd is, om bij te gieten als de lampen zouden uitgaan (Matth. 25: 1 vv.). Nog leven wij gedurende een paar tientallen van jaren in die dagen, dat het dier allengs uit de afgrond opstijgt. Dat het niet plotseling en als opeens te voorschijn springt, heeft de Heere zeker daarom zo beschikt, opdat intussen nog veel plaats zou hebben, om het getuigen inwendig te sterken en in bedrijvingen ernst bij zijn dagelijks werk te houden. Men moet later niet kunnen zeggen, dat het zichzelf overleefd heeft en aan de zwakte van de ouderdom is gestorven, als zijn tijd ten einde is, maar terwijl het eindelijk met betoning van geest en kracht optreedt, moet het duidelijk blijken, dat het door geweld is gedood en in een strijd is bezweken. Bij zo’n bezwijken zingt het triomflied (Mich. 7: 8): "Verblijd u niet over mij. o mijn vijandin! wanneer ik gevallen ben zal ik weer opstaan"; en de tijd van drie dagen en een halve, die er voor bestemd is, dat hij dood neerliggen zal, zal snel zijn vergaan. Het zou echter een treurig zelfbedrog zijn, als wij meenden, dat wij door ons strijden en onze inspanning, door onze protesten en petities het overwonnen worden en dood neerliggen zonden kunnen afwenden, of met nieuwe instituties en bepalingen, met plannen en hervormingsproeven, met

concessies en compromissen de geesten van de afgrond in engelen van God zonden kunnen veranderen, een zelfbedrog, dat zeker vele welmenende harten en zovele goedgezinde verenigingen is deze onze dagen vervult. Nee, wij hebben een andere hoop. De vijand moge menen, dat hij Christus in het graf heeft gelegd, voordat hij er aan denkt, verrijst de Heere en zwaait Zijn banier. Onze tekst wijst uitdrukkelijk op de overeenkomst van het doden van de twee getuigen met de kruisiging van Christus, door te spreken van de "grote stad", die geestelijk Sodoma en Egypte heet "en waar onze Heere gekruisigd is." Onder de grote stad is bedoeld de omtrek, die de Christelijke kerk omvat, het uitwendig gebied van de Christenen. Op dit gebied, in deze omtrek, zal het dier in de van te voren genoemde zin tot heerschappij komen. Deze stad heet geestelijk Sodoma; want zonden van het vlees van natuurlijke en van onnatuurlijke aard gaan in het algemeen met schaamteloze stoutheid gepaard (Gen. 18: 20), hand in hand met overmoed en hovaardij, beide gevoed en groot gebracht door de uitwendige vrede en de stoffelijke welvaart. Zij heet verder Egypte; dat is het land van menselijke trotsheid op beschaving en in het verheven gevoel van haar vorderingen of elk gebied van menselijk weten en kunnen ademt de Christenheid tegenwoordig die Farao’s geest, die daar zegt (Ex. 5: 2): "Wie is de Heere, wiens stem ik gehoorzamen zou? " en hun woordvoerders zien met verachtelijke blikken op het arme volk van God neer, dat in hun midden woont; zij willen het wel dwingen voor Farao schatsteden te bouwen, maar lucht en leven gunnen zij het niet. Met deze Sodom’s en Egypte’s aard verenigen zich dan verder die van het profeten moordend Jeruzalem: "weg met dezen! Wij hebben geen koning dan de keizer! " dit geschreeuw is toch de grondtoon van die reden, die het meest worden gehoord. En met zoveel geweld slaan zijn golven tegen Pilatus’ rechterstoel, dat deze geen raad meer weet en snel genoeg zal gezegd worden: "hij gaf Hem over naar hun wil." De moderne wereld, schrijft de Fransman Gaume, snelt met grote stappen naar het heidendom; de moderne maatschappij wordt vervuld en wordt beheerst door het naturalisme, d. i. het zuivere, het volkomen reine heidendom, maar een heidendom, duizendmaal verwerpelijker dan het oude, omdat het moderne heidendom het gevolg van de afval van het geloof is, dat het oude heidendom met zoveel liefde omvatte. Dan zal ook snel de tijd komen, dat de lijken van de twee getuigen op de straat van de grote stad liggen. Het moge zijn, dat in de hoeken en huizen nog veel levend Christendom zijn woonstede heeft, en in stille dorpen, die niet in aanraking komen met grotere steden, nog vele kerken en scholen blijven waar de naam van de Heere wordt gepredikt, maar op de straat, op de marktplaats van de grote stad is het daarmee uit; daar is alle spreken en getuigen op grond van het woord van God, alle ingrijpen en invloed hebben van de zijde van de Kerk onmogelijk gemaakt. De Kerk zal zeker niet worden begraven en de Christen-naam afleggen zal men ook niet. Uitwendige vormen zullen genoeg worden behouden, Godshuizen met kansels, avondmaalstafel en doopbekken zullen ook blijven bestaan, Zon- en feestdagen met de prediking zullen er ook verder zijn, synoden zullen niet ontbreken, noch geestelijken, hoewel een gebrek aan de laatsten zich op zeer bedenkelijke wijze laat voelen en wellicht nog tot zo’n hoogte kan toenemen, dat ook in dit opzicht de twee getuigen gedood worden. Maar al zijn er predikers genoeg, het is te berekenen hoe deze zullen zijn, als zij, die vroeger de engelen van de gemeente heetten, haar dienaren zullen zijn geworden Re 2: 4. Vernietigd en verbrand wordt wel de Heilige Schrift niet, maar wel hebben zij, die op aarde wonen en in het absolute heden thuis zijn, zich een toestand geschapen, waarin zij het woord van God geheel zonder vrees in het aangezicht kunnen zien, zoals men een verslagen vijand in het aangezicht ziet. Het grote oog, waarvan in 1 Kon. 17: 18 sprake was, ziet hen daaruit niet meer tegen, hun kanselredenaars bewijzen het hun haarfijn met hulp van de natuurkunde en de kritiek, dat de hele Bijbel apocrief is en alleen als een document kan worden gebruikt, die godsdienstmeningen men vroeger had. Nu zolang het woord van Christus en van de bekering tot Hem en gelovige, getrouwe navolging nog enige betekenis in het openbare leven hebben, is dat voor hen, die alleen op aarde hun vaderland hebben een

kwelling; het is hun, zoals de apostel zegt een reuk van de dood ten dode, zozeer hun tegen, al voor de lichamelijke zintuigen de reuk van de dood en van de verrotting. Voor hun verstand is het dwaasheid, voor hun vlees een lastig dwangbuis; maar in weerwil daarvan voelen zij zich door het licht, hoewel zij het duisternis noemen, in hun binnenste verontrust en veroordeeld. Zolang de mens nog door een draad van zijn wezen met de onzichtbare wereld samenhangt, heeft de getuigenis van de waarheid, ook al dringt die maar in het klokgelui op de Zondag, of door voorbijgaan van kerkgangers of door onvermijdelijk deelnemen aan doop- of trouwplechtigheid door, nog een prikkel voor het geweten, zodat hij niet zo ongestoord, zonder twijfel en zonder onaangenaam gevoel, zoals hij dat graag zou willen, op de weg van vervreemding van God en van het vlees daarheen kan wandelen."Laat ons hun banden verscheuren en hun touwen van ons werpen" (Ps. 2: 3), dat is het geroep, dat tegenwoordig in boeken en couranten, op redenaars gestoelten en plannen voor de toekomst overal zich uitspreekt. Na weinige tientallen van jaren zal men ook bereikt hebben wat men wil. De verontrustende stem van de getuigen van de Kerk, die ook de inwendige getuigende stem van het geweten vaak op zo ongelegen tijd heeft wakker geroepen, zal verstommen. Het hovaardige vlees zal door geen woord van zonde en boete meer worden gestoord, kruis en kroon zal voor het eigenwijs geslacht geen doorn meer in het oog zijn. Het zal de mensen lukken om ook de laatste banden van een hoger gebonden zijn te verscheuren en in leven en denken, zoals zij wensen, hun eigen meester te worden. Geen wonder, dat het gejuich dan wondergroot zal zijn, dat tot viering van deze bevrijding overal feesten zullen worden gehouden. Dan zal men bekransen en illumineren, redevoeringen houden en musiceren, maaltijden houden en toasten, dan zal men grote dingen horen, hoe nu eindelijk de overwinning van vrijheid en licht over duisternis en slavernij van de geest is verkregen, hoe nu voor de mensheid een nieuwe eeuw van het heil is aangebroken, een tijd van zuivere en algemene humaniteit, van allen omvattende, door geen geloofsstuk meer gestoorde liefde en eendracht, van onbegrensd, door geen Zelotisme meer bestreden levensgenot. Dan zal men elkaar in de vreugde van het hart en tot aandenken aan de grote gebeurtenis van de tijd geschenken geven. Dan zullen vooral de voorvechters van de nieuwe vrijheid van de Geest ridderorden en eerediploma’s, burgerkronen en dankadressen is overvloed verkrijgen; dan zal zelfs de schooljeugd met premiën en gedenkschriften overlaten worden. Dat mijn, zoals hier geschied is, zich slechts op de hoogte van onze tijd behoeft te plaatsen, om reeds geheel de vorm en het wezen van de toekomst, door de ziener van de Openbaring voorspeld, te overzien en haar klein te beschrijven een toekomst, die de Kerk van Christus datgene zijn zal, wat eertijds de tabernakel te Silo was, nadat de ark des Verbonds een roof van de Filistijnen was geworden Ps 132: 6, is het duidelijk genoeg, dat wij in ons heden ons onmiddellijk voor deze toekomst bevinden. Als het jaar 1848 zijn vijftigjarig jubileum viert, zal men reeds een jaar van de nieuwe eeuw achter zich hebben; een tijd heeft men nu reeds in handen en twee tijden en een halve heeft men nog voor zich maar wat dan?

Vanwaar komt het, dat de optreding van zo’n kleine kudde, als die van de gelovigen ten allen tijde in vergelijking met de kinderen van de wereld was, voor de laatste een "pijniging" kan heten? Waarom bekommert men zich zo ernstig over zo’n verachtelijk klein aantal? Hoe laat zich verklaren, dat men zo hevig en zo aanhoudend vervolgt, als had men alles te vrezen van hen, die door kracht noch aantal in staat schijnen tot het inboezemen van enige vrees? Het antwoord is, omdat dat schijnbaar zwak en onbeduidend woord een machtige bondgenoot heeft in het geweten van de belagers. Dat geweten getuigt mee, dat het woord van de dienstknechten van de Heere waarheid is. En dat heeft de Heere ook voorspeld, waar Hij zegt: "en die (de Trooster, die Hij in Zijn plaats zou zenden) gekomen zijnde, zal de wereld overtuigen van zonde en van gerechtigheid en van oordeel; van zonde, omdat zij in Mij niet geloven", (dat zegt: de Heilige Geest zal aan de "wereld" zelf doen voelen, hoe zondig zij zich

betoont door niet in Mij te geloven). Die medegetuigenis van het geweten maakt het leven in de nabijheid van de Evangelieprediking en Evangeliewerking tot een ware kwelling, een bestendige "pijniging" voor hen, die niets hoger zoeken of begeren, dan hetgeen van deze aarde is. Wel pogen zij hun onrust te verbergen achter bittere spot en medelijdend neerzien op zielen, zwak genoeg om geloof te geven aan datgene, waarboven zij zelf zich ver verheven rekenen; maar inwendig kunnen zij niet met onverschilligheid zien en horen en de afkeer, die hen bezielt, bewijst genoeg, dat de stem van de waarheid en hun eigen geweten tegen hen getuigt. En hierin hebben wij nu tevens een toetssteen voor de kracht en de waarde van de Evangelieverkondiging. De prediker van de waarheid, die niet "pijnigt", zalft ook niet. De vreugde in Christus is een plant, die daar opgroeit op de akker, bevochtigd door de tranen van de droefheid naar God, die een onberouwelijke keuze tot zaligheid werkt. Het hart, gebroken en verbrijzeld onder het gevoel van zonde en schuld voor het aangezicht van de Heere, is geopend voor de vertroostingen van het Evangelie van Hem, die kwam tot behoudenis van de verslagenen van geest; maar het is dit niet, zolang het gesloten blijft voor de bewustheid, te hebben gedaan wat kwaad is in de ogen van de Heere. Als vandaar ons heilbegerig uitzien naar en gelovig omhelzen van het Evangelie moet uitgaan, dat wij dan onszelf beproeven, of onze zonden ons leed zijn en dringt het diep in ieders gemoed, dat, zo betamend en heilzaam tevredenheid is met God, even betamend en heilzaam ontevredenheid is met onszelf!

Dit is ook een eigenschap van deze Roomse hiërarchie of geestelijke heerschappij, dat zij degenen, die zij voor ketters uitscholden, op galgen en raders zetten en in hun hele gebied de begrafenis weigerden, inzonderheid op hun gewijde plaatsen zetten en hun naam allerlei smaadheid aandoen na hun dood. (STATEN OVERZETT.).

De anti-christ zou de weinige getuigen, die duizend tweehonderd zestig dagen, dat is jaren, in een verachtelijke en droevige gestalte van tijd tot tijd zouden profeteren, doden en hen telkens gedood hebbend, zou hij gedenktekenen van de demping van de getuigen oprichten door het in geschiedboeken aan te tekenen en ook hun lichamen aan galgen hangen en hun hoofden op staken zetten, of op een andere wijze iets plaatsen, waarbij men herdenken kon, dat deze getuigen overwonnen en uitgeroeid waren, dat hetzelfde was, alsof de dode lichamen van de getuigen onbegraven bleven liggen. Hierin hadden de onderdanen van de anti-christ van allerlei soort en taal een groot genoegen. Zij zagen het doden met genoegen aan en brachten met blijdschap hout aan om ze te verbranden, zoals in de martelaarsboeken overvloedig is aangetekend. Zij wilden niet, dat het doden van de martelaren in vergetelheid kwam, maar dat de geheugenis zo levendig bleef, alsof zij onbegraven op aarde bleven liggen en met de ogen te zien waren. De dode lichamen bleven liggen op de straten van de grote stad, niet op de grote straat van de stad, maar op de straten van de grote stad, dat is Rome, die het gebied over de hele wereld onder de keizers gehad had. Nu was zij de zetel van de anti-christ, die zijn gebied ook zo verre tracht uit te breiden; niet dat de dode lichamen allen binnen de muren van Rome dood lagen, maar zij lagen op de gezegde wijze dood onder zijn gebied in verschillende plaatsen. Deze stad Rome wordt geestelijk genoemd Sodom, wegens de wellust, weelde en ontuchtigheid; en Egypte, wegens de onderdrukking van Gods volk. De Heere Jezus is te Rome gekruisigd, niet eigenlijk, maar door de Roomse stadhouder Pilatus, en wordt dagelijks onder het Rooms anti-christisch gebied in zijn leden gekruisigd en in hun mis verbroken en opgeofferd en de kracht van Zijn voldoening wordt door hun leer vernietigd. Dit zou drie en een halve dag duren, dat is een halve week; letterlijk kan het niet genomen worden, want hetgeen in die tijd geschieden zou, geeft langer tijd te kennen. Wij denken, dat dit wel een korte tijd betekent, zoals men zegt, een dag, twee, drie. De aardse mensen, die naar hun eigen vleselijke begeerlijkheden leven en door de leer van de anti-christ daarin gerustgesteld worden, dat zij met geld hun zonden kunnen afkopen, werden door het prediken en ontvangen

van de waarheid van de twee getuigen, die wegens hun prediken profeten genoemd werden, in hun geweten gepijnigd, omdat hun daardoor ontdekt werd, dat zij op die weg niet zalig konden worden. Omdat die getuigen door hun leer en leven voortreffelijker waren dan zij en zo over hen naar hun inbeeldingen heersten, zo waren de getuigen hun onverdraaglijk en zij ontstaken als Kaïn in nijdigheid, als Achab in boosheid, als het volk tegen Amos in wrevel; daarom verblijdden zij zich, als de getuigen gedood waren, als zij tot schande waren gebracht en ophouden moesten, hen te bestraffen. Zo boos is het hart van de bloeddorstige Papisten.

De onderdanen van het rijk van de tegenstander zullen grote vreugde hebben uit de moord van de getuigen van de waarheid van het Evangelie en feest vieren (vgl. Esth. 9: 19 en 22), omdat zij meenden nu pas verlost te zijn van de knagingen van het geweten, waarmee de kracht van de waarheid, door de evangelische leraars krachtig gepredikt, hen heeft aangedaan; want wat is zwaarder en moeilijker voor mensen, in wie het gevoel van het geweten nog niet is uitgeblust, dan dat hun dwalingen, gebreken en schelmstukken aan allen worden voorgesteld.

Heeft het beest dan van te voren geen krijg aangedaan? Ja, zijn haat en vervolging hebben altijd geduurd, maar dat was geen eigenlijk gezegde krijg; want hij heeft geen aanmerkelijke partij gehad om mee te handelen, dan alleen enige weinige verborgenen. Hij had alles naar zijn wil, vertredend naar zijn welgevallen de heilige stad; maar nu zijn ze hem een openbare partij. Zijn verwoesten van de rechtzinnige Christenen was nu meer openbaar en zijn woede tot grotere hoogte gestegen. De grote boosheid van het beest in vs. 8 maakt, dat het met de dood van de getuigen niet tevreden is, maar ze met verachting en schande achtervolgt na de dood, zoals gewoon geweest is in de vervolgingen van Frankrijk engeland, Duitsland, Zwitserland, enz. (Zwinglius, de admiraal van Frankrijk, Bucerus). Onder de grote stad wordt zeker Rome verstaan, maar zo, dat niet alleen de stad bedoeld is, dat wat binnen de wallen is, maar het rijk (urbs de stad; orbis de wereld). En het is opmerkelijk dat, als in deze profetie van Rome wordt gesproken, dit altijd bij uitnemendheid geschiedt als "de grote stad, de grote hoer, het grote Babylon" (Hoofdstuk 17: 5; 18: 2) en van geen andere wordt zo gesproken, uitgezonderd van het Nieuwe Jeruzalem, in tegenstelling tot Rome. Zij heeft drie Eigenschappen, die geestelijk moeten worden verstaan. Zij is geestelijk genoemd Sodoma, omdat Zij wegens haar dartelheid, hovaardij, zatheid van het brood en geestelijke onreinheid verfoeilijk was (Ezech. 16); en Egypte, wegens het oefenen van geestelijke tiranny over het volk van God. Er wordt nog bijgevoegd "waar onze Heere gekruisigd is", niet letterlijk, maar "geestelijk", zoals het vorige aanwijst. Dat een profaan volk zo blij is, als het van vrome leraars verlost wordt, is niet te verwonderen. Achab kon wel vierhonderd profeten Jezabels verdragen, maar een Micha, die hem de waarheid zei, niet.

Die gruwelijke en verschrikkelijke wreedheid zal duren drie dagen en een halve, dat allen, die over dit boek hebben geschreven, uitleggen voor een korte tijd, wel een zekere, maar nochtans ook onzekere. Wij zeggen ook, het is om drie of vierdehalve dag te doen, dan zal het beter zijn. Daarom als ons geduld in die grootste versmaadheid en vervolging van de anti-christ wordt geoefend, moeten wij gedenken, dat God, onze Heere, alle dagen van onze ellenden geteld heeft.

En na die drie dagen en een halve, gedurende welke de lijken van de twee getuigen onbegraven liggen en ten voorwerp van triomferende vreugde voor de zonen van de aarde zijn geweest (vs. 9 v.), is een geest van het leven uit God in hen, in die getuigen, die men voor altijd dood waande, gegaan; en zij, nu weer levend geworden (2 Kon. 13: 21 Ezech. 37: 10), stonden op hun voeten; en er is grote vrees gevallen op degenen, die hen aanschouwden. Men

erkende toch duidelijk in hun weer levend worden het werk van de almachtige God, die toonde aan hun zijde te staan (Matth. 27: 54 Luk. 7: 16 Hand. 19: 17).

En zij hoorden (volgens betere lezing "ik hoorde Hoofdstuk 6: 6; 9: 13 grote, luid en verklinkende stem uit de hemel, die tot hen zei: "Kom hier op tot Mij in de hemel." en zij voeren op naar de hemel in de wolk, die tot dat doel was neergedaald, evenals eensJezus op zo'n wolk opvoer (Luk. 24: 51 Hand. 1: 4); en hun vijanden aanschouwden hen, hoe zij zo in de hemel werden opgenomen, zonder dat men het kon verhinderen.

De voorspelling, die in vs. 9 voorafging, had ons verplaatst in de 19de eeuw, zo hoog geroemd en door de mannen van die tijdgeest zo hoog verheven. Zij had ons voor de laatste drie jaren daarvan een schitterende hoogte getoond, die echter meer met vrees dan met bewondering vervult. De anti-christelijke geest, waarmeen het dier uit de afgrond door hen, die zich buiten de tempel van God in de voorhof bevonden, of de heidenen in de geestelijke zin van het woord die eeuw hadden vervuld, had het gebracht tot hele overwinning van de gemeente, die in de tempel aanbad en tot het doden van de getuigen. Hij heerste nu onbeperkt en zonder terughouding in de hele Christenheid en zijn grondtellingen waren van kracht in Staat in Kerk, in school en huis; de gemeente van de Heere daarentegen leefde als verborgen in de woestijn op haar plaats en de lijken van hun getuigen lagen ter beschouwing voor de grote geesten van die tijd onbegraven op de straat. Maar nauwelijks zal de eeuw met dat slot van deze laatste drie jaren geëindigd zijn en daarmee de "een en twee tijden" (vgl. Hoofdstuk
14) vervuld hebben, nauwelijks zal de volgende 20ste eeuw, waarvoor de profeten van de tijdgeest nog grote dingen op het gebied van het stoffelijk leven hebben doen verwachten, en een ontwikkeling van de van alle banden van orthodoxie en van confessionalisme bevrijden genius van de mensheid voorspeld hadden, er dicht bij zijn, om tot in de hemel op te klimmen. En zie, dan zal meteen het eerste jaar van deze nieuwe eeuw in het midden afgebroken ("Da
25 en tot de halve tijd, tot een halve dag worden gemaakt door een geheel onverwachte, buitengewone gebeurtenis, die de eEr van God en van Zijn rijk op het schitterendst herstelt. Terwijl eerst (vs. 7-10) de ziener van de Openbaring geprofeteerd heeft, gaat de voorspelling, nu deze gebeurtenis moet worden voorgesteld, in een visioen over. Johannes ziet voor zijn ogen plaats hebben wat geschieden zal en hij verhaalt nu wat hij ziet en hoort. Zeker is, zoals de aard van de Apocalyps meebrengt ("Da 7: 1" en "Da 7: 3 de ontdekking van de toekomst aan de andere zijde ook een grootse verberging. Wij zien wel, dat God een werk doet, waardoor Hij aan de heerschappij van de tijdgeest van een zijde, waarvan men dit het allerminst heeft verwacht, een snel einde bereidt in het bestuur van Christus in de hun Heer ontrukte Christenen voor enige tijd machtiger dan ooit van te voren weer opricht, maar de rede daarover is zo duister, zo in moeilijk gesteld, dat hier reeds van toepassing is wat in Hoofdstuk 13: 18 gezegd wordt: "hier is de wijsheid, die het verstand heeft, onderzoekt deze dingen." Wij hebben het resultaat van ons onderzoek reeds bij Matth. 24: 33 en 36 uitgesproken en uit de Heilige Schrift bevestigd. Juist die vierde halve profetische dagen, waarvan van te voren sprake was, zullen, zo menen wij, die tijd zijn, dat God Zich weer tot Zijn oude verbondsvolk keert en de daad van de genade, volbrengt, die in Jes. 63: 7- 64: 12 is voorspeld, zodat opnieuw, maar nu in omgekeerde zin, het woord van Christus (Luk. 19: 40) bevestigd wordt: "zo deze (de Christenen van dezen tijd) zwijgen, zullen de stenen (de tot nu toe zo verharde Joden) roepen". Naardien onder de Christelijke gemeente door de anti-christelijke grondstellingen en pogingen alle invloed van de getuigende gemeente vernietigd is, Christus met Zijn Evangelie uit het openbare, sociale en politieke leven uitgeroeid is, en niets meer is in de grote stad, die geestelijk Sodoma en Egypte heet, zo wijst de uitdrukking in vs. 8 : "waar ook onze Heere gekruisigd is" er duidelijk genoeg op, dat nu een geheel gelijke verandering van het rijk van God moet plaats hebben, als toen het

eigenlijke Jeruzalem de Heiland verworpen en aan het kruis had genageld. Toen werd het rijk van God van Israël genomen en de heidenen gegeven; nu hebben op geestelijke wijze die volken, die uit de olijfboom, die van nature wild was, afgehouwen en tegen nature in de olijfboom ingeënt zijn geworden, hetzelfde gedaan: zij hebben Christus uitgevoerd buiten de legerplaats en daar als een misdadiger verworpen, hoewel in een andere vorm. Zo kan het gevolg ook geen ander zijn dan dat omgekeerd het rijk van God, dat zij van zich hebben gestoten, de Joden wordt teruggegeven. Dat zal zeker de meesten iets vreemds voorkomen, dat wij binnen het vierde van een eeuw zo'n gebeurtenis, als Israëls bekering, reeds zouden moeten verwachten. Daartoe zijn toch nog in het geheel geen tekenen aanwezig, integendeel, die de gezindheid en handelwijze van dit volk van onze tijd beschouwt, zal veelal overhellen tot de mening van Luther, zoals die bij Jes. 57: 21 "Isa 57: 21"is meegedeeld, dan de mogelijkheid van het geen wij zo-even hebben uitgesproken, toegeven. Intussen moet het "gans Israël" van welks latere bekering Paulus in Rom. 11: 26 spreekt, niet van de hele grote massa zonder onderscheid worden opgevat, maar alleen van de "verkiezing van de genade", die uit het hele getal van stammen is genomen. en de hele omvang van de volk vertegenwoordigt; zoals dat in Hoofdstuk 7: 4 vv. van ons boek tot 12 x 1200 = 144000 zielen is beperkt. Bovendien is het een geheel nietige veronderstelling, als men meent dat Israëls bekering de laatste vrucht van een langzame, allengs voortgaande ontwikkeling zal zijn; zij is integendeel het werk van de genade, die in de plaats van de goddelijke Zoon op eenmaal en plotseling komt, als de juist afgemeten tijd van toorn is geëindigd en het uur van het ontfermen gekomen is. Zij is het werk van die genade, die met al haar wondermacht werkt (vgl. Hoofdstuk 12: 7-12) en dan zal het ook bij deze wedergeboorte zijn als met elke andere (Joh. 3: 8): "de wind blaast waarheen hij wil en u hoort zijn geluid, maar u weet niet van waar hij komt en waar hij heengaat." Voor de lezer, die de Schrift kent, kan het aan geen twijfel onderhevig zijn, of de waarde van de tekst, die voor ons ligt: "een geest van het leven uit God is in hen gegaan en zij stonden op hun voeten", niet alleen op het gezicht in Ezech. 37: 7-10 doelen, maar de vervulling ervan ons voor ogen stellen. Alleen zou die een bedenking nog kunnen worden gemaakt dat toch van die twee getuigen sprake is, waarover na vs. 3 is gehandeld. Hebben wij nu van te voren deze twee getuigen opgevat van die uit de Christelijke Kerk, die uit de heidenen vergaderd is, hoe komen wij er toe, nu een quid pru quo te maken en in de plaats van de getuigende gemeente van Christus, die door de antichristelijke tijdgeest door middel van de alles vermogende staat overwonnen en gedood op de straat van de grote stad ligt, opeens het ruime veld, dat vol doodsbeenderen ligt, de verdorde beenderen van het hele huis van Israël te zetten? De bedenking wordt echter dadelijk weggenomen, als men maar eerst de wijze van beschouwing in de Openbaring in zich heeft opgenomen, Daar is de vrouw, die met de zon bekleed is en de maan aan haar voeten heeft en een kroon van twaalf sterren op haar hoofd, het volk van God in zijn Oud- en Nieuw-Testamentische roeping. Israël heeft deze roeping door zijn verwerping van Christus verspeeld en zo een plaatsbekleding door de gemeente, uit de Heidenen vergaderd, teweeg gebracht, maar zo weinig is deze gemeente nu zelf en zonder Israël die vrouw met de zon, als zij daarvoor, dat zij de olijfboom is ingeënt, en de wortel en het sap van de olijfboom deelachtig gemaakt is, zelf tot olijfboom gemaakt (Rom. 11: 17 vv). Het getuigen van de Christelijke kerk is diensvolgens slechts een volvoeren van de roeping van Israël, om te getuigen, waarom het ook boven geheel in een Israëlitisch kleed optrad en in Israëlitische vorm werkzaam was; want Israël's roeping om te getuigen is met Israël's verwerping niet teniet gegaan, maar door de Kerk opgenomen en voortgezet. Terwijl dus na het einde van de 19de eeuw de mond van de Kerk tot zwijgen gebracht en het getuigen van de Christelijke gemeente en van het geestelijk ambt gedood is, is als het ware Israël's dood volkomen geworden en daarmee de tijd van zijn wederopwekking gekomen. Het is nu ten eerste Israël zelf, in welks doodsbeenderen de Geest van het leven van God vaart. Uit dit volk worden de twee getuigen weer levend en staan op hun voeten; maar

ook de Kerk, de Christelijke gemeente, gaat daarbij niet ledig heen, zodat zij in haar dood zou blijven; integendeel wordt tegelijk vervuld wat Paulus in Rom. 11: 15 schrijft. Evenals namelijk in de 1ste eeuw van de Christelijke tijdrekening Israël's verwerping de verzoening van de wereld is geweest, zo wordt de wederaanneming van de Joden aan het einde van de 19de eeuw voor de Christenen van deze tijd het leven uit de doden (vgl. MATTHEUS. 25: 4), waarover dan vs. 13 handelt. Voordat wij tot de beschouwing van dit vers overgaan, heeft eerst vers 12 nog een nader bewijs, dat deze plaats werkelijk over Israël's bekering en weer aanneming handelt, in de stem van de hemel: "kom hier" en in het werkelijk opstijgen van hen, tot wie de stem werd gericht. Zonder twijfel slaat dit woord terug op hetgeen Jozef tot zijn broeders zegt (Gen. 45: 4): "Nader toch tot mij". In de aanmerking op die plaats "Ge 45:
werd op het toneel van erkenning tussen de verheerlijkte Godmens, die op de troon van Zijn Vader zit en het volk, dat Hem verraden en aan de Heidenen verkocht heeft, maar waarmee Hij Zich in eeuwigheid verloofd heeft (Hos. 2: 19 v.), gewezen als hetgeen door dat toneel van erkenning tussen Jozef en zijn broeders werd gewezen. Israël stijgt bij zijn wederaanneming wel niet lichamelijk, maar in de geestelijke zin van het woord, in een wolk naar de hemel. Het treedt in een zo onmiddellijke betrekking tot de Heiland, als het aan de Christelijke gemeente niet ten deel geworden is (Hoofdstuk 14: 1), wordt als het ware weggenomen van de aarde, terwijl het uit alle landen, waarin het verstrooid is geweest, wordt uitgerukt en naar het heilige land overgebracht, waar het later van de ellende onder de heerschappij van de antichrist niets zal te lijden hebben (Hoofdstuk 12: 14) en wordt daar in een nog veel meer omvattende in diepe zin tot een lichtgevende sterrenhemel verheven, dan het vroeger geweest is (Hoofdstuk 6: 13). Reeds is een grote vrees gekomen over hen, die hen zagen, toen de Gerst van het leven van God in hen voer en zij op hun voeten stonden. Dat het juist Israël zou zijn, dat de historische Christus Zijn eer in de wereld zou teruggeven, die de Christenen Hem hadden ontnomen, had men het allerminst verwacht. Dat juist in een tijd, waarin men als zeker aannam, dat alle onderscheid tussen Jodendom en Christendom zou zijn weggenomen en alle tegenstelling in de eenheid van humanisme en civilisatie was opgeheven, zich Israël emancipeert van de vrijheid en gelijkheid en broederschap van de zozeer verlichte eeuw en zich tot zijn ware broeder Christus wendt, is een wonder voor de ogen van allen, tot men zich van de eerste schrik enigszins zal hebben hersteld en nu aan de slang, die achter de vrouw een water als een stroom uitspuwt, om haar te verdrinken, de aandacht geeft. (Hoofdstuk 12: 15 v. 16: 13 v). Terwijl nu echter de aarde de vrouw helpt en haar mond opent om de stroom te verslinden, blijft voor de vijanden van de Joden, die in de tijd van hun verwerping en verharding hen vertreden en onderdrukt hebben, hen later van de kennis van de zaligheid hebben afgehouden en de schoonste van hun geslacht hebben verworpen en afgezet, om ten slotte bij hun terugkeren voor hen te worden de Farao, die met zijn wagens en ruiters nazet, niets over dan het toezien. Zij kunnen niet meer tegenspreken, dat hetgeen Israël was toevertrouwd, Gods woord en getuigenis en wel tot elke letter in het bijzonder, volle, onbedrieglijke waarheid was en kunnen verder er niets tegen doen, dat de vrouw op haar plaats, waarheen zij als op vleugels van een grote adelaar als in de woestijn gevlogen is, gevoed wordt (Hoofdstuk 12: 14). In de hereniging van de beide zo lang gescheiden delen van het volk, van het huis van Israël en van het huis van Juda tot een koninkrijk, onder de scepter van de zoon van David zijn de honderd vier en veertig duizend (Hoofdstuk 7: 4; 14: 1 nu weer de twee getuigen van de Heere, de twee olijfbomen en twee kandelaren, staande voor de God van de aarde, zoals voor de roeping van de Heidenen tot het rijk van God hun zo'n ereplaats in de wereld verleend was, waarbij dan zeker twee mannen van God onder hen nog in het bijzonder zich voordoen als de voorafgebeelden door Jozua en Zerubbabel (Neb. 12: 1), bij het terugkeren uit de Babylonische ballingschap en het bouwen van de tweede tempel. Wij zullen bij Hoofdstuk 14: 1 vv. zien, dat er nu weer een tempel moet worden gebouwd en een godsdienst worden ingericht en dan het gezicht van Ezechiël in Hoofdstuk 40-48 in

aanmerking moet worden genomen. Van die tempel van Ezechiël (Hoofdstuk 47: 1 vv.) gaat een stroom uit naar het Oosten, aan welks oevers aan beide zijden zeer vele bomen staan en welks wateren het water van de dode zee gezond maken, zo merken wij hier weer iets van het leven uit de dode, dat door Israël's wederaanneming ten dele zal worden aan de Christelijk Kerk hier in ons Westen, waarvan wij het beeld in de vs. 8 vv. beschreven lijken hebben gezien. Wat echter van te voren in het Westen is geschied, om zo'n weer levend maken mogelijk te doen zijn, wijst het vers aan, dat verder volgt.

De aan het kruis gestorven Jezus bleef niet in de dood, maar op de heerlijke Paasmorgen brak het nieuwe, goddelijke hemelleven voor Hem aan, uit de nacht van het graf en snel daarop voer de Zoon van God en van de mensen op, om zich te zetten aan de rechterhand van de majesteit in de hoogste hemelen. In die zegepraal delen ook Zijn getrouwe getuigen; ook in hen gaat een geest van het leven uit God; ook zij varen op naar de hemel in de wolk. Zij herleven, schoon gestorven voor een klein tijdje. Dat is het beeld van de Kerk van de Heere, waarvan door alle tijden heen dat woord van Jezus gold: "zij is niet dood, maar slaapt."

Zonder deze woorden te beschouwen in hun profetisch verband, laat ons ze opvatten als de uitnodiging van onze grote Voorloper tot Zijn geheiligd volk. Op de bepaalde tijd zal er "een grote stem uit de hemel" worden gehoord tot elke gelovige, zeggende: "Kom herwaarts op". Dit behoorde voor de heiligen een onderwerp van blijde verwachting te wezen. In plaats van op te zien tegen het uur, wanneer wij de wereld moeten verlaten, om tot de Vader te gaan, moesten wij verlangen naar het uur van onze bevrijding. Ons lied moest wezen:

Mijn hart is in de hemel, Waar Jezus mij verbeidt; 'k Zal haast Zijn stem vernemen: "Kom, deel mijn heerlijkheid."

Wij worden niet geroepen naar beneden, naar het graf, maar naar boven, naar de hemel. Onze uit de hemel geboren geesten behoorden te reikhalzen naar de lucht van hun vaderland. Tevens moest de hemelse dagvaarding het voorwerp wezen van geduldig wachten. Onze God weet best wanneer ons toe te roepen: Komt hierheen op." Wij moeten de tijd van onze afreis niet willen verhaasten. Ik weet dat de drang van de liefde ons zal doen roepen. Maar de lijdzaamheid moet haar volmaakt werk hebben. Met onfeilbare wijsheid beschikt God de meest gelegen tijd voor Zijn verlosten, om hier beneden te vertoeven. Ongetwijfeld, als er leedgevoel in de hemel kon bestaan, zou het zijn, omdat men niet langer op aarde heeft kunnen verkeren, om nog meer nut te stichten, om meerdere schoven te vergaderen voor de eeuwige schuur, meerdere parels voor Zijn kroon. Maar hoe kan dit, tenzij er meer wordt gewerkt. Het is waar, er is ook een keerzijde, hoe korter wij leven, hoe minder zonde wij bedrijven, maar o, wanneer wij met ons hele hart God dienen en Hij ons geeft het kostbare zaad uit te strooien en honderdvoud in te oogsten, zouden wij dan niet zeggen, het is beter voor ons te blijven waar wij zijn? Hetzij onze Meester zegt: "ga of blijf". Laat ons evenzeer vergenoegd zijn, als Hij ons maar met Zijn nabijheid begunstigt.

Maar na de drie en een halve dag, na die laatste tijd, dat de anti-christ bijzonder woedde tegen de telkens opstaande getuigen en hen tot hun vreugde telkens overwon en doodde, brak de hervorming zo krachtig door, door Zwinglius, Luther, Melanchton, Calvijn, Bucerus, Cranmer Knox en andere helden, dat de antichrist het niet stuiten kon. Dit is het opstaan van de getuigen. De personen, die gedood waren, werden niet weer lovend, maar hun getuigenis, het Evangelie, dat de vorige getuigen verkondigd hadden en waardoor zij de gruwelen van het pausdom hadden ontdekt en bestraft, kwam weer klaar en met kracht voor de dag, zoals Elias in Johannes de Doper herleefde. Dit geschiedde niet door uitwendige kracht en geweld, maar

door de Geest van de Heere, die de geest van de hervormers verlichtte en brandende maakte, en door hun prediking ontstak de geest van een grote menigte van toehoorders. De hervorming brak zo overvloedig en klaarblijkelijk door, dat de anti-christ en zijn aanhang het aanschouwden met vrees, omdat zijn troon en kroon daardoor waggelden. Het opvaren is niet lichamelijk, maar geeft te kennen de openbare vertoning van het Evangelie in klaarheid, heerlijkheid en onoverwinnelijkheid en dat in spijt van de vijanden, die van te voren met blijdschap de dode lichamen van de getuigen aanschouwd hadden, die nu moesten zien, dat diezelfde zaak en dezelfde getuigenis zo doorbrak, dat er geen onderdrukken aan was.

De getuigen van Christus zouden voor een korte tijd moeten stilzwijgen, maar zij zouden van God worden opgewekt, dat is, zoals Medus zegt, zij zouden in de oude staat hersteld worden, want dat is in de geheime zin "opgewekt worden" of "in het leven hersteld worden"; (Jes. 26: 19 Hos. 6: 2 Ezechiël. 37: 1 enz.), de monde van de getuigen zouden weer worden opengedaan en met grote kracht van de waarheid getuigenis geven (Hand. 4: 33). Hetgeen aan Christus geschied was, dat Hij door Zijn vijanden onrechtvaardig gedood, in het leven teruggebracht en ten hemel gevaren was, omhangen met een wolk, ditzelfde zou ook in de getuigen van Christus worden gezien. De hemelvaart betekent zonder twijfel de openbare verhoging van hen, zodat zij, zoals Medus schrijft, tot een hoger trap van eer en macht verheven zouden worden (Dan. 7: 13 Jes. 14: 13, 19).

Behalve hun vorige eer zouden zij nu, na de zakken afgelegd te hebben, meerdere heerlijkheid verkrijgen, terwijl goddelijke kracht hen tot de hemel verhoogde en hun vijanden dit met verbazing en spijt beschouwden.

Brightman verklaart het eindigen van de drie en een halve dag van de 1ste Oktober 1550 en zegt: want op die tijd werden de profeten weer levend, na de verstoring de kerken in Duitsland toegebracht en de autoriteit en de majesteit van de Schriften en de verzamelingen van gelovigen groeiden aan, tot spijt van de antichrist en van al hun vijanden.

En in dat uur, toen de verheerlijking van God aan de twee getuigen plaats had (vs. 11 v.) geschiedde een grote aardbeving, opdat de indruk door een in het oog lopend gericht van God bij het geslacht van die tijd nog zou worden gesterkt en de invloed ervan verhoogd. En het tiende deel van de stad, waarvan in vs. 8 gesproken werd, is gevallen en er zijn in de aardbeving gedood zeven duizend (vgl. Hoofdstuk 3: 4) namen van mensen en de overigen, die van de ondergang verschoond gebleven waren, zijn zeer bevreesd geworden en hebben de God van de hemel heerlijkheid gegeven, door zich van de geest van het materialisme en het bedrog van zijn voornaamstewoordvoerders, waarin zij tot hiertoe waren gevangen, weer tot de ware God en het Evangelie van Christus te wenden.

In een ontzaggelijke schok, die door het hele land van de westerse Kerk zal gaan, zo horen wij hier, vindt het tiende deel zijn ondergang. Dit is als het ware een tiende van de wraak, die de Heere van het Hem toebehorende, maar met geweld ontrukte land neemt. Ten gevolge van de ondergang van het tiende deel, waarbij nog negen delen overblijven, is dat gebied het getal tien, dat aan het dier met de tien hoornen in Hoofdstuk 13: 1 vv. herinnert, weer tot het getal negen overgebracht en opnieuw in de macht van het drietal gesteld, om weer een plaats van het rijk van God te worden, zodat in vs. 15 het lofgezang kan worden gehoord: "de koninkrijken van de wereld zijn geworden van onze Heere en van Zijn Christus." In het bijzonder zijn het 7000 namen van mensen, die het gericht van God ten offer worden; het zijn de priesters en profeten van de anti-christelijke geest, die als zodanig een naam hadden en om hun menigte door het getal van de volheid, door "duizend" zijn aangewezen, waarbij het dan

verder zijn zinnebeeldige betekenis heeft, dat juist zevenduizend worden gerekend. Het zijn de moderne Baälspriesters, die, als de Heere met vuur van de hemel zal antwoorden, opeens samen een einde zullen nemen, evenals hun voorlopers ten tijde van Elia (1 Kon. 18). Hun namen, die zo hoog geëerd zijn geworden, worden dan voor altijd onder het puin van de vergetelheid begraven. De volksmenigte van de grote stad, die verschoond is gebleven en nu zozeer door die namen wordt beheerst, dat zij die als aanbrengers van het heil toejuicht, voor het grootste geluk houdt hen tot hun vertegenwoordigers te kunnen kiezen en uit hun handen alles als weldaad aanneemt, ook wat blijkbaar vergift is voor het tijdelijke eeuwig welzijn, zal, als nu de aardbeving volgt en het tiende deel van de stad ineenstort, met een heilzame verschrikking worden vervuld. Nu niet meer verblind en in verwarring gebracht door goddeloze woordvoerders, en tevens afgeschrikt door de bittere vruchten, die zij op de door deze bereide akker van het politieke en sociale en religieuze leven geoogst heeft, doen zij belijdenis over hun dwalen en geven zij de God van de hemel weer de eer. Een God van de hemel erkenden zij vroeger niet meer, evenmin als een hemel, een leven na dit leven. Voor haar bestond slechts wat zij met de handen kon tasten, de aarde en het aards genot. Als God van de aarde, waarvoor men ten tijde van de twee getuigen nog de God van de hemel had gehouden (vs. 4), hield zij slechts de mens en in hogere opklimming het genie, elke zogenaamde grote geest, maar juist deze genieën hebben haar met haar wijsheid en haar instellingen de aardbeving op de hals geladen. Er behoort juist niet een al te grote mate van doorzicht toe, om uit de brandstof, die reeds opgestapeld wordt, uit de omstandigheden, die men teweeg brengt, uit de hele vorm, die men aan het openbaar leven geeft, te besluiten tot de onvermijdelijke gevolgen, van die ontzettende en de wereld door en door schokkende uitbarsting zich nog, slechts weinige tientallen jaren zal laten wachten. Wij hoeven niet tot in het bijzondere te verklaren, kalm overleg en stil bepeinzen van Gods woord brengt reeds vanzelf teweeg, dat men de wenk over de toekomst, die wij tegemoet gaan, verstaat.

Waar ooit in de Kerk de prediking van het Evangelie verworpen werd en de gezant van Christus gesmaad, daar trad God tussenbeide en handhaafde de eer van Zijn dienstknechten, door het zenden van Zijn oordelen over de misdadige Kerk zowel als over de wereld. Als het geestelijk Sion onheilig bevonden wordt, dan staat de kastijder op van buiten en van binnen; van buiten de overheersing, de vervolging van de wereld en van binnen afval, ongeloof en het verlaten van de eerste liefde. Door beiden "valt het tiende deel van de stad" (van de Kerk); uit- en inwendige rampen barsten als een onweer over haar los. De akker wordt bezocht door de sikkel van het goddelijke oordeel; de halmen vallen en de onvruchtbare ranken van de wijnstok verdorren, worden afgehouwen en in het vuur geworpen. Maar de Kerk zelf blijft bestaan. Het tiental is ook hier een beeld. Tien is het getal van de volkomenheid en betekent hier de voortgang van het goddelijk gericht, tot aan zijn voleindiging toe. De "overigen", die niet "gedood worden in de aardbeving", "worden zeer bevreesd", komen tot inkeer en "geven de God van de hemel heerlijkheid." Het is een onschatbaar voorrecht van de Kerk, dat de Heere haar wel tuchtigt, maar niet verdelgt van de aardbodem. Weliswaar, Zijn oordeel en slaan haar diepe wonden, maar dezelfde hand, die hen kastijdt, is ook uitgestrekt ter heling en naar de aanbiddelijke raad van de Eeuwige, komt zij reiner en sterker uit alle beproevingen en rampen terug, zodat elke vernedering voor haar een weg is tot groter heerlijkheid, iedere vervolging een stap tot haar volkomen zegepraal. Dat vooruitzicht kan haar bemoedigen onder alle stormen, want het einde is altijd tot heerlijkheid van haar hemels Hoofd, door de erkentenis van velen, die Gode de eer geven en geen anderen naam dan die van Zijn Gezalfde erkennen. Maar dat brengen van vele kinderen tot gehoorzaamheid heeft niet altijd plaats zonder zware oordelen. Want zo diep is het bederf in ‘s mensen hart geworteld, dat de prediking van geloof en bekering vaak onvoldoende is; en daarom treedt de Heere vaak op

met de gerichten van Zijn heerlijkheid, zoals de landman door het snijdend kouter en de scherpe egge de grond geschikt maakt tot het ontvangen van het goede zaad.

De aardbeving is, zoals het vorige, oneigenlijk en wordt daardoor een grote beroerte onder de mensen verstaan, zoals ten tijde van de hervorming alles in rep en roer was. De een omhelsde de waarheid en verliet de antichrist; de ander bestreed het Evangelie. Deze aardbeving had die uitwerkingen:
het tiende deel, dat is een groot gedeelte van de stad, van het anti-christelijk gebied viel van hem af, zoals wij onder de zevende bazuin zullen zien. Zeven duizend, zoals in de tijd van Elia, zeven duizend, dat is vele duizenden overbleven. Zo betekent het getal hier ook vele duizenden namen van mensen, dat is mensen van naam, aanzienlijken, zoals bisschoppen, abten en prelaten. Want in de tijd van de hervorming zijn een menigte bisschoppen en bisdommen van stichten en kloosters gedood, vernield en uitgeroeid; 2) de anderen zijn bevreesd geworden. Zowel hogen als lagen werden ontroerd, een ieder was bezorgd, dat ook hij zijn vette inkomsten en zijn gemakkelijk leven zou moeten missen, anderen werden twijfelmoedig, en begonnen de afgoderij van het pausdom te zien. Zij zagen enigszins het licht van het Evangelie en schoon zij in het pausdom bleven, zo erkenden zij de vinger van God in het werk van de hervorming. 3) En gaven de God van de hemel heerlijkheid met de waarheid van het Evangelie enigszins te erkennen en de gruwelen van het pausdom te zien.

Door aardbevingen worden (Hoofdstuk 6: 12; 14: 19) verstaan grote en plotselinge tijdelijke bewegingen. Door deze aardbevingen verstaan wij de grote bewegingen, die gewoonlijk de reformatie vergezellen, waardoor de koninkrijken als in oproer worden gebracht.

De vijanden zouden niet weinig vernederd worden door de verhoging van de Schriften, terwijl de wereld vreselijk beroerd zou worden, het rijk van de antichrist geschud, zodat een groot en aanmerkelijk deel van dat rijk geheel neer zou storten en geen kleine menigte van mensen zou vergaan door uiterlijke bloedstorting en door verlies van oude waardigheden, terwijl vele anderen door het gezicht zeer verslagen, gebracht zouden worden tot uiterlijke erkentenis van Gods hand, of ook tot de ware dienst van de ware God in Christus. Dit wordt niet weinig door de uitkomst van de reformatie bevestigd, want toen begon de laatste periode van het anti-Christendom, toen viel deze laatste bestrijding en verwinning van de Schriften voor en van die tijd werden de heilige Schriften door het opgaande reformatie-licht in korte tijd niet alleen in hun waardigheid hersteld, maar ook van de takken van ongerijmde overleveringen bevrijd, verkregen zij meer luister en waardigheid dan van te voren. Evenwel beantwoorden die lotgevallen nog niet zo geheel aan deze profetie, dat wij niet reikhalzend zouden mogen wachten en met het oog op Gods beloften wensen een verhoging van de heerlijkheid van de Schriften, door allen te erkennen en een verdere omkering van de grote stad na het einde van de 1260 dagen van haar rijk.

Het tweede wee van de drie, die in Hoofdstuk 8: 13 voor de vijfde, zesde en zevende bazuin werden aangekondigd, is weggegaan, nadat de geschiedenis van de zesde bazuin in Hoofdstuk 9: 13-11: 13 evenals die van de vijfde in Hoofdstuk 9: 1-12 met een zich ontwikkelend antichristendom en daarom ook met een gericht van gedeeltelijke ondergang van de Christenen geëindigd is. Zie, het nog achter gebleven derde wee komt spoedig, beginnende met de aankondiging in Hoofdstuk 12: 12 en sluitend met de verwezenlijking in Hoofdstuk 15-19.

Het plaatsen van het tweede wee, waardoor aan de ene zijde de gebeurtenis in vs. 13 als slot van de zesde bazuin, die in Hoofdstuk 9: 13 begint, wordt voorgesteld, aan de andere zijde het

binnen de zo afgebakende beide grenspunten voorspelde van de volgende afdeling uitdrukkelijk wordt afgezonderd, spreekt daarvoor, dat eensdeels het begin van de tijdsbepaling in vs. 2 en 3 gegeven, in de gebeurtenis Hoofdstuk 9: 13 vv. en het slot in de gebeurtenis vs. 13 moet worden gezocht, en dat wij aan de andere zijde bij het dier in vs. 7, dat uit de afgrond opstijgt, nog niet aan de persoonlijke antichrist, zoals die in Hoofdstuk 13 openbaar wordt, moeten denken, maar slechts aan de anti-christelijke tijdgeest, de voorloper ervan (vgl. bij Hoofdstuk 16: 21).

Hier ontmoeten wij dus de schildering van de beide getuigen gedurende de 1260 jaren, van de tijd van de Evangelieverkondiging onder de Angel-Saksers en Duitsers, door het hele tijdperk van de middeleeuwen tot op de hervorming, en voorts tot op het einde van onze eeuw. Alle uitnemende Godsmannen en Evangeliepredikers, van de Ierse en Angel-Saksische apostelen en Bonifacius behoren daartoe; voornamelijk hebben wij door hen de getuigen sinds de hervorming te verstaan, de krachtigste moeten nog optreden, evenals ook onder het Oude Verbond in de ergste tijden de meeste en machtigste profeten optraden. De Heere geeft ons geen schets van hun werkzaamheid bij de gemeente of bij de vrouw, die zij met het Woord van God geestelijk voeden (12: 6); maar hun manmoedig optreden tegen hun vijanden. Met de uitdrukking: "Zij zullen 1260 dagen lang profeteren of leren in zakken gekleed", wordt hun werkzaamheid kort en veelbetekenend geschilderd. Met de volmacht, om vuur van de hemel te doen neerdalen, de hemel te sluiten, zodat het niet regent, zoals van Elia gezegd wordt en water in bloed te veranderen, of de aarde met plagen te slaan, zo vaak zij het voor hun eigen veiligheid, of tot bekrachtiging van hun woord nodig achten, zoals van Mozes wordt bericht, wordt op de macht van hun gebed gedurende de tijd van de 1260 jaren en na de afloop van de 1260 jaren ook op werkelijke wonderkracht, naar het voorbeeld van Mozes en Elia, heen gewezen. Voor de hervorming baden deze getuigen, die toch ook onder de weinige namen te Sardis, die hun kleren niet bevlekt hadden, begrepen zijn, dat toch de bisschop te Sardis, de paus te Rome, ontwaken en aan het Evangelie de plaats, die het toekwam, inruimen mocht. Huss, ook een getuige van de waarheid, werd verbrand; maar voorspelde hun, dat na hem een zwaan zou komen, die zij niet zouden kunnen verbranden, noch braden. Eindelijk stond deze zwaan op en bracht het Evangelie aan het licht en hanteerde dermate het zwaard van het woord tegenover het zevenhoofdige dier, dat het vijfde hoofd een dodelijke wond ontving, waaraan het, had de kerkvergadering te Trente geen genezing verschaft en was er geen nieuwe helper in het beest uit de aarde opgetreden, onfeilbaar gestorven zou zijn. Want het hele Zuidelijk-Europa stond op het punt om tot het zuivere Evangelie terug te keren en dan had het pausdom uitgediend. Bezat deze getuige (Luther) met zijn medegenoten en medegetuigen niet een buitengewone kracht en goddelijke volmacht, waartegen niemand zich verzetten kon? Het vuur van het Evangelie is nu eenmaal ontstoken en brandt, hoewel in Zuidelijk-Europa uitgeblust, in Middel- en Noord-Europa voort en straalt meer en meer temidden van de onwetendste heidenen en van degenen, die de einden van de aarde bewonen. Hoe vaak heeft God in het verleden de vijanden van het Evangelie uit de weg geruimd, wanneer de schaar van de getuigen in de gemeente Hem vurig smeekte, dat het licht toch niet uitgedoofd mocht worden. En wanneer heden enige macht op aarde de waarheid wilde onderdrukken, zou de Allerhoogste op het geloofsgebed Zich tegen haar stellen. Zolang het wereld-uurwerk nog niet op 1260 wijst, kan niemand de getuigen ongestraft beschadigen, niemand het Evangelie uit de weg ruimen. Hoezeer is het Zuidelijk Europa, bijvoorbeeld Spanje, sinds de tijd van de hervorming daarvoor getuchtigd, dat het de getuigen, die het Evangelie binnen zijn grenzen verkondigden, heeft uitgeroeid. Pas wanneer het goddelijk raadsbesluit dit toelaat, kunnen de getuigen aangerand en in de Christenheid gans en al uitgeroeid worden, opdat de duivel en de boze mensheid als zodanig voor de engelen en de gelovigen openbaar worden en de maat van hun zonden vol maken. Ten tijde van het beest uit

de afgrond worden de getuigen, die dan hoofdzakelijk als profeten optreden, ook, zoals Mozes en Elia, met wonderkracht toegerust. Want de werkzaamheid van de beide getuigen in vs. 5 en 6, heeft eigenlijk ten tijde van de volksheerschappij, na de afloop van de 1260 jaren plaats, omdat de tijd van hun profeteren zonder het doen van uitwendige wonderen, in de vroegere verzen wordt vermeld. Met de tijdsopgave (vers 3) is de Heere tot het einde van het daar genoemde tijdperk gekomen. Zo is ook het beest uit de zee (13, 5) met de tijdsopgave tot het einde van de 1260 dagen genaderd; wat in 13: 6-10 gezegd wordt, valt na de afloop van de 1260 jaren voor. Ook op de volgorde van de woorden kan in het heerlijke boek van de Openbaring niet nauwkeurig genoeg acht gegeven worden.

DE ZEVENDE BAZUIN. HET VIERDE GEZICHT VAN DE STRIJD VAN MICHAEL TEGEN de DRAAK

IV. Vs. 15-19. Nu wordt de zevende bazuin gehoord; even als echter na de opening van het zevende zegel (Hoofdstuk 8: 1 vv.) een stilte in de hemel ontstond van ongeveer een half uur, en gebeden werden uitgesproken, voordat het tot het blazen van de bazuin en daarmee tot verdere ontwikkeling kwam, zo volgt ook hier na het klinken van de laatste bazuin niet meteen de voltooiing van het geheim van God, die men nu zou kunnen verwachten (Hoofdstuk 10: 7). Eerst wordt de voltooiing, alsof die reeds aanwezig was, door de engelen en uitverkoren in de hemel gevierd en God de Heere bevestigt wat hiermee als zeker en ontwijfelbaar wordt aangekondigd ook van Zijn zijde. Zo’n viering, die de toekomst voorafgaat, is echter juist hier op de juiste plaats, waar het voorafgaande gezicht (vs. 1-14) reeds diep in deze toekomt heeft ingegrepen en zo’n heerlijke overwinning van Christus over de geest van de anti-christ, en zo’n groot wonderwerk van Zijn alles vermogende genade heeft teweeg gebracht, dat de overwinning over de antichrist naderend is en de opening van het rijk van de heerlijkheid nog slechts een vraag van tijd kan zijn.

En de zevende engel van die, die ik in Hoofdstuk 8: 2 gezien had en waarvan de zes eerste in Hoofdstuk 8: 7-9: 21 reeds hun bazuinen hadden laten horen, heeft eveneens gebazuind en er geschiedden bij het klinken van de zevende bazuin grote stemmen in de hemel. Deze kwamen van de legerschaar, zeggende: "De koninkrijken van de wereld zijn (volgens betere lezing "het koninkrijk van de wereld is nu geworden, zoals reeds lang van te voren is verkondigd (Obadja 1: 21 Zach. 14: 9 Dan. 2: 44; 7: 13 v. Jes. 52: 7) van onze Heere, namelijk van God de Vader en van Zijn Christus (Hand. 4: 26 Ps. 2: 2) en Hij, God in de gemeenschap met Zijn Gezalfde (Ps. 2: 3) zal voortaan als Koning heersen in alle eeuwigheid, zonder door de satan en de vijandige machten onder de mensen verder te worden benadeeld" (Ex. 15: 18).

En de vierentwintig ouderlingen, die voor God zitten op hun tronen (Hoofdstuk 4: 4), vielen, evenals de engelen in Hoofdstuk 7: 11, neer op hun aangezichten en aanbaden God (Hoofdstuk 4: 10).

Zij deden dat, zeggende: "Wij danken U, Heere God almachtig. a) Die is en Die was en Die komen zal (Hoofdstuk 1: 8, 4: 8)! dat U, nadat U in de tijden van de wereld in onbegrijpelijke lankmoedigheid U van uw goddelijke almacht zolang heeft ontledigd, zonder tegen de overmoed van uw vijanden daarvan gebruik te maken, Uw grote kracht heeft aangenomen, om uw bestuur eindelijk door te zetten, en alleen te doen gelden en als Koning heeft geheerst, als de enige Koning in de hemel en op aarde.

Openbaring 16: 5

De lofzeggende aanspraak, waarin vroeger de waarborg voor het heerlijk einde van de wegen van God was aangewezen, komt nu als feitelijk bewaarheid voor, omdat dat glorierijk einde zelf wordt voorgesteld als reeds gekomen. Met de zo zinrijke drievoudige benaming van God valt nu het derde moment weg (volgens betere lezing, die slechts de woorden" die is en die was" bevat en daarentegen "die komen zal" weglaat) (vgl. Hoofdstuk 16: 5); want die lof heeft juist betrekking op Hem, die nu gekomen is en zo de voltooiing van Zijn geheim heeft teweeg gebracht.

De Heere kan slechts zolang genoemd worden "die komen zal" als Zijn toekomst nog niet daar is; nu is zij echter daar en dienvolgens wordt Hij nog alleen voorgesteld als diegene, die in alle eeuwigheid is, zoals Hij van eeuwigheid was. Hij heeft Zijn grote kracht aangenomen, en heerst nu. Dat was het enige, dat God nodig had, om Zijn rijk te aanvaarden, dat Hij Zijn macht aannam (Ps. 93: 1). God heeft Zich niet van andere zijde macht verschaft en met hulp van Zijn rijk in bezit genomen, maar Hij heeft alleen Zijn macht aangenomen, die Hij wel had, maar niet gebruikte. Evenals van Christus wordt gezegd, dat Hij Zich van Zijn macht heeft ontledigd, zo kan dat ook van God worden gezegd. Hij heeft Zich, alhoewel in het bezit van alle macht, toch in het gebruik ervan beperkt, zodat het vaak de schijn had, als was Hij tegenover Zijn vijanden machteloos.

De "grote stemmen", die reeds bij voorbaat de zegepraal van God en Zijn Gezalfde vieren, komen van de algemene vergadering van de volmaakt rechtvaardigen van die grote schare, die niemand tellen kan, beleed met lange witte kleren, die palmtakken hebben in de handen, de heiligen, wier gebeden aanleiding gaven tot de verschijning van de engelen met de zeven bazuinen. Thans, nu deze engelen hun last hebben uitgevoerd, worden juich- en danktonen aangeheven door deze schare, die uit de dienstknechten van God, de profeten en de heiligen en degenen, die Zijn naam vrezen, kleinen en groten, bestaat. Deze zijn toch geroepen, om met hun Heer en Zijn Gezalfde te heersen en hun loon te ontvangen. Ook later juichen zij over de heerlijke daden van God en Zijn zegepraal over de wereld, eer de zeven plagen een aanvang nemen. Zij zijn het ook, die het nieuwe lied voor de troon zingen. En nu op grond van de beloften van de Heere en de eed van de sterke engel, het morgenrood van de overwinning reeds voor hen daagt, na het klinken van de zevende bazuin, wat is nu het onderwerp van hun loflied? Dat de heerschappij over alles van God is en van Zijn grote Zoon. Hij leeft en regeert en zal regeren tot in eeuwigheid. Ten einde is de tijd van de heerschappij
van de wereld en van de onderdrukking van de Kerk! Ook in het Oude Verbond komt een dergelijk zegelied voor, aangeheven voor de behaalde zege, in vertrouwen op Gods beloften.

Men moet veronderstellen, dat Johannes met het blazen van de zevende bazuin gezien heeft het hele rijk van het beest verwoest in de koninkrijken van de wereld door Gods vreselijke oordelen. Zij, die het danklied uitspreken, willen zeggen, dat nu de tijd is gekomen, door de godsspraken van de profeten genoemd, waarin het koninkrijk van God in Christus Zijn Zoon heerlijk en voortreffelijk op de aarde geopenbaard zou worden en alle of de voornaamste koninkrijken van de wereld, de volken en geslachten eest in Europa, daarna de overige door de hele wereld, de ware godsdienst zullen belijden en aan Christus Jezus onderdanig zullen worden. De profeten hadden van die laatste tijden van de Kerk voorspeld al wat heerlijk en voortreffelijk is (Dan. 7: 27 Ps. 24: 1 Jes. 49: 23 Ps. 97: 1; 99: 1 Dat is die verborgenheid, waarvan alle profeten gesproken hebben (Hoofdstuk 10 v.), dat de koninkrijken van de wereld de Christelijke godsdienst zullen aannemen, de afgodendienst en valse dienst van vleselijke mensen zal uitgeroeid zijn, dat zij met een eenparig voelen zullen overeenstemmen over de fundamentele leerstukken van de godsdienst, dat de koningen en volken van de wereld de

zaak van de godsdienst met bijzondere zorg, naarstigheid, toegenegenheid en gehoorzaamheid van het geloof zullen verzorgen en op geestelijke wijze aan God onderworpen zijn.

En de volken verachtten de rijkdom van Uw goedheid, geduld en lankmoedigheid en, in plaats van zich daardoor tot bekering te laten leiden, lieten zij zich hoe langer hoe meer in de netten van satan verstrikken (Hoofdstuk 12: 12). Zij waren toornig geworden 1) Hoofdstuk 10, 13 vv., 20: 8 v.) en uw toorn is die overeenkomstig gekomen (Hoofdstuk 16: 1-19: 21 9) en de tijd van de doden, om geoordeeld te worden (Hoofdstuk 20: 11 vv.) en om het loon te geven aan Uw dienstknechten, de profeten en de heiligen en degenen, die uw naam vrezen, de kleine en de grote 2) (Hoofdstuk 21: 1-22: 5 en om te verderven degenen, die de aarde verdorven 3) (Hoofdstuk 19: 2 Gen. 6: 11-13

Het wordt ervaren, dat het ongeloof afkeer van Christus en van Zijn hele zaak, ja fanatieke boosheid tegen Hem in het menselijk hart opwekt en als deze boosheid eenmaal komt tot algemene heerschappij, dan is ook de toorn van de Heere gekomen en met deze de juiste door God bepaalde tijd van vergelding. Deze vergelding zien de 24 oudsten in haar hele omvang vooruit, niet alleen, zoals zij begint in het gericht over de antichristen, maar zoals zij ten laatste dage volkomen wordt als alle doden worden geoordeeld.

De dankzegging blijft het langst bij de getrouwen van de Heere, die zich over Zijn komst mogen verheugen. Zij heten "dienstknechten" van God, omdat zij in Zijn dienst met gehoorzaamheid volhard hebben tot aan het einde; profeten, omdat zij de geest van de profetie hebben en daarom de tekenen van de tijd in het licht van Zijn getuigenis verstaan; "heiligen", omdat zij van Babel afgezonderd zijn en zich de Heere gewijd hebben tot gewillig navolgen op de kruisweg; "die uw naam vrezen", omdat zij midden in de pantheïstische en materialistische ontkerstening van de wereld aan het eeuwig Evangelie van de heilige God van de schepping hebben vastgehouden; "kleinen en groten", geringen en verhevenen, nederige en voorname lieden, omdat voor God geen aanzien des persoons is en die in het minste getrouw geweest is, in Zijn rijk over veel wordt gesteld.

De titel "dienstknechten" zullen wij zeker wel niet alleen aan de profeten met uitzondering van de anderen mogen toekennen; het meest voor de hand ligt het, de dienstknechten uit de drie volgende klassen samen te laten blijven. Dan krijgen wij een afdalende ladder: ten eerste worden "de profeten" genoemd, de uitverkoren werktuigen, die God voor anderen dienen, vervolgens de "heiligen", waaronder wij de hele schare van gelovigen moeten verstaan; en eindelijk de "godvrezende", waaronder wij volgens Nieuw-Testamentische spraakgebruik hen moeten verstaan, die in een verhouding van proselieten tot de gemeente van God stonden (Hand. 10: 2;). Wij hebben hier niet alleen een samenvatting van de gemeente van God, wat de leden aangaat, die op de hoogste trap staan (profeten), maar ook de leden zelf (heiligen); zelfs zullen zij niet vergeten worden bij de verdeling van het loon, die in een vriendschappelijke verhouding tot de gemeenten stonden, het werk van God in haar erkenden en het door haar bewaarde woord hun licht lieten zijn, al waren zij ook niet zo ver gekomen, om zich in haar gemeenschap te laten opnemen. Ook hun geeft God hun loon daarvoor, dat zij hun hart van de wereld afkeerden en op Hem stelden; en voor zoveel hun kracht en kennis toeliet, ernstig streefden Zijn wil te doen. De woorden "de kleinen en de groten" zien nu natuurlijk niet alleen op de godvruchtigen, maar op de dienstknechten in het algemeen; ook zullen wij daarbij niet aan de kleinen en groten volgens ouderdom en stand mogen denken, maar degenen zijn bedoeld, die als "dienstknechten. klein of groot zijn, d. i. God veel of weinig hebben kunnen dienen. God geeft aan allen, ook aan de minste van Zijn knechten, hun loon.

Ook in MATTHEUS. 10: 41 en 42 maakt de mond van Christus zelf onderscheid tussen profeten, rechtvaardigen en kleinen. Er is bij de onderscheiding van deze drie klassen een schat van nieuwe ideeën, die even kostbaar zijn voor de herders, die met de leiding van de zielen belast zijn, als voor elke gelovige.

De aarde wordt verdorven door de grote hoer en haar hoererij inzonderheid, maar ook weer door openlijke boosheid en haat tegen al wat goed is, door nodeloze oorlogen en later ontstane verwoesting en vernietiging, door zulke wetten en inrichtingen, waarbij veel goeds wordt verhinderd, veel overtreding en jammer wordt veroorzaakt, door algemene ergernissen, waardoor voor alle verkeerdheid en ongerechtigheid deuren en poorten geopend worden, door misbruik van werelds en geestelijk geweld, door verkeerde leringen en voorstellingen, door gewetensdwang en vervolging, door ten hemel schreiende zonden, waardoor God zelf wordt getart om plagen over het land te zenden.

De zonde heeft de aarde verdorven door de vloek, die zij zich heeft berokkend. Nadat echter de zonde is weggedaan en overwonnen en de hele aarde weer een schouwplaats van God is geworden, moeten zij van de aarde weg, die haar door hun zonden hebben verdorven.

En de tempel van God, waaruit daarna de engelen, die de zeven plagen hadden, zouden voortgaan (Hoofdstuk 15: 5 vv.), de tempel in de hemel is geopend geworden na het lofgezang van de hemelse legerschaar (vs. 15) en het dankgebed van de ouderlingen (vs. 11 v.), ten teken dat God ook werkelijk onder de zevende bazuin zou volbrengen, wat zo-even werd voorgesteld als reeds tot Zijn eer verwezenlijkt. En de ark van Zijn verbond, die in het heilige der heiligen stond, is gezien in zijn tempel; en er kwamen bliksems en stemmen en donderslagen, evenals in Hoofdstuk 4: 5 en aardbeving en grote hagel, evenals in Hoofdstuk
18 vv.

Het zichtbaar worden van de ark des verbonds in de hemelse tempel van God, juist bij het begin van de zevende bazuin, betekent niet anders dan de volkomen openbaring, zowel van Zijn rechtvaardig oordeel aan Zijn tegenstanders, als van Zijn genade en eeuwige verbondstrouw jegens allen, die door het bloed van het verbond met Hem in gemeenschap staan. Evenals eens voor het volk van Israël, toen het in de strijd trok, de ark des verbonds werd gedragen, ten teken van de zegenende tegenwoordigheid van de Heere, zo heeft het volk van God ook in zijn laatste strijden, als de zevende bazuin klinkt, zijn ark des verbonds, die, Gode zij dank! nooit in de handen van de Filistijnen kan vallen, maar wel verheven staat in het hemelse heiligdom en die evenwel het geloof altijd voor ogen heeft. Het is de volkomen verzoening met God door Jezus Christus en het daarop rustende eeuwige genadeverbond van God, dat ook door de stormen van de laatste tijd niet wordt omvergeworpen, maar integendeel door middel daarvan tot zijn volle verwezenlijking en openbaring komt. En evenals eens van de ark des verbonds van Israël schrik en verderf uitging over alle onbesnedenen en onreinen, zoals de daarin bewaarde wet onder donder en bliksem van de Sinaï weerklonk, zo was ook voor het nieuwe heidendom van de laatste tijd de heiligheid en gerechtigheid van God in de oordelen van God tot een verterend vuur. Maar inzonderheid zal het gericht van de zevende schaal het vreselijkste, meest omvattende aller oordelen van God zijn; door bliksemen, stemmen en donderslagen is het als gericht aan andere gelijk; door aardbeving van onderen en grote hagel van boven als een gericht van hele vernietiging en verwoesting voorgesteld, zoals dat later nader wordt geopenbaard.

Voor de blik van Johannes is het Heilige en het Heilige der Heiligen van de hemelse tempel geopend. Het voorhangsel is weggenomen, dat het ene van het andere scheidde, want de ark

des Verbonds is zichtbaar als een zinnebeeld voor de gelovigen, dat de Heere, Zijn Verbond gedachtig, de Zijnen zal verlossen uit de hand van hun vijanden, opdat zij Hem dienen zonder vrees, eeuwig en altoos. Vijf tekenen strekken tot zinnebeelden van het jongste gericht: bliksems, stemmen, donderslagen, aardbeving en hagel, zoals elders, betekent ook hier het vijftal iets onvolkomens, iets onvoltooids, zodat hier nog geen volledige voorstelling van het jongste gericht gevonden wordt, maar deze eerst in de volgende taferelen zal gegeven worden. Dezelfde betekenis heeft het vijftal ook later. Toen de toekomstige oordelen nog slechts werden aangekondigd, werden de "stemmen" en "donderslagen" het eerst genoemd; hier, waar wij op de schouwplaats van het gericht zelf gevoerd worden, staan de "bliksemen" aan het hoofd, wegens de vernietiging, die dit jongste oordeel over de goddelozen brengt. Bovendien wordt er de "hagel" bijgevoegd, die nergens voorkomt als teken van een aankondiging en bedreiging, maar altijd slechts daar vermeld wordt, waar het oordeel als tegenwoordig verschijnt. Ook elders, waar dit eveneens plaats heeft, staan ook de bliksems eerst en de hagel het laatst. Reeds in het Oude Verbond komt de hagel vaker voor als een beeld van het goddelijke gericht. De "aardbeving" is een aanduiding van de verbrijzeling en vernietiging van de tegen God vijandige wereldheerschappij. Als wij ons voorstellen, het onherstelbare van het lot van degenen, die zich afkeren van Hem, die van de hemelen is, hoezeer moeten wij dan voelen het nadrukkelijke van de roepstem: "terwijl het nog heden voor u genoemd wordt, verhard uw harten niet! " Zie, voor het geloofsoog van Johannes stond de ark des Verbonds zichtbaar, die geheimzinnige ark, die onder Israël het zinnebeeld was van de heerlijkheid van de Heere; dat herinnert ons ernstig het woord van de gewijde schrijver: "Als zij niet zijn ontvlucht, die degene verwierpen, die op aarde goddelijke antwoorden gaf, hoeveel te minder wij, als wij ons afkeren van Hem, die van de hemelen is." Zie, broeders, u bent niet gekomen tot de tastelijke berg en het brandende vuur en de donkerheid en de duisternis en het onweer en tot het geklank van de bazuin en de stem van de woorden, die, die ze hoorden, baden, dat het woord tot hen niet meer zou gedaan worden. Maar u bent gekomen tot de berg Sion en de stad van de levenden van God, tot het hemelse Jeruzalem en de vele duizenden van de engelen; tot de algemene vergadering en de gemeente van de eerstgeborenen, die in de hemelen opgeschreven zijn en tot God, de Rechter over allen en de geesten van de volmaakt rechtvaardigen en tot de Middelaar van het Nieuwe Testament, Jezus en het bloed van de besprenging, dat betere dingen spreekt dan Abel. Zie dan toe, ja, zie ernstig, zorgvuldig, aanhoudend toe, dat u Die, die tot u spreekt, niet verwerpt.

Alles, waarom de strijdende Kerk van God "tempel" heet, past meer ten volle op de zegepralende. God is bij deze zo nauw tegenwoordig, dat er zelfs geen uitwendige schijn van afzijn te vinden is. Hij wordt er allervolmaaktst gediend. Hij wordt geopend gezien, ten blijke, dat het gebouw volmaakt is en dat de heerlijkheid aan aller ogen getoond wordt.

Dit is een visioen of gezicht, want in de hemel is geen tempel. Het is een zinspeling op de Joodse tempel, die in de tijden van goddeloze koningen verwaarloosd en gesloten werd, maar toen er weer godzalige koningen waren, werd de tempel weer geopend en de ware godsdienst hersteld. Zo zou het ook gaan onder de zevende bazuin. De ware godsdienst was in de 1260 dagen van de heerschappij van de antichrist in de Kerk verwaarloosd, onderdrukt en als gesloten, zodat men bijna geen vergaderingen waarin God naar Zijn wil gediend werd, kon hebben; maar onder de zevende bazuin werd de zuivere godsdienst weer hersteld en openlijk geoefend. De Heere Jezus, de ark des Verbonds en Zijn voldoening tot verzoening van de zonden was in de vorige dagen bedekt; niet gebruikt, maar men liep tot bijgelovigheden en afgoderij, om daardoor verzoening te bekomen. Maar in de dagen van de zevende bazuin wordt Christus en de verzoening door Hem duidelijk gepredikt, gekend en gebruikt. Ofschoon de Kerk zo heerlijk voor de dag zou komen, zou de anti-christ niet meteen vernietigd worden.

Schoon hij niet meer heerste over de Kerk, zou hij nochtans heersende blijven over zijn volk en al zijn kracht en listen in het werk stellen om de Kerk weer onder zijn geweld te krijgen. Al was de Kerk van Babel uitgegaan, zo zou zij nochtans niet meteen in vrede zijn en in de heerlijke staat komen, waarvan in de Heilige Schrift zoveel gesproken is, maar zij zou te strijden hebben tegen de antichrist. Daar waren bliksems, stemmen en donderslagen, aardbeving en grote hagel. Vervaarlijke voorvallen, die de mensen doen schrikken en beven. Terwijl de Kerk in strijd was tegen de anti-christ zouden er grote beroeringen en omkeringen en oordelen komen, niet alleen over de anti-christ, door het uitgieten van de zeven schalen, maar ook over de Kerk, zoals de ondervinding geleerd heeft. Want sinds de hervorming is uitgebroken, heeft de Kerk veel te lijden gehad. Het bloed van de heiligen is van die tijd af vergoten als water, zodat Alstedius aantekent, dat er van het jaar 1540 tot zijn tijd 900. 000 martelaren gedood zijn. De moord van Parijs, de moord in Ierland, de achttien duizend in Nederland door beulshanden omgebracht, de vaker herhaalde moorden in de valleien van Piëmont, het uitroeien van de Kerk in Boheme, Moravië, Silezië, Hongarije en Frankrijk, zijn overvloedige bewijzen van de ellenden, die over de Kerk gekomen zijn. En wie zal zeggen, wat zij nog te lijden zal hebben en hoe zij nog afgekort zal worden, eer zij in een heerlijke en vreedzame staat zal komen? Zodat de Kerk van de tijd van de hervorming af tot op het duizendjarig rijk geen rust gehad heeft noch hebben zal; maar zij zal openbaar blijven strijden tegen de anti-christ en hem ten slotte overwinnen.

HOOFDSTUK 12

Vs. 1-17. Volgens onze uitlegging bij Hoofdstuk 11: 3 vv."Re 11: 3" is Israël, nadat het zolang geweest is als de afgebroken takken, weer ingeënt op zijn olijfboom (Rom. 11: 17 vv.). Nu kan Gods leiding met Zijn volk, die nu ook in betrekking tot de langdurige verstoting voorkomt als een vriendelijke en rijk in voorzorg, de ziener in een groots overzicht worden voorgesteld; en dat geschiedt nu in het teken van de hemel, dat hem hier verschijnt. Het eerste deel van dit gezicht (vv. 1-6): de barende vrouw en de loerende draak, omvat Israël's geschiedenis van het begin van zijn roeping tot Gods bijzonder eigendom af tot aan zijn verwerping voor de tijd van 42 maanden of 1260 jaren. Het tweede gedeelte (vs. 8-14): MICHAËL strijd met de draak en diens uitwerping uit de hemel, heeft op de wederopname in genade betrekking; het derde deel (vs. 15-17): de grote toorn van de op aarde geworpen draak bereidt op het gezicht van de antichrist in het eerstvolgende hoofdstuk voor.

En er kwam een groot teken, een teken, dat zonder twijfel iets groots moest betekenen, echter niet alleen een zinnebeeld moest voorstellen, maar een wezenlijk geschiedkundig beeld, gezien in de hemel, van waar de geschiedenis op aarde bepaald en geregeerd wordt. Ik zag namelijk een vrouw, bekleed met de zon, daarom geheel omgeven door haar licht; en de maan was als een voetbank onder haar voeten en op haar hoofd een kroon van twaalf sterren, die in de vorm van een boog over haar heen stonden.

En zij was zwanger en riep als een, wier uur gekomen was, barensnood hebbende en zijnde in pijn om te baren.

Het kind, dat de vrouw hierna baren zal (vs. 5), is zonder twijfel Jezus, de Messias. Het spreekt dus vanzelf, dat wij bij de vrouw, die de ziener als het eerste, (vgl. Hoofdstuk 15: 1) en wel in verhouding tot het andere als het grote teken aan de hemel aanschouwt, aan niemand anders hebben te denken, dan aan die, waaruit Christus naar het vlees voortkomt (Rom. 9: 5), aan Israël, de gemeente van het Oude Verbond. Men heeft wel gemeend, dat eerder onder dit teken de gemeente van God moet worden verstaan, zoals zij ten tijde van het Oude Verbond in Israël, in de tijd van het Nieuwe Verbond daarentegen door de Christenen voor ogen treedt, maar de Schrift neemt de verhouding van Christus tot Israël niet zo op, alsof de Kerk, geheel afgezien daarvan of het Joodse volk daarin een plaats heeft of niet, Zijn eigen volk was; integendeel wordt hier uitsluitend gesproken van dat volk, waaruit Hij naar het vlees voortkomt, zonder erop te letten, of het Hem heeft aangenomen of niet. Inderdaad wordt dan ook in Micha 4: 10 de dochter van Zion voorgesteld als een in barensnood, evenals op onze plaats de vrouw; en hoe zou wel de gemeente van God in haar Oud-Testamentische vorm treffender kunnen worden voorgesteld dan door het beeld van een vrouw, die van de Messias zwanger is, die de tijd van baren aan de ene zijde met groot verlangen, aan de andere met grote vrees tegemoet gaat? Wat de hoogste wens en het hoogste verlangen was van de schare van de oude vaderen, waarop in Israël alles is aangelegd en waarheen het streeft, dat is dat Jesajaanse: "Een kind is ons geboren, een Zoon is ons gegeven" (Jes. 9: 6); zelfs de tijd van druk, de tijd van de Babylonische ballingschap, die aan het volk zijn koningsgeslacht ontroofde, was slechts een weg tot het doel, een geboortewee tot het voortbrengen van de eigenlijk voor hen bestemde Koning (Micha 5: 1 v.) zeer karakteristiek zijn nu ook de emblemen of zinnebeeldige tekenen, waarmee de vrouw versierd is. Zij verschijnt met de Zon, het symbool van de openbaring van de goddelijke zaligheid bekleed (Ps. 19). Zij is geheel in het licht van deze openbaring geplaatst en door die lichtglans ervan omgeven, waarbij wij bovenal moeten denken aan het profetische woord (2 Petrus 1: 19), dat alle geheimen van het goddelijk raadsbesluit over de wereld eeuwen voor de vervulling reeds

geopenbaard en ontsloten heeft. De wet daarentegen, die door Mozes gegeven is (Joz. 1: 17), is de maan, waarop zij met haar voeten staat; geestelijk naar zijn oorsprong (Rom. 7: 14), dus een licht van het licht als de maan, hoewel als een blote afschaduwing van de toekomstige goederen (Kol. 2: 17) en als tuchtmeester op Christus Gal. 3: 24), voor zichzelf onvermogend om levend te maken, of meer dan een uitwendige gerechtigheid teweeg te brengen, diende het evenwel de vrouw voor de tijd van het Oude Testament tot een estrade, tot een trap, om Israël ver boven alle volken te verheffen (Deut. 4: 7 v.). Als de gemeente van God eerst in de volle glans van de goddelijke openbaring zal staan (Hebr. 1: 1 v.) en haar het kindschap zal zijn verleend, zodat zij niet meer onder de tuchtmeester hoeft te staan (Gal. 4: 4 vv.), dan zal de wet tot een overwonnen standpunt voor haar worden; maar toch moest zij deze maan tot dat doel nog onder haar voeten houden, om van haar een solide fundament (MATTHEUS. 5: 5 vv.), haar hoofd daarheen te verheffen, van waar de heerlijke vrijheid van de kinderen van God komt (Rom. 8: 14 vv stellen zinnebeeldig alle bijzondere leden van het volk van God onder het Oude Testament voor, zoals dat reeds uit het beeld van Jozefs droom (Gen. 36: 9 v.) blijkt; want naar de betekenis van de kandelaar met zeven armen in de tempel Ex 25: 40 zijn de leden van dit volk geroepen als een licht te lichten in de duisternis, die rondom het aardrijk bedekt. Omdat nu echter Israël's geheel volgens de leiding van God in de geschiedenis in 12 stammen verdeeld is, verschijnt hier boven het hoofd van de vrouw een diadeem van even zo vele sterren. Elke ster in het bijzonder heeft in het groot geheel van de schitterende kroon weer haar bepaalde, haar door God aangewezen plaats, zoals de geest van de profetie in Gen. 49 en Deut. 33 die nader heeft voorgesteld.

De vrouw is niet de Kerk, maar de gemeente van God, de navolgster van de dochter van Zion van het Oude Verbond, de bruid van Christus, de dochter van Zion van het Oude Verbond, door de kinderen van Korach met haar Koning in de 45ste Psalm zo heerlijk bezongen. De gemeente van het Nieuwe Verbond wordt niet evenals de dochter van Zion jonkvrouw genoemd, maar vrouw, omdat de bruid met de Bruidegom, sinds de uitstorting van de Heilige Geest innerlijk verbonden is en ook een deel van de gemeente van het Oude Verbond, door Zijn opstanding (MATTHEUS. 27: 52-53) met Christus verenigd werd. Als vrouw met de Zon bekleed, staande op de maan, met een krans van twaalf sterren om het hoofd, is zij de op de Pinksterdag door Petrus en de overige apostelen gestichte, op de toezegging van het Oude Verbond staande en met de heerlijkheid door Christus omgeven gemeente van het Nieuwe Verbond. De zon, het zinnebeeld van Christus, wijst op het licht, dat in de wereld van haar uitgaat; de maan, die haar licht van de zon ontvangt, is een zinnebeeld van het Oude Testament, dat hoofdzakelijk zijn licht van de zon van het Nieuwe Verbond ontvangt en waarin de heerlijkheid van de zonnevrouw voor afgebeeld en voorspeld is. De twaalf sterren beduiden leraars en zijn de zinnebeelden van de twaalf apostelen, die voor alle tijden de kroon van de gemeenteleraars uitmaken. In Gods wijde wereld, zo ver zij ons zonen van de aarde bekend is, bestaat er zeker geen heerlijker, schoner en diepzinniger beeld, dat de bevalligheid en schoonheid, de heerlijkheid en heiligheid van de Christenbruid, die in haar uitnemendste leden eenmaal als koningin van de hemel geopenbaard zal worden, zo volzinnig en eenvoudig, zo aanminnig en hartveroverend schildert als dat van de zonnevrouw. Geen wonder, dat velen in haar Maria, de moeder van de Heere, de uitverkorene onder de vrouwen, de schoonste en edelste onder de heldinnen van het geloof meenden terug te vinden. De zonnevrouw was, tot op deze zwangerschap, waarin zij bij de aanvang van de zevende eeuw Christus op geestelijke wijze in gans nieuwe volken zou baren, de apostolische gemeente. In haar waren weliswaar in de eerste 600 jaar vele kinderen van God wedergeboren en tot de heerlijkheid gevoerd, maar nu zou zij Christus en de nieuwe mens in een geheel ander volk baren, namelijk in het Duitse. De opname van de Duitse volken in de gemeente van God, hun bekering, wordt hier geheel overeenkomstig de Schrift, met de natuurlijke geboorte

vergeleken. Zo zegt de Heer zelf: "Een vrouw, wanneer zij baart, heeft droefheid, omdat haar uur gekomen is; maar wanneer zij het kindje gebaard heeft, zo gedenkt zij de benauwdheid niet meer, om de blijdschap, dat een mens ter wereld geboren is." zo zegt ook Paulus, Gal. 4: 19 : "Mijn kindertjes, die ik weer arbeid te baren, totdat Christus een gestalte in u krijgt." En bij Jesaja 66: 7-10 luidt het goddelijk getuigenis aangaande de plotselinge bekering van de Joden in de laatste tijd aldus: "Eer zij (de dochter Zions) in arbeid was, heeft zij gebaard, eer haar smart overkwam, zo is zij van een knechtje verlost. Wie heeft ooit zulks gehoord? wie heeft dergelijk gezien? Zou een land kunnen geboren worden op een enige dag? Zou een volk geboren kunnen worden in een enkel uur? " Zo was het ook met Zion; toen zij arbeid voelde, had zij ook kinderen gebaard. Zou Ik de baarmoeder openbreken en niet genereren? zegt de Heer; "zou Ik, die genereer, voortaan toesluiten? zegt uw God." Uit deze plaatsen blijkt voldoende, dat de geestelijke geboorte van Christus in een mens en ‘s mensen wedergeboorte of de geboorte van de nieuwe mens, onder het beeld van de natuurlijke geboorte verstaan moet worden, zoals alle gelovigen niet slechts weten, maar ook in eigen persoon ondervonden hebben. De weeën en smarten, die de gemeente ondervond, totdat Christus in de Germaanse volken geboren was, waren groot, omdat de geestelijke geboorte van enkelen en nog meer die van grote volken nu eenmaal niet zonder grote smarten kan plaats hebben, omdat grond en bodem, zoals Luther zegt, bij de mens het onderste boven gekeerd en het oude leven van Adam gedood worden moet. Deze geboorte geschiedde evenwel onder grote vijandschap van de Satan, die het Evangelie in het oosten door de Islam verdrongen en in het westen sinds lang door het Arianisme bekampt had en alle krachten inspande, opdat het aan geen volk ter wereld meer bekend zou worden. Dat God met de Duitsers iets voor had, was door Hem bij de volksverhuizing wel reeds bemerkt, omdat God alles zo bestuurde, dat zij niet het Evangelie en de gelovige gemeente, maar het heidendom en de Romeinse heerschappij vernietigden. In deze toestand van de barensweeën bevond zich de westerse gemeente van 600 tot op 750 en gedurende deze hele tijd stond de draak voor haar.

Die vrouw is de Kerk van God; de Kerk, die reeds in het Oude Verbond zinnebeeldig als de echtvriendin van de Heere wordt voorgesteld; Sion, de geliefde, de ene, de ondeelbare gemeente van het Oude en van het Nieuwe Verbond; het volk, dat de Heere is geheiligd, waarbuiten alles gesloten is, wat in het Israël van het Oude Verbond niet geloofde in de verbondsengel en in hetwelk daarentegen opgenomen zijn de heidenen, die tot het geloof zijn gebracht. Blijkens het vervolg, aanschouwt Johannes dit beeld van de vrouw onder dat van de gezegende moedermaagd. Heerlijk is haar aanblik! Zij is omstraald door de luister van God! Het beeld van de zon drukt hier uit hetgeen de Psalmdichter van de Heer zelf zegt: "Heere, mijn God, U bent zeer groot, U bent bekleed met majesteit en heerlijkheid. Hij bedekt Zich met het licht als met een kleed." Ook bij de verheerlijking van Jezus op de berg wordt van Hem gezegd, dat "Zijn aangezicht blonk als de zon" en Johannes aanschouwde Hem, terwijl "Zijn aangezicht was zoals de zon schijnt in haar kracht." En Jesaja had reeds van "het opgaan van de heerlijkheid van de Heere" gezegd: "Uw licht komt." Zo is het ook een van de kenmerken van het nieuw Jeruzalem (de Kerk in de staat van haar verheerlijking), dat zij "de zon noch de maan behoeft, dat zij in henzelf zouden schijnen; want de heerlijkheid van God heeft haar verlicht." Trouwens, de Kerk wordt door alle tijden heen bestraald met de heerlijkheid van de Allerhoogste; maar zoals het goddelijke in Jezus, gedurende Zijn omwandeling op aarde, verborgen was onder het kleed van enen dienstknecht, evenzo is, gedurende de tegenwoordige huishouding van de dingen op aarde, de glans van de Kerk met wolken bedekt. Hij slechts aanschouwt haar glans volkomen, voor wie, zoals hier voor Johannes, een deur in de hemel geopend is. Hoogst belangrijk is de opmerking, waartoe wij hier aanleiding verkrijgen: er is voor de Christen een leven van inwendige heerlijkheid. Moge hij uitwendig geen gedaante hebben om begeerlijk te zijn in het oog van de kinderen van deze

eeuw, inwendig is zijn waarde, zoals de kostbare parel verscholen ligt in een onaanzienlijke schelp. Dat hij maar toeziet, die waarde niet te verliezen!

Deze Kerk heeft de maan onder haar voeten. Zoals de zon het beeld is van eigen, onvergankelijke heerlijkheid, zo is de maan dat van ontleende, vergankelijke glans. En zoals de luister van de vorstin van de dag groter is dan die van de maan aan de nachtelijke hemel, zo taant alle heerlijkheid van schepselen voor die van Hem, die een ontoegankelijk licht bewoont. Men vergelijke met deze plaats anderen, die elders in de Bijbel melding maken van het schijnen van zon en maan.

Op haar hoofd heeft de Kerk een kroon van twaalf sterren. Daardoor heeft men te verstaan de twaalf patriarchen, vertegenwoordigers van de twaalf stammen van Israël. Deze stammen verbeelden ook de gemeente van het Nieuwe Verbond, omdat volgens Ezechiël, de vreemdelingen met de inboorlingen zelf moesten worden gelijk gesteld, om deel te hebben aan de erfenis van de Heere. Het beeld van "sterren" voor die twaalf hoofden van de stammen is zeer oud en wordt reeds aangetroffen in een van de dromen van de jeugdige Jozef. Elders zijn deze twaalf niet de vertegenwoordigers van de hele Kerk, maar verschijnen met hen de twaalf apostelen en maken de "vierentwintig ouderlingen" uit; maar dat hier ter plaatse van hen alleen melding wordt gemaakt, vindt daarin zijn reden, dat in de tijd, waartoe dit gedeelte van het gericht terugvoert, de Messias nog niet geboren en dus het twaalftal vertegenwoordigers van de Kerk van het Nieuwe Verbond nog niet aanwezig was.

Het is een onveranderlijke regel in de Godsregering, ook over de Kerk, dat smart voorafgaat, zal vreugde kunnen volgen en dat de ellende de weg moet bereiden voor het heil. Beproevingen moeten het verlangen naar Gods gunst opwekken; want als geen ontbering voorafgegaan is, kunnen wij noch het genot op prijs stellen, noch ervoor danken. En hoe groter nu de zegen zal wezen, des te smartelijker is de voorafgaande bezoeking, waarom dan ook de treurigste taferelen worden opgehangen van hetgeen aan de terugkomst van Jezus ten jongsten dage zal voorafgaan. Zulke zware beproevingen komen in de Heilige Schrift vaker voor onder het beeld van barensnood, soms met een uitvoerigheid, afwijkend van onze begrippen van kiesheid. De Kerk van God, het ware, geestelijk Israël, destijds nog bepaald binnen de grenzen van het Joodse volk, was voor de geboorte van de Heilands onderworpen aan de heerschappij van de Heidenen. De Romeinen hadden het land veroverd, het volk onderworpen en Herodes regeerde onder hun oppergebied met gruwzame tirannie. De duivel was het werktuig, waarvan God Zich bediende om Zijn, volk tot boete en verootmoediging te leiden. Deze vreesde dat de Heiland hem zijn heerschappij over de moeder, Israël, ontroven zou. Hij was het, die de Romeinen vervulde met de geest van de veroveringszucht, die Herodes tot een dwingeland maakte, opdat Israël vernederd en van de slavernij onderworpen mocht worden door de heidenen. De Heer liet dit toe en bestuurde de beproeving, omdat het uitverkoren volk haar dubbel verdiend had en nog bleef verdienen door afval, onboetvaardigheid en ongehoorzaamheid. Diezelfde boze was het, die oudtijds Farao en de Egyptenaars verstokte om Israël te kwellen, die later de Kanaänitische volken, de ASSYRIËRS, Babyloniërs, Perzen, Macedoniërs en Syriërs, met woeste veroveringszucht en hebzucht aanblies, zodat zij het Heilige Land aan de verwoesting prijsgaven, totdat Israël terugkeerde tot de Heere, als wanneer de boete werd gevolgd door verlossing. In de volheid van de tijd, toen velen met verlangen uitzagen naar de verlossing van Israël, zond God nog bij het leven van de dwingeland Herodes, Zijn Zoon, geboren uit een vrouw; want Gods trouw faalt niet en Hij doet Zijn toezeggingen gestand. De draak zag de geboorte van het kindje Christus te Bethlehem. Hij maakt zich op om het verslinden en kiest in Herodes zijn werktuig. Deze wast zich de handen in het bloed van de onschuldige slachtoffers te Bethlehem.

Wat krijgsorkaan treft Efrata's geweste? Wat klacht vervult de Bethlehemsche veste, Die kort geleen van gulle blijdschap zong, Toen de Englen haar, al juichende op de velden, De heilige geboort' van Vorst Messias meldden, Daar al het gebergt haar dankbre klanken vong?

Helaas! wij zien de Bethlehemsche wijken Alom bezaaid met teed're kinderlijken, Door het staal ontzield op vorst Herodes last; De wreedheid vliegt als razend langs de straten, Terwijl het rot der woedende soldaten Op klacht noch bee van de droeve moed'ren past.

Geen zuigeling, hoe jong, vindt hier verschoning; het Geweld dringt woest in aller burg'ren woning; Daar rukt men het kind van moeders volle borst, Men kletst zijn hoofd te plett'ren aan de stenen en werpt het wicht verachtelijk daarhenen, Van brein en bloed te deerelijk bemorst.

De legerknaap, gevoelloos voor ontfermen, Rukt ginds een zoontje uit moeders klemmende armen, Terwijl zij het dacht te bergen in die nood; Zij kermt en smeekt om teder mededogen; Vergeefs, helaas! hij moordt het voor haar ogen En spot, terwijl hij het lachend wicht doorstoot,

Geen wrede wolf kon ooit de lammerstallen Om verse prooi verwoeder overvallen, Dan het moordziek rot dit jonggeboren kroost van de oud'ren hart, dat bij het angstig treuren, Met mond op wond op het wreedst zich voelt verscheuren, Versmelt van rouw en weigert allen troost.

Gelijk een roos, het sieraad van Sarons dalen, Ontloken door de warme zonnestralen, Verwelkt, wanneer de zicht haar steel doorkerft; Zo ziet ons oog deez' vroege roosjes kwijnen; de frissen blos van het lief gelaat verdwijnen, Te deerlijk door een doodse kleur misverfd.

O lentebloem van de eerste martelschaar! Het moordend staal dier woedende barbaren Wijdde u wel vroeg aan d' onverzaadbren dood, Maar, heilig kroost! u stapt, dus wreed verslagen, Van moeders schoot, in het opgaan uwer dagen, Op d' eigen stond in vader Abrams schoot.

Nu mag ge blijde in het onvergank'lijk leven, Eeuw uit, eeuw in, op eng'lenwiekjes zweven; Ten rije gaan voor 's Allerhoogsten troon. Daar vangt uw oor van de Cherubijnen galmen; Uw handje omvat de verse gloriepalmen. En het hoofd erlangt de schoonste martelkroon.

Maar u, wiens kruin wij Juda's kroon zien dragen, Wiens trotse ziel in wreedheid schept behagen, Die in uw hof geen gunstelingen spaart; Uw echtgenoot deed voor de moordbijl knielen, Meedogenloos uw zonen dorst ontzielen, U wijdt vergeefs dit teder kroost aan het zwaard.

U mist uw doel, hoe wis u het waant te treffen, Schoon nooit uw hart die waarheid zal beseffen, Hij, wien uw haat de dood gezworen had, Om wien uw vuist dit schuldloos bloed deed stromen. Dat godlijk kind is het lijfgevaar ontkomen; Egypte bergt die onwaardeerbren schat.

Die vorstenzoon, ter heerschappij geboren, Zal hier uw rust in 's rijks bezit niet storen; Hij wendt geen oog naar uwen wank'len troon; Zijn groots gebied, schoon dit u blijft verholen, Wordt niet begrensd door 's aardrijks beide polen; Het wijd heelal eerbiedigt zijn geboon.

Wat wenteling de rijken om moog keren, Die Koning zal van eeuw tot eeuw regeren; Zelfs dan, wanneer de zon de zilv'ren maan Haar held'ren glans zal weig'ren meer te lenen, De dagtoorts zelf in rook zal zijn verdwenen. Zal het bloeiend rijk van dezen vorst bestaan!

Onder de vrouwe, die Jezus baart, is natuurlijk de gemeente van God te verstaan in haar Oud-Testamentische gestalte. En hoe kon deze ook treffender worden voorgesteld, dan door het beeld van een zwangere vrouw, het geboorte uur met uitgestrekt verlangen verbeidend (vs. 2). De hoogste wens van de vaderen, hun vurigst verlangen was uitgestrekt naar de vervulling van Jesaja's profetie: "Een kind is ons geboren, een zoon is ons gegeven, welks heerschappij is op Zijn schouder en men zal Zijn naam noemen Wonderlijk, Raad, sterke God, Vader der eeuwigheid, Vredevorst", zoals wij dit verlangen in een Simeon verpersoonlijkt zien. Maar de kiem van de belofte lag nog bedekt en verborgen in het Oude Testament, maar ontwikkelde zich meer en meer, naarmate de tijd van de volheid van God naderde en zij duidelijker tot bewustheid voor de gelovige Israëlieten werd. Micha zelf heeft de dochter Sions reeds in barensnood gezien (4: 9-10; 5: 2). Op de Oud-Testamentische gemeente wijzen ook het naast de tekenen en zinnebeelden, die wij (vs. 1) aan de vrouw vinden; ze is namelijk met de zon bekleed en heeft de maan onder haar voeten en een krans van 12 sterren om het hoofd. Deze drie tekenen herinneren ons Jozefs droomgezichten (Gen. 37: 9-10). Aldaar past Jakob ze op zichzelf, zijn vrouw en zonen toe; dus op de Oud Testamentische gemeente in haar kiem; zoals Israël het dus uitdrukkelijk op zichzelf en Zijn tien stammen toegepast heeft. De zon is het bovenaardse licht, dat de duisternis, van deze nederige aarde overwint. De Heere onze God wordt "Zon en Schild" genoemd (Ps. 84: 12). Het aangezicht van de Heere Jezus blonk zoals de Zon schijnt in haar kracht, toen de Heere op Patmos aan Zijn discipel verscheen (Openbaring 1: 16). In Richt. 5: 31 lezen wij, dat de gelovigen zullen wezen als een opgaande zon; en de Heere belooft aan de rechtvaardigen "dat zij zullen blinken als de zon in het Koninkrijk van de Vader" (MATTHEUS. 13: 43). De betekenis zal dus zijn, dat de gemeente in deze wereld de draagster is van het goddelijke en bovennatuurlijke licht; in Openbaring 1: 20 worden de Klein-Aziatische gemeenten de kandelaars of lichtdraagsters genoemd en die zeven Klein-Aziatische gemeenten vertegenwoordigen aldaar de gemeenten van God in haar geheel of de vrouw. In Ps. 104 wordt ons van God gezegd, "dat Hij Zich bedekt met het licht als met een kleed." Zo mag dit afleidender wijze ook van de vrouw gezegd worden, van wie wij (MATTHEUS. 5: 14) evenals van Christus lezen: "U bent het Licht van de wereld (Joh. 8: 12). De maan daarentegen is slechts een aards licht, dat in de duisternis schijnt, zonder die te kunnen overwinnen. De verwantschap, die sterrenkundig tussen aarde en maan bestaat, was reeds in de oudste tijden vastgesteld; zelfs in de mythologie vond men naast en tegenover het mannelijk beginsel of principe van de hemel, de zonnen-god, een vrouwelijk principe gesteld, dat maan- en aardgodin tegelijk was. De twaalf stammen van dit Israëlitische volk zijn de twaalf sterren, die als een krans het hoofd van de vrouw versieren; en dit heilig twaalftal herhaalt zich in het getal van de twaalf apostelen, die de grondslag van de Nieuw-Testamentische gemeente uitmaken, die ook in MATTHEUS. 19: 28 en vooral in Openbaring 21: 12-14 in bijzondere betrekking tot de twaalf stammen van het volk van het Verbond gesteld worden. Bij MATTHEUS. 19: 28 wijst de Heere hen aan als toekomstige heersers over de twaalf stammen Israël's en in de Openbaring vinden wij hun namen verenigd op de poorten en in de fundamenten van de Godsstad.

Het zinnebeeld is een vrouw, een zwak en vreesachtig mens; de vrouw is de Kerk. Zij was bekleed met de zon, die Christus is, de Zon der gerechtigheid (Mal. 4: 2. 2 Sam. 2: 4). Met deze wordt zij niet alleen bestraald tot verlichting, maar ook bekleed, hebbende Hem aangedaan (Rom. 13: 14 Gal. 3: 27), Zijn gerechtigheid aangenomen tot haar gerechtigheid, zodat zij in Hem is de rechtvaardigheid van God (2 Cor. 5: 21). En volmaakt (Col. 2: 10). Met

de kleren van het heil en met de mantel der gerechtigheid is zij bekleed (Jes. 61: 10). Zij had de maan onder haar voeten; de maan zijn niet de schaduwen van het Oude Testament, want de vrouw is de Kerk van het Oude Testament niet. Ook worden de plechtigheden nooit maan genoemd, noch daarbij vergeleken. De plechtigheden waren op deze tijd al over drie honderd jaren vernietigd, maar door de maan worden alle ondermaanse dingen verstaan, de aarde en alles wat er op is, die aan gedurige veranderingen onderworpen zijn, die de Kerk veracht, onder de voeten treedt en schade en drek acht (Fil. 3: 8). De kroon van twaalf sterren. De Kerk is gekroond met heerlijkheid, altijd heeft zij die, maar altijd blinkt die niet in het openbaar. Koningen hebben hun kronen van goud, bezet met edelgesteenten, die als sterren flikkeren; maar de Kerk draagt een kroon van twaalf sterren, die geen gemene leraren zijn, die ook sterren genoemd worden (Openbaring 1: 16). Maar het getal van twaalf leidt ons tot de twaalf apostelen, niet tot de personen, maar tot het Evangelie, tot de goddelijke waarheden, die zij verkondigd hebben en waardoor zij de Kerk van het Nieuwe Testament hebben gesticht, in welk opzicht de Kerk gezegd wordt, gebouwd te zijn op het fundament van de apostelen en van de profeten (Efeziers 2: 20). Deze waarheid had de Kerk niet alleen in haar hart, maar zij kwam er voor uit. Zij achtte dat, haar heerlijkheid en zette ze als een kroon op haar hoofd, zoals Job eens zei van zijn oprechtheid tegen alle beschuldigingen (Job 31: 36). De gelegenheid, waarin deze vrouw was, wordt beschreven (vs. 2). En zij was zwanger en riep, barensnood hebbende en zijnde in pijn om te baren. Dit geeft te kennen: 1) de grote begeerte, die de Kerk bijzonder in die tijd had, om vele zielen te bekeren; 2) de inspanning van alle krachten om vele geestelijke kinderen door het Evangelie te telen en de Kerk uit te breiden; 3) de pijnlijke ontmoetingen: zij was in barensnood, want door de wrede en hoe langer hoe bozer gaande vervolgingen werd zij als afgemat; zij was begerig om kinderen voort te brengen, zij verlangde daarnaar; zij was in arbeid. maar het viel haar bitter, zij riep er over uit, zij schreeuwde tot God om verlossing van de verdrukkingen, opdat zij meer gelegenheid mocht hebben om geestelijke kinderen te baren.

De Kerk wordt vaker als een vrouw voorgesteld (Jes. 54: 1 Ezechiël. 6: 8 Hos. 2: 18 Hoogl. 5: 2 Kor. 11: 2 Efeziers 5: 23 Openbaring 19: 7 enz. om voor te stellen, haar geestelijke eenheid, eigen zwakheid, verzameling uit de mensen, merkwaardige groei, nauwe, liefelijke en nederige vereniging met Christus haar Heer en Man, geestelijk Zaad, dat zij voortbracht enz. Met dit gezicht wordt een terugsprong gedaan en tot de eerste beginselen van de Kerk opgeklommen, en wel over de tijd van Christus' komst. Zij is een vrouw; zo ooit, dan was zij toen een enige en zwak, als ontbloot van de ondersteunende macht van de koningen van de aarde; uit mensen bestaande, omdat velen, die haar uitmaakten, maar een geringe mate van de Geest en van Zijn hemelse genade genoten; tot vrouwelijke jaren gekomen, gehuwd, omdat God Zich door Zijn Verbond aan dat volk had verbonden en nu de verbondsbeloften zou vervullen; vruchtbaar als op het punt van het heiligende zaad en voorts het geheiligde overvloedig te baren. In het bijzonder is zij bekleed met de Zon, met Christus, van Wie alleen zij allen luister en licht heeft. Zij heeft de maan onder haar voeten, dat zegt, dat zij uitnemender is dan alle andere mindere schepselen en de wisselvallige en aardse dingen veracht, die zich meer, maar schijnbaar, dan waarachtig licht aanprijzen. Op haar hoofd is een kroon, omdat zij door Christus tot Rijksgemeenschap verheven wordt en overwinnares van de wereld is. Die kroon bestaat uit sterren en is ermee doorvlochten, ter aanduiding, dat het Koninkrijk niet aards, maar hemels is, boven alle wereldrijk in verheven, zuiver, schitterende en eeuwig. Twaalf zijn de sterren in getal, naar de twaalf stammen, waaruit de Kerk bestond, zoals Jozef de stamvaders, als sterren in de droom zag. Zij is zwanger, bevrucht van de beloften van de Messias en wordt daarom gezegd, als die baren zal (Mich. 5: 2). De pijn om te baron, doelt op het vurig verlangen van die tijd, om Christus te zien en het daarbij komende geweld van de vijanden, dat haar zeer benauwde, ten slotte op de wrede overheersing en het

verderf van de Farizeeën en Sadduceeën, die de gelovigen benauwden en hun zuchten naar de Messias vergrootten. De Romeinen konden evenmin als Herodes de geruchten van een aanstaande overheersende Koning, die verspreid waren door het oosten, verdragen.

Vitringa verklaart dit van de Kerk van het Nieuwe Testament "Christus geheimzinnig barend en als het ware in het licht brengend."

Dit zwanger zijn geeft twee dingen te kennen: 1) een vruchtbare toestand van de Kerk; zij wordt ook een moeder genoemd (Jes. 54: 1 Gal. 4: 9, vgl met vs. 26 en 27); 2) een droevige en verdrukte, zoals ook Christus die droefheid noemt (Joh. 16: 21), totdat het kind geboren is. Met een woord: deze Kerk is zuiver, vruchtbaar en verdrukt, zoals dat haar roeping te kennen geeft. De leraars hebben groot in angst en moeite (Gal. 4: 19). Ook wordt de belijdenis van het Christendom met veel gevaar omhelsd en de Kerk heeft grote in strijd en worsteling in de gebeden tot God en grotelijks te lijden van de mensen, om van deze droevige toestand bevrijd te worden, eer zij ervan verlost wordt.

En er kwam een ander teken, geheel tegengesteld aan dat in vs. 1, gezien in de hemel; en zie er was een grote rode draak, een monster als een slang gebouwd, met een lang, kronkelend lichaam. Deze stelde de duivel voor als een listige, gewelddadige, naar bloed en verderf dorstende macht voor (vs. 9). Hij was het beeld van het dier, waarvan in Hoofdstuk 13: 1 vv. en 17: 3 worden gesproken en stelde zich eerst nog in het algemeen voor als de God van deze wereld, die grote macht bezit, hebbende zeven hoofden en tien horens en op zijn hoofden zeven koninklijke hoeden.

En zijn staart trok, sleepte achter hem mee, het derde deel van de sterren van de hemel en wierp die op de aarde, om zijn bedoelingen te bevorderen en hem te helpen het werk van God te verstoren. En de draak, zo reeds zeker van zijn zaak, stond voor de vrouw, die baren zou, opdat hij haar kind dadelijk zou verslinden, wanneer zij het gebaard zou hebben.

Wie met de rode draak bedoeld is, wordt later in vs. 9 uitdrukkelijk gezegd: "de oude slang, die genoemd wordt duivel en satan, die de hele wereld verleidt. De naam "slang" karakteriseert de duivel als listig en sluw, zoals hij zich reeds aan onze eerste voorouders als meester daarin heeft vertoond en zoals hij nog altijd zijn geheim spel weet te spelen. Hier treedt zij echter als draak op, omdat hij grote macht tot zijn ontzaglijke wapenrusting maakt en dan wijst de rode kleur op de vuurgloed van zijn toorn, waarmee hij verwoestende alle plantingen van God probeert neer te treden en alle leven uit God dadelijk in de kiem probeert te verstikken. Dat hij het is, die later (Hoofdstuk 13: 1) het dier uit de zee laat opstijgen, blijkt nu reeds daaruit, dat ook hij, evenals dat dier, zeven hoofden en tien horens heeft. Terwijl echter het dier al zijn macht en kracht van Hem ontvangt, draagt hij deze macht en kracht oorspronkelijk in zichzelf, zij is het overblijfsel van zijn aangeborene grootheid en heerlijkheid ook na zijn opstand tegen God. Bij hemzelf staan de zeven hoofden en tien horens tegenover het Lam in Hoofdstuk 5: 6, dat zeven horens en zeven ogen heeft. Van deze zeven ogen van het Lam wordt gezegd, dat zij zijn "de zeven geesten van God, gezonden in alle landen". De draak ontwikkelt zijn macht op aarde in zeven hoofden met zeven kronen, dat is in zeven vorstenhuizen, die hij in zijn dienst gebruikt, om alle vijandelijke tegenstand neer te stoten. Zo wil de draak het Lam in dusdanige macht overtreffen, wil het de heerschappij over de wereld ontrukken en de vorst over alle landen door grotere invloed zijn, daarom wordt hij gezien met tien horens. Maar wat betekent het, als de draak het derde deel van de sterren aan zijn staart met zich trekt en op aarde werpt. Uit Dan. 8: 10 bemerken wij meteen, dat dit doelt op een benadeling van Israël, het heilige volk van God. In dit volk zelf zoekt hij

zijn handlangers en werktuigen voor hetgeen hij met de Zoon, die de vrouw zal baren, bedoelt. Het waren ook later, toen Jezus verscheen, inderdaad leden van het volk van God, die Hem dadelijk na Zijn geboorte probeerde om te brengen en die Hem later aan de Heidenen ter dood overleverden. Herodes, de Hogeraad en uit het volk de verrader met hen, die het "kruisig Hem" riepen. In alle drie de standen, in het wereldlijk en geestelijk bestuur aan de ene zijde, alsmede in de kring van de onderdanen en leken aan de andere zijde, heeft de draak een verderf bij Israël teweeg gebracht, dat het hem mogelijk moest maken om Christus uit zijn midden uit te roeien, dat Hij niet meer zijn zou (Dan. 9: 26). Tot het aanschouwelijk maken van deze gedachten konden niet deze sterren worden gebruikt, want deze zouden drie stammen betekenen, maar evenmin kunnen een derde deel van de sterren of vier stammen bedoeld zijn, zodat de uitdrukking "het derde" niet statistisch maar symbolisch moet worden opgevat, zodat het een grote menigte moet aanduiden, die het getal op elk van de derderlei levensgebied vertegenwoordigt. Maar niet alleen daarop heeft de draak het oog dadelijk bij zijn optreden, dat hij Christus uit het midden van Israël uitroeien; daardoor dat ook zijn teken in de hemel verschijnt wordt gewezen op het inzicht, dat hij, als oorspronkelijk engel van het licht, in de hele omvang van het goddelijk verlossingsplan heeft en ten gevolge van dat inzicht weet hij nu, dat, als Israël, dat door zijn verleiding de zaligheid verloor, ten slotte toch weer Gods volk zal zijn geworden, hij nog beproeven mag te strijden met de overigen van het zaad van de vrouw, die de geboden van God houden en de getuigenis van Jezus Christus hebben (vs. 17) en tot deze strijd is hij dadelijk van het begin aan toegerust met 7 hoofden en 10 horens, waarvan wij vroeger hebben gesproken.

De draak verschijnt hier als een geweldig heerser in de hemel, of in de woning van de gemeente, waar Jezus, het Lam, de Koning is. Deze heerlijke Koning, het Lam met zijn zeven ogen en zeven horens, heeft de Draak gezien. Deze Koning wil hij nu nabootsen en zich, zoveel mogelijk aan het Lam gelijk, in de kerk vastnestelen. Hij aapt het Lam na en zie! een Draak met leven hoofden en tien horens! In plaats van zeven ogen zeven hoofden, in plaats van zeven horens tien horens, in plaats van een Lam een Draak! Wat een karikatuur! Ogen, d. geest en goddelijke wijsheid heeft hij als euveldader, die van God afgevallen is en voor eigen rekening, als vijand van God, een rijk grondvest, in geen dele; want hij gaat in zijn dwaasheid zo ver, dat de goddelijke gerechtigheid hem eenmaal met zijn hele aanhang van mensen en engelen in de afgrondskerker werpt. De zeven hoofden beduiden de zeven op elkaar volgende wereldrijken, die hij, onder de toelating van de goddelijke lankmoedigheid, opricht, hoewel de beide laatsten kort na hun grondvesting weer instorten. De wereldrijken kan hij slechts na elkaar oprichten, niet naast elkaar. Wanneer een wereldrijk, omdat het op leugen is gebouwd en God het door de wijsheid van Zijn wereldregering tot een onmogelijkheid heeft gemaakt, gevallen is, grondt hij weer een nieuw, een erger wereldrijk. De beide eersten waren op geweld, het derde op beschaving en verfijnd heidendom, het vierde op ruw geweld en verdrukking van de volken gegrond, het vijfde is op godsdienstig gebied verrezen en geeft voor door Christus te zijn gesticht; het zesde zal de vrijheid van de menselijke geest proclameren en alle mensen vergoden; en het zevende een mens tot God van de wereld maken en deze god in het onzichtbare, het wezen van het beeld van het beest, is de Draak. Hij brengt het dan zo ver, dat hij door het grootste deel van de vroegere Christenheid als God aangebeden wordt, zoals sinds eeuwen door de afgodendienaars geschiedt; dan is hij de God van deze wereld; dan heeft hij zijn doel, hoe gebrekkig ook, bij de meeste mensen bereikt. En verder is hij tot niets meer in staat; belangrijke resultaten zijn sinds de appelbeet van de mensen stammoeder en sinds de steek in de verzenen aan de tweede Adam toegebracht. Wanneer God dan nog middelen heeft om hem te doen vallen, dan is hij verloren; zo niet, dan behoudt hij de overhand. En God heeft nog een middel om hem te doen vallen, namelijk het gericht, dat, zonder genade en barmhartigheid over hem, zowel als over

de mensen, die zich door hem verleiden lieten, gehouden wordt. Behalve zijn zeven hoofden heeft hij ook nog tien horens, in plaats van de zeven horens van het Lam. Zeven horens beduiden alle macht, de volkomen goddelijke almacht. Tien horens zijn ook een volkomen macht, maar slechts een volkomen ontwikkelde schepselenmacht, geen volkomen scheppende, dus oneindig en onuitsprekelijk veel minder dan de zeven horens van het Lam. De tien horens zijn de tien staten van Europa, waarop hij, in de plaats van het Romeinse wereldrijk, het Pausdom gesticht heeft, een geduchte macht, zoals hij er nog over geen te beschikken heeft gehad, en welke hij in de drie laatste wereldrijken verenigd houdt. Eindelijk is zijn nagebootste lammeren-gedaante een draken-figuur geworden. Wat een onderscheid tussen een lijdzaam en argeloos lam en een gifspuwende, afschuwwekkende draak! De kronen of diademen zijn op zijn hoofden en niet op zijn horens, zoals bij het beest uit de zee. Omdat de zeven hoofden de zeven op elkaar volgende wereldrijken beduiden en de Draak zeven kronen op zijn hoofden draagt, zo verschijnt hij als de Koning of het gekroonde hoofd van alle zeven wereld machten.

Deze is het hoofd van de opstand tegen God en van allen, die zich verzetten tegen de Heere van de hemel en van de aarde. Groot heet hij en bloedrood, want hij is "een mensenmoorder vanaf het begin", uit wie ook Kaïn was. Hij is oorzaak van al het bloed, dat uit heerszucht vergoten is op aarde, de oorzaak van alle opstand van de wereld tegen de Kerk, na de moord van Abel door Kaïn. Dit dier heeft zeven hoofden; een getal, waardoor de verschillende vormen worden uitgedrukt, waarin de God vijandelijke macht op aarde voorkomt en waaronder de volgende altijd vreselijker en machtiger is dan de voorafgaande. Later zal ontwikkeld worden, dat niet alleen de zeven hoofden, maar ook de tien horens betrekking hebben op de Germaanse volken en hun opstand tegen de Kerk van de Heere. De "sterren van de hemel", namelijk de heersers en vorsten op aarde, worden op de aarde getrokken; dat zegt: zij worden door de draak aangevallen en overwonnen. Het derde deel betekent in het spraakgebruik van de Openbaring een grote menigte. Zo wordt aan alle oorden van de aarde het geweld gevoeld van de draak, die in opstand is tegen God en Zijn heilige, weldadige inrichtingen.

De draak is het Heidense Roomse rijk, het grote werktuig van de duivel, die deze draak zijn kracht, troon en macht gaf. Het was een grote draak; want Rome heerste over de hele wereld. Het was een rode, een vurige draak, boosaardig in wreedheid en bloeddorstigheid. Hij had zeven hoofden. Rome is onder zevenderlei soorten van regering geweest, iedere soort had een koninklijke macht, daarom komen ze hier voor met koninklijke hoeden of kronen. Deze hoofden zijn niet tegelijk geweest, maar het een volgde op het ander. Deze draak had tien horens, dat is koningen, die tot de wil van de duivel vaardig stonden om te strijden tegen de Kerk; de horens van de stieren zijn de werktuigen, waarmee zij vechten. Deze horens komen hier ongekroond voor; omdat zij nog geen macht en het koninkrijk nog niet ontvangen hadden; maar als koningen macht ontvingen op een uur met het beest, dat is, de antichrist, toen het Westerse keizerrijk verwoest en vernietigd werd.

De draak is de duivel, die de hele wereld verleidt. Wel werkt hij door instrumenten, maar is echter altijd van die te onderscheiden. Hoofden en horens beduiden zijn macht en kracht, nodig om zijn rijk en gebied, door koninklijke hoeden voorgesteld, te besturen en zijn vijanden te beschadigen. Het zeven en tiental dient in het algemeen om de volkomenheid en grootheid van zijn rijk te schetsen. De grootste kracht had hij voornamelijk ten tijde van Jezus’ geboorte, toen alle heidenen aan zijn gebied volkomen onderworpen waren en het klein geslacht van de Joden niet weinig van de God en de godvruchtigheid van zijn voorvaderen was afgeweken. De sterren van de hemel, dat is uiterlijke leden, of wel leraren van de Kerk

voor Christus' komst trekt hij met zijn staart, dat is: besmetting van de valse leer neer, zodat zij van hun plicht in het stichten van de kerk en van het licht van de waarheid en heiligheid vervallen waren, zoals in de leringen en zeden van de Farizeeën en Sadduceeën openbaar was. Stoutmoediger stond hij voor de vrouw, de Joodse kerk, die volgens Gods beloften nu de Christus baren zou, tot verlossing van de Zijnen en tot vernietiging van de helse vijand. Geen wonder dat die, Hem duchtende, met boosheid tegen Hem ingenomen was en Zijn beloofde toekomst niet kunnende verhinderen, het er op toelegde, om het kind, dus voor Zijn kracht en rijk volwassen, op de een of andere wijze te verslinden; vandaar Herodes' lagen en Bethlehem's kindermoord, Jezus' vlucht naar Egypte, verblijf in Galilea, zware verzoekingen in de woestijn, van de Jodenhaat, lastering en samenzweringen, Judas' verraad enz. ; maar alles tevergeefs.

De draak is hier de duivel, zoals hij zich vertonen zou in de oversten van het Rooms gebied, in de vervolgers van de Kerk, die een zevenbergige stad bewoonden. De horens zijn de volkeren, die aan de Romeinen dienstbaar waren. De draak zou in die tijd zijn staart roeren en zulke beroeringen maken dat vele sterren van de hemel op aarde zouden worden geworpen. (vgl. Dan. 8: 10 vv.) d. i. de duivel zou door de Roomse Keizers teweeg brengen, dat leraars van het Evangelie niet alleen van hun zetels geweerd werden, in gevangenissen gesloten en door allerlei soort van doden weggerukt.

Onder de zoon verstaat hij verder Constantinus, die Galerus Maximianus allerlei lagen legde, maar uit Azië naar Brittannië vluchtte.

En zij, de zwangere vrouw, baarde een mannelijke zoon a) die, als de sinds lang beloofde en nu werkelijk verschijnende Messias in het koninkrijk van God, dat Hij zou oprichten en dat de hele wereld zou omvatten (Dan. 2: 44), al de heidenen zou hoeden met een ijzeren roede, zoals in Ps. 2: 9 wordt gezegd. En haar kind werd, nadat de draak menigmaal en op velerlei wijze had beproefd het te verslinden (MATTHEUS. 2: 13; 21: 46; 26: 4 Joh. 5: 18; 7: 32, 44;
59; 10: 31; 11: 53; 13: 2; 14: 30 vv., toen de dagen van Zijn vlees ten einde waren en de tijd vervuld, dat Hij zou worden weggenomen, weggerukt tot God en Zijn troon, om daar de heerschappij, Hem toegezegd, te aanvaarden (MATTHEUS. 26: 64).

Openbaring 2: 27

En de vrouw, die nu door de draak was nagezet, omdat hij haar Zoon niet meer kon grijpen, vluchtte in de woestijn, waar zij een plaats had, haar door God bereid, opdat zij haar daar zouden voeden a) duizend tweehonderd en zestig profetische dagen of 1260 gewone jaren Re
7.

Openbaring 11: 3

De bijvoeging "mannelijke" in vs, 4 komt op het eerst gezicht geheel overbodig voor, maar karakteriseert degene, die "ontvangen is door de Heilige Geest, geboren uit de maagd "Maria" in Zijn wezenlijk onderscheid van alle andere mensenzonen. Alleen Hij kan in de eigenlijke, volle zin van het woord op het predikaat "mannelijk" aanspraak maken; want Hij is wel uit een vrouw geboren en geworden onder de wet, Hij is de eigenlijke vrucht van de Oud-Testamentische gemeente van God en daarom ook onder haar bepalingen gesteld; maar Hij is daarbij Gods Zoon en staat als zodanig tegenover de gemeente als de man tegenover de vrouw (vgl. Joh. 2: 4. 1 Kor. 11: 7 ; Hij is als diegene, die het leven heeft in Zichzelf, de bruidegom, die Zich met Israël in geloof wil verenigen (Hos. 2: 19 v. Joh. 3: 29), alle

mensenzonen daarentegen zijn ten opzichte van het leven uit God tegenover Hem slechts als vrouwen, niets dan mensenzielen, tot ontvangen bestemd. Wat vervolgens in de tweede helft van het 5de vers wordt gezegd: "en haar kind werd weggerukt tot God en Zijn troon", is met het oog op de tweede helft van het voorgaande vers "de draak stond voor de vrouw, die baren zou, opdat hij haar kind zou verslinden, wanneer zij het zou gebaard hebben", de levensgeschiedenis van Jezus Christus, beschouwd met een oog, dat de verborgen achtergrond achter de geschiedkundige feiten ziet. Dadelijk na Zijn geboorte begon reeds het vervolgen van satan door het moordplan van Herodes. De draak rustte niet van de verzoeking in de woestijn af tot aan de kruisiging (Luk. 4: 13) en als het nu ten slotte scheen, alsof hem zijn voornemen van verslinden werkelijk gelukt was, zo was het toch inderdaad niet aldus (vgl. Joh. 14: 30 v.); op de kruisdood volgde de opstanding en hemelvaart; de Heere werd langs die weg weggenomen tot God en Zijn troon (Joh. 17: 4 v. Luk. 9: 51 en 24: 26). Wat nu bij hem de wegneming in de hemel is, namelijk de snelle verberging en het in veiligheid brengen van een kostbaar en geliefd goed voor de gevaren, die hem dreigen, dat is bij "de vrouw" die door de draak wordt vervolgd, de vlucht in de woestijn, waarvan in het 6de vers gesproken wordt: zij moet daar bewaard worden en voor hetgeen Gods raadsbesluit voor de toekomst inhoudt, in het leven worden bewaard. Wij kunnen zonder bedenking bij de vroegere opvatting, volgens welke onder de vrouw het eigenlijke Israël, het lichamelijke zaad van Abraham moet worden verstaan, blijven ja, wij zijn zelfs genoodzaakt deze opvatting vast te houden, omdat de 1260 dagen, waarop de tijd van de voeding van de vrouw wordt bepaald, duidelijk in betrekking staan, aan de ene zijde tot de 42 maanden, gedurende welke volgens Hoofdstuk 2 de heilige stad door de heidenen vertreden is en aan de andere zijde met de 1260 dagen, gedurende welke volgens Hoofdstuk 11: 3 vv. de twee getuigen hun roeping volbrengen. Wat het eerste aangaat, daarover hebben wij het volgende te overwegen. Terwijl de draak met zijn staart het derde deel van de sterren achter zich wegtrok en ze op aarde wierp, terwijl hij bij de machthebbenden en toongevers in Israël een toestand van het hart teweegbracht, zoals die met zijn bedoelingen overeenkwam en ook de grote massa van het volk tot stompzinnigheid en wereldsgezindheid medesleepte, waarvan de verwerping en uitroeiing van Christus het onvermijdelijk gevolg was, toen scheen hij niet alleen het kind van de vrouw, maar ook de vrouw zelf, die het gebaard had, verslonden te hebben. Israël had zijn roeping in de geschiedenis van het Godsrijk verzondigd; het had Gods gericht over zich teweeggebracht en wel zo’n oordeel, dat het eigenlijk voor altijd had moeten verworpen en vernietigd worden, zoals ons deze gedachte reeds in Hoofdstuk 6: 9 vv. voorkwam. Evenals nu echter bij Christus de schijnbare uitroeiing door de kruisdood slechts dient, om Hem de weg tot de troon van God te banen, zo ook het oordeel over Jeruzalem en de Joden als de heilige stad met de tempel en het volk gevankelijk gevoerd onder alle volken, in Gods hand tot een middel, om Israël in zijn idealiteit d. i. het verbondsvolk van het Oude Testament, dat nog bekeerd en tot heerlijkheid geleid moet worden, voor deze toekomst te bewaren. Het ontvluchten van de vrouw in de woestijn is dus Israël’s verstrooiing onder alle volken van de aarde, zijn tegenwoordige ballingschap (Hos. 2: 14). Het leeft meestal onder Christelijke volken, door Christelijke invloeden onaangeroerd en door zijn verbintenis met Christenen bestendig gedrongen Jezus van Nazareth, die het verworpen en gekruisigd leeft even zo gedachtig te blijven, als aan de gegeven belofte en uit de gruwel en de verachting, die het ondanks allen voortgang van beschaving en aller groei in macht en betekenis toch bij de Christenen vindt, de schaduw van zijn verhouding tot Christus op te merken, dat is de voeding in geestelijke zin. En hoe vaak nu ook beproefd is Israël met wortel en tak uit te roeien, toch heeft het altijd nauwlettend zijn bestaan bewaard en hoe het ook in onze tijd gelijke rechten en voorrechten, zeden en gewoonten verkregen heeft met hen, onder wie het leeft, toch kan het in die niet opgaan, het blijft ook op maatschappelijk en staatkundig gebied een bijzonder volk niet een nationaliteit en bijzondere individualiteit. Het wandelt, zoals dit in Ezechiël. 20: 32 vv. zo

opmerkelijk wordt uitgesproken, midden onder de volken toch in een woestijn dat is de voeding in fysische zin op de plaats, die God heeft bereid. Intussen voelen wij wel, dat met deze verklaring de inhoud van ons 6de vers nog niet is uitgeput. Zij laat een leemte in zoverre als Israël gedurende dezen hele tijd van zijn verstrooiing onder de volken slechts ideaal, zoals wij zeiden, alleen als het volk van God, dat in de toekomst bekeerd en verheerlijkt zal worden, nog de vrouw is, waarover het hoofdstuk handelt, in zijn werkelijkheid daarentegen,
i. in zijn verstoktheid die tegenwoordig op hen ligt, in het zo weinig meer de vrouw met de zon bekleed, die de maan onder haar voeten heeft en een diadeem van twaalf sterren boven haar hoofd, dat integendeel, zoals Hoofdstuk 6: 12 v. zon voor haar zwart is geworden en de maan als bloed en de sterren van de hemel op de aarde zijn gevallen. Nu mag zeker de vrouw met de zon nooit een rustend, zuiver ideaal begrip zijn. Het mag niet alleen zijn verleden en zijn toekomst, het moet ook zijn bestendig heden en een onafgebroken voortgaand bestaan hebben. Maar juist daarom komt bij dat eerste van de 1260 dagen, waarvan wij vroeger spraken, nog een tweede, namelijk de 1260 dagen van de twee getuigen. En nu is de roeping, die aan deze twee getuigen wordt gegeven, om te voorspellen en de twee olijfbomen en twee fakkels te zijn, staande voor de God van de aarde (Hoofdstuk 11: 3 vv.), het middel, waardoor de leemte tussen het verleden en de toekomst van Israël aangevuld wordt en het onafgebroken voortgaande bestaan van de vrouw met de Zon wordt hersteld. Met andere woorden: is ook het rijk van God van de Joden weggenomen, dan is het toch niet van de aarde verdwenen, maar intussen de heidenen gegeven, totdat het aan Israël kan worden teruggegeven. En zijn ook de natuurlijke takken van de olijfboom afgebroken, toch staat deze niet als een kale stam, zonder tak, bladeren en vruchten, maar van de wilde olijfboom zijn takken ingeënt en hebben hem door hun groei een nieuwe kroon verschaft, zodat hij groen wordt, bloeit en vrucht draagt. Het heden van de vrouw is dus, als men van het ideale afziet en de werkelijkheid beschouwt, de gemeente, die uit de heidenen is geroepen en tot de heilige Christelijke Kerk vergaderd. Toch komt aan deze geen onvoorwaardelijke zelfstandigheid toe, dat zij, zoals zo vaak geschiedt, zich tegen de natuurlijke takken, die afgebroken worden, zou mogen beroemen, maar zij is slechts Israël’s plaatsbekleedster en draagster van zijn roeping voor het verlossingswerk; en evenals nu in Hoofdstuk 11: 11 de bekering en wederaanneming van Israël zonder meer onder het beeld van een weer levend maken van de getuigen van de Kerk kon worden voorgesteld, kan hier het in de Kerk voortlevende getuigen van Israël in Hoofdstuk 11: 3 vv. ook voor het voeden van de vrouw op de haar door God in de woestijn bereide plaats gelden."Het is een vlucht, schrijft Auberlen, waardoor de vrouw in de woestijn komt; " het "van waar" kan ons ook een wenk voor het "waarheen" geven. Zij vlucht voor de vervolgingen van de duivel, die haar door de Joden worden bereid, waarheen zal zij dan vluchten? Waarheen is zij snel na Christus hemelvaart gevlucht? Van de Joden tot de Heidenen; daar is haar van God een plaats bereid tot verzorging en verberging. De woestijn zou dus het land van de Heidenen zijn en de vlucht van de vrouw in de woestijn niet anders dan de wegneming van het rijk van God van de Joden en zijn verplaatsing onder de Heidenen. Intussen mogen wij bij deze algemene waarheid nog niet blijven staan. In de gezichten van het 8ste en 9de Hoofdstuk is ons gebleken, dat de wereld van de oude Grieken en Romeinen, waarin de Kerk eerst haar tente opsloeg, eigenlijk nog niet de door God voor de vrouw bereide plaats was, om daar te worden gevoed. Wel heeft het gebied van het Romeinse rijk gedurende vijf eeuwen verblijf gegeven, opdat zij bewaard zou blijven, maar tot werkelijk herbergen, tot vast domicilieren is het daar met haar nog niet gekomen. Nog altijd bevond zij zich op de vlucht voor de draak, die haar vervolgde, waaraan het dan ook ten slotte gelukte grote streken land, die Christelijk waren geworden, voor de Islam te veroveren en het zaaisel van de Kerk in de volksverhuizing te vertreden. Zo weinig heeft de vrouw in de oosterse Kerk haar werkelijk, voortdurend voedsel gevonden, dat deze integendeel ten slotte in een geheel verminkte en ziekelijke toestand is gekomen en dus de vrouw haar weg verder moest trekken.

Met de Romeinse wereld, uit de oude plaatsen van de beschaving van het Christendom verdrongen, vindt zij eerst aan de grenzen van deze, onder de volken, die nog onbeschaafd zijn, of nog in de beginselen van de beschaving, van Germaanse en Slavische afkomst, vaste opname en voortdurende verzorging, om met nieuwe, verse krachten een werkelijk nieuwe wereld te vormen en het woord over de Heidenen, die aan het rijk van God hun vruchten brengen (MATTHEUS. 21: 43) in een mate te vervullen, die met de mening van de Heere overeenkomt. Wij hebben boven in Hoofdstuk 11: 1 v. de tijd van de Heidenen, die op 1260 gerekend is, geteld van het jaar 637 na Christus en dus de voorafgaande 5 eeuwen sinds Jeruzalems verwoesting niet verder in rekening gebracht. Zeker was toen reeds het rijk van God van de Joden genomen en de Heidenen gegeven, maar wat sinds die termijn is geschied, valt evenzeer, als 1260 meer dan het dubbele van 600 jaren zijn, met meer dan dubbel gewicht in de weegschaal en komt bij de apocalyptische tijdrekening alleen in aanmerking.

De woestijn is het zinnebeeld van veiligheid en zekerheid, maar ook van nood en armoede. Daaruit laten zich de kommerlijke omstandigheden van de gemeente, ook de aard van haar veiligheid en zekerheid opmaken. Midden in de geestelijke woestijn van de uitwendige Kerk konden de waarachtige aanbidders God in stilheid dienen. Door de woestijn kan men ook werkelijk afgelegen en eenzame oorden verstaan. Zo waren de Waldenzen ook eeuwen lang voor de Hervorming in de stille dalen van de Cottische Alpen verborgen en konden zij zelfs het Apostolisch Christendom in Italië herstellen en belijden en als kooplieden aan de Rijn vertoeven. In deze woestijn wordt de vrouw 1260 dagen lang gevoed, juist zolang als de twee getuigen; zij voeden haar met het levensbrood van het zuivere Evangelie, in weerwil van de instellingen van het Pausdom, waardoor het woord van God de gelovigen onthouden wordt. In de eerste eeuwen van de 1260 jaren treffen wij als onderhouders van de vrouw aan de zendboden van Gregorius I tot de Angel-saksers; verder de Duitse Apostelen Gallus, Bonifacius en hun medegenoten en opvolgers; in de latere eeuwen waren het lieden als Bernhardt van Clairvaux (1086-1156), Tauler, Wyklef, Huss en anderen. Ten tijde van de Hervormers was het Luther, de Bisschop van Filadelfia, een van de twee getuigen in engere zin, die in de kracht van Elias het zwaard van Gods woord dermate voerde, dat het rijk van de draak te Rome tot de dood toe verwond werd; verder de overige Hervormers en hun navolgers tot op de predikers van de gerechtigheid in onze dagen. De Hervorming in het laatste derde gedeelte van de 1260 jaren wordt hier niet vermeld; zij stelt een voor de twee Getuigen in hun profeteren ontzagwekkend en glansrijk tijdperk daar en wordt ook afzonderlijk Hoofdstuk 14: 1-5 heerlijk voorspeld. Vooral gedurende de Middeleeuwen verkeerde de vrouw in de woestijn, evenwel in Protestantse en Katholieke landen verkeert zij nog aldaar. Eerst aan het slot van de 1260 jaar, tegen het einde van onze eeuw, wanneer de gemeente weer apostolisch wordt, is de zonnevrouw weer in de hemel.

De Gekruisigde is opgestaan en ten hemel gevaren; zo is Hij als weggerukt tot God en Zijn troon, waar Hij als het ware in veiligheid is gebracht tegen de verdere aanslagen van de bozen vijand."Hij is", zegt Jesaja, uit de angst en uit het gericht weggenomen. hij is afgesneden uit het land van de levenden."

Dat de Kerk van de Heere of een gedeelte van haar, toevlucht tegen de aanvallen van de boze vindt in de woestijn, is in de Godsregering niet vreemd. Toen de draak in Farao was gevaren om Israël te onderdrukken, vond het erfdeel van de Heere een wijkplaats in de woestijn van Arabië. Toen een woedende Jesabel dorstte naar het bloed van de profeten, ontkwam Elia aan haar moordaanslagen in de woestijn. Op zodanig ontkomen in de woestijnen zinspelen ook Hosea, Jeremia en Ezechiël.

Onbetwistbaar is het, dat in het Oude Testament, als er van de vrouw sprake is, altijd gedoeld wordt op Israël, althans in die profetieën, die tot de aanstaande heerlijkheid van Gods rijk betrekking hebben. In deze tijd van de 7de bazuin is de Kerk veel meer uit Israël dan uit de volken. Het is dan de tijd van Jesaja 60: 1 en 2, dat Israël zich opmaakt en verlicht wordt door de uitstorting van de Geest (Jesaja 59: 19-21 Joël 2), terwijl de vijanden van God vergelding ontvangen en duisternis de aarde bedekt en donkerheid de volken. De verlichting van Israël komt echter niet zonder barensnood. Vaker was het ware Israël in die toestand. Tijdens Hiskia en zijn voorbeeldelijke strijd tegen Babel, was ook het volk in barensnood; het moest door een nieuwe geboorte komen tot de kracht om Babel te overwinnen, maar kwam er niet toe. Klagend riep de vrome vorst uit: de kinderen zijn gekomen tot aan de geboorte, maar er is geen kracht om te baren (2 Koningen 19: 3). God kwam tijdelijk door een wonder te hulp, maar later viel Israël toch in handen van Babel. Voor en na die tijd was er menigmaal barenssmart, maar zonder vrucht. Merkwaardig is in dit opzicht Jesaja 26: 17 en 18 : "Gelijk een bevruchte vrouw, als zij nadert tot het baren, smarten heeft en schreeuwt in haar weeën, zo zijn wij geweest, o Heere! vanwege Uw aangericht. Wij waren bevrucht, wij hadden de smarten, maar wij hebben niet dan wind gebaard; wij deden het land geen behoudenis aan en de inwoners van de wereld vielen niet voor ons (als de bestemde koningen en priesters) neer.

Maar deze tijd van onvruchtbare barensweeën zou niet altijd duren. Er zou een andere tijd komen, Gods uitverkorenen zullen niet tevergeefs arbeiden noch baren ter verstoring (Jesaja 22, 23)."Eer zij barensnood had heeft zij gebaard, eer haar smart overkwam, zo is zij van een knechtje verlost. Wie heeft ooit zulks gehoord? Wie heeft dergelijk gezien? Zou een land kunnen geboren worden op een enige dag? Zou een volk geboren kunnen worden op een enige reis? Maar Zion heeft weeën gekregen en zij heeft haar zonen gebaard. Zou Ik de baarmoeder openbreken en niet genereren! zegt de Heere; zou Ik, die genereer, voortaan toesluiten? zegt uw God." (Jes. 66: 7-9). En dat deze geboorte van Gods volk met zegen over Jeruzalem, gepaard gaat met de verzameling van de verstrooide Joden in hun land onder veel liefdebetoon van heidenen en als tegenover geweldige vijanden, waaronder de Heere met vuur en met Zijn zwaard rechten zal, staat in hetzelfde hoofdstuk van Jesaja. Mij dunkt, wij hebben hier in Openbaring 12 en Jesaja 66 met dezelfde gebeurtenis te doen; de geboorte van een volk van God in het aangezicht van de vijanden, onder de benaming van een knechtje of mannelijke zoon. Maar in de Openbaring staat, dat de draak deze geboorte bedreigt. Om haar te verhinderen, tracht hij de sterren (leraren of overheden) te doen vallen en dit lukt hem bij een derde gedeelte door zijn staart (valse profeet, valse leer, zie Jes. 9: 14). God komt echter tussenbeide en rukt het kind weg, tot Zich en Zijn troon. Ook deze redding is voorspeld (Jes. 24-25): "Zou ook een machtige de vang ontnomen worden? Of zouden de gevangenen eens rechtvaardigen ontkomen? maar zo zegt de Heere: "Ja, de gevangenen van de machtigen zullen hem ontnomen worden en de vang van de tiran zal ontkomen, want met uw twisters zal Ik twisten en uw kinderen zal Ik verlossen. En Ik zal uw verdrukkers spijzen met hun eigen vlees en van hun eigen bloed zullen zij dronken worden als van zoete wijn en alle vlees zal gewaar gorden, dat ik de Heere uw Heiland ben en uw Verlosser, de Machtige Jakob." Deze verlossing van Gods volk en de verdelging van de vijanden geschiedde echter niet op hetzelfde tijdstip; er liggen daar tussen nog andere gebeurtenissen. Nu blijkt het zeer klaar uit Jes. 66: 8, dat Zion en haar zonen twee uitdrukkingen zijn voor de Israëlitische natie. Is dit onweersprekelijk, dan zijn de vrouw en haar mannelijke zoon in Openbaring 12 ook twee uitdrukkingen om Gods volk aan te duiden. Als wedergeboren kern is de vrouw haar kind en als vrouw het uitwendige zedelijke lichaam.

Zij vlucht voor de vervolgingen van Herodes en in het algemeen ook voor de Joden. Waarheen zal zij nu vluchten? Waarheen is zij snel na Christus' hemelvaart gevlucht? Immers van de Joden tot de heidenen. Daarom ontvangt Christus hier de Hem ook overigens

toekomende toenaam "dat Hij alle heidenen hoeden zal met een ijzeren scepter." (Openbaring 5; 2: 27; 19: 5 Ps. 2: 9). Sinds Zijn hemelvaart is Hem het heidendom tot een bijzonderen werkkring geopend; onder de heidenen vlucht Zijn van de Joden vervolgde gemeente van Hand. 8: 1 af, daar heeft God haar een plaats en voeding bereid (Openbaring 12: 6-14). Wanneer gezegd wordt, dat de vrouw in de woestijn een plaats had, haar door God bereid, blijkt hieruit, dat aanvankelijk slechts een bestemd gedeelte van de heidenwereld tot opname van de gemeente is gesteld. Welke plaats dit zij, kunnen wij, door Daniël's profetie geleid, reeds vermoeden en ervaren het uit het verdere beloop van de Openbaring. Het is het vierde wereldrijk, dat in het tegenwoordige Babel, in Rome, zich vestigde, een hoogst opmerkelijke opheldering voor deze verplaatsing van de Kerk van Jeruzalem naar Rome schenkt ons de Handelingen van de Apostelen. De apostel Paulus beoogde haar reeds in al zijn werkzaamheden en drukt het uit in zijn brief aan de Romeinen, aan wie hij betuigde "steeds voor hen biddende te zijn en het verlangen van zijn ziel, om hen te enige tijd te zien en hun enige geestelijke gaven mee te delen en onder hen vertroost te worden." (Rom. 1: 9-12). Paulus zocht ook persoonlijk in de Romeinse rijks- en rechtordening bescherming.

Sommigen verstaan hierdoor, zoals ook door de volgende strijd van MICHAËL tegen de draak, Constantijn, de eerste Christelijke keizer, die voor de Christelijke Kerk na drie honderd jaren van vervolgingen, is te voorschijn gebracht en na vele oorlogen en overwinningen over de dienaars van de afgoden en van de draken, het Roomse rijk eindelijk onder het gebied van de Christenen heeft gebracht en de Christelijke Kerk boven alle anderen heeft verheerlijkt en tot aan de hemel verheven. Deze verklaring is zeer oud; Constantijn voerde daarom zelf dit gezicht in zijn wapen, nadat hij Maxentius, Licinius en andere vijanden en vervolgers van de Christenen met hun legers had overwonnen en de afgodendienst uit het Roomse rijk had geweerd. Maar zo hier van dit mannelijk kind en hier namaals van deze MICHAËL en de Draak vele dingen worden gezegd, die zeer bezwaarlijk alleen op Constantijn en de zijnen konden geduid worden, zo is het wel zo gevoeglijk, dat dit ook van Christus zelf wordt genomen en van Zijn geestelijke geboorte door de hele wereld, in het hart en in de belijdenis van de gelovige, door de dienst van de Kerk, zoals op het tweede Hoofdstuk is aangewezen, tegen welken Christus; en Zijn geestelijke geboorte de satan zich met alle geweld en listigheid heeft gesteld, zowel door de vervolgingen van de Joden en van de heidenen, als door verscheidene godslasterlijke ketterijen, die hij tegen de persoon en de voldoening van Christus onder de Christenen heeft verwekt. Hoewel Christus, die nu ter rechterhand van God zit als het hoofd van de uitverkorenen, altijd de overhand heeft behouden en in Zijn troon altijd gebleven is.

De Kerk in smart zwanger zijnde en zeer verlangend, dat de Heere haar verlossing wilde geven en dat er iemand mocht komen, die dat grote werk bij de hand nam en daarom als in barensnood tot God riep. Ziedaar, zij wordt verhoord, zij baart een zoon; niet alleen van het mannelijk geslacht, maar ook een mannelijke zoon, een dapper held. Constantijn wordt bekeerd van het heidendom tot het Christendom en belijdt Jezus niet alleen de Zaligmaker te zijn, maar verdedigt de Kerk met al zijn macht, verslaat Maxentius, overwint Licinius, verdrijft de heidense afgoderij, sluit hun tempels en werpt ze neer. Hij stelt de Christenen in burgerlijke en militaire bedieningen, doet de Christenen kerken bouwen om openlijk samen te komen tot de godsdienst, houdt synoden en brengt de Kerk uitwendig in een gewenste staat, hij hoedt de heidenen met een ijzeren roede. Dit komt de Heere Jezus, als Heer van Zijn kerk toe, tot wier nut Hij alle macht had ontvangen; deze macht voert Hij uit door Zijn kerk, zoals haar beloofd wordt, dat zij de heidenen zou hoeden met een ijzeren staf (Openbaring 2: 26-27). Constantijn, een lid van de Kerk, ontving macht en last om de heidenen tot het Christendom te brengen en om de tegenstanders met een ijzeren roede als pottenbakkers vaten

te morzel te slaan en te straffen. Of de draak op hem toeleide om hem te verslinden. God neemt hem in Zijn macht en bescherming. Hij rukt hem uit zijn geweld tot Zich en tot Zijn troon, dat is, in een aller veiligste en in de allerheerlijkste staat.

Christus is een Zoon, een mannelijke Zoon, in Zijn menselijke natuur, dat hier niet zonder reden is bijgevoegd, ter aanduiding van Zijn inwendige grote kracht door de inwonende Heilige Geest, hoewel anders zwak naar het vlees. De heidenen zijn de vijanden van Zijn koninkrijk, die Hij zou hoeden (Ps. 2: 9 Openbaring 2: 27) met ijzeren scepter, een zinnebeeld, hoe Zijn gebied krachtig zou zijn over de overwonnen vijand. Had Christus altijd Zijn vijand bedwongen, Hij zou dat te meer doen en openbaarder doen blijken na Zijn geboorte, vooral in de voortgang van het Nieuwe Testament en in het einde van de eeuw (Ps.
1-6 Jes. 53: 12 Dan. 2: 44). Het wegrukken van het kind zinspeelt op het onttrekken van Joas aan de woede van Athalia, of van Mozes aan die van Farao, zodat hij tot God in de hoogste waardigheid in Israël werd opgevoerd. Het beeldt Christus af, die na het ondergaan van veel strijd, de heerlijkheid van de hemel ingaat. Het wordt een "wegrukken" genoemd, omdat het schielijk geschiedt buiten verwachting van Zijn discipelen en buiten alle gedachten van de vijanden, die zich door het doden van Hem de overwinning inbeeldden.

Als Christus ten hemel gevaren was, zijn de apostelen uit de Joden tot de heidenen geweken en bovendien, de Joden hebben de Kerk uit hun landpalen verdreven, zodat zij gedwongen geweest is tot de heidenen te vluchten. Daar heeft de Heere Zijn gemeente een plaats bereid en de gemeente heeft ook onder de heidenen een grote groei gehad en dat door Zijn genade, niet door enige menselijke verdiensten. Zo wordt ons dan hier geleerd, dat de draak altijd dapper tegen de gemeente zal strijden, zodat zij ook gedwongen zal worden te vlieden; maar hoezeer hij ook tegen de gemeente zal strijden, zal nochtans de Heere haar een plaats op de aarde bereiden, waar zij onderhouden zal worden. Hij zal haar ook altijd herders geven, die haar zullen spijzigen. De Heere wil ons behoeden. Amen.

Vitringa, die in de zoon van de vrouw, Constantijn als zoon van de kerk ziet, zegt van vs. 6 dat dit gezegd wordt, bij wijze van prolepsis of voorverhaal, zoals blijkt uit vs. 14 Johannes, die voor een korte tijd het verhaal van de vrouw wil afbreken, wilde in het voorbijgaan met weinige woorden zijn lezers zeggen, wat er daarna aan de vrouw geschieden zou. Zo ook Durham, die zegt: "door vluchten wordt geen plaatselijke verandering van de Kerk verstaan, maar dat zij van nu aan van haar vroegere schoonheid vervallen is. Omdat er vroeger te Rome en op andere plaatsen heerlijke kerken zijn geweest, en haar bisschoppen martelaren waren, zoals allen te Rome voor de tijden van Silvester en Constantijn, dit nu bij trappen door trotsheid, pracht, geveinsdheid, heidense en antichristische optooisels verdorven en bedekt wordt, zodat het klein getal, dat de ware Kerk bleef zijn, in een verborgen hoek van de tempel wordt opgesloten (Hoofdstuk 11: 1), terwijl de grote menigte de buitenste voorhof in bezit heeft.

EPISTEL OP ST. MICHAËL-DAG: (Vs. 7-12 a)

"Uit 18: 1"

En er kwam strijd in de hemel: MICHAËL, de grote vorst van de engelen, die voor de zaak van Israël tegen diens tegenstanders streed (Dan. 10: 13 en 21; 12: 1) en zijn engelen streden tegen de draak, om hem uit de tempel te werpen als de aanklager van de broeders en de draak, zichzelf verwerend, streed ook en zijn engelen.

De strijd zal altijd blijven bestaan tussen de beide grote machten, totdat een van beiden het onderspit heeft gedolven. Vrede tussen goed en kwaad is een onmogelijkheid; de schijn zelfs ervan zou inderdaad de triomf wezen van de machten van de duisternis. MICHAËL zal altijd strijd voeren; zijn heilige ziel is binnen in hem verstoord en kan het niet uithouden. Jezus zal altijd de vijand wezen van de draak en dat niet in stille werkeloosheid, maar handelend, krachtig, met het vaste voornemen, om het kwaad uit te roeien. Al Zijn knechten, of zij engelen in de hemel zijn, of boden op de aarde, zullen en moeten strijden; zij zijn geboren krijgers, aan het kruis bezweren zij het verbond om nooit vrede te maken met het kwaad. Zij zijn een krijgsbende, onverschrokken ter afwering van de aanval, vurig van moed om de krijg aan te binden. De roering van elke krijgsman in het leger van de Heere leger is dagelijks met geheel zijn hart en ziel en kracht tegen de draak te strijden. De draak en zijn engelen zullen de strijd niet ontwijken; rusteloos in hun aanvallen, ontzien zij geen wapens, eerlijk of oneerlijk. De verwachting van God te kunnen dienen zonder tegenstand is enkel dwaasheid. Hoe brandender onze ijver is, hoe heftiger tegen ons de aanval zal wezen van de machten van de hel. De Kerk moge traag worden, haar grote vijand niet: zijn rusteloze geest laat nooit enige verslapping toe in de strijd; hij haat het zaad van de vrouw, en was het in zijn macht, hij zon het helemaal verslinden. Satans dienaren hebben de krachtsinspanning van de draak met hem gemeen en zijn gewoonlijk een bedrijvig volk. De krijg heerst alom; van vrede te dromen is dwaas en gevaarlijk. Geloofd zij God! Wij kennen het einde van de strijd. De grote draak zal uitgeworpen en voor eeuwig vernield worden, terwijl Jezus en die met Hem zijn de kroon zullen ontvangen. Laat ons onze zwaarden scherpen en de Heilige Geest bidden, onze armen te sterken tot de strijd. Nooit was een veldslag zo belangrijk, nooit een kroon zou heerlijk. Een ieder van u staat op zijn post, u krijgers van het kruis en vertreedt de Heere de Satan eerlang onder uw voeten!

Zo moet deze strijd en overwinning hier verstaan worden als een bijzondere toe-eigening van deze eerste overwinning van Christus, die nog over de satan zou volgen en de leden van Christus, waarvan Christus ook spreekt (MATTHEUS. 16: 18) en Paulus (Rom. 16: 20), namelijk in de tijden van de vervolgingen en verleidingen onder de Heidense en Ariaanse keizers en andere ketterse koningen, toen Christus in Zijn leden op het hoogste is bestreden en voornamelijk ook, toen de anti-Christ in het Westen en de Mohammedanen in het Oosten de overhand hebben gekregen en de Kerk van Christus door de hele wereld verdrukt is geworden. Dit wordt duidelijk bewezen uit de tijd van 1260 dagen, die na deze strijd aan de vlucht van de vrouw in de woestijn wordt toegeschreven en uit het triomflied van de inwoners van de hemel (vs. 10, 11), dat van zo’n overwinning en daarom van zo’n strijd, hier in het bijzonder spreekt.

Onder MICHAËL verstaan wij Jezus Christus, Wie deze naam toekomt om de betekenis (= wie is als God), die Zijn gelijkheid met de Vader uitdrukt, alsook om het gebruik (Dan. 10: 12: 1 Dit aanvallend bestrijden betekent vooral de bestrijding van de afgodendienst, na Zijn hemelvaart aangevangen door de kracht van Zijn Geest en de sterkte van Zijn Voorzienigheid. Een strijd tegen satan, die wijd en prachtig in de wereld heerste, om hem van de heerschappij te ontzetten, het mensdom van dat ijzeren juk te verlossen en uit de kaken van de draak te verlossen. Een strijd, waarin de Heere Zich bediende van de hemelse engelen, maar ook van de apostelen en evangeliepredikers. Dat de draak ook strijd voerde, is te zien uit de ontelbare, vuilste en wreedste lasteringen van Christus, het Christendom en de Christenen, in het zaaien van ketterijen en scheuringen, vooral in uiterlijk geweld.

De hemel is een plaats van rust en blijdschap en niet van strijd in onenigheid. Zo moeten wij dit dan nemen als een visioen. De Heere heeft in de hemel door tekenen deze strijd laten zien, die nochtans inderdaad op de aarde, in het midden van de gemeenten geschiedt.

Brightman, die ook hier aan Constantijn denkt, zegt, dat die naam MICHAËL, die eigenlijk alleen Christus toekomt, ook de gelovigen wordt meegedeeld. Zo wordt dan Constantijn, die getrouwe krijgsman van Christus, hier genoemd MICHAËL. Maar Maxentius, Maximinus, Licinius en alle anderen, door wie de duivel zijn boosheid uitbraakt tegen de Kerk, worden genoemd met de naam van draak." Vitringa verschilt en zegt: "MICHAËL is hier bij ons Christus Jezus Zelf, de ware eeuwige Zoon van God; de duivel is de draak en diens engelen, de sofisten, redenaars, priesters, tovenaars, wichelaars in oversten van deze provincies. Want het hele heidendom zwoer in die tijd samen tot de ondergang van de Christenen."

En zij, de laatsten, de draak en zijn engelen, hebben niet vermocht, a) en hun plaats is niet meer gevonden in de hemel, zodat zij daar verder niets konden doen.

Dan. 2: 35

En a) de grote draak is geworpen, namelijk de oude, uit Gen. 3: 1 vv. welbekende slang, die genoemd wordt duivel, diabolos, d. i. aanklager, als die God bij de mensen en de mensen bij God aanklaagt, en satanas d. i. tegenstander, die zich de strijd tegen God en diens vrienden ten doel heeft gesteld (1 Kron. 22: 1), die de hele wereld verleidt, tot ongehoorzaamheid tegen God probeert te brengen, tegen Zijn genadige bedoelingen verhardt en tegen Zijn rijk doet strijden, hij is, zeg ik, geworpen op de aarde en zijn engelen zijn met hem geworpen. Zo konden zij dan nog een tijd lang hun werk voortzetten, maar in de hemel zou hun invloed vernietigd zijn.

Luk. 10: 18 Openbaring 20: 2

10 En ik hoorde een grote stem, zeggende in de hemel God lof met woord en hart. Het waren de zielen, die vanaf het begin uit Israël tot Christus bekeerd waren en door een zalige dood nu reeds in de hemel waren opgenomen, die zich verblijdden over de uitwerping van de draak uit de hemel. Zij zongen: "Nu is de zaligheid en de kracht en het koninkrijk geworden van onze Gods, omdat niets ze meer weerstaat om volkomen zich te openbaren en de macht is van zijn Christus geworden (vgl. Hoofdstuk 11: 15); want de verklager van onze broeders, die hen in die hele nu voorbijgegane tijdruimte verklaagde voor onze God dag en nacht is neergeworpen.

En zij hebben hem overwonnen door het bloed van het Lam, dat tot hun verzoening en reinigmaking over hen gekomen is en door het woord van hun getuigenis van Hem, in wie zij gelovig zijn geworden en zij hebben hun leven niet liefgehad tot de dood toe, maar bewezen dat hun bekering een oprechte en waarachtige is.

a) Bedrijf hierom vreugde, u hemelen en u, die daarin woont, dat het nu zo ver is gekomen met het uitverkoren volk en al wat God door Zijn heilige profeten had beloofd (Hand. 3: 21), verzekerd is! Wee daarentegen degenen, die de aarde en de zee bewonen, en zich dus nog bevinden waar de draak nog macht gelaten is (vs. 9)! want de duivel is tot u afgekomen en heeft, door die nederlaag (vs. 8) op het toppunt van woede gekomen, grote toorn, wetend, dat hij een kleine tijd heeft, die hij nog uitrazen kan, die korte tijd hij dan nu ook uitkopen zal.

Ps. 96: 11 Jes. 49: 13 Er komen in de Heilige Schrift verschillende plaatsen voor (1 Kon. 22:

19 vv. Job 1: 6 vv. ; 2:

vv., die van een wonen en werken van boze geesten midden onder de heilige engelen en onmiddellijk voor Gods aangezicht wijzen. Het zou een ontzaglijke, onverdraaglijke gedachte zijn, wilden wij dat in eigenlijke, letterlijke zin opvatten en daaronder een persoonlijk wonen en werken verstaan. Ook dit kan die gedachte niet draaglijk maken, dat wij zeggen: "de boze geesten hadden tot aan de hemelvaart van Christus in werkelijkheid nog een plaats in de hemel" en vandaar, waar toch velerlei plaatsen zijn, evenals de goede engelen op aarde invloed uitgeoefend, maar met het opvaren van Christus en Zijn gezeten zijn aan Gods rechterhand zijn ze van daar verdreven en op de aarde geworpen (Luk. 10: 18 Joh. 12: 31; 16: 11 Kol. 2: 15). Aan de goede engelen werd toen macht gegeven, om de vredeverstoorder, van wie zij uit eigen macht niet verlost hadden kunnen worden, uit hun kringen te verwijderen (Kol. 1: 20), dat op die plaats door de strijd van MICHAËL met de draak wordt voorgesteld. Geheel zonder recht verbinden de uitleggers, die deze mening voorstaan, vs. 7 vv. met vs. 5 en springen zij dus de inhoud van het 3de vers over en houden vs. 13 vv. voor een weer opvatten en een verdere ontwikkeling van deze inhoud. Wij moeten integendeel streng blijven bij onze tekst en hebben in vs. 6 de opgaaf van de tijd "duizend tweehonderd zestig dagen, waarvan die in vs. 14 en tijden en een halve tijd" moeten worden onderscheiden. Wij vatten dus het wonen en werken van de boze geesten in de hemel op als een beeld van hun macht om het bovennatuurlijke teweeg te brengen, om hun recht en hun aanspraken, die zij voor God in tegenoverstelling van hetgeen de goede engelen graag zouden willen volbrengen, te doen gelden en daardoor het werk van de laatsten kunnen tegenhouden en beginnen dus bij onze verklaring van het 7de vers op het tijdstip, ons door vs. 6 voorgesteld, dat zijn de 1260 dagen. Het is dezelfde tijd, gedurende welke de twee getuigen in Hoofdstuk 11: 3 vv. hun werk verrichten, gedurende welke de Christelijke Kerk van het Westen in de plaats van het verstoten Israël is gekomen en, om met de woorden van onze uiteenzetting bij vs. 6 te spreken, tot het "heden" van de vrouw was geworden. Deze Kerk trad ten eerste op in de vorm van de Oud Testamentische gemeente van God en sloot zich aan Israël's verleden aan, dat zij op recht in het oog vallende wijze weer opnam. Alles, wat in Hoofdstuk 11: 4-6 van de twee getuigen wordt gezegd, is geheel Oud-Testamentische en inderdaad draagt ook de Kerk tot aan de reformatie in de 16de eeuw een geheel Oud Testamentische karakter, zowel wat haar roeping als haar uitwendige vorm aangaat. Wij konden bij die afdeling slechts een zwak, alleen indirect wijzen op de Protestantse Kerk vinden, die na de Roomse Kerk van de wet optrad, deels in het getal twee, dat voor de getuigen is gekozen, deels als in de trekken van het beeld van deze twee getuigen aan Elia en Mozes ontleend. Hoe juist het intussen was, dat de Roomse Kerk op de voorgrond bleef staan van de beeltenis, wijzen de gebeurtenissen aan van deze tegenwoordige tijd, die de vervulling zijn van de voorspellingen in vs. 7 vv. van het 11de Hoofdstuk. Want de strijd, die het dier, dat uit de afgrond opstijgt met de twee getuigen houdt, om ze te overwinnen en te doden, richt zich uitwendig en onmiddellijk voornamelijk tegen de Roomse kerk en treft de Protestantse meer indirect en inwendig; treft haar eerst in de tweede plaats en door de gevolgen, die vanzelf voortvloeien uit de slagen tegen politieke en sociale kerk-macht gericht. Daarvoor zal nu echter ook de zegen, die van Israël's wederaanneming uitgaat, die Paulus een leven uit de dode noemt in de eerste plaats van de Protestantse Kerk ten zegen zijn, van de Roomse slechts indirecte, in zoverre als voor de ernstige en waarheidlievende leden van haar in de vernieuwde en beter ingerichte Protestantse kerk nu een toevluchtsoord bereid is, als de stem in Hoofdstuk 18: 4 tot haar komt Uit 25: 30. Spreken wij nu nader over de betekenis van de voor ons liggende plaats, dan is MICHAËL de bijzondere beschermengel van Israël, zoals uit Dan. 10: 13, 21 en 12: 1 onweersprekelijk blijkt. Had nu satan gedurende de periode van 42 maanden of 1260 dagen in Hoofdstuk 21: 2

en 3 vv. macht, om als aanklager van het volk van Israël voor God op te treden, zo treedt, nu de straf zal ophouden en het deksel van zijn hart zal worden weggenomen (2 Kor. 3: 14 v.) zijn beschermengel op en maakt, door de aanklager uit de hemel te stoten, plaats, zodat de verloving van Christus met Zijn eigen volk (Hos. 2: 19 v.) kan geschieden en de vervulling van de belofte, voor het einde gegeven, plaats hebben. De ban, die zoveel eeuwen op Israël heeft gelegen, zal niet, zoals men meestal verwacht, door een allengs rijpende erkentenis van de waarheid worden weggenomen. Alle pogingen tot bekering van dit volk zullen steeds alleen in betrekkelijk weinige gevallen lukken; menselijk beschouwd heeft Luther veeleer gelijk, als hij het zalig worden van Israël voor een onmogelijke zaak verklaart en meent, dat Paulus in Rom. 11: 26 van iets geheel anders moet hebben gesproken, hoewel hij niet kan aangeven wat dat andere zou zijn ("Isa 57: 21. Op gruwelijke wijze hebben eens de Joden over Jezus geroepen: "Zijn bloed kome over ons en over onze kinderen", om Zijn kruisiging bij Pilatus door te drijven. De Heere heeft in Zijn barmhartige liefde die zelfvervloeking voor de eerste tijd krachteloos gemaakt, toen Hij onder de handen van degenen, die Hem aan het kruis nagelden, voor de misdadigers heeft gebeden en tot hen profeten en schriftgeleerden heeft gezonden. Toen zij echter ook deze van zich hadden gestoten, ja zelfs gedood en zo met alle geweld Gods oordeel over zich hadden ingeroepen, zijn zij in de macht van de satan overgegeven, zodat daarboven in de hemel niet het bloed voor hen tussen treedt, dat betere dingen spreekt dan dat van Abel, maar alleen de stem van de aanklager over hen wordt vernomen, maar beneden op aarde de zeven boze geesten hun hart in bezit hebben, waarop in Luk. 11: 26 wordt gewezen. Waar zou onder de mensen een zijn, die deze boze geesten zou kunnen uitdrijven, hoe levend en krachtig en scherp als een tweesnijdend zwaard, ook overigens het woord van God is? En hoe zou menselijke voorbede, hoe grote dingen ook reeds beloofd zijn, sterk genoeg zijn, om boven in de hemel aan satan zijn plaats voor God, de Heilige en Rechtvaardige, die niet met Zich laat spotten, te bestrijden? Het is een bepaalde tijd, hoe lang God Zijn aangezicht voor Israël wil verbergen in toorn en dat de tijd niet vroeger kan eindigen dan van te voren verzekerd is, daarvoor zorgt de aanklager met de grootste ijver, omdat hij met zijn aanklachten God als het ware steeds weer in herinnering roept, hoe zwaar Israël zich heeft bezondigd. Hij zou maar al te graag de eeuwige verdoemenis van dit volk doorzetten, en brengt dan ook voor de goddelijke rechtbank, wat de Joden, door die geesten bezeten, steeds voor kwaad doen en hoe juist zij het het allerminst waardig zijn, dat hun ontferming geschiede. Maar daartegenover is nu ook MICHAËL, Israël's beschermengel, bestendig op zijn hoede en geeft hij nauwkeurig acht op het uur van God, wanneer de wijzer het punt zal hebben bereikt, dat, zoals hij weet, het voor God tijd is Zich te ontfermen. Zodra dit uur slaat, maakt hij zich meteen met zijn engelen op tot de strijd tegen de draak en diens engelen en de draak, hoezeer hij zich verweert, zal toch niet overwinnen. Dat hij wordt uitgeworpen uit de hemel, heeft tot zalig gevolg, dat Christus zich nu aan Zijn broeders naar het vlees kan openbaren op de wijze in Hoofdstuk 11: 11 v. aangegeven en dat Hij van het bekeerde Israël een even innige en geheel Hem toegewijde ziel kan maken, zoals Maria Magdalena een was, waaruit Hij de zeven duivels heeft uitgeworpen (Luk. 8: 2). In Hoofdstuk 14: 1 vv. zullen wij de 144000 verzegelden aantreffen als een werkelijke Maria Magdalena-gemeente op Zion. Om dit buitengewoon belangrijk keerpunt in de geschiedenis, dat wij volgens het vroeger gezegde binnen vrij korte tijd mogen verwachten, klinkt een lofgezang in de hemel, waarvoor het juiste verstaan ons in zoverre verborgen is, als wij het martelaarslijden, waaraan Israël bij zijn bekering tot Christus zal zijn blootgesteld (vs. 13 vv.) niet kunnen overzien. Met het lofgezang is echter een wee verbonden over hen, die op aarde wonen en de toorn van de draak, die met zijn engelen op aarde is geworpen, nog eens in al zijn grootte zullen gevoelen; dat wijst onmiskenbaar op de vreselijke smarten onder de heerschappij van de anti-christ. (Hoofdstuk 13: 7 v., 15 vv.).

De draak en zijn leger konden niet slagen, waren niet sterk genoeg om te overwinnen en moesten de engelen van God in de Kerk het veld ruimen en kunnen zich ten gunste van zijn zielenmoordende bedoelingen niet meer van de heilige instellingen van God bedienen. De uitslag van deze strijd zal plotseling daaraan bemerkbaar zijn, dat de gemoederen in Europa, sinds eeuwen aan Rome verbonden, opeens van Rome afkerig en tot omverwerping van alle bestaande machten bewogen worden. Na Michaëls overwinning en de nederlaag van de draak en het pausdom, of van de vijfde wereldmacht, brengt de draak al zijn legermachten op het schouwtoneel van de mensheid te velde, zodat plotseling de zesde wereldmacht of het beest uit de afgrond oprijst, dat door de neerstorting aller tegenwoordige machten geschiedt. Aan alle zichtbare verschijnselen in de wereldgeschiedenis liggen oorzaken in de engelenwereld en in het rijk van de duisternis ten grondslag. Evenals die tweehonderd miljoen duivels na de loslating van de vier bij de Eufraat gebonden engelen de Islam te voorschijn hebben geroepen, zo zullen de legerschaar van de draak na Michaëls zege in het pausdom op hen behaald, in Europa door aanhitsing van zijn bewoners, het beest uit de afgrond doen opstijgen. Dan zal de oproerfakkel onverwacht in alle oorden van ons werelddeel ontstoken worden. Het misbruiken van het Evangelie, onder de dekmantel van de godsdienst, dat met het Arianisme begon (9: 1-2), neemt nu evenwel voor altoos een einde. Hier wordt nu de draak met vier namen genoemd, opdat men zich in hem niet vergist. Hij heeft twee wezensnamen, aan de natuur ontleend en die aanduiden wat hij is en twee namen, die aanduiden wat hij doet. De draak is een wangestalte, een fabelachtig schepsel, welks gelijke in Gods natuur niet bestaat. Draak is in het Grieks wel zoveel als slang en duidt de scherpe, doorborende blik van de slang aan; maar omdat de slang nog volgt, heeft men de draak te beschouwen als een onnatuurlijke wangestalte, met krokodillen-muil en slangen-lichaam. De draak is als drager van de afval van God, een onding en een wanschepsel, door God niet zo geschapen en hetwelk ook niet blijven kan. Het rijk van God steunt op gerechtigheid en gericht; het rijk van de draak op ongerechtigheid en leugen en gedurige overtredingen en voorbijzag van Gods heilige wereld-ordening. Zijn tweede wezensnaam is slang, de oude slang, die reeds voor de schepping van God was afgevallen en bij de aanvang van onze wereldtijd aller mensen stammoeder verleid heeft. De slang, welker onrust teweegbrengende gestalte de mens reeds schrik en ontzetting aanjaagt, is door haar giftige beet het gevaarlijkste dier in de schepping. In de eerste plaats betovert zij haar slachtoffers door haar doorborende vuurblik; vervolgens verdooft zij ze door haar giftige beet en in deze toestand van de verdoving kunnen zij zich niet verweren en worden makkelijk haar buit. Betovering en verdoving zijn de beide middelen, waardoor de oude slang de zondaars verovert.

Het is de verheerlijkte Zoon van God, die in de hemel met Zijn engelen tegen de draak en de overige machten van de duisternis strijd voert. Hij draagt de naam MICHAËL, betekenend: "wie is aan God gelijk? " "O Heere, wie is als U onder de goden? Wie is als U, verheerlijkt in heiligheid, vreselijk in lofzangen; doende wonderen? " Als Jezus Christus een "MICHAËL" is, dan is Zijn overwinning ook zeker, want wanneer Hij de hoogste is en de heerlijkste en de Vader alle dingen in Zijn hand gesteld heeft, dan moeten Hem ook de engelen, machten en krachten, ja ook alle boze geesten onderdanig zijn en meer in meer worden. Daarom is Hij het ook eigenlijk, die door God bestemd is om met, in en voor ons te strijden. Daniël is de eerste profeet, die Gods Zoon MICHAËL noemt en hetzelfde, dat hij van deze zegt, wordt ook in de Openbaring aan de Heere Jezus toegeschreven. De strijd, die ons hier ter beschouwing wordt voorgesteld, heeft plaats tussen MICHAËL en de draak. Kampten deze eenmaal om het lichaam van Mozes en elders om Israël, hier doen zij het om het hele mensdom. De satan bond de strijd aan tegen Jezus Christus. De boze vijand, die de hele wereld verleidt, draagt hier vier verschillende namen: de grote draak, de oude slang, de duivel en de satan. Zoals het viertal een aanduiding is van de aarde, zo voegt het ook zeer goed voor de overste van deze

wereld. Hij heet de grote draak, omdat hij het is, die de zee van de volkeren (de God vijandige wereld) met zijn geest vervult; de oude slang, wegens het beeld, waaronder hij voorkomt in de geschiedenis van de val van onze eerste voorouders in het paradijs. Deze twee namen duiden de macht en de list aan; de twee andere: duivel en satan, de hevige vijandschap tegen het rijk van God, want het een betekent lasteraar (van de gelovigen), het andere weerstreven, aanhitser van de strijd tegen God en zijn Rijk. Maar, hoe ook genoemd, hij is, Gode zij dank! uit de hemel geworpen en van zijn macht beroofd.

Terwijl de duivel tot nog toe in het rustig bezit van zijn macht geweest was als vorst van deze wereld, is hem deze macht nu benomen."Nu is de zaligheid en de kracht en het koninkrijk van de Heere van onze Gods en de macht van Zijn Christi", nu kan de Heere Jezus betuigen: "Mij is alle macht gegeven in de hemel en op aarde" (Openbaring 12: 10 MATTHEUS. 28:
en de Christenen kunnen zeggen: "God heeft ons verlost uit de macht van de duisternis en overgezet in het koninkrijk van de Zoon van Zijn liefde (Kol. 1: 13). De duivel heeft de hemel moeten verlaten en kan de kinderen van God aldaar niet meer verklagen, sinds onze grote Hogepriester ter rechterhand van Gods troon heeft plaats genomen en aldaar niet ophoudt voor ons te bidden. Want Paulus zegt: "Wij hebben zo’n Hogepriester, die gezeten is aan de rechterhand van de troon van de majesteit in de hemelen" (Hebr. 8: 1), de Middelaar van het Nieuwe Verbond Jezus en het bloed van de besprenging, dat betere dingen spreekt dan het bloed van Abel (Hebr. 12: 24). En Johannes zegt ons: "Mijn kindertjes. als iemand gezondigd heeft, wij hebben een Voorspraak bij de Vader, namelijk Jezus Christus de Rechtvaardige en Hij is een verzoening voor onze zonden en niet alleen voor de onze, maar ook voor de zonden van de hele wereld (1 Joh. 2: 1-2)."Waarom Hij ook volkomen zalig kan maken allen die door Hem tot God gaan, zo Hij altijd leeft om voor hen te bidden." Zo rechtmatig is nu de satan overwonnen, dat Paulus ons als in de hemelse gerechtszaal kan inleiden met de vraag: Wie zal nu beschuldiging inbrengen tegen de uitverkorenen van God? God is het, die rechtvaardig maakt. Wie is het die verdoemt? Christus is het, die gestorven is; ja wat meer is, die ook opgewekt is, die ook ter rechterhand van God is en voor ons bidt (Rom. 8: 33-34). Nu worden er dus geen beschuldigingen meer aangenomen, maar integendeel worden allen vrijgesproken, die tot Christus de toevlucht genomen hebben. Dit wordt Openbaring 12: 11 nader uitgesproken. De verklager is overwonnen op grond van het bloed van het Lam en door
het woord van hun getuigenis, waardoor de duivelsban, die op de mensheid lag, is opgeheven
en de vrije toegang tot God opengesteld. Zij belijden voor de hele wereld vrijgekocht te zijn.

Deze strijd is niet de altijddurende strijd tussen het zaad van de vrouw en de slang en haar zaad, de duivel en zijn aanhang. Maar deze is een bijzondere strijd op een bijzondere tijd voorgevallen, daarom wordt die met een groot teken en buitengewone omstandigheden voorgesteld. Deze strijd is voorgevallen over het jaar 300, toen Constantijn, de mannelijke zoon, geboren zou worden, Christen geworden was en het Heidense keizerrijk vernielde. De ene partij is MICHAËL en zijn engelen. De naam MICHAËL hebben verscheidene mensen gehad. Dat een geschapen engel die naam gehad heeft, is niet zeker; de plaats Dan. 10: 13 alleen is aan verschil onderworpen; maar de Heere Jezus komt eigenlijk deze naam toe, die betekent: Wie is God gelijk? En zoals Hij vaker zo genoemd wordt, zo is ook deze MICHAËL de Heere Jezus Christus en niet een geschapen engel, want het is niet zeker dat een geschapen engel ooit MICHAËL genoemd is geweest. 2) De engelen zijn geen hoofden, aanvoerders en regeerders van de Kerk, zoals deze MICHAËL hier is. 3) De Kerk, de gelovigen zijn geen onderdanen van de engelen, zij kunnen geen engelen genoemd worden. 4) De Heere Jezus is MICHAËL, de Vorst, de grote Vorst (Jes. 55: 4 Dan. 10: 21; 12: 1). De Vorst van het leger van de Heere (Joz. 5: 14-15). Zo wordt Hij vertoond (Openbaring 17: 14;
11 als de overwinnaar van de draak erkend (vs 10). De macht van zijn Christus. Het leger

van MICHAËL waren zijn engelen; deze zijn niet geschapen geesten, waarvan Christus het hoofd ook is, maar zijn de ware gelovigen, zoals blijkt uit vers 11 Zij hebben hem overwonnen door het bloed van het Lam en door het woord van hun getuigenis. Zie dit in een andere strijd (Openbaring 12: 14). Die met Hem zijn, de geroepenen en uitverkoren en gelovigen. Deze worden engelen genoemd, omdat zij door Hem gezonden en gebruikt worden en omdat zij Zijn bevelen uitvoeren. De andere partij is de draak (vs. 9 en satan, werkend in en door het Heidense keizerrijk: zijn engelen zijn de heidense priesters, de heidense soldaten en al het heidense volk, die onderdanen waren van de zevenhoofdige draak. De draak streed met zijn afgodendienst, met zijn bevelschriften tegen de Christenen, met hen uit alle ambten en bedieningen te zetten en hen te beroven van hun goederen, nering en hantering te verbieden, met allerlei wrede vervolgingen, moorden en branden en met zijn legers tegen Constantijn. De gelovigen streden tegen hem met het gebed, met geloof, met blijmoedige belijdenis, met alle kwellingen lijdzaam en standvastig uit te staan en onder Constantijn met lichamelijke wapens.

En toen de draak, weer tot bezinning uit de bedwelming komend, die de val uit de hemel had veroorzaakt, zag, dat hij op de aarde geworpen was en daarom deze de enige plaats was, waar hij voortaan iets zou kunnen uitrichten, heeft hij de vrouw vervolgd, die het manneke gebaard had (vs. 5) en die nu, na de 1260 dagen van haar verberging in vs. 6 teruggekeerd was tot de staat van haar oorspronkelijke heerlijkheid.

En de vrouw zijn gegeven twee vleugels van een grote arend door diezelfde Heere, die eens bij de uittocht uit Egypte haar gedragen had op adelaarsvleugels (Ex. 19: 4), opdat zij zou vliegen in de woestijn, die gedurig de plaats van de verberging voor Gods volk is geweest, in haar plaats, waar zij gevoed wordt a) een tijd en twee tijden en een halve tijd (Dan. 7: 25, 12: 7) buiten het gezicht van de slang. Zij moest in ieder opzicht veiligheid en heilgenot hebben (Ps. 23: 5), zolang die slang in de eerstvolgende tijden op het overige gedeelte van de aarde een ontzettende toestand van nood en ontbering door het dier uit de zee en het dier van de aarde zou veroorzaken (Hoofdstuk 13).

Openbaring 12: 6

En de slang wierp uit haar mond achter de vrouw, toen zij reeds door middel van haar adelaarsvleugels haar toevluchtsoord had bereikt, water als een rivier, opdat dit haar tot op die plaats nastromen zou, opdat zij haar nog daar zou doen wegvoeren, zou doen verdrinken, nadat bij het vliegen in de hoogte de vrouw onbereikbaar was geweest.

En de aarde kwam de vrouw te hulp en de aarde opende haar mond, en verzwolg de rivier, die de draak uit zijn mond had geworpen. In de opengekloofde aarde verdween plotseling zonder enige uitwerking te doen de geweldige waterstroom, die zeker sterk genoeg zou geweest zijn, om het doel van de slang te verwezenlijken.

Wij kunnen deze afdeling niet anders opvatten dan van Israël’s terugkeren naar het Heilige land, dat op ontelbare plaatsen door de profeten bepaald is voorspeld. De twee vleugels van een grote adelaar, die aan de vrouw worden gegeven, zijn de middelen van God, waardoor Hij Zijn volk gemakkelijk en snel uit de landen en toestanden uitvoert, waarin het tegenwoordig als gevangen is. Dan zal zeker het land, waarheen zij vliegt, eerst nog slechts een woestijn zijn, want het is tot hiertoe door de heidenen vertreden en wacht nog op de weer te verkrijgen zegen; maar toch is juist de woestijn de plaats, waarheen de Heere beloofd heeft Zijn volk te voeren, om daar vriendelijk ermee te spreken (Hos. 2: 14) en Hij zal het op de dag van de

bruiloft schoon weten te versieren (Hoofdstuk 19: 7 v.). Hij heeft het daar een plaats bereid, waar het bewaard moet blijven voor de benauwdheid en ontbering, die de overige aardbol dreigt, als de anti-christ zal regeren; en als onderpand daarvoor zorgt Hij, dat de grote waterstroom geen schade veroorzaakt, die de slang uit haar mond uitwerpt, om haar te verdrinken. Zeker moet dit worden opgevat van krijgslegers (vgl. Jes. 8: 7 v. ; 17: 12 vv. Jer. 2 Dan. 11: 22 vv.), die door een coalitie van Europese machten worden samengebracht, om Israël, evenals een Farao met zijn wagens en ruiters wilde doen, in en terug te halen. Zij komen ook, omstreeks bij Akko en Ptolemaïs landend, tot een werkelijk betreden van het land, maar reeds bij Armageddon aan de beek Kison overvalt hen het lot van plotselinge en hele vernietiging. Het zal zijn, als deed de aarde voor de tweede maal haar mond open, om een rot van Korach te verslinden (Num. 16: 28 vv.), of als leden Jabins legers voor de tweede maal hun nederlaag (Hoofdstuk 16: 12 vv).

Met vers 13 loopt de geschiedkundige draad verder voort, die door de rede van de hemelbewoners afgebroken was. Door de zege van MICHAËL en de val van het Pausdom wordt de draak, in het beest uit de afgrond door hem plotseling te voorschijn geroepen, tegenover de gemeente gesteld. Dit beest zal, bij zijn eerste optreden, als Volksheerschappij de beide profeten doden en de vrouw vervolgen. Omdat de vrouw het knaapje heeft gebaard, zal de duivel, in het beest uit de afgrond, haar fel bedreigen en vervolgen, omdat de profeten (met het knechtje eigenlijk een en hetzelfde) tot straf van de aardbewoners grote wondermacht hebben ontvangen en hun oordeel van God aankondigen (11: 5-6; 12: 5; 14: 7). Door deze vervolging van de vrouw onder de volksheerschappij, wanneer zij aan pijnlijke verdrukking zal zijn blootgesteld, zal de gemeente ten volle die graad van beslistheid verlangen, die de volmaakt rechtvaardigen in haar roemen (vs. 11). Pas wanneer de volksheerschappij in de heerschappij van de anti-Christ overgaat, beginnen de drie tijden en een halve tijd, wanneer zij Europa verlaat en door de bescherming van de engelen gered wordt. De volksheerschappij is voor de gemeente het vreselijkst; geen, het van heiligenbloed dronken vrouwmens, doodt de profeten, vervolgt de gemeente en vervolgt, nadat de in de politiek andersdenkenden uit de weg geruimd zijn, slechts de Christenen, terwijl de anti-Christ ze geheel en al uitroeien, evenwel de vrouw en de verzamelde Joden niet bereiken zal. Daarentegen brengt hij een talloze menigte van de anderen, namelijk van de heiligenmoordenaars van de volksheerschappij om. In vs. 14 wordt een geducht onderscheid tussen de vrouwen de twee getuigen merkbaar. Terwijl de twee getuigen door het beest uit de afgrond gedood en hun lichamen (altijd weer andere) 3 ½ jaar, zolang als de anti-christ heerst, onbegraven worden weggeworpen, wordt de vrouw op arendsvleugels naar de woestijn overgebracht. Het is een grote troost voor de gemeente, dat de Heere haar niet met wortel en tak laat uitroeien, maar een heilig overblijfsel uit de Europese Christenheid voor de latere tijden van de nawereld redt! De behoudenis van de vrouw wordt hier en in de brief aan Filadelfia heerlijk voorspeld. Niet een ieder is voor de marteldood bestemd; bovendien laat God graag van het zaad van de rechtvaardigen overblijven, net zoals Hij van Israël, bij gelegenheid van Jeruzalems verwoesting door Nebukadnezar en later door Titus, zaad heeft doen overblijven; en ook een voor God afzonderd deel uit Israël de anti-Christ overleven zal. De gespaarde Joden worden hier evenwel niet onder "de vrouw" verstaan; zij worden vermeld Joël 3: 16 Zach. 14: 2 Ezech. 38: 8, 12, enz. Onder de vrouw worden gelovige Christenen uit Europa bedoeld, die in de toekomstige omwenteling niet omkomen. Wij verstaan dus door de rivier, die de slang van de vrouw achterna spuwde, die onberekenbaar talrijke Arabische krijgslegers, waarmee de slang het wel op de Frankische heerschappij, maar vooral ook op de vrouw, op de door Bonifacius onlangs onder de Duitsers opgerichte gemeente van God, gemunt had. De slang, die hier in plaats van de Draak optreedt, omdat het hier op de listige verleiding en vernietiging van de gemeente toegelegd werd, poogde de vrouw door die stroom

van Moslemim mee te slepen en weg te voeren. De aarde beduidt hier de sinds de volksverhuizing tot rust gekomen volken van Europa. De aarde kwam toenmaals de vrouw te hulp, omdat de Romaanse en Germaanse volken toen gunstig voor het Christendom gestemd en bereid waren, om het met het zwaard te beschermen. Toch wist de aarde ten dele ook niet dat zij de vrouw te hulp kwam; zij meende dat de stroom van de Arabieren haar alleen gold; daarom verzwolg ze die, hoewel de stroom eigenlijk op de vrouw afgezonden was. Deze hulp door de aarde aangebracht en de verzwelging van de slangenstroom door de aarde, waren de oorlogen van de Duitse volken tegen de Arabieren. Vooral de schitterende overwinning, door Karel Martel over Abderrahman bij Poitiers behaald. De hele westerlandse Christenheid en alle westerlandse staten verkeerden door de bijna ontelbare legermacht van Abderrahman in het uiterste gevaar. Overal in Azië, Afrika en Spanje, zo bereids in drie werelddelen, hadden de van woede snuivende, door de duivel bereden Mohammedanen gezegevierd en geen volk, zelfs de West-Gothen in Spanje niet, hadden hen tegenstand kunnen bieden; van de Indus tot aan Gibraltar en later tot aan de Pyreneën hadden hun wapenen hun de weg ter overwinning gebaand en hadden zij, overeenkomstig het voorschrift van hun profeets, de Islam verbreid. Nu evenwel stootten zij op de dapperste volken onder de zon, die zelfs door de wereldveroverende Romeinen niet hadden kunnen bedwongen worden, die dan ook het geweldige rijk van deze door de volksverhuizing hadden doen bezwijken en de is Hunnenkoning Attila met zijn half miljoen strijders versloegen. De fors gebouwde, boomsterke Franken, Thuringers, Alemannen, Beieren en Lombarden hielden met zo’n dapperheid, onder hun heldhaftige aanvoerder Karel Martel, tegen het fanatisme van de Arabieren stand. dat Abderrahman viel en 375, 000 Arabieren sneuvelden. De rest ontvluchtte over de Pyreneën; maar zes jaren later kwamen zij, door hun nederlaag niet wijzer geworden, terug, werden voor de tweede maal geslagen en moesten voor altoos achter de Pyreneeën wijken. Zo werd de stroom van de slang, eer hij de zonnevrouw te nabij kwam, door de aarde verzwolgen en geen Muzelman had de Rijn gezien. Op deze wijs had God de Duitsen stammen bereids twee belangrijke beslissingen in de wereldgeschiedenis opgedragen; ten eerste hebben zij over de lotgevallen van de Christenheid en over de beschaving van het westen door hun overwinning over de landverwoester Attila beslist en hier opnieuw door hun zege over de Arabieren en de Islam. Wanneer deze beide, de Hunnen onder Attila en de Mohammedanen onder Abderrahman, hadden getriomfeerd, dan bestond er nu in Europa noch beschaving noch Christendom. Zulke dagen van de slachting maken belangrijke keerpunten in de geschiedenis uit.

Zoals de Heere eens na de verlossing van Zijn volk uit het huis van slavernij sprak; "u heeft gezien wat Ik de Egyptenaren gedaan heb; hoe Ik u op vleugels van de arenden gedragen en u tot Mij gebracht heb", Zo draagt de Heere ten allen tijde als op "vleugels van een arend" Zijn Kerk uit de handen van de dreigende vijanden in de woestijn van veiligheid. Hier wordt zij door Hem gevoed naar het lichaam door Zijn alvermogende bescherming en naar de Geest met het hemels manna van het goddelijke Woord, zoals eens in de woestijn het Israëlitisch volk het aardse manna tot voedsel kreeg. Het voeren van de Kerk naar de woestijn van veiligheid, waarop hier in de naaste plaats gedoeld wordt, had juist ten tijde van Johannes plaats onder de vervolging door de Romeinen. De slang had keizer Domitianus en zijn hele macht tegen de Kerk in woede ontstoken; de Gemeente van God was ieder ogenblik voor hem vluchtend en vrezend. Door het "water" versta men de mensen en volken, die, door de slang aangehitst, de Kerk aanvallen, zoals ten tijde van Johannes het Romeinse volk. Reeds in het Oude Verbond worden vijandelijke aanvallen aangeduid onder het beeld van een overstroming. De duivel draagt hier de naam van een "slang", die zijn menselijke werktuigen en bondgenoten tegen Gods volk uitspreidt. Zijn heerschappij is echter niet eeuwigdurend, want "de aarde opent haar mond en verzwelgt de rivier"; een andere "aardse" macht staat op,

vernietigt de vervolgers en maakt daarmee een einde aan de tijd van vrees. Zie, een Assyrisch rijk "verzwolgen" door dat van Babylon; dit door de Perzen en Mediërs, die op hun beurt weer bukken onder de Grieken. terwijl deze zich nogmaals krommen onder het juk van de Romeinen. En ook van deze gebied was slechts tijdelijk en ging onder bij de aanvallen van de tien koningen van de Germaanse volken. Zo wordt het een volk onder het aanbiddelijk Godsbestuur het middel om het andere te "verzwelgen", wanneer zijn uur heeft geslagen; een opmerking, die zich ook op latere tijden laat toepassen, zodat de hele geschiedenis van de wereld het opschrift kan dragen: "Hij verandert de tijden en uren; Hij zet de koningen af en Hij bevestigt de koningen." Deze gedachte vervult ons met eerbied voor het hoge bewind van de eeuwige Godheid en doet ons in de wisselingen van het aardse stof vinden tot aanbidding van Hem, die leeft in alle eeuwigheid!

Toen de satan zag, dat hij Christus is Zijn leden, noch de zaligheid van Zijn leden, met zijn aanklachten in de hemel niet meer kon beschadigen, zo heeft hij zich tegen dezelfde Kerk van Christus weer gekeerd, om haar ten minste in deze wereld te beledigen met berovingen van haar goederen, met gevangenissen, met lasteringen van haar personen, met ballingschappen, vervolgingen en dergelijke kwellingen meer.

Het gaat hier de Kerk als eertijds Israël, dat als door een snelle vlucht Farao ontkwam en als over de Rode zee vloog. Zij raakten wel uit Farao’s handen, maar kwamen in een barre en huilende woestijn, waar noch te eten noch te drinken was, maar God voedde ze met manna uit de hemel en met water uit de rotssteen. De Kerk werden twee vleugels en een grote arend gegeven, dat is, bekwame middelen, om de vervolgingen van de draak te ontkomen. Zij veranderde niet van plaats, en verborg zich niet op een verborgen eiland, of in ontoegankelijke valleien, hoewel sommige leden van de Kerk het deden. Maar zij bleef onder het anti-Christendom, dat naar de ziel wel een dorre woestijn is, omdat de waarheid verduisterd werd en de mensen tot allerlei dwalingen en bijgelovigheden, die de ziel niet voeden kunnen, afgeleid heeft. De woestijn was niet het heidendom, dat was neergeworpen en ook is de Kerk daar geen 1260 dagen geweest; maar de woestijn is het anti-Christendom. De anti-Christ moest zich zetten in de Kerk, die onder hem zich moest verbergen en verschuilen de tijd van een tijd, en tijden en een halve tijd, dat is dezelfde tijd van 1260 dagen; iedere dag betekent een jaar. Deze tijd begon over de tijd van Constantijn en eindigde met de tijd van de hervorming, toen de Kerk uit Babel ging. Zij was wel onder het anti-Christendom, waar de mensen van het vergiftigde voedsel stierven en ter hel voeren, maar God verzorgde Zijn Kerk daar met het gezonde voedsel van de waarheid, zodat zij wel in het leven en in wezen bleef, maar zij kon zich openbaar, in het gezicht van de wereld, niet vertonen door kennelijke afscheiding van het anti-Christendom en te samen vergaderen in het openbaar tot de verkondiging van het Woord en het gebruik van de sacramenten. Maar zij bleef bedekt, dat door de woorden uit het gezicht van de slang te kennen gegeven wordt. De wijze van de vervolging wordt beschreven vs. 15 : "En de slang wierp uit haar mond achter de vrouw water als een rivier, opdat zij haar door de rivier zou doen wegvoeren." Boven (vs. 4) beschadigde zij met haar staart, nu met haar mond. Ellende, verdrukkingen en vervolgingen worden in de Schriftuur vaker door water uitgedrukt. Dit water wierp zij uit haar mond; de mond is het lid van de spraak, zodat deze vervolging door de spraak geschiedde, dat is, door allerlei valse leringen, die de waarheid wegnemen en de Kerk vernietigen, zoals de ketterijen van Arius, Nestorius, Eutyches, Pelagius en anderen de Kerk overstroomden als een watervloed, waardoor de duivel beoogde de Kerk weg te voeren, te verdrinken en te doen ophouden; maar het mislukte hem.

De satan met zijn engelen hebben hun oude hemelse waardigheid verloren; wel van trap tot trap, maar eindelijk geheel, zodat er nauwelijks voetstappen van die afgoderij en goddeloosheid zijn overgebleven. Zo werd het heidendom verbroken. De grote draak wordt genoemd de oude slang; "de oude" met toespeling op de eerste verleiding, misschien ook om met zijn oudheid zijn listigheid uit te drukken en aldus de zege, over hem behaald, te vergroten. Bracht hij de wereld tot verderfelijke dwalingen en goddeloosheden, vooral tot schrikkelijke afgoderij; hoe vreselijk hij was, hij werd overwonnen, uit zijn hoogheid tot de diepste laagheid geworpen; niet door eigen wil. Zo wordt hier voorgesteld, hoe de duivel zijn macht verloor meteen na Christus' hemelvaart, door de gelukkige voortgang van het Evangelie in de wereld. Hierom mag men verheugd zijn, schoon hij nog vele vervolgingen moge aanrichten. De gelovigen op aarde worden nog vele kwalen voorzegd, opdat zij niet wanen zouden, vrij te zijn. De satan, die van zijn troon geworpen is en het Christendom niet meer kan verhinderen, blijft nochtans de boze vijand van de Christennaam en van het hele mensdom.

De somma hiervan is, dat, als Christus overwonnen heeft en de gelovigen in Hem overwonnen, de hemelen zelf en al wat daarin is, zich moeten verblijden. Mij dunkt, dat deze dingen in de zware strijd van de anti-Christ of de Roomse hoop ter vertroosting worden gezegd, opdat de geheiligden van de Heere niet vanwege de grote zwarigheden ten gevolge van de hun aangeborene zwakheid, de moed zouden verliezen, maar met aanroeping van de naam van Christus vromelijk zouden strijden.

De wapens, waarmee zij hem overwonnen hebben, zijn "het bloed van het Lams", d. i. door het geloof in het bloed van Christus, waardoor zij alle beschuldigingen als met een schild hebben afgeweerd. Zij worden door Zijn gerechtigheid voor God gerechtvaardigd en gezaligd; dit is de grond van hun overwinning. In de tweede plaats wordt genoemd: "door het woord van hun getuigenis", dat is, door het standvastig aankleven aan hun belijdenis van de waarheid, waarvan zij niet werden afgebracht, met het oog op het lijden, want zij hebben hun leven niet dierbaar geacht.

Constantijn heeft zelf verstaan hetgeen hem zeker door anderen is aangetoond, dat deze godsspraak op hem ziet en heeft die vaak op zichzelf toegepast. Constantijn heeft Maxentius overwonnen: niet met lichamelijke wapens, maar door gebeden, geloof, belijdenis van de naam van Christus en de vervolging, waarop het God behaagd heeft, aan hem die uitwerking te doen, die wonderbaar is en de verwachting van de mensen verre te boven gaat. Van te voren trapten zij op de Kerk naar de lust van hun hart, maar als zij nu komen tegen haar mannelijke zoon, worden zij verdorven. De draak Maxentius verdronk in de rivier de Tiber, Maximinius voorkwam de verbanning door de dood, Licinius zelf in vele veldslagen op de vlucht gedreven, verloor zijn hoofd om zijn verraad. Aldus werd de draak overwonnen en is hij uit de hemel geworpen.

En de draak vergrimde op de vrouw, dat hij nu niets meer tegen haar kon uitrichten en ging, om zich voor het hele verlies van macht over Israël aan de overige Christenen schadeloos te stellen, heen om strijd te voeren tegen de overigen van haar zaad, want dat zijn toch de Christenen, die uit de heidenen zijn verzameld. Zij zijn in geestelijke zin Abraham's zaad en een Israël van God (Gal. 3: 7; 6: 16), omdat zij degenen zijn, die de geboden van God bewaren; en de getuigenis van Jezus-Christus hebben (Hoofdst 6: 9; 14: 12).

Daarom schikte hij zich naar de bij hem zozeer gehate vorm van de Christelijke kerk en schiep in haar midden een hiërarchie, namelijk het Pausdom. Door deze macht vervolgt hij,

zoals de geschiedenis aantoont, niet de Christenen in het algemeen, zoals in de Islam, omdat de zo straks genoemde macht in de Kerk bestaat, maar slechts de overigen, de gelovigen, de bekeerden, die Gods woord bewaren en het getuigenis van Jezus hebben, de overigen te Thyatire, die overwinnen en Zijn werken tot de einde toe bewaren (Hoofdstuk 2: 26). Dat is bij de Waldenzen en Albigenzen geschied, zolang de 144000 voor de Reformatie nog niet van het Pausdom afgevallen waren en geschiedt nog, sinds de bisschop van Filadelfia inzag, dat zijn kleine kracht, die tot daarstelling van een gerechtigheid uit de werken, waarmee men toen zoveel ophad, niet voldoende was en alleen aan Gods woord vasthield en de naam van Jezus niet verloochende en daardoor de grondvester van een rechtgelovige gemeente, die de geboden van God en het getuigenis van Jezus houdt, geworden is.

Vers 13-16 meldt het tweede strijdbedrijf een vernieuwing van het gevecht. Satan zoekt schadeloosstelling, maar telkens met ongelukkige uitslag. Hij doet geweld op de vrouw, de Kerk, nu door het Evangelie vastgesteld, in de vervolgingen, zodat die van Nero niet wordt uitgesloten. Zij ontvangt echter kracht en uitnemende snelheid. God begiftigd haar met onnaspeurlijke hoogheid van de wegen, zodat zij anders zwak en machteloos zich aan de woede van haar vijanden en het eindelijk verderf onttrekt. Nu wendt de satan iets anders aan. Hij verwekt, om haar ten onder te brengen, lasteringen, ketterijen, verwoestende volken en vernieuwde vervolgingen; maar tevergeefs, omdat Gods wonderdaden de vrouw te hulp komen. Door vreemde middelen heeft God de dodelijke uitwerkingen van die kwaden verhinderd tot blijdschap van de Kerk en verwondering van de wereld, als door synoden, die de ketterijen stuiten, of inboezeming van geloof in de overstromende volken of aardse machten, als van Constantijn en zijn zonen.

God heeft Zijn verdrukte gemeente nooit verlaten. Hij heeft ze zo getrouw bijgestaan, dat ook het aardrijk de vloed heeft ingedronken, die uit de mond van het serpent geschoten was. Maar ook is de godzaligen hulp gekomen, vanwaar u het nooit vermoed zou hebben.

Hij geeft te kennen, dat de duivel, nadat het Heidendom zou verwoest zijn, niet zou ophouden wreedheid te plegen en te woeden op het menselijk geslacht. Nadat hem de gelegenheid benomen zou zijn om de Christenen op de naam en wegens hun godsdienst meer te vervolgen en te verdrukken, hetgeen hij tot dusverre getracht had te doen in het Roomse rijk, zo zou hij alle macht opwekken, waardoor hij schade en nederlagen zou aanbrengen aan de mensen, ten opzichte van hun tijdelijke en wereldlijke staat, van welke rampen de Christenen, voor zover zij inwoners van de aarde zijn, niet vrij zouden zijn. Hij zou dan verwekken en ophitsen barbaarse volkeren, opdat zij met grote legers zich naar het Romeinse rijk zouden begeven en daaraan grote verwoestingen aanbrengen. Insgelijks zouden zij zelf onder elkaar strijdvoeren en elkaar met grote nederlagen aantasten, die barbaarse volken, uit het Romeinse rijk uitgesloten, weer voorkomen onder de naam van zee; zoals gedurig in dit boek (Hoofdstuk 8: 10: 2-3), wanneer de aarde tegen de zee wordt overgesteld. Ik twijfel geenszins, of hier wordt gedoeld op de invallen van de Gothen en Vandalen, Hunnen, Perziërs, die de wereld beroerd hebben van de tijd dat het Christendom in het Romeinse rijk zegepraalde en bevestigd was. Die tijd was kort, en echt diezelfde barbaarse volken namen de Christelijke godsdienst aan.

De duivel is niet dan boosheid en kan niets anders dan boosheid uitvoeren; mislukte het hem de mannelijke zoon te doden, werd hij van de troon van de keizer geschopt, kon hij de Kerk door de vloed van dwalingen niet verdrinken, hij behoudt nochtans zijn haat en hoe meer hij zijn oogmerken mist, hoe bitterder hij wordt. Hij mag de Kerk eens grimmig aanzien, maar hij zal haar niet overweldigen, nochtans doet hij wat hij kan. Hij beoorloogd de bijzondere

goddelijke belijders van de Heere Jezus dan eens inwendig door zijn listige verleidingen en vurige pijlen, dan door dwalende leringen, dan door het zwaard van de anti-christ, die, van dat hij macht gehad heeft, de bijzondere rechtzinnige kerken en bijzonder godzaligen te vuur en te zwaard heeft vervolgd. En dit zijn werk oefent hij nog en zal het oefenen tot de dag van zijn uitroeiing. Daarnaar heeft iedereen zich te zetten, zich daartegen te wapenen en zich niet vreemd te houden als het hem ontmoet.

OVER HET ZEVENHOOFDIGE DIER VAN DE LASTERING EN HET TWEEHOOFDIGE DIER VAN DE VERLEIDING

En ik stond (volgens andere lezing "hij", de draak, "stond", om te bewerken wat ik, de ziener in Hoofdstuk 13: 1 zag geschieden) op het zand, de duinen van de zee.

Veelal weten de uitleggers niets te beginnen met de overigen van haar zaad in vs. 17 Wij behoeven ons echter slechts te herinneren, dat de vrouw in ideale zin of het geestelijk Israël, ook gedurende de tijd, dat het Israël naar het vlees om zijn verstokking in de ballingschap onder de heidenen geweest is, hier niet onvruchtbaar is gebleven, maar in de zielen uit de heidenen tot het rijk van God geleid, kinderen heeft voortgebracht. Deze laat zij, nu zij uit de vreemde in het land terugkeert, daar achter, zonder dat zij evenals zij zelf, onder onmiddellijke en bijzondere bestemming van de Heere stonden; integendeel zijn zij overgegeven aan de hele macht van de draak en deze laat ook niet na zijn oog op hen te vestigen, om zijn gramschap, die ten toppunt gestegen is, dat in zijn vuurrode kleur is afgebeeld, tegen hen uit te laten. Dat hij heengaat, wijst op een geruime tijd van rust en van voorspoedige ontwikkeling, die aan de Christenen hier te lande voor het eerst bescheiden zal zijn na Israëls bekering en terugkeer en na de regeneratie van de Kerk, waarvan wij in Hoofdstuk 11: 13 hebben gelezen. Deze rust en inwendige versterking, waarbij de Protestantse kerk tot een bloei als nooit te voren is gekomen en het toevluchtsoord voor die Roomse Christenen zal zijn, die het woord in Hoofdstuk 18: 4 gehoorzaam worden (vgl. Matth. 25: 28 v. en Ezech. 47: 1-11), is noodzakelijk, om de laatste ontzettende ellende, die op het einde van de 20ste eeuw komen zal (Hoofdstuk 13: 7 vv. ; 24: 21 vv). Zij wordt echter ook door de Heere rijkelijk aangeboden door de grote dingen, die Hij aan het volk van Zijn eigendom heeft gedaan, door het heldere licht, dat nu op de juiste uitlegging van vele plaatsen van de Heilige Schrift valt, door de hulp tot begrijpen, die van de Zions-gemeente te Jeruzalem uitgaat (Hoofdstuk 14: 1 v.) en pas dan zal het de juiste tijd zijn voor een nieuwe Bijbelverklaring, voor een nieuwe kerkinrichting, voor een verandering van eredienst en belijdenis, voor vereniging van de kerken, terwijl de hedendaagse pogingen in deze dingen het tot niets goeds brengen. Dat nu de draak heengaat in toorn, doet ons reeds nu opmerken, dat hij gedurende deze vredestijd van de Kerk de laatste, zwaarste strijd voorbereidt en het derde wee (Hoofdstuk 11: 14) in aantocht is. Wat de beide lezingen aan het begin van het 18de vers aangaat, geeft men in de regel de voorkeur aan de andere: "en hij trad op het zand van de zee". Het was dus slechts schijn, als de draak met zijn heengaan in vs. 17 zijn persoonlijke werkzaamheid van het schouwtoneel terugtrok; integendeel als hij in Hoofdstuk 13 het dier uit de zee en het dier van de aarde in zijn plaats stelt en, om het eerste te laten opstijgen, op het zand van de zee treedt, bootst hij Gods grote daad na, die door de vrouw (vs.

Zijn Zoon liet geboren worden en neemt zich een incarnatie van zichzelf voor, als het was zijn eigen vleeswording in de mens van de zonde en het kind van het verderf (2 Thess. 2: 3) en wil hen eveneens zijn kracht en zijn troon en grote macht geven, als de Vader aan de Zoon macht gegeven heeft over alle vlees en Hem geplaatst heeft op Zijn troon in de hoogte. Want nu nadat Israël zich heeft bekeerd en de breuk in het huis van God geheeld is, is er niets meer dat de toekomst van de anti-christ terug zou houden, dat hij te zijner tijd geopenbaard zou

worden (2 Thess. 2: 6). Volgens de andere lezing: "en ik (de ziener) stond op het zand van de zee", worden wij, als wij Johannes zo onverschrokken en moedig zien optreden, vermaand, om met gelijk vertrouwen en met de spreuk Ps. 93: 3 v. in het hart toe te treden en te zien wat er komen zal.

HOOFDSTUK 13

VI. Vs. 1-10. In de eerste plaats ziet Johannes uit de zee een dier opstijgen. Dit is de antichristelijke wereldmacht. De gedaante van het dier is op zo karakteristieke wijze beschreven, dat wij in de wereldmacht, hier bedoeld, niet alleen een vereniging moeten zien van de vier wereldmonarchieën van Daniël in haar toppunt, maar ook reeds in staat worden gesteld, het land en volk, dat in de gezichtskring van de profetie treedt, uit te vinden, waaruit dan ten einde van de tijden de anti-christ zal voortkomen. Ja zelfs kan de vraag, die die dynastie zal zijn, worden beantwoord en nu worden ook de aanmatigingen van hem, die uit die dynastie als mens van de zonde en kind van het verderf zal voortkomen, beschreven in nauwe verwantschap met 2 Thess. 2: 4 ; maar tevens ontvangt die Kerk, die zich met deze mens van de zonde verenigt en hem tot zijn heerschappij brengt, de losmaking uit alle verhouding tot Christus en de aankondiging van het gericht, dat hem treft.

En ik Johannes zag, uit de zee, het zinnebeeld van het rusteloos op en neer golvend leven van de volken Da 7: 3, onder de invloed van de draak, die op het zand van de zee stond (Hoofdstuk 12: 18), een beest opkomen, hebbende, evenals de draak zelf (Hoofdstuk 12: 3), zeven hoofden en tien horens. En in een enkel opzicht was er onderscheid met de draak, die op zijn zeven hoofden zeven kronen droeg, op zijn horens waren tien koninklijke hoeden, want het doel van de slang met het voortbrengen van dit dier was van het begin af de vorming van het antichristelijke rijk met zijn tien koningen (Hoofdstuk 17: 2 en "Da 2: 45. En op zijn hoofden was een naam van Gods-lastering; want die hoofden hadden reeds iets van dat karakter, dat in de ene van hen tot volkomen openbaring komen zou (vs. 5).

En het beest dat ik zag, was, wat de romp aangaat een pardel gelijk, dat zo behendige dier met gevlekte huid en koude, wrede aard (Hab. 1: 8 Jer. 13: 23 Jes. 11: 6), en zijn voeten waren als de voeten van een beer, die lomp en zonder verschoning alles neer treden wat er onder raakt. En zijn mond, die hij had als geheel, buiten de zeven hoofden, was als de mond van een leeuw, die zo ontzettend brult en alles met grote schrik vervult. En de draak, die het dier uit de zee had doen opstijgen, gaf hem naar het hem gegeven recht (Luk. 4: 16) zijn kracht, om geweld te oefenen over leven en vrijheid, over handel en wandel van de mensen zoals het hem behaagde en zijn troon om een koninkrijk op te richten, dat zich over de hele
wereld uitstrekte en grote macht, met onbeperkte bevoegdheid om buiten de grenzen van zijn heerschappij te handelen en te regeren, als de tijd van zijn bestuur gekomen zou zijn (vs. 5).

Niet zoals de meeste uitleggers aannemen het geheel van alle wereldmonarchieën, of de wereldmonarchie in het algemeen, zoals die in de loop van de tijd van de wereld in zeven na elkaar opkomende wereldrijken opstond, stelt dit dier uit de zee met zijn zeven hoofden voor; want het getal van de wereldrijken in hun geheel is door Dan. 7 reeds tot vier beperkt en wij hebben geen recht, om door aanvoeging van voren en achter dit getal tot zeven uit te breiden; ook is het wereldrijk van de laatste tijd slechts een wederopstaan van het Romeinse ("Da 2: 38"en "Da 2: 43. Ons gezicht handelt integendeel over de verschillemde vormen van het vierde wereldrijk van Daniël (Dan. 7: 7 vv.), het Romeinse, waaruit ten slotte het wereldrijk van de laatste tijd, afgebeeld onder de tien met kronen versierde hoofden of het anti-christelijke rijk, zich ontwikkelt. Als wij vragen, welke van die vier vormen dus bedoeld wordt, worden wij door de zeven hoofden en tien horens met kronen bepaald gewezen op een rijk of land, dat gedurende zijn geschiedkundige ontwikkeling zeven koningsgeslachten of koningshuizen aanwijst, niet meer en niet minder en dat reeds eenmaal zijn streven en zijn bekwaamheid heeft getoond, om alle overige koninklijke machten tot een monarchie onder zijn heerschappij te verenigen. Zeker kunnen wij nog bij geen enkel rijk of land op aarde zijn

geschiedkundige ontwikkeling tot de laatste tijd overzien, dat wij ten opzichte van de 7 dynastieën, die wellicht reeds nu van het begin van zijn eigen bijzonder bestaan kunnen worden aangewezen, met zekerheid zouden kunnen zeggen, dat het niet tot een achtste of negende zal komen. Dit gemis wordt echter rijkelijk vergoed door een dubbel inzicht, dat ons nu reeds de wereldgeschiedenis vergunt. Als namelijk in Hoofdstuk 17: 10 van de 7 koningen, waaronder wij niet enkele personen, maar hele regenten-huizen of dynastieën moeten verstaan, wordt gezegd "vijf zijn gevallen", dan hebben wij daaraan de vrij onbedriegelijke maatstaf, om de rijken of landen in ons Europa te beschouwen, die van deze hier alleen in aanmerking zou kunnen komen. Bovendien moet dat land of rijk onder zijn zeven koningshuizen er een bezitten, waaraan het volgende karakteristieke teken wordt gezien. Israël, de vrouw van de Messias zwanger, waarvan wij in Hoofdstuk 12 hebben gelezen, heeft tot zijn koningshuis, dat volgens de bestemming van God het ten deel geworden was, het huis en het geslacht van David gehad. Uit dit huis moest de Messias of Christus voortkomen en David, de stichter van het huis, was in zijn persoonlijk wezen en in zijn eigen geschiedenis vanaf het begin zodanig, dat het tot op zekere hoogte de Christus, die kwam, voorafschaduwde. Dienovereenkomstig moet ook het rijk of land, dat van de antichrist zwanger is, als het nu reeds mogelijk zou zijn het bij name te noemen, reeds een dynastie weten aan te wijzen, welks stichter de toekomstige antichrist, die het nog eens uit zich zal doen voorkomen en zich reeds gepreformeerd, of wat zijn wezen en werken aangaat heeft voorafgeschaduwd. Wij zeggen nu zonder twijfel niet te veel, als wij Frankrijk het land noemen, dat de treurige roeping heeft om eens de antichrist voort te brengen. Vooral is sinds de revolutie van 1789 zijn geschiedenis niets meer dan een "grote smart om te baren" en zijn keizer Napoleon I heeft zich niet ontzien om de mening van koning Gustaaf IV van Zweden, dat hij de reeds verschenen antichrist zou zijn, op deze wijze te verbeteren: "de antichrist zelf ben ik niet, maar wel zijn voorloper." Heeft nu Frankrijk werkelijk op 7 dynastieën te wijzen:

het Karolingische, 2) het Capetingische huis, 3) het huis van Valois, 4) van Valois Orleans,

het huis van Bourbon, 6) het huis Buonaparte. 7) het huis Bourbon-Orleans; dan komt het met No. 1-5 geheel overeen "vijf zijn gevallen", terwijl de dynastie van de Bourbons in onze dagen reeds zo goed als teniet gedaan is en de goddelijke leiding in de kinderloosheid van de graaf van Chambord niet te miskennen is. Is vervolgens naar vs. 18 het getal van het dier 666 en moet dit een getal zijn van een mens, niet een, dat moet gevonden worden door een geheime goddelijke, maar door menselijke berekening, waarmee gewezen wordt op de gematria of de kunst, om de getalswaarde van de letters te berekenen Jer 25: 26, dan vinden wij ook, dat in de naam van het huis Buonaparte dat getal verborgen ligt. De getalswaarde van de zeven Hebreeuwse letters trbnwwb is 400 + 200 + 2 + 50 + 6 + 6 + 2 = 666. Beschouwen wij de geschiedenis van Frankrijk, zo ver die reeds bekend is en nemen wij voor de verdere gang daarvan aan, dat het huis (Bourbon) Orleans (hetzij na een tussenregering van de graaf Chambord of niet) op een niet al te verwijderd tijdstip op de troon gekomen en die dan ook behouden zal, tot na 4 mensen leeftijden een Napoleon VIII het aflost, dan geeft de op elkaar volging van de dynastieën deze getallenrij: 1, 2. 3, 4, 5 5, 7. 6, (5), 7, 6 en bovengenoemd getal 666 zou ons ook hier weer voor de ogen treden. Zo ook komen bij deze opvatting ook de wereldrijken, als men deze onder de hoofden wil verstaan, waartoe zonder twijfel een zekere aanleiding bestaat, tot hun volle recht; eerst zijn deze vier na elkaar opgetreden, het Chaldeeuwse, Medo-Perzische, Griekse, Romeinse. In het jaar 500 na Christus ontving Karel de Grote te Rome de Rooms-Duitse keizerskroon, waarmee het heilige Roomse rijk ontstond. Dit wordt vervolgens in het jaar 1806 door Napoleon 1 omver gestort; vijf waren er dus gevallen (Hoofdstuk 17: 10), hemzelf komt nu als wereldmonarch het getal zes toe. Omdat er nu echter drie van deze naam opstaan en wel in voortgaand naderen tot het doel, verkrijgen wij het volgende schema: 6. 60. 600. Nap. 5. Heilige Roomse Rijk, 4. Romeinse rijk. 3. Alexanders monarchie, 2. Medo-Perzisch rijk. 1. Chald. rijk onder Nebukadnezar. Reeds

konden wij bij Dan. 11: 37-39 bij het karakteriseren van de antichrist niet nalaten te wijzen op het wezen en de handelwijze van Napoleon I. In die man is hetgeen in vs. 26 van die plaats van zelfverheffing gezegd is, voldoende openbaar geworden, toen hij in het jaar 1798 in Egypte zijn proclamatie gaf en daarin, hoewel voornamelijk slechts misbruik makend van het bijgeloof van de Mohammedanen: "Ik zou zeker van u rekenschap kunnen afeisen over de meest geheime gedachten van zijn hart; want ik weet alles, zelfs dat, wat men tot niemand gezegd heeft. Zalig zij, die de eersten zijn, om zich met een oprecht hart aan mij aan te sluiten". Evenals in de woorden aan de jeugdige aartshertog van Berg: "uw eerste plichten zijn die jegens mij, vervolgens jegens Frankrijk, dan jegens uw volk", zo stelde hij in alles en altijd zich boven alles. Wat hij in zijn catechisme liet leren, dat was ook in ernst de mening van zijn hart, dat hij, die keizer Napoleon eert en dient, God eert en die dient. Wat de overige dynastieën van Frankrijk aangaat, de Roomse stoel heeft ze met de naam van allerchristelijkste koningen versierd, zoals die titel eerst in Lodewijk XI (van 1461-1483) een koning is gegeven, die Gods wet zoals nauwelijks een ander despoot van de Middeleeuwen met voeten heeft getreden en wiens geestelijke overmacht over allen, met wie hij te doen had, alleen in dienst stond van onbegrensde heerszucht, zo komt hij aan ieder, die de zaken volgens Christelijke maatstaf afmeet, voor als een godslastering als een illustratie op de woorden van onze teksten op zijn hoofden was een naam van godslastering". Daardoor wordt op een hun allen gemeenschappelijke naam (wellicht in tegenstelling tot hetgeen op het voorhoofd van de hogepriester stond geschreven Ex. 28: 36): Nsvl vdq d. i."heilig de satan" ten minste zijn dat 7 letters en daaronder als eerste K: Karolingers, en als laatste N: Napoleon) als aanwijzing van hetzelfde karakter gewezen; zodat dus niet bedoeld is, dat ieder hoofd zijn eigen bijzondere naam zou hebben gehad. Er mogen nu in de lange tijdruimte van meer dan 1200 jaren enkele vorsten in Frankrijk zijn geweest, die in gezindheid en handelwijze beter waren, zodat men hen niet onder de categorie van lastering kon brengen, er is ook in het geheel alleen sprake van hoofden, of van verschillende koningshuizen en op deze allen kan die categorie worden toegepast, als men zich hun voornaamste vertegenwoordigers voorstelt. Dat enkele uitzonderingen op de geldigheid van de titel voor het geheel geen inbreuk maken, is reeds na de opmerking bij Hoofdstuk 10: 7 daardoor te kennen gegeven, dat in vs. 5 met 1260 dagen maar 42 maanden zijn genoemd. Bij de beschrijving van de gedaante van het dier, welks lichaam als dat van een pardel, welk, voeten als beren voeten en welks muil als een leeuwemuil is, terwijl ook de twee horens niet ontbreken, herinnert men zich de vier dieren in Dan. 7: 2-8 Wij hebben hier dus niet te doen met een zelfstandige, nieuwe wereldmacht, die naast die vier als vijfde werd gesteld maar met een, die het wezen van de andere in zich samenvat, hun karakteristieke tekenen weer opvat en in een bijzonder opzicht nog meer bepaald uitdrukt, ten slotte het streven, om de hele wereld onder een bestuur te dwingen, in de staat van de eenheid, met de 10 vazallen-rijken onder haar oppergezag werkelijk bereikt. Wat nu in de eerste plaats het slanke en gevlekte panterlichaam aangaat, zo onderscheidt zich het Franse volk door een bijzondere vlugheid en behendigheid boven alle volken van de aarde; nationaliteit en taal zijn inderdaad een mengsel van het Romeinse en het Germaanse, van Latijn en Celtisch. Hoe het met zijn lompe berenvoeten reeds alles op de aarde heeft vertrapt, ondanks alle pochen op de roem de meest beschaafde natie van de aarde te zijn, hoeven wij voor hen, die de geschiedenis kennen, niet in het bijzonder op te tellen en nu is de naam, die zij zichzelf geven van "de grote natie" het prestige, dat men met zo grote zelfverbeelding zich heeft toegekend en de stem van een aangematigde en ook in tijden van verachtering niet opgegeven zelfverheerlijking, die de aardbodem in vrees en schrik houdt, sterk genoeg, om het attribuut van leeuwemuil te rechtvaardigen: Wij moeten ons intussen ook de plaats (Hos. 13: 7 v,) herinneren, waar God Zijn afgevallen, ondankbaar volk dringt: "Ik werd voor hen als een felle leeuw, als een luipaard loerde Ik op de weg. Ik ontmoette hen als een beer, die van jongen beroofd is en scheurde het slot van hun harten en Ik verslond ze

aldaar als een oude leeuw". Frankrijk met zijn leeuwemuil en zijn berenvoeten en zijn panters behendigheid heeft dus zeker een goddelijke missie onder de volken van Europa; het is die, om de afgevallen, ondankbare Christenen te straffen, in bestendige vrees te houden en als het laatste uur komt, te verslinden.

Hier ontmoeten wij nu in de vierde schildering van het 1260 jarige tijdsverloop een met schrikwekkende uitvoerigheid geschilderd beest. De zee, waaruit het opstijgt, is in het algemeen de zee van de volksverhuizing in het Westen, in welks golven het heidens-Romeinse wereldrijk verzwolgen is. Uit deze zee kwamen het tienkoningschap en het pausdom, nadat de volken vaste woonplaatsen verkregen hadden, voort, als opvolgers van het oude Romeinse wereldrijk. De draak had zich als een monster met zeven hoofden en tien horens tegenover de vrouw gesteld; hier verschijnt een beest, dat, naar het lichaam weliswaar een pardel gelijkt, maar in zijn zeven hoofden en tien horens nauwkeurig met de draak overeenkomt, zo zelfs dat de draak op zijn hoofd kronen draagt, het zeedier evenwel de kronen op de horens en op de hoofden namen van de lastering vertoont. De draak is onzichtbaar en beduidt de duivel, die de gemeente in het onzichtbare belaagt en zich met zijn zeven hoofden en tien horens als heer van de wereld voordoet. Het beest uit de zee is een wereldhistorische, zichtbare verschijning, waarin de draak zich verbergt; het voert zijn bevelen uit en dient zo in de eerste plaats de draak en vervolgens zichzelf. De zeven hoofden van de draak zijn een nabootsing van de zeven ogen (of horens) van het Lam; de duivel wil zoals Jezus Christus wereldbeheerser zijn; daarom draagt hij kronen op al de zeven hoofden. De tien horens beduiden de tien staten van Europa, waarop na de volksverhuizing het Pausdom rust en die hun heerschappij in bijna alle delen van de aarde laten gelden. De zeven hoofden van het beest wijzen niet zeven koninkrijken aan, die naast elkaar bestaan, omdat zich op de hoofden geen kronen bevinden. Het pausdom is slechts een van de zeven wereldrijken van de draak, dat juist door het ene hoofd, dat verwond is, aangewezen wordt. Alle hoofden dragen namen van de lastering, in zoverre dit beest niet de draak, maar het pausdom is. De kronen van de draak komen met de lasternamen van het pausdom overeen; omdat het het Evangelie vervalst heeft, lastert het bovenal God, In zoverre het zich voorts de macht over de gewetens van de mensen en over hun lichamen en over hun eigendom in deze wereld en over hun afgescheiden zielen in de andere wereld, met een monsterachtige onbeschaamdheid aanmatige en dan nog met een even voorbeeldeloze huichelarij beweert, dat het deze macht van de Zoon van God ontvangen heeft en in Zijn naam en op Zijn bevel uitoefent, lastert het God zonder ophouden, van zijn eerste aanvang af tot aan zijn verdwijning toe. Zijn mond wordt met de leeuwenmond van het eerste Daniëlitische dier, dat op de Babylonische wereldmacht wees, vergeleken. De leeuwenmond is het zinnebeeld van het vreselijk gehuil, dat het uitstoot en alles wijd en zijd doet schrikken. Daarmee zijn in het pausdom de aanmatigende beweringen van de Pausen, omdat zij plaatsbekleders van Christus, opvolgers van de Apostel Petrus en de rechtmatige Heere van de wereld zijn, gemeend; vervolgens de banbullen en banbliksems, de vervloeking van andersdenkenden in Christelijke dingen, van de zogenaamde ketters enz. Zo verenigen zich dus in dit beest de liet van de tijger, het vertreden van de beer en het gebrul van de leeuw, de drie eigenschappen van de drie eerste wereldrijken, tot een natuur, dier gelijke in de schepping van God in geen enkel dier te vinden is. Eindelijk komt nog het ontzettendste: de draak gaf hem zijn kracht en zijn troon en grote macht. De kracht van de draak is de innerlijke levensgrond van het beest uit de zee, afgezien nog van zijn tien gekroonde horens, die de troon van de draak beduiden. Reeds in de zeven zendbrieven is van satansscholen en in de brief aan Pergamus van de troon van de satan sprake. De troon is het zinnebeeld van de koninklijke heerschappij. De kracht, waardoor dit dier innerlijk en onzichtbaar bezield wordt, is die van de draak; uiterlijk en zichtbaar is het tien-koningschap zijn troon, die het zich juist door deze kracht verwierf en tegelijk daarmee,

naar binnen en naar buiten, onzichtbaar en zichtbaar, de grote macht, waarmee het sinds zijn troonsbestijging heerst.

Hetgeen nu bij Daniël de vier dieren zijn, wordt bij Johannes tot een dier samengevat en vandaar de beschrijving, die er in het tweede vers van gegeven wordt; want terwijl Daniël de wereldheerschappijen, die als vijanden van God en Zijn volk optraden, ieder afzonderlijk beschouwt, is de voorstelling bij Johannes die van een doorlopende macht, die zich in vijandschap stelt tegen God, van de aanvang af, toen God Zich uit Abrahams zaad een volk ten eigendom uitverkoor, tot aan de afloop van de eeuwen en van de huishouding van de dingen op aarde. De pardel of luipaard vindt men op verschillende plaatsen van het Oude Verbond als een wreed, maar vlug en sterk dier. Het maakt hier het hoofdbeeld uit, de romp, terwijl van de leeuw alleen de mond en van de beer alleen de voeten genoemd worden. Het bontgevlekte luipaard is een beeld van de vlekken van de zonde: "Zal ook een moorman zijn huid veranderen? of een luipaard zijn vlekken? *zo* zullen jullie ook kunnen goed doen, die geleerd bent kwaad te doen." Het beest heeft "voeten als beren *voeten*", waardoor het aangrijpende, aanvallende wordt aangeduid van de wereldheerschappij; immers de beer bedient zich daartoe van zijn klauwen. Ook Daniël plaatst de beer in een aanvallende houding, terwijl bij de "leeuw" al het vreselijke in de mond (muil) bestaat.

Zoals de vrouw de Gods-gemeente in haar geheel voorstelt, zo het Beest het wereldrijk door alle tijden heen, beginnende van dat tijdstip, dat Godsrijk en wereldrijk zich afscheiden en er een tegenstelling op aarde zichtbaar wordt. Want evenmin als in het voorgaande door Johannes uitsluitend de Christelijke gemeente wordt bedoeld; evenmin hier slechts de Romeinse wereldheerschappij van zijn tijd, of het een of het andere ontwikkelings-tijdperk van het Romeinse rijk. Hiertegen getuigt de beschrijving van het Beest, dat de reeds verlopen wereld-monarchieën in zich sluit van leeuw, beer en pardel. Men mag ook niet veronderstellen dat Johannes zich het vierde dier van Daniël uit de vroegeren te samengesteld had gedacht. Daniël beschrijft ons zelf dit vierde beest; en wanneer nu aan Johannes dit vierde beest met uitsluiting van de anderen getoond moest worden, zo zou toch niets ongeschikter hebben kunnen gebeuren, dan juist de vroegere beesten daarin op te nemen. Ook kan men niet zeggen dat de eerste wereld-monarchieën voorgesteld worden als in het Romeinse rijk ingelijfd; was dit het geval, dan zou in Daniëls profetie de leeuw ook in de beer en deze later in de pardel ingelijfd, zijn voorgesteld. Veel meer is de enige natuurlijke verklaring van Hoofdstuk 13: 2, dat dit beest de wereld-heerschappij in haar geheel betekent, dat zij in verschillende hoofden (monarchieën) aan het licht treedt. Bovendien hebben de beesten en de wijze, waarop zij in het apocalyptische Beest zijn verenigd: "dat pardellijf", "die berenpoot", "die leeuwemuil" ieder eigenaardig wel hun verklaring. De pardel wijst op listige en afgerichte valsheid, behendigheid en wreedheid; de berenpoten, die op de voetzolen gaan, op koelbloedige, sluipende, maar onbeschaamde en vermetele stappen met grote volharding; de leeuwemuil op hoogmoedig gebrul en vraatzuchtige verovering; het geheel te samen genomen, op list en woede.

Dit wordt het geschiktst verklaard voor de nieuwe Roomse heerschappij, die in deze stad, over de tijd van de vertreding van de heilige stad, en van de vlucht van de Christelijke kerk, die in de woestijn is opgericht, zich over de hele Christenheid voornamelijk in het Westen heeft uitgestrekt. Welke heerschappij, zo zij tweeërlei is, namelijk een wereldse, die de antichrist boven alle koningen, prinsen en republieken directelijk of indirectelijk uitsteekt en de geestelijke, die hij over alle bisschoppen, abten, prelaten en priesters in de Kerk aanneemt, zo worden deze beiden geusurpeerde machten in dit gezicht onder de gedaante van deze twee beesten duidelijk voorgesteld, zoals hier namaals ook door de koninklijk opgesmukte hoer,

die op dit beest zit, en vergezeld is door de valse profeet; want dit is eigen aan de Apostel in dit schrift, dat verscheidene eigenschappen en werkingen van personen door verscheidene gezichten vertoond worden, zoals hier te voren vertoond wordt (Hoofdstuk 2) door de Christelijke kerk en zijn voorhoven en Hoofdstuk 12, door een vrouw met de zon bekleed: ja zoals Christus zelf vaak wordt ingevoerd als een Lam, soms als een Engel en Priester van de hemel en als een overwinnaar zittend op een wit paard.

De paus van Rome is de Antichrist. Dit volgt in vier bewijsredenen genomen. 1. van zijn naam ateinovLateinos, uitmakende een getal van 666. 2. van zijn zitplaats of stoel, het zevenbergig Rome. 3. van zijn opvolging en tijd van de openbare vertoning, de vorige regeerders van Rome volgende en tegelijk voor de dag komende met de kroning van de tien horens, dat is koningen, die uit de vernietiging van het keizerrijk sproten, waardoor hij zijn macht uitvoert. 4. van zijn gedrag, dat in zeven zaken aangewezen wordt. De Antichrist komt op uit de zee, niet eigenlijk, maar oneigenlijk genomen. Hier betekent de zee ongestadigheid, woeling, verwarring, die als een zee alles overstromen (Jer. 51: 42): een zee is over Babel gerezen, door de veelheid van haar golven is zij bedekt (Jes. 57: 20): De goddelozen zijn als een voortgedreven zee, want die kan niet rusten. Toen de Kerk verlost was van de dwingelandij van de heidense keizers, raakte het alles in verwarring, velerlei ketterijen namen in de Kerk de overhand. Daarbij kwam een verschrikkelijke hoogmoed; ieder wilde in de Kerk de eerste zijn. Daardoor raakte de Kerk onder vier hoofdbisschoppen; en van vier kwam het op twee, namelijk van Rome en Constantinopel; hierbij raakte in het burgerlijke alles overhoop. Toen Constantijn Rome verlaten had en zijn zetel te Bijzantium, nu Constantinopel genoemd, genomen had, vielen de Gothen, Wandalen, Longobarden en andere volken in het westerse keizerrijk en in Italië, en maakten het westerse keizerrijk teniet; dan wordt hij uit het midden weggedaan, die hem, de Antichrist, weerhield (2 Thess. 2: 7). In deze verwarring trok de bisschop van Rome alles aan zich, terwijl hij zich, zoveel in hem was, beijverde tot hij alleen voor het hoofd van de kerk erkend werd. Het gezicht was een vertoning van opkomen uit de zee en de betekenis is het opkomen van de paus, de Antichrist uit verwarringen. De zeven hoofden zijn zeven bergen, waarop de vrouw zit. Door de horens strijden de gehoornde beesten, daarmee verweren zij zich en beschadigen anderen. Deze tien horens zijn tien koningen, die het koninkrijk nog niet hebben ontvangen (toen Johannes dit schreef), maar als koningen macht ontvangen op een uur met het beest (Hoofdstuk 12: 3) had de rode draak de tien horens virtualiter, in het vermogen in zich en zullende uit hem voortkomen; maar de horens waren nog niet gekroond. Zij hadden het koninkrijk nog niet ontvangen. Zij regeerden toen nog niet, maar zij kregen macht om te regeren, de koninklijke hoeden, dat is kronen, over dezelfde tijd, als het pauselijk beest macht ontving, die in het jaar 606 voor het hoofd van de Kerk uitgeroepen werd, toen het Westerse rijk verwoest was door de Gothen en Wandalen, die het keizerrijk onder zich in verscheidene koninkrijken verdeelden. Deze koningen waren de horens van het beest, omdat hij door hen zijn wil uitvoerde. De zeven hoofden worden beschreven van hun opschrift, dat hun natuur en werk te kennen geeft. Op de hoofden was een naam van godslastering, daarin waren zij gelijk. Zij onteerden God, zij schreven God toe hetgeen met Zijn heilige natuur niet overeenkomt. Zij ontkenden van God wat Hem toekomt, zij eerden andere dingen naast en boven God, Hem tot smaadheid en oneer, die toch Zijn eer geen anderen geven wil. Het is op te merken dat op deze zeven hoofden de naam van godslastering was, want ook in dit opzicht zullen zij naderhand voorkomen. Als een godslasterend hoofd wordt de wond genezen.

Men past dit het beste toe op het Rooms antichristelijk rijk. Het is een beest gelijk, werelds naar de vorm van de wereldse monarchieën en veelheid van leden, wijde uitgestrektheid, gedaante en wijze van regering, grote kracht en tirannie. De zee, waaruit het opkomt, is het

Westerse en Europese werelddeel, of men kan er de afgrond door verstaan, omdat het uit de oude ketterijen en heidense zeden is voortgekomen. Zijn "opkomen" vertoont, hoe het verborgen ontvangen en gekweekt is, voordat het in het openbaar aan de dag kwam (2 Thess. 7-8). Wat vs. 1 verder meldt verstaat men van de grote kracht en koninklijke majesteit, te zien in de drievoudige kroon van de paus (zie verder bij Hoofdstuk 17: 9-12). De samengestelde gedaante van pardel, leeuw en beer toont de wreedheid, welke die van het heidens Rome overtreffen. In het bijzonder kan men denken bij de pardel aan de gevlekte meningen van heidense ketterijen, onder valse godsdiensten en bij de berenvoeten aan de vastheid van dit rijk door canones, besluiten enz., terwijl de draak het zijn kracht geeft, aan het antichristendom zijn kracht en werking verleent.

Wij hebben hier een groot en geheimzinnig koninkrijk onder het zinnebeeld van een groot en wreed wild dier, dat Johannes zag uit de zee opkomen, namelijk in navolging van de dieren bij Daniël (7: 3). Men moet hier dus denken aan enige volken, die in deze tijd, waarin deze openbaring aan Johannes geschied is, voor barbaren werden gehouden, zoals de Franken, Germanen, Engelsen, Bohemers en in het algemeen de Noordse volken. Wij aarzelen hier niet te erkennen het rijk van het verborgen Babylon of vals Christelijk Rome, de vervolgster van de heiligen, dat uit de overblijfselen van het oude verwoeste Roomse rijk in het Westen zal worden geboren en zich vertonen zal in tien machtige koninkrijken van Europa, die zich omwille van de godsdienst met Rome zullen verenigen en aan haar bijgeloof en wreedheid voor een tijd ten dienste zullen staan, dat Johannes gezien heeft omstreeks ten tijde van Gregorius VII, d. i. op het einde van de 11 de eeuw voortgekomen te zijn uit de zee van de Noordse volken en met een uitwendige vreselijke gedaante in de wereld verschenen is.

En ik zag een van zijn hoofden, namelijk dat, dat op de vijf voorste (Hoofdstuk 17: 10) volgde, dat het zesde, als tot de dood gewond (nauwkeuriger "als geslacht tot de dood, waardoor het zich meteen openbaarde als dat, waaraan het tegenbeeld van het Lam (Hoofdstuk 5: 6), namelijk de antichrist, zal toebehoren. Enzijn dodelijke wond, de wond, waardoor het tot de dood scheen getroffen te zijn, werd genezen, evenals Jezus Christus uit de dode opstond. En de hele aarde, niet de hele bewoonde aarde, maar alleen het geheel van de volken, die reeds tot beschaving waren gekomen (terwijl de volken, die nog buiten de kring van de beschaving staan, als buitengesloten worden gedacht en vervolgens in Hoofdstuk 20: 3 en 8 onder de uitdrukking "heidenen" in aanmerking komen), verwonderde zich achter het beest d. i. met een bewondering, die een onderwerping onder dit ten gevolge had.

En zij, allen op de aardbodem, aanbaden de draak, die het beest macht gegeven had zodat de dodelijke wond van dat zesde hoofd weer kon worden genezen; en zij aanbaden het beest, dat ook in hetgeen dat weer gezond geworden hoofdbetekent, nu ook van zich kon roemen, evenals de verheerlijkte Christus (Hoofdstuk 1: 18): "Ik was dood en zie Ik ben levend". Onder hen werd de bewondering hoe langer hoe meer vol geestdrift, zeggende: "wie is dit beest gelijk (Jes. 40: 25; 46: 5 Ps. 35: 10)? Wie kan strijd voeren tegen dit? Moet zich niet de hele wereld zonder meer daaraan onderwerpen als een onverwinnelijke macht?

Openb. 18: 18

En aan het dier, toen het in zijn ontwikkeling tot dat punt was gekomen, werd een mond gegeven, om grote dingen en gods-lasteringen te spreken (Dan. 7: 25; 11: 36. 2 Thess. 2: 4 2Th) en het werd macht gegeven, om, voordat nog deze ontwikkeling van zijn hoogste toppunt in de antichrist was bereikt, zulks te doen tweeënveertig maanden. Voor de duur van het toppunt zelf was daarentegen een andere, slechts zeer korte tijd reeds sinds lang

afgemeten (Hoofdstuk 12: 14), die, het tegendeel is van het "levend in alle eeuwigheid" van de ware Christus (Hoofdstuk 1: 18).

Er kan geen twijfel aan zijn, of de 42 maanden moeten eveneens in profetischen zin worden opgevat als in Hoofdstuk 11: 2; er moet dus een tijdruimte van 1260 jaren mee bedoeld zijn. Nu kan nooit een enkel persoonlijk heerser zo lang blijven; wij moeten dus verder erkennen, dat, terwijl in de eerste helft van het vijfde vers van de antichrist wordt gesproken als het dier, dat tot zijn volle ontwikkeling is gekomen, de tweede helft wil aangeven, hoeveel tijd zal verlopen van het eerste aanzijn van het dier tot aan deze volledige ontwikkeling. Zo hangt er alles van af, dat de tijd voor de eerste aanvang van het dier wordt bepaald, om vervolgens ook de tijd van het verschijnen van de antichrist te kunnen berekenen; want dat deze tijd een onnavorsbaar, ondoordringbaar geheim zou blijven, is een volstrekt verkeerde veronderstelling; integendeel wordt het ons hier nadrukkelijk voorgehouden, onze kracht te besteden aan het onderzoek daarvan. De 70 jaren in Jer. 25: 11 vv. moesten ook niet om niet in de Bijbel staan; wij zien Daniël in Hoofdstuk 9 van zijn profetisch boek zich daarmee bezig houden. En weer de, 70 jaarweken in Dan. 9: 24 vv. stonden daar evenmin tevergeefs; de mannen van God hebben nagespeurd, waarop en op welke tijd de Geest van Christus, die in hen was, beduidde (1 Petr. 1: 11) en de grijze Simeon is zeker zo’n onderzoeker geweest en heeft op zijn vragen een antwoord van de Heilige Geest ontvangen (Luk. 2: 25 v.). Omdat wij nu het rijk of land reeds kennen, waaraan wij bij het dier met de zeven hoofden te denken hebben, zullen wij slechts op het meest beslissende, en voor het rijk van God belangrijke jaar in de eerste geschiedenis van Frankrijk moeten peinzen, om voor onze berekening een zekere vastheid te verkrijgen. En dan komt ons het jaar 732 na Christus, waarin Karel Martel tussen Tours en Poitiers zijn overwinning op de Saracenen behaalde en waardoor hij de steeds verder voortdringenden Islam in zijn vreselijke macht knakte, als zo een voor. Hiermee waren niet alleen volgens de voorspelling in Hoofdstuk 9: 14 de Germaanse volken en de Christelijke kerk van het Westen tegen het gevaar van een overstroming door de Saracenen en de vernietiging door de Islam, zoals die het Oosten had getroffen, gered, maar ook de grond gelegd tot de opkomst van de naar Karel genoemde dynastie van de Karolingers, die wij boven als de eerste onder de 7 hoofden van het dier hebben gerekend. Dat is ook de aanvang voor die eigenaardige betrekking van sympathie voor elkaar, die door alle tijden tussen de Roomse stoel en de Franse wereldmacht heengaat, tot het eindelijk direct tot een huwelijk, of tot een bepaald zitten van de vrouw op het dier komt Re 16: 19; want de pauselijke opwekking tot het roven van de Frankisch koningskroon valt in het jaar 752 en de schenking van Pepijn aan "de heilige Petrus", zoals men zegt in het jaar 756 na Christus. Berekenen wij nu de 42 maanden van dat jaar 732 af, dan verkrijgen wij een tweede rij naast de eerste, die wij bij Hoofdstuk 11: 2 en 3 verkregen, bijna een eeuw later begint en even zoveel later ten einde loopt, door 11 eeuwen heen daarentegen parallel naast die gaat; a. 637 + 1260 = 1897 de eerste noemen wij de periode van de ontwikkeling van de antichristelijke tijdgeest, b. 732
1260 = 1992 de tweede de ontwikkeling van de persoonlijke antichrist. De ene brengt het gevaar teweeg dat in het protestantse principe van vrijheid voor de nog strijdende Kerk ligt, omdat deze vrijheid toch ook aan groot misbruik is blootgesteld en tot libertinisme en teugelloosheid worden kan, zelfs tot het ontstaan van de toestanden, beschreven in Hoofdstuk
7-10 en de ongehoorzaamheid en opstand tegen de Heere voor de mensen mogelijk verhoogt tot de mate in Ps. 2: 2 v. voorgesteld. Maar tegenover menselijke zonde, als die niet tot het ergste komt, blijft Gods genade en de zaligheid in Christus toch altijd nog machtiger en de 3 1/2 jaar van de heerschappij van de anti-Christelijke tijdgeest hebben de reactie, in Hoofdstuk 13: 11-13 aangeduid, ten gevolge, die de Evangelische kerk tot haar hoogste bloei brengt en tot die plaats tegenover de andere Kerk, die haar van rechtswege toekomt, maar door haar zolang moet worden gemist, tot het gevaar, dat in haar principe voor de ziel ligt,

overwonnen is en de weg tot juist gebruik van de vrijheid was bereid. De tweede ontwikkeling daarentegen brengt het veel vreselijker en ontzettender gevaar teweeg, dat in het principe van het Roomse pausdom ligt. Met behulp van de leerstelling van een plaatsbekleding van God en van Christus door een mensenkind, van de onfeilbaarheid van deze plaatsbekleder en van zijn onbeperkte heerschappij over het geweten, en door de wederkerige verbintenis van de wereldlijke macht met de geestelijke en van de geestelijke met de wereldlijke, zal het de moordenaar vanaf het begin en de vader van de leugen eens mogelijk worden, in plaats van de Christus van God een anti-Christus onder te schuiven, aan die zijn kracht en zijn troon en grote macht te geven, en de tijd van zo'n dwaling teweeg te brengen, waarin hij, als het mogelijk was, ook de uitverkorenen zou verleiden. Daarmee zal het geheim van de boosheid worden vervuld; omdat het nu toch niet meer menselijke boosheid is, die zich daar ontwikkelt, maar de boosheid van de duivel zelf, die aan de mens werkt, kan er ook geen hulp en redding tot herstel meer zijn, maar het gevolg zal een oordeel zijn, dat ten eerste de grote hoer doet vallen (Hoofdstuk 18) en vervolgens het dier en de valse profeet in de poel van het vuur werpt, waarheen later de duivel met de dood en de hel volgt (Hoofdstuk 19: 20; 20: 14). Rekenen wij bij het jaartal 1992 na Christus, dat wij voor het verschijnen van de anti-christ hebben gevonden, de 3 1/2 jaren van zijn heerschappij (Dan. 7:
12: 7), dan komen wij tot 1995 1/2. Nu is volgens juiste berekening de wereld in de herfst van het jaar 4005 voor Christus, dus 4004 1/2 geschapen, dan zou de duur van de hele strijd van de wereld tot aan de val van de anti-Christ juist 6000 jaren bedragen. Het is dan ook reeds de mening van de oudste kerkleraars geweest, die deze 6 duizendtallen van jaren met de 6 werkdagen van een week parallel stelden (2 Petr. 3: 8), die de wereldweek noemden en de oprichting van het duizendjarig rijk, die nu volgde (Hoofdstuk 20: 1 vv.) als de wereldsabbath, als de zevende dag van de wereldgeschiedenis beschouwden, die vervolgens door de eeuwigheid (Hoofdstuk 20: 7-22: 5) wordt afgelost en dus in een nooit eindigende Zondag overgaat.

Nadat wij bij vs. 2 van de dynastieën van Frankrijk reeds datgene hebben gevonden, dat de anti-Christ eens zal voortbrengen, zal het niet moeilijk meer zijn, ook de dodelijke wond van dit hoofd, die echter weer werd genezen (voor de blik van Johannes stelde zich de zaak zeker zo voor, dat het hoofd voorkwam, als door een slag met het zwaard van de romp gescheiden, want het was heden de 19de Oktober (Hoofdstuk 1: 10), het wedergenezen worden daarentegen is profetisch), zodat zich de hele wereld achter het dier verwonderde, in haar voorspel uit Frankrijks geschiedenis aan te wijzen; want Gods voorspelling is niet een pand, dat ledig voor een onbepaald en tijd in de aarde is begraven, maar het is op woeker gesteld. Zij beheerst de wereldgeschiedenis en toont haar werkzame kracht reeds in voorafgaande gebeurtenissen van de wereldgeschiedenis, die het toekomende afschaduwen, op dat men op haar eigenlijke mening opmerkzaam wordt en bij haar verklaring niet heen en weer geslingerd wordt. Als tot de dood gewond of geslacht, openbaart zich het zesde hoofd aan het lichaam van Frankrijk, dat de dynastie van Buonaparte vertegenwoordigt en Napoleon I, wiens lot het is geweest, dat hij aan zijn afstand van de troon in het jaar 1814, die hem nog de titel in luister van het keizerrijk met een klein souverein eigendom redde, niet trouw bleef, maar een laatste wanhopige poging tot herkrijging van de vorige heerlijkheid waagde. Het moest toch bij die val niet blijven, omdat het geen dodelijke wond geweest was, maar tot zo een zou komen, waarin het huis Buonaparte op doodstraf uit Frankrijk verbannen zou zijn en de drager van zijn naam nog in zijn leven voor de wereldgeschiedenis werd begraven. Van het dier, dat zich omstreeks 18 jaren lang geheel en al met Napoleon had vereenzelvigd, wordt nu gezegd (Hoofdstuk 17: 8 en 11): "het was en is niet"; maar is ook na een dubbel zo lange tijd niet het woord vervuld: "het zal terugkomen uit de afgrond" (de revolutie)? Wij hebben een tweede Frans keizerrijk onder Napoleon III zien opstaan en inderdaad heeft zich bij dit genezen

worden van de dodelijke wond de hele aardbodem achter het dier verwonderd. De grootmachten van Europa hebben zich ootmoedig en gewillig onder het gezag van de avontuurlijke koning gebogen, alsof achter hem een bijzondere majesteit verborgen zou zijn en de volken hebben nu weer een bijna onverklaarbare sympathie met Frankrijk getoond, hoewel toch anders een grote mond niet veel aantrekkelijks heeft en de treden van berenvoeten niet gemakkelijk worden vergeten. Men bemerkt de toverachtige macht, die achter het dier staat en die het zo ver wil brengen, dat ten slotte nog eens wordt gezegd: "wie is aan het dier gelijk? en wie kan er tegen strijd voeren? " Intussen heeft de beschikking van God ook over Napoleon geregeerd. Het zou toch zo makkelijk hebben kunnen geschieden, dat zijn lichamelijk lijden reeds vroeger een dodelijk einde zou hebben gehad, of dat het krijgsfanatisme in het jaar 1870 nog eens voor een verstandig overleg zou zijn geweken en de weinige jaren van de nog achterstallige leeftijd van deze keizer in dezelfde baan als de vroegere zouden zijn verlopen. Maar nee, het gezicht van de dodelijke verwonding van het hoofd moest ook aan hem worden vervuld; het moest een wond van een zwaard zijn, die ook voor de tweede keizer op de Fransen troon in de geschiedboeken zou worden opgetekend. Nu is het bezwaarlijk een waarzeggen, maar alleen een volgen van de sporen, die Gods voet zelf op de aardbodem heeft ingedrukt, als wij bij onze uitlegging op de voorgrond stellen, dat ook het gezicht van het weer genezen worden van de dodelijke wond voor de tweede maal waar zal worden niet zo snel, maar pas na zoveel generaties, dat hij in wie dat plaats heeft, als een achtste optreedt, maar daartussen, evenals tussen Napoleon I en III een tweede ontbreekt, zo ook een vierde tot aan de zevende tot de vergetelheid behoort en nu ten opzichte van de regenten van dit huis eveneens gezegd kan worden, als ten opzichte van de dynastieën in het algemeen: "vijf zijn gevallen" (Hoofdstuk 17: 10 en 11) I, II, III, IV, V, VI, VII, VIII. Maar hoe een achtste en toch van de zeven? Hij is dat zeker, in zo verre hij tot dezelfde dynastie met hen behoort. Moest het er echter niet bij blijven, dat er slechts zeven hoofden zijn ook ten opzichte van de Napoleons? En als dat zo was, zou dan niet iets monsterachtigs, iets bovenmenselijks, dat boven alle begrip verheven is, voortkomen? Wij behoeven voor deze consequentie van gedachten, die tot Napoleon I en Napoleon VIII als tot een en dezelfde persoon leidt, niet zonder meer terugschrikken; er zal ons bij deze dingen ook nog veel meer tegenkomen, dat een gewoon mens met zijn gewoon denken en ervaren niet kan rijmen. Maar daarop wordt juist voor de tijd van de laatste, grote droefenis gedoeld, op een verwondering van de aardbodem, die iets geestachtigs, bovenwereldlijks, god gelijkends in het dier opmerkt, al weet men ook niet, wat het eigenlijk is of van waar het komt, opdat aan de oprichting van het anti-Christische rijk een ontvankelijke bodem in de harten van de volken bereid wordt. Daarover zal bij Hoofdstuk 17: 8-11 nader worden gesproken. Intussen zullen de volgende opmerkingen van twee nauwkeurige en verstandige uitleggers voldoende zijn. De een die schrijft: "wij hebben hier te doen met een kunststuk van satan, waarmee hij God zelf nabootst; evenals Deze Ene tot Heer geeft, Die uit de dood is opgestaan, zo ook hij. Het is nu ook duidelijk, waarom de wereld bij zijn openbaar worden of weer aanwezig zijn, geheel wordt meegesleept en de draak aanbidt, die aan het dier de macht heeft gegeven. Hij is toch een heerser naar hun hart, omdat hij de dood, deze vijand van de mensen, aan wiens banden zij zich tot hiertoe niet hebben kunnen ontworstelen, overwonnen heeft en zo ook aan zijn aanhangers eeuwig leven, maar wel verstaan! eeuwig leven aan deze zijde van het graf belooft." Bij een ander wordt gezegd: "De apostel Paulus stelt in 2 Thess. 2 het verschijnen van de mens van de toekomst met dezelfde woorden voor, die hij en de Schrift in het algemeen van de terugkomst van Christus bezigt. Een openbaring of onthulling, die nu nog slechts door een terughoudende macht wordt vertraagd een toekomst ofparousia, zoals Christus' terugkomst een paroesie is, noemt hij zijn optreden. Dat heeft geheel het uitwendige, alsof deze vijand van Christus reeds aanwezig was, maar niet op aarde, maar in de diepte, evenals Christus in de hemel is en slechts zou moeten verschijnen. Zo heeft men

dan in de oude Kerk hier en daar de mening aangekleefd, als of die beruchte moordenaar van de Romeinse Christenen, de keizer Nero van de dood zou moeten terugkeren als de laatste vijand van Christus. Overeenkomstig zo'n feit luiden de woorden.

Als krijgvoerder tegen dit hoofd trad een Duitser op, eens bergwerkers zoon, Maarten Luther en sloeg hem door de Hervorming deze wond; de bisschop van Filadelfia, de eerste van de twee getuigen, die als mannen van ijzer en staal, met de kracht van een Elias en een Mozes gewapend, in deze wereld zich van hun taak kwijten. Er is geen twijfel aan, of de Reformatie bedreigde het Pausdom met de ondergang, omdat er ook in Spanje, Frankrijk en Italië lieden genoeg waren, die tot het zuivere Evangelie, door Luther en de andere Hervormers opnieuw aan het licht gebracht, weer terugkeren wilden, wanneer zij daarin niet door de Jezuïten verhinderd waren. Had de hervormingsbeweging van die zijde geen tegenwerking ondervonden, dan was het met het pausdom gedaan geweest en de dodelijke wond, door de Hervorming toegebracht, had het ook de dood veroorzaakt. Maar het moest nog eenmaal weer herleven, en het aangevangen werk van heerszucht, huichelarij en boosheid voleindigen. De dodelijke wond werd door de kerkvergadering te Trente geheeld, dat is door de Jezuïten. Over deze merkwaardige en onverwachte genezing, over de plotselinge herstelling van het aanzien van de pausen, verwonderde zich de hele katholieke wereld. Nu schatte men het pausdom veel hoger dan voorheen, omdat de Hervorming het zelfs niet schaden kon. Nu schaarden zich de katholieke volken vol verwondering en aanbidding achter de herder van hun zielen (vs. 4) en aanbaden de draak, die het beest de macht gaf en aanbaden het beest. Merkwaardig en ontzettend! Zij aanbaden de draak! De draak had het beest reeds vele eeuwen van te voren de macht gegeven, maar in dit dreigende gevaar, waarin de hervormingstijd het beest wikkelde, gaf de draak aan het beest de macht om zich te redden; en daarover verbaasden zich de aardbewoners; deze redding deed de draak hun namelijk als een redding van Godswege en door de macht van de waarheid voorkomen. De lasterwoorden en grote dingen, die het na de Hervorming uitgesproken heeft, zijn vooral de stellingen van de Trentse kerkvergadering, waardoor alle dwalingen van het pausdom plechtig als goddelijke waarheden vastgesteld en voor alle toekomende tijden onherroepelijk bevestigd zijn en de uit Gods woord geputte leer van het Protestantisme 431 maal (aan het einde van ieder besluit) is vervloekt. De 42 maanden bepalen de duur van het pausdom op 1260 jaren, namelijk de 1260 dagen, gedurende welke de vrouw voor de draak in de woestijn vlucht. Wanneer ook het pausdom als wereldmacht geen volle 1260 jaren duurt, het bestaat toch zo lang als valse godsdienst, door Rome's bisschoppen reeds voor het begin van hun wereldlijke macht sinds de zevende eeuw aangekleefd en voorgestaan.

Johannes ziet het hoofd, zoals het reeds weer hersteld was, hij ziet het met het litteken van een dodelijke wond; men kon het dit hoofd aanzien, dat het eenmaal als van het lichaam gescheiden geweest was. En welk van de hoofden van het beest was het, dat gedood en weer genezen was? Geen ander dan het zesde, het hoofd door het beest gedragen ten tijde van de Heere Jezus en van Johannes; met andere woorden: het Romeinse rijk. En waardoor had het die dodelijke wond ontvangen? Door het verzoeningswerk van Jezus Christus. Van de draak heeft het beest kracht en troon en macht; dat beest is als een plaatsvervanger van de anderen, de stedehouders van de overste van deze wereld. Hetgeen de satan ten verderve deed gaan en zijn heerschappij op aarde verstoorde, dat moest ook een dodelijke wond toebrengen aan het beest en aan dat van zijn hoofden, dat zich toenmaals verhief. De volken van de wereld, die bij de verkondiging van het Evangelie van Christus Jezus, de Zoon van de levende God, vervuld waren geworden met schrik en beving vanwege de ondergang van de heidense wereld en de heerschappij van de zonde en de duisternis op aarde, zie, zij zijn plotseling verwonderd, dat al die vrees ijdel bevonden schijnt te zullen worden."Alles blijft, zoals het van de

aanvang van de schepping af geweest is! " zo roepen zij met zegepalende spot. En zoals niets in de Heere Jezus meer verbazing had gewekt dan Zijn opstanding uit de dood, zo stond het beest verstomd over de herleving van het heidendom, na het teweeg brengen van de verlossing door het bloed van het kruis. Dat heidendom scheen vaster gegrondvest dan ooit van te voren en de kleine menigte van aanhangers van de Nazarener scheen in korte tijd van de aardbodem verdelgd te zullen zijn. Toen de Vader Zijn Kind Jezus van de dood opgewekt en daardoor de hoop van de verslagen Kerk op verlossing levendig gemaakt en haar de voorsmaak van een luisterrijke zegepraal gegeven had, toen scheen de overste van deze wereld een gelijk wonder te hebben verricht tot verheerlijking van het Beest; want ook dat vierde zijn opstandingsfeest en daarom klonk de honende jubelzang van de heidenen, in felle haat tegen Jezus ontstoken: "Wie is dit beest gelijk? En wie kan strijd voeren tegen dit? Vertroostend is hetgeen wij lezen: "aan dit werd gegeven", want zo geldt ook van de overste van deze wereld dat woord: "Wat heeft u, dat u niet ontvangen heeft? " Is het de waarachtige God, die de tong van de vijanden bestuurt, hun hart regeert, en hun handen in Zijn macht heeft, dan kan alle verdrukking, die de Kerk van het beest te lijden heeft, geen wezenlijke ramp zijn, maar is genade; maar dan zal ook de Heere, die macht aan het beest gegeven heeft, haar ook daaraan weer ontnemen en kan ten slotte de triomfkreet van de godslastering: "Wie is dit beest gelijk? " de gelovigen nooit tranen van vrees uit de ogen persen, maar moet slechts dan medelijdende glimlach over zulke machteloze zelfverheffing tekenen op hun gelaat. Niet tevergeefs herhaalt dit Hoofdstuk zo vaak dat woord: "hieraan werd gegeven". Immers drie maal komt het bij paren voor: twee maal bij het eerste beest en eenmaal bij het tweede. De Heere kon het beest wel met een slag ter aarde werpen; maar dit doet Hij niet; Hij laat het integendeel over aan zijn vervolgingswoede gedurende tweeënveertig maanden. Deze tijdsbepaling komt reeds vroeger voor als maat van de heerschappij van de wereld over de Kerk, als een dieken voor de toenmalige tijd, waarin Gods volk wel vernederd werd, maar om eindelijk volkomen te zegepralen.

Dit van de dood toe gewonde hoofd betekent de Christelijke staat met zijn natuurlijke beschaving en veredeling. Deze trek duidt het grondkarakter van de wereldontwikkeling in deze Christelijke tijd naar zijn inwendig wezen aan, zoals ons vroeger de kerkelijke ontwikkeling beschreven werd, als de vrouw, die tot hoer werd. Beide deze ontwikkelingen stemmen met elkaar overeen: de wereldlijke macht verbergt haar vijandschap en haar ongeloof en neemt zelfs uitwendig het Christendom aan, maar zoals het beest zijn God-vijandige gezindheid bedekt, zo omgekeerd verloochent de vrouw haar vreez voor God en haar geloof, omdat zij naar de wereld en het aards genot haakt. Van beide zijden worden de uitersten vermeden; wereld en kerk betonen elkaar wederkerig inschikkelijkheden en geven elkaar in schijnbare verdraagzaamheid toe. Het beest draagt de hoer (17: 3-7). Wereldgelijkvormig Christendom aan de ene zijde en verchristelijkte wereldgezindheid aan de andere zijde, ziedaar de grondtype van de Christelijke eeuwen, die volgen. En wie wint daarbij? Aanvankelijk zeker alleen de wereld. Want de Kerk die haar leven uit God en Christus heeft, kan slechts verliezen wanneer zij zich met de wereld en het wereldse vermengt. Zo verblijdend dan ook de Christelijke toestand van de wereld aan menselijke ogen moge toeschijnen, dit wereldgelijkvormig Christendom is in Gods ogen het ware niet. Wanneer eenmaal de koninkrijken van de Aarde van de Heere en van Zijn Christi zullen zijn, dan zal de Heere vooraf iets geheel nieuws scheppen.

Wreed, loos en vervaarlijk in het aanzien en afschuwelijk wegens zijn vlekken. Dit monster had lompe, maar sterke en verscheurende beervoeten en een lelijke gang; het had een leeuwenmond, verschrikkelijk wreed en verslindend. Zo is de antichrist in al zijn handelingen; al wat hij doet is duivelswerk, hij werkt alles door de duivel, die bezit hem, die

bestuurt hem, die geeft hem kracht, troon en macht, daarom volbrengt hij ook in alles van de duivelen wil. De genezing van de dodelijke wond van het godslasterlijk hoofd is geschied door de paus, die niet alleen het gebied over Rome en het Romeinse rijk heeft en uitgebreid heeft en zo het zevende hoofd van het beest is, maar die heeft de godslasterlijke regering hersteld, hoewel onder een andere naam; toen ze gewond werd, was ze heidens godslasterlijk, nu is ze Christens godslasterlijk. De godslastering is in beiden gelijk en hoe zij overeenkomen, zal in vs. 14 en 15 getoond worden, als wij zien zullen hoe een beeld van het beest gemaakt is. De hele Christenwereld, alleen de 144. 000 verzegelden uitgenomen, verwondert zich over de grootheid, heerlijkheid en macht van de paus van Rome, de antichrist, het beest. Zij aan baden de draak, de duivel; niet onder die bevatting, maar afgodendienst is duivelsdienst. Zij aanbaden ook het beest en gaven het meer dan menselijke eer en onderwierpen zich onder de paus als onder God, omdat zij geloofden dat hij zaligheid en verdoemenis in zijn hand heeft. Zij achtten zijn macht zo groot, dat niemand zich tegen hem kon zetten, omdat hij alles, zelfs het geweten van de mensen, onder zich had. God laat de duivel en zijn werktuigen soms los, maar houdt hen als boze honden aan een keten, zodat zij niet kunnen doen, wat zij wel zouden willen en niet langer dan de Heere hun perk stelt. De duivel, losgelaten, spoort het beest aan en geeft het bekwaamheid en stoutheid om grote dingen te spreken, om zich uit te geven voor de stadhouder van Christus en gebieder op de aarde, om zonden te vergeven en te houden, om ten hemel te brengen en ter hel neer te stoten, om zulke godsdiensten in te stellen, die recht tegen Gods instellingen zijn, die God oneer aandoen, het schepsel eren boven de Schepper en de waarheid en zaak van God lasteren. Maar God had Zijn tijd om dat te doen bepaald tot tweeënveertig maanden, dat is een tijd, tijden en een halve tijd, dat is 1260 dagen. Die verschillende uitdrukkingen betekenen een en dezelfde tijd, die begonnen is over de dodelijke wond van het beest en eindigde over de tijd van de hervorming. Niet dat het beest teniet gedaan zou zijn, maar dat hij het niet langer zou doen als zittende in de Kerk, als de Kerk overheersende, als de onderwerping van allen hebbend. De duivel en het beest zullen niet ophouden van boosheid, zolang zij zijn.

En het beest opende in die mens van de zonde, die het ten slotte voortbracht en die, voor dat genoemde doel een mond was gegeven, nu ook daarvan gebruik makende, zijn mond tot lastering tegen God en wel in drievoudig opzicht, om Zijn naam te lasteren en in de tweede plaats Zijn tabernakel en ten derde die in de hemel wonen (Dan. 7: 25. 2 Thess. 2: 4

De profeet hoort in de geest het dier nu werkelijk lasteren. Het mag nu uitspreken wat reeds van vroeger in zijn binnenste was, wat het echter in vroegere tijden, toen het zich nog door allerlei banden gebonden voelde, ten minste niet in die mate waagde. Nu lastert het echter als de echte antichrist naar hartelust alles, wat hoog en heilig is: God zelf, "Zijn naam", d. i. alle openbaring van Zijn heerlijkheid, vooral ook Zijn eer in Christus Jezus en de Heilige Geest; "Zijn tabernakel", de godsdienst, het woord en de aanbidding van God; die in de hemel wonen, d. i. de mannen en dienaren van God, die de strijd hebben geëindigd, maar ook degenen, die niet op aarde wonen, wier wandel en burgerschap in de hemel is en die, hoewel nog hier beneden in de vreemde, toch met de hemelingen een gemeente uitmaken.

Het wordt gezegd, dat zij de Geest van God niet hebben en zij worden van heiligen in kwaaddoeners veranderd.

En het beest werd, behalve die mond om tegen God te lasteren (vs. 5), ook macht ter verderving tegen de Kerk gegeven, om de heiligen, de gelovigen in Jezus Christus, strijd aan te doen en om die door uitwendige vernietiging te overwinnen (Hoofdstuk 12: 17 Dan. 7: 21 en daaraan werd, nadat het zo de Kerk had verwoest en alle sporen van een heerschappij van

God teniet had gedaan, als een tegenbeeld van hetgeen, de Vader aan de Zoon had geschonken (Dan. 7: 14 MATTHEUS. 28: 18 Joh. 17: 2 over alle geslacht en taal en volk (Hoofdstuk 5: 9; 11: 9; 14: 6; 17: 15).

De "hele aarde" (vs. 3) is volgens het vaste spraakgebruik in al deze hoofdstukken tot Hoofdstuk 19: 21 niet de hele bewoonde aarde in het algemeen, maar alleen het geheel van de volken, die reeds in het geschiedkundige leven zijn opgenomen in tegenstelling tot de volken, die tot de aardbodem behoren, waarvan vervolgens in Hoofdstuk 20 gesproken wordt als van degenen, die na de nederlaag van de antichrist nog overgebleven zijn. De antichrist zal dus werkelijk in de beschaafde volken van zijn tijd, die tot het gebied van de tien koningen behoren, zijn gebied hebben. Ook in Hoofdstuk 16: 14 wordt alleen van deze gesproken, als daar van "de hele wereld" wordt gesproken.

Het beest richt een rijk op van deze wereld, ieder moet zich naar de godsdienst van deze zijde van het graf richten of de wereld ontruimen. Daarom wordt met alle middelen van geweld en dwang tegenover allen gehandeld, die zich niet schikken en de nieuwe dienst van het dier niet aannemen. Zo worden dan de gelovigen vervolgd, in de gevangenis geworpen en gedood en vinden nergens bescherming en toevlucht, want de hele wereld hangt het dier aan.

En allen, die op de aarde wonen, die met hun lust en gedachten aan de aarde hangen (Hoofdstuk 3: 10; 8: 13; 11: 10. Jer. 10: 18), zullen het dier en in dit ook de draak (vs. 4) aanbidden a), wier namen niet zijn geschreven in het boek des levens van het Lam, dat geslacht is, van de grondlegging van de wereld (Hoofdstuk 17: 8). Zij daarentegen, die van eeuwigheid waren uitverkoren (MATTHEUS. 25: 34 Efeziers 1: 4), waren reeds in de hemel overgebracht (Hoofdstuk 14: 13 MATTHEUS. 24: 24) en de Zionsgemeente (Hoofdstuk 14: 1-5) bleef nog aan het bereik van het dier onttrokken (Hoofdstuk 12: 14 Joël 3: 5 en 21).

Ex. 32: 33 Filippenzen 4: 3

De verzoeking, om het dier te aanbidden, is zo groot, dat alleen de eeuwige verkiezing van God ervoor bewaart. De uitverkorenen nu zijn degenen, voor wie het Lam, dat voor ons in de dood is overgegeven, middelpunt van geloof en leven is geworden, die in de rechtvaardiging van de zondaars enig en alleen door het geloof in dit Lam als in het hoofdartikel van goddelijke waarheid door middel van eigen overtuiging en waarheid wortelen.

Het boek des levens wordt het geslachte Lam toegekend en dus alle zaligheid, ook die van de vromen van het Oude Verbond, daardoor van het offer van Christus afhankelijk gemaakt. Is echter de zaligheid van de gelovigen verworven door lijden en sterven, dan is hun daardoor voorgesteld, dat ook zij alleen door lijden en sterven zullen overwinnen.

Het beest deed wat hem door de draak geleerd was: het sprak lasteringen tegen God, vernietigende de voldoening van Christus. Het leerde de rechtvaardigmaking uit de werken en beeldde God af in de gedaante van een mens, een viervoetig dier en gevleugeld gevogelte. Hij offerde de broodgod tot vergeving van de zonden en deed die aanbidden en de hemel voor geld verkopen. Hij vervolgde, lasterde en verbrandde de Kerk en de ware godsdienst, tegen die in de hemel wonen. Hij onteerde de engelen en verstorven heiligen en maakte die tot afgoden. Dit doet de antichrist, hetzij hij beter weet, hetzij overgegeven om de leugen te geloven.

Het een hoofd werd gewond kort na zijn opkomst. Dit betekent een zware slag door de inval van de Mohammedanen tot straf aan het antichristendom toegezonden. Het genas echter; het kreeg zijn krachten weer en werd in die werelddelen niet geheel uitgeroeid en breidde zich in andere oorden weer tot schadevergoeding uit. Daardoor werden de mensen overreed dit rijk als goddelijk en als het enige op aarde opgericht te eerbiedigen. Met onuitsprekelijke hoogmoed verheft het zich boven alle koninkrijken en wetten en koningen, ja zelfs boven God, wiens naam het zijn vorst geeft, op wiens rechten het aanvalt door onfeilbaar uitleggen van de Schrift, vrijspreken van zonden enz. De tijd van 42 maand geeft te kennen een lange maar bepaalde duur.

De historie wijst mij een duidelijke vervulling van deze profetie aan in Alexander III, het tweede hoofd van het beest, de eerste vervolger van de Waldenzen, die zeventien jaren achtereen is gekneveld door de keizer Frederik Ahenobarbus, terwijl daarna te Venetië de keizer overreed is om voor ‘s pausen voeten neergevallen vergiffenis te vragen en hem te aanbidden. Daardoor is het gezag van de pausen in de gedachten van de bijgelovige en vleselijke mensen zeer toegenomen.

Dit hoofd, dat gewond is, zijn de heidense keizers. De wond bestaat in een dodelijke slag op de afgoderij en in een zeer grote verduistering van de opperste troon van dit rijk door het overvoeren van de keizerstroon en zetel naar Constantinopel, waardoor de heerlijkheid van Rome verminderd is. Door de pausen is de afgoderij hersteld en Rome van haar eenzaamheid genezen door paus en kardinalen, zodat zij majestueuzer en meer heerschappij uitoefende.

Als iemand oren heeft, die horen. Zo liet de stem zich horen, die ook datzelfde woord in Hoofdstuk 2: 7, 11, 17, 29; 3: 6, 13 en 22 de zeven gemeenten had gericht.

Als iemand in de gevangenis leidt, zoals een Herodes Petrus, om hem vervolgens te doden, evenals Jakobus de oudere (Hand. 12: 1-4), die gaat tot vergelding daarvoor zelf in de gevangenis, om zelf gedood te worden (Hand. 12: 21-23). a) Als iemand met het zwaard zal doden, evenals Petrus eertijds met het zwaard naar van de Hogepriesters dienstknecht sloeg (MATTHEUS. 26: 5 v.), die moet zelf met het zwaard gedood worden, zoals deze bij die gelegenheid reeds gezegd is. De Kerk, die juist het meest zich op Petrus beroemt, heeft echter het minst acht gegeven op hetgeen Petrus’ geschiedenis leert en drijft nu in de dienst van de antichrist haar verkeerdheid ten toppunt. Zij zal daarom nog voor hem en zijn vazallen het oordeel ten prooi worden, zoals het sinds lang verdiende (Ezechiël. 27: 6-10). Met dit dreigend woord aan het grote Babel van de laatste tijd over allen, die van Mijn volk nog in haar zijn en, om hun zonden en plagen niet deelachtig te worden, van haar uitgaan (Hoofdstuk 4 vv.), maar daarom nu met de heiligen onder hun vervolging moeten bezwijken, wil Ik een vermaning tot standvastige volharding in de verordende strijd verbinden. Hier is de lijdzaamheiden het geloof van de heiligen op zijn plaats (Hoofdstuk 14: 12) lijdzaamheid, die het hardste over zich gaan laat en geloof, dat aan Christus vasthoudt en zich niet laat bewegen zich aan de zijde van het dier te stellen.

Gen. 9: 6

Het is verkeerd, als de uitleggers menen, dat met de woorden "als iemand in de gevangenis leidt, die gaat zelf in de gevangenis, als iemand met het zwaard zal doden, die moet zelf met het zwaard gedood worden", aan de gelovigen, die door het beest en zijn aanhang vervolgd worden een waarschuwing wordt gegeven, dat zij niet moeten denken aan het aanwenden van dergelijke middelen van geweld, om dat schrikbewind te doen vallen. De toestanden en

omstandigheden zorgen er reeds vanzelf voor, dat hun dat niet in de gedachte kan komen, zelfs als zij zouden vergeten, dat de wapens van hen niet vleselijk mogen zijn. Maar ook dat treft geen doel, als men de woorden neemt van een toespraak aan de vervolgde gelovigen: God zal strenge vergelding doen aan hun vervolgers en daarmee moesten zij zich vertroosten en geduldig wachten. Een slechte troost! zo moeten wij met Füller zeggen; want die om zijn belijdenis van Christus wordt gedood, wordt niet daardoor levend, dat zijn moordenaar eveneens een prooi van de dood wordt. Men moest bedenken, dat aan Christenen wel een betere vertroosting kan worden gegeven; maar laten wij dat ook gelden dan zou die toch van zo'n dagelijkse aard zijn, dat moeilijk te begrijpen zou zijn, hoe daarop als op iets bijzonder belangrijks moest worden gewezen met het woord: "die oren heeft om te horen, die horen". Worden nu zonder twijfel de woorden niet gericht aan de vervolgden, maar aan de vervolgers, dan heeft Christus, de Heere met de antichrist, die mens van de zonde en kind van het verderf, evenmin iets te doen, als Hij de duivel ooit een vermaning, waarschuwing of dreiging toedeelt. Hij spreekt slechts tot deze om hem af te weren, niet om hem van iets terug te houden en bedreigingen of voorspellingen handelen slechts over hem, maar worden niet tot hem gericht. Dit leidt noodzakelijk daartoe, dat de woorden tot iemand worden gericht, tot wie de Heere daarom nog een laatste woord spreekt, omdat Hij hem vroeger heeft aangeboord, die Hij echter nu voor altijd uit alle verbintenis met Hem loslaat en aan het oordeel van de verdoemenis overgeeft, evenals Hij met Judas in Joh. 13: 27 handelt. Wie deze is, is voldoende te kennen gegeven met het woord: "als iemand oren heeft, die horen". Het is het woord vroeger aan de zeven gemeenten gericht, maar geen woord van roepen en vermanen meer, waarom ook de tweede helft ervan ontbreekt, maar alleen nog een roepstem van overgave aan het gericht. Wij kunnen ook zeggen, welke van de zeven gemeenten bedoeld is, namelijk die te Tyatire, als zinnebeeld van de Roomse kerk (Hoofdstuk 2: 18-29). Die nu nog leden en aanhangers ervan zijn kunnen er zich niet over bezwaren, dat hun geestelijke moeder daarmee verongelijkt en op onverdiende wijze gebrandmerkt wordt; zij heeft door haar gedrag, zoals dat in de geschiedenis van de vervolging van andersdenkenden aan het licht is getreden, er ons volle recht toe gegeven, het woord van de goddelijke openbaring daarvan te verklaren. Maar die nu nog in kinderlijke piëteit de zonden van hun geestelijke moeder noch zichzelf noch anderen bekennen, maar menen voor haar waardigheid en haar recht te moeten optreden, zullen in de zielen, die nog enigszins waarheidlievend en op zalig worden bedacht zijn, in de laatste, anti-christelijke tijd navolgers hebben, die dan helderder zullen zien en beter verstaan wat de wil van de Heere is. Die zullen zich dan afzonderen van een Kerk, die zo ver God gaan, dat zij zelfs een verening met de persoonlijke antichrist niet schuwt en hen geldt nu de vermaning aan het slot van onze afdeling, omdat ook zij intreden in de schare van de heiligen tegen welke aan het dier macht wordt gegeven om te strijden en ze te overwinnen. Over het lot van die Kerk, welk oordeel haar met die woorden van in de gevangenis gaan en met het zwaard gedood worden, wordt aangekondigd, vernemen wij niets naders, omdat daarvan in Hoofdstuk 17 en 18 het nodige zal worden gezegd. De aankondiging alleen is voldoende om er ons opmerkzaam op te maken, dat nu de volvoering van het vonnis als reeds geschied moet worden gedacht en in de volgende afdeling die tijd van de antichristische heerschappij bedoeld is, die na de val van Babel begint en de volle bloei van deze heerschappij aanbrengt, terwijl het dier zich nu in het bezit van de erfenis van de grote hoer welke zijn tien horens hebben omgebracht, plaatst, om de hoogste kerkelijke macht met de hoogste wereldmacht in een en dezelfde persoon te verenigen, en een priesterlijk koninkrijk in de dienst van de duivel op te richten. Daarvoor is een profeet nodig en die zal hem ook niet ontbreken in het bezinksel van al de onreinheid, die de grote hoer bij haar eigen ondergang achter zich heeft gelaten.

De vervolgers van de gelovigen zullen de vergelding van hun euveldaden van de Heere ontvangen; zij zullen die ondervinden in dezelfde bezoekingen als zij de heiligen hebben aangedaan; hun zal gemeten worden met dezelfde maat, waarmee zij anderen gemeten hebben. Ten tijde van de vervolging behoorde Johannes onder hen die "in de gevangenis werden geleid", want om het Woord en de getuigenis van Jezus Christus werd hij verbannen naar het eiland Patmos, terwijl een Antipas met het zwaard werd gedood en in het lot van deze of van Johannes deelden velen. Maar de wreedaardige vervolging is op het eigen hoofd van de vijanden met woeker teruggekomen. Daarom lezen wij ook: "en de tien horens, die u gezien heeft op het beest, die zullen de hoer haten en zullen haar woest maken en naakt; en zij zullen haar met vuur verbranden" en weer: "Vergeld haar, zoals zij jullie vergolden heeft en verdubbel haar dubbel naar haar werken. In de drinkbeker, waarin zij geschonken heeft, schenk haar dubbel." Altijd heeft zich dit bewaarheid en ook de toekomst zal er het bewijs van leveren, want "wie mensenbloed vergiet; diens bloed zal door de mensen vergoten worden." Men vindt de voorbeelden daarvan in het uiteinde van Domitianus, Valerianus, Julianus, ja, in de verschrikkelijke ondergang van het hele Romeinse rijk en van alle latere wereldheerschappijen, die door het vervolgen van de Kerk in de voetstappen van de Romeinse getreden waren en evenals deze vernietigd zijn. Het zal ook dus gaan met de laatste macht op aarde, die zich tegen God verzet, Gog en Magog. Daarom zijn "lijdzaamheid" en "geloof" de heiligen nodig. Als zij die behouden, zullen zij de vernieling aanschouwen van hun bitterste vijanden; maar zij zullen tevens zien, dat de rechtvaardigen groeien als de palmbomen en groeien als de cederen van de Libanon. Vader in onze Heere Jezus Christus! geef het ons eenmaal te aanschouwen en te genieten en bereid er ons op voor, opdat wij lijdzaam en in geloof wandelen!

De Kerk zal wel door het beest verdrukt worden, maar het zal de beurt van de antichrist ook eens worden; zoals hij de kinderen van God gedaan heeft, zo zal aan hem gedaan worden. De gelovigen hebben hun geloof maar aan te wakkeren door de belofte van de uitkomst en ondertussen lijdzaam alles te verdragen.

Het was zeker wonderlijk en het scheen een ieder ongelooflijk, dat zo’n heerlijkheid vallen zou; maar het is gevallen, het Romeinse rijk. Het is ook naar goddelijke, natuurlijke en heidense wetten recht, dat aan een ieder zal geschieden, wat hij een ander heeft aangedaan. Het is recht, omdat Rome alles beroofd heeft, alle volken moeite heeft aangedaan en alle mensen bloedige oorlogen heeft teweeg gebracht, dat hij weer door alle volken aangevallen, beroofd, gescheurd en vertreden zal worden. Laat ons dit oordeel van God gadeslaan, en laat ons God vrezen en alle mensen weldoen want hier is een vonnis gegeven over alle mensen, die hun naasten verongelijken, maar allermeest tegen hen, die de onschuldigen met strijd of slavernij bezwaren.

God heeft Zich voorgenomen het bloed van Zijn knechten te wreken (Deut. 32: 43). God zal Babylon vergelden en zal wraak over haar nemen over de woede en ontheiliging van de heiligdommen zoals de volgende profetie leert (Hoofdstuk 17: 16-17; 18: 5-6). De uitkomst heeft dit reeds beginnen te leren, maar wij wachten nog andere en grotere dingen, als het God behagen zal de Roomsgeestelijke heerschappij, gegrondvest op zoveel onenigheden en verderfelijke oorlogen en ballingschappen en bloedvergieten van de onschuldige belijders van de waarheidgeheel te verdelgen.

VII. Vs. 11-13. Verder ziet Johannes uit de aarde een dier opkomen en dit dier wordt voor de reeds persoonlijk geworden en tot een diabolische priesterkoning ontwikkelde anti-christ, tot de door de hel geïnspireerde en met wondergaven toegerusten profeet, opdat hij verleidt die

op de aarde wonen en hier tot aanbidden niet alleen van het dier zelf, maar ook van zijn beeld dringt en dwingt. Ook dit dier is karakteristiek genoeg beschreven, om reeds nu te weten, uit welk kerkgenootschap het zal voortkomen. Zijn bedrog, waarvan hij zich zal bedienen, om, zo mogelijk, ook de uitverkorenen te verleiden, is eveneens reeds ontmaskerd, om de verzoeking onmogelijk te maken.

En ik zag daarna een ander beest, niet als het eerste uit de zee of de onrustige golven van het leven van de volken, maar uit de aarde opkomen, dus uit de vaste, geregelde toestanden van het kerkelijk leven en het had als een geestelijke macht, twee horens, de Lams-horens gelijk, omdat het de schijn aannam, als kwam het in de dienst van het Lam (Hoofdstuk 5: 6) en het sprak als de draak, stond dus met hetgeen hij verkondigde, volbracht en verlangde werkelijk in de dienst van de draak (Hoofdstuk 12: 9).

De stem had (Hoofdstuk 12: 12) over aarde en zee wee geroepen, toen de draak uit de hemel viel; uit de zee en uit de aarde staan de twee dieren op, die de wil van de draak volbrengen.

Dat dit tweede dier een geestelijke macht is, zoals die overeenkomt met het eerste dier, de wereldlijke macht, stelt reeds zijn verschijning naast het eerste dier voor; niet alleen de lichamen, ook de geesten moeten aan de draak dienstbaar worden gemaakt, de wereld moet hem geheel, namelijk geestelijk en lichamelijk, eigen worden; bij de praktijk moet de theorie komen, daardoor wordt pas het geheel een volkomen systeem.

Evenals reeds Farao in de strijd tegen de Heere en diens volk door Jannes en Jambres, de valse profeten van die dagen, omgeven was (2 Tim. 3: 8), zo is om met Oetinger te spreken, de valse profeet de hoffilosoof van de antichrist.

Niet uit de zee, maar van de aarde, niet uit de bewogen vloed van de golvende volken en natiën, maar uit hetgeen reeds vaste grond is geworden, stijgt dit tweede dier op. Komt het echter niet te voorschijn uit de beroeringen van de volken, dan is het ook geen aardse, wordt het gevormd onder geregelde, voortgaande toestanden, dan is het een geestelijke macht en inderdaad wordt in Hoofdstuk 16: 13; 19: 20 bij het dier de valse profeet geplaatst; als hier het "tweede" ernaast wordt geplaatst.

Waren reeds de beide bedelorden van de Dominicanen en Franciscanen niet in tijden van een politieke chaos opgestegen, maar toen de toestanden zich in Europa reeds hadden gevestigd, de Jezuïetenorde is een voortbrengsel van het latere geciviliseerde Europa. De beginselen van deze orde zijn een geschiedkundig bewijs, hoever de natuurlijke wilskracht het brengen kan in verwondering wekkende zelf- en wereldverloochening; maar hoe rechtstreeks achter die gedaante van de engel van het licht de gevaarlijkste satans-diepten zich graag verbergen. In het bijzonder geldt ook van het Jezuïtisme het waarschuwend woord van de Heere: "Wacht u voor de valse profeten, die in schaapskleren tot u komen, maar van binnen zijn zij grijpende wolven, aan hun vruchten zult u ze kennen." En juist de vruchten van het Jezuïtisme zijn van zo’n aard, dat geen onbevooroordeeld gemoed zich bedriegen kan over de aard van zijn oorsprong, al verbergt het zich ook in de schitterendste schijn van heiligheid.

Onder de leiding van Ignatius de Loyola begon de orde van de Jezuïten haar aan zijn en groeide snel op tot de volle mate van haar ontzaglijke macht. Met wat een beweging, wat een slimheid, met wat en strenge tucht, met wat een onverschrokken moed, met wat een zelfverloochening, met wat een losmaking van de dierbaarste persoonlijke banden, met wat een sterke, hardnekkige toewijding aan een enig doel, met wat een vastberadenheid en

listigheid in de keuze van de middelen, strijden de Jezuïten de strijd van hun Kerk; dat staat op iedere bladzijde van de geschiedboeken van Europa verscheidene eeuwen door geschreven. In de orde van Jezus werd de kwintessens van de Katholieke geest samengedrongen; de geschiedenis van de orde van Jezus is de geschiedenis van de grote Katholieke reactie.

Van de gestalte van dit tweede dier wordt niets gezegd; er worden echter twee zeer karakteristieke tekenen aangevoerd: "het had twee horens, de horens van het Lam gelijk en het sprak als de draak." Lam en draak moeten niet worden gehouden voor een zeker lam en een draak, die ook, maar moeten als eigennamen voor Jezus Christus en satan worden opgevat. Het Lam stelt de Zoon van God voor in Zijn vernedering als "Jezus", zodat wij hier eigenlijk een toespeling hebben op de naam "Jezuïten". Van het Lam werd in Hoofdstuk 5: 6 gezegd dat het zeven horens en zeven ogen had; maar deze heilige zevenvoudige krachten van de Heilige Geest zijn de Jezuïten-orde niet eigen, deze heeft daarvoor twee krachten die slechts een uitwendige gelijkheid met de eerste aanbieden; dat zijn de geestelijke en wereldlijke macht, waardoor zij zich heeft uitgebreid (dit is integendeel wat de orde door haar krachten bereikt heeft, haar krachten zijn de profetische wonderen en profetie (Luk. 24: 19 Hand. 2: 22). Nooit heeft een orde, zoals deze, zich in zo’n mate behalve aan geestelijke bedoelingen aan het wereldse overgegeven. De Jezuïten waren geestelijken en kooplieden, naardat het tot het doel brengen zou. Zij hadden, zoals bekend is, een eigen rijk in Amerika, de staat Paraquai, waarover zij als wereldlijke vorsten regeerden. Ook probeerden zij overal hun eenmaal verkregen invloed in zo’n mate ook tot de wereldlijke aangelegenheden van hele landen, staten en steden uit te breiden, dat alles naar hun wil moest geschieden. Zo listig vleiend als zij zich overal indrongen, zo heerszuchtig en bloeddorstig waren zij, als zij de macht eenmaal in handen hadden. Dat was het eerste, dit het tweede, zoals dan ook in de eerste plaats de lamshorens in vervolgens het spreken als een draak wordt genoemd.

Hoe spreekt dan de draak? Wanneer de Heere hem voorstelt als de mensen-moordenaar vanaf het begin en als de leugenaar en de vader van de leugen, dan kan ook zijn spreken niet anders dan moordzuchtig en leugenachtig Zijn en zo ook het dier uit de aarde bij al zijn gelijkheid aan het Lam."Wij zijn binnengetrokken als lammeren" heeft reeds Frans Borgia van het eerste optreden van zijn orde verzekerd; en zo treedt deze nog heden overal, waar zij nog niet tot heerschappij gekomen is, met grote voorzichtigheid en behoedzaamheid op, vooral in die zendingen, die zij met zo grote voorliefde in paritetische staten en hij bevolkingen van overwegend Protestants geloof volbrengt. Daar zijn in de regel de klauwen ingetrokken en alleen zachte fluwelen voetjes te bespeuren, maar waar zij haar eigen inwendige aard kan openbaren, wat een drakentaal, wat een taal van de onverdraaglijkste vervolgingszucht! De Jezuïten laten hun convertieten in Hongarije zweren: "Wij zweren, zolang een druppel bloed in onze aderen is, de vervloekte Protestantse leer op allerlei wijze, heimelijk en openlijk, met geweld en list, met woord en daad, het zwaard niet uitgezonderd, te willen vervolgen." En wij hebben het ook reeds gezien, hoe het Jezuïtisme alle licht van reformatorische geest in de Romeinse landen in bloedstromen heeft uitgeblust; hoe Jezuïten aan het hof van Ferdinand II door woord en schrift de fakkels van de dertigjarige oorlog hebben ontstoken, hoe Jezuïten aan het hof van Lodewijk XIV hem hebben aangezet tot een vervolging tegen het verdrag in en zonder enig sparen een vervolging van zijn Hervormde onderdanen. En nog heden spreken de organen van die richting het openlijk uit, dat geloofs- en gewetensvrijheid rechtstreeks tegenover hun grondstellingen staat en dat zij bij verandering van de omstandigheden weer de vernietiging van het Protestantisme ook met middelen van geweld zouden beproeven.

Ook reeds de zuivere vermelding van het Lam, waardoor in de Schrift en vooral in de Openbaring Jezus wordt aangeduid, herinnert ons vanzelf aan de benaming van het beest uit de aarde: "Het genootschap van Jezus, of het genootschap van het Lam". Het lichaam van dit beest is niet geschilderd; wij kunnen het ons dus niet voorstellen. Maar het wordt met zijn twee horens een beest, dus evenals de zeven wereldmachten, een stichting van de satan genoemd. Zwijgt de ziener ten opzichte van zijn uitwendige gestalte, zo schildert hij des te nauwkeuriger zijn inwendige natuur: het spreekt als de draak. Dit beest onderscheidt zich dus bovenal door zijn spreken naar de wijze van de draak; wij moeten hier dus aan geleerde, welsprekende, aan de draak gehoorzame, dus aan Christus vijandige lieden denken. Spreekt dit beest als de draak, dan is het gezind als de draak, denkt als de draak en wordt door hem bezield en gezonden."Draak" is in de Openbaring slechts de naam van de duivel, die ook aan het beest uit de zee zijn troon gaf, 12: 9; 13: 9 zich het genootschap van Jezus niet door wegslepende redenen en krachtige prediking? Zeker, maar hun prediking, die slechts de bestrijding van de Evangeliewaarheid en de bekering van de mensen tot de dwaalleer van het pausdom ten doel heeft, wordt door de draak ingegeven, in zijn naam en met een geestdrift van hem afkomstig voorgedragen. De korte trekken van de schildering van het beest uit de aarde worden volkomen in het genootschap van Jezus teruggevonden en zullen wanneer het in de toekomst, als pseudo-profeet van het tweede hoorn, van de antichrist optreedt, nog duidelijker uitkomen.

Dit heeft zijn oorsprong "uit de aarde" zoals Jezus eens als tegenstelling tussen Zich en Zijn ongelovige tijdgenoten opgaf: "jullie zijn van beneden en Ik ben van boven; u bent uit deze wereld. Ik ben niet uit deze wereld." Daarom zei de Heere ook: "Voorwaar, voorwaar zeg Ik tenzij iemand van boven (d. i. door de Geest van God) geboren wordt, hij kan het koninkrijk van God niet zien." Elke menselijke wijsheid, die niet geboren is uit en vervuld van de geest van God, heeft haar wezen gemeen met de onredelijke dieren; en omdat zij slechts aan de aarde toebehoort, heeft zij haar oorsprong uit de hel. De waanwijsheid van de heidense wereld heet een "valse" profeet, omdat zij niet vervuld is van de goddelijke, maar van een boze geest. Het kan niet missen of ieder mens, vooral ieder leraar en in de hoogste zin ieder profeet moet, als hij de Heilige Geest mist, vol zijn van de geest van de afgrond. Wat de gedaante van het beest aangaat, wordt slechts gewag gemaakt van zijn horens, die slechts aan lamshorens gelijk worden genoemd. Horens zijn een zinnebeeld van kracht en macht. Wanneer het Lam van God zeven horens heeft, wordt door dit zevental te kennen gegeven, dat de Zijnen van God met de uitgestrektste macht zijn voorzien. Bij dit beest, waardoor de vermeende en God vijandige wijsheid van de wereld wordt afgespiegeld, treft men slechts twee horens aan; het beest staat zo in macht zeer ver beneden het Lam van God, terwijl de gedaante van de horens bij beiden toch dezelfde is, namelijk klein en onbemerkbaar, zodat men oppervlakkig zou menen dat er niets mee verricht kon worden. De wijsheid van deze wereld heeft dit met Jezus gemeen, dat haar macht een verborgene, haar werking een onzichtbare is.

Het Lam is het beeld van de Heiland, de draak het beeld van de satan; maar een lam is het beeld van een mens (1 Kron. 21: 17 Jer. 11: 19 enz.); een draak, beeld van een boze macht of koning, een machtig rijk van vijanden van Gods volk, zoals bijvoorbeeld Babel (zie Ps. 74: 13 Jer. 51: 34 Jes. 27: 1 en 51: 9 Naar mijn inzien hebben wij hier zo een zuiver menselijke macht; een priester-koning van de eredienst van de mens, die de natuur vooropstelt en spreekt de taal van aardse gebieders, de rol vervullende van de tovenaars, die Farao hielpen en van Bileam, de door het zwaard gedoden, in dit beeld als herleefde profeet (Openbaring 2: 14). Deze macht uit de aarde wordt pas openlijk of bewust satanisch in Hoofdstuk 16: 13 Zo’n humanistisch priester-koning past geheel in het tot dusver aangewezen geschiedkundig

verband. Men is onrechtvaardig en belemmert zichzelf het behoorlijk beoordelen van de geschiedenis, wanneer men in het beest slechts het pausdom ziet. Het pausdom is zeker een van de voorlopers van dit beest en heeft wel het meest ertoe bijgedragen, dat dit beest er eenmaal zijn zal; maar het wereldlijke Protestantisme zeker niet minder. Johannes ziet het beest zoals het zijn zal gedurende de zevende bazuin, afgescheiden van zijn geschiedkundige ontwikkeling. Het is geworden in en door de aarde; het is de langzaam gerijpte vrucht van het persoonlijke, aardsgezinde bestaan van de mensen in het Romeinse rijk, dat aardsgezindheid, bijgeloof en ongeloof heeft voortgebracht, het pausdom geboren heeft doen worden en in stand gehouden, maar ook elke Protestantse of ongelovige afwijking van leer en leven. Ik twijfel er geenszins aan, dat wij hier een macht als het pausdom zullen hebben, maar dan het pausdom in zijn voorlaatste verschijning, dat is heidens; geheel verwereldlijkt en zeer versterkt door de afgevallen Protestantse wereld, als wanneer openbaar de Christus zal worden gelasterd en de ideaal-mens in de persoon van de anti-christ zal worden aangebeden.

Dat de opkomst van dit andere beest op de aarde de antichrist betekent, is buiten alle twijfel bij alle uitleggers, die zichzelf onder de gedaante van het eerste beest opdoet als een prins van de wereld, en zoals een God van de aarde, zoals tot nu toe daarop werkzaam is; maar nu als een valse profeet voorkomt, die de hele wereld door zijn afgoderij verleidt.

Dat het een ander genoemd wordt, is omdat het door een ander zinnebeeld vertoond wordt en omdat hij hetzelfde voorgaande beest aan de andere zijde vertoont in andere hoedanigheden. Het is in de schriftuur wel meer gebruikelijk een zaak onder verschillende zinnebeelden te vertonen. De hongersnood in Egypte werd door koeien en aren vertoond. De Kerk wordt onder de Openbaring vertoond, nu onder de gedaante van een vrouw, dan van de tempel, dan van een heirleger. Dezelfde antichrist komt voor nu eens onder de gedaante van een beest, dan van een hoer (Hoofdstuk 17). Dus mag het zinnebeeld van een ander beest geen vooroordeel geven, alsof het een andere zaak betekende, maar men moet dezelfde antichrist daardoor verstaan, maar in andere hoedanigheden. Het eerste beest vertoont de antichrist in zijn staatkundige heerschappij, als het levende hoofd van het beest, volgende in de beheersing van Rome en het Roomse gebied de vorige zes. Het tweede beest vertoont dezelfde antichrist in zijn geestelijke opperhoofdigheid over de Kerk door het Franse keizerrijk en over iedere ziel, waardoor geestelijke overheersing hij zijn staatkundige macht over de koningen van de aarde heeft bekomen en staande gehouden en dus is hij de achtste koning. Openbaring 17: 10-11, waar uitdrukkelijk gezegd wordt, dat hetzelfde zevende hoofd tegelijk de achtste koning is. Het beest kwam niet van boven uit de hemel, maar van beneden uit de aarde, uit de put, uit de afgrond van de duivel. De draak gaf het macht, zoals de antichrist als het eerste beest uit de zee van verwarring in Kerk en Staat opkwam, zo komt hij op als het tweede beest uit de aarde, uit de aardsgezindheid van het volk. Als de Kerk in het gemeen hemelsgezind en geestelijk was geweest, hij zou geen heerschappij over de Kerk en ziel in van de mensen bekomen hebben. Maar het volk was aards, begeerde een uiterlijke, lichamelijke, zichtbare, aardse godsdienst; dit gaf hem gelegenheid om de geestelijke heerschappij te bekomen. Hij maakte de hele godsdienst aards; hij zocht een schijn van godzaligheid, maar verloochende haar kracht. De hele antichristische kraam bestaat in uiterlijkheden, in oppronken van de kerken, in kostelijke dienstkleren, in beelden, in wat zichtbaars te aanbidden, in muziek, in paternosters, in monnikschappen, in bedevaarten, in een natuurlijk, wellustig leven, in oorbiecht en menselijke vrijspraak. Zo had het volk het graag, zo kon men gemakkelijk zijn geweten geruststellen en daarom was het de antichrist gemakkelijk, de heerschappij over de Kerk te bekomen. horens betekenen in de schriftuur macht en heerlijkheid, die beide de Heere Jezus eigen zijn. De antichrist zou op de Heere Jezus willen lijken en zich voordoen alsof zijn staat en werk de staat en het werk van de Heere Jezus was. Hij geeft zich uit voor de

stedehouder van Christus, voor het hoofd van de Kerk; dat hij onfeilbaar is en niet dwalen kan; dat hij macht heeft zonden te vergeven, zalig te maken en te verdoemen, godsdienst en sacramenten in te stellen. Hierdoor heeft hij zich ontzaglijk gemaakt, zelfs voor de koningen der aarde, omdat hij voorgeeft macht te hebben om koningen op en af te zetten. De spraak. En het sprak als de draak; of hij wel scheen de horens van het Lam te hebben, zo maakte zijn spraak hem nochtans openbaar. Hij sprak duivelstaal, dat is leugens (Joh. 8: 44). Zijn leringen waren leringen van de duivelen. Door geveinsdheid van leugensprekers (1 Tim. 4: 1-2). Zijn toekomst is naar de werking van de satan, in alle krachten, tekenen en wonderen van de leugen (2 Thessalonicenzen. 2: 9). Zijn spraak was godslasterlijk, God en Christus tegensprekend en onterend. Hij was wreed, verdoemde met zijn Vaticaanse bliksems degenen, die zich tegen hem verzetten, of hem niet in alles van dienst waren.

Dit tweede beest is van het eerste zo onderscheiden, dat het er echter toe behoort en daarmee als met zijn meerderen nauw verbonden samenspant. Men kan dus geen menigte van mensen bedenken, waarop het zo past, als op de veelvuldige en talrijke genootschappen van monniken en het pausdom. Op hen past de naam van beest wegens hun verbazende menigte, wrede aard tegen de gelovigen en tevens om hun eenheid in vertoning en regelen van bestuur. De twee horens vertonen ons de macht, die de monnikenorden hebben. De gelijkheid van de horens aan die van het Lam doet ons zien de uitwendige streling, waarmee zij de mensen weten te bedriegen. Eenvoudigheid en religieusheid, die zij als op het voorhoofd dragen en roemvertoning van Christus de gekruiste, alsof zij door ijver tot Zijn eer werden gedrongen. In het spreken als de draak merken wij op de hoogmoedige verheffing van hun verdiensten, pronkende en farizese aanprijzing van hun orden en regels. Ook oefenen de monniken zeer vaardig alle verdere macht van het eerste beest, het antichristische rijk, onophoudelijk de ware gelovigen vervolgend. Al hun pogen strekt zich alleen uit om de hele aarde onder het Rooms antichristisch juk te brengen en het lukt hun, omdat hiertoe helpen vleiende woorden, geroemde wonderen, wrede vervolgingen, aangetrokken gedaante van het oude Christendom, voorbeelden van mensen, die allerheiligst schijnen enz.

Het rijk van onze Heere Jezus Christus komt uit de hemel. Het pausdom is uit de aarde, d. i. uit eergierigheid, gierigheid, verraderij en wreedheid. Door de twee horens geeft de Heere het priesterschap en het koninkrijk te kennen, dat de pausen zich toeschrijven, zeggende dat hun macht is geven in de hemel en op aarde, in geestelijke en wereldse zaken. Zij willen, dat ieder gelooft en voelt, dat zij van Christus het priesterschap en het rijk van Christus hebben en dat zij stedehouders van Christus zijn; maar hij spreekt als de draak. Evenals de duivel in het paradijs de waarheid en zekerheid van Gods woord in twijfel stelde, zo stelt ook de antichrist in het pausdom de waarheid van de Schrift in twijfel, die hij als onvolkomen en twijfelachtig voorgeeft.

Het zal de macht van Christus voorwenden en als Zijn stedehouder op aarde geheel oprecht en onnozel uitzien, als hebbende de macht om te binden en om te ontbinden tot voordeel van de zielen; om dus alles te doen in de naam van het Lam; maar hij spreekt echt als de draak, d. i. zijn leer is godlasterlijk en afgodisch.

En het oefent nu, als het na de ondergang in het pausdom, in welks diensten het van te voren stond, zijn werkzaamheid begint tot volle ontwikkeling van de anti-christische heerschappij (Hoofdstuk 17: 15-18), al de macht van het eerste beest. Het wendt alle kracht, aan dit dier gegeven, over de geslachten en talen en volken (vs. 7) aan, is tegenwoordigheid daarvan, d. i. onder de ogen van het dier, omdat het zich geheel aan zijn nieuwe meester heeft overgegeven en het zich ten doel gesteld heeft om deze de aanhang te verschaffen en

algemene hulde voor hem te verwerven. En het maakt door de macht van het woord en het wonder (2 Thessalonicenzen. 2: 9 v.), in de beide horens in het bijzonder voorgesteld, dat de aarde en die daarin wonen, het eerste beest aanbidden, wiens dodelijke wond genezen was (vs. 3), zoals het dan ook in dit opzicht geheel overeenstemt met het dier uit de zee, dat het als een dodelijke wond met het zwaard, eerst door de opheffing van de orde in 1773 en vervolgens een eeuw later door het verdrijven uit vele landen, ontvangen heeft, maar ook beide keer weer genezing heeft ondervonden.

En het a) verleidt, volgens hetgeen de Heere in MATTHEUS. 24: 24 heeft voorspeld, degenen, die op de aarde wonen door de tekenen, die ook nog meer daaraan door de satan onder de toelating van God te doen gegeven zijn in de tegenwoordigheid van het beest. Het is toch om diens eer en de aanbidding daarvan te doen, terwijl tevens de macht van het woord wordt aangewend, zeggende tot degenen, die op de aarde wonen, dat zij het beest, dat de wond van het zwaards had, alsof het dodelijk getroffen was en weer leefde, even zo goed als Christus uit de dood opgestaan scheen te zijn, een beeld zouden maken, evenals dat in Dan. 3:
vv., dat het dier als zodanig voorstelde en waardoor zijn gewaande goddelijke majesteit en heerlijkheid (2 Thessalonicenzen. 2: 4) werd voorgesteld.

Deut. 13: 1 Openbaring 16: 14; 19: 20

En het werd, om de ontzaglijke dwalingen, die God in de antichristische tijd zendt, zodat de mensen de leugen zonden geloven (2 Thessalonicenzen. 2: 11 vv.), vol te maken, ook nog macht gegeven, om, in satanische nabootsing van het goddelijk wonderwerk van de schepping van de mens op de zesde dag (Gen. 2: 7), het beeld van het beest, welks vervaardiging en plaatsing het van te voren had bewerkt een geest van het leven te geven. Dit geschiedde, opdat het beeld van het beest nu ook zelf zou spreken en om daardoor duidelijk degenen, die het moest voorstellen, als een God te doen zijn, waarvoor die zichzelf uitgaf. En bovendien werd het macht gegeven om te maken, dat allen, die a) het beeld van het beest niet zouden aanbidden; gedood zou worden, als die de goddelijke heerlijkheid van de daardoor voorgestelden niet willen erkennen. Door zijn woord werd dat nu ook uitdrukkelijk aangekondigd, evenals de heraut van de koning Nebukadnezar dat in Dan. 3: 4 vv. deed.

Openbaring 19: 20

Dat zij, die op aarde waren, d. i. die hier hun tenten hebben opgeslagen, het dier zonden aanbidden, welks dodelijke wond was genezen, hebben wij reeds in vs. 4 gehoord; nu vernemen wij ook, aan wiens bemoeiingen dat te danken zal zijn het is het tweede dier, dat de bewoners van de aarde daartoe brengt. Het is toch niet gepast voor de wereldbeheerser, zijn eigen heraut en profeet te zijn en te verkondigen wat wonderbaars met hem is voorgevallen; dit werk doet integendeel het tweede dier en dat aan zijn verkondiging geloof wordt geschonken, brengt het teweeg door de tekenen, die het doet.

Omdat deze "groot" worden genoemd, is het ons niet geoorloofd, aan wonderen in schijn te denken; er zijn wezenlijke wonderen gemeend, die het dier, dat met de macht van satan is toegerust, verricht; groot is toch zeker geen teken, dat alleen zulk een schijnt te zijn.

Zelfs voor gelovige Christenen wordt het moeilijk, zich te vinden in wonderen, die, als de hier voorlegde, van satanische aard zijn. Dat berust deels op het gebrek aan geloof aan het persoonlijk bestaan en de macht van de vorst van de duisternis, deels op de invloed van de tijdgeest, die al wat bovennatuurlijk is, loochent en waaraan zich zelfs de gelovigen

nauwelijks geheel en al kunnen onttrekken. En toch spreekt de hele Heilige Schrift van zulke wonderen. Farao's tovenaars herhalen, zoals bekend is, tot op een zekere hoogte de wonderen van Mozes. In Deut. 18: 10 verbiedt God de zonde van toverij; als zij niet bestond, kon ze ook niet worden verboden. In Deut. 13: 1 vv. zegt God uitdrukkelijk, terwijl Hij ervoor waarschuwt, om naar de valse profeten en die dromen dromen, te luisteren, dat het teken of wonder, waarvan zij hadden gesproken, komen kon. Juist voor de laatste tijd verzekert de Heere in MATTHEUS. 24: 24, dat valse Christussen en valse profeten zullen opstaan en grote tekenen en wonderen doen. Eveneens verzekert Paulus in 2 Thessalonicenzen. 2: 9 vv. dat de toekomst van de boze, van de mens van de zonde zal plaats hebben naar de werking van de satan met allerlei krachten van de leugens en tekenen en wonderen en noemt uitdrukkelijk het doel, dat deze demonische wonderen naar de toelating van God hebben, namelijk de mensen te verleiden, zoals zij dat om hun ongeloof en hun ongerechtigheid hebben verdiend. Zulke wonderen kunnen echter nooit van de natuurlijke zijde losraken en dat geeft een wezenlijk onderscheid van de ware wonderen te kennen.

Het dier met de twee horens staat in verhouding tot de anti-christ, als de twee getuigen of profeten in Hoofdstuk 11: 3 vv. tot Christus. De werkzaamheid van de laatsten heeft nu zoverre met die van Mozes en Elia gelijkheid, als hun woorden het vuur zijn, waarmee zij verteren, de werkzaamheid van de eersten met die van Elia in zoverre, als het deze nabootst in de verdelging van de tegenstanders daardoor, dat het vuur van de hemel laat neerdalen. Dat was echter volgens Luk. 9: 51 vv. voor de tijd van het Nieuwe Testament verboden, maar heeft hier juist voor het omgekeerde doel plaats, namelijk om de aanbidders van de ware God te verdelgen en aan de Baäls-priesters de zege te verschaffen. De onreine vleselijke ijver, waarin eens die beide discipelen de macht begeerden, om door vuur van de hemel de ketterse Samaritanen te vernietigen, is de eigenlijke ziel van de Jezuïten-orde. Zolang zij nog in de dienst van het pausdom staat, moet zij zich met vuur van de aarde tevreden stellen en zij brengt dit aan, van waar zij het ook maar meester kan worden, totdat eenmaal, als zij in de dienst van de anti-christ en daardoor onmiddellijk in die van de duivel treedt, zij werkelijk de macht verkrijgt, om het vuur van de hemel te nemen, maar niet uit die hemel, die Elia ter hulpe was, maar die, waaruit in Job 1: 16 door satans werking en alleen onder Gods toelating vuur valt. Een beeld te maken voor de voorwerpen, door haar ter verering gekozen, voor de maagd Maria en de heiligen; dat heeft de kerk, wier zonen en dienaren de Jezuïten in die tijd nog zijn, vanouds verstaan en men heeft ook aan deze beelden steeds gezocht de geest van het leven te geven door allerlei legenden, alsof zij weenden en lachten, spraken en aanwijzingen gaven. Zij zelf tonen zich daarbij het ijverigst en vindingrijkst en bewijzen, dat zij de eigenlijke meesters zijn in het voeden van het bijgeloof, door voedsel te geven aan de fantasie en het fanatisme te doen ontvlammen door hemelse verschijningen voor te spiegelen. En nu zal dan Gods rechtvaardige straf voor hun doemwaardig streven zijn, dat zij worden overgegeven aan het dier uit de zee, om dit naar de werking van de satan met allerlei krachten van de leugens te dienen, maar om ook daarna met het dier levend in de poel van het vuur te worden geworpen, die van zwavel brandt en de duivel en alle verdoemden de weg daarheen te banen (Hoofdstuk 19: 20; 20: 10 en 15).

Het lukt de leugenprofeet het vreemdste wonder te verrichten, dat men zich kan denken. Wel heeft men reeds in het heidendom verteld van sprekende godenbeelden en ook de legenden van sprekend, bloedzwetend, wenende heilige beelden van de Roomse kerk behoren hiertoe. Maar waaraan men tot die tijd slechts vertelde, dat zal dat dier van de aarde volbrengen; de macht wordt ertoe gegeven. Het geeft aan het beeld van het beest geest en levensadem, opdat het ook spreekt en door zijn spreken teweeg brengt, dat zij, die het beeld van het dier niet willen aanbidden, gedood worden. Zo brengt het de leugen-profeet tot een dienst van de

antichrist en van zijn beeld en er ontstaat aldus een soort van drie-eenheid. De plaats van God de Vader wordt ingenomen door de duivel, de plaats van de Zoon door de anti-christ, die enigermate in betrekking van Zoon tot de duivel staat, zodat deze ook wel tot hem kan zeggen (Ps. 2: 7): "U bent mijn Zoon." De plaats van de Geest wordt ingenomen door het beeld, dat met geest begaafd is, dat enigermate, evenals de Heilige Geest de Vader en de Zoon, zo ook de anti-christ, wiens afbeelding hij is en de draak, die hij bezield heeft, openbaart.

Dit hoofdstuk komt mij voor, (in verband met het 17de) de hardste veroordeling te zijn van het afgodische en vervolgzieke Katholicisme, en de schitterendste verheerlijking van de reformatie. Bewijst men mij, dat ik de symbolen van de Openbaring verkeerd verstaan heb, het boek slecht ingedeeld, de gezichten door de geschiedenis ten onrechte heb verklaard, dan zal ik verklaren, dat de beelden geen afgoderij en de inquisitie een vrucht van de evangelische geest is. Als echter deze uitlegging de gedachten van de goddelijke gerichten getrouw voorstelt, zoals ik daarvan de innigste overtuiging heb, dan durf ik hopen, dat zij de evangelische Christenen in hun geloof aan het Evangelie zal versterken en hier en daar een katholiek zal bewegen, Babylon te verlaten.

De valse wijsheid bevordert de aanbidding van de aardse macht bij de aarde en degenen, die daarop wonen. Zij bestuurt de hele macht van het eerste beest en ook deze is geducht.

De valselijk dus genoemde wijsheid maakt dat de aarde en die daarop wonen (gesteld tegenover "die in de hemel wonen" vs. 6) de aardsgezinden dus, zich verheffen boven God en Zijn Woord, de macht van het eerste Beest erkennen en zich aan deze gewillig onderwerpen. En hoe wordt dit teweeg gebracht? Door aan de mensen te doen zien, dat de dodelijke wond van het eerste beest genezen is en zich zo te herroepen op het nieuwe leven, dat in de aardse heerschappij is ontstaan, op de gelukkige uitslag van de vervolging van de gelovigen en op de machteloosheid van de Kerk, waaruit dan volgen moet, dat het Evangelie van Jezus Christus niets ademt dan leugen en bedrog.

De Heere Jezus spreekt ook van valse profeten, die grote tekenen en wonderheden zullen doen, zodat zij, was het mogelijk, ook de uitverkorenen zouden verleiden; en Paulus maakt op gelijke wijze melding van een werking van de satan, in alle kracht en tekenen en wonderen van de leugen. Die tekenen zijn zo een middel tot verleiding van de mensen. Zij zijn niet geheel, ofschoon dan ook ten dele, schijn en misleiding. De demonische invloed, die de mensen beheerst, maakt dat door meer dan gewone krachten dingen plaats hebben, die tot aan de grenzen van de wonderen naderen. Men denkt hier aan de door leugenachtige en geheimzinnige krachten verrichte wonderen van de Egyptische tovenaars aan het hof van Farao, aan de toverkunstenarijen in het Romeinse rijk in de eerste tijd van het Christendom, aan een Alexander van Abonoteichos en zo vele anderen als in het Oosten en Westen hun naam berucht hebben gemaakt en zich, ofschoon hun werk uit de boze was, een grote aanhang hebben weten te maken. Maar wat zegt de Heere daartoe? "Wanneer een profeet of droomdromer in het midden van u zal opstaan en u geven een teken of wonder en dat teken of dat wonder komt, dat hij tot u gesproken had, zeggende: laat ons andere goden, die u niet gekend heeft, navolgen en hen dienen; u zult naar de woorden van die profeet of naar die dromer niet horen, want de Heere uw God verzoekt jullie, om te weten of u de Heere uw God liefheeft met uw hele hart en met uw hele ziel. Maar al gaan ook de tekenen van de valse profeten hier en daar het gewone te boven, toch zijn zij zeer onderscheiden van de ware wonderen, die uit God zijn. En waardoor? Door doel, middelen en inrichting. De valse profeet roept de bewoners van de aarde op, om een beeld te maken voor het beest, dat een dodelijke wond ontvangen heeft door het zwaard van het woord van het Evangelie. In de eerste tijden

van het Christendom schenen de heidense godsdienst en wereldheerschappij weer te zullen bloeien, zodra beide bekomen waren van de schrik, die hun om het hart was geslagen, ten gevolge van de gebeurtenissen, die in Palestina hadden plaats gehad. Het oprichten van standbeelden van de keizers was in de eerste tijden van het Christendom een van de krachtigste middelen, waarvan zich de heidense tirannen bedienden, ten einde zich te stellen in de plaats van de God van de hele aarde. En ofschoon dus de Romeinse keizer slechts op een plaats te Rome woonde, werd hij door middel van zijn overal ter aanbidding opgerichte standbeelden, inderdaad alomtegenwoordig en de Christenen bleef geen andere keuze over, dan of voor Jezus en Zijn zaak te willen sterven, of van Hem afvallig te worden en het beest te aanbidden. Geest en spraak als het ware, bekwamen de standbeelden van de Romeinse keizers door de spitsvondige voorstellingen van de heidense wijsbegeerte, die het volk wisten te vervullen met hoge voorstellingen van het beest en het probeerde te overreden, dat Jezus, de mededinger van die tot godheden verhevenen, slechts een machteloos wezen was. Aldus werd de eerbied voor de keizer op zijn standbeelden overgedragen.

Het beest heeft tot geestverwant en bondgenoot een tweede beest, waarvan de beschrijving zich in Hoofdstuk 13: 11-13 onmiddellijk aan die van het eerste paart, dat in Hoofdstuk 16: 13 ook in verband met het eerste beest en de draak wordt genoemd en eindelijk in 19: 20 en 20: 10 zijn vreselijk lot deelt. Bij de drie laatste aanhalingen wordt dit tweede beest met een nieuwe naam bestempeld: die van "valse profeet." Zo was het ons in Hoofdstuk 13 nog niet bekend gemaakt. Intussen dient het om dezelfde zaak aan te duiden. Dit zien wij duidelijk bij een vergelijking van Hoofdstuk 19: 20 met 13: 13 valse profeet verleidt de aardbewoners tot aanbidding van het beest en het lukt hem wezenlijk, bij het meerdere gedeelte (zie vs. 12 en 14). Het beeld, dat op zijn aandrang voor het beest gemaakt wordt (vs. 14), tot welks denkbeeld de standbeelden aanleiding en voorbeeld gaven, die men voor de Romeinse keizers oprichtte en aan wie men goddelijke eer bewees, betekent de vergoding van de wereld en van de wereldheerschappij met de aanbidding van het genie, dat dan haar toppunt zal bereiken en wanneer de valse profeet aan dit beeld een geest gegeven heeft, opdat het zou spreken (vs. 15), zo is ook dit van een hoogst treffende betekenis, namelijk, hoe die valse leer aan de schepselen-vergoding en aanbidding een verstandige filosofisch en schijn en uitdrukking zal weten te geven. De tijdgeest in zijn openbaring is die dode en toch weer leven-ademende afgod, voor wie de hele wereld zich buigt en als wiens uiterlijke verpersoonlijking de anti-christ zal verschijnen. Het is het moderne heidendom, tot natuur en mensvergoding verzonken en waarvan niet te bepalen is, welke vormen van dwaasheid en beestachtigheid het nog zal aannemen (Rom. 1: 22). Ook grote tekenen en wonderen zal het vermogen te doen, zoals zelfs de Heere Jezus Christus en de apostel Paulus ons bereids voorspeld hebben (Matth. 24: 24. 2 Thess. 2: 9). Dit heeft niet alleen betrekking op de wonderen van de natuurkrachten en haar beheersing, die aan de menselijke geest zijn gelukt en die hij ook tot mensvergoding misbruikt, omdat hij zichzelf de eer ervan toe-eigent; maar wij hebben zelfs alle demonische wonderen te wachten, buitengewoon geheimvolle werkingen van de leugens, zoals die onder andere ook door de Egyptische tovenaars van Mozes’ tijd verricht werden. Het is van algemene bekendheid, dat het filosofisch beginsel van de zedelijke vrijheid van de menselijke geest en het daaraan beantwoordend godgeleerd beginsel van rationalisme, het idealisme, materialisme, deïsmus, pantheïsmus en atheïsmus, niets anders zijn dan voortbrengsels en uitwassen van een en dezelfde geest, wiens wezen afval is van de eerste beginselen van het Christendom, losscheuring van de levende, heilige God, schepsel-vergoding." Dit alles te samen genomen verenigt de Openbaring in de uitdrukking "aanbidding van het beest" en deze beschrijving is juist naar het leven. Immers is veelszins tegenwoordig het ideaal van de vrijdenkers verdierlijking; maar zelfs daar, waar men niet in dit uiterste valt, is toch de eer van de valse profeet genoeg verbreid. Helaas, hoe vele

duizenden worden van het ware Christendom afgehouden! En andere duizenden komen nooit tot doorbreking en onverdeelde toewijding aan de Heere, alleen door eerbied voor de verlichting van de wetenschap en gevangen door de verleidende tijdgeest van de moderne beschouwingen en ontwikkelingen, die meer en meer de wereld probeerden te beheersen. Maar het ongelukkigste daarbij is, dat nauwelijks iemand de diepte van het verval erkent, die deze stand van zaken in zich sluit; want immers bestond reeds in het Oude Testament de voornaamste bezigheid van de valse profeten daarin, dat zij het volk in de waan trachtten te brengen, dat het niet zo slecht met hen gesteld was, de oordelen van God ook niet zo nabij waren. Herhaaldelijk vernemen wij het verwijt tegen hen: "Zij genezen de breuk van Mijn volk op het lichtste en spreken van vrede, vrede en er is toch geen vrede." Daarom had Jeremia voornamelijk met de valse profeten te doen, omdat bij de verwoesting van Jeruzalem beleefde en voor dit aanbrekend oordeel waarschuwen moest (Jer. 4: 9; 6: 13-14; 8: 10; 14: 23: 9, 40; verg. Ezechiël. 13).

De macht is dezelfde, de staatkundige en kerkelijke macht helpen en sterken elkaar; beider macht is heersen. Het tweede beest oefent zijn macht in de tegenwoordigheid van het eerste beest, dat toont, dat zij tegelijk, eentijdig waren. Het was dezelfde anti-christ met zijn twee zwaarden; het was dezelfde macht, hoewel in verscheidene opzichten, de ene staatkundig, de andere kerkelijk. Zij hadden hetzelfde oogmerk, de spil, waarop het alles draaide, de verheffing van hem in het staatkundige en kerkelijke, zijn heerlijkheid en gezag.

De profeten bevestigden hun leer met wonderen. Zo moest het beest ook wat doen, waardoor hij beter geloofd zou worden en meer ingang mocht hebben, maar het waren wonderen van de leugens. Zijn toekomst zou zijn in alle kracht en tekenen en wonderen van de leugen (2 Thess. 9). Wie roemt op wonderen als de Roomse antichrist, waarvan hun legenden vol zijn? Hun kerken zijn vervuld met gedenktekens van wonderen, die zij voorgeven, gedaan te hebben. Wat zijn er al plaatsen, fonteinen, putten en beelden in hun landen, alwaar en waardoor zij zeggen, dat wonderen geschied zijn en nog geschieden! Het moesten geen gemene wonderen zijn, maar het moesten de allergrootste zijn, om zelfs vuur van de hemel te doen neervallen, zoals Elias deed; hun schrijvers roemen hierop. Hierbij heeft hij zijn bliksems van uitsluiting, die de dwaze mensen schrik aanjagen. Een beeld is een gelijkenis van iets, dat afgebeeld is. Hetgeen hier uitgedrukt werd, was het zesde hoofd van het beest. Het heidens afgodisch keizerrijk, dat ter dood gewond was door de Christen keizers, herleefde weer in de anti-christ. De antichrist, de paus van Rome, wilde, dat men een gelijkenis zou maken van het zesde godslasterlijke hoofd van het beest met zeven hoofden en dat is trouw geschied. De regering over Rome en het keizerrijk moeten van dezelfde natuur zijn en zo heeft hij ze, hoewel onder een andere schijn, gemaakt. Het moest het heidens keizerrijk in afgodendienst gelijken. 1. Veranderden de heidenen de heerlijkheid van de onverderfelijke God in de gelijkenis van een beeld van een verderfelijke mens en gevogelte en van viervoetig en kruipend gedierte (Rom. 23). De anti-christ doet ook zo, als hij God de Vader afbeeldt in de gedaante van een oud man, de Zoon in de gedaante van een Lam, de Heilige Geest in de gedaante van een duif. 2. Hebben zij hun ondergoden gehad en vergoodden zij verstorven mensen, hij ook; menigten van genoemde heiligen heeft hij geheiligd, die door hen aangebeden worden. 3. Hadden zij tempels, heilige plaatsen, die zij naar hun goden noemden, hij ook 4. Hadden en eerden zij de beelden, hij ook. 5. Bestond hun godsdienst in een lichamelijke pracht en in vele plechtigheden, de zijne ook. 6. Hadden zij hun drinkpartijen, hij ook zijn vastenavonden. 7. Heerste de hoererij onder hen, daarin is hij niet alleen gelijk, maar gaat hen verre te boven. 8. Vervolgden zij de Kerk, hij niet minder, zodat de anti-christ een zeer nette afbeelding is van het heidense keizerrijk. Hij maakte niet alleen een afbeeldsel van het heidendom, maar hij gaf het een geest, maakte het werkstellig. Hij voerde de afgoderij in, die levendig en stipt

onderhouden werd. Hij deed het spreken door zijn leerregels, besluiten, banbliksems. Die stem was gans verschrikkelijk, want zij sprak niet dan van doden, hangen en branden, al degenen, die dit beeld van Nebukadnezar niet zouden aanbidden.

En het tweede dier, dienstvaardig voor het eerste, voor welks erkenning en aanbidding het alles waagt, maakt, overreedt het, dat het aan de mensen zonder onderscheid van leeftijd, van bezitting en maatschappelijk leven, aan allen, kleinen en groten en rijken en armen en vrijen en dienstknechten a) een merkteken geeft. Het maakt, dat zij het toelaten, dat hun een door hem voorgesteld teken, dat onderwerping aan het beest inwendig te kennen geeft, op de wijze van een afgedrukt stempel of van een gegraveerde armband aannemen aan hun rechterhand of aan hun voorhoofden, als aan die delen van het lichaam, waar men het dadelijk kan horen, of waar het dadelijk vanzelf in het oog valt.

Openb. 19: 20

En verder brengt het teweeg, dat bij het verkeer, dat voor het dagelijks leven met anderen nodig is, onvoorwaardelijk moet blijken, of iemand tot de aanbiddersvan het dier behoort of niet, terwijl niemand mag kopen of verkopen, dan die dat merkteken heeft, dat in een ingegraveerd beeld van het dier bestaat, of in plaats van dat beeld de naam van het beest, of in plaats van de naam zelf alleen het getal van zijn naam, d. i. dat getal, datvolgens de regels van de gematria (de kunst, die met behulp van de getalswaarde de verborgen betekenis van een woord of een gezegde doet kennen ("Jer 25: 25 in zijn naam verbergt.

Iemand die koopt en verkoopt, heeft een vrije en gemeenzame omgang met zijn medeburgers; het niet mogen verkopen of kopen zou daarom kunnen te kennen geven, dat zulken, die het merkteken van het eerstgemelde monsterdier niet ontvangen hadden, van alle verkeer met hun medeburgers uitgesloten en aan aller verachting en mishandeling blootgesteld zouden worden. Het is een fraaie aanmerking van de hoogleraar Zichhorn, dat de uitdrukking kopen en verkopen, met die van uitgaan en ingaan, verwisseld wordt (1 Makk. 13: 49 Volgens deze waarneming schijnt de zin te zijn, dat zij, die het merkteken van het monsterdier niet ontvangen hadden, geen vrijheid zouden hebben, om zich openlijk te vertonen, maar genoodzaakt zijn, zich te verbergen en schuil te houden.

Dat is, ieder moet iets hebben, waardoor de inquisitie weten kan, dat men van haar volk is, hetzij de toestel van hun doop, het vormsel, een kruis op aswoensdag, het dragen van een kruis of paternoster, het maken van een kruis bij allerlei gelegenheden, hetzij de naam van katholiek, Rooms, Latijns. Die niet goed katholiek is, mag onder hen geen handel drijven, van hoedanige voorwaarde hij ook zij, zoals onder de heidense keizers. Dit alles is zo duidelijk in de paus van Rome, dat hij zo blind is als een mol, die niet zien kan. Ja, de papisten zelf erkennen, dat hier de anti-christ wordt beschreven, ofschoon zij het in de paus niet willen zien.

In het verbod van het concilie van de Lateranen, onder Alexander III uitgegeven, tot verderf van de Waldenzen, staat, dat niemand voorneemt, hen in zijn huis of op zijn land te houden of onderstand te doen, of koopmanschap met hen te oefenen; in dat van de synode van Tours, door dezelfde paus gehouden, waarom wij allen bisschoppen en priesters van de Heere, in die landstreken wonend, gelasten, te waken tegen die leer, en onder bedreiging van de vloek, verbieden, dat, waar de navolgers van die ketterij bekend zijn, niemand zal voornemen een verblijfplaats aan hen op zijn land te vergunnen of hulp bij te zetten, maar dat men noch in enige verkoping of koping met hen gemeenschap zal houden, opdat zij, althans de hulp van de

mensen verloren hebbend, genoodzaakt mogen worden om zich van de dwaling van hun weg te bekeren.

Hier, waar van zo’n teken sprake is, dat ook in een getal kan bestaan en dat men voor een adiaphoronor onverschillig iets zou kunnen houden, waarvan het aannemenniet veel te betekenen heeft, is de wijsheid op haar plaats, die zich niet door uitwendige schijn laat verblinden, maar tot het wezen van de zaak doordringt. Die het verstand voor goddelijke zaken heeft (Ex. 31: 3), rekent het getal van het beest, dat nu zal worden genoemd, opdat men de bijzondere verhouding tot het dier kent en zich voor het aannemen van het teken als voor een verderfelijke pest wacht (Hoofdstuk 14: 9-11); want het is een getal van een mensen. Het staat met de Christus des Heeren volstrekt in geen verband, zoals men op bedrieglijke wijze zal voorgeven, maar karakteriseert integendeel degene die in 2 Thess. 2: 3 "de mens van de zonde" heet en zijn getal, dat het hele wezen van deze mens als van de afvalligen uitdrukt is zes honderd zes en zestig (de volgorde in de grondtekst is "zes honderd, zestig, zes.

Nadat de valse profeet ervoor gezorgd heeft, dat hij in wiens dienst hij zich gesteld heeft, na het uitroeien van het Roomse pausdom, in een zichtbare gedaante belichaamd is en de erkenning en aanbidding van deze tot algemene rijkswet is verheven, die op doodstraf streng moet worden gehouden, zorgt hij er nu ook voor, dat niemand, die evenwel deze erkenning en aanbidding weigert, zich heimelijk zou kunnen verbergen en zijn leven behouden. Volgens de wil van de Heere moet in de anti-christische tijd het zo ver komen, dat ieder, die Hem wil toebehoren en van de anti-christ niets wil weten, dit ook belijdt en zo’n belijdenis met zijn bloed moet bezegelen. Een verschoond blijven van de laatste grote verdrukking moet, behalve voor hen, wie het op bijzondere wijze en ook slechts tot op zekere hoogte is bescheiden (Hoofdstuk 12: 14; 19: 11 vv.), volstrekt niet mogelijk zijn. Nu heeft reeds keizer Diocletianus bij de vervolging van de Christenen, die hij beval, de laatste en zwaarste onder die, die over de oude Kerk zijn gekomen (van 303-311 na Christus), een edict uitgevaardigd, dat de heidenen verbood, aan de Christenen iets te verkopen. Evenals hierin, dat bij ieder, die het wilde verbergen dat hij een Christen was, de foltering werd toegepast, de inquisitie van de Roomse kerk, de Jezuïten tegenover de Protestanten reeds het voorbeeld van Diocletianus hebben nagevolgd, zo doen zij het ook aan het einde in het vaststellen en ten uitvoer leggen van een maatregel, zoals aan de straks genoemden. De valse profeet volvoert dus op deze plaats van de Openbaring een kunst, hem sinds lang bekend, als hij, om hen uit te vinden, die aan het dier de gevorderde eer weigeren, het aanzien van een kenteken eist, zonder hetwelk niemand mag kopen of verkopen, d. i. in het algemeen niet meer in de wereld zal kunnen bestaan, al wilde hij zich in de geheimste hoek verbergen. Evenmin, als men er nu voor terugdeinzen zou om allen, die niet aanbidden, zonder uitzondering om te brengen, al moest men het bloed ook bij stromen laten vloeien en er machines moesten worden aangewend, om de grote menigte opeens van het leven tot de dood te brengen, heeft men in menigerlei opzicht er belang bij de menigte van hen, die niet aanbidden, niet te groot te laten worden en het integendeel daartoe te leiden, dat zoveel mogelijk, al is het ook maar voor de uiterlijke schijn, door waarneming van een zekere vorm, zich tot onderwerping onder het gezag van het beest leven. De Jezuïten hebben bij hun diensten, de pauselijke stoel verleend, zich tevreden gesteld bij bijzondere omstandigheden met een nietige, de andersdenkenden niet al te zeer bezwarende vorm, als zij maar de schijn van onderwerping konden redden. Zo zullen zij, zoals onze tekst dat zeker wil doen verstaan, als een middel tot uitkomst voor degenen, die zij ondanks vuur en zwaard, ondanks marteling en vervolging, niet tot het aannemen van een kenteken kunnen brengen, dat het beeld van het dier of de naam ervan bevat, tot het getal 666 komen. Om welke redenen, dat hoeft niet onderzocht te worden in elk geval staan zij daarbij, hoewel onbewust, onder de leiding van God, die wel zal weten, hoe Hij het woord van de

profetie vervuld zal krijgen. Slechts op bedekte wijze, zoals wij geloven, zal dit getal in de naam van de anti-christ liggen, in zoverre deze afstamt van de familie Bonaparte ("Re 13: 2. In zoverre hij echter als Napoleon VIII regeert, kan geen verband tussen deze naam en het genoemde getal worden ontdekt; eer zou de naam, die voor de eersten, die die voerde, uitgevonden schijnt te zijn en vroeger niet bestaan schijnt te hebben, aan de engel uit de afgrond in Hoofdstuk 9: 11 herinneren, die aan het hoofd van de Mohammedaanse krijgshorden stond, terwijl die kan worden opgelost in nai apolluwn (waarlijk een verderver!) zoals ook het woord apwleia (verderf Hoofdstuk 17: 8. 2 Thessalonicenzen. 2: 3 er in ligt. Zo moet het dan toch ook zeker zijn. Voerde de antichrist een naam, waarvan de getalswaarde van zijn letters juist op 666 te berekenen was (bijv. LVDOVICVS, dat zoveel als 50 + 5 + 500 5 + 1 + 100 + 5 = 666 is), dan was de naam zelf reeds het getal en niet juist te begrijpen, waarom er een onderscheid gemaakt zou worden in die zin, dat het getal wel als minder bedenkelijk en gevaarlijk zou voorkomen dan de naam, maar verstandig nadenken zou teweeg brengen, dat zij als getal van het dier geheel hetzelfde is als zijn naam en evenzeer zijn wezen in zich bevat. Wij kunnen nu zeker niet als zonder twijfel en zeker voorstellen, hoe het in het vervolg met deze zaak zijn zal; maar een mogelijkheid kan toch worden berekend en die zou het volgende zijn: de valse profeet heeft, zoals vroeger gezegd is, als getal van het dier het getal 666 uitgedacht, dat is voor hem en de hele anti-christische aanhang voor het aanwijzen van de nieuwe aera. Omdat toch de antichrist zich zal vermeten tijd en wet te veranderen (Dan. 7: 28), zal men ook een karakteristiek kort begrip voor die verandering moeten hebben. Het getal, zoals het in het Grieks is geschreven, is xxv (600, 60, 6); en nu zou men de belijders van Christus diets kunnen maken, dat zij dit getal zouden kunnen aannemen, zonder bedenking, omdat het niets anders is dan het verkorte xpistov (Christus), alhoewel, als het dat werkelijk was, op de tweede plaats niet x maar p zou moeten staan; maar in zulke gevallen is dit een gewone kunstgreep van de valse profeten. Nu ligt voor de belijders van Christus de verzoeking voor de hand om aan te nemen: als getal komt het teken voor als iets onverschilligs; men heeft zich niet verenigd met het beeld, niet met de naam van het dier, zoals men denkt, de aanbidding ervan afgewezen, maar zich verenigd met het getal van de nieuwe aera, dat eiste toch wel het gebod: alle ziel zij de machten, over haar gesteld, onderworpen; want er is geen macht dan van God en de machten, die er zijn, die Zijn door God verordend. Bovendien is het getal bepaald uitgedrukt in een vorm, waardoorn men eigenlijk Christus belijdt. Men zou hierbij altijd nog God kunnen geven, wat van God is, terwijl men de keizer geeft wat van de keizer is. Tegenover dergelijke kunsten van verleiding, waarin zich ook, als het mogelijk was, de uitverkorenen zouden kunnen laten verstrikken, wordt nu door de profetie hier het getal 666 dadelijk als dat van het dier gebrandmerkt. Slaat men de Hebreeuwse Bijbel op, die met het eerste boek van Mozes begint en met het tweede boek van de Kronieken eindigt, dan bevat zowel het eerste vers (Gen. 1: 1), als het laatste (2 Kron. 36: 23) de letter a zes maal. Dat hebben de Joodse schriftgeleerden vanouds voor een goddelijke vingerwijzing aangezien, dat de tijd van de wereld slechts 6000 jaren zal duren en dan is het drievoudige zes een teken, dat de nieuwe aera, waarover hier wordt gehandeld, het einde is van de tijden of de tijd van de anti-christ. Men begeeft zich dus, door het aannemen van 666 onder de heerschappij van de tegenstander, die geenszins te rekenen is onder de door God verordende machten. Maar 6 is ook het symbolisch getal voor de menselijke zonde. Evenals op Vrijdag de verzoening door Christus volbracht is, zo heeft op deze zelfde dag van de week, de zesde, zonder twijfel ook de zondeval plaatsgehad en zal, wordt nu dat getal in de Heilige Schrift vaak genoeg daar gebruikt, waar de mensheid, als van God losgerukt en een anti-goddelijk zoeken van haar moet worden gesignaliseerd (in Gen. 14: 16 vv. gaat de geslachtslijn van Kaïn voort tot in het zesde lid; in Deut. 20: 17 zijn zes Kanaänitische volken genoemd; 1 Sam. 17: 4, 7 en 2 wordt ten opzichte van de twee Filistijnse reuzen, die Israël hoonden, nadrukkelijk zes als teken van hun wapens of leden genoemd; eveneens in Dan. 3: 1

en 5: 4 kenschetsing van het beeld in Dura en als getal heidense afgodsbeelden; in Dan. 1-6 vertoont zich tegenover alle betuigingen van God, Babels karakter, dat zich ontwikkelt tot godslasterlijk tegenstaan, in zes trappen enz.). Is nu in 666 de zes eerst vertienvoudigd (60) en dan die vertienvoudiging nogmaals vertienvoudigd, dan is dat getal onmiskenbaar, dat van de zonde van de mensen; het kwaad in zijn drievoudige gestalte, die in de geschiedenis van de mensheid mogelijk is (vgl. de verzoeking van Jezus in Matth. 4: 1-11), is nu volledig ontwikkeld: 1) het algemeen menselijke of heidense kwaad, dat met Adam is begonnen; 2) het in vergelijking daarmee toegenomen Farizese of Joodse kwaad, dat in de kruisiging van Jezus zichtbaar werd; 3) het in vergelijking met het laatste weer tienvoudig versterkte kwaad, of het kwaad dat tot het anti-christische en tot iets bepaalds duivels is voortgegaan. En inderdaad lost men 666 op in 1 + 80 + 70 + 6 + 8 + 300 + 8 + 200 en schrijft nu daarvoor de letters, die er in het Grieks mee overeenkomen, dan krijgt men het woord apostov (afvallige); neemt men 60 + 200 + 6 + 400 en schrijft men dat met Hebreeuwse getaltekens, dan krijgen wij de meervoudige vorm xzdo, die de afval van de Heere voorstelt. Nu is het een merkwaardig spel van de geschiedenis, als de poging van keizer Julianus Apostata, om Christus' woord door het weer opbouwen van de Joodse tempel onwaar te maken, in het jaar 362 na Christus valt Lu 24. Dit jaartal heeft in het midden een 6; uit de vermenigvuldiging van het 1ste en 3de cijfer komt ook een 6. Zeker is het de bedoeling van het woord op onze plaats, in dat 666 de belijders van Christus op een tijd, dat de anti-christ werkzaam is, een bepaald kenteken aan de hand te geven, waarmee zij te doen hebben. Mogen er ook nog zoveel stemmen van buiten en binnen zich laten horen, om aan het genoemde getal zich niet te ergeren; zij weten dat dit het getal van het dier is en met het teken van het dier op gelijke lijn staat. Daarentegen is het getal van Christus, om dit bij deze gelegenheid mee op te merken, het getal 888; de naam Jezus, met Griekse letters geschreven, doet dit zien (ihsouv = 10 + 8 + 200 + 70 + 400 + 200). Evenals de Heere op de achtste dag van de week is opgestaan van de dood, zo voltooit hij ook met het begin van het 8ste tiental eeuwen van de wereld Deze 40: 47 de zaligheid door de algemene opstanding, om de eeuwige Zondag aan te brengen, die is "de nasabbath, of het jaar van de toekomstige wereld, waarin geen dood meer in eeuwigheid zijn zal en geen zonde en straf, maar enkel vreugde over Gods wijsheid en kennis", zoals in een Joodse uitlegging van Ps. 92: 2 wordt gezegd.

Johannes heeft het getal 666 met de drie Griekse letters Chi, Xi, Sigma geschreven = 600 + 60 6. Dat zijn drie aanvangletters van drie merkwaardige woorden. Wanneer de koning na zijn overwinning over de koning van het Noorden en de koning van het Zuiden (Dan. 11: 40-43) uit het morgenland als alleenheerser naar Europa terugkeert, dan zal hij zijn waardigheid met deze drie letters te kennen geven. Ch. geeft te kennen Christus, welks tegenbeeld de juist na die veldtocht optredende (16: 12-14) anti-christ is; Ks of Cz geeft te kennen keizer of czaar, dat uit cezar of keizer is ontstaan; St; staat voor sultan. De koning treedt zoals overwinnaar uit het morgenland terugkerende, als Christus. en als keizer (czaar) en sultan, die beide waardigheden in het wereldlijke en geestelijke hij aan zich trekken zal, tegenover de volksheerschappij op. Deze beide heersers in het oosten, in Europa en Azië, zijn de geestelijke en wereldlijke gebieders over hun volken en zo'n gebieder of hoofd in dubbele zin zal ook deze koning worden. Zijn pseudo-profeet is hem ook behulpzaam bij het in bezit nemen van de waardigheid van het van het Christendom dan afgevallen pausdom (16: 4-7, 10-11; 17: 1-6), dat de godsdienst van de volksheerschappij (vergoding van de mensheid) aangenomen heeft. Op grond van al deze waardigheden klimt hij bijgevolg op tot de waardigheid van anti-christus (en niet slechts van zichtbaar plaatsvervanger van Christus) en matigt zich de eer en het gezag van de Godheid aan, zoals dat reeds sinds eeuwen is voorbereid en in de plannen van Napoleon I duidelijk doorschemert. Toen Napoleon, tot het toppunt van macht verheven, ook de zetel van het pausdom naar Parijs wilde verplaatsen, ten

einde de pauselijke waardigheid op zijn persoon te doen overgaan, liet hij een catechismus in de scholen verspreiden, waaruit de jeugd moest leren: onze keizer Napoleon te eren en te dienen, is zoveel als God zelf te eren en te dienen, want hij is degene, die de Heere verwekt heeft. Zij, die hun plicht jegens keizer Napoleon niet betrachten, zouden zich tegen de wil van God verzetten en de eeuwige verdoemenis of zich laden.

Maar welke naam duidt het getal 666 aan? Van alle vragen naar oplossing van de raadsels in dit boek, is wel geen meer gedaan dan deze. Het antwoord heeft talloze ongerijmdheden in het leven geroepen, en toch is de zaak zeer eenvoudig. Johannes beweegt zich in het Openbaringsboek geheel in de zinnebeelden van het Oude Verbond. Daar hebben wij dus de sleutel te zoeken. Nu is daarin slechts een plaats, waar het getal 666 in verband tot een naam voorkomt (Ezr. 2: 13). Door Ezra worden die Israëlieten opgenoemd, die na de Babylonische ballingschap naar Jeruzalem en Judea terugkeerden en o. a. opgenoemd: "de kinderen Adonikams zes honderd zes en zestig." Deze naam betekenend: de Heere verheft Zich, is de naam van het beest. En inderdaad, deze naam in de mond van het beest, dat vervuld is van aanmatiging en godslastering, komt volkomen overeen met de honende uitroep van de vereerders van het gedrocht: "wie is aan het beest gelijk? " Al wat de profeten van de geest, het wezen, het woord en het werk van het beest zeggen, wordt in de naam Adonikam uitgedrukt en samengevat. Immers, het is een naam van godslastering; die naam voegt in de mond van het beest, overmoedig en pralend als het is; hij behelst de begeerte van het beest, om door allen op aarde te worden aangebeden; hij zinspeelt op de strijd van het beest tegen de heiligen van God en hun wegvoering tot gevangenis en dood. Bovendien is die naam in volkomen overeenstemming met de beschrijving, die Paulus geeft van de mens van de zonde: "Die zich tegenstelt en verheft boven al wat God genaamd, of (als God) geëerd wordt, zodat hij in de tempel van God als een god zal zitten, zichzelf vertonend, dat hij God is." Adonikam (de Heere verheft Zich) is oorspronkelijk een de Heere geheiligde naam. Vaak lezen wij in de lofliederen van de Kerk van het Oude en Nieuwe Verbond, dat de gelovigen God prijzen als de Almachtige, die Zich verheft tot straf over Zijn vijanden. En deze Naam van de Allerhoogste eigent zich het beest nu toe, zoals zijn vereerders reeds de naam MICHAËL (wie is als God?) die de Heere Jezus alleen toekomt, aan het beest hadden gegeven, roepend: "wie is aan dit beest gelijk? " En wat wil het beest te kennen geven, met zich de naam Adonikam toe te eigenen? Niets anders dan dit: "Niet die voorgevende God, die niemand ziet, is Heer; hij is een niets, slechts uitgedacht door de verhitte en wilde verbeelding van de zogenaamde vromen; deze eisen, dat redelijke mensen zich zullen onderwerpen aan een ingebeelde God, die niet bestaat. Nee, ik ben de heer, die macht en hoogheid heeft, wiens alvermogen ieder met de ogen zien en met de handen tasten kan. Ik ben het, die gelukkig maken kan hen, die mij dienen en verderven allen, die zich tegen mij verzetten. Niet hij, die zij de naam van Jezus (Behouder, Zaligmaker) geven, is het, die de zijnen uitredt en behoudt; niet Hij maakt Zich op om Zijn vijanden te straffen; Ik, Ik ben het alleen die dit doe; ik maak mij op om die belachelijke dwepers het gewicht van mijn toorn te doen voelen."

Maar wat die naam wezen zal, beken ik zeer graag, niet te weten. De heer Rosenmuller, die, door het monsterdier, de afgoderij verstaat, die de Roomse keizer vervoerde, om de Christenen te vervolgen, schreef, in deze veronderstelling: "het gebrek van geschiedkundige berichten, zo door heidenen als Christenen, eertijds mogelijk in het licht gegeven, schijnt ons in de weg te staan, om dit getal te verklaren; hadden wij deze gedenkstukken, wij zonden zonder twijfel vele omstandigheden weten, waarop hier gedoeld wordt. Van onze erachtens is de vervulling van de hele geheimzinnige voorspelling nog toekomend; en daarom houden wij het voor vergeefse arbeid, om iets te willen beslissen. De uitkomst zal alles, voor hen, die dan leven zullen, in een helder daglicht plaatsen.

Volgens Herder is het in de Hebreeuwse taal het getal van het woord: afval. Volgens Zullig het getal van Bileam, de Zoon van Beor, de tovenaar. Zeer vele uitleggers vinden er het getal in van de Latijnse paus en in onze dagen wijzen meer dan 40 ernstige onderzoekers van de profetie er op, dat in de naam van Louis Napoleon Bonaparte in de Latijnse, Griekse en Hebreeuwse talen het cijfer van 666 te vinden is. Niet te ontkennen is het, dat de titel, die de paus zich aanmatigt, van Vicarius Filii Der (stedehouder van Gods Zoon) het getal 666 heeft, en dat Pierre L. in zijn opmerkelijk boek "Rome au dixneuvième siècle" mededeelt, dat de paus bij zijn benoeming 666 Louis d'op (Louis, gel. Ludovicus, gel. 666) van de kardinalen ontvangt. De naam Ludovicum is het allereerst door Seebachius als de vermoedelijke naam van het beest uit de zee aangegeven. Aan de ene kant acht ik het zeer gewaagd en onverantwoordelijk, iemand, wie hij ook zij, als de persoonlijke anti-christus aan te wijzen, voordat hij bepaald als godslasteraar optreedt en de aanbidding van zijn persoon eist; maar aan de andere kant zou het hoogst lichtvaardig zijn om de uitkomsten gering te achten van de studie van ernstige, gelovige mannen, die zowel tegen de paus als tegen de dynastie Napoleon waarschuwen, terwijl de wederzijdse ondersteuning van deze machtig, die belde onweersprekelijk het getal 666 hebben, tot dubbele waakzaamheid aanleiding moet geven. Het getal 666 heeft bovendien een symbolische betekenis. Zes is het getal van de werkdagen, het cijfer van hen, die nog niet tot rust zijn gekomen in God; het cijfer van de wereld in dienst van het verderfelijke, vergankelijke, dat niet komt tot de echte sabbath, het zegel, het jubeljaar van de rust en van de verlossing. Geen van de afgoderijen van de heidenen, van de Joden, of van het pausdom, hebben het kunnen brengen tot de wereldsabbat. De volken hebben gezocht naar de gouden eeuw van vrede en geluk, waarvan hun dichters de wenselijkheid zich voorstelden. Grote mannen streefden naar de daarstelling van een groot wereldrijk, en ten slotte brengt al het werken en tobben van de mensen buiten God, schijnbaar het begeerde rijk aan; maar het wezen daarvan is het werk van het vlees, dat, hoe ook vermenigvuldigd, het merk draagt van de onvolkomenheid, het cijfer 6. Merkwaardig is het, dat het cijfer van het beest eigenlijk geschreven is aldus: 600, 60, 6, zo steeds afnemend en eindigend in het cijfer van de werkdagen.

Wij ontkennen niet dat de Apcalyps, behalve het raadselachtig karakter, haar met alle waarheid goddelijke profetie gemeen, ook nog ten gevolge van haar eigen samenstelling vrij wat moeilijkheden en verwikkelingen ter oplossing aanbiedt. Maar tegenover die moeilijkheden staat ook weer die eigenaardigheid van het boek, dat het veelal of zelf de sleutel op zijn raadsel- of beeldspraak aangeeft, of duidelijk genoeg verwijst naar die plaatsen of uitdrukkingen van de schrijvers, vooral van het Oude Testament, dat bij een nauwkeurige vergelijking en juiste combinatie de verklaring als vanzelf volgt. Dus bijvoorbeeld komt in de Apcalyps het beeld voor van een beest uit de zee (13: 1), waarvan de goddeloosheid en tirannie daarop de schilderingen volgen (ald. vs. 2-18). Een eenvoudige vergelijking met de insgelijks apocalyptische voorstelling bij Daniël (7), van vier grote wereldmonarchieën, onder het beeld van vier uit de zee geklommen grote dieren, geeft onmiddellijk de sleutel aan ter verklaring. Ook in de Apcalyps van Johannes moet door het beest een grote wereld-monarchie of een wereldbeheerser verstaan worden. Aan deze eerste uitkomst sluit zich, bij verder nadenken een tweede aan. Het beest van de Apcalyps, met zijn zeven hoofden en tien gekroonde horens, heeft door laatstgemelde trek inzonderheid een in het oog lopende gelijkenis met het vierde dier bij Daniël (7: 8); niets natuurlijker, zo verder, dan dat de voorstelling van het beest bij Johannes de verdere ontwikkeling en voortzetting van de aard en de geschiedenis van het vierde dier bij Daniël is. En is dan nu door dat vierde dier bij Daniël aangeduid de wereld-monarchie van Rome, zo hebben wij ook als vanzelf bij Johannes diezelfde Romeinse wereld-monarchie, (om het even voor het ogenblik, of hierbij aan het heidense of aan het pauselijke Rome gedacht moet worden), afgeschilderd in het Boek van de

Openbaring. Het behoort tot de bijzonderheden, de eigenaardigheden, de uitnemende eigenschappen van de Apcalyps, dat het gelijkelijk ingericht is om de gave van dichterlijke intuïtie en die van wiskundige redenering en berekening in beweging te brengen. Maar zijn wij inderdaad hier enigermate ook of wiskundig of arithmetisch-logisch terrein, dan begint men dan ook niet (om de Apcalyps van onverstaanbaarheid te overtuigen), met de zwaarste en meest ingewikkelde voorstellen of vraagstukken. Onmiddellijk een oplossing te verlangen bijvoorbeeld van het getal van het beest in de Apcalyps (13: 18), is toch echt niet veel anders, dan of men bij de eerste les in de wiskunde reeds bekend wilde worden met de hoge stellingen van de sferische driehoeksmeting.

Een getal, dat gerekend wordt door de letters van de naam van een mens of de order van een mens, naar de Hebreeuwse of Griekse wijze, die de letters van haar A B C gebruiken om het getal uit te drukken en hoewel het over verscheidene verklaringen hier gedaan wordt, zo is de oudste en de waarschijnlijkste verklaring die van Irenaeus, die kort na de tijden van de apostel geleefd heeft, 1450 jaar geleden, die dit past op het woord Lateinos, waarin het getal van 666 gevonden wordt. Dit komt met de zaak zeer goed overeen, naardien de paus zich opgeeft voor het hoofd van de Latijnse kerk, de godsdienst in de Latijnse taal gepleegd wil hebben en de oude Latijnse vertalingen van de Bijbel voor authentiek gehouden wil hebben.

Hij wil niet dat iedereen hem kent, nochtans wil hij niet, dat hij geheel onbekend blijft; men openbaart hem aan hen, die Hij in het verborgen wijsheid bekend maakt. De verborgenheden van de Heere zijn voor hen, die Hem vrezen. De Grieken rekenden met hun A B C. Hun letters waren tegelijk cijfertekens, daarom kan een woord tegelijk een zaak, plaats of persoon te kunnen geven en tegelijk ook een cijfer-getal uitmaken. Hier was een getal van 666. De Griekse letters, die dit getal uitmaken, waren ook een getal van een mens, spellen ook de naam van een mens. Meteen na de tijden van de apostelen spelde men uit dat getal van 666 de naam Lateinos, die is geweest de eerste koning van die landstreek, waarin Rome ligt. Het land werd naar zijn naam Latinus genoemd en de taal, die men daar sprak, werd de Latijnse taal genoemd, zoals ze alsnog die naam behoudt en dus wordt men door dit getal, dat Lateinos uitmaakt, als met de hand tot Rome geleid en in Rome tot de paus, die zich gezet heeft in de Kerk, die toen de Latijnse kerk genoemd werd, ter onderscheiding van de oosterse, die de Griekse kerk werd genoemd; en nu ten huidigen dage geschiedt de dienst nog in de Latijnse taal en zijn bullen en besluiten schrijft de paus in de Latijnse taal. Deze naam en zijn getal geven duidelijk te kennen, dat de paus de anti-christ is.

HOOFDSTUK 14

OVER DE REFORMATIE VAN DE KERK DOOR HET EVANGELIE EN DE VAL VAN HET GEESTELIJKE BABEL

Vs. 1-5. Nadat de vorige reeks van gezichten Israël's wederopneming als verbondsvolk van God en zijn terugvoering in het heilige land, maar tevens ook de grondtrekken van de ontwikkeling van het anti-christische en van de westerse kerk tot de meer volledige vorm van de persoonlijke anti-christ voorgesteld heeft, komt hier een tweede reeks. Deze geeft ons eerst een weliswaar slechts kort, maar des te karakteristieker beeld van de nieuwe gemeente, die de Heere uit de twaalf stammen van Israël in de 144 duizend van Zijn uitverkorenen op Zion opricht, om vervolgens met de val van het geestelijk Babel en de val van het anti-christische rijk zich nader bezig te houden.

En ik zag wat de sterkste tegenstelling was tegenover de beide gezichten van het vorige hoofdstuk en zie het Lam stond nu niet meer, als in Hoofdstuk 5: 6; 7: 9 en 17 midden in de troon, maar van daar, op de aarde neergedaald, op de berg Zion, het centraalpunt van Jeruzalem, dat nu niet meer door de heidenen werd vertreden (Hoofdstuk 11: 2) en met Hem honderd vierenveertig duizend uitverkorenen uit de 12 stammen van Israël (Hoofdstuk 7: 4 vv.), hebbende de naam van Zijn Vader, die ze aan Hem, aan het Lam gegeven had en tot wie weer dit ze had geleid (Hoofdstuk 11: 11 v. Joh. 17: 1 vv.), geschreven aan hun voorhoofden.

En ik hoorde een stem uit de hemel, dus komend van de gemeente daarboven, die zich verheugde, dat het raadsbesluit van God nu zover tot verwezenlijking was gekomen. En die stem was als een stem van vele wateren (Hoofdstuk 1: 15) en als een stem van een grote donderslag (Hoofdstuk 6: 1). En ik hoorde een stem, krachtig en vol majesteit, maar aan de andere zijde ook liefelijk en roerend als een stem van citerspelers, spelend op hun citers (Hoofdstuk 5: 8).

En zij zongen bij hun citerspel als a) een nieuw gezang voor de troon van God en voor de vier dieren (vgl. Hoofdstuk 4: 5) en de ouderlingen (Hoofdstuk 4: 2 vv.); en niemand kon dat gezang leren dan de honderd vierenveertig duizend (vs. 1), die van de aarde gekocht waren, omdat zij alleen ervaring hadden van hetgeen in dat lied werd bezongen, dit lied wat zijn inhoud aangaat in het bijzonder hen betrof (vgl. Jes. 65: 15).

Openbaring 5: 9

Deze zijn het, die, om altijd met God te kunnen verkeren (Exod. 19: 17 en "Le 15: 18, met vrouwen niet bevlekt zijn, a) want zij zijn maagden, zij onthielden zich van alle geslachtsgemeenschap. Deze zijn het, die het Lam volgen, waar het ook heengaat; deze zijn gekocht uit de mensen tot eerstelingen van God en het Lam; zij zijn het, bij wie het priesterlijk karakter van volkomenheiligheid zich het eerst heeft verwezenlijkt.

2 Kor. 11: 2

II. Vs. 6-20. De vorige afdeling heeft ons Israël voorgesteld, dat in de rechtvaardiging van zijn zonde weer in genade is aangenomen en in de verbondsbetrekking met God hersteld is en de heiligmaking najaagt. Daardoor ontwikkelt het zich tot een gemeente van Christus in de volle zin van het woord en is op Zijn Zions-berg ook veilig voor het vervolgen van de draak, die haar niets meer kan aandoen (Hoofdstuk 12: 15 v.). Anders is het daarentegen gesteld met

het overige van het zaad van de vrouw. De draak heeft zich in zijn toorn voorgenomen, tegen de vrouw, die hem ontkomen is, te strijden en heeft daartoe reeds zijn werktuigen bereid (Hoofdstuk 12: 17 v. en 13: 1 en 11). De geschiedenis van de ontwikkeling van het rijk van God op het gebied van de oude Christelijke kerk gedurende de 20ste eeuw wordt ons door de voor ons liggende afbeelding in zijn eerste helft voorgesteld. Wij zien in de eerste plaats een bevolking van de aarde, door Gods genade weer vrij geworden van de heerschappij van de anti-christelijke tijdgeest. Deze wordt vermaand in de aanbidding van de God van de hemel, waartoe zij is teruggebracht, te volharden, om de toekomende toorn te ontkomen (vs. 6 en 7): Maar ook wordt ons getoond het begin van de oordelen van God aan het einde van de eeuw en de val van Babel (vs. 8) en vervolgens de tijd na grote verdrukking onder de heerschappij van de antichrist, omdat het erop aankomt zich voor de aanbidding van het dier en van zijn beeld te bewaren (vs. 9-12). De tweede helft stelt ons hierop het oordeel over de anti-christ en zijn aanhang, dat in de omgeving van de heilige stad plaats heeft, voor ogen (vs. 13-20); daardoor wordt deze afdeling met de vorige tot een geheel verbonden.

En ik zag een andere dan de in Hoofdstuk 8: 13 vermelden engel vliegend in het midden van de hemel, om overal gezien en overal gehoord te worden en hij had in de vorm van een boekje (Hoofdstuk 10: 2) in zijn hand het eeuwig Evangelie. Dit was een teken dat de blijde boodschap van Christus en Zijn verlossing nu opnieuw met kracht aan het licht werd gebracht en Zijn goddelijke kracht en onvergankelijke duur krachtig bewezen was; dat met Israël’s herstel en heiligmaking het begin was gemaakt tot stichting van een rijk van vrede en van heerlijkheid, dat dan onmiddellijk in de eeuwigheid overbracht (Hoofdstuk 20 en 21). Hij was gezonden, om op grond van dit weder gebrachte en opnieuw bevestigde, zich ook steeds verder ontwikkelend Evangelie een welgemeende vermaning toe te delen en het te verkondigen aan degenen, die op de aarde wonen (in de grondtekst staat "zitten", dat niet zo’n kwade nevengedachte in zich sluit, als het "wonen" in Hoofdstuk 3: 10; 8: 13; 11: 10; 13: 8 en 17: 8 en aan alle natie en geslacht en taal en volk, dus aan de hele Christelijke Kerk uit de heidenen vergaderd en nog in grotere getale te vergaderen.

Hij volbracht die last, zeggende met een grote stem: "vrees God en geef Hem heerlijkheid, want het uur van Zijn oordeel over de grote hoer (Hoofdstuk 17 en 18) en verder ook over het dier en zijn profeten (Hoofdstuk 19) is nabij gekomen, zoals daarvan de aardbeving met de val van het tiende deel van de grote stad en van de zevenduizend namen van de mensen (Hoofdstuk 11: 13) reeds een voorspel is geweest; en aanbidt in plaats van de afgoden van de tijdgeest, of ook van het eigenlijke heidendom, dat u van te voren gediend heeft, Hem die de hemel en de aarde en de zee en de fonteinen van de wateren gemaakt heeft, de waarachtige, levende en persoonlijke God, van wie alle welvaart komt (Hoofdstuk 8: 10; 16: 4).

Gen. 1: 1 Ps. 33: 6; 124: 8; 146: 6 Hand. 14: 15; 17: 24

Deze engel leidt bij ons in de oude Christelijke kerk de nieuwe aera in, die snel na het begin van de 20ste eeuw daarmee is begonnen, dat, zoals in Hoofdstuk 11: 13 werd gezegd, de anderen verschrikten en eer gaven aan de God van de hemel. Met zijn verkondiging, die zeker een vermaning bevat, die algemeen is en alle mensen van alle tijden aangaat, wil hij evenwel aan hen, die uit de 19de in de 20ste eeuw zijn overgegaan een geheel bijzondere herinnering geven, voor hen in het bijzonder berekend. Want juist de vrees van God, het bewustzijn van onze absolute afhankelijkheid van God, de getuigenis, dat Hem alleen de eer toekomt, dat alles, wat wij goeds zijn en hebben, Zijn werk en Zijn genadegift is, het geloof in de almachtige Schepper van hemel en aarde en de aanbidding van Zijn heilige Majesteit al deze grondvesten van de levende vroomheid hadden de mensen van de 19de eeuw ten slotte geheel

verloren en in plaats daarvan de natuur- en wereld-, de mensen- en zelfvergoding gekomen. Zo alleen was het mogelijk geweest, dat de tegenstanders van Christus met Zijn Kerk opruimden en een toestand verwekten, zoals die met hun ideeën overeenkwam. Nu is het gebouw van de anti-christelijke tijdgeest weer ineengestort, de woordvoerder en partijhoofden zijn nu opgeruimd en op de puinhopen van de stad, die door een aardbeving is getroffen, kon ten gevolge van Gods grote daden aan Zijn uitverkoren volk een nieuwe Kerk worden opgebouwd; maar lang duurt de tijd van de genade niet, die wordt alleen naar tientallen jaren afgemeten en dan komt meteen de grote verdrukking, waarop de Heere in MATTHEUS. 24: 21 v. heeft gewezen. Daarom is voor het geslacht van deze tijd van genade de vermaning zo hoog nodig, die de engel hier met grote stem laat horen. Het moet zich niet weer van die grondvesten van vroomheid laten afdringen, integendeel diepe wortels slaan in het evangelisch geloof en in de gemeenschap van Jezus Christus, anders zullen de wateren van de laatste zware bezoeking en de stormen van de anti-Christische bestrijding het snel ten val brengen. Ongewaarschuwd zal dat geslacht niet in de strijd mogen gaan, die de draak tegen het einde van de 20ste eeuw met de overigen van het zaad van de vrouw zal houden en bij hen, die Gods gebod houden en de getuigenis van Jezus Christus hebben, zal de waarschuwing ook van goed gevolg zijn. Daarom treedt deze eerste engel op en verhoedt door zijn boodschap, dat het weer opstaan van de Kerk geen valse dromen verwekt en de zielen in gevaarlijke gerustheid doet insluimeren, integendeel ze dringen de tijd uit te kopen en zich te wapenen op hetgeen in kort komen zal. Wellicht dat men zich dan de raad van Paulus in 1 Kor. 7: 1 vv. en 32 v. herinnert. De boodschap is dus een goede, heilzame en is gegrond op de blijde boodschap van de zaligheid in Christus Jezus. Daarover verblijdt zich nu de oude Christelijke Kerk. Zij breidt zich echter door een krachtiger en meer doortastend zendingswerk, dan vóór de catastrofe ooit heeft plaats gehad, uit, omdat nu het eigenlijke zendingsvolk (vs. 1-5) haar leidt en met het beste voorbeeld voorgaat, ook in steeds verdere kringen onder de nog onbekeerde heidenen. In de grondtekst staat voor "verkondigen" een werkwoord, dat van het grondwoord "Evangelie" is afgeleid; men ziet, het evangelische is dan tot eer gekomen; de zolang beweerde voorrang en roem van het Katholicisme tegenover de Kerk van het Evangelie is voorbij. Zolang de tijd duurde, die in Hoofdstuk 11: 1-11 werd gekarakteriseerd, geeft de Heere aan de Roomse kerk een bevoorrechte plaats. Zij is de draagster van vele genadegiften in cultus en inrichting, die de Protestantse kerk nooit heeft verkregen, of die toch snel weer verloren gegaan zijn en nog bij gelegenheid van de strijd, die het dier, dat uit de afgrond opstijgt, tegen de twee getuigen in Hoofdstuk 11: 7-10 opende en tot het overwinnen en doden van deze doorstreed, heeft zij in onderscheiding van de uitwendig zo macht- en weerloze Protestantse kerk de roeping gehad, het dier de strijd zwaar te maken en een indruk daarvan te geven, dat het niet met mensen, maar met God streed, dat de gemeente van Christus op een rots was gegrond, die de poorten van de hel niet zullen overweldigen. Zij heeft in haar leden nog vele zielen kunnen aanwijzen, wier hart voor Christus klopte en de moeder, die hen voortbracht, beminde en in haar instituties nog krachten kon in het werk stellen, die haar ook als gave voor haar roeping in de wereldgeschiedenis van boven ten deel zijn geworden. Sinds het echter bij deze strijd tevens openbaar is geworden, dat zij over de tijd van middernacht, als de lampen worden uitzekert, niet met de nodige voorraad olie in de vaten voorzien is; sinds zij in haar nood zich tot de verkopers heeft gewend, omdat nu eenmaal de evangelische hoofdprincipen niet voor haar waren en de Protestantse kerk haar ten slotte aan haarzelf moest overlaten, sinds haar heulen met de kooplieden haar in een ongelukkig bondgenootschap heeft gebracht en zo geheel in de wereld heeft verstrikt, dat zij in generlei opzicht meer meesteres over zichzelf is; sinds zij vervolgens het uur van de bruiloft van de bruidegom heeft verzuimd en geen winst tot haar vernieuwing en geestelijke levendmaking heeft verkregen, integendeel zo’n schade heeft geleden, dat niet meer bij haar aanwezig is, wat harten en zinnen van hen, die naar God begeren en Christus

zoeken, verblinden en voor haar innemen kan, sinds heeft zij haar rol op het gebied van het rijk van God uitgespeeld en er blijft haar voor haar verder bestaan, waarin zij zich wil handhaven, nog slechts een rol op ander gebied over. De geslachten, die na ons leven in hun eerste 2-3 reeksen zullen zien, op welke wegen en op welke wijze het woord der profetie zal worden vervuld, wij kunnen het eerst slechts van verre vermoeden en slechts in algemene zinnen daarvan spreken, hoe de Protestantse kerk nog eenmaal tot grote eer zal komen en het talent zich zal zien toegedeeld, dat de boze dienstknecht in de aarde had verborgen (MATTHEUS. 25: 1-30).

In het gezicht vertoont zich een engel, in het midden van de hemel vliegend, waardoor de snelheid en onweerstandelijkheid van het doorbreken van het Evangelie te kennen gegeven wordt, ten tijde van de hervorming, zoals ook in die tijd geschied is, want het grootste gedeelte van de koninkrijken en volkeren, die tot die tijd toe de antichrist onderworpen geweest waren, vielen van hem af, omhelsden en beleden de waarheid van het Evangelie, hetgeen hier genoemd wordt het eeuwig Evangelie, wegens haar onveranderlijkheid van Adam af tot de komst van Christus hetzelfde blijvend en wegens de bewaring daarvan tegen al de listen, die men van alle tijden aangewend heeft om de Bijbel uit de wereld te krijgen. Het was een grote en belangrijke zaak, waartoe hij ieder opwekte, te weten, om het eeuwig Evangelie te geloven en in de belijdenis van het geloof uit te komen en Babel te verlaten, daarom verhief hij zijn stem. De antichrist had de ware vrees en dienst van God verdonkerd en tot vrees ingesteld geboden van mensen; hij had hun geleerd verstorven heiligen beelden en andere ijdelheden te aanbidden, de bliksem van zijn ban te vrezen, waardoor God niet geëerd, maar onteerd werd; maar nu het licht van het Evangelie doorbrak, nu roept hij uit, die vrees te verwerpen en Gode naar Zijn wil met een kinderlijke vrees te dienen, te aanbidden en Hem te verheerlijken, omdat die andere dingen ijdelheid zijn en het bijgeloof en afgoderij is die te vrezen, te dienen en te aanbidden en aan de andere kant omdat God alleen is de Schepper en Onderhouder aller dingen en het Hem alleen toekomt, gevreesd, gediend, aangebeden en geëerd te worden. En omdat de Heere, de rechtvaardige Rechter nu gereed stond, om Zijn oordelen uit te storten over de antichrist, het uur, de tijd van Zijn oordelen is gekomen, daarom haast u uit Babel uit te gaan en de Heere zuiver naar Zijn wil te dienen.

Na het gezicht van het uitgaan van de Kerk uit Babel komt hier de wijze voor, waarop zij begonnen is uit te gaan en verder uitgaan zou. De engel stelt voor de schare van de leraren, die in het begin van de 15de eeuw het werk van de Heere gelukkig ter harte hebben genomen en volvoerd. Engelen, niet alleen wegens hemelse wijsheid en heiligheid, maar ook hemelse zending genoemd. Zij worden "anderen" genoemd, als onderscheiden van de zalige hemelingen en van het getal van de gewone gelovigen en ook van de engelen tot hiertoe in de Openbaring voorgekomen. Vliegend, voortgaand, snel, vaardig door vele plaatsen en rijken van de wereld. In het midden van de hemel openbaar, met betoning van de hemelse oorsprong van de zaak, zodat geen wereldse mensen het beletten konden. Deze hielden de Evangelische schriftuur in de hand, die niet alleen naarstig openslaande, maar ook geleerden en ongeleerden overvloedig aanprijzend. Zij beweerden en bevestigden de heerlijkheid en eeuwigheid ervan. Zij hadden last om de evangelische leer, zolang verduisterd en bijna verbannen voort te brengen, opdat de wereld zich met hen in Gods genade mocht verheugen. Wegwerpende alle bedeksels van de schande, hebben zij duidelijk en deugdelijk de weg van de waarheid aangewezen en terwijl de onderwijzing nodig en de mensen onwetende waren, met grote stem in krachtige schriften hun ijver en onverschrokken gemoed betonend. Hoezeer belasterd, strekte hun leer om de ware vrees van God in te boezemen. Zij leerden de vrees van God niet van mensen, schepselen, beelden. Ook herstelden zij voor God Zijn heerlijkheid, zo van al Zijn volmaaktheden in Zijn werken blijkbaar, als van Zijn eindeloze genade in het werk van

de zaligheid en van Zijn enige opperheerschappij over de Kerk en wilden zij Hem van al die heerlijkheid gegeven hebben, uit aanmerking van Zijn oordelen over Zijn eerrovers te brengen. Eindelijk hebben zij ten krachtigste aangedrongen op de aanbidding of dienst van de levende God, Schepper en gunstige Weldoener van allen, met wegwerping van alle echt Heidense, schandelijke en menigvuldige afgoderij, waarmee het beest zijn schandelijke naaktheid op de wijze van de Heidenen poogde te bedekken.

Een heerlijk bewijs van Gods gunst voor de Kerk is gegeven in het grote werk van de Kerkhervorming. Dit is het, wat Gods Geest in dit gezicht voorstelt onder het zinnebeeld van drie engelen, die elkaar opvolgen.

En er is een andere of tweede engel op die eersten (vs. 6 v.) gevolgd, zeggende: zij is gevallen, zij is gevallen, Babylon, die grote stad (in verschillende handschriften staat alleen "Babylon, de grote (Jes. 21: 9 Jer. 51: 8 v.), omdat zij uit de wijn van de toorn van haar hoererij en daarmee ook van de toorn van God (vs. 10) alle volken heeft gedrenkt (Hoofdstuk 2 en 4; 16: 19; 18: 3).

Het behoort tot de dramatische levendigheid van het toneel, dat elk nieuw punt, dat moet worden aangekondigd, aan een bijzondere engel wordt bevolen; het roepen van deze tweede engel stelt op profetische wijze (vgl. Hoofdstuk 11: 18) het oordeel, dat zeker en snel wacht, (Hoofdstuk 18: 2) als reeds voltrokken voor.

Voor de eerste maal ontmoeten wij hier in de gezichten van de Openbaring de naam Babylon. Hebben wij nu alle reden, om bij deze naam te denken aan het pauselijk Rome, welks Kerk vervolgens in Hoofdstuk 17: 1 vv. als de grote hoer voorkomt, zo komt de laatste naam van de Roomse paus-kerk eerst van die tijd af voor, dat Israël tot de gemeente op Zion is geworden (vs. 1-5) en weer in zijn rechtmatige plaats als huisvrouw van de Heere is getreden. Tot op die tijd had die Kerk bij alle gruwelen van de hoererij, die zij reeds sinds lang had gepleegd, er toch nog altijd aanspraak op, voor de vrouw of gemeente van Christus te worden gehouden, hoewel niet uitsluitend is de zin, waarin zij beweerde het te zijn en zich daarom de naam katholiek toekende. In Hosea 1-3 wordt het beeld van de vrouw behouden ook voor Israël, dat van zijn echtvriend was afgevallen en met allerlei soort van afgoderij bevlekt was en in Ezechiël. 23 komen in het theocratische Juda en het ontheocratische Israël zelfs twee vrouwen naast elkaar, waaruit vervolgens (Ezechiël. 37: 1 v.) weer één zal worden gemaakt. Zo heeft de Heere ook gedurende de hele tijd, dat de Christelijke Kerk in de plaats van de verstoten Israëlitische gemeente Hem Zijn vrouw was, gedurende de hele tijd van de heidenen (Luk. 21: 24), Zijn verbondsbetrekking tot Rome niet opgegeven, zodat het noch door de stichting van een bijzondere Hervormde Kerk opgehouden heeft, mee gerekend te worden bij de woorden van het derde geloofsartikel: "Ik geloof een heilige, algemene, Christelijke kerk", noch bij de strijd, die het dier, dat uit de afgrond opstijgt, tegen de twee getuigen in Hoofdstuk 11: 7 v. verheft, van zo’n strijd verschoond is gebleven. Er is integendeel nog in beide delen van de Kerk juist bij de levende leden een bewustzijn opgewekt van solidariteit of van wederkerig verband, zoals het heden ten dage, nu wij dit schrijven, is. Maar van de tijd van het weer levend maken van de twee getuigen af (Hoofdstuk 11: 11 v.), die door de bekering en het herstel van het hele Israël naar zijn beide delen, zowel van het huis nu Jozef als van het huis van Juda wordt teweeggebracht, gaan de wegen van de beide kerken zo geheel uit elkaar, dat de stroom, die van het heiligdom op Zion uitgaat, slechts de wateren van de Dode zee gezond maakt, maar de vijvers en poelen daarnaast veroordeeld worden, geheel in ongezond zout op te gaan (Ezechiël. 47: 1 vv.). De geest van het Jezuïtisme, die in het vaststellen van het dogma van de pauselijke onfeilbaarheid zich daartoe de weg heeft gebaand, door datgene, wat het

vergiftigende zout is in de laatste bestanddelen van het uit Christus' Woord achtergebleven levenswater, een volkomen oplossing teweeg te brengen, zal bij de gebeurtenis in Hoofdstuk 3 v. mede onder de drie onreine geesten, evenals vorsen agiteren. Hij is het, die uit de mond van de valse profeet gaat en zal de pauselijke Kerk in de strijd tegen God en Zijn volk intrekken, dat zal echter de zedelijke vernietiging van deze Kerk zijn, dat haar voortaan nog slechts overblijft, de rol van de grote hoer te spelen en op het dier vol namen van lastering te zitten. Dat is nu de weg, die Rome van het begin van de 20ste eeuw naar zijn einde zal nemen, totdat zijn val komt, die de tweede engel hier aankondigt. Alle zielen, die in verband met deze Kerk staan en toch nog enig oog voor de waarheid hebben, zullen daar reeds de stem te horen krijgen (Hoofdstuk 18: 4 v.): "ga uit van haar, Mijn volk, opdat u aan haar zonden geen gemeenschap heeft en opdat u van haar plagen niet ontvangt", evenals eens bij de verwoesting van Jeruzalem door de Romeinen de Christelijke gemeente nog op de juiste tijd naar Pella werd gered. De bijvoeging "met grote stem" wordt bij het spreken van deze tweede engel gemist. Het roepen zal dus wel minder vergezeld zijn van uitwendige, in het oog vallende en de gemoederen diep schokkende gebeurtenissen, maar meer zich doen horen aan het uitwendig oor, aan het geestelijk zintuig, maar het zal worden begrepen door allen, die zo'n zintuig en zo'n oor hebben, de anderen daarentegen doen de koningen op aarde en de kooplieden en de stuurlieden enz. horen, die de grote stad Babylon, de sterke stad, wegens haar val beklagen (Hoofdstuk 18: 9 vv.).

In de schildering van de laatste 400 jaren van het 1260 jarig tijdsverloop, wordt over de ontwikkelingen op godsdienstig gebied gehandeld, zoals dit duidelijk uit de schildering van het beest uit de aarde, van de Hervorming en van de Evangelisatie onder alle volken blijkt. Hier vernemen wij Babels val en de volgende engel waarschuwt voor de aanbidding van het beeld van de beest, namelijk van de antichrist en zijn eredienst (Hoofdstuk 13: 14-18). Door de val van Babel hebben wij dus in de eerste plaats de val van de tegenwoordige godsdienst van de pausen te verstaan, maar ook van dat Babel, dat tot de toekomst-religie is overgegaan (Hoofdstuk 17: 1-6). De beide plaatsen (Hoofdstuk 14: 8 en 18: 2) schilderen dezelfde val van Babylon, de andere zijn ondergang van een geestelijke, deze van een wereldlijke zijde. Wat zij tot dusver nog niet van de wijn van de toorn van haar hoererij de natiën te drinken heeft gegeven, schenkt zij hen in de toekomst in, wanneer zij op de rug van het afgodsbeest gezeten is (Hoofdstuk 17: 1-6). Door de val van het pausdom, of door het gericht over de Europese Christenheid, ontvangt Babylon zijn loon voor zover zich vorsten en volken door het pausdom tot zonde laten vervoeren, omdat de eersten er zich van bedienen om hun macht te stijven en de laatsten omdat het de lusten van de oude mens streelt en beiden het pausdom zo eer en voortbestaan gunnen. De wijn wordt hier evenals in het Oude Verbond, bijvoorbeeld Jer. 25, omdat hij een dronken makend vocht is, als zinnebeeld van verdoving en verbijstering van de Geest, van de dweperij en van de zinnen-tuimeling gebruikt. Babylon of het pausdom mengt de wijn van zijn valse godsdienst, uit naijver voor zijn dwalingen tot een uit afgoderij, zinnenlust en godsdienstige dweperij bestaanden bedwelmingsdrank en geeft die de volkeren te drinken.

Rome, de troon van de antichrist, had de geestelijke en daardoor de aardse heerschappij over de wereld, zover hij er bijkomen kon; dit gebied werd hem voor een groot gedeelte ontrukt en de oordelen van God begonnen over hem uitgegoten te worden, omdat hij met zijn valse leer en afgoderij, als door een vergiftigde wijn, alle volkeren dronken had gemaakt en Gods toorn daardoor tegen zich ontstoken had, zo zou het nu zijn beurt worden; de Kerk werd ten eerste uit zijn klauwen gerukt en de heerschappij over haar hem benomen en de Heere zou hem in Zijn toorn vergelden al het kwaad, dat hij Zijn Kerk had aangedaan en al zijn gruwelen, die hij bedreven had.

Deze engelen volgen elkaar op de hielen, even als Hoofdstuk 6 de ruiters. De inhoud van hun prediking toont voldoende aan, dat zij elkaar ondersteunen en de een de woorden van de anderen aandringt. Er wordt dus dezelfde menigte van leraren door verstaan, die van de reformatie af opgekomen, niet alleen het eeuwig Evangelie verkondigd hebben en de wereld tot de vrees, verheerlijking en aanbidding van de ware God hebben gedragen, maar ook de schandelijke naaktheid van het antichristisch Rome openbaar hebben gemaakt.

De val van Babel, hier verkondigd, is een voorafgaande voorbode van een zwaarder en volkomener val. Babel begon nu te vallen en de vrome en verstandige mensen voorzagen, dat dit oordeel van God over Babel eindelijk eens met zich zou brengen de hele ondergang; want zij had aan de wereld door haar leraars te drinken gegeven de bijgelovige en afgodische leer van haar religie.

En een derde engel is hem gevolgd, zeggende met een grote stem: Als iemand in de tijd van de volkomen heerschappij van de antichrist, die nu begint (Hoofdstuk 13: 15-17) het beest aanbidt en zijn beeld en ontvangt het merkteken aan zijn voorhoofd, of aan zijn hand,

Die zal, evenals het zo-even met de hoer Babylon heeft plaats gehad (vs. 8) en vervolgens met het dier en de valse profeet het geval zal zijn (Hoofdstuk 19: 20), ook drinken uit de wijn van de toorn van God, die ongemengd, door geen bijvoeging van genade en ontferming draaglijk gemaakt, ingeschonken is in de drinkbeker van Zijn toorn. De wijn in deze beker is integendeel niets dan toorn, zodat hij, die daarvan moet drinken, ter eeuwige verdoemenis gaat; en hij zal gepijnigd worden met vuur en sulfer van de poel, waarin hij wordt neergeworpen (Hoofdstuk 19: 20; 20: 10) voor de heilige engelen en voor het Lam, dat hij veracht en verloochend heeft.

En de rook van hun pijniging, die in een branden bestaat, dat nooit tot verbranden wordt, gaat op in alle eeuwigheid (Jes. 34: 9 v.) en zij hebben geen rust dag en nacht, die het beest aanbidden en zijn beeld en als iemand het merkteken van zijn naam ontvangt, die zal het voor zijn persoon gaan, zoals zo-even allen tezamen gezegd is.

Hier, waar het te doen is om de eeuwige kwelling van de hel te vermijden en dus om bevrijd te blijven van alle aanbidding van het dier en van zijn beeld en van elke aanneming van zijn merkteken, is de lijdzaamheid van de heiligen op haar plaats (Hoofdstuk 13: 10), omdat men door haar alleen bekwaam is, om alles te lijden en niets aan te nemen wat verboden is; hier zijn zij, hier kunnen zij hun kracht betonen, die de geboden van God bewaren en het geloof van Jezus (Hoofdstuk 12: 17).

Met slechts een vers gaat de rede van de tweede engel snel tot de derde over, beide staan aan het begin van de antichristische tijd; de een verkondigt achterwaarts ziende een zo-even volvoerd godsgericht, dat tot erkentenis van de waarheid dient en de ander waarschuwt voorwaarts gewend, voor de verleiding van de laatste tijd, om degenen, die zich willen laten waarschuwen, voor het daarop volgende veel zwaardere oordeel te bewaren. Een dreiging, verschrikkelijker dan die van de derden engel, is in de hele Schrift niet te vinden. Reeds vroeger heeft weliswaar de Heere de volken, ook Israël, uit de drinkbeker van Zijn toorn laten drinken, maar deze was deels niet vol tot aan de rand, deels was nog genade ermee vermengd, in zoverre ook de zwaarste kastijding nog op bekering en wederaanneming doelde. Voor de aanhang van het dier is zijn beker met de wijn van zijn toorn vers ingeschonken, d. i. vol, alsof nog nooit iemand daaruit had gedronken, en alle toorn van God vanaf het begin aan zich over hen ontlastte (MATTHEUS. 23: 35). De wijn van de toorn is ongemengd, zonder dat er

een druppel genade onder is, zodat er niets is als angst en schrik van een onbarmhartig oordeel. En uit het tijdelijk oordeel van de verdelging (Hoofdstuk 19: 21) gaat het in het eeuwige over, in de pijniging met vuur en zwavel, d. i. in die vuurzee, die met zwavel brandt. De verterende, de adem wegrovende zwavelbrand, in welks weerschijn alles lijkkleurig er uitziet, wat een vreselijk beeld van de eeuwige dood! En de pijniging zal nog daardoor versterkt zijn, dat zij geleden wordt in het aangezicht van de heilige engelen en van het Lam. Evenals daar de rijke man uit de pijniging Abraham zag en Lazarus in diens schoot, zo hebben ook de gepijnigde aanbidders van het dier in de zaligheid van de engelen en in het zo moedwillig door hen verworpen geluk nog gemeenschap met deze. Terwijl zij tevens lijden in het aangezicht van het Lam, moeten zij de genade, hun eenmaal in dit Lam aangeboden, bewenen als een door hen met voeten getreden en eeuwig voor hen verloren en terwijl de rook, die Abraham van de plaats van het gericht, van Sodom en Gomorra zag opstijgen (Gen. 28), weer wegtrok, zal de rook van die pijniging opstijgen in alle eeuwigheid. Geen tussenpoos bij deze pijnlijke toestand ook maar voor een ogenblik; zij hebben geen rust dag en nacht. Anders brengt de nacht rust en verfrissing, maar hier is geen afwisseling van onrust van de dag en rust van de nacht. Die smartelijke, dag en nacht folterende ziekten heeft waargenomen, die evenwel nu en dan zachtere ogenblikken en zeker de troost van een nabijzijnd einde toelaten, kan zich een zwak denkbeeld maken van het oordeel, dat hier dreigt. Hoe nodig is het toch, om er niet aan ten prooi te worden, onder alle verzoeking tot aanbidding van het dier vast te staan en zich het woord in te prenten: "hier is de lijdzaamheid van de heiligen; hier zijn zij, die de geboden van God bewaren en het geloof van Jezus! "

De boodschap van de drie engelen heeft ten doel, de kinderen van God te wapenen tegen alle aanslagen, om hen tot afval te verlokken."Aanbidt het beest niet, want het uur van het oordeel komt" de eerste: "aanbidt het beest niet, want Babel is gevallen" de tweede: "aanbidt het beest niet, want God schenkt de drinkbeker van Zijn toorn in voor de afvalligen" de derde, in deze bedreiging is de geduchtste. Hoe ernstig laat de Heere de Zijnen waarschuwen door zulke krachtige woorden! "De drinkbeker van Gods toorn" te moeten ledigen wie kent vreselijker vooruitzicht? Wie zal dan bestaan? De vrome bisschop Cyprianus waarschuwde er in de derde eeuw de gelovigen van zijn tijd mee, te midden van de vervolgingen, die zij leden. En die verderfelijke wijn "ongemengd! " Niet eens in haar dodelijke werking verzwakt door enig inmengsel van verzachting! Ja, het is zwaar, de verzenen tegen de prikkels te slaan! Eenmaal steeg de rook voor het oog van Abraham op van de plaats, waar Sodom en Gomorra hadden gestaan, als de rook van een oven. Dit oordeel was een voorbode van het zware van de toekomst, dat de afvalligen wacht. Hetgeen die steden overkwam, is een spiegel van hetgeen aanstaande is en waaruit geen redding te hopen valt. Nee, zij die het beest en het beeld aanbidden, hebben geen rust dag en nacht. Hoezeer steekt daarbij af de zalige rust van de zaligen. Wat zeg ik? ook de verheerlijkten in de hemel hebben geen rust; maar hoe geheel anders! "Zij hebben geen rust dag en nacht", zeggende; "Heilig, heilig, heilig is de Heere God, de Almachtige, die was en die is en die komen zal."

Wij vinden hier een bedreiging over alle navolgers van de antichrist, als zij hem na de prediking van de twee voorgaande engelen bleven aanbidden. Er is in de prediking van deze engelen een opmerkelijke opklimming; niet alsof de eerste ophield met prediken, als de tweede begon, in zo verder, maar dat God eerst Zijn Evangelie doet schijnen. Zijn waarheid openbarend aan allen, groot en klein, geleerd en ongeleerd, Dit wordt begonnen door de eerste engel. Als dit nu weinig gehoor, maar grote tegenstand vindt, inzonderheid van de grote in het pausdom, die daartegen woeden, dan doet de Heere in de tweede plaats het licht in zijn duidelijkheid en kracht verder doorbreken, om te ontdekken, dat Rome het Babylon is en stelt dus Zijn leraars meer direct tegen die Staat, om die neer te vallen en om de ondergang te

beginnen, alsook volgens Zijn woord de hele verwoesting te voorspellen en dat al haar grootheid en al die groten met hun heerlijkheid bedorven en neergeworpen zullen worden. Omdat er nu een diep ingewortelde hoogachting voor die troon in het hart van de meeste mensen was, wordt de derde engel uitgezonden, niet alleen om door die voorspelling al de navolgers van de anti-christ te waarschuwen, maar om ze onder de hoogste straf van die weg af te trekken, verzekerend, dat het pausdom Gods eeuwige vloek en toorn over hen zal brengen en dat het hun niet minder, dan op verlies van de zaligheid, nodig is, het te verlaten. Door deze engel wordt dan de afscheiding van de anti-christ aangedrongen, evenals Hoofdstuk 18: 4.

En ik hoorde, nadat de derde engel zijn waarschuwing had gegeven aan hen, die op de aarde waren (vs. 9 vv.) een stem uit de hemel als in Hoofdstuk 10: 4 die tot mij sprak, om mij en alle volgende geslachten, in het bijzonder die van de anti-christische tijd, mededeling te doen over het lot van hen, die de geboden van God houden en het geloof van Jezus (vs. 12) en daarom de dood moeten ondergaan (Hoofdstuk 13: 15). Die stem zei: "Schrijf wat u als woord van de openbaring uit de hemel wordt toevertrouwd, opdat het zeker bewaard wordt tot die toekomst: "Zalig (Hoofdstuk 19: 9) zijn de doden, die in de Heere Jezus sterven, door het geloof in Zijn Naam met Hem verbonden en door getrouwheid tot in de dood in Zijn gemeenschap volharden, van nu aan. Met de anti-Christische tijd, waarin zij gedoopt zijn, is toch het begin van het rijk van de heerlijkheid voor hen zo nabij (Hoofdstuk 19: 11-20: 6), terwijl de vroegere bloedgetuigen nog moest worden aangezegd, dat zij een tijd lang zouden moeten wachten (Hoofdstuk 6: 11). Ja, zegt de Geest, het woord van deze hun zaligheid nader verklarende, zij sterven, opdat zij de korte tussentijd tot het begin van dat rijk rusten mogen van hun arbeid, van hun moeite en hun strijd, hun lijden en hun benauwdheden, die zij moesten doorstaan, opdat die niet te zwaar voor hen zouden worden (MATTHEUS. 24: 22. 1 Kor. 10: 13 Jes. 57: 2). En hun werken, waardoor zij hun geloof getoond en voor de eer van Christus hebben gestreden (Hoofdstuk 2: 2), gaan niet mee de rust in, alsof die tevergeefs waren geschied en vergeten, maar volgen met hen, om dadelijk, als de beslissing komt, wie aan de zaligheid van de opstanding deel zullen hebben een beslissing ten hun gunste teweeg te brengen (Hoofdstuk 20: 4 vv.).

In het voorgaande werd op negatieve wijze de reden aangegeven, waarom tot lijdzaamheid moest worden aangemaand en gewezen op de zware oordelen van God over de antichrist en degenen, die zich door hen laten verleiden hier op positieve wijze en gewezen op de eeuwige zaligheid van de getrouwen! Wie zou niet met het oog daarop het armzalig leven gewillig overgeven? Wie zou kunnen twijfelen, als hem de keuze werd gelaten tussen "geen rust hebben dag en nacht vanwege de pijnen van de hel" en het "rusten van hun arbeid? " De stem van de hemel kan noch die van God, noch die van Christus zijn, want zij spreekt van hen, die in de Heere sterven. Zij is zeker die van een zalige rechtvaardige, die uit eigen ervaring getuigenis geeft, wat de getrouwe medeleden van de strijdende Kerk op aarde in de hemel te wachten hebben, misschien die van een ouderling (vgl. Hoofdstuk 7: 13 v.); want het bevel om te schrijven doet ons denken aan een overwegend gezag.

Dit bevel om te schrijven wordt in de Openbaring twaalf keer herhaald (Hoofdstuk 1: 11, 19; 1, 8, 12, 18; 3: 1, 7, 14; 14: 13; 19: 9; 21: 5), om te kennen te geven, dat alle zodanige onderwerpen belangrijke zaken zijn, die door de gemeente niet mogen worden vergeten. Wat is het dan, dat Johannes hier moet schrijven? Wat voor ons arme mensen in ons leven en sterven het allerzaligste is om te weten. Zo schrijft dan de Geest van Jezus Christus zelf deze woorden, die zo waarachtig en zeker zijn, met eigen vinger allen in het hart en graveert ze in ons gemoed, zodat zij niet weer uitzekert worden of vergeten! Ja, zij zullen ons op de juiste

tijd wel ten zegen worden, als wij ze met alle ernst in ons opnemen en in een goed hart bewaren.

Met "van nu aan" is in het bijzonder een woord voor bloedgetuigen, die vaak zo vele bittere uren en minuten, die zich tot ondraaglijke lengte uitbreiden, de smart van de dood moeten lijden; zij hebben ook nog dubbel de troost nodig; heden nog, ja van nu aan zalig bij de Heere in het paradijs! En omdat deze troost vast in de zielen wordt gedrukt van hen, die ze nodig hebben, wordt dat, wat van de hemel gesproken wordt, ook door de Geest in het hart van Johannes bevestigd."Ja, zegt de Geest" en het woord ophelderend voegt hij erbij: "opdat zij rusten mogen van hun arbeid en hun werken volgen met hen" en gaan met hen over.

Voor de gelovigen is de dood reeds in zo verre een overgang in een betere en zaliger toestand, als de ontkleding van het stoffelijk lichaam, van dit lichaam van de dood een bevrijding is van de ziel van de moeite van het aards bestaan, door die toestand van het lichaam teweeg gebracht en van de aanklevende zonde en onreinheid. Terwijl het lichaam wegvalt, wordt het vernieuwde ik, het geheiligde persoonlijke leven, dat met de geest overeenstemt, ontrukt aan de belemmerende en verstorende invloeden, die het tot hiertoe ondervond van de lichamelijk-stoffelijk natuur. Zo komt nu voor de ziel een toestand, waarin zij vrij is van de moeilijke arbeid, dus een toestand van rust, van stil, vreedzaam ongestoord leven, die echter niet als bewusteloze rust, niet als een passief schimmenleven moet worden gedacht, maar als een hogere trap van gemeenschap met Christus. Het meer inkeren van de ziel in zichzelf is tevens een dieper indringen in Christus, met wie zij reeds in persoonlijke gemeenschap staat een thuis zijn bij de Heere. Door middel van deze inwendige en onmiddellijke betrekking van het onstoffelijke deel tot Christus kan zich nu Zijn leven ongehinderd als een zachte stroom in hen uitstorten en haar leven, door dezen doordrongen, tot volle vrijheid in Hem ontsluiten. In deze volmaakte eenheid van wil en liefde met God, waarin ook het laatste overblijfsel van de oude zonde geheel en voor altijd wordt verslonden, bereikt de persoonlijkheid van de verlosten haar zedelijke voltooiing. Wat de bedenking aangaat, dat ook de nog zondige ziel niet meteen in de volle gemeenschap met God kan indringen, zal men wat in het stervensuur plaats heeft in rekening moeten brengen.

Wat de lange tijd van het leven niet kon of verzuimd heeft, dat kan de korte tijd van sterven zegerijk volbrengen door de hulp van Degene, die voor ons aan het kruis gestorven is, die niemand zo duidelijk, zo tastbaar nadert als de stervende. Het is juist, wat Luther in de 13e thesis verkondigde, dat het sterven eigenlijk het laatste purgatorium, (reinigingsvuur) is, dat zo velen aan de andere zijde zoeken, het purgatorium, dat ten slotte nog zonde, zwakheid en dwaling tot het laatst toe uitbrandt. Hoe zullen wij verwonderd staan, als wij hiernamaals zullen zien, die roeping het sterven heeft ontvangen en wat een oogst de laatste uren hebben aangebracht!

Het hoofdbewijs voor het purgatorium (want de Schrift leert het niet; de plaatsen, waarop men het bouwt, zeggen, onbevooroordeeld beschouwd en verstandig uitgelegd, geheel andere dingen) is zijn psychologisch ethische noodzakelijkheid, die men beweert. Het is de sterkste tegenspraak, zegt bijvoorbeeld Mahler in zijn symboliek, in de hemel met zonde bevlekt in te gaan, hetzij die door verzoening bedekt of onbedekt zij. De vraag dringt zich daarom aan ons op: hoe wordt de mens eindelijk van zonde bevrijd en het heilige in hem volkomen levend? Of verlaten wij, nog bevlekt met het zondige, deze wereld, hoe zullen wij er van gereinigd worden? Deze vraag dringt zich aan ons op: van het lichaam bevrijd zijn wij daardoor nog niet van de zonde bevrijd; en de rechtvaardiging door de genade van God in Christus bevrijdt ons van onze zondenschuld, zonder echter de zonde in ons te ontwortelen.

Deze blijft hier beneden met ons samengegroeid en het ernstigste streven naar heiligmaking overweldigt ze wel, beheerst ze, verbant ze naar steeds engere grenzen, zonder ze echter geheel uit ons te kunnen afzonderen en verdelgen. Hoe wordt dan de ziel, die genade bij God heeft gevonden, bij haar overgang in het volgende leven van de zonde verlost? Hoe het ook plaats heeft, zeker geschiedt het door geen vuur, dat de werking van het bloed van de Zoon van God zou moeten helpen; geenszins door een betalend lijden, dat het doel van "Jezus" verzoenend lijden moet helpen bereiden. En hoe dan? Men heeft gezegd, dat het sterven zelf ons purgatorium en de laatste doodsnik ook de laatste scheiding is (Hebr. 4: 12), die doorgaat tot de laatste beslissende reiniging. En inderdaad, wie zou het ontkennen, dat elke doorstane doodstrijd ook een laatste beslissende smelting is, die het goud van het door God gewerkte geestelijke leven, dat het vuur doorstaat, uit de onreinheid, die het hier te onderhield, verlost? Maar niet elke ziel wordt door God door zo’n bevestigend en louterend vuur van een lang ziekbed geleid; men zal dus moeten aannemen, dat het door woord en sacrament in ons teweeg gebrachte en gevoede geestelijke leven reeds krachtig genoeg is, om dan als het zich heeft losgemaakt van de wereld, die in het boze ligt, of haar plotseling wordt ontrukt, in het aangezicht van de duidelijke werkelijkheid van hetgeen hier beneden geloofd is, met zo’n inwendige kracht te voorschijn te treden, dat het de zonde, die het menselijk wezen nog aankleeft, tot het laatste spoor uitdrijft. Of dit bij de een op eenmaal, of de anderen langzamerhand zal plaats hebben, weten wij niet; de Schrift zegt daarover niets. En wat hun, die hier onbekeerd en ongelovig blijven, aangaat, zouden wij het zeker hun wel gunnen, dat er mogelijkheid tot verandering vóór het laatste oordeel was, maar de Schrift zegt ons het tegendeel en wij zien ervan af om ander licht dan dat van de Schrift te volgen, of ons in bedenkingen en gevolgtrekkingen te verdiepen. Wij houden ons aan het woord van God alleen.

Geen Bijbelboek, dat meer vragen onbeantwoord laat, dan de Openbaring van Johannes; maar geen ander ook dat ondubbelzinniger antwoord op de grote vragen doet horen, die zich zo telkens bij vernieuwing weer opdringen: wie worden bij hun heengaan zalig; wanneer begint hun geluk; waarin zal voor hen bovenal de zaligheid van de hemels bestaan? Op die vragen spreekt hier een stem van boven zo duidelijk en tegelijk zo beslissend, dat wij het woord van de tekst wel een lichtstraal van de hemel mogen noemen in de donkere nacht van het graf. Met reden werden deze woorden sinds eeuwen als opschrift boven zerken en zoden als welkomstgroet aan de ingang van menig kerkhof geplaatst; maar zeker bieden zij geen minder uitlokkende stof tot stille bepeinzingen aan. Het blijkt ook hier weer, de Schrift weet van die jammerlijke oppervlakkigheid niets, die schier van iedereen bijna werktuiglijk zegt, dat hij zacht en dus ook zeker wel "zalig" ontslapen is, als verstond zich het laatste vanzelf. Er zijn graven, waarboven de Geest van de waarheid geen "zalig, zalig" laat klinken, maar het onheilspellend vonnis herhaalt: "heengegaan naar zijn eigen plaats." Slechts "die in de Heere sterven" worden hier gelukkig geprezen; onmogelijk kan het sterven gewin zijn, zolang niet eerst Christus het leven van de ziel geworden is. Waar dit echter ons gadeloos voorrecht werd langs de weg van geloof en bekering, daar mogen wij een heilstaat verwachten, niet slechts nadat vele eeuwen over ons stof zijn henengesneld, maar ook reeds meteen na ons heengaan."Van nu af aan" spreekt de Geest de in Christus gestorvenen zalig en hoe ook dit woord moge opgevat worden, altijd wordt daardoor elke voorstelling afgesneden, die de toekomstige heilstaat verschuift tot op een onafzienbare afstand. Moge de zaligheid reeds bij de laatste toekomst van de Heere voltooid worden, haar aanvang meteen bij de dood is zoals een onophoudelijk toenemen en haar eigenlijk wezen; maar wat hart gaat niet open reeds bij de enkele toezegging van rust na al de arbeid en de moeite van het leven? Zó roept geen rave om de spijze, zó smacht geen bloemknop naar de zon, als soms de bedelaar hierbinnen om een rust, die ons telkens verder op aarde ontvlucht. Er komen uren en het zijn voorwaar niet de

slechtste, waarin het zinrijk grafschrift: "hier rust" ons een pijnlijke zucht naar een beter land kan ontlokken; maar alleen voor de Christen is die zucht tegelijk profetie van het einddoel, dat hij nadert met iedere stap. En in die rust "volgen de werken met hem", d. i. van ieder zaad van het geloof en van de liefde, hier beneden met onvermoeide handen gestrooid, staat daarginds de oogst te verwachten. Let wel, er staat niet, dat de werken hun voorgaan, om hun op enigerlei wijs de poort van de hemel te openen; maar wél, dat de werken hen volgen daar waar het verborgen goede in het helderst daglicht zal treden. De lijdenskelk is er vergeten, maar niet de beker koud water, uit liefde aan een discipel gereikt; de rijke jongeling zijn de schatten ontzonken, maar van de twee penningkjes van de weduwe wordt rente op rente gestapeld; de kleren, door Dorkas gesponnen, werden lang de mot ten prooi, maar de tranen van de weduwe, die ze droeg, zijn parels aan haar eerkroon geworden. Heerlijk uitzicht en toch oneindig meer dan een bekoorlijke droom."Ja" zegt nog altijd de Geest als weleer tussen de rotsen van Patmos. Ja, spreekt Hij in ieder mensenhart, dat naar zo’n zaligheid smacht. Ja, getuigt Hij in het Evangelie, dat op zo’n zaligheid wijst. Ja, herhaalt Hij aanvankelijk in de gemeente van de verlosten, die deze zaligheid aanvankelijk smaakt. Zeker, de schijn kan zelfs de wakkerste ogen bedriegen; waar een van Alphen huiverend de doodsvallei intreedt, sterft een Thalleyrand met een glimlach van zorgeloze vreugde op de lippen: en het is daarom bovenal te begeren, dat nog vóór ons sterven ons leven zijn getuigenis geeft. Maar toch, een Christen reist niet incognito uit de wereld, heeft de grote Bengel niet zonder reden gezegd en zeker draagt wel menig van onze de liefelijke herinnering van een heengaan mee, dat wel scheiden, maar geen sterven mocht heten. O vriendelijke lichtstraal nog eens, tegenover al de moeiten van het leven en de raadsels van de dood, die ons vaak zo zwaar op het hart wegen? Hier geldt het woord van de dichter: "het is van sterven op te houden, wat men ten onrecht sterven noemt." Maar, o krachtige wekstem tegelijk tot verhoogde Evangelie-waardering en ernstige zelfbeproeving! Het betreft toch niets minder dan de vraag, of wij tot de doden behoren zullen, dan wel tot die ongelukkigen, waarvan het slechts twee verzen vroeger heet: "zij hebben geen rust dag en nacht. O God trekt een scheidslijn, die geen schepsel uitwissen kan; zorgen wij in tijds te weten, of wij aan de linker- of de rechterzijde behoren. En als aan de laatste, laat de hemelstem, hier vernomen, ons niet tevergeefs tot blijmoedig werken, nog op de laatste dag van de arbeidsweek wekken; de grote sabbath zal komen. (VAN OOSTERZEE).

Dit is een waarheid, van Adam tot op de voleinding van de wereld; maar hier geven die woorden wat bijzonders te kennen en hier wordt gezien op de tijd van de uitgang van de Kerk uit Babel, in welke tijd een grote strijd en vele verdrukkingen waren uit te staan en duizenden om de waarheid gedood zouden worden. Ofschoon zij de naam van Christus houden, omdat zij zich een Christus van wat meel maken en dat stukje brood aanbidden, omdat zij de voldoening van Christus verloochenen en zij hun zaligheid bij verstorven heiligen zoeken, omdat zij dagelijks offeren tot voldoening voor hun zonden en zo Christus een en volmaakte offerande vernietigen, omdat zij de beelden eren en de paus, de antichrist, de vijand van Christus is; daarom is het meer tot verheerlijking van de Heere Jezus, als een getuige voor Hem tegen de antichrist te sterven dan van de Heidenen om de zuivere naam van Christus gedood te worden en daarom doen deze martelaren een groter werk dan de vorigen onder de Heidenen en zij hebben niet minder de kroon van het marteldom te verwachten dan de anderen. Dus zijn die woorden, van nu aan, tot moedgeving om getrouw te zijn in de strijd tegen de antichrist, doordat de getrouwe getuigen de kroon van het leven en van de heerlijkheid zullen beërven, dit bevestigt de Heilige Geest, de Geest van de waarheid. In dit leven hebben zij moeite en verdriet gehad, maar na de dood is het rust en vrede en hun getrouwheid voor de naam van Jezus zal nooit in vergetelheid komen bij God en na hun dood

zullen anderen door hun leven en martelaarschap opgewekt worden, om hun godzalige wandel na te volgen en ook getrouw te zijn tot de dood.

Diegenen sterven in de Heere, die door een waarachtig geloof Christus zijn ingelijfd, zich geheel op Hem verlaten, Hem alleen aanhangen, alleen op Hem zien en naar geen ander dan Hem alleen vragen. Van hen wordt gezegd: "zij leven in Christus", in wie Christus leeft door het geloof, die in Christus leven en hun leven geheel naar de wil van God gericht hebben. Zij sterven in het bijzonder in de Heere, die om de belijdenis van het ware geloof de dood lijden en in pijnen en martelingen komen. En voorts niet alleen dit, maar ook zij, die van het zwaard van de vervolgers niet worden verdaan, maar als de Heere hen roept, met een waarachtig Christelijk geloof heenreizen. Ook deze zijn zalig, zoals de Heere zegt: "Voorwaar, voorwaar zeg Ik u, die Mijn woord houdt, die zal de dood niet zien in de eeuwigheid." Maar diegenen sterven niet in de Heere, die Hem verloochenen, opdat zij niet gedood worden, of zich met hun verdienste en voorbidding van de heiligen of met vreemde werken van de monniken en priesters vertroosten en zo wegsterven en menen, dat zij de werken van andere mensen zullen genieten.

En ik zag een nieuw gezicht, dat het gericht over de bewoners van de aarde, die het dier eerden (vs. 10), voorstelde (Hoofdstuk 19: 16 vv.) en ziet een witte wolk zagen mijn ogen en op de wolk was een gezeten a) de mensen Zoon gelijk (Hoofdstuk 1: 13 Dan. 7: 13), hebbende ten teken, dat Hij de koning was in het rijk van God (Hoofdstuk 19: 12) en de overwinning hem niet kon ontgaan (Hoofdstuk 6: 2), op zijn hoofd een gouden kroon. En bovendien had hij ten teken, dat hij ieder ogenblik gereed was, op de wenk van God de wereld, die rijp geworden was voor de straf, te vernietigen, in zijn hand een scherpe sikkel, die snel afsnijdt en zeer veel opeens wegneemt.

Ezech. 1: 26 Openb. 1: 13

En een andere engel, een engel, in de eigenlijke zin een ander genoemd, omdat die in vs. 14 de Mensenzoon zelf was (Hoofdstuk 10: 1 en 18: 1), kwam uit de tempel (Hoofdstuk 11:
als bode van God de Vader, omdat het uur van het gerichtdaar was (Joh. 5: 19 en 27 Hij kwam, roepende met een grote stem tot Hem, die op de wolk zat: a) Zend Uw sikkel en maai; want het uur om door terzijde stelling van alle aanbidders van het dier te maaien, is nu gekomen, omdat de oogst van de aarde rijp is geworden (Jes. 27: 11), de mensen voor het oordeel rijp zijn.

MATTHEUS. 13: 39

De wolk in vs. 14 is wit als teken van de verschijning van de Heere in de vollen glans van Zijn rechterlijke majesteit (Hoofdstuk 1: 16). Dat de echte Mensenzoon van een engel de boodschap en het bevel ontvangt, om tot het voltrekken van het oordeel over te gaan, schijnt bij de eerste oogopslag te strijden tegen de waardigheid van de Heere. Maar wij weten wat Jezus in Mark. 13: 12 en Hand. 1: 7 zegt, dat de Vader de tijden en gelegenheden in Zijn eigen macht heeft gesteld. Niets anders dan dit prerogatief wordt ons hier voorgesteld. Geen oog dan dat van de Vader ziet in de beslissende punten van de dingen, die afhangen van het tijdige van het ogenblik. Niemand dan Hij alleen zit op de weversstoel van de tijd, omdat een enkele draad duizend verbindingen heeft en door een ontijdig ingrijpen een eindeloze verwarring zou worden aangericht. In deze heilige orde wil de Zoon niets veranderen, integendeel is Hij haar in liefde gehoorzaam en tot een voorbeeld dat ook wij geduld moeten leren en in alle dingen stil zijn voor God (Habakuk. 3: 19), vooral in deze tijd van het laatste

gericht; want daar juist is het ongeduld van de kinderen van de tijd koortsachtig, daar slaan "de brandende vraagstukken flikkerend uit alle hoeken en reten van het wrakke gebouw en dreigen het voor de tijd in brand te steken."

Van gelijke betekenis als Hoofdstuk 6: 2, waar uit het eerste zegel de gedaante van de overwinnaar voortkomt, is het, als hier de Rechter op een witte wolk met een scherpe sikkel in de hand verschijnt. Evenals nu daar nog geenszins sprake is van de zichtbare terugkomst van Christus van de hemel, maar Zijn komen ten oordeel door middel van een menselijk werktuig plaats heeft, zo hebben wij ook hier en in overeenstemming daarmee in Hoofdstuk
11 vv. nog niet de zichtbare terugkomst van Christus aan te nemen, zoals meestal geschiedt; deze volgt pas in Hoofdstuk 20: 11 vv. bij het laatste algemene wereldgericht, waarmee de opstanding van alle doden verbonden is, terwijl na de val van de anti-christ tot oprichting van het duizendjarig rijk alleen de eerste opstanding van de uitverkorenen plaats heeft (Hoofdstuk 20: 4 v.). De overgeleverde dogmatiek leert niet van een Millennium of van de eerste opstanding, maar laat de val van de anti-christ door Christus' persoonlijke terugkomst plaats hebben en verbindt daarmee de gebeurtenissen van de jongste dag. Zij steunt daarbij op 2 Thess. 2: 8, maar ziet voorbij, dat Paulus zich daar niet ten doel gesteld heeft ons een volledige eschatologie te geven, maar alleen een bepaald gezichtspunt op het oog heeft. De nadruk ligt op de woorden: "de Heere zal hem verdoen door de geest van Zijn mond" en op welke wijze dat geschiedt beelden de daden van God Exod. 14: 14 vv. 2 Kron.
15 vv. en 2 Kon. 19: 20 vv. af. Zo wordt ons eerst het volgende verstaanbaar, waar engelen het werk van de vernietiging verrichten. (vgl. Joël 3: 14 vv.).

Hoe raadselachtig ook in menig opzicht, verkrijgt dit profetisch visioen in onze schatting geen verhoogde betekenis, waar wij heden door Gods goedertierenheid over ons opnieuw de oogstmaand beginnen? Ja, waarlijk, "de oogst is de voleinding van de wereld", zo heeft wel met recht de Mond van de waarheid gesproken en om het even op wat bijzonder Godsgericht de beeldspraak van de tekst moge doelen, de eigenlijke mening van de Geest kan niet in het duister schuilen. De wereld rijpt voor een grote oogstdag, dat staat hier allereerst als tussen de regels te lezen. Voor haar, in haar geheel, zoals voor iedere mens, staat een tijdstip te wachten, in de hoofdzaak volkomen gelijk aan wat het rijk van de natuur ons ieder jaar doet aanschouwen. Hoe oud zij ook reeds werd, nog altijd is het voor de mensheid in ieder opzicht een zaaitijd. Wel oogst zij reeds overvloedig, wat vroeger hetzij van tarwe of onkruid gezaaid werd; en geheel de wereldgeschiedenis is, naar een welbekende spreuk, niet anders dan een voortdurend wereldgericht. Toch is dat wereldgericht nog het grote Eindgericht niet, dat pas met de jongste dag wordt gespannen; het voorlopig oogsten gaat nog altijd weer met voortdurend zaaien gepaard en nog ongescheiden wassen tarwe en onkruid samen op uit de akker. Dan echter als de eigenlijke oogsttijd gekomen is, heeft de zaaier zijn arbeid volbracht, de maaier scheidt tarwe van onkruid, de Heere van die beiden heeft Zijn einddoel met de akker bereikt en het zal in nog hoger zin dan ooit hier beneden herhaald kunnen worden: "op dat uur verheugde zich Jezus in de geest." Immers, die oogstdag is de luistervolle openbaring van de verheerlijkte Christus. Reeds eenmaal heeft de aarde Hem gezien, maar het was in nederige dienstknechtsgestalte; heengegaan naar het vlees, ging Hij voort te komen in de geest op altijd grotere schaal en telkens glansrijker wijs; er zijn dagen in de geschiedenis van het Godsrijk geweest, die in de volste zin Gerichtsdagen heten mochten, al duurden zij juist geen vier en twintigtal uren. Maar al die openbaringen van de heerlijkheid van de Verhoogde verbleken bij het aanlichten van die grote morgen, waarop wij schier het profetische woord zouden toepassen: "het zal een énige dag zijn, die de Heere bekend zal zijn". Pas als het laatste "Maranatha" gehoord en dat majestueus: "zend uw sikkel uit" zonder verder verwijl wordt volvoerd, zal ook het woord: "wij hebben Zijn heerlijkheid aanschouwd" nog op geheel

andere wijs dan tot dusver in vervulling gaan voor aller mensen en engelen ogen."De Vader heeft Hem macht gegeven, ook gericht te houden omdat Hij de Zoon des mensen is" (Joh. 5: 27). Aan Hem, Gods, maar ook ‘s mensen Zoon, het hoogste Ideaal van de mensheid, wordt onvoorwaardelijk alles getoetst; voor Zijn vierschaar moeten alle geslachten en volken verschijnen; voor Zijn vlammend oog is alles doorzichtig en van Zijn beslissende uitspraak is geen beroep op enige hogere mogelijk. De grote oogstdag is tegelijk de kroon en het eind van Zijn Koningschap; want alle vijanden zijn nu volkomen verwonnen en de zeis wordt niet neergelegd, tot de laatste druiftak van de grote wingerd is afgesneden (vs. 18). Voorwaar het verwondert ons niet, dat de levendige voorstelling van die geduchte eindbeslising in en na de middeleeuwen het somber kerklied: "dag van toorn, dag van rouw", in zo menig hart deed weerklinken en diep moeten wij zo velen in onze omgeving betreuren, die met het enkele woord "dichterlijke beeldspraak" zich van zulke Schriftbladen afwenden, als was onder dat doorschijnend kleed geen ontzaglijke waarheid verborgen. Deze oogstdag staat stellig te wachten, maar wordt om heilige oorzaken nog tijdelijk uitgesteld. Wie nog enig geloof heeft aan de rechtvaardigheid van God, aan de heerlijkheid van de Christus, aan de stem van Zijn Woord en de uitspraak van zijn eigen geweten, hij kan voor dit uitzicht de ogen niet sluiten en waar het ongeloof steeds onbeschaamder de vraag: "waar is de God van het oordeel" herhaalt, belijd het geloof: "Hij is lankmoedig over ons, niet willend, dat iemand verloren gaat, maar dat ze allen tot bekering komen." De oogstdag wordt juist tijdig aangekondigd, om de zorgeloze zondaar tot onverwijld ontwaken, de discipel van Christus tot zorgvuldig, maar tegelijk blijmoedig waken te leiden. O, u, die de beste zaaitijd verslaapt en verdartelt, laat het Woord u als met een stem van het bazuingeschals tegenklinken: "dwaal niet, God laat zich niet bespotten; wat de mens zaait, dat zal hij ook maaien". Val de Redder te voet, eer u voor de Rechter verschijnt en laat u tuchtigen door de roede van Zijn mond, eer u door de sikkel van Zijn hand wordt geveld. En u die Hem kent, acht de lankmoedigheid van de Heere voor zaligheid; hef uw hoofden op, als die weet, dat uw verlossing nabij is en herhaal het tot u zelf en elkaar gedurig:

Kom, Christenschaar, kom, waken wij! Hij let op onze gangen. Hij onze Rechter is nabij, Hij, het voorwerp van onze zangen!

VAN DE KASTEEL.

"Een witte of heldere en lichte wolk, waarvan God Zijn wagens maakt, hier Hem ten troon dienend, wit om de zuiverheid van de persoon en de nu te verrichte zaak. De gouden kroon is zinnebeeld van koninklijke Majesteit en behaalde overwinningen. De scherpe sikkel valt, zoals de koningen door verwoestingen de mensen afmaaien, die vergeleken worden met koren, op de grootheid van de nederlaag, die de Koning Zijn vijanden zal toebrengen en op Zijn onweerstaanbare macht. Men ziet dus hier de rechterstoel van de Rechter, die gereed is om de kwaden te straffen en hiertoe herhaalde last van de Vader ontvangt. Dit past op de laatste dag. Dan zal Christus, de Zoon des mensen door allen worden gezien in Zijn menselijke gestalte. Dan zal de Kroon van koninklijke Majesteit op Zijn hoofd worden gezien, dan past Hem een scherpe sikkel, die de vijanden als koren in Zijn gramschap afmaait. Dan zal Hij door Zijn engelen omringd zijn. Dan zal de Vader Hem openlijk de uitvoering van Zijn toorn aanbevelen en aanwijzen, dat de vastgestelde lang gehoopte uur van de rechtsoefening gekomen is en de oogst van de aarde vooral door de vervulling van de boosheid van de wereld rijp geworden is.

Dit hoofdstuk stelt de uitvoering voor van Gods oordelen door daden, nadat de woorden niet konden baten. Dit wordt voorgesteld door twee gelijkenissen, de een van een oogst, waardoor de wereld met een veld, de goddelozen bij koren en de uitvoering van het oordeel met een maaier vergeleken wordt, zoals ook in de andere gelijkenis van de wijsheid geschiedt. Door beide wordt te kennen gegeven 1) de menigte van goddelozen, die als hele velden van koren en druiftrossen zijn, omdat de vromen maar zijn als bezieën, hier een en daar een; 2) Een

aanwas van zonden en de hoge rijpheid, waartoe zij zijn gekomen, zoals het koren in de oogst; 3) een gereed zijn van het oordeel, als ook de gemakkelijkheid om het uit te voeren als met een sikkel; deze gelijkenissen worden beide ontleend aan Joël 3: 13 Sla de sikkel aan,
want de oogst is rijp geworden; kom aan, daal heden af, want de pers is vol en de perskuipen lopen over; want hun boosheid is groot. Hetzelfde wordt ook van Babel gezegd (Jer. 51: 33).

Joël profeteert klaarblijkelijk van een tijdelijk oordeel. Ook is de oogst het zinnebeeld van een tijdelijk oordeel. Het is dan waarschijnlijk dat de Geest hier ook zo'n bedoeld heeft, hoedanig oordeel in de geschiedenis van de reformatie niet te vinden is, waarom ik meen dat beide oordelen van de oogst en de wijnoogst nog te wachten zijn.

En die op de wolk zat en door bemiddeling van de engel zodanig bevel van de Vader had ontvangen, zond Zijn sikkel op de aarde, om haar te slaan en de aarde werd gemaaid; zij werden neergeslagen, die op de aarde woonden.

En een andere engel, die voor de zo-even genoemden dezelfde dienst volbracht als die in vs. 15 voor de Zoon des mensen (vs. 14), kwam uit van het brandofferaltaar, van waar het geroep om wraak en gericht wordt gehoord (Hoofdstuk 6: 9 v. ; 8: 8, 9 v. ; 9: 13; 16: 7 Re 6. 9
8, 9 9. 13). Het was een engel, die macht had over het vuur van de toorn van God, dat op het altaar brandt en ter zijner tijd, zoals nu de antichrist en diens legerschaar, zo ook de laatste weerspannigen moet verslinden (Hoofdstuk 20: 15 v.); en hij riep met een groot geroep tot Degene, die de scherpe sikkel had, zeggende: "Zend uw scherpe sikkel en snijd af de druiftakken van de wijngaard van de aarde, want zijn druiven zijn rijp.

Deze engel, die aan de genoemden in vs. 17 het bevel brengt om de wijnberg van de aarde af te maaien, wordt opmerkelijk in tweeërlei opzicht gekarakteriseerd: a) hij kwam van het altaar en b) hij had macht over het vuur. Hetzelfde altaar, waaronder de zielen van de martelaars, die om wraak roepen, liggen en waaraan niet alleen het vuur wordt ontnomen, dat, op de aarde geworpen, het teken is voor het gezicht van de bazuinen, die wraak verkondigen, maar waarvan ook in het zesde gezicht van de bazuinen de stem klinkt, die een verdervend leger over de aarde roept dat zelfde altaar komt op onze plaats veelbetekenend voor als de eigenaardige plaats van een engel, die het bevel overbrengt om het oordeel te voltrekken en die, omdat hij macht heeft over het vuur van dat altaar, voorkomt als een, wiens zending aan de gebeden van de martelaren verhoring aanbrengt en zo door zijn hele aard en zijn voorkomen herinnert aan de bloedschuld van de vijanden, wier bloed nu de aarde zal bedekken (vs. 20).

De aarde, waaronder voornamelijk het hele westen moet worden verstaan, wordt voorgesteld onder het beeld van een wijnstok; het oordeel gaat dus niet over een heidenwereld, die nog niet onder bearbeiding van God is geweest, maar over een afgevallen Christenkerk, over een menigte van volken, die in de wijnberg van de Heere was geplant.

En de engel zond zijn sikkel op de aarde en sneed de druiven af van de wijngaard van de aarde en wierp ze, de afgesneden druiven, in de grote wijnpersbak a) van de toorn van God.

Openbaring 19: 15

En a) de wijnpersbak werd naar de oude gewoonte Jud 6: 11 buiten de stad, die het heilige Jeruzalem is (Ezechiël. 48: 30-35), getreden en er is bloed uit de wijnpersbak gekomen tot aan de tomen van de paarden 4 x 400 of 40 x 40, dat is duizend zeshonderd stadiën ver Le 19: 37, zodat het nog een eind ver over de bodem van het heilige land zich uitstrekte.

Jes. 63: 3

De wijn wordt in het Oude Testament (Gen. 49: 11 Deut. 32: 14) druivebloed genoemd, niet om de rode kleur, maar omdat die uit het sap en de kracht van de ranken wordt bereid; maar deze druiven geven eigenlijk bloed.

De stad is Jeruzalem; het treden die ontzaglijke slag waarvan ons een later gezicht uitvoerig zal berichten. Maar wat een slachting, als de zee van bloed 40 mijlen ver tot aan de tomen van de paarden stijgen zal. De ruimte is groter dan Palestina, welks lengte ongeveer 32 mijlen bedraagt; ver over de grenzen van het heilige land gaat dus het gericht- vier, die signatuur van de aarde, met zichzelf en vervolgens met 100 vermenigvuldigd, het getal van de volmaking, schijnt daarop te wijzen, dat verre over de ruimte heen als plaats van de slag voorgesteld, alle aanbidders van het dier, waar zij zich ook op de aarde zullen bevinden, zal treffen.

Is 40 het getal van de straf (Num. 14: 33 v. Richt. 13: 1 Ezechiël. 29: 11 vv.), dan is 40 x 40 = 1600 het getal van ontzaglijke straf.

De vermelding van de teugels van de paarden wijst op de ruiterschaar van het hemelleger, waardoor het treden van de wijnpers op zijn wrekende tocht vergezeld is (Hoofdstuk 19: 14 v.).

hoeveel druiven zijn ervoor nodig, om zo’n grote beek van bloed samen te brengen.

Het oordeel plaatst zich voor het oog van de ziener onder een dubbel beeld: dat van de oogst (vs. 14 vv.) vgl. de hoofdplaats Joël 3: 17 en 18

De beide bij Joël zo nauw verbonden trekken van de oogst van koren en het lezen van de druiven, gaan bij Johannes in twee afzonderlijke handelingen uit elkaar.

Het beeld van de oogst is niet in de zin van MATTHEUS. 13: 30 zo opgevat, dat tussen het goede zaad en het onkruid onderscheid zou worden gemaakt, integendeel is daarbij alleen gedacht aan het rijp zijn voor de straf. Het tweede beeld van het druiven lezen en het treden van de pers stelt het gericht voor als een handeling van de wraak en als nederlaag van de vijanden van de heilige stad.

Het beeld van de oogst van de akkers is niet voldoende, omdat eerst de tijd van het druiven lezen de volle oogst aanbrengt. Tussen beide ligt echter zoals bekend is een tijd en deze omstandigheid had moeten worden in aanmerking genomen. Wij vinden later twee gezichten, een in Hoofdstuk 19: 21 vv. en het andere na de duizendjarige gevangenis van de satan in Hoofdstuk 20: 7-10 Van dit tweede gezicht geschiedt hier eveneens een voorlopige aankondiging, opdat zij het tegelijk ook beschouwen, zoals dan ook de vermelding van het vuur bij de vierde engel in vs. 18 uitdrukkelijk wijst op het vuur, dat van de hemel valt in Hoofdstuk 20: 9.

Bij Johannes is de voorspelling van Gog en Magog (Ezechiël. 38 en 39) in twee gezichten verdeeld, in dat over de antichrist en dat over Gog en Magog; het inwendig verband van beide is evenwel streng vastgehouden, en er moest daarom bij de aankondiging van het vorige gericht ook bijgevoegd worden, wat op het tweede wees.

De stad, het geestelijk Jeruzalem, de Kerk, wordt door haar vijanden belegerd en benauwd. Buiten de stad wordt de pers getreden; de leden van de Kerk worden zo niet geoordeeld, maar dit is het lot, dat de wereld ondergaat, die in vijandschap is tegen Jezus. Nu is de verachte en bestreden Kerk het enige oord van veiligheid en redding; zalig zijn haar burgers, want zij komen nooit in het gericht; maar hun vijanden vinden de poorten gesloten; de tijd van de genade, waarin droefheid naar God verwacht werd, is voorbij en er is geen plaats meer voor berouw, al zoekt men die met tranen. Voor eeuwig zijn zij uitgesloten buiten de stad van God; tot hun onophoudelijke en onbeschrijfelijke smart moeten zij erkennen, wat een heil zij hebben veronachtzaamd; zij moeten het nu ondervinden, wat het zegt: "allen vlees ten afgrijzen" te wezen. Voor het oog van de heilige en gezaligde gemeente moeten zij in wanhoop uitroepen: "waren wij geen schepselen van God? Waren wij geen geroepenen in Christus? Heeft die Heere ook voor ons niet gebeden en gesmeekt tot Degene, die Hem uit de dood kon verlossen, met sterke roeping en tranen geofferd hebbend en verhoord zijnde uit de vrees? Ach, jammerlijke, onherstelbare dwaasheid! Om een ogenblik van schijngenot, om een handvol goud, om een nietige eer bij mensen, hebben wij de Heilige gelasterd en Zijn vrienden bespot, vermoord! En waar is nu die begeerlijkheid van het vlees, die wij dienden, waar is dat goud, dat wij aanbaden, waar zijn die mensen, die wij ontzagen? Alles is gezonken; niets is ons over niets! Zoals het druivensap uit de overlopende wijnpersbak wegvloeit wanneer de druiven worden getreden zo stroomt het bloed van de goddelozen, die door de Heere worden vertreden in Zijn toorn, uit de persbak en wordt tot een stroom, die stijgt, tot de tomen van de paarden reikt, in haar uitgestrektheid zo groot, dat zij aan de poorten van de stad begint en een omtrek beslaat van 1600 stadiën. Groot getal! Het duidt de oppervlakte van de hele aardbol aan en is het beeld van een algemeen wereldgericht; want het viertal is dat van de aarde. Dit getal wordt eerst met zichzelf vermenigvuldigd en dit nog met

Het getal 1500 is dus op dezelfde wijze gevormd als het elders voorkomende 144. 000, dat ontstaat, wanneer men het twaalftal met zichzelf vermenigvuldigt en dan de enkelen tot duizenden maakt. Hoeveel druiven zijn er niet nodig voor zo’n bloedzee! Mensenkinderen, werk uw zaligheid met vrees en beving! Bouw niet zoals de zondaars, op het tegenwoordige: koop de tijd uit, opdat u mag ingaan in de stad van God!

De wijnpersbak wordt buiten de stad getreden. De vijand dringt niet geheel en al tot in de stad door; ten minste zullen de verzamelde Joden niet door de anti-christ worden bereikt (Zach.

2). De wijnperstreder wordt door Jesaja op indruk makende wijze beschreven (Hoofdstuk 63): "Wie is hij, die van Edom komt? met bezoedelde kleren van Bozra! Hij, die zo krachtig is in Zijn dos, die (met het hoofd achterwaarts gebogen) daar heen treedt in de volheid van Zijn kracht? Ik ben het! waarachtig in het beloven en machtig in het redden. Waarom is Uw gewaad zo rood en uw kleren als van een, die de wijnpers treedt? Ook heb Ik de wijnpers getreden, Ik alleen en uit de volken was niemand met Mij! En Ik heb hen vertreden in Mijn toorn en in Mijn verbolgenheid hen vertrapt. En hun bloed is op Mijn kleren gespat en geheel Mijn gewaad heb Ik bezoedeld. Want de dag van de wraak bij Mij bestemd en het jaar van Mijn verlosten was gekomen. En Ik zag toe en er was niemand die hielp; en Ik ontzette Mij en er was niemand die ondersteunde; toen heeft Mijn arm Mij de zegepraal beschikt en Mijn grimmigheid heeft Mij ondersteund. En Ik vertrad de volken in Mijn toorn; en in Mijn verbolgenheid verbrijzelde Ik hen; en hun bloed deed Ik ter aarde stromen." Hier wordt de Messias als wijnperstreder voorgesteld, die uit Europa komt, waar Hij tijdens de laatste

omwentelingen de wijnpers op vreselijke wijze getreden heeft, waar geen mens Zijn heiligen ter hulpe kwam. Geen volk is er meer op aarde, dat met Zijn vijanden of die van de Gemeente strijd voert en hen redt; alles staat op de zijde van de antichrist. Zo redt dan Zijn arm de Zijnen en beschermt Zijn toorn de overigen. Nu maakt Hij Zich op, om in het dal Josafat en het dal van Ben-Hinnom de antichrist te vernietigen, doordat Hij ze met waanzin slaat, zodat zij elkaar ombrengen (Zach. 14: 12-15 Zie ook Jes. 34). Het bloed, dat uit de perskuip stroomt, rijst tot aan de tomen van de paarden; zo kunnen dan de paarden in het bloed zwemmen. De 1600 stadiën of 80 uren zijn een zinnebeeldig getal, dat krachtiger dan alle woorden het bloedbad en de nederlaag schildert. Vier is het getal van de geschapen volkomenheid in het algemeen, overeenkomstig het viertal van de Cherubs; en tien het getal van de geschapen menselijke volkomenheid, overeenkomstig de tien vingers van de menselijke hand, die de geschiktheid van de mensen bepalen. Viermaal tien geeft zo een plechtige voleindiging, maar viermaal tienmaal viermaal tien wijst een voleindiging aan, zoals zij in een straf op aarde voltrokken, slechts hier toegepast wordt, zo een voleindigde en volkomen straf of vernietiging. Door de opgave, dat het bloed aan de tomen van de paarden reikt, wordt de diepte, door de 1600 stadiën de lengte van de bloedbeek aangewezen. Met de woorden: stad, bloed, paarden, gaat de Ziener van de beeldspraak tot de eigenlijke rede over, ten einde de zin van het visioen van de wijnstok op te helderen. De schouwplaats van deze bloedbeek is Armageddon of Jeruzalem, waar de Koning, die Zijn scepter uit Zion zendt, op de dag van Zijn heirkracht optrekt, ten dage van Zijn toorn de koningen verbrijzelt, de volken oordeelt, het alles vol dode lichamen maakt en hem, die het hoofd is over een groot land, verslaat (Psalm 110). Nauwelijks is deze bloedbeek verdroogd, of ook de beek van het levende water ontspringt (Ezechiël. 47: 1-12). Nadere opheldering aangaande dit gericht: Openbaring 19: 11-21

In dit gezicht, dat zeer opmerkelijk is, wordt de Heere Jezus vertoond, in een witte wolk uit de hemel komend, met majesteit en heerlijkheid bekleed en snel tot uitvoering van een zuiver en rechtvaardig oordeel tegen Zijn vijanden naderend. Hij is de Koning der koningen, de Koning van Zijn Kerk en daarom past Hem een koninklijke kroon, die Zijn gezag, majesteit, krachtdadige gerichtsoefening te kennen geeft. Hij had met stro te doen, daarom had Hij geen zwaard, maar een sikkel in Zijn hand en die scherp genoeg was om menigten van strohalmen tegelijk af te maaien; wee hem, die deze sikkel treft! Als de Heere iets besloten heeft om te doen en de tijd van de uitvoering nabij is, dan wil Hij eerst gebeden worden, dat Hij het doet, opdat Hij, het op Zijner kinderen gebed doende, te meer Zijn goedheid en opzicht op Zijn Kerk vertoont. Hier komt een andere engel niet van de vorige, uit de tempel, dat verbeeldend, dat het gebed te pas zou komen en dat de zonden van het anti-christendom nu op het hoogst geklommen waren. De Heere Jezus, die in vs. 14 vertoond wordt als de Uitvoerder van de graanoogst, moet hier ook aangemerkt worden als de Uitvoerder van de wijnoogst. De Heere Jezus voert Zijn oordelen uit door middelen, die hier vertoond worden onder een andere engel, bode; deze kwam niet uit de Kerk; die op aarde is, maar uit de tempel, die in de hemel is. Hij kreeg zijn last uit de hemel, van God; hetzij hij in kennis van Gods wil en in gehoorzaamheid, om die uit te voeren, het uitvoeren zou; hetzij hij het zo niet meende en slechts zijn eigenbelang beoogde; God zou hem, dat zijn de koningen en vorsten, die Hij tot dat werk wilde gebruiken, om de anti-christ uit te roeien en een einde met hem te maken, de Heere zou hem of hen bekwaam maken en hem wapenen met een scherpe sikkel, met genoegzame middelen tot dat werk. Uit deze wijnpersbak vloeide geen wijn, maar bloed; de anti-christ had bloed vergoten, zijn bloed zou ook weer vergoten worden en dat in zo grote hoeveelheid, dat het als een zee zou schijnen; zo diep, dat het tot aan de tomen van de paarden van de overwinnaars zou raken en dat wel tweehonderd mijlen ver, waardoor hooggaande wijze van spreken de allergrootste en allerschrikkelijkste slachting en verwoesting te kennen

gegeven wordt, die er ooit geweest is. Dus is de verwoesting van de anti-christ in het gemeen voorgesteld, dat onder de schalen meer vertoond zal worden.

Het getal 1600 is een zeker getal voor een onzeker, om de bijzondere uitgebreidheid voor te stellen, zoals die getallen van duizend en zeshonderd bij allerlei schrijvers voor een groot getal dient en stadiën de treden verre te boven gaan. Die er in vinden de 400 talen met 4 vermenigvuldigd en dat brengen tot de vier delen van de wereld, zijn niet geheel te verwerpen. Wil men het een toespeling achten op het Joodse land, dat 1600 stadiën lang was, het is zo vreemd niet, doordat juist zo de stad genoemd was en kan dat weer een zinnebeeld zijn van de grootste nederlaag, ja zelfs van de hele wereld.

HOOFDSTUK 15

HET VIJFDE GEZICHT VAN DE ZEVEN LAATSTE PLAGEN EN HET LOFLIED VAN DE GELOVIGEN

III. Vs. 1-8. Weer begint een reeks van gezichten, waarin dat, waarvan in de vroegere reeks de grondlijnen zijn getekend, zich tot een volledige tekening ontwikkelt. Deze reeks verdeelt zich weer in twee delen, waarvan de eerste over de zeven schalen van de toorn handelt en Hoofdstuk 15 en 16 Een gezicht gaat vooraf, dat het uitgieten van de schalen, voorbereidt en de betekenis van deze als van een onmiddellijke overgang tot het gezicht ontvouwt. Terwijl daar in de eerste plaats zeven engelen optreden, met de macht tot even zoveel plagen, maar nog zonder de werktuigen, om die tot werkelijkheid te brengen, komen deze eerst nog voor als de voorlopers en zinnebeelden van het gericht en op dezelfde tijd treden zij te voorschijn, die niet in het gericht komen, maar reeds van de dood in het leven zijn overgegaan. Dat zijn al degenen, die onder de heerschappij van de antichrist om de getuigenis van Jezus en om het woord van God zijn gedood. Het dier, dat met hen gestreden heeft, heeft hen zeker overwonnen, omdat het hen uit de wereld gebannen heeft. Maar evenals toch eigenlijk zij de overwinnaars zijn over het dier, zo zijn zij ook door hun wegdoen uit de wereld slechts gered over de Rode zee, waarin het dier met zijn aanhang zal ontkomen en delen zij met de gemeente te Zion, die bij het Lam in veiligheid is gebracht, het werk van de verheerlijking van God op de aarde; hun lied is het lied van Mozes en van het Lam. Nadat op die wijze een voorlopig inzicht in het volgende geopend is, worden de engelen op plechtige wijze in hun ambt ingeleid.

En ik zag een ander groot wonderlijk teken in de hemel naast dat, wat mij in Hoofdstuk 12: vv. was verschenen. Het was wonderlijk vanwege de grote en wonderbare werken van God, die nu zouden worden volbracht. Ik zag namelijk opeens zeven engelen verschijnen, hebbende, zoals uit hun hele uiterlijk bleek, al hadden zij ook de schalen vol van de toorn van God, nog niet in handen (vs. 17), de zeven laatste plagen, in vergelijking met die van de 7 zegels (Hoofdstuk 6: 1 vv.) en van de zeven bazuinen (Hoofdstuk 8: 2 vv.), ter hun beschikking. Dat echter na deze plagen geen andere meer zouden komen, bleek uit haar hele aard en gesteldheid, alsmede uit richting en bestemming; want in deze is de toorn van God geëindigd en de tijd van de genade gesloten, waarom ook op de zesde plaag (Hoofdstuk 16: 12 vv.) dadelijk de zevende volgt (Hoofdstuk 16: 17 vv.) en geen tussenpoos tussen beide plaats vindt, zoals dat tussen de zesde en zevende plaag van de zeven zegelen en van de zeven bazuinen het geval was geweest.

In Hoofdstuk 8: 2 werden de zeven engelen, waaraan zeven bazuinen werden gegeven, als degenen voorgesteld, die voor God staan, Zijn hoogste en onmiddellijke dienaars zijn, wat met het gewone begrip van aartsengelen overeenkomt. Vergelijken wij daarmee de eenvoudige naam "engelen" op onze plaats en zien wij aan de andere zijde op Hoofdstuk 6: 1 vv. terug, dan blijkt, dat in de zeven zegels, de zeven bazuinen en de zeven schalen een trap is van het hogere tot het mindere. De zeven zegelen worden door Christus zelf geopend, de bazuinen worden door de aartsengelen geblazen, de schalen door gewone engelen uitgegoten. Daardoor worden wij gewezen op de hogere en mindere waarde, die de voorwerpen van de drie verschillende gerichten voor het rijk van God hebben en wordt vooral ten opzichte van Israël een grote voorrang opgemerkt.

Hier wordt de ondergang van de anti-christ voorgesteld, die men naar het uiterlijk aanzien niet te verwachten had en dat door zeven stappen, kort op elkaar volgend, totdat hij verdelgd

en in de afgrond geworpen wordt. In het zinnebeeld komen zeven engelen voor; men moet het aanmerken als een zinnebeeld en daarom niet te zeer starogen, wie deze engelen zijn, maar daardoor verstaan zodanige mensen, die God tot dit werk zou willen gebruiken; want dit werk is tot onze dagen niet uitgevoerd door engelen, maar door mensen, zoals de ondervinding leert. De beschrijving (vs. 6) en het werk van een van de vier dieren aan de engelen (vs. 7) tonen dat duidelijk. Zij hadden de laatste plagen over de anti-christ, die zij, als middelen in de hand van God over hem brengen zouden en in die zou de toorn van God eindigen, omdat hij te enenmale door die plagen verwoest en uitgedelgd zou worden.

En ik zag gelijktijdig met de zeven engelen iets voor mijn ogen als een glazen zee, zoals ik die reeds in Hoofdstuk 4: 6 had gezien; maar deze was als met vuur gemengd 1), evenals in een edelsteen of in het glas vlammen schitteren, als het schijnsel van het vuur er op valt. En ook zag ik die de overwinning hadden (liever; "de overwinnenden", want nog was de volle werkelijke zegepraal iets toekomstigs (Hoofdstuk 17: 14) van (Gr."uit", d. i."uit de macht van het beest en van zijn beeld en van zijn merkteken en van het getal van zijn naam 2), zodat zij zich inwendig ervan onthielden en ook uitwendig voor alle huichelachtige schijn van onderwerping bewaarden, noch in de aanbidding van zijn beeld, noch in het aannemen van zijn merktekenen, of ook maar van het getal van zijnnaam bewilligend (Hoofdstuk 13: 11 vv.). Ik zag die geredden, die gekeerd naar de troon van God, waarvoor de zee zich bevond (Hoofdstuk 4: 6) stonden aan de glazen zee, evenals eens de kinderen van Israël na hun doorgaan door de Rode zee aan de anderen oever stonden (Exod. 14: 30 v.), hebbende de citers van God 3), de hun door God gegeven en tot Gods lof bestemde harpen.

De glazen zee is evenzeer een beeld van de onmetelijkheid en heiligheid van de daden van God, als van Zijn majestueuze rust in al Zijn handelen. Hier komt echter de zee niet aan Johannes voor, evenals in Hoofdstuk 4: 6, helder als kristal, maar als met vuur gemengd: de heilige toorn van God gloeit door de stromen van Zijn daden heen, waartoe Hij Zich nu bereidt.

Dat is de zee, die in haar onpeilbaarheid toch helder schittert, de zee van de wonderbare gerichten en leidingen van God, die hier tevens met het vuur van de toorn in de laatste gericht voltooid, gemengd is.

Zonder twijfel zijn dit de martelaars van de laatste tijd; zij zijn nu in de hemel; hier zijn zij overwinnaars, niet omdat zij de aanbidders van het beest hier op aarde weerstonden en een zegepraal over deze hadden behaald, maar zij hebben geleden als hun Heer en Meester (Hoofdstuk 13: 7). Zij hebben de vermenging gemeden met de dienst van het beest; zij hebben zich niet laten besmetten, zich niet door de wegrukkende vloed laten meeslepen, maar liever smaad en vervolging en ten slotte de dood verdragen, dan dat zij de naam van hun God en Heiland, het kruis van Christus verloochend en zich het eeuwig Evangelie zouden geschaamd hebben tegenover de trotse geesten en het leugen-evangelie. Zo zijn zij door verdragen alleen tot overwinnaars geworden, niet over het dier, maar van het dier weg, zoals er in de grondtekst eigenlijk staat, uit zijn strikken, uit de betrekking tot Hem.

Van de zaligheid van degenen, die in de Heere sterven werd in Hoofdstuk 14: 13 gezegd, dat zij rusten van hun arbeid; daarbij komt hier de positieve zijde; zij staan aan de glazen zee en hebben de citers van God. Terwijl zij nu lijken op de kinderen van Israël aan de Rode zee, die de redding van God ondervonden hebben en Hem daarvoor prijzen, is hun ook de ingang in Kanaän gewaarborgd, het deelgenootschap aan het duizendjarig rijk. Daarop, dat zij met de 000 gekochten van de aarde in Hoofdstuk 14: 1 vv., die tot dat rijk zijn geroepen,

eveneens komen tot de opstanding (Hoofdstuk 20: 5 v.), wijst ook de omstandigheid, dat zij hier als harpspelers voorkomen; alleen zingen zij niet als de anderen een nieuw lied, dat niemand kan leren behalve de gekochten zelf, maar het oude lied in Nieuw Testamentische vorm. Dit lied wordt dan ook uitvoerig meegedeeld. Het betreft toch vooral de volken en heidenen en talen van de koninkrijken, waarvoor Johannes sinds Hoofdstuk 10: 11 moet voor zeggen en is bemoediging en vertroosting voor hen, die de allerzwaarste verdrukkingen (MATTHEUS. 24: 21 v.) zullen beleven, terwijl het nieuwe lied van de gekochten ook voor de ziener van de Openbaring verborgen moet blijven wat de woorden aangaat en hem alleen de heerlijke toestand, die zij bezaten, werd geopenbaard.

Evenals bij de Egyptische tovenaars tegenover Mozes de zweren natuurlijk uitbarstten, zo geschiedde dit bij de Evangelieverkondiging geestelijk en werd het hart van de vleselijk gezinde heidenen in het Romeinse rijk met toorn en wraakzucht vervuld, toen de apostelen en hun medehelpers hun de onbekende God predikten, en krachtig getuigden tegen hun zedeloze godsdienst en het ontuchtig veelgodendom van hun dichters (Hand. 17: 22, 32; 19: 23-28 en 34-37). (HET BOEK VOOR ONZE TIJD).

Zij stonden aan de glazen zee met vuur gemengd, zoals Israël aan de Rode zee stond, waardoor het droogvoets was doorgegaan en waarin de Egyptenaren verdronken waren, wier water klaar was als glas en beschenen door de vuurkolom, zo gaf het weerschijn, alsof het water met vuur gemengd was; zo stonden deze ontkomenen als aan de zee, de vijanden ontkomen en gereed om God voor de verlossing te loven, zoals het ontkomen Israël deed. In de tempel te Jeruzalem was een groot koperen vat, dat vol water gehouden werd tot reiniging van de priesters en afwassing van de offeranden en de naam van zee droeg, vanwege de grote hoeveelheid water, die het hield. Hierop wordt gezinspeeld Openbaring 4: 6, waar de zee was voor de troon en de zeven brandende lampen daarbij. Verbeeldt u zo’n groot vat van doorschijnend glas en vol doorzichtig water en bestraald door de zeven brandende lampen, waardoor het schijnt, alsof er vuur onder het water gemengd is. Deze zee beeldt de kracht af van Christus’ bloed tot zuivering van alle schuld en straf en tot verzoening met God, alsmede de kracht tot verlichting, heiligmaking en vuur van de Heilige Geest, in welk opzicht door de Heere Jezus gezegd wordt, de Zijnen met de Heilige Geest en met vuur te dopen. Zoals de overwinning van de heidense keizers was door Christus, zo wordt hier aangetoond, dat de verlossing van de anti-christ ook door Christus’ bloed en Geest geschiedde, door de glazen zee, met bloed gemengd voor afgebeeld. Het staan aan de glazen zee geeft hun genoegen in Christus en in de verlossing door Christus te kennen en hun blijven bij Hem, in erkentenis, dat alles, wat zij genoten, door Hem was en dat hun hart bereid was om Hem te loven, wat door de citers te kennen wordt gegeven. Deze citers worden gezegd Gods citers te zijn, vanwege de uitnemendheid van hun blijdschap en geneigdheid om God te loven en omdat God hun de oorzaak van zingen en de citers als in handen gegeven had.

De glazen zee schijnt niets anders te kennen te geven, dan door de zee de menigte, door het glas de glans, door het vuur de reinheid van hen, die het zalige leven waardig zijn.

Met toespeling op Exod. 14: 20 staan zij als overwinnaars, die alle tegenspoeden van de wereld ontworsteld zijn, nochtans zich die tot prijs van Gods genade herinneren en de onheilen de vijanden toegezonden beschouwen. Men kan dat staan ook verklaren met de volheid van de overwinning, de blijdschap van het oprecht gemoed, de gereedheid tot Gods lof, de eerbied voor God door hen aangebeden.

Wij twijfelen niet, of onder dit zinnebeeld worden de belijders van de waarheid van het Evangelie voorgesteld, die God tot getuigen van Zijn oordelen wilde stellen, die Hij tot ondergang van het beest beschoren had. Deze zonden na het doorworstelen van de zwaarste rampen eindelijk zien, dat de laatste schalen van Gods toorn op het rijk van de Antichrist uitgestort werden en zij in langgewenste vrijheid gesteld, met eenparige harten en stemmen de weldaad van de verlossing en vrijheid zouden erkennen en met dankbaarheid God in al Zijn wegen en oordelen rechtvaardigen en roemen.

En zij, de citerspelers aan de glazen zee, zongen het gezang van Mozes, de dienstknecht van God en het gezang van het Lam 1), het lied in Exod. 15: 1-18 wel niet woordelijk, maar zakelijk en zo dat het tot een verlossingslied werd van de gemeente van het Nieuwe Testament. Aan de daad van de verlossing uit de hand van Farao en diens ruiters werd de redding, door de Heiland teweeggebracht, uit de macht van een veel ergere vervolger vastgeknoopt. Zij zongen die lofzang, zeggend als het gedurig refrein daarop: a) Groot en wonderlijk zijn uw werken, Heere, U almachtige God! want nu blijkt het woord waarheid, dat de poorten van de hel de gemeente van Christus niet zullen overweldigen (MATTHEUS. 16: 18). b) Rechtvaardig en waarachtig zijn uw wegen, U Koning van de heiligen 2) (volgens andere lezing "van de heidenen" Jer. 10: 7).

Ps. 111: 2; 139: 14 b) Ps. 145: 17

1)Woordelijke overeenstemming met het lied van Mozes mogen wij reeds na het "en het gezang van het Lam" niet verwachten. Dat zou de zaligheid door het Lam teweeg gebracht, vernederen, het voorstellen als niets dan een herhaling van het vorige. Nieuwe zaligheid, nieuw gezang; maar gemeen met het lied van Mozes heeft het lied van het Lam, dat de heidense wereldmacht het voorwerp van de rechterlijke werkzaamheid van God is.

Mozes, de knecht van God, had de opdracht het volk van God door de krachtige arm van de Heere uit het diensthuis Egypte te leiden en zijn lied is in de eerste betekenis geen ander dan dat loflied op de ondervonden redding dat Mozes met Israël aan de Schelfzee zong. Maar de verlossing uit Egypte, waarvan de gedachtenis tevens op voorafbeeldende wijze door de instellen van het paaslam moest worden onderhouden, is slechts het lied van de grote, algemene en eeuwige verlossing uit de heerschappij van de zonde en van de dood, die wij aan het dierbaar bloed van Christus als van een onschuldig en onbevlekt Lam te danken hebben, en welke ons tot kinderen maakt, terwijl Mozes, de knecht van God, niet anders dan een verhouding van knechten tot God stichten kon. Deze geestelijke verlossing is het dan ook, waarop elke andere verlossing van de kinderen van God berust, krachtens welke zij ook alleen de laatste tijd van strijd en ellende zegevierend kan doorstaan en waarin de lof het hier door hen aangeheven lied van het Lam bestaat. Is nu aan de glazen zee die eerste voorafbeeldende verlossing zowel als de laatste, de eeuwige, het lofgezang van de overwinnaars, dan is hiermee gesproken van een prijzen van alle daden van God, het verlossen van het begin tot aan het einde, zoals dat op dit punt van de ontwikkeling, nu de geschiedenis van de mensheid op aarde haar besluit tegemoet snelt, op haar plaats is. Deze verlossingsdaden van God, zoals die tevens met gerichten over de vijanden verbonden zijn, maken juist de doorzichtig heldere, met vuur vermengde zee uit, in welks diepte de harpspelers aanbiddend neerzien.

In donkere uren op aarde, als de wereldmacht over de Kerk scheen te triomferen, hadden zij vaak getwijfeld aan de grootheid van de werken van God, van de gerechtigheid en waarheid van Zijn wegen, getwijfeld of Hij werkelijk de Almachtige, de Koning van de heidenen was.

Nu schamen zij zich over die twijfel; zij zijn met de daad weerlegd; de wolken, die de heerlijkheid van God voor hun ogen verborgen, zijn geheel verdwenen.

De zee is de grote vloed van de wonderbare werken van God, de vloed van Zijn heilige wegen en rechtvaardige daden, waardoor de boosheid eerst getuchtigd en daarna vernietigd wordt. Dat deze zee een glazen is, geeft de helderheid en heerlijkheid van die oordelen te kennen: zij zijn zuiver en doorschijnend als het glas. Die zee is met vuur gemengd; met het vuur van de toorn van God, want deze oordelen zijn openbaringen van Zijn heilige ongenoegens, waardoor de Hem vijandige wereldheerschappij wordt getroffen. Hetgeen het gezicht van de zee in beeldspraak aanduidt, dat zegt het lofgezang van de gezaligden in eigenlijke bewoordingen. Zij hebben door een bloedige strijd, met de dood bezegeld, de overwinning over het beest behaald. Nu aanschouwen zij de getrouwe Kerk op aarde en haar overwinning en hoe zij eenmaal met hulp van de goddelijke kracht volkomen over de macht van de wereld zegepralen zal. Daarom jubelen zij in geloof over de heerlijke uitkomst, die op aarde te beurt valt aan de zaak, waarvoor zij op aarde streden en prijzen de grote daden van God, waardoor het beest wordt neergeworpen. Die heilige wegen van de Heere zijn nog wel niet voleindigd en schijnbaar is het beest nog in het ongestoorde bezit van zijn heerschappij, want de zeven plagen zijn nog niet aangevangen; maar zoals het geloof zich verzekerd houdt van de dingen, die men niet ziet, zo is voor het geloof van de gezaligden het toekomende reeds als tegenwoordig en daarom vermelden zij zingend en op goddelijke citers spelend, Gods lof wegens hetgeen van de engelen zal uitgaan.

Toen Mozes en de kinderen van Israël door de Rode zee aan de handen van Farao ontkomen waren, zongen zij de Heere een lofzang; zo zingt de Kerk bij dergelijke gelegenheid het lied van Mozes; niet dezelfde woorden, maar dezelfde zin en inhoud, zijnde de lof van God. Zij zongen het lied van het Lam, van Christus, die gaf de stof, namelijk de verlossing door Zijn bloed; dit legde een nieuw lied in hun mond (Ps. 40: 4). Dit gaf hun hart en geest om wel te zingen (1 Kor. 14: 15). Dat was het onderwerp van hun gezang en zij zongen het ter ere van Christus, hun Koning.

‘k Zal van Jehova, mijn Bevrijder, Het lied doen galmen uit mijn mond. Hij heeft het paard en zijn berijder Ter neer geslingerd tot de grond. Hij is mijn God, mijn roem, mijn zege, De God mijns vaders. ‘k Geef Hem eer, Dat de aarde zich van schrik bewege! Zijn naam is Held. Zijn naam is Heer.

Het volk van Cham met ros en wagen Het zeepad dreigend ingetreen Zij zijn gevallen, daar wij het zagen, Zij Zijn gezonken als de steen. Ik zal van hulp en uitkomst spreken. Uw rechterhand heeft ze verplet, U heeft hun lijken tot een teken Aan de oevers van de Schelfzee gezet.

De wateren, in twee gekloven, De waatren stonden op een hoop Bij het licht van de vuurkoloms van boven, En zie! de zon hernam haar loop. Daar sprak de vijand: "‘ k Zal vervolgen! ‘k Zal koelen aan dat volk mijn moed. Mijn zwaard is dorstig en verbolgen. Opslorpen zal mijn zwaard hun bloed."

O God! U bliest! het zijn golven weer en van de Egyptenaren dood! Zij stortten in de diepte neer! Zij kleefden aan de grond als lood. Wie is als U, o God der goden? Wie is als U, geducht in macht? Die wind en waatren heeft geboden, Het werk, het werktuig van Uw kracht.

En thans! U zult ze verder weiden, Wier boei Uw bondstrouw heeft geslaakt, Ze door de steenwoestijnen leiden, Naar het land, de vaderen vermaakt. De volken horen het. Zij trillen. Heel Palestina dreunt en kraakt. Wie zal uw angst, o Moab! stillen, Of weren het volk, dat u genaakt.

Ja, het volk trekt op, door u verkregen, O God des eeuwgen erfverbonds! U voert het aan op wonderwegen, Gedenkend aan de eed Uws monds. U zult ze nestlen in de steden, U zult ze wortlen in de grond, Nog door van de reuzen voet getreden, Tot wier verdelging U ze zondt.

Van eeuw tot eeuw zult U regeren, U bent mijn God, mijns vaders God! Wie zal uw legerbenden keren, U zult ze voeren in hun lot! Zingt, zingt Jehovah de Bevrijder, Zingt Hem met rei en rinkelbom. Hij blies! het paard en zijn berijder Kwam in de diepe waatren om.

Dus aan de oevers van die baren, eens geëffend tot een pad, Zongen Mirjams maagdenreien het heil, dat God gegeven had, Waar de nagalm van blijft ruisen aller eeuwen loopkring door Dan, opnieuw wordt opgevangen door een maagdelijken koor, Door het koor van Uw verlosten, sterke Held, Emmanuël! Daar zij uw triumfen zingen over zonde, dood en hel.

Aan de oever van geen golven meer, door stormen opgeruid, Maar der spiegelzilvren vlakte, die bij het hemel harpgeluid Afbeeldt slingerende kampen onder worstlend zielsgebed, Vaak met paarlende angstzweetdroppen doorgestreên en neergezet,

Neergezet nu en voor eeuwig opgelost in eeuwgen vreê Aan de oever dier kristallen, maar met vuur gemengde zee, Die Johannes van op Patmos met des Geest oog vernam, Zingt men nog het lied van Mozes, maar ter ere van het Lam.

Van het Lam, de Leeuw uit Juda, Offeraar en Lam te zaam, het Heil van God, in het vlees gekomen, is Zijn nooit volprezen naam. Van dien Heiland, die Bevrijder, zingt de hemel, zinge de aard! Lof, aanbidding, alverloochning is Hij hier en eeuwig waard, Goël, Hij, uit zwaarder dwangjuk dan Egyptes dienstbaarheid, Die geduchter dan de golven van de Schelfzee ten voetpad scheidt; Die een pad vond voor verloornen door de diepten van de dood, Die door moeilijke woestijnen laaft met waatren, zelf het Brood, Dat we U volgen, goede Herder! grote Leidsman, Koning, Held. (Trek ons met genadekoorden!) op de schudding van het meir, Bij Uw zielstrijd in d’ Olijfhof, Uw verhoging aan het kruis, Door de nacht van de doodsvallei eens naar het Vaderlijke huis.

.

Wie zou U niet vrezen, Heere! en Uw Naam niet verheerlijken? Want U bent alleen heilig (in de grondtekst staat "recht", Deut. 32: 4); want alle volken zullen komen, zodat het woord van de profetie vervuld wordt en voor U aanbidden; want uw oordelen, waarmee U heeft gedreigd, zijn in het oordeel over de antichrist openbaar geworden."Dit is nog niet een schildering van de eeuwige zaligheid, maar van een tijd, die die voorafgaat en op de antichrist volgt; een tijd van algemene erkenning van Christus en van Zijn gemeente" (Hoofdstuk 20: 1 v.).

Wonder heerlijk lied! Geen compositie van dit lied uit spreuken van het Oude Testament, maar een lied in hoger koor, welks hoofdakkoorden waren aangegeven door de godverheerlijkende zielen van de heiligen van de vroegere tijd."Groot en wonderlijk zijn uw werken, Heere! U, almachtige God", zo heffen zij aan, evenals eens de gemeente van Israël in

Ps. 92: 6 had gezongen: "O Heere! hoe groot zijn Uw werken! zeer diep zijn uw gedachten! " "Rechtvaardig en waarachtig Zijn uw wegen, U Koning van de heidenen! " zo wordt weer gehoord bij de klank van de citers, evenals eens het huis van David en de gemeente van Israël na doorgestaan lijden in Ps. 145: 17 had gezongen: "De Heere is rechtvaardig in al Zijn wegen en goedertieren in al Zijn werken." En evenals Jeremia (Hoofdstuk 10: 7) reeds had geroepen: "Wie zou U niet vrezen, U Koning van de heidenen? " zo zingen ook zij: "Wie zou u niet vrezen, Heere! en Uw Naam niet verheerlijken? Want U bent alleen recht; want alle volken zullen komen en voor u aanbidden; want uw oordelen zijn openbaar geworden." Men hoort hoe de hier lovende schare hier beneden in het woord van de Heere heeft geleefd en in Hem kracht gevonden heeft voor haar strijd, daarom klinkt Davids danktoon, toen de Heere hem uit Abrahams hand verlost had, door het slot van het lied: "Onder de goden is niemand u gelijk, Heere! en er zijn geen zoals uw werken. Al de Heidenen, Heere! die U gemaakt heeft, zullen komen en zullen zich voor uw aanschijn neerbuigen en Uw Naam eren, want U bent groot en doet wonderwerken. U alleen bent God" zo had David gezongen in zijn dagen in Ps.
8 vv. Zo klinkt dat wonderbare lied van de citerspelers aan de glazen zee, met vuur gemengd voor ons een vermaning en een bijzonder heerlijke troost! een vermaning, om ons evenals zij, nu en dan in de zee te verdiepen, die de stromen van het woord van God vormen, opdat wij, als er moet worden geprezen, evenals zij, het vermogen in de akkoorden van het eeuwige woord; een vertroosting inderdaad, wie zou niet met heilige ironie zien op het woeden van de vijanden van het Lam, als hij zijn oor leent aan het lied van Mozes en van het Lam? Wie zou niet de moeite van deze tijd verdragen, als dat zegelied uit het land van de eeuwigheid om hen ruist?

"Groot en verbazingwekkend zijn uw werken, o Heere, God, Almachtige! " Aan de Zaterdagavond van de wereld, na de zes werkdagen van de goddelijke Schepper in het rijk van de natuur en van de genade worden de werken van God als verheven en wonderbare werken geprezen. Wat is sinds de schepping van de mensen en de zondeval tot aan het begin van het Duizendjarige Rijk al geschied! Wie zal hetgeen God in deze tijd aan de mensheid gedaan heeft, afmeten of waardig roemen? Wie de heilsinrichting van God van het Oude Verbond en de verlossing in het Nieuwe Verbond door Christus genoeg doorvorsen en voldoende daarvoor danken? Door deze handelingen openbaart de Heere Zich als God, de Almachtige, die niemand meer miskennen of loochenen kan, wanneer eenmaal de verblinding door de Satan ophoudt."Rechtvaardig en waarachtig zijn uw wegen, U, Koning van de volken." Deze wegen zijn zichtbaar in de lotgevallen van het Rijk van God en van het rijk van de duisternis. Hoe heeft God de duivel toegelaten, opdat diens rijk voor het gericht rijp wordt, alle mensen onder het juk te brengen, de Wereldrijken te stichten, de meest verdrukkende machten te voorschijn te roepen, sinds het Evangelie ingang gevonden heeft, het Evangelie zelf te vernietigen en in de plaats daarvan eindelijk, in het beest uit de afgrond weer de afgodsdienst te herstellen. Scheen het ten slotte niet, alsof er geen God meer in de hemel was en de duivel alleen heer, omdat het hem zelfs vergund werd, de heiligen om het leven te brengen? Rechtvaardig en waarachtig zijn de wegen van God! Daarom liet Hij de duivel zoveel toe, om hem als een rijp gewordene voor het oordeel te richten; en deswege wet Hij de bliksem van Zijn zwaard, om de antichrist en het Satansrijk neer te werpen. God is de Koning aller volken op aarde, omdat Hij vanaf het begin, op de hele aarde, ook waar de Satan naar het uitwendige te oordelen de zegevaan zwaaide, buiten hun weten heeft geregeerd en alles bestierd en omdat Hij nu ook in de werkelijkheid Koning van de mensen wordt, omdat alle knieën voor Hem zich buigen zullen. Door Zijn werken toont God Zich als de Almachtige, door Zijn wonderbare wereldregering als de Koning van de mensheid.

En na deze zag ik het toneel van vroeger (vs. 1 v.) in een veranderde, nieuwe gedaante en zie, de tempel van de tabernakel van de getuigenis in de hemel werd geopend, de tempel in de hemel, het beeld van de tabernakel van de getuigenis op aarde (Exod. 25: 9 Hand. 7: 44).

En de zeven engelen, die volgens vs. 1 de daar nader bepaalde zeven plagen hadden, als reeds lang hun in banden gegeven, kwamen uit de tempel om zich in dienst van de gerechtigheid van God te stellen, die de wet in het hemelse heiligdom neergelegd tegenover de verachters ervan handhaaft. Zij waren bekleed als priesters van de allerhoogste God, maar toch staande onder de Zoon des mensen (Hoofdstuk 1: 13), met rein en blinkend lijnwaad en omgord om de borst met gouden gordels.

En een van de vier dieren van de vier levenden in Hoofdstuk 4: 6 gaf, ten teken, dat de zeven plagen door de gewone loop van de wereld en van de natuur worden volvoerd en opdat tevens zou erkend worden, dat zij van de troon van God uitgaan, de zeven engelen, die werktuigen tot het teweeg brengen van de plagen, zeven gouden schalen of schalen, vol van de toorn van God, die in alle eeuwigheid leeft. Die toorn zouden nu de afvalligen, voor wie de plagen bestemd zijn, ondervinden, terwijl het vreselijk is te vallen in de handen van de levende God (Deut. 32: 39 v. Hebr. 10: 31).

En de tempel in de hemel (vs. 5), van welks allerheilige, op het ogenblik, dat de schalen werden overgegeven, de Heere op gelijke wijze bezit nam, als Hij dat eens van het allerheilige in Exod. 40: 34 en 1 Kon. 8: 10 v. had gedaan, werd vervuld met rook uit de heerlijkheid van God die dat vervulde en uit Zijn kracht (Jes. 6: 4 Ezechiël. 10: 4); en niemand kon, evenmin als toen het aardse heiligdom door de ongenaakbare en majestueuze God in bezit werd genomen, in de tempel ingaan, totdat de zeven plagen van de zeven engelen geëindigd waren; want nu zou het woord in Jes. 47: 3 worden vervuld: "Ik zal wraak nemen en Ik zal op u niet aanvallen als een mens."

De kleding van wit lijnwaad stelt de engelen voor als priesters, die zich gereed maken tot het verrichten van een offer. Zij hebben te doen met een wereld, die door haar afval van het Lam van God verder geen ander offer heeft voor de zonde en nu onder de 7 toornschalen zelf valt als offer van de bezoekende gerechtigheid van God. Als zij verder gouden gordels om de borst dragen, geeft hun dit het uiterlijk van rust, van iets plechtigs, zoals dat dienaren en volvoerders van het recht van de almachtige God betaamt; ook zal door het omgorden om de borst hun hart zijn voorgesteld als omsloten en bewaard. In de gerichten, die zij teweeg brengen, zwijgt de stem van medelijden en ontferming en slechts één zaak wordt in het oog gehouden, dat Gods Woord gelijk is aan gelouterd goud en Zich aan allen, die Hem verachten, betoont als volkomen waarheid.

Het symbool van de schalen berust of de plaatsen van het Oude Testament, waarin sprake is van het uitstorten van Gods toorn; de schalen worden beschouwd als vaten, waarmee gemakkelijk en rijkelijk kan worden uitgegoten.

De zeven engelen komen uit de tempel van God als Zijn boden, die Zijn bevelen volvoeren; zij hebben reeds de zeven plagen, omdat de ziener (Hoofdstuk 15: 1) ze reeds heeft aangewezen. Deze engelen worden voorgesteld als met priesterlijk gewaad bekleed; zij dragen reine, blinkend witte kleren, die door een gouden gordel om de borst, zoals de priesterlijke dos van Aäron, bijeengehouden worden. Zij waren zo juist met priesterlijk werk onledig. Zij brengen het gebed van de martelaren in vervulling, omdat door hun toornschalen de moordenaars van de heiligen worden gedood en er zo meteen een dadelijke voldoening

plaats heeft, omdat het bloed van de martelaars om wraak schreit. Het bloed wordt weliswaar ten dele ten tijde van de schalen zelf vergoten, maar dan ook onmiddellijk gewroken, zoals wij in de derde toornschaal zien.

Nu wordt de zuiver geestelijke zending van de zeven engelen door een voorwerp uit de schepping verzinnelijkt, door de gouden schalen vol van de ijver van de levende God. Deze schalen zijn een tegenbeeld van de gouden schalen, waarvan de Oudsten zich bedienden, om God hun dank voor Zijn grote weldaden in het rijk van de schepping en in het rijk van de genade toe te brengen. De onverlaten, die door de schalen van de goddelijke ijver getroffen worden, danken niet alleen God niet meer, maar hebben het Christendom sinds lang uit hun harten verbannen en koesteren ook het plan om het officieel af te schaffen en de Enige ware, in de eeuwigheden der eeuwigheden levende God te verloochenen en de mensheid in Zijn plaats te vergoden, de broze kinderen van de stervelingen, die als een schaduw voorbijgaan. Over deze boosaardige versmading van de goddelijke geboden ontbrandt de ijver van de eeuwige Hemelkoning, die de mensheid tot een bruid voor Christus had bestemd (Hoofdstuk 10). Evenals de tabernakel ten tijde van Mozes (Exod. 40: 34) en de tempel van Salomo bij zijn inwijding vol werd van de rook van de heerlijkheid van de Heere, zodat noch Mozes, noch de priesters konden ingaan, zo wordt ook onder het zinnebeeld van de rook de heerlijkheid en de kracht van de almachtige God bedekt, zodat Zijn ijver niemand verteert, wanneer Hij, zonder te weten, dat de ijver van God is ontbrand, de tempel binnentrad. Pas na de uitstorting van de goddelijke toorn heeft het verkeer met God weer plaats Zes jaarduizenden hebben zich nu van het kluwen van de eeuwigheid afgewonden en Gods werelduurwerk staat op middernacht; de vaten van de toorn zijn rijp voor het gericht en Gods lankmoedigheid is uitgeput; de leugenmachten op aarde worden al stouter en stouter en hebben de zaak van God en al wat of God betrekking heeft, verdraaid en onkenbaar gemaakt; de Christenheid staat op het punt om de eer van God opnieuw de afgoden te geven en weer in het heidendom en vandaar in het antichristendom terug te vallen. Nu zal de Meerdere in macht tussenbeide komen; de tijd van wachten is voorbij; de bliksem van het zwaard van de Rechter is gewet; de bezem van het verderf is tot wegvagen bereid; uitgegoten worden de schalen van de goddelijke vuurijver en verdorven worden de aardverdervers; en de aarde wordt tot een koninkrijk voor Jezus.

De Cherubs zijn de vertegenwoordigers van de aardbewoners, waarover de oordelen van God zullen komen, zoals de engelen uitdrukkelijk in last ontvangen, de schalen van de toorn van God uit te gieten "op de aarde." De Cherubs hebben dus een onmiddellijk belang bij deze plagen en daarom zijn zij het, die de gouden schalen aan de engelen ter hand stellen. Uit die schalen wordt de toorn van God uitgegoten. Het is in het Oude Verbond een zeer gewone uitdrukking, dat de toorn van de Heere wordt uitgestort, bijzonder over de Heidenen, waardoor het stromende, het onweerstaanbare en ontzettende wordt afgeschilderd van de oordelen van God, die daarom ook met een plasregen worden vergeleken, terwijl een zacht druppelende regen of verfrissende dauw, beelden zijn van het liefelijke van de zegeningen van de Heere. Het goud van de schalen is een beeld van het rechtvaardige van deze plagen, die te rechtvaardiger zijn omdat God gesproken heeft: "Ik zal Mijn hand naar de hemel opheffen en Ik zal zeggen: Ik leef in eeuwigheid. Als Ik mijn glinsterend zwaard wet en Mijn hand ten gerichte grijpt, dan zal Ik de wraak op Mijn tegenpartijen doen weerkeren en Mijn hateren vergelden. Ja, het is vreselijk, te vallen in handen van de levende God en ieder die deze woorden leest, ziet toe, dat hij niet wandelt op het pad van de goddelozen, want daar is geen vrede, maar wordt eenmaal de schaal uitgegoten!

Waar vuur is, daar is rook. De zeven schalen zijn vol van de vuurgloed van de goddelijke toorn en waar de Heere Zich in de luister van Zijn heerlijkheid openbaart, daar is de tempel vervuld met rook. Toen God Zijn wet afkondigde was de hele berg in rook gehuld, om Israël toe te roepen, dat de Heere een verterend vuur is en dat niemand ontvluchten zal, die Zijn geboden gering heeft geacht. En toen Jesaja de Heere zag, zittend op Zijn troon werd het huis vervuld met rook. Daarom ziet hier Johannes, dat niemand in de tempel kan ingaan; want wanneer God Zich openbaart in de volle luister van Zijn heerlijkheid, dan beeft alle schepsel voor Hem, ja allen, niet alleen zondigen, maar ook engelen en serafijnen!

De hele omtrek van de heilige plaats, bevattende zowel het huis als het voorhof wordt de tabernakel van de getuigenis genoemd (Exod. 38: 21). In het bijzonder wordt de ark, staande in het heilige der heiligen en bevattende de tafels van de wet, die de getuigenis genoemd wordt (Exod. 25: 16), vaak de ark van de getuigenis genoemd. Daar was de buitengewone tegenwoordigheid van God, waarom de Heere gezegd wordt tussen de Cherubs te wonen. Naar deze plaats ging het volk van de Heere op tot het getuigenis van Israël, om Hem te dienen naar Zijn geopenbaarde wil en Zijn ingestelde godsdienst (Jes. 2: 3)."Uit Zion zal de wet uitgaan en het woord van de Heere uit Jeruzalem." Daar verhoorde God de gebeden van Zijn volk; van daar gaf Hij goddelijke antwoorden; van daar zond God Zijn volk hulp toe (Ps. 3)."Hij zendt u hulp uit het heiligdom en ondersteunt u uit Zion! " Deze tempel werd in de hemel geopend; door de hemel wordt niet verstaan de derde hemel door het heilige der heiligen voor afgebeeld, ook niet de Kerk op aarde, maar het is de plaats waar Johannes dit gezicht vertoond werd. De hemel moet hier niet samengevoegd worden met tabernakel, alsof er stond de tabernakel in de hemel, maar het wordt samengevoegd met "geopend"; de tabernakel werd geopend in de hemel, om gelegenheid te geven, dat deze engelen uitkwamen; want de engelen kwamen uit de tempel, waarmee te kennen gegeven wordt, dat deze engelen van God kwamen, van God hun last ontvangen hadden, dat God hen zond om de antichrist te plagen. Door de tempel wordt vaak, zo ook hier, de Kerk van God op aarde verstaan in wier midden God woont en wandelt (2 Kor. 6: 16). De Kerk, die zich lange tijd in de woestijn had moeten verbergen, kwam in de tijd van de hervorming voor de dag en uit Babel uitgegaan zijnde, vertoonde zij zich openbaar tot groot verdriet van de antichrist. De uitgegane Kerk zou zijn val veroorzaken; iedere plaag kwam van God, die in de Kerk woont door middel en bij gelegenheid van de Kerk en het licht van het Evangelie, dat op hen als op een kandelaar stond, ofschoon het niet allen, door wie de plagen over de antichrist uitgegoten worden, lidmaten van de Kerk mochten zijn. Toen de tabernakel (Exod. 40: 34) en de tempel (1 Kon. 10) ingewijd werden, werden zij vervuld met een wolk, die wel de tegenwoordigheid van God onder Zijn volk te kennen gaf, maar tevens toonde, dat al de schaduwen de zaak zelf niet waren en dat zij daarom op die dingen niet sterk moesten zien en daarin blijven hangen, maar hier wordt de tempel vervuld niet met een wolk, maar met rook, dat wel een teken is van Gods tegenwoordigheid, maar in ontzaglijkheid en doorgaans een teken van ongenoegen en van Zijn toorn. Toen de Heere Zich in Zijn heerlijkheid en ontzaglijkheid aan Jesaja openbaarde, om hem te zenden met de allerhardste boodschap, werd de tempel vervuld met rook (Jes. 6). Toen de Heere de wet van Sinaï afkondigde, rookte de berg (Exod. 20: 18). Toen de Heere de vijanden vernielde, zei David: "Rook ging op van Zijn neus (Ps. 18: 9). Toen God Zijn volk niet verloste op hun gebeden, klaagde de Kerk: "Hoe lang zult U roken tegen het gebed van Uw volk (Ps 80: 5)? " Zo geeft hier de rook te kennen wel de tegenwoordigheid van God in Zijn Kerk, maar in misnoegen over het gedrag van Zijn Kerk, die nu uit Babel verlost was en in waarheid en heiligheid had behoren te blinken, maar vervuld was met allerlei dwalingen en in toorn tegen het antichristendom, hen straffende met verharding van hun harten, zodat zij zich niet bekeerden, de waarheid omhelsden en zich bij de Kerk voegden; ja, dat zij de Kerk haatten en bleven vervolgen. Zo wordt door de rook te kennen gegeven de wanorde, de

verwarringen, de dwalingen in de leer en het zondig leven van de lidmaten van binnen en het bestrijden en verdrukken van de Kerk door de antichrist van buiten.

Uit deze vreselijke toebereidselen moeten wij leren, hoe groot en zeker de ellende is van de aanhangers van de antichrist, die zij in hun tegenwoordige weelde te duchten hebben, maar alle godvruchtigen met onophoudelijk zuchten en wensen verhaasten.

Kan niemand de tempel ingaan, zo wordt voor afgebeeld, dat de heiligen vóór het einde aller dingen de oordelen van God niet duidelijk mogen zien. Wij zien hier door een spiegel.

Dit zinnebeeld wordt in de Schrift nooit anders gebruikt dan om de goddelijke heerlijkheid en majesteit van Zijn bijzondere tegenwoordigheid in de Kerk voor te stellen. Ten tijde dat God de vijanden van Zijn Kerk met Zijn oordelen zou vervolgen, zou Hij de duidelijke blijken geven, dat Hij in Zijn Kerk tegenwoordig was en dan zou Hij Zijn geestelijk huis vervullen met rook, zoals Hij daarvan een zichtbaar bewijs heeft gegeven in de reformatie, waarvan de geschiedenis echt gedenkwaardig is, schoon wij nog grotere dingen verwachten.

HOOFDSTUK 16

DE SCHALEN VAN DE TOORN VAN GOD WORDEN DOOR DE ZEVEN ENGELEN UITGEGOTEN

IV. Vs. 1-21. Op bevel van een stem uit de hemelse tempel gieten nu de zeven engelen, de een na de ander, hun schalen op aarde uit. Van deze maken de vijf eerste ontegenzeglijk een bij elkaar behorend geheel uit; want zij beginnen met vermelding van het beest en eindigen met de verduistering van het rijk van het beest; ook komen in de vijfde schaal nog dezelfde boze zweren voor, die in de eerste werden gevonden en van bekering is daar voor het laatst sprake (vs. 1-11). Daarentegen zouden de beide laatste schalen niet meer plagen, die berouw en bekering teweeg willen brengen, maar oordelen, die vernietiging ten gevolge hebben. De woorden van de tekst stellen echter de vernietiging zelf niet voor ogen, maar deze wordt bij de zesde schaal slechts aangeduid door een naam, die aan de Bijbelse geschiedenis herinnert, terwijl bij de zevende schaal slechts de een van de beide tot vernietiging bestemde machten deze ook werkelijk ervaart, de andere daarentegen voorkomt als eerst op de weg daartoe (vs. 12-21).

En ik hoorde een grote stem uit de met rook vervulde (Hoofdstuk 15: 8) tempel. Die stem was een voorteken van de eigen stem van God, die later uit Zijn verborgenheid geheel uittreedt (Hoofdstuk 21: 3 en 5). Zij klonk, zeggende tot de zeven engelen, aan wie een van de vier levenden de zeven gouden schalen had overgegeven: "Ga nu heen en giet de zeven schalen, de schalen van de toorn van God uit op de aarde en vervul daardoor uw roeping ten opzichte van de plagen (Hoofdstuk 15: 1).

De stem uit de tempel is de stem van de tempel zelf; het huis van de verlossing spreekt: mijn werk aan dit verhard geslacht is geëindigd, laat dan de toorn zich uitstorten.

Ons woord schaal, in klank overeenkomende met het Griekse woord hier gebruikt fialh = een schaal, heeft de betekenis van "een lange fles met een lange hals en ronde buik." (v. L.).

En de eerste ging heen en goot zijn schaal uit op de aarde, het zinnebeeld van de vast geregelde en wel bepaalde staats- en maatschappelijke inrichting en wel in dat land, waarvan nu sprake is; en er kwam een kwaad en boos gezweer, boosaardige blaren, die hevige pijnen veroorzaakten (Exod. 9: 10 v.), aan de mensen, die het merkteken van het beest hadden en die zijn beeld aanbaden.

Het rijk van de antichrist wordt doorgaans in de Openbaring als een wereld beschouwd, waar aarde, zee, rivieren, lucht, zon, sterren enz. zijn en dit vanwege de gestalte en de macht, die de antichrist zichzelf over hemel, aarde, zee enz. toeschrijft. Het eerste deel van deze anti-christelijke wereld is de aarde, waardoor hier, evenals elders in dit boek, de aardse mensen in het algemeen kunnen worden verstaan, die aardse en afgodische godsdiensten zijn toegedaan en die hartstochtelijk voorstaan, waarover deze eerste schaal volgens het voelen van velen wordt gezegd uitgegoten te zijn, als het antichristische rijk begonnen is afbreuk te lijden, als door de vernieuwing van de prediking van het eeuwige evangelie op verschillende plaatsen van Europa, door Waldus, Wicklif, Joh. Husz, Hieronymus van Praag en hun gelijken, de mensen van deze antichristische wereld en de aanbidders van het beest, in plaats dat zij zich hadden behoren te bekeren door Gods rechtvaardig oordeel, in een verkeerde zin zijn overgegeven en met haat en nijd, als door een boos gezweer in hun gemoed zijn ontstoken en gekweld, zodat zij noch zichzelf noch anderen enige rust hebben kunnen geven, totdat zij zelf

weer, zoveel hun mogelijk was, hebben gedempt of verduisterd. Hoewel sommigen ook daarbij voegen, dat tot een bijzondere straf van deze afgodische mensen en vervolgers van Gods volk nu over honderd en veertig jaren geleden enige geheime ziekten en verzweringen in de landen, de antichrist het naast gelegen, hebben beginnen te heersen, die van daar voortgegaan zijn in andere delen van Europa, inzonderheid tegen degenen, die in hun gedwongen ongehuwde staat vele onreinheden hebben bedreven, die voor de wereld ook schandelijk zijn om te zeggen, waarmee eveneens God de Filistijnen heeft geplaagd, toen zij de ark des verbonds bij zich gevangen hielden (1 Sam. 5: 6 vv.).

Dit gedeelte van de profetie wijst duidelijk op de plagen van Egypte. Dit heeft de Heilige Geest gedaan, opdat men zou denken, dat het Oud-Egypte een voorbeeld is van het antichristische rijk en dat God de zaken zo schikken zou, dat dit bijna altijd op dezelfde wijze zou vergaan. Het gezicht van de eerste schaal vertoont de inwendige verdorvenheid van de Kerk, die zich naar Rome laat noemen en die met zoveel kracht uitbreekt, dat de heiligen begonnen haar gemeenschap te ontvluchten, is duidelijk te zien en te zeggen, dat zij het geestelijk Babylon en Egypte was en de hoer van de Openbaring en Sodom, in welker gemeenschap niemand behouden kan worden. Deze was de eerste en zwaarste plaag, waarmee God het vijandig volk heeft geslagen.

Het gezweer doelt op het geweldig knagen van het geweten, alle rust ontnemend en soms tot wanhoop en toorn vervoerend. Zo’n plaag kan niet achterblijven als God de antichristen oordeelt. De tijd van deze plaag is niet met zekerheid te bepalen, maar door alle tijden van het antichristendom uit te strekken, zodat zij aangroeit naarmate de onreinheden en dreigende straffen toenemen.

Na de schrik van het geweten heeft men hier het begin van de uitwendige oordelen, het beest zo genakende, dat de naburige rijken de eerste stoot lijden, maar zo verschrikkelijk, dat het beest zelf daardoor schade en vrees voor groter schade voelt. De historie leert ook, dat aldus aan het antichristendom verwoesting is aangebracht, dat zijn naburige en verbonden rijken de zwaarste plagen moesten ondergaan. Weer wordt de tijd niet bepaald, maar geoordeeld, dat de vervulling van deze profetie in verschillende tijden van het antichristendom gezien is, in de verwoesting van vele grote naburige rijken en men nog verder vervulling vóór het einde van de eeuw te wachten heeft.

Ik ben van gedachte, dat dit moet worden verstaan van zeker tijdelijk kwaad, dat de vijanden van God getroffen heeft. De bloedige zee moet gezocht worden in die plaatsen, waar de voornaamste stoel van het beest weer placht te zijn, in Italië en Duitsland. Ik meen daarom, dat hier die plagen en rampen worden vertoond, die zeer groot en zwaar zijn geweest en die onenigheden van pausen en keizers, die eindelijk twee verderfelijke partijen van de Gibellijnen en Guelphen hebben voortgebracht.

God ging voort de valsheid van de dienst van dat rijk te ontdekken, terwijl door die ontdekking de kerkelijken inzonderheid werden gepijnigd (Erasmus zei, dat de twee onvergeeflijke zonden van Luther waren, dat hij zich met de kroon van de paus en met de buiken van de monniken bemoeid had). Hierdoor is de antichristische staat tot grotere laagte gebracht en hebben vele die verdorven wateren verlaten, omdat zij er niet in konden leven, of zijn daarin gebleven zo, dat ze nu voor hen meer dodelijk waren dan voor de ontdekking.

En de tweede engel goot zijn schaal uit in de zee, het zinnebeeld van een verkeer naar buiten en zij werd a) bloed als van een dode, als geronnen bloed, dat reeds verdervende is en alle ziel is gestorven, die in de zee haar levensgebied had.

Exod. 7: 20

Door deze zee worden het best verstaan de velerlei volken en koninkrijken, die het rijk van de antichrist als een zee omringden, zoals de engel hierna zelf (Hoofdstuk 17: 15) verklaart. Deze wordt gezegd ten aanzien van de aanbidders van het beest in bloed veranderd te zijn, wanneer na de tijden van Luther hele provincies, koninkrijken en volken, die rondom lagen, hem zijn afgevallen, zodat de vissen of inwoners van dit zijn aardse rijk daarin niet langer vrij konden leven of hun bijgelovigheden plegen, waarbij ook veel van hun bloed is gestort en dagelijks nog gestort wordt tot een rechtvaardige wederwraak van het veelvuldig bloed, dat onder zijn heerschappij door de aanbidders van dit beeld van het beest ook gestort is, zoals Gods rechtvaardigheid daarover hierna (vs. 6) wordt geprezen. Anderen verstaan hierdoor de decreten en besluiten van hun laatste conciliën en inzonderheid van Trente, dat enige jaren heeft geduurd, en waarheen uit alle delen van Europa de geestelijke en wereldlijke dienaren van het beest zijn toegevloeid. Zij worden daarom gezegd in bloed veranderd te zijn, omdat daarin de valse en afgodische leer is bevestigd, die de mensen noodzakelijk ter dood brengt, als zij die aannemen, aangezien geen afgodendienaar zalig kan worden (1 Kor. 6: 10) en die uit de werken van de wet gerechtvaardigd willen zijn, van Christus' genade zijn vervallen (Gal. 5: 4).

En de derde engel goot zijn schaal uit in de rivieren en in de fonteinen van de wateren; en de wateren daarin werden rood, drinkbaar bloed.

Hierdoor verstaan enigen de verdraaiing en vervalsing van Gods woord, dat bij klare waterfonteinen en rivieren in de heilige schriften wordt vergeleken. Zo zou hierdoor een kracht van dwaling en geestelijke blindheid over haar door Gods rechtvaardig oordeel worden aangeduid. Maar omdat het lang van te voren is begonnen en hier van de laatste plagen gesproken wordt, waardoor het rijk van de antichrist afbreuk heeft geleden en eindelijk te gronde zal gaan, zo wordt het door anderen wel zo goed verstaan van hun geestelijke inquisities, hoven, sociëteiten, conventen collegieën, scholen en dergelijke, die de antichrist in alle landen van zijn rijk heeft opgericht en als rivieren verdeeld om zijn stoel en zijn rijk daarmee te bevestigen, die ook in bloed veranderd zijn, wanneer die in de gereformeerde koninkrijken en landen zijn uitgeroeid en verboden, zodat niemand daarin kon blijven of zijn superstitiën verder gebruiken, die dingen, zoals die in sommige plaatsen zijn geschied, ook in de toekomst meer en meer zullen geschieden, wanneer de andere koningen hun macht aan het beest zullen onttrekken, zoals hierna (Hoofdstuk 17: 16) wordt voorspeld.

Het zinnebeeld vertoont niets anders dan het grootste geweld van oorlogen en daaruit voortvloeiende bloedstorting, niet slechts in de omtrek van het antichristische rijk, maar ook in het midden ervan. Want rivieren en fonteinen zijn binnen in het land, terwijl het vergoten bloed licht tot de rivieren als dieper gelegen afvloeit. Zo'n bloedstroom moet geweldig zijn, als het aardrijk er zo van zwemt, dat zelfs de fonteinen het opwellen. Zo is hier een voortgang in de antichristische nederlaag van de buitenkant tot in het hart.

Door de rivieren en fonteinen van de wateren wordt in dit boek verstaan de leer van het geloof, of de leraren van de Kerk, die deze leer onderwijzen, uitleggen, inscherpen en de volken voorstellen (Hoofdstuk 8: 10 Ps. 87: 7 Jes. 12: 3; 41: 18). Uit deze fonteinen worden

de mensen gezegd te drinken, als zij de leerstukken, die hun worden voorgesteld, aannemen. De fonteinen worden gezegd in bloed veranderd te zijn, in een geestelijke zin, als de leraar van de Kerk, vooral in hun synoden bloedige besluiten nemen, die zij onder de naam van Christelijke leer de mensen opdringen en voorschrijven, tot hun eigen verderf en ondergang, als God volgens Zijn gerechtigheid en strengheid maakt, dat die bloedige geloofsgronden ter verderving en bloedstorting van hen strekken, die ze aannemen.

De Egyptenaars hadden de eerstgeboren kinderen in de Nijl geworpen en vermoord en verdrukten de onschuldige Israëlieten, daarom waren zij waardig, dat zij uit de Nijl voor water bloed dronken. Elders betekent het water in de Schrift de leer, als bij Ezechiël en Zacharia. De vloeden en waterfonteinen betekenen de leraars van de kerken en de vorsten, die God tot bescherming aan Zijn volk heeft gegeven. Petrus noemt de valse leraars fonteinen, die geen water hebben (2 Petrus 2). Daarom is het een straf van God, als de vorsten van het volk en de leraren van de vrede oorzaken worden van twisten en oorlogen, waarin zij, die het bloed van de gelovigen vergieten, gedood worden en zichzelf verderven.

En ik hoorde de engel van de wateren, de engel, die macht had om zo te doen met de waterstromen en fonteinen, zeggen: "U bent rechtvaardig, Heere! a) Die is en Die was en Die zijn zal (het "die zijn zal" staat niet in de Griekse tekst (Hoofdstuk 11: 17), maar in plaats daarvan staat hetzelfde woord, dat in Hoofdstuk 15: 4 is overgezet "heilig", maar eigenlijk betekent "recht" en van mensen gezegd "vroom, godvruchtig, dat U dit geoordeeld heeft, zo’n oordeel heeft laten komen over hen, bij wie het water in bloed veranderd is.

Openbaring 1: 4, 8; 4: 8

Omdat zij het bloed van de heiligen en van de profeten, van de gelovigen en van de waarheidsgetuigen vergoten hebben als water (Ps. 79: 3), heeft U hun ook bloed te drinken gegeven; want zij zijn het waard (Jes. 49: 6. 2 Thessalonicenzen. 1: 6

En ik hoorde een andere engel van het altaar, dat de herinnering van de dood van de heiligen en profeten bewaarde (Hoofdstuk 6: 9; 8: 5) zeggen (volgens betere lezing: "ik hoorde het altaar zeggen: "Ja, Heere, U almachtige God! uw oordelen zijn waarachtig en rechtvaardig.

En de vierde engel goot zijn schaal uit op de zon; en haar is macht gegeven om door haar brandende hitte de mensen te verhitten door het vuur (liever: en hem is macht gegeven, om door middel van de brandende hitte van de zon de mensen te verhitten door vuur).

En de mensen werden verhit met grote hitte en lasterden de naam van God, die macht heeft over deze plagen, dat Hij ze ook weer kan wegnemen als Hij wil, evenzeer als Hij ze beschikken kan en zij bekeerden zich niet om Hem heerlijkheid te geven, waardoor Hij toch alleen zou hebben kunnen worden bewogen tot wegneming van de plagen.

Door de uitstorting van deze schaal in de zon en verhitting van de mensen daardoor, verstaan enigen zeer grote hitte, droogte en onvruchtbaarheden, mitsgaders hongersnoden en sterften, die daarop plegen te volgen, zoals ten tijde van Elia onder de Israëlieten is geschied, die op de landen en rijken, het beest toegedaan, nog op bijzondere wijze in toekomende tijden zullen worden gezonden. Maar omdat zulke straffen zelden in een land de overhand nemen of het andere deelt mee en deze plagen eigenlijk de aanbidders van het beest worden gedreigd, zo verstaan het anderen van het licht van het heilige Evangelie, waarop deze schaal wordt

uitgegoten, om het meer kracht te geven tot overtuiging en ontsteking van de harten van de mensen, waardoor nog meer tot bekering zullen worden gebracht, ook zelfs de Joden Christus met hopen zullen aannemen (Rom. 11: 25, 26) en de andere hardnekkige aanbidders van het beeld van het beest tot meer spijt en lastering zullen worden verwekt, omdat zij zullen zien, dat hun rijk daardoor eindelijk tot ondergang zal worden gebracht. Daarover zullen zij zelf de naam van God lasteren, als zij de Heilige Schrift van duisterheid, onvolmaaktheid en onzekerheid zullen beschuldigen en die een fundament van alle ketterijen durven noemen.

Niets verwoest zozeer de hele aarde en de mensen als de verschroeiende hitte van de zon, waaruit verbranding en onvruchtbaarheid van de velden en landerijen met honger en sterfte van de beesten, pestilentie en jammerlijke ondergang van de mensen voortvloeien. Bij de overvloedige bloedstorting komen dus nog onvruchtbaarheid, honger, pest en andere dergelijke rampen, die dit rijk inwendig zullen verwoesten, terwijl het antichristisch Babel, reeds aan dolle razernij en godslasteringen schuldig (Hoofdstuk 13: 6), zich met zijn inwoners niet bekeren zal. Zeker, zoals Jeruzalem voorheen deze zware zonnebrand in de Romeinse oorlog gevoeld heeft, zo is er het antichristisch Rome tot heden op verschillende tijden niet meer vrij van geweest als van bloedige oordelen, dat men als voorspel van zwaarder plagen moet aanmerken.

De zon is in de taal van de profeten een zinnebeeld van koningen, die van majesteit en heerlijkheid schitteren. Ik ben van gedachte, dat hier met levendige verven worden afgemaald de overgrote rampen en verbazende ellenden, die Italië, de ware stoel van het beest, overstroomd hebben bij gelegenheid van de oorlogen, die de machtige koningen van Frankrijk (Karel VIII en Lodewijk XII) hebben verwekt, terwijl die eerst naar het rijk van Napels, daarna ook naar het hertogdom Milaan stonden en die Italië vele jaren lang heeft moeten doorworstelen; met zo zichtbare bewijzen van Gods strenge gerechtigheid, dat de hele wereld over de rechtvaardige oordelen van God verbaasd stond.

Hierin zien wij Gods soevereiniteit in het besturen van alle oordelen. Het wordt hier als een verzwaring van hun zonde aangemerkt, omdat zij God veracht en zichzelf niet vernederd hebben voor Die, die hen geslagen had (Jes. 9: 12). Door de lasteringen hebben wij te verstaan een meer verwoed en uitzinnig najagen van hun godslasterlijke dwalingen en afgodische wegen.

En de vijfde engel goot zijn schaal uit op de troon van het beest, dat in Hoofdstuk 13: 1 v. is bedoeld, zodat het heersend huis, dat deze in bezit had, voor het tegenwoordige ten gronde ging en de troon nu leegstond (denk aan de 4de Sept. 1870!) En zijn rijk, het rijk van het beest, is verduisterd geworden, zodat al zijn vroegere glans voor geruime tijd geheel was uitgedoofd. En zij, die tot dat rijk behoorden, kauwden hun tongen van pijn; zo’n smartvolle indruk maakten die gebeurtenissen op hen.

En zij lasterden de God van de hemel vanwege hun pijnen en vanwege hun gezweren (vs. 2), wier brandende kwellingen nu, nadat die enige tijd hadden opgehouden, terugkeerden; en zij bekeerden zich niet van hun werken, want pijnen hebben op zichzelf nog geen verbeterende kracht, de tegenstand van het menselijk hart kan er zich over heen zetten en erbij verharden.

Omdat meteen de eerste plaag over hen wordt gebracht, die het merkteken van het beest hadden en die zijn beeld aanbaden, schijnt het, alsof wij hier in de tijd van de heerschappij van de antichrist (Hoofdstuk 13: 14 vv.) zijn verplaatst, dus naar onze berekening in de tijd

van 1992 = 1995 ½ na Christus. Deze opvatting van de plaats wordt reeds daardoor aan het wankelen gebracht, dat plagen over de mensen van de eigenlijke antichristische periode niet meer worden gebracht met het doel om hen tot bekering te brengen (vs. 21), zoals toch bij de vijf eerste plagen nog het geval is (vs. 9 en 11), zo zijn er bovendien nog bepaalde aanwijzingen in onze tekst daarvoor, dat die tijd vooralsnog niet bedoeld is. Ten eerste brengt de zevende schaal vol toorn het oordeel over Babylon (vs. 19); volgens het hele verband van de gezichten van de Openbaring moet echter Babylon eerst gevallen zijn, voordat de antichrist tot zijn volle heerschappij kan komen; ten tweede kan van een verduistering van het rijk van het dier (vs. 10) geen sprake zijn in de tijd, dat dit rijk in de volle ontwikkeling van zijn macht is. Dienvolgens is het ontwijfelbaar zeker, dat wij bij de verklaring van de vijf eerste plagen geen standpunt mogen nemen in de antichristische tijd zelf, maar dat moeten doen in die tijd, die het voorspel daartoe is en als het ware de grond bereidt, waaruit de paddestoel van het antichristische rijk opgroeien zal. Letten wij nu nader op de geschiedenis van Frankrijk, dat wij reeds als de zetel van het rijk van het beest hebben leren kennen, dan werd daar in 1792 (dus 200 jaren vóór het begin van het eigenlijke antichristische rijk) een geheel nieuwe tijdrekening verzonnen, bestemd om al wat Christelijk was af te schaffen, die snel daarop ook is ingevoerd. Er werd dus met dat drijven van de antichrist, die een mens van de zonde is (2 Thessalonicenzen. 2: 4) en zich tegenstelt en verheft boven al wat God genoemd wordt of als goddelijk geëerd wordt, een feitelijk en beslist begin gemaakt. Was dit reeds een aannemen van het merkteken van het dier ook ontbrak de aanbidding van het beeld op het volksfeest van 10 Aug. 1793 niet."Op het plein van de Bastille had David een reusachtig standbeeld voor de natuur laten oprichten, uit haar beide borsten borrelde water; en zodra de bedeksels, waarachter men dit kunstwerk had uitgevoerd, waren weggenomen en de eerste lichten van de morgen schitterden, stroomden onafzienbare mensen-massa’s toe het convent in een geordende optocht, de club van de Jakobijnen, de gedeputeerden van de dochterloges reeds om 4 uur en nauwelijks verguldde de zon de schoorstenen van de huizen op het plein, of Herault de Sechelles ving onder het ruisen van een zachte muziek in een ijzeren schepvat het water op uit de borsten van de natuur, uit de "bron van de wedergeboorte" zoals die fontein werd genoemd. Hij dronk het onder een heidens gebed tot de godin natuur en het convent liet zich de frisse morgendronk smaken en al de Jakobijnen deden zo ook en de muziek ruiste en de Jakobijnen baden, totdat de donder van het geschut van de artillerie inviel en aan dit eerste waterachtige bedrijf een einde maakte. Nu volgde een lange processie over de boulevards met driekleurige linten, ruikers van korenaren en voorstellingen van burgerlijke ambachten. Ook werd er een ploeg voortgetrokken, waarop Filemon en Baucis zaten, de ploeg trokken hun kinderen en achter de ploeg rammelde een krijgswagen met de urnen van de patriotten, die in de strijd tegen de "tirannen" gevallen waren. Zo ging de processie voorwaarts onder triomfbogen door, waarbij op lopen van kanonnen heldinnen zaten uit de zusterloge van de naaisters, uit de Megaera-hopen van de 5 en 6 Oktober met eikentakken en driekleurigen opschik. Herault aan het hoofd van de optocht hield een zeer tedere aanspraak tot het Megaera’s geslacht en zo trok het verder, het feestmonster, naar het revolutieplein. Daar was een nieuw kolossaal standbeeld van gips, een standbeeld van de vrijheid en toen de processie tot de voeten ervan was gekomen, werden 3000 vogels uit kooien losgelaten met stroken papier om de hals, waarop geschreven stond: "wij zijn vrij, volg ons na! " Vervolgens verbrandde het vogelvrije volk allerlei tekens van de oude monarchale regering en Herault predikte daarbij en bad op heidense wijze. En dan ja dan ging het over de Seine! Er was op de plaats van de invaliden ten eerste een hoofdstandbeeld, voorstellend de in het volk geïncarneerde godheid, die zich in de mensheid bewust wordt. Een machtige Hercules zwaaide de knots tegen de geesten van oppositie en hindernis, die zich van de grond tegen hem verhieven. En Herault predikte weer en bad tot het peuple Dieu van gips. Daarna ging men naar het Champ de Mars en het altaar van het vaderland, waarop een urn stond van de

"heilige martelaars", die voor de "zoen van het volk" waren gevallen en aan het heidense gesticuleren, prediken en bidden kwam geen einde. Heraults tong werd droog, als die van een koortslijder, van al het woeste gezwets, dat hij die dag liet horen, die geheel was doorgebracht met de leiding van het zogenaamde feest. Toen zette zich eindelijk de menigte aan tafel, deels thuis, deels onder de blote hemel, zoals men dat het best maken kon. Aan alle gevels van de huizen fladderden kleine driekleuren aan stokken en op deze zweefde de roodwollen muts en aan alle huizen waren borden met ellenlange letters: "enige, ondeelbare republiek! Vrijheid, gelijkheid, broederschap, of de dood! " Hoeveel dergelijke tonelen, in het bijzonder ook die van afgoderij met haar, die de wordende godheid, van de tot zichzelf komende geest, van het verstand, voorstelde, met het liederlijk vrouwspersoon Cardeille, zouden wij niet kunnen meedelen! Maar reeds genoeg om ons oordeel te bevestigen: een volk, dat zo'n geschiedenis achter zich heeft, is de levende commentaar op "de mensen, die het merkteken van het beest hadden en die zijn beeld aanbaden." Deze mensen hoeven niet eerst in de toekomst te worden gezocht, zij zijn reeds aanwezig en ook de "boze en kwade zweren" zijn er reeds, die de eerste engel met het uitgieten van zijn schaal op de aarde heeft voortgebracht. Wie kent niet die boosaardige, ongeneeslijke zweer, die de hoofdplaag is van het nieuwere Europese staatsleven, dat menigmaal in het voorbijgaan schijnbaar genezen, altijd weer opnieuw verschijnt, dat de beste krachten van de staten verteert en hun levensbestaan bedreigt de zweren van de geest van de revolutie, die meest eigenaardige verschijning van het moderne Westen? Een zweer is een pseudo-organisme uit ziekelijke sappen ontstaan en van het normale levensproces afwijkend en dit verstorend. En wat is de revolutiegeest anders, dan de zucht, om zich van de geschiedkundige ontwikkeling van het staats- en volksleven, zoals zich dit onder de leiding van de goddelijke wijsheid vormt en in wet en staatsinrichting heeft uitgedrukt, met geweld los te rukken en naar goeddunken nieuwe organismen te vormen, die als noodzakelijk van ziekelijke natuur, slechts storend en verstorend werken? En waar anders, zo vragen wij verder, is deze zweer eigenlijk doorgebroken en is zij aan het lichaam van de staat niet weer kunnen worden genezen dan in Frankrijk? Door de revolutie is ook dat vorstenhuis in de hoogte gekomen, dat ten slotte de antichrist leveren zal; dat is de uit ziekelijke grond opgeschoten gifplant, die zijn geschiktheid om ten slotte de "mens van de zonde" voort te brengen, in Napoleon I voldoende aan de dag heeft gelegd Re 13: 2. Hebben wij op deze wijze vaste grond voor de verklaring van de vijf schalen dadelijk bij de eerste verkregen, dan zullen wij ook bij de volgende niet verlegen zijn, hoe wij die moeten begrijpen. De tweede schaal (vs. 3) wordt uitgestort in de zee en de zee wordt nu bloed als van een dode en alle levende ziel sterft in de zee. Dat doelt op Frankrijks internationale betrekkingen, op zijn verhouding tot andere volken en zijn geestelijke en staatkundige invloed op deze. Wie zou het kunnen verbergen, hoe in al deze betrekkingen van dat land, vooral sinds de boze en kwade zweer van de revolutiegeest het aankleeft, slechts bloed als van een dode over de volken uitgaat, waarin alle levende ziel, die in de zee zich bevindt, sterft? Bloed van een dode is zwart, geronnen, vuilachtig bloed, waarvan iemand walgt en degene, die het toch drinkt, ja drinken moet, omdat nu eenmaal de levensomstandigheden hem niets anders aanbieden, dood en verderf mededeelt; en hoe vaak is nu reeds geklaagd over het verderf, dat van Frankrijk uitgaat, verderf in mode en smaak, in kunst en literatuur, in godsdienst en gewoonten, in het sociale en politieke zowel als in het private leven! Voornamelijk is de zweer van de revolutie, zo vaak die sinds de Franse staatsomwenteling ook bij andere volken is uitgebroken, altijd uit dat land overgeplant. En wat nu de bijzondere, inwendige toestanden in Frankrijk aangaat, de maatschappelijke betrekkingen van de verschillende klassen van de staatsburgers onder elkaar, voorgesteld door de waterstromen en bronnen van de derde schaal (vs. 4), die bloedtonelen wijzen die dan in het ter dood brengen van het koningspaar, in de zogenaamde September-gruwelen, in het woeden van de guillotine gedurende het schrikbewind! Zij, die zich aan het hoofd hadden gesteld en de partijen, de een tegen de

andere, wisten zich niet anders staande te houden dan door gedurig schavotten op te richten, zij rekten dus eigenlijk hun leven van het drinken van het bloed van anderen. Het is slechts een belichamen van hetgeen zij in figuurlijke zin zelf begonnen waren te doen, als de bloedmensen van die Septemberdagen de dochters van de fabeldichter Cazotte, om hun oude vader te redden, dwongen werkelijk een beker te drinken uit de bloedstroom van de reeds omgebrachten. Elk gedeelte gaf aan het andere schuld van het vergiftigen van de openbare mening, elk deel klaagde het andere aan van hoogverraad, klaagde het aan op dood en leven. Provinciale belangen stonden tegenover de belangen van Parijs, de belangen van de middenklasse en van de rijkere burgerklassen tegenover het arme volk. Tegenover de September-dagen van 1792, toen men begon bloed in plaats van water te drinken, staat de Bartholomeüs-nacht omstreeks het einde van Augustus van het jaar 1572, toen het Katholieke hof en het Katholieke volk in Frankrijk bloed vergoten als water, om de vernieuwing door het Evangelie voor altijd af te snijden en met het profetenmoordende Jeruzalem op gelijke lijn te plaatsen. Wij begrijpen dan wel, waarom in vs. 5-7 de engel over de wateren en de engel van het altaar de heiligheid, waarheid en gerechtigheid van de oordelen van God prijzen; want inderdaad staan deze derde schaal met de beide voorgaande en het altaar van God in wederkerige betrekking tot elkaar. De zweer van revolutie is een goddelijk gericht vooral over die landen, waarin het pausdom de heerschappij heeft behouden; vooral in Frankrijk hebben bigotte koningen, die in fanatieke bevordering van het pausdom en in bloedige onderdrukking van het Evangelie hun hoogste lauweren zochten en hun gruwelijk leven in zonden goed wilden maken door slecht bestuur de brandstof opgehoopt tot het eerste vreselijke uitbarsten van de revolutie en sinds is dit land de revolutie-krater gebleven, die geheel Europa bedreigt. Evenals zo de derde schaal in gelijke verhouding tot de eerste staat, zo ook de vierde (vs. 8 v.) tot de tweede. Evenals bij de tweede gehandeld werd over Frankrijks verderfelijke invloed in internationaal opzicht, zo hebben wij bij de vierde te doen met de invloed op het leven van het volk zelf. Het meest ultramontaanse blad, dat vroeger in geheel Duitsland was, de vroegere "Duitse Volkshalle", moge het zelf zeggen, hoe het met deze invloed gesteld is: "Alle katholieke vroomheid, alle katholieke moraal, die in Frankrijk bloeien moge, heeft tot op dit ogenblik nog niet de minste invloed op het openbare leven, op de politiek van dit volk uitgeoefend. Die nu de staatkundige geschiedenis ervan sinds 200 jaren beschouwt, zijn verhouding naar buiten, zowel als de geschiedenis van zijn inwendige toestand, die zou bijna tot de overtuiging komen, dat de 10 geboden daar een geheel onbekende zaak waren. Geen land heeft als Frankrijk de ellendige wereldse roem zo beslist in de plaats van de Christenplicht gesteld; in geen land zijn sinds 60 jaren zo vele eden openlijk gebroken, zo talloze trouweloosheden begaan en, wat de hoofdzaak is, nog op dit ogenblik vindt niet de minste reactie in de openlijke moraal van dit volk plaats. Nog op dit ogenblik is het in het geheel niet mogelijk, de maatstaf van Christelijke moraal op hetgeen in de laatste tijd is geschied, toe te passen. En van al deze gruwelen, van al die godvergeten staatkunde ook niet het minste bewustzijn in de openbare organen; niet het minste spoor van berouw, van schaamte over de vroegere ongehoorde geschiedenis: "de gloire de la France", de roem van Frankrijk, dat is zijn elfde gebod, waaraan de overige tien geboden gemakkelijk ten offer worden gebracht". Wij weten daarom wat het uitgieten van de schaal door de vierde engel op de zon is; de zon, het zinnebeeld van de goddelijke openbaring, is niet als voor Israël (Hoofdstuk 6: 12), zwart geworden, als een haren zak, de katholieke kerk biedt het land in godsdienstige kennis en Christelijke moraal niet minder aan, dan wat zij ook aan de andere landen biedt, waarin zij heersende is. Maar wat geboden is, blijft zonder invloed, zonder werking; de zon verlicht niet, verwarmt niet; zij kweekt geen vruchten; het is even goed of zij er in het geheel niet was. Alleen door een negatieve macht openbaart zij haar bestaan. Het is het vreselijk vuur van de hartstocht, de hitte van roemzucht, winzucht, genotzucht, die het volk zo heet maakt, dat zijn zoeken en drijven herinnert aan het woord van Faust bij Göthe:

"zo duizel ik voort van begeerte tot genot en in het genot smacht ik naar begeerte." Heden, nu ten gevolge van de laatste oorlog Frankrijks betekenis in Europa is gebroken en het op wraak bedacht is, is zijn verdere geschiedenis zo in het duister, dat niemand zelfs geen drie stappen vooruit kan zien of berekenen wat morgen zal plaats hebben, nu is wel geen nadere verklaring nodig wat het is, dat de vijfde schaal (vs. 10 v.) teweeg brengt "zijn rijk is verduisterd geworden." De vreselijke haat tegen Duitsland, dat het werktuig in Gods hand is geweest, om de profetie te vervullen, de gedachten van wraak, waarin zij hun tongen kauwen van smart, dat alles is eigenlijk toch niets anders dan een lasteren van God in de hemel vanwege hun smart en hun zweren. De vijfde schaal wijst op de eerste terug. Binnen 80 jaren hebben alle vijf schalen geheel uitgewerkt, terwijl daarentegen door het uitwerken van de beide andere nog anderhalf maal zoveel tijd zal nodig zijn, zodat de schalen in het geheel 200 jaren omvatten."

De aarde, waarop de eerste toornschaal uitgegoten wordt, beduidt tegenover de volksverhuizing van de Middeleeuwen, door de ziener, Openbaring 13: 1, zee genoemd en tegenover de door de toornschalen bewerkte, toekomstige omwentelingen, rustige volken van Europa, die hij ook in de achtste en zestiende eeuw "aarde" noemt (Openbaring 12: 16; 13: 11 Re 12. 16). Het kwaad en boos gezweer, dat door de toornschaal ontstaat, is een zinnebeeld van de verborgen gisting bij deze volken, in de nieuwere tijd aanwezig, van het vuur van de geestelijke en wereldlijke omwentelingsGeest, die onder de as voortglimt, het besloten vuur van een vulkaan gelijk, dat zich eenmaal, wanneer de samengeperste gassen zich lucht maken en de aarde doen splijten, met geweld door een aardbeving en een lavastroom zich lucht maakt. Dit gezweer ontstaat bij de mensen, die het merkteken van het beest hebben en zijn beeld aanbidden. Omdat de eerste en vijfde toornschaal bij elkaar behoren en in de vijfde de troon van het beest, namelijk van het beest uit de zee, verduisterd wordt, of de wereldlijke macht van het pausdom, het tienkoningschap, dat geen merkteken heeft, valt en omdat het merkteken in eigenlijke zin bij het beest uit de zee, gedurende de tijd van de 1260 jaren niet voorkomt (13: 1-5; 11: 12), zo is het beest hier (16: 2), het beeld uit de afgrond, dat de mensen zijn merkteken geeft (Openbaring 13: 13-18; 14: 9-12; 15: 2; 19: 20 15. 2). Dit beest uit de afgrond huldigt op het gebied van de staat de heerschappij van het volk en op godsdienstig gebied de vergoding van de mensheid (Openbaring 11: 7; 17: 3). Het beeld van het beest aanbidden is zoveel als de mensheid vergoden en ten tijde van de antichrist, die volksheerschappij en mensheidvergoding, door een staatsgreep en godsdienstgreep na enige jaren, in zijn alleenheerschappij en de goddelijke verering van zijn persoon verandert, hem en zijn beeldzuilen aanbidden. Uit de plaatsen, die van het merkteken van het beest spreken, bijvoorbeeld uit 13: 13-18, blijkt duidelijk, dat het merkteken aan de mensen door het beest uitwendig pas na zijn openlijke en ambtelijke optreding gegeven wordt. Omdat zijn aanhangers hier evenwel het merkteken reeds hebben, eer het beest tot de heerschappij raakt, zo hebben wij het merkteken hier meer inwendig op te vatten en duidt het de aanhangers zonder uitwendig onderscheidend kenteken naar hun gezindheid aan, totdat het openlijke, uitwendige kenteken aan hen zichtbaar wordt. Dit is begrijpelijk, omdat de stichters van de toekomst-religie en de grondvesters van de volksheerschappij hun plannen sinds lang ontworpen hebben, eer zij hun grondstellingen officieel in toepassing kunnen brengen. De geestelijke ontwikkeling van de toekomst-religie heeft plaats sinds de tijd van de Hervorming, door de nieuwe filosofie, die insgelijks in 1789 en 1848 de beide voorspelen van de volksheerschappij te voorschijn geroepen heeft. De vierde bazuin bereidt zich reeds sinds de tijd van de Hervorming voor, waarin de nieuwe wereldwijsheid van het ongeloof de mensen naar de geest vergiftigt; en in onze tijd verenigen zich de kwade sappen tot een gezweer, dat met de uitgieting van de eerste en vijfde schaal aan de mensen ontstaat en uitbreekt. In de tweede bazuin werd het zeewater van de in het Morgenland vervalste leer van het

Christendom in de Islam tot bloed. De Islam bestaat tot op deze tijd en zinkt steeds dieper en dieper. Eindelijk zal hij ook de nieuwe leer van de verwerping van de ware God aannemen, omdat hij het meest een hervorming nodig schijnt te hebben. Hier luidt het niet slechts: de zee werd bloed, zoals bij de tweede bazuin, maar bloed van een dode, dus bloed, dat in bederf en oplossing is overgegaan. Hierdoor kan wel bij wijze van voorbereiding tot een latere gebeurtenis het verregaande verval van de Islam aangeduid worden, maar de plotselinge uitgieting van de toornschaal staat met een plotselinge omwenteling in het Oosten in verband, waar men de toekomst-religie van de Avondlandse volksbevrijders overneemt. (De tweede schaal toont de godsdienstige, de zesde de politieke zijde van die omwenteling aan). Alle levende ziel sterft in dat verdorven en opgeloste mensenbloed, terwijl het vroegere gericht over de Islam slechts voor een derde zo streng was. Ook het nog overige van de Morgenlandse kerk zal de toekomst-religie aannemen. Dat zal dan in de geest van de nieuwere tijd de oplossing zijn van het Oosterse vraagstuk, zodat alle geestelijk leven, voor zoverre het nog bestaat, ten volle vernietigd wordt. De volksheerschappij in Europa zal evenwel de Moslim-wereld niet op vreedzame wijze tot aanneming van haar godsdienst kunnen bewegen. Waarschijnlijk is het haar veldheer en afgezondene, die de koningen van het Noorden en van het Zuiden, d. i. van het Noord-Oostelijke Rijk in Europa en van het Turkse Rijk, overwint, die haar deze godsdienst brengt (Dan. 11: 40). In allen gevalle is hij, die met de koningen van de opgang van de zon in aanraking komt, bereids de antichrist. In de derde bazuin viel de lichtende ster op de rivieren en waterbronnen en maakte onder het pausdom de leer van het Evangelie bitter, zodat de mensen aan zijn leer geestelijker wijze stierven. Het water, het woord van God, is dus nog onder het pausdom aanwezig, maar het is verbitterd. Hier wordt zijn water tot bloed, of wel het pausdom laat het Evangelie en de Heilige Schrift varen en gaat tot de toekomst-religie over. Het Roomse bijgeloof verkeert dus in volslagen ongeloof. Ongeloof en bijgeloof, vaak schijnbaar onderling vijandig, blijken dus nauw aan elkaar verwant te zijn. Wanneer deze overgang plaats heeft, bestijgt het pausdom het beest uit de afgrond, om als de grote hoer daarop te rijden. Dan wordt het in vereniging met de afvallige Christenheid van alle belijdenissen de volkomen hoer en moeder aller hoererijen (17: 5). De Morgenlandse Christenheid was reeds gezamenlijk met de Islam aan een vernietigend oordeel overgegeven; ditzelfde geschiedt nu ook met de Avondlandse, wanneer de pauselijke hiërarchie het Christendom afschaft en zijn meer dan duizendjarige zaak laat varen. In de vierde bazuin werd de zon geslagen, hier wordt een schaal op de zon uitgegoten. De zon is Christus, reeds door Arius' dwaalleer verduisterd, maar door de toekomst-religie geslagen (9: 2; 8: 12 Deze toornschaal wordt op de valse zon van de toekomst-religie, op de antichrist uitgegoten, wie het toegelaten wordt, zich als tegenzon in Christus' plaats te stellen. Deze toelating is reeds de eerste stap tot het gericht, dat later bij Armageddon de antichrist treffen zal. Voorheen waren de vrijheidsmensen allen "op aarde wandelende godheden" en ieder was een "zichzelf verheerlijkend koning." Nu evenwel treedt er een te voorschijn en werpt zich op als "aller god" en als "aller koning"; als god moeten hem de anderen aanbidden, als koning moeten hem de anderen gehoorzamen. Godsdienstige en staatkundige vrijheid zijn zo verdwenen en het zacht schijnende licht van de vergoding van het menselijke geslacht is in een heet schijnende, stekende en brandende zon van de godheid van de antichrist veranderd. God laat aldus weldra de godsdienstige vrijheid weer in een gewetensdwang, welks gelijke nog niet op aarde bestaan heeft, tot straf voor de hoogmoed van de mensvergoding en de gruwel van de profetenmoord, door de mensen gepleegd, overgaan. Wie deze koning niet aanbidt en zijn merkteken niet aanneemt, die moet gedood worden. Dat is het vuur, waarmee de mensen door de anti-christelijke zon worden verschroeid. De troon van het beest, namelijk van het beest uit de zee, is de troon van het pausdom, die de Draak (13: 2) het gegeven heeft. Zijn koninkrijk wordt verduisterd, omdat de stralende kronen van zijn hoofd worden weggenomen, of omdat het Tienkoningschap door de Volksheerschappij wordt vervangen,

zodat het pausdom in plaats van een vroeger beschermer in de koninkrijken van de Europese volken, nu in de Volksheerschappij of het beest uit de afgrond een vijand heeft, waardoor het rijk van het beest uit de zee verduisterd en in de schaduw gesteld en tot een valse godsdienst zonder wereldmacht, zonder troon gemaakt wordt. Daarover verbijten zich de aanhangers en dragers van het pausdom, vooral zijn beschermers, die nu hun macht verloren hebben, in bittere ontevredenheid hun tong, omdat zij geen invloed meer kunnen uitoefenen; wel geven zij hun toorn lucht door bullen en herderlijke brieven aan kerken en parochiën gericht, of door bevel en oproeping aan hun krijgsheiren en volken, maar zij worden niet alleen niet meer gehoord, maar gehaat en veracht, vervolgd en omgebracht. Het pausdom evenwel zal met de Volksheerschappij een verdrag aangaan, tot haar overlopen en zijn godsdienst laten vallen, ten einde zich voor de prijs van de afschaffing van het Christendom de genade van de Overwinnaars te kopen en zijn bestaan nog enige jaren te verlengen. Dit zijn juist zijn lasteringen van de God van de hemel, die ook, Hoofdstuk 13: 6, beschreven worden. Bovendien vindt men zijn geschiedenis, 13: 7, 8, in de vijfde schaal, waar het als de hoer op het beest uit de afgrond rijdt, 17: 1-6. de God van de hemels lasteren, wil hier zeggen, van Hem afvallen en de mens in zijn plaats stellen. God heet de God van de hemel, omdat de toekenning van de heerlijkheid van de Heere, die in de hemel is, aan nietige mensen als de meest dwaze en onbeschaamde misstap aangeduid moet worden. De smarten en gezweren herinneren aan de eerste toornschaal. Bij de volken dringt de etter van de oproerlust uit de gezweren en bij het pausdom komt uit de oude gezwel van het bijgeloof de kwade stof van het ongeloof en van de godslastering en van de vijandschap tegen het Evangelie voor de dag. De pijnlijke gezweren betekenen ook nog de buitengewone nood en de verborgen woede, die bij het pausdom ontstaat, omdat zijn oude aanhangers onder de volken ontrouw worden, zodat het een pausdom zonder volken is. Het brengt evenwel de volken, snel op zijn zijde, omdat het niet alleen aan de zijde van het afgrondsdier staat, maar het verre achter zich laat in het opperen van grondstellingen, die de adel van de mensheid zullen moeten verkondigen. Dan zal in die dagen een kerkvergadering de godsdienst van de Roomse kerk overeenkomstig de vrijzinnige beschouwingen van de nieuwere tijd inrichten, op een wijze, die bij het beest uit de afgrond weerklank vindt en de tot nu toe bestaan hebbende inrichting van kerk en godsdienst als niet meer geldig en voor afgeschaft verklaren. Op zo’n wijze zal zich het pausdom, door lastering, in korte tijd op de nek van het afgrondsdier weten te plaatsen; zijn vroegere beschermers zullen evenwel niet weer tot de heerschappij raken, maar ten dele nog de verwoesting van Rome beleven, om haar wenend een eeuwig vaarwel toe te roepen: "Wee, wee, u grote stad, Babylon, u sterke stad, in één uur is uw oordeel gekomen! " (18: 10).

Onder de profeten van het Nieuwe Verbond staan, zoals reeds is opgemerkt, de apostelen Petrus en Paulus bovenaan. Rome had hen ter dood gebracht; Rome zo een aanvang gemaakt met het bloedige werk van de vervolging; en zo begint ook met Rome het oordeel. Maar niet alleen Rome, ook alle vervolgers van de heiligen uit alle tijden en plaatsen worden als rechtvaardige straf met bloed gedrenkt, in plaats van met het water van welvaart, dat zij vroeger door Gods gunst en de dienst van de engelen ontvingen. Voorbij is het stil gelijk van de vrede en het gericht van de Rechtvaardige, dat men door de zonden over zich heeft gebracht, brengt hen tot vernieling van elkaar, zoals de Heere zegt: "En Ik zal uw verdrukkers spijzigen met hun eigen vlees en van hun eigen bloed zullen zij dronken worden als van zoete wijn en alle vlees zal gewaar worden dat Ik de Heere uw Heiland ben en uw Verlosser, de Machtige Jakob." Zij worden door de geduchten vuurgloed verzengd; zij kunnen niet langer loochenen dat er een God in de hemel leeft; met geweld dringt zich die gedachte aan hen op; zij voelen dat met de zwaarte van een onlijdelijke last; maar zij zien knarsetandend tegen God op als tot een dwingeland, zij lasteren Hem en hun enige gedachte is spijt, dat zij Hem niet kunnen vernietigen. En waarom? Omdat zij de zonde niet aanmerken als overtreding van Zijn

heilige wil, omdat zij zich niet beschouwen als in opstand tegen God. Denken wij slechts aan Farao. Hoe was het met hem gesteld? Hij gaf, ja, soms Gode de eer en sprak tot Mozes: "ik heb mij bezondigd; de Heere is rechtvaardig; ik daarentegen en mijn volk zijn goddeloos." Maar dit was slechts voor een ogenblik; want wanneer hij de plaag zag ophouden, bezondigde hij zich opnieuw en verhardde zijn hart, hij en zijn knechten, zodat van al de Egyptische plagen het slot is: "zo werd Farao's hart verstokt." Denken wij ook aan de Romeinen onder het vervolgen van de Christenen. Hoe zwaarder de ene ramp na de andere hun door de Heere werd toegezonden wegens het vergoten bloed van Zijn heiligen, des te heviger woedden zij tegen de belijders van Zijn naam. Nooit wordt een volk zekerder getroffen dan in zijn beheersers. De plagen troffen tot hiertoe de onderdanen en in zover slechts de koning; de vijfde treft de vorst en daarin tevens het volk. De troon van het beest, d. i. van de aan God vijandige wereldheerschappij, die in de wereldgeschiedenis zeven hoofden heeft, stond op verschillende plaatsen in verschillende tijden. Ten tijde van Farao stond die troon in diens hoofdstad, te Memphis; te Babylon in de dagen toen dat rijk zich had opgemaakt tot onderdrukking van het volk van de Heere en in de leeftijd van Johannes was die zetel te Rome geplaatst. Maar wanneer en waar ook opgericht, die troon wordt overal door de vijfde schaal getroffen, want door de hele geschiedenis heen vervolgt deze de wereldheerschappij, die zich tegen God verzet. Het was een uitstorting van deze schaal, toen Nebukadnezar waanzinnig, een dier gelijk werd en zijn rijk verloor; het was een uitstorting van deze schaal, toen vele eeuwen later de Romeinse keizer Valerianus door Perzen overwonnen en gevangen genomen werd en de koning van deze hem zo diep vernederde dat hij bukken moest om de overwinnaar tot voetbank te dienen bij het bestijgen van zijn paard; Valerianus verloor troon en scepter en de vijfde schaal werd over hem uitgegoten. Zo vaak dit plaats heeft over de troon van een, die heerst en de Kerk haat, wordt zijn rijk verduisterd door de duisternis van Gods heilig ongenoegen, want duisternis is in de Schrift het beeld van ongeluk en ellende.

Vele uitleggers verstaan hieronder de stad Rome, waar eigenlijk de troon is van de antichrist, waaruit hij over andere landen zijn geestelijke heerschappij voert, die troon door zulke instrumenten als God daartoe zal verwekken, gedestrueerd zal worden, die de antichrist zelf met zijn aanhang ook zullen verjagen, waardoor zijn rijk zeer zal afnemen en zijn luister in de wereld verduisteren, totdat hij eindelijk door de geest van de mond van Christus geheel teniet gedaan zal worden.

God in de tempel wonend gebiedt van daar de zeven engelen, de werktuigen, die Hij gebruiken wilde en tot hun werk bekwaam gemaakt had, met grote ernst en met een grote, hun harten doordringende en hen gewillig makende stem, dat zij het werk beginnen en uitvoeren en de antichrist, wiens rijk de hele aarde besloeg, ieder met hun plagen van trap tot trap verderven en uitroeien zouden. Zij, die last van God ontvangen hebbende, zijn meteen vaardig en voeren hun last nauwkeurig uit. De aarde (vs. 2) is het vaste deel van de wereld, waarop van de mensen voet steunsel heeft, waarop de gebouwen rusten, waaruit boom en gras voortkomen. Daarom wordt hier door de aarde verstaan datgene, dat het fundament is, waarop het pausdom rust, en geheel zijn getimmerte gebouwd is. Dit nu is de opperhoofdigheid en de onfeilbaarheid van de paus in het geestelijke en in het wereldlijke, de macht om zalig te maken en te verdoemen. Neemt dit fundament weg en zijn hele kraam zal instorten; over dit fundament is deze schaal uitgegoten, het schuddende en doende waggelen. Dit is geschied ten tijde van de hervorming, wanneer vele koningen zijn opperheerschappij hebben afgeworpen. Het verwerpen van zijn oppermacht in het wereldlijke en geestelijke en van zijn onfeilbaarheid is hem en die het merkteken van het beest hebben en zijn beeld aanbidden en al zijn aanhang, tot een ondraaglijke smart in de ziel, als van een kwaad en boos gezwel in het lichaam en omdat het verwerpen van hem van buiten, het verwerpen van zijn onfeilbaarheid

en het weinige ontzag van binnen als een boos gezwel blijft, zo blijft ook zijn smart, niet zonder grond van vrees, dat het hem van de troon nog werpen zal en hij ontziet al de koningen, die bij hem zijn gebleven, meer dan zij hem doen. De tweede schaal (vs. 3) is een plaag, waarvan de zielen sterven, daarom moet men ze op zielverdervende leringen en godsdienst toepassen. Zoals de zee is een vergadering van vele wateren, zo is de Roomse godsdienst een vergadering van een grote menigte van bijgelovigheden, waaraan noch maat noch einde is. Door de zee verstaan wij de samenvloeiingen van menselijke inzettingen, plechtigheden, aanbiddingen van heiligen, houten en stenen beelden, van de broodgod, de dagelijkse opoffering van Christus in de mis, de verdiensten van de werken, de schat aan overtollige werken van de heiligen, die men voor geld kan kopen, de boetedoeningen, bedevaarten enz. enz. Door de fonteinen en rivieren in vs. 4 worden verstaan de middelen, waardoor de dodelijke leringen en godsdiensten zich overal verspreiden, namelijk de kardinalen, bisschoppen, zendelingen enz. Over deze wordt de schaal van de gramschap van God uitgegoten, God heeft ze aan zichzelf overgegeven, in een verkeerde zin, tot gruwelijke ontuchtigheid en allerlei boosheid, gierigheid, bloeddorstigheid; God heeft ze stinkende en walgelijk gemaakt bij alle mensen, ook bij hun eigen volk en zoals zij zelf vuil bloed zijn, zo is het ook bloed, dat zij de mensen door het voortplanten van hun afgoderij, leringen en bijgelovigheden, te drinken geven, dat niet kan zijn het lessen van de dorst, maar is een vergiftige drank, die de zielen van de mensen voor eeuwig doodt. De engel van de wateren in vs. 5 geeft te kennen de instrumenten, waardoor God de geestelijke oordelen over het pausdom heeft uitgevoerd, hier voorgesteld door de zinnebeelden van de zee, fonteinen en rivieren, waarvan de wateren in bloed veranderd werden; de engel stelt de leraars en de strijdende Kerk voor, die door hun uitgaan uit Babel en openbare vertoning in het aanzien van het pausdom, welks gruwelen door de verkondiging van het zuivere Woord van God openbaar, bestraft en veroordeeld zijn geworden, die, zeg ik, is het middel geweest van deze oordelen over de antichrist; want de engelen, die de schalen uitgieten zouden, kwamen uit de tempel en een van de vier dieren gaf hun de schalen (Openbaring 15: 6, 7). De Kerk keurt dele oordelen goed, en verheerlijkt de eeuwige, de onveranderlijke, de getrouwe God daarover, van wie die plagen over de antichrist zijn gekomen en wiens rechtvaardigheid op een bijzondere wijze daarin duidelijk te zien is; de Kerk ziet, erkent en verblijdt zich over die rechtvaardigheid, en verheerlijkt er God over. Onder de vierde schaal in vs. 6 kan men door de zon niet de natuurlijke zon verstaan, waarvan de hitte algemeen is, ook niet de Heere Jezus, de Zon der gerechtigheid, die Zijn Kerk in genot bestraalt en vruchtbaar maakt, maar de oorzaak is van de plagen over de antichrist. Men kan daardoor ook niet verstaan een aanzienlijk vorst, die bekeerd zou worden en daardoor de antichrist spijt, hartzeer en nadeel toebrengen, want niemand zou in de tempel kunnen ingaan, totdat de zeven plagen uitgegoten zouden zijn (Openbaring 15: 8) en ook kan men van zo iemand niet zeggen, dat een plaag over hem zou uitgegoten worden. Maar door de zon wordt een vorst verstaan die voor het Christendom is wat de zon is aan de hemel, die in heerlijkheid en macht boven allen uitmunt en evenwel veel doet tot afbreuk van de antichrist. Wij durven niet volstrekt zeggen, dat het de koning van Frankrijk is, maar hij gelijkt hem zeer wel. Het voorwerp van de plaag van de vijfde schaal is de troon van het beest, niet zijn hele rijk, want de andere plagen worden daarover ook uitgegoten, maar zoals de andere plagen ieder een bijzonder voorwerp hebben, zo ook deze, de troon is Rome, de zevenbergige stad (Openbaring 7: 9). Zij zelf bekennen, dat Rome is de stoel van de paus en het omliggende land noemen zij zelf de stoel. Als het bewezen is, dat de paus de antichrist is, dan is ook zonder tegenspreken Rome de troon van het beest, over deze is de vijfde schaal uitgegoten, dat Rome’s ondergang zal meebrengen; Rome zal geheel verwoest, verbrand en tot een puinhoop gemaakt worden, zoals blijkt uit Hoofdstuk 17: 8, 9. 18 Dan zal de paus nog wel paus blijven, maar zijn heerlijkheid, zijn luister en gezag zullen weg zijn en hij zal tot verachting worden; dit zal hem en zijn aanhang

uitermate pijnen en deze opnieuw oppuilende zweren zullen hem zo verdrietig en boos maken, dat ze God zullen lasteren, omdat Hij hen niet beter bewaart en zij zullen even hardnekkig in hun afgoderij voortgaan.

Hier worden zeer zware rampen en ellenden van Rome en het aangrenzend Italië voorspeld. In de volgende hoofdstukken zullen die meer in het bijzonder worden voorgesteld. Bloedige oorlogen en andere schrikkelijke verwoestingen treffen het hart van het rijk, dat daaraan licht en warmte van het leven gaf. Daarop zou een grote verduistering van het rijk volgen, bestaande in verwisseling van de vroegere heerlijkheid met schade en verachting (Job. 30: 30 Klaagt. 4: 8) vergezeld van zielensmart (Jer. 14: 2) in een jammerstaat vol vrees en verschrikking, als van degenen, die in duisternis gezeten zijn (Jer. 13: 16 Mich. 7: 8). In deze jammerstaat zouden nochtans de verharde mensen verre zijn van zich te bekeren, dat zij integendeel pogen zouden hun pijnen te verdonkeren, tot grotere razernij vervoerd worden en de ware God met hun oude lasteringen meer bestrijden zouden zonder er van af te laten voor hun eindelijk verderf.

Deze schaal brengt ons tot de tijden van de reformatie, toen het rijk van het beest een zware slag kreeg, in alle historiën vermaard. De volkeren, moe van de dwalingen van de voorgaande eeuwen, hebben vrijwillig de deur opengedaan voor de evangelieleer. Toen zijn de schanddaden van de Roomse Kerk en stoel en pausen en kerkvoogden openbaar geworden, waardoor sommigen niet alleen door bijgeloof, maar ook door goddeloze wandel bekend stonden bij de hele wereld. Toen zijn openbaar geworden de vuiligheden en kunsten en bedriegerij van de kloosterlingen en monniken en prekers en alle andere gruwelen. Sinds die tijd is het gezag van de paus ontzenuwd. In dit geestelijk oordeel kwam ook nog een tijdelijk. Rome kreeg een verbazende ramp, weinige jaren nadat het licht van het Evangelie opging onder Clemens VII, toen de stad door de legermacht van Keizer Karel V onder het beleid van Karel, hertog van Bourbon, zonder enig ontzag voor paus en heiligdommen met geweld veroverd werd en alle dartelheden en verwoedheden moest uitstaan, die men van een dartel leger van overwinnaars kon verwachten, veel zwaarder zelfs dan zij die van de Gothen en Vandalen, die ontzag hadden voor de heiligdommen, had moeten lijden.

Door de vijfde bazuin is de antichrist gekozen tot zijn troon, door de vijfde schaal is hij afgezet.

Wij zeggen in onze taal, "hij zou uitzinnig en razend worden" en hij zou van spijt zich de tong afbijten. Het is een wijze van spreken, die te kennen geeft, dat de papisten zullen razen en zich zeer lelijk gedragen, om de openbare waarheid, die zij begeren verachtelijk te maken en geheel ten onder te brengen.

Dit dier is de luipaard (Hoofdstuk 13: 2), het kan zijn huid niet veranderen. Maar de macht van God zou zich niet zo grotelijks vertoond hebben, als Farao zich bekeerd had op het aanschouwen van de eerste tekenen. Zo zullen er ook zijn vele grote samenzweringen en listige praktijken, om het koninkrijk van de paus op te houden, nadat zijn troon zal zijn omvergeworpen; de antichristische religie zal nog in achting zijn bij de papisten, die Rome zullen overleven. Maar dat men hierover niet bevreesd is. Het beest wordt bewaard alleen om de triomf van Christus en van Zijn Kerk te versieren.

En de zesde engel goot zijn schaal uit op de grote rivier, de Eufraat (Hoofdstuk 9: 14); en zijn water is uitgedroogd. Met het uitgieten van de schaal verbande de Heere de inham van de zee en bewoog Hij Zijn hand tegen de rivier door de sterkte van Zijn wind (Jes. 11: 15 v.),

opdat bereid zou worden de weg van de koningen, die van de opgang van de zon komen zullen en door Cyrus zijn voor afgebeeld (Jes. 41: 2 vv. ; 44: 28 Door het droogmaken van de rivier werd eens voor Cyrus (Jes. 46: 11 Jer. 51: 36) de weg bereid tot Israël's bevrijding uit de Babylonische ballingschap 2Ch 36: 20; op gelijke wijze zal tot terugvoering van hen, die van de 12 stammen in de oostelijke landen van Azië nog aanwezig zijn Jer 31: 21, als tot bevrijding van de overheersing van de halve maan Deze 35: 15, de weg worden gebaand.

Als het nog verstokte en onder alle volken van de aarde verstrooide Israël tegen het einde van deze en het begin van de volgende eeuw tot zijn Heiland zal bekeerd zijn en dat zich in geloof met Hem heeft verbonden, dan zal ook de belofte in Lev. 26: 42 Deut. 30: 1 vv. Jes. 27: 12 v. enz. over het weer verkrijgen van het heilige land vervuld worden tot herstel van de gemeente van Zion, waarvan wij in Hoofdstuk 14: 1 vv. hebben gelezen. Terwijl nu in Hoofdstuk 12: 14 onder de twee vleugels, die aan de vrouw werden gegeven, de vleugels, als van een grote adelaar, opdat zij naar haar plaats vloog, de middelen van God werden voorgesteld, waardoor Hij Zijn volk uitleidt uit die landen en omstandigheden, waarin het tegenwoordig als gevangen zit, wordt op onze plaats aangewezen, wat geschieden moet, opdat het volk in zijn land binnenkomt. Vóór alle dingen wordt dan gehandeld over de bevrijding van dit land van de heerschappij van degenen, door wie de heilige stad 42 maanden lang vertreden wordt (Hoofdstuk 11: 2). Op onze plaats is "de grote rivier, de Eufraat" een zinnebeeld van de Mohammedaanse macht (Hoofdstuk 9: 14 vv.), zoals ook vaker stromen als beelden van machtige rijken worden gebruikt (Jes. 8: 7 Jer. 2: 18). Deze waterstroom nu, nadat die eeuwen lang trots heeft voortgestroomd en vaak in plotseling stijgen de wereld had overstroomd, verdroogt. In zoverre het verdrogen van een rivier allengs geschiedt, is hierdoor het allengs zinken en verdwijnen van de Mohammedaanse macht voorgesteld. Dat komt ook volkomen overeen met de geschiedkundige gang. Alle Mohammedaanse rijken verouden en worden ziek; ook het tegenwoordige hoofdrijk van de Islam, Turkije, aan welks hoofd de opvolger van de Kalifen, het opperhoofd van alle Muzelmannen staat, is het hele opdrogen nabij; zijn geestelijke en materiële hulpbronnen verdrogen. Reeds lang heeft de Turkse Sultan in Europa de naam van de "zieke man" en zijn rijk heeft zijn bestaan te danken aan de onenigheid van de Europese machten over het verdelen van de erfenis. Niet weinige schriftverklaarders verklaren de mogelijkheid van een terugkeren van Israël naar Palestina als zouden de Europese machten, zodra het tot die verdeling van de erfenis komt, ook de Joden met een deel begiftigen en uit humaniteit of politiek hun het land van hun vaderen teruggeven. Verder veronderstellen zij, dat dit weer bezitten, als een duidelijke vervulling van de goddelijke toezegging, op de Joden zo machtige invloed zal hebben, dat zij zich nu tot Christus zullen bekeren. De ene gedachte is echter even verkeerd als de andere, en wij kunnen ons wel ontheven achten van de moeite dit in bijzonderheden aan te wijzen. Daarentegen ligt reeds in Jes. 49: 12 een aanwijzing, op welke wijze de Mohammedaanse heerschappij binnen korte tijd een einde zal nemen. Van het land Sinim af, van het verre Oosten van Azië, waar de volken zich reeds nu krachtig bewegen, zullen de koningen optreden, die "de tijd van de heidenen" (Luk. 21: 24) ook in zoverre vervullen, als het nu met diegenen, wie Jeruzalem ter vertreding was prijs gegeven, een einde zal nemen. En van Israël, als het in zijn land is teruggekeerd, nadat het van te voren reeds tot Christus bekeerd is en als de Zions gemeente, in Hoofdstuk
1 vv. beschreven, nog een geheel ander zendingsvolk uitmaakt, dan ooit een van de Christelijke partijen het zendingswerk heeft verstaan, zal deze "volheid van de heidenen", die onze arbeid niet kan bemachtigen, zeer snel en gemakkelijk in het rijk van God worden ingeleid, zodat de "koningen van de opgang van de zon" tevens doen denken aan de wijzen van het Oosten (MATTHEUS. 2), die kwamen, om de geboren Koning van de Joden, wiens ster zij in hun vaderland hadden gezien, te aanbidden.

Deze toornschaal wordt op de Eufraat uitgegoten en beduidt de val van de machten van de Islam, die aan de Eufraat haar hoofdzetel hebben. De tweede bazuin in de tweede toornschaal wijst op de godsdienst-vervalsingen in de Islam, de zesde bazuin en de zesde toornschaal op de wereldmachten van de Islam. Door de loslating van de engelen bij de Eufraat in voor-Azië werd het ontstaan van de Islam voorgesteld; hier wordt onder het zinnebeeld van de uitdroging van deze stroom zijn einde vermeld. Wie weet niet, dat de Moslim-wereld diep gezonken en onbekwaam is, om iets nieuws en levenwekkends daar te stellen? God laat de zieke man, zoals staatslieden hem noemen, van lieverlede uitteren en een langzame dood sterven.

Wanneer de Eufraat ten gevolge van het uitgieten van de schalen uitdroogt, dan blijkt reeds hieruit, dat de Heere dit doet om de eindelijke zegepraal en het heil van de Kerk voor te bereiden en haar vijanden te onderwerpen. Wij zien ook, dat de weg door de Eufraat slechts daarom voor de koningen bereid wordt, opdat zij erdoor mogen gaan naar het oord van hun nederlaag Armageddon. Maar wat is de Eufraat in de geschiedenis van de Kerk? De naam van deze rivier wordt gebruikt voor datgene, waardoor het voortrukken van de God vijandige wereldheerschappij tegen de heilige stad, de Kerk, wordt verhinderd. God zelf neemt, wanneer het Hem behaagt, die hindernissen weg. De kleingelovige siddert, de wereld juicht er over en de verharding van haar hart wordt te groter. Ten tijde van Johannes onder anderen, werden van de zuilen van de Kerk, Petrus en Paulus ter dood gebracht, Johannes zelf naar Patmos verbannen en daardoor de Kerk ogenschijnlijk prijs gegeven aan heidense willekeur. Dat was wel een treurige aanblik voor de gelovigen, en het scheen een luisterrijke zegepraal voor de wereld; het scheen met de Kerk gedaan te wezen en voor haar vijanden stonden de poorten van de heilige stad geopend. Menigeen klaagde daarover met innige smart. Maar wanneer het geloof het bezwijken nabij is en de wereld slechts de laatste slag meer aan de Kerk heeft toe te brengen, dan ziet die wereld op eenmaal de plaats van haar ondergang, Armageddon, voor zich. Dat is van oudsher de geschiedenis van het beest. Zie, de Heere God schijnt voor Farao en zijn leger een effen baan te bereiden, om Israël te achterhalen, te vervolgen, aan te tasten, te vernietigen het uitverkoren volk zweeft boven de rand van zijn onherroepelijke ondergang nog slechts éénmaal de hand uitgestrekt, o Farao! Maar nee! De Egyptenaar wordt van de tin van zijn verwachting neergeworpen en komt om in de Schelfzee. Zo staat elke stap van de wereld, die zich tegen God verzet, onder het bestuur van de Voorzienigheid.

Hierdoor verstaan sommigen de eigenlijk genoemde rivier Euphrates, aan welker beide zijden de Turken, de Perzen en dergelijke natiën tegen het Oosten het gebied hebben gevoerd, zoals in Hoofdstuk 9: 14 aangeduid is, die zich nog met elkaar zouden verenigen en de stoel van de antichrist innemen. Anderen verstaan door deze rivier de Euphrates, bij gelijkenis, al de inkomsten, die de antichrist uit de hele Christenheid trekt, waardoor zijn stoel verrijkt wordt en hij zich en zijn troon tegen alle andere geweld beschermt, die door de Christelijke prinsen eens geheel geschorst en uitgedroogd was, zoals al begonnen is, hem onmachtig te maken om zichzelf staande te houden, die prinsen, zoals hier verhaald wordt, van de opgang van de zon komen, omdat zij van Christus, die de opgang is uit de hoogte, daartoe verwekt zullen worden, zoals het oude Babylon door de rivier de Euphrates van te voren beschermd en verrijkt zijnde, door Cyrus uitgedroogd is en de weg geopend heeft tot overvallingen en innemingen van die stad en uitroepingen van haar rijk, zoals Jer. 51: 31 enz. voorspeld is en in Dan. 5: 30 vervuld.

De zesde bazuin bracht de Turk voor, als wanneer hij macht kreeg en een groot deel van de Christendom overstroomde en verwoestte; de zesde schaal breekt hem weer, hetgeen door het

opdrogen van de rivier de Eufraat, zijn gebied, te kennen gegeven wordt, ziende op het innemen van Babel door het afleiden van de rivier, de sterkte van de stad. Het einde, waartoe de Turk verbroken zal worden, is de bekering van de Joden, die door de afgoderij van het Pausdom en geweldenarij van de Turk tot nog toe verhinderd geworden is; de Joden worden hier koningen genoemd (Exod. 19: 6). Een koninklijk priesterdom (Jes. 24: 21-23 a) De koning van de aardbodem (MATTHEUS. 8: 12). De kinderen van het Koninkrijk. De Joden zijn over de hele aarde verspreid, maar bijzonder zijn zij menigvuldig in de Oosterse landen. Dat de Joden bekeerd zullen worden, is boven op zijn plaats bewezen en tegelijk de terugkomst in hun land aangetoond. Dat in de Openbaring niet gesproken zou worden van deze grote zaak, is niet te geloven. Dat hier en in Hoofdstuk 19, waar deze zaak, in deze schaal kort voorgesteld, breder wordt vertoond, van hun bekering gesproken wordt, is het voelen van velen en van de voornaamste schrijvers over de Openbaring. Dat de verwoesting van de antichrist en van de Turk, onder wiens gebied zij allermenigvuldigst zijn, goede gelegenheid daartoe zal geven, is makkelijk te verstaan. Dus achten wij, dat door deze koningen van het Oosten de Joden verstaan worden en dat hun herstel na die tijd te verwachten is. En zij, bekeerd zijnde, zullen een middel van de bekering zijn van de daarover wonende koningen en volkeren.

Van de draak en van de twee beesten is hiervoor gesproken, waarbij het beeld van het beest van te voren ook is gevoegd. In de plaats van het tweede beest wordt hier de valse profeet gesteld, waaruit blijkt, dat deze valse profeet ook het beeld van de beesten is, dat is, de antichrist met zijn hele rijk, voor zoveel hij de valse leer door hem zelf en andere van zijn dienaren voorstaat en al zijn geestelijke prelaten, consistories, hoven, conventen, conciliën en personen daartoe gebruikt, om die valse leer te verbreiden, zoals in het volgende Hoofdstuk zal blijken. Door hem worden dan gezamenlijk deze onreine geesten gezonden, omdat zij al haar listigheid en aanzien samen brengen en samenspannen, om Gods Kerk en Zijn waarheid uit te roeien en als uit één mond hier in te spreken en door een geest te worden gedreven.

Wij vinden hier een voorbeeld van de nabij zijnde ondergang van het antichristische Rome, evenals het uitdrogen van de wateren van de Eufraat vroeger het uur van Babels ondergang was. Geen verklaring van de Eufraat is zo geschikt, als van volkeren, die van alle kanten naar Rome toevloeiden en versterkten, dat men niet makkelijk tot verwoesting kon komen. Het uitdrogen van de wateren zal dan het aftrekken van die volken betekenen, dat zij niet meer derwaarts vloeien, noch hun rijkdommen toevoegen, waardoor dan een gemakkelijke weg aan de vijanden van die goddeloze stad zal worden geopend om haar in te nemen, evenals eertijds aan Darius en Cyrus met hun talrijke en sterke legers.

Men zal door de Eufraat moeten verstaan een machtig en volkrijk koninkrijk in Europa, dat als de Eufraatstroom kan worden gehouden voor een voorschans en borstwering van het rijk van het beest, dat geen ander kan zijn dan Frankrijk. De koningen van Frankrijk hebben de paus tot die hoogheid verheven, waarin hij zich nu vertoont en, als zij hem in die waardigheid niet gehandhaafd en verdedigd hadden, het was gedaan geweest met dat rijksgebied van bijgelovigheid en afgoderij. Maar dat koninkrijk zal opgedroogd worden, d. i. God zal door Zijn voorzienigheid maken, dat dit grootmachtig rijk allengs van kracht en vermogen beroofd wordt, opdat de koningen en vorsten van de aarde daarom minder tegenstand vinden ten tijde van die strijd, die om de godsdienst zal worden gevoerd en een weg banen tot volvoering van de kerkhervorming, dat grote werk, waarvan hier gesproken wordt.

Onder de rivier de Eufraat moet worden verstaan het volk daar woonachtig, de Turken en onder de koningen van het Oosten de Joden, die, tot God bekeerd zijnde en tot het geloof in

Christus, koningen zijn. Dat hier Joden bedoeld worden, blijkt uit vs. 22. De wederoprichting van Christus' Koninkrijk onder hen en zo'n heerlijke regering ziet op de tijd, wanneer die het allerheerlijkst zijn zal en dus op de tijd van hun bekering.

En Ik zag, terwijl de koningen van het Oosten naderden, uit de mond van de draak, waarvan in Hoofdstuk 12 sprake was en uit de mond van het beest in Hoofdstuk 13: 1 v. en uit de mond van de valse profeet (Hoofdstuk 13: 11 v.), drie onreine geesten gaan, de vorsen gelijk.

Want hetgeen ik zag, namelijk deze drie onreine geesten, die ik in vorsen gedaante zag te voorschijn komen, dus ook de beide, die uit de mond van het dier en uit de mond van de valse profeet gingen, zijn geesten van de duivelen en dus met veel hogere krachten toegerust dan menselijke geesten. En zij a) doen tekenen, waardoor zij zich eerst groot aanzien verwerven, om daarna hun overredingskunst in toepassing te brengen, die tekenen het werk van de overreding verrichten en uitgaan tot de koningen van de aarde en van de hele wereld. Zij gaan tot die koningen, die hier het eerst in aanmerking komen; die ten gevolge van hun ver reikende invloed de koningen van de hele wereld vertegenwoordigen, dus tot de Europese grootmachten Re 13: 7. Zij doen dat om die te vergaderen b) tot de strijd tegen de Heere, om diens werk aan Zijn volk te verhinderen, de strijd van die grote dag van de almachtige God, waarvan echter noch de verleiders, noch de door hen te verleiden koningen en regeringsmachten iets vermoeden, maar waartoe de ondernomen krijgstocht eveneens zal omslaan, als Sisera's veldtocht tegen Barak in een grote gerichtsdag van God over Jabin en zijn veldoverste omkeerde (Richt. 4 en 5).

2 Thessalonicenzen. 2: 9 Openbaring 13: 13; 19: 20) Openbaring 17: 14; 20: 8

Van die grote dag van God, als de Heere op het einde van de 20e eeuw tegen de anti-christ en diens legerschaar ten strijde trekt, om een einde aan hem te maken met het scherpe zwaard van Zijn mond (Hoofdstuk 19: 11 vv.), is hier in het algemeen nog geen sprake. De uitleggers, van deze valse veronderstelling uitgaande, hebben onze plaatsen slechts duisterder gemaakt, in plaats van ze te doen begrijpen, zoals in het bijzonder bij hen de koningen van de opgang van de zon in vs. 12 tot die koningen in vs. 14 behoren, die door de drie onreine geesten worden aangebracht, alsof hierin Oosten en Westen elkaar wederkerig de handen reikten tot een anti-kruistocht, die bij Harmageddon in vs. 16 op het verderf voor beide uitviel. Wij houden daarentegen vast, dat wij op onze plaats nog slechts aan het begin van de 20e eeuw staan, of bij die gerichtsdaad van God, waardoor Hij aan de anti-christische tijd ook uitwendig een einde maakt. Inwendig is aan deze tijd reeds zijn einde bereid door de weer levendmaking van de twee getuigen, of de bekering van Israël in Hoofdstuk 11: 11 v. ; en nu in Hoofdstuk 14 de twee vleugels, die aan de vrouw werden gegeven, de vleugels als van een groten adelaar, van de uitleiding van het bekeerde Israël uit zijn gevangenschap, waarin het onder alle volken van de aarde verstrooid was, hebben verstaan, in vs. 12 van ons hoofdstuk de bevrijden van het heilige land van de Mohammedaanse heerschappij zagen aankomen, zo wordt ons hier aangewezen, wat de constitutionele, van de wil van de Kamer-majoriteiten afhankelijke, hoewel misschien ook voor hun personen vrome en godvruchtige koningen op aarde zullen doen, om Gods werk aan Zijn volk te verhinderen. Zij beproeven een bepaalde veldtocht, die een andere oplossing van het Oosterse vraagstuk teweegbrengen, dan die met het aanrukken van de koningen van het Oosten begint te komen en die in het bijzonder ook bestemd is, om de wederoprichting van het rijk van Israël (Hand. 1: 6) onmogelijk te maken. Dat is zeker een onderneming, die men aan de machten van Europa, dat Christelijk was, aan de wereld, die zich op haar beschaving beroemde, niet moest toevertrouwen en hoezeer ook

aan het staatkundig bestaan van ons werelddeel met het einde van deze lopende eeuw het Christelijk karakter zal zijn ontnomen en vrome herinneringen aan Gods woord en Christus' rijk niet meer mogen meespreken in de raad van de volken, zo zal men zich toch van alle nawerking van wat men vroeger geweest is en gedeeltelijk nog in zijn hart gelooft, niet zo geheel kunnen ontslaan, dat men volgens eigen besluit aan zo'n onderneming zou denken. Maar juist daarom ziet Johannes drie onreine geesten uit de mond van de draak en uit de mond van het dier en uit de mond van de valse profeet als vorsen voortkomen. Die kunnen als "geesten van de duivelen" tekenen doen en die zullen wel weten tot stand te brengen, dat de koningen op aarde overreed worden tot hetgeen de oude slang in haar raad heeft bedacht. De veldtocht, waartoe het komt, is dan het water als een stroom, dat in Hoofdstuk 12: 15 de slang de vrouw achterna uit haar mond spuwt, opdat zij verdrinkt. Maar de grote dag van God de Almachtige, waarop de koningen zonder te weten en te willen zich laten vergaderen (Joël 3: 6 vv. Ezechiël. 38: 4, 16), zal nu ook in zijn invloed op de landen in Europa die grote aardbeving teweegbrengen, tengevolge waarvan het tiende deel van de stad valt en zeven duizend namen van mensen gedood worden, de anderen echter verschrikken en de God van de hemel de eer geven. Niet alleen zal de Protestantse kerk uit haar diepe nederlaag worden opgericht, die de reus van de anti-christelijken tijdgeest haar heeft aangebracht, maar ook het staatkundige leven zal een gezegende regeneratie ondergaan, waarvoor in deze tijd, ondanks alle gebeden en inspanningen van de gelovigen en vromen, die de afgrond voor ogen zien, waarin de sinds langer dan een vierde eeuw ingeslagen richting leidt, nog in geen mensenleven enig uitzicht bestaat. Toch mag men regeneratie niet met reactie en restitutie niet met repristinatie verwarren: wat geweest is komt in die vorm niet terug, maar wat goed en recht is in de gedachte van een volksvertegenwoordiging in de staat en vertegenwoordiging van de gemeente en van de Kerk, dat zal eens niet meer door de geesten van revolutie en oppositie, van ongeloof en goddeloosheid misbruikt worden, om zichzelf op de troon van de majesteiten en autoriteiten te plaatsen, het zal integendeel een hervorming overeenkomstig zijn aard verkrijgen. Wat nu de drie onreine geesten, aan vorsen gelijk, aangaat, die Johannes uit de mond van de draak enz. ziet voortkomen, het is in het algemeen niet moeilijk het gezicht te verklaren. Wij kunnen ons dan ook geheel aansluiten aan de volgende uiteenzetting van een andere uitlegger."Onreine geesten heten in het Nieuwe Testament (MATTHEUS. 10: 12: 43 Mark. 1: 27, 5: 8; 9: 25 Luk. 4: 33 enz.) zodanige demonen, die van het lichamelijk-psychische organisme van een mens bezit hebben genomen, die dus de mens bezeten maken, zijn ziel van haar heerschappij over het organisme en het zenuwleven beroven 1Sa 16: 14. Omdat nu die geesten eveneens onreine heten, moet hun werking op de mensen op ethisch-geestelijk gebied gelijk zijn aan de werking, die de demonen op ethisch-geestelijk gebied op de bezetenen uitoefenden; zij moeten de mensen als bezeten maken, hen met dronkenschap en bedwelming vervullen, zodat zij zichzelf niet meer meester zijn, maar door de demonische macht gedreven en voortgesleept worden. Als vorsen stellen zich deze onreine geesten voor. De vors komt in de Bijbelse symboliek overigens niet voor, maar welke betekenis dit zinnebeeld heeft, ligt evenwel voor de hand en is duidelijk uit de natuurlijke gesteldheid van de vors. Men moet niet bij enkele trekken blijven staan, maar alle trekken van de vorsennatuur bij elkaar nemen, omdat deze juist in haar vereniging eerst datgene uitdrukken, wat hier zinnebeeldig moet worden uitgedrukt. In slijk geboren, in slijk levende, uit het slijk zich opheffend, klein, machteloos, ellendig, erbarmelijk, maar een luid, ver klinkend geschreeuw makend, en zich dik opblazende, daarbij afzichtelijk en afkeerwekkend, dat zijn in de vors zo zeldzaam verbonden trekken, die hem zo bijzonder tot een fabelachtig dier, maar juist daarom ook tot het zinnebeeld zoals hier vereist wordt, geschikt maken. Hij, die van deze drie vorsen, of van een van die bezeten is, zal de geest en de manier van een onbehagelijke, inwendig lege, lage, nietswaardige maar grootsprekende, hoogmoedige, opgeblazen schreeuwer hebben en door dit zijn geschreeuw weer de Godverlatende menigte

bezeten maken en met dezelfde geest vervullen." Moeilijk is het, de drie geesten in het bijzonder te verklaren; wij zouden echter zeker niet mistasten, als wij aan drie maximen of grondstellingen denken, die door de woordvoerders van die tijd, waarin het in vs. 12 voorspelde plaats heeft, op de voorgrond worden geplaatst en met veel pathos worden ontwikkeld om de volstrekte noodzakelijkheid van een veldtocht naar het Oosten aan te wijzen. Zij zelf, die woordvoerders, hebben geen inwendige waarde en waarachtige ernst; maar een duivelse betovering geeft hun in de ogen van de menigte, die geen oordeel heeft, de schijn, alsof zij wezens waren van gans bijzondere aard en als zij een voorstel doen, dan is daaraan meteen de majesteit verzekerd en de pers ondersteunt hen met zo'n nadruk, dat de openbare mening snel gewonnen is, waarmee de regerende machten dan moeten rekenen. Wellicht hebben wij ook recht, als wij de drie hoofdredenen van de tot die besproken veldtocht, die in staatkundig opzicht nog andere doeleinden zal najagen, in godsdienstig opzicht maar toch hoofdzakelijk erop doelt, om het Christelijk geworden Israël, dat zich onder de scepter van de Davidszoon begeeft, van het terugkeren in zijn vaderland af te houden, nader op deze wijze voorstellen: 1) van het standpunt van het ongeloof en van de godsdienstloosheid, wordt gezegd, dat de Joodse godsdienst, zoals die in het reform-Jodendom haar uitdrukking heeft gevonden, minstens even goed is als de Christelijke, ja dat deze na vele trappen van ontwikkeling aan die zijde is gaan staan een zo sterke reactie dus als de bekering van Israël tot Christus, reeds om die terugwerking op de verlaten Kerk, die dan gemakkelijk weer van haar dood tot een nieuw leven zou kunnen ontwaken, niet mag worden geduld dat is de onreine geest uit de mond van de draak. 2) Van het standpunt van de politiek en staatsmanschap zal worden beweerd, dat de landen van Europa de Joden met hun schatten en leningen, met hun geestelijke talenten en commerciële bekwaamheden, nadat men ze genationaliseerd en gelijke rechten gegeven heeft met alle Christenen en kinderen van het land, uit het staatsverband niet kunnen laten gaan zonder zich de grootste schade aan te doen. Het meest zal dat land zich voor deze grondstelling interesseren, dat in de laatste drie tientallen van jaren zozeer de hulp van de bankiershuizen nodig had dat is de onreine geest uit de mond van het dier. 3) Eindelijk van het standpunt van die Kerk, die dan weer haar gewicht in de weegschaal kan werpen, zal worden beweerd, dat wat niet tot haar overgaat en zich niet onder haar opperhoofd stelt, ook niet zalig kan worden een wederoprichting van Israël met voorbijgaan van haar aanspraken op het alleen geldende van de machten, die haar belijden, volstrekt verhinderd moet worden dat is de onreine geest uit de mond van de valse profeet. Eindelijk zeggen wij wellicht ook niet te veel, als wij deze geschiedenis van de toekomst ons verder voorstellen, dat, nadat de drie grondstellingen alle partijen tot een besluit hebben verenigd en dat de landen van Europa hun krijgslegers naar het Oosten hebben gezonden, deze bij Ptolemaïs, evenals eertijds Farao Necho, de Koning van Egypte (2 Kon. 23: 29) landen en van daar heentrekken naar de vlakte bij Megiddo; maar snel zullen de grootmachten van hun legers ondervinden, tegen wie zij eigenlijk strijden en wat een dag hun door de Almachtige bereid is.

De drie geesten, die uit de mond van deze helse drie-eenheid uitgaan, zijn onreine geesten, de vorsen gelijk. Niet zonder reden maakt de ziener uitdrukkelijk melding van de mond van de draak, van de antichrist en van de valse profeet, waaruit de drie onreine kikvors-geesten voortkomen. De mond van de draak is de mond van dat sprekende beeld, dat standbeeld van de antichrists, waaraan de pseudo-profeet door zijn toverkunst een geest geeft, zodat de boze op zijn bevel uit het beeld, als uit een orakel van de duivel, spreekt (13: 15). De mond van het beest is de mond van de Antichrist, die, insgelijks door de duivel bezield, vreselijke lastertaal en menig vonnis zal uitspreken (Dan. 11: 36). De mond van de pseudo-profeet is de mond van de persoonlijke valse profeet, waaruit toverwoorden en leugenachtige voorspellingen zullen uitgaan. Bij wijze van visioen zag Johannes elk van deze drie een onreine geest uitademen,

aan een vors gelijk. De vors, door de veranderingen, die hij bij zijn levensaanvang ondergaat, ook een zinnebeeld van de toverij, is door het walgelijk ei, waaruit hij geboren wordt, door zijn wijze van leven in poelen en moerassen, door zijn tot barsten toe opgezwollen lichaam en door zijn gekwaak een zinnebeeld van de onreinheid en opgeblazenheid. Deze geesten zijn geesten van de demonen, zo duivelen, die wonderen en tekenen doen. Laat zich iets meer verlagend denken dan wanneer een onsterfelijke, voor Gods lichtwereld geschapen geest, met een onreine vors in een slijkerige poel vergeleken wordt? Deze duivelen verrichten tekenen door de valse profeet en zijn medegenoten (13: 13), om alle natiën van de aardkreits tot het antichristendom te verlokken. Hier treedt Paulus' voorspelling aangaande veelvermogende dwalingen in vervulling (2 Thessalonicenzen. 2: 9): "Wiens toekomst is naar de werking van de satan, in alle kracht en tekenen en wonderen van de leugens." Door deze geesten zal de satan onzichtbaar alle volken op de hele aarde, in alle werelddelen ophitsen, zodat zij optrekken en in Europa zich onder de standaard van de antichrist voegen, om het Christendom te vernietigen en de strijd met Christus aan te binden, tegen wie de duivel, die hen verblindt en verdwaast, hen aanvoert.

De duivel is de overste, die het beest op de troon geholpen had en zijn heerschappij ondersteunt en die het beest, van de troon geschopt, weer daarop probeert te helpen; het beest, de plaatsbekleder van de duivel, onder twee gedaanten, als burgerlijk en kerkelijk, zou ook graag daarop zijn en weer heersen; en als de valse profeet, zocht hij zijn omvergeworpen afgoden-altaren weer op te richten; daartoe zien zij geen raad dan om een groot leger te vergaderen en met macht van wapenen de troon weer terug te krijgen; maar zij zagen daartoe geen waarschijnlijkheid dan door gezanten een verbintenis te maken met het overblijfsel van de Turk, van de pausen broeder en met allerlei slag van de vijanden van de Kerk. Uit zulke monden zulke uitbraaksels, zijn gezanten, zijn vuile, onreine, hatelijke en afschuwelijke beesten, de kardinalen, gezanten, monniken en inzonderheid de Jezuieten, door de geest van de duivel onderwezen en bestuurd. Dezen werden uitgezonden tot de koningen en oversten van de wereld; zij slopen in hun kamers, kropen op hun bedsteden en vervoegden zich aan hun tafelen, zoals de kikvorsen bij Farao; zij namen hun harten in door wonderlijke vertoningen en betoveringen en hitsten hen op om met hen aan te spannen tegen de Kerk van God en zo tegen God zelf, wiens hand daarin was, om hen te vergaderen en hen te samen te verdelgen, evenals de Heere aan Farao gedaan had.

Die geesten van de duivelen zijn de vorsen gelijk, zoals Egypte plaagden, die het vuile slijk en poelen beminnen en voor de mensen zeer walgelijk zijn. Men verstaat er door ijdele mensen, die veinzen de Heilige Geest te hebben, maar door onreine geesten gedreven worden. Zij komen drie in getal voor als komende van de draak, het beest en de valse profeet. Anderen noemen hier drieërlei wijze van werken of drie voorname orden: Dominicanen, Franciscanen en Jezuieten of bisschoppen, monniken en Jezuieten, waarbij men de naam "geesten" doet zien op "geestelijke vaders". In elk geval hier is de list en naarstigheid van het beest, zorgvuldig zoekende de gunst en hulp van de machtigen van deze wereld tegen de dag van het kwaad.

Er is een overgrote gelijkheid tussen deze vorsen en de verleidende monniken, de slaven van het beest en die in de laatste tijd zijn opgekomen, ik bedoel de aanhangers van Loyola, want ik kan van mijzelf niet verkrijgen, dat ik ze Jezuieten zou noemen om de Heere Jezus niet te verongelijken.

In hun leefwijze zijn ze vuil en walgelijk als vorsen, zich ophoudend in de moerassen. Zij zijn drie in getal. Toen de zaak van Christus in de laagte was, had Hij maar twee getuigen, maar

de antichrist heeft er drie, dus meer, die hem tot het einde volgen en bijstaan, dan Christus gehad heeft; zo vasthoudend en standvastig zijn de mensen in het kwade boven het goede.

"Zie", zo werd hier de stem gehoord van Hem, die mij het gezicht in vs. 12 v. Re had toegezonden en ook de betekenis van de drie onreine geesten door Zijn Geest verklaard had (vs. 14), de stem van de verheerlijkte Mensenzoon (Hoofdstuk 1: 10 v.), het woord, dat Hij in de dagen van Zijn vlees had gesproken (MATTHEUS. 24: 43 v.) en dat Hij reeds de gemeente te Sardis had herinnerd (Hoofdstuk 3: 3), nu aan het geslacht van de tijd van de zesde schaal voorhoudend. Ik kom a) als een dief, zo onverwacht en ongedacht, dat ook de gelovigen de nabijheid van Mijn komst niet vermoeden. Zalig is hij, die waakt en dus niet, als een, die zich aan de behaaglijke gerustheid van het slapen wil overgeven, uitkleedt, maar zijn kleren bewaart, de ware gesteldheid van hart en wandel bewaart, opdat hij niet als de overigen, die zich aan de slaap hebben overgegeven en dus in een toestand van ontkleding zijn, door de dag van Mijn toekomst verrast worden (1 Thessalonicenzen. 5: 2 v.), naakt (Mark. 14: 52 men zijn schaamte Ex 28: 41 niet ziet. Hij mag niet zijn, als had hij op de wijze van de kinderen van deze wereld gedacht, gesproken en gehandeld. Al was het ook, dat hij als een, die aan de macht van de koningen op aarde onderworpen is, ook deel zou nemen aan de strijd (vs. 14), ook omkomen in de nederlaag (vs. 16), zo zal hij toch behouden worden tot zaligheid.

Luk. 12: 39. 2 Petrus 3: 10

"Wij sterven elke dag", zei de apostel. Zo was het leven van de eerste Christenen; zij gingen steeds met het leven als in de hand. Wij worden tegenwoordig niet tot dezelfde vreselijke vervolgingen geroepen; als dit het geval was, zou de Heere ons genade geven om de proef door te staan; maar de toetssteen van het Christelijk leven, hoewel uitwendig niet zo verschrikkelijk in de tegenwoordige tijd, zal ons waarschijnlijk nog minder proefhoudend vinden dan in die eeuw van vuur. Wij hebben de spot van de wereld te verdragen, dat is weinig; haar liefkozingen, haar vriendelijke woorden, haar zalvende gesprekken, haar vleierij en huichelarij zijn veel erger. Ons gevaar bestaat daarin, dat wij rijk en hoogmoedig worden, dat wij ons voegen naar de gewoonten van de tegenwoordige boze wereld en zo het geloof verzaken. Of als rijkdom onze verzoeking niet is, dan is aardse zorg misschien even gevaarlijk. Als wij niet door de brullende leeuw verscheurd kunnen worden zullen wij misschien door de omhelzing van de beer worden verworgd; het kan de duivel weinig schelen hoe het gebeurt, mits hij ons maar onze liefde tot Jezus en ons vertrouwen in Hem ontneemt. Ik vrees dat de Christelijke kerk veel meer gevaar loopt te ontaarden in deze dagen van rust en voorspoed, dan in die moeilijker tijden. Wij moeten nu waakzaam zijn, want wij treden op betoverde grond en wij zullen waarschijnlijk in slaap vallen tot ons eigen verderf, tenzij ons geloof in Christus werkelijkheid is geworden en onze liefde een heldere vlam. Velen zullen in deze dagen van gemakkelijke belijdenis kaf en geen tarwe bevonden worden, geveinsden met schone maskers voor hun aangezichten, maar geen ware kinderen van de levende God. Christen, denk niet, dat u in deze tijden waakzaamheid of heilige ijver kunt ontberen; u heeft ze meer dan ooit nodig en moge God, de eeuwige Geest, Zijn almacht in u openbaren, opdat u mag kunnen zeggen, zowel in deze schermutselingen als in de meer hevige strijd: "Wij zijn meer dan overwinnaars door Hem, die ons lief gehad heeft."

En zij, de geesten van de duivelen hebben (Grieks: Hij, de Almachtige God, die Zijn grote dag wil houden (vs. 14) heeft door middel van datgene, waartoe de drie onreine geesten hebben geraden en gedrongen) hen, de koningen van de aarde en van de hele wereld, vergaderd in de plaats, die in het Hebreeuws genaamd wordt Armageddon (= berg van

Megiddo). Omdat hier sprake is van een plaats in het heilige land of van een, afgebeeld door de heilige geschiedenis, moet ook hier de heilige taal worden gebruikt.

Herinneren wij ons, dat in Richt. 4: 7 de Heere door de mond van de profetes Debora aan Barak laat zeggen: "Ik zal aan de beek Kison tot u trekken Sisera, de krijgsoverste van Jabin met zijn wagens en zijn menigte en ik zal hem in uw hand geven." Vergelijken wij daarmee, dat op deze plaats God ook wordt voorgesteld als diegene, die de koningen van de aarde op een plaats in het heilige land vergadert, dan kan er geen twijfel zijn, dat deze plaats eveneens dat Megiddo is, door welks wateren de koningen van de Kanaänieten werden gebracht, om daar door de machten van de hemel een vreselijke nederlaag te ondervinden (Richt. 5: 19 v.). Het is dus geheel ten onrechte, als de uitleggers door verschillende kunstige verklaringen willen teweeg brengen, dat hier reeds moet worden gedacht aan de vervulling van de voorspelling in Joël 3: 16 vv. en Zach. 14: 4 v. en het dal Josafat bij Jeruzalem moet worden verstaan, terwijl daarop eerst het in Hoofdstuk 19: 11 vv. geprofeteerde betrekking heeft, namelijk de nederlaag van de antichrist en diens strijders. Het voorspel na deze nederlaag in de krijgslegers van de antichristische tijdgeest zal meer overeenkomst hebben met de nederlaag van de Kanaänitische schaar, die in het lied van Debora worden bezongen. Van de hemel zal tegen hen worden gestreden, de sterren zullen in hun loop tegen de koningen van de aarde strijden (Richt. 4: 15 v.), maar een zichtbare terugkomst van de Heere is daar nog niet nodig. Nog moet eerst Israël's onaantastbaarheid in zijn erfdeel en zijn zekere overwinning zonder zwaardslag (2 Kron. 20) duidelijk daardoor worden uitgesproken, dat Megiddo, dat toch in de vlakte ligt, bij deze zijn natuurlijke gesteldheid als een Har-mageddon is voorgesteld, dus als een berg, die onwankelbaar vaststaat en waarvan hulp komt (Ps. 121: 1;
2 genoemd wordt, terwijl in Hoofdstuk 19: 11 vv. aan het slot van de kerkgeschiedenis daarover wordt gehandeld wie in waarheid een Koning aller koningen is; of hij, die satan als zodanig heeft gesteld (Hoofdstuk 17: 13 v. die God in de hemel daartoe gemaakt heeft.

De almachtige God heeft de koningen van de hele aarde vergaderd ter plaatse van de vergelding; Hij heeft de vijanden van Zijn Kerk tot aan de grenzen van Zijn volk gebracht, om ze te vernietigen. Reeds in het Oude Verbond spreekt de Heere door Joël: "de heidenen zullen zich opmaken en optrekken naar het dal van Josafat; maar daar zal Ik zitten om te richten alle heidenen van rondom." Het oord, waar de Heere de vijanden van Zijn Kerk vernietigt, heet Armageddon, dat is: de berg van Megiddo. In het dal Megiddo heeft eenmaal een Farao, het "Beest" van zijn tijd, Josia geslagen en gedood een koning, van wie getuigd wordt, dat na David geen andere hem gelijk was in godsvrucht. Op het ombrengen van deze voortreffelijke koning, dat te Hadad-Rimmon, in de vallei van Megiddo plaats had, vervaardigde Jeremia een klaagzang. Van die Josia is onze Heere Jezus Christus het tegenbeeld. Zoals Egypte's leger en koning optrokken tegen Josia, zo verzet zich de macht van de wereld tegen de Heere. Men wil de Opgewekte vernietigen en met Hem Zijn Kerk. Groot is het gevaar, groter dan immer van te voren. Alles schijnt de nederlaag van Christus en Zijn Kerk te voorspellen. Reeds is de Eufraat, dat bolwerk tegen de aanvaller, uitgedroogd en daarmee het pad van de vijand geëffend; het dal Megiddo herinnert Josia's nederlaag en de lijken van de verslagenen door de hand van de Egyptenaren doen het akeligst lot verwachten over deze laatste strijd. De hele wereld niet meer een afzonderlijke wereldheerschappij heeft zich opgemaakt tot de strijd! Maar wee u, u vijanden van de Heere! het oord heet niet meer het dal, maar de berg van Megiddo, ten teken, dat de Heere en Zijn volk niet vallen, maar zegepralen. God zelf heeft al de vijanden op deze plaatse vergaderd, opdat de voormalige overmoed van de heidenen niet vernieuwd, maar gewroken wordt; Hij heeft hen vergaderd, opdat Hij al Zijn vijanden met één slag verplettert, want de grote dag van de Almachtigen is aangebroken! De overwinning door Hem behaald, wordt beschreven onder het beeld van de zevende schaal.

Daar op de noordelijke vlakte van Judea zal dus de antichrist zich bevinden in het laatste van de eind-crisis en hij zal de afvallige volken op de Romeinse aarde bijeen verzamelen; (Openbaring 16: 15) daar zal de bloem van hun kracht vergaan. De zwijmelgeest, de kracht van de dwaling, zoals de Schrift zegt, die hem naar Juda zal trekken in de dag van de toorn, zal ontspringen uit de drie reeds opgegeven hoofdbronnen: de draak, het keizerlijk beest en de valse profeet, de helse drieheid. Omdat de draak de duivel is (Openbaring 12 en 20), zo zal de eerste bron van verleiding zuiver duivels zijn. Omdat het beest het wereldlijke Rome of Rome als wereldrijk is en de vorst, die het zal vertegenwoordigen en het in zijn persoon zal voorstellen, zo zal de tweede bron van verleiding wezenlijk staatkundig zijn. Omdat de valse profeet eindelijk, in de grond dezelfde als het beest met twee horens (Openbaring 13: 14 vgl.), de godsdienstige handlanger is van het keizerlijk beest, degene, die maakt, dat de volken het aanbidden (Openbaring 13: 14), zo zal de derde bron van verleiding voornamelijk godsdienstig zijn. Deze zijn de drie verleidende geesten, de drie vorsen, zoals de Geest van God ze noemt, de duivelse, de staatkundige en de godsdienstige vors, die dadelijk na het uitgieten van de zesde schaal door hun onrein gekwak de volken van de Romeinse aarde en hun koningen voor de grote en laatste dag van de Heere zullen uitnodigen en hen zullen meeslepen naar Palestina; want daar hebben altijd de grote oordelen van God plaats. Maar met welk oogmerk zullen de verleidende geesten al de bozen van de Romeinse aarde naar Palestina dringen? Welke beweegredenen zullen zij tot dat einde gebruiken, welke drijfveer zullen zij in het werk stellen? Ofschoon de profetie hiervan niets zegt, is het nochtans veroorloofd te geloven, dat die beweegredenen niet geheel en al vreemd zullen zijn aan de worsteling van de koning van het zuiden en die van het noorden, onder wier banier de volken van het oosten zich ook zullen scharen (Dan. 2 Ezechiël. 38, 39 Hoe het ook zij, God zal toelaten, dat het keizerlijk beest te Armageddon al de kracht van de tien koninkrijken verenigt; dit feit is duidelijk geopenbaard. God zal (Openbaring 16: 16), door middel van de antichrist, in het noorden van Judea al de afvalligen van de Romeinse aarde verzamelen, zoals Hij de oproerige Joden van Jeruzalem verzameld had ten tijde van Nebukadnezar en daarna ten tijde van Titus, zoals Hij nu de volken van het Noorden en Oosten rondom Jeruzalem had vergaderd. Hij zal ze op dit enkel punt bijeenbrengen als de druiven bijeengebracht worden in de pers, om ze allen te samen te treden in de wijnpersbak van Zijn toorn. Judea was het voorname toneel geweest van de afval; dat land moet ook het voorname toneel zijn van de oordelen van God tegen de afvallige volken. In het land van Emmanuel had de koning aan de Koning van Israël en van de volken Zijn onvervreemdbare rechten betwist, daar worden zij nu door de Koning van Israël en van de volken van de koning terug geëist.

De vorsen vergaderden de verenigde machten in een geweldig groot leger, en dat op een plaats, die hun graf zou zijn, zoals Farao en zijn leger; want God zou hen daar slachten door het heirleger van Zijn Kerk, en zou alle vogels van de hemel nodigen, om het vlees van de verslagenen te eten (Openbaring 19: 17, 18). Deze plaats wordt niet beschreven in welk rijk of provincie die slag zou voorvallen; maar zij wordt ten opzichte van de uitslag van de strijd in het Hebreeuws genoemd Armageddon, dat is naar het naaste, dat men gissen kan "de berg van het heerlijk oordeel" of "de verwoesting van hun heirlegers".

En de zevende engel goot zijn schaal uit in de lucht (volgens andere lezing: "op de lucht. En er kwam op hetzelfde ogenblik, dat hij het deed een grote stem uit de tempel van de hemel van de troon, die zou aantonen, dat de stem van God zelf, die zich straks dadelijk zou laten horen, steeds meer nabij (vs. 1) kwam, zeggende: a) Het is geschied, wat tot het vol worden van de toorn geschieden moest (Hoofdstuk 15: 1) en zo komt voleindiging door hetgeen de zevende schaal teweeg brengt.

Openbaring 21: 6

Bij de lucht kan men daaraan denken, dat zij in fysische zin datgene is, waarin de mens leeft. Wordt nu op deze de toornschaal uitgegoten, dan wijst dit aan, dat zij tot een middel om de mensen te plagen, dat zij bedorven moet worden, zodat voortaan niemand meer daarin leven en het daarin uithouden kan. Dit doelt echter niet zozeer op het lichamelijke als integendeel op het geestelijke, het zedelijk en godsdienstige leven; er moet nu in staatkundig en godsdienstig opzicht een staat van zaken komen, waarin een rechtschapen burger en een goed Christen niet meer kan bestaan, maar ieder, die nog leven en ademhalen wil in politiek en godsdienst een vrijgeest moet worden en de grondstellingen huldigen, die tot absolute heerschappij komen (Hoofdstuk 13: 17). Daarom komt de grote verdrukking, waarvan de Heere in MATTHEUS. 24: 21 v. gesproken heeft. Men kan echter ook daaraan denken, dat in de lucht de vorst van deze wereld heerst, dat in haar de boze geesten onder de hemel hun plaats hebben (Efeze. 2: 2; 6: 12). Wordt nu in deze de schaal van de toorn uitgegoten, dan komt het hele rijk van de boosheid in opstand en beweging en kan als een vreselijke zwerm zijn werk doen. Er worden om zo te spreken alle duivelen losgelaten, opdat het rijk van de duisternis aan de zielen van de mensen uitwoedt en het ergste van het menselijk geslacht maakt wat het maken kan en wat dat ergste is, is reeds in 2 Thessalonicenzen. 2: 3 aangewezen door de uitdrukking "de afval" en genoemd als het openbaar worden van de "mens van de zonde en de zoon van het verderf".

Deze zevende schaal maakt een einde aan alles en dienvolgens ook aan het hele antichristische rijk, omdat zij op de lucht wordt uitgegoten, omdat geen ongedierte zonder de lucht kan leven en omdat de satan, die tot nog toe in het meerder deel van de wereld heeft geheerst, aldaar zijn troon en woning heeft, zoals Paulus zegt Efeze. 2: 2 en 6: 12, die hiermee ook zal worden vernietigd, zoals hierna Hoofdstuk 20: 10 duidelijk wordt betuigd.

De lucht is ongestadig, vluchtig, heeft geen fundament om op te steunen noch bestendigheid; zo was het anti-christendom en Turkendom na de slag van Armageddon. Nochtans was er een overblijfsel van beiden, die hun natuur houdend, zich naar hun vermogen tegen de Kerk kantten. Zij gaven het nog niet op en probeerden hun krachten weer te vergaderen, maar de zevende schaal maakte een einde aan hen.

De lucht, die het naaste de aarde, zee en rivieren omvangt, was tot nog toe onaangeraakt gebleven; zij dient tot de ademhaling en is zo het grootste hulpmiddel van het leven. Dit duidt aan de voltrekking van Gods oordeel, de onontvluchtbare uitgestrektheid ervan over alle vijanden en goddelozen waar ze zijn, de verschrikkelijke waarheid, die alle troost van het leven afsnijdt en een zekere en kwade dood aanbrengt."Het is geschied" wil zeggen dat de laatste plaag tot vernieling van de vijanden voor de deur staat, zoals Paulus nabij zijn dood zegt: "Ik heb de loop geëindigd." (2 Tim. 4: 7) en Christus "het is volbracht." (Joh. 19).

En er geschiedden tekenen, die het uitbreken van de toorn van God verkondigden, namelijk stemmen en donderslagen en bliksems (vgl. Hoofdstuk 11: 19) en er geschiedde, om de ontzaglijke periode van de nu volgende tijd of van het laatste tiental jaren van de 20ste eeuw in te leiden een grote aardbeving. Alle staatkundige en sociale betrekkingen van de volken werden zo beroerd en al wat tot hiertoe was geweest, omvergeworpen, dat het wel een aardbeving mag worden genoemd, hoedanige, zelfs in vergelijking van hetgeen in Hoofdstuk 13 werd geprofeteerd, niet is geschied, van dat de mensen op de aarde geweest zijn, namelijk een zodanige aardbeving, en zo groot. Alhoewel vanaf het begin van de wereldgeschiedenis af door alle tijden staatsomwentelingen genoeg zijn geweest en steeds

met zware schokken, is toch, wat vroeger bestond, nooit zo geheel en al omver geworpen, als het nu het geval is.

En de grote stad van de Westerse Christenen (Hoofdstuk 11: 8) is ten gevolge van de aardbeving in drie delen gescheurd en de steden van de heidenen, de afzonderlijke rijken, die tot hiertoe in Europa bestonden, zijn gevallen, om zich in de drie delen op te lossen.

Het gezicht van Johannes in het volgende, het 17e Hoofdstuk, kan ons verklaren, die de "drie delen van de grote stad" zijn, waarin de complexus van de Europese Staten op de boven aangegeven tijd door een zo geweldige revolutie, zoals die in de wereldgeschiedenis nog niet is geweest, zich oplost. Daar wordt melding gemaakt van 1) het scharlaken rode beest, vol van namen van de godslastering, waarbij wij aan Frankrijk met zijn nieuwe beheerser Napoleon VIII moeten denken; 2) de vrouw, die met de naam van "de moeder van de hoeren" wordt genoemd, of het pauselijk Rome, zittende op het dier en gekleed in het gewaad van een grote heerseres; 3) de tien koningen, verbonden door een mening en geheel zich stellend in de dienst van het dier en die juist daardoor voorkomen als een tot eenheid samenverbonden derde macht. Nu kunnen wij zeker niet met onvoorwaardelijke zekerheid voorspellen, op welke wijze deze drie delen van het Europese staatslichaam binnen nog geen 120 jaren worden zal; maar een berekening naar waarschijnlijkheid kan toch uit hetgeen de Openbaring aan de hand geeft worden gemaakt en we moeten dat ook doen, om de inhoud van het geopenbaarde enigszins te doen verstaan. Als Napoleon VIII in de laatste tientallen van het zesde duizendtal jaren sinds de schepping van de wereld verschijnt, zal hij zo geheel gedaante en wezen van de stichter van zijn dynastie bezitten, dat hij bij de Fransen meteen de herinnering aan de grootheid en heerlijkheid van hun eerste keizer doet ontwaken en zijn beloften, om de wraak aan Duitsland, waartoe men nog niet heeft kunnen komen (vs. 10 v.) eindelijk te volvoeren en hun land en volk rijker en machtiger te maken dan ooit, zullen des te eer gehoor vinden, als de paus te Rome hem als een opgestane Napoleon I, al is het ook maar in figuurlijke zin, legitimeert en de eerste is, die zijn partij kiest. De paus toch heeft reeds lang op het uur gewacht, dat een wereldmacht hem weer aan zijn wereldlijke heerschappij in Italië helpt en heeft ook gedachten van wraak tegen Duitsland, dat hem zo diep in het vlees van zijn kerkelijke aanmatigingen gesneden heeft, niet vergeten. Heeft hij zich van de dubbele slag, die hij in deze laatste jaren van de tegenwoordige eeuw geleden heeft, tot aan het einde daarvan zover hersteld, dat hij in vs. 13 v. van ons hoofdstuk zijn gewicht ook in de weegschaal kon leggen, hij heeft toch tegenover de Protestantse kerk, die in het begin van de 20e eeuw het geestelijk weder-opstaan van de dood heeft ervaren (Hoofdstuk 11: 11 vv.) zeer veel van zijn kerkelijke betekenis verloren en daarvan kan hij geen afstand doen de uitsluitende bezitter van alle goederen en rechten van de Kerk op aarde te zijn, het moge kosten wat het wil. Hij zal het dus zijn gelovigen tot een gewetensplicht maken, het nieuwe verschijnsel aan de politieke hemel met vreugdegejuich te begroeten en dat op zijn loopbaan met alle krachten van lichaam en ziel te ondersteunen. Frankrijk weer geregeerd door een Bonapartist, die het op de wereldheerschappij toelegt, zal zich wel snel meester maken van België en Holland en dan zal de kruistocht tegen Duitsland beginnen. Daar zal de bruiloft worden gehouden tussen de achtsten, waarvan in Hoofdstuk 17: 11 sprake was en de vrouw en het zal een "bloedbruiloft" zijn in de vreselijkste betekenis van het woord. Het is merkwaardig hoe Rome en Frankrijk van het begin af met elkaar gesympathiseerd en elkaar wederkerig de hand hebben gereikt. Het is een Roomse paus geweest, die de Frankische Major domus Pepijn het geweten heeft gerust gesteld, om zich meester te maken van de Merovingische koningskroon en weer is het een gift van Pepijn geweest, waarop de wereldlijke macht van de paus is gebouwd. In Frankrijk heeft het Katholicisme alle staatkundige en maatschappelijke betrekkingen met een macht aangegrepen en doordrongen,

die zich ook wel in andere landen heeft vertoond, maar toch het sterkst haar invloed moest openbaren in een volk zo bijzonder gevoelig, levendig, zinnelijk, begerig naar tonelen en representaties en belust op processies, als dat de Fransen zijn. Alle uitdrukkingen van middeleeuws latijn hebben de pausen weten aan te wenden, om uitdrukkingen van het inwendig leven, van innig verlangen van de Kerk naar haar mystieke bruidegom, zoals wij die in het Hooglied aantreffen, op haar verlangen naar een verloving met Frankrijk en zijn beheerser toe te passen.

Een hele, territoriale hervorming is in dit land onmogelijk: wat de reformatie geven kan, dat kan aan het volk in het algemeen slechts voorkomen als een skelet van godsdienst. Dat zal wel "goed katholiek" blijven, ook als de andere landen zich weer tot het Evangelie zullen keren. Heeft echter eerst Christus zich met diegene, die volgens de voorspelling van de profeten Zijn bruid is (Hos. 2: 19 v.) in het geloof verloofd en haar in de woestijn op adelaarsvleugels gebracht, waar Hij vriendelijk met haar spreekt en haar op de dag van de bruiloft heeft toebereid (Hoofdstuk 11: 11 v. ; 12: 14); dan zal de paus, die met zijn kerk van de dwaze maagden in het uur, als de bruidegom komt, bij de verkopers geweest is om olie te kopen voor de uitgaande lampen en vervolgens geen toelating meer heeft gevonden (MATTHEUS. 25: 1 vv.), maar zich daarvoor op de wijze in vs. 13 v. genoemd voldoening heeft verschaft, te zijner tijd ook gelegenheid vinden, om met het volk van zijn keuze en het anti-christische hoofd er van de zolang begeerde volledige verloving te doen plaats hebben. De bruidegom zal van zijn zijde nu ook, zodra dat op Duitslands met bloed gedrenkte en tot een woestijn gemaakte bodem geschiedt en het hele land in Frankrijks staatslichaam ingelijfd is, niet nalaten nu zijn bruid een gave te schenken. Hij zal aan het koninkrijk Italië een einde maken, de pauselijke stoel daarmee begiftigen en hem, die daarop zit, tot een tweede macht naast zich verheffen, evenals Napoleon I het eens reeds de paus Pius VII aanbood, maar deze nog zoveel bewustzijn had van zijn goddelijke roeping, dat hij de aanbidding met alle waardigheid van een dienaar van Christus afwees. Nu is de vrouw, zoals Johannes haar in Hoofdstuk 17: 3 vv. ziet, zittende op een scharlaken rood beest vol van namen van de lastering. Zonder twijfel is het een dag van gemeenschappelijke bespreking en wederkerige verbinding, die beide machten met elkaar houden en wij zullen bij Hoofdstuk 17: 11 reeds te weten komen wat zij onder elkaar verhandelen. Dan zal ook snel daarop de vrouw van de volken van het Westen uit haar beker inschenken en de drank vol gruwel en onreinheid zal niet nalaten zijn uitwerking te doen, zodat het in de landen rondom gist en een revolutie ontstaat, die in korte tijd de 10 koningen zal voortbrengen als een derde macht naast de eerste en tweede; daarentegen heeft de grote held van de dag, de zoon van het verderf, reeds een hoofdstuk van zijn werk volbracht, hij heeft, zoals in Dan. 7: 2 van hem geschreven staat, drie koningen verootmoedigd. Frankrijk met insluiting van Holland overmeesterd, Duitsland geannexeerd en Italië tot een voetbank van de voeten van zijn vrouw, "de moeder van de hoeren" gelegd. Maar hoe zal dit plaats hebben? De tweede helft van het vers openbaart het ons.

Deze zevende en laatste schaal, het laatste lid van de zevende zegels en van de zevende bazuin, brengt omwentelingen op aarde en onder de mensheid teweeg, als nog nooit hebben plaats gehad. De grote aardbeving, welks gelijke sinds Adam nog nooit is gezien, is juist deze verheven, geduchte, alle menselijke ordening oplossende volksverhuizing, waarvan de hele aarde het toneel zal wezen, maar die bovenal een richting neemt naar ons werelddeel. Bij de ophitsing aller volken van de wereldkreits door de heirschaar van de duivel, die dan in volkomen vrijheid woelt en woedt, zonder evenals van te voren door Gods engelen, tegenover de afvallige mensheid in toom te worden gehouden (2 Thessalonicenzen. 2: 8-12) hebben wij in vers 13 en 14 stilgestaan. De ondergang van het Romeinse rijk werd ook onder het beeld

van een aardbeving geschilderd, die in Hoofdstuk 8: 5 alleen een aardbeving en in Hoofdstuk 12 een grote aardbeving wordt genoemd. Hier evenwel wordt de aardbeving geschilderd als een zo geducht en geweldig, dat haars gelijke nog nooit op aarde is vernomen noch ondervonden. Nu wordt het zesde zegel eerst volkomen vervuld. Wij weten dat Attila, de grote Hunnen-koning en verwoester van Europa, een voorloper van de antichrist van Abaddon en Apollyon, van de afgrondsengel is geweest. Hoe hebben de Hunnen gewoed, hoe hebben de Germanen huisgehouden; wat al steden hebben zij het onderste boven gekeerd, wat al verwoestingen aangericht! Dat alles was een gering voorspel van de verwoesting, die de antichrist met de heirschaar van koningen van de opgang van de zon, met zijn Chinezen, Japanners, Oost-Indiërs, Perzen en allerlei ruwe stammen van de binnenlanden van Azië, benevens de Moslim-wereld van voor-Azië en Afrika, alsook de tien koningen van Europa, vergezeld van een talloos tal rebellen-horden van roofzieke Europeërs in het hoogbeschaafde, rijke en prachtige Europa aanrichten zal (Hoofdstuk 17: 12, 13, 16). Het gevolg van deze volksverhuizing in Europa wordt in het klaaglied van de koningen, van de kooplieden en groothandelaars nauwkeurig beschreven (Hoofdstuk 18: 9-19).

Er is een nauwkeurige overeenkomst tussen de zevende schaal en de zevende bazuin en wij staan hier weer op hetzelfde punt als daar ter plaatse. Maar de oordelen van God zijn ons uit een ander oogpunt ter beschouwing gegeven; want terwijl de bazuinen en zegelen op de strijd met goddeloze mensen doelden, heeft de laatste drinkschaal betrekking op een strijd met wereldheerschappijen. De hele vernietiging van deze wordt aangeduid door de beschrijving van de aardbeving, als een, die alles overtrof, wat immer van die aard was gezien of ondervonden. Hoezeer ook door vroegere strafgerichten van de Heere bestreden en verzwakt, had die wereldheerschappij zich in de loop der tijden nog altijd staande gehouden, of liever: onder andere gedaanten vertoond. Maar de laatste aardbeving had haar voor altijd verdelg van de aardbodem. Het is deze zelfde vernietiging van Gods vijanden, die Daniël voorspelt en waarop Jezus doelt.

Johannes begint met de grote stad, namelijk Rome, die keizerlijke heerschappij, die hem zo’n diepe bekommering baarde. Zij wordt in drie delen gescheurd; want zij wordt beheerst door de draak, het beest en de valse profeet. Nu is zij geheel en al te gronde gegaan; zij is gevallen, evenals de overige steden van de heidenen, evenals al de hoofdsteden en koninkrijken, waarin immer de woede tegen de Kerk de Heere ontvlamd was, maar die ook allen de straf van haar vermetelheid hebben gevonden in haar ondergang.

19b a) En het grote Babylon, welks val reeds in Hoofdstuk 14: 8 is aangekondigd, is gedacht geworden voor God, voordat nog het oordeel plaats had aan het dier en de anderen (Hoofdstuk 19: 20 v.), opdat ook hier de grondstelling (1 Petrus 4: 17) zou worden bevestigd, om haar te geven a) de drinkbeker van de wijn van de toorn van Zijn gramschap, de kelk van Zijntoorn, nu met al Zijn grimmigheid vervuld, opdat zij die tot de bodem toe zouden uitdrukken (Hoofdstuk 17: 15-19: 4).

Jer. 25: 15 Openbaring 14: 10

Hele eeuwen scheen God dit grote Babel vergeten te hebben; zo ongestoord en ongestraft zou het zijn werk verrichten. Ja scheen het ook enkele malen, alsof haar laatste uur had geslagen, zij verhief zich toch steeds weer van de ontvangen nederlaag met des te groter kracht en kwam tenslotte tot een toestand, waarbij zij onmiddellijk voor de verwezenlijking van haar aanspraken op de geestelijke heerschappij over de hele aardbol stond (Hoofdstuk 17: 3 v.).

Maar overvalt haar de toorn van God en treft haar nu in volle mate door de verwoesting, die de tien koningen haar bereiden (Hoofdstuk 17: 16 v.).

Daar komt een stem van God uit de hemel, die zei: het is geschied, het is gedaan, de plagen over de antichrist hebben een einde, d. i. de laatste plaag. Daarop komt een allerverschrikkelijkste vertoning, daar geschieden stemmen, donderslagen en bliksemen, zoals bij het geven van de wet op Sinaï. Daarbij geschiedde een aardbeving, van hoedanige soort en grootte er nooit een geweest was; dit kan men niet naar de letter verstaan, want dan zou deze plaag ook de Kerk raken, of men moest deze dingen bepalen tot de plaatsen, al waar de papisten en Turken zich na de slag van Armageddon onthielden; maar zoals in de Openbaring door de zinnebeelden wat anders verstaan wordt, zo worden ook door deze verstaan, de grootste verschrikkingen, ontsteltenissen, bevingen en verwarringen, die de hele ondergang van beide met zich sleepten. De grote stad, het grote Babylon is Rome; als men dit bepaald neemt voor de troon van het beest, waarover de vijfde schaal is uitgegoten, zo moet men het nemen voor de zevenbergige grond, waarop Rome gestaan had; want de huizen en mensen waren al verwoest, hetzij door verzinken, hetzij door geweld van de mensen en dan zou het te kennen geven, dat God een klaarblijkelijk teken gaf van Zijn toorn over de antichrist, door het scheuren van de aarde in drie delen, ieder deel door een grote kloof van elkaar gescheiden; maar neemt men het onbepaald voor de hele wereld, voor het hele Pausdom zo kan men door het scheuren in drie delen verstaan de verdeeldheid onder het overblijfsel van de antichrist en de Turk, zodat zij elkaar niet meer konden verstaan; de Turk wilde dit, de antichrist, als staatkundige, wilde dat, de kerkelijken wilden weer wat anders, zodat er geen verenigen aan was, maar alles raakte in de uiterste ontsteltenis onder hen, hetgeen voortkwam uit de hevige toorn van God over hen; daar was nergens verberging, de steden, de sterkten waren gevallen en verwoest.

Er zijn tekenen in de lucht. Dit schrikkelijk onweer van de hemels schaduwt Gods allerzwaarste en schrikkelijke toorn op de jongste dag over het antichristendom af. De aardschudding is het best te verstaan van het vergaan van de aarde op de jongste dag. Van het Babylon wordt gezegd, dat het in drie delen wordt verdeeld, "drie" ter voorstelling van de volkomenheid van de omkering, zoals het drietal elders meer als een teken van volmaaktheid voorkomt. Sommigen denken aan een toespeling op de driederlei plagen, die God de Joden bedreigt, daarmee verklarend, dat Hij hen geenszins wil sparen (Ezechiël. 5: 11, 12). Onder heidenen moet men verstaan allen, die van de ware godsdienst vreemd en Gods volk vijandig zijn.

De woorden in Joël (Hoofdstuk 3: 8, 9), dienen tot opheldering van deze tekst. Hiervan wacht de Kerk nog met vrees en bekommering de vervulling, maar niemand stelt de vervulling uit tot de dag van het oordeel. De grote stad is die, die het hele gebied van de antichrist omvat. Waarschijnlijk moeten de drie delen worden aangemerkt als drie partijen, waarin deze grote stad, die uit zo vele volken bestaat, na de bekendmaking van de ongelukkige uitslag van deze strijd verdeeld zal worden. Geen andere stad dan Babylon wordt in de Openbaring "grote stad" genoemd.

Al wat van het pausdom is of van de papisten in enig deel van de wereld, hetzij te Rome of ergens elders, zal geheel en al vernietigd en verpletterd worden.

En alle eiland is gevloden, als met Babels val aan het gebouw van het Germaans-Slavische leven van de volken de hoekpilaar was ingestort, en de bergen zijn niet gevonden. De oppervlakte van de aarde nam, wat de verdeling van het vaste land met de

bergen en van de zee met de eilanden betreft, opeens een andere gedaante aan (Hoofdstuk 6: 14), door de dingen, die op dat deel van de aarde voorvielen, dat in de wereldgeschiedenis de hele aarde vertegenwoordigt.

Het komt hier tot de oprichting van het anti-christische rijk, waarvan wij de tijd in het jaar 1992 berekend hebben. Alle rijken en machten, die vroeger bestonden, zijn verzonken en verdwenen als bergen, die in de diepte zinken en eilanden, die in de zee verdwijnen en de 10 koningen, die aan het bestuur zijn gekomen, hebben hun kracht en macht aan het dier gegeven (Hoofdstuk 17: 12 v.). Een gouden tijd vol aardse macht en heerlijkheid, vol tijdelijk geluk en genot hebben zij, die tot oprichting van dit rijk hebben geholpen en met alle middelen van omverwerping en van ruw geweld die hebben doorgezet, de wereld beloofd, maar hoe gaat het in waarheid in het rijk van de antichrist?

Men plagt eilanden te noemen zulke gebouwen, die alleen stonden, waar men rondom gaan kon, zoals ook de kloosters zijn, die zo zijn getimmerd, alsof het steden op zichzelf waren; hoogheid, heerlijkheid, sterkte wordt in de schrifturen door bergen uitgedrukt, zodat het vergaan van eilanden en bergen te kennen geeft, de vernietiging van de kloosters, die hoerhuizen en moordkuilen en van al het heerlijke, hoge en machtige in het pausdom, zijnde de paus door allen verlaten en bestreden door de koningen, die van te voren met hem gehoereerd hadden en hem tot bescherming geweest waren.

En een grote hagel, elk als een talent pond; d. i. meer dan 87 Le 19: 37 pond zwaar, viel neer uit de hemel op de mensen, nadat alle uitverkorenen en gelovigen door de marteldood uit hun gemeenschap waren weggenomen en in hun toekomst waren verplaatst (Hoofdstuk 13: 14: 12 v.). Met die overigen was dus niets meer te doen dan hen als verworpenen te vernietigen (Joz. 10: 11); en de mensen, wier bekering, in onderscheiding van hen, die nog onder de vijfde schaal van de toorn waren (vs. 10 v.), nu niet meer werd verwacht, lasterden God vanwege de plaag van de hagel; want zijn plaag was zeer groot, zoals dat past in een tijd, waarin het woord Ezechiël. 18: 32 niet meer van toepassing is.

Welke plaag hier bedoeld is kan natuurlijk niet nader worden bepaald; in elk geval is het een zodanige, die reeds nu een groot deel van de mensen verslaat, totdat dan de hele vernietiging in Hoofdstuk 19: 21 komt. Met de aardbeving aan het begin van de 20e eeuw, die in Hoofdstuk 11: 13 v : als het tweede wee wordt voorgesteld, komt, zoals ons het gezicht van de zevende schaal van de toorn heeft aangewezen, een ander nog veel vreselijker, waaruit het allerontzettendst schrikbewind, de anti-christische overheersing voortkomt. Deze staat aan het einde van de 20e eeuw en vormt het derde wee, waarvan dadelijk bij de aankondiging werd gezegd, dat het op het tweede snel zou volgen en daarvan niet door een zo lange tijdruimte, als het tweede van het eerste (Hoofdstuk 9: 12) gescheiden zal zijn. Opmerkelijk is de trek, dat alle drie de weeën met de afgrond in verband worden gebracht (Hoofdstuk 9: 2; 11: 7; 12: 18 en 13: 1 en 11, maar daarbij het tweede eerst slechts als een voorbode van het derde voorkomt, terwijl bij het eerste het dier uit de grond slechts allengs en nauwelijks merkbaar opstijgt, daarentegen bij het derde zijn voortbrengsel nu een volkomen geheel is. Gaf ons het tweede wee in zijn verhouding tot het eerste de grond aan tot een nauwkeurige berekening van de 42 maanden in Hoofdstuk 11: 2, zodat, terwijl het eerste het begin er van aanwijst, dit met het einde samenvalt Re 11: 14, zo kan ook uit de verhouding van het derde wee tot het eerste een vaste grond voor de berekening van de 42 maanden in Hoofdstuk 13: 5 worden verkregen. Bij de eerste werd namelijk de sprinkhanen, die uit de rook opstijgen, gezegd, dat zij het gras op aarde, noch enig groen, noch enige boom (Hoofdstuk 9: 4) zouden beledigen. De kracht van dit woord is op de meest besliste wijze in die slag tussen Tours en Poitiers in

het jaar 732 bevestigd en aan Karel Martel de overwinning verleend over de Saracenen, dat zij de planten van de Heere in de nieuwe Germaans-Slavische volkenwereld niet mochten vernietigen. Daarin ligt dus het aanvangspunt van deze 42 maanden van het dier. Het is nog geen volle eeuw verwijderd van het aanvangspunt van de 42 maanden van de vertreding van Jeruzalem (637), maar daarin ligt ook het derde wee, dat met het einde van die 42 maanden van het dier samenvalt. Even zeker als het echter is, dat het voorval van het jaar 1897 werkelijk en beslist behoort tot het hoofdstuk van het anti-christendom, zo zeker is dat toch nog niet dat van de persoonlijke antichrist, dat pas met het jaar 1992 komt, maar eerst van de anti-christelijke tijdgeest, zoals wij dat hebben genoemd.

Aan dat Rome, dat zo velen door zijn zwijmelwijn heeft doen vallen, geeft de Heere nu de drinkbeker van de wijn van de toorn van Zijn gramschap tot vernietiging. Maar niet aan Rome alleen. Ook alle eilanden en bergen van de heidenen, alle goddeloze wereldheerschappijen in de golvende zee van de volken ondervinden, dat het wereldgericht daar is. Deze rijken dragen de naam van eilanden, in zoverre zij afzonderlijk en op zichzelf bestaan en die van bergen, in zoverre zij zich boven andere rijken verheven en over deze heerschappij gevoerd hebben. Thans, op de grote dag van de Almachtige, zinken zij weg in de zee der volken, die met hen van de aarde verdwijnt! De wereld gaat voorbij met al haar begeerlijkheid, maar die de wil van God doet, blijft in de eeuwigheid! De hagel is, zoals wij reeds hebben opgemerkt, nergens een dreigend beeld van toekomstige strafgerichten, zoals de wolken; maar overal van een oordeel, dat als werkelijk tegenwoordig wordt voorgesteld en eigenlijk een aanduiding van een eindgericht. Hagelstenen van een talent gewicht laten niemand in het leven, die erdoor wordt getroffen, maar doen alle vijanden, ook die onder de vorige plagen nog niet omgekomen zijn, onfeilbaar verdelgd worden. Zij hebben de tijd niet meer om zich te bekeren. Maar stervend braken zij nog hun godslasteringen uit en gaan zo over in een ontzaglijke eeuwigheid. Verschrikkelijk! De straf van die godslastering achterhaalt hen op de aarde niet meer, maar des te zekerder na het jongste gericht in de toekomst.

Hagel was een van de plagen van Egypte; met grote hagelstenen doodde de Heere de Kanaänieten, toen Israël het land innam (Joz. 10: 11). Door deze hagel wordt het opvolgend oordeel van God verstaan over alle aanhang van de paus, hen allen verpletterend, zodat er nergens verberging en ontkoming was, noch voor groten, noch voor kleinen en nochtans bekeerden zij zich niet, maar stierven goddeloos en godlasterend. Dit is het einde van de antichrist, de paus en van al zijn aanhang.

De hagel valt uit de hemel neer, de een volgt de ander. Laat nergens veilige rust over na het omwerpen van de gebouwen, maar velt, smijt neer, verwondt, doodt; dit alles kan makkelijk op de laatste helse straf worden overgebracht.

Hagel geeft hier een oordeel van God te kennen, dat van de hemel en als onmiddellijk door God de mensen wordt toegezonden. De profetie wil te kennen geven, dat de toorn van God van de hemel geopenbaard zal worden over de mensen, die de waarheid in ongerechtigheid te onder houden, zowel in oorlogen, waardoor de Heere hen vernielen zal, als in sterfte, dure tijd en hongersnood, welke plagen doorgaans samengaan, en die God zelf als uit de hemel onmiddellijk zal uitstorten over Zijn vijanden; en deze lichamelijke onvruchtbaarheid is een kenteken en zinnebeeld van geestelijke schaarsheid, dat is van een zwaar oordeel van de verharding.

De ontzaglijke grootte van de toorn zonder enig inmengsel van barmhartigheid is onlijdelijk en onverdraaglijk en echter worden zij na zo’n plaag in wezen behouden. Wij moeten het dus

aanmerken als een eeuwig oordeel; want de mensen konden daaronder niet in het tijdelijk leven blijven en daarom moet dit lasteren in de hel zijn.

Een hagel zou op hen vallen als in oude tijden volgens Joz. 10: 11 : "Toen zij voor het aangezicht van Israël vluchtten, zijnde in de afgang van Beth-horon, zo wierp de Heere grote hagelstenen op hen van de hemel, tot Azeka toe, dat zij stierven; er waren er meer, die van de hagelstenen stierven dan die de kinderen van Israël met het zwaard doodden."

HOOFDSTUK 17

HET ZESDE GEZICHT EEN BESCHRIJVING VAN HET ANTICHRISTISCHE RIJK ONDER HET BEELD VAN EEN GROTE HOER

Vs. 1-18. Nu zullen de oordelen van vernietiging eerst over Babylon en vervolgens over de antichrist, reeds door de laatste schaal vol toorn aangekondigd en voorbereid, ook tot uitvoering komen. Als over Babylon, de grote hoer, wordt gehandeld, waaraan de drinkbeker van de wijn van Gods toorn te drinken moet worden gegeven, wordt aan Johannes door een van de engelen van de schalen een nieuw gezicht vertoond. Dit stelt hem de volkomen rijpheid voor ogen van het gericht aan Rome, de pauselijke Kerk, die nu tot de grote hoer geworden is. Het laat zich door het dier met de zeven hoofden en tien hoornen dragen en verheerlijken, is een van hart en zin met dit beest, waarin een geheim van helse boosheid verborgen ligt en prijkt in dezelfde bloedrode kleur. Tot diezelfde uitwendige macht en grootheid als dit zal zij het niet brengen. De tien koningen, voorgesteld door de tien hoornen van het dier, zullen integendeel voor haar verwoesting en verbranding zorgen, nog voordat het komt tot een eigenlijk oprichten van het antichristische rijk, over welk oprichten nog enige bijzondere aanwijzingen worden gegeven.

En een uit de zeven in Hoofdstuk 15: 6 v. en 16: 1 v. engelen, die de zeven schalen hadden en wel de laatste van die, die in Hoofdstuk 16: 17 v. met schaal het gericht over Babylon hadden uitgegoten, kwam en sprak met mij en zei tot mij: "Kom hier, ik zal u in hetgeen ik in vs. 16 en 17 zal zeggen, tonen het reeds in Hoofdstuk 14: 8 en 16: 19 voorlopig aangetoonde oordeel van de grote hoer, die daar zit als een tweede Babel op vele wateren (Jer. 51: 13 Ezechiël. 26: 17).

Waarmee in afgodisch verzorgen van haar aardse, wereldse belangen de koningen van de aarde gehoereerd hebben en die de aarde bewonen, die volken en mensenzielen, die, met wereldse gedachten vervuld, naar het genieten van de zonde hebben begeerd, zijn dronken geworden van de wijn van haar hoererij Re 18: 3, evenals het oude Babel de oude wereld dronken heeft gemaakt met zijn gouden beker (Jer. 51: 7).

Dat deze vrouw (vs. 3), die de engel aan Johannes wil tonen, Rome betekent, is niet te miskennen; want volgens vs. 9 zit zij op zeven bergen (Rome de stad van de zeven heuvels) en volgens vs. 18 is zij "de grote stad, die het koninkrijk heeft over de koningen van de aarde, dat ten tijde van Johannes door haar keizers, later door haar pausen verwezenlijkt is. Het is Rome en wel Rome als vrouw, als de pauselijke kerk, wel te onderscheiden van de Katholieke kerk, van de pauselijke kerk, zoals die in de stad Rome haar beheersend middelpunt heeft. Zeker is zij niet de echte gemeente, de reine bruid van Christus, maar zij is tot een hoer neergezonken. Zo noemt reeds het Oude Testament het Israël, dat zijn Verbondsgod ontrouw geworden is en de afgoden nahoereert. Een hoer is nu ook volgens de profetie van het Nieuwe Testament die kerk geworden, die evenals vroeger Israël aanspraak maakt op de roem de alleen ware gemeente van de Heere te zijn. Zij is in inrichting, leer en werk van de enige Heer en het Hoofd van de Christelijke kerk afgevallen en zoekt in het boeleren met de wereld slechts eigen eer, eigen winst, eigen heerschappij; daarom is zij ook ieder, die haar in enig opzicht behulpzaam is, graag ter wille en versmaadt ook het verbond met het dier uit de afgrond niet, zodra zich dit leent, om haar te dragen. Zij heet een grote hoer, niet alleen om haar diepe afval, maar ook om de grote invloed, die zij uitoefent; want zij zit op vele wateren, deze wateren nu zijn volgens vs. 15 volken en schaar en natiën en tongen vier uitdrukkingen om de geestelijke macht van Rome voor te stellen als een, die zich over de meest

verschillende volken naar alle delen van de wereld uitstrekt. Nog nader bestaat haar zonde daarin, dat "met haar gehoereerd hebben de koningen van de aarde en die de aarde bewonen dronken geworden zijn van de wijn van haar hoererij." De koningen, de leidslieden van de natiën, te winnen en in haar belang over te halen, was altijd een hoofddoel van de Roomse politiek en de koningen zijn haar strikken niet ontgaan; de machtigsten van de aarde, zegt een kennen van de geschiedenis, hebben met haar geboeleerd, haar gunst gezocht, haar door geschenken aan zich proberen te verbinden, haar verrijkt, opgepronkt en versierd, zijn wel met haar nu en dan in strijd geweest, maar hebben haar altijd weer geëerd en steeds nieuwe verbintenissen en verdragen met haar gesloten. En zo zijn ook de volken van de wijn van haar hoererij dronken geworden, in zoverre die richting van Rome, om in de plaats van het geestelijk-onzichtbare, het vleselijk-zichtbare te stellen, vooral op degenen, die ook in geestelijke zin de aarde toebehoren, dus op de grote massa van die stand een dronken makende, bedwelmende werking uitoefent, zodat zij alle verstandig oordeel, alle geschiktheid tot ernstig onderzoek verliezen en in de gloeiendste hartstocht voor wat Rooms is geraken.

De hoofdtekening van de valse kerk ligt in het woord "hoer". Zij behoudt haar menselijke, haar vrouwelijke gedaante; zij wordt geen dier, zij behoudt de vorm van godzaligheid, maar verloochent haar kracht. Haar rechtmatige echtvriend, de Heere-Christus en de vreugde en goederen van Zijn huis, de onzichtbare en toekomstige, zijn haar niet meer haar één en al, maar zij loopt de zichtbare en ijdele wereld in haar verschillende vormen na. De Rooms Katholieke Kerk is niet slechts wat haar bestaan, maar ook wat haar principe aangaat, aan deze vrouw gelijk, terwijl daarentegen de Protestantse Kerk, die door Luthers dienst het zuivere Evangelie en het ware sacrament heeft weer ontvangen, volgens haar principe, haar geloofsgrond een kuise vrouw is; de reformatie was een reactie van de heilige vrouw (Hoofdstuk 12) tegen de gevallene.

Hoe is het gekomen, dat de volken de hoer en het schandelijk juk van hun heerschappij zo lang droegen? Volken laten alleen op de duur op zich zodanige ruiters zitten, met wie zij in werkelijkheid een van zin zijn, die aan hun belangen en behoeften, hun begeerten en hun streven bevrediging schenken; degenen worden hun dan ook volgens de juiste ordening van God gegeven, de werelds geworden Kerk en de door haar onderdrukte natiën moeten elkaar wederkerig in steeds dieper verderf intrekken, totdat de mate vol geworden is en het oordeel over beide begint. De koningen van de aarde, de bestuurders van de Christenen, de staatsbesturen hebben zich beijverd van de geestelijke macht, van de Kerk, van haar wijding van de politieke eerzucht, zelfs van de wereldsgezindheid, in tegenspraak met de bedoeling en de geest van Jezus, zoveel mogelijk nut te trekken. Wij willen u eren, luidde hun toespraak aan de vorsten van de Kerk, maar vergeet niet, dat u dan ook de volken aan onze persoon hecht en aan ons gehoorzaam doet zijn; in deze zin werden de zogenaamde concordaten gesloten. En zij, die de aarde bewonen, de aardsgezinden en die de duisternis meer liefhebben dan het licht, omdat zij de waarheid niet willen doen en hun werken boos zijn, zijn dronken geworden van de wijn van haar hoererij. In dronken toestand houdt het bewustzijn, het geweten, ja alle oordelen en onderscheiden tussen waarheid en leugen op, in het dromen en dwepen, het orgiasme en de valse geestvervoering, het sanatisme krijgt de overhand. Voor vleselijke gezindheid is niets onaangenamer, niets staat meer tegen dan het Christendom, dat aandringt op zelfkennis en boete, op inwendig, levend geloof, op wedergeboorte, ware bekering en heiligmaking in Christus. Voor zo’n prijs van strenge wereld- en zelfverloochening en grondige overgave aan Christus komt hun zelfs de zaligheid te duur voor, waarvan zij ook de verwardste voorstellingen hebben; liever laten zij zich de dagelijkse boetedoeningen en uitwendige kastijdingen welgevallen, terwijl die zaligheid hun door de valse Kerk vaak zeer goedkoop voor een aantal formuliergebeden, missen of bedevaarten is

aangeboden. Zelfs de hardste boetedoeningen nemen zij voor zekere tijden en dagen op zich, tot elke handeling van kerkelijke vroomheid zijn zij bereid, als zij maar het ongestoorde genot van de wereld ook in koop krijgen. Zo'n godsdienst met een vast kerkelijk geloof, met een absolverende, heilig en zalig sprekende kerk en priesterschap, wil de lichtzinnigheid, van daden afkerig, graag. Zij wil met zoeken en naspeuren van de Heilige Schrift, met inwendig toe-eigenen van het goddelijk woord van genade en waarheid in Christus, die vrij maakt, met de zedelijke arbeid van het geestelijk leven, het zoeken naar het rijk van God en Zijn gerechtigheid, het worstelen om de goddelijke natuur deelachtig te worden (2 Petrus 1: 4), niets te doen hebben. Ook aan deze begeerte aan de een en aan deze antipathie aan de andere zijde komt de valse Kerk op de meest gewilde wijze tegemoet, als zij maar mag heersen en het uitzicht heeft, om haar heerschappij te bevestigen; zij verbiedt de leken het zoeken en navorsen in de Heilige Schrift en reikt hun daarvoor oude en nieuwe dogmata toe. Gehoorzaamheid aan de kerkelijke autoriteit verklaart zij voor de onfeilbare weg ten hemel, daarentegen maakt zij de ware vroomheid, het leven in Christus, verborgen bij God, verdacht, en vervolgt en belastert het.

Dat is de slimheid van de hoer, die van recht niets wil weten, maar alle betrekkingen vasthoudt, om daaruit nut te trekken. Dat is dat onzedelijk egoïsme, dat nu een liefde huichelt, dan met haat dreigt, naardat het meer voordeel oplevert. Dat is de onzedelijke consequentie, die alles toelaat, alleen niet een schending of verlaging van het eigen ik. Dat is eindelijk de onzedelijke ongevoeligheid, die van geen dankbaarheid iets weet, maar alleen ieder gebruikt en die dan wegwerpt. Die het pausdom kent, hetzij in zijn strijd met de groten en machtigen, hetzij in de kleine toestanden van een dorpsgemeente, zal de waarheid van het gezegde moeten bevestigen.

Zij, Rome, de hoofdstad van het hele rijk, de zetel van de keizer en van de hele toenmalige wereldheerschappij, had onder de schijn van liefde de snoodste zelfzucht gekoesterd, de hele wereld bedwelmd door haar staatshuichelarij en leugentaal, zodat allen zich aan haar voeten deemoedig neervleiden. Zij is groot geworden door haar arglistige staatkunde en de grote hoer heeft zich geplaatst op de troon van de heerschappij over de hele wereld; maar nu heeft haar trots gebied een einde. De maat van haar ongerechtigheden is vol; zij staat schuldig aan het bedenken en uitvoeren van alle misdaden, door het zesde hoofd van het beest (de Romeinse wereldmacht) gepleegd; zij heeft tot snoodheid aangehitst, zij is de verleidster, de bron van het kwaad. Van Rome, de grote hoer, die daar zit op vele wateren, op onmetelijke schatten, op de welvaart van alle volken, die haar hun schattingen brengen, van dat Rome geldt, wat Jeremia van Babel, Nahum van Ninevé en Hosea ten aanzien van Israël zegt: Rome is het, dat alle rijkdommen van de natiën verzwelgt, dat stromen verandert in woestijnen, waterbronnen in een dorstig land en vruchtbare akkers in dorre zandstreken vanwege de boosheid van de inwoners. Rome hoereerde met de koningen van de aarde en huichelde hun liefde, ten einde hen te verstrikken in haar netten en hen te doen kruipen aan haar voeten.

Is de ondergang van het antichristische rijk van te voren meegedeeld, zo verwonderlijk, dat zij bijna ongelofelijk schijnt en is zij de grootste troost van de bedrukte Kerk, het behaagt daarom de Heilige Geest ons die onder een ander zinnebeeld te vertonen. Rome is een hoer, waarmee de machtigen te doen hebben gehad, maar ook een van allen, omdat de geringe bewoners van de aarde het voorbeeld van de koningen volgden.

En hij, de engel bracht mij weg in een woestijn (in Hoofdstuk 12: 6 en 14 staat "de woestijn, in de geest (Hoofdstuk 4: 2). En ik zag een vrouw, zittende op een scharlaken rood beest. Het had nu niet slechts op zijn hoofden een van lastering, zoals in Hoofdstuk 13: 1,

maar nu het op het punt was om geheel tot de persoonlijke antichrist te worden, nu was het een beest, dat over zijn hele lichaam vol was van namen van de Gods-lastering en had zeven hoofden (vs. 9 v.) en tien hoornen (vs. 12 v.), evenals reeds in Hoofdstuk 13: 1

De wereld zonder Christus, die de levensbron is, komt aan het woord van God voor als woestijn en zodanig een is nu ook de omtrek rondom de vrouw; daar is nergens een planting van God meer, alles is woest en uitgestorven. Moge de hedendaagse Roomse Kerk ook nog hier en daar oasen aanwijzen, waar beekjes, uit de levensbron gevloeid, de oevers vruchtbaar maken, zij zullen steeds zeldzamer worden en ten slotte, als de vrouw nu geheel gemene zaak maakt met het beest, zal het alle echt Christelijke levenskiemen rondom zich doden, totdat zij ten slotte in een volledige woestijn zit. Ook zou Italië, de zetel van het pausdom in de tijd, dat de hoer door het dier wordt gedragen, ten gevolge van voorafgaande verwoestingen een woestijn kunnen wezen in de letterlijke zin van het woord en nog meer dan tot hiertoe het land van de puinhopen en ruïnen.

Hier wordt het toneel schielijk veranderd en Johannes bevindt zich uit de hemel, in welks tempelvoorhoven hij verkeerd had, onverwacht op de aarde gebracht, om een verwonderingswaardige zaak, waarvan de engel met hem gesproken had, nader te onderzoeken en dat in een woestijn. Hier wordt gezinspeeld op de naam, die Babel draagt bij de profeet Jesaja (Jes. 21: 1), welks opschrift luidt: "de last van de woestijn aan de zee." Het oud Babel toch was door verschillende waterleidingen en takken van de Eufraat als omringd; zelfs liep de stroom midden door de stad, zodat zij scheen in het water en aan het water gelegen; het zuidergewest, dat Babylon onderworpen was en naar de kant van Arabië lag, was moerassig en na verloop van tijd woest, toen de poelen, die aan deze kant overvloedig waren, verwaarloosd werden en de Eufraat zelf zich in poelen en moerassen, die onder Babylon lagen, loosde, zodat echt die grote stad, die zo volkrijk en de zetel van het rijk was, scheen te liggen in een woestijn van de zee, dat is, in een grote samenloop van vele wateren, die het land woest en onvruchtbaar maakten, in welke zin, zoals bekend is, de Heilige Schrift dat woord neemt; want grote stromen worden daarin ook zee geheten (Jes. 19: 5 Jer. 51: 36).

En de vrouw, die op het dier zat, dat de kleur droeg van het reeds vergoten en nog te vergieten bloed, was bekleed met purper en scharlaken 1), met een gewaad, welks kleur uit tweeërlei rood bestond: uit het rood van het koninklijkpurper (Hoofdstuk 18: 7) en uit dat van het vers vergoten bloed (vs. 6) en op recht vorstelijke en prachtige wijze versierd met goud en kostelijk gesteente (Ezechiël. 28: 13) en parels 2) en had in haar hand een gouden drinkbeker vol van gruwelen van alle mogelijke verkeerde leringen en vol van onreinheid van haar nu vol geworden hoererij.

De purperen kleur is die van Rome en de kardinalen. De troon, waarop de paus wordt gedragen, de hemel, die boven hem wordt gehouden, zijn hele gevolg rondom hem en hij zelf, alle tempels te Rome, alle paleizen en elke grond, die hij betreedt, zijn met purper en scharlaken bedekt. De kardinalen kennen zich niet alleen koninklijke rang toe, maar dragen ook een purperrood kleed en zo’n hoed; zelfs de dekken van de paarden, waarop zij rijden, zijn van dezelfde kleur.

Mijn kind, kent u nog het verhaal van de oorsprong van de parels? De tranen van de onschuld, op aarde geweend, zijn versteend tot parels en diamanten en de fonkelende gloed van de robijnen ontstond uit schandelijk vergoten bloed. De fabel heeft een diepe betekenis. Begeer daarom nooit voor u parel of robijn!

En op haar voorhoofd was door een onzichtbare hand een naam geschreven, namelijk een, die a) verborgenheid was, die alleen een door Gods Geest verlicht verstand kan verklaren, evenals het schrift in Belzasars zaal (Dan. 5: 5 v.) en dus een geheimzinnige signatuur was. Die naam luidde: het grote, een ver gebied omvattende, en met gedachten aan steeds groter uitbreiding vervulde Babylon, de moeder van de hoererijen (liever: "van de hoeren", van alle zedeloze kerken en dergelijke zogenaamd godsdienstige genootschappen) en van de gruwelen van de aarde, die in kerkelijk fanatisme zijn bedreven.

2 Thessalonicenzen. 2: 7

De vrouw ontvangt de naam van Babylon, d. i. verwarring, omdat zij de waarheid van het Evangelie en de Messiaanse Kerk verwart door mensenwoord en stellingen en daardoor de geestelijke toverij heeft teweeggebracht en bevorderd, ook tot ontelbare gruwelen aanleiding heeft gegeven. Het tot leugen geworden schrift op het voorhoofd luidt: "Sacrorum, Laturanensis ecclesia, omnium ecclesiarum orbis et urbis mater et caput", d. i. de heilige Kerk van het Lateraan, de moeder en het hoofd van alle kerken van de aardbol en de stad.

Moeder van de hoeren is iemand, die anderen tot hoererij opvoedt; het pausdom geeft aan anderen aanleiding, om uitwendig godsdienstig te zijn en daarmee het ware wezen van de godsdienst te vergoeden. Het is, zoals bekend is, een algemeen heersend geloof in de Roomse Kerk, dat vervulling van uitwendige kerkelijke plichten voldoende is, de priesters zijn met het volk volkomen tevreden, als het maar uitwendig het pausdom belijdt, het overige is een onverschillige zaak. Met de grootste strengheid wordt vastgehouden, dat ieder ‘s zondags een mis hoort; het is daarbij voldoende, dat men vóór de Kerk de bel hoort, neerknielt, zijn kruis maakt enz. Heeft men dat echter eenmaal een zondag verzuimd, dan moet het in de biecht worden beleden en met enige Ave-Maria’s is de zaak ten einde. Goddank! niet alle Katholieke geestelijken zijn zo en daarom maken wij onderscheid tussen pausdom en Katholicisme; dat echter uiterlijk zo’n schijnheilig wezen in de Roomse Kerk ontzaglijk verbreid is, wie kan dat loochenen? Dat valse wezen noemen wij pausdom.

Over de tijd, waarop dit gezicht zal worden vervuld, wordt het gezegde bij Hoofdstuk 18: 5 "Re 18: 5" vergeleken.

In Hoofdstuk 12 is de Vrouw het beeld van de Oud- en Nieuw-Testamentische gemeente van de Heere in haar zuiverheid als goddelijke lichtdraagster. In Hoofdstuk 17 is zij de afgevallen, ontrouw geworden Kerk, die tot hoer geworden is. Als de met de zon beklede vrouw, moest de Kerk met haar licht, dat immers van haar afstralen moest, de duisternis rondom haar doen opklaren. Zoals een zuurdeeg moest zij het mensdom doordringen: "niet door kracht of door geweld, maar door Mijn Geest, spreekt de Heere Zebaoth (Zach. 4: 6). Dit was haar bestemming. De hoer is het tegendeel van dit alles; in plaats van haar koninklijk Hoofd en Heer alléén aan te hangen, leunt zij op de hoofden van het beest (vs. 9) en in plaats van met de hemelse glans van de zon, is zij nu met de aardse kleren van purper, scharlaken, goud en edelgesteente getooid (vs. 4); voor de lijdenskelk van haar Heere, drinkt zij uit de gouden drinkbeker vol van gruwelen en onreinheden (vs. 4). Het zijn dan ook niet de gelovigen, de levende leden, die zich over zodanig een Kerk verblijden of over haar ondergang weeklagen; nee, het zijn de groten en rijken van deze aarde, de koningen die met haar hebben gehoereerd, de kooplieden, die door haar zijn rijk geworden. De verbasterde en afgevallen Kerk heeft de koningen en machthebbers niet verontrust, hen niet over hun zonden bestraft of gewaarschuwd, maar hun de weg naar de hemel echt vrij en gemakkelijk voorgesteld. Zij heeft aan hen slechts de dienst van een toom gedaan om de volken rustig en in bedwang te

houden, was ook voor hen een van de middelen, om hun gezag te steunen en de rust en orde in stand te houden. Daarom is het geen wonder, dat de koningen haar oordeel beklagen. (Hoofdstuk 18: 9, 10). De koop- en zeelieden was de Kerk evenzeer behulpzaam als band tot behoud van de vrede, onder wier bescherming handel en nijverheid begunstigd werden, en grote verdiensten en geldsomloop gezien werd (18: 13 heeft niet luide getuigd en gewaarschuwd tegen al de zorgeloosheid en gerustheid, overdadigheid en weelderigheid, waaruit de kooplieden gewin trokken; veeleer heeft ze er zichzelf genot door proberen te bezorgen en zichzelf door toegeven aan werelds vermaak en weelde meer en meer verwijderd van haar waar en enig standpunt. In plaats van de schapen op te zoeken, heeft zij hun wol gezocht. In plaats van omgord te zijn met kracht uit de hoogte en te getuigen van de parel van grote waarde en de stad die fundamenten heeft en die toekomende is, heeft zij haar vlees gevoed tot begeerlijkheid en zichzelf behaagd in haar aardse tooi. Zij heeft eindelijk door haar zouteloosheid en aardsgezindheid, het bederf van de wereld en het gerust leven in de zonde bevorderd, in plaats van het krachtig tegen te staan (18: 14-19; 19: 2). De heiligen in de hemel, de getrouwe getuigen van Jezus, de apostelen en profeten verheugen zich over de val van Babel; zij zelf hebben dit oordeel over lang van God begeerd; want van hun bloed is de hoer dronken geworden" (17: 6; 18: 20-24; 19: 2). De hoer van het Nieuwe Testament heeft dezelfde bloedschulden als de Oud-Testamentische; want ook Jeruzalem heeft de profeten gedood en de gezanten van God gestenigd; ook hebben de Joden Christus en Zijn apostelen gedood, menend God een dienst te doen (MATTHEUS. 23: 29-37; 21: 35-39 Wij moeten daarbij ook niet alleen aan de latere bloedgetuigen denken: aan een Johannes Huss, aan de Waldenzen, Hugenoten, de Engelse en Hollandse bloedgetuigen; ook niet slechts aan hetgeen nog te gebeuren staat volgens het profetisch woord; maar hier komt ook in aanmerking: "wie zijn broeder haat, is een doodslager." (Joh. 3: 15). Daar waar levende Christenen van de bestuurders van de Kerk, hetzij bedekt of meer openbaar verdrukt of achter geplaatst worden, waar een valse theologie het geloof uit de harten van de jeugd scheurt, waar een voorganger de stillen in de lande, uit vijandschap van het geloof, prijs geeft en terugstoot, waar wij zelf op enigerlei wijs tegenstaan of ons schamen de smaad op ons te nemen, de dienstknechten van de Heere betamende, daar is een doodslag gepleegd tegen de heiligen van God. Vraagt men ons nu naar de vervulling van dit gezicht aangaande de Babylonische hoer, zo vinden wij die noch in de Rooms-katholieke Kerk uitsluitend, noch in de massale Protestantse, zoals sommigen dit vaststellen, volgens een eenzijdige opvatting uit een sektarisch-separatistisch standpunt. Wij Protestanten hebben helaas wel reden op onze eigen borst te slaan en ons te verootmoedigen; maar daarom verlaten wij niet in overhaasting onze Kerk, met eigenmachtig ontijdige toepassing van hetgeen ons in Openbaring 18: 4 gewaarschuwd wordt, evenmin als onze Heere Jezus de diep verbasterde Kerk van Zijn tijd heeft verlaten; want ook de kleinste sekte blijft op de duur niet vrij van hoererij. En hier geldt het voor ons om het Openbaringswoord juist te vatten en toe te passen. Hier is "lijdzaamheid en geloof van de heiligen" nodig. Want de hoer is niet de stad Rome alleen of de Kerk van Rome uitsluitend, maar uit de hele Christenheid het geesteloze gedeelte, dat zich slechts Christen noemt, zonder intussen Christus' geest of zin te bezitten. Zij heet Babel, dat is "verwarring", want het valse Christendom is echt een verwarring, ofschoon dan ook verdeeld in verschillende sekten en godsdiensten; maar onder alle godsdiensten, partijen of sekten van de Christenheid leeft en bestaat de Christus-gemeente, die de met de zon beklede vrouw is. De bedorven afgeweken Christenheid is een hoer gelijk, die alles volgens haar begeerlijkheid uitlegt en bepaalt en slechts vlees (het ijdelijke wél-leven) en eer op het oog heeft, een open oor heeft voor alle verleidende dwaalgeesten en zich daardoor verder van de waarheid laat aftrekken en zich ten slotte verenigt met de aanbidders van de natuur en van de wereldgeest. Maar het blijft ook waarheid, dat de Roomse en Griekse kerken met meer recht dan de Evangelische in het wezen van de hoer zijn gegrond. Ten tijde van Johannes is Babylon Rome geworden. Volgens

Openbaring 17: 18 wil dit ook zo verstaan zijn. Nu is daarmee geenszins de ons bekende geografisch-historische stad Rome bedoeld, maar hier geldt de geestelijk verborgen profetische betekenis. Rome was het bekende middenpunt van de wereldse macht, de draagster van de tijdgeest naar alle zijden van de wereld. Juist deze geest, die het Romeinse wereldrijk bezielde, is in de Kerk binnengedrongen en heeft in haar westelijk gedeelte uit Rome een naar bedekte wereldheerschappij trachtenden kerkstaat gevormd en in het oostelijk gedeelte uit Byzantium een onder wereldlijke macht knechtelijk zuchtende staatskerk gevestigd, met die overeenkomst, dat beiden van de Geest van Christus en de kracht van het Evangelie verstoken blijven door de elementen van wereldsgezindheid, die haar beheersen, volgens Gal. 4: 9 Kol. 2: 20 De Roomse kerk is niet alleen in haar bestaan maar ook in haar grondslagen hoer; zij heeft de treurige voorrang "moeder aller hoererijen te zijn" (Openbaring
5); zij is het ook, die zich bij voorkeur beroemt: "ik zit als een koningin en ben geen weduwe en treurigheid zal mij niet genaken." (18: 7)

Dat door deze vrouw de stad Rome met haar heerschappij wordt verstaan, blijkt uit de hele beschrijving, die hier volgt, inzonderheid uit het vijfde vers, omdat zij het groot Babel genoemd wordt, namelijk geestelijker wijs verstaan, zoals Hoofdstuk 14: 8 en 16: 19 Uit het volgende negende vers, omdat van de engel verklaard wordt, dat de zeven hoofden van dit beest, waar de vrouw op zat zeven bergen zijn en in het laatste vers daar uitdrukkelijk gezegd wordt, dat deze vrouw de grote stad is, die het koninkrijk heeft over de koningen van de aarde, dat op Rome alleen past. Dit is zo duidelijk, dat niet alleen de voornaamste oudvaders en al de Gereformeerde leraars hiermee eens zijn, maar ook vele pausgezinde uitleggers. Maar deze laatsten beweren, om het antichristendom van hun paus en pausdom te weren, dat dit van de stad en de heerschappij van Rome verstaan moet worden, alleen terwijl zij onder het gebied van de heidense keizers geweest is en de Christenen heeft vervolgd, n. l. over drie honderd jaren na Christus geboorte tot de tijd van Constantijn de Grote. Maar deze worden uit het vervolg van deze twee hoofdstukken gemakkelijk weerlegd. Ten eerste omdat het heidens Rome, andere koningen en volken, die zij onder zich hebben gebracht, niet tot hun afgoderij drongen, maar die hun gewone superstitie pleegden te laten volgen. Ook de Joden hebben zij hun eigen godsdienst gelaten, totdat zij tegen hen gerebelleerd hebben. Omdat deze vrouw met de kelk van haar hoererij, dat is afgoderij, alle koningen en volken dronken maakt. Ten tweede, zo kan op het heidens Rome niet gepast worden hetgeen vs. 12 wordt gezegd, dat de tien koningen, die hun macht het beest gegeven hebben, opeens hun macht ontvangen hebben met het beest, aangezien de oude Romeinen degenen, die zij onder haar gebied hebben gebracht, allengs van tijd tot tijd haar met geweld hebben onderworpen en niet door de onderlinge bewillingen en samenspanningen. Ten derde, omdat het beest en deze vrouw, die daarop zit, d. i. de antichrist en de stad van Rome hier gedurig samen worden gevoegd, omdat het heidens Rome, zolang het heidens geweest is, eigenlijk de stoel van de antichrist niet is geweest, maar die namaals pas is geworden. En daarom wordt gezegd, dat het beest nog uit de afgrond zou opkomen en daarna ten verderve gaan. Ten slotte, omdat de droevige en exemplaire, ondergang van de stad Babel, waarvan het volgende hoofdstuk in het brede spreekt, niet kan worden verstaan van het heidens Rome, omdat het zulks nooit overkomen is, zolang het heidens is geweest; maar heeft daarna onder de honderd jaren onder de keizers in goede stand geweest, zoals uit de geschiedenis blijkt. Het is wel waar dat het door de Gothen, Vandalen en anderen is ingenomen, maar is kort daarna weer tot zijn vorige stand gebracht. Omdat het openbaar is, dat de ondergang van dit Babel, waarvan in het volgende hoofdstuk gesproken wordt, nimmermeer eindigen zal zoals in Hoofdstuk 18: 2, 21 getuigd wordt. Dit is zo duidelijk, dat enige pausgezinde uitleggers zelf bekennen, dat hetgeen hier en in het volgende hoofdstuk voorzegd wordt, moet verstaan worden van de stad Rome, die tegenwoordig is, maar om het antichristendom van haar te weren, verzinnen zij een ander

gedichtsel, n. l. dat een weinig vóór het einde van de wereld, tien heidense koningen, men weet niet uit welke hoek van de wereld zullen komen en met de antichrist uit de stam van Dan aanspannen en de hele wereld innemen, de paus van Rome verjagen en de antichrist in zijn plaats stellen en hun heidense afgoderij alle volken opdringen. Dit alles in drie en een half jaar vóór het einde van de wereld. Rome zal dan met al haar rijkdom verbranden en dan nog daar rouw over drijven, dat voor deze ook is weerlegd en tegen alle menselijke oordeel en rede strijdt.

Dit beest is het Roomse gebied, dat door de zeven op elkaar volgende soorten van regering is bestuurd geworden, die in het zevenbergige Rome hun troon hadden en in tien koninkrijken eindigt, die het zevende hoofd van het beest, dat is de paus, onderworpen zijn, ten dienste staan en waardoor hij zijn wil uitvoert. Dit beest is scharlakenrood, evenals de draak, zijn meester (Hoofdstuk 12: 3) wegens zijn grimmigheid tegen de Kerk en het vergieten van het bloed van de heiligen. Het is vol van namen van godslastering van allerlei goddeloosheid en godslasterende godsdienst, afgoderij, bijgeloof en duivelarij.

Opdat elkeen het weet, wie de vrouw is, die ons hier wordt voorgesteld en opdat ieder, die Circe, die drievoudige tovenares vliede, schrijft Hij haar naam aan het voorhoofd, opdat allen die lezen. Hij noemt mysterium het verstaan en de betekenis van de verborgenheid. Want per tropum wordt Rome Babylon genoemd, welk woord betekent "verwarring"; en Rome heeft immer de allergrootste verwarring in de Kerk ingevoerd.

En ik zag wat van al het bevreemdende mij het allermeest moest bevreemden, dat de vrouw in ontwijfelbare toestand van dronkenschap was en wel, zoals ik in de geest duidelijk opmerkte, dat zij dronken was van het bloed van de heiligen, die zij had omgebracht en van het bloed van de getuigen van Jezus, waarvan zij had gedronken. En ik verwonderde mij toen ik haar zag met grote verwondering en wist niet te ontraadselen, hoe het zo ver met de vrouw was gekomen en hoe het nog aflopen zou.

Deze dronkenschap van het bloed van de ware discipelen van Jezus, deze dronkenschap, waarin de pauselijke Kerk zich hoogmoedig beroemt op haar vervolgingen en orgiastisch jubileert in het huis van God, maakt de mate van haar gruwelen vol en doet de bevreemding van de ziener tot het toppunt van verwondering klimmen. Wel verzekert zij zelf, dat zij niet dorst naar bloed; maar zij heeft kruistochten gepredikt tegen de ketters en zelfs een Bossuet en de fanatieken van de priesters van onze tijd roemen als hun grote daden, dat op hun aandrang de ketters verbrand zijn; zij verheerlijken een Lodewijk XIV om zijn dragonnades tegen zijn Protestantse onderdanen. Zij beveelt niet de bloedbruiloft, maar zij viert het welgelukken door feestelijkheden. Met zo’n fanatisme, godsdienst-overspanning als goddelijke staatkunde gestempeld, is geen bloeddorst op aarde te vergelijken. Het is specifiek onderscheiden van elke andere dronkenschap van de ziel, die is demonisch door de mensenmoordenaar vanaf het begin geïnspireerd en daarom voor geen menselijk medelijden, voor geen ontferming vatbaar. Maar tevens is die met zo’n schaamteloos pralende overmoed gepaard, dat Johannes in de grootste verwondering wordt gebracht.

Is het de vreselijke ontwikkeling van de omkering van de waarheid in leugen, in deze vrouw als het ware belichaamd, die Johannes in verwondering zet? Of kan hij de verhouding niet begrijpen, waarin de vrouw hier tot het dier staat? Inderdaad, hoe kon hij in zijn dagen, waarin de macht van de wereld zich tegen de Kerk begon te verzetten en zich tot de eerste ontzaggelijke strijd gereed maakte, waarin zij Gods volk dreigde te vernietigen, er een

voorstelling van hebben, dat de afgevallen Kerk, die echter nog altijd Kerk, vrouw bleef, eens zou worden gedragen door het beest, de macht van de wereld?

Deze engel wijst de ziener op het oordeel over de grote hoer, die op vele wateren zit, met wie de koningen van de aarde gehoereerd hebben, en de wijn van wier hoererij de aardbewoners dronken heeft gemaakt. De vrouw op het beest in de woestijn noemt zichzelf het grote Babylon, de moeder van de hoererijen en van de gruwelen van de aarde. De vrouw en Babylon en de hoer onderscheiden zich enkel als kringen met één zelfde middelpunt en zijn dus concentrische begrippen. Dat Babylon het pausdom is, is reeds in 14: 8 aangewezen. In ruimere zin wordt zij vrouw, in engere zin hoer genoemd. Vrouw heet de hele afvallige Christenheid, wanneer zij in de toekomst de Christelijke godsdienst heeft afgeschaft en de grote hoer heet in de toekomst de Roomse hiërarchie te midden van de zo-even genoemde Christenheid, omdat zij het Evangelie sinds oude dagen bestreden en terzijde geschoven heeft en bij de afschaffing van het Christendoms een hoofdrol heeft gespeeld. Vrouw beduidt zo meer de afvallige Christenheid in het algemeen, hoer de in haar midden huisvestende en heersende hiërarchie, beiden zijn echter niet zeer van elkaar onderscheiden. De vrouw of de Christenheid is door afschaffing van het Christendom van Christus, haar man, gescheiden. De hoer zit op vele wateren, de vrouw zit op het beest uit de afgrond, of op het beest in de woestijn. De wateren, waarop de hoer zit, zijn volken, schaar, natiën en tongen (17: 15); de vrouw is de grote stad, die het koninkrijk heeft over de koninkrijken van de aarde (17: 18), die vroeger geestelijker wijze genoemd werd Sodoma en Egypte (11: 8), daarom Europa of de afvallige Christenheid.

En de engel, die de vraag van mijn hart, die in mijn verwondering lag opgesloten, verstond, zei tot mij: "Waarom verwondert u zich? immers alleen omdat u de geschiedkundige verwezenlijking van hetgeen u in het gezicht heeft gezien, voor niet mogelijk houdt. Ik zal u zeggen de verborgenheid van de vrouw, hoe het zo ver met haar is gekomen en hoe het ten slotte met haar aflopen zal en de verborgenheid van het beest, dat haar draagt, dat de zeven hoofden heeft en de tien horens, hoe het met dit dier, met zijn verhouding tot de vrouw en met zijn hoofden en hoornen gesteld is.

Het is alsof de engel de apostel toespreekt met dat woord van de Heere: "u kleingelovige, waarom heeft u gewankeld? " De hemelse gezant verwondert zich, zoals zich eens de Heere verbaasde over het ongeloof van de inwoners van Nazareth. Ach! dat de menselijke natuur kortzichtig genoeg is om overal aan het zichtbare te blijven hangen! Hoe moeilijk gelooft men dat de goddelozen "als in een ogenblik worden tot verwoesting en te niete worden van verschrikking".

Het beest, dat u in vs. 6 als de drager van de vrouw gezien heeft, was in de voorvaderen van hem, die het heden, dat is, ten tijde, dat het gericht vervuld wordt, verwezenlijkt heeft, niet en is niet. Het heeft reeds een dubbel verleden achter zich; het ene, toen het reeds een of twee maal was, het andere, toen het reeds eenmaal of tweemaal niet meer was en eveneens heeft het nu een dubbele toekomst. De eerste is van het standpunt van het niet meer zijn op aarde en dat is dit: het zal opkomen uit de afgrond, waarin het gevaren is Re 9: 1 en het tweede van het standpunt van zijn weer aanwezig zijn en dat is: het zal ten verderve gaan (Hoofdstuk 19: 20). En, wat het heden aangaat, zij, die op de aarde wonen, degenen, onder de mensenkinderen, die niets meer dan kinderen van de mensen of van de aarde zijn (Gen. 6: 2), zullen, vervullende wat in Hoofdstuk 13: 3 v. als gevolg van de weer genezen dodelijke wond van het een hoofd werd gezegd, verwonderd zijn (a) welker namen niet zijn geschreven in het boek des levens van de grondlegging van de wereld (Hoofdstuk 13: 8), terwijl daarentegen de

uitverkorenen voor de verleiding tot dwaling bewaard blijven) zij zullen zich verwonderen, alsof in het dier een goddelijke majesteit was geopenbaard, waarvoor men nog in aanbidding moet buigen. Zo zullen zij verbaasd zijn, ziende het beest als een zodanig, dat was en niet is hoewel het is (volgens betere lezing: "en weer is.

Exod. 32: 32 Filippenzen 4: 3

Het woord van de Heere in MATTHEUS. 24: 21 : "dan zal grote verdrukking wezen hoedanige niet is geweest van het begin van de wereld tot nu toe en ook niet zijn zal", in zijn diepste en rijkste betekenis is zonder twijfel gemeend van de verdrukking of de geloofsverdrukking ten tijde van de antichrist. Dat kan zonder twijfel des te minder van een lichamelijke verdrukking bedoeld zijn, want voor een zodanige is in de geloofsvervolgingen van de vorige tijden de maat reeds geheel uitgeput, zodat er zeker geen kwelling of marteling meer is, waarmee de gelovigen niet reeds eenmaal vervolgd en verzocht zouden zijn geweest, om hun Heer af te zweren (Hebr. 11: 33 vv.). Bij dat woord wordt veelmeer gesproken van een geestelijke verdrukking of ellende, waarbij het gevaar, om ook in de dwaling te worden ingetrokken, zo groot is, dat ook de uitverkorenen onder haar zouden bezwijken, als God niet op bijzondere wijze Zich van hun aantrok. Wij hebben in die tijd het meesterstuk van alle satans-leugen te wachten, de kroon van alles wat hij ooit verzonnen en in het werk heeft gesteld, om mensenzielen te verblinden en te misleiden. Wij moeten ons dus dadelijk van het begin aan op iets monstrueus of ontzaggelijks voorbereiden, omdat alleen iets van die aard in staat zou zijn, de reeds gangbare of reeds eenmaal aanwezige leugen in kracht van verleiding te overtreffen. In de regel stelt men zich tevreden met de voorstelling, dat de antichrist een genie zou zijn vol menselijke boosheid, een tegenstander van het Christendom, die met reuzen-energie optrad, wie de satan zijn krachten leent, om door hem de strijd van zijn rijk tegen het rijk van God tot overwinning van het eerste te volbrengen, dat hem echter door het weer verschijnen van Christus, die de antichrist met het zwaard van zijn mond ombrengt, nog op het laatste beslissende ogenblik mislukt. Bij zo’n algemeenheid zweeft echter de voorstelling al te zeer in de lucht en heeft geen echt tastbare vorm, omdat men noch kan inzien, hoe een enkel mens in zijn toch altijd slechts kort leven op aarde tot zo’n energie van boosheid kan komen, dat hij juist tot de "mens van de zonde" (2 Thessalonicenzen. 2: 3) wordt, noch ook hoe de mensen ertoe komen, om zich achter hem te verwonderen (Hoofdstuk 4 v.) en tot zijn aanbidding te besluiten. Wat het tweede punt aangaat, blijft een goddelijke verering, zoals die ten tijde van de Romeinse keizers van Augustus af gewoon was, en zoals die ook Napoleon I eiste en verkregen zou hebben, als hij zijn doel, de wereldmonarchie, bereikt had, altijd slechts een figuurlijke een formele een afgedwongene en gehuichelde. Of beschouwt men ze als ten tijde van de Romeinen, als enkel staatsetikette, die niets meer is, dan als een tiran ze als werkelijke erkenning van zijn godheid zou willen eisen, dan zou men uit vrees voor de wreedheid en onbuigzaamheid van zijn waanzinnigheid hem die geven, maar toch daarbij in het hart hem voor een waanzinnig, vloek- en doemwaardig monster houden. Men zou zeggen, dat hij bij alle op geheel gewone en bekende weg door moed en kracht, geluk en toeval verworven grootheid toch niets anders is dan een sterfelijk mens, die na korte tijd tot zijn stof zal wederkeren en bij zo’n eis zich niet zozeer over de grootheid van zijn heerlijkheid, als veeleer over de grootheid van zijn zelfverheffing verwonderen en in het diepste van het harten hem verachten en verafschuwen. Zo is het echter niet met de aanbidding of goddelijke verering, waarvan het beest, de mens van de zonde het voorwerp is. Dat is geen gedwongen en gehuichelde, ook geen formele of rituele, maar komt voort uit inwendige overtuiging en vrije drang als het product van een verwondering, die van zijn gelijke niet heeft en van een verwondering, die tot enthousiaste geestdrift wordt, zodat men de eer, die slechts God en Christus toekomt, op het dier overdraagt, ervan zegt: "wie is

het beest gelijk? " als ware het in waarheid God en in dezelfde adem voortgaat: "wie kan tegen het beest strijd voeren? " alsof het de onverwinnelijke Christus zelf was. Wat het eerste punt aangaat, ook ten opzichte van hetgeen mensen hier op aarde van ongeloof en boosheid kunnen verzinnen en uitrichten, kan het bekende spreekwoord worden toegepast: "er geschiedt niets nieuws onder de zon." Wil men met het begrip van "de mens van de zonde, de zoon van het verderf, die zich tegenstelt en verheft" bij een mens in de gewone zin blijven staan, dan is dit begrip reeds lang uitgeput, men zou menige naam kunnen noemen, die dus waard zou zijn de titel van antichrist te verkrijgen en zou ten slotte in twijfel komen, of die in het algemeen van een enkel persoon in de uitsluitende zin van het woord bedoeld was, maar daarmee de duidelijke klank van het woords in 2 Thessalonicenzen. 2: 3 vv. verlaten. Reeds deze overwegingen zullen de mening, die wij nu nader gaan ontwikkelen over de persoon van hem die op onze plaats onder het dier moet worden verstaan, omdat dit in hem zijn volle ontwikkeling vindt, om hun zeldzaam, het gewoon verstand beledigend karakter niet laten voorkomen als meteen te verwerpen, maar juist daarom de opmerkzaamheid doen trekken. Misschien zal zij de lezer nog als de enig juiste voorkomen, wanneer het nu ook door middel van deze gelukt de zin van de woorden in vs. 9-11, waarvan de verklaring niet met behulp van het gewoon verstand kan worden verkregen, zoals er uitdrukkelijk voor staat, uiteen te zetten. Wij gaan uit van het slot van het vorige vers, dat de verwondering over het dier daaruit afleidt, dat men het ziet als een, dat geweest is en niet is, hoewel het is. Dat toch is het karakteristiek teken van Christus, die in Zijn aardse openbaring eerst was, vervolgens na Zijn heengaan in de onzichtbare wereld een schijnbaar niet zijn op aarde had, maar ten slotte uit de hemel terugkomt en nu opnieuw daar is. Op dit weer aanwezig zijn (de parousia) van Christus zinspeelt de uitdrukking van de juiste lezing: cai parestai ("en weer daar zal zijn" in het verband van de tekst zoveel als "weer daar is zonder twijfel. Men zal dus van die persoon de indruk hebben, dat als de terugkomst van Christus heeft plaats gehad en wel daarom, omdat die werkelijk en echt reeds eenmaal in de wereld is geweest, maar vervolgens voor geruime tijd niet meer voor de aarde bestond en nu, wat voor alle andere mensen na hun heengaan een onmogelijke zaak is en voor Christus alleen voorbehouden, een weer zijn of weer op aarde leven met al de gevolgen, die het in zich sluit, heeft verkregen. Dat geeft alleen dan een denkbare gedachte, als die persoon, waarvan gesproken wordt, niet een nieuw eigenlijk mens is, maar een vroegere, die uit de andere wereld in deze is teruggekeerd, een, die eerst daar geweest is. Maar van waar hij teruggekomen is en in het leven teruggekeerd, dat is nu zeker niet de hemel, maar, zoals aan het begin van het vers uitdrukkelijk gezegd is, de afgrond. Nu wordt ons ook de hele eerste helft van het vers langs gemakkelijker en korter weg verstaanbaar, dan die wij boven met een omstandige beschrijving moesten bewandelen, zolang dit resultaat nog niet was verkregen, dat de antichrist met dit dier bedoelt, die in de persoon van een Napoleon VIII optreedt, geen ander is dan dezelfde Napoleon I, die sinds lang is gegaan naar zijn plaats, maar nu lichamelijk terugkeert: Het beest, dat u gezien heeft was voor de geschiedenis van de wereld van 1797-1815 d. i. 18 jaren en is niet gedurende omstreeks 160-170 jaren; en het zal opkomen uit de afgrond en ten slotte, als zijn laatste lot wordt volvoerd, ten verderve gaan, waarom hij ook de "zoon des verderfs" in 2 Thessalonicenzen. 2: 3 heet. De afgrond, waaruit hij gekomen is, was nog niet het enige verderf, maar dat is eerst de poel, die van vuur en zwavel brandt (Hoofdstuk 19: 20; 20: 10 en 14). Eens had de verleider tot Jezus gezegd, toen hij hem alle koninkrijken van de wereld en hun heerlijkheid toonde: "dit alles zal ik u geven, als U neervallende mij zult aanbidden; " maar hij vond in Hem zijn man niet. Toch heeft de satan iemand nodig, die zijn aanbieding aanneemt, als hij zijn laatste plannen over de mensen zal verwezenlijken; hij heeft daartoe een mens nodig en toch kan hij weer geen gebruiken, die voor de anderen een van huns gelijken is en zich nooit onder hen met werkelijke erkenning van zijn persoonlijke majesteit op de troon van God zou kunnen zetten, geen, die zij van kind af hebben zien opgroeien en zich

ontwikkelen en langzamerhand tot een zekere grootheid zien opstijgen en van wie zij tevens weten, dat hij evenzo weer zal afnemen en tenslotte in het stof zal eindigen. Wat moet dan nu de satan beginnen? Zal hij zich niet wenden tot diegenen, die hij uit de mensen in de afgrond bij zich heeft en met wie hij van aangezicht tot aangezicht kan handelen? En als het dan lukte iemand te verkrijgen, en als het hem door God werd toegelaten, die in het leven terug te brengen, zou hem dan niet een "verwondering" verzekerd zijn? En tot wie zou hij zich liever wenden dan tot een grote wereldveroveraar, die reeds vroeger eenmaal op het punt was, alle rijken van de wereld en hun heerlijkheid te verkrijgen, maar die met smartvolle teleurstelling in zijn verwachtingen, met verbeten woede over zijn lot uit dit leven is heengegaan? En of hij wel bij die, die wij op het oog hebben, eveneens een "ga weg van mij, satan" want er staat geschreven: "u zult de Heere uw God aanbidden en Hem alleen dienen" ten antwoord zal krijgen? Wij handelen niet nader over deze voorvallen in een andere wereld, waarvan wij slechts een gedachte hebben, maar die wij niet kunnen doorgronden; wij moeten integendeel de bedenking opperen: hoe kan God laten plaats hebben wat de duivel voor heeft? Hoe kan Hij Zijn handen ertoe lenen, dat een van die uit de afgrond terugkeert? Eens moet toch die ellendige onbeslistheid onder de Christenen, waarin men zo graag op twee gedachten hinkt, ophouden en een laatste beslissende strijd tussen het rijk van het licht en het rijk van de duisternis plaats hebben, omdat het rijk van God niet in zijn heerlijkheid kan komen voordat het rijk van de satan volledig en openlijk verschenen is en door een krachtige slag overwonnen. De opwekking van het beest verliest ook veel van het bevreemdende, dat zij bij de eerste blik heeft, als wij bedenken, dat die niet zo geheel alleen staat. In Hoofdstuk 20: 4-6 zullen wij van een eerste opstanding uit degenen, die in het paradijs zijn overgebracht, horen, van de noodzakelijkheid van deze wordt men echter pas overtuigd, als een eerste opstanding uit de beslotenen in de afgrond ten minste in een enkel geval en tot een buitengewoon doel is voorgevallen. En even als nu de opgewekte uit de afgrond na het oordeel dat over hen gekomen is, in de verdoemenis gaat en de poel van zwavel en vuur als het ware inwijdt, zo komen degenen, die uit het paradijs weer in de wereld zijn ingeleid tot heerschappij voeren met Christus en het duizendjarig rijk (Hoofdstuk 20: 6) en wijden als het ware de nieuwe hemel en de nieuwe aarde in. Van deze kring van gedachten uitgaande, zal ons nu ook het volgende gemakkelijk worden om te begrijpen.

"Het beest, dat u gezien heeft, was en is niet, maar staat op het punt om uit de afgrond op te stijgen en zal in het verderf neerstorten." Het beest, dat Johannes het laatst zag, is het beest in de woestijn, vroeger het beest uit de zee. Het beest in de woestijn kan evenwel niet bedoeld worden, wanneer de ziener zegt: "Het beest was en is niet; " want het beest in de woestijn, de volksheerschappij, is in dezen tijd de zesde wereldmacht, die door het zesde hoofd wordt afgebeeld, dat naar vs. 10 is, na de val van de vijf eerste wereldmachten. Het beest, dat was en niet is, is het beest uit de zee, namelijk het Tienkoningschap zonder het Pausdom, dat als hoer bestaat en op het beest in de woestijn rijdt, nadat juist het beest in de woestijn het Tienkoningschap heeft doen vallen, zodat het niet meer is.

Sinds de Heere dat woord uitsprak "het is volbracht", bestaat eigenlijk het beest niet meer; het is verzwakt en vernederd en hoewel het zich opnieuw heeft opgeheven uit de afgrond en weer is, zo kan het niet gezegd worden te leven, al heeft het de hel verlaten, waarin het geworpen was, al is het opnieuw verrezen om strijd te voeren tegen de heiligen. Daarom is het dwaas om er vrees voor te koesteren. En al verheft zich heden ten dage na duizendjarige sluimering opnieuw de heerschappij, die daar strijd voert tegen Gods grote Zoon, dat baart ons geen angst; het is slechts zolang de Heere het toelaat en op Zijn tijd moet de vijand terugkeren tot de afgrond, waarin hij is neergeworpen.

Purper en scharlaken zijn de hoogste en heerlijkste en dierbaarste kleuren een dracht van de koningen; hiermee is de hoer bekleed, die zich de koningin noemt (Hoofdstuk 18: 7). Dit is de kleding van haar dienaars de kardinalen, het is al goud en kostelijk gesteente, wat er blinkt in haar driedubbele kroon, gewaad, altaren, beelden; door zijn geestelijke hoererij heeft de paus onbedenkelijke schatten vergaderd, waardoor hij opgeblazen is in hoogmoed en dartel in alle wellusten. Zij heeft een gouden beker in haar hand, zoals de hoeren haar boelen minnedrank ingeven, om hen tot onreinigheid op te wekken, zo heeft deze ook een bijzonder middel om de wereld tot afgoderij te verlokken, wel een schone en uiterlijke schijn hebbend, maar van binnen vol onreinigheid en gruwelen zijnde.

Dat het zal opkomen, duidt aan, hoe het ten tijde van Johannes nog niet was, ten minste nog niet openlijk in de wereld verschenen, maar zeker en allengs zou opkomen, openbaar verschijnen en tot grote heerlijkheid geraken. Het was in het gezicht van Johannes en is nog niet, hoewel het echt in beginsel en zaad toen ter tijd is (2 Thessalonicenzen. 2: 7) en dan zeker openbaar zijn zal. Velen menen, dat kan worden vertaald "en het zal er zeker zijn."

De bedoeling van die naam is, dat door het beest moet worden verstaan een zeker Rooms gebied, waarvan men geheimzinnig met waarheid kan zeggen, dat het geweest is en niet meer is en evenwel nog is, d. i. dat het echt in wezen is, hoewel onder een andere gedaante, dan het zich van te voren had vertoond, zodat men van dit rijksgebied als in een geestelijk raadsel kon zeggen, dat het was en niet was. Het Romeins gebied, door Julius Caesar gesticht, zou door de Gothen en andere barbaarse volken verwoest worden, zodat het niet meer zou zijn en evenwel zou zijn, dat is hernieuwd en als verwekt worden in het Rooms-pauselijk gebied, dat dezelfde gronden en eigenschappen zou hebben als het oud verwoest Rooms gebied.

Hier, bij hetgeen ik nog meer bepaald zal zeggen over het geheim van het dier, is het verstand, dat wijsheid heeft op zijn plaats. Die datgene, wat ik wil zeggen, zal verstaan en verklaren, moet juiste begrippen hebben van staatkunde en godsdienst, diep zijn ingedrongen in het woord van God en vast staan in het geloof in zijn Heiland, maar ook behoorlijk thuis zijn in de gebeurtenissen en toestanden van het dagelijks leven en zich door de Heilige Geest laten verlichten en besturen. De zeven hoofden van het dier, of van dat land en dat volk, waaruit de antichrist voortkomt, evenals eens uit Israël de Christus van God (Hoofdstuk 12: 2), zijn zeven bergen, waarop de vrouw zit. Met dat getal komen reeds uitwendig de zeven heuvels overeen, waarop de vrouw, ten gevolge van haar resideren, te Rome gezeten is. Tevens komen zij met dit haar zitten inwendig overeen, in zoverre zij zich tot dragers van haar grondstellingen maken, haar ook niet laten vallen, als zij zelf het toppunt van hun ontwikkeling hebben bereikt en zelfs dan, als het met haar tot de val moet komen, die omverwerping niet zelf volvoeren, maar alleen in haar belang laten plaats hebben, dat anderen die volvoeren (vs. 1 v.).

Dat nu de stad Rome op zeven bergen was gebouwd, is uit alle oude schrijvers genoeg bekend, die waren de berg Capitolinus, Palatinus, Caelius, Aventinus, Esquilinus, Viminalis en Quirinalis, waarom zij ook bij enige oude schrijvers de zevenbergse stad genoemd wordt.

En het zijn ook, wat hun betekenis voor het dier zelf aangaat, zeven koningen, niet enkele personen, maar in vereniging met allen, die zich tot een eenheid van datzelfde geslacht en die richting aaneensluiten; dus zeven koningshuizen of dynastieën (Hoofdstuk 13: 1 v.): de vijf, die in het gezicht van Hoofdstuk 13: 3 vooraan stonden aan dat hoofd, dat de dodelijke wond ontvangen heeft; de Karolingers, de Capetingers, het huis van Valois, van Valois Orleans en Bourbon, zijn gevallen en, om nu bij dat hoofd te blijven staan, dat zo bijzonder uw

opmerkzaamheid trok, komt ten opzichte van dat heersersgeslacht het zevental weer voor. Ook daar zijn zeven koningen, maar in de zin van enkele personen te onderscheiden en gelijktijdig wordt aan deze zeven het woord herhaald "vijf zijn gevallen", in zoverre vijf van hen niet tot de heerschappij komen en van de twee heersers, die alleen in aanmerking komen, gezegd kon worden: de een, Napoleon I, is en zal, zolang dit zijn van hem duurt, menen, dat het staan van zijn dynastie lange tijd duren zal. De ander, Napoleon III, is, als het zijn bij die eersten in een niet zijn eindigt, nog niet gekomen; er komt integendeel een kloof tussen beiden, waarin de wond van dit hoofd voorkomt als een dodelijke en het zijn tot een niet zijn wordt en wanneer hij, die andere, waarin de wond weer genezen wordt, gekomen zal zijn, moet hij een tijdje, zolang als nodig is, opdat ook de verwondering van de hele aardbodem op voorafbeeldende wijze aan hem wordt vervuld, blijven. Daarop zal hij door zijn plotselingen ongedachte val het opnieuw bevestigen, dat het hoofd dodelijk gewond was; want daarop moet steeds weer het oog zich vestigen van hen, die willen zien, hoe Gods voorspellingen door de gebeurtenissen van de wereldgeschiedenis hoe langer hoe meer worden verwezenlijkt.

Verstand en wijsheid komen hier te pas; geestelijk inzicht is nodig om deze geheimenis te ontraadselen. De zeven hoofden zijn zeven bergen, dat zijn rijken, zoals Johannes er zelf ter verklaring bijvoegt: "en het zijn (ook) zeven koningen", waardoor niet een zevental vorstelijke personen te verstaan is, maar even zo vele koningstronen, koninklijke regeringen. Reeds boven hebben wij de zeven heerschappijen opgenoemd, waarin het beest zich geopenbaard heeft tot vervolging van de Kerk, namelijk: Egypte, Assyrië, Babylonië, Perzië, Griekenland, het Romeinse rijk en dat van de tien koningen. De stad Rome, (de vrouw) zit als beeld van de tegenwoordige God vijandige wereldheerschappij op het scharlakenrood beest en op de zeven bergen, omdat het beest in de vorm van een zevenhoofdige macht op aarde verschijnt. Ten tijde van Johannes waren van de zeven koninklijke regeringen reeds vijf ondergegaan; Egypte, Assyrië, Babylonië, Perzië en Griekenland. Van de twee overige was het een het Romeinse rijk nog aanwezig en het vervolgde de Kerk in dezelfde tijd als Johannes zijn Openbaring schreef. Juist deze macht van het beest is het, die door het verlossingswerk van de Heere Jezus een dodelijke wond heeft ontvangen; maar deze overwinnaar van de heerschappij van het rijk van de duisternis had die macht nog niet geheel vernietigd, schoon zij dan al verzwakt was. De andere koning is nog niet gekomen. Het is het zevende hoofd met de tien horens of koninkrijken, de zevende van de machten, die zich tegen God verzetten.

Zeven koningen of koninklijke regeringen, waaruit blijkt, dat een voorbeeld ter zake wel verscheidene betekenissen kan hebben. Welke nu deze zeven koningen zijn, wordt op verschillende manieren uitgelegd. Enigen verstaan door deze koningen de zeven keizers, die te Rome na de tijden van Nero, tot deze tijd van Johannes' ballingschap hadden geregeerd. maar er schijnt geen reden te zijn, waarom de keizers, die vóór Nero's tijd van Julius Caesar af geregeerd hebben, niet even goed gerekend zouden worden als de volgende. Het is duidelijk, dat hier van zulke koningen wordt gesproken, die de hele regering van het Roomse rijk begrepen. Daarom verstaan anderen het bekwamelijker voor de zeven vormen of wijzen van regering, waarmee de stad Rome van te voren geregeerd was en daarna nog geregeerd zou worden, zoals de engel hier in vs. 2 getuigt. Waarvan de eerste regering is geweest van Romulus af tot Tarquinius, onder eigenlijk genaamde koningen. De tweede van Brutus af onder de consuls. De derde onder de dictators, de vierde onder de Decemviri, de vijfde onder de Tribuni Consulares. De zesde onder de keizers, van Julius Caesar af, die nog duurde, toen aan Johannes de Openbaring is geschied.

Met de zeven hoofden worden wellicht bedoeld zeven uitmuntende pausen, waarin de merktekenen van de koningen van het geestelijk Babylon duidelijk worden gezien en door de hele wereld gezien zijn (Gregorius VII, Alexander III, Innocentius III. Bonifacius VIII, Johannes XXII, Paulus III en Paulus V). Niet dat er geen meer van die soort in de rij van de pausen zijn geweest, maar de Heilige Geest wilde van het zevental niet afwijken. Ik veronderstel dus, dat dit gezicht tot zekere tijd moet worden gebracht en wel tot die onder Paulus III, onder wie Karel V in Duitsland en Frans en Hendrik III in Frankrijk alle macht hebben ingespannen om de kerkhervorming te stuiten. In die tijd is die drinkbeker met allerlei soort van verzoekingen aan alle volken geschonken. En na Paulus III heeft de wereld geen paus gezien, die de Roomse bijgelovigheid en afgoderij met zoveel voorspoed, pracht, trotsheid en stoutheid heeft voortgezet als Paulus V, die een wijle, een weinig bleef.

En de tien horens, die u aan het scharlakenrode dier vol namen van de lastering, behalve de zeven hoofden, gezien heeft, waarschijnlijk achter de laatste staande (vs. 3), zijn tien koningen, die ten tijde van de geschiedkundige ontwikkeling van het dier, waarin het gezicht u verplaatst heeft, het koninkrijk van hun toekomstige heerschappij nog niet hebben ontvangen. Zij zijn nog niet in het bezit gekomen van de macht, zoals het dan ook mensen zijn, die naar geboorte en afkomst of andere wettige regeling volstrekt niet tot de waardigheid van heersers zouden komen; maar het zijn slechts mannen, die zijn voortgekomen uit de schoot van de revolutie, die alle landen doorgaat. Zij hebben als koningen met het volle bezit van alles, wat ooit in handen van koningen geweest is, macht ontvangen op een uur, met het beest, op wie hun heerschappij gevestigd is en als zodanig moeten zij de hun opgelegde taak volgens het raadsbesluit van God vervullen (vs. 16 v.); (liever: gedurende een uur met het beest).

Deze hebben, als zij omstreeks het jaar 1992 de geestelijke macht, die tot hiertoe bestond, door het woest maken van de hoer (vs. 16), zullen hebben doen vallen (Hoofdstuk 18: 1 v.), enerlei mening, namelijk dat tot oprichting van een enig, de hele wereld beheersend en van alle beperkingen vrijmakend rijk der heerlijkheid op aarde, zij vrijwillig afstand moeten doen van hun zelfstandigheid en zij zullen nu tengevolge van zo’n overeenkomst hun kracht en macht, al wat zij in militaire en materiële hulpmiddelen bezitten en alle rechten en middelen, die het volle bezit van hun koninklijke waardigheid hun biedt, het beest, of die achtsten, van wie in vs. 11 Re sprake was, overgeven, opdat zo een vast aaneengesloten en krachtig werkend wereldrijk tot stand komt, dat kan doorzetten wat het wil.

Deze koningen, onder het dier, als hun nu zowel geestelijk als wereldlijk opperhoofd, verenigd, a) zullen tegen het Lam strijden. Zij zullen in de eerste plaats en in hun eigen landen allen, die het beest en zijn beeld niet aanbidden en diens merkteken en naam of het getal van zijn naam niet aannemen, doden (Hoofdstuk 13: 15 v.), maar vervolgens met het beest overtrekken naar het heilige land, om de gemeente op Zion (Hoofdstuk 14: 1 v.) eveneens het nieuwe wereldrijk in te lijven of te vernietigen. Zij zullen echter hun doel niet bereiken en het Lam zal hen overwinnen deels inwendig door het standvastig geloof van hen, die in dat land vasthouden aan de getuigenis van Jezus en het woord van God en met hun onthoofding in een ander, zalig leven worden overgebracht (Hoofdstuk 14: 12 v.), deels uitwendig door hetgeen volgens Hoofdstuk 14: 14 v. en 19: 11 v. bij de heilige stad gebeurt. Zij kunnen het Lam niet overwinnen, want het is een Heere der Heren en een koning der koningen; niet zo het dier, dat de tien koningen in zijn plaats tot wereldbeheersers wilde maken (Hoofdstuk 19: 16). En aan die overwinning door het Lam zullen, als het tot een strijd tegen het beest en de tien horens komt, deel hebben, die met Hem zijn, de geroepenen en uitverkorenen, die op de tronen (Hoofdstuk 20: 4) zullen zitten en gelovigen, die getrouw zijn

gebleven tot in de dood en tot de andere wereld zijn gebracht; want deze en geen anderen zullen heersen met de ware Koning der koningen (Hoofdstuk 20: 4-6).

1 Tim. 6: 15

Zij zijn onder het Lam, dat in Hoofdstuk 19: 11 vv. als een ruiter op een wit paard voorkomt, tot een groot leger op witte paarden verenigd en aangedaan met witte en reine zijde (Hoofdstuk 19: 14). Om bij deze plaats te sneller met de verklaring gereed te zijn, herinneren wij ten eerste aan hetgeen bij Hoofdstuk 14: 16 is opgemerkt, volgens hetwelk bij deze verschijning nog niet gesproken wordt over de terugkomst van Christus ten oordeel op de jongste dag. De gedaante van de Heere als ruiter is nog evenzeer een symbolische als die in Hoofdstuk 6: 2 Beide keren hebben wij een wit paard, het teken van triomf, terwijl daar in de hand van de ruiter zich de ver treffende boog bevindt, gaat hier het zwaard, dat in de nabijheid houwt, uit de mond van de overwinnaars. En terwijl daar aan de ruiter een kroon wordt gegeven, draagt Hij hier als reeds in zijn bezit vele kronen op het hoofd. Terwijl verder daar wordt gezegd: "Hij ging uit overwinnende en opdat Hij overwon", treedt Hij hier op het toneel als de Koning aller koningen en de Heere aller heren, die Zijn vijanden, die Hem het bestuur willen ontnemen, met een geweldige slag neerhouwt. Dit wijst alles daarop, dat Christus hier niet achter een aards-menselijke middelaar Zijn werk als Rechter verbergt, maar onmiddellijk zelf van de hemel inwerkt, zoals dat ook reeds in Jes. 63: 3-5 wordt uitgesproken. Als nu de grond van het hele symbool het gezicht in Zach. 1: 7-17 is en het volgens die plaats op Israël betrekking heeft, waaraan daarmee een belofte wordt vervuld, dan blijkt, hoe vals al die uitleggingen zijn, volgens welke noch hier noch in Hoofdstuk 6: 2 v. over Israël zou worden gehandeld. Wat bij Zacharia aan het bijzonder volk van God wordt beloofd, dat kan daarom, omdat het zijn Messias eerst in ongeloof heeft verworpen, niet in een enkele verschijning van de ruiter op het witte paard worden vervuld, maar het moet in twee verschijningen worden verkregen. De dubbele betekenis van maschiach-nagid in Dan. 9: 25 moet zich eerst verdelen (Dan. 9: 26 Openbaring 6: 2), tot het dan verder tot een eenheid weer wordt samengesloten (Openbaring 19: 11-16). Daar heeft Hij, die verschijnt in Zijn gevolg een ontzettend leger; strijd, honger en dood, daarmee trekt Hij zelf tegen Israël uit, want aan henzelf kleeft de macht van de duisternis, waarvan het moet worden bevrijd, als het tot het genot van de zaligheid zal komen. Hier heeft Hij daarentegen in Zijn gevolg de geroepenen en uitverkorenen van de vroegere tijd en de gelovigen van deze tijd, die uit de zalige plaats met Hem daarheen trekken. Daar komt Hij om Zijn gereinigd en geheiligd Israël, dat Hij weer in het heilige land en Jeruzalem te samen heeft (Hoofdstuk 14: 1 v.), van de macht van de wereld daarbuiten en wel in haar vreselijkste en ontzettendste vorm, met het zwaard van Zijn mond te bevrijden en het met de hemelse gemeente tot een eenheid te verenigen. Hoe men verder de paroesie of verschijning van de Heere van Zijn komst tot het wereldgericht nog nader moet onderscheiden, zie men bij Hoofdstuk 19: 11 v.

Nauwelijks traden de Germaanse volken op, het gebied innemend en de Kerk met vervolging en verwoesting bedreigend, of zij werden door de prediking van het Evangelie bekeerd tot de levende God en de Heiland. Hetgeen van korte duur was, is zo niet hun heerschappij op zichzelf, maar hun macht "met het beest" en terwijl de vroegere wereldheerschappijen, die zich verhieven tegen God, altijd door een andere, insgelijks heidense macht werden vernield, waren deze tien koninkrijken niet onderworpen aan een aardse heerschappij, maar aan die van Jezus Christus en Zijn Kerk. Op hun macht, die zij met het beest hebben, volgde, na hun bekering tot het Christendom, hun macht als een uitvloeisel van de heerlijkheid van de Heere in de hemel. Dit is een treffend woord! Het voorspelt het lot van de Germaanse volkeren. Naar het ondoorgrondelijk raadsbesluit van de Allerhoogste, moesten zij de werktuigen van

Zijn gerechtigheid zijn over het diep gezonken Romeinse rijk en tevens waren zij bestemd tot voorwerpen van Zijn genade. Hier ter plaatste treffen wij slechts in de grondtrekken aan, hetgeen later uitvoeriger zal worden voorgesteld. De strijd van de Duitse volken tegen het Lam en de volkomen zegepraal van het laatste, herinnert ons levendig de bekering van Saulus. Blies deze dreiging en moord tegen de discipelen van de Heere; werd hij op weg naar Damascus door een verschijning van de Heere Jezus plotseling gestuit in zijn woede; niet anders handelde de Heere met de Duitse volken. En zoals Saulus van een vervolger van de gemeente haar voortreffelijke dienaar werd, zodat hij de naam van de Heere Jezus bracht bij de heidenen en voor koningen, onder vele beproevingen en bitter lijden, evenzo zijn ook de volken van Germanië in de geschiedenis van de Kerk een uitverkoren vat geworden voor de Heere. Zie, van het ogenblik af, waarop het Duitse rijk ontstond op de puinhopen van de Romeinse wereldheerschappij en Duitslands koningen gekroond werden met de Romeinse keizerskroon, heeft dit rijk de veelbetekenende naam ontvangen van "het heilige Roomse rijk.
Wie weet hoeveel de Kerk van die natiën nog zal moeten lijden omwille de naam van Jezus! Maar eer de woeste Duitse heidenen zich voor de voeten van Koning Jezus wierpen, voerden zij strijd tegen het Lam en de geroepenen, en uitverkorenen en gelovigen.

Nadat het keizerrijk vernietigd was, werd het verdeeld in tien koninkrijken. Wij onderwinden ons niet, die te bepalen en te noemen; hadden de geschiedschrijvers van die tijd het wat duidelijker beschreven, men zou ze juister kunnen aanwijzen, maar dit weten wij in het algemeen, dat het Westerse keizerrijk in verscheidene vrije oppermachtige staten onder verscheidene titels verdeeld is, die in dit opzicht tot het beest met zeven hoofden behoren, dat ze het zevende hoofd, dat de achtste koning is, door een gewillige onderwerping onderworpen hebben. Hoofdstuk 12 komen de tien hoornen voor zonder kronen, maar Hoofdstuk 13 en hier in de bredere verklaring komen zij gekroond voor, dat is macht en onbeperkte heerschappij hebbend. Ten tijde van Johannes, onder het zesde hoofd, hadden zij het koninkrijk nog niet ontvangen, maar zij ontvingen macht in het koninkrijk, op één uur, dat is, over dezelfde tijd, dat het zevende hoofd, de antichrist, tot de troon kwam, beide met het vernietigen van het keizerrijk. Ofschoon deze koningen tegen elkaar vaker strijden, zo zullen zij evenwel gezamenlijk het beest onder het zevende hoofd aan zich onderwerpen en hun macht ten dienste en naar de wil van de antichrist gebruiken. Omdat de geest van de draak in hen allen is, zo hebben zij enerlei mening tot de afgoderij en de Kerk. En schoon deze en gene van de koningen zich soms tegen de paus stelden, hem beoorloogden, zo was dat ten opzichte van zijn wereldlijke staat; maar zij bleven hem onderworpen als het achtste hoofd, als hoofd van de Kerk. Hendrik de 8ste, koning van Engeland, was de eerste, die het doorzette en daarin volhardde, dat hij de paus afzette van hoofd van de Kerk in Engeland te zijn, maar hij sloeg een tegenovergestelde en verkeerde weg in en verhief zichzelf tot hoofd van de Kerk en dus werd hij een burgerlijk antichrist.

Door tien koningen worden voorgesteld tien verschillende heerschappijen, zoals de vier hoornen bij Daniël en Zacharia soorten van koningen zijn. Nu zijn uit de stukken van de vervallen heerschappij van Rome in het westen uit de omkering van andere staten tien rijken geboren. Die koninkrijken zijn: het rijk van de Gallen of Frankrijk, Spanje, Duitsland engeland, Schotland, Denemarken, Zweden, Hongarije, Boheme en Polen. Zij hadden het koninkrijk nog niet ontvangen ten tijde van Johannes, al die koninkrijken zijn in latere tijden ontstaan en hebben geregeerd op dezelfde tijd als het beest.

Die koningen en bondgenoten van de paus, die gehoorzame zonen van de Roomse kerk, die de geest van het beest hebben, zullen met het Lam strijden. Zij zullen niet Christus bestrijden,

want zij willen Christenen zijn, door het Lam, d. i. de heiligmaking, rechtvaardigmaking en genoegdoening van Christus bloed. Daarom heeft een dichter gezongen:

Vivit adhuc Christus, manet insuperabile verum Dum perit immenso qucquid in orbe viret.

d. Christus leeft nog, de onverwinlijke waarheid blijft, als al wat in de hele wereld bloeit te gronde gaat.

En hij zei tot mij, nadat hij in vs. 8-14 mij het geheim van het beest had verklaard en nu tot dat van de vrouw, die door het beest werd gedragen, overging (vs. 7): a) "De wateren, die volgens hetgeen ik u in vs. 1 beloofde te tonen, gezien heeft, waar de hoer boven zit als een tweede Babel, zijn volken en schaar en natiën en tongen, waarover haar heerschappij zich uitstrekt als naar alle vier oorden van de wereld (Hoofdstuk 5: 9; 7: 9; 11: 9).

In het gezicht vs. 3-6 heeft Johannes niet de vrouw boven vele wateren, maar op de rug van het beest in een woestijn zien zitten; maar reeds voordat hij dit gezicht zag, had de engel met hem gesproken van de vrouw, die aan vele wateren zit. Nu de val van Rome zal worden verkondigd, nu moet worden meegedeeld, hoe de rijken der aarde tegen Rome in haat ontbranden, moet herinnerd worden, hoe lange tijd Rome zich tegen hen heeft verzondigd.

Machtige katholiciteit (overal en over allen heersen) van de vrouw! Vier is het symbolische getal om de wereld voor te stellen; de Roomse kerk heeft de hele wereld omvat, maar terwijl zij zich door deze tweede heeft laten omhelzen, is zij tot een Babel geworden. Zij zit op de vele wateren van de volken enz., want deze zijn de grondvesten van haar macht; maar juist deze macht van de vrouw is voor het dier onverdraaglijk, dat voor zich alleen de heerschappij eist.

En de tien horens, die u in vs. 3 gezien heeft op het beest en die ik u in vs. 12 heb verklaard, die zullen de hoer haten. De algemene gunst, waarin Rome in de eerste periode van het dier weer is gekomen, zodat dit zich tot het dragen van haar heeft geleend, slaat snel in des te ergere haat om. Zij zullen het oordeel aan haar in vier trappen volvoeren en zullen haar woest of verlaten maken, doordat zij niet alleen zichzelf van haar terugtrekken, maar ook haar aanhangers en voorvechters (Hoofdstuk 18: 7) en naakt, doordat zij haar aan de algemene verachting en spot prijsgeven en zij zullen haar vlees (liever "haar vleesstukken eten, haar bezittingen zich toe-eigenen, zodat nood en honger haar deel wordt (Hoofdstuk 18: 8) en zullen haar tenslotte, om ook aan haar laatste bestaan een einde te maken, met vuur verbranden; haar, die van te voren voor zo vele offers van haar vervolgingszucht de brandstapels heeft aangestoken, komt dat over ter rechtvaardige vergelding.

En om u tenslotte, nadat ik u zo over het einde van de hoer mededeling heb gegeven, nu ook een korte verklaring te geven van het geheim, waarvan sinds vs. 15 sprake was, de vrouw, die u gezien heeft in de woestijn (vs. 3 v.), is de grote stad, die in deze tijd, waarin u dit gezicht heeft ontvangen, het koninkrijk heeft over de koningen van de aarde en daarvoor in de plaats van het oude Babylon is getreden, dat reeds tot een woestijn is geworden (Jes. 21:
Jer. 50: 38). Daarin ligt echter ook reeds voor afgebeeld, dat dit Rome zelf nog eenmaal moet verwoest worden, opdat de voorspelling haar volle recht behoudt (vs. 16).

Dat Rome, als beheerseres van de wereld in Babylons plaats getreden, na de val van het pausdom de hoofdstad zal worden van het antichristische wereldrijk, geeft deze plaats slechts indirect en bedekt te kennen; het blijkt echter duidelijk uit die plaatsen van de Oud

Testamentische profetieën, die, omdat zij van Babel spreken, de antichrist en diens rijk op het oog hebben. De Openbaring van Johannes laat zich met dit punt niet verder in, daartegenover geeft zij, door de vrouw als de grote stad voor te stellen, die in haar tijd het koninkrijk heeft over de koningen van de aarde, duidelijk te kennen, dat Rome nog eens de zetel zal zijn van een Kerk, die de aarde beheerst en geeft volkomen recht tot de uitlegging, die het door haar genoemde Babylon, de grote stad (Hoofdstuk 14: 8; 16: 19) het pauselijk Rome verstaat. In de beide beesten (Hoofdstuk 13: 1 v. en 11 v.) wordt een tegenhanger gevonden van Christus en de Heilige Geest. De vrouw daarentegen contrasteert duidelijk met de vrouw in Hoofdstuk 12, en de bruid van het Lam in Hoofdstuk 19: 7; 21: 2 en 9, evenzo Babel, de grote stad, met de heilige stad en het nieuwe Jeruzalem in Hoofdstuk 11: 2 en 21: 2, 10 en nu ook de toestand van de vrouw in vs. 6 met van de bruid in Hoofdstuk 19: 7 en 21: 2 dat voor zo lange tijd een grote rol speelt in de geschiedenis van het rijk van God, is niet de weg tot voltooiing ervan, maar tot de laatste ontwikkeling van het anti-Christendom. Rome wil zich toe-eigenen, wat aan Jeruzalem is beloofd; het zal ten slotte de residentie zijn van de antichrist, die als priesterkoning optreedt.

Hier wordt nu nauwkeuriger aangewezen, wat reeds in de zevende toornschaal voor ogen is gesteld. De hoer, in de vrouw verborgen, zit op het beest in de woestijn en op de vele wateren. De volkeren van het beest in de woestijn en de vele wateren zijn zo een en hetzelfde, namelijk de volken in Europa en in de aangrenzende landen. Volken en schaar (gepeupel) zijn de meest nabijzijnden, heidenen of natiën of tongen de meer verwijderden (Jer. 50: 38). (In de loop van deze uitlegging hebben wij dus met recht de zee als een zinnebeeld van volken en bewegingen onder de volken beschouwd). De tien horens op het beest in de woestijn zijn weer deze volken, maar onder een andere benaming. Deze en het beest of de antichrist zullen de hoer haten. Nadat het Tienkoningschap en daarmee de steun van het pausdom gevallen was, liep het pausdom gevaar een prooi van de vreselijke toorn en de bittere wraakzucht van de tien horens te worden, die het met recht als de stoutste heerschappij herkenden en het haatten. De hiërarchie was zich daarvan niet onbewust. Daarom haastte zij zich, overblufte de volken met vrijheidsgeschrei en liet onverwacht het hele pausdom vallen, ten einde de heerschappij over de volken te behouden en de rijkdom van de Kerk te genieten. De plotselinge overgang tot het leger van de volksheerschappij en de bedwelmende vrijheidsredenen maakten zo’n indruk op de volken, dat zij de oud-eerwaardige Rome nog eenmaal verschoonden. Dit zal des te makkelijker gebeuren, omdat de toekomst-religie door het pausdom en zijn hulpmiddelen des te zekerder gegrondvest kan worden. Zo zouden dan de volken, wanneer de wereld niet op waarheid en gerechtigheid was gegrond, kunnen voortleven en voortgenieten. Maar de volksheerschappij met haar gruwelen kan niet bestaan en God schrijdt voort ten gerichte. De tien opperhoofden (presidenten, voorstanders of voorgangers) van de volksheerschappijen worden voor de antichrist, door het uitzicht op het genot van de erfenis van de goederen en nalatenschap van de hoer, gewonnen. Deze en de antichrist haten de hoer reeds van vroegere tijden, maar durven uit vrees voor de haar aanhangende volken niet tegen haar optreden. Velen onder de volken zullen evenwel ook met de anti-christ en zijn tien onderkoningen in haat tegen de hoer overeenstemmen, in het bijzonder wanneer zij zullen bemerken, dat zij andermaal bij deze nieuwe orde van dingen de bedrogenen zijn geweest. Zo zullen dan hele schaar van roofgierige Europeërs, de brodeloze arbeiders, verder allerlei gespuis, inzonderheid de troepen van de tien koningen en van de antichrist in verbond met de roofhorden van de koningen van de opgang van de zon, de hoer helpen verwoesten. Deze zullen haar woest maken en naakt; het goud, waarmee zij verguld is, haar edelgesteenten en parels (17: 4) zullen zij afrukken van haar lichaam en buit maken. En haar vlees, de vele kerkgoederen in Europa, zullen zij eten. Het vlees bestaat in goud, zilver, edelgesteenten, wijnbergen, akkers, weiden, bossen, velden, hoven, opgehoopte schatten van allerlei aard. De

volken zullen bemerken, dat er buit te verzamelen is. Daar heeft een dode hand sinds meer dan 1000 jaren schatten bijeengehoopt voor spottende en zwelgende erfgenamen; schatten, die menige bedrogen ziel ter verkrijging van de zaligheid aan de Kerk heeft vermaakt, worden door de koningen van de opgang en van de ondergang van de zon met hun rooflustige krijgsschaar verteerd. Voorts wordt zij met vuur verbrand, tot een woestijn en eeuwige puinhoop gemaakt. Bij dit werk van de vernietiging wordt geheel Europa een woestenij.

Wij hoeven in de geschiedenis niet verre te zoeken naar de vervulling van deze voorspelling over Rome. De kerkvader Hieronymus schrijft: "dat nog enigen van onze in leven zijn, is niet onze verdienste, maar de barmhartigheid van de Heere. Het rijk wordt door talloze wilde volken overstroomd en deze verwoesten alles, zover zich de grenzen van het rijk uitstrekken.
Van Rome's verwoesting door Alarik zegt hij: "De stad werd veroverd, die eens de hele wereld veroverde; of liever, zij ging door de honger onder, eer het zwaard haar vernielde en nauwelijks vonden de vijanden er nog, die zij gevangen konden nemen. De woede van de uitgehongerden deed hun aanvallen op de walgelijkste spijzen; zij verslonden elkaar; de moeders verschoonden haar zuigelingen niet en verslonden die zij pas hadden gebaard." Zo vernielden de barbaarse Wandalen, Sarmaten, Alanen, Heruliërs, Saksers, Bourgondiërs, Alemannen en nog vele anderen, totdat er van dat eens zo prachtige, eens zo met de schatten van de wereld getooide, eens zo trotse Rome, niets overbleef dan een puinhoop.

Als zij lang genoeg de hoer hebben aangekleefd, dan zal hun liefde veranderen in haat en zij zullen hun krachten inspannen tot haar verderf. Sommigen haten haar reeds en zijn van haar afgevallen in de tijd van de hervorming. Anderen, die haar nog aanhangen, zullen haar ook haten. Of zij tot de waarheid zullen bekeerd worden en uit de kennis, dat de paus de antichrist is, hem zullen verlaten en verwoesten, dan of zij uit staatkundige inzichten, weinig werk van godsdienst makend, Rome zullen innemen en verbranden, is niet uitgedrukt. Immers zij zullen haar niet meer onderworpen zijn; zij zullen haar naakt uitschudden van al haar heerlijkheid, rijkdommen en inkomsten beroven, uit haat als in haar vlees bijten en haar stoel en paleis zullen verbrand worden. Deze oordelen worden in het volgende hoofdstuk in het brede beschreven. Door de vrouw wordt een stad verstaan een grote stad in het gemeen; daar waren meer grote steden, maar het was de grote stad, die zo duidelijk wordt beschreven en als met de vinger aangewezen, dat een ieder zien kan, dat het Rome was, want geen stad had toen in de tijd van Johannes het gebied over de hele wereld en over alle koningen van de aarde, als Rome. Rome onder het zevende hoofd, welke tegelijk de achtste koning is. De paus van Rome heeft alle volkeren uit zijn gouden beker, vol wijn van de hoererij, dronken gemaakt en tot zijn afgoderij verleid en de koningen van de aarde aan zich onderworpen.

Tot dusverre heeft Hij deze koningen overgegeven en zal hen blijven overgeven aan deze verleiding, totdat Zijn geestelijke plagen voleindigd zullen zijn. Daarom, omdat Hij hun zo buitengewoon het ene heeft doen verrichten, kan en zal Hij hen nu ook het andere doen volbrengen. Omdat zij nu het ene deel vervuld zien, te weten, dat God het in hun harten heeft gegeven, om zo eendrachtig Zijn slaven te zijn, mogen wij ook met zekerheid het andere verwachten en het eerste voor een zeker pand van het laatste houden, dat dit teweeg zal gebracht worden door de koningen en volken van dat gedeelte van de wereld, over hetwelk hij het langst heerschappij geoefend heeft.

Het blijkt duidelijk, dat deze stad komen zal en het beest, een machtig rijk, dat van haar als de moederstad en koninklijke zetel afhangt. Geen andere stad ontving de loftitels in Johannes' dagen. het Kan het heidens Rome niet zijn, omdat het beest gezegd wordt op te zullen komen na de dagen van Johannes, omdat het beest de achtste koning heet, omdat in Johannes' dagen

de zesde: namelijk het keizerdom, de macht van de bergen had; omdat de hoererij van de vrouw gemeld wordt, dat het Christelijk geloof schijnt vooraf te stellen; om de verlokkingen haar toegeschreven, die op het heidens Rome, alles met geweld uitvoerend, weinig passen; om de volle en eindelijke verwoestingen, het heidens Rome nooit overkomen. Wij hebben te oordelen dat de Heilige Geest ons hier Rome afschildert, dat door het pausdom voor lang nu van het ware Christendom afgeweken en zo het hoofd van het antichristus rijk geworden is. Al de gezegden in dit hoofdstuk komen er wonder wel mee overeen, dat men bij het optellen bemerken kan als men maar oplet. Zeker deze stad en Kerk is groot in achtbaarheid van huizen en kostelijke tempelen, wijd uitgestrekte macht over geheel Europa, ja de hele wereld, verbazende overdaad en pracht van haar burgers en groten, en werd zij als groot boven alle steden en kerken met ontelbare loftuitingen in de wereld verheerlijkt. Zij heeft echt het koninkrijk over koningen van de aarde zelf, terwijl die gehouden zijn zich naar haar wil te schikken, tenzij zij met de hemelsen bliksem van de ban geslagen willen worden, niet alleen in het geestelijke maar ook in hun lichamelijke macht, die enigen rechtuit als leenmannen van de vorst van deze stad ontvangen, anderen bedekt indirect van die gans afhankelijk houden. De naam "grote hoer" past op haar terecht om de lichamelijke onkuisheden daar gepleegd, openbaar veroorloofd, soms volstrekt, soms bij vergelijkingen geprezen en openbaar door verbod van huwelijk aangekweekt. In geestelijken zin moet zij die naam dragen, die van de zuiverheid van het geloofs en van de ware godvruchtigheid afgeweken is tot verbazende en meer dan heidense afgoderij en bijgelovigheid, zoals hier de groten en kleinen haar volgen, door haar wereldse betoveringen verlokt, zodat zij haar als koningin en godes de wereld aanbidden en van haar onfeilbare mond in stuk van geloof en zeden afhangen, zo ziet een ieder, hoe de koningen van de aarde met haar hoereren en die de aarde bewonen dronken geworden zijn van de wijn van haar hoererij. Hoe overvloedig de gelegenheid van deze stad ook is in allerlei lichamelijke invloed, zo is zij nog in de woestijn gelegen, als u het gebrek van genade en onvruchtbaarheid van goede zeden opmerkt, waar dit onkruid van goddeloosheid en bijgelovigheid of geveinsdheid daar welig groeit. Deze stad en Kerk zit als heerseres en regente op het hele antichristische rijk door het beest voorgesteld, terwijl zij in de schoot van haar zeven bergen de koning antichrist omvangt na zeven verscheidene wijzen van regeren, die deze stad en de Roomse wereld juist gehad heeft voor de paus. Verder munt zij uit in alle wereldpracht en luister, die zij in haar gewijde en gemene gebouwen ten toon spreidt en voor de inwonende prelaten en burgers; de parels, edelgesteenten en goud stralen er in ieders ogen, zodat u zou menen dat naar deze algemene verzamelplaats alles moest toevloeien, zelfs het purper, waarmee de geestelijke vaders daar bekleed zijn. Wij kennen allen de listen, die deze stad en Kerk uitoefenen om de wereld te trekken en te bedriegen. Zelfs haar vleiers kunnen het niet loochenen. De naam van moeder van de hoererijen en gruwelen van de aarde wordt voldoende gerechtvaardigd door de lichamelijke en geestelijke onreinheid van haar tot de overige steden en gemeenten afvloeiende, evenals vroeger getoond is, dat die van het grote Babylon haar toekomt. Het bloed van de martelaren met meer dan heidense wreedheid vergoten op aandringen van het pauselijke Rome, dat het nog met blijdschap aanschouwt, roept uit dat zij dronken is van het bloed van de heiligen, waarnaar zij nog dorst. De menigte van de koningen, die het rijk van dit Rome ondersteunen en versterken, heeft men van voor vele eeuwen gezien, hoewel ook gezien is dat het rijk over alle volken verminderd is, toen de liefde veler koningen in haat veranderde en aldus met haar verwoesting een aanvang werd gemaakt, die wij vast vertrouwen dat zal voltrokken worden en God te die einde de harten van meerdere koningen te Zijner tijd naar de grootheid van Zijn kracht neigen zal, niettegenstaande de tegenwoordige groei van Rome en het verval van de Kerk. Dit moet voorgaan, opdat Gods hand in dit grote werk te zichtbaarder blijkt. Het Lam zal eindelijk zeker weer overwinnen en eveneens ook wij, als wij maar volstandig bij het Lam blijven en ons betonen de geroepen uitverkorenen en gelovigen te zijn.

HOOFDSTUK 18

OVER de VAL EN DE STRAF VAN HET ANTICHRISTISCHE RIJK

VI. Vs. 1-24. Wat in Hoofdstuk 14: 8 door de middelsten van de drie engelen voor de tweede reeks van gezichten van dit deel van de Openbaring, dat met Hoofdstuk 10 begint, onder de drie zeer belangrijke gebeurtenissen van haar inhoud reeds in een bepaalde pregnante uitdrukking was samengevat, wordt nu verkondigd, terwijl het in hetgeen in Hoofdstuk 17: 15-18 werd meegedeeld reeds als een volbracht feit voor ons ligt. Het wordt als een grote, belangrijke boodschap door de engel, die van de hemel neerdaalt en wiens betekenis wij reeds kennen, meegedeeld; het grote Babylon is nu gevallen! (vs. 1-3). Opdat echter het hart van de discipel van Christus zich niet bezorgd maakt en beangstigt, of niet het volk, dat de Heere wellicht in de stad, ten tijde van deze catastrofe gehad heeft, ook in het gericht is verdorven, wordt een andere stem vernomen; het is die, die onmiddellijk bij de ontwikkeling van Rome tot de grote hoer, allen, die het oprecht met hun Heiland menen maar tot hiertoe zich nog door de valse heerlijkheid de stad hebben laten verblinden en gevangen houden, uit haar uitroept, opdat haar zou kunnen worden vergolden volkomen zoals zij het heeft verdiend (vs. 5-8). Bij het uitbreken van de catastrofe zelf is er dan wel veel klagen en geschrei bij de aardbewoners, de koningen en kooplieden en zeevaarders, omdat zij zich nu pas echt bewust worden, wat zij aan Rome hebben gehad en daarmee hebben verloren (vs. 9-19), maar er is in de hemel ook des te meer vreugde (vs. 20), en een symbolische handeling van de sterke engel toont, wat voor een gericht eigenlijk aan de grote stad wordt volvoerd (vs. 21). Het woord van de engel daarbij gesproken stelt Babel in sterke tegenstelling tegenover Jeruzalem en zijn schuld in het helderste licht, zodat dit zelf aanwijst wat onder Babel in de profetie is bedoeld (vs. 22-24).

En hierna, nadat de engel van het vorig hoofdstuk zijn onderrichting over de vrouw en het dier, dat haar droeg en zijn bericht over het verwoesten en het verbranden van de vrouw door de tien horens van het dier had geëindigd, zag ik een andere engel, wel te onderscheiden van de engelen met de zeven schalen, evenals die in Hoofdstuk 10: 1 Re moet worden onderscheiden van de zeven engelen met de bazuinen. Het was namelijk, zoals ik meteen in de Geest opmerkte, evenals daar, de verheerlijkte Christus zelf, die hier als bode van God optrad, want ik zag Hem afkomen uit de hemel, waardoor Hij dadelijk openbaarde, wie Hij was (MATTHEUS. 28: 18), hebbende, zoals Hij betoonde in Zijn hele verschijning de sterke engel te zijn (Openbaring 5: 2; 10: 1, grote macht en de aarde is, als Hij neerdaalde, verlicht geworden door Zijn heerlijkheid.

En Hij riep, toen Hij Zijn boodschap, waarom Hij kwam, liet horen, krachtig met een grote ver doordringende (Hoofdstuk 10: 3) stem, zeggende: a) Zij is gevallen, zij is gevallen, het grote Babylon, zoals de engel van te voren heeft verkondigd en is geworden een woonstede van de duivelen en een bewaarplaats van alle onreine geesten en een bewaarplaats van alle onrein en hatelijk gevogelte (Jes. 13: 21 v. ; 34: 11 en 13 Jer. 50: 39 Zef. 2: 14 v.).
Jes. 21: 9 Jer. 51: 8

En wilt u de oorzaak van haar val en haar verwoesting, die de engel (Hoofdstuk 14: 8) en de profetie van het Oude Testament (Jer. 51: 7. Nah. 3: 4) reeds te kennen hebben gegeven, nogmaals vernemen? Het is, omdat uit de wijn van de toorn van haar hoererij, van de wijn van haar hoererij, die de toorn van God tartte, (de woorden van de grondtekst luiden "van de ijver-wijn van haar hoererij en welke zij hun inschonk, alle volken gedronken hebben en de koningen van de aarde, door haar verleid, met haar gehoereerd hebben, en de kooplieden van

wie zij haar waren verkreeg, rijk zijn geworden uit de kracht van haar weelde, omdat hetgeen zij nodig had om aan haar weelde te voldoen, veel gelegenheid gaf tot grote verdienste in de handel (vs. 11 vv.).

De uitdrukking "afkomen van de hemel" geeft veelal te kennen een feitelijk ingrijpen van God, evenals ook bij het eerste Babel, toen zij de toren bouwden (Gen. 11: 5 en 7), de Heere van de hemel neerdaalde. De verwoesters van Babylon, het beest en zijn bezitter, zijn slechts werktuigen van de hogere macht, voorgesteld door de neerdalende engel, slechts volvoerders van het goddelijk vonnis. Daarom heeft ook deze engel grote macht; want die is nodig om het pausdom, die sterke tegenstander van het rijk van God, juist als het op het toppunt van zijn heerlijkheid staat, te doen vallen. van Zijn glans nu is de wereld verlicht; want het oordeel over Babylon is voor allen, die daarvan getuigen zijn een openbaring van de heerlijkheid van God, van Zijn heiligheid, wijsheid en macht.

Ten opzichte van het lot, dat Babel wacht, stijgt de profetische typiek tot een ontzettende wijze van uitdrukking. De stad, die geroepen was een woning een tent van God bij de mensen, de gemeente van de heiligen te worden, is veranderd in het tegendeel daarvan, in een woning van duivelse machten, van alle onreine geesten, van alle onreine afschuwelijke vogels."Die de valse ijdelheden onderhouden, verlaten hun weldadigheid"; dat is de wet van het hemelse kerkrecht; hoeveel temeer zal deze wet van het heilig huis van God in de Kerk zelf worden volbracht, waaraan de werkelijke geheimen van God, de heiligende genade en waarheid tot redding van de zielen uit de ijdelheden was toevertrouwd en welke in plaats daarvan onder de gehuichelde schijn van valse heiligheid de onheilige geest van de wereld heeft gediend, begeerlijkheid naar rijkdom en levensgenot, pronkzucht, eergierigheid en lust tot wereldheerschappij, vervreemding van Gods woord en van het leven met Christus in God en het fanatisme tegen de ware getuigen van Jezus, de uit de geest geborenen, met alle kunstmiddelen heeft aangekweekt en systematisch bedreven, totdat het hele lichaam van Christus, de Christelijke kerk, door alle leden heen door deze onheilige geest aangestoken en door dit valse antichristische Christendom, als ware het echte, alleenzaligmakende, verleid en betoverd heeft.

Voor het oordeel, dat over Rome komt, geeft de engel drie redenen op: 1) hebben van de wijn van haar toorn van haar hoererij alle volken gedronken. Haar hoererij wordt hier genoemd met de eigenlijke uitdrukking "wijn van de ijver", omdat zij de volken niet alleen in het algemeen het nuchtere van oordeel en karakter ontrooft, maar hen ook zeer ijverig maakt, deels in het waarnemen van Roomse inzettingen en gebruiken, in zo verre hun geleerd wordt daarin hun zaligheid te zoeken, deels in het beoordelend fanatisme tegen andersdenkenden, in het bijzonder tegen de belijders van de waarheid. En evenals de volken van de ijver-wijn van haar hoererij hebben gedronken, zo hebben 2) de koningen van de aarde met haar gehoereerd. Het hoereren van de wereldse machten, in het bijzonder van de machten van Europa met het pausdom is een geschiedkundig feit sinds oude tijden; vorsten van aardse zin en oordeel, zo makkelijk verblind door de aardse glans, die hen omgeeft, hebben een natuurlijke vooringenomenheid voor de Kerk van Rome, voor de schitterende pronk van haar uiterlijk, voor het statige gebouw van de hiërarchie, die in de drievoudige kroon uitloopt. Het komt hun zo geschikt voor, om hun eigen tronen daaraan te bevestigen en Rome’s gunstbewijzen hebben nog ten allen tijde de kracht van de betovering gehad. Van de paus de kroning of schitterende titels te verkrijgen, bij persoonlijke ontmoetingen of in geschriften vleiend door hem te worden begroet; de gouden roos of een kostbare relikwie of iets dergelijks onder hun kleinodiën te tellen, was de eerzucht van reeds vele vorsten; zoals hij vaak de leidster was van hun staatkundige wijsheid, om door overeenstemming of verbond met Rome de werkelijke of

vermeende invloed van haar tot bevestiging of uitbreiding van eigen heerschappij aan te wenden. Wat een wedijver om de gunst van Rome zal dan pas beginnen, als dit door zijn verbond met het dier (Hoofdstuk 17: 1-5) nog eens het toppunt van zijn macht en heerlijkheid zal bereiken! De grond van het oordeel van God over Babylon ligt eindelijk 3) daarin, dat de kooplieden van de aarde rijk zijn geworden door haar grote weelde. Om vorsten en volken door de betovering van aardse heerlijkheid en zinnelijk genot te boeien, om het oppronken van godshuizen en godsdienst te bekostigen, om aan zijn talrijke wereldlijke en kloostergeestelijkheid een rijk bestaan te verzekeren, heeft Rome de industriëlen en koorlieden reeds veel te handelen gegeven en de aanzienlijke goederen zowel als de vorstelijke inkomsten van vele van zijn waardigheidsbekleders en van zijn geestelijke genootschappen zijn een onuitputtelijke bron van winst voor deze, zonder dat zij van deze rijkdommen van de Kerk concurrentie te vrezen zouden hebben; want Rome consumeert wel; maar het produceert niet. Ook zou het kunnen zijn, dat Rome in zijn laatste ontwikkeling, als het wellicht de hoofdstad is geworden van het beest, dat de grote hoer draagt, van het laatste wereldrijk, alle uitzicht heeft, om evenals het oude Rome van de tijd van de keizer weer tot een aanzienlijke handelsstad toe te nemen, waarop onze plaats nog bijzonder toepasselijk zou zijn.

Daarop, dat de vorsten niet boven alle dingen Christus hebben gevreesd en bemind en of Hem hebben vertrouwd en daarop dat de volken met hun harten hingen aan wereldse bedrijven, aan luxe, aan gelijkvormigheid aan de wereld, rustte voor Babel de mogelijkheid, om alle volken te drenken met de wijn van de ijverij van haar hoererij en die overeenkomstig heeft het vervolgens volgens een vast plan hoe langer hoe meer de koningen tot hoererij, de volken tot haar gelijkvormigheid aan de wereld, haar geluk zoeken in de wereld en verzonken zijn in de Mammon, proberen te verleiden en daarin te doen wegzinken.

Met recht zegt David: "De stem van de Heere is met kracht". Dat de Heere Jezus hier krachtig met een grote stem roept, is een onderpand van de zekerheid, dat Hij ook met kracht handelen zal ten aanzien van de stad, die zich "Rome" (de sterke) noemt."Zij is gevallen", roept Hij; want de ondergang van de stad had reeds plaats gehad: de vrouw bevond zich reeds in de woestijn. Rome zou worden tot een woonstede van de duivelen, en een bewaarplaats van alle onreine geesten en een bewaarplaats van alle onrein en hatelijk gevogelte". Gelijksoortig zijn bij Jesaja de uitdrukkingen, ten opzichte van het oude Babel en Edom. De onreine, boze geesten zijn zelf in een staat van verwoesting; daarom zijn zij gebannen naar plaatsen, die een afbeelding zijn van hun rampzalige, inwendige toestand. En zoals het onrein gevogelte uit zijn aard zodanige plaatsen ontvlucht, waar licht, leven en beweging is en zij in eenzame bouwvallen hun woonplaats zoeken, zo zijn ook de demonen, ten gevolge van hun natuur en van hun inwendig wezen, aan woeste plaatsen gebonden; want omdat hun leven zelf vernield is, kunnen zij ook slechts in het vernielde hun welgevallen vinden.

Hoewel dit op de eigenlijk genoemde kooplieden in alle delen van de wereld enigzins past, die door de weelde, die in het antichristische rijk of in deze grote stad Babel omgaat, rijk en machtig worden zoals hierna vs. 11 en vervolgens nader verklaard wordt, zo kan dit hier nochtans op de geestelijke koopmanschap, die in haar godsdienst en in het verkopen van geestelijke regeringen en ambten gepleegd wordt, wel zo goed gepast, worden, omdat daar alles voor geld te koop is. Te meer omdat ook de zielen van de mensen onder deze koopmanschap (vs. 13) worden gerekend en vs. 23 gezegd wordt dat de groten van de aarde deze kooplieden zijn geweest, waaronder de kardinalen, patriarchen, aartsbisschoppen, bisschoppen, abten en andere prelaten, voornamelijk worden verstaan, die zulke koopmanschap met hen drijven. (STATEN OVERZETT.).

Hoofdstuk 14: 8 roept een engel diezelfde woorden uit, maar kondigt daar het begin van de val van de antichrist aan, door de uitgang van de Kerk uit Babel in de tijd van de hervorming; maar hier is een aankondiging van de verwoesting van de stad Rome, geestelijk Babel genoemd, wegens de overeenkomst met het vorige heidense Babel. Haar val wordt aangekondigd met zulke woorden, die het alleruiterste verderf te kennen geven, wat ook gebruikt wordt van de verwoesting van het oude heidense Babel (Jes. 13: 21, 22; 34: 13-15 21, 22 Jer. 51: 37). Er zouden geen mensen meer in Rome wonen, maar onreine geesten en duivelen, die de aarde doorwandelen en naar de woeste plaatsen gebannen worden (MATTHEUS. 12: 43). De eenzame woeste steden en paleizen zijn het verblijf van de uilen, wouwen, gieren en ander door mensen en beesten gehaat gevogelte. Zo zou Rome worden verwoest.

Haar val is niet haar afval, waardoor zij een Babel wordt, maar haar verwoesting, die haar afval als rechtvaardige straf volgt. Het laatste deel van vs. 3 verklaren sommigen oneigenlijk van de Roomse geestelijkheid, die kooplieden zijn van aflaten enz., terwijl de zielen van de mensen onder koopwaren worden gerekend, waaruit de grootste schatten zijn toegevloeid. Beter gaat het echter als men het letterlijk verstaat van kooplieden, die om rijk te worden op aarde de aardse goederen, dienende tot pracht en weelde, te markt brengen.

Zo werd ik met mijn gedachte weer verplaatst in een enigszins vroegere tijd, waarover reeds het begin van Hoofdstuk 17 handelde. En ik hoorde, toen de Engel (vs. 1) verdwenen was een andere stem uit de hemel, als de stem van God zelf, evenals in Hoofdstuk 10: 3 Deze stem herinnerde mij, dat nu de tijd was gekomen, waarop het woord in Jer. 51: 6 en 45 van toepassing was, zeggende: "Ga uit van haar, uit dat Babel, dat voor het oordeel rijp geworden is, mijn volk! opdat u aan haar zonden als de mate daarvan vol geworden is, geen gemeenschap heeft en opdat u van haar plagen niet ontvangt (Gen. 19: 12 vv.), als u nog op die dag, die komt, bij haar werd gevonden (vs. 8).

Jer. 48: 20; 52: 11. 2 Kor. 6: 17

Want haar zonden zijn in datgene, waartoe het met haar is gekomen, de een op de andere gevolgd tot de hemel toe (Jer. 51: 9 Ezra 9: 6) en God is, zoals in Hoofdstuk 16: 19 reeds is aangetoond, haar ongerechtigheden gedachtig geworden, om haar tot straf daarvoor de drinkbeker van de wijn van Zijn grimmige toorn te geven.

Het standpunt is hier enigszins anders dan in vs. 1-3 en het visioen van de Christus, die uit de hemel neerdaalt, moet nu worden beschouwd als voorbijgegaan; daar heeft zich het onweer reeds ontlast, hier staat het dreigend aan de hemel.

Logisch spreekt het vanzelf, dat de vermaning alleen voor dat geval toepasselijk is; er is dus hier in het visioen voorspellend voor afgebeeld een roepen van de Geest, dat nog vóór Babels val tot de kinderen van God komt, ten gevolge waarvan deze niet alleen zullen erkennen waar en wat Babel is, maar ook dat het plicht is geworden openlijk met haar te breken.

Omdat de stem van de hemel zegt "Mijn volk" is het de stem van de Heere zelf; want geen engel noch vorst van de engelen, noch een van de dienstknechten van God kan en mag zich zo uitdrukken. Hij zal dan Zijn getrouwen op een zeker voor hen hoorbare en ondubbelzinnige wijze, voordat de catastrofe over Babel zal komen, bevelen van haar uit te gaan. Hij zal dit bevel aan niemand anders toevertrouwen, maar zo ooit dan op deze tijd onmiddellijk in eigen persoon betuigen, wat zij doen en waarheen zij zich wenden moeten. Een analoog voorval

hebben wij in de vlucht van de Christenen uit Jeruzalem onmiddellijk voor de verwoesting ervan. Toen de tijd was gekomen, waarvan Christus in Matth. 24: 15 v. gesproken had, ging door de rijen van de gelovigen de stem: "ga uit van haar, mijn volk! " door de Geest gesproken en zij trokken allen uit naar Pella, niemand was achtergebleven, de Heere had in Zijn voorzorg aan allen gedacht, wier namen geschreven stonden in het boek des levens.

Dit uitgaan heeft aan de zijde van God tot grondslag een genadig uitleiden. Het geschiedt 1) met het hart door waar geloof en echte kennis van de waarheid en door haat tegen de valse leer; 2) met de mond door openlijke belijdenis van de waarheid en tegenspreken van de dwalingen; 3) lichamelijk, door die plaatsen te ontwijken, waar Babel zijn troon heeft.

Als de tijd eerst daar is, dan zullen alle leden van de ware Kerk, die in Babel verborgen zijn, zich verenigen; wie zou dan, al is het ook maar in uitwendige gemeenschap, met een Kerk willen staan, wier zonden op die tijd tot de hemel reiken en wier misdaden God nu gedenkt?

Vooral zal nog in deze laatste periode van het pausdom zijn ware karakter, zijn afval van het heil, dat in Christus alleen is, in zo duidelijke feiten, vooral in het verbod met het dier te voorschijn komen, dat allen, die nog uit de waarheid zijn, de ogen moeten opengaan.

Dit is de schuld van alle gelovige katholieken, dat zij door zich niet openlijk van Rome los te scheuren, door gemeenschap ermee, zich ook van zijn zonden deelgenoten maken; zij boeleren met Rome en als zij dat niet laten varen zullen zij ook omkomen. De Heere zal hun echter te Zijner tijd door de roepstem van Zijn Geest de ogen openen en zij zullen moeten uitgaan.

Wij kunnen een gissing wagen, wanneer omstreeks die tijd zal komen. In Hoofdstuk 17 is het aan de ene zijde de macht van de wereld en aan de andere zijde het pausdom, beiden in hun laatste vorm, waarop onze ogen worden gevestigd. Nu heeft de macht van de wereld, volgens hetgeen bij Dan. 2: 38 is opgemerkt, als het ware haar geboortejaar in de slag bij Circesium 606 voor Christus 2Ki 24: 1; het pausdom heeft het in het jaar 606 na Christus, waarin paus Bonifacius III van de kroonrover en moordenaar Phocas, die reeds Gregorius de Grote met zijn troonsbeklimming, in het vermeende belang van de Kerk had gelukgewenst, de erkenning verkreeg, dat de apostolische stoel te Rome het opperhoofd van alle kerken was. Is er nu, nadat beiden zolang met elkaar hebben geboeleerd, in Hoofdstuk 17: 1 vv. sprake van een werkelijke verbintenis, dan zou slechts het jaar 1960 iets bijzonders, beslissends hoeven aan te brengen, dat dit huwelijk aankondigt en dat alle harten, die het nog enigszins oprecht menen met de Kerk van Christus, zozeer ergert, dat zij met Rome breken en het verlaten, zodat nog alleen de onreine, onverbeterlijke, verstokte en voor het oordeel rijp geworden leden daarin blijven, dan zou de plaats in beide bovengenoemde getallen in Hoofdstuk 13: 18 genoemd, begonnen zijn vervuld te worden. In het jaar 66 na Christus vertrok eerst de Christelijke gemeente te Jeruzalem. Is dan de vroeger aangeduide vereniging van het pausdom met het dier gesteld in een jaar, dat zo opmerkelijk op de 666 in Hoofdstuk 13: 18 zinspeelt, dan zullen ook zij allen, die tot Gods volk behoren, uit Babel uittrekken, om geen deel te krijgen aan haar plagen. Daarentegen zullen niet uittrekken, nu des te sterker aan Rome hangen en te heviger voor haar ijveren, de Jezuïeten. En als Rome zal verwoest en verteerd en verbrand zijn, zal toch zijn treurig overblijfsel in deze orde nog aanwezig zijn en zich met het dier uit de zee, het dier van de aarde en de valse profeten verenigen, zoals wij reeds bij Hoofdstuk 13: 11 vv. hebben opgemerkt.

Het heet niet: "ik hoorde een andere engel", maar: "een andere stem"; deze is die van Christus, niet die van God; want zij zegt in het volgende vers: "God is haar ongerechtigheden gedachtig geworden"; zij spreekt zo van God in de derde persoon; maar hier noemt zij het volk van de Allerhoogste "mijn" volk. Jeremia roept Israël toe: "Vlucht uit het midden van Babel en redt een ieder zijn ziel en wordt niet uitgeroeid in haar ongerechtigheid; want dit is de tijd van de wraak van de Heere, die haar de verdienste betaalt"; en weer: "ga uit, Mijn volk! uit het midden van hen en red een ieder zijn ziel vanwege de heiligheid van de toorn van de Heere". Evenzo Zacharia, zoals de engel aan Lot beval, ijlings Sodom te verlaten, zeggende: "behoud u omwille van uw leven en zie niet achter u om." Zo ook roept de Heere Jezus Christus hier de Zijnen; het Romeinse rijk toe, ten einde hen te vervullen met het vaste vooruitzicht, dat een onfeilbare vernieling het nieuwe Babel dreigde en opdat zij geheel zouden bevrijd worden van vrees voor Romeinse macht en vijandschap; een vrees, die zij nu nog zo beangstigend koesterden. Maar dit hoefden zij niet te doen; want wat zouden zij te duchten hebben van vijanden, aan wie zelf het geduchtste boven het hoofd hing? Hoe zouden Gods geliefde kinderen te vrezen hebben, omdat zij het vreselijk lot van Rome even zeker ontgaan zouden, als Lot eenmaal door Gods bestuur ontkwam aan de verwoesting van Sodom? De geschiedenis van de verwoesting van het Romeinse rijk door de wilde horden levert een menigte proeven van bewaring van de Christenen te midden van de algemene ellende. Heil ons, nog leeft Hij, die machtig was hen te beschermen! Hem kunnen wij gerust onze belangen aanbevelen, vertrouwend dat Hij niet zal laten varen het werk van Zijn handen. Wij hebben buiten Hem niemand om onze hoop op te vestigen en dwaasheid was het, als wij vlees stelden tot onze arm; want mensenheil is ijdelheid. Op God en Christus willen wij hopen en die dat doen nee, nooit zullen zij beschaamd worden!

Er is nog een Rome, dat afgoderij en bijgeloof leert en in zonde ligt verdronken, dat de zetel is van geestelijke heerschappij en schuldig aan het vergieten van het bloed van de heiligen, dat door de koningen der aarde gedienstig en bijgelovig wordt geëerd, dat het Koninkrijk van Christus tot hinder en ergernis is door allerhande pracht en trotsheid, dat de heiligen moeten schuwen en vlieden, dat vromen en waarheid-minnaars reeds hebben beginnen te verlaten en te verfoeien, dat door vele godvruchtige mannen, nadat gebleken is dat het niet kon worden genezen, voorzien werd ten gronde toe te zullen vergaan. Laat nu, die bezorgd zijn voor de waarheid en de zaligheid van hun zielen, eens zien, of de vervulling van deze profetie nog niet in de toekomende tijd voor deze grote stad te wachten is en als zij dat zien, of zij geen reden hebben om de vermaning van de Heere in acht te nemen, als Hij zegt: "Ga uit Babel, Mijn volk! "

Vergeld haar, zoals zij jullie vergolden, u gedaan heeft en verdubbel haar dubbel naar haar werken. Evenals zij door haar werken dubbele boosheid heeft gepleegd (Jer. 50: 21), zo wordt nu ook de straf overvloedig gemaakt (Jes. 40: 2 Jer. 16: 18; 17: 18 In de drinkbeker, waar in zij u de wijn van de ijvering van haar hoererij een dubbel sterke drank gemengd en geschonken heeft (vs. 3 en Hoofdstuk 14: 8), schenkt haar dubbel van de wijn van de toorn van God (Hoofdstuk 14: 10).

Zoveel als zij zichzelf verheerlijkt heeft, als was zij zelf de A en O, het een en alles in het rijk van God hier op aarde en "de rots, die door ketterij omgeven, voortdurend recht in de hoogte staat en haar kruin tot de hoge hemel verheft" en weelde gehad heeft door verkwistend en buitensporig gedrag, op uw kosten zich heeft voorgedaan als de onbedwingbare vesting van de heilige algemene, onfeilbare kerk, zo grote pijniging en rouw doet haar aan, dat er aan haar een schrikkelijk einde komt en zij niet meer is. Zij heeft dat verdiend; want zij zegt in haar hart (Jes. 47: 8): Ik zit als een koningin; ik ben als koningin op een vaste en

onbeweeglijke troon gezeten en ben geen weduwe, zodat ik ooit over het verlies van een man zou hebben moeten treuren en ik zal geen en rouw zien over het verlies van kinderen, die mij toebehoorden.

Daarom, opdat zo'n eigen roem en die dwaze mening op beschamende wijze vernietigd worden, zullen haar plagen, die haar reeds zijn bestemd in hetgeen de tien horens van het dier haar zullen aandoen (Hoofdstuk 17: 16 v.), op een dag komen (Jes. 47: 9), namelijk dood, waarbij men haar vlees eet en rouw als men haar naakt en honger als men haar woest maakt en zij zal met vuur verbrand worden; want sterk is de Heere God (Hoofdstuk 1: 8 Amos 5: 27), die haar oordeelt en voor haar, die zich "de sterke" Roma noemt, reeds het vonnis heeft geveld; dat Hij ook zeker zal volvoeren.

1 Thess. 2: 8

Het is niet wel mogelijk de woorden van het bevel in vs. 6 v. te beschouwen als gericht tot de tien koningen (Hoofdstuk 17: 16 v.), zoals de uitleggers meestal willen. Reeds daarom kan dat niet, omdat onmiddellijk (vs. 4 v.) een bevel is voorafgegaan, dat tot bepaalde, geheel andere personen gericht was, en nu door niets wordt aangeduid, dat met het nadere bevel ook deze zou aangaan. Aan die koningen kan men daarom te minder denken, omdat zij in het gezicht, dat met ons hoofdstuk begint, nog in het geheel niet zijn voorgekomen. De uitleggers zijn alleen tot die mening gekomen, omdat zij die van te voren als volk van God zijn voorgesteld, toch niet de uitvoerders van het gericht konden zijn, integendeel "de Heere Zijn volk voor de Dienst van scherprechter te goed was" en omdat in het bijzonder een wraak nemen, vooral zo'n wraak, dat met dubbele mate vergeldt, aan dit volk niet passen zou, het dus het allerminst door God zelf zou kunnen worden aanbevolen. De laatste tegenspraak nu wordt snel weerlegd door hetgeen wij in Hoofdstuk 6: 10 hebben gelezen van de zielen onder het altaar, die om oordeel en wraak schreien voor het bloed en dan geenszins berispt worden, maar met een latere tijd vertroost. Ten opzichte van het eerste moet worden gezegd, dat de kinderen van God zeker niet hun arm in hun vuist ertoe zullen lenen, om de dienst van scherprechters te verrichten, in dit geval moeten de tien koningen arm en vuist ertoe lenen en hun haat tegen de hoer zal arm en vuist met duivelswoede wapenen, zodat het woest maken en verbranden op gruwvolle wijze wordt teweeg gebracht. Toch zullen deze tenslotte daarmee toch eigenlijk niet hun eigen haat dienen en een duivels werk volbrengen, zodat de hoer nog de roem hebben zou van een soort van martelaarslijden en haar lot in enige verwantschap zou staan met het kruis, dat de Kerk als navolgster van de Heere moet dragen; maar, zonder het te weten of te willen, volbrengen zij een goddelijk werk en ook het ergste, dat zij doen en dat een dubbel werk is, of een overmaat van straf, is toch, als in de plaats van Gods volk gedaan, slechts de overeenkomende vergelding voor het dubbele, of de overmaat, die de hoer aan het volk van God van vroegeren tijd af heeft gedaan door haar werken, die zij tegen dit heeft verricht (Matth. 7: 2). En tot deze werken behoort niet alleen de vervolging van degenen, die vroeger om het ware geloof tegen de hoer getuigenis hebben afgelegd en de gemeenschap met haar hebben verbroken (Hoofdstuk 17: 6), maar ook de verblinding en verstrikking en het gevangen houden van zovele duizende oprecht gezinde zielen, die zij al de eeuwen van haar heerschappij op valse wegen heeft geleid en al wat de Heere wilde en moest dienen, in eigen dienst heeft ingetrokken; op het laatste wordt gezien met de "ingeschonken beker." De vergelijking van de plaats Jer. 50: 29 is hier niet zeer juist; want daar wordt Gods woord rechtstreeks gericht tot de verwoesters van het wezenlijke geschiedkundige Babel en deze waren nog zelf Gods uitverkoren werktuigen tot verlossing van Zijn volk en diens geroepene plaatsbekleders; de tien koningen in Hoofdstuk 17 van ons boek zijn daarentegen de horens van het dier en hebben op het volk van God in het geheel geen betrekking. Dit is integendeel

door de Heere zelf reeds bevrijd van de macht en de gemeenschap van de hoer en, als van een betalen en vergelden volgens opdracht van God sprake zal zijn, dan heeft Gods volk daarvan uitsluitend en alleen de eer, terwijl de koningen voor hun persoon slechts het dier dienen; onze plaats wordt daarom gedekt door hetgeen in Ps. 58: 11 gezegd wordt. Er wordt namelijk uiteengezet, welk aandeel Gods kinderen hebben van Babylons val (vgl. vs. 20), terwijl in vs. 9-19 het aandeel van de kinderen van deze wereld volgens de gedachten en wensen, de sympathieën en belangen van hun hart, voorgesteld is. In hoofdzaak laat Kemmler zich juist uit over de inhoud van de woorden in vs. 6 en 7a, als hij ook het bevel beschouwt als tot het dier zelf en diens aanhang gericht: "Daardoor moet het volk van God weer vergelding doen, dat het het onrecht, van Rome ondervonden, de werken van Rome in hun ware gesteldheid openbaar maakt en daardoor zijn einde als een rechtvaardig lot voor de hele wereld tentoonstelt. Rome moet in zijn laatste ellenden niet eens de ingebeelde vertroosting hebben, een martelaarslijden te ondergaan, zo als het zich daarmee vroeger vaak bij eigen schuld (en nu ook weer in deze tijd) getroost heeft. Het volk van God moet door openbaring van de waarheid er toe bijdragen, dat deze moeilijkheden voor de hele wereld als rechtvaardige vergelding voorkomen, als straf voor de vervolging, door haar zelf verricht. En heeft Rome de dienstknechten van God rijkelijk de bittere kelk van versmading ingeschonken, heeft het hen vooral daardoor bedroefd, dat het waarheid als dwaalleer en haar belijders als ketters veroordeeld heeft, zo zullen zij nu door openlijk en zonder achterhouden de afval van Rome te openbaren, duidelijk maken, dat Rome dubbel datgene misdaan heeft, waarvan het anderen aanklaagt. Onze plaats van Rome te verklaren, daartoe ziet zich ten slotte ook Steffann bij 7b en 8 genoodzaakt, hoe geneigd hij ook overigens is om ook andere kerkelijke toestanden in de gezichten van Babel mee in te trekken. Zie daar zo schrijft hij die hoogmoedige gerustheid, die zich in het woord vs. 7b uitspreekt een treffende voorstelling van de Roomse kerk! Men zou die gerustheid groots kunnen noemen, als zij niet een zo ontzettend getuigenis gaf van de diepe verblinding, waarin die Kerk gesloten ligt. Dat geven de ware leden van de Kerk van de hervorming graag toe, dat de Kerk in haar geschiedkundige ontwikkeling sinds de dagen van de apostelen kan dwalen en ontvluchten daarom, waar zij gedwaald en gezondigd hebben, met smartvol berouw tot de Heere, die hun het zuivere en zekere woord van God heeft gegeven, de lamp voor hun voet en het licht op hun pad. De bovengenoemde Kerk daarentegen kent voor de Kerk het woord "berouw" evenmin als voor haar conciliebesluiten het woord "dwaling." "Ik zit als een koningin, en ben geen weduwe" dat is reeds lang de getuigenis van haar trotsheid. Ja, zij is een koningin; zij heeft sinds haar Gregorius VII in haar Urbanussen, Innocentiussen en Bonifaciussen haar nek gezet op keizers en koningen. Zij heeft zich heerlijk gemaakt en is weelderig geweest, en heeft de koningen en volken hun onderworpenheid aan haar met de drank van een beker van de bedwelming vergolden, met valse leer, met bevlekte dienst, met wetenschap, die in het heidendom was teruggezonken; zij heeft nog in onze dagen door de onschriftuurlijke plaats, door de heilige maagd gegeven, bij de oude een nieuwe gevoegd; welnu, als haar mate vol is geworden, als zij tot de vorm zal zijn gekomen, waarin de heilige Johannes haar ziet, dan zal ook vervuld worden wat de stem van de hemel hier heeft gesproken.

In Hoofdstuk 15: 6 komen de zeven engelen, die de zeven plagen hadden uit de tempel. Door middel van de hervorming van de Kerk zouden de plagen over de antichrist komen; zo ook deze, hetzij dat de verwoesters van Rome in belijdenis tot de Kerk zouden behoren, hetzij dat zij helpers zouden zijn en dat met hen zullen aanspannen degenen, die wel enig licht uit de hervorming kregen en daarom de antichrist vrijmoediger zullen durven aantasten, maar nog blijven hangen aan de paapse godsdienst en de leken van de Kerk zouden deel hebben aan de verwoesting van Rome, hetzij met daden, hetzij met gebeden tot God, hetzij met de verwoesters tot het werk uit Gods Woord aan te zetten. Rome zou geheel zorgeloos zijn en

nergens minder op denken, dan op haar verwoesting. Zij zou zich inbeelden, dat Rome koningin van de aarde zou blijven tot het einde van de wereld en nooit aan enig kwaad onderworpen zijn, maar zij zou dubbele straffen hebben; haar zou dubbel vergolden worden al het kwaad, dat zij van de Kerk aangedaan had. Zij zou verwoest en verbrand worden, zoals Jeruzalem en tot een puinhoop zonder inwoners blijven liggen; haar verwoesting zou op één dag komen, schielijk en tegelijk onverwachts.

Hoe moet worden verklaard, dat Gods volk vergeldt. Niets verhindert Gods volk aan te merken als werktuigen van Zijn wraak, meewerkende tot verdelging van het vijandig Babel, lichamelijker wijze onder godvruchtige vorsten het zwaard met recht dragend, geestelijkerwijze door het zwaard van Gods woord en de kracht van de Geest. De wraak wordt door God zelf bevolen; het volk wreekt dus niet, maar God door het volk.

Dit moet niet zo verstaan worden, dat God alle volken, die de ware godsdienst aanhangen, tot bijzondere wraak wil nopen, dat met de heilige wet van de Heiland niet zou overeenkomen, maar de zin van de profetie is, dat God door Zijn voorzienigheid gelegenheid zal geven aan de koningen en vorsten, om Zijn oordelen tegen Babel uit te voeren, waarvan zij zelf begrijpen zouden, dat zij Gods eer en het welzijn van de Kerk zouden bevorderen, in welke oordelen men duidelijk zou zien, dat Gods gerechtigheid de plagen, die de vijanden van de waarheid aan de Kerk hadden toegebracht, volgens de strengste wet van wedervergelding met de zwaarste straffen wilde vergelden; dus zullen zij niet hun eigen, maar Gods zaak behartigen en uitvoeren, daartoe geleid door gelegenheid, die God zelf zal doen voorkomen en door rechtvaardige redenen daartoe aangezet. Het zal daarom veeleer het werk van God, dan van de mensen zijn, zoals het Gods zaak is en niet de zaak van de mensen.

Van verre staande als degenen, die haar toch niet kunnen helpen en tevens uit vrees van haar pijniging, omdat zij wel voelen, dat zij deel hebben aan de schuld, die die ondergang heeft bewerkt en zij dus in het laatste oordeel (Hoofdstuk 20: 15 deel aan haar kwelling zullen hebben, zeggende: a) "Wee, wee, de grote stad Babylon, de sterke stad! want uw oordeel is in het vuur, dat u verteert, in een uur gekomen."

Jes. 21: 9 Jer. 51: 8 Openb. 14: 8

En de kooplieden van de aarde (vgl. Ezech. 27: 12 vv.) zullen wenen en rouw maken over haar, omdat niemand hun waren meer koopt.

Die waren zijn vier artikelen van harde voorwerpen tot pronk en sieraad, namelijk van goud en van zilver en van kostelijk gesteente en van parels; en zo ook vier artikelen van zachte prachtstoffen, namelijk kostbare kleren van fijnlijnwaad en van purper en van zijde en van scharlaken en drie artikelen van meubelen en evenzo vele van gereedschappen, namelijk allerlei welriekend hout, afkomstig van de Thyia of Thija, een welriekende, altijd groene boom in Afrika, gelijk aan de cipres en allerlei ivoren vaten "1Ki 10: 18 en allerlei vaten van het kostelijkste hout, als cederen en cypressen hout en van koper en van ijzer en van marmersteen.

En weer vier artikelen van specerijen, namelijk kaneel Ex 30: 23 en reukwerk en welriekende zalf en wierook, en weer twee drietallen van voedingstoffen, wijn en olie en meelbloem en tarwe en lastbeesten (liever vee, runderen) en schapen en verder twee artikelen tot vervoer, van paarden en van koetswagens en eindelijk twee artikelen van slavendienst, van lichamen en de zielen van de mensen.

En, zo roept hier de stem van de hemel (vs. 4), die onmiddellijk tot Babel zich wendt, tot besluit van deze optelling, de vrucht van de begeerlijkheid van uw ziel, waaraan zij als aan een bijzondere lekkernij lust had, is van u weggegaan; en al wat lekker en wat heerlijk was, om u eveneens tot heerlijke spijs te dienen, is van u weggegaan en u zult het niet meer vinden.

De kooplieden van deze dingen, die in vs. 12 vv. zijn genoemd, die rijk geworden waren van haar, zullen van verre staan uit vrees voor haar pijniging, wenend en rouw makend.

En zeggend: "Wee, wee, de grote stad, die bekleed was met fijn lijnwaad en purper en scharlaken en versierd met goud en met kostelijk gesteente en met parels (Hoofdstuk 17: 4), hoe kwalijk is het haar gegaan; want in één uur is zo grote rijkdom verwoest.

En alle stuurlieden en al het volk op de schepen, die geregelde vaarten naar andere landen doen (Hand. 27: 2) en in het algemeen alle bootsgezellen en allen, die ter zee handelen, voor wie de zee het gebied van hun werk en de bron van hun winst is, stonden van verre (vgl. Ezech. 27: 29 vv.).

En riepen, ziende a) de rook van haar brand (vs. 9), en zeggende: b) "Wat stad was deze grote stad gelijk? geen andere wordt na deze weer aan haar in grootte gelijk; daarom juist is haar ondergang zo smartelijk."

Jes. 34: 10 b) Openb. 13: 4

En zij wierpen, ten teken van diepe rouw, stof op hun hoofden en riepen, wenend en rouw bedrijvend, zeggende: "Wee, wee, de grote stad! waarin allen, die schepen in de zee hadden, van haar kostelijkheid rijk geworden zijn; watzij is in één uur verwoest geworden (Hoofdstuk 16).

Aan de zijde van de koningen op aarde (vs. 9) staan de kooplieden op aarde (vs. 11); daarbij komen dan zij, die met de zee te doen hebben (vs. 17). De algemene tegenstelling tegenover die allen vormt in de volgende afdeling (vs. 20) de hemel met zijn bewoners, want deze zucht, terwijl aarde en zee weeklagen. Bij alle drie, de koningen, kooplieden en schippers, wordt vermeld, dat zij van verre stonden (vs. 10, 15 en 17); bij alle drie begint de klacht met de woorden: "wee, wee de grote stad! " en eindigt met de woorden: "zij is in één ure verwoest geworden" (vs. 10, 16 v. en 19). Dit overeenkomstige verhoedt het van elkaar scheiden van de afzonderlijke schilderijen en toont aan, dat zij bij elkaar behoren. Wat nu in de eerste plaats de koningen aangaat, degenen, als volgens de tegenwoordige betekenis van dit woord, als door God beschikte en erfelijke regenten, zijn in de tijd, waarin Babels val plaats heeft, niet meer aanwezig, maar de geweldhebbers, die in Hoofdstuk 17: 12 onder het beeld van de tien horens van het beest bedoeld zijn, zijn dan reeds op het toneel. En omdat deze volgens Hoofdstuk 17: 16 de hoer haten en haar vernietigen, dus niet kunnen worden gerekend onder de koningen, die haar bewenen en beklagen, vindt hier een dergelijke klacht uit hun hart en in hun geest plaats, als wanneer in Jer. 31: 15 en Matth. 2: 17 v. van Rachel wordt gezegd, dat zij haar kinderen beweent. In het gezicht stijgen als het ware hun schimmen uit de aarde op, staan spookachtig van verre en verkondigen hun deelneming, zoals dat ook van de kooplieden en schepelingen wordt gezegd, waaronder niet bedoeld zijn die nog werkelijk in leven zijn, maar allen te samen, die ooit hun aardse belangen en hun op de wereldsgezindheid berekende speculaties door Rome bevorderd zagen. Zij, de koningen, hebben de Roomse kerk, zolang die in volle bloei stond, voldoende in de dienst van hun politiek gebruikt en terwille van haar de ware Kerk vervolgd en onderdrukt, of ten minste haar niet de invloed laten behouden, die

haar toekomt. In de verheffing en bevordering van het ware geloof, in de uitbreiding van een geest, die de harten vernieuwt en het leven werkelijk heiligt, hebben zelfs Protestantse vorsten vaak minder belang gesteld, dan in de gunst van het grote Babylon, de sterke stad. Zij hebben haar vaak de wegen gebaand in hun landen, opdat zij ook daar zich zou verheerlijken en naar haar welgevallen zou kunnen doen, waar toch in hete strijd en met zware opofferingen de vrijheid van het Evangelie was verkregen. Hoe geheel anders zou de geschiedenis van de Kerk en van de wereld geweest zijn, als de koningen van de aarde niet met Babylon hadden gehoereerd en met haar hadden willen heulen. Immers is toch zolang dat vorstenhuis, dat de verzorgers en voedsters voor de Protestantse kerk heeft voortgebracht, uit zulke "weelde" in de schoot van die andere Kerk teruggegaan. Wij allegoriseren niet, als wij onze tekst zo uitleggen; wij halen slechts iets aan, dat de allegorieën van de gezichten van Johannes verstaanbaar maakt en het woord van de van hem ontvangen Openbaring bevestigt als een vast profetisch woord. Wat verder de kooplieden aangaat, de waren door hen op de grote wereldmarkt gebracht en daar ten toon gesteld, zijn berekend op de fijnste behoefte en gemakkelijkheid, op de hoogste pracht en pronkzucht en bevatten alles in zich, waarin zich de heerlijkheid van de mensen, die als een bloem van het gras vergaat, de kracht en kunst van de vindingrijke mensengeest, zijn vlijt en bedrevenheid in het aanwenden van de wereld en de ontwikkeling van het tijdelijk leven, op het sterkst openbaart. Zij kunnen in zeven klassen verdeeld worden: 1) kleinoden en kostbaarheden; 2) stoffen voor kleren; 3) pronkmeubelen; specerijen; 5) levensmiddelen; 6) voorwerpen van dagelijks gebruik; 7) slaven. De voorstelling is zo gegeven, dat men ziet, dat, als Babylon er niet meer is, ook niemand meer wordt gevonden, die de waren koopt. Hoe moet dat op Rome worden toegepast? Is dat dan de pauselijke Kerk, die al deze producten en fabrikaten consumeert? Dat zeker niet, maar het is de wereldsgezindheid en de zucht van het geraffineerde levensgenot, waarbij alleen een vragen naar al deze handelsartikelen aanwezig is; bij eenvoudigheid van zeden en tevredenheid, bij een volksontwikkeling, waarop de stempel is gedrukt: "onze wandel is in de hemelen, de wereld vergaat met haar begeerlijkheid", zouden zij in massa van de markt van het leven verdwijnen. Nu hebben wij reeds aan het slot van de aanmerking bij Ezech. 27: 12-25 opmerkzaam opgemaakt, hoe de pauselijke Kerk door haar liefde tot de wereld, ook de wereld tot het hoogste goed, tot afgod van de volken heeft verheven, juist daardoor, dat zij van onthouding van de wereld, hemelse gezindheid en onophoudelijk bidden een verdienstelijk werk van enkele orden en personen maakt, die anderen van de last, die zoals men meent daarin ligt, kunnen bevrijden, opdat deze dan zonder gewetensbezwaar, ja met de overtuiging van het volste recht daartoe, zich aan de begeerlijkheid van de ogen, de begeerlijkheid van het vlees en de grootsheid van het leven des te geruster overgeven, heeft zij teweeggebracht, dat de dienst van Mammon en vlees de Christenen als een zedelijk typhus heeft aangegrepen, waartegen alle middelen tevergeefs zijn; en is het nu evenwel niet Rome zelf, dat in staatkunde en koopmanschap geen rol meer speelt, de kweekplaats en de verkoopplaats van alle modeartikelen in de wereld, het is toch het oudste en meest bevoorrechte kind van Rome Frankrijk met zijn hoofdstad, dat land, dat zich beroemt aan de spits van de beschaving te staan en bij de nederlaag, die het in de laatste jaren door Duitsland heeft geleden, op voorafbeeldende wijze reeds heeft vervuld, dat de kooplieden op aarde weenden en leed voelden en uitriepen: wee, wee, de grote stad! Men kan ook op de kruistochten wijzen die grootse honderdvijftigjarige strijd van de Kerk, om de schelpen, die zij voor parels hield, in zoverre de glans van het goud, van de edelgesteenten en de parels, de kracht van de specerijen en de pracht van de kleren het Westen bekoorden en verblindden en zijn wereldse zin voedden. Deze zijn het geworden, die de handel van de Christelijke volken van Europa het zeerst bevorderen, namelijk van Italië en Duitsland. Het is zeker niet zonder bedoeling, dat in bovengenoemde optelling van waren juist die stof op de voorgrond is geplaatst, die voor de pronk van de godsdienst van de werelds geworden Kerk en van de

wereldse pracht van haar dienaren voornamelijk hebben gediend. Nauwelijks hebben de koningen van de aarde zoveel goud, zilver, edelgesteenten, parels en elpenbeen gebruikt, als de katholieke kerk, de Griekse ook ingesloten, tot versiering van haar heilige vaten, beelden, altaren en statuën gedaan heeft. En wie denkt bij de optelling van purper, zijde en scharlaken niet aan de priesterkleren van die Kerk, ook bij reukwerk, zalf en wierook niet aan het reukwerk, in deze Kerk in zo'n mate gebruikt, dat het gebruik van wierook in een enkele aanzienlijke Kerk dat van een geheel land ver overtreft? Hoe hoog de luxe van de hoofden van de Rooms-katholieke kerk bijvoorbeeld in de 18de eeuw was gestegen, daarvan geeft W. Menzel in zijn geschiedenis van de laatste 120 jaren de doorslaandste voorbeelden."De aartsbisdommen en bisdommen", zegt hij, "waren langzamerhand domeinen van de adel geworden. Om een domheer te Mainz te kunnen worden moest men 16 adellijke kwartieren van voorouders kunnen aanwijzen, om het te Keulen te kunnen worden rijksgraaf zijn. De jongste zonen van de adel werden niet alleen in de rijkste plaatsen als domheren geplaatst, maar vonden ook gelegenheid, toen zij bisschoppen werden, hun familie te verrijken. De Maintzer domproost van Eltz trok jaarlijks 75. 000 aan geestelijke revenuën. De pen weigert alle dingen neer te schrijven, die verder zouden kunnen worden meegedeeld, als bijvoorbeeld, dat men bij de afschaffing van een nonnenklooster 6800 emmers wijn vond in 8 kelders, die lasterlijke namen droegen; zij dienen echter als commentaar tot de klacht van de kooplieden bij het ineenstorten van een Kerk, die, in plaats van tegen overdaad en weelde haar stem te verheffen, haar eigen genot vindt in de vreugde en overdaad van deze wereld."

Ten opzichte van de slotwoorden van het 13de vers merkt Ebrard op: "In de grondtekst sluit zich het "lichaam" onmiddellijk aan het voorgaande "paarden en koetswagens" aan; "zielen van de mensen" is echter opzettelijk (door een andere constructie) ervan afgezonderd, opdat men niet "lichamen en zielen van de mensen" bij elkaar neemt."Lichamen" staat duidelijk in de zin, die het ook overigens bij de Grieken heeft, namelijk het aanwijzen van slaven, die slechts als het vee met hun lichamen als bruikbaar tot het dragen van lasten en andere arbeid in aanmerking kwamen. Dan kon echter het "zielen van de mensen", dat bepaald afgezonderd is, onmogelijk weer hetzelfde betekenen; deze staan tot al het voorgaande niet als een laatste onder de vele handelsartikelen, maar dat grote wereldverkeer, waarbij Babel de kooplieden in de hand werkt en deze weer Babel bezoldigden en in zijn geest de aardbewoners aan de aarde boeiden wordt op een wijze gevoerd, dat daarbij de zielen te gronde worden gericht en daarom volgt zo vol betekenis en "de zielen van de mensen." Zielen van de mensen" schrijft Kemmler, waren vanouds te Rome een zeer gezochte waar, de paus maakt toch op alle zielen van de mensen, ten minste van de gedoopten, aanspraak en om dat door te drijven heeft het reeds menig stuk geld opgeofferd. Ook de aflaathandel, die eveneens de zielen van de mensen aangaat, heeft te zijner tijd niet slechts aan de paus zelf, maar ook handelaars van een zekere soort aanzienlijke sommen bezorgd. Wat ten slotte de schippers aangaat, deze dienen om op de internationale, wereldomvattende uitbreiding te wijzen van dat verkeer, dat Rome met de volken heeft onderhouden en maken aanschouwelijk het "die op vele wateren zit" in Hoofdstuk 17: 1 En evenals nu de koningen haar voorstelden als de sterke en machtige stad, waarop zij zich met hun heerschappij hadden verlaten en de kooplieden als de weelderige en verkwistende stad, door welker bemiddeling zij rijk waren geworden, zo beklagen de stuurlieden haar als de onvergelijkelijk grote stad, na welker ondergang zo'n internationaal verkeer en verband van volken, zo'n eenheid in de wereld, als tot hiertoe bestond, niet weer tot stand komt en hun klacht is nog hartstochtelijker dan die van de anderen. Inderdaad, als nu opeens de duizendjarige banden, die de volken aan Rome hebben verbonden, verscheurd zijn, dan zal deze wereld zeker uiteenspatten. Dat moet echter ook geschieden, opdat de antichrist zijn rijk tot ontwikkeling zou kunnen brengen want alles, wat enigermate op een ontwikkeling

van de dingen lijkt, behoort ook tot hetgeen het openbaar worden van de boosheid nog terughoudt (2 Thess. 2: 2).

Zij, die weeklagen, spreken uit het hart van hen, die leven in een tijd, waarin de antichrist reeds is begonnen zijn gruweldaden uit te breiden (Hoofdstuk 17: 3), waarin de vaste instellingen in de staten zijn verbroken, waarin al het oude, waarbij het verkeer van volken in- en uitwendig was verzekerd, overhoop is geworpen, waarin reeds de algemene verwoesting is begonnen. Nu komt de val van Rome, dat zich in het pausdom nog tegenover het antichristendom had gesteld en de verwoesting gaat voorwaarts daar kwijnt de handel, daar wordt de scheepvaart onzeker en brengt geen winst meer aan, daar moet alle welvaart te gronde gaan en zo wordt de weeklacht over Rome's val een profetie van het algemene en hele verval onder de tirannieke macht van het beest uit de zee.

Onze vertaling is in vs. 14 niet zeer duidelijk; er wordt gesproken van het ooit, waarnaar aldus wordt het voorgesteld de eens zo rijk uitgedoste zozeer begerig was en dat nu niet voor haar, maar voor anderen geplukt zou worden. Voor zover die geurige vruchten niet vernield en vertrapt zullen worden, heeft u er nochtans niets van te wachten op uw tafel en het blijde gejuich, dat de inoogsting van deze placht te vergezellen, wordt door klaagtonen vervangen. Ook in het Oude Verbond treffen wij dergelijke beelden aan tot schildering van de ellende van de strijd en het akelige van verwoesting. Aldus spreekt Jesaja: "Ik maak u doornat met mijn tranen, o Hesbon en Eleale; want het vreugdegeschrei over uw zomervruchten en over uw oogst is gevallen, zodat de blijdschap en vrolijkheid weggenomen zijn van het vruchtbare veld; en in de wijngaarden wordt niet gezongen, noch enig gejuich gemaakt; de druiventreder treedt geen wijn uit in de wijnbakken: Ik heb het vreugdegeschrei doen ophouden." En Jeremia: "De verstoorder is gevallen op uw zomervruchten en op uw wijnoogst." In de woorden: "en al wat lekker en wat heerlijk was, is van u weggegaan, en u zult het niet meer vinden" wordt al het voorgaande nog kort samengetrokken. Maar niemand meent, dat het alleen bij de val van Rome plaats had, nee, zo is het bij allen, die van deze wereld zijn. Hetgeen zij op aarde genoten hebben, zinkt alles weg in het niet, wanneer zij, of wellicht nog eer zij op het doodbed liggen uitgestrekt. Die vroeger als een rijke man alle dagen leefde vrolijk en prachtig en de Lazarussen aan de dorpel had van zijn prachtige woning, begerende verzadigd te worden van de kruimels, die van zijn tafel vallen, zie! wanneer hij sterft en begraven wordt, kan hij niet het geringste met zich nemen van alles, waarop hij zijn ziel had gezet."U zult het niet meer vinden", zo heet het tot degenen. Arm, onbeschrijfelijk arm zijn zij te midden van de overvloed in schatten van deze wereld; arm en ellendig en jammerlijk en naakt. O, zien wij toe, dat wij ons schatten verwerven, die door mot noch roest worden verteerd. Zij zullen ons niet begeven in het jongste uur; zij hebben waarde in de hemel en bij de engelen van God!

Niemand kan ontkennen, dat Rome de geestelijke koopstad is van dat gebied, waarvan het de hoofdstad is, omdat men daar koophandel drijft, hetzij van geestelijke, hetzij zelfs van wereldlijke waren, die onder de schijn van geestelijke daar ter markt worden gebracht en geveild. Allen, die naar kerkelijke waardigheden staan, moeten te Rome hun gaven, vermogens, leergronden en gevoelens voordragen, allen, die de bedieningen van kerkelijke waardigheden genieten, zijn verplicht van het gezag van die koopstad de collatie of confirmatie voor zekere som te kopen, daar worden bullen, dispensatiën en aflaatbrieven vervaardigd voor levenden en doden en de reliquiën, paternosters, rozenkransen, kruisen, agnus Dei en dergelijke waren te koop gebracht. Hier is goud, zilver, edelgesteenten, zijde en andere kostelijkheden in een dierbaar gebruik tot versiering van de kerken. Hier moet purper en scharlaken in de kleren van de gepurperde pausen en kardinalen enz. enz. Zo moet ook

geestelijk worden verstaan wat van stuurlieden, schippers enz. gezegd wordt. Door schepen kan men verstaan de mindere sociëteiten of gemeenschappen, die in de paapse zee zijn, als kloosters, abdijen, akademiën; door "schippers" hun oversten, abten, rectoren, officialen van onderscheiden soort en rang, door "stuurlieden en schippers" de gezanten en nuntiussen van allerlei soort. Maar al die waardigheden zullen veracht worden, al die koopmanschappen van de Roomse markt niet meer zijn.

Wij moeten hier bedenken wat het einde is van de overvloed, de hoogmoed en de wellusten en hoe ongestadig de gunst en de vriendschap van de mensen is. Hier gaat het een met het ander te gronde en niets blijft geheel. Het gaat in één uur te gronde, wat in vele jaren vergaderd is. In het gevaar vluchten zij van ons weg, die van ons groot genot hadden, ja zij staan van verre en bewenen het groot ongeluk, maar niemand nadert om te helpen, een ieder vreest voor zichzelf. Daarom moeten wij God leren vertrouwen, de wellust verachten, het vlees en het gezelschap van de mensen niet betrouwen. Want zolang als het welgaat zijn er vrienden genoeg, maar als het onweer komt en het begint kwalijk te gaan, varen zij allen weg en zij, die u wel vertrouwd had, laten u in de nood.

Bedrijf vreugde over haar, in tegenstelling tot de koningen en kooplieden van de aarde en de stuurlieden van de zee, die over haar klagen, zo riep de stem (vs. 4); bedrijft vreugde, u hemel! en u heilige apostelen (volgens andere lezing: "u heiligen en apostelen, en u profeten; want God heeft uw oordeel, het oordeel van de verwerping en verdoemenis, dat zij over u gesproken hebben, a) aan haar geoordeeld, omdat zij nu zelf de verworpene en verdoemde is.

Openb. 19: 2

En een sterke engel, dezelfde als in vs. 1. Hoofdstuk 5: 2; 8: 13 en 10: 1, een steen op als een grote molensteen en wierp die in de zee, zeggende: "Aldus, zoals deze steen plotseling en met groot gedruis neervalt, zal de grote stad Babylon met geweld geworpen worden en zal niet meer worden gevonden, zoals in Jer. 51: 64 van haar wordt voorspeld.

a) En, zoals verder in de profetische uitspraken van het Oude Testament is verkondigd (Ezechiël. 26: 13), de stem van de citerspelers en van de zangers en van de fluiters en van de bazuiners zal niet meer in u, de stad, anders zo rijk in gezang en muziek, gehoord worden, en geen kunstenaar van enige kunst zal meer in u, die anders vanwege de kunstgewrochten zo beroemd was, gevonden worden en geen geluid van de molens zal in u meer gehoord worden.

Jer. 25: 10

En het licht van de kaars, hoewel dit zo zwak is, zal in u niet meer schijnen, die steeds in de glans van een menigte tempels en altaren, stralende van licht, heeft geschitterd. En de stem van een bruidegom en van een bruid zal in u niet meer gehoord worden; want er is voor u geen hoopvolle toekomst meer. Wat aan Juda en Jeruzalem is geschied voor een bepaald afgemeten tijd wel als straf voor hun zonde maar tevens tot kastijding, opdat de verwoesting weer van haar mocht worden genomen (Jes. 24: 8 Jer. 7: 34; 16: 9; 25: 10; 33: 11) zal aan u tot een eeuwige verwerping en verwoesting plaatshebben (Hoofdstuk 17: 16); want wat reeds Jes. 23: 8, als hij van Tyrus spreekt, in u heeft veroordeeld, uw kooplieden waren, om nog een tweede schuld te noemen die in Jes. 47: 9 vv. wordt genoemd, de groten van de aarde, want door uw toverij zijn alle volken verleid geweest (vs. 3. 17: 2; 9: 21

En wat een derde schuld van deze Rome betreft, die in het Oude Testament van haar voorbeelden Tyrus en Sidon nog niet zo bepaald kon worden gezegd, maar pas in haar eigen geschiedenis openbaar is geworden, in haar is gevonden het bloed van de profeten en van de heiligen en al van degenen, die gedood zijn op de aarde (Hoofdstuk 17: 6).

De ondergang van Rome brengt een gejuich in de hemel teweeg, evenals Rome zelf in haar tijd vreugdefeesten heeft gevierd en Te Deum's gezongen bij de tranen en het gejammer van de kinderen van God; ja zelfs apostelen en profeten verblijden zich over de val van de apostelstad, die, hoewel zij de graven van de profeten en apostelen bouwt en hun met kniebuiging eer bewijst, toch zo geheel onapostolisch geworden is, ja zelfs de vervolgster van de door hen verkondigde waarheid.

De gelovigen op aarde, die door de drie categorieën "heiligen, apostelen en profeten" worden voorgesteld (vgl. Hoofdstuk 11: 18), terwijl het naast algemene begrip vooraan staat, vervolgens twee bijzondere klassen worden genoemd, omdat deze door Babels haat het eerst getroffen, (vs. 24) ook een bijzondere reden hebben, om zich over de wraak van de rechtende God te verheugen, worden naar de hemel gevoerd. Er moet worden uitgedrukt, dat voor het geheel van die allen, de ondergang van de stad een vreugdevol bewijs is van de gerechtigheid en heerlijkheid van hun God. Het oordeel, dat haar heeft getroffen (vs. 8 en 10) wordt een oordeel van de gelovigen genoemd, in zoverre dit aan haar volvoerde gericht de rechtvaardiging en bevrediging van de door haar vervolgde, maar nu ook aan haar gewrokene gelovigen is.

Nu is het bloed van de heiligen, dat de valse Kerk met stromen vergoten heeft gewroken en de dag van de verlossing van de bruid uit de strikken van de hoer is nabij; moesten dan niet de heiligen met de apostelen, de stichters van de ware Kerk, de profeten en verkondigers van het oordeel over Babel hun vreugde uiten? Nu wordt vervuld wat eens de profeet (Jer. 51: 48) bij het zien op het oordeel over het Babel van de geschiedenis heeft geroepen: "en de hemel en de aarde, mitsgaders al wat daarin is, zullen juichen over Babel."

De ene voorname vijand van Christus is geoordeeld; snel zal het oordeel ook die overvallen, die in duivelse leugen de troon op aarde meent te hebben gegrepen, die daar hoopt de gemeente van Christus op de aarde te verdelgen en op de duivel de verloren heerschappij weer te veroveren.

Kan de hele vernietiging van de afgevallen Kerk duidelijker worden voorgesteld, dan dat de zinnebeeldige handeling van de sterke engel in vs. 21 doet? Evenals een steen niet meer wordt gezien, als die in de stromen verdwenen is, zo zal de afgevallen Kerk niet meer worden gevonden.

Het is opmerkelijk, dat niet van een zware steen in het algemeen wordt gesproken, maar een molensteen wordt genoemd. Christus heeft toch gezegd (Matth. 18: 6), dat het hem, die ergernis geeft, beter was, als een molensteen om zijn hals was gedaan en hij in het diepste van de zee was geworpen. Daaraan moet zeker worden herinnerd; want het moet een reden hebben, dat het beeld van de rol met een steen bezwaard, in Jer. 51: 63 v. in dat van een molensteen wordt veranderd.

Wat een onnoembare ergernis heeft Rome reeds gegeven, niet alleen aan de zogenaamde ketters, maar ook aan zijn eigen aanhangers, in zoverre zij een kern van echt geloof en van ongehuichelde godsvrucht in zich hadden! Aan hoevele miljoenen kleinen en geestelijk

zwakken heeft het zijn macht om te verblinden en te verleiden uitgeoefend! Daarom zal ook de molensteen aan de hals niet ontbreken.

Zeker hebben ook andere kerken ten tijde van haar ontaarding en door leer en leven van haar dienaren ergernis genoeg teweeg gebracht, maar geen andere Kerk heeft zich toch met haar geestelijkheid zo hoog verheven, als de Rooms-katholieke heeft gedaan, die het geloof aan haar vrijheid van dwaling en haar heiligheid, aan haar onbegrensde autoriteit en alleen zaligmakend gezag tot een onvoorwaardelijke eis voor allen heeft gemaakt, die in het algemeen op de naam van Christen aanspraak willen maken, zodat naar haar met alle middelen van geweld doorgezette en vastgehouden grondstelling van de heilige Christelijke Kerk, ja zelfs van het koninkrijk der hemelen zijn uitgesloten zovelen dit geloof niet aannemen. Daarmee en met de titel voor hun opperhoofd: "heilige vader, stedehouder en plaatsbekleder van Christus, hogepriester en bemiddelaar van alle geestelijke zegen in hemelse goederen", heeft zij voor God en mensen zich plechtig verbonden nooit een dwaling te begaan, geheel heilig en onberispelijk te wandelen, in elk geval het woord van de goddelijke waarheid tot de zuiverste uitdrukking te brengen en in het algemeen zich in een gedaante te vertonen, dat, die haar, haar paus, of enige van haar dienaren ziet, daaraan zou kunnen zien, op welke wijze Christus in Zijn gelovigen een gestalte moet verkrijgen (Gal. 4:
en wie de volkomene man is, die gekomen is tot de mate van de grootte van de volheid van Christus (Efez. 4: 13). Hoe ontzettend zwaar zal nu ook hare verantwoording zijn voor al dat boze, schandelijke en godslasterlijke, bij haar en door haar geschied, omdat dat alles tot een ergernis in de hele, volle betekenis van het woord wordt en als zij zelf moet bekennen, dat aan de namen van haar pausen veelal treurige herinneringen en aan de wandel van haar priesters vele aanstotelijke gebreken kleven, dan moet zij het zich nu ook laten welgevallen, dat men de profetie van de molensteen, die in zee wordt geworpen, ook in het bijzonder van haar verklaart. En opdat het recht daartoe in elk opzicht boven iedere twijfel wordt verheven, vraagt men zich af: wie anders dan aan een Kerk kan het gemaakt worden tot een verwijt dat het oordeel van de verwoesting meebrengt, dat haar kooplieden vorsten, groten waren op aarde? " Want aan de macht van de wereld heeft God het toegelaten, dat haar koningen heersen en de opperheren macht hebben, maar aan Zijn gemeente heeft Hij het verboden. En wie anders dan de Rooms-katholieke kerk verklaart het voor haar ongeschonden bestaan volstrekt noodzakelijk, dat haar opperhoofd het in onze dagen verloren wereldlijk gebied weer verkrijgt en doet tot bereiking van dit doel vele gebeden en offers en schrikt er ook niet voor terug als het nodig is, oorlog en bloed vergieten daartoe teweeg te brengen? Verder varagt men zich af: als dan zonder twijfel in onze afdeling gedoeld wordt op een Kerk, die is dan de Kerk, die getreden is in de voetstappen van het profetenmoordend Jeruzalem, waartoe hoofden en leidslieden de Heere in Matth. 23: 32 vv. spreekt: "U ook vervult de mate van uw vaderen! opdat op u komt al het rechtvaardig bloed, dat vergoten is op de aarde, van het bloed van de rechtvaardige Abel af tot op het bloed van Zacharia, de zoon van Barachia, die u gedood heeft tussen de tempel en het altaar? " Als ergens bloed als water wordt vergoten, zo merkt Bengel op, dan was dat voor Rome een genot, de grootste vreugdebetoningen worden daar gemaakt. Koning Karel IX in Frankrijk beroemde er zich in een schrijven aan Gregorius XIII op, dat hij 70. 000 Hugenoten had omgebracht en van 1518 tot 1548 moeten meer dan 15 miljoen Protestanten door de pauselijke inquisitie het leven hebben verloren. O, wij Protestanten, roept Rieger met recht uit, kunnen onze uitleiding uit de gemeenschap van zulke zonden en zulke straffen, zoals die op deze plaats voor ogen zijn gesteld, niet hoog genoeg waarderen; het mocht ons wel een drang zijg, om het Evangelie en van de daardoor verkregen vrijheid waardig te wandelen.

Dit achttiende Hoofdstuk schetst het verwoestingswerk van de antichrist in Europa met zijn Avondlandse en Morgenlandse onderkoningen, van hun roofhorden en brandstichters-benden vergezeld. Hoe hij als antichrist met hen handelt, die hem niet aanbidden, hebben wij vroeger gezien; hoe hij inzonderheid met de Christenen te werk gaat, is ons uit het voorbeeld van Antiochus Epiphanes en uit de profeet Daniël bekend. Deze (Antiochus) is zijn voorloper als godsdienst-vervalser en heiligen-moordenaar, Attila, (9: 11 de engel van de afgrond, de Appollyon en Abaddon en verderver) zijn type als moordenaar en brandstichter. De vrouw, die op het beest in de woestijn rijdt, of de hiërarchie, met de Christenheid tot de volksheerschappij overgegaan, zal de getuigen doden en de uitstekendste Christenen uit de weg ruimen. De antichrist zal er ook nog velen doden, waarschijnlijk al degenen, die wij onder de zevenduizend namen van mensen hebben te verstaan (11: 13). Evenwel zal het getal van aanhangers van de toekomst-religie, die hem niet als God willen erkennen, het getal van de omgebrachte Christenen overtreffen. Terwijl hij zo in Europa huishoudt, om alle sporen van de vroegere godsdienst uit te roeien en een nieuwe tijd te beginnen, zullen zich die Joden (het volk van God, dat opgeroepen wordt om Babel te verlaten 18: 4), die niet met hem te doen willen hebben, naar Palestina vluchten, terwijl anderen van hun stam zich bij de mens van de zonde aansluiten. Er bestaat in deze tijd geen Islam meer in het Morgenland, geen pausdom, geen Christenheid en geen volksheerschappij meer in het Avondland; Europa is in een woestenij verkeerd, de steden zijn gevallen en verwoest. De antichrist woedt met zijn breidelloze onheilstichters als een kudde van wilde roofdieren, en is met zijn verwoestingswerken in Europa nu gereed. Hij heeft een onberekenbare menigte van schatten bijeengehoopt en aan zijn getrouwen bereid het land als beloning uitgedeeld (Dan. 11: 39). Nu zijn de hinderpalen uit de weg geruimd en de nieuwe tijd van zijn godsdienst op aarde vangt aan. Alleen weet hij niet, dat de vrouw in de woestijn is gevlucht en zich Joden te Jeruzalem verzameld hebben; hij meent dat de Christennaam van de aarde is uitgeroeid. Maar plotseling verneemt hij geruchten uit het Noorden en Oosten en trekt naar het Morgenland op om de Joden te vernietigen. Dat is, behalve het bijzondere bestuur van God (Ezech. 38), de aanleiding, die hem met zijn geducht leger derwaarts voert. De beide Christussen, de ware in de hemel, de valse op aarde, maken zich tot een beslissend treffen gereed. Ezechiël in zijn indrukwekkende voorstelling van Gog (Hoofdstuk 38 en 39) en Daniël (11: 36-45) beschrijven ons de toerusting en oproeping, die aan de veldtocht van de antichrist voorafgaan. Het gejubel in de hemel over het oordeel van de grote hoer en de toerusting tot Christus' terugkomst, zijn veldtocht van de hemel neerwaarts op witte triomfrossen met de schaar van de volmaakt rechtvaardigen, die op die tijd tot de eerste opstanding zullen zijn gekomen, ontmoeten wij in Hoofdstuk 19 Met Hoofdstuk 18 zijn de zeven toornschalen, de zeven bazuinen en zeven zegels geëindigd en is Christus' terugkomst daar.

Zoals eens de klaagstem van Israël over Babel uitriep: "Het geweld, dat mij en mijn vlees is aangedaan, zij op Babel; en mijn bloed zij op de inwoners van Chaldea", "zoals Babel geweest is tot een val van de verslagenen van Israël, zo zullen te Babel de verslagenen van het hele land vallen"; zo wordt aan Rome niet alleen het bloed van de heiligen gewroken, maar ook dat van allen, die door deze stad van de gruwelen zijn vermoord. Haar verdelgende heerszucht bracht niet enkel de Christenen om, maar ook de heidenen. Zij was ten tijde van Johannes de grote moordenares en zij baadde zich in stromen bloed.

Door de hemel verstaan wij de inwoners van de derde hemel; de engelen en de zielen van de volmaakten. Als er blijdschap in de hemel is over één zondaar, die zich bekeert (Luk. 15: 10); als de zielen van de gedoodde martelaren onder het altaar om wraak roepen (Openb. 6: 9, 10); als door de gemeente van engelen de veelvuldige wijsheid van God bekend wordt gemaakt (Efez. 3: 10), waarom zou in de hemel, waar duizenden van martelaren en duizenden, die op

aarde om de val van de antichrist gebeden hebben, geen kennis hebben van dit grote werk van God? En als de engelen het daar verkondigen, hoe kan het anders zijn, of zij verblijden zich en verheerlijken God daarover. Onder al de hemelingen worden de apostelen en profeten genoemd, omdat zij bijzondere liefhebbers zijn van de Kerk van God, zeer veel tot haar stichting en opbouw gedaan hebben en van de val van de antichrist de vervulling van hun profetieën zien, daarom wordt het oordeel over de antichrist hun oordeel, uw oordeel genoemd, namelijk, omdat zij het verkondigd hadden. Een herhaling van dezelfde zaak geeft de zekerheid te kennen en het vertonen door een zinnebeeld is tot verklaring en duidelijker bevatting. Een molensteen, in de zee geworpen, zinkt en kan er niet weer uitgehaald worden; zo zal Rome door groot geweld en krijgsmacht verwoest en verbrand worden, of verzinken en niet weer gebouwd noch door enig mens bewoond worden. Zie ditzelfde van het heidense Babylon (Jer. 51: 63, 64).

Zoals het antichristisch Rome niet geheel vóór Christus' toekomst verdelgd zal worden, noopt dit verder om hier niet alleen een tijdelijk oordeel te verstaan, maar ook het eeuwige, waardoor Babel in de helse poel zal worden geworpen, waaruit geen opkomst is, noch hoop van opkomst.

HOOFDSTUK 19

TRIOMFLIED VAN DE UITVERKORENEN OVER HET VOLVOEREN VAN HET OORDEEL VAN GOD TEN OPZICHTE VAN DE GROTE HOER

II. Vs. 1-21. De oproeping van de stem uit de hemel in Hoofdstuk 18: 20 wordt opgevolgd; de hemel verheugt zich in zijn heiligen, apostelen en profeten, in het oordeel van God over de grote stad Babylon; ook de vier dieren, de vertegenwoordigers van alle schepselen van de aarde sluiten zich aan dat lofgezang aan (vs. 1-4). Op dit eerste toneel van de oordelen van de laatste tijd moet snel een tweede volgen; daarna wordt, met dat eerste feest van de hemel meteen een tweede verbonden, dat op het tweede betrekking heeft, alsof dat reeds was geschied (vs. 4-8). Johannes, wie het was opgedragen de nabijheid van het avondmaal van het Lam aan te kondigen, is van de waardigheid van degene, die met hem spreekt, zo vervuld, dat hij hem als de Heere zelf wil eren. Dit geeft aanleiding tot een verklaring van de engel, die de gelovigen in Christus tot grote eer is (vs. 9 en 10). Hierop wordt het vonnis over de antichrist, zijn profeten en zijn medegenoten volvoerd. Over de beide eersten is het reeds een oordeel tot de eeuwige dood, over de anderen is het nog slechts een voorlopig oordeel tot de lichamelijke dood, dat echter door de opstanding ten oordeel later ook tot een oordeel van de eeuwige verdoemenis naar lichaam en ziel worden zal, zoals dit in Hoofdstuk 14: 9 en 10 reeds te voren is gemeld (vs. 11-21).

En hierna hoorde ik iets als een grote stem van een grote schare in de hemel (Hoofdstuk 11: 15 vv.), zeggende: "Hallelujah (looft de Heere)! de zaligheid en de heerlijkheid en de eer en de kracht zij de Heere, onze God" (Hoofdstuk 7: 12).

Want Zijn oordelen (Hoofdstuk 16: 7) zijn waarachtig, zijn overeenstemmend met de toezeggingen van de profetie en rechtvaardig, geheel overeenkomend met de voorafgegane zware zonde. Geloofd zij de Heere, omdat Hij de grote hoer geoordeeld heeft, die de aarde verdorven heeft met haar hoererij (Hoofdstuk 11: 18) en Hij a) het bloed van Zijn dienaren van haar hand gewroken heeft." (Hoofdstuk 18: 23 v.).

Deut. 32: 43

En zij zeiden ten tweede maal, het lofgezang (vs. 1) als in een tegenstrofe weer opvattend: "Hallelujah"! waarop zij het feit in vs. 2 aanvullende voortgingen: a) "en haar rook gaat, zoals Hij gesproken heeft door Zijn heilige profeten (Jes. 34: 10 a), op in alle eeuwigheid".

Openb. 14: 11; 18: 18

En de vierentwintig ouderlingen en de vier dieren (levenden) vielen neer en aanbaden God, die op de troon zat (Hoofdstuk 5: 14), zeggende om het dubbele Hallelujah (vs. 1 en 3) te bevestigen en het van hun zijde door een derde aan te vullen: "Amen, Hallelujah! "

Het "als" bij de woorden "een grote stem van een grote schare" stelt vergelijkend voor, dat het geluid door Johannes vernomen zo sterk is geweest, alsof een grote menigte van mensen haar stem met kracht laat horen. Met het "Hallelujah" wordt dan tevens dadelijk en herhaaldelijk (vs. 3, 4 en 6) de hoofdtoon van het gezang als dat van een verheven loflied voorgesteld. En zeker is het niet zonder bedoeling, dat juist hier, waar het hele oordeel over de vijanden van God en van Zijn volk reeds begonnen is, het uitdrukkelijke Hallelujah wordt gevonden, dat overigens in de Openbaring en ook in het Nieuwe Testament niet meer voorkomt.

Zijn oorsprong heeft het Hallelujah in Ps. 104: 35 en het kan nauwelijks aan enige twijfel onderhevig zijn, of hier in het bijzonder op deze plaats wordt gedoeld. Dat het Hebreeuwse woord wordt behouden, evenals het Amen en het Hosanna, dient om te wijzen op het inwendig verband van de gemeente van het Nieuwe Testament met die van het Oude.

Met het "Amen, Hallelujah! " is het loflied geëindigd voor het oordeel, dat aan het grote Babel is volbracht, maar juist daarom nog niet het loflied in het algemeen; want er blijft nog een andere daad van God over, waarvoor Hij eveneens moet worden geprezen.

De tijd, waarin de antichrist, nadat de 10 koningen de mededingster, die de volle verwezenlijking van zijn plannen tot hiertoe nog tegenstonden, de Roomse Kerk met haar opperhoofd (vgl. Ezech. 28: 1-19) terzijde heeft gesteld en daarop haar kracht en macht aan dezen hebben overgegeven (Hoofdstuk 17: 13), zijn heerschappij zal uitoefenen, is bepaald. Die is reeds vastgesteld door de profetie, die de profeet van het Oude Testament (Dan. 12: 6 v.) uit de mond van de Zoon van God zelf ontvangen heeft ("een bestemde tijd, bestemde tijden en een helft" in het geheel 3 jaar) en vervolgens is die bevestigd door het woord van Christus in Matth. 24: 22, zodat aan Johannes daarover geen nadere mededeling gegeven hoefde te worden, dan de herhaling over dat punt in Hoofdstuk 12: 14 ingelast. De kerkelijke toestanden en burgerlijke verhoudingen onder deze heerschappij zijn in Hoofdstuk 13 en met de voorstelling van de zevende schaal van de toorn in Hoofdstuk 16: 17-21 reeds duidelijk genoeg getekend, waarbij nog het woord van de apostel in 2 Thess. 2: 3-12 komt, zodat over dat alles op deze plaats wordt heengegaan en met het drievoudig Hallelujah over de val van het grote Babel in de volgende verzen tevens een vierde over de oprichting van het rijk van Christus, waarna de val van de antichrist onmiddellijk voorafgaat, verbonden wordt. Het papisme is de oprichting van het rijk van Christus op aarde in een uitwendige wereldlijke heerschappij door mensen geweest; wel met een goede mening, maar toch ook met duizendvoudig overschrijden van het recht van de Kerk en teweeg gebracht onder onnoembaar vele en zware zonden. Deze kon alleen plaats hebben door hoererij met de wereld en doordat de Kerk, die dat ondernam, tenslotte tot de grote hoer werd gemaakt, die op de ontzettendste gedaante van de macht van de wereld gezeten is. De Heere neemt nu de zaak zelf ter hand, vernietigt beide, de hoer en het beest en geeft dan aan het duizendjarig rijk, dat Hij in Israël heeft opgericht (Hoofdstuk 20: 1 vv.) en daarmee aan het uitverkoren volk de daaraan geschonken belofte van de heerlijkheid van het rijk van David onder de ware Salomo; aan de theocratie; die vorm, die met Zijnen heiligen wil overeenstemt. Zo is de volgende afdeling vs. 5-10, zoals Hengstenberg zich uitdrukt, het voorportaal tot het gebouw, dat van vs. 11 af zich aan onze blikken voordoet, dit omvat echter niet de hele afdeling: Hoofdstuk
11-20: 15, maar beperkt zich tot Hoofdstuk 20: 1-6 Vs 11-21 leert, wat eerst nog moet worden opgeruimd eer het gebouw kan worden opgetrokken; die wegneming is echter zo’n vluchtig werk, dat het slechts de ziener hoeft te worden herinnerd en voor het koor van de hemelingen zo goed als niet aanwezig is, waarom zij nu reeds hun lofgezang laten horen.

Het oordeel over de grote hoer is overeenkomstig Gods waarheid en gerechtigheid. Wanneer Hij ook lang vertoeft, gaat Hij toch eindelijk met volle strengheid tegen Zijn vijanden te werk en vergeldt hen naar hun handelingen. De rechtvaardigen noemen hier de grote hoer, namelijk de afvallige Europese Christenheid, waar het Pausdom aan het hoofd staat, dat tot de toekomst-religie is overgegaan. Openb. 17: 5 De zwaarste misdaad was de afgoderij van de grote hoer en vervolgens de moord van de getuigen, wier bloed aan haar hand kleeft. Voor deze beide wandaden wordt in deze wereld op zo vreselijke wijze wraak aan haar genomen, maar nog nadrukkelijker in de toekomstige verdoemenis. De vrouw heeft alle natiën door de toverij van haar zingenot vervoerd en de hoer heeft de aarde door de hoererij van haar

godsdienst-vervalsing verdorven. De hoer en de vrouw wedijveren met elkaar in boosheid; evenwel was de hoer de ziel van de vrouw.

Zelfs bij haar verdoemenis doen de rechtvaardigen een Hallelujah horen. De wraakneming over het bloed van de Godsknechten is juist die verdoemenis; de lichamelijke dood en de verwoesting van haar woonplaats zou voor zulke gruwelen nog weinig betekenen. De verdoemenis van deze geesten is van alle zijde beschouwd billijk en wordt door Gods rechtvaardigheid streng geëist. Lang heeft Hij in Zijn onuitsprekelijk geduld verbeid en rustig toegezien, hoe zij Zijn Evangelie misbruikt, afgeschaft en Zijn knechten omgebracht hebben. Ten slotte gebruikt Hij geweld; het vuurvlammende Godsgericht treft hen met alle strengheid, het uur van hun veroordeling is daar en zij lijden smart in de vlam, welker rook tot in de eeuwigheid der eeuwigheden opstijgt (Openb. 14: 10, 11).

Deze "grote schare" bestaat uit de heiligen, benevens de Apostelen en Profeten. Johannes hoort haar in de geest; want er wordt een jubelzang aangeheven over een gebeurtenis, die nog niet plaats gehad had, maar pas in de toekomst zou voorvallen. In wezenlijkheid weergalmde dit loflied pas eeuwen later bij Rome’s ondergang. Zij roepen: "Hallelujah! " Hoe vaak hadden de vrienden van Jezus dat Hallelujah gezongen in dit tranendal; gezongen te midden van de verdrukkingen, die zij van de wereld te verduren hadden; gezongen om er hun verslagen harten door op te beuren en zich te sterken in het geloof in en vertrouwen op God. Nu viert de gemeente van de volmaakt rechtvaardigen de zegepraal over een van de vreselijkste verschijnselen, waarin zich immer de tegen God vijandige macht heeft geopenbaard, het Romeinse rijk. Hoe vaak had de gemeente, toen zij nog behoorde tot de strijdende Kerk, reden gehad tot twijfel, of het heil wel van de Heere was! De grote hoer kon ongestraft de hele wereld bezoedelen met haar hoererij en zich dronken drinken aan het bloed van de heiligen. Maar nu zijn alle nevelen weggevaagd; de diepten en raadselen van het Godsbestuur over wereld en Kerk zijn opgelost; de vreselijke macht is ontbonden, de kruisgemeente verlost en de Heere heeft getoond dat Zijn zegen is over Zijn volk. Nu is het openbaar geworden, dat "van Zijn is het koninkrijk en de kracht en de heerlijkheid, tot in eeuwigheid, Amen! "

Dit herhalen geeft de overvloed van vreugde en van ijver in het prijzen van God te kennen, die niet voldaan is met een aanheffing en opwekking tot Gods lof, maar aandringt om het gezang opnieuw bij het eindigen op te vatten.

En een stem kwam uit de troon, waarschijnlijk uit de mond van de 24 oudsten en van de vier dieren (vs. 4), zeggende: "Looft onze God, u al Zijn dienstknechten en u, die Hem vreest, beide klein en groot! uallen, die van het huis van Israël bent (Ps. 135: 1; 115: 13 vgl., als die hetgeen nu snel zal plaats hebben (Hoofdstuk 20: 1-6) zozeer aangaat ("Isa 54: 1" en "Isa 65: 25.

En ik hoorde, toen nu de aangesprokenen voldeden aan de oproeping, die tot hen was gekomen, als een stem van een grote schare, namelijk van de honderd vierenveertig duizend in Hoofdstuk 14: 1-5 en als een stem van vele wateren, die op aarde voortruisten en als een stem van sterke donderslagen, die van de hemel rolden (Hoofdstuk 14: 2), zeggende: "Halleluja! " want de Heere, de almachtige God, heeft als koning geheerst (Hoofdstuk 11: 15, 17 en 12: 10).

Laat ons blij zijn en vreugde bedrijven (Ps. 118: 24) en Hem de heerlijkheid geven; want de bruiloft van het Lam is gekomen, die het aan het einde met Zijn bruid (Hoofdstuk 21: 9, zal

houden; en Zijn vrouw, Zijn verloofde (Matth. 1: 20), namelijk de gemeente van Israël (Hos. 19 v.), heeft zichzelf bereid, omdat Israël reeds nu een gemeente voorstelt, die vlek noch rimpel heeft, noch iets dergelijks (Hoofdstuk 14: 1 vv.).

Matth. 22: 2 Luk. 14: 16

En haar is gedurende de tijd van haar heiliging gegeven in tegenstelling tot de hoer in Hoofdstuk 17: 1 vv., die zich met wereldse opschik tooide (Hoofdstuk 18: 16), dat zij bekleed wordt met rein en blinkend fijn lijnwaad. Want dit fijn lijnwaad, dat hier bedoeld is, zo zij tot verklaring erbij gevoegd, zijn nog iets anders dan het witte kleed in Hoofdstuk 6: 11 en 7: 14 de rechtvaardigmakingen van de heiligen, bestaande in allerlei goede daden, waarin zij hun trouw voor de genade hun gegeven, hebben betoond.

En hij, die engel, die in Hoofdstuk 17 met mij had gesproken en ook daarna weer met mij handelde (Hoofdstuk 21: 9) zei tot mij: "Schrijf (Hoofdstuk 14: 13): Zalig zijn zij, die uit alle heidenen en geslachten en talen en volken (Hoofdstuk 14: 6) geroepen zijn tot het avondmaal van de bruiloft van het Lam." En hij zei tot mij: "Deze woorden, die de stem van de grote schare heeft verkondigd (vs. 6-8) zijn de waarachtige woorden van God, daarom kan ook het avondmaal, waarvan ik zo-even sprak, niet ver meer zijn.

En ik, geheel overweldigd door de waardigheid van degene, die mij zo’n boodschap in de naam van God overbracht, viel neer voor zijn voeten, om hem te aanbidden (Hand. 10: 25 v.), omdat ik geloofde in hem de Heere zelf voor mij te hebben. En hij zei: a) "Zie, dat u dat niet doet; ik ben slechts een van de dienstknechten van de Heere en zo uw mededienstknecht en een mededienstknecht van uw broeders, die de getuigenis van Jezus hebben. Ik getuig door hetgeen ik u zo-even bevolenheb te schrijven slechts van Jezus, maar ben niet de Heere. Aanbid God (Hoofdstuk 22: 8 v.). Want de getuigenis van Jezus, als Hij die een mens mededeelt, zoals u hier door mededeling van de Openbaring geschiedt, is de geest van de profetie, zodat hij, die de getuigenis ontvangt, daardoor vanzelf met de geest van de profetie vervuld wordt Re 22: 6.

Hand. 14: 14

Wij moesten vroeger streng vasthouden, dat onder de vrouw, die zwanger was en grote weeën had om te baren (Hoofdstuk 12) het verbondsvolk van het Oude Testament moest worden verstaan, waaruit Christus naar het vlees voortkomt (Rom. 9: 5) en niet de verbondsgemeente van het Nieuwe Testament, die ten gevolge van Israëls verharding voornamelijk uit heidenen was opgericht, als men het gezicht van de vrouw met de zon echt wil verklaren. Zo moeten wij ook nu vasthouden, dat de bruid van het Lam, de vrouw, waarmee de Heere Zijn bruiloft wil houden, eveneens Israël is, namelijk het nu tot Christus bekeerde, in Zijn eigen olijfboom weer ingelijfde (Rom. 11: 23 vv.) Israël. Zonder twijfel spreekt Paulus voor de tijd, dat het rijk van God van Israël was genomen en de heidenen gegeven, van de gemeente uit deze vergaderd, geheel onder hetzelfde beeld (Efeze 5: 22 vv. 2 Kor. 11: 2 Zo zouden de gedachten, die vele theologen voeden, alsof nu deze verbondsgemeente uit de heidenen, of de Kerk als het Israël van God in de rechten en in de plaats van het Israël naar het vlees getreden was en de erfenis voor zich volledig verkregen had, zodat onmiddellijk aan haar Gods beloften voor de laatste tijd vervuld zouden worden en Israël naar het vlees alleen daardoor zalig zou kunnen worden, dat het overgaat tot de Kerk, zeer juist zijn. Inderdaad zou het aldus zijn, zoals men veelal beweert, dat reeds met zijn overgaan tot de Kerk Israël ook in geestelijke zin weer tot het bezitten van zijn land komt, terwijl een terugkeren in het

werkelijke Kanaän een in de grond onverschillige zaak zou zijn en alleen van ondergeschikte betekenis (het overblijfsel naar de verkiezing van de genade uit Israël heeft een betere erve verkregen, schrijft Hengstenberg, namelijk de aarde van het een einde tot het andere en de hemelse heerlijkheid. In het bezit van deze erfenis ziet het op het oude land Kanaän neer en daaraan nog enig gewicht toe te kennen zou een treurig anachronisme zijn), als het aan de genade van de Heere was gelukt, de verbondsgemeente uit de heidenen opgericht, tot een welversierde bruid toe te bereiden en de Kerk te maken tot een vrouw, die ook getrouw is aan Hem, met wie zij getrouwd is. Wij zagen echter onder de 7 vormen van de Kerk in Hoofdstuk en 8 slotte zo een, die de Heere uit Zijn mond moet spuwen. Wij zien in Hoofdstuk 11: 8 de Christenen tot een Stad geworden, die geestelijk genoemd wordt "Sodoma en Egypte, waar ook onze Heere gekruisigd is" en wij zien in Hoofdstuk 17: 1 vv. de vrouw zitten op het scharlakenrode dier, dat vol namen van godslastering is. Men zal toch wel niet menen, dat in deze stad de Joden in te leiden zou kunnen heten ze in Kanaän te brengen? en met zo'n vrouw zich te verbinden, opdat de beloofde dag van de bruiloft komt, dat zal men toch wel niet het Lam willen toeschrijven? Men zal wel daartegen zeggen, dat de uitwendige, ontaarde Christenheid toch niet de echte, de ware Kerk is, dat integendeel gesproken wordt van die onzichtbare Kerk, bestaande uit hen, die de Heere als de Zijnen kent en die verstrooid waren over de hele aardbol, of met andere woorden, van de gemeente van heiligen, die in weerwil van alle uitwendig verderf van de Kerk toch altijd, al is het vaak in een zeer gering aantal van leden, aanwezig is. Intussen staat het gezicht (Hoofdstuk 14: 1-5) toch niet om niet in het boek van de Openbaring. Het toont ons zo duidelijk en bepaald als mogelijk is een gesloten gemeente van heiligen; een schare, staande bij het Lam op de berg Zion, van degenen, die met vrouwen niet bevlekt zijn, maar maagden zijn en in wier mond geen bedrog is gevonden. Deze zijn diezelfde honderd vierenveertig duizend, die reeds in Hoofdstuk 7: 1 vv. zijn genoemd, en daar uitdrukkelijk als de verzegelden uit de twaalf geslachten van Israël werden voorgesteld. Slechts een bodemloze willekeur in de uitlegging kan beweren, dat van de twaalf stammen van de kinderen van Israël hier niet in Joodse maar in Israëlitisch-Christelijke zin sprake is, nadat Paulus in Rom. 11: 26 uitdrukkelijk heeft gezegd, dat nog eens geheel Israël zal zalig worden. De heilige ziener zou ons juist op een dwaalweg hebben geleid, als hij elke stam in het bijzonder zelfs bij name genoemd en het getal heeft aangewezen, voor elk bestemd en voor alle stammen gelijk en dan toch zou hebben bedoeld, dat niet van Juda, Ruben, Gad, Aser enz. werd gesproken, maar van Grieken, Romeinen, Germanen, negers enz. en dat men de twaalf duizend uit iedere stam niet zou moeten houden voor gelijke getallen, maar voor een onbekend X, dat hier zo groot en daar zo groot en in een derde, vierde enz. geval weer zo groot zou zijn. Ja, zonder twijfel hetzelfde Israël naar het vlees bedoeld, waarvan ook Paulus spreekt, dan kan met verstand in Hoofdstuk 14: 1 vv. die tijd worden gedacht, dat het woord van deze apostel tot werkelijkheid is geworden, dat Israël tot de kennis van Jezus Christus is gekomen en in zijn vaderland teruggebracht. En hoe belangrijk dit terugvoeren in de geschiedenis van de leidingen van God met Zijn uitverkoren verbondsvolk is, dat leert men uit de profeten van het Oude Testament en vooral wordt dat aangewezen in Ezech. 47: 13; 48: 35 de tijd van de verstrooiing van Israël onder de heidenen, die nu nog voortduurt, kan het woord van Hengstenberg, boven aangehaald, als in het algemeen juist gelden. Als zich nu enige Joden tot Christus keren en het geloof aannemen, moeten zij de heilige Christelijke Kerk voor hun vaderland, voor het geestelijk Kanaän aanzien, waaraan zij zijn teruggegeven (Hoogl. 1: 8). Maar Israël als volk te herstellen, het als geheel zalig te maken, is de Heere niet mogelijk, als Hij het niet terugbrengt in het land, oorspronkelijk gegeven en tot een blijvende erve bestemd. En nu kunnen wij juist weer uit de profeet Ezechiël leren, waardoor het is, dat Israël, als het eens bekeerd zal zijn en het deksel van zijn hart zal zijn weggenomen, omdat ook in alle leden een geheel verootmoedigde en gereinigde gemeente zal vormen en om ons van die uitdrukking te bedienen, een kerkvorm zal scheppen,

zoals die de wereld slechts eenmaal en voor korte tijd heeft gezien in de eerste apostolische Kerk. Wij hebben bij de verklaring van die profeet op de afzonderlijke belangrijke punten opmerkzaam gemaakt en willen hier niet alles herhalen. Deze Zionsgemeente is dan die, die op onze plaats onder de vrouw moet worden verstaan, die zich bereid heeft. Haar is gegeven zich te bekleden met rein en schoon lijnwaad en zo is het ook duidelijk, waarom later, als het rijk van de heerlijkheid van de hemel verschijnt, dit als het nieuwe Jeruzalem wordt voorgesteld. Het zou volstrekt onmogelijk zijn, als de geschiedenis van het Godsrijk op aarde sloot met het profeten- en Christus-moordende Jeruzalem, dat, nadat het de Heere zelf aan het kruis had genageld, ook diegenen gegeseld, vervolgd en gedood heeft, die Hij na het oprichten van de Kerk tot hen had gezonden (Matth. 23: 34 v.). Jeruzalems naam zou dan de samenvatting zijn van de boosheid en van de hele goddelijke vloek, maar niet de drager van de genadige raadsbesluiten van God. Daarentegen vertoont de geschiedenis van de ontwikkeling van de laatste dingen, zoals het profetische woord die voorstelt, ons een Jeruzalem, dat tot een stad is geworden, die genoemd wordt: "De Heere is aldaar" (Ezech. 48: 35), tot een stad, waar de Heere Zijn rijk van genade heeft kunnen bouwen tot aan de op aarde hoogst mogelijke volkomenheid. Jeruzalem heet daarom ook het rijk van de heerlijkheid, waaraan ook wij denken, als wij zingen: "Jeruzalem, dat ik u bemin". De gelovigen uit de heidenen treden van die tijd, dat Israël weer tot de bruid van het Lam is geworden, in die verhouding, die vanaf het begin bestaan heeft: de goede Herder leidt hen, die niet van deze stal zijn, tot Zijn kudde; de heidenen worden aan Israël toegevoegd. Dit wordt verwezenlijkt bij de oprichting van het duizendjarig rijk, als de onthoofden om de getuigenis van Jezus en om het woord van God en zij, die het dier noch zijn beeld hebben aangebeden en zijn kenteken niet hebben aangenomen, weer worden levend gemaakt, om met Christus te leven en te regeren duizend jaren (Hoofdstuk 20: 4). Bij het laatste oordeel wordt dat ook verwezenlijkt, omdat zij, die de eeuwige zaligheid wordt beloofd, als gasten worden toegelaten tot het avondmaal van het Lam, dat tot viering van Zijn bruiloft wordt gehouden (vs. 9 vgl. Matth. 25: 9). Ons hoofdstuk is geheel zo nauw verwant met Hoofdstuk 14, dat wij, evenals de bruiloft van het Lam in het bijzonder op Israël als de vrouw of de verloofde zag, die wij in Hoofdstuk 14: 1-5 voor ons hadden, zo nu de genodigden tot het avondmaal de uitverkorenen uit de heidense volken zijn, die reeds bij hun sterven een zekere mate van zaligheid hebben verkregen (Hoofdstuk 14: 13), maar nu in het volle bezit ervan moeten komen (vgl. Hoofdstuk 20: 6).

Wat het einde van het geloof, de zaligheid van de zielen aangaat, wordt voor de geredden uit de heidenen in vergelijking met de uitverkorenen van Israël geen mindere mate beweerd, doordat Israël als de bruid wordt voorgesteld, waarmee het Lam bruiloft houdt, terwijl de heidenen slechts de gasten bij het bruiloftsmaal zijn. Dat evenwel op die weg tot dat einde Israël een zekere voorrang heeft, die wij Christenen uit de heidenen niet terzijde kunnen stellen, om ons met eigen inbeeldingen te verheffen en onze kerkvormen voor het non plus ultra te houden, zoals meestal geschiedt, daarop heeft reeds Paulus in Rom. 11: 18 vv. Ro opmerkzaam gemaakt en de kerkelijke ontwikkelingen van deze tijd zullen hoe langer hoe meer zo worden, dat deze apostolische vermaning ons beter dan tot hiertoe ter harte zal gaan (vgl. het slotwoord op de profeet Ezechiël).

Wij voegen bij onze uitlegging nu nog enkele opmerkingen over bijzonderheden uit hetgeen de uitleggers bij het hele gedeelte, vs. 1-10, hebben gezegd: "Het hallelujah komt voor de eerste maal voor in Ps. 104: 35, bij het blijde uitzien op hetgeen God tot wegneming van de ergernissen uit Zijn rijk zal doen: "De zondaars zullen van de aarde verdaan worden en de goddelozen zullen niet meer zijn. Loof de Heere, mijn ziel! Hallelujah! " Het is daarom ook nu des te merkwaardiger, dat zich nu in deze dierbare getuigenis van de Openbaring, waarin

reeds vele aanbidding van God is voorgekomen, het hallelujah voor de eerste maal daar wordt gehoord, waar het zeer nabij komt van hetgeen met de bovenstaande woorden wordt gezegd: De zondaars zullen van de aarde verdaan worden enz., omdat namelijk de grote hoer reeds is geoordeeld en het ook de overige tegenstanders van God en Christus zeer hard zal zijn.

Het onderwerp van de lof van de gemeente is tweevoudig, ten eerste dat de Almachtige het rijk heeft aanvaard, vervolgens dat de bruiloft van het Lam is gekomen; beiden gaan met elkaar hand aan hand; het eerste is de negatieve zijde (de grond van de heerschappij van God is de overwinning van de vijanden), het tweede is de positieve zijde, zodra de vijanden van God neer zijn neer geworpen, begint de verheerlijking van de Kerk.

Evenals het eerste koorgezang het verledene bezingt, de oordelen, die over Babel zijn gekomen, zo handelt het tweede over de toekomst, in zoverre het volledige komen van het rijk van God nabij is. Tot hiertoe mocht het de schijn hebben, alsof God van de heerschappij had afstand gedaan en de wereld aan de machten van de bozen had overgelaten, om ongehinderd voort te gaan, nu is echter vooral door Babylons val bewezen, zoals Hij het ook vervolgens door de val van het beest zal tonen, dat Hij toch God de Heere, de Almachtige, d. i. de Alleenheerser is, wie het rijk toekomt en van nu aan is Zijn heerlijkheid niet meer een verborgen, door vijandige machten gekruisigd en schijnbaar verduisterd, maar voor de hele wereld openbaar en bestaande in volle ongehinderde werking. Hij heeft bezit van het rijk genomen, daarom Hallelujah! maar de heerschappij van God, die nu komen zal, is die van de duizend jaren.

Drie dingen moeten de gelovigen weten (Hoofdstuk 14: 13; 19: 9; 21: 5 : 1) hoe goed God het meent en maakt met hen, die Hij door de dood aan de laatste verdrukkingen onttrekt; 2) wat een zaligheid hun is bescheiden, die tot deelneming aan het duizendjarig rijk zijn verkoren; 3) dat God zeker nog eens alles nieuw maakt en alle gelovigen deel zullen hebben aan de heerlijkheid van de eeuwige wereld.

De bijzondere aanleiding, die Johannes bewoog om neer te vallen voor de geleidende engel, die naast hem stond, kunnen wij vinden in de omstandigheid, dat de engel zei: "deze zijn de waarachtige woorden van God." Eerst had Johannes de engel juist beschouwd, maar door het hier gezegde kwam hij tot het vermoeden, dat de Heere zelf tot hem sprak.

Het afwijzend woord van de engel zegt hem nu: ik ben niet meer dan u, een drager van de goddelijke openbaring en van de Geest van God.

Juist diezelfde Geest, wil de engel zeggen, die door hen spreekt en handelt, die de getuigenis van Jezus hebben, die is het ook, die door mij spreekt.

De mens wordt door Jezus, als Hij Zijn getuigenis aan een mens mededeelt, met de geest van de profetie vervuld. Reeds de eerste eenvoudige getuigenis, dat wij kinderen van God zijn (Rom. 8: 21) is van profetische aard, in zoverre wij eerst in Zijn rijk komen tot de vrijheid van de kinderen van God, dus tot het werkelijk genot van het kindschap. Hier, binnen de Openbaring, die Jezus Christus van de Vader heeft ontvangen om die verder aan Zijn knechten te geven (Hoofdstuk 1: 1) wordt de getuigenis van Jezus volkomen tot inspiratie (ingeving), tot de geest van de profetie.

Die de getuigenis van Jezus heeft, heeft ook deel aan de Geest, die de profetie voortbrengt en deze leert verstaan, omdat alle profetie Jezus Christus tot inhoud heeft en dus de erkentenis en de belijdenis van Jezus Christus de sleutel van de toekomst is.

Hoe is het nu mogelijk, dat het tegenover dit woord van de engel tot die verering van de engelen, ja zelfs van mensen en hun beeldtenissen is kunnen komen, die ondanks de nietswaardige onderscheiding tussen verering en aanbidding, van de laatste in niets verschilt! Inderdaad, als wij niet wisten, dat de Kerk, die zich aan deze zonde schuldig maakt, de vrouw in hoofdst. 17 was, dan moest tegenover dit woord van de engel zo'n aanbidding ondenkbaar voorkomen.

Stof in de rijkste overvloed is er aanwezig tot vreugde en vrolijkheid, tot jubelen en juichen en ter verheerlijking van God, omdat de hoogtijd van het Lam is gekomen en Zijn Bruid zich heeft toebereid. De bruiloft van het Lam is Christus' wederverschijning, bij welke gelegenheid de bruidegom met de bruid samenkomt en de jonkvrouwen uitgaan de bruidegom en de bruid tegemoet. Eerst aan de Zaterdagavond van deze wereld heeft de zichtbare vereniging van Christus met Zijn gemeente op aarde plaats. Vroeger was die vereniging een onzichtbare. Pas op de wereld-Zaterdagavond zijn alle zielen toegebracht, die het aandeel aan de bruiloft van het Lam is weggelegd en, hoewel ook velen vroeger voleindigd zijn, zo is toch dan eerst de schare van de eerstelingen van de schepping voltallig en dan pas de tijd gekomen, dat Jezus zichtbaar ten dage van Zijn legerkracht de aarde betreedt, waar Hem Zijn gewillig volk, met het prachtgewaad van de heiligheid bekleed, volgt. Ps. 110: 3 Op deze dag zal de bruid luistervol in haar verheerlijkt opstandingslichaam prijken, wanneer de eersten van ons geslacht in zonnepracht, met Jezus, de grote Zon, van de hemel neerdalen en gedurende het Duizendjarig Rijk op aarde wonen, ofschoon zij zich niet altijd, evenmin als Jezus na Zijn opstanding, zichtbaar zullen vertonen.

De morgenschemering van de dag van de eeuwige bruiloft is aangebroken en de grote zegepraal over de heidense volken, die dorstend knielen aan de bron van het leven, nadat zij hun vijandschap tegen het kruis hebben afgelegd. Reeds bereidt zich de vrouw van het Lam, om olie te hebben in haar lampen, opdat zij, wanneer het morgenrood daagt, de Heere der heerlijkheid waardig ontvangt en zich met Hem zet aan de bruilofstmaaltijd. Maar de lofzingende schare blikt ver heen over de stil verborgen bruiloft van de strijdende Kerk met haar bloedbruidegom; zij gaat verder dan de innige gemeenschap van de Heere Jezus met de Zijnen gedurende de dagen van de beproeving; verder dan dat Hij met hen was al de dagen tot aan de voleinding van de wereld. Zij vestigt het oog op de toekomstige onvergankelijke openbaring van Zijn liefde, zoals de zegepralende Kerk die ondervindt bij Zijn terugkomst. De tijd van Zijn kruisdood tot aan de dag van Zijn glorievolle terugkomst, wordt aangemerkt als een afwezigheid van de Bruidegom, terwijl de strijdende bruid op aarde zich verheugt in de toekomstige vereniging. Maar ofschoon tot nog toe slechts een verloofde, wordt zij reeds "wijf" genoemd, naar Bijbels spraakgebruik. Wij worden zo hier reeds verder verplaatst dan de overwinning over de tien koningen, verder dan de duizend jaren, verder dan de laatste overwinning, die over Gog en Magog. Bij voorraad wordt hier gezinspeeld op hetgeen later 1) zal voorkomen, wanneer geheel zal zijn vervuld hetgeen eenmaal profetisch werd gezongen:

Dan zal, na zoveel gunstbewijzen, 't Gezegend heidendom 't Geluk van dezen Koning prijzen, Die Davids troon beklom. Geloofd zij God, dat eeuwig wezen, Bekleed met mogendheên! De Heer, in Israël geprezen, Doet wond'ren, Hij alleen.

Dit moet verschrikkelijk zijn voor de vrienden van Babylon. God laat de Zijnen zingen over het lot van deze stad. Is het wonder, dat de modernen de God van de Bijbel niet kunnen verdragen? Toch heeft de Heere reeds lang aan Zijn vijanden doen verkondigen dat het daartoe komen zou; dat Hij in hun verderf zal lachen. Bezien wij de zaak wat nauwkeuriger, dan vervalt het stuitende van de Hallelujah's en ze worden zeer begrijpelijk. Wat staat er? Hallelujah! de zaligheid en de heerlijkheid en de eer, en de kracht zij de Heere, onze God! Dit was tot dusver verhinderd door de hoererijen van Babylon; deze maakten het onmogelijk, dat de mens zijn geluk, zijn heerlijkheid, eer en kracht in God vond en aan God wijdde. Op dubbele wijze had Babylon dat onmogelijk gemaakt, namelijk door de mensen te verleiden en door het doden van de goedgezinden. Van Gods zijde was alles gedaan om haar te genezen; zo lief heeft God de wereld gehad, dat Hij Zijn eniggeboren Zoon gegeven heeft, opdat een ieder, die in Hem gelooft, niet verderft, maar het eeuwige leven heeft! Het antwoord van Babylon op deze liefde is het doden van de Zoon en voortgezette opstand tot openbare godslastering toe, ja in haar laatste tijdperk brengt Babylon het zover, dat zij al wat bovennatuurlijk is, haat en God en godsdienst als de oorzaak van alle ellende op aarde aanmerkt. Daarom vervolgt zij onder de antichrist allen, die niet met haar instemmen. Zij graaft voor Gods kinderen een kuil, maar valt er zelf in. Daarom zijn de Hallelujah's in de hemel allezins redelijk.

Het Lam is Christus, de vrouw van het Lam is Zijn gemeente, soms in het algemeen genomen en wordt ook vaak Zijn bruid genoemd, soms de Joodse Kerk in tegenstelling tot de heidenen (Jes. 54: 1). Want de kinderen van de eenzame zijn meer dan de kinderen van de getrouwde. Na hun verlating zouden zij de Heere weer noemen: mijn man (Hos. 2: 15) En de Heere zei van hen vs. 18 : Ik zal u ondertrouwen in eeuwigheid. Zij zouden, nadat zij zouden geweest zijn Lo-ruchama, Lo-ammi (Hos. 1: 8, 9) weer genoemd worden Ammi, Ruchama, mijn volk, mijn ontfermden (vs. 12). Deze Joodse natie komt hier voor onder de benaming van de vrouw van het Lam; de bruiloft is hun hereniging met Christus door bekering tot Hem en geloof in Hem. Dat de Joodse natie weer bekeerd en aangenomen zal worden is in het brede en duidelijk bewezen. Het is gans te geloven, dat die grote zaak en verandering van de Kerk in de Openbaring niet is verzwegen en nergens vindt men ze dan in de zesde schaal (Hoofdstuk 12) en hier, waar de zesde schaal verklaard wordt. Dit kan op de Kerk uit de heidenen niet toegepast worden, omdat die nu al van de tijden van de Apostelen af uit heidenen bestaan heeft en nu ook al lang Babel had verlaten en zich openbaar in de wereld vertoond heeft, en omdat hier van deze zaak gesproken wordt als van die, die het eerst gebeurde en die zo groot was dat hemel en aarde daarover verwonderd en verblijd waren, evenals de aanneming van de Joodse natie het leven uit de dode zal zijn (Rom. 11: 15 een bruiloft, die het begin van een huwelijk is. De bekering van de Joden wordt onder anderen beschreven door de vergeving van de zonden of rechtvaardigmaking (Jer. 31: 34). Want Ik zal hun ongerechtigheid vergeven en hun zonden niet meer gedenken. Alsmede door bekering (Hos. 3: 5): Daarna zullen zich de kinderen van Israël bekeren. En evenzo wordt gesproken van de vrouw van het Lam. Zijn vrouw heeft zich bereid; zij heeft haar vorig zondig en ongelovig leven verlaten en zich begeven tot geloof, hoop en liefde en grote ijver tot de Heere en zij is bekleed met rein blinkend fijn lijnwaad, dat de rechtvaardigmakingen van de heiligen zijn, de afwassingen van de zonden in het bloed van Christus en de gehoorzaamheid van Christus, waarmee zij bekleed zijnde, aangenaam is bij God.

Zoals de eerste komst van Christus een bruiloft was genoemd (Matth. 22: 2), waardoor Hij de heidenen Zich toevoegt en hen nodigt te komen tot Zijn huwelijksbed, zo zal het veel meer de tijd van Zijn bruiloft zijn, als Hij weer de Joden zal aannemen in liefde en gemeenschap, die de eersten waren, wie Hij liefde toedroeg.

Door deze bruiloftsmaaltijd wordt zonder twijfel verstaan de vreugd en feesttijd van de Kerk, die geestelijk is en in het laatste van de dagen zal toegebracht worden. Als Joden en heidenen tot één lichaam zullen gebracht zijn, waardoor de Kerk heerlijk versierd met hemelgaven van de Heilige Geest, de innigste gemeenschap van Jezus Christus en allerlei genadegiften, die uit de gerechtigheid van de Heiland tot haar zullen overstromen, overvloedig genieten zal, nadat haar vijanden verwoest en vernield zullem zijn. De bruiloft zelf beeldt de innigste vereniging af van Christus met Zijn Kerk, door onderlinge trouwbelofte en huwelijksverband verzegeld, om een geestelijk nageslacht te verkrijgen, dat de hele aarde vervullen moet (Hos. 11: 8). De bruiloftsmaaltijd stelt de genadegiften voor, die uit kracht van Jezus gerechtigheid tot verzadiging en vreugde geschonken worden. De kleren van ‘s Heilands bruid zijn de voortreffelijke deugden en gaven, waarmee zij bekleed en versierd is.

En ik zag de hemel geopend, om voor Hem, die in gebeurtenissen op aarde, zoals die zich volgens het gezegde in Hoofdstuk 17: 13 v. en 17 ontwikkelen, op het beslissend ogenblik wil ingrijpen (Hoofdstuk 14: 14), de weg te openen; en zie een wit paard, zoals zich reeds in Hoofdstuk 6: 2 voor mijn zieners-oog vertoonde en die daarop zat was Hij, die genaamd wordt Getrouw en Waarachtig en Hij oordeelt en voert strijd in gerechtigheid (Hoofdstuk 3: 7 en 14 Jes. 11: 3 v.).

En Zijn ogen waren als een vlam vuur (Hoofdstuk 1: 14), en op Zijn hoofd waren vele koninklijke hoeden Re 17: 14 en Hij had op Zijn voorhoofd (Exod. 28: 36 Openb. 13: 7; 14:
17: 15 een naam geschreven, die het geheim van Zijn wezen uitdrukte, die niemand wist dan Hij zelf en welke enigermate een tegenhanger vormde op het lied van de honderd vierenveertig duizend in Hoofd 14: 3

En Hij was bekleed met een kleed, dat met bloed geverfd was en Hem zo kenmerkte als degene, van wie in Jes. 63 was voorspeld (vs. 15); en Zijn naam, die reeds aan de gemeente van de gelovigen bekend was, wordt genoemd a) het Woord van God (Joh. 1: 1 vv.).

1 Joh. 1: 1

En de legers in de hemel, bestaande uit de geroepenen en uitverkorenen en gelovigen (Hoofdstuk 17: 14), volgden Hem op witte paarden, als degenen, die nu over de wereld zouden triomferen en haar oordelen (1 Kor. 6: 2), gekleed met wit en rein a) fijn lijnwaad (Hoofdstuk 6: 11).

MATTHEUS. 28: 3 Openbaring 4: 4; 7: 9

En uit Zijn mond ging een scherp zwaard, waarmee Hij tegen Zijn vijanden strijd voert (Hoofdstuk 2: 16), opdat Hij daarmee de heidenen slaan zou en een bloedige ondergang bereiden. En Hij zal hen hoeden meteen ijzeren roede, hen volgens Ps. 2: 9 Zijn ijzeren scepter laten voelen, zodat Hij hen als pottebakkersvaten vermorzelt (Hoofdstuk 12: 5). En Hij treedt, volgens Jes. 63: 5, de wijnpersbak van de wijn van de toorn en de gramschap van de almachtige God, de pers, die de wijn, namelijk het bloed van de vijanden (Hoofdstuk 14:
laat uitlopen en door de grimmigheid van de almachtige God is gemaakt.

Wij staan hier aan de drempel van een waarheid, die daarom voor de gemeente grotendeels geheel verloren is gegaan, omdat men zich heeft gewend, deze terugkomst van de Heere, die naar de grondtekst met het woord paroesie genoemd wordt, met die op de jongste dag te verwisselen. Zeker spreekt de Heilige Schrift slechts van één dag van de Heere, of dag van

God; maar zij onderscheidt even zo bepaald de verschijning van de Heere, die wij in dit gezicht voor ons hebben, van de toekomst van de Heere tot het algemene wereldgericht. Reeds de discipelen onderscheiden bij hun vraag in Matth. 24: 3 de paroesie van de Heere van het einde van de wereld. Dat doet de Heere ook in Zijn antwoord; nadat Hij daar (MATTHEUS. 24: 27-31) over zijn paroesie heeft gehandeld, spreekt Hij (MATTHEUS. 25: 31 vv.) van het komen van de Mensenzoon tot het wereldgericht. Zo ook veronderscheidt Paulus tussen beiderlei toekomst van de Heere. In al de plaatsen, waarin Hij zich in de grondtekst van de uitdrukking paroesie bedient (bijv. 1 Thess. 2: 19; 3: 13; 4: 15; 5: 23. 2 Thess. 2: 1 en 8) bedoelt hij die toekomst van de Heere, die dit gezicht, dat wij behandelen, ons schildert, maar in 1 Kor. 15: 23 vv. onderscheidt hij nadrukkelijk de paroesie van het einde, dat dan komt, als MATTHEUS 25: 31 vv. en Openbaring 20: 11 vv. worden vervuld. Dat deze duidelijke leer van het onderscheid tussen de paroesie van de Heere en het einde voor de gemeente bijna verloren is gegaan, zal waarschijnlijk daarin zijn grond hebben, dat, sinds Augustinus is voorgegaan, de leer van de Schrift over het duizendjarig rijk aan de Kerk is onthouden. Omdat volgens de gedachte van die overigens zo grote man uit de rij van de kerkvaders, het duizendjarig rijk nu sinds lang tot het verleden moet behoren, verklaarde men alle plaatsen, die over de zichtbare terugkomst van de Heere handelen, van het einde van de wereld en verwarde het oordeel, dat de Heere bij Zijn paroesie houdt, met het laatste oordeel. Omdat echter de Schrift slechts van één dag van de Heere weet, wordt juist over hetgeen tussen de paroesie van de Heere en Zijn komst ten oordeel ligt, het woord vervuld, dat één dag voor God is als duizend jaren: de dag van de Heere begint met Zijn paroesie en eindigt met het laatste oordeel.

In Dan. 9: 26 v. hoorden wij, dat Christus midden in de 70e jaarweek zou worden uitgeroeid; de satan wist door menselijke werktuigen (Openbaring 12: 4) de jaarweek van de verlossing, die in Christus voor het volk van Israël was opgegaan, midden door te delen, zodat Jezus met Zijn voorloper Johannes samen slechts 3 ½ jaar zijn profetisch ambt op aarde heeft kunnen volbrengen en vervolgens snel terzijde is gesteld. Als een tegenbeeld wordt nu ook volgens Dan. 7: 25 v. de antichrist door de verschijning van Christus midden in de week van zijn schrikbewind of na 3 ½ jaar te gronde gericht en omgebracht. Zo duurt ook de heerschappij van de anti-christelijke tijdgeest in Openbaring 11: 7 vv. niet langer dan 3 ½ jaar, terwijl de weder opwekking van de twee gedode getuigen reeds na drie dagen (in profetische zin) en een halve volgt.

In de aanvang van het boek treedt de verheerlijkte Mensenzoon als Hogepriester met het lange gewaad en de gouden gordel voor Zijn gemeente op. Zijn sneeuwwit hoofd was zonder kroon, als nog een onzichtbaar Koning zijnde, aan wie alles nog niet onderworpen was. Wel doet zich aan ons in Zijn voeten van stralend erts, in Zijn donderende rede en in het slagzwaard van Zijn mond de Koning duidelijk voor, evenwel is Hij daar meer een priester. Hier evenwel wijkt de priester meer terug en de overwinnende koning treedt meer op de voorgrond. Als een geducht held spoedt Hij op een wit strijdros naar het slagveld vol toorn tegen Zijn vijanden, met vele diademen op Zijn hoofd, het bloedrood koningspurper om de leden, door de hemelse legerschaar begeleid, een Koning der koningen, een Heer der heren. In het visioen van het eerste zegel reed Hij op een wit triomfros, als gekroond overwinnaar, de wereld door. De drie volgende ruiters hebben Zijn zege evenwel zeer verduisterd en de vierde ruiter, de dood en de hades, scheen Zijn sinds de Pinksterdag zo glorierijk spoor geheel uit te wissen. Nu evenwel komt Hij als eeuwig overwinnaar op Zijn wit strijdros. In de zeven zegels was Jezus onder het zinnebeeld van het Lam met de zeven ogen en de zeven horens voorgesteld en nog Hoofdstuk 17: 14, waar Zijn terugkomst ten gerichte over de antichrist aangekondigd is, heet Hij het Lam. De zeven zegels zijn evenwel niet met Hoofdstuk 18

geëindigd en Jezus treedt nu niet meer als Lam, maar als Koning, in koninklijke majesteit en heerlijkheid op. De antichrist heeft, met de koningen van de opgang en de ondergang van de zon, Europa verwoest en is nu naar Jeruzalem getogen, om de verzamelde Joden-christenen te vernietigen. Hij belegert juist de stad, heeft haar reeds ten dele ingenomen, het Turkse gebroed, onder Gods toelating, vreselijk getuchtigd en is weldra gereed om deze Joden-christenen op de wreedste wijze te martelen. Plotseling evenwel scheurt zich de hemel en Christus daalt met al Zijn heiligen of de Olijfberg neer (Joël 3: 21 Zach. 14: 3-5).

De vurige ijver, die uit Zijn ogen straalt, slaat hen reeds neer en het meest zijn zij verschrikt, die voorgaven het minst vervaard te wezen. En al zijn kronen op de tien koningen, de tien horens van het zevende hoofd; Jezus Christus, de Koning der koningen en de Heere der heren is alleen ver, oneindig ver verheven boven al die koningen en hun kronen. Van de tijd van Farao af heeft Hij de heidense wereldmacht in vele van haar openbaringen vaker vernietigd; Hem is gegeven alle macht in hemel en op aarde. Al nemen deze koningen de meest weidse en trotse namen aan, al roemen zij in hun hoogheid, al noemen zij zich "heren der aarde", zo lasterend de naam van Hem, die alleen een Heere der aarde is, Jezus heeft een naam, die niemand kent dan Hij alleen: Verbleken moeten daarvoor alle namen van de lastering, die daar zijn op de hoofden van het beest. Johannes ziet die in een verblindende glans, die hem belet die heerlijke naam te lezen, zoals hij ook niet in staat is die uit te spreken. Maar dit is hem toch openbaar, dat het een naam is van oneindige heerlijkheid."Niemand kent de Zoon dan de Vader alleen; " merken wij op. Wij kunnen ons geen te hoge gedachten vormen van de Zoon van de Vader, maar ofschoon de Kerk Zijn onuitsprekelijke heerlijkheid niet bevatten of uitspreken kan, ootmoedig erkent zij die nochtans. Deze naam, die niemand weet dan Jezus zelf, doelt op het hoogste, dat in het Evangelie van Johannes van Hem gezegd wordt: "Hij en de Vader zijn één." Voor hen, die in waarheid roemen in Christus Jezus als hun Heer, moet het een onuitsprekelijke blijdschap zijn, dat zij weten, dat Hij een naam heeft, Hem alleen bekend. Maar de onnaspeurlijke diepte van Zijn wezen maakt slechts een deel uit van hetgeen onze Heiland eigen is. Er is nog meer in Hem: Hij draagt ook nog andere namen. Maar "Heiland", dat zou Hij ook niet kunnen zijn, wanneer men Zijn oneindige rijkdom geheel kon verstaan, en wanneer wij ten volle konden doorgronden, wat de hoogte en diepte van Hem is. Dat gaat alle verstand en alle wetenschap oneindig ver te boven. Geloofd zij de naam van Zijn heerlijkheid! Geloofd de Heere der heren in eeuwigheid! Geloofd en geprezen tot aan de uiterste einden der aarde! Zo vraagt de profeet Jesaja: "Wie is deze, die van Edom komt met besprenkelde kleren van Bozra? Deze, die versierd is in zijn gewaad? Die voorttrekt in zijn grote kracht? Ik ben het, die in gerechtigheid spreek, die machtig ben te verlossen. Waarom bent u rood aan uw gewaad en uw kleren als van een, die in de wijnpers treedt? Ik heb de pers alleen getreden en daar was niemand van de volkeren met Mij; en Ik heb ze getreden in Mijn toorn en heb ze vertrapt in Mijn grimmigheid." Zes openbaringen van de God vijandige wereldheerschappij zijn reeds vernietigd door de Held; zesmalen heeft Hij reeds Zijn kleed gedoopt in het bloed van Zijn vijanden: wee die, die het ten zevenden male ondervindt! Al Zijn tegenstanders moeten voor Hem bukken en meewerken tot verbreiding van de roem van Zijn kracht! Wij weten dat het Woord van God is levend en krachtig en scherpsnijdender dan enig tweesnijdend zwaard en dat het doorgaat tot de verdeling van de ziel en van de Geest en van de samenvoegsels en van het merg en dat het een oordeler is van de gedachten en overleggingen van het hart."Gods Woord" dat is Zijn naam! Zo verkondigen Zijn kleed en Zijn naam, dat Hij de Held is, tegen wie zich geen macht op aarde kan verzetten. Wanneer Gods Woord hemel en aarde tot het aanzijn kan roepen, dan spreekt het ook vanzelf, dat niets tegen Hem kan bestaan. Jezus Christus is het "Woord van God" in persoon en hetgeen anders het "Woord van God" genoemd wordt, zijn slechts gedeelten van Zijn wezen. Zullen de tien koningen voor de schrik van Zijn naam niet vervliegen als het kaf? Ja, wanneer het hier, zoals

in de geschiedenis van ‘s Heilands geboorte heette: "Zijn naam werd genoemd Jezus", dan was er nog verademing voor Zijn vijanden; maar hier heet het: "Zijn naam wordt genoemd: "het Woord van God". Hij openbaart zich hier zo niet als Zaligmaker van Zijn volk, maar als overwinnaar over Zijn vijanden. Daarom draagt Hij hier niet die naam, die een voorstelling geeft van Zijn genade, maar dien, waardoor Zijn heerlijkheid, hoogheid en macht worden aangeduid. Het woord van een mens is niet slechts datgene, dat hij uitspreekt met de mond, maar ook hetgeen in zijn gemoed en in zijn geest gevonden wordt. Wanneer dit woord niet inwendig bij hem was, kon het zich ook niet naar buiten in uitdrukking en mededeling openbaren. En als nu het woord van de mensen in zo’n nauwe samenhang staat met zijn hele inwendige wezen, hoeveel te meer moet dit dan het geval wezen bij God en hoe heerlijk, hoe onuitsprekelijk heerlijk is dan het wezen van het "Woord van God". Machteloos en nietig is dan alles, ja alles, bij hetgeen die naam draagt! Hij doodt de goddelozen met de adem van Zijn lippen. Johannes ziet slechts het zwaard. Hetgeen hij er bijvoegt van het "hoeden met een ijzeren roede" en het "treden van de wijnpersbak", is slechts een verklaring van het teken van het zwaard. En dit zwaard nu is de almacht, waarmee de Heere ten gerichte verschijnt, van die almacht, die spreekt en het is er, en gebiedt en het staat er, van die almacht, die daar doodt met de adem van de lippen. Met Zijn mond als met een zwaard maakte eenmaal de Heere Jezus in Gethsemané de bende weerloos, die tegen Hem uitgezonden was met zwaarden en spiesen; want Hij hoefde slechts te zeggen: "Ik ben het" en zij stortten ter aarde. Wat baat de heidenen het woeden tegen de Heere en Zijn Kerk? Wat baat het hun, dat zij strijd voeren tegen het Lam? Hij hoedt hen met een ijzeren roede; en zoals in de wijnpersbak de druiven worden verbrijzeld, zo ook zij door Hem, die de wijnpersbak van de gramschap van de almachtige God treedt. Zoals de wijn uit de persbak vloeit, zo stroomt het bloed van Zijn tegenstanders; want de toorn van de Heere is grimmig.

Het paard, dat Christus, de legervorst wordt gegeven, alsook de paarden van Zijn krijgsknechten moeten gebracht worden tot de eigenschappen van de legervorst en betekenen dus 1) dat Christus uit- en optrekt als een krijgsheld, 2) dat Hij grote spoed zal gebruiken in het uitvoeren van Zijn raadslagen, 3) dat Hij verzekerd is van de overwinning, die Hij op Zijn vijanden zal behalen, 4) dat Hij strijd voert in zuiverheid, heiligheid en majesteit. Onder het leger van de hemel moeten wij verstaan de uitverkorenen, geroepenen en gelovigen (Hoofdstuk 17: 14). Deze volgen Christus niet zozeer als medestrijders als wel als getuigen en aanschouwers van Zijn overwinning. Zij rijden op witte paarden met betrekking tot de aanstaande overwinning, die zij naast Christus op het beest zouden behalen. Zij zijn bekleed met wit rein lijnwaad, omdat zij de heerlijkheid van de Heiland als van de grootste Koning en legervorst, zowel als Zijn gerechtigheid en heiligmaking zouden krijgen; 2) omdat de zaak van Christus en van Zijn Kerk nu openlijk gerechtvaardigd zou worden; 3) omdat zij deze geestelijke strijd, die geestelijk is, met Christus of liever in en door Christus rechtvaardig zouden voeren.

En wie zou met Hem kunnen strijden? Want Hij heeft op Zijn kleed en op Zijn dijen, waar anders de helden in de strijd het zwaard dragen: deze naam geschreven: a) "Koning der koningen en Heere der heren". Deze koninklijke macht is het, waarmee Hij Zich als met een zwaard heeft omgord (Ps. 45: 4 v.) en zo zal Hij nu ook als de Koning van de eer, als de Heere sterk en krachtig, de Heere machtig in de strijd (Ps. 24: 8), aan de antichrist en diens horden openbaar worden (1 Tim. 6: 14 v.).

Openbaring 17: 14

Zoals de bliksem uitgaat van het Oosten en schijnt tot het Westen, zo zal ook de toekomst, de paroesie van de Zoon des mensen wezen (MATTHEUS. 24: 27). Als de ongerechtige zal geopenbaard worden, die de Heere verdoen zal door de geest van Zijn mond, zal Hij hem teniet maken door de verschijning van Zijn toekomst (2 Thessalonicenzen. 2: 8). De tijd van deze verschijning is die, als de antichrist met zijn hem onderworpen koningen en legers zich ten slotte ook opmaakt naar het heilige land, om daar de gemeente van Christus aan zich te onderwerpen of te vernietigen; de plaats, waar het voorvalt, is Jeruzalem (Ezechiël. 38: 3-9; 1 vv.

De hemel wordt geopend, opdat de hemelse veldheer met Zijn legerschaar van daar op de aarde neerdaalt. In Hoofdstuk 4: 1 werd hij geopend, opdat Johannes in de hemel zou opklimmen, om daar de geheimen van God te vernemen. Wat zou de aarde zijn en wat zou zij worden, als de hemel niet verder tot beide doeleinden geopend werd, als geen opklimmen en geen neerdalen meer plaats vond. Het onderscheid tussen haar en de hel was dan opgeheven.

Anders besteeg de veldheer pas bij zijn triomferende intocht in het vaderland een wit paard; maar deze held verschijnt op het witte paard, nog voordat zelfs van de strijd gesproken is. Hij is reeds tevoren verzekerd van de triomf. Getrouw en waarachtig heet deze triomfator; want juist in deze overwinning betoont Hij Zich tegenover de Zijnen als de getrouwe, die hen zeker in het uur van nood woord en belofte houdt, tegenover de hele wereld als de Waarachtige, die aan alle leugen van het antichristendom een einde maakt, die de waarheid ten zegepraal leidt en hiermee alles, wat Hij gesproken heeft door de mond van Zijn heilige profeten op heerlijke wijze vervult. En ter zelfde tijd openbaart Hij Zich als de Rechtvaardige, zowel in het oordeel over Zijn vijanden (Hij oordeelt met gerechtigheid) als in het volvoeren van het oordeel (Hij strijdt met gerechtigheid). Zijn ogen zijn als vlammen vuur; daarin ligt niet alleen, dat Hij de hele satanische boosheid van de laatste tijd tot in de diepste wortelen, tot in haar geheimste gangen doet beven en terugwijken, dat van deze ogen over de vijanden komt, wat eens de Egyptenaren verschrikte, toen de Heere hen uit de vuurkolom aanzag en een verschrikking in hun leger teweegbracht en de raderen van hun wagens in elkaar stiet en ze in de diepte verdronk.

De ogen als vlammen vuur wijzen aan, dat Hij nu niet komt, om te zoeken en zalig te maken wat verloren, maar nog redbaar was, maar om te verteren en te oordelen wat in reddeloze verstoktheid en boosheid is weggezonken. De vele kronen tonen aan, dat Hij nu op het punt is om alle rijken van de wereld aan Zich te onderwerpen.

De veelheid van de diademen is in overeenstemming met de naam (vs. 16): Koning der koningen en Heere aller heren. Evenals de vele diademen een troostrijke tegenstelling zijn tegenover de 10 diademen, die volgens Hoofdstuk 13: 1; 17: 3 worden bij hem, tegen wie de strijd gericht is, zo moeten voor de naam van Christus, die niemand kent, dan Hij zelf, de namen van lastering verbleken, die volgens die plaatsen op de hoofden van het dier zijn geschreven. Johannes ziet de naam, want die staat geschreven; maar hij kan die noch lezen noch uitspreken Le 24: 11. Slechts zoveel merkt hij op, juist omdat hij, door de glans verblind, die noch lezen noch uitspreken kan, dat het een naam is van oneindige heerlijkheid.

"Niemand kent de Zoon dan de Vader" had de Heere gezegd in de dagen van Zijn vlees (MATTHEUS. 11: 27). Hij geeft daarmee te kennen, en zo ook hier, de diepte van het goddelijk wezen, dat ver boven menselijk verstand verheven is en daarom niet kan worden uitgedrukt in een naam met letters geschreven.

Deze naam, die alleen de Heere zelf weet, die in Zijn grootheid en heiligheid voor schepselen onbevattelijk en daarom onnoembaar is, kan juist daarom door de lastering niet worden bereikt. Ook het dier moet erkennen, dat al zijn lastering tot hiertoe niet heeft getroffen. Maar de Heere is aangedaan met een kleed, dat met bloed besprengd of in bloed gedoopt is; scharlakenrood van het bloed van de heiligen was de gedaante van het dier in Hoofdstuk 17: 2 gedoopt in het bloed van hun moordenaars, van het beest en van diens aanbidders is het kleed van de overwinnaar, die vergelding doet. En terwijl niemand de geschreven naam kent dan Hij zelf, is de naam, waarmee Hij wordt genoemd, Gods woord.

Dat Zijn naam is "Woord van God" herinnert ons duidelijk aan Joh. 1: 1-3 Door Jezus is de lichamelijke Openbaring van de Vader (Joh. 12: 45; 14: 9). Deze naam heeft te hogere betekenis, omdat door het Woord van de Heere hemel en aarde gemaakt zijn, daarom geen vijand iets daartegen uitrichten kan.

Bij dezen, wiens naam is het Woord van God, zijn al Zijn vijanden en in het bijzonder het beest, als stoppels voor het vuur; met de geest of de adem van Zijn lippen zal Hij de goddeloze doden (Jes. 11: 4).

Ook het leger trekt in statige triomftocht achter Hem; maar toch is er een onderscheid tussen de verschijning van Christus en die van Zijn leger. Zijn gewaad is in bloed gedoopt, zij daarentegen dragen rein, schitterend lijnwaad; Hij alleen treedt de wijnpersbak van de toorn; zij nemen alleen deel aan de triomf, zonder dat ook maar één bloeddruppel hen zou mogen bespatten. Evenals Hij alleen in Gethsémané en op Golgotha in het bloedige doodszweet heeft geworsteld, om de enige bewerker van onze zaligheid te zijn, zo zal Hij ook alleen op die dag van de openbaring van Zijn macht de strijd voeren, opdat Hem de eer van de hele redding van het begin tot het einde toekomt.

Het scherpe zwaard in de mond van de Zoon van God is dat van de almacht, die spreekt en het is er en door de adem van de lippen doodt. Hoe Christus met het zwaard van Zijn mond Zijn vijanden neerhouwt, wijst in een voorspellend voorbeeld Joh. 18: 5 aan. (vgl. Hand. 9: 4 v.).

Vele uitleggers menen het: "Hij zal hen hoeden met een ijzeren roede", zo te moeten opvatten: alleen de legers van de antichrist en diens aanhang worden vernield, de volken daarentegen, waaruit zij zijn verzameld, bestaan nog voort. Hun heeft het tot hiertoe ontbroken aan een onbuigzaam strenge, met de rechtvaardigheid nauwkeurig overeenstemmende, waarachtig heilige en ook werkelijk heiligende tucht! Die zal nu onder de scepter van Christus worden uitgeoefend en deze zal al het heidense in de harten onweerstaanbaar neerhouwen. Dat strijdt echter tegen de uitspraken in Hoofdstuk 13: 15 vv. en 14: 9 vv. welke onder het bestuur van de antichrist geen middelplaats mogelijk is; men moet of het dier aanbidden en zijn teken aannemen, of lichamelijk omkomen en zich door de Heere in een andere wereld laten overplaatsen. Die dus hier te lande overblijven zijn, ook als zij de strijdstocht tegen Jeruzalem niet meemaken, als grijsaards, zwakken, vrouwen en kinderen, evenwel aanbidders van het dier en moeten eveneens drinken van de wijn van de toorn van God. Het wordt dus met de hele, door de antichrist beheerste wereld weggeruimd. Men mag dus niet met Bengel zeggen: "de ijzeren roede dient tot het onderwerpen van degenen, die overblijven; deze dient integendeel volgens Ps. 2: 9 om te verpletteren (vgl. Jes. 30: 14 er bij het in Hoofdstuk 11: 13 genoemde oordeel nog velen over, bij wie de gedachte aan een heilige en heiligende tucht door de moeilijke ervaring, die men heeft gemaakt, zeker op de juiste plaats is. Wat de inhoud van het 16e vers aangaat, kan men de beschrijving ook zo opvatten, dat die een titel zowel in het kleed geborduurd is, als ook op de heup in een vorm, die de plaats van de schede van het

zwaard innam, was aangebracht. Evenals het ene de macht symboliseert, zo ook het andere de pracht van zijn Koningswaarde tegenover de antichrist, wie de satan meent alle rijken van de wereld en hun heerlijkheid te hebben overgegeven, die hij eens aan Hem, de Zoon van God tevergeefs aanbood (MATTHEUS. 4: 8 v.).

En ik zag één (Hoofdstuk 8: 13) engel, staande in de zon; en Hij riep met een grote stem tot al de vogels, die in het midden van de hemel, in het Zenit, dus in het allerhoogste van de hemel, vlogen: a) Kom hierheen en vergader u tot het avondmaal van de grote God (volgens betere lezing: "tot het grote avondmaal van God.

Jer. 12: 9 Ezechiël. 39: 17

Opdat u eet het vlees van de koningen en het vlees van de oversten over duizend (vgl. Hoofdstuk 6: 15; 13: 16) en het vlees van de sterken en het vlees van de paarden en van degenen die daarop zitten, en het vlees van alle mensen zonder onderscheid van stand en ouderdom, zowel van vrijen en dienstknechten en kleinen en groten (Ezechiël. 39: 4 en 17: 20).

Waar zo’n Koning in de strijd gaat, daar kan de uitslag niet twijfelachtig zijn; deze gedachte wordt voorgesteld door het beeld van de engel, die in de zon staat en reeds voordat de slag heeft plaats gehad alle vogels onder de hemel samenroept tot het dodenmaal.

De antichrist ontwikkelt zijn hele macht; maar het antigoddelijke is juist op zijn hoogte, op het toppunt van zijn stoffelijke en geestelijke machtsontwikkeling, toch slechts een opgepronkt lijk, een rottend ras, waarom de arenden zich moet in vergaderen.

Dit ontzettend maal, waartoe de engel de vogels van de hemels nodigt, is de keerzijde tot de maaltijd van het Lam, waarvan in vs. 9 werd gesproken. Zij, die de nodiging daartoe versmaden, zullen er zich niet aan kunnen onttrekken voedsel te worden voor die ontzettende maaltijd.

Na Christus’ terugkomst is de overwinning over het leger van de antichrist snel voleind, zo snel, dat hun lichamen, reeds voor zij gestorven zijn, de gieren en arenden tot een aas worden overgegeven. De engel staat in de zon, dus in het midden van het hemelruim, in het verhevenste punt en roept de roofvogels, die in de hoogste luchtgewesten rondzweven toe, dat zij zich tot de grote maaltijd van God vergaderen zullen. Deze uitnodiging van de roofdieren staat ook bij Ezechiël. 39: 17-20 te lezen, waar het leger van Gog of de antichrist aan het gulzig gevogelte wordt prijs gegeven. De profeet noemt de enkele klassen in zijn profetische beeldspraak op en zegt: "Eet vlees en drink bloed, vlees van helden zult u eten en bloed van de vorsten van de aarde zult u drinken, rammen en lammeren en bokken en varren, die allen op het gebergte Bazan zijn vetgemest. En u zult het vette vee eten tot verzadiging toe en het bloed drinken tot dronken wordens toe, van Mijn slachtoffer, dat Ik voor u geslacht heb. En u zult verzadigd worden aan Mijn tafel aan ros en ruiter, aan helden en krijgslieden, spreekt de Heere Heere." Deze voorspelling is juist dezelfde, die wij hier aantreffen en heeft betrekking op de antichrist of op Gog en zijn leger. De Gog en Magog, die Johannes na het duizendjarig rijk tijdens de laatste opstand noemt, is slechts een opvolger van deze Gog. De ander wordt door het vuur van de hemel verteerd (20: 9), zodat er voor de roofvogels niets meer overblijft; deze kan hier zo niet bedoeld zijn. De optelling door de engel van personen van verschillenden rang beantwoordt ook aan die, die wij in het zesde zegel vinden (Openbaring 11), waar insgelijks bij wijze van voorbeeld van de antichrist gesproken wordt. Deze

roofvogels zullen inderdaad iets tot voedsel krijgen, maar over het algemeen zal men de lijken zo snel mogelijk begraven; het prijsgeven van hun lichamen aan de vogels is slechts een honende brandmerking, hun stoffelijk hulsel na de dood weggelegd; wat zij de lijken van de martelaren hebben aangedaan, wordt aan hun lichamen vergolden.

Een paard is een schoon, levendig, moedig, strijdbaar dier. Het zitten op het paard geeft te kennen, majesteit (Zach. 10: 3), strijdbaarheid (Job 39: 22, 27), snelheid (Jer. 4: 13). De witheid van het paard wijst aan zuivere heiligheid vs. 8, en overwinning (MATTHEUS. 28: 3). Dus wordt de Heere Jezus aan Johannes, die in vertrekking van de zinnen was, in een gezicht, als in de geopende hemel, vertoond zoals de benaming en het werk te kennen geven: Hij is getrouw aan Zijn Kerk. Hij zorgt voor haar. Hij verlaat haar nooit. Hij staat haar bij en helpt haar. Hij is waarachtig. Hij belooft in oprechtheid en volvoert het in standvastigheid. Hij is de rechtvaardige Rechter van de hele aarde, Hij ziet alles door en door en vergeldt een ieder naar zijn werken. Het is recht bij Hem, verdrukking te vergelden die verdrukken en die verdrukt worden verkwikking. Hij is een krijgsman, niemand kan tegen Hem bestaan, als Hij verscheurt, zo kan niemand redden, het is vreselijk in Zijn handen te vallen. Dat is Hij, alwetend, ontzaglijk voor de Zijnen en vreselijk voor de vijanden. Hij heeft de macht en heerschappij over alles, als de Koning der koningen. Hij is de onbegrijpelijke Heere, die geen mens gezien heeft of zien kan, Zich bedekkend zelfs met het licht door de onverdraaglijke stralen als met een kleed. Hier wordt niet gesproken van het laatste oordeel, maar van een strijd, die nog lang vóór het laatste oordeel zou voorvallen te Armagéddon, waarvan in de zesde schaal (Hoofdstuk 16: 16) gesproken wordt. De legers, zo genoemd wegens hun menigte, waren niet eigenlijk in de hemel, maar zij werden in een gezicht aan Johannes in de geest zijnde, in de hemel vertoond; niet in de hemel zou deze strijd voorvallen maar op de aarde. Het waren geen legers van engelen naar van mensen, die met de Heere Jezus tegen de antichrist zouden strijden en een grote slachting van mensen zouden zien. Zij waren, zoals hun koning, in het wit, dat te kennen geeft, niet alleen de rechtvaardigheid van de zaak van tegen de antichrist te strijden en de overwinning van hem, maar ook van hun oprechtheid in geloof, hoop en liefde door en in Christus. Deze legers volgden hun Koning, begaven zich niet op een andere weg, maar hielden zich bij Hem, vertrouwden op Hem en pasten op Zijn wenk in deze strijd en streden voor Hem al biddend, al belijdend, al vechtend. Deze worden Hoofdstuk 17: 14 genoemd de geroepenen, de uitverkorenen, de gelovigen. Zijn wapenen waren: zwaard, ijzeren roede, wijnpersbak, De legers deden niets, dan op bevel van hun Koning, die met Zijn mond bevel gaf om de antichrist en zijn aanhang door Zijn Woord, dat door het tweesnijdend zwaard hier te kennen wordt gegeven, te overwinnen. De oversten plegen ijzeren staven te hebben, waar aan de opperste een bal was rondom vol diepe kepen, waardoor al wat het raakte verpletterd werd. De ijzeren roede betekent de onweerstaanbare sterkte (Ezechiël. 21), waardoor Hij de antichrist zal vermorzelen als een pottenbakkers vat (Ps. 2: 9). Zoals de afgesnedene trossen druiven in een grote kuip geworpen en door de voeten van de mensen aan stukken getreden worden, zo zou het met de heidenen, de antichrist en zijn aanhang gaan. Zij zouden door de toorn en de gramschap van God als druiven verpletterd worden, waaruit geen wijn, maar mensenbloed in grote menigte zou vloeien. In dit grote oordeel zou de Heere Jezus Zijn grote macht vertonen, die Hem gegeven was in hemel en op aarde. Het zou duidelijk blijken, dat Hij de koning der koningen en de Heere der heren is; het zou zijn tot verschrikking van de vijanden en tot blijdschap en ontzag van Zijn kinderen. Zoals een koning te veld gaande en te paard rijdende, verschrikkelijk en ontzaglijk is door zijn koninklijk gewaad, op zijn kleed, dat over de dijen hangt, een aanzienlijk geborduurd teken hebbende wie hij is. Op zo’n wapenrusting van zulke koning kan niet anders dan de uiterste verwoesting van zijn vijanden volgen. In de zon te staan en te staan in de stralen van de zon, dat is duidelijk en openbaar voor de dag komen, zodat men door een ieder kan gezien

worden. Het zinnebeeld is een engel, hetzij alleen aankondigende aan Johannes, en door hem aan ons, de grote verwoesting van de antichrist, na Rome's ondergang zijn uiterste kracht weer ingespannen hebbend, hetzij ook verbeeldende leraren, die met het licht van de Heere Jezus, de Zon der gerechtigheid, bestraald zijnde en de waarheid van de profeten verstaande, het volk van God in die tijd als de antichrist allen zou samenbrengen, tegen de Kerk, zouden aanmoedigen, dat zij niet te vrezen hadden voor zijn grote toeleg, omdat het maar zou zijn tot zijn eigen verwoesting. Deze engel nodigt alle vogels van de hemel te gast, waardoor eigenlijk gezegde vogels verstaan worden en daardoor wordt te kennen gegeven een overgrote slachting van mensen en paarden, zodat het land met dode lichamen vervuld zou worden, die op aarde zouden blijven liggen en ten prooi van al het wild gedierte en gevogelte zowel in versmading onbegraven blijven liggen als het gemene volk (1 Sam. 17: 46 Ezechiël. 39: 17).

Men vindt hier de bespotting van alle vijandelijke pogingen tegen Hem en Zijn Kerk, de grootste, algemeenste en schrikkelijkste van alle neerlagen van de vijanden en eindelijk de zekere en voorafgaande bekendheid zelfs bij de vijanden, die, als Jezus op de wolken zal verschijnen, uit vrees zullen wegvluchten.

En ik zag het beest (Hoofdstuk 17: 11) en de koningen der aarde (Hoofdstuk 17: 13 en 17) en hun legers vergaderd rondom Jeruzalem (Joël 3: 17), om strijd te voeren tegen Hem, die op het paard zat en tegen Zijn leger (Hoofdstuk 17: 14).

Zo uitvoerig als de beschrijving van Christus is, zo kort is de beschrijving van de strijd; zeer natuurlijk, omdat tegen Hem, die met het zwaard van Zijn mond slaat, eigenlijk geen strijd kan plaats hebben. Bij het dier en de koningen is sprake van legers, daarentegen heeft Christus slechts één leger bij zich.

Als mensen onder elkaar strijden hebben zij gewoonlijk beiden onrecht; zo is ook de tegenstelling van wereld en Godsrijk, zoals die op aarde onder onvolkomen mensen gezien wordt, altijd slechts een relatieve. De antichristische tegenstelling zal echter een absolute zijn, zuiver onvermengd onrecht en goddeloosheid.

En het beest, dat reeds in de profetie Ezechiël. 38: 7 als hoofdman van al deze menigten werd voorgesteld, werd gegrepen en met dit de valse profeet, a) die de tekenen in tegenwoordigheid ervan gedaan had, waardoor hij verleid had, die het merkteken van het beest ontvangen hadden en die zijn beeld b) aanbaden (Hoofdstuk 13: 11 vv.). Deze twee zijn levend, zonder eerst lichamelijk gedood te worden zoals de anderen (vs. 21), geworpen in de poel van vuur, die c) met sulfer brandt (Jes. 30: 33 Dan. 7: 11 en 26).

Deut. 13: 1 MATTHEUS. 24: 24 Openbaring 16: 14 b) Openbaring 20: 10 c) Openbaring 10

Hoe en wanneer dat grijpen en neerwerpen plaats had wordt niet gezegd, maar in elk geval moet hier aan het leger van de Heere gedacht worden als ook werkzaam, terwijl de anderen door de Heere alleen werden vernietigd.

Zonder twijfel is op te merken, dat hieraan niet, als later bij de satan in Hoofdstuk 20: 2, die eerste handeling uitdrukkelijk aan Christus zelf wordt toegeschreven.

Zonder de dood te zien varen het beest en de valse profeet direct ter helle, evenals omgekeerd Henoch en Elia levend ten hemel voeren; daaruit volgt, dat zij vóór alle anderen in de boosheid waren opgegroeid.

In Hoofdstuk 20: 12 worden de goddelozen tot dat einde uit de graven opgewekt, om ook in hun lichaam de vlammen van de eeuwige pijn te gevoelen.

Die twee worden vroeger gevonnist dan de satan, die in Hoofdstuk 20: 3 slechts voor duizend jaren wordt gebonden, omdat hun bestaan en werken zijn einde heeft bereikt, waartegen deze door de gang van de ontwikkeling van de dingen nog een wortel in de aarde heeft en nogmaals moet optreden; en zij worden vroeger geoordeeld dan de volken, die hen aanhangen, die slechts worden gedood, omdat zij hun straf eerst kunnen ontvangen in het laatste algemene oordeel (Hoofdstuk 20: 15).

En de overigen van de antichristische legerschaar, de koningen en de krijgslieden, werden gedood met het zwaard van Degene, die op het paard zat, dat uit Zijn mond ging (vs. 15 Jer. 30 vv. Jes. 34: 1 vv. Ezechiël. 39: 8 vv.), zodat hun zielen aan de hel of aan de hades werden overgeleverd (Hoofdstuk 6: 8); en al de vogels werden, zoals reeds in vs. 17 v. werd gezegd, verzadigd door hun vlees (hier wordt Ps. 76 gelezen).

"Evenals Christus voor de Zijnen de eerste is, die ingaat in hun erfenis, in de hemel, zo zal de antichrist voor de zijnen eveneens de eerste zijn, die in hun erfenis, het eeuwige vuur ingaat." Met hem wordt echter gelijktijdig en eveneens levend de valse profeet erin geworpen, die, zoals wij niet anders kunnen geloven, ontsproten is aan die orde, die de zaligmakende naam van Jezus op even gruwelijke wijze in het tegendeel heeft omgekeerd, als de antichrist de Christus van God (Luk. 9: 20) tot een Christus van de duivel heeft omgekeerd.

Het beest werd gegrepen. In de eerste plaats wordt zo de antichrist, de man, die sinds 1290 dagen de god en koning van de mensheid is en ieder, die hem of zijn beeldzuil niet aanbad en hem niet als koning erkende, het leven liet benemen, gegrepen. Een gelijk lot overkomt de valse profeet, die tekenen voor hem verrichtte; die juist de duivelswonderen, de werkelijke wonderen, waardoor de ongelovigen zich lieten verleiden en met spoed voor het oordeel rijp werden, voor de antichrist te voorschijn bracht, evenals de tovenaars van Egypte tot op zekere graad, de wonderen van Mozes door bovennatuurlijke, duivelse krachten nabootsen konden. De valsen profeet hebben wij in het beest uit de aarde teruggevonden (13: 11-18), dat de lieden een merkteken gaf en allen die het beest of zijn beeld, namelijk de antichrist en zijn beeldzuil, waarin een geest woonde, niet aanbaden, liet doden. Wat daar van het beest uit de aarde, wiens krachtigste wonder het is, dat hij aan het beeld van het beest een geest geeft (13: gezegd is, stemt met datgene, wat hier van de valse profeet wordt getuigd, nauwkeurig overeen. Het beest uit de aarde wordt evenwel daar niet de valse profeet genoemd; pas ten tijde van het beest uit de afgrond treedt het onder deze naam, met de draak en de antichrist, als een drieheid op (16: 13). Wij hebben gezien, dat het hele pausdom tot het ongeloof van de volksheerschappij overgaat; wij hebben ons hierover niet te verwonderen, omdat ongeloof en bijgeloof zeer nauw aan elkaar verwant zijn. In het allerminste is het bevreemdend, wanneer weer de verkeerdsten onder de verkeerden bij de Rooms-Katholieken, waarvan de kern het genootschap van Jezus was, zich bij het antichristendom voegen. Bovendien zal het valse profetenschap in dienst van de antichrist, bij wie zij weer geheel en al dezelfde rol als bij het pausdom spelen, hun meerdere eer en hoger stelling verschaffen. Bij het dan door de duivel gestichte valse profetendom zullen zich ook vele anderen aansluiten, zodat het in eigenlijke zin niet meer streng aan het genootschap van Jezus gebonden is, dat dan ook in deze vorm,

sinds de daarstelling van de toekomst-religie zal hebben opgehouden te bestaan. De bijzondere werkzaamheid van het beest uit de aarde bij de antichrist en zijn aanvangen van dit dienstwerk wordt op het nauwkeurigst in Hoofdstuk 13: 13-18 voorspeld en de verklaring van deze plaats behoort men zich hier tot juist verstand van vs. 20 te herinneren. De pseudo-profeet (16: 13), die naast de persoonlijken draak en de persoonlijke antichrist optreedt en ook een kikvorsgeest uitademt, is evenwel ook een enkel persoon, de meest op de voorgrond tredende onder de valse profeten, zoals de Antichrist het meest op de voorgrond treedt onder de koningen van de aarde.

Christus verschijnt aan het hoofd van Zijn hemelse legermacht als Koning en Rechter om het waarachtige Woord van de profetie te vervullen. Na deze verschijning, die van geweldige natuurverschijnselen vergezeld zal gaan, waarvan wij in Openbaring 6: 12 vv. 11: 19. MATTHEUS. 24: 29 Jes. 13: 6 Joël 3: 3 Haggai 2: 7 Zach. 14: 5 de beschrijving hebben, wordt ons nu in vs. 17-21 de vernietiging van de anti-christelijke macht van het beest en van de valse profeet geschilderd. De hoogste spanning van de strijdigheden, die de gemeente van de Heere tot haar verheerlijking toebereiden, heeft daarentegen de anti-christelijke wereld in de laatste tijden voor haar ondergang en verderf rijp gemaakt. Bij de gemeente van de Heere wordt de doding van het vlees de weg tot verheerlijking van de Geest, terwijl bij de anti-christelijke partij, de voleindiging van het vlees haar bloesem en vrucht en haar bezoldiging de dood is."Het beest gaat ten verderve" (Openbaring 17: 8, 11 Gal. 6: 8). Het God-tegenstrevende wezen is juist op het toppunt van zijn materiële en geestelijke ontwikkeling slechts een opgesmukt lijk, een dood aas, waarom zich de arenden zullen verzamelen en tot welks vertering nu vóór alle dingen de vogels van de hemel plechtig worden uitgenodigd (Openbaring 19: 17 Ezechiël. 39: 4; 17-20 MATTHEUS. 24: 28). Oud- en Nieuw Testament stemmen hierin volledig overeen. Hoogst opmerkelijk is de vermetele verblinding van de antichrist en zijn koningen, die in hun ijdele waan menen, dat hun aardse strijdkrachten iets vermogen tegenover de hemelse legermacht (vs. 19). Dit is dan het toppunt van de babylonische dwaasheid, die wereld en vlees tot het hoogste in staat menen te zijn; maar zij allen vergaan in hun dolle vermetelheid door vuur, dat God van de hemel zendt om hen te verteren. Christus verschijnt met de Zijnen; maar van een gevecht tussen die beide legermachten is nergens sprake, slechts de verschijning van de Heere der heerlijkheid is voldoende om de antichrist te overwinnen en hem te vernietigen, "door de verschijning van Zijn toekomst" (2 Thessalonicenzen. 2: 8). Evenals eenmaal in de lijdensnacht van Gethsémané het enkel woord van de Heere: "Ik ben het" Zijn vijanden verschrikt deed ter aarde storten (Joh. 18: 6), zullen nu het beest en de valse profeet (Oettinger zegt: "de antichrist met zijn filosofen aan het hoofd van hun legermacht, door dodelijke schrik verlamd zonder tegenspraak, gegrepen worden en levend geworpen worden in de poel van vuur, die van sulfer brandt (vs. 20). Maar hun aanhang daarentegen, koningen, hoofdlieden en geweldigen, met allen, die hun onderdanig waren, worden gedood door het scherpe zwaard, dat uit Christus' mond gaat; dat is: door de adem van Zijn mond en Zijn rechters woord (vs. 21-25. 2 Thessalonicenzen. 2: 8 Hebr. 4: 12). Er wordt dus onderscheid gemaakt tussen verleiders en verleiden! En hoe zwaar ook de straf van deze laatsten is (vergel. 14: 9-11), zo worden toch de eersten op een buitengewoon voorbeeldeloze wijze gestraft, zoals wij ook elders trappen en graden vinden aangewezen in de vergelding of veroordeling (zie MATTHEUS. 11: 22, 24 Luk. 12: 47, 48 Joh. 19: 11). Geheel in overeenstemming met het bovenstaande, beschrijft ons Paulus in 2 Thessalonicenzen. 2: 8 het oordeel over de antichrist. Hiermee is nu het wezen van het beest voor altoos vernietigd en van de aarde gedaan. De wereldrijken, in hun tot hiertoe bestaan hebbenden vorm, zijn vernietigd. Het wezen van de wereld neemt een geheel verschillend karakter aan. In plaats van de heerschappij van het beest vestigt zich het Koninkrijk van God, het rijk van de Mensenzoon en Zijn heiligen.

Het leger van de antichrist zou geheel verslagen worden, niet door kracht en geweld van het leger van de Kerk, maar door de kracht van de Heere Jezus, die hen misschien met hagelstenen zou verpletteren en aan Zijn volk bevel zou geven, om hen allen te doden en hun lichamen onbegraven te laten liggen, opdat de vogels zich met de gedoden verzadigen zouden. Dat is het einde van het pausdom en van de mens der zonde, de zoon des verderfs.

Het laatste uur genaakt. Alle tekenen getuigen het. De hemel roept: morgen onweer! want hij is bloedig rood. De Mozessen en Elia's, die dan leven, verkondigen het met luider stem en vermanen de ongelovigen en onbekeerden om de nu toekomende toorn van het Lam te ontvluchten. Ook de uitwendige natuur wordt hevig bewogen en geschud en geeft, evenals de dierlijke schepping vóór het uitbarsten van een zwaar onweer, door in- en uitwendige trillingen en schokken haar angst voor het naderend ontzaglijk tijdsgewricht te kennen. Zij zucht nu meer dan ooit met opgestoken hoofd! Intussen bereiden ook de beide rijken, die de aarde onder zich verdelen, zich tot de strijd. Aan de ene zijde staat het rijk van God. Het is nu vergroot met onderdanen uit alle volken en natiën, van alle talen en tongen. Want aan alle volken zonder onderscheid is het Evangelie gepredikt, hun tot een getuigenis. Aan heidenen zowel als aan Joden is gelegenheid gegeven om zich onder de banier van het heil te schaar. Velen daaronder, velen uit Israël, hebben dan ook aan die roeping voldaan. Wel hebben zich ook reeds vroeger sommigen uit de schoot van het Jodendom losgerukt om genezing en heil aan de voeten van hun Messias te zoeken; maar tot dusverre was de bekering slechts persoonlijk; niet algemeen, niet nationaal. Nu echter, nadat de volheid van de heidenen is ingegaan, wordt ook Israël zalig; Israël bekeert zich als natie tot de Heere. Zo ontwikkelt zich het Godsrijk op een voorbeeldeloos voorspoedige wijze en staat het daar in de lentebloei van de bruid, die haar bruidegom verwacht! Aan de andere zijde staat het rijk van de duisternis. Ook daar grijpt een steeds toenemende ontwikkeling plaats. Het voorname middel daartoe is de verschijning van een nieuw optredende macht, die zich als het hoofdwerktuig van de koning van het rijk van de duisternis, van de satan doet kennen en door zijn valse profeten ondersteund en door het vleselijk en onbekeerlijk Jodendom erkend, gediend en geholpen, zich tegen de Messias en God met ongehoorde vermetelheid ten strijde gordt. Hij vormt een algemeen aantrekkingspunt voor alle beginselen en krachten, die God en Zijn Gezalfde weerstaan. Wel bestonden die beginselen en krachten reeds vroeger en zweefden zij als verspreide donderwolkjes aan een hete en benauwde zomerlucht aan de hemel van de mensheid om; maar nu verenigen zich al die onheilspellende voortekens tot een gesloten geheel en vormen nu een zwarte donderwolk, die de hele hemel overdekt en van uit haar onheilzwangere schoot het rijk van de Christen bedreigt. De profetische voorlopers van de valse Christus, de Simons en Bar-cochba's van vroeger dagen, worden nu door de eigenlijke antichrist vervangen. Rondom hem schaart zich alles wat zich tegen God en de heerschappij van Zijn Zoon verheft. Het hoofd van de opstand telt zijn benden, ordent zijn aanval en brengt zijn legerschaar te veld. Het strijdperk is de omtrek van Jeruzalem. De strijd vangt aan met de vernietiging van Babel, het vleselijk en afvallig Jodendom. Het lied wordt gehoord: zij is gevallen, het grote Babylon. Nu deze eerste overwinning, die te gering scheen voor de persoonlijke tussenkomst van de Messias zelf uit de hemel om de begonnen strijd voort te zetten en te voleindigen. Hij verschijnt, die genoemd wordt Getrouw en Waarachtig en die oordeelt en strijd voert in gerechtigheid. Hij verschijnt op Zijn wit strijdsros gezeten, met het in het bloed geverfde kleed van de uit de strijd komende overwinnaars, met een gordel omgord, waarop geschreven staat: Koning der koningen en Heere der heren, met de koninklijke tulband op zijn hoofd en met het scherp zwaard uitgaande uit Zijn mond, waarmee Hij Zijn vijanden slaan zal: Zijn enig wapen is de adem van de mond! Hem volgt Zijn leger, deels engelen, deels eerstelingen uit de mensen, ook op witte paarden gezeten, maar in plaats van met het bloedrood gewaad met witte kleren bekleed. In hun hand, in hun

mond is geen wapen, ook wordt van hen geen eigenlijke strijd gevergd: Christus is Zichzelf genoeg: zij komen alleen om getuigen van Zijn strijd te zijn en door hun tegenwoordigheid de luister van Zijn zegepraal te verhogen! De strijd gaat aan. Reeds eer nog die strijd begonnen is, worden de arenden uitgenodigd om het aas van de verslagenen te eten: een teken van de zekerheid van de overwinning. Eén slag en de strijd is beslist. De antichrist, zowel als Zijn dienaar, het valse profetendom wordt verslagen en ten verderve overgegeven. Het zwaard van de overwinnaars weidt in het bloed van de overwonnenen. Het vratig en nooit verzadigd roofgedierte wordt verzadigd met hun vlees. Nu blijft nog slechts één tegenstander van de Christus over: de grootste, de machtigste, de satan, de draak, die de hele wereld verleidt. Het uur evenwel van zijn oordeel is nog niet. Hij wordt slechts gegrepen, gebonden en in een afzonderlijke kerker voor een nader oordeel bewaard. Intussen is de Messias-heerschappij op aarde begonnen. Op deze aarde staat de troon van de Messias, omgeven door de tronen van hen, die, met Hem overwonnen hebbend, nu als koningen met Hem heersen. Ten dele zijn het heiligen uit de hoogte, die vroeger reeds bij Zijn komst in Zijn gevolg werden gezien, ten dele zijn het de pas gezaligde martelaars, die door Hem vooraf uit de doden zijn opgewekt. Immers de verschijning van de Messias op aarde gaat met een opstanding gepaard; het is nog wel de algemene opstanding niet, die later volgen zal, maar het is van de opstanding nochtans het voorteken. Het is de opstanding van de uitverkorenen: de vroegrijpe eerstelingen van de hemelse oogst. Men heeft het tijdperk, dat van de komst van de Messias op aarde tot aan Zijn volkomen zegepraal en de verschijning van de nieuwe hemel en de nieuwe aarde, terecht met het tussentijdperk vergeleken, dat tussen de eigen opstanding en de hemelvaart van de Heere verliep. Hier toch evenals daar is alles overgang, voorbereiding, toerusting: iets heerlijks in zichzelf en in vergelijking met hetgeen geweest is en toch iets, dat gevolgd staat te worden door die nog eindeloos heerlijker zullen zijn. Maar zo ontbreekt dan ook aan deze vergelijking het wonder van de opstanding niet, waarmee het veertigdaagse tussentijdperk in het leven van de Heere aanving. Eerst hief het Hoofd Zich op uit het graf, nu volgen reeds de meer verheven leden en voorspellen het ogenblik, waarop het hele lichaam volgen zal! Van dat tussentijdperk wordt ons niets of bijna niets gemeld. Het zijn duizend jaren van rust; duizend jaren evenwel, die de gelukkigen koningen en priesters als een enkele dag wezen zal. Een hemelse sabbatdag van verademing en vrede tussen de strijd, die geweest is en de strijd, die komt. De vóór sabbat van de eeuwige rust! In die gelukkige tijd openbaart zich de heerlijkheid van het Christendom aanvankelijk ook in zichtbare gestalte. De hele aarde wordt één Thabor, waarop de Gemeente van Christus als voorbode van haar toekomstige heerlijkheid bij aanvang verheerlijkt wordt. Met die verheerlijking van haar bewoners gaat de aanvankelijke verheerlijking van de aarde gepaard. Het zuchtend schepsel, dat Zijn koning in Zijn val heeft moeten volgen en de gevolgen daarvan delen, begint zich met zijn Koning vanuit die val op te richten en proeft ook een voorspraak van de algemene verlossing. De storende en schadelijke krachten van de natuur worden in haar werking gefnuikt (Hosea 2: 17 Jes. 65: 25). De sluimerende kiemen van een bekende of nog onbekende schoonheid en vruchtbaarheid van de aarde worden opgewekt (Hosea 2: 20, 21; 14: 6-8 Jes. 55: 12, 13). Vooral ook Palestina handhaaft in dit opzicht haar roem. Het idealisch tafereel van de goddelijke dichters verkrijgt waarheid en leven, houdt op een ideaal te zijn.

De Herder zal verbaasd in dorre wildernissen De lelie bloeien zien uit klip en waterlissen en horen onverwacht in het schraal en dorstend zand Een springbron ruisen, die de groei voert op het land. De rotskloof, het gruwbre nest van de schuifelende draken Zal gras en rietscheut voên en het koelend windjen smaken; Dan maakt de distel plaats voor myrth en eedlen pijn en palm en cederboom dekt heide- en zandwoestijn. De beuk en fiere de zal hei en doornestruiken Vervangen en de olijf uit scheerling zaad ontluiken. Het lam zal met de wolf verkeren als gespeel; De luipaard naast het kalf zich vleien in het gareel; De leeuw zal zich op

het stro aan ‘s runders kreb vergasten; Geen beer, geen tijger taalt om het geitjen aan te tasten. Het pas gespeende rund drijft panters naar de vloed; En de ander lekt in het gras van de moede wandlaars voet. De zoogling strijkt de huid van de schubbige aspisslangen, En durft de basilisk in het kindervuistje prangen; Steekt lachende de hand in leeuw- en drakenmuil en kruipt bij het wriemlend broed in d’ open addren kuil.

HOOFDSTUK 20

OVER DE GEBONDEN EN ONTBONDEN DRAAK, GOG EN MAGOG EN HET LAATSTE OORDEEL

II. Vs. 1-5. Nu volgt het gezicht over de eigenlijke hoofdvijand, van Satan zelf, die al die anti-christelijke en antichristische machten onder de mensen, waarvan tot hiertoe gesproken werd, heeft gevormd en als zijn werktuigen gebruikt. Dit gezicht is tweevoudig, een voorlopig, bestaande in het neerwerpen in de afgrond en in het binden voor duizend jaren en een, dat voor de hele eeuwigheid beslist, bestaande in het definitieve neerstorten van de Satan in de poel van het vuur tot eeuwige kwelling. Het voorlopige gericht nu heeft door het binden van de Satan een zichtbare oprichting van het rijk van Christus eveneens voor duizend jaren ten gevolge, waardoor de beloften, aan het oudtestamentische verbondsvolk gegeven over een heerlijke toekomst op deze aarde (Jes. 25: 8; 65: 25 "Uit 19: 28, volkomen worden vervuld (vs. 1-6). Daarna zal nog een laatste nieuwe verheffing van de goddeloosheid, een laatste strijd van de Satan met Christus plaats hebben, die nog een laatste openbaring van de toorn van God van de hemel en met deze de volledigen val van de Satans teweeg brengt (vs. 7-10). Daarmee heeft echter ook reeds de overgang plaats gehad tot het laatste oordeel, dat door opwekking van alle doden zonder uitzondering wordt volbracht en voor alle eeuwigheid over de hele mensheid beslist (vs. 11-15).

En ik zag, nadat zoals in Hoofdstuk 19: 20 v. is meegedeeld, het oordeel over het beest en de valse profeet was volvoerd een Engel, namelijk die, waarvan reeds in Hoofdstuk 5: 2; 7: 2;
13; 10: 1; 14: 17; 18: 1 en 21; 19: 17 gesproken is, afkomen uit de hemel. Deze was macht gegeven over elk gebied in hemel en op aarde en onder de aarde (MATTHEUS. 28: 18 Filippenzen 2: 10 v. Openbaring 1: 18), hebbende als teken daarvan de sleutel van de afgrond Re 9: 1 en een grote keten in (beter: "op Zijn hand, over die uitgebreid en aan beide zijden neerhangend.

a) En Hij greep met Zijn linkerhand de draak, de oude slang, die is de duivel en satan (Hoofdstuk 12: 9) en bond hem met die keten duizend jaren.

2 Petrus 2: 4

En Hij wierp hem in de afgrond en sloot hem daarin, door de deur achter hem te sluiten en verzegelde die boven hem. Hij plaatste een zegel op de deur, om hem des te onherroepelijker in de bodemloze diepte als zijn gevangenis te houden, opdat hij de volken niet meer, zoals hij had gedaan, zolang hij nog ongehinderd zijn werk op aarde kon doen, verleiden zou en de heidenen, die in de catastrofen van de vorige geschiedenis niet ook waren ingewikkeld (Hoofdstuk 13: 3), niet zou bewegen om het rijk van God aan te vallen, ten einde de gang daarvan tegen te houden of te storen en de ontwikkeling ervan te verderven of te verontreinigen. Dit zou duren totdat de duizend jaren geëindigd zouden zijn, zodat nu een grote sabbat van duizend jaren voor de wereld komen zou. En daarna als die duizend jaren zijn voorbij gegaan, moet hij volgens het raadsbesluit van God nog eenmaal een kleine tijd ontbonden worden, om in hetgeen hij dan teweegbrengt het laatste beslissende oordeel over zichzelf en de hele mensheid teweeg te brengen.

De engel is zonder twijfel Christus zelf, die alleen daarom als een engel voorkomt, omdat Hij hetgeen Hij hier doet in de kracht en volmacht van Zijn Vader als de Wereldregeerder volbrengt. Niemand anders dan Hij heeft de sleutel van de afgrond, aan de ster in Hoofdstuk

1 moest die eerst voor het bepaalde gebruik alleen worden gegeven. Bij het noemen van de duivel zijn alle namen opeengestapeld, om aan te tonen hoe noodzakelijk het in banden sluiten van hem voor een geruime tijd was geworden, als het rijk van God zich eindelijk eens op aarde vrij zal bewegen en de hele mate van de krachten en zegeningen, die daarin gelegen zijn, openbaar zal maken. Is het de tegenstander toegestaan de hele diepte van zijn helse boosheid en de hele rijkdom van zijn macht en list te ontvouwen, om de Christus van de Heere Zijn bestuur op aarde te ontrukken en heeft hij dan het hoogste, dat hij kan teweegbrengen, in de wangeboorte van een persoonlijke antichrist, die hij van de dode heeft doen opstaan en in de inspiratie van de valse profeet, die uit de Kerk zelf is voortgekomen, reeds duidelijk gemaakt, zo is het na vernietiging van deze staatsgreep nu ook billijk en recht, dat hij voor een bepaald afgemeten langere tijdruimte buiten cours wordt gezet en van de macht om iets uit te werken wordt beroofd, opdat nu ook openbaar wordt wat het rijk van God op zichzelf kan teweeg brengen bij de mensenkinderen op aarde als deze niet, zoals tot hiertoe altijd het geval was geweest, door de duivel verblind, verleid en tot een rijk van de duisternis verenigd, dat in strijd was met het rijk van het licht. Wij hebben dan hier te doen met het zogenaamde chiliasmus of duizendjarig rijk Dit is een leerstuk, in welks geschiedkundige ontwikkeling drie perioden kunnen worden onderscheiden: 1) In de eerste eeuwen, door de meest gevierde kerkleraars verdedigd, werd het een hoofdbestanddeel, zo niet van het algemene kerkelijk geloof, toch van de orthodoxie van de geleerden, totdat een diep ingrijpende omkering van de openbare toestanden en van de stemming van het harten bij de Christenen het uit de rij van de kerkelijk legitieme voorstellingen tot de plaats van de ketterij verdrong. 2) Sinds de reformatie werd het vernieuwd als lievelingsdogma van godsdienstig opgewonden sekten en dwepers, die daarheen vluchtten met hun idealen of baatzuchtige wensen, die door de tegenwoordige tijd onvervuld waren gebleven, maar werd juist daarom door de gereformeerde belijdenis terzijde gesteld en in Art. 17 van de Augsburgse Confessie met alle beslistheid verworpen. 3) Dieper in het leven van de Kerk drong het weer sinds het midden van de 18de eeuw, nadat reeds het piëtisme er meer mee verzoend was door de krachtigen steun, die de eerwaardige prelaat Joh. Albr. Bengel er aan gaf en heeft heden zonder twijfel een veelbetekenende toekomst voor zich, hoewel kerkelijke orthodoxie het in elke vorm met de ban vervolgt en men met inspanning van alle krachten dat stuk uit de Bijbel probeert weg te exegetiseren. Wij hebben bij Jes. 65: 25 en Jes. 3: 25 van zodanige schrijvers, die onvoorwaardelijk voor autoriteiten kunnen gelden, aangehaald en reeds daar de overtuiging moeten verkrijgen, dat het profetische woord van het Oude Testament ontwijfelbaar tot de aanneming van een aards rijk van de heerlijkheid nog aan het einde van deze tijd van de wereld noodzaakt. Hier nu komt het profetische woord van het Nieuwe Testament bij en wel met een zo bepaald, ondubbelzinnig getuigenis, dat de antichiliasten of tegenstanders van het aannemen van een duizendjarig rijk genoodzaakt zijn, òf het kanonische aanzien van de Openbaring van Johannes te betwijfelen en dit boek voor niet-apostolisch te verklaren, òf de hele uitlegging van dit gedeelte van de Heilige Schrift als nog veel te twijfelachtig en onzeker terzijde te schuiven. Men moet dat doen, als men ten minste niet aan de woorden van de tekst op een wijze geweld wil aandoen, dat ieder verstandig lezer met recht moet vragen, of dat nog uitlegging is of niet veeleer mishandeling en vernietiging, óf men moet het duizendjarig rijk in het verleden en het heden van de Kerk zoeken en uit de lijst van de laatste dagen wegschrappen. Wij kunnen niet begrijpen "hoe men in het belang van een vermeende correctheid van de zuivere leer ertoe kan besluiten de eerste en laatste van deze drie wegen in te slaan; want wat de eerste aangaat is het toch zeker veel correcter om niet een gedeelte van het Woord van God op te offeren en daarmee aan de negatieve kritiek het mes in de band te geven, om ten slotte ook al het andere weg te snijden. Wat het laatste aangaat, men weet niet waar men zich meer over moet verwonderen, òf over het ontzaglijk verzwakken en vervluchtigen van het woord van de profetie, òf over de ontzaglijke

overwaardering van de tegenwoordige toestand, dat men het waarschijnlijk probeert te maken, dat het duizendjarig rijk en het binden van de satan, het eerste opstaan van de doden en de heerschappij van Christus over de wereld reeds in deze vorm van de Kerk openbaar zou zijn geworden. Ook de middelsten van de bovengenoemde drie wegen mogen wij niet inslaan, dat wij de uitlegging van onze plaats zouden laten rusten, al is het ook voor het praktische werk van een dienaar van het Woord aan te bevelen, dat hij de gemeente van pogingen tot verklaringen verschoont, die maar al te licht verwarring zouden kunnen aanrichten en dweperijen in de hand werken. Wij moeten echter met ons Bijbelwerk tot aan het einde van de Schrift voortgaan en kunnen niet voor ondiepten omkeren, die reeds menigeen het leven hebben gekost, maar hebben de plicht op ons genomen, onze lezers met de hulp van de Heere erover te brengen. Ik stel er belang in, schrijft een uitlegger, ten opzichte van alle uitspraken van de Heilige Schrift een goed geweten te hebben, geen van die met mijn hart weg te wensen en daarom met mijn verklaring geweld aan te doen. Ik wens tot die alle mij op dezelfde wijze te plaatsen, als een natuuronderzoeker, die de voorwerpen weer en weer beschouwt, ze onder de microscoop neemt en dan getrouw bericht wat hij heeft gezien. Met een dergelijke gezindheid geven ook wij de resultaten weer van ons Schriftonderzoek en zijn er zeker van, dat op die plaats, die bij ons het chiliasme inneemt en in die vorm, waarin het hier optreedt, op generlei wijze aan de Kerk schade zal worden gedaan.

Gedurende 60 eeuwen, zo hebben we vroeger gezien, heeft die oorlogstoestand geduurd, die God eens na de zondenval tussen de slang en de vrouw en tussen het slangenzaad en het zaad van de vrouw heeft gesteld (Gen. 3: 15); deze tijd van zware arbeid en strijd, waaronder het menselijk geslacht zo ontzaglijk heeft geleden, heeft de slang ten slotte nog tot die hoogte gebracht, dat er een op aarde regeerde, wiens teken juist 666 is geweest (Hoofdstuk 13: 18) en heeft met deze mens van de zonde voor de tweede maal het vrouwenzaad de verzenen vermorzeld, omdat hij door deze ook de Kerk van Christus heeft omgebracht, evenals hij vroeger Hem zelf aan de kruisdood heeft overgeleverd. Nu echter het antichristische wezen, die misgeboorte van de hel, overwonnen is, heeft ook die tijd van arbeid en strijd op aarde een einde, die toestand van strijd zal ophouden en daarvoor zal een sabbat van duizend jaren volgen in het zevende duizendtal sinds de schepping van de wereld (zonder twijfel met het oog daarop, dat aan de "duizend jaren" zesduizendtallen van de wereldgeschiedenis zijn voorafgegaan, worden ze zesmaal uitdrukkelijk genoemd: vs. 2, 3, 4, 5, 6 en 7)."Evenals het zevende jaar een rusttijd van een jaar voor een zevental aanbrengt, zo heeft ook de wereld duizend jaren rust voor zeven duizendtallen jaren." zo wordt op grond van Jes. 2: 11 Ps. 92: 1 en 90: 4 de Joodse schriftgeleerden gezegd; en merkwaardig luidt een overlevering van de school van Elias, die zegt: zesduizend jaren bestaat de wereld, waarvan tweeduizend thohoe (tijd voor de wet), tweeduizend thora (tijd van de wet), tweeduizend Messiasdag (Messiaanse tijd); van deze laatste is echter om onze zonden, die zo groot zijn, reeds zoveel verlopen. Israël, dat aan het einde van de 19de eeuw van de Messiaanse tijd zich eindelijk bekeert en vervolgens gedurende de 20e eeuw zich openbaart als een heilige Zionsgemeente (Hoofdstuk 1 vv.), zal deze tijd van rust en genot gedurende het zevende duizendtal jaren van de wereld in het bijzonder genieten als een tijd van heerlijkheid. Een Kerk uit de heidenen vergaderd, zal op de bodem van onze tegenwoordige Christenheid dan niet meer aanwezig zijn, omdat de antichrist ze hier in het bereik van zijn heerschappij vernietigt, zodat alleen op de bodem van onze tegenwoordige zendingsstations in vreemde delen van de aarde nog Christelijke gemeenten zullen bestaan en daarmee het woord aan de Kerk te Filadelfia in Hoofdstuk 3: 10 gegeven wordt vervuld. Aan het volk van Israël was de Sabbath gegeven tot een teken tussen hen en de Heere en tot een eeuwig verbond (Exod. 31: 12 vv.) en Israëls hele tijdrekening beweegt zich om de Sabbath, zodat het naast de wekelijkse Sabbath ook een maandelijkse Le 23: 25, een Sabbatsjaar Le 25: 7 en een jubeljaar Le 25: 55 geeft. Vanaf het

begin is het dus op het duizendtal Sabbathsjaren berekend, terwijl voor de kern uit de heidenen vergaderd deze hele orde en aanleg is weggelaten, ten teken dat voor deze het duizendtal Sabbathsjaren geen onmiddellijke betekenis heeft (vgl. het wegvallen van de derde en zevende bede van het Onze Vader in vele handschriften bij Luk. 11: 2-4); deze is integendeel meteen in het achtste duizendtal, dat de nieuwe hemel en de nieuwe aarde brengt (Hoofdstuk 21), met haar hoop op volmaking daardoor ingeleid, dat voor haar de dag van de opstanding van Christus als achtste dag van de week Re 13: 18 tot haar "dag des Heeren" is gemaakt. (Hand. 20: 7. 1 Kor. 16: 2 Openb. 1: 10). Wordt deze verhouding behoorlijk beschouwd, dan is het duidelijk, waarom het chiliasme van die tijd, dat de Kerk tot hele zelfstandigheid kwam en openlijke erkenning verkreeg, geheel uit de kring van de Christelijke leerstellingen moest uittreden en buiten deze blijven, zolang als de "tijden van de heidenen" duren, maar meteen zich weer doen gelden, als de geschiedenis van de ontwikkeling van het rijk van God hier beneden daarop uitloopt, dat Israël weer op de voorgrond treedt. Het is ook geheel consequent, dat die theologie, DIE wij kortheidshalve met de uitdrukking "ecclesiolatrie" noemen, omdat zij de Kerk als het hoogste in het rijk van de genade stelt en van Israëls voorrang niet wil weten, antichiliastisch gezind is en het aannemen van een duizendjarig rijk op iedere wijze bestrijdt. Voor de tijden, die wij tot hiertoe hebben gehad, had zij het volste recht om alle dweepachtig misbruik af te snijden. Aan de Kerk als zodanig hebben zij daardoor niets van haar heil onttrokken; want deze rust gedurende de duizendjarigen Sabbath als in het graf, evenals haar Heere op die grote Sabbath, waarvan in Luk. 23: 56 gesproken wordt (vgl. Hoofdstuk 14: 13) en wacht op de algemene opstanding (vs. 12 vv.). Maar verder heeft het antichiliasme geen recht. Wil men de hele Heilige Schrift en ook in het bijzonder de beloften aan Israël gegeven onder die verklaring brengen, dan moet men die, zoals wij boven zagen, òf verdraaien, òf gedeelten ervan terzijde stellen, waardoor men zichzelf ten gronde richt.

Wij hebben reeds bij de verklaring van de profeet Ezechiël ons duidelijk gemaakt, hoe het komt, dat juist bij Israël, dat volk, zolang verstokt en de zaligheid in Christus vijandig, de Heere eindelijk gelukt is een gemeente te vormen, zoals Hij die begeert en zoals die Hem echt is tot een eer voor de wereld (Efeze. 5: 27) en zoals die gemeente in Hoofdstuk 14: 1 vv. voor ogen is gesteld. Zij is de vrouw van het Lam, die zich bereid heeft voor de dag van de bruiloft en waaraan gegeven is zich te bekleden met rein en fijn lijnwaad. Nadat zij dan in de 20ste eeuw de tempel is geweest, waarvan een water is uitgegaan, om de wateren van de Dode zee gezond te maken (Ezech. 47: 1 vv.) en nadat zij voor die Kerk, die door de vijf wijze maagden wordt afgebeeld (Matth. 25: 1 vv.) het "leven uit de doden" is geworden (Rom. 11: 15), terwijl de andere Kerk, door 5 dwaze maagden afgebeeld, de antichrist en diens profeet heeft opgeleverd, waarop dan de antichristische tijd van de verschrikking de Kerk, die vernieuwd is en door de uit Babel afgezonderden (Hoofdstuk 18: 4 v.) vermeerderd is, voor deze wereld vernietigde en in het graf bedolf (Hoofdstuk 13: 7 en 15), wordt zij zelf, de vroeger genoemde bruid van het Lam, wonderbaar gered van de aanval van de antichrist en diens legerschaar (Hoofdstuk 19: 11 vv.) en nu wordt, na de vernietiging van geen datgene haar deel, wat haar beloofd was, de tijd van de verkwikking voor het aangezicht van de Heere. Nu wordt over haar gebracht al wat God gesproken heeft door de mond van al Zijn heilige profeten vanaf het begin van de wereld aan (Hand. 3: 20 v.). Nog wordt de Satan zelf niet op de laatste, meest beslissende wijze gevonnisd en eveneens in de poel van vuur geworpen, zoals reeds met het dier en de valse profeet heeft plaats gehad (Hoofdstuk 19: 20). De werken van de Heere worden nu eenmaal trapsgewijze vervuld; de dood, die een drievoudig werk aan ons doet, namelijk lichaam en ziel van elkaar scheidt, het lichaam tot stof en as maakt, en de ziel overgeeft aan die, die het geweld van de dood heeft (Hebr. 2: 14), neemt Hij in de gevolgen van het einde naar voren voor ons weg. Die ten gevolge neemt Hij in de eerste

plaats bij het sterven de ziel in Zijn handen, vervolgens herstelt Hij op de jongste dag het lichaam, dat uit stof en as nieuw en verheerlijkt opstaat en verenigt Hij daarmee de ziel. Op dezelfde wijze oordeelt Hij ook van het einde naar voren Zijn vijanden en stort eerst het beest en de valse profeet in de poel van vuur, om vervolgens pas op de laatste dag ook de duivel daarin neer te werpen en de dood en de hel met allen, die niet worden gevonden in het boek des levens, hem na te werpen (vs. 10 en 11 v.). Gebonden wordt echter de Satan reeds na afloop van de zesduizend jaren van arbeid en strijd voor het zevende duizendtal en zo vast in de afgrond gesloten, dat hij in deze tijdelijke en aardse wereld niets meer kan uitrichten. Men zou de geschiedenis van Israël in haar hele verloop van het begin tot het einde volgens de zeven beden van het Onze Vader kunnen beschrijven: de eerste bede omvat de tijd vóór Christus van Abrahams roeping aan, door wet en profetie, totdat Christus verschijnt en daarmee de tweede bede wordt vervuld. Het werk van Christus is de tijd van de derde bede (Joh. 1: 51). En als nu evenwel Israël zich verstokt en het rijk van God heeft verstoten, dan is toch die hele tijd van zijn verwerping de wonderbaarste bevestiging van de vierde bede door het bewaren van het volk (Hoofdstuk 12: 6), totdat de vijfde bede vervuld wordt met de wederaanneming tot genade (Hoofdstuk 11: 11 v.). Voordat echter de tijd van de zevende bede kan intreden (Hoofdstuk 21: 4; 22: 1 vv.) moet eerst de zesde worden vervuld en dat juist is de bedoeling van het duizendjarig rijk met het binden van de Satan. Wij smeken toch in die bede, dat Gods ons behoedt en onderhoudt, opdat ons de duivel, de wereld en ons eigen vlees niet bedriegen noch verleiden tot verkeerd geloof, wanhoop en andere grote ellenden en zonden, maar zolang deze tijd duurt zullen wij ons moeten vergenoegen erbij te voegen: "en al is het, dat wij daarmee worden bestreden, wij toch eindelijk winnen en overwinnen mogen.

Zou het nu de Heere niet mogelijk zijn, nog iets groter voor deze tijd van de wereld te verschaffen? Ja, maar ook weer in het op elkaar volgen van achteren naar voren. In Hoofdstuk 1-5 heeft Hij Zijn Zionsgemeente verlost van de macht van het vlees en in de woorden: deze zijn het, die met vrouwen niet bevlekt zijn, want zij zijn maagden; en in hun mond is geen bedrog gevonden", worden ons mensen beschreven, die door het vlees niet worden aangevallen, omdat de Geest Zich geheel van hen heeft meester gemaakt (Gal. 5: 16 en 24). Ook de wereld viel deze gemeente niet meer aan, zij was geheel en al voor deze omsloten, zoals ons het gezicht van de tempel in Ezech. 40 heeft getoond. Nu moet ook de duivel, zoals hij het met de krijgstocht van de antichrist tegen Jeruzalem heeft beproefd (Hoofdstuk 19: 11 vv.), gedurende de grote sabbath periode niets meer tegen de gemeente kunnen doen, hij wordt daarom in de afgrond gesloten. Daarentegen, evenals vroeger in de periode van de antichrist vlees, wereld en duivel zich hebben aaneengesloten tot een zo gevaarlijke zeshonderd zesenzestig, dat, als het mogelijk was, ook de uitverkorenen tot de duivelen zouden hebben kunnen worden verleid, moeten nu alle goede machten zich verenigen tot een zo vriendelijk lokkende en hartveroverende kracht, dat, zo het mogelijk was allen, die verder tot het rijk van God worden geroepen, ook tot uitverkorenen zouden moeten worden. Nu is de een van de drie machten die geheiligde Zionsgemeente zelf, die noch vlek noch rimpel heeft noch iets dergelijks en met geheel hun wezen in sterke mate die macht uitoefent over de harten van degenen, die daarbuiten zijn, die voorafbeelding reeds bij de apostolische Kerk te voorschijn trad (Hand. 2: 14-47). Van de beide andere machten wordt in het volgende gesproken.

De duivel, die sinds bijna 6000 jaren onder de voor een geschapen geest schier onbegrijpelijke lankmoedigheid van God, ten nadele van de zaak van de Heere, aan zijn euvelmoed de teugel viert, wordt nu gevangen genomen, en naar de afgrond verbannen. De wereldregeringswijsheid van de Allerhoogste in deze zes jaarduizenden van Zijn lankmoedigheid is onnaspeurbaar en ondoorgrondelijk. Met groot geduld draagt God de vaten van de toorn, totdat het boze voor het gericht is rijp geworden, totdat van de zijde van Zijn

barmhartigheid en genade ook tegenover de boze en zijn schaar alles is geschied, om hen tot ommekeer te nopen, of wel tot het oordeel toe te bereiden. God zag, als de Ongeschapene, wel in Zijn wijsheid het gevolg vooruit, maar dit moest zich in het rijk van de geschapen geesten eerst volgens de wetten van de vrije zelfbestemming, aan alle redelijke wezens voorgeschreven, ontwikkelen; zo openbaart de tijd wat van eeuwigheid in het hart van God verborgen en in de schatkamers van Zijn wijsheid verzegeld was. Hij staat aan het rijk van de duisternis, dat onder de mensen een menigte van aanhangers telt (Joh. 3: 19), zoveel toe, dat het Zijn rijk, door Jezus Christus gegrondvest, dat aan de Vader Zijn Zoon, aan de Zoon het leven gekost heeft, door de duivel en zijn medestanders tot op twee gemeenten uitgeroeid wordt, wier vernietiging Hij door Zijn tussenkomst vanuit de hemel verhoedt. Dat dan de lankmoedigheid van God uitgeput, het werelduurwerk afgelopen en Zijn raadsbesluit van het kluwen van de eeuwigheid losgewonden is, wordt door alle engelen en volmaakte geesten ingezien. Een hogere macht dan de zijn treedt dus tegen de duivel op, want gerechtigheid en gericht zijn de zuilen van Gods troon."De zieke man" aan de Eufraat is reeds gestorven; de moeder van de gruwelen en hoererij en van deze aarde is reeds uitgeroeid en verbrand; de antichrist en de valse profeet zijn in de vuurpoel geworpen; hun schaar, de Christushaters en heiligen-slachters, zijn de gieren tot een aas geworden; tenslotte wordt nu Christus' hoofdvijand, de duivel met de zijn in de afgrijzing-wekkende kerkerholen van de afgrond opgesloten; verwaaid zijn alle rijken van de draak als stof op de dorsvloer; eindelijk wordt ook zijn onzichtbaar rijk met wortel en tak uitgeroeid en elk spoor daarvan met de bezem van het verderf van de aarde weggevaagd.

Het oogmerk van de verschijning van de Heere Jezus op aarde was, opdat Hij de werken van de duivel verbreken zou; opdat Hij eerst de sterke zou binden en daarna zijn huis beroven; opdat Hij teniet doen zou degene, die het geweld van de dood had, dat is de duivel; opdat Hij de overheden en de machten uitgetogen hebbende, die in het openbaar ten toon stellen en over hen triomferen zou. Hij is het, die de grote draak, de oude slang, die genoemd wordt duivel en satan, de verleider van de hele wereld, op de aarde werpt. Hier nu wordt door Hem dat boze wezen, hetwelk als vorst van deze wereld een viertal namen draagt, in de hel geworpen; want nadat de heerschappij van de God vijandelijke wereldmacht in de overwinning over de tien koningen door middel van de oordelen van God en de uitbreiding van de Kerk ten onder is gebracht en nadat de Germaanse volken hun vijandschap tegen God, tegen de Heere Jezus en Zijn Kerk verlaten en het juk van Christus opgenomen hebben, is de heidense wereldheerschappij (het beest) van de aarde verdwenen en daarmee aan satan de gelegenheid benomen om de mensen afvallig te maken. Van nu af zenden de volken, die de Heiland erkennen, de bede op: "leid ons niet in verzoeking, maar verlos ons van de boze", waardoor de boze vijand wordt aangeduid. In plaats van, zoals tot hiertoe, zich door dezen te willen laten verleiden en gewillig het oor te lenen aan zijn verraderlijke inblazingen, roepen zij God aan, die niemand verzoekt, opdat Hij hen beveiligt tegen de aanslagen van degene, die listig is en machtig. En de getrouwe God laat niet toe, dat de draak met zijn verleiding tot afval van het waar geloof en de ware Kerk de gelovigen bespringt. Thans, nu de volken onderdanig zijn aan hun rechtmatige Heer en God, Schepper en Verlosser, moet de boze van hen vluchten. Slechts over hen, die God verachten, oefent deze zijn macht uit. Maar de aarde waakte en had gedurende de duizend jaren en vandaar beveiliging tegen de heerschappij van de zielenmoorders. Het tijdvak van duizend jaren wordt zes maal genoemd. Deze nadrukkelijke herhaling van dat getal is een bepaalde aanduiding, dat het in eigenlijke zin moet worden opgevat. Hoewel nu het juiste jaar niet kan worden opgegeven, waarin door de ten onder brenging van de tien koningen een einde is gemaakt aan de heidense wereldheerschappij, zoals het ook in de aard van de volksverhuizing ligt, dat zo'n bepaalde tijdsaanwijzing onmogelijk is, zo kan men toch nauwelijks ergens het aanvangspunt van die duizend jaren

geschikter plaatsen, dan op het Kerstfeest van het jaar 800. Op die dag kan men het Christelijke keizerrijk in het Westen als gevestigd beschouwen, omdat toen paus Leo III in de Pieterskerk te Rome de Rooms-keizerlijke kroon op het hoofd van de Frankische koning Karel de Grote plaatste. Het volk juichte deze kroning toe en beschouwde van dat ogenblik af die vorst als een door God zelf aangestelden gebieder. Uit vs. 7 zien wij, dat de satan bij het einde van de duizend jaren weer wordt losgelaten. Maar hij draagt daar de naam van draak niet meer, maar die van duivel en satan; want zijn hoedanigheid als "draak", dat is als de Leviathan in de zee van de volkeren, heeft voor altijd een einde genomen, omdat het beest (de heidense wereldheerschappij) in de poel van vuur geworpen is, om op aarde nooit meer enige schade te kunnen aanrichten. Wanneer de vijandschap van de goddelozen tegen de Heere Jezus opnieuw uitbreekt in de aanstaande dagen, die wij tegemoet gaan, dan treedt die vervolging niet weer op in het karakter van een heidense wereldmacht; maar zij zal zich dan op een geheel andere wijze en in een en gans andere vorm openbaren. De lotgevallen van de wereld vinden zich in het klein afgespiegeld in die van afzonderlijke mensen. Lieve lezer! wanneer u door de boze lusten van uw eigen vlees ten kwade wordt verlokt, weet dat als u de zonde over u wilt laten heersen en u door de boze geest wilt laten verleiden, deze ook macht over u heeft en u onderwerpt aan zijn heerschappij. Maar keert u uit het land van uw vreemdelingschap terug tot Hem, die de waarachtige Gebieder van uw leven is; staat u in het geloof, wakend en biddend, dan boeit de Heere Jezus de satan, dat deze geen macht over u heeft en werpt hem geketend in de hel. Maar als dat ook in u niet gevonden wordt, kan de verleider voor u niet geboeid worden. Dan echter is voor u het duizendjarig rijk daar, het rijk van gerechtigheid, vrede en blijdschap door de Heilige Geest en in dat rijk blijft u, zolang u volhardt in geloven, waken en bidden. Maar wee u! wanneer u opnieuw afvalt van het allerheiligst geloof in de Zoon van God, wanneer u het bloed van het Nieuwe Verbond onrein acht en de geest van de genade smaadheid aandoet! Dan was het laatste erger dan het eerste. Dan zou de boze heengaan en nemen met zich zeven andere geesten, bozer dan hij zelf en ach! wat zou het zijn, als wij, nadat wij door de kennis van de Heere en Zaligmaker Jezus Christus, de besmettingen van de wereld ontvlucht zijn, in deze weer ingewikkeld en erdoor overwonnen werden. God behoedt ons daartegen! Toen de Heere de bezetenen Gadarener genas, baden Hem de duivelen, dat Hij hun niet gebieden zou in de afgrond heen te varen. Zij bemerkten zo, wat hun bij de eerste toekomst van Christus te wachten stond. Maar toen was het ook nog te vroeg geweest om hen in de afgrond te werpen. Volgens een ander evangelisch bericht riepen zij: "Jezus, U Zoon van God! wat hebben wij met U te doen? Bent U hier gekomen om ons te pijnigen vóór de tijd! " Hieruit blijkt, dat de duivels hun tijd hebben gekend. Hetgeen zij toen vooruitzagen, dat wordt hier voorgesteld als ten zijnen tijde tegenwoordig. De satan wordt in de afgrond geworpen en daarin gesloten. En zoals eens de steen verzegeld werd, die voor het graf van Jezus gewenteld was en eens het zegel van koning Darius de toegang tot de spelonk van de leeuwen en hun vermeende prooi, Daniël, had afgesloten, evenzo wordt hier de hel, de gevangenis van de satan, gesloten en verzegeld, opdat hij de volken niet meer verleiden zou, zoals hij vroeger gedaan had ten tijde van de heidense wereldheerschappij, toen hij aanhitste tot de strijd tegen het Lam en de heiligen. Door het woord "volken" worden hier aangeduid de natiën in tegenstelling met het Joodse volk, hetzij zij nog heidenen zijn, hetzij zij tot de Christelijke Kerk behoren. Daar de heidense heerschappij op aarde gedurende die duizend jaren door een Christelijke vervangen is, aanschouwt dit tijdvak geen zulke bloedige vervolgingen meer, als de Kerk vroeger van de Romeinsen staat en van de Germaanse volken te lijden heeft gehad. Maar na die duizend jaren wordt de boze weer los en verleidt de volken van de aarde opnieuw tot een openlijk heidendom, tot een heilloos ongeloof en een nieuwe, bittere strijd tegen de Heere Jezus en Zijn Kerk. Uit de opgegeven tijdsbepaling volgt, dat wij het einde van deze duizend jaren reeds achter ons hebben. De tijd is zo reeds voorbij, dat de Kerk op aarde heerste en door de

natiën erkend en begunstigd werd. In de volgende verzen is dus afgeschilderd het tijdvak, waarin wij leven, het ontbonden zijn van de satan uit zijn gevangenis; en opnieuw gaat hij als een verslindend roofdier uit, om de volken uit de vier winden bijeen te zamelen.

Nu wordt de voltooiing van de gemeente van de Heere beschreven, na al het lijden en strijden, dat zij tot dusverre heeft verdragen. Er is geen reden, om de duizend jaar anders te verstaan dan van een omstreeks zo lange, nog toekomende periode. In dat tijdperk houden de verzoekingen van de satan op en de gemeente van Christus verheft zich tot vroeger ongekenden bloei. Daaraan zullen de uitverkoren knechten van Christus (alle Christenen worden niet gezegd) door de opwekking van hun lichaam deelnemen; maar dat Christus of Zijn heiligen dus ook lichamelijk op aarde zullen heersen, dat wordt niet gezegd en is ook in strijd met Jezus' eigen verklaringen aangaande Zijn terugkomst. Tot deze bloeiende toestand van de Kerk behoren een rijke volheid van de over haar uitgestorte Heilige Geest en een overvloed van goddelijke genadegaven in de gemeente, de overwinnende strijd tegen het kwade, dat nog op aarde bestaat en vooral de heiliging van alle maatschappelijke betrekkingen, zowel van kunst en wetenschap, als van handel en bedrijf onder de mensen. In de beide eigenaardige kentekenen van deze tijd, dat "de satan gebonden is en de heiligen met Christus regeren", is geen spoor van vleselijke voorstellingen, zoals Joden en dwaalleraars ze hebben toegevoegd aan het verminkte beeld van het duizendjarig rijk, dat de vromen en heiligen een wereldrijk zouden bezitten, welk denkbeeld door de Augsb. Conf. art. 17 verworpen wordt. Daarentegen is deze leer, welbegrepen wordende, hoogst weldadig, omdat zij ons alles, wat tot bevordering en voltooiing van de Kerk op aarde geschiedt, ja, al wat van de mensen heerschappij over de natuur begunstigt en vermeerdert, als geen vergeefse arbeid leert beschouwen. De aardse gemeente is geen nachtverblijf voor enkele naar de hemel reizende Christenen. Haar leraars en dienaars planten en begieten niet alleen daarom, opdat uit haar hof enkele bloemen voor de gemeente daarboven geplukt zouden worden. Hun onderzoeken en bidden, hun bouwen en afbreken, hun bewaken en dichten van Sions bressen voltooit reeds in deze wereld langzamerhand een behuizing van God in de geest, waarin Gods aardse gaven niet meer schandelijk in eigen eerzucht en zondige genietingen worden ontwijd, waarin alle uitvindingen en ontdekkingen van de mensen en de daarmee verworven heerschappij over de natuur, God en van Zijn gemeente op aarde dienen zullen. Zo schijnt ons dan geen vooruitgang in kunst en wetenschap, geen bevordering en begunstiging van de gemeenschap onder de mensen als onheilig of onverschillig; dat alles, wij geloven het zeker, zal eenmaal de bestemming vervullen, waartoe God het geroepen heeft."In die tijd zal op het tuig van de paarden geschreven staan: "de heiligheid van de Heere en de potten in het huis van de Heere zullen zijn als de bekkens voor het altaar. Want alle potten, zo in Jeruzalem als Juda, zullen de Heere Zebaoth heilig zijn; zodat allen, die offeren willen, zullen komen en ze nemen en daarin koken; en er zal geen Kanaäniet meer zijn in het huis van de Heere Zebaoth, in die tijd" (Zach. 14: 20, 21). Maar hoe belangrijk ook voor de opwekking en besturing van de Christelijke hoop de leer van dit boek is, zo scherp moet zij ook in het oog gevat worden, opdat men niet aan de anderen kant tot dwalingen vervalt. Reeds vroegere profetieën hebben ons doen zien, wat een vreselijke macht van verderf die bijna algemene heerschappij van de goddeloosheid deze jongste overwinning van de Kerk zal voorafgaan. Hoewel daarom al een enkele zaak van hetgeen op aarde geschied is, of iets wat de mensen zich hebben weten te verwerven, vergeefs heeft bestaan, zo is toch vóór de overwinning van de antichrist op geen algemene, uitwendig verre om zich grijpende zegepraal van het ware Christendom te hopen. Voorts zal Christus' duizendjarig rijk in een aardse en daarom toch nog onvolkomen gemeente van Christus bestaan. De tegenstelling van hemel en aarde ("Mt 5: 35" en "Heb 4: 1 zal nog blijven voortduren (vgl. Hoofdstuk 21). Evenals in de mens, in het bijzonder ook na zijn bekering, de strijd van de geest met het vlees nog wordt voortgezet, ja, zoals die dan pas

echt begint, zo zal die ook in de gemeente, over het geheel genomen, nog aanhouden. Onder de kinderen van de rijken zullen nog kinderen van de boosheid zijn. Er zal overheid en huwelijk zijn, de arbeid zal worden verricht in het zweet des aangezichts, het schepsel zal niet vrij zijn van de dienst van de vergankelijkheid. Nog zal de prediking het volk roepen en vermanen; nog de Christelijke gemeente ‘s Heeren dood verkondigen, totdat Hij komt (1 Kor. 26). Een hele voltooiing in onszelf, zonder te zijn één geworden met de hemel, kan er voor ons aards bestaan niet wezen; en zoals er van de kleinste zondige besmetting van de enkele mensen tot zijn volledige heiligmaking een geweldige plotselinge overgang moet zijn, naardien er geen langzaam overgaan en oplossen van zonde in heiligheid mogelijk is, zo moet ook nog door de jongste strijd in de laatste overwinning de gemeente van haar hoogste aardse voltooiing tot haar alhele verheerlijking geleid worden. Juist daarom komt de tijd, wanneer ook deze heerlijkheid van het duizendjarig rijk vergaat en de macht van de satan zich weer op de ontzettendste wijze openbaart; maar dan alleen om overal toch te worden overwonnen. In hoeverre deze laatste gebeurtenis zich ook tot in de onzichtbare wereld uitstrekt en de grote verheerlijking van de aarde en haar één-worden met de hemel voorbereidt, dat is slechts enigermate aangeduid door haar plaatsing vóór het jongste gericht en de verheerlijking van hemel en aarde (Hoofdstuk 21).

Enigen nemen deze duizend jaren voor de hele tijd van de eerste komst van Christus tot Zijn tweede, zoals dit woordje duizend een zeker getal voor een onzeker somwijlen betekent in de Schriftuur (Ps. 91: 7 en 105: 8 Maar als vers 7, 8 de satan nog na deze duizend jaren wordt losgelaten, dan kan het niet wel bestaan, zoals ook niet het voelen van enige anderen, die deze duizend jaren willen eindigen vóór de komst van de antichrist. Er wordt in vers 4 binnen deze duizend jaren ook melding gemaakt van enigen, die het beest en zijn beeld niet hebben aangebeden. Zo moet vóór het einde van de duizend jaren de antichrist ook geweest zijn. Hierin beginnen anderen de binding van de satan, dat bij de volkeren niet meer en meer verleidt van de tijd, dat Christus door de predikatie van het heilig Evangelie en de kracht van Zijn Geest door Zijn Apostelen de heidense volkeren in de wereld alom tot bekering heeft gebracht, dat over de tijd van de verwoesting van Jeruzalem en de uitroeiing van de Joden, dat is over het jaar 70 meest is volbracht. Zij eindigen in de tijd van paus Gregorius VII, die een sterk instrument van de duivel is geweest om het antichristendom op het hoogste te brengen en alle volkeren hem te doen aanbidden, die over het jaar 1070 heeft gezeten. Hoewel enigen om de vervolgingen, die de satan nog meer dan 250 jaren na de verwoesting van Jeruzalem tegen de Christenen heeft verwekt, deze duizend jaren wat later begonnen, namelijk van de tijden van Constantijn en brengen die terug tot over het jaar 1300 toen niet alleen de antichrist de staat van de Christenen meer en meer heeft doen vervallen toen Bonifacius de achtste over dit Rijk heeft geregeerd. Ook zijn de Turken en Tartaren meest gaande gemaakt van de satan, om de Christenvolken in het Oosten en Westen ten onder te brengen en vele koninkrijken en Christen kerken uit te roeien, niet alleen in Azië, maar ook in Afrika en Europa, zoals haar tegenwoordige gestalte uitwijst.

Al is de duivel ten uiterste boos, zo heeft hij toch geen macht om zijn boosheid naar zijn wil uit te voeren; al wat hij gedaan heeft en doet, is enkel door toelating van de Heere Jezus en dat met bepaling van trap en tijd. De duivelen vrezen voor de afgrond, daarom baden zij de Heere Jezus, dat Hij hen daarheen niet wilde bannen. Nu werd hij gegrepen, gebonden, in de afgrond geworpen, daarin gesloten en verzegeld en dat tot die einde, opdat hij de volkeren niet meer verleiden zou; hij is een mensenmoordenaar, hij zaait ketterijen, hij verblindt de zinnen van de ongelovigen, heerst over hen, houdt ze in zijn strikken gevangen en bestrijdt de gelovigen op allerlei wijzen; maar nu zou hem dat afgesneden worden en dat voor de tijd van duizend jaren, een eigenlijke en bepaalde tijd van duizend jaren of daarover, zolang totdat de

duizend jaren geëindigd zouden zijn en niet langer; want daarna moet hij een kleine tijd ontbonden worden. Dat is niet zo te verstaan, alsof er in die tijd van duizend jaren volstrekt geen duivelen meer op de aarde zouden zijn; hij zal altijd als een briesende leeuw omgaan, zoekend wie hij mocht verslinden, maar het doelt op het openbaren; hij zal geen openbare staande partij tegen de Kerk kunnen uitmaken, zoals hij deed, eerst door de Heidense keizers en daarna door de antichrist en na de duizend jaren weer doen zal door Gog en Magog. Wanneer de duizend jaren van de binding van de satan begonnen en of zij eentijdig zijn met de duizendjarige heersing van de heiligen, zullen wij een weinig beneden tonen.

Dit is nu niet moeilijk te begrijpen wat de duizendjarige tijd van de binding van de satan is en waar die begint en eindigt. Men weet toch wanneer Christus door de prediking van het Evangelie en de kracht van de Geest uit de hemel afgekomen is, namelijk, toen hij door Zijn Geest uit de hoogte Zijn discipelen aanstelde tot krachtige verkondigers van Zijn Evangelie en vernietiging van het rijk van de hel. Zijn werk werd door deze en hun navolgers toen gelukkig begonnen, zodat de Satan meteen met geweldige hand gegrepen werd, dat hij het Joodse volk niet langer in de oude dwalingen houden kon; noch de overige wereld naar zijn vorige wijze met zijn godsspraken en huichelarijen bedriegen. In vervolg van tijd werd dit meerdere volvoerd, waartoe het binden, werpen, sluiten, verzegelen behoren en wel zodanig, dat de satan in weerwil van zijn tegenspartelingen, ten tijde van Constantijn, het hele Westerse en Oosterse Rijk, dat voornaamste en meest uitgebreide over de wereld, Christen moest zien worden en hij dus niet meer als voorheen zeer machtige en talrijke volkeren kon verleiden. Dit duurde geruime tijd, totdat men in het Oosten en in het Westen afviel van de zuiverheid van het geloof, de ouden haat tegen Christus en Zijn geloofsleer weer hervatte en de wereldstaat van die beide delen bevestigd had. Zo worden we tot de elfde eeuw geleid, toen het antichristische rijk wonderlijk opgeschoten en bevestigd is in het Westen door Sylvester II en het Turkse gebied in het Oosten het verst uitgebreid is door het vangen van de Roomse keizer Diogenes, het innemen van Antiochië, het vermeesteren van Azië en het verwoesten van de Aziatische kerken, waarop de heilige oorlog gevolgd is. Men werpt hier niet tegen, dat de heidense afgoderij en vervolging bijna drie eeuwen van deze duizend jaren kracht gehad hebben, of dat de onze gewoon zijn de nieuwe antichristische en Mohammedaanse goddeloosheid van de zevende eeuw af te leiden, of dat in de drie tusseneeuwen de satan zich niet min krachtig werkzaam betoond heeft in de Roomse wereld door ketterijen en bijgelovigheden, evenals daarbuiten door de heidense afgoderijen. Want hiertegen heeft men die twee zaken vast te houden, die voorafgegaan zijn: 1. Dat hier geen volslagen binding voorkomt, waardoor alle verleiding ophoudt, maar een bepaalde en zodanige bij alle en hele volken, niet zoals voorheen gevangen houdt. 2. Dat in de binding en evenzo in de ontbinding, vijf verschillende trappen te erkennen zijn en op een tijdvolging toe te passen, zodat het duizend jaargetal begint van de aanvankelijke binding en in de voltrokken ontbinding eindigt; hoedanige tekening ook van te voren in twaalf honderd zestig jaren waar te nemen was, zodat dan drie eeuwen van de voorafgaande en verminderde en weer drie of vier eeuwen van de aangroeiende en vermeerderde macht van de satan met dit zinnebeeld wel overeenkomen, evenals het ook zeker is, dat de bederving van de beide werelddelen in de zevende eeuwen slechts begon, als men er de volgende eeuwen bij vergelijkt. Die met de reformatie beginnen merken niet op, dat hier op de eerste tijden van de neerwerping van de satan gezien wordt en dat die vermindering van zijn macht zo groot niet was.

Er zijn er, die zeggen dat deze duizend jaren al ten volle voorbij zijn en beginnen die bij vier perioden (evenals Pudeaux degenen van dat voelen optelt). Enigen beginnen die van Christus geboorte en eindigen in paus Sylvester, een tovenaar. Anderen maken een aanvang daarvan van Christus’ dood en eindigen in Benedictus de Derde, die door de duivel de hals gebroken

is. Sommigen beginnen die van de verwoesting van Jeruzalem en zo eindigen zij in Gregorius de Zevende of Hildebrandt in het jaar 1034. De meesten beginnen ze van Konstantijns regering af, doende die gelijktijdig zijn met het uitwerpen van de satan uit de hemel (Hoofdstuk 12: 9, 10) en eindigen die in het jaar 1300 in Bonifacius de Achtste, wanneer de oorlogen tegen de Waldenzen begonnen. Anderen zeggen, dat deze duizend jaren nog geheel toekomend zijn, verschillen ook van elkaar, en zijn van vier gevoelens. Sommigen (gelijk de oude Chiliasten) zeggen, dat ze na de dag des oordeels zullen komen. Anderen willen dat zij beginnen zullen na de uitgieting van de schalen en dat zij de dag des oordeels zullen insluiten, zoals als Archer en Alstedius. Enigen oordelen dat zij beginnen en lopen zouden onder de zevende schaal na de verbreking van het beest in een tussenpoos van tijd vóór het einde van de wereld en vóór het opstaan van Gog en Magog, evenals Medus en enige anderen. Eindelijk hebben sommigen gesteld, dat die duizend jaren een lopende tijd zijn, terwijl het oordeel gehouden zal worden, zodat die jaren zouden volgen op Christus' komst ten oordeel, evenals Tyllingast; ook schijnen de voorgaanden in hun verklaringen hiervan niet veel te verschillen.

Men moet de duizend jaren beginnen met de tijden dat het rijk van het beest eindigt en denke dus aan die langen tijd van vrede en voorspoed van de Kerk en die gelukkigen staat van haar op aarde, waarvan de profeten zo heerlijk spreken en waarvan het stilzwijgen in de hemel (Hoofdstuk 8: 1) van een half uur het zinnebeeld was.

En Hij wierp hem in de afgrond en sloot hem daarin, door de deur achter hem te sluiten en verzegelde die boven hem. Hij plaatste een zegel op de deur, om hem des te onherroepelijker in de bodemloze diepte als zijn gevangenis te houden, opdat hij de volken niet meer, zoals hij had gedaan, zolang hij nog ongehinderd zijn werk op aarde kon doen, verleiden zou en de heidenen, die in de catastrofen van de vorige geschiedenis niet ook waren ingewikkeld (Hoofdstuk 13: 3), niet zou bewegen om het rijk van God aan te vallen, ten einde de gang daarvan tegen te houden of te storen en de ontwikkeling ervan te verderven of te verontreinigen. Dit zou duren totdat de duizend jaren geëindigd zouden zijn, zodat nu een grote sabbat van duizend jaren voor de wereld komen zou. En daarna als die duizend jaren zijn voorbij gegaan, moet hij volgens het raadsbesluit van God nog eenmaal een kleine tijd ontbonden worden, om in hetgeen hij dan teweegbrengt het laatste beslissende oordeel over zichzelf en de hele mensheid teweeg te brengen.

De engel is zonder twijfel Christus zelf, die alleen daarom als een engel voorkomt, omdat Hij hetgeen Hij hier doet in de kracht en volmacht van Zijn Vader als de Wereldregeerder volbrengt. Niemand anders dan Hij heeft de sleutel van de afgrond, aan de ster in Hoofdstuk 1 moest die eerst voor het bepaalde gebruik alleen worden gegeven. Bij het noemen van de duivel zijn alle namen opeengestapeld, om aan te tonen hoe noodzakelijk het in banden sluiten van hem voor een geruime tijd was geworden, als het rijk van God zich eindelijk eens op aarde vrij zal bewegen en de hele mate van de krachten en zegeningen, die daarin gelegen zijn, openbaar zal maken. Is het de tegenstander toegestaan de hele diepte van zijn helse boosheid en de hele rijkdom van zijn macht en list te ontvouwen, om de Christus van de Heere Zijn bestuur op aarde te ontrukken en heeft hij dan het hoogste, dat hij kan teweegbrengen, in de wangeboorte van een persoonlijke antichrist, die hij van de dode heeft doen opstaan en in de inspiratie van de valse profeet, die uit de Kerk zelf is voortgekomen, reeds duidelijk gemaakt, zo is het na vernietiging van deze staatsgreep nu ook billijk en recht, dat hij voor een bepaald afgemeten langere tijdruimte buiten cours wordt gezet en van de macht om iets uit te werken wordt beroofd, opdat nu ook openbaar wordt wat het rijk van God op zichzelf kan teweeg brengen bij de mensenkinderen op aarde als deze niet, zoals tot hiertoe altijd het geval was geweest, door de duivel verblind, verleid en tot een rijk van de duisternis

verenigd, dat in strijd was met het rijk van het licht. Wij hebben dan hier te doen met het zogenaamde chiliasmus of duizendjarig rijk Dit is een leerstuk, in welks geschiedkundige ontwikkeling drie perioden kunnen worden onderscheiden: 1) In de eerste eeuwen, door de meest gevierde kerkleraars verdedigd, werd het een hoofdbestanddeel, zo niet van het algemene kerkelijk geloof, toch van de orthodoxie van de geleerden, totdat een diep ingrijpende omkering van de openbare toestanden en van de stemming van het harten bij de Christenen het uit de rij van de kerkelijk legitieme voorstellingen tot de plaats van de ketterij verdrong. 2) Sinds de reformatie werd het vernieuwd als lievelingsdogma van godsdienstig opgewonden sekten en dwepers, die daarheen vluchtten met hun idealen of baatzuchtige wensen, die door de tegenwoordige tijd onvervuld waren gebleven, maar werd juist daarom door de gereformeerde belijdenis terzijde gesteld en in Art. 17 van de Augsburgse Confessie met alle beslistheid verworpen. 3) Dieper in het leven van de Kerk drong het weer sinds het midden van de 18de eeuw, nadat reeds het piëtisme er meer mee verzoend was door de krachtigen steun, die de eerwaardige prelaat Joh. Albr. Bengel er aan gaf en heeft heden zonder twijfel een veelbetekenende toekomst voor zich, hoewel kerkelijke orthodoxie het in elke vorm met de ban vervolgt en men met inspanning van alle krachten dat stuk uit de Bijbel probeert weg te exegetiseren. Wij hebben bij Jes. 65: 25 en Jes. 3: 25 van zodanige schrijvers, die onvoorwaardelijk voor autoriteiten kunnen gelden, aangehaald en reeds daar de overtuiging moeten verkrijgen, dat het profetische woord van het Oude Testament ontwijfelbaar tot de aanneming van een aards rijk van de heerlijkheid nog aan het einde van deze tijd van de wereld noodzaakt. Hier nu komt het profetische woord van het Nieuwe Testament bij en wel met een zo bepaald, ondubbelzinnig getuigenis, dat de antichiliasten of tegenstanders van het aannemen van een duizendjarig rijk genoodzaakt zijn, òf het kanonische aanzien van de Openbaring van Johannes te betwijfelen en dit boek voor niet-apostolisch te verklaren, òf de hele uitlegging van dit gedeelte van de Heilige Schrift als nog veel te twijfelachtig en onzeker terzijde te schuiven. Men moet dat doen, als men ten minste niet aan de woorden van de tekst op een wijze geweld wil aandoen, dat ieder verstandig lezer met recht moet vragen, of dat nog uitlegging is of niet veeleer mishandeling en vernietiging, óf men moet het duizendjarig rijk in het verleden en het heden van de Kerk zoeken en uit de lijst van de laatste dagen wegschrappen. Wij kunnen niet begrijpen "hoe men in het belang van een vermeende correctheid van de zuivere leer ertoe kan besluiten de eerste en laatste van deze drie wegen in te slaan; want wat de eerste aangaat is het toch zeker veel correcter om niet een gedeelte van het Woord van God op te offeren en daarmee aan de negatieve kritiek het mes in de band te geven, om ten slotte ook al het andere weg te snijden. Wat het laatste aangaat, men weet niet waar men zich meer over moet verwonderen, òf over het ontzaglijk verzwakken en vervluchtigen van het woord van de profetie, òf over de ontzaglijke overwaardering van de tegenwoordige toestand, dat men het waarschijnlijk probeert te maken, dat het duizendjarig rijk en het binden van de satan, het eerste opstaan van de doden en de heerschappij van Christus over de wereld reeds in deze vorm van de Kerk openbaar zou zijn geworden. Ook de middelsten van de bovengenoemde drie wegen mogen wij niet inslaan, dat wij de uitlegging van onze plaats zouden laten rusten, al is het ook voor het praktische werk van een dienaar van het Woord aan te bevelen, dat hij de gemeente van pogingen tot verklaringen verschoont, die maar al te licht verwarring zouden kunnen aanrichten en dweperijen in de hand werken. Wij moeten echter met ons Bijbelwerk tot aan het einde van de Schrift voortgaan en kunnen niet voor ondiepten omkeren, die reeds menigeen het leven hebben gekost, maar hebben de plicht op ons genomen, onze lezers met de hulp van de Heere erover te brengen. Ik stel er belang in, schrijft een uitlegger, ten opzichte van alle uitspraken van de Heilige Schrift een goed geweten te hebben, geen van die met mijn hart weg te wensen en daarom met mijn verklaring geweld aan te doen. Ik wens tot die alle mij op dezelfde wijze te plaatsen, als een natuuronderzoeker, die de voorwerpen weer en weer beschouwt, ze onder

de microscoop neemt en dan getrouw bericht wat hij heeft gezien. Met een dergelijke gezindheid geven ook wij de resultaten weer van ons Schriftonderzoek en zijn er zeker van, dat op die plaats, die bij ons het chiliasme inneemt en in die vorm, waarin het hier optreedt, op generlei wijze aan de Kerk schade zal worden gedaan.

Gedurende 60 eeuwen, zo hebben we vroeger gezien, heeft die oorlogstoestand geduurd, die God eens na de zondenval tussen de slang en de vrouw en tussen het slangenzaad en het zaad van de vrouw heeft gesteld (Gen. 3: 15); deze tijd van zware arbeid en strijd, waaronder het menselijk geslacht zo ontzaglijk heeft geleden, heeft de slang ten slotte nog tot die hoogte gebracht, dat er een op aarde regeerde, wiens teken juist 666 is geweest (Hoofdstuk 13: 18) en heeft met deze mens van de zonde voor de tweede maal het vrouwenzaad de verzenen vermorzeld, omdat hij door deze ook de Kerk van Christus heeft omgebracht, evenals hij vroeger Hem zelf aan de kruisdood heeft overgeleverd. Nu echter het antichristische wezen, die misgeboorte van de hel, overwonnen is, heeft ook die tijd van arbeid en strijd op aarde een einde, die toestand van strijd zal ophouden en daarvoor zal een sabbat van duizend jaren volgen in het zevende duizendtal sinds de schepping van de wereld (zonder twijfel met het oog daarop, dat aan de "duizend jaren" zesduizendtallen van de wereldgeschiedenis zijn voorafgegaan, worden ze zesmaal uitdrukkelijk genoemd: vs. 2, 3, 4, 5, 6 en 7)."Evenals het zevende jaar een rusttijd van een jaar voor een zevental aanbrengt, zo heeft ook de wereld duizend jaren rust voor zeven duizendtallen jaren." zo wordt op grond van Jes. 2: 11 Ps. 92: 1 en 90: 4 de Joodse schriftgeleerden gezegd; en merkwaardig luidt een overlevering van de school van Elias, die zegt: zesduizend jaren bestaat de wereld, waarvan tweeduizend thohoe (tijd voor de wet), tweeduizend thora (tijd van de wet), tweeduizend Messiasdag (Messiaanse tijd); van deze laatste is echter om onze zonden, die zo groot zijn, reeds zoveel verlopen. Israël, dat aan het einde van de 19de eeuw van de Messiaanse tijd zich eindelijk bekeert en vervolgens gedurende de 20e eeuw zich openbaart als een heilige Zionsgemeente (Hoofdstuk 1 vv.), zal deze tijd van rust en genot gedurende het zevende duizendtal jaren van de wereld in het bijzonder genieten als een tijd van heerlijkheid. Een Kerk uit de heidenen vergaderd, zal op de bodem van onze tegenwoordige Christenheid dan niet meer aanwezig zijn, omdat de antichrist ze hier in het bereik van zijn heerschappij vernietigt, zodat alleen op de bodem van onze tegenwoordige zendingsstations in vreemde delen van de aarde nog Christelijke gemeenten zullen bestaan en daarmee het woord aan de Kerk te Filadelfia in Hoofdstuk 3: 10 gegeven wordt vervuld. Aan het volk van Israël was de Sabbath gegeven tot een teken tussen hen en de Heere en tot een eeuwig verbond (Exod. 31: 12 vv.) en Israëls hele tijdrekening beweegt zich om de Sabbath, zodat het naast de wekelijkse Sabbath ook een maandelijkse Le 23: 25, een Sabbatsjaar Le 25: 7 en een jubeljaar Le 25: 55 geeft. Vanaf het begin is het dus op het duizendtal Sabbathsjaren berekend, terwijl voor de kern uit de heidenen vergaderd deze hele orde en aanleg is weggelaten, ten teken dat voor deze het duizendtal Sabbathsjaren geen onmiddellijke betekenis heeft (vgl. het wegvallen van de derde en zevende bede van het Onze Vader in vele handschriften bij Luk. 11: 2-4); deze is integendeel meteen in het achtste duizendtal, dat de nieuwe hemel en de nieuwe aarde brengt (Hoofdstuk 21), met haar hoop op volmaking daardoor ingeleid, dat voor haar de dag van de opstanding van Christus als achtste dag van de week Re 13: 18 tot haar "dag des Heeren" is gemaakt. (Hand. 20: 7. 1 Kor. 16: 2 Openb. 1: 10). Wordt deze verhouding behoorlijk beschouwd, dan is het duidelijk, waarom het chiliasme van die tijd, dat de Kerk tot hele zelfstandigheid kwam en openlijke erkenning verkreeg, geheel uit de kring van de Christelijke leerstellingen moest uittreden en buiten deze blijven, zolang als de "tijden van de heidenen" duren, maar meteen zich weer doen gelden, als de geschiedenis van de ontwikkeling van het rijk van God hier beneden daarop uitloopt, dat Israël weer op de voorgrond treedt. Het is ook geheel consequent, dat die theologie, DIE wij kortheidshalve met de uitdrukking

"ecclesiolatrie" noemen, omdat zij de Kerk als het hoogste in het rijk van de genade stelt en van Israëls voorrang niet wil weten, antichiliastisch gezind is en het aannemen van een duizendjarig rijk op iedere wijze bestrijdt. Voor de tijden, die wij tot hiertoe hebben gehad, had zij het volste recht om alle dweepachtig misbruik af te snijden. Aan de Kerk als zodanig hebben zij daardoor niets van haar heil onttrokken; want deze rust gedurende de duizendjarigen Sabbath als in het graf, evenals haar Heere op die grote Sabbath, waarvan in Luk. 23: 56 gesproken wordt (vgl. Hoofdstuk 14: 13) en wacht op de algemene opstanding (vs. 12 vv.). Maar verder heeft het antichiliasme geen recht. Wil men de hele Heilige Schrift en ook in het bijzonder de beloften aan Israël gegeven onder die verklaring brengen, dan moet men die, zoals wij boven zagen, òf verdraaien, òf gedeelten ervan terzijde stellen, waardoor men zichzelf ten gronde richt.

Wij hebben reeds bij de verklaring van de profeet Ezechiël ons duidelijk gemaakt, hoe het komt, dat juist bij Israël, dat volk, zolang verstokt en de zaligheid in Christus vijandig, de Heere eindelijk gelukt is een gemeente te vormen, zoals Hij die begeert en zoals die Hem echt is tot een eer voor de wereld (Efeze. 5: 27) en zoals die gemeente in Hoofdstuk 14: 1 vv. voor ogen is gesteld. Zij is de vrouw van het Lam, die zich bereid heeft voor de dag van de bruiloft en waaraan gegeven is zich te bekleden met rein en fijn lijnwaad. Nadat zij dan in de 20ste eeuw de tempel is geweest, waarvan een water is uitgegaan, om de wateren van de Dode zee gezond te maken (Ezech. 47: 1 vv.) en nadat zij voor die Kerk, die door de vijf wijze maagden wordt afgebeeld (Matth. 25: 1 vv.) het "leven uit de doden" is geworden (Rom. 11: 15), terwijl de andere Kerk, door 5 dwaze maagden afgebeeld, de antichrist en diens profeet heeft opgeleverd, waarop dan de antichristische tijd van de verschrikking de Kerk, die vernieuwd is en door de uit Babel afgezonderden (Hoofdstuk 18: 4 v.) vermeerderd is, voor deze wereld vernietigde en in het graf bedolf (Hoofdstuk 13: 7 en 15), wordt zij zelf, de vroeger genoemde bruid van het Lam, wonderbaar gered van de aanval van de antichrist en diens legerschaar (Hoofdstuk 19: 11 vv.) en nu wordt, na de vernietiging van geen datgene haar deel, wat haar beloofd was, de tijd van de verkwikking voor het aangezicht van de Heere. Nu wordt over haar gebracht al wat God gesproken heeft door de mond van al Zijn heilige profeten vanaf het begin van de wereld aan (Hand. 3: 20 v.). Nog wordt de Satan zelf niet op de laatste, meest beslissende wijze gevonnisd en eveneens in de poel van vuur geworpen, zoals reeds met het dier en de valse profeet heeft plaats gehad (Hoofdstuk 19: 20). De werken van de Heere worden nu eenmaal trapsgewijze vervuld; de dood, die een drievoudig werk aan ons doet, namelijk lichaam en ziel van elkaar scheidt, het lichaam tot stof en as maakt, en de ziel overgeeft aan die, die het geweld van de dood heeft (Hebr. 2: 14), neemt Hij in de gevolgen van het einde naar voren voor ons weg. Die ten gevolge neemt Hij in de eerste plaats bij het sterven de ziel in Zijn handen, vervolgens herstelt Hij op de jongste dag het lichaam, dat uit stof en as nieuw en verheerlijkt opstaat en verenigt Hij daarmee de ziel. Op dezelfde wijze oordeelt Hij ook van het einde naar voren Zijn vijanden en stort eerst het beest en de valse profeet in de poel van vuur, om vervolgens pas op de laatste dag ook de duivel daarin neer te werpen en de dood en de hel met allen, die niet worden gevonden in het boek des levens, hem na te werpen (vs. 10 en 11 v.). Gebonden wordt echter de Satan reeds na afloop van de zesduizend jaren van arbeid en strijd voor het zevende duizendtal en zo vast in de afgrond gesloten, dat hij in deze tijdelijke en aardse wereld niets meer kan uitrichten. Men zou de geschiedenis van Israël in haar hele verloop van het begin tot het einde volgens de zeven beden van het Onze Vader kunnen beschrijven: de eerste bede omvat de tijd vóór Christus van Abrahams roeping aan, door wet en profetie, totdat Christus verschijnt en daarmee de tweede bede wordt vervuld. Het werk van Christus is de tijd van de derde bede (Joh. 1: 51). En als nu evenwel Israël zich verstokt en het rijk van God heeft verstoten, dan is toch die hele tijd van zijn verwerping de wonderbaarste bevestiging van de vierde bede door

het bewaren van het volk (Hoofdstuk 12: 6), totdat de vijfde bede vervuld wordt met de wederaanneming tot genade (Hoofdstuk 11: 11 v.). Voordat echter de tijd van de zevende bede kan intreden (Hoofdstuk 21: 4; 22: 1 vv.) moet eerst de zesde worden vervuld en dat juist is de bedoeling van het duizendjarig rijk met het binden van de Satan. Wij smeken toch in die bede, dat Gods ons behoedt en onderhoudt, opdat ons de duivel, de wereld en ons eigen vlees niet bedriegen noch verleiden tot verkeerd geloof, wanhoop en andere grote ellenden en zonden, maar zolang deze tijd duurt zullen wij ons moeten vergenoegen erbij te voegen: "en al is het, dat wij daarmee worden bestreden, wij toch eindelijk winnen en overwinnen mogen.

Zou het nu de Heere niet mogelijk zijn, nog iets groter voor deze tijd van de wereld te verschaffen? Ja, maar ook weer in het op elkaar volgen van achteren naar voren. In Hoofdstuk 1-5 heeft Hij Zijn Zionsgemeente verlost van de macht van het vlees en in de woorden: deze zijn het, die met vrouwen niet bevlekt zijn, want zij zijn maagden; en in hun mond is geen bedrog gevonden", worden ons mensen beschreven, die door het vlees niet worden aangevallen, omdat de Geest Zich geheel van hen heeft meester gemaakt (Gal. 5: 16 en 24). Ook de wereld viel deze gemeente niet meer aan, zij was geheel en al voor deze omsloten, zoals ons het gezicht van de tempel in Ezech. 40 heeft getoond. Nu moet ook de duivel, zoals hij het met de krijgstocht van de antichrist tegen Jeruzalem heeft beproefd (Hoofdstuk 19: 11 vv.), gedurende de grote sabbath periode niets meer tegen de gemeente kunnen doen, hij wordt daarom in de afgrond gesloten. Daarentegen, evenals vroeger in de periode van de antichrist vlees, wereld en duivel zich hebben aaneengesloten tot een zo gevaarlijke zeshonderd zesenzestig, dat, als het mogelijk was, ook de uitverkorenen tot de duivelen zouden hebben kunnen worden verleid, moeten nu alle goede machten zich verenigen tot een zo vriendelijk lokkende en hartveroverende kracht, dat, zo het mogelijk was allen, die verder tot het rijk van God worden geroepen, ook tot uitverkorenen zouden moeten worden. Nu is de een van de drie machten die geheiligde Zionsgemeente zelf, die noch vlek noch rimpel heeft noch iets dergelijks en met geheel hun wezen in sterke mate die macht uitoefent over de harten van degenen, die daarbuiten zijn, die voorafbeelding reeds bij de apostolische Kerk te voorschijn trad (Hand. 2: 14-47). Van de beide andere machten wordt in het volgende gesproken.

De duivel, die sinds bijna 6000 jaren onder de voor een geschapen geest schier onbegrijpelijke lankmoedigheid van God, ten nadele van de zaak van de Heere, aan zijn euvelmoed de teugel viert, wordt nu gevangen genomen, en naar de afgrond verbannen. De wereldregeringswijsheid van de Allerhoogste in deze zes jaarduizenden van Zijn lankmoedigheid is onnaspeurbaar en ondoorgrondelijk. Met groot geduld draagt God de vaten van de toorn, totdat het boze voor het gericht is rijp geworden, totdat van de zijde van Zijn barmhartigheid en genade ook tegenover de boze en zijn schaar alles is geschied, om hen tot ommekeer te nopen, of wel tot het oordeel toe te bereiden. God zag, als de Ongeschapene, wel in Zijn wijsheid het gevolg vooruit, maar dit moest zich in het rijk van de geschapen geesten eerst volgens de wetten van de vrije zelfbestemming, aan alle redelijke wezens voorgeschreven, ontwikkelen; zo openbaart de tijd wat van eeuwigheid in het hart van God verborgen en in de schatkamers van Zijn wijsheid verzegeld was. Hij staat aan het rijk van de duisternis, dat onder de mensen een menigte van aanhangers telt (Joh. 3: 19), zoveel toe, dat het Zijn rijk, door Jezus Christus gegrondvest, dat aan de Vader Zijn Zoon, aan de Zoon het leven gekost heeft, door de duivel en zijn medestanders tot op twee gemeenten uitgeroeid wordt, wier vernietiging Hij door Zijn tussenkomst vanuit de hemel verhoedt. Dat dan de lankmoedigheid van God uitgeput, het werelduurwerk afgelopen en Zijn raadsbesluit van het kluwen van de eeuwigheid losgewonden is, wordt door alle engelen en volmaakte geesten ingezien. Een hogere macht dan de zijn treedt dus tegen de duivel op, want gerechtigheid en gericht zijn de zuilen van Gods troon."De zieke man" aan de Eufraat is reeds gestorven; de

moeder van de gruwelen en hoererij en van deze aarde is reeds uitgeroeid en verbrand; de antichrist en de valse profeet zijn in de vuurpoel geworpen; hun schaar, de Christushaters en heiligen-slachters, zijn de gieren tot een aas geworden; tenslotte wordt nu Christus' hoofdvijand, de duivel met de zijn in de afgrijzing-wekkende kerkerholen van de afgrond opgesloten; verwaaid zijn alle rijken van de draak als stof op de dorsvloer; eindelijk wordt ook zijn onzichtbaar rijk met wortel en tak uitgeroeid en elk spoor daarvan met de bezem van het verderf van de aarde weggevaagd.

Het oogmerk van de verschijning van de Heere Jezus op aarde was, opdat Hij de werken van de duivel verbreken zou; opdat Hij eerst de sterke zou binden en daarna zijn huis beroven; opdat Hij teniet doen zou degene, die het geweld van de dood had, dat is de duivel; opdat Hij de overheden en de machten uitgetogen hebbende, die in het openbaar ten toon stellen en over hen triomferen zou. Hij is het, die de grote draak, de oude slang, die genoemd wordt duivel en satan, de verleider van de hele wereld, op de aarde werpt. Hier nu wordt door Hem dat boze wezen, hetwelk als vorst van deze wereld een viertal namen draagt, in de hel geworpen; want nadat de heerschappij van de God vijandelijke wereldmacht in de overwinning over de tien koningen door middel van de oordelen van God en de uitbreiding van de Kerk ten onder is gebracht en nadat de Germaanse volken hun vijandschap tegen God, tegen de Heere Jezus en Zijn Kerk verlaten en het juk van Christus opgenomen hebben, is de heidense wereldheerschappij (het beest) van de aarde verdwenen en daarmee aan satan de gelegenheid benomen om de mensen afvallig te maken. Van nu af zenden de volken, die de Heiland erkennen, de bede op: "leid ons niet in verzoeking, maar verlos ons van de boze", waardoor de boze vijand wordt aangeduid. In plaats van, zoals tot hiertoe, zich door dezen te willen laten verleiden en gewillig het oor te lenen aan zijn verraderlijke inblazingen, roepen zij God aan, die niemand verzoekt, opdat Hij hen beveiligt tegen de aanslagen van degene, die listig is en machtig. En de getrouwe God laat niet toe, dat de draak met zijn verleiding tot afval van het waar geloof en de ware Kerk de gelovigen bespringt. Thans, nu de volken onderdanig zijn aan hun rechtmatige Heer en God, Schepper en Verlosser, moet de boze van hen vluchten. Slechts over hen, die God verachten, oefent deze zijn macht uit. Maar de aarde waakte en had gedurende de duizend jaren en vandaar beveiliging tegen de heerschappij van de zielenmoorders. Het tijdvak van duizend jaren wordt zes maal genoemd. Deze nadrukkelijke herhaling van dat getal is een bepaalde aanduiding, dat het in eigenlijke zin moet worden opgevat. Hoewel nu het juiste jaar niet kan worden opgegeven, waarin door de ten onder brenging van de tien koningen een einde is gemaakt aan de heidense wereldheerschappij, zoals het ook in de aard van de volksverhuizing ligt, dat zo'n bepaalde tijdsaanwijzing onmogelijk is, zo kan men toch nauwelijks ergens het aanvangspunt van die duizend jaren geschikter plaatsen, dan op het Kerstfeest van het jaar 800. Op die dag kan men het Christelijke keizerrijk in het Westen als gevestigd beschouwen, omdat toen paus Leo III in de Pieterskerk te Rome de Rooms-keizerlijke kroon op het hoofd van de Frankische koning Karel de Grote plaatste. Het volk juichte deze kroning toe en beschouwde van dat ogenblik af die vorst als een door God zelf aangestelden gebieder. Uit vs. 7 zien wij, dat de satan bij het einde van de duizend jaren weer wordt losgelaten. Maar hij draagt daar de naam van draak niet meer, maar die van duivel en satan; want zijn hoedanigheid als "draak", dat is als de Leviathan in de zee van de volkeren, heeft voor altijd een einde genomen, omdat het beest (de heidense wereldheerschappij) in de poel van vuur geworpen is, om op aarde nooit meer enige schade te kunnen aanrichten. Wanneer de vijandschap van de goddelozen tegen de Heere Jezus opnieuw uitbreekt in de aanstaande dagen, die wij tegemoet gaan, dan treedt die vervolging niet weer op in het karakter van een heidense wereldmacht; maar zij zal zich dan op een geheel andere wijze en in een en gans andere vorm openbaren. De lotgevallen van de wereld vinden zich in het klein afgespiegeld in die van afzonderlijke mensen. Lieve lezer!

wanneer u door de boze lusten van uw eigen vlees ten kwade wordt verlokt, weet dat als u de zonde over u wilt laten heersen en u door de boze geest wilt laten verleiden, deze ook macht over u heeft en u onderwerpt aan zijn heerschappij. Maar keert u uit het land van uw vreemdelingschap terug tot Hem, die de waarachtige Gebieder van uw leven is; staat u in het geloof, wakend en biddend, dan boeit de Heere Jezus de satan, dat deze geen macht over u heeft en werpt hem geketend in de hel. Maar als dat ook in u niet gevonden wordt, kan de verleider voor u niet geboeid worden. Dan echter is voor u het duizendjarig rijk daar, het rijk van gerechtigheid, vrede en blijdschap door de Heilige Geest en in dat rijk blijft u, zolang u volhardt in geloven, waken en bidden. Maar wee u! wanneer u opnieuw afvalt van het allerheiligst geloof in de Zoon van God, wanneer u het bloed van het Nieuwe Verbond onrein acht en de geest van de genade smaadheid aandoet! Dan was het laatste erger dan het eerste. Dan zou de boze heengaan en nemen met zich zeven andere geesten, bozer dan hij zelf en ach! wat zou het zijn, als wij, nadat wij door de kennis van de Heere en Zaligmaker Jezus Christus, de besmettingen van de wereld ontvlucht zijn, in deze weer ingewikkeld en erdoor overwonnen werden. God behoedt ons daartegen! Toen de Heere de bezetenen Gadarener genas, baden Hem de duivelen, dat Hij hun niet gebieden zou in de afgrond heen te varen. Zij bemerkten zo, wat hun bij de eerste toekomst van Christus te wachten stond. Maar toen was het ook nog te vroeg geweest om hen in de afgrond te werpen. Volgens een ander evangelisch bericht riepen zij: "Jezus, U Zoon van God! wat hebben wij met U te doen? Bent U hier gekomen om ons te pijnigen vóór de tijd! " Hieruit blijkt, dat de duivels hun tijd hebben gekend. Hetgeen zij toen vooruitzagen, dat wordt hier voorgesteld als ten zijnen tijde tegenwoordig. De satan wordt in de afgrond geworpen en daarin gesloten. En zoals eens de steen verzegeld werd, die voor het graf van Jezus gewenteld was en eens het zegel van koning Darius de toegang tot de spelonk van de leeuwen en hun vermeende prooi, Daniël, had afgesloten, evenzo wordt hier de hel, de gevangenis van de satan, gesloten en verzegeld, opdat hij de volken niet meer verleiden zou, zoals hij vroeger gedaan had ten tijde van de heidense wereldheerschappij, toen hij aanhitste tot de strijd tegen het Lam en de heiligen. Door het woord "volken" worden hier aangeduid de natiën in tegenstelling met het Joodse volk, hetzij zij nog heidenen zijn, hetzij zij tot de Christelijke Kerk behoren. Daar de heidense heerschappij op aarde gedurende die duizend jaren door een Christelijke vervangen is, aanschouwt dit tijdvak geen zulke bloedige vervolgingen meer, als de Kerk vroeger van de Romeinsen staat en van de Germaanse volken te lijden heeft gehad. Maar na die duizend jaren wordt de boze weer los en verleidt de volken van de aarde opnieuw tot een openlijk heidendom, tot een heilloos ongeloof en een nieuwe, bittere strijd tegen de Heere Jezus en Zijn Kerk. Uit de opgegeven tijdsbepaling volgt, dat wij het einde van deze duizend jaren reeds achter ons hebben. De tijd is zo reeds voorbij, dat de Kerk op aarde heerste en door de natiën erkend en begunstigd werd. In de volgende verzen is dus afgeschilderd het tijdvak, waarin wij leven, het ontbonden zijn van de satan uit zijn gevangenis; en opnieuw gaat hij als een verslindend roofdier uit, om de volken uit de vier winden bijeen te zamelen.

Nu wordt de voltooiing van de gemeente van de Heere beschreven, na al het lijden en strijden, dat zij tot dusverre heeft verdragen. Er is geen reden, om de duizend jaar anders te verstaan dan van een omstreeks zo lange, nog toekomende periode. In dat tijdperk houden de verzoekingen van de satan op en de gemeente van Christus verheft zich tot vroeger ongekenden bloei. Daaraan zullen de uitverkoren knechten van Christus (alle Christenen worden niet gezegd) door de opwekking van hun lichaam deelnemen; maar dat Christus of Zijn heiligen dus ook lichamelijk op aarde zullen heersen, dat wordt niet gezegd en is ook in strijd met Jezus’ eigen verklaringen aangaande Zijn terugkomst. Tot deze bloeiende toestand van de Kerk behoren een rijke volheid van de over haar uitgestorte Heilige Geest en een overvloed van goddelijke genadegaven in de gemeente, de overwinnende strijd tegen het

kwade, dat nog op aarde bestaat en vooral de heiliging van alle maatschappelijke betrekkingen, zowel van kunst en wetenschap, als van handel en bedrijf onder de mensen. In de beide eigenaardige kentekenen van deze tijd, dat "de satan gebonden is en de heiligen met Christus regeren", is geen spoor van vleselijke voorstellingen, zoals Joden en dwaalleraars ze hebben toegevoegd aan het verminkte beeld van het duizendjarig rijk, dat de vromen en heiligen een wereldrijk zouden bezitten, welk denkbeeld door de Augsb. Conf. art. 17 verworpen wordt. Daarentegen is deze leer, welbegrepen wordende, hoogst weldadig, omdat zij ons alles, wat tot bevordering en voltooiing van de Kerk op aarde geschiedt, ja, al wat van de mensen heerschappij over de natuur begunstigt en vermeerdert, als geen vergeefse arbeid leert beschouwen. De aardse gemeente is geen nachtverblijf voor enkele naar de hemel reizende Christenen. Haar leraars en dienaars planten en begieten niet alleen daarom, opdat uit haar hof enkele bloemen voor de gemeente daarboven geplukt zouden worden. Hun onderzoeken en bidden, hun bouwen en afbreken, hun bewaken en dichten van Sions bressen voltooit reeds in deze wereld langzamerhand een behuizing van God in de geest, waarin Gods aardse gaven niet meer schandelijk in eigen eerzucht en zondige genietingen worden ontwijd, waarin alle uitvindingen en ontdekkingen van de mensen en de daarmee verworven heerschappij over de natuur, God en van Zijn gemeente op aarde dienen zullen. Zo schijnt ons dan geen vooruitgang in kunst en wetenschap, geen bevordering en begunstiging van de gemeenschap onder de mensen als onheilig of onverschillig; dat alles, wij geloven het zeker, zal eenmaal de bestemming vervullen, waartoe God het geroepen heeft."In die tijd zal op het tuig van de paarden geschreven staan: "de heiligheid van de Heere en de potten in het huis van de Heere zullen zijn als de bekkens voor het altaar. Want alle potten, zo in Jeruzalem als Juda, zullen de Heere Zebaoth heilig zijn; zodat allen, die offeren willen, zullen komen en ze nemen en daarin koken; en er zal geen Kanaäniet meer zijn in het huis van de Heere Zebaoth, in die tijd" (Zach. 14: 20, 21). Maar hoe belangrijk ook voor de opwekking en besturing van de Christelijke hoop de leer van dit boek is, zo scherp moet zij ook in het oog gevat worden, opdat men niet aan de anderen kant tot dwalingen vervalt. Reeds vroegere profetieën hebben ons doen zien, wat een vreselijke macht van verderf die bijna algemene heerschappij van de goddeloosheid deze jongste overwinning van de Kerk zal voorafgaan. Hoewel daarom al een enkele zaak van hetgeen op aarde geschied is, of iets wat de mensen zich hebben weten te verwerven, vergeefs heeft bestaan, zo is toch vóór de overwinning van de antichrist op geen algemene, uitwendig verre om zich grijpende zegepraal van het ware Christendom te hopen. Voorts zal Christus' duizendjarig rijk in een aardse en daarom toch nog onvolkomen gemeente van Christus bestaan. De tegenstelling van hemel en aarde ("Uit 5: 35" en "Heb 4: 1 zal nog blijven voortduren (vgl. Hoofdstuk 21). Evenals in de mens, in het bijzonder ook na zijn bekering, de strijd van de geest met het vlees nog wordt voortgezet, ja, zoals die dan pas echt begint, zo zal die ook in de gemeente, over het geheel genomen, nog aanhouden. Onder de kinderen van de rijken zullen nog kinderen van de boosheid zijn. Er zal overheid en huwelijk zijn, de arbeid zal worden verricht in het zweet des aangezichts, het schepsel zal niet vrij zijn van de dienst van de vergankelijkheid. Nog zal de prediking het volk roepen en vermanen; nog de Christelijke gemeente 's Heren dood verkondigen, totdat Hij komt (1 Kor.
26). Een hele voltooiing in onszelf, zonder te zijn één geworden met de hemel, kan er voor ons aards bestaan niet wezen; en zoals er van de kleinste zondige besmetting van de enkele mensen tot zijn volledige heiligmaking een geweldige plotselinge overgang moet zijn, naardien er geen langzaam overgaan en oplossen van zonde in heiligheid mogelijk is, zo moet ook nog door de jongste strijd in de laatste overwinning de gemeente van haar hoogste aardse voltooiing tot haar alhele verheerlijking geleid worden. Juist daarom komt de tijd, wanneer ook deze heerlijkheid van het duizendjarig rijk vergaat en de macht van de satan zich weer op de ontzettendste wijze openbaart; maar dan alleen om overal toch te worden overwonnen. In hoeverre deze laatste gebeurtenis zich ook tot in de onzichtbare wereld uitstrekt en de grote

verheerlijking van de aarde en haar één-worden met de hemel voorbereidt, dat is slechts enigermate aangeduid door haar plaatsing vóór het jongste gericht en de verheerlijking van hemel en aarde (Hoofdstuk 21).

Enigen nemen deze duizend jaren voor de hele tijd van de eerste komst van Christus tot Zijn tweede, zoals dit woordje duizend een zeker getal voor een onzeker somwijlen betekent in de Schriftuur (Ps. 91: 7 en 105: 8 Maar als vers 7, 8 de satan nog na deze duizend jaren wordt losgelaten, dan kan het niet wel bestaan, zoals ook niet het voelen van enige anderen, die deze duizend jaren willen eindigen vóór de komst van de antichrist. Er wordt in vers 4 binnen deze duizend jaren ook melding gemaakt van enigen, die het beest en zijn beeld niet hebben aangebeden. Zo moet vóór het einde van de duizend jaren de antichrist ook geweest zijn. Hierin beginnen anderen de binding van de satan, dat bij de volkeren niet meer en meer verleidt van de tijd, dat Christus door de predikatie van het heilig Evangelie en de kracht van Zijn Geest door Zijn Apostelen de heidense volkeren in de wereld alom tot bekering heeft gebracht, dat over de tijd van de verwoesting van Jeruzalem en de uitroeiing van de Joden, dat is over het jaar 70 meest is volbracht. Zij eindigen in de tijd van paus Gregorius VII, die een sterk instrument van de duivel is geweest om het antichristendom op het hoogste te brengen en alle volkeren hem te doen aanbidden, die over het jaar 1070 heeft gezeten. Hoewel enigen om de vervolgingen, die de satan nog meer dan 250 jaren na de verwoesting van Jeruzalem tegen de Christenen heeft verwekt, deze duizend jaren wat later begonnen, namelijk van de tijden van Constantijn en brengen die terug tot over het jaar 1300 toen niet alleen de antichrist de staat van de Christenen meer en meer heeft doen vervallen toen Bonifacius de achtste over dit Rijk heeft geregeerd. Ook zijn de Turken en Tartaren meest gaande gemaakt van de satan, om de Christenvolken in het Oosten en Westen ten onder te brengen en vele koninkrijken en Christen kerken uit te roeien, niet alleen in Azië, maar ook in Afrika en Europa, zoals haar tegenwoordige gestalte uitwijst.

Al is de duivel ten uiterste boos, zo heeft hij toch geen macht om zijn boosheid naar zijn wil uit te voeren; al wat hij gedaan heeft en doet, is enkel door toelating van de Heere Jezus en dat met bepaling van trap en tijd. De duivelen vrezen voor de afgrond, daarom baden zij de Heere Jezus, dat Hij hen daarheen niet wilde bannen. Nu werd hij gegrepen, gebonden, in de afgrond geworpen, daarin gesloten en verzegeld en dat tot die einde, opdat hij de volkeren niet meer verleiden zou; hij is een mensenmoordenaar, hij zaait ketterijen, hij verblindt de zinnen van de ongelovigen, heerst over hen, houdt ze in zijn strikken gevangen en bestrijdt de gelovigen op allerlei wijzen; maar nu zou hem dat afgesneden worden en dat voor de tijd van duizend jaren, een eigenlijke en bepaalde tijd van duizend jaren of daarover, zolang totdat de duizend jaren geëindigd zouden zijn en niet langer; want daarna moet hij een kleine tijd ontbonden worden. Dat is niet zo te verstaan, alsof er in die tijd van duizend jaren volstrekt geen duivelen meer op de aarde zouden zijn; hij zal altijd als een briesende leeuw omgaan, zoekend wie hij mocht verslinden, maar het doelt op het openbaren; hij zal geen openbare staande partij tegen de Kerk kunnen uitmaken, zoals hij deed, eerst door de Heidense keizers en daarna door de antichrist en na de duizend jaren weer doen zal door Gog en Magog. Wanneer de duizend jaren van de binding van de satan begonnen en of zij eentijdig zijn met de duizendjarige heersing van de heiligen, zullen wij een weinig beneden tonen.

Dit is nu niet moeilijk te begrijpen wat de duizendjarige tijd van de binding van de satan is en waar die begint en eindigt. Men weet toch wanneer Christus door de prediking van het Evangelie en de kracht van de Geest uit de hemel afgekomen is, namelijk, toen hij door Zijn Geest uit de hoogte Zijn discipelen aanstelde tot krachtige verkondigers van Zijn Evangelie en vernietiging van het rijk van de hel. Zijn werk werd door deze en hun navolgers toen

gelukkig begonnen, zodat de Satan meteen met geweldige hand gegrepen werd, dat hij het Joodse volk niet langer in de oude dwalingen houden kon; noch de overige wereld naar zijn vorige wijze met zijn godsspraken en huichelarijen bedriegen. In vervolg van tijd werd dit meerdere volvoerd, waartoe het binden, werpen, sluiten, verzegelen behoren en wel zodanig, dat de satan in weerwil van zijn tegenspartelingen, ten tijde van Constantijn, het hele Westerse en Oosterse Rijk, dat voornaamste en meest uitgebreide over de wereld, Christen moest zien worden en hij dus niet meer als voorheen zeer machtige en talrijke volkeren kon verleiden. Dit duurde geruime tijd, totdat men in het Oosten en in het Westen afviel van de zuiverheid van het geloof, de ouden haat tegen Christus en Zijn geloofsleer weer hervatte en de wereldstaat van die beide delen bevestigd had. Zo worden we tot de elfde eeuw geleid, toen het antichristische rijk wonderlijk opgeschoten en bevestigd is in het Westen door Silvester II en het Turkse gebied in het Oosten het verst uitgebreid is door het vangen van de Roomse keizer Diogenes, het innemen van Antiochië, het vermeesteren van Azië en het verwoesten van de Aziatische kerken, waarop de heilige oorlog gevolgd is. Men werpt hier niet tegen, dat de heidense afgoderij en vervolging bijna drie eeuwen van deze duizend jaren kracht gehad hebben, of dat de onze gewoon zijn de nieuwe antichristische en Mohammedaanse goddeloosheid van de zevende eeuw af te leiden, of dat in de drie tusseneeuwen de satan zich niet min krachtig werkzaam betoond heeft in de Roomse wereld door ketterijen en bijgelovigheden, evenals daarbuiten door de heidense afgoderijen. Want hiertegen heeft men die twee zaken vast te houden, die voorafgegaan zijn: 1. Dat hier geen volslagen binding voorkomt, waardoor alle verleiding ophoudt, maar een bepaalde en zodanige bij alle en hele volken, niet zoals voorheen gevangen houdt. 2. Dat in de binding en evenzo in de ontbinding, vijf verschillende trappen te erkennen zijn en op een tijdvolging toe te passen, zodat het duizend jaargetal begint van de aanvankelijke binding en in de voltrokken ontbinding eindigt; hoedanige tekening ook van te voren in twaalf honderd zestig jaren waar te nemen was, zodat dan drie eeuwen van de voorafgaande en verminderde en weer drie of vier eeuwen van de aangroeiende en vermeerderde macht van de satan met dit zinnebeeld wel overeenkomen, evenals het ook zeker is, dat de bederving van de beide werelddelen in de zevende eeuwen slechts begon, als men er de volgende eeuwen bij vergelijkt. Die met de reformatie beginnen merken niet op, dat hier op de eerste tijden van de neerwerping van de satan gezien wordt en dat die vermindering van zijn macht zo groot niet was.

Er zijn er, die zeggen dat deze duizend jaren al ten volle voorbij zijn en beginnen die bij vier perioden (evenals Pudeaux degenen van dat voelen optelt). Enigen beginnen die van Christus geboorte en eindigen in paus Silvester, een tovenaar. Anderen maken een aanvang daarvan van Christus' dood en eindigen in Benedictus de Derde, die door de duivel de hals gebroken is. Sommigen beginnen die van de verwoesting van Jeruzalem en zo eindigen zij in Gregorius de Zevende of Hildebrandt in het jaar 1034. De meesten beginnen ze van Konstantijns regering af, doende die gelijktijdig zijn met het uitwerpen van de satan uit de hemel (Hoofdstuk 12: 9, 10) en eindigen die in het jaar 1300 in Bonifacius de Achtste, wanneer de oorlogen tegen de Waldenzen begonnen. Anderen zeggen, dat deze duizend jaren nog geheel toekomend zijn, verschillen ook van elkaar, en zijn van vier gevoelens. Sommigen (gelijk de oude Chiliasten) zeggen, dat ze na de dag des oordeels zullen komen. Anderen willen dat zij beginnen zullen na de uitgieting van de schalen en dat zij de dag des oordeels zullen insluiten, zoals als Archer en Alstedius. Enigen oordelen dat zij beginnen en lopen zouden onder de zevende schaal na de verbreking van het beest in een tussenpoos van tijd vóór het einde van de wereld en vóór het opstaan van Gog en Magog, evenals Medus en enige anderen. Eindelijk hebben sommigen gesteld, dat die duizend jaren een lopende tijd zijn, terwijl het oordeel gehouden zal worden, zodat die jaren zouden volgen op Christus' komst ten oordeel, evenals Tyllingast; ook schijnen de voorgaanden in hun verklaringen hiervan niet veel te verschillen.

Men moet de duizend jaren beginnen met de tijden dat het rijk van het beest eindigt en denke dus aan die langen tijd van vrede en voorspoed van de Kerk en die gelukkigen staat van haar op aarde, waarvan de profeten zo heerlijk spreken en waarvan het stilzwijgen in de hemel (Hoofdstuk 8: 1) van een half uur het zinnebeeld was.

En ik zag tronen geplaatst daar, waar ik stond, namelijk op de aarde en zij, die dat was bescheiden, namelijk de twaalf apostelen (MATTHEUS. 19: 28 Luk. 22: 30) zaten op deze. En het oordeel werd hun gegeven, om te beslissen wie waardig was aan de hierop volgende eerste opstanding en aan het heersen met Christus (vs. 5 v.) deel te nemen. En ik zag onmiddellijk daarop, als nu de beslissing had plaats gehad en dienovereenkomstig de opstanding was geschied, eensdeels de zielen van degenen, die onthoofd waren om de getuigenis van Jezus en om het Woord van God, die ik in Hoofdstuk 6: 9vv. onder het altaar had gezien en in de tweede plaats de zielen van degenen, die in de tijd van de heerschappij van de antichrist het beest en zijn beeld niet aangebeden hadden en die het merkteken niet ontvangen hadden aan hun voorhoofd en aan hun hand en daarom de marteldood hadden geleden (Hoofdstuk 13: 15 vv.). Deze allen werden met die opstanding verwaardigd en zij leefden, evenals de 12 apostelen dat deelachtig waren, in een nieuw verheerlijkt lichaam en heersten als koningen met Christus, die Zich nu en dan liet zien en Zijn gemeente bezocht, evenals vroeger in de 40 dagen na Zijn opstanding "Deze 38: 23, de duizend jaren in het zichtbare rijk van de heerlijkheid, dat Hij te Jeruzalem en in het heilige land had opgericht (Dan. 7: 22 en 27).

Maar de overigen van de doden, ook zij, die overigens ook in geloof aan hun Heiland waren heengegaan, werden ten eerste niet weer levend, totdat de duizend jaren geëindigd waren en na het oordeel over God en Magog de algemene opstanding van alle doden met het laatste oordeel volgde (vs. 7-15). Deze opwekking van te voren genoemd van enige uitverkorenen tot deelname aan de heerlijkheid van het duizendjarig rijk (vs. 4), is de eerste opstanding, die van de andere of algemene in vs. 12 v. wel moet worden onderscheiden (1 Kor. 15: 23).

Zalig, reeds in het bezit van het eeuwige leven en heilig, in het bezit van de hoogste volkomenheid, is hij, die deel heeft in de eerste opstanding. Over deze, die daartoe zijn gekomen, heeft namelijk de tweede dood, zoals die bij de algemene opstanding wordt ervaren (vs. 14; 21: 8) geen macht, zodat zij daardoor zouden worden getroffen (Hoofdstuk 2: 11), maar zij zullen in de hoogste mate, zoals dat karakter vanaf het begin aan het uitverkoren volk van God is toegekend en toegedeeld (Exod. 19: 6), a) priesters van God en Christus zijn. De voorspelling in Jes. 61: 6 is daarom nu aan hen en door hen vervuld en zij zullen in de heerlijkste vervulling van het woord in 2Tim. 2: 12 : "als wij met Hem verdragen, zo zullen wij met Hem heersen", met Hem in Zijn zichtbaar rijk van de heerlijkheid als koningen heersen duizend jaren. Daarna zullen zij ook met Hem de wereld oordelen (vs. 11 vv. 1 Kor.
2 v., waaruit zij, die door de antichristische verdrukkingen getroffen worden, kracht tot verdraagzaamheid van de heiligen (Hoofdstuk 14: 12) mogen putten.

1 Petrus 2: 9 Openbaring 1: 6; 5: 10

Johannes ziet tronen, d. i. zoals het verband te kennen geeft, rechterstoelen. Die zich daarop plaatsen worden niet nader genoemd; want de nadruk ligt niet in de eerste plaats op de personen, maar op hetgeen zij doen, op het oordeel, dat zij moeten houden. Dit bestaat in het beslissen wie tot leven en regeren met Christus in het duizendjarig rijk zal komen. Als degenen, die hiertoe worden bestemd, ziet de ziener onmiddellijk daarop 1) de zielen van de

martelaars, die om de getuigenis van Jezus en om het woord van God met de bijl onthoofd zijn; d. i. omdat hier de meest gewone wijze van ombrengen is genoemd, die gewelddadig zijn gedood; 2) allen, die zich in de tijden van het beest onderscheidden door hun moed om te belijden en vooral in de laatste tijd van de openbaring door generlei verzoeking zich noch tot verering van het dier en zijn beeld, noch tot het aannemen van zijn merkteken lieten bewegen (Hoofdstuk 6: 11). Terwijl de overige doden niet levend werden voordat de duizend jaren voorbij zijn, zijn het die beide klassen, die niet alleen voor de ongelovigen, maar ook voor hun minder uitstekende medebroeders tot de opstanding komen, om van Zion uit met Christus de aarde te regeren, die door de satan en diens werktuigen bevrijd was. Zo toch wil het de alles gelijkmakende gerechtigheid van God, dat zij, de onderdrukten, de zachtmoedig lijdenden, op hun tijd het aardrijk bezitten. (MATTHEUS. 5: 5). Ja, op diezelfde aarde nog, waardoor zij voor vuilnis werden gehouden, hun koninklijk ambt uitoefenen. Dit is een bijzonder voorrecht, al is het ook maar een voorrang van tijd, niet van graad, omdat toch eenmaal in het hemelse Jeruzalem, als het op de nieuwe aarde neerdaalt, de hele gemeente van de Heere koninklijk-priesterlijke waardigheid zal hebben (Hoofdstuk 21: 1; 22: 5). Het is de morgenster, die Jezus deze belijders heeft beloofd (Hoofdstuk 2: 28) en daarom is er, om te bepalen wie die zal toekomen een beslissing nodig op recht gegrond, die van een gericht. En wie zijn nu degenen, die de Heere tot dit gericht heeft verkoren? Het zwijgen van Johannes is opmerkelijk. Dezelfde tederheid, waarmee hij ook in zijn Evangelie zijn eigen naam, waar het naar eigen roem zou kunnen rieken, voorbijgaat, laat hem ook in onze plaats niet toe om te zeggen: "Wij, de apostelen van Jezus Christus, plaatsen ons daarop" (vgl. MATTHEUS. 19: 28). De terechtwijzing door de Heere van de moeder van de zonen van Zebedeus toen deze Hem bad, dat haar twee zonen mochten zitten in Zijn rijk, de een aan Zijn rechter-, de ander aan Zijn linkerzijde, alsmede Zijn daarmee verbonden aanmaning tot ootmoed, had haar vrucht gedragen. Wij hebben hierin een bepaalde zekerheid daarvoor, dat de burgers van het rijk van aardse heerlijkheid, zoals het vóór de duizend jaren wordt opgericht, de twaalf geslachten van Israël zijn naar hun nauwkeurig afgemeten getal (Hoofdstuk 7: 4; 14: 1), niet de volken van de aarde in het algemeen. Zo velen als er van deze na de val van de antichrist en zijn leger nog aanwezig zijn, maken zij de beheersten uit, maar de heerschappij over hen uitgeoefend, moet ertoe dienen, om ze te christianiseren en geheel van de geest van het Evangelie te doordringen, dat nu veeleer mogelijk is dan vroeger, omdat de goddeloze, tegen de Heere en Zijn Gezalfde strijdende macht van de wereld nu voor altijd vernietigd is en de duivel, die de heidenen verleidt, in de afgrond is gesloten. Wat echter eigen vlees en bloed aangaat, daaraan is een krachtig tegenwicht gegeven doordat een gemeente op Zion aanwezig is, die geheel in de Geest wandelt, waaraan het Evangelie Zijn reeds door het leven op aarde zaligmakende kracht heeft betoond en de opzieners van deze gemeente, de leden van het kerkbestuur maken de apostelen en martelaars uit, die tot de eerste opstanding zijn gekomen. Evenmin als wij vroeger voor het zonderlinge van de gedachte mochten terugschrikken, dat de antichrist één was, die reeds eenmaal in leven was geweest en vervolgens onder Gods toelating door de macht van de duivel weer (als een man, zoals hij het had verlaten) teruggekeerd is, evenmin mogen wij nu de bepaalde uitspraak van deze plaats ontwijken, dat de Heere voor die tijd, dat Hij in de plaats van het antichristische rijk Zijn eigen Christelijk rijk in de wereld invoert, dat onder de regering stelt van hen, die Hij voor hun personen reeds tot volmaking heeft gebracht en die Hij nu tot dit doel in het aardse leven laat terugkeren. Alle vragen, hoe dit mogelijk zou zijn, heeft Hij reeds daardoor afgesneden, dat bij Zijn sterven de graven zich openden en vele lichamen van de heiligen, die ontslapen waren, opstonden en na Zijn opstanding uit de graven gingen, om zich in de heilige stad te laten zien (MATTHEUS.
52). Deze gebeurtenis is een profetie van die toekomst, waarover wij hier spreken; en nu heeft immers de ten hemel gevaren profeet Elia eens schriftelijk met deze wereld verkeerd (2 Kron. 21: 12 vv.), Mozes en Elia hebben op de berg van de verheerlijking met Jezus van Zijn

uitgang gesproken, die Hij volbrengen zou te Jeruzalem (Luk. 9: 30 v.) en de Heere zelf heeft als de Opgestane met Zijn discipelen de maaltijd gehouden (Luk. 24: 41 vv. Joh. 21: 12 vv.). Dat alles zijn dan onderpanden, dat zo'n intreden van de hemelingen en verheerlijkten in de wereld zeer wel denkbaar is. Dat zou de dienst van de heilige engelen, die gedurende de hele tijd van deze Kerk zich geheel aan de ogen heeft onttrokken, volkomen vergoeden en juist het tegendeel teweeg brengen van hetgeen tegenwoordig de wereld is in zedelijk-godsdienstige zin (Luk. 16: 8 Joh. 15: 18 v. ; 16: 8, 20 enz.) en dat de uitdrukking van ons boek (Hoofdstuk 13; 13: 12 enz.) te kennen geeft: "die op de aarde wonen". En weer zal bij de gemeente, waarmee de hemelingen verkeren, de dood niet meer heersen; want die het geweld van de dood heeft (Hebr. 2: 14) is in de afgrond gesloten en kan in zijn dodenrijk niet eisen de zielen van degenen, die een goddelijk leven leiden als Henoch (Gen. 5: 21). Zij verminderen dus ook niet in de 1000 jaren (Jes. 65: 20 Deut. 34: 7), maar worden gevormd om de Heere tegemoet opgenomen te worden in de lucht, als Hij na de duizend jaren in vs. 11 nu werkelijk van de hemel verschijnt (1 Thessalonicenzen. 4: 17). Deze, de Heere, is gedurende het millennium eerst weer op die wijze bij de Zijnen als in de 40 dagen tussen Pasen en hemelvaart. Hij is de Koning van het rijk, maar heeft in de wederopgestanen Zijn rijksbeambten, die in Zijn naam en onder Zijn leiding regeren, zodat de idee van een hiërarchie, zoals die in de Roomse Kerk vaak op zo wederrechtelijke wijze is toegeëigend en voor een tijd ook in haar aanmatiging is geduld, om haar in leven te houden, nu tot een volkomen bevredigende verwezenlijking komt.

Wat is dienvolgens de eigenlijke betekenis van het duizendjarig rijk? En waarom is het een noodzakelijk gedeelte in de geschiedenis van de ontwikkeling van het rijk van God op aarde? Wij zouden het een herstelling van het paradijs-leven van de eerste mensen kunnen noemen, met wie de Heere ook onmiddellijk verkeerde Ge 3: 8, maar een herstelling op veel heerlijker wijze, in MATTHEUS. 19: 28 de "wedergeboorte" genoemd. Van Zion uit moet onder de heerschappij van Christus de aarde nu toch nog tot een Eden worden verheerlijkt, zoals dat vroeger van die hof uit moest geschieden (Gen. 2: 10 Ps. 46: 5 Jes. 11: 9) en zeker zal veel geheel anders worden in de wereld onder de mensen, waarin overal de valse goden zijn omgeworpen en een altaar wordt gebouwd voor de God van de hemel (Hebr. 3: 14), dan het vroeger onder de heerschappij van de wereldse machten is geweest. De mening, dat het bestuur van Christus in tijdelijke, aardse zaken kwalijk te pas komt, moet binnen de tegenwoordige loop van de wereld met feiten worden weerlegd. De woeste volken, die door de beschaafde natiën van Europa en Amerika zijn onderworpen en tot eigen voordeel aangewend, te gronde gericht en zelfs van het laatste overblijfsel van hun goddelijke erfenis beroofd, moeten, nadat hun verdrukkers ten buit van de antichrist zijn geworden en door hem of met hem verdelgd zijn van de aarde, dan nu daardoor schadeloos gesteld, dat zij geplaatst worden onder het heilige volk van de Allerhoogste (Dan. 7: 27) en weer in het bezit van hun menselijke rechten worden gesteld, maar ook met het burgerrecht van het hemelrijk worden zalig gemaakt. Eindelijk moet Hij, die het eens versmaadde alle koninkrijken van de wereld en haar heerlijkheid uit de hand van de vorst van deze wereld aan te nemen en daarvoor een zware, langdurige en stille veroveringsstrijd op de weg van lijden en verdragen en met enkel geestelijke wapenen op zich heeft genomen, om de mensheid af te dwingen, van de vorst van de wereld, krachtens zijn overwinnen de wereld en haar heerlijkheid uit de hand van Zijn hemelse Vader verkrijgen. Dit moet plaats hebben voordat de tijd van de wereld eindigt (Ps. 8), anders kan van de aarde niet een nieuwe hemel en een nieuwe aarde worden, waarin gerechtigheid woont (2 Petrus 3: 13 Jes. 65: 17), maar er moest eerst een geheel andere wereld voor de zaligen worden geschapen. Wij voegen erbij: Jeruzalem moet het middelpunt en de hoofdstad van de wereld beheersende Christus worden, anders kan de heilige stad, die daarna van God uit de hemel op de nieuwe aarde neerdaalt, toebereid als een bruid, die voor haar man versierd is (Hoofdstuk 21: 2), niet de naam dragen van het nieuwe Jeruzalem.

Eindigde de geschiedenis van het rijk van God in de tijd van zijn aardse ontwikkeling met het profeten moordende Jeruzalem, waarlijk, de zalige eeuwigheid zou niet beginnen met het nieuwe Jeruzalem, maar op deze naam zou voor altijd een anathema (1 Kor. 16: 22) liggen; die is echter door hetgeen wij in Hoofdstuk 14: 1 vv. hebben gelezen en door hetgeen bij de eerste opstanding plaats heeft, weer geheiligd en hoog verheven boven de namen van alle andere steden, vooral ook boven Rome, dat in de tijd van de geschiedenis van de Kerk zulke vermetele aanmatigingen heeft doen horen.

Bij de beschouwing van het duizendjarig rijk moeten wij tevens erkennen, dat alle macht van de zonde, alle vatbaarheid voor de verleiding van de satan in de harten van de mensen met de zegen, die dat rijk der volkeren brengt niet overwonnen is, zodat de mensen, die daaraan blootgesteld en daardoor aangegrepen worden, daardoor ook vanzelf reeds enkel wedergeboren en inwendig heiligen zouden zijn geworden. God weet dat wel, daarom laat Hij de heerlijkheid van het duizendjarig rijk niet meteen overgaan in de heerlijkheid van de nieuwe wereld, maar laat het tussen beide eerst nog eens anders worden, vóórdat de laatste beslissing, geldende voor de hele eeuwigheid, komt.

In het duizendjarig rijk zal de dochter van Zion en de vrouw, op adelaarsvleugels in de woestijn gevoerd, aan de spits van de natiën staan. De dochter van Zion bestaat uit Joden, de zonnevrouw uit Europeërs, voornamelijk Duitse en Germaanse volken. Van hen ging ten tijde van het Oude Verbond, van deze ten tijde van het Nieuwe Verbond het Evangelie uit. Zulke grote koninkrijken als nu zullen er dan niet meer voorkomen, ook geen volksheerschappijen. Een bevindt zich aan de spits van de volken, Eén is Koning. De natiën komen naar Jeruzalem om de Heiland te vereren, die zij ook aan de plaats van hun woning aanbidden. Alle heidenen zullen bekeerd worden en langs spoorbanen en op stoomboten zullen de volken het uitgelezenste naar Jeruzalem brengen voor de Heere (Jes. 66: 19-21). De mensen zijn in het duizendjarig rijk ook nog zondaars en worden evenals nu als zondaars geboren; nog hebben allen het daglicht niet aanschouwd, die naar het goddelijk raadsbesluit van Adam zullen afstammen en ook na de zondeval, omdat God Zijn plannen door de duivel niet laat verstoren, als zondaars van hem afstammen moeten. Het brandt nog immer in de harten van de mensen en in de wereld, maar er zal niemand meer zijn, die olie in het vuur giet, dat nu door de duivel en zijn heirschaar en door zijn dienaars onder de mensen geschiedt; maar men zal integendeel het vuur uitblussen, zodat het veel minder zal branden. Door Christus' terugkomst verlicht en verschrikt, zullen de volken bij de aanvang zich in waarheid bekeren; maar tegen het einde van het duizendjarig rijk zal het kwaad onder de mensen weer toenemen en God zal de duivel nog eenmaal loslaten, opdat Hij de goddelozen, waaronder velen dan bejaarde zondaars zullen zijn, want de lieden bereiken in het duizendjarig rijk weer een hoge ouderdom, tegen de heilige stad aanvoert en opnieuw voor aller oog het heilloze van de zonde en hun helse plannen openbaar wordt en dan zal Hij de aanhang van de boze vernietigen en hem zelf in de vuurpoel werpen bij de valse profeet en de antichrist en alle volken van de aarde, die sinds Adam hebben geleefd, voor het wereldgericht stellen. Hoe zouden ook de gestorven goddelozen deel kunnen hebben aan het zalige leven van de rechtvaardigen? Zij zijn in de hades, in de plaats van de pijniging. En wanneer men nu vraagt, wat met hen gebeurt na het einde van de duizend jaren, dan is het antwoord te vinden in vs. 12, 13, waar wij lezen dat zij worden geoordeeld uit hetgeen in de boeken geschreven is, naar hun werken; zij worden dan uit hun voorlopige toestand overgebracht in de plaats van de eigenlijke straf en ellende "geworpen in de poel van vuur." De gezaligden daarentegen gaan in tot de eeuwige vreugde van hun Heere. Hun leven bij de Heere meteen na de dood in het Paradijs is de eerste opstanding, de eerste trap van hun zaligheid; want "zalig zijn de doden, die in de Heere sterven van nu aan." De tweede trap wordt beklommen in het nieuw Jeruzalem, want "zalig

zijn zij, die geroepen zijn tot het avondmaal van de bruiloft van het Lam." Ook de Heiland heeft van deze beide trappen van de zaligheid gesproken: van de eersten tot de kwaaddoener aan het kruis, tot Zijn discipelen, bepaald tot Petrus en van de Zijnen in het gebed tot Zijn Vader en van de tweede trap van de zaligheid insgelijks bij herhaling. Johannes noemt beiden hier een "opstanding." Omdat nu de tweede de eigenlijke opstanding is, zo draagt de eerste trap die naam in oneigenlijke zin. Iets vroeger noemde hij die met een eigenlijke bewoording: "leven." Overigens is het een zeer algemene, spreekwijze van de Heilige Schrift, elke overgang van ellende tot heil, van vernedering tot verheffing een "opstanding" te noemen. De opwekking van doden ten leven door Elia en Elisa draagt de naam van "opstanding"; en Paulus noemt de bekering en wedergeboorte van de zondaar een "opwekking." "Zalig" is hij, die zich volkomen gelukkig voelt; maar "heilig" zegt nog veel meer. Wel zijn de gelovigen reeds in dit leven heilig, want zij zijn afgezonderd van de wereld, die achter haar glans en haar bedrieglijk klatergoud de diepste ellende verbergt; wel bevinden zij zich reeds hier in de heerlijke toestand van "kinderen van God", maar hun heiligheid en heerlijkheid openbaart zich eerst volkomen in het Paradijs; want daar zijn zij priesters van God en Christus, zonder vlek of rimpel. De tweede dood heeft geen macht over hen; want zo spreekt de Heere: "die leeft en in Mij gelooft, zal niet sterven in eeuwigheid" en: "zo iemand Mijn woord zal bewaard hebben, die zal de dood niet zien in eeuwigheid".

In werkelijkheid is nu de tijd daar, dat een reine, God welgevallige hulde door de mensen kan worden gebracht in de zaligheid en zuiverheid van een volkomen geestelijke gezindheid en men ziet, dat aan hen, die alzó tot God naderen om Hem te dienen, de hele wereld toebehoort. Zo heersen dan deze priesterkoningen eenvoudig reeds door hetgeen zij zijn. Het is geen uiterlijk werkende macht, maar een kracht is het zeker; een doordringende kracht van aantrekking, overtuiging, overwinning van het hart van anderen en laat ons in het oog houden, dat er geen tegenwerking meer bestaat van duivel of beest. O, wat een overheerlijke ontwikkeling zal dit zijn van het rijk van God op aarde, wanneer al deze hinderpalen en die tegenstand vernietigd zullen zijn, en alle uiterlijke omstandigheden en betrekkingen slechts door Christus en Zijn heiligen geestelijk bestuurd worden! Dan zal het Christendom in geest en waarheid de wereld in alle levensomstandigheden doordringen, de vereniging van priesterdom en koninkrijk en de regeerders zal zich in hun rijk op aarde afspiegelen als vereniging van kerk en staat. Dat is Gods koninkrijk of het koninkrijk van de hemelen, onderscheiden van de enkele Kerk, die tegenwoordig nog bestaande vorm: het hemelrijk is het priesterschap van de gemeente. Dan zal de geestelijke gezindheid overal en ongestoord naar buiten kunnen werken, werelds en geestelijk gebied zullen niet meer gescheiden zijn. Er is geen tegenstelling meer zoals die van de vrouw (de gemeente van de Heere) en het beest (de anti-christelijke macht); dan kan men zich in God over de wereld verheugen! Alle poëzie, alle kunst, alle wetenschap alle gezelligheid zal dan op de aarde Christelijk kunnen zijn; want de koninkrijken van de wereld zijn dan van onze Heere en van Zijn Christi geworden, de Godsregering is in wezenlijkheid de Christusregering in de innigste betekenis van het woord geworden (Openbaring 11: 15). Op deze aarde moet het bekend worden en duidelijk aan het licht treden, dat de duivel als geweldenaar zich de heerschappij over de koninkrijken van de aarde heeft aangematigd, de mens, bestemd tot beheerser van de aarde (Gen. 1: 26), moet zich nog eenmaal met volle ongedeelde en geheiligde vreugde over deze aarde verheugen; dan zullen allen daarover gevoede idealen tot wezenlijkheid komen. Daarmee zijn nu de wegen van de goddelijke lankmoedigheid en genadeaanbieding voleindigd. Niet alleen de dan nog op aarde levende mensen, maar ook de nog niet opgewekten doden (Openbaring 20: 5-12) wordt het, in de verheerlijkte gemeente te zien gegeven, wat een heerlijkheid er voor de mens in Christus Jezus bestaat. Wie nu evenwel nog volhardt in tegenstreven en opstand tegen Christus, die is aan het oordeel voor eeuwig overgegeven; maar wie het heil in Christus dan

nog aangrijpt, die zal op de jongste dag en bij de algemene opstanding nog "ingebonden worden in het bundeltje van de levenden."

De tegenwerpingen tegen de opstanding vóór het duizendjarig rijk zijn vermenigvuldigd geworden en men heeft er vooral veel werk van gemaakt, om daaraan de steun te ontnemen van Openbaring 20: 4 en 5, door te trachten die tekst zinnebeeldig uit te leggen, alsof er voldoende reden bestond, om die zo te verklaren."Bij de uitlegging van de Schrift", zegt de verstandige Hooker, "heb ik als een vast beginsel aangenomen, dat wanneer de letterlijke verklaring aannemelijk is, die, welke het meest van de letter afwijkt, gewoonlijk de minst goede is." "Laat ons", zegt Luther, "in de Schrift geen overdrachtelijke of verbloemde spreekwijze zoeken, tenzij de letterlijke verklaring ons tot een klaarblijkelijke tegenspraak voert." Dit nu is hier het geval niet. Niet alleen, dat er niets in de tekst gevonden wordt, dat ons verplicht hem figuurlijk op te vatten, maar alles integendeel noodzaakt ons om hem letterlijk te verstaan. Omdat toch hetzelfde woord in dezelfde tekst voor geen twee verschillende uitleggingen vatbaar is, zo moet u, als u hetgeen op de eerste opstanding betrekking heeft, figuurlijk verstaat, ook noodwendig zo verstaan hetgeen de laatste betreft, omdat zij beide van dezelfde aard zijn, iets dat u onvermijdelijk tot het besluit leidt, dat u evenmin wilt, dat Hoofdstuk 20 van de Openbaring geen woord zegt van de letterlijke opstanding. Een terecht gewaardeerd schrijver, bisschop Newton, heeft gezegd: "Als de martelaars alleen in een geestelijke zin opstaan, dan zullen de overige doden eveneens in een geestelijke zin opstaan, maar als de overige doden werkelijk opstaan, dan zullen ook de martelaars zo opstaan. In dit punt kan tussen deze twee geen verschil bestaan, en laat ons toezien, dat wij niet door de eerste opstanding voor een zinnebeeldig iets te houden, oorzaak worden, dat anderen evenzo handelen met de tweede en evenals Hymeneus en Filetus van de waarheid afwijken, zeggend dat de opstanding al geschied is en zo sommiger geloof verkeren. Mede denkt daarover evenzo: "Het is mij niet mogelijk", zegt de schrijver, "om de eigenlijke en natuurlijke zin van de Schrift te laten varen, zolang ik daartoe niet genoodzaakt word, hetzij door de betekenis van de tekst, of door duidelijke blijken van verbloemde spreekwijzen, of door de aard van de zaken, die alle letterlijke verklaring onmogelijk maken. Handelen wij anders, dan schokken wij de grondslagen van de goddelijke openbaring en stellen onze eigen meningen in de plaats van de Schrift. Hoofdstuk 20 van de Openbaring echter komt mij voor, het duidelijkste en eenvoudigste te zijn van al de verhalen, die dit boek behelst. Ontbloot van zinnebeelden en ontdaan van profetische figuren geeft het slechts een klein getal van die verbloemde uitdrukkingen, die door het gebruik gelijk staan met gewone spreekwijzen, of die reeds uit andere gedeelten van het boek bekend, daar verschijnen eveneens als de eigennamen in de geschiedenis, bijvoorbeeld "de oude slang, het beest" enz. Het is van belang de twee afdelingen van de Middelaars heerlijkheid van de Heere te onderscheiden. Het is evenzeer van belang om de band, die ze verenigt, te erkennen en in het oog te houden. Men moet de toekomstige gelukzaligheid van de verheerlijkte gemeente niet scheiden van de toekomstige gelukzaligheid van de aarde onder de regering van de Christus, maar veeleer zien op de innige band, die er bestaat tussen beiden", zegt Herschel. Het is niet minder noodzakelijk om in te zien, dat de aardse kring van het Middelaars-koninkrijk vooral het onderwerp van de profetie is en dat men daarvan een juist begrip moet hebben. Men maakt zich van de toekomstige eeuw maar al te zeer een hersenschimmig denkbeeld. De duizendjarige bedeling zal voorzeker een heerlijke bedeling zijn, vergeleken bij al de andere, die haar zullen zijn voorafgegaan; maar daarom zal zij niettemin altijd een aardse bedeling zijn een tussenbedeling tussen die, die nog duurt en de eeuwige heerlijkheid en die juist bestemd is, om de overgang van de een tot de andere uit te maken. De maatschappij zal ongetwijfeld blijven bestaan onder dezelfde algemene voorwaarden; alleenlijk zal de Christus in persoon tegenwoordig zijn, Zijn heerlijke tegenwoordigheid openbaren, Zijn macht ten toon spreiden en satan er niet meer zijn; daarna

zal de Geest van God overvloedig uitgestort worden over deze arme aarde, die dan in een waar Karmel zal veranderd worden; maar (Jes. 32: 15) de menselijke ziel zal altijd voor zonden vatbaar blijven, het lichaam zal altijd sterfelijk zijn, het vlees zal voortgaan met tegen de geest te strijden. een volkomen geheiligde ziel, een verheerlijkt lichaam, een zuivere en onvermengde gelukzaligheid, dat alles moet ongetwijfeld verwezenlijkt worden zelfs gedurende het duizendjarig rijk, maar voor de gemeente en niet voor Israël en de volken, maar in een veel verhevener stand van zaken, in een geheel nieuwe, geheel goddelijke kring, in het hemels Jeruzalem; daarna het duizendjarig rijk, op de nieuwe aarde, die God scheppen zal voor al Zijn verlosten en waarop het nieuwe Jeruzalem uit de hemel zal neerdalen (Openbaring 21: 1-8).

Dat de apostel Johannes, in welke nader te bepalen zin dan ook, een wezenlijke Chiliast is, dat is, een duizendjarig Christusrijk leert, is eigenlijk voor geen tegenspraak vatbaar. Daartoe is de letter zelf te duidelijk, te vaak herhaald, te ruim ontwikkeld. Hetzij wij het met sommigen, waaronder Hengstenberg, verstaan van een duizendtal jaren, dat zijn aanvang genomen zal hebben met het jaar van de kroning van Karel de Grote tot keizer van het nieuwe Westerse rijk (800) en (zonder dat de Kerk van Christus er iets van vermoed heeft!) met het jaar 1806 reeds zijn voleinding heeft gehad, hetzij, met anderen, van een nog toekomstige, hetzij dan letterlijk of zuiver ideëel bedoelde toestand voor Kerk en mensheid op te vatten, een duizendjarig rijk kan niet ontkend worden door Johannes met de grootst mogelijke stelligheid ten besluite van zijn profetische gezichten geleerd te zijn. Maar ook het letterlijke, of liever werkelijke van deze duizendjarige Christusregering op aarde volgt noodzakelijk uit de samenhang en geheel de wijze van voorstelling bij de Nieuw-Testamentische ziener. Zo waarachtig toch de overwinning over het beest en het binden van de satan (19: 19-21 en 20: 1), hoewel in symbolische taal beschreven een werkelijk te volbrengen gebeurtenis in de toekomst te kennen geeft, zo wezenlijk moet noodwendig ook de regering van de Christus, met Zijn heiligen in het apocalyptisch woord bedoeld zijn, of alle praktische betekenis van deze profetie gaat verloren in een ijdele klank, in een vrije beschouwing van een nooit bereikt of te bereiken ideaal. De aard van de profetie en haar vervulling in de Heilige Schrift was vanouds juist het tegenovergestelde van dat vervliegen en verdampen van feitelijke toestanden in louter ideeën. De wet en weg van de goddelijke bedelingen strekt juist tot de verwezenlijking van de hoge Godsgedachte, tot het zichtbaar belichaamd worden van een geestelijk beginsel. Ook het duizendjarig rijk daarom, door Johannes in de geest gezien en beschreven, is uit de aard van de goddelijke profetie een denkbeeld van God, met betrekking tot de gemeente, tot de mensheid, tot deze aarde, dat zijn verwezenlijking tegemoet gaat; en geenszins een aan tijd noch plaats recht verbonden ideaal. Voor deze letterlijke of reële opvatting pleit verder niet weinig de nadrukkelijke herhaling van de uitdrukking tot zesmaal toe in de beperkte ruimte van enige weinige kapittelverzen bij de apostelziener (20: 2-7). Is het denkbaar dat een tijdvak, met zo telkens en stellig herhaalde nadruk te kennen gegeven, in de taal van de ziener van de Apocalyps niets meer of anders zou bedoelen dan zeer in het algemeen een ideale toestand van de Christelijke Kerk? Loopt het, bij die plechtige en krachtige herhaling van het tijdvak en zijn (zij het dan ook letterlijke of symbolische) duur, niet veeleer in het oog, dat die duizend jaren van de Christus hetwelk is Messias-regering bij Johannes niet anders kunnen bedoelen, dan juist dat tijdvak van vrede, Godskennis, heerlijkheid, door alle Godsprofeten vanouds voorspeld voor alle volken van de aarde onder de scepter van de beloofde Koning en Verlosser uit Israël? Met andere woorden, dat Messiaanse rijk op aarde, waarvan de verwachting op zichzelf toch wel nooit aan de Joden door Jezus of Zijn apostelen verweten of ontnomen is, mits alleen als gevolg en vrucht van een Messias-lijden erkend en vastgehouden? Wat met gloeiende verven in allerlei bijzonderheden de Oud-Testamentische profetie gedurende jaar duizenden van geslacht tot

geslacht verkondigd en voor geschilderd heeft, zonder bepaling van jaren of eeuwen, datzelfde nogmaals en voor alle volgende geslachten in de gemeente naar Christus' naam genoemd, maar met verrassende bijvoeging van de tijdsduur te herhalen, ziedaar het doel voor Johannes weggelegd aan het slot van zijn apostolisch-profetische loopbaan. Door dat getal nu bepaald van duizend jaren moge een bepaald afgepast tijdvak van tien eeuwen, of wel een onbepaalde lengte van eeuwen te verstaan zijn, het wezen van de zaak ligt niet in het aantal jaren, maar in het geheel enige, heerlijke en nog aanstaande van dat bij eeuwen te rekenen tijdvak, waaraan op een bepaald ogenblik na ontzaglijke worstelingen, met de wederverschijning van de Heere, een begin en met de loslating opnieuw van de vijand voor een kleine tijd (20: 7) een einde zal worden gemaakt. In elk geval is (20: 1 en vv.) het duizendjarig rijk bij Johannes dat sabbathische jaar duizend, dat (volgens de bekende Joodse overlevering) op zes jaar duizenden van arbeid en lijden in de orde van de goddelijke bedeling moet volgen. In dat Johanneïsche jaar duizend is dan nu de plaats verordend voor al die rijkdom van beloften, waarvan van Israël profeten overvloeien en die in hun goddelijke verheven schilderingen niet alleen Palestina maar geheel deze aarde, niet het volk van Israël alleen, maar alle volken van de wereld omvatten; maar dan ook, omgekeerd tevens van al die heerlijkheid en zegen en vrede en Godskennis op aarde en Palestina als middelpunt en de zichtbare tegenwoordigheid van de Messias met de ontelbare schaar van Zijn verlosten als onmiddellijke oorzaak verkondigen. Dan en dan voor het eerst in al Zijn volheid en rijkdom, wordt het bewaarheid, dat "God Koning zijn zal over de hele aarde, dat de Heere zal zijn één en Zijn naam één; " dat "Hij, de Messias, Zoon van David, regeren zal van zee tot zee en van de rivier tot aan de einden van de aarde", dat "de aarde zal zijn vol van kennis van de Heere, zoals de wateren de bodem van de zee bedekken, te dien dage wanneer de heidenen zullen vragen naar de wortel van Isaï, die staan zal tot een banier van de volken en wiens rust heerlijk zal zijn; " (Jes. 11: 9, 10) "dat de berg van het huis van de Heere zal vastgesteld worden op de top van de bergen, en dat Hij zal verheven worden boven de heuvelen en alle heidenen tot die zullen toevloeien en vele volken zullen heengaan en zeggen: Kom, laat ons opgaan tot het huis van de God Jakob, opdat Hij ons leert van Zijn wegen en dat wij wandelen in Zijn paden; want uit Sion zal de wet uitgaan en het woord van de Heere uit Jeruzalem en Hij zal richten onder de heidenen en bestraffen vele volken en zij zullen hun zwaarden slaan tot spaden en hun spiesen tot sikkelen; het een volk zal tegen het andere volk geen zwaard opheffen en zij zullen geen oorlog meer leren." (Jes. 2: 2-4). Dat zullen dan de tijden van de volle en wezenlijke vervulling zijn van die schitterende voorspelling aan het huis van Jakob, het stamhuis van David: "een kind is ons geboren, een zoon is ons gegeven en de heerschappij is op Zijn schouder en men noemt Zijn naam Wonderlijk, Raad, Sterke God, Vader van de Eeuwigheid, Vredevorst. Van de grootheid van deze heerschappij en van de vrede zal geen einde zijn op de troon van David en in Zijn koninkrijk, om dat te bevestigen en dat te sterken met gerichte en met gerechtigheid van nu aan tot in eeuwigheid. De ijver van de Heere van de heirschaar zal zulks doen" (Jes. 9: 5, 6). Dan zal vervuld worden, onder en met zo velen, dat woord weer van een andere profeet van Israël uit de dagen van de Babylonische vreemdelingschap (Ezechiël. 37: 21-28): "Zo zegt de Heere Heere: Zie, Ik zal de kinderen van Israël halen uit het midden van de Heidenen, waarheen zij getogen zijn, en zal ze vergaderen van rondom en brengen hen in hun land. En Ik zal ze maken tot een enig volk in het land, op de bergen van Israël en zij zullen allen te samen een enige Koning tot Koning hebben en zij zullen niet meer tot twee volken zijn, noch voortaan meer in twee koninkrijken verdeeld zijn. En zij zullen zich niet meer verontreinigen met hun drekgoden en met hun verfoeiselen en met al hun overtredingen: en Ik zal ze verlossen uit al hun woonplaatsen, waarin zij gezondigd hebben en zal ze reinigen. Zo zullen zij Mij tot een volk zijn en Ik zal hun tot een God zijn. En Mijn knecht David zal Koning over hen zijn: en zij zullen allen te samen één Herder hebben en zij zullen in Mijn rechten wandelen en Mijn inzettingen bewaren en die

doen. En zij zullen wonen in het land, dat Ik Mijn knecht Jakob gegeven heb, waarin uw vaders gewoond hebben; ja, daarin zullen zij wonen, zij en hun kinderen en hun kindskinderen tot in eeuwigheid en Mijn knecht David zal hun vorst zijn in eeuwigheid. En Ik zal een verbond van vrede met hen maken, het zal een eeuwig verbond met hen zijn; en Ik zal de inzetten en zal ze vermenigvuldigen en Ik zal Mijn heiligdom in het midden van hen zetten tot in eeuwigheid. En Mijn tabernakel zal bij hen zijn (Openbaring 21: 3) en Ik zal hun tot een God zijn en zij zullen Mij tot een volk zijn. En de heidenen zullen weten dat Ik de Heere ben, die Israël heiligt, als Mijn heiligdom in het midden van hen zal zijn in eeuwigheid.

Of in de laatste tijd van de wereld een heerlijke staat van de Kerk te verwachten is? Dit is het voelen van zeer vele uitnemende godgeleerden van alle tijden en van verre de meesten in onze dagen en het is mij zo duidelijk uit het Woord van God, dat ik daaraan geheel geen twijfel heb. Zie dit in dit hoofdstuk, als de antichrist geheel vernietigd zal zijn en eer Gog en Magog zullen opstaan, zal de duivel zo gebonden zijn, dat hij geen strijdende partij tegen de Kerk zal kunnen voortbrengen (vs. 1-3). Dan zullen de heiligen met Christus als priesters en koningen heersen (vs. 4, 6). Onder de zevende bazuin zullen de koninkrijken van de wereld in Christus geloven en zich onder Christus tot Zijn dienst buigen (Openbaring 11: 15) "de koninkrijken van de wereld zijn geworden van onze Heere en van Zijn Christus." Dit geeft te kennen een buitengewone toevloed van allerlei natiën tot Christus en Zijn dienst, dat niet anders kan dan deze Kerk heerlijk maken. Die heerlijke staat van de Kerk blijkt uit de beschrijving van de goederen en hoedanigheden, die zij in die dagen hebben zal. Die bijzondere zegeningen zijn: de antichrist, die de Kerk zoveel kwaad gedaan heeft, zal geheel vernietigd zijn en blijven. De duivel zal gebonden zijn, zodat hij geen openbare, tegen de Kerk strijdende partij zal kunnen opmaken, zoals hij eerst door de Romeinse keizers en daarna door de antichrist gedaan heeft en nog doet. De Turk, de erfvijand van de Kerk, zal geheel verbroken worden om de weg te banen tot het samenbrengen en bekeren van de Joden en door hen tot bekering van de Oosterse volken (Hoofdstuk 16: 12). De hele Joodse natie zal onze Heere Jezus erkennen als de ware en enige en hun beloofde Messias; zij zullen zich tot Hem bekeren, Hem bijzonder liefhebben, eren en verheerlijken. Er zal zijn een bijzondere ijver onder de heidenen om Christus te kennen en in Hem te geloven. De kennis van de Heere Jezus, de liefde tot Hem, de ijver voor Hem, de heiligheid van het leven, de heerlijkheid zal zo groot zijn in de Joodse natie, dat de heidenen tot hen zullen toevloeien en tot het geloof in Christus."Als hun verwerping de verzoening is van de wereld, wat zal de aanneming anders wezen dan het leven uit de doden? " (Rom. 11: 15). Als Juda en Israël een vloek zouden geweest zijn onder de heidenen en zij weer tot zegening zouden zijn, dan zal het geschieden, dat "tien mannen uit allerlei tongen van de heidenen grijpen zullen, ja, de slip grijpen zullen van één Joodse man, zeggende: wij zullen met jullie gaan, want wij hebben gehoord, dat God met jullie is." (Zach. 23)."Maar in het laatste van de dagen zal het geschieden, dat de berg van het huis van de Heere vastgesteld zal zijn op de top van de bergen; en hij zal verheven zijn boven de heuvelen en de volken zullen tot Hem toevloeien. En vele heidenen zullen heengaan en zeggen: kom, laat ons opgaan tot de berg van de Heere en tot het huis van de God Jakob, opdat Hij ons leert van Zijn wegen en wij in Zijn paden wandelen" (Micha 4: 1 en 2) Er zal zijn een uitnemende vreedzaamheid en kennis van de goddelijke verborgenheden (Jes. 11: 9)."Men zal nergens leed doen op de hele berg van Mijn heiligheid, want de aarde zal vol van kennis van de Heere zijn, zoals de wateren de bodem van de zee bedekken" (Jes. 60: 17)."Ik zal uw opzieners vreedzaam maken en uw drijvers rechtvaardig" (Jes. 60: 18)."Uw muren zult u heil heten en uw poorten lof" (Jes. 60: 19)."Maar de Heere zal u wezen tot een eeuwig licht." Er zal zijn een uitnemende heiligheid (Jes. 60: 21)."Uw volk zullen allen te samen rechtvaardigen zijn" (Zach. 14: 21)."Er zal geen Kanaäniet (openbaar goddeloze) meer zijn in het huis van de Heere van de heirschaar op die dag (Zach. 14: 20)."Op die dag zal op de bellen van de

paarden staan: de heiligheid van de Heere (Zach. 14: 21)."Ja, al de potten in Jeruzalem zullen de Heere der heirschaar heilig zijn enz." Hetwelk uitdrukkingen zijn, die grote heiligheid in al hun bedrijf te kennen geven (Zach. 12: 8)."Die onder hen struikelen zou, zal op die dag zijn als David en het huis David's zal zijn als goden, als de engel van de Heere voor hun aangezicht. De Heere zelf zal Zich bijzonder in hen tegenwoordig vertonen" (Zach. 2: 4)."Jeruzalem zal dorpsgewijze bewoond worden vanwege de veelheid van de mensen en beesten, die in het midden van haar wezen zal" (vs. 5)."En Ik zal hun wezen, spreekt de Heere, een vurige muur rondom" (om hun in plaats van sterke wallen te zijn, die ze niet nodig zullen hebben). En Ik zal tot heerlijkheid wezen in het midden van hen" (Zef. 3: 17)."De Heere uw God is in het midden van u, een Held, die verlossen zal. Hij zal over u vrolijk zijn met blijdschap. Hij zal zwijgen in Zijn liefde, Hij zal Zich over u verheugen met gejuich" (Jes. 60: 19)."De Heere zal u wezen tot een eeuwig licht, en uw God tot uw sierlijkheid." De Heere Jezus zal Koning zijn, de Kerk haar eigen kerkstaat hebben en geen overlast lijden van enige overheid (Zach. 14: 9)."De Heere zal tot Koning over de hele aarde zijn; op die dag zal de Heere één zijn en Zijn naam één." (Dan. 2: 44) "Maar in de dagen van die koningen zal de God van de hemel een koninkrijk verwekken, dat in van de eeuwigheid niet verstoord zal worden en dat koninkrijk zal aan geen andere volken overgelaten worden; het zal al die koninkrijken vermalen en teniet doen; maar zelf zal het in alle eeuwigheid bestaan." (Dan. 7: 27): "Maar het rijk en de heerschappij en de grootheid van de koninkrijken onder de hele hemel zal gegeven worden de volken van de hoge plaatsen, welk rijk een eeuwig rijk zal zijn en alle heerschappijen zullen Hem eren en gehoorzamen." Er zal zijn een bijzondere vruchtbaarheid van de aarde en overvloed van levensmiddelen tot onderhoud van de gegoeden en mededeling aan de armen, die er altijd zullen zijn, maar dan rijkelijk zullen worden onderhouden (Ezechiël. 34: 26 zal deze en de plaatsen rondom Mijn heuvel stellen tot een zegen; en Ik zal de plasregen doen neerdalen op zijn tijd; plasregens van zegen zullen er zijn" (Ezechiël. 34: 27)."En het geboomte van het veld zal zijn vrucht geven en het land zal zijn inkomst geven en zij zullen zeker zijn in hun land." (Amos 9: 13): "Zie, de dagen komen, spreekt de Heere, dat de ploeger de maaier en de druiventreder de zaadzaaier genaken zal en de bergen zullen van zoete wijn druipen en al de heuvelen zullen smelten." Al deze teksten spreken niet van de wederkering uit de gevangenis van Babel, ook niet van de tijd van het Nieuwe Testament in het begin, maar van de tijd van de bekering van de Joden in de laatste dagen en wat de Heere dan aan Zijn Kerk doen zal, zoals de omstandigheden van de teksten tonen en de verstandige lezer zal kunnen zien. Neem dit alles bij elkaar en u zult de sluitreden vinden. De antichrist en de Turk, de twee hoofdvijanden, zullen vernietigd zijn, de duivel zal gebonden zijn de tijd van duizend jaren en in de tijd van zijn binding zullen de Joden bekeerd en een buitengewone uitbreiding van de Kerk onder de heidenen zijn. De Kerk zal uitmunten in vreedzaamheid, kennis van God en heiligheid. God zal Zijn tegenwoordigheid in Zijn Kerk op een bijzondere wijze vertonen. Jezus alleen zal Koning zijn en niemand zal onderstaan, de Kerk te overheersen, maar zij zal onder haar eigen kerkstaat gelaten worden en er zal een uitnemende vruchtbaarheid zijn. Waaruit niets anders dan tot een heerlijke staat van de Kerk kan besloten worden. Of de Heere Jezus in het begin van het duizendjarig rijk persoonlijk naar Zijn menselijke natuur van de hemel zal komen en die duizend jaren lichamelijk, zichtbaar heersen? Nee! Het zijn te aardse gedachten. Christus kan zowel regeren in de hemel zijnde, alsof Hij naar het lichaam op aarde was. Is daarin zaligheid voor de mensen op aarde, zo zouden de verheerlijkten in de hemel de tegenwoordigheid van Christus, waarin ook hun zaligheid bestaat, moeten missen. Weinigen zouden op aarde Christus' tegenwoordigheid genieten, omdat Christus maar op één plaats kan zijn en de Kerk zeer wijd uitgestrekt zal zijn. En het is tegen de Bijbel, die zegt: "als Hij op aarde was, dan zou Hij zelfs geen Priester zijn (Hebr. 8: 4). Dan hadden de gelovigen geen voorspraak in de hemel. De Schrift meldt van geen andere lichamelijke komst, dan de komst ten oordeel, in de wolken, met de stem van de

archangel, wanneer alle doden opgewekt zullen worden. Of de martelaren dan naar het lichaam zullen opstaan, duizend jaren leven zonder sterven en hier op aarde de heerschappij hebben? Nee! Het zijn te aardse gedachten, die een minder geestelijk mens makkelijk vervoeren en tot meer aardse gedachten afleiden, hoewel onder voorwending van geestelijkheid. De Schrift kent geen lichamelijke opstanding dan op de jongste dag (Joh. 6: 40, 44. 1 Thessalonicenzen. 4: 14-17). Zij zullen heersen in hun zaak, waarom zij gestorven zijn, die zal boven drijven, zoals Elia werd gezegd, te zullen komen, dat te verstaan is van de geest en de kracht van Elia (Luk. 1: 17). Het loon zal de martelaren in de tegenwoordigheid van de wereld gegeven worden, als de gelovigen zullen opstaan (2 Tim. 4: 8)."Voorts is mij weggelegd de kroon van de rechtvaardigheid, die mij de Heere, de rechtvaardige Rechter op die dag geven zal en niet alleen mij, maar ook allen, die Zijn verschijning liefgehad hebben." (2 Thessalonicenzen. 1: 6, 7): "Zo het recht is bij God, verdrukking te vergelden, die u verdrukken en u, die verdrukt wordt, verkwikking met ons in de openbaring van de Heere Jezus van de hemel met de engelen van Zijn kracht." En behalve dat, de heilige martelaren zullen geen vermaak hebben over anderen lichamelijk te heersen, de heerlijke hemel te verlaten en weer op aarde onder zondige mensen te verkeren. Diezelfde, die hier gezegd worden te heersen, zullen veel kwelling en grote vervolgingen van Gog en Magog moeten uitstaan, dat van de verheerlijkte martelaren niet gezegd kan worden. Of de Kerk in die tijd zal bestaan alleen uit ware gelovigen, zonder vermenging met onbekeerden? Er zullen dan nog vele onbekeerden in de Kerk zijn; maar het getal van de ware bekeerden zal ongelofelijk groot zijn; geest en leven zullen de Kerk vervullen, de godzaligen zullen dan de overhand en het bestuur van de Kerk in handen hebben, de anderen zullen zich geveinsd onderwerpen en als iemand ergernissen geeft, die zal in de Kerk niet geduld worden, maar zal door de kerkelijke tucht of verbeterd of uitgesloten worden. Als de Kerk in die tijd op het heerlijkst zal geweest zijn, zal zij allengs afnemen, de godzaligen zullen verminderen en de onbekeerden vermeerderen, zodat deze op het laatst weer ver de meesten zullen zijn, zoals in de opstand van Gog en Magog zal blijken, waarin de onbekeerden in de Kerk zullen samenspannen met de goddeloze natiën buiten de Kerk, zoals er dan nog verscheidenen zullen zijn; de Kerk zal de hele aarde niet beslaan.

Zij leefden het leven van de heerlijkheid (Luk. 20: 38 Rom. 2: 7; 6: 23), dat het ware leven is, hetzij men let op de nauwe gemeenschap met God, de Fontein van alle leven, hetzij op de volmaakte en onophoudelijke werkzaamheid in het goede, hetzij op de nevensgaande voorspoed en de blijdschap, hetzij op de daarvan gescheiden dood. Er wordt hier gesproken van zielen, dit is dus geen geestelijk leven op aarde, dat tot het lichaam behoort, terwijl een lichamelijke opstanding, door de Chiliasten gedroomd, nog meer van de letter afwijkt. Zij heersen met Christus, niet werelds noch uiterlijk, maar geestelijk en heerlijk; zij zijn bij Christus in de hemel, die daar zit op van Zijn Vaders troon en met Wie de zielen in hun dood verenigd worden (Luk. 23: 43. 2 Kor. 5: 1, 8 Fil. 1: 23). Het wordt niet gezegd, dat met de duizend jaren het geluk een einde zal nemen; wel het binden van de satan. Men moet dus de duizend jaren met de eeuwigheid verenigd achten. Uitdrukkelijk worden echter de 1000 jaren genoemd, opdat niemand menen zou, dat de zaligheid van de zielen werd uitgesteld tot de laatste dag en de hele vernietiging van de satan. Terecht heet die de eerste opstanding, het voorspel en onderpand van de tweede, van het leven van de hele mens, op dit leven volgende, waardoor hij op de jongste dag wegens de herstelling van het lichaam geheel aan het verderf onttrokken wordt. De heerlijke naam van eerste opstanding, waarop een tweede volgt, verheft niet weinig dit geluk.

De Heilige Geest leert ons, dat in de profetie van Ezechiël (Ezechiël. 37: 1) een geestelijke zin ligt opgesloten, die geestelijk moet worden overgebracht tot die grote verlossing, die God

aan de Kerk van het Nieuwe Testament eindelijk eens zou toebrengen na een lange verdrukking en een strijd met het rijk van de goddeloosheid en bijgelovigheid, wanneer de Heere Zijn beloften zou vervullen en tonen getrouw te zijn. Er zal eens een dag komen, die de Heere maken zal, wanneer Hij dit grote werk van Zijn rechterhand voleindigen zal.

En wanneer de duizend jaren, die in vs. 2-6 reeds vijf maal zijn genoemd, geëindigd zullen zijn en Gods raadsbesluiten, die Hij met het oprichten van een rijk van Christus nog in de heerlijkheid aan deze zijde van het graf had, in zoverre vervuld zijn, dat nu de overgang tot de heerlijkheid aan gindse zijde kan plaats hebben, zal de satan, die slechts gebonden, maar nog niet voor altijd uit de wereld gebannen was, uit zijn gevangenis in de afgrond (vs. 3) weer ontbonden worden.

En hij zal uitgaan in eigen persoon, omdat hij geen menselijk werktuig meer tot zijn beschikking heeft, om de volken te verleiden, die in de vier hoeken (Hoofdstuk 7: 1) of einden van de aarde zijn, die gedurende de duizend jaren ook wel van de zegeningen van het Evangelie hebben ondervonden en onder Christelijke tucht gekomen, maar in hun harten toch heidens gebleven zijn, de Gog en de Magog, om ze volgens de profetie in Ezechiël 38 en 39 een gemeenschappelijke naam te nemen. Het doel van de verleiding van die volken aan de uiterste grenzen, bij wie hij nog het eerst toegang vindt, terwijl alle andere hem meteen zouden afwijzen, is, om hen te vergaderen tot de strijd tegen het volk van God, die reeds lang door het profetische woord is aangekondigd en als de laatste in het raadsbesluit van God is opgenomen. En nu brengen deze ook werkelijk legers tezamen, wier getal is als het zand aan de zee (Joz. 11: 4 Richt. 7: 12. 1 Sam. 13: 5

De nieuwe, laatste strijd wordt aan Johannes niet geopenbaard in de vorm van een visioen, maar inwendig, door de Geest van God wordt hem bekend gemaakt, dat nu de profetie van Ezechiël over de Gog en de Magog zal worden vervuld. Daarom zegt hij niet: "ik zag", maar verhalend voorspeld hij.

Te eer moet worden aangenomen, dat wij hier niet zozeer beelden als wel eenvoudige geschiedenis voor ons hebben.

Satan wordt losgelaten uit zijn gevangenis; hij rukt niet zichzelf los, dan zou de engel hem slecht gebonden hebben; hij wordt losgelaten, omdat het in het raadsbesluit van God ligt (vs. 3). God heeft hem nog eens nodig en juist omdat Hij hem nog nodig heeft, is hij vroeger niet reeds met het beest en de profeet, zijn werktuigen, in de oven van vuur geworpen, maar slechts in de onderwereld ingesloten.

Satan verkrijgt nog eens vrijheid van God, om de zonde tot een macht op aarde te maken, opdat het verborgen onderscheid, dat in de tijd van het Rijk van Jezus Christus bestond tussen hen, die in ware en hen, die in uitwendige gehoorzaamheid jegens Christus en Zijn gemeente stonden, openbaar zou worden.

Er zijn volken, die sinds zij in de loop van de duizend jaren het Christendom hebben aangenomen, nog niet gezift zijn, nog niet in de vrije keuze van vóór of tegen zijn gesteld. Dit moet echter noodzakelijk plaats hebben vóór de dag van het laatste oordeel, daarvoor moet alles rijp zijn geworden en zo’n rijpheid, of in het goede of in het kwade, is niet denkbaar zonder verzoeking of beproeving. De uiterste omtrek van het Rijk van God in Oosten en Westen, in Zuiden en Noorden vormen talrijke volken, die door het licht van het Evangelie slechts oppervlakkig zijn bestraald en wier natuurlijke vijandschap tegen God daarvan nog

niet op de voorgrond trad, omdat een ernstige verzoeking daartoe ontbrak. Zij zijn gelijk aan kinderen, die wel tot hiertoe in het Vaderhuis zijn gebleven, maar toch met meer of minder bewusten tegenzin tegen de orde in ‘s Vaders huis vervuld zijn, en alleen door strenge tucht in toom worden gehouden. Die tegenzin moet naar buiten; voor henzelf en voor de hele wereld moet het inwendige van hen openbaar worden; tot dat doel wordt de satan losgelaten en de hemelse invloeden trekken zich een tijd lang terug. Verwondert men zich, dat toch een afval mogelijk is, nadat van te voren reeds een zo vreselijk en ondubbelzinnig gericht over het antichristendom is gekomen (Hoofdstuk 19: 11 vv.), men bedenkt dan de wankelmoedigheid van het natuurlijke mensenhart, hoe dat te zijner tijd ook bij het volk van Israël onmiddellijk na de verschrikkingen bij de Sinaï zich openbaarde; men bedenke dat intussen een tiental eeuwen is voorbijgegaan een tijdruimte, waarin ook de sterkste indrukken weer vergaan.

Na de afloop van het duizendjarig rijk zal de Satan zo nog een kleine tijd losgelaten worden. Het duizendjarig rijk zal, om een afgeronde som op te geven, 1000 jaren duren en het zevende jaarduizend van de wereld uitmaken en, overeenkomstig de opgave van de profetische getallen, ongeveer met het jaar 1900 beginnen, maar voor de gelovigen eerst met het wereldgericht ophouden. Aan het einde zal de duivel ook hen mogen verzoeken en dan hebben zij insgelijks nog een tijd lang de strijd, die ook ons alle dagen weggelegd is, te kampen en worden daardoor snel ten volle voor het wereldgericht en de zalige lichaamsverandering rijp. Langer dan 100 jaren zal die kleine tijd, overeenkomstig de profetische getallen berekening niet duren, waarschijnlijk op verre niet zo lang, evenwel óók niet maar slechts enige jaren.

Ten aanzien van de namen Gog en Magog merken wij nog op, dat er een opmerkelijke overeenkomst is tussen deze en Demagoog (volksmenner), die van de volksleiders van de tegenwoordige tijd. Wij hebben vroeger een dergelijke overeenkomst tussen de namen Appollyon en Napoleon opgemerkt.

Sommigen verstaan door deze twee volken dezelfde volken, die in het voorgaande lid genoemd zijn. Maar het schijnt niet, dat alle volken op de vier hoeken van de aarde hier Gog en Magog genoemd kunnen worden, maar dat het alleen een deel van die volken van de aarde is, die bovendien dat zij ter zake van de godsdienst van de draak tot haar verderf verleid zijn, ook door hem verleid en opgemaakt zijn tot een strijd, die in de tekst wordt verhaald, dat hij verleidt en opgemaakt is tot de strijd. Welke nu deze Gog en Magog zijn, daarover bestaat verschillend gevoelen. Maar met de zaak zelf en met de plaats, Ezechiël. Hoofdstuk 38 en 39 38$, waar deze voorspelling op doelt, komt best overeen het voelen van hen, die zeggen, dat, zoals God bij Ezechiël het volk Israël, dat Hij beloofd had, uit Babylonië te verlossen, voorspelt, die zwarigheden hun daarna in het heilige land door de omliggende heidenen van Azië, Syrië en Egypte, die bij Ezechiël Gog en Magog worden genoemd, zouden overkomen, eer Christus in het vlees geopenbaard zou worden, waaruit God hen wonderbaar zou verlossen, zoals in het eerste en tweede boek van de Makkabeeën is te lezen; dat zo ook na het einde van de duizend jaren, en loslating van de Satan, voor de tweede toekomst van Christus, de Turken, Tartaren en Sarracenen, die in de gewesten van Gog en Magog meest hun woonplaatsen hebben, met het overblijfsel van het antichristische rijk, het Christendom zouden bestrijden en met zware oorlogen drukken, waaruit God hen wonderbaar zou verlossen en die eindelijk door Christus’ tweede toekomst zouden gedempt en neergeslagen worden.

Gog betekent de bedekte vijanden, alle onbekeerden in de Kerk, die op het laatst van de duizend jaren wonderlijk waren vermenigvuldigd en in menigte niet te vergelijken bij het

kleine getal van de ware godzaligen, maar zij hadden zich tot die tijd toe geveinsd onderworpen, zodat de kerkstaat tot op die tijd toe in vrede en vrijheid was gebleven. Magog betekent onbedekte, openbare, zoals al die tijd van de duizend jaren waarschijnlijk nog volkeren zullen zijn, die tot de Kerk niet zullen behoren, maar in die tijd niet tegen de Kerk zullen durven beginnen, die zullen met de onbekeerden in de Kerk aanspannen en een openlijke strijd tegen de Kerk aanrichten, zodat Gog en Magog dezelfde zijn, die van te voren genoemd worden de volkeren, die uit de vier hoeken van de aarde zijn.

Onder Gog en Magog worden de volkeren verstaan, over de hele aarde verspreid, of de voornaamste van die in elke, door de duivel tegen de Kerk opgehitst, in uiterste wreedheid, verbazend getal, vereniging ook van vorsten en onderdanen, de oude vijanden van het herstelde Israël gelijk zullen zijn.

Sommigen verklaren Gog voor verborgen "Magog voor openbaar" (van het Hebr. Gog = dak) en verstaan het dus van verborgen en openbare vijanden. Het schijnt dat hier gezien wordt op Magog, in Gen. 10: 3, van wie, zoals Josephus en anderen schrijven, de Scythen afkomstig zijn, zodat door deze woorden Barbaarse volken bedoeld zijn, die, verre van de Kerk zijnde, opkomen tegen haar, terwijl zij vrede in zichzelf heeft.

Onder de volken van de vier hoeken van de wereld worden volken bedoeld, die niet in het midden en het voornaamste deel waren, maar aan de uiterste delen als de Iberen, Kolchen, Albaren, Sarmaten, Turken, Tartaren en Skythen. Het opschrift van Ezechiël’s profetie (38 en luidt "zet uw aangezicht tegen Gog, het land van Magog, de vorst van Rosch (of Russen), Meschech (of Moschovieten) en Tubal (of Tibareres). Want dat sommigen "nasi roosch" hier vertalen door "voornaamste vorst" is gedrongen en hard. Gog en Magog zijn een vergadering van mensen, die zich tegen het rijk van Christus zullen aankanten. De trompetters en brandstichters van deze oorlog zou de Satan zijn, die deze volken, talloos vele, dat ook het kenteken van de Scythen is, zou verleiden en tot de strijd aansporen; wat men zo kan verklaren, dat de Satan iemand van de machtigste koningen van deze volken zal aanhisten om zijn valse godsdienst voort te planten en de staat van de Kerk te beroeren, dat de laatste poging van de Satan tegen de Kerk zal zijn.

En zij zijn uit hun, in geestelijke zin dieper gelegen woonplaatsen (Micha 4: 1) opgekomen op de breedte, tussen de vier hoeken van de aarde, die het volk van God innam met de volken, die hem aanhingen. En, nadat zij die volken overwonnen en vernietigd hadden, omringden zij de legerplaats van de heiligen in het midden van die breedte en de door deze omsloten geliefde stad Jeruzalem (vgl. Dan. 11: 41). En er kwam plotseling en onverwacht, om aan hun verder voortdringen met een slag een einde te maken, vuur neer van God uit de hemel (Ezechiël. 39: 6) en heeft hen verslonden.

Is het, zoals het volgens Ezechiël. 38: 12 v. schijnt te zijn, de zondige begeerte naar aardse schatten van het heirleger van heiligen en de geliefde stad, of is het alleen de losgelaten, reeds sinds lang inwendig gevoede boosheid tegen de Heilige en de heiligen, die in de bozen tot waanzin kan stijgen? Wij hebben wel geen gronden tot verklaring nodig, omdat het toch volgens de getuigenis van de Openbaring de losgelaten satan is, die uitgaat, om te verleiden. Terwijl Ezechiël de gebeurtenis door hem voorspeld, van haar nationale, aards-geschiedkundige zijde voorstelt, leidt de Openbaring die terug tot de diepere bovenaardse grond in het rijk van de geesten en plaatst haar in een meer omvattend, kosmisch verband.

Verstrooide macht is niet te vrezen, eendracht maakt macht, daarom vergaderde zich deze menigte in heirlegers; er geschiedde een algemene opstand tegen de Kerk, een ieder roeide haar in zijn land uit, waardoor een groot vluchten van de godzaligen aan alle kanten ontstond; al vluchtende werd het getal van de godzaligen al groter en groter en de Kerk kwam hier en daar in staat, om zich wat te verdedigen; want men kan deze opstand niet aanmerken, als maar in een tijd van een maand of een jaar ten einde gebracht, maar het is waarschijnlijk, dat de opstand van Gog en Magog al vele jaren duren zal, misschien wel een of tweehonderd jaren, hetzij meer of minder, ik kan ze niet bepalen. In die tijd is de Kerk al meer en meer ingekort, zij wordt al wijkende op het laatst in een plaats samen gedrongen; het leger van de Kerk bestaat uit zo'n kleine ruimte in vergelijking met de vijanden, dat die de hele aarde als bedekten, in zo van alle kanten naderend, omringden zij de legerplaats van de heiligen en de geliefde stad, hetzij het leger van heiligen rondom die stad lag, zodat, het een omringd zijnde, het andere tegelijk omringd werd, hetzij een gedeelte van vijanden het leger, dat van de stad afgescheiden was, omringde en een ander gedeelte de geliefde stad omringde; hetzij dit Kanaän en Jeruzalem was, die de Joden een toevlucht was voor andere volken, hetzij de Kerk in een ander land was; immers is zij door de vijanden zo omringd, dat er geen uitkomst en niet anders dan een slachting van alle gelovigen en een hele uitroeiing van de Kerk van God voor de mens te verwachten was.

Men hoeft dit niet met enige ouden, noch met de papisten te verwachten van het einde van de wereld zoals enigen onder ons, die tot het duizendjarig rijk overhellen. Beter is het te zeggen, dat wij in deze pogingen van de Satan alle vuile verleidingen en vijandige bewegingen afgeschilderd zien, die hij sinds de elfde eeuw tegen de Kerk heeft aangericht en voorts ten einde toe aanrichten zal, zo in het Westen door de Roomsen antichrist en zijn onderworpen koning en vorsten als in het Oosten door Saracenen en Turken, alsmede door alle andere ongelovigen en ketters. De toorn van God ontbrandt ten slotte en in onverwachte, allervreselijkste en onmiddellijk van God afdalende wraakoefeningen worden zij geheel vernield. (Ps. 11: 6).

De Kerk zou God tot haar heirvorst hebben, die in het midden van haar Zijn legertent zou neerslaan en tegenwoordig zijn en dus zijn als de aloude legersteden van Israël, die, als zij uit Egypte togen, met geen wallen noch sterkten omzet of bedekt waren. Zo zouden ook de volken van de Kerk dorpswijze wonen (Ezechiël. 38: 10), omdat zij op goddelijke voorzienigheid steunen en geen stormen tegemoet zouden zien. Die legersteden zouden de "beminde stad" zijn en met veel meer redenen zo genoemd worden dan het oude Jeruzalem (Jes. 1: 21 MATTHEUS. 4: 5 vgl. Ps. 87: 2). Die bloeiende staat van de Kerk zon een reden zijn, waarom Satan de volken zou aanhitsen om haar te overrompelen. De Kerk zou echter zonder haar toedoen uit die dreigende nood en zware angst verlost worden, want de vijanden zouden of vanzelf vergaan of door schielijk opkomende stormwinden in hun voornemen worden verhinderd en vernield worden door sterfte, of door andere plagen vergaan.

En de duivel, die hen verleidde (liever "verleidt, a) werd, nu zijn werk en zijn geschiedenis voor altijd ten einde zouden zijn en het hem beschikte laatste oordeel hem zou treffen, geworpen in de poel van vuur en sulfers, waar het beest en de valse profeet zijn, reeds sinds het gericht in Hoofdstuk 19: 20 ; en zij zullen te samen gepijnigd worden dag en nacht in alle eeuwigheid a) (liever in de eeuwigheden der eeuwigheden). (Hoofdstuk 14: 10 v.).

Dan. 7: 11

Zou het vuur, dat van God van de hemel valt en die weerstrevende opstandelingen verteert, de vonk zijn, die het vuur laat opvlammen, waarvan Petrus (2 Petrus 3: 7) in de voorstelling van het laatste oordeel zegt: "de hemelen, die nu zijn en de aarde zijn door hetzelfde woord als een schat weggelegd en worden ten vure bewaard tegen de dag des oordeels en van de verderving van de goddeloze mensen? " Zeker, natuurlijk wordt echter, voordat dit vuur neervalt, Jeruzalem van de aarde in de hemel opgenomen tot God en Zijn troon (vgl. Hoofdstuk 12: 5); waarom wij vervolgens (Hoofdstuk 21: 2) het van God uit de hemel zien neerdalen op de nieuwe aarde. Op gelijke wijze is de poel van vuur nu niet meer evenals de hades binnen de aarde te zoeken, maar buiten die daarheen verplaatst, waar God geen kosmisch bestaan meer heeft, want alleen daar kan de duivel en het uitvaagsel van de mensen voortaan nog zijn plaats vinden.

De vorm van de tegenwoordige tijd maakt hier, waar bij het laatste oordeel over de duivel gehandeld wordt over een herinnering aan zijn eigenaardige schuld, dat op algemene wijze zijn werkzaamheid voor de aandacht wordt gesteld.

2)Ontzaglijke Trias (drietal) daar in de vuurzee de duivel, de antichrist en de valse profeet! Ontzaglijke kwelling zij worden gepijnigd, dag en nacht, van eeuwigheid tot eeuwigheid!

En ik zag een grote witte troon (volgens andere lezing is de volgorde omgekeerd "enen witten groten troon, dus nog veel meer verheven dan die in vs 4 en tevens zag ik degene, die daarop zat, van wiens aangezicht de aarde en de hemel wegvluchtten, om geheel te verdwijnen en geen plaats is voor die meer gevonden, nu een nieuwe hemel en een nieuwe aarde komen zouden (Hoofdstuk 21: 1).

Johannes hoeft Hem niet te noemen, die op de grote witte troon zit; dat had Hij in de dagen van Zijn vlees zelf gedaan, toen hij zei (Joh. 5: 22): "de Vader oordeelt niemand, maar Hij heeft al het oordeel de Zoon gegeven." Ook de grote witte troon is bekend. Die is dezelfde, waarvan de Heere in MATTHEUS. 25: 31, als Hij van het uur van het laatste oordeel spreekt, over de Zoon des mensen zegt: "dan zal Hij zitten of de troon van Zijn heerlijkheid."

De troon is wit, ten teken van de heerlijkheid van de Rechter en groot, zoals dat aan Zijn grote en onbeperkte Majesteit betaamt.

Reeds het Oude Testament leert, dat deze hemel en deze aarde zullen vergaan (Ps. 102: 26 v.). In het Nieuwe Testament wordt deze leer in MATTHEUS. 24: 35 aangeduid, de eigenlijke klassieke plaats is echter 2 Petrus 3: 7, 10-12, waar, evenals hier, de ondergang van deze hemel en aarde met de dag des oordeels en van het verderf van de goddeloze mensen in verband wordt gesteld. De aarde en de hemel kunnen hier dus nog niet worden beschouwd, zoals die uit de scheppende hand van God voortgekomen zijn, maar alleen zoals zij sinds de val zijn veranderd, deels als de woonplaatsen van menselijke en duivelse zonden, deels omdat de straffende hand van God ze veranderd heeft, zodat het "zie, het was alles zeer goed" nu niet meer absoluut geldt, maar nog slechts alleen waarheid heeft, als de schepping in verband met de val wordt beschouwd. Omdat de zonde vooral of de aarde invloed heeft uitgeoefend, staat deze hier vooraan. De gewone en natuurlijke orde wordt overal alleen om bijzondere redenen omgekeerd (vgl. Gen. 2: 4 Zach. 5: 9). Ook de hemel is niet gebleven zonder invloed van de zonde; die is zeer vaak rood en droevig (MATTHEUS. 16: 3), die kleedt zich zeer vaak in donkerheid en hult zich in een haar gewaad (Jer. 50: 3); om de trotsheid en de halsstarrigheid van de mensen te breken, wordt de hemel vaak als koper en de aarde als ijzer

(Lev. 26: 19 v. Deut. 11: 17; 28: 23), zodat het land zijn gewas niet geeft en alle moeite en arbeid verloren is.

De troon is blinkend wit en helder als jaspis ten teken van de heerlijkheid van de Rechter; hij is groot wegens de onuitsprekelijk grote majesteit van Hem, die erop zit. Dat is God, die hemel en aarde regeert; Hij is het, door wie alles leeft, zich beweegt en is; uit Wie, door Wie en tot Wie alle dingen zijn. Van Zijn aangezicht vluchten de aarde en de hemel weg, want de eerste hemel en de eerste aarde moeten vergaan en een nieuwe hemel en een nieuwe aarde moeten komen; het oude moet voorbijgaan en het moet alles nieuw worden. Dit is reeds voorspeld in het Oude Verbond: "U heeft voormaals de aarde gegrond en de hemelen zijn het werk van Uw handen. Die zullen vergaan, maar U zult staande blijven en zij allen zullen als een kleed verouden; U zult ze veranderen als een gewaad en zij zullen veranderd zijn. Maar U bent dezelfde en uw jaren zullen niet geëindigd worden." Ook zegt de Heere Jezus: "Hemel en aarde zullen voorbijgaan, maar Mijn woorden zullen geenszins voorbijgaan." Daarmee stemt ook overeen de getuigenis van de apostelen Petrus en Johannes. Met de laatste dag is het einde van de wereld daar. Al wat tot de tegenwoordige huishouding van de dingen behoort neemt een einde; alles zinkt in het niet, behalve hetgeen de Zoon door de Vader is overgegeven. Wel kunnen hemel en aarde niet vergaan, in zover zij door Gods scheppende hand zijn voortgebracht; maar alles is veranderd door en na de zondeval, die de wereld gemaakt heeft tot het toneel van menselijke en duivelse misdaden. Daarom is het aardrijk vervloekt en brengt het doornen en distels voort. Maar daarom moet zij ook vergaan. En de aarde niet alleen; ook de hemel is niet bevrijd gebleven van de gevolgen van de zonde. Ja, dat deze vaak boven ijzer wordt, zoals de aarde beneden koper en de grond weigert zijn gewas te geven, dat is een wrange vrucht van de zonde. En wat zegt de Schrift van de hemel daarboven? Dat er ook de engelen de heerlijkheid bezoedeld hebben door hun beginsel niet te bewaren; waarom dan ook de hemel niet rein voor God en het sterrenleger bevlekt in Zijn ogen genoemd wordt. Het laatste oordeel moet dan ook die hemel zuiveren.

En ik zag, terwijl nu ook de tweede opstanding plaats had (vs. 13), de doden, klein en groot (Hoofdstuk 11: 18; 13: 16), staande voor God; en de boeken, waarin de werken van ieder mens geschreven staan (Dan. 7: 10), werden geopend; en een ander boek werd geopend,
dat van het leven is en de namen bevat van degenen, die verordineerd waren tot het eeuwige leven (Hoofdstuk 3: 5; 13: 8; 17: 8 En de doden werden geoordeeld uit hetgeen in de boeken geschreven was, b) naar hun werken, die daarin nauwkeurig waren opgetekend.

Exod. 32: 32 Ps. 69: 29 Openbaring 21: 27 b) Ps. 62: 13 Jer. 17: 10; 32: 19 MATTHEUS.
27 Rom. 2: 6; 14: 12. 2 Kor. 5: 10 Gal. 6: 5 Openbaring 2: 23

"Oordelen" d. i. naar de oorspronkelijke betekenis van het woord schiften en scheiden en ten gevolge daarvan goed en kwaad openbaren en vergelden. De Heere heeft het reeds in de dagen van Zijn vlees gedaan en Hij zet het onophoudelijk voort, waar Hij verheerlijkt aan Gods rechterhand leeft."Ik ben tot een oordeel in de wereld gekomen." geheel Zijn geschiedenis is de opheldering van dat raadselachtige woord. Zoals de zon, juist door zich in haar volle glans te vertonen, het licht van de duisternis scheidt en deze als duisternis kenbaar maakt, niet anders Hij, die wij als het Licht van de wereld begroeten. Overal, waar Hij heentrad, splitste zich de mensheid als vanzelf in twee ongelijksoortige delen: kinderen van het licht aan de ene, van de duisternis aan de andere zijde. Hoe werden, naar het woord van de grijze Simeon, de gedachten van menig hart openbaar en wat er zondigs in de Kajafassen en Pilatussen en Herodessen en wat er beter in de Nikodemussen en Petrussen en Zacheüssen omging, hoe trad het door en voor Hem in het licht! Ja, dit was reeds in Zijn dagen het

oordeel, dat de mensen de duisternis liever hadden dan het licht en het haatten en zelfs niet konden geloven, omdat zij eer van elkaar namen, zonder hogere eer te zoeken. En wat een vergelding spelde zijn vreselijk "wee u", aan de schijnheilige Farizeeën, aan het onbekeerlijk Jeruzalem, aan de ongelovige wereld! Door die allen verworpen, wordt Hij door de Vader verhoogd, maar ook in dit opzicht wordt Zijn tweede leven aan Zijn eerste leven gelijk en geheel de Christus-regering, onuitputtelijk rijk aan eeuwig onschatbare zegen, zij mag tegelijk een voortdurend Godsgericht heten. Het tweesnijdend zwaard, dat uit de mond van de Koning der koningen uitgaat, tekent onophoudelijk een scherpe grenslijn tussen mensen en mensen. Die grenslijn tussen kinderen en vijanden van het koninkrijk van God wordt aan de andere zijde van het graf steeds verder en scherper getrokken, totdat zij afgrond en kloof is geworden. Reeds hier wordt het openbaar, zo vaak de blijde boodschap gebracht wordt, wat hoogmoed en wereldzin, maar ook wat behoefte en verlangen er schuilt in menig menselijk hart. Reeds hier is een rechtvaardige vergelding over allen, die met woord of daden verklaren: wij willen niet, dat deze over ons Koning zal zijn! U ervaart haar, kind van deze wereld, als uw schuldig geweten u toeroept, dat u het bloed van de Zoon van God heeft versmaad en zoveel u door de Heilige Geest overtuigd bent van zonde, ook dat is een oordeel van God, dat u door de ziel gegaan is! Hoe vreselijk die vergelding kan zijn, ook waar voortdurend het woord van de vergeving verkondigd wordt, u aanschouwt het, Christenen, in elke bezoeking van Boven, in de loop van de eeuwen over de moedwillige verwerpers van het woord van het kruis gebracht. Alle vijanden, die de Heere sinds achttien eeuwen geveld, alle verlosten, die Zijn hand met eer en vreugde gekroond heeft, zij staan reeds voor ons oog, als bewijzen voor de waarheid van het woord: "de Vader heeft Hem macht gegeven, om ook gericht te houden." Maar nu, dat doorlopend het is een voorproef slechts van het jongste wereldgericht."Ik zag voor de troon de doden, klein en groot", voor het nieuwe leven herrezen. Wat een toneel, dat voor zijn verrukte blikken zich opent! In onafzienbare rijen schaar zich de gedaagden voor de hoge zetel van de Rechters, die over aller lot zal beslissen. Daar staan zij, zonder onderscheid van al wat op aarde hen kenmerkte! Geen purper of kroon siert meer de monarchen van de mensheid; zij vinden zich naast de geringsten van de onderdanen. Geen rijkdom of eer kan de wereldling een afgezonderde plaats in die rijen bezorgen; hij schikt zich naast de schamelste discipel van de Heere. Dwingelanden en slachtoffers, vrijen en dienstbaren, ouders en kinderen, geleerden en ongeleerden, kinderen van de voorspoed en kwekelingen van de beproeving, ontslapenen uit de eerste en ontslapenen uit de laatste eeuw, Johannes ziet ze allen, in bonte mengeling, voor één Rechter verschenen. Laat het zinnebeeldige, laat het zelfs gebrekkige voorstelling wezen, wat predikt zij ons anders, dan een gelijkstelling, waarvan de wedergade nooit is gezien? Gelijkheid o, wij hebben de dagen beleefd, dat dit enkele woord, met de kreet van broederschap en vrijheid verenigd, duizende harten sneller deed kloppen en als een toverklank van Europa’s een streek tot aan de andere ruiste. Maar zijn er wel eenmaal jaren nodig geweest om te tonen dat de gedroomde gelijkheid alleen op de akker van de doden, maar niet in de wereld van de levenden bereikt en verwezenlijkt wordt? Zelfs hier, in het huis van het gebed, waar wij voor één God en Vader ons buigen en in één Heere komen roemen, hoe onmetelijk groot is het onderscheid tussen mensen en mensen! Waar de ene het gestoelte van de eer bestijgen mag, zit of staat de ander op een onaanzienlijke plaats en terwijl deze in dons of satijn is gedoken, is de ander in de pij van de behoefte of in de rouw van wees of weduwe gehuld. Verscheidenheid van gaven, verscheidenheid van talenten, verscheidenheid van inzicht, verscheidenheid van leiding tot in de gemeenschap van de Heere, verscheidenheid zelfs van groei, hetzij wij tot de tarwe of het onkruid op de grote akker behoren verscheidenheid van de verscheidenheden, alles verscheidenheid! Nee niet alles, want, zie hier haar grens- en eindpaal. Al die hoogten worden geslecht en al die diepten geëffend, waar wij voor dezelfde Koning verschijnen; al die talenten, hetzij dan vijf of twee of slechts één, zijn voor één Heere te verantwoorden; al die wegen lopen uit op één punt, waar

allen elkaar ontmoeten, de rechterstoel van Christus, de Heere. Wat naam en titel wij hier beneden ook droegen, onder de één naam van mensen en zondaren worden allen gedagvaard voor Hem. Denkt eraan, machtigen en groten der aarde, eens staat u daar, verloren onder die kleinen en geringen, die u hier zelfs met geen blik van uw ogen verwaardigd heeft! Reken erop, vergetenen en verachten, zó groot kan de schare niet zijn, dat er voor u, die hier levenslang heeft achtergestaan, geen plekje meer te vinden zou wezen! Hoe ver en lang ik mijn oog over deze schare laat weiden, ik ontdek geen enkele, die niet de Rechter op de wolken zal zien. Wat een gericht, waardoor in één punt van de tijd alle kloven gedempt worden, die hier tussen mensen en mensen bestonden! Een aardse vierschaar moge uit de aard van de zaak zich slechts uitstrekken tot enkele mensen en volken, deze zal ieder gespannen vinden, hetzij hij hier beneden de zengende keerkringslanden of de kille poolstreek bewoonde. Een aardse vierschaar durft enkele bozen niet oproepen, omdat zij te hoog zijn geplaatst, dan dat zelfs de arm van de wet hen in het openbaar kan bereiken: deze dwingt zelfs de machtigste werelddwingers om met gebogen hoofd te verschijnen voor Hem, die hoog is boven de hogen. Een aardse vierschaar kan het dulden, dat men in sommige gevallen zich door een ander vertegenwoordigen laat: voor deze moet men persoonlijk verschijnen, om zich in eigen naam te verantwoorden. Te verantwoorden en voor wat een Rechter! Ja, wèl is het een troostrijke leer, dat Hij, die daar op de troon zit dezelfde is, die als medelijdend Hogepriester bij de Vader voor zondaren spreekt. Immers, de majesteit van de Vader zelf, zij zou ons daar verpletterd doen neerzinken, zoals zij hier reeds onze blikken bedwelmt en moesten mensen ons richten maar welke menselijke arm zou, zonder te verdorren, kunnen grijpen naar de schaal van het gericht? Maar ook de Zoon des mensen in heerlijkheid ziedaar een Rechter, waarvoor die allen, de kleinen en de groten te gader, minder zijn dan niet en dan ijdelheid. Ach, vruchteloos zou één van hun zich voor Hem willen verbergen, want dezelfde blik, waarvoor hemel en aarde wegvluchten, houdt de aangeklaagde terug en overziet al die rijen en er wordt niet één van gemist. Vruchteloos zou men een schuilplaats van bergen en heuvelen vragen; want bergen en heuvelen zijn ook van de Heere en zij weigeren in een verbond met de weerspannige zondaar te treden. Vruchteloos eindelijk, zou men zich van die alomvattende op nog hoger vierschaar beroepen, want de arm van de Rechter, door alwetendheid bestuurd, is met alvermogen gewapend en de Vader zelf bekrachtigt het vonnis, door de Zoon van Zijn liefde geslagen. Zie, Hij komt op de wolken en aller oog zal Hem zien en tussen miljoenen kleinen en miljoenen groten van de aarde is er straks geen onderscheid meer, dan tussen veroordeelden voor en vrijgesprokenen door Hem! "De boeken werden geopend" zo beschrijft Johannes al verder en gebruikt een beeldspraak, waarvan wij bij enig nadenken even snel de schoonheid waarderen, als de juiste betekenis vatten. Vaker in de Schrift wordt ons de oneindige voorgesteld op de wijze van Oosterse rechters en koningen, met een gedenkboek voor Hem open geslagen, waarin de geschiedenis en de daden van de mensen vermeld zijn. Zulke gedenkschriften liggen er ook neer voor Hem, die de Vader zelf heeft geroepen, om over aller lot te beslissen. Van al wat de sterveling op aarde verrichtte u vergunt ons bij de beeldspraak te blijven wordt op de meest nauwkeurige wijze aantekening daarboven gehouden. Zie, ons levensboek, het is hier beneden vaak voor het oog van anderen met meer dan zeven zegels verzegeld. Wel verheft het geweten zich telkens, maar anderen horen het niet, of het ons een "wel u, u goede en getrouwe dienstknecht", of een "u slangen- en adderengebroedsels" in de oren doet klinken. Wel wordt reeds meteen na de dood een vergeldend vonnis over de bewoner van de aarde volvoerd en nog voordat zijn stof naar zijn laatste woning gedragen is, voelt de rijke brasser zich in de plaatsen van de pijniging, en Lazarus zich in Abrahams schoot. Maar dat oordeel, het is nog slechts voorlopig, het is louter persoonlijk, het wordt niet openbaar voor het oog van hemel en aarde, eer de aardse huishouding geheel ten einde is gespoed. Een eerste boek zij dan het boek van onze lotgevallen. Allen hebben wij, naast onze meer of min openlijk bekende een verborgen

levensgeschiedenis en op menige bladzijde mag het woord van de Heere ten opschrift staan: "wat Ik doe, weet u nu niet"! Waarom dat dierbaar pand mij ontnomen; waarom dat stil gebed van mijn jeugd nog niet verhoord in mijn ouderdom; waarom dat kruis op mijn schouders, die steen op mijn pad, die doorn in mijn vlees? Ik leef, zonder het antwoord te gissen; ik sterf, zonder het daarom te horen, maar de boeken worden geopend en in die dag heb ik niets meer te vragen. Het blijkt, die verborgen zuchten, zij waren daar allen geboekt; die stille tranen, zij zijn in Gods fles vergaderd; die wankele schreden op de weg van de beproeving, zij werden afgeteld, zoals de weg zelf door wijsheid en liefde gebaand werd. De sleutel van uw levensraadsel, beproefde discipel van Christus, hij is tussen de bladen van het gedenkboek verscholen, dat daar voor Gods aangezicht openvalt. Tot dusver heeft u geloofd, na deze zult u verstaan en de slotsom van ieders verschillend levensboek is één en dezelfde: "majesteit en heerlijkheid van God! " De boeken worden geopend ook het boek van onze daden, zo verborgen gepleegd, dat zij aan de bespieding ook van de scherpste blikken ontsnappen en dat de nacht zelf een tong zou moeten ontvangen, om te verhalen wat gruwelen in zijn schoot zijn begraven. Maar wat de nacht heeft verborgen, brengt die Dag aan het licht en het is als hebben de stenen stemmen gekregen, om wraak tegen de overtreders te roepen. Dat stille avonduur, waarin u bent heengesneld, lichtzinnig jongeling, zelfs door geen maan- of sterlicht beschenen, om te plukken van de verboden boom; die diepe eenzaamheid, man van bedrog, waarin het weefsel werd opgezet, waarvan uw hand alleen de draden en knopen geteld heeft; dat zorgvuldig overleg, huichelaar en geveinsde, waarmee u uw dekmantel zo lang heeft geplooid, totdat hij op een kleed van de ootmoed geleek het treedt daar in een licht, zevenmaal helderder dan de glans van de middagzon! Er zijn daden, zo lang geleden, dat wij ze uit ons geheugen, niet gebannen hebben, maar onwillekeurig verloren en het niet meer weten, wat een tijdgenoot ons van oude en overoude dagen verhaalt. Maar de geschiedenis van zestig uren en van zestig eeuwen geleden, zij staat daar geboekt met dezelfde ijzervaste nauwkeurigheid. Het lang gestorven verleden leeft daar als een onvergankelijk heden en wat ieder uur van iedere dag, van ieder jaar, van iedere eeuw is verricht en verzuimd, besproken en beraamd, het ligt daar alles naakt en geopend. Nog eens, er zijn daden, zo onbeduidend in schijn, dat wij haar aandenken schier als overtollige ballast voor het trouwst geheugen beschouwen. Maar de rubriek "kleinigheden" bestaat in die gedenkboeken niet en het geringste is er vereeuwigd, in rechtstreeks verband met het grootste, dat er uit voortgevloeid is. Die éne blik, maar die een vuur van boze begeerlijkheid in een onbewaakt gemoed heeft ontstoken; dat éne woord, maar dat als een giftige pijl een dodende wond ver buiten uw oog heeft geopend; die éne misstap van de jeugd, waarover u nu niet meer bloost, maar die anderen meesleepte en door anderen velen verdierf er is eigenlijk nog niets van voorbij. Het leeft, het bleef, het staat daar voor het oog van de Rechter, te samen met het penningkje van de weduwe en de beker koud water en de Nardusflesse van de liefde. Nog eens, de boeken worden geopend bovenal het boek van ons hart. Geen menselijk rechter kon over gedachten de staf van de veroordeling breken, maar de weegschaal van deze weeg geesten. Ons hart, was het in waarheid een tempel van de Heilige Geest, of een domein van de overste van de tegenwoordige wereld? Zat daar de liefde tot God, of zelfzucht en haat op de troon? Was het met diepe ootmoed vervuld, of zwol het van ijdele trots" Beslissende vragen en toch, wie, die zelfs ten aanzien van de meest vertrouwden vriend daarop in allen dele kan antwoorden? Maar de Heere komt en de geheimste schatkamers van de kleine wereld daarbinnen springen de een na de andere open. Stelt het u voor, dat in het boek, hier voor ons opengeslagen, de geschiedenis van uw geheimste overleggingen gedurende een enkelen dag was beschreven en wij lazen haar, hoorbaar voor allen, langzaam en duidelijk op wie zou van schaamte niet wegzinken? En nu, de geschiedenis, niet van één, maar van al de dagen van het leven, tot in haar fijnste schakeringen, geopenbaard zonder dat iets te bedekken, te verbloemen, te veranderen is. De hand op het hart, is het u wèl bij de voorstelling, dat ook uw boek wordt

geopend? Beslissende scheiding doet ons Johannes verwachten, als hij veelbetekenend schrijft: "een ander boek werd genomen, dat van het leven is." U weet, wat door dit boek wordt bedoeld, waarop zo vaak in de Schrift wordt gezinspeeld. Voor het aangezicht van de Rechter is ook de naamrol van hen, die uitverkoren naar de raad en de voorkennis van God, door geloof en liefde innig met de Heere zijn verbonden. Ook dat boek wordt ontsloten, maar wie schetst mij nu het ontzettend onderscheid, dat de gelijkstelling van zo-even vervangt? O zalig ogenblik, verborgen dienaar van de Heere, als u de naam, die u hier vergeten dacht, hoort oplezen van die blinkende bladen! O vreselijk uur, kind van deze wereld, als u luistert en luistert en de ene naam na de ander hoort uitspreken, zonder dat nog bij de allerlaatste de beurt aan u is gekomen! Ach, nu wordt het openbaar, wat hier het geweten voorspelde, zonder dat u het immer geloofd heeft; uw naam hier op aarde vergood, is ook met de aarde vergaan! Niet in het levensboek, maar slechts in dat van het gericht stond hij opgeschreven en in dit Laatste doet ieder blad, iedere regel, iedere letter tegen u steeds luider aanklachten horen. Wat ontzettende schifting, die daar nu aanvangt in die onafzienbare rijen! Ter rechter- en ter linkerzijde vindt ieder de plaats, die zijn eeuwig lot hem voorspelt. Hier het liefelijk: "komt u, gezegenden, beërft het koninkrijk, u vóór de grondlegging van de wereld bereid". Daar het vreselijk: Ga weg van Mij, u vervloekten, in het eeuwige vuur, dat, oorspronkelijk niet u, maar "de duivel en zijn engelen bereid was." Hier het hemelse Sion ontsloten, waar alle tranen van de ogen afzekert worden; daar de poel van vuur en sulfer, waarvan de gloed door alle tranen van wanhoop niet getemperd of uitgeblust wordt. Hier duizend jaren van zaligheid tot één dag te samen gesmolten; daar één dag van rampzaligheid tot een lengte van duizend jaren gerekt. En werden zulke duizendmaal duizend jaren nog slechts ten slotte door miljoenen anderen van eeuwige vreugde vervangen! Maar nee, al krimpt ons ook het hart van siddering bij deze woorden te samen, wij mogen in de buitenste duisternis geen lichtstraal voor uw ogen doen rijzen, of wij zouden vrezen een dwaallicht voor uw voet te ontsteken. Het jongst gericht, door Johannes getekend, is kennelijk het eindpunt van alles, wat tot de bedeling van de genade behoorde, na hetwelk iedereen in eeuwigheid blijft, wat hij in de tijd is geworden en wel op trapswijze voortgang in zijn sfeer, maar niet op overgang van woonstede mag hopen.

De boeken werden geopend. Er is bij God een boek op menselijke wijze gesproken, van Gods voorzienigheid wegens Zijn onveranderlijk besluit (Ps. 139: 16 Mal. 3: 16). Een boek, waarin allen, die in de Kerk zijn, zijn aangetekend (Ezech. 3: 5 Luk. 10: 20 Fil. 4: 3). Een boek van Gods alwetendheid, waarin alle gedachten, woorden en daden van de mensen zo duidelijk zijn, alsof zij in een boek opgetekend waren. Dit laatste boek wordt hier geopend en aan een ieder wordt daaruit getoond, wat hij gedaan en gelaten heeft. Zo werd ook het andere boek, waarin al de namen van de uitverkorenen opgeschreven zijn ten eeuwigen leven, geopend, en hun namen werden daaruit opgelezen en zij werden zo van de Heere Jezus voor de Zijnen, voor door Zijn bloed gekochten, in het openbaar beleden.

En om hier tenslotte nog op te merken, hoe het kwam, dat onder de doden in vs. 12 genoemd, allen zonder uitzondering zich bevonden, waar zij ook waren begraven de zee gaf de doden, die in haar waren, weer, toen de algemene opstanding plaats had en de dood en de hel gaven de doden, die in hen waren en zij werden geoordeeld een ieder naar zijn werken (2 Kor. 5: 10).

Alleen zij, die bij de aanval van Gog en Magog zijn gered van de heiligen en die tot de geliefde stad behoren (vs. 9) zijn nog in leven, terwijl de aanvallenden, wier getal was als het zand aan de zee, door het vuur van God uit de hemel verteerd zijn. Overigens heeft volgens vs. 6 de tweede dood geen macht, maar zij zijn degenen, die Christus bij Zijn terugkomst

worden tegemoet gevoerd in de lucht (1 Thess. 4: 7), als de aarde en de hemel verdwijnen en er voor deze geen plaats meer wordt gevonden. Komen deze nu nog niet in het oordeel, dan spreekt het vanzelf, waarom dit zich alleen uitstrekt tot de doden; onder deze bevinden zich echter niet alleen de door het vuur verteerden, die wij vroeger dachten, maar ook allen, die vroeger waren gestorven, van het begin van de wereld af en onder deze weer ook alle rechtvaardigen en vromen, die niet gekomen zijn tot de eerste opstanding, zoals zij, die in de tijd van het duizendjarig rijk gestorven zijn daar in deze tijd het vrij zijn van de dood zich alleen uitstrekt tot hen, die van het heirleger der heiligen zijn en tot de geliefde stad behoren, maar niet tevens van hen, die van uit dit centraalpunt van het rijk van God heersten. Daarbij blijft altijd mogelijk, dat bij het naderen van de legers van Gog en Magog velen van hen, die in nauwere vereniging behoren tot de eigenlijke gemeente, ook tot haar tot het heirleger van de heiligen vluchten en daardoor hun leven redden. Op deze let echter onze plaats niet nader, zij richt haar doel uitsluitend op de doden, die gered worden. Deze worden in hun geheel, vooral wat hun persoonlijkheid aangaat, geclassificeerd in groten en kleinen (vs. 12). Vervolgens worden zij (vs. 13) ook geclassificeerd naar hun lot, dat hun lijken worden gevonden of zij in de zee of in de aarde hun graf hebben, of dat zij in het geheel geen graf hebben gevonden, zodat zij slechts als de dood toebehorende in aanmerking komen, zij moeten allen voor de troon van Christus verschijnen en ontvangen van Hem hun oordeel. Men kan ook de onderscheiding van de doden van het 12de vers van die in het 13de zo opvatten, dat daar sprake is van de rechtvaardigen, die tot de opstanding tot het leven en hier van de goddelozen, die tot de opstanding tot het oordeel komen (Joh. 5: 29). Deze opvatting beveelt zich daardoor aan, dat daar naast de boeken, volgens welker inhoud het oordeel plaats heeft, nog van een ander boek wordt gesproken, dat dat van het leven is, terwijl hier alleen gesproken wordt van het geoordeeld worden van een ieder naar zijn werken. Bij de rechtvaardigen had een klassificatie plaats in groten en kleinen, dat niet alleen op uitwendige ouderdom, maar ook op de mate van inwendige ouderdom betrekking heeft. Bij de goddelozen daarentegen zou er sprake van zijn van de gedachte, dat noch de plaats noch de wijze van hun sterven hen beschermt tegen opstanding en oordeel al waren zij naar het uiterste van de zee gevlucht (Ps. 139: 7 vv.), al hadden zij zich met eigen hand aan de dood overgegeven, zij moeten evenzeer openbaar worden als zij, die op de gewone weg een prooi van de onderwereld of de hades zijn geworden. Keren wij nu tot de inhoud van het 12de vers terug, dan ziet Johannes dat boeken geopend worden."Maar wie zal volgens het schrift in deze boeken bestaan, die alle werken in het bijzonder zal hebben gehouden? Worden slechts deze boeken geopend, dan zou wel niemand het zalige woord vernemen: "Komt in, u gezegenden van Mijn Vader! " Maar er wordt nog een ander boek geopend, dat van het leven is. Wat is dat voor een boek? Mij dunkt dat is het boek, dat het woord van het leven bevat: als de bekering, die het woord van God eist, het geloof, dat tot rechtvaardigheid wordt gerekend, de werken van heilige liefde, die getuigenissen van levend geloof, op iemands naam staan aangetekend, wiens overige werken hem zouden moeten veroordelen, dan staat zijn naam in het boek des levens geschreven en hij is gered zo niet, hij is geoordeeld!

En de dood en de hel, zowel het rijk van de doden alsook de macht, die hen in die toestand van de dood hadden gebracht, als niet behorend tot de wereld, zoals die in de beginne werd geschapen, maar eerst door de duivel en diens verleiding waren teweeggebracht (Rom. 5: 12), werden geworpen in de poel van vuur, daar waar hun bewerker en beheerser zich reeds bevond (vs. 10), om hem weer te geven wat zijn maaksel was (1 Kor. 15: 26, 57 vv.). Dit, deze poel van vuur (Hoofdstuk 19: 20, 20: 10 Re 19. 20), is de tweede dood (Hoofdstuk 2: 11. 6).

De eerste dood is niets anders dan de ellendige en pijnlijke toestand, die de tweede dood voorgaat, die toestand, die die mensen naar lichaam en ziel treft, die onder de heerschappij van de zonde liggen. Deze eerste dood heeft als het ware twee landen, waarover zijn heerschappij zich uitstrekt. Het ene in de tijd vóór de scheiding van het lichaam en de ziel (Luk. 15: 32. 1 Joh. 3: 14, want die de zonde over zich in dit leven laten heersen, die liggen ook reeds hier in het geweld van de dood; het tweede dit, dat die zo de wereld verlaten, ook na deze tijd in de dood blijven, want zij varen in de vergaderplaats van de gestorven onreine zielen. De tweede dood is de aller ellendigste en rampzaligste toestand, die op de eerste volgt. Daarin komen zij, die door de oordelen van de eerste dood niet bewogen zijn, omdat zij van alle genade en barmhartigheid van God de hele eeuwigheid door zijn uitgesloten en uit het land en licht van de levenden als onreinen verstoten blijven.

En als iemand bij het oordeel niet gevonden werd geschreven in het boek des levens (vs. 12), die werd geworpen in de poel van vuur (Matth. 25: 41).

Met grote nadruk wordt de rede in vs. 14 en 15 driemalen (want de 2de helft van het 14de vers luidt volgens betere lezing: "dit is de tweede dood, de poel van vuur met de vermelding van de vuurzee besloten.

In vs. 14 wordt als het ware de definitieve hel ingericht; in vs. 15 ontvangt zij haar rampzalige bewoners.

Daar is dus de satan met al zijn knechten en waarvann aard zijne verblijfplaats is zegt ons het woord "vuurzee" verterende kwelling, welke niet ophoudt dag of nacht, maar in alle eeuwigheid voortgaat; voortdurend verteerd en toch niet opgeteerd worden. Gesloten buiten de wereld van de goddelijke levens- en liefdesgemeenschap, bezwijken zij voor het vuur van de toorn van God, dat in alle eeuwigheid brandt. De wereld van God mogen zij niet meer verderven en de wereld hun aangewezen, is hun kwelling, want er is een wereld van de dood, waar niets geschiedt en tevens van het brandende vuur, waar de daartoe veroordeelde niets kan dan zich te laten pijnigen, zonder te kunnen hopen dat zijn pijniging eindigen zal.

Van waar komen al die doden, die geoordeeld worden en veroordeeld? Niet uit de gewone zee; want daarin komen eveneens mensen om, die als rechtvaardigen hun leven hebben in God. Maar zij komen uit de "zee der volkeren", uit de boze, zondige wereld, waarin zij thuis behoorden. Deze "zee" was het toneel van de bloedigen kampstrijd tussen zelfzuchtigen; daar streed de een Kaïn tegen de anderen, zoals de ene golf zich over de andere stort; zij doodden elkaar en gingen zo in een vergeldende eeuwigheid. Ook in het Rijk van het licht zijn er die dood zijn degenen, die dit lot hebben ondergaan om het Woord van God en om de getuigenis, die zij hadden; maar deze worden hier niet geoordeeld. Ook de dood (de geestelijke dood) en de hel (de Hades, het dodenrijk) geven de doden, die in hen zijn. Hierdoor worden die goddelozen aangeduid, die op natuurlijke wijze gestorven zijn en het grootste aantal uitmaken. Ook de ware Kerk heeft er velen, die langs de natuurlijke weg in geloof ontslapen zijn. Zij hebben het beest niet aangebeden. Maar hun dood was geen dood zonder leven, daarom worden zij ook hier door de dood niet "gegeven; " (uitgeleverd); hun geest bevond zich niet in de "hel" (Hades), maar in het Paradijs. De beslissende smart vervangt de voorlopige. De veroordeelden gaan uit de eerste dood (die van geestelijke ellende) en het dodenrijk (de Hades) over in de "poel van vuur", die "de tweede dood" is. De eerste dood trouwens heeft drie plaatsen: de geestelijk doden, onbekeerden, de zondaars op deze aarde, die hier onder het geweld van de dood waren, omdat zij de zonde over zich lieten heersen. Aan deze toestand wordt door het natuurlijk sterven de dood van het lichaam een einde

gemaakt. De verzamelplaats van de afgescheiden, onrein geesten, ook Hades genoemd, de "tweede dood." Het is een hoogst ellendige, allertreurigste toestand, op de eerste dood volgende; op de jongste dag worden zij er in "geworpen", die "door de dood en de hel" zijn "gegeven." Deze rampzalige plaats is de "poel van vuur". Heere Jezus! Behoed ons tegen die rampzaligheid. Bij u alleen is behoudenis ook tegen de smarten van de eeuwigheid! Zo ontvangt dan de hel haar rampzalige bewoners! In dit en het vorige vers wordt tot driemalen toe melding gemaakt van deze verschrikkelijke poel van vuur. Ontzettende nadruk! Dat is de vervulling van het woord van de Heere: "als iemand in Mij niet blijft, die is buitengeworpen, zoals de rank en is verdord; en men vergadert haar en men werpt ze in het vuur en zij worden verbrand". Treurig, akelig lot! Wie denkt er niet aan met ontzetting? Hoort, hem is het beschoren, wiens. weg niets is dan ijdelheid en die zich zelf door dwalen hoogmoed vleit. Maar bekoorlijk is het uitzicht van hem, die in het geloof door Christus hopen mag: na de dood is het leven mij bereid; God neemt mij op in Zijn heerlijkheid!

De dood is de laatste vijand, de hel is hier het graf, de bewaarplaats van de doden. Van die beiden zijn de uitverkorenen na hun opstanding voor eeuwig verlost; maar de dood en de hel zullen over de verdoemden blijven. De tweede dood, die niet een scheiding van ziel en lichaam is, maar een hele afscheiding van God en een blijven onder en vervuld worden met de toorn van God, zal in de poel van vuur zijn, omdat zij is op de verdoemden, die daar zijn. Het graf zal ook daar zijn, omdat de verdoemden in de afgrond en zo onder de aarde zullen zijn, zoals een begraven dode onder de aarde is. Dood en hel moeten niet op zichzelf genomen worden, die zullen niet gepijnigd worden, dat staat er van de dood en de hel niet, maar zij moeten gevoegd worden bij hun onderdanen, die allen goddelozen en verdoemden zijn, die Christus niet hebben tot hun Borg, wier namen niet geschreven zijn in het boek des levens, die zullen in de poel van vuur geworpen en eeuwig gepijnigd worden.

HOOFDSTUK 21

HET ZEVENDE GEZICHT VAN HET NIEUWE JERUZALEM

II. Vs. 1-Hoofdst. 22: 5. In tegenstelling tot de eeuwige verdoemenis, die toegedeeld is in Hoofdstuk 19: 20 ten eerste aan de antichrist en de valse profeet, vervolgens in Hoofdstuk 20: 10 vv. aan de duivelen, die mensen, die niet in het boek des levens bij het laatste oordeel worden gevonden, volgt nu de voorstelling van de nieuwe wereld, of van de zalige staat van zaken, die God vanaf het begin aan met de oprichting van Zijn rijk in de wereld op het oog heeft gehad, terwijl de hele vorige geschiedenis van dit rijk moest dienen om dit teweeg te brengen. Johannes ziet de toestand van het volkomen leven, dat nooit eindigt, dat zich verliest in de onkenbare diepte van de eeuwigheid, onder het beeld van een nieuw Jeruzalem, dat op de nieuwe aarde onder een nieuwe hemel neerdaalt. Dit nieuwe Jeruzalem is niet zozeer de stad van het volk van God in de zin van een plaats, waarin dit woont en wandelt, het is integendeel de toestand van het volk van God zelf in zijn beide delen, want de ringmuur met de poorten vormt Israël in zijn eeuwig blijvende betekenis voor het koninkrijk van de hemelen en de daardoor ingesloten eigenlijke stad is de Kerk die uit de heidenen vergaderd is. Het moet dus niet worden beschouwd als een bewoond punt op de nieuwe aarde, maar als de
hele nieuwe mensheid op aarde, in één brandpunt samengenomen, en in een bovenzinnelijk

beeld voorgesteld, waarin zich het verlossingsplan van God in volkomenheid

vertoont. EPISTEL OP DE DAG VAN DE KERKINWIJDING "Lu 19: 1"

En a) ik zag in een volgend gezicht, dat het laatste was, een nieuwe hemel en een nieuwe aarde, die reeds in Jes. 65: 17 beloofd zijn (2 Petr. 3: 13); want de eerste hemel en de eerste aarde, die in die tijd van de tegenwoordige loop van de wereld bestaat, was voorbijgegaan bij de voortgang in Hoofdst 20: 9en 11 genoemd (2 Petr. 3: 10)en de zee was niet meer.

Jes. 66: 22

Na het laatste oordeel is de zalige staat van zaken teweeg gebracht, die God vanaf het begin heeft bedoeld, terwijl de vroegere geschiedenis slechts ten doel had dezen te verwezenlijken. Deze staat van het volkomen leven, dat nooit eindigt, dat zich in de onzichtbare verten van de eeuwigheid verliest, ziet Johannes in de volgende geschiedenissen, de laatste, die hij heeft ontvangen.

Evenals in Hoofdstuk 20: 15 werd gemeld, waar zij zijn heengegaan, die niet gevonden werden in het boek des levens, volgt nu waarheen zij gaan, die in dat boek geschreven zijn (vgl. vs. 27).

Het vuur, waarvoor de oude wereld gespaard wordt (2 Petr. 3: 7), brandt reeds verborgen in haar, evenals ook reeds in de harten van de goddelozen de gloed van de hel brandt, alleen is de brand nog niet openbaar geworden. Is echter de dag daar, dan barst hij te voorschijn, van boven en beneden en lost dit gebouw van de wereld tot in zijn grondbestanddelen op. Er wordt niet gezegd, dat de aarde dan vernietigd, in het niet terugzinken zal, maar wel, dat zij tot in haar diepste diepten door vuur doorgloeid, met alles, wat in en op haar is, opgelost en in een zee van vuur zal worden veranderd, evenals het metaal in een oven tot een gloeiende massa versmelt. Die ondergang van de wereld door het vuur wordt echter tevens het middel tot vernieuwing en versiering van de wereld. Dat is de algemene grondwet in het rijk van God; het nieuwe leven komt alleen uit de dood van het oude voort. Even als het bij iedere

Christen eerst moet komen tot het ten ondergaan van de oude mens van de zonde, zo de nieuwe geestelijke mens, de mens naar Gods evenbeeld zal opstaan; evenals ons aardse lichaam eerst moet vergaan om verheerlijkt te worden, zo moet ook het vaderland, waarin wij wonen, de aarde, die in onze afval ook is ingetrokken en om van onze zonden wil aan de ijdelheid onderworpen is, eerst worden opgelost en doorgloeid; evenals het goud in de smeltkroes gereinigd en gesmolten moet worden, om als het ware opnieuw op te staan uit de dood, ten einde tot een heerlijke schouwplaats van het voltooide Godsrijk te worden.

Hemel en aarde moeten bestaan totdat de Schrift in al haar delen door de werking van Jezus en van Zijn Geest in leven en werkelijkheid veranderd zal zijn (Matth. 5: 19 vv. ; 24: 35 Mt 5. 19). Als zo het goddelijk Woord zal zijn ingeleid in de sfeer van het menselijk leven, die er vanaf het begin voor bestemd was, zullen hemel en aarde vergaan, de mensheid is nieuw geworden en heeft een kleed nodig, dat met haar vernieuwing overeenstemt, de nieuwe hemel en de nieuwe aarde, waarop ongerechtigheid voor altijd terzijde is geplaatst.

Onder de hemel, die met de nieuwe aarde vernieuwd wordt, kan natuurlijk niet het reeds volmaakte gebied van het universum (want het volkomene heeft geen vernieuwing meer nodig) zijn verstaan, maar alleen de hemel, die tot de aarde behoort, het met haar samenhangende zonnensysteem en de daardoor bepaalde atmosferische omtrek van de aarde. Met het verband van die beide blijkt de noodzakelijkheid van de gelijktijdige vernieuwing; zonder de vernieuwing van de hemel was de vernieuwing van de aarde niet mogelijk.

De eerste aarde was gevormd uit de vloeibare, waterachtige chaos (Gen. 1: 2), de tweede moet geboren worden uit het vuur van de wereldbrand. Was nu in de eerste vorming de zee achtergebleven als overblijfsel van de vloed, die uit de watermassa was afgezonderd, in de tweede kan zo’n residium van een vloed niet zijn, omdat de nieuwe aarde uit vuur wordt geboren. Bij de uitdrukking "en de zee was niet meer" is dus niet in de eerste plaats op de zee van volken (Hoofdstuk 17: 15) het oog gevestigd. Wel ligt daarin onmiddellijk, dat ook zo’n ongeorganiseerde volken-zee in de nieuwe schepping niet meer zal kunnen voorkomen. Want is het water niet meer de grondstof, dan is de nieuwe wereld niet meer een wereld van gistende ontwikkeling van de allengs wordende formaties uit vormloze stoffen; integendeel wordt uit het vuur de vaste kristallijne vorm als gereed en onvergankelijk geboren. De natuur moet echter overeenkomen met de personen en het wezen, waarvoor zij als schouwplaats en orgaan dient. Een kristallijnen-natuur kan alleen voor zodanige wezens tot orgaan dienen, waarbij een ontwikkeling niet meer voorkomt, ten minste geen ontwikkeling door vijandschap tegen God en dood heen, maar waarbij voortdurende, constante gelijkmatige, rustige levensontvouwing de enige ontwikkeling vormt. Met een uit water geborene plant, die ontkiemt, opgroeit, bevrucht wordt en sterft, komt de mens in het vlees overeen, de mens op zijn eerste trap, waarop zondenval en dood mogelijk waren en werkelijkheid werden; overeenkomstig met het uit vuur geboren, voor eeuwig bestaande, onverwoestbare kristal
stemt overeen de verheerlijkte natuur van de geestelijke mensen, die niet trouwen noch ten huwelijk geven, maar de engelen zoals zijn ook daarin, dat zij niet meer kunnen zondigen.

Even zeker als vlees en bloed niet kunnen ingaan in het rijk van God, even zeker als de mens, voordat hij een lid van dit rijk wordt, veranderd en verheerlijkt moet worden, even zeker zal ook de aarde, voordat het voltooide rijk van God op haar openbaar wordt, van haar materialiteit en vergankelijkheid bevrijd en tot een onstoffelijk geestelijk gebied veranderd worden.

Ontzettend gaat ons bij het sterven ons scheiden van de aarde door merg en been; wij gevoelen, dat de aarde ons land is en wij voor onze aardse natuur georganiseerd zijn. Voor hetgeen op aarde is, hebben wij zin en hart, haar openbaringen en levensvormen, haar wetten en inrichtingen verstaan wij. Zelfs ons denken, onze logica, onze fantasie, ons voorstellingsvermogen, onze taal, ons gevoelen, ons liefhebben is op haar gericht en zij is weer de stof van onze taal en gedachten, onze hemelladder. Gescheiden van deze aarde, is ons voortduren er voor ons problematisch, wij kunnen ons geen voorstelling daarvan maken. Dat alles moeten wij voelen, of wij willen of niet; wij moeten zelfs in de hemel, die onze aarde niet is, naar dit ons land verlangen. Pas als aan dit verlangen voldaan is, zal het ons wel zijn en de aarde en alle schepselen op haar zullen met ons leven, en volkomen genot hebben.

Bij de vernieuwing van de aarde kunnen wij niet aan een trapsgewijze ontwikkeling gedurende jaarduizenden denken, maar wel aan een verandering van onze aardbol, die plotseling op het machtwoord van de Goddelijke Schepper volgen zal. Petrus voorspelt in zijn tweeden brief uitvoerig een verandering van de hemel of van de hemelse lichamen en van de aarde door vuur (2 Petr. 3: 4-13). Deze verandering zal geen vernietiging van de oude aarde, maar een verheerlijking zijn. Zoals wij uit het onderzoek van de vroegere scheppingen van de aarde weten, dat zij een reeks van ontwikkelingstrappen doorlopen heeft, waardoor altijd een nieuwe rij van volkomener wezens de plaats van meer onvolkomene innam, zo zal onze planeet ook aan het einde van onze tijdloop een verheerlijking ondervinden en een herschepping deelachtig worden, die door haar volkomenheid aan het luisterrijk verheerlijkte lichaam van de mensen beantwoorden zal. Het staat vast, dat hier van een verheven omschepping van de aarde sprake is. De Ziener zegt: "de eerste hemel en de eerste aarde zijn voorbijgegaan en de zee was niet meer." Hier treft men geen beeldspraak aan, maar heeft men de woorden in eigenlijke zin op te vatten, zo-evenwel, dat onder het vergaan van de aarde geen vernietiging, maar een vernieuwing te verstaan is. Mozes beschrijft ons bij de aanvang van de Bijbel de inrichting van de aarde tot een woonplaats voor mensen, na haar chaotische toestand, waarinn zij door een vroegere omwenteling gekomen was. De zondvloed heeft 1600 jaren later een grote verandering op haar teweeg gebracht. Nu staat haar eenmaal een omschepping te wachten, waardoor de zee verdwijnt. Wie kan zich zo iets voorstellen? Wanneer de zee niet meer is, dan hebben vele miljoenen zonen van Adam meer plaats op aarde. Door de vernieuwing van de hemel en van de aarde wordt de Engelenwereld met de mensenwereld als één familie van dezelfde Vaders in de hemel met elkaar verbonden, omdat dan hemel en aarde voor Engelen en verheerlijkte mensen beiden toegankelijk zijn. God de almachtige Vader, zal nieuwe scheppingen in Zijn geestenwerelden en planetenwerelden tot stand brengen en ook onze aardbol zal op de aanstaande scheppingsmorgen als een paradijs uit de hand van de Almachtige te voorschijn komen, van welks heerlijkheid wij geen denkbeeld hebben. Want wat het oog niet heeft gezien en geen oor gehoord en wat in geen mensen hart is opgeklommen, heeft God bereid voor degenen, die Hem liefhebben.

Hemel en aarde worden "nieuw", nieuw en heerlijk; dermate, dat zoals Jesaja het uitdrukt, de vorige dingen niet meer gedacht worden. Dan zal op aarde de wolf met het lam verkeren en de luipaard bij de geitebok neerliggen; met één woord: het tafereel zich verwezenlijken, door de stift van de zo-even genoemde Profeet ontworpen. Petrus spreekt insgelijks van "een nieuwe hemel en een nieuwe aarde, waarop gerechtigheid woont." Zonde en verderf zijn op aarde uitgegaan van de kinderen van de mensen en hebben zich over de hele schepping verspreid: de Heere Jezus is van de hemel neergedaald, opdat de zondaren in Hem nieuwe mensen worden zouden, geschapen naar Gods beeld en bij wie "het oude voorbijgegaan en alles nieuw geworden" was. De Kerk voedt nu haar kinderen op tot bewoners van de nieuwe aarde en tot burgers van het nieuw Jeruzalem. Maar van de wedergeboren mensheid gaat nu ook een

nieuwe geboorte over de hele schepping uit. Daarom zucht het schepsel, met opgestoken hoofd verwachtend de openbaring van de kinderen van God. Daarom is die herstelling aller dingen niet alleen voor de kinderen van God, maar ook voor andere wezens een stof van heilige verwachting, omdat zij allen uitzien naar de vervulling van dat woord: "het is alles nieuw geworden." Dan "zal de zee niet meer zijn"; namelijk die zee van de volkeren, waarvan de Profeet zegt: "de goddelozen zijn als een voortgedreven zee; want die kan niet rusten, en haar wateren werpen slijk en modder op." Met andere woorden: de Kaïns-geest van haat, nijd, toorn en moord is van de aarde verdwenen. Elk die niet geschreven is in het boek des levens, is geworpen in de poel van vuur. Daarom hebben de godvruchtigen ook geen reden meer tot angst of klacht over de goddelozen op de wereld, want deze zijn voor eeuwig gebonden."Geen zee meer." Dat woord doet een nieuw denkbeeld in de peinzende geest opkomen en wel een strelende en verkwikkende gedachte; zij zal de natiën niet langer tot een graf verstrekken. Wat is de zee nu? Het grote kerkhof van de wereld. Hoe menige familie telt bloedverwanten, die sluimeren in haar schoot. Bij gemis van een lijkklok verheffen de golven dagelijks, bij wijze van uitvaartviering, haar klaaggeluid over zo velen, die, zonder in het bekende plankenhuis besloten te zijn, in de diepten verzinken. Het klamme zeewier ontwikkelt de schoonste lichaamsvormen; en onlangs nog levenslustig kloppende harten bewegen zich niet alleen op- en neerwaarts met het rijzen en dalen van de golfbeweging, maar hele scheepsbemanningen slapen in die slaap van de haar schoot, die geen ontwaking kent; en zelfs de pijnboomwouden, die aan haar steile oevers hier en daar hun kruinen opsteken, schijnen mij toe, met het onafgebroken doodslied in te stemmen, door de golven aangeheven over miljoenen gestorvenen. Van deze bazuin en dit geluid sprekende, zegt:

Wat rijkdom onberekenbaar Weerschittert ginds beneden in uw schoot, Wat puikkerbonk’len, wat trezoren gouds berusten daar, Eens overkosbre vracht van menig koningsvloot. Bewaak uw rijken buit, o woest en zwelgziek meer! Geen schepsel vraagt die schatten weer.

Maar de uitgeblevenen, de vreugd van hart en huis, Wier plaats aan dis en haard nog ledig bleef zo lang en treurig peinzen wekte, ook onder feestgedruis; Wier naam in de avondbee geslaakt werd droef en bang. Spoel over zinkend land en gruis van steden heen, Maar u die schat te laten? neen.

Een dierbaar echtvriend werd bedolven in uw diep, De donkre baren overschuimden het heldenhoofd; Een blonde knaap verdween, die om zijn oudren riep; Maar eenmaal klinkt de stem, die het stormrumoer verdooft; Zij spreekt beslist gebiedt: (wie kan haar tegenstaan?) Geef weer uw doden, oceaan!

En dan zal er geen zee meer zijn, als kerkhof en begraafplaats van de natiën van de aarde.

Ter nauwernood zouden wij ons kunnen verblijden bij de gedachte, om de heerlijke oude oceaan te missen; de nieuwe hemelen en de nieuwe aarde doen er zich niet schoner om voor aan onze verbeelding, als er, in de letterlijke zin, geen grote en wijde oceaan zal wezen met zijn schuimende golven en met schelpen bestrooide stranden. Moeten wij de tekst niet liever beschouwen als een zinnebeeld, gekleurd met het vooroordeel, waarmee het oosters gemoed gewoonlijk van oudsher de zee placht te beschouwen? Het zou echt treurig zijn, ons een werkelijk fysieke wereld voor te stellen zonder zee; het zou de ijzeren ring zijn zonder de saffier, die er waarde aan verleent. Hierin moet een geestelijke betekenis opgesloten liggen. In de nieuwe bedeling zal er geen scheiding zijn; de zee scheidt de volkeren en houdt mensen aan elkaar. Voor Johannes op Patmos waren de diepe wateren als gevangenismuren, hem van zijn broeders en van zijn werk afsluitend; zulke belemmeringen zullen er in de toekomende

wereld niet bestaan. Legioenen van bruisende golven rollen er tussen ons en menige bloedverwant, die wij heden avond in de gebede gedenken, maar in de wereld van het licht, waarheen wij gaan, zal er onafgebroken gemeenschap zijn van het hele verloste huisgezin. In deze zin zal er geen zee meer wezen. De zee is een zinnebeeld van verandering; met haar eb en vloed, haar effen gladheid en bergenhoge golven, haar zacht gemurmel en woeste onstuimigheid is nooit lang achter elkaar dezelfde. Slavin van de wufte winden en de wisselende maan is haar ongestadigheid tot een spreekwoord geworden. In deze staat van de sterfelijkheid hebben wij er hier reeds te veel van; de aarde alleen is gestadig in haar ongestadigheid, maar in de hemel zal iedere droevige verandering onbekend zijn en daarmee ook iedere vrees voor storm, waardoor onze hoop schipbreuk zou kunnen lijden en onze vreugde wegzinken. De zee van glas schittert met een heerlijkheid, door geen golf gebroken. Geen stormwind huilt langs de vreedzame stranden van het paradijs. Eerlang zullen wij dat heerlijke land bereiken, waar scheiding en verandering en storm een einde zullen nemen. Jezus zal ons daarheen voeren. Zijn wij in Hem of niet? Ziedaar de grote vraag.

Enigen menen hieruit, dat de zee door het vuur verteerd en uitgedroogd zal worden, zodat daar geen gebruik meer van zijn zal. Maar dat de hemel en de aarde vernieuwd en verheerlijkt zullen worden en dat het een algemene woonplaats van de heilige engelen en zalige mensen altijd blijven zal, zoals ook nu de engelen soms op de aarde verschijnen, hoewel de hemel hun eigenlijke woonplaats is; maar dit voelen is onzeker.

De hemel en de aarde van de vloek verlost zijnde, zullen in de volmaakten staat hersteld worden, waarin zij door God in het begin geschapen waren; immers niet minder en misschien heerlijker en de zee als nu niet meer nodig, omdat de aarde door mensen niet bewoond zal worden, zal niet meer zijn.

Men mag hier van de letterlijke betekenis niet afgaan tot zinspelende verklaringen. Hier gaat toch een doorluchtige beschrijving vooraf aan het laatste oordeel en de verdoemenis van de goddelozen. Hetgeen hier volgt, heeft ook zijn waarheid eerst in de hemelse werkelijkheid op het einde van deze wereld. De Openbaring dient nergens anders in te eindigen dan in het einde van de wereld en die uitersten wens van de godvruchtigen.

De uitwendige en vleselijke huishouding, die door de Roomse valse profeten was ingevoerd, begon te vergaan met de hervorming van de Kerk; maar dat goddelijk werk werd niet ten einde gebracht, maar zal volbracht worden, als het rijk van het beest volkomen vernietigd zal worden, als de Kerk, wanneer de heiligen met Christus op een troon zitten, zich vertonen zal in al haar schoonheid en heerlijkheid en de gedaante van hemel en aarde nieuw zal schijnen, de oude hemel en aarde vernietigd zijnde (Jes. 24: 23 Hagg. 2: 3 Jes. 65: 17). Dat er nu wordt bijgevoegd, dat de zee niet meer was op deze nieuwe aarde, betekent, dat de barbaarse volken, die lang in het heidendom of in de dwalingen van de valse godsdienst hadden gezeten, in deze nieuwe wereld het Christelijke geloof zouden aannemen.

En ik, Johannes zag de heilige stad, het nieuwe Jeruzalem, waarvan in Hoofdstuk 3: 12 gesproken werd, neerdalend van God uit de hemel Re 21: 10, toebereid als een bruid, die voor haar man versierd is.

Heeft Johannes in het eerste vers de nieuwe orde van zaken in het algemeen aangewezen, in het tweede gaat hij nu over tot het bijzonder op de voorgrond staande middelpunt ervan. Wat hij daar ziet, overtreft zozeer alles wat tot hiertoe was, dat men het voor een droom of een verhaal zou kunnen houden; daarom zegt Johannes met een bijzondere nadruk: "Ik, Johannes,

de u welbekende, wiens persoonlijkheid u borg is voor de waarheid van zijn mededeling, heb dit gezien."

Het is het middelpunt, het sieraad en de schoonheid van de nieuwe wereld, wat hier door Johannes wordt gezien en geschilderd. Op de oude aarde daalt namelijk de heilige stad, het nieuwe Jeruzalem neer. Het zou toch al te vreemd zijn, als de nieuwe aarde wel een heilige stad had gehad, maar de nieuwe zonder een zodanige bleef. Dat zij Jeruzalem heet, spreekt vanzelf; de apostel noemt het echter een nieuw Jeruzalem. Waarom een nieuw? Daarom, omdat voor de nieuwe aarde het oude Jeruzalem niet meer zou passen. Ook het Jeruzalem van de duizend jaren niet, dat nog tot de oude wereldorde behoorde, alhoewel het een stad was van een verheerlijkte gemeente. Maar waarom daalt het neer van de hemel? Wij weten geen ander antwoord dan: omdat het niet paste, dat de heilige stad met haar verheerlijkte burgerij aan het gericht door het vuur werd overgegeven, was zij van te voren met de heilige gemeente in de hemel opgenomen en komt nu van daar weer als hemelse gave, als kroon, die God de nieuwe aarde opzet; maar niet in haar vorige gedaante, maar door God zelf vernieuwd en zo heerlijk toebereid als een bruid, die voor haar man versierd is. Dat is de indruk, die de stad in haar heerlijkheid op de ziener maakt niet alsof nu pas sprake was van het vieren van de bruiloft; van deze en het sieraad ervan was reeds in Hoofdstuk 19: 17 v. sprake. Hier moet alleen worden gezegd, hoe heerlijk de stad versierd was, want wat heilig is, is nu ook heerlijk; de gemeente zowel als de stad, die zij bewoont.

Een drievoudig Jeruzalem wordt in het Nieuwe Testament gevonden; ten eerste het hemelse (Hebr. 12: 22), of het Jeruzalem, dat boven is (Gal. 4: 26), de hemelse gemeente van rechtvaardigen; vervolgens een Jeruzalem hier beneden, in deze tijd (Hoofdstuk 14: 1; 20: 9), eindelijk het nieuwe Jeruzalem op de verheerlijkte aarde, bij welks intreden de beide eerste ophouden, dat met het eerste het hemelse karakter gemeen heeft, met het tweede de zetel op de aarde. Het neerdalen van dit nieuwe Jeruzalem van de hemel vormt de tegenhanger tot het uittreden van de goddelozen uit de voorlopige toestand van rampzaligheid in de definitieve, hun geworpen zijn in de poel van vuur (Hoofdstuk 20: 13 vv.). Tevens heeft een bepaalde correspondentie plaats door het "er kwam vuur neer van God uit de hemel en heeft hen verslonden (Hoofdstuk 20: 9)" dat neerdalen van het vuur uit de hemel van God baant voor dit neerdalen van de heilige stad die baan en is de noodzakelijke voorwaarde.

Was het duizendjarig rijk de tijd van het bruiloftsmaal, dan is de bruid nu in huis gevoerd; daarom ziet Johannes het nieuwe Jeruzalem van God uit de hemel neerdalen als de bruid, die voor haar man versierd is.

De hele beschrijving van de stad is leenspreukig, waarom haar neerdalen niet als plaatselijk behoeft te worden opgevat. Vooral omdat er geen gewag gemaakt wordt van de aarde, als waarop zij neerdaalde, maar alleen onbepaald gezegd wordt, dat zij neerdaalde, te weten in de middenlucht, opdat Johannes ze zien en beschouwen zou, die hierom (vs. 10) op een grote en hoge berg moest klimmen, of liever niet dat ze neerdaalde, maar "neerdalend" verscheen. Worden God en de hemel samengevoegd, dat doet zien hoe zij door niemand van de hemellingen, maar door God zelf gebouwd is en wel niet in zo verre Hij op aarde in het midden van de Zijnen in genade woont, maar voor zo verre Hij in de hemel heerlijk hof houdt.

Onder het nieuw Jeruzalem verstaat men de Kerk van Christus, die in de laatste tijd veel volmaakter in de wereld zal worden gezien, dan in de tijd, die verlopen is tussen Constantijn en Justinianus. Zij wordt een stad genoemd, omdat zij, in deze tijd voornamelijk een

overgrote vergadering van mensen zal uitmaken, die door gemeenschap van werken en gebed zullen verbonden zijn (Jes. 66: 14). Zij wordt heilig genoemd, omdat zij uit heiligen zal bestaan, die de besnijdenis van het hart ontvangen, die zonder handen geschiedt (Jes. 52: 1; 21). Zij wordt Jeruzalem geheten, omdat zij het waar en levend tegenbeeld is van het Oud Jeruzalem (Ps. 48: 1; 125: 1; 132: 13), dus een grote stad is, zeer heerlijk versierd en op bergen gebouwd een stad, door God bemind en geliefd, waarop alle stammen van Israël een gemeenschappelijk recht hadden, waarvan de registers en geslachtsrekeningen van alle stammen bewaard waren, waarin God Zijn heiligdom had, waar Hij op plechtige wijze gevierd werd en Zijn Godspraken gaf. Zij wordt nieuw d. i. geestelijk Jeruzalem genoemd, omdat zij al de eigenschappen en voorrechten van het Oud Jeruzalem geestelijker wijze zou vertonen en welks merkteken zou zijn uit de hemel neer te dalen, omdat het een hemelse stad zou zijn, door God zelf ontworpen en gebouwd en door Zijn Geest gesticht, niet naar de wetten van de mensen, maar van God en die bestuurd zou worden niet naar de inzettingen van mensen, maar van God zelf, ik wil zeggen, van Gods Zoon zelf. Dit was die wel bereide en versierde bruid, aan wie Christus door trouwverbond Zijn liefde verpand had, "een stad van goddelijk werk", zoals Tertullianus haar noemt en schildert in zijn boek van "de hoop van de gelovigen."

En ik hoorde een grote stem uit de hemel, niet van de troon in Hoofdstuk 20: 11 die toch met het gezicht van het wereldgericht reeds voor mijn ogen verdwenen was, maar van de troon in Hoofdstuk 4: 2, die God zelf toebehoorde (Hoofdstuk 16: 1 en 17). Deze herinnerde mij aan de voorspellingen van het profetisch woord, die nu tot haar hele vervulling kwamen (Lev. 26: 11 vv. Ezech. 37: 26 v.), zeggende: a) "Zie deze stad, het nieuwe, Jeruzalem is de vanaf het begin beloofde en met het hele vroegere wereldbestuur bedoelde tabernakel van God, die is bij de mensen. En Hij, de Heere God, die daar Zijn zetel heeft en van daar overal heen met de mensen verkeert, zal bij hen wonen en zij zullen Zijn volk zijn en God zelf zal nu volkomen hun Emmanuël (Jes. 7: 14), de God bij hen en hun God zijn.

Ezech. 43: 7

a) En, zo ging de stem voort, om ook de vervulling van de beloften in Jes. 25: 8 en 65: 19 te doen voelen: "God zal alle tranen van hun ogen afwissen en de dood zal niet meer zijn, noch rouw, noch gekrijt, noch moeite zal meer zijn; want de eerste dingen zijn weggegaan.

Openb. 7: 17

Het "ziet" (vs. 3) wijst op het nieuwe Jeruzalem. Dat is niet slechts een tabernakel van God bij de mensen, maar de tabernakel, de bekende tabernakel van God, de hemelse, waarachtige, waarvan de aardse, de tabernakel van Israël, vooral het allerheilige ervan slechts schaduw was. Beiden komen dan ook op opmerkelijke wijze met elkaar overeen; de kubusvorm van het allerheilige Ex 26: 35 wijst op de stad, wier lengte, breedte en hoogte gelijk zijn (vs. 16). De met goud overtrokken verbondskist en de gouden verzoendeksel er overheen (Exod. 25: 10 vv.), op de stad van God gebouwd, die de zetel van de heiligheid en heerlijkheid van God zal zijn (vs. 18 en 23), de cherubim boven de ark des verbonds op de wacht van engelen boven de poorten van het nieuwe Jeruzalem (vs. 12), de met 12 edelstenen versierde borstlap van de hogepriester (Exod. 28: 15 vv.) op de 12 fundamenten van de stad, uit edelgesteenten bestaande (vs. 19) enz. Deze tabernakel van God in de hemel, waarvann die in Israël slechts een afbeelding was, is nu op aarde bij en met de mensen, zodat God in alle eeuwigheid met hen samenwoont als met Zijn huisgenoten en dientengevolge zijn zij nu Zijn volk, dat Hem in het bijzonder toebehoort, evenals Hij zelf, deze bij hen wonende God, d. i. Immanuël Jezus

Christus in de heerlijkheid van de Vader in zeer bijzondere zin hun God is, die Zich aan hen in de hele volheid van Zijn godheid betoont en mededeelt. Onmiddellijke vrucht van deze innige vereniging is de volkomenste zaligheid; daarom wordt ook verder gezegd: "en God zal alle tranen van hun ogen afwissen." Niet alleen zullen er in de toekomst geen tranen meer zijn, maar ook elk spoor van vroeger geweende tranen zal, als door een teder liefhebbende vaderhand, afzekert zijn. Men zal het oude, het vorige lijden (Jes. 65: 17) niet meer gedenken. Het zal onder de onuitsprekelijke vertroostingen van God als een droom verdwenen zijn. En evenals alle vroeger geweende tranen afzekert zijn, zo zal er ook geen stof meer zijn tot wenen: want de dood zal in dat lichaam van onverderfelijkheid en kracht niet meer zijn, daarom ook geen treuren meer over doden en geen leed over scheiding. En omdat met de dood alles is opgeheven, wat daarmee samenhangt, alle kwaad in de wereld en vooral de zonde, de wortel van de dood, zo zal ook geen klaaggeschrei en geen pijn, noch luide kreten van smart, noch inwendig knagend wee meer zijn; want het eerste, alles wat de vorige wereld van zonde en dood in zich besloot, is vergaan.

Hier is de vervulling van die oude godspraken, waarvan God belooft, dat Hij bij de mensen wonen en hen als met Zijn heerlijkheid overschaduwen zou, want dat is de eigenlijke betekenis van het woord jirska %G%, dat overeenkomt met het Hebreeuwse "Sjekma" en van die bijzondere genade, waardoor God Zich betonen zou de God van Zijn volk te zijn, die voornamelijk in deze tijd haar vervulling zou verkrijgen (Lev. 26: 1 Jer. 31: 31, 32 Ezech. 37: 43: 7 enz.). De naam van deze stad zou zijn Jahveh Sjamma, de Heere is daar (Ezech. 48: 35). De Heere zou in deze tijd de schatten van Zijn genade overvloedig aan Zijn volk mededelen en de Geest van de heerlijkheid zou op hen rusten (1 Petr. 4: 14). In vs. 4. wordt gezinspeeld op Jer. 25: 8, dat op de staat van de Kerk hier op aarde ziet. De wetten van de natuur, zoals die nu zijn, zullen dan geen verandering ondergaan en de staat van de gelovigen zal de zuchten en tranen niet uitsluiten, maar God ondersteunt de Zijnen door krachtige vertroostingen en vervult de woorden van Mozes: (Exod. 15: 26) "Ik ben de Heere, uw Heelmeester."

Al wat goed, wat liefelijk en zalig is, wat het hart van de mensen wensen en begeren kan, zal Hij geven. Wat tot de volkomen en ware zaligheid en tot een zalig leven kan dienen, dat zal Hij volkomen zijn; de almachtige God zal het in Zichzelf volkomen voorhouden. En, gelijk God in Zichzelf dengenen, die heerlijk gemaakt zijn, alle goed zal geven, zo zal Hij ook alle kwaad van hen wegdoen.

a) En die op de troon zat, God de Vader (Hoofdstuk 4: 3, 9; 5: 1), zei: "Zie, b) Ik maak alle dingen nieuw" (Jes. 43: 19). En Hij, die reeds in Hoofdstuk 19: 9 sprak, zei tot mij: "Schrijf wat God de Heere zo-even heeft uitgesproken, namelijk: "Ik maak alle dingen nieuw; " want deze woorden, de eigen woorden van God, zijn waarachtig en getrouw (Hoofdstuk 22: 6).

Openb. 20: 11 b) 2 Kor. 5: 17

Nadat de ziener in vs. 1 vv. de nieuwe hemel en de nieuwe aarde, alsmede de heilige stad had gezien en in vs. 3 vv. van de troon had vernomen, wat rondom die was, treedt nu Hij te voorschijn, die dat alles heeft gemaakt. De profeet zag in het voorafgaande niet, hoe God de nieuwe wereld schept, maar hij zag haar als een reeds geschapen en de heilige stad als een reeds versierde. Nu treedt echter Hij te voorschijn, die de Werker is van dat alles en openbaart Zichzelf als zodanig, zeggende: "Zie, Ik maak alle dingen nieuw." Wij zijn dus nu in de tijd, dat de Zoon alles aan de Vader heeft overgegeven en deze alles in allen is (1 Kor. 15: 24, 28); want voor de eerste maal in de gezichten van Johannes spreekt hier Hij, die op de troon zelf

zit, terwijl het vroeger slechts een stem was uitgaande van de troon, die wij vernamen. Door alle visioenen heen zit God zwijgend op de troon; het eerste woord, waarmee Hij het zwijgen afbreekt, wijst op de nieuwe schepping, waarin Hij alles in allen is. Tot zolang is Hij de verborgene; nu is Hij de openbare God. Dat Hij alles nieuw maakt, roept God Johannes toe, en hij moet, zoals het "zie" te kennen geeft, deze nieuwe schepping nauwkeurig beschouwen. Terwijl nu God zo op Zijn nieuwe schepping wijst, roept de engel, die de ziener de Openbaring mededeelt, hem op, het gehoorde woord ten behoeve van de lezers neer te schrijven. Zij moeten weten, dat de belofte van een nieuwe wereld, waarin geen dood noch smart enz. meer is, geen ijdele voorspiegeling, maar zuivere, goddelijke waarheid is, opdat zij in de benauwdheden van de oude schepping een vaste troost hebben.

Het "Ik maak alle dingen nieuw" is een groot woord, maar dat ook moeilijk is om te geloven. Waar alles nieuw moet worden gemaakt, daar is het moeilijk aan te nemen voor een natuurlijk gemoed, dat een verandering zal komen, vooral moeilijk voor hen, op wie de oude staat van zaken met drukkend gewicht als een zware berg ligt. Daarom voegt de engel bij de drang om te schrijven, er nog bij: "want deze woorden zijn waarachtig en getrouw." De reden van de betrouwbaarheid ligt daarin, dat het woorden van God zijn (vgl. Hoofdstuk 19: 9). De engel kan er alleen op wijzen, welke betrouwbaarheid zij hebben als woorden van God, die geen mens is, dat Hij liegen zou en geen mensenkind, dat Hem iets zou berouwen, Wiens gezag ook het ongelofelijkste waar en vertrouwbaar maakt.

Wedergeboren geldt dat alrede van ons? Als niet, schrijven wij het dan dubbel ernstig op de tafelen van ons hart, dat alle dingen, daarbinnen allereerst, ook bij ons moeten nieuw gemaakt worden. Is het niet vreemd, dat de mens, die anders bij verandering leeft, vaak levenslang tegen ééne grote verandering opziet? U weet reeds, wat ik bedoel: "als iemand niet geboren wordt uit water en geest, hij kan het Godsrijk niet zien". De oude mens, wat zou hij in de nieuwe wereld daarboven, dan zich oneindig vervelen en hoe is het mogelijk het nieuwe lied in de hemel te zingen, als men niet hier het nieuwe hart heeft verkregen? Wel mag het allen zwaar op de ziel zinken: beter was het niet geboren geweest te zijn, dan niet wedergeboren te worden en weer: die de Zoon ongehoorzaam is, zal het leven niet zien. O zeker, het Evangelie, dat wij verkondigen, is een Evangelie van het leven, en zonder iemand voorbij te gaan, mogen wij Johannes' woord (vs. 6, 7) aan allen herhalen: "Ik zal de dorstigen geven uit de fontein van het water des levens om niet; die overwint zal alles beërven en Ik zal hem tot een God zijn en Hij zal Mij tot een zoon zijn". Maar kunnen, mogen wij zonder ontrouw het woord verzwijgen, dat hij meteen laat volgen, het woord van de tweede, de eeuwige dood, de onbekeerlijke zondaar bereid? Ontwaak dan, u die slaapt, en sta op uit de dood en Christus zal over u lichten! Leer het eindelijk inzien, dat u niet slechts ontwikkeling en volmaking, maar allereerst vernieuwing en herschepping nodig heeft, als u echt een leven zult leren kennen, dat ook in het sterven niet eindigt. En vraagt u, hoe kunnen deze dingen geschieden? De schepping wordt vernieuwd zowel door zonlicht als regen; de mens en de mensheid door Christus, de Zon van de gerechtigheid en de werking van de Heilige Geest. Kom dan tot Christus, die de Zon is van de zielen en u zult de regen en zegen van de Heilige Geest ontvangen. Nee, zucht niet, het is voor mij buiten hoop. God zegt immers niet: "maak u alle dingen nieuw", maar: "Ik maak alle dingen nieuw"; alleen, om Zijn hoogste gave moet dan ook het vurigst gebeden zijn en met dat gebed zich het nauwlettend gebruik van de genademiddelen paren. In de natuur bloeit de lente slechts éénmaal in het jaar; in de ziel kan God ook nog in herfst en winter een nieuwe lente doen dagen, en uitgebloeide bomen in vruchtbare stammen herscheppen. Och of wij allen leerden de vernieuwing van onze inwendige mens zo ernstig te willen, als God haar boven alles verlangt! Zo iemand in Christus Jezus is, die is een nieuw schepsel, maar ook niemand anders dan hij. Maar nu dan

ook, ten slotte, schrijft het woord van dit uur hoopvol op het gordijn van de toekomst. Wat achter dat gordijn is verborgen, wij weten het niet, maar dit weet u, Christenen, al dreigde het ergste, het betere, het beste, het eeuwig nieuwe, het komt en wie dat op goede gronden verwacht, hij kan tenslotte slechts bij elke verandering winnen. Ik erken, wij hebben die hoop zeer nodig, want wij worstelen tegen de stroom en vaak rijst de klacht en de bede: "blijf bij ons, want het is bij de avond en de dag is gedaald". Maar ook de avond voert, door de nacht tot de morgen en achter de donkerste wolk schuilt toch nog iets, nee, komt Iemand, die het volle licht uit de zwartste duisternis schept."Van de Heere weg is in wervelwind en in storm en de wolken zijn het stof van Zijn voeten." Lang laat soms het betere, het nieuwe zich wachten, maar het komt vaak onverwacht en met spoed. In de lange winter bouwt de leugen haar kristallen ijspaleis, en ruwe stormen trotseert het, maar één zachte lentedag en het smelt in zijn wateren weg. De leugen heeft de tijdgeest tot bondgenoot, maar de waarheid heeft God en de eeuwigheid voor zich; aan het vernielen zijn grenzen gesteld, maar de vernieuwing aller dingen gaat voort. Het komt er slechts op aan, medearbeiders van God te zijn bij dat grote werk, waarbij ook op de kleinste kracht is gerekend en voorts met ongeschokte kalmte de grote dag te verbeiden, zonder al te angstig aan het oude ons vast te klemmen, of al te driftig naar het nieuwe te jagen. Het eeuwig Nieuwe, het énig Goede, het is in aantocht ook voor u, die zo vaak u over de lasten van het oude beklaagt. Nog luttel jaren, zo het veel is en dan. Gemeente van verlosten, als u echt in gemeenschap met Christus een Paasmorgen van de opstanding achter u heeft, u gaat ook uw hemelvaartsdag, ja, een eeuwig Pinksteren tegen en u mag het tegengaan met een lied van de hoop op de lippen:

Nog een weinig zweet en tranen Op de moeilijkst’ aller banen Uitgezaaid in stille hoop!
Moeitevoller wordt het stijgen, Maar eer wij ter neer zijgen Sterkt de liefde ons in de loop.

Daar, waar duizend sterren blinken, Horen wij de roepstem klinken: "Gene tranen vloeien hier! het Lam zal voor Gods troon ze weiden en de Zijnen henenleiden Naar de volle Godsrivier."

Dichter komt reeds de d’ avondkoelte, Straks is het herfst na zomerzwoelte, Eindlijk daagt de nacht van de rust. Krimpen dagen niet tot uren? O, hoe kort, hoe kort zal het duren en u landt aan ‘s hemels kust.

Vroeger pelgrims, die te samen Reeds ter Godsstad binnen kwamen, Wenken ons: heeft goeden moed! Houdt slechts vol ons spoor te drukken en in zalig zielsverrukken Rust u straks aan Jezus’ voet.

Zweeft de wolke van de getuigen, Die tot ons zich neerbuigen, Ons niet dichter steeds voorbij? Richt u op, u wankle schreden! Trouw de laatsten strijd volstreden! Kroon en troon ginds wachten zij.

.

En Hij, die op de troon zat (vs. 5), sprak tot mij: "Wat Ik u van te voren aankondigde met het "Ik maak alle dingen nieuw", a) het is geschied, de nieuwe wereld is nu aanwezig. b) Ik ben, zoals daardoor zo heerlijk bevestigd is, de Alfa en de Omega, het begin en het einde. (Hoofdstuk 1: 18). a) Ik zal de dorstigen geven uit de fontein van het water des levens (Joh. 4: 7: 37) voor niet (Jes. 55: 1).

Openb. 16: 17 b) Jes. 41: 4; 44: 6

Nadat op het woord van Hem, die op de troon zit: "Ik maak alle dingen nieuw", de engel aan Johannes bevolen heeft, deze woorden op te schrijven, gaat Hij, die op de troon zit, ten opzichte van diens tussenrede voort: "Hetgeen Ik gezegd heb, is geschied, het is reeds alles nieuw geworden. Daardoor heeft God Zich betoond als de Alfa en Omega, het begin en het einde.

Alfa en begin wijzen op het: "in de beginne schiep God hemel en aarde." Omega en einde moeten de nadruk hebben als datgene, waarop het hier aankomt. Niet alleen "even als", maar ook "omdat" God de Alfa is en het begin, is Hij ook de Omega en het einde en dat Hij het werkelijk is, wijst de vernieuwing aan, die op de schepping (Hoofdstuk 14: 7) wijst."Het is geschied", zo heette het in de beginne na ieder scheppingswoord "het is geschied", zo luidt het ook aan het einde over het raadsbesluit van de vernieuwing; in het midden schijnt het vaak, dat Gods raadsbesluiten verijdeld worden, dat het geheel en al ermee uit is, maar het einde keert tot het begin terug. Is dat zo, dan mogen de knechten van God niet vrezen; het midden kan hen niet verder beangstigen, voor wie het einde zeker is.

In Hoofdstuk 16: 17 werd de uitspraak "het is geschied" gebruikt in de zin van een eindvonnis; daarentegen dient het hier tot aanwijzing van de zalige voleindiging.

Dorstig is hij, die zich bewust is van veel veelvuldig geestelijk gebrek, naar geestelijke in hemelse goederen verlangt en niet kan rusten, voordat hij ze verkregen heeft. Zo’n dorst duurt in de staat van de genade wegens de onvolmaaktheid altijd en wordt niet gelest vóór de verzadiging in de hemel.

"Dorean" (- om niet), dat is vrij geschonken, uit genade en onverdiend. Wij worden (Rom. 3) rechtvaardig gemaakt ("dorean door Zijn genade, dat is door louter barmhartigheid van God, door geen menselijke verdiensten. Maar opdat niemand uit de prediking van de onverdiende genade en van de verdiensten van Christus tegen alle verdiensten van de mensen, besluit, dat zij het eeuwig leven verkrijgen, die daar ijdel heen leven, voorkomt de Heere hen en zegt, dat Hij de dorstigen die drank van het levende water geven wil. Daarom wordt van ons het geloof en een vurige begeerte van de goddelijke dingen geëist.

Die in alle zeven tijdvakken van de Kerk overwint (Hoofdstuk 2: 7, 11, 17, 26; 3: 5; 12, 21) zal alles (volgens andere lezing "dit beërven, a) en Ik zal, daar hij een medeërfgenaam van Jezus Christus is (2 Sam. 7: 14, 24) Hem een God zijn en hij zal Mij een zoon zijn.

Zach. 8: 8 Hebr. 8: 10

Maar de vreesachtigen, die wel een begin met het volgen van Christus hebben gemaakt, maar vrezend voor het kruis, zich onttrokken hebben aan de daarmee verbonden strijd en de ongelovigen, die daarmee geen begin maakten, omdat zij nietgeloven wilden en de gruwelijken, die zich bevlekt hebben met de gruwelen van Babel (Hoofdstuk 17: 14 v; 18: 3 v.) en de doodslagers en hoereerders, de eigenlijke aanhangers van Babel, waartoe de hoofdzonden moord en hoererij behoren (Hoofdstuk 17: 4-6 en tovenaars en afgodendienaars, de heidenen en die geheel en al van het Christelijk geloof afgevallen zijn en al deleugenaars, die evenmin als de duivel in de waarheid zijn gebleven en tot diens kinderen zijn geworden (Joh. 8: 44), voor die allen is hun deel in de poel, die daar brandt van vuur en sulfer, dat (vgl. Hoofdstuk 9: 20) is de tweede dood (Hoofdstuk 20: 14 v. 1 Kor. 6: 9 v.

God spreekt hier de grondwet uit, volgens welke beslist wordt, wie aan de eeuwige zaligheid deel heeft en wie niet. Hoofdvoorwaarden tot het deel hebben is "dorsten" en "overwinnen".
Zich bankroet geven, een afkeer van alle eigen verdiensten en alle eigen kracht, om het water des levens, dat uit Christus stroomt en dat hem, die het drinkt, leven van God en leven in God geeft, te ontvangen en wel, zoals veelbetekenend daarop nadruk wordt gelegd, om niet, als een vrij, onverdiend geschenk; 2) overwinnen, d. i. strijden en worstelen en de krachten van de nieuwe schepping door de wedergeboorte ontvangen, te gebruiken tot het overwinnen en doden van de oude mens, opdat niet de oude mens de nieuwe verstikt, maar integendeel de nieuwe mens voortleeft en opgroeit en de heerlijkheid beërft, als een uit God geboren zoon. Tegenover die overwinnaars treden dan, terwijl hierop van het uitgesloten worden gesproken wordt, de vreesachtigen, die niet strijden en worstelen, in wie daarom de uit God geboren nieuwe mens weer afsterft; en eveneens tegenover de dorstenden, de ongelovigen.

Het leven in de nieuwe wereld, het eeuwige leven, wordt in de eerste plaats in een beeld voorgesteld als een waterfontein, die de dorstigen met nieuw leven vervult. God wil het geven om niet, de dorst ernaar, het verlangen van het hart is voldoende, een verdere koopprijs is er niet. Hetzelfde goed van het eeuwige leven wordt dan verder voorgesteld als een erfdeel: de overwinnaar d. i. hij, die moeite en strijd er voor over heeft en in deze strijd de overwinning behaalde, zal het (namelijk de nieuwe schepping) beërven. Het ernstig trachten naar dat éne goed van het leven in de nieuwe wereld wordt dus van twee zijden beschouwd; als inwendig zoeken en verlangen en als uitwendig strijd en om het voorwerp van het verlangen te verkrijgen. Waar dit wordt gevonden, daar is het: "Ik zal hem een God en hij zal Mij de zoon zijn; " zijn leven is dus een leven van volle familiegemeenschap met God.

De genoemden in vs. 8 vormen vier paren; vier is de signatuur van de wereld, waartoe deze verschillende richtingen van hen, die in de wereld leven (Kol. 2: 20), behoren.

De buitengeslotenen worden onder acht namen of 4 paren voorgesteld: zij zijn het uitvaagsel van de mensheid, de rampzaligen, die door generlei genadebetoning van God, zelfs niet onder Christus vlekkeloos bestuur, zich zullen hebben laten redden en bekeren, die hun afzondering en verbanning uit de levenskring van God door volhardend weerstreven van de Heilige Geest hebben afgedwongen. Zo moet hun dan ook het door hen verkoren deel geworden en hetgeen buiten de aarde is, dat in generlei aanraking staat met de aarde, die tot hemel is geworden, in de poel van vuur en zwavel, de eeuwige dood!

"Re 22: 15"

Die met deze zonden besmet zijn en daarom zonder ware boetvaardigheid tot aan het einde van hun leven volharden, voor deze wordt de deur van Gods genade en hemelse heerlijkheid eeuwig gesloten. Zij zullen zelfs in dit leven van de gemeenschap van God en van de heiligen afgezonderd zijn, dan, als zij dit leven zullen afleggen, zullen zij het eeuwig gericht van Gods toorn en verbolgenheid met duldeloze pijn en angst en het wroegen van het schuldig geweten en eindeloze versmaadheid en rampzalige duisternissen voelen, die door geen licht dan dat van het helse vuur bestraald zal worden.

En tot mij kwam, evenals in Hoofdstuk 17: 1 vv., waar mij de grote hoer moest worden voorgesteld als de leugenbruid, die overeenstemde met het leugenlam of het beest, een van de zegen engelen, die volgens Hoofdstuk 15: 1 de zeven schalen hadden, die vol geweest waren van de zeren laatste, tot Hoofdstuk 16: 21 voortgaande plagen en sprak met mij evenals in

Hoofdstuk 17: 1, zeggende: "Kom hierheen, ik zal u tonen, in tegenstelling tot de valse, de ware bruid, de vrouw van het Lam in de volheid van haar heerlijkheid, omdat zij nu niet meer alleen bruid is, zoals in Hoofdstuk 19: 7, maar vrouw.

Dat hier nog de engelen optreden van de schalen van de toorn is een bewijs daarvoor, dat de gerichten van Hoofdstuk 17 vv. nog onmiddellijk de voortzetting en het slot vormen van het visioen van de toornschalen. Ditmaal wordt Johannes niet, als in Hoofdstuk 17: 1 vv. in een woestijn geleid, maar op een hoge berg geplaatst. Eveneens wordt Ezechiël in de geest op een hoge berg geplaatst; wat zich echter aan Ezechiël nog, in aansluiting aan de Oud-Testamentische vorm onder het beeld van een tempel openbaarde, dat verschijnt aan Johannes in de vrijere vorm van de Godsstad, die volgens vs. 22 geen bijzondere tempel meer nodig heeft, omdat God zelf haar tempel is, die vervult en in zich verbergt en zij dus geheel en al een tempel van God is.

Het moet een overmeesterende aanblik zijn geweest, als men in de dagen van de Heere van de hoogte van de Olijfberg op Jeruzalem neerzag. De tempel in wit marmer met gouden tinnen 200 voeten boven de 890 voet hogen tempelberg uitstekend, rondom de stad op heuvels met haar burchten, torens, paleizen en huizenmenigte! Ging de zon op, dan moet het geweest zijn, alsof het Gods licht uitstraalde en of het marmer roodachtig schitterend leven had verkregen; maar wat is alle glans en alle pracht van dit Jeruzalem, ja wat alle heerlijkheid van alle steden van de wereld hij dat Jeruzalem, het nieuwe, dat nu de engel aan Johannes toonde! Johannes, hoewel in de geest, wordt toch zozeer door de aanblik overmeesterd, dat hij (Hoofdstuk 22: 8) aan de voeten van de engel neervalt, die hem dat toont.

Onder dit nieuwe Jeruzalem moeten wij de triomferende gemeente verstaan; wij moeten dus de personen, hun gesteldheid, toestand, positie even beschouwen. Deze personen worden ons echter niet in het bijzonder voorgesteld. maar als één heilige gemeente in haar hemelse volmaking. Daarom zien wij, dat deze stad symmetrisch naar alle delen gelijk en volkomen is gevormd, in haar geen individualiteit eenzijdig en het geheel verstorend en andere individualiteiten tegenstrevend op de voorgrond treedt, maar dat elk afzonderlijk een deel is, dat volkomen bij het geheel past, harmonisch zich in het geheel voegt en het geheel dient. Deze volkomen harmonie van de individualiteiten is levendig doordrongen door God en Zijn in Zoon en Geest geopenbaarde heerlijkheid.

In Hoofdstuk 19: 11 vv. waren de vijandige legers tegen de heilige stad opgetrokken en hadden bij deze de nederlaag geleden. De stad van God was daarmee gered en werd nu de zetel van de Koning Christus, die de wereld beheerste en van Zijn gemeente (Hoofdstuk 20: 1 vv.), het middelpunt van de aarde, dat nu door de volken eveneens werd opgezocht als van te voren de boelerende wereldstad Rome. Dat was nu zeker in de eerste plaats het Jeruzalem van het duizendjarig rijk, terwijl wij hier handelen over het Jeruzalem van de nieuwe wereld. Dat die beiden geen twee verschillende steden zijn, maar dezelfde stad, daarop werd reeds bij vs.
gewezen en wij mogen daarom wel zeggen, het nieuwe Jeruzalem de verheerlijkte gemeente in haar is de vrucht van de zeven fiolen van de toorn en daarom wordt het door een van deze engelen aan Johannes aangewezen. Nadat de zeven engelen van de fiolen van de toorn van te voren de taak hebben gehad de laatste ontzettende oordelen over de wereld te laten komen, mag nu een van hen de ziener op de heerlijke vrucht van hun werk wijzen. Deze noemt hij "de bruid, de vrouw van het Lam". Bruid noemt hij ze, niet alsof nu eerst de bruiloft zou moeten gevierd worden; deze valt integendeel in het begin van de duizend jaren (vgl. Hoofdstuk 19: 7 vv. met vs. 2 van ons Hoofdstuk) Zij is nu reeds de vrouw van het Lam, zonder daarom

opgehouden te hebben diens bruid te zijn de naam bruid stelt haar aan ons voor in haar reinheid; de naam vrouw in haar volkomen vereniging met Christus.

En hij deed met mij, evenals in Ezech. 40: 1 vv. de Heere de profeet in het land van Israël leidde en daar op een hoge berg plaatste. Hij voerde mij weg a) in de geest op een grote en hoge berg en hij toonde mij de b) grote stad, het heilige Jeruzalem, dat in vs. 2 nog slechts op het punt stond, om neer te komen, zonder dat de plaats op de nieuwe aarde, waar het zou neergelaten worden, reeds bepaald zou kunnen worden erkend. Ik zag het neerdalend uit de hemel van God op die grote en hoge berg.

Openb. 1: 19 b) Hebr. 12: 22

En zij, de stad, had, wat mij van haar in de eerste plaats in het oog viel, de heerlijkheid van God in zich tot een teken, dat God nu geheel en al bij haar Zijn woonplaats had gesteld (Ezech. 48: 35) en haar licht, het licht gevend lichaam, dat over haar lichtte, was deallerkostelijkste steen gelijk, namelijk als de steen Jaspis, blinkend als kristal. De heerlijkheid van God verlichtte haar namelijk en het Lam was haar kaars (vs. 23).

En zij had een grote en hoge muur waardoor zij ingesloten was, zodat zij een in zich afgesloten geheel vormde en had twaalf openstaande (Jes. 60: 11 v.) poorten, die zich boven de twaalf fundamenten van de muur (vs. 14) verhieven en in de poorten twaalf engelen als wachters en namen daarop, op die poorten geschreven, die zijn de namen van de twaalf geslachten van de kinderen van Israël, als teken, wie binnen de poorten woonde en waartoe zij leidden.

Van het Oosten waren drie poorten, van het Noorden drie poorten, van het Zuiden drie poorten, van het Westen drie poorten (Ezech. 48: 31-34).

En de muur van de stad had twaalf fundamenten, stenen van ontzaglijke grootte, die boven de grond uitstaken en duidelijk te zien waren, en in deze de namen van de twaalf apostelen van het Lam (Efeze. 2: 20).

De vrouw van het Lam is één met de heilige stad Jeruzalem, evenals de hoer met het grote Babylon. Het zinnebeeldige van de beschrijving aller bijzonderheden, zonder schade voor hun werkelijkheid dringt zich vanzelf aan ons op: een werkelijk materiële stad van de hier gegeven afmetingen naar lengte, breedte en hoogte, met deze muur, deze poorten van parels, deze fundamenten enz. zou iets onbegrijpelijks zijn en ondenkbaars; het moet alles geestelijk worden opgevat en in deze geestelijke zin is die zo in tekenen voorgestelde stad van God iets werkelijks en meetbaars.

De beschrijving van de stad begint met het heerlijkste, dat zij heeft, met de tegenwoordigheid van God "De naam van de stad zal van die dag af zijn: "de Heere is daar." Hij heeft Zich tot haar gekeerd in de hele volheid van Zijn heerlijkheid, liefde en genade daarmee had Ezechiël (48: 35) zijn hele voorstelling van de nieuwe tempel en de nieuwe stad gesloten; waarmee hij geëindigd is daarmee wordt hier begonnen."God is tegenwoordig", dat was reeds het edelste sieraad van de gemeente van het Oude Testament geweest, haar heerlijkst voorrecht, het hoofdverschil van de heidenwereld. De verwezenlijking van deze tegenwoordigheid was de heerlijkste voorrang van de Kerk van het Nieuwe Verbond in deze tijd; in het nieuwe Jeruzalem zal de tegenwoordigheid van God zich openbaren op een tot hiertoe niet gedachte wijze.

De heerlijkheid van God, die de stad ten licht dient, wordt in haar pracht vergeleken met de edelste steen, de jaspis, die schittert als kristal. In het licht van dezen zagen wij reeds in Hoofdstuk 4: 3 de gedaante lichten van Hem, die op de troon zat; maar daar was de glans van de jaspis doortrokken van de rode glans van de sardius, de heilige natuur van God doortrokken van het rode schijnsel van Gods toorn. Hier is van het laatste niets meer te zien, alleen in het diamant-zuivere en witte licht schittert Zijn heerlijkheid: de tijd van de toorn is voorbij, het vuur van de toorn brandt nu nog in de poel van vuur, in Zijn gemeente schittert alleen Zijn heiligheid. Wij moeten de heerlijkheid van God, die de stad ten licht dient, in elk geval denken als zwevende boven de stad.

De stad had een grote en hoge muur, groot, omdat die in één verband de hele grote stad omringde; hoog, omdat die tot de buitengewone hoogte van de stad opsteeg. De ontzaglijke muur is zeker in de eerste plaats een beeld van de volkomen, eeuwige veiligheid en rust, die het volk van God in het hemelse Jeruzalem geniet, zodat men daar het loflied kan aanheffen (Jes. 26: 1 vv.): "Wij hebben een sterke stad, God stelt heil tot muren en voorschansen." De muur heeft 12 poorten; die is zo groot, dat men zou kunnen zeggen: "wie kan daar binnenkomen, wie kan dan zalig worden? " Er is, Gode zij dank, een toegang tot de stad. Ja een twaalfvoudige; ver van elke hemelstreek leiden drie poorten naar binnen (Luk. 13: 28 v.). En de gemeente, uit de hele mensheid vergaderd, woont met de menigte van vele duizenden engelen samen (Hebr. 12: 22); want boven de poorten ziet Johannes 12 engelen zweven. Voorname en betrouwbare wachters! Daar kan niets binnen, dat de vrede van de stad zou kunnen verstoren, of enigen wanklank in haar verwekken. Wat nog niet volkomen rijp is voor het volle doordringen van het licht van God (vs. 24), wordt door deze engelen van het binnentreden in de altijd open poort teruggehouden, maar in de stad zelf en door het haar omsloten paradijs kan geen slang meer indringen, daarvoor dient deze engelenwacht. Echter zijn deze 12 engelen ook tegelijk de vertegenwoordigers van de hele menigte van engelen, die zich boven de stad legeren, haar als het ware bedekken, zoals ook reeds nu de engel van de Heere zich legert rondom degenen, die Hem vrezen. Aan de poorten, natuurlijk aan de buitenzijde, waarschijnlijk op de bindbalk of architraaf vertonen zich namen geschreven, de namen van de 12 geslachten van Israël; want in de stad waartoe de poorten leiden, woont Israël, de gemeente van degenen, die met God gestreden en overwonnen en een nieuwe naam verkregen hebben, dat verbondsvolk van de twaalf maal twaalfduizend, die uit Hoofdstuk 7 en 14 Tegelijk zijn deze namen van de 12 geslachten van Israël door hun betekenis heerlijke deviezen van de eeuwige stad. Voor hun inwoners zijn bijzonder gepast de opschriften: 1) ik zal de Heere loven (Jud a) ; 2) Hij heeft mijn ellende aangezien (Ruben); 3) zij komen met hopen (Gad); wel mij! (Aser); 5) ik heb een goede strijd gestreden (Naphtali); 6) de Heere heeft mij doen vergeten al mijn ongeluk (Manasse); 7) hij heeft mij verhoord (Simeon); 8) Hij hangt mij aan (Levi); 9) hij heeft mij beloond (Issaschar); 10) hij waakt bij mij (Zebulon); 11) hij heeft mijn smaad weggenomen (Jozef); 12) ik ben de zoon van zijn rechterhand (Benjamin) vgl. Hoofdstuk 7: 5 vv. met Gen. 29, 30 en 31 Aan de muur van de stad zijn verder 12 fundamentstenen, waarschijnlijk naast elkaar, zodat 3 fundamentstenen, waarvan elk een oblongum vormt en de naam van een apostel draagt, over een zijde liggen. Boven elk van deze fundamentstenen, in het midden ervan verheft zich een van de 12 poorten en zo komen ook in symmetrische rangschikking de namen van de 12 geslachten van Israël boven aan de bindbalk van de poort en de namen van de 12 apostelen onder die op de grondstenen van de muur. Deze met hun apostelnamen duiden de burgerij van de stad aan als de gemeente van degenen, die gebouwd zijn op het fundament van de apostelen, in het bijzonder en op het woord van het kruis van Christus en van de verzoening, dat zij als apostelen van het Lam moesten verkondigen en dat de burgers van het nieuwe Jeruzalem door het geloof grond voor

hun zaligheid en van hun zijn in de stad van God was geworden. Anderen, die op een andere grond bouwen, zullen er in deze stad van God niet zijn.

De nieuwe hemel en de nieuwe aarde worden door de engel niet geschilderd, maar slechts de heilige stad, het nieuwe Jeruzalem, de Bruid en de Vrouw van het Lam. Alle verdere schildering tot Hoofdstuk 22: 5 is slechts een nadere beschrijving van de heilige stad, van haar bewoners en van het leven in haar. Deze heilige stad is geen werkelijke stad, maar een zinnebeeld van de gemeente van God op de nieuwe aarde. Ezechiël schildert de gemeente van God van het duizendjarige rijk als een heerlijke tempel. Johannes heeft de gemeente van God in de 1260 jaren als een tempel geschilderd; Paulus vergelijkt meer dan eens de gemeente van God met een tempel. Dat de stad niet als stad, maar als vergadering (als totaal) van de zaligen in aanmerking komt, blijkt duidelijk daaruit, dat zij de Bruid, de Vrouw van het Lam genoemd wordt. Wilde hij de woonstede van de gemeente schilderen, hij zou ons op de nieuwe aarde wijzen. De schepping van de nieuwe aarde is gelijk van het mensen opstandings-lichaam voor ons bovenzinnelijk en onbegrijpelijk, even zo de werkzaamheid en het leven van Christus en Zijn gemeente op de nieuwe aarde. Hoe wij daar leven, genieten, voelen, denken, begeren, erkennen, wandelen en wonen zullen, kunnen wij hier niet verstaan en begrijpen, evenals wij niet begrijpen kunnen dat Christus met Zijn opstandingslichaam zichtbaar en weer onzichtbaar worden kon, eten, drinken en Zich laten betasten, door gesloten deuren binnenkomen en weer verdwijnen. Hier houdt het mensenverstand op en vangt het gebied van het bovenzinnelijke aan. Daaruit kunnen wij verstaan, dat een schildering van de toestanden van de nieuwe aarde en van de verheerlijkte Gemeente niet woordelijk, maar zinnebeeldig genomen moet worden. De uitnemendste heerlijkheden van deze tegenwoordige schepping, in het bijzonder de lichamen, die het licht terugstralen, zoals goud, edelgesteenten en parels, worden gebruikt om ons de toekomstige heerlijkheid enigszins te leren schatten. Het verband tussen de heilsinrichting van Christus in deze wereld en de zaligheid in de andere wereld op de nieuwe aarde, is evenwel zeer klaar en duidelijk uit deze schildering te herkennen en dat is haar hoofddoel.

De Heere God zelf is rondom Zijn Kerk een vaste, hoge muur en veilige bewaring. De Heere brengt in deze stad allerlei natiën; van welke kant de toevloeiende menigte ook aankomt, zij vinden vrije toegang; daar zijn vrije poorten genoeg, men verdringt elkaar daar niet, maar zij staan alleen open voor de uitverkorenen, voor de ware gelovigen, voor de twaalf geslachten van Israël, niet naar het vlees, maar naar de belofte en die door hen tot het geloof gekomen zijn; daarom staat in iedere poort een wachter, een sterke held, zodat geen vijanden inkomen. Zij is gebouwd op de Heere Jezus, de beproefde steen, de kostelijke hoeksteen, op de leer van de waarheid, door de twaalf apostelen van Christus verkondigd, in welk opzicht men zegt dat de Kerk op de fundamenten van de apostelen en profeten gebouwd is (Efeze. 2: 20).

Johannes wordt gevoerd op een berg, niet alleen omdat men van een berg verder kan uitzien, maar ook omdat een berg een gepast zinnebeeld is van de noodzakelijke opheffing van de aarde tot de beschouwing van de hemelse heerlijkheid, als van de Kerk, in welke gemeenschap deze beschouwing alleen gelukt. Wat vs. 11 meldt, wat zegt dit anders dan de goddelijke, zuivere, aangename, eeuwigdurende luister, waarmee de gelovigen God genietende in lichaam en ziel, door wijsheid, heiligheid en onuitsprekelijke blijdschap, vrij van alle kwalen, hierna zullen blinken, als toegelaten tot het deelgenootschap aan de goddelijke majesteit (Matth. 13: 43 Fil. 3: 21. 1 Kor. 15: 14, 42. 1 Joh. 3: 2 Exod. 34: 29, 30). De muur stelt hun veilige staat voor, vrij van elke vijandige aanval (Jes. 26: 1 Zach. 2: 5); de poorten dienen tot sieraad van de stad en buitensluiting van de vreemden, de twaalf fundamenten geven te kennen de onverwinbare en eeuwigdurende sterkte van de hemelstad.

De poorten zijn een voorbeeld van de leraars en bestuurders van de Kerk en kerkelijke vergaderingen, waaraan het oordeel over Jeruzalems burgers is toevertrouwd, om die in te laten of uit te sluiten, in welk oordeel zowel acht wordt gegeven op de belijdenis van het geloof als op de deugden en zeden van degenen, die verzoeken toegelaten te worden tot de geestelijke genaden van die hemelstad. Niemand kan er aan twijfelen of Christus moet in volle kracht geestelijker wijze onder de poorten worden verstaan. Immers Hij zegt zelf, dat Hij de deur van de schapen is (Openb. 3: 7) Het fundament van de muur kan niets anders zijn dan dat van deze geestelijke stad is, maar dat is Christus (Efez. 2: 20. 1 Kor. 3: 10 Jes. 28: 6), waaruit de regels en wetten, die Gods volk betomen en de leer van de apostelen, die de leer van Christus zelf is en Hem tot grondslag van het geloof stelt, moeten worden gehaald. De goddelijke bescherming, die de Kerk geniet, steunt op de genade, die haar in Christus bewezen is, want in Christus en om Christus wordt zij behouden. Dit fundament hebben de heilige apostelen als wijze bouwmeesters gelegd, waarom er 12 fundamenten van de muren zijn en daarop de namen van de apostelen geschreven.

En hij, die met mij sprak (vs. 9), had, niet alleen overeenkomstig zijn waardigheid, maar ook in overeenstemming met hetgeen hij te meten had een gouden rietstok, dus een andere, dan die in Hoofdstuk 11: 1 werd gegeven. Hij had die, opdat hij voor mijn ogen, evenals ook eens bij de profeet Ezechiël (40: 5 vv.) plaats had, de stad zou meten en haar poorten en haar muur (vs. 16, 17, 20 en 21).

En de stad, om deze opmerking te laten voorafgaan, lag vierkant en wel vormde zij, als ook de stad in Ezechiël. 48: 16 en 30 vv., een gelijkzijdige vierhoek en haar lengte was zo groot als haar breedte; was dus de ene zijde gemeten, dan was de grootte van de stad naar haar hele omvang bepaald. En hij mat de stad met de rietstok aan een van haar vier zijden op twaalf duizend stadiën of 300 mijlen Le 19: 37. De lengte en de breedte, zoals zo-even gezegd is en ook de hoogte van haar waren even gelijk, zodat zij een kubus vormde, even als vroeger het allerheilige in het voorafbeeldend heiligdom ("Ex 26: 35" en vgl. 1 Kon. 6: 20) en haar hoogte als het ware in de hemel reikte.

En hij mat haar muur, die haar van buiten omgaf en dan kwam die, wat de hoogte aangaat, die hier alleen in aanmerking komt, op honderd vier en veertig ("duizend"?) ellen, naar de maat van een mens, die van de engel was. Er zijn ellen bedoeld zoals men dat woord in menselijk spraakgebruik bedoelt, de lengte van de elleboog tot de vingertop, maar deze zoals die bij een engel zijn, dus bijzonder grote ellen van 7 handbreedten Deze 40: 27, dat ziet op de hemelse verheerlijking van de gemeente, die uit de mensen genomen is.

Evenals bij het stenen tempelgebouw het allerheilige de vorm van een kubus had, zo ook deze stad. God woont in dit nieuwe Jeruzalem, als in het allerheilige. Hij is op het innigst verenigd met de zielen van de gelovigen; er is dus geen stad bedoeld, maar de gemeente van de tijd van de voleindiging, die uit levende zielen is gebouwd. De schaar van de leden is zo groot, dat niemand ze kan tellen (Hoofdstuk 7: 9), zodat wij ons over de ontzaglijke maat voor lengte, breedte en hoogte van de stad niet hoeven te verwonderen. Daarentegen bevreemdt de hoogte van de muur, die haar omgeeft en die in vergelijking met de hoogte van de stad al te nietig voorkomt, als wij op gewone wijze slechts 144 ellen lezen. Daarin nu zou de gedachte kunnen liggen, dat tot afhouding van al het onreine en alle gevaar (vs. 4 en 27) reeds de laagste muur voldoende is; een gewelddadig indringen van buiten is toch niet meer mogelijk (Jes. 54: 14). Intussen wordt in vs. 12 uitdrukkelijk gezegd, dat de stad "een grote en hoge muur" had en dan beveelt zich meer aan er voor in de plaats te stellen 144. 000 ellen, dat zeer goed kan, omdat, zolang de getallen nog met letters werden geschreven, de cijfers jirska %G% beiden

uitdrukte, zowel 144 als 144. 000, zodat wij dan niet een verkeerde lezing maar een verkeerde opvatting van de getaltekens zouden hebben. Een hoogte van 144 ellen zou niet eens gelijk zijn aan de hoogte, die bijv. de muur van het aardse Babylon volgens Herodotus had, namelijk 200 ellen. Omdat wij echter niet met een werkelijke, maar met een profetisch-symbolische muur te doen hebben, ligt het vermoeden voor de hand, dat in deze muur het verzegelde en geheiligde Israël uit Hoofdstuk 7: 4 vv. en 14: 1 vv. wordt voorgesteld, waarvan in vs. 14 nog in het bijzonder sprake is van de 12 fundamenten van de muur, in zoverre de 12 apostelen Hebreeërs zijn uit de Hebreeën. Deze 144. 000 ellen geven 400 stadieën, want 1 stadie bedraagt 360 ellen; het is het 30ste deel van de hoogte van de stad. Andere uitleggers willen de 144 ellen, zoals zij lezen, opvatten van de dikte van de muren, omdat de hoogte ervan reeds met de stad zelf zou zijn opgegeven (vs. 16). De opgaaf van de maat in ellen wijst echter te duidelijk op het gezicht in Ezechiël 40: 5-37 wij hier niet aan een wederopvatten daarvan zouden moeten denken. Terwijl nu bij Ezechiël de tempel en de stad nog van elkaar zijn gescheiden, de ene in vergelijking met andere nog het karakter van een zekere profaniteit heeft (Ezech. 48: 15 zelfs hier tot een tempel, ja tot het allerheilige geworden en komt en zodanige naast haar niet meer in aanmerking (vs. 22). Daaruit volgt, dat Ezechiëls gezicht tot een vroegere periode van de ontwikkeling van het rijk van God (Hoofdstuk 14: 1 vv. ; 20: 1 vv.) behoort en niet reeds van die van de nieuwe hemel en de nieuwe aarde, waarbij wij hier staan. Zonder twijfel doelt Johannes met zijn gezicht op dat van de profeet van het Oude Testament en neemt hij dat weer op (vgl. ook Hoofdstuk 22: 1 v.); maar niet om het te herhalen, maar boven de gezichtskring van het Oude Testament heen, die hoofdzakelijk over Israël handelt en in hoofdzaak daarbij bleef staan, te ontwikkelen en voor de Nieuw Testamentische bedeling, die ook de heidenen omvat en van een toekomstige wereld weet aan te wenden. Van de profeten van het Oude Testament is eigenlijk Jesaja (Jes. 24: 19 vv. ; 34: 4;
16; 65: 17 vv.) de enige, die bepaald van een nieuwe hemel en een nieuwe aarde spreekt. In de Oud Testamentische profetie, schrijft Volck, zonderen zich de beide fasen van het einde niet scherp van elkaar, in het bijzonder treedt de manier en de wijze van de overgang van de verheerlijking van de Heere en van Zijn gemeente voor de wereld in het duizendjarig rijk tot het laatste einde aller dingen, tot het leven van de eeuwigheid, niet echt duidelijk op de voorgrond, hoewel in Ezech. 38: 20 reeds een aanwijzing ligt.

Ook bij Ezechiël is de nieuwe stad regelmatig vierkant, zoals dan ook in de oudheid die gedaante gerekend werd de regelmatigste en volkomenste te zijn. Al de vier wereldstreken hebben een gelijk deel van het nieuwe Jeruzalem. Iedere zijde heeft een lengte van twaalfduizend stadiën. Het getal is ontstaan uit de vermenigvuldiging van duizend met twaalf, het getal van de Kerk en de stad wordt zo onmetelijk groot voorgesteld, omdat de zegepralende Kerk bestaat uit een schare, die niemand tellen kan. ‘s Mensen oog kan de stad niet overzien; maar haar heerlijkheid is ook onuitsprekelijk. Hoe zinkt daar de wereld bij weg met al haar begeerlijkheid.

De meetstok stelt ongetwijfeld voor het woord van God, waaruit men al de eigenschappen en delen van de stad nauwkeurig bepalen kan. De vierkante vorm stelt de vastheid, onbewegelijkheid en onwankelbaarheid van de Kerk voor (Hebr. 12: 27, 28). De ontzaglijke muur heeft als geestelijke betekenis, dat de wetten en maatregelen, die de stad van God van alle andere heerschappijen en gemeenschappen afzondert van de heilleer van de 12 apostelen van het Lam, te vinden zijn en bestaan.

En het gebouw van haar muur was Jaspis en de stad zelf, die door die muur werd ingesloten, was zuiver goud, vrij van elke bijmenging, zijnde zuiver glas of kristal gelijk.

Het materiaal, waaruit de muur is gebouwd, bestaat uit Jaspis, die reine en voornaamste edelsteen, waarvan wij reeds in Hoofdstuk 4: 3 en 21: 11 de stad zelf, het materiaal van de woning, is zuiver goud, dus het kostbaarste metaal, evenals rein kristal, d. i. niet alleen gelouterd maar zelfs doorzichtig goud de heerlijkheid van de toekomstige schepping gaat boven die van de tegenwoordige.

Johannes gaat, om de onuitsprekelijke heerlijkheid van de van de hemel dalende stad voor te stellen, de natuurlijke grenzen van het aardse over, noemt dus bijvoorbeeld hier een doorzichtig goud als de stof, waaruit de huizen van het nieuwe Jeruzalem bestaan.

Alles is licht; al het aardse moet worden weggedacht: het is verheerlijkte natuur.

En de fundamenten van de muur van de stad, waarvan in vs. 14 sprake was, waren met allerlei kostelijk gesteente (Jes. 54: 11 v.) versierd. Het eerste fundament was Jaspis, dus gelijk aande bouwstof van de muur (vs. 18), het tweede Saffier, het derde Chalcedon, het vierde Smaragd.

Het vijfde Sardonyx, het zesde Sardius, het zevende Chrysoliet, het achtste Beryl, het negende Topaas, het tiende Chrysopaas, het elfde Hyacint, het twaalfde Amethyst (Exod. 28: 17 vv.).

Ten onrechte heeft men gemeend, dat aan elk van de apostelen in het bijzonder hier een edelgesteente was toegedeeld en getracht de correspondentie van de edelstenen met de apostelen aan te wijzen. Dan moest echter de op elkaar volging van de apostelen bepaald vaststaan, hetgeen niet aldus is (Matth. 10 en Hand. 1) en eveneens de symbolische betekenis van de stenen sterk sprekend zijn en door andere plaatsen van de Heilige Schrift aangegeven. Vervolgens spreekt ook daartegen de analogie van de 12 stenen op de borstlap van de hogepriesters; want dat de op elkaar volging van de stammen noch onmiddellijk noch middellijk wordt bepaald, wijst aan, dat daarin geen belang wordt gesteld, dat die voor de zaak zelf geen betekenis heeft, dat de heerlijkheid, door de edelstenen aangeduid, niet aan elk in het bijzonder, maar alleen als delen van het geheel toebehoort. Juist zoals ook in de zegeningen van Jakob en Mozes in de regel de stammen in het bijzonder slechts individueel wordt toegeëigend wat het geheel toebehoort, zo zal men hier daarbij moeten blijven staan, dat door het menigvuldige van de edelstenen de rijkdom van de heerlijke gaven van God wordt afgebeeld, die zich in de apostelen ontwikkelt. Alleen bij de eerste steen, de Jaspis, zou men wellicht een bijzonder doelen op Petrus kunnen aannemen, omdat deze niet alleen regelmatig de eerste plaats onder de apostelen inneemt, maar ook in Matth. 10: 2 uitdrukkelijk en nadrukkelijk als de eerste wordt aangewezen. De heerlijkheid van het volk van God door de Mozaïsche edelstenen afgebeeld, vindt in de edelgesteenten van de Openbaring haar laatste en volkomenste verwezenlijking; de laatsten symboliseren wel in de eerste plaats de heerlijkheid van de apostelen, maar het onderscheid wordt daardoor vooral opgeheven, dat de apostelen de hoofden van de Kerk zijn (Matth. 19: 28) en deze in hen geëerd en verheerlijkt wordt. Naast dit positieve doelen op de edelstenen van de stammen van Israël heeft een polemisch verband plaats met de edelgesteenten, waardoor in Ezech. 28: 13 met toespeling op Exod. 28 de trotse pracht van de koning van Tyrus wordt voorgesteld, die een algemene ironie schijnt te zijn op de beloften aan Israël toegedeeld. Evenzo is het met Hoofdstuk 17: 4, waar de vrouw voorkomt als versierd met goud en edelstenen en parels. Moge de wereld (volgens onze verklaring: Rome) zich een tijdlang groot maken, moge haar een vergankelijke heerlijkheid worden gegund, de ware Kerk ziet dat kalm en gerust aan, want zij weet, dat haar het einde toebehoort.

De tekening is overgenomen van de profeet Jesaja. De Heere beloofde aan de Kerk van het Nieuwe Testament, dat Hij haar, aangemerkt als een zeer heerlijke stad, zeer luisterrijk bouwen zou (Jes. 54: 11, 12), zeggende: "zie, Ik zal uw stenen gans sierlijk leggen, of liever, Ik zal uw stenen in allerkostelijkste gips leggen, ik zal u op saffieren grondvesten, zodat de fundamenten van de muren en gebouwen uit kostbaren saffier, zijn edele gesteenten van hemelblauwe kleur en doorschijnende bestaan zullen; uw glasvensteren, of liever uw bolwerken, zal ik kristallijnen of van edele gesteenten maken en uw poorten van robijnstenen of van vurige en gloeiende stenen en uw hele landpaal, of binnen uw ringmuur, van aangename stenen, van zeer schone stenen, die ieder met vermaak aanschouwt. Meer bijzonder worden de kostbare stenen opgenoemd, waarmee de twaalf grondslagen van het nieuw Jeruzalem versierd waren, vs. 19b, 20 Het eerste fundament was jaspis, het tweede saffier, het derde chalcedon. De Apostel heeft zeker meer het oog op de kleur dan op de andere hoedanigheden van deze edele gesteenten. Het doet daarom niet zozeer ter zake, alles op te zamelen wat de kenners van de natuurlijke historie over deze kostbare stenen hebben aangemerkt. Daarenboven is het zeker, dat de namen van het edelgesteente veranderd zijn geworden en men van de kleur iets uitgedrukt moet vinden, om met enige zekerheid daarover iets te kunnen bepalen. Maar kort zullen wij deze kostelijke fundamentstenen nagaan. Onze hedendaagse jaspis is zo kostbaar niet, een donker groene of roodachtige steen, zo na aan het agaat komend, dat men de ene vaak voor de andere neemt. Ook is het zeker, dat de ouden onder de naam jaspis allerlei edelgesteenten verstonden, die nu door bijzondere namen worden uitgedrukt, waaronder de Turken, de chalcedon, malachit, karneool, de nierensteen, de heliotropus gerekend zouden mogen worden. De hedendaagse saffier is een hemelsblauwe doorschijnende steen, geheel verschillend van de saffier van de ouden, die bij Plinius (L. 26:
beschreven wordt als met goudstipjes besprengd en ongetwijfeld de azuursteen geweest is. Onze saffier kon dus wel de amathyst van de ouden of hun hyacint geweest zijn. De chalcedon is een witte doorschijnende of half doorschijnende steen, edeler, wanneer hij fraai helder en op het blauw spelende is, zoals de oosterse, minder edel, als hij donker en geelachtig er uitziet. De smaragd is een groen en doorschijnend edelgesteente. De sardonyx is gedeeltelijk rood en gedeeltelijk wit en doorschijnend, lijkend op een mensenvinger, die op het vlees ligt en daarvan het rood laat doorschijnen. De sardis, sardius, is rood, ook vuurrood. De chrysolithus is goudkleurig, doorschijnend. De beryllus wordt aqua marina genoemd, omdat hij aan het groenachtig zeewater in kleur evenaart. De topazion, topatius van de ouden, was groen, zeer nakomende aan sap van lak en zeer in achting. De chrysopras is, naar uitlegging van de naam, donker of zwaar groen en speelt op de goudkleur. De hyacinthus van de ouden is bleek blauw of violetkleurig. De amethystus heeft de kleur van de blauwe druiven en trekt naar de purperkleur, is doorschijnend en gemakkelijk te bewerken.

De Jaspis (vs. 18 heeft een purperkleur zinnebeeld van heiligheid en reinheid. het goud vertoont de vastigheid, zuiverheid en voortreffelijkheid van het geloof en van de gelovigen. Het zinnebeeld in vs. 19 en 20 is ontleend aan Jes. 28: 7; 54: 11, 12 met Jes. 60: 17, waar God belooft op edelstenen en saffieren Jeruzalem te grondvesten. In het algemeen wordt hier Jezus Christus verstaan die een kostelijk, volheerlijk, weergaloos persoon is, die alles in glans en heerlijkheid oneindig ver te boven gaat. De jaspis betekent de heiligmaking, de saffier de ziel, die hemelsgezind is, de chalcedon de ijver voor de waarheid, de smaragd de zachtmoedigheid en goedheid; de sardonyx de kracht van het geestelijk leven; de sardius de volvaardigheid om zijn bloed te vergieten tot nut van de Kerk; de chrysoliet de voortreffelijkheid van Zijn goddelijke natuur. Op de apostelen overgebracht, betekent het de vastheid en waarde van hun geloof. De beryl vertoont de matigheid van het gemoed, de topazion de oprechtheid van het hart, de chrysophrasus de strengheid tegen de zonden, de hyacinthus de koninklijke waardigheid; de amethystus, zuiverheid van zeden en van het leven.

En de twaalf poorten (vs. 12) waren twaalf ontzaglijk grote parels, wier holten de ingangen tot de stad vormden, een iedere poort was elk uit één ongedeelde parel, dus niet uit stukken samengesteld; en de straat van de stad was zuiver goud, zoals doorluchtig glas, evenals haar muren en woningen (vs. 18).

Waren de fundamenten van de stadsmuren vorstelijke stenen, haar 12 poorten bestaan uit 12 parels. De parel geeft geen schitterende straal zoals de diamant, die schittert integendeel in zacht licht. Zo hebben deze poorten in haar parelglans iets aantrekkelijks, zij leiden tot de stad van Hem, die spreekt: "Kom allen tot Mij, die vermoeid en belast bent en Ik zal u rust geven; en die zelfs de stralenglans van Zijn heerlijkheid aflegde, om als de zachtmoedige en nederige van harte de verbroken harten te genezen. Zij wijzen tevens, in zoverre elk van deze uit één parel bestaat, op de onverdeelde volheid van zaligheid, waartoe deze poorten leiden, die van die men ook moge ingaan. In het bijzonder geven ons deze poorten, die in zuivere glans van parels schitteren een wenk over de toestand van hen, die tot deze poorten ingaan; het zijn slechts degenen, die rein van hart zijn; maar alleen zij zullen God zien (Matth. 5: 8), alleen degenen, die op die koopman lijken, die, toen hij een kostbare parel vond, alles verkocht wat hij had en die parel kocht, welks Christendom niet iets halfs maar een geheel, niet iets onvolkomens of opgelapt is, maar uit één stuk, evenals elke parel in het bijzonder een van Jeruzalems poorten is. Ook in de natuurlijke geschiedenis van de parel ligt een trek, die wij wel moeten opmerken: de mossels, waarin men de parels vindt, leven alleen in stil, beschermd water; sterke stromingen en stormen verdrijven het dier. Zo kan ook de parel van een met Christus en God verborgen leven, zoals het in het Nieuwe Jeruzalem zich openbaart, niet in de stromen van de geest van de wereld, niet in de onrustige golfslag van aardse begeerlijkheden en zorgen, maar alleen in de stilte van een leven, dat zich concentreert in God, gedijen en het zijn alleen zulke stille gemoederen, waarvoor de poorten van de hemelse stad aanwezig zijn, ja, die ze reeds hierbeneden in zich dragen.

De straten van de stad bestaan, evenals de menigten van huizen, die zich aan de straten verheffen (vs. 18), uit zuiver goud, dat als doorschijnend glas is.

Binnen de stad is geen lege ruimte, zo min als zij een ongeregelde massa zou zijn, er is een geregelde veelheid van woningen (Joh. 14: 2). Ieder huis vormt zijn familiegroep, maar nergens is het afgesloten, nergens een bijzonder belang, nergens een verborgenheid, alles is doorschijnend als kristal en overal heerst reinheid en waarheid, de alles vervullende geest van de liefde.

Maar helder als een spiegel, zodat de hele heerlijkheid van de rijen huizen, evenals het paradijs in het midden van de stad (Hoofdstuk 22: 2), daaruit terugkaatst, is ook de grond en bodem van de straten; hoe zuiver, hoe rein van modder en zondensmet moeten daar onze voeten worden, als wij eens op die bodem zullen wandelen, schitterend van goud en helder als een spiegel! Mag men in geen paleis van een aards vorst met onreine schoenen gaan, hoeveel minder in de koninklijke burg van het hemelse Zion! Daar moet men zich vooraf door de Heere de voeten laten wassen, anders heeft men geen deel met Hem en met Zijn zalige huisgenoten.

De witheid van de poorten stelt voor de zuiverheid van het oordeels, zowel van Christus als van Zijn dienstknechten. Straten en mensen zijn in grote steden doorgaans onrein, in deze stad niet. In de vergaderingen in Gods stad wordt een zuivere belijdenis een dierbare leer van het geloof voorgesteld, waarvan goud het zinnebeeld is.

En ik zag geen tempel in haar, in die stad, terwijl in Ezechiël. 40-48 de tempel de hoofdzaak is en de stad eerst daarnaast in aanmerking komt, zodat dit gezicht op een verdere toekomst doelt dan het eerste; want de Heere, de almachtige God, is haar tempel en het Lam (Jes. 3: 16 v.).

De stad heeft geen tempel nodig, dus geen bijzondere plaats ter bemiddeling tussen haar en God, eenvoudig omdat het verkeer van God met de mensen nu een onmiddellijk verkeer is. God en het Lam zijn zelf de tempel, d. i., men gaat niet in de Tempel van God, maar tot God zelf. Hij zelf is nu met Zijn onmiddellijke tegenwoordigheid in de plaats van de tempel getreden.

Deze gemeenschap en genadige tegenwoordigheid van God is altijd bewerkt door het Lam: in Christus Jezus is de God van de wereld de Heere van de gemeente.

De tempel was het heerlijkste sieraad van het voorafbeeldende Jeruzalem. Daarin geestelijk te wonen, beschouwen de vromen van het Oude Testament als het grootste geluk van hun leven, als hun kostbaarste voorrecht (Jes. 7: 4 Ps. 23: 6; 27: 4; 84: 3 De grond van deze betekenis van de tempel ligt daarin, dat God daarin aan het volk een onderpand van Zijn genadige gemeenschap met Hem had gegeven. Die Hem zocht onder het Oude Verbond, die vond Hem slechts in de tempel, waarin God het woord van Zijn wonen onder het volk waar maakte (Exod. 25: 8; 29: 45 v.). Wat echter het hoogste voorrecht van het Oude Verbond was, dat was nog niet het hoogste wat God kon en wilde geven. De vereniging met God, het eeuwige goed en de bron van alle goederen, zoals die door de tempel werd voorgesteld, was slechts een voorlopige, onvolmaakte, de tempel wees voorwaarts op een meer wezenlijke verbintenis van God met Zijn volk. Deze volgde in Christus, wiens openbaring tot het heiligdom in betrekking staat als het lichaam tot de schaduw. Door haar woonde God in waarheid onder Zijn volk. Hij nam onder hen en van hen vlees en bloed aan (Joh. 1: 14 Kol. 2: 9). Met de persoonlijke openbaring van God in Christus moet echter Zijn wonen onder Zijn volk door de Geest van Christus worden verbonden, dat tot het eerste in betrekking staat als de beek tot de bron (MATTHEUS. 28: 20. 1 Tim. 3: 15. 2 Kor. 6: 16 Omdat in de strijdende kerk de tegenwoordigheid van God nog niet volkomen verwezenlijkt is, omdat de lichamelijke tegenwoordigheid van de Heere haar snel weer werd onttrokken en de werkzaamheid van Zijn Geest nog aan allerlei beletsels is blootgesteld, zo moet als het volle tegenbeeld van het Oud Testamentische voorbeeld eerst de triomferende Kerk worden aangemerkt. Dan zal het "zie de tabernakel van God is bij de mensen" (vs. 3) zo beslist als het van de strijdende kerk geldt, toch eerst zijn diepte en volkomen bevestiging vinden.

Eén ding, zo zong David, heb ik van de Heere begeerd, dat zal ik zoeken: dat ik al de dagen van mijn leven mocht wonen in het huis van de Heere, om de liefelijkheid van de Heere te aanschouwen en te onderzoeken in Zijn tempel." En het godvruchtig lied van Korachs kinderen stemde daarmee in:

Hoe lieflijk, hoe vol heilgenot, o Heer, van de legerschaar, God! Zijn mij Uw huis en tempelzangen! Hoe branden mijn genegenheên, Om ‘s Heren voorhof in te treên! Mijn ziel bezwijkt van sterk verlangen: Mijn hart roept uit tot God, die leeft en aan mijn ziel het leven geeft.

Die hoge belangstelling aller godvruchtigen in de voorhoven van de Heere ontstond uit het denkbeeld, dat Hij daar "woonde", d. i. er Zijn tegenwoordigheid meer bijzonder openbaarde. Deze openbaring van de Allerhoogste is naderhand volkomen geworden in Jezus Christus,

Zijn Zoon, die de menselijke natuur heeft aangenomen en in wie de nauwe vereniging van het goddelijke met het menselijke aanschouwelijk is gemaakt. Zijn aards omhulsel was als een tempel van de Godheid en in Hem wordt de gemeente, die Hem als haar Heer belijdt, door Paulus genoemd een huis en een tempel van God. Maar ook dit is nog slechts een schaduw van hetgeen eenmaal zal plaats hebben in het nieuw Jeruzalem. Daar hebben alle belemmeringen een einde, vlees en bloed en zonde, die ons hier nog verwijderd houden van geheel en al gemeenschap te oefenen met Hem, die een ontoegankelijk licht bewoont. Is het in ons helderder oog een kinderlijke voorstelling, wanneer in Israël van God bijzondere tegenwoordigheid verbonden was aan de ark des verbonds en tabernakel en tempel; evenzo zullen de volmaakt rechtvaardigen eenmaal daar, waar geen tempel meer nodig is, terugzien op de aarde en zo bevestigt het zich dan ook in dit opzicht, dat de hele opvoeding van het mensdom in de bedeling van het Oude Verbond, zoals de plant in het zaad, verborgen ligt."God is hun tempel en het Lam." Wat een verheven denkbeeld geeft ons deze éne trek van de zalige gemeenschap met het Wezen aller wezens, waarbij men het gemis van een aardse tempel voelt noch betreurt en waarin Hij slechts op een zo onvolkomene wijze tegenwoordig was! Maar hoe vertroostend is het tevens, dat Christus de Heere in die hemel van onuitsprekelijke heerlijkheid nog "het Lam" genoemd wordt. Zo blijft dan de betrekking voortduren, die Hij heeft op degenen, die gekocht zijn door Zijn bloed! Daar, daar blijkt volkomen, dat Zijn naam is Emmanuel, "God met ons"!

Wie zal de luister van die hemelstad beschrijven? Zij ligt op een hoge berg. Deze is van alle bergen van God op aarde de laatste, de hoogste, de schoonste, de spits en de kroon! Op die berg ligt de hemelstad. Zij is met goddelijke kunst en heerlijke evenredigheden, naar de grondlijnen van de eeuwige schoonheid gebouwd. Haar straten zijn goud, haar poorten een parel, haar grondslagen gehouwen uit edelsteen. Evenals het licht van de zon door de edelsteen, breekt het licht van de eeuwige schoonheid en waarheid ook uit het stof voort en doordringt het, zoals alles in de natuur spiegel zowel als drager van een bovennatuurlijke heerlijkheid wordt. Maar die heerlijkheid van de natuur wordt eindeloos ver overtroffen door de heerlijkheid van de geesten, die daarin wonen. Zij hebben alles overwonnen, zij hebben alles geërfd en zijn nu mede-erfgenamen van Christus en door Hem erfgenamen van God. Met Christus niet alleen ten nauwste verenigd, maar één, worden zij meer en meer naar Zijn gedaante veranderd van heerlijkheid tot heerlijkheid door van de Heere Geest, die in hen woont. Evenals Johannes reeds op aarde enige trekken van gelijkheid met de Christus vertoonde, waarom Abadona (bij Klopstok) eer hij de Zoon des mensen gezien heeft, Johannes voor de Zoon des mensen neemt vertonen nu alle mensen het beeld van de schoonste en heerlijkste van de mensenkinderen. Hij is nu geopenbaard zij zien Hem en zijn Hem gelijk. Een kroon van heiligheid blinkt op hun voorhoofd, niet als bij de hogepriester in geschreven letteren (Heiligheid van de Heere), maar in volle innerlijke waarheid en wezenlijkheid. Een wit priestergewaad is het reine sieraad dat hun nog reiner en onbevlekkelijk lichaam dekt. Hun hoofd vertoont geen rimpel, hun oog geen nevel, hun lichaam geen spoor van de wonden van voorheen. De geschonken gaven zoals wij hier beneden plegen te spreken beide van de natuur en van de genade, maar die daar één zijn, hebben nu haar hoogste ontwikkeling en volmaking bereikt. De koninklijke geest, het dichterlijk genie, de profetische blik, het wijsgerig vernuft, het ontwikkelt zich alles in het koesterende zonlicht van de hemel met nooit geziene kracht en pracht. Wat de broeikas van de aarde zich met moeite en smart als een scheut op riet ontwikkelen zag, wordt daar onder de open tropische hemel een palmboom van Jericho, of een cederboom van Libanon. Onder dat alles blijft, bij zoveel eenheid in het geheel, nochtans in de delen de bekoorlijkste bescheidenheid bestaan. Het is één lichaam, maar waarvan ieder lid op de volkomenste wijze bewerktuigd is, terwijl ze allen gezamenlijk elkaar en het Hoofd door de liefde dienen. Wat de

luister over dat hele lichaam verspreid! Wat een luister als op het brandpunt op het Hoofd verenigd! O, Johannes, man van de liefde, die uzelf niet meer liefde, maar Hem, voor wie u zelfs uw naam had afgelegd, om geen anderen naam meer te dragen dan die van de discipel, die Hij lief had? Hoe moet u uw hart in uw boezem hebben voelen kloppen en jagen en opspringen, toen u deze heerlijkheid van uw Heere in het beeld van Zijn verheerlijkte gemeente aanschouwde! Toen u de wens, door Hem in het dal Josafath ten uwen aanhore uitgeboezemd, zo vervuld zag: Verheerlijk Mij, U Vader, bij Uzelf met de heerlijkheid, die Ik bij U had eer de wereld was! Eer de wereld was! Dat woord voert ons met onze geest weer naar de oorsprong aller dingen terug. In de beginne schiep God de hemel en de aarde. En waartoe schiep Hij haar? Wij hebben het vroeger gehoord, opdat zij de schouwplaats van de openbaring van Zijn heerlijkheid in de verheerlijking van Zijn Zoon wezen zou. Welnu, hef uw ogen omhoog en zie. Is het doel van de Schepper gemist? Heeft het einde het begin verloochend? Is er tittel of jota van het besluit ter aarde gevallen? Of drukken hemel en aarde, de nieuwe hemel en de nieuwe aarde, het zegel op het woord: Ik ben de Alfa en de Omega, het Begin en het Einde! Maar treft ons de gelukkige voleindiging van het groot en groots begin, niet minder worden wij getroffen door de harmonie, die begin en einde aan elkaar beantwoorden doet. Zo breidt zich aan de top de kroon uit van de boom, wiens wortels zich onder aarde kroonsgewijze uitbreiden. Of nog liever: Zo keert de cirkel in zichzelf weer en sluit de gouden lijn ter zelfde plaatse, waar zij haar aanvang ontmoet. Ja, zo zien wij met hoeveel recht het werk van de verlossing een werk van wederoprichting aller dingen heet. Want het is een wederoprichting van de mensheid allereerst in haar Hoofd, daarna in haar leden, vervolgens in haar oorspronkelijke woonplaats, eindelijk in haar oorspronkelijke bestemming om God gelijk te zijn. Al het oude is voorbijgegaan maar niet vernietigd, maar nieuw geworden. Een nieuwe Adam, een nieuw mensenkroost, een nieuw paradijs, een nieuwe levensboom en een nieuwe hemel en een nieuwe aarde, een nieuw Israël, maar in wie het oude Israël als uit de doden herleeft. Abraham, Izaak en Jakob voorzitters aan de maaltijd van het Lam. De door het bloed van het Lam verlosten, aanliggende in Abrahams schoot. Het nieuwe Godsrijk een geestelijk Israël van God. Op de twaalf fundamenten van het huis van God staan de twaalf namen van de apostelen van het Lam. Jezus Christus zelf wordt als de wortel en de spruit uit David's stam, als de leeuw uit Juda verheven en vereerd. De nieuwe en eeuwige Godsstad, het nieuw Jeruzalem is op een eeuwige berg, de hemelse Sion gebouwd. Op die Sion vermengen zich de nieuwe liederen ter ere van het Lam met het oude lied van Mozes, de Middelaar van het Oude Verbond. En de tempel. maar nee! er is aldaar geen tempel meer; want God is de tempel en het Lam! Hier valt de pen mij uit de hand. Geen tempel meer! Dat is de onnavolgbaarste trek van alles. Geen tempel meer! Omdat alles tempel is! Omdat alles zo van God en Zijn heerlijkheid is vervuld, dat het onmogelijk is een plaats te vinden, waar Hij Zich meer en nader openbaart, dan Hij aan alle plaatsen in dat verblijf van de gelukzaligen doet. Geen tempel meer! Omdat vooral de gelovigen zelf de tempel zijn, waarin God en het Lam inwonen; omdat het hart van de gelovigen zelf een eeuwige tabernakel van God is! O God, hoe groot is het goed, dat U weggelegd heeft voor degenen, die U vrezen!

a) En de stad heeft de zon en de maan niet nodig, dat zij in deze zouden schijnen, want de heerlijkheid van God heeft haar verlicht, zodat zij zelf enkel licht enkel goddelijke glans en de zon van de nieuwe wereld is geworden en het Lam is haar kaars (Jes. 60: 19 v. ; 24: 23).

In het bericht van de schepping (Gen. 1: 14-18) is de aarde als door duisternis omgeven en het licht aan de hemel geplaatst. Als nu hier wordt bericht, dat de stad van God op de nieuwe aarde die beide lichten niet meer nodig heeft, dan is daarmee te kennen gegeven, dat de toestand van de aarde, als hulpbehoevende, geheel is opgeheven, al haar duisternis

overwonnen en verbannen is en in de plaats ervan het lichtgevende is gekomen, omdat de heerlijkheid van God haar doortrok en doorglansde en het Lam de Middelaar tot het licht is geworden. Daarmee is dan ook tevens te kennen gegeven, dat de afhankelijkheid van de aarde van elk uitwendig vreemd licht met al zijn menigvuldig afwisselende invloeden op haar meteorologische toestanden, op plantengroei en animalisch leven met zijn afwisseling van licht en duisternis, dag en nacht, lente en zomer, herfst en winter, die weer het beeld van haar vergankelijkheid, van haar lijden enz. geweest is, geheel opgeheven en tot hele zelfstandigheid en vrijheid in God en in het Lam is overgegaan.

In Jezus, het Lam, openbaart en belichaamt zich ook in gindse wereld de heerlijkheid van God, zodat die Hem ziet, de Vader ziet. Hij is altijd en overal het aangezicht van God en Hem te zien zal de hoogste zaligheid in het nieuwe Jeruzalem zijn.

In het midden van deze stad is geen tempel meer, die de heilige God van Zijn onheilig volk afsluit maar de Vader en de Zoon zijn hun tempel, omdat zij openlijk in de gemeente wandelen en van haar aangebeden worden, in zover wij in de Zoon de Vader zien zullen, zoals Hij reeds als Mensenzoon sprak: "die Mij gezien heeft, heeft de Vader gezien." God zelf in Zijn heerlijkheid en het Lam zullen de stad en de gemeente zo verlichten, dat zij zon noch maan meer nodig heeft. Anders was God in geestelijke zin de zon, nu wil Hij als wereldlijke zon verlichten, zodat de gewone zon gemist kan worden. Van Christus heette het, toen Hij Zich op de berg van de verheerlijking bevond: "Zijn aangezicht blonk zoals de zon en Zijn kleed werd wit zoals het licht." God de Vader woont in een licht, waartoe niemand komen kan, wat geen mens gezien heeft, noch kan zien. Dat de natuurlijke zon, die ons door de almacht van de Schepper op deze aarde bestraalt, door Christus en de Vader vervangen kunnen worden, is uit de boven opgegeven uitspraken duidelijk. Wie zal bepalen wat God doet, wanneer Hij tot een nieuwe schepping (naar het lichaam) van Zijn gemeente en tot een nieuwe schepping van de hemel en van de aarde overgaat? Hoe luisterrijk vertoonde zich de heerlijkheid van God op de berg Sinaï als een zee van licht, die het volk niet verdragen kon (Exod. 24: 17). Wij kennen de lichtkracht van God en de stralen van Zijn heerlijkheid niet; maar wij zijn voor het licht geschapen; want niets behaagt ons in deze wereld meer dan het licht.

Ginds in de betere wereld zijn de bewoners verheven boven alle aardse genietingen. Zij hebben geen kleding nodig; hun witte kleren verslijten nooit, noch worden ooit bevlekt. Zij hebben geen geneesmiddelen nodig om ziekten te genezen, want geen inwoner zal zeggen: "Ik ben ziek." Zij hebben geen slaap nodig om hun krachten te herstellen, want zij hebben geen rust dag of nacht, maar prijzen Hem gestadig in Zijn tempel. Zij hebben geen gemeenschap van vrienden tot hun vertroosting nodig en welk genot zij mogen putten uit de verbintenis met hun medegelovigen, het is niet nodig tot hun zaligheid; want de gemeenschap met hun Heer voldoet aan hun uitgebreidste wensen. Zij hebben daar geen leermeesters nodig; ongetwijfeld spreken zij met elkaar over de dingen van God, maar zij onderwijzen elkaar niet; zij zullen allen door de Heere geleerd zijn. Voor ons zijn de aalmoezen aan de poort van de Koning, maar zij zitten aan Zijn tafel aan. Hier leunen zij op hun Liefste zelf en op Hem alleen. Hier hebben wij de hulp van onze metgezellen nodig, maar daar vinden zij al wat zij nodig hebben in Christus Jezus. Hier zien wij op het voedsel, dat vergaat en op de kleding, die door de mot verteerd wordt, maar daar vinden zij alles in God. Wij gebruiken de emmer om het water uit de bron te putten, maar daar drinken zij uit de hoofdbron en zetten hun lippen aan het levende water. Hier brengen de engelen ons zegeningen, maar daar zullen wij geen gezanten uit de hemel meer nodig hebben. Zij zullen daar geen Gabriël's nodig hebben om de liefdebrieven van God tot hen te brengen; want zij zullen hem zien van aangezicht tot

aangezicht. O, wat een zalige tijd zal dat zijn, wanneer wij boven elke bijzaak verheven zullen zijn en slechts rusten zullen op Gods arm alleen. Wat een heerlijke dag, wanneer God en niet Zijn schepselen, de Heere en niet Zijn werken, onze dagelijkse vreugde uitmaken zal! Dan zullen onze zielen het toppunt van zaligheid bereikt hebben.

De Kerk zal in deze tijd in zo'n staat wezen, dat haar geluk en voorspoed van geen uitwendige dingen of oorzaken zal afhangen. Zij zou ondervinden, dat God net Zijn voorzienigheid en heerlijkheid bij haar was (Zach. 14: 7).

En de volken, die door hun ingaan in de stad zalig worden, zullen in haar licht wandelen, onder het schijnsel van dat licht, zodat nu de profetie van Jes. 60: 3 volkomen wordt vervuld. En de koningen van de aarde brengen hun heerlijkheid en eer in haar, om met deze hun heerlijkheid haar te worden ingelijfd (Jes. 60: 5-10).

Als gezegd wordt: "de volken zullen in haar licht wandelen", dan is dat iets, dat van alle inwoners van de stad kan worden gezegd. Nu het echter van de volken of heidenen in het bijzonder wordt gezegd, moet dit betekenen, dat ook zij tot de bevolking behoren. Met de tweede zin: "en de koningen van de aarde brengen hun heerlijkheid en eer in haar", is bedoeld, dat alles, wat op deze aarde heerlijks en dierbaars was, niet verloren gaat, maar daar verheerlijkt wordt teruggevonden; de koningen worden slechts genoemd als de voornaamste bezitters van hetgeen de wereld heerlijks heeft.

Als de groten in de wereld zich aan Christus echt onderwerpen, dan wordt hun aardse heerlijkheid verhoogd en in een hemelse veranderd, juist daardoor, dat zij in het heilige Jeruzalem wordt ingeleid. Zo is het met de overige natuurlijke en wereldse voorrechten, hetzij wijsheid, bekwaamheid, sterkte, liefelijkheid, vermogen enz. Die dat alles daarom, omdat anderen het door eigen liefde en wereldliefde ontheiligen, Gode en Christus heeft opgeofferd, die zal daarmee in de heilige stad wel worden verheerlijkt. Er wordt niet bedoeld, dat alle koningen van de aarde met hun aardse heerlijkheid in de heilige stad zullen komen, zeer velen vallen weg; maar wat onder de koningen der aarde heerlijk is en door het geloof in de Heere Christus geheiligd, dat wordt als een aangenaam geschenk en als een geschikte bijdrage tot het vervullen van de heilige stad aangemerkt en zoals het gesteld is met de koningen, is het ook naar evenredigheid met haar onderdanen gesteld.

a) En haar poorten zullen evenals in Jes. 60: 11 v. gezegd is, niet gesloten worden van de daags; want dan sluit men ook reeds in deze tegenwoordige wereld de poorten van de stad niet toe, maar laat ze voor het vrije verkeer open staan. En van een sluiten van de nacht kan voor deze stad van de toekomstige wereld geen sprake zijn, want daar zal geen nacht zijn.

Openbaring 22: 5)

En zij, degenen die komen, zullen, volgens de profetie in Jes. 60: 13-17, de heerlijkheid en de eer van de volken, daarin brengen.

En, om nu tenslotte nog aan te wijzen, hoe ook wat in Jes. 60: 18 gezegd is, tot vervulling komt, in haar zal niet inkomen iets, dat ontreinigt en gruwelijkheid doet en leugen spreekt Re 15; maar die geschreven zijn a) in het boek des levens van het Lam zodat nu ook het woord in Jes. 60: 12 v. tot werkelijkheid en waarheid is geworden.

Exod. 32: 32 Ps. 69: 29 \Filippenzen 4: 3 Openbaring 3: 5; 20: 12

Hoe goed zal voor hen, voor de burgers van het nieuwe Jeruzalem deze zekerheid, deze hele bevrijding van alle onreinheid zijn, nadat zij in de wereld, waar zelfs het beste niet rein is, waar men zich zelfs voor zijn vrienden niet veilig weet, op geen mens kan vertrouwen, zo lang en zwaar angst gevoeld hebben en in onrust zichzelf hebben geplaagd.

Bij het "boek des levens" is gevoegd "van het Lam" om daarop te wijzen, dat de mens het alleen in Christus daartoe kan brengen, dat hij in het boek des levens wordt ingeschreven en op de nieuwe aarde komt. Zo weten wij dan, wat wij van de bewoners van de nieuwe aarde hebben te denken. Zij zullen persoon voor persoon degenen zijn, die in Christus verkregen hebben, om bij het laatste oordeel in het boek des levens gevonden te worden.

Sinds de vroegste tijdperken van de geschiedenis van de mensheid zijn de grote steden op aarde niet enkel de zetels van de beschaving, maar ook de brandpunten van zedelijke verdorvenheid en allerlei zonden geweest. Wat van Ninevé geschreven staat: "hunlieder boosheid is opgeklommen voor Mijn aangezicht", het kan ook van Babel en Rome, van Tyrus en Sidon, bij herhaling zelfs van het aards Jeruzalem gelden. Van veel wat heimelijk in de nieuwe wereldsteden geschiedt, zou men met Paulus kunnen schrijven: "het is schandelijk ook om te zeggen" (Efez. 5: 12). Hoe groter stad, hoe meer ongerechtigheid; wie zou niet kunnen wensen, eindelijk eens een glansrijke uitzondering op dien algemenen regel te zien? Die uitzondering, wij zoeken op aarde haar vruchteloos, maar eenmaal zal zij meer zijn dan droom. een stad zonder droom, ziet daar het heerlijk beeld, dat voor het verhelderd oog van Johannes zich plaatste; nadat de eerste hemel en de eerste aarde voorbij gegaan waren. Allen kennen we de prachtschilderij, die daarvan op het laatste blad van de Bijbels wordt opgehangen, maar allen beseffen we tegelijk, dat in die schilderij de schoonste trek van allen ontbreken zou, als daaraan het woord niet toegevoegd ware: "daar zal niet inkomen, dat ontreinigt, dat gruwelijkheid doet en leugen spreekt." Dat woord, als opschrift boven de poort van de Godsstad geplaatst, het is wel echt een woord om stil bij te worden en zich rekenschap te geven van de verschillende indrukken, die het bij voortgezet nadenken wekt. Een ontzaglijk vonnis, dat voelen wij het eerst van al, staat hier in weinige woorden te lezen; een vonnis, dat niet slechts enkelen, maar ontelbaar velen oordeelt, wanneer het in zijn onverbiddelijke strengheid wordt toegepast, "Niet inkomen", het is nog veel ontzettender oordeel dan het strafgericht, dat Israël van Kanaäns grenzen, die het reeds dacht te overschrijden, op eenmaal terugwierp in het hart van de woestijn. Het is in zeker opzicht nog sterker, "dan het leven niet zien." Denkt u de pelgrim, die in zijne verbeelding reeds van verre de Godsstad aanschouwt en de poorten open ziet staan, maar aan de dorpel zich op eenmaal met een: "niet verder" ziet afgewezen. En toch, al huiveren wij, ontkennen laat het zich niet; het is een rechtvaardig gericht over alles wat in enig opzicht ontreinigt. Het kan niet anders zijn, dan hier met hoog gezag wordt verkondigd, om het even, of wij de hemel tegenover de onreine, of de onreine tegenover de hemel ons voorstellen, wij kunnen geen andere uitkomst ons denken. Wat meer is, dat vonnis, het wordt zelfs ene onschatbare weldaad; het kan niet anders, maar ook, het moet niet anders, dan hier de Geest van de waarheid getuigt. Denkt u een ogenblik, dat daarboven ook slechts iets, wat ontreinigt, kon binnengaan, wat waarborg zou er voor het genot van een stoorloze zaligheid overblijven en waar is de zon van de vreugde, die niet maar al te snel door ene donkere wolk zou bedekt worden? Neen, eerst door dat vonnis wordt in het hemels Jeruzalem de vrede van iedere burger afzonderlijk, maar ook de onderlinge vrede van alle hemelburgers te samen gewaarborgd. Eerst zo kan de Godsstad, hoe groot ook, een onafzienbaar huisgezin heten, omdat volmaakte heiligheid alle zelfzucht, leugen en gruwel verbant en zo ontsluit zich hier voor het oog van het geloofs een hartverheffend verschiet, als de waarneming van de macht van de zonde rondom ons en de ervaring van diezelfde macht in ons binnenste ons hoe kan het anders de ziel niet zelden met de diepsten weedom vervult. Er

zijn diepten van de satans in de grote wereld daarbuiten, maar helaas ook in de kleine wereld daarbinnen, waarvan soms de verre aanblik ons sidderen doet en het heerlijkst loflied van de schepping wordt telkens voor ons oor door de wanklank van de zonde verstoord. De Schoonste stad, het liefste huis, het beste hart worden voor het geestelijk oog door die noodlottigen invloed bedorven. Ja, ook wij zelf, kenden we slechts één dag, dat wij onze God volmaakt konden loven en dienen, daar zullen wij het in eeuwigheid, zo velen wij echt gereinigd zijn en hoe ver het onsterfelijk oog rondom zich heen moge staren, nergens zal het in de verste verte één spoor van die verfoeilijke zonde aanschouwen, die ons hier zoveel bittere tranen deed wenen. Verrukkelijk uitzicht, nog eens, maar bovenal, indrukwekkende roepstem ter bekering voor iedere zondaar, ter rusteloos voortgezette heiligmaking voor elke gelovige! Geen tittel of jota kan zelfs door een engelenhand van dit Godswoord uitzekert worden, maar zolang de genadetijd duurt, is de weg voor allen geopend, dat ook van hen de getuigenis gelde: "u bent gerechtvaardigd in de naam van de Heere Jezus Christus en door de Geest van onze Gods" (1 Kor. 6: 11). Maar dan ook: "die geheiligd is, dat hij nog geheiligd worde" (Openbaring 22: 11 b), al ware het ten koste van oog of hand of voet, die de ingang ten leven beletten zouden, zo ze niet in tijds afgehouwen en uitgerukt werden. Ach hoeveel, dat wij nog sparen en strelen en kweken zelfs en dat daar toch niet inkomen zal! God opent daarvoor nog intijds onze ogen!

Met dit ontzaglijk woord eindigt een van de verrukkelijkste bladzijden van de Heilige Schrift. De apostel-profeet heeft ons de heerlijkheid van het nieuwe Jeruzalem, de stad van de eeuwige rust voor het volk van God, geschilderd. Aan de heerlijkheid van het Jeruzalem, dat op de aarde was, zijn de trekken, de kleuren, de beelden van de schilderij ontleend; maar alle schoonheid op aarde moet verbleken bij de vereniging van alle volkomenheden, die de op aarde gedaalde hemelstad zal aanbieden. Al wat zich de verbeelding kostbaars, in de ongelofelijkste rijkdom en overvloed en onder de grootste afmetingen kan voorstellen, wordt bijeengebracht en uitgeput, om aan het in de ellende van het leven versmachtend hart een denkbeeld bij te brengen van het gans zeer uitnemend eeuwig gewicht van zaligheid en heerlijkheid, dat in de toekomst voor Gods kinderen is weggelegd. Heilig en veilig, achter haar hoge muur, met engelen tot poortwachters op de hechtste grondslagen en de schoonste evenredigheden, ligt daar de grote stad, waarvan de kunstenaar en bouwmeester God is en die van Hemzelf uit de hemel is neergedaald. Haar muren, haar straten, haar grondzuilen, haar poorten schitteren van goud, van edelgesteenten, van parels, van doorluchtig kristal. Al deze pracht is nochtans haar grootste heerlijkheid niet. De grootste heerlijkheid van het aardse Jeruzalem was Zijn tempel, dat wonder van de wereld. Maar een grote tempel is geheel de hemelse stad. Zij bezit de heerlijkheid van God. Geen zon en maan gaan over haar op en onder. God en Zijn Christus zijn haar zon, haar maan, haar fakkel. Dus kent zij nacht noch duisternis. De uitverkorenen van alle natiën stromen van alle kanten haar naar alle zijden geopende poorten binnen. Maar geen enkele onreine, geen enkele gruweldader, geen enkele leugendienaar mag daar ingaan. Zij alleen, die geschreven zijn in het boek des levens van het Lam, de door God gekenden, door het bloed van Zijn Zoons gekochten, door Zijn Geest geheiligden. In haar zal niet inkomen iets, dat ontreinigt en gruwelijkheid doet en leugen, maar die geschreven zijn in het boek des levens van het Lam. Ik heb dat woord ontzaglijk genoemd; wat dunkt u? Wee hem, die het zonder ontzag, zonder vrees en beven horen kan. Het behelst een ontzaglijk vonnis voor de eeuwigheid. Het behelst een ontzaglijke voorwaarde van de zaligheid. En zo een ontzaglijke prediking voor het leven. Vreselijk woord, uit hoofde van de vreselijkheid van het vonnis, dat het uitspreekt. Dat vreselijk vonnis voelen wij in al zijn kracht, als wij het ons in zijn inhoud, zijn toepassing, zijn rechtvaardigheid voorstellen."Niet inkomen! " Wat een woord, wat een uitspraak, wat een lot! U heeft gehoord van de afschuwelijke leer, door sommigen geleerd, dat alles eindigt met

dood en vernietiging; geen rust na dit leven vol onrust dan in de groeve van de vertering; het hemels paradijs, het nieuw Jeruzalem, de eeuwige zaligheid bij God kunstig verdichte fabels, ijdele inbeeldingen, dwaze doornen. Welnu, deze afschuwelijke leer, zo ijselijk voor uw gevoel en waarbij uw hart ineenkrimpt, wat is zij anders dan een wanhopige poging om zich te beschermen tegen de veel groter ijselijkheden van dat vonnis: "niet inkomen". Denk het in. U weet, daar is een plaats van rust na al uw zwerven, van geluk na zoveel tranen, van blijvend goed na zo menige teleurstelling, van waarachtig leven na duizend doden; deze plaats is u getoond, haar poorten staan open, u ziet anderen, u ziet velen, u ziet uw gelijken, u ziet dierbaren daarin gaan voor eeuwig en u zelf wordt afgewezen met koele, met strenge ernst: "terug van hier, voor u geen toegang; hier is de hemel, maar niet voor u; hier is de stad van God, maar zij sluit u buiten; hier de zaligheid, maar u zult die niet smaken; hier zijn de heiligen, maar van u gescheiden; hier is de tegenwoordigheid van God, maar u zult die niet genieten; hier de Heere Jezus Christus, de Zaligmaker van zondaren, maar Hij zegt: Ga weg van Mij! " "Niet inkomen." Waarheen gaat hij, tegen wie dat vonnis is gesproken? Is daar in Gods groot heelal voor de gebannenen uit het hemels Jeruzalem nog een toevluchtsoord, waar zij zijn in een toestand, verdraaglijk, ofschoon niet zalig; met enig licht, al is het niet dat van het hemelse leven, of waar ten minste een straal van hoop, een druppel van vertroosting overschiet? Ach! wij kennen al te goed de kracht van dat woord: "niet inkomen." Afgewezen te worden aan de poorten van de hemel, is verwezen te worden tot de holen van de hel. Daar is geen middelbare toestand tussen de eeuwige zaligheid en de eeuwige afgrijzing. Op een andere plaats van dit boek staat geschreven: "Als iemand niet gevonden wordt geschreven in het boek des levens, die wordt geworpen in de poel van vuur." Niet in te komen, het is buiten geworpen te worden; niet in te komen, het is alle hoop te laten varen; niet in te komen, het is de grootste kloof voor eeuwig gevestigd te zien tussen zich en alle heil, tussen zich en alle goeden, tussen zich en alle vertroosting; niet in te komen, het is overgegeven te worden aan de worm, die niet sterft. Vreselijk is het, mijn broeder in Adam, mijn vlees en mijn been! dit vonnis u voor te stellen. Maar God heeft het u voorgesteld. Wee ons, als wij het ons ontveinzen! Dit bid ik, dat wij allen bewaard worden, de ijselijke kracht ervan te ervaren in onszelf. Dat Bijbelwoord zegt ons niet slechts, wie in het hemels Jeruzalem niet zullen inkomen, het zegt ons ook, wie deel zullen hebben aan de zaligheid en heerlijkheid van de eeuwige Godsstad. Maar ook zo is het een ontzaglijk woord. Immers het snijdt alle hoop, om zonder de tussenkomst van Christus zalig te worden, niet slechts af, het laat ook niemand toe, gerust te zijn, zonder dat hij van zijn deel aan Christus wel overtuigd zij. Het snijdt alle hoop, om zonder de tussenkomst van Christus zalig te worden, af. Daar is niemand, die niet wel eens in zijn hart overtuigd is, dat hij, zoals hij is, onwaardig is om voor God te verschijnen, om deel aan de eeuwige zaligheid te ontvangen. Het is bij enig nadenken onmogelijk, om niet in te zien de rechtvaardigheid van dat vonnis, dat in het hemels Jeruzalem niet zal inkomen iets, dat ontreinigt en gruwelijkheid doet en leugen. Zelfs de lichtzinnigste gelooft, dat hij niet dan door een zekere toegevendheid, die hij in God veronderstelt, zalig zal kunnen worden; en zij, in wie maar enige ernst is, nemen graag aan, dat er met hen nog veel gebeuren moet, dat zij nog geheel anders zullen moeten worden dan zij heden zijn, zullen zij bereid wezen voor de hemel en die hemelse zaligheid, waaraan ook zij na hun dood wensen deel te hebben. Daar zijn zelfs niet weinigen, die uit wezenlijk besef van deze noodzakelijkheid de hand aan hun verbetering slaan en zich op een meer en meer deugdzaam, nauwgezet, godsdienstig leven toeleggen; en verre zij het van ons, deze pogingen te verachten, die, zo ze in ootmoed worden aangewend, de naar deugd en heiligheid strevende mens tot een heilzame kennis van zijn onvermogen en voorts verder brengen zullen. Wie worden gezegd, in te zullen komen in het hemels Jeruzalem? Zij, die het grootste denkbeeld gehad hebben van de toegevendheid van God? Zij, die het verst gevorderd zijn op het pad van de deugd, op de weg van de verbetering, van de volmaking? Nee, maar zij, die geschreven zijn in het boek van het Lam. Wie is het

Lam? "Zie het Lam van God, dat de zonde van de wereld wegneemt." Het Lam van God is Christus, de Zoon van God, de Zaligmaker van de wereld. Wat ik mij verbeelden mag, voor wie ik gehouden wordt, of mij zelf houdt, wie ik wezen mag, hoe veel beter dan anderen, hoe veel deugdzamer dan vroeger als er geen betrekking bestaat tussen die Christus en mij, al hield ik mij ook van voldoende reinheid en heiligheid overtuigd, al meende ik ook, dat alle waarheid in mij was, al stond de hele wereld verbaasd over mijn goede werken en gerechtigheden als er geen betrekking bestaat tussen die Christus en mij, als mijn naam niet geschreven staat in het boek des levens van het Lam, ik zal worden afgewezen aan de poort van de hemel met al wat ontreinigt, al wat gruwelijkheid doet en leugen. Heb ik ook niet op de grootste leugen van mijn hart vertrouwd, die mij deed geloven, dat er geen bloed van verzoening nodig was om mij te reinigen, om mij te rechtvaardigen, om mij te heiligen? Heb ik niet gruwelijkheid gedaan, het Evangelie van God, dat mij verkondigd was, versmadend? Heb ik mij niet verontreinigd met een farizese hoogmoed, die niet bewegen wilde bij het kruis van de Zoon van God? Ja, daar moet ik Hem leren kennen, daar erkennen als Hem, die ik voor mijn zondige ziel nodig heb, als Hem, die God mij tot mijn Zaligmaker gegeven heeft. Daar eerst wordt Hij mij het Lam van God, het Lam van God, dat de zonde van de wereld wegneemt. Daar moet Hij in mij een boetvaardige, een in Hem gelovige zien. Als ik geen deel begeer aan die verzoenende dood van het Lam, mijn naam komt niet in het boek des levens van het Lam en als mijn naam niet geschreven staat in het boek des levens van het Lam, vruchteloos heb ik Zijn naam geschreven in mijn boeken, of gevoerd in mijn mond, als die van een wijze, als die van een heilige, als die van een martelaar; ik zal niet ingaan in die stad, waar niemand ingaat, dan die met volle overtuiging van het hart het Lam heeft leren toezingen: "U bent geslacht en heeft mij voor God gekocht met Uw bloed." "Die geschreven zijn in het boek des levens van het Lam." Dat woord laat niemand toe gerust te zijn, zonder dat hij van zijn deel aan Christus wel overtuigd zij. Naam-Christendom baat niet. Alle valse gronden van gerustheid ontzinken. Onze naam geschreven te hebben in het doopboek, in het lidmatenboek doet niets af. Hoog aangeschreven te staan bij de maatschappij, bij de gemeente, bij de godvruchtigen, bewijst niet genoeg. Men kan Heere Heere roepen en Christus niet toebehoren. Men kan anderen prediken en zelf verwerpelijk worden bevonden. Men kan wonderen en tekenen gedaan hebben; de geesten kunnen ons onderworpen zijn geweest in de naam van de Heere; maar als onze naam niet geschreven staat in het boek des levens van het Lam, wij zullen geen hemelzaligheid smaken. Hiervan zeker te zijn, kan ons alleen voor de eeuwigheid gerust stellen. En hoe zullen wij daarvan zeker zijn? Immers alleen zó, als wij zeker kunnen zijn van de dingen, die het voorwerp van onze hoop uitmaken, alleen zo, als wij "een bewijs kunnen hebben van de zaken, die wij niet zien", door het geloof. Het boek des levens van het Lam zal op aarde voor ons niet ontzegeld, ons niet ter lezing gegeven worden, geen afschrift van de bladzijde, die ons betreft, zal ons uit de hemel worden toegereikt, geen buitengewone openbaring zal ons zijn hoge geheimenis verraden. Maar door het geloof kan de zondaar zijn naam in het verzegeld, in het in de hemel bewaard boek lezen; door datzelfde geloof, waardoor hij verzegeld heeft, dat God waarachtig is, door datzelfde geloof, waardoor hij gelooft in Jezus Christus, het Lam van God, dat de zonde van de wereld, dat ook zijn zonde wegneemt. Die in Mij gelooft, heeft de Heiland gezegd, heeft het eeuwige leven. Die in de Heiland gelooft, mag en hij moet noodwendig overtuigd zijn, dat hij het eeuwige leven heeft, dat zijn naam in het boek des levens staat geschreven. Ontzaglijk woord! Nog komt het tot mij en vermaant tot bekering van de weg van de zonde, tot geloof in het Lam van God, dat de zonde van de wereld wegneemt, tot zelfbeproeving, of u in het geloof bent, tot heiligmaking, zonder welke niemand de Heere zien zal, niemand van zijn geloof zeker wezen mag of kan. Zeker, niet voor het eerst komt het tot u. Maar misschien voor het laatst.

HOOFDSTUK 22

OVER DE VREUGDE VAN HET EEUWIGE LEVEN

En hij toonde mij (vgl. Ezechiël. 47: 1 vv.) een zuivere rivier, vrij van alle inmenging, een stroom van het water des levens (Hoofdstuk 21: 27), duidelijk als kristal, voortkomend uit de troon van God en van het Lam, van de troon, die God en het Lam toebehoort (Hoofdstuk 5: 7: 15) en de plaats van de tempel inneemt (Hoofdstuk 21: 22 Ezechiël. 47: 11).

Het water betekent het heil, de zaligheid. De grote volheid van het leven, zoals dit overeenkomt met de heerlijkheid van de Kerk, wordt daardoor afgebeeld, dat het zich uitstort als een stroom. Daardoor dat de stroom uitgaat van de troon van God en van het Lam, wordt God in Christus als de Bewerker van het leven en de zaligheid voorgesteld en nu is Christus daarom "het Lam" genoemd, omdat Hij ook deze kroon van Zijn gaven door Zijn lijden en sterven ons heeft verworven.

"Zuiver" is deze stroom, omdat die zonder enige bijmenging alleen kracht en leven bevat en "duidelijk als kristal", omdat hij zonder enige verdrukking vrede en vreugde inhoudt.

Het water des levens is zulk water, waarmee de mens het leven indrinkt. Met ons tegenwoordige water staat het in verhouding als de nieuwe wereld tot de oude; zijn levenwekkende kracht is voor het leven van de nieuwe mens, wat het tegenwoordige water voor de oude mens is.

Reeds hier op aarde drinken de begenadigden de "wateren des levens; " zij zijn uit de dood overgebracht in het leven; zij staan in de nauwste en zaligste betrekking tot de Redder van hun zielen; als nieuwgeborenen voelen zij zich vrij van de heerschappij van de zonde en van de dood; zij zijn in God en God is in hen; hun deel is gerechtigheid, vrede en blijdschap door de Heilige Geest. En toch die vreugde is niet onvermengd. Hier is het een engel van de satan, die hen met vuisten slaat; daar haat hen de wereld; ginds hebben zij droefheid; elders drukt hen het lijden van deze tegenwoordige tijd. Daarom hebben zij aanhoudend behoefte aan de Trooster, de Heilige Geest, opdat het gans zeer uitnemend, eeuwig gewicht van heerlijkheid in hen gewerkt wordt. Het uitzicht daarop ondersteunt hen op de pelgrimsreis door dit leven van de uitwoning van de Heere. Zij wandelen in geloof, opdat dit eenmaal aanschouwen wordt. Zij zijn kinderen van God, en ofschoon het nog niet geopenbaard zij wat zij wezen zullen, dit weten zij, dat zij Hem zullen zien zoals Hij is. Aldus zetten zij door de kracht van het water des levens hun tocht voort naar het nieuw Jeruzalem. Hier is het hun vaak bang, maar daar zal in eeuwigheid niet meer dorsten die van het water des levens drinkt. In het aardse Eden was een rivier, die deze lusthof bevochtigde, waarin David een beeld zag van de stroom van het water van goddelijke liefde, zoals ook de profeten daarop doelen. Maar geen wateren van Gods genade op aarde kunnen enigszins worden vergeleken bij de volle stroom van het leven in het nieuw Jeruzalem. Vervuld is daar de belofte: "Ik zal de dorstigen geven uit de fontein van het water des levens om niet." De rivier "komt voort uit de troon van God en van het Lam", zoals de Geest uitgaat van de Vader en de Zoon, want het Lam is in het midden van de troon. Zo is ook dit alles een heerlijke, alle verbeelding te boven gaande vervulling van die Godsspraak: "Ik zal water gieten op de dorstige en stromen op het droge."

Wat rijke verkwikking, waaraan reeds meteen die eerste trek van de profetische schilderij ons doet denken! U herinnert u de schone beeldspraak van Ezechiël (Hoofdstuk 47), waaraan die van Johannes zich aansluit. Van onder de dorpel van het nieuwe heiligdom zag de

Israëlitische Ziener een stroom van levend water te voorschijn spoeden, die al hoger en hoger groeide, totdat het eindelijk onmogelijk was hem met vaste voet te doorwaden. Maar merkt u wel op, wat voor Ezechiël zich nog op de oude aarde vertoonde, voor Johannes werd het op de nieuwe tot zalige werkelijkheid en niet slechts uit de troon van God, maar ook uit die van het Lam welt het kostbaar levensvocht op, want ook in het hemels Jeruzalem deelt God Zichzelf en Zijn gaven niet anders mee dan door en in gemeenschap met Christus. Levend water zou het waar wezen, dat men noodwendig Oosterling zijn moet, om al het aantrekkelijke van de bekende beeldspraak te voelen? Mij dunkt veeleer, men hoeft slechts Christen te zijn, om te beseffen wat rijke verkwikking reeds het zinnebeeld alleen van een frisse stroom van het levende water belooft. Want, is het niet zo, Christenen, al leerde ook onze ziel bij eigen ervaring de Psalm van de goede Herder herhalen, die anderen Psalmnoot, ik bedoel die van het hijgend hert, wij leren hem op aarde niet af en hoe meer het leven uit God in de ziel is gewekt en gevoed, te helderder leest ons oog op iedere aardse bron van verkwikking het diep teleurstellend woord: "bij mij is het niet" en weer: "een ieder, die van dit water drinkt, zal weer dorsten." Het hoogste, dat het hart nodig heeft, is hier beneden in de regel het minst van allen te vinden en menige laafbron, waarbij zich hier beneden de dorstige reiziger neerzet, bereidt ons geen beter lot, dan de Israëliet in de woestijn bij de wateren van Mara verbeidde; zij zoeken lafenis, maar vinden slechts teleurstelling bij het ondrinkbaar bittere vocht. Ja, ook dan, wanneer wij gedronken hebben van het levend water, dat de Christus schenkt aan de Zijnen, verkwikt kan men zich hier op aarde voelen, maar nooit ten volle voldaan. Druppels verkoelen vaak onze brandende tong, maar stromen vlieten, door eigen schuld, ons ongenoten voorbij. Naar kennis smacht onze geest, maar telkens tasten wij als slaapwandelaars rond in een wereld van verwarrende dromen. Naar liefde dorst ons gemoed, maar van de liefde van God genieten wij slechts een vluchtige voorsmaak en liefde van mensen, waar treffen wij die geheel zuiver, standvastig, belangeloos aan? Naar geluk blijven wij onophoudelijk haken, maar het schaduwbeeld ontglipt onze handen, juist waar wij het schenen te grijpen en nu plaatst zich het leven en dan weer de dood tussen ons en het doel van onze wensen. Zeker, bij God is de fontein van het leven, maar het is slechts een enkele sprank, die langs onze lemen hutten wordt voortgeleid; het hunkerende hart is dankbaar, maar onvoldaan vraagt het eindeloos meer. Is dat meerdere nergens te vinden? Hoor, daar klatert voor Gods troon de kristallijne stroom, bij wiens wateren geen hemelburger zal zeggen: "mij dorst" en de akker, door de gloed van de verdrukking geblakerd, mag eindelijk volkomen verstaan, wat het woord verzadiging in heeft. De Godsrivier is daarboven vol water; de bron onuitputtelijk; de stroom onbeperkt; de toegang voor alle dorstigen opengesteld en de waterspiegel weerkaatst geen andere aangezichten, dan die van reine hemelvreugde blinken. Wat aardse lentelucht kan ooit zó verkwikkend als de hemelse aan die oeverzoom zijn?

In het midden van haar straat, door de reeds in Hoofdstuk 21: 21 genoemde straten vloeide die stroom en op de ene en de andere zijde van de rivier was de boom des levens (Gr."levenshout een menigte van bomen, waarin leven wekkende kracht was, voortbrengende twaalf vruchten, van maand tot maand gevende zijn vrucht, die twaalfderlei soorten van vruchten, zodat het hele jaar door de twaalfsoorten niet werden gemist en de bladeren van de

boom ("van het hout waren tot genezing van de heidenen (Hoofdstuk 21: 24 Ezechiël. 47: 12).

Behalve door dorst worden de uitverkorenen in dit leven door de honger gekweld (Hoofdstuk 16. MATTHEUS. 5: 6). Daarom wordt het leven of het heil en de zaligheid, nadat deze als water is beschreven, verder als boomvrucht voorgesteld. Er is sprake van een "hout van het leven", waarvan de vruchten hem, die ze geniet, het leven toedeelt. Hierbij wordt vergeleken Gen. 2: 9; 3: 22 Bij het verband, waarin het hout van het leven met het water des levens staat, kan met de woorden "midden in haar straat", met het andere "op de een en de andere zijde van

de rivier" geen tweede afzonderlijke standplaats zijn bedoeld. De stroom vloeit midden door de straat (het collectief van "straten en aan beide zijden van de stroom staat het hout.

Wonderbaar hout, dit hout, het hout des levens, dat door het water des levens wordt gedrenkt! Het draagt twaalfderlei vruchten (de lezing van de grondtekst, die de twaalf vruchten over de 12 maanden zo verdeelt, dat voor elke maand één soort zou zijn, is minder goed dan de andere, die het weglaat en brengt zijn twaalfderlei vruchten elke maand. De bladeren van het hout dienen tot genezing van de heidenen. Aards hout draagt slechts één vrucht, dat twaalfderlei; aards hout draagt slechts eenmaal in het jaar, dat iedere maand; van aards hout kan alleen de vrucht, van dat ook het loof worden genoten.

De uitdrukking "tot genezing van de heidenen", moet niet zo worden verstaan, alsof een nog aanwezige ziekte van de heidenen werd verondersteld, evenmin als uit Hoofdstuk 21: 4 zou mogen worden afgeleid, dat de tranen, die God de zaligen wil afdrogen, tekenen waren van nog bestaande smarten. Zoals de tranen, die over het lijden op aarde zijn geweend, in het eeuwige leven worden afzekert, dienen de heilzame bladeren van de levensbomen tot genezing van de ziekte, waaraan de heidenen in het leven op aarde hebben geleden, maar in het nieuwe Jeruzalem niet meer zullen lijden. Zijn zij vroeger hongerig geweest, nu zullen zij verzadigd worden (Hoofdstuk 7: 16). Waren zij vroeger blind, ellendig en zonder kracht van het leven (Hoofdstuk 3: 17), nu zullen zij alle heerlijkheid, heiligheid en zaligheid van het eeuwige leven genieten. Is het zoals in dit vers staat, dan is er zonder twijfel een onderscheiding van twee klassen van burgers van het nieuwe Jeruzalem: voor de ene klasse zijn de vruchten van de levensbomen, voor de andere de bladeren; en omdat nu de laatste uitdrukkelijk zijn voorgesteld als dienende tot genezing van de heidenen, kunnen de eerste alleen voor de 12 geslachten van Israël bestemd zijn, daarom ook de twaalfderlei vruchten, die elke maand door de bomen worden gedragen. Deze onderscheiding merkten wij reeds op in het vorige hoofdstuk bij de beschrijving van het nieuwe Jeruzalem zelf, omdat daar aan de ene zijde de muren met haar hoogte van 144. 000 ellen, de 12 poorten van parels met het opschrift van de 12 geslachten van de kinderen van Israël en dat alles op de 12 fundamenten van 12 edelstenen en met de namen van de 12 apostelen ons werden voorgesteld, aan de andere zijde de stad zelf wat de maat, de aanleg en de toerusting ons voorkwam. Zeker is het nieuwe Jeruzalem, het uit heidenen en Joden tot één gemeente onder één en Herder verbonden volk van God. De heidenen staan niet buiten maar binnen en mogen heerlijkheid en zaligheid van het eeuwige leven in volle mate meegenieten. Maar een hele uitwissing van het onderscheid tussen beide delen moet toch geen plaats hebben; het nieuwe Jeruzalem is een stad, die eerst daardoor mogelijk wordt, dat te voren het gezicht van de nieuwe tempel in Ezechiël. 40 vv., de Zionsgemeente in Hoofdstuk 14 en het duizendjarige rijk in Hoofdstuk 20 van ons boek verwezenlijkt wordt. En dat Israël voor de wereld eens het leven uit de dode moet worden door zijn wederaanneming, zoals het vroeger de verzoening van de wereld is geworden door zijn verwerping (Rom. 11: 15), dat werkt in de eeuwigheid na, al kon ook niemand zeggen, waarin het onderscheid tussen het eten van de twaalf vruchten en het genieten van de bladeren van dat hout van het leven zal bestaan, evenmin als men kan zeggen wat met de verschillende plaats van muur en poorten aan de ene zijde en van de stad met wat tot haar behoort bedoeld wordt.

Ook in het paradijs van onze eerste voorouders stond de "boom des levens", welks vrucht "leven gaf in eeuwigheid". Van die boom des levens te eten, die in het paradijs van God is, daarin bestaat een van de toezeggingen van de Heere aan de gemeente van Efeze en het hele denkbeeld, dat men hier vindt, wordt ook aangetroffen bij Ezechiël. Dat de levensboom "van maand tot maand" zijn vrucht geeft, is een aanduiding van het ongestoorde, onophoudelijk

voortdurende van het genot van lust en leven, in tegenstelling met aardse blijdschap, die telkens vervangen wordt door droefenis. En wat de trek aangaat, "dat de bladeren van de boom zijn tot genezing van de heidenen", dat is niet tot genezing van zieken in het nieuw Jeruzalem zelf, want daar is geen gebrek; maar van zieken op aarde; en als voor degenen de bladeren van het levensgeboomte daarboven, die neerdalen uit het nieuwe Jeruzalem, reeds
een genezende kracht hebben, wanneer zij uit de hand van Jezus de zieken zondaren gegeven worden. hoe verkwikkend, versterkend, voedend, moeten dan niet de vruchten zelf zijn?

Tweeërlei komt hier in deze schets van de zaligheid van de inwoners vooral op de voorgrond; er zal ook daar een onophoudelijk scheppen, een ontvangen van Gods genadegaven zijn, zoals van de boom des levens in Eden en een onbeweeglijk enerlei, maar een eeuwig worden en wassen. Maar de verwoesting, die de zonde in het aardse leven heeft teweeg gebracht, zal ophouden. Er zal een bloeitijd zijn, waarin geen vruchten en een oogsttijd, waaraan geen bloesems ontbreken. Het verleden zal levendig werkzaam blijven, zonder weg te zinken in de dood van de vergetelheid en van de onmacht. Het tegenwoordige zal op het verleden steunen en door de toekomst levendig bewaard worden en zo nooit vruchteloos en beseffeloos voorbijgaan. De toekomst zal reeds in het tegenwoordige levendig en goddelijk machtig bestaan, al is die eerst komende.

En bij die rijke verkwikking komt, ten andere een volle genezing."In het midden van haar straat en op de ene en de andere zijde van de rivier, was de boom (liever: het geboomte) des levens, voortbrengende twaalf vruchten, van maand tot maand zijn vrucht gevend en de bladeren van de booms waren tot genezing van de volken", d. i. waarschijnlijk tot genezing van die ziekten, waaraan zij gedurende dit leven geleden hadden, maar nu nooit meer lijden zouden. Hoe het zij, wat hier voor ons ligt is tegelijk een nieuwe weerklank op het pas vermeld visioen van Ezechiël en een herinnering van hetgeen reeds Mozes aangaande het eerste Eden vermeld had. De boom des levens het ontgaat u immers niet, hoe de gouden cirkel van de Schrift aan het einde kennelijk tot het punt van zijn uitgang zich overbuigt? "Dat hij zijn hand niet uitstrekt en eet van de boom des levens", zo had God van de eerste overtreder gesproken, toen deze uit het paradijs werd verbannen. De boom van de kennis en de boom des levens beiden waren door Zijn liefde geplant, maar van beiden gelijktijdig te eten, het was uit de aard van de zaak onmogelijk. Immers, de eerste bracht de dood, de tweede daarentegen was voorwaarde en onderpand van onvergankelijk leven. De mens verkoos de eerste en zag zich de laatste ontzegd, en sinds staan hier beneden de bomen van de verzoeking alom, de levensbomen nergens te prijken. Nergens. het oog van de verrukte Johannes zag ze daarboven overgeplant, aan de rechter- en de linkeroever van de Godsrivier, maar met welke vruchten, ja zelfs met welke bladeren versierd! Geeft de schoonste plant op aarde slechts eenmaal in het jaar haar vruchten: wordt een dubbele oogst in twaalf maanden reeds onder de zeldzaamheden, schier onder de wonderen van de schepping geteld; daar is bloesem, blad en vrucht tegelijk, daar zijn zo vele oogsten, als er, gesproken naar de mens, in het hemeljaar maanden zijn. En aan die bomen is niets verloren; zelfs het sap in het gebladerte is heulsap ik versta uw beeldspraak, Ziener van het Nieuwe Verbond, en neem uw zinrijke profetie met alle dankbaarheid aan. Daar, wilt u zeggen, is niet slechts de dorstige ziel volkomen verkwikt, maar, wat meer zegt, de zieke ziel volkomen genezen. Genezing! wat een woord, voor de mens, van wie immers geschreven staat: "Een ieder kent het best de bittere plaag van zijn hart; " voor de zondaar, aan wie, van het hoofd tot de voetzool toe, niets gezonds en heels meer gevonden wordt; voor de Christen bovenal, die hier op aarde in geestelijke zin ten hoogste tot de voorspoedig herstellenden, maar nooit tot de volmaakt gezonden behoort en wie weet, hierbinnen zo menig lidteken van diepe zielswonden draagt, die ja gesloten heten, maar nog bij de minste aanraking schrijnen. Genezing, reeds dat woord klinkt welluidend u

toe? Godlof, het wordt een feit van de ervaring, het wordt een daad van Gods liefde voor allen, die hun deel van de levensboom daarboven ontvangen. Langs de straten van die Godsstad sluipt geen pestilentie, die in de donkerheid wandelt; geen verderf, dat op de middag verwoest. Onder de schaduw van de levensboom eet men de dood aan iedere smart, aan ieder hartzeer, aan al wat de ziel soms, God weet, hoe mat en ziek kan doen zijn en de versterving nabij. Was de zieke mensheid een levenslange lijderes, van haar wieg tot aan het graf van de tijd, nu zijn eindelijk, voor zover zij verlost is, voor goed de genezende handen haar opgelegd. De kwaal van zonden, van zorgen, van dood, die in het aardse Eden begon, is in het hemelse voor altijd geweken; haal nu adem, gereinigde borst, met iedere teug van die lentelucht drinkt u leven en onverderfelijkheid in.

En geen vervloeking, geen anathema, niets wat een prooi van Gods toorn moet worden, omdat het zich aan Zijn genade niet wilde overgeven (Zach. 14: 11), zal er meer tegen iemand zijn in de stad, die tot volkomen heiligheid verheven is; en de troon van God en van het Lam zal daarin zijn en Zijn dienstknechten zullen Hem dienen.

En zullen Zijn aangezicht zien en Zijn naam zal op hun voorhoofden zijn (Exod. 28: 38 vv.).

O hoeveel openbaar en nog meer hoeveel verborgen anathema van erkende en onbekende zonden ligt niet op de mensheid, ligt zelfs hier en daar of edele gemoederen, zodat zij zuchtende onder de druk daarvan leven, en geen licht van Gods genadige tegenwoordigheid in hun zielen dringt! En al bevond zich zo’n mens in de gelukkigste uitwendige omstandigheden, ja, in het schoonste paradijs van de aarde dit anathema maakt het hem tot een hel. Dat paradijs is echter ook daarom vooral het enig ware, omdat hier geen vervloeking, geen ban, meer is en zoals er nu van de zijde van de mensen geen hinderpaal meer is voor de gemeenschap met God, zo is deze ook van Gods zijde mogelijk gemaakt, want de troon van God en van het Lam zal daarbinnen zijn.

Zo is dan de stad zelf tot een allerheilige geworden en al haar inwoners tot hogepriesters, ja meer dan dat: wat de hogepriester van het Oude Testament slechts eenmaal in het jaar mocht doen, dat is haar dagelijks werk, haar dagelijkse dienst. Als "Zijn knechten zullen zij Hem dienen en zij zullen Zijn aangezicht zien en Zijn naam zal op hun voorhoofden zijn." Wat een Mozes niet werd vergund: het aangezicht van God te aanschouwen, dat is hun vergund. Daar is openbaar geworden wat wij zijn zullen, want wij zullen Hem zien zoals Hij is (1 Joh. 3: 2). En wat de Heere in Hoofdstuk 3: 12 de overwinnaars beloofd heeft, dat is vervuld: "Zijn naam staat aan hun voorhoofden." Evenals de Hogepriester de naam van de Heere aan Zijn voorhoofd droeg, zo ook zij; zij zijn nu tot een volk van priesters geworden."Zijn naam" men zou kunnen vragen: "wiens naam? want vooraf gaat "de troon van God en het Lam; " maar evenals er slechts één troon voor beiden is en niet de een zonder de andere kan worden gedacht, zo zullen ook wij niet mogen scheiden, maar het "Zijn" op beiden moeten laten slaan God en het Lam.

"Geen vervloeking" wie schetst mij, hoe onafzienbaar het gebied is op aarde, dat het merk van de veroordeling draagt en waarvan Gods engel huiverend het aangezicht afwendt, omdat hij er op heeft gelezen: "vervloekt? " Immers, men moet wel met blindheid zijn geslagen om niet te zien, hoe naar Paulus’ woord nog altijd de toorn van God wordt geopenbaard over alle ongerechtigheid en zonde van de mensen. Wat vloek, meer dan centenaar-zwaar, rust hier omwille van de zonden op menig hoofd, en huis en geslacht en volk; hoe draagt heel het aardrijk zelfs in de schoonste bloeitijd de sporen, dat nog het vonnis niet ophoudt in

vervulling te gaan: "omwille van de zonden zult u doornen en distels dragen! ". Maar wie beseft dan ook niet, althans enigszins, wat het in heeft voor de gezegenden, die daar zijn binnen gekomen: het banvonnis uitzekert, waaronder ook zij eenmaal gezucht hebben en nu ook de laatste scheidsmuur gevallen, die de zondige mens verwijderde van de troon van zijn Maken? Ja, nu de vloek is opgeheven, nu vangt er een zegenrijk dienen aan in onafzienbare kringen, waarvan zeker de aanwijzing een ruime plaats in de verrassingen van de eeuwigheid inneemt, en Hij, die zo gediend wordt, is niet langer als de Oosterse monarch, die zich omsluiert voor het oog van Zijn onderdanen. De onreine van hart kan God niet zien, zelfs niet in het heerlijkst werk van Zijn handen; en ook de aanvankelijk verloste zondaar ziet hier op aarde God alleen in beeld en gelijkenis; daar zal het een aanschouwen van aangezicht tot aangezicht zijn, een kennen, zoals men zelf was vóórgekend door de wetenschap van de eeuwige liefde. In de lente van de eeuwigheid is ook in dit opzicht wat ten dele was voor altijd teniet gedaan; hier heeft het geloof gesmaakt, dat de Heere goed was, daar wordt God niet slechts gediend, maar gezien! Gezien, natuurlijk niet met lichamelijk, maar met zuiver geestelijk oog; gezien alleen bij het licht van Christus, maar toch gezien, duidelijker, onmiddellijker, blijder vooral dan immer op aarde en zo, dat ja de majesteit van God wellicht de blikken schemeren doet, maar toch zonder dat men langer heeft uit te roepen: "wee mij, ik verga, omdat ik een man ben, onrein van lippen, want mijn ogen hebben de Koning, de Heere der heirschaar gezien." Immers, "Gods naam is op hun voorhoofden", als een schitterend lichtdiadeem, zoals het opschrift: "heiligheid van de Heere" op het hoofdsieraad van Israël's hogepriester te lezen stond. Maar zo zijn dan nu allen als hogepriesters in het hemelse heiligdom, waarvan zij zich niet eenmaal waardig heetten de dorpelwachters te zijn en welk een geheel andere priesterdienst nu, dan waartoe hier de beste het bracht! Ach, hier dienen wij vaak zo uiterst gebrekkig dat het nauwelijks dienen mag heten; nu ontbreekt de juiste blik, dan de krachtige hand, ginds de volgzame voet, vaak het gewillige hart, dat is alles en dragen wij ook het teken van het Lam aan het voorhoofd, het is talloze keer gedekt, nu door een wolk van zorg en dan door een schandvlek van zonde. Goddank, die schandvlek wordt uitzekert; die wolk drijft voorbij; Gods naam blinkt eens weer smetteloos op de voorhoofden, hier zo diep ter neer gebogen en ook hij, die kon zeggen: "ik ben de man, die ellende gezien heeft", baadt zich daar in de lichtglans van de heerlijkheid van God en kan staan voor de troon, zonder dat hij, zoals de Serafs van het Oude Verbond, het aangezicht omvleugelen moet. Zó God te zien, was het ook slechts één enkel uur. Christenen, is er iets anders nodig dan dit, om in de volste zin de hemel tot hemel te maken?

a) En daar zal geen nacht zijn en zij zullen geen kaars noch licht van de zon nodig hebben; want de Heere God verlicht hen (Hoofdstuk 21: 26), en zij zullen als koningen heersen over alles, waarover God heerst, in alle eeuwigheid, in de eeuwigheden der eeuwigheden.

Jes. 60: 19 Zach. 14: 7

Met het "daar zal geen nacht zijn" wordt wel herhaald wat vroeger gezegd is, maar terwijl in Hoofdstuk 21: 25 daardoor werd bevestigd, dat de poorten niet werden gesloten, moet hier worden gezegd, dat het heilige leven en de zalige godsdienst van de bewoners van de stad geen afbreking meer toelaat. Het leven in de wereld is een eeuwige dag, waarop geen nacht meer volgt; daar de reden, waarom er geen nacht meer is, is dat God over haar licht (Hoofdstuk 21: 11, 22 v.).

"Zij zullen heersen van eeuwigheid tot eeuwigheid" de vraag: "als de bewoners van de stad enkel koningen zijn, waar zijn dan de onderdanen? " is ontstaan door misverstand van het woord. Heersen, regeren, wil niet zeggen, dat zij over iemand regeren, over anderen hun

heerschappij uitoefenen; er wordt een toestand, geen werkzaamheid door beschreven. Zij zijn nu na overwinning van alle vijanden de overwinnaars en hebben aan de heerschappij over de zonde en het rijk van de duisternis het heerlijkste aandeel. Wat de satan en de wereld hun bestreed, dat hebben zij nu en genieten zij in koninklijke rust, in het bezit van de volste macht; in die volste mate is dan het woord van de profetie in Jes. 32: 17 v. vervuld.

Wie zou niet graag in deze heilige en heerlijke stad ingaan? Wie zou daar niet graag in zijn? Bengel zegt: "Nu kan men nog een gezegend lot verkrijgen, als men de heilloze wereld de rug wil toekeren en haar vorst de dienst wil opzeggen. Het is om een goed en snel besluit te doen onder de beweging van de genade. Maar die zijn aangezicht reeds heeft vastgemaakt om naar dit Jeruzalem te gaan, die blijft daarbij en laat zich over de weg van het leven niet op een dwaalspoor leiden.

Ik ben blij, dat ik de stad heb gezien en zonder moe te worden wil ik daarheen gaan en haar heldere, gouden straten mijn hele leven niet uit het oog verliezen.

De rivier (vs. 1), die uit een altijd vloeiende fontein voortspruit, is een zinnebeeld van de genade en gaven van de Heilige Geest; want die Geest is in de huishouding van de genade de springader van ware vreugde en vertroosting (Rom. 14: 17), waar de volheid is van het geestelijk leven. Die Zijn genade begeren worden gezegd te dorsten, zoals zij, die een rijke mate van die vreugde genieten gezegd worden te drinken uit de fontein van het heil (Jes. 12: 3). Het woord van de vertroosting, zowel als alle gaven van de Heilige Geest is zuiver, klaar en onvermengd in de eeuwige grondwaarheden. Het wordt gezegd voort te vloeien uit de fontein, die voortkomt van onder de troon; want het woord van de zaligheid, met genade en troost en overvloedige aanwas van gaven gepaard, vloeit uit Christus voort, die gezeten is aan de rechterhand van God de Vader. De boom des levens (vs. 2) betekent Jezus Christus, die door Zijn dood en gehoorzaamheid de oorzaak van het leven en van de zaligheid voor de arme zondaar is geworden. Die boom stond in het midden van de straat, omdat de genade van Christus en van de Heilige Geest voornamelijk is in de vergadering van de gelovigen, terwijl de kracht van ‘s Heilands gehoorzaamheid altijd vers is als de vruchten, terwijl de voorbeelden van Zijn deugden en werken, de bladeren (Ps. 1: 3) alle volkeren van de aarde tot geestelijke artsenij en eeuwige zaligheid strekken. Onder het Oude Testament was een grote afval van de Joden van God, die aan het oordeel van de vervloeking zijn overgegeven, die de wet bedreigde; deze heilige stad geniet Gods gestadige tegenwoordigheid. Zij zijn in alles Hem gehoorzaam en door Zijn heerlijkheid bestraald, zoals dat de spreekwijze "het aangezicht van de koning zien" betekent (2 Sam. 14: 24-32 MATTHEUS. 18: 20 vgl. Joh. 4: 15); als vrijgemaakten van de Heere dragen zij Zijn naam op hun voorhoofden (Hoofdstuk 1). Vóór de tijden van Jezus Christus was het nacht. Hij bracht als de Zon van de gerechtigheid het licht aan (Jes. 60: 1 Zach. 14: 7 Mal. 4: 1). Het licht was met nieuwe duisternis bezwalkt en zo was het aangezicht aller volken weer bewonden (Jes. 25: 7). Maar het licht van kennis en geleerdheid in geestelijke zaken, gepaard met godsvrucht en heerlijkheid van de Heere zou de hele wereld bestralen en de rede en zuivere Christelijke godsdienst met alle glans en heerlijkheid door de volken erkend en met blakende ijver gevierd worden; en de deelgenoten van die grote voorrechten zouden in alle eeuwigheid heersen. Het koninkrijk van Christus is eeuwig (2 Petrus 1: 11).

De hele beschrijving van de hemelstad wel overwogen, dient men te geloven, dat zij in haar volheid alleen overeenkomt met de zegepralende en verheerlijkte Kerk in de hemel en dat de kracht van het zinnebeeld verdwijnt, als het op de Kerk op aarde wordt toegepast.

Het geluk van de hemel zal onbeneveld zijn. Is die nevel uit u, mijn broeder! of is hij uit de dingen zelf, die u vóór u ziet: die wonderbare nevel, die, op de schoonste zomerdag, het liefelijkst toneel van Gods aardse schepping langzamerhand voor u betrekken kan, als uw oog er lang op rulst en uw hart altijd meer, meer nog zou willen genieten van de liefelijkheid van de plaats en het geluk van het ogenblik, maar voelt dat er grenzen zijn, stoornissen, inmengsels, die het u beletten? Zie, al wat uw ogen aanschouwen is schoon, is bloeiend, is lachend, ademt vrede en stil genoegen, bij deze heldere zonneschijn; en uw hart wordt weemoedig! Waarom? Is het omdat u vreest dat deze blauwe hemel plotseling betrekken, zwart van wolken worden zal; de hagel deze veldvruchten vernielen, de bliksem dit geboomte schenden? Is het omdat u weet dat in het gindse herenhuis zo vrolijk schitterende in het zonlicht, dat onder het gindse rietendak zo aardig wegduikende in het lommer, geleden wordt, veel geleden, op het ziekbed, onder het weduwkleed, bij het wiegje van een kwijnend kind? Of is het omdat de lachende natuur met uw eigen verborgen hartzeer de spot schijnt te drijven? Is het omdat, te midden van dit schoon en vreedzaam toneel een stem in uw hart wakker wordt, die fluistert en zegt: dit alles is heerlijk, is liefelijk, is eenstemmig; maar hier binnen is wanklank, bezoedeling, onrust en u o mens! die van deze schone schepping van God het schoonste sieraad wezen moest, u bent het, u alleen, die haar ontsiert. Ach mijn broeder! wat zou het toch zijn, dat wij, die het ongeluk niet kunnen verdragen, het geluk niet durven genieten? Wat is het toch, dat die koning van Samos bewoog, omdat alles, alles hem meeliep, een kostbare ring weg te werpen in de zee; en wat deed hem sidderen als hem ook die werd teruggebracht? Van waar dat ook wij het zo menigmaal moeten horen: ik vreesde; want ik was al te gelukkig. Wat is het toch, dat ons aan onze helderste hemel doet zoeken naar een wolk en ons hart zo onrustig kan doen kloppen, als wij haar niet vinden. Is het niet dat ons gemoed voor het volkomen geluk nog even ongeschikt is, als het volkomen geluk dienstig zijn zou voor ons gemoed? Is het niet, dat niet slechts het Paradijs rondom ons geschonden, maar binnen in ons verwoest is? Is het niet, dat op deze aardse tonelen, dat of dit aardse leven, dat op deze ziel voor zoveel zij nog aan de eerste kleeft, de vloek, de ban, het vonnis drukt, die de zonde over alles gehaald heeft, wat wij met handen of ogen aanraken? Is het niet dat, waar Gods barmhartigheid in duizend, duizend zegeningen roemt tegen het oordeel, ons hart nochtans, het schuldig hart in ons binnenste, het oordeel doorzet en het vonnis strijken blijft? Ja, al is voor de ziel, die haar Verlosser gevonden heeft, het oordeel opgeheven, het is nochtans niet opgeheven van allen en alles; en ook voor haar nog niet in al zijn gevolgen, zolang het louteringsgeding van het aardse leven nog niet geheel ten einde gebracht is? Voel dit, o mens! voel dit, gelovig Christen! voel dit in uw schoonste ogenblikken, opdat u voelen mag wat het zegt: daar is ook een onbeneveld geluk; opdat u mag opklimmen tot het denkbeeld, opdat u mag komen tot de betekenis van deze trek in de zinrijke schets van het hemels Jeruzalem: geen vervloeking zal er meer tegen iemand zijn; dat wil zeggen: Weggenomen is de ban; opgeheven is het vonnis; onmogelijk de vrees; het genieten staat vrij; volkomen is het genot. Geen vervloeking meer tegen iemand. Geen zonde meer, die inwendige vloek. Het geluk van de hemel is het geluk van de zaligheid. De naam van de Heiligen (het schitterend sieraad van de tulband van de Hogepriesters in het aards Jeruzalem) mag op het voorhoofd van de burgers van de hemelsen blinken. Allen zijn zij priesters, niet slechts naar het ambt, maar door het inwendig wezen. Niet slechts geheiligd, heilig zijn zij. Wie zal het geluk van de heiligheid schetsen? Hier werd een engel vereist, een uit die schare, die van hetgeen zondaren doet sidderen, zijn blijdste lofzang maakt, altijd aanheffend: Heilig, heilig, heilig is de Heere! Ook zelf deze lofzang zonder enig inmengsel van huivering te kunnen aanheffen; in het licht, dat van Gods troon straalt, zich te vertonen, zich te bewegen zonder vrees, ofschoon wetend dat men door allen gekend wordt, zoals men zelf kent; in zichzelf te kunnen afdalen zonder afschuw of schrik; het hele bestaan een onafgebroken heilig handelen, heilig spreken, heilig denken, heilig gevoelen; en niets, o niets meer van dat

aanhangende kwade, waar men het goede wil. O zozeer ons nu het gevoel van de zonde drukt, bedroeft, pijnigt, beschaamt; naar de mate, waarin wij onszelf kennen, onszelf verfoeien en het bejammeren dat de smet van de zonde tot alles doordringt, onze beste werken bezoedelt, onze beste ogenblikken bederft: naar die mate kunnen wij voelen, wat het geluk van de heiligheid wezen moet. En ook naarmate wij onze God en onze Heiland liefhebben en met smart ondervinden, hoe weinig die mens voor Hem wezen kan, die zelfs niet een heilig gebed, niet één enkele onbezoedelde uitboezeming van lof en dank tot Hem kan opzenden, of uit liefde tot Hem, in volkomen reinheid een enkele liefdedienst aan een broeder bewijzen. Liefde en heiligheid zijn een en onscheidbaar. Het geluk van de hemelen is het geluk van de liefde. Dit geluk is ons op aarde niet ten enenmale onbekend. Het is groot er naarmate onze liefde zuiverder is, belangelozer en een edeler voorwerp heeft. De schoonste, de reinste liefde, na die voor God zelf, is de liefde voor de goeden, de reinen, de heiligen, die Gods kinderen genoemd worden. Met deze te verkeren, deze te eren, door deze bemind te worden zoals men hen bemint, zich door hun voorbeeld aangevuurd te voelen en iets te kunnen toebrengen tot bevordering van hun genoegen of zaligheid, is de hemel op aarde. Ja! maar op aarde, niet ongestoord, niet onvermengd, niet onbeneveld. En ach, hoe pijnlijk zijn hier de storingen, hoe bitter hier de inmengsels, hoe donker steken hier de donkere wolken af bij het klare hemelsblauw. Voorwaar iets anders dan deze hemel op aarde zal de hemelse hemel zijn. Waar allen de naam van God aan hun voorhoofden dragen, daar zijn allen beminnelijk en geheel beminnelijk, allen Gods kinderen. Waar het geluk van de heiligheid gesmaakt wordt, daar kent de liefde geen verkoeling, geen naijver, geen misverstand. Daar heeft zij geen voorzichtigheid meer nodig, noch enige beproeving. Vol en vrij stort zij zich uit en het goed vertrouwen, dat haar hier soms berouwde, kan daar haar vreugde slechts vermeerderen. O mijn God! met wat een onuitsprekelijke ondervinding van zaligheid zal dan het hart, van de reinste liefde vol, leren verstaan wat het zegt dat U liefde bent en wat een onuitputtelijk heil U wilde, waar U slechts dit ene gebood: Heb lief! De liefde voor God is de zaligste liefde. Maar het hoogste geluk van deze, zoals van alle liefde zou zijn haar voorwerp te zien. Niemand heeft ooit God gezien, "die een ontoegankelijk licht bewoont, die de Onzienlijke is." Maar het woord is vlees geworden en heeft onder mensen gewoond; stervelingen hebben Zijn heerlijkheid gezien een heerlijkheid als van de Eengeboren Zoon van de Vader. Die Mij gezien heeft, die heeft (zei Hij) de Vader gezien. O hoe benijden wij die Filippus, tot wie dit woord gesproken werd en wiens oog en zalig waren omdat zij zagen; die Thomas, die in aanbidding mocht neerknielen voor zijn Heer en zijn God, gelovend omdat hij had aanschouwd; de Elf, die de Verheerlijkte nastaarden van de Olijfberg; die Engelen, die Hem met aanbidding opwachtten in de hemel van de heerlijkheid, waar Hij van nu af het zichtbare middelpunt van de eeuwige verering aller engelen, aller geesten zijn zou. Benijd hen niet, u gekochten door Zijn bloed, u gelovigen in het Lam van God, dat de zonde van de wereld wegneemt. Ook u zult Hem aanschouwen, uw God aanschouwen in het aangezicht van Jezus Christus! Uw Heiland zien zoals Hij is. De troon van God is de troon van het Lam. De troon van God en het Lam staat in het midden van het hemels Jeruzalem; Zijn dienstknechten zullen Hem dienen en zullen Zijn aangezicht zien en Zijn naam zal op hun voorhoofden zijn. Kan de onvolmaakte liefde, schoon Hem niet ziende, zich in Hem verheugen met een heerlijke en onuitsprekelijke vreugde, hoe zal het geluk van de heilige liefde bij deze onverhinderde aanschouwing zijn! Zijn dienstknechten zullen Hem dienen; Hem vereren als heilige Priesters; de hun aangewezen taak ten uitvoer brengen als getrouwe dienstknechten. Hoe zal deze Godsverering geschieden? Waarin deze taak bestaan? Het is Gods geheim. Het is de grootste verrassing, het is (denk ik) een hele reeks van verrassingen, die de eeuwigheid in haar schoot verborgen houdt. Maar dit weten wij, het zal een volmaakt dienen van de Allerhoogste zijn, een volkomen verheerlijken van Zijn liefde, een uitvoeren van Zijn wil zonder enige belemmeringen met onafgebroken vreugde. Op aarde geschiedt de

verheerlijking van God in de Geest niet dan in een gedurige en bange strijd tegen het vlees; wij kunnen hier niet leren onze wil geheel te offeren, dan in een weg van beproeving en kruis; hier worden de goddelijke gaven en krachten en werkingen, ook waar zij zijn uitgestort, gedoofd en gedempt door het lichaam van de dood, zodat zij zich slechts gedeeltelijk, slechts ter nauwernood ontwikkelen en uitstrekken tot Zijn eer. Toch is het ook hier zo zalig in de hoogste aardse zaligheid. Maar daar waar de zuivere rivier van het water des levens, klaar als kristal voortkomt uit de troon van God en van het Lam, waar de boom des levens aan haar oevers en op de straten van maand tot maand zijn vruchten geeft en zijn bladeren zijn tot genezing van de volkeren, daar gaat de gans volmaakte geest, bij het licht van Gods aangezicht, van kracht tot kracht en het in kracht, in onverderfelijkheid, in heerlijkheid opgewekt lichaam is zijn gehorig en gedienstig zintuig, om niets te willen, niets te kunnen, niets te doen dan hetgeen God groot maakt en alles te willen, alles te kunnen, alles te doen, wat God verlangt; naar het voorbeeld van de engelen, naar de drang van de liefde, onder de toejuiching van het heelal, naar de verscheidenheid van de gaven en in de schoonste overeenstemming met al wat die troon omringt, uit deze rivier gedrenkt, door deze vruchten gesterkt en door dit licht verlicht wordt. En dit alles zal oneindig voortduren. Al dit heil, o dat het beseft werd op een aarde, waar het beste, het reinste, het zaligste zo kort van duur is en niets bestendig dan de onbestendigheid zelf, al dit heil zal duren, eeuwig duren. Eeuwig dat stoorloos geluk, eeuwig dat geluk van de heiligheid, eeuwig die zalige liefdegemeenschap, eeuwig die aanschouwing van God, eeuwig dat volmaakt dienen en werken tot Zijn heerlijkheid en eer. Want eeuwig stroomt de rivier van water des levens en zonder ophouden vernieuwt zich de vrucht van de levensboom en geen avond komt er aan die dag, wiens zonneschijn de Heere God is. Hier zijn de onuitputtelijke bronnen van het heil, hier de oneindige mogelijkheden van altijd nieuwe ontwikkelingen, nieuwe krachten, nieuwe werkkringen, nieuwe genietingen. Dit, mijn lezer! is het heil van de Heere, dit de zaligheid voor Gods heiligen weggelegd van voor de grondlegging van de wereld, hun beloofd door het woord van God en waarvan de voorsmaak hier op aarde reeds door hun harten geproefd wordt; dit de geluksstaat, waarvan al onze dierbaren, ach die dierbaarsten, die in Jezus ontslapen zijn! Reeds de aanvang genieten voor de troon van God! Dit die hemel, waarheen ook uw hoop uitvliegt en met de gedachte waaraan ook u behoefte heeft u te troosten, als het u bang wordt op aarde, duister in de duistere ogenblikken van het leven. Maar zeg, zult u hem binnengaan?

III. Vs. 6-20. Met de woorden, "zij zullen als koningen heersen in alle eeuwigheid", zijn de gezichten gesloten. Wat nu nog volgt, dient deels tot bekrachtiging van de in het boek geopenbaarde waarheid, deels tot getuigenis, dat de tijd van de vervulling nabij is (vs. 6-15). Daaraan sluit zich dan een slotwoord van de Heere aan en een antwoord van de bruid (vs. 16 en 17), aan deze een laatste woord van Johannes (vs. 18. en 19) en nog eens een woord van de Heere, dat tenslotte de som van het geheel samenvat met het gebed van de wachtende gemeente. (vs. 20).

En hij, die in Hoofdstuk 1: 10 vv. mij was verschenen en niet alleen gedurende de zendbrieven aan de zeven gemeenten in Hoofdstuk 2 en 3 ook gedurende de gezichten in Hoofdstuk 4: 1-22: 5 op dezelfde wijze staande was gebleven tussen de zeven kandelaren en de zeven sterren in zijn rechterhand, zei tot mij: "Deze woorden van het hele boek van de Openbaring zijn getrouw en waarachtig, het zal zeker alles zo komen als daarin gezegd is; en de Heere, de God van de heilige profeten, heeft Zijn engel gezonden, om Zijn dienstknechten te tonen hetgeen haast moet geschieden (Hoofdstuk 1: 1).

Tot besluit van de grote, veel omvattende gezichten van ons hoek klinkt in liefelijke afwisseling een reeks van bevestigende en opwekkende stemmen. Allen, aan wie wij volgens Hoofdstuk 1 de Openbaring te danken hebben, Jezus zelf, zowel als Zijn engel en Zijn discipel, spreken hier nog een woord van afscheid.

In Hoofdstuk 1: 1 werd reeds gezegd, dat de Heere aan Johannes de Openbaring niet zelf, maar door middel van Zijn engel geven zou en zo ziet hij dan ook in het hele boek nergens de Heere persoonlijk, nergens spreekt hij met Hem persoonlijk, alleen ziet hij Zijn beeld vaker in het gezicht en alleen uit het gezicht hoort hij Hem spreken. Maar nu is ook van deze engel, die aan Johannes de hele Openbaring geeft, in het boek zelf nergens sprake. Eerst hier, waar de rede geheel de samenhang van het apocalyptisch zien verlaat en het nawoord op het geheel geschrift begint, vinden wij Hem weer en wordt Hij in vs. 8 uitdrukkelijk genoemd als degene, die aan Johannes al deze gezichten toonde. Komt nu deze engel alleen in het voorwoord en in het nawoord voor en wordt Hij in Hoofdstuk 1: 1 en 22: 8 beide gekarakteriseerd als degene, die vanwege de Heere aan Johannes de Openbaring moet tonen, dan is daarmee Zijn werk ook ten einde. Het bestaat niet daarin, binnen de reeks van gezichten, die de Openbaring uitmaken, Johannes enkele zaken te tonen, of iets bijzonders te verklaren, dat doen, als het nodig is, bijzondere engelen of stemmen uit de verschillende gezichten zelf, maar dit is Zijn werk, aan Johannes de hele ontvouwing van de Heere over te brengen, de hele reeks van de gezichten, die deze uitmaken aan hem te tonen, het geheel hem voor ogen te stellen.

De verzekering van de waarheid en zekerheid werd op het voetspoor van Daniël (8: 26) in Hoofdstuk 19: 9 ten opzichte van de grote en troostvolle waarheden van het komen van het rijk van de Heere, de bruiloft van het Lam, de waardige toebereiding van de bruid, uitgesproken; in Hoofdstuk 21: 5 met het oog op het grote woord "Zie Ik maak alle dingen nieuw." Hier staat het ten besluit van het hele boek, dat zoveel inhoudt, wat boven het gewone verheven is, wat de menselijke waarschijnlijkheid mist.

Wie onder "de Heere, de God van de geesten van de profeten" (zoals de grondtekst volgens betere lezing luidt) d. i. van de profeten eigenaardige persoonlijke geesten (1 Kor. 14: 32) moet worden verstaan, kan volgens de inleidende woorden van de Openbaring in Hoofdstuk 1 geen ogenblik meer twijfelachtig zijn. Jezus Christus is deze God, wie de geesten van de profeten en daarom ook de geest van Johannes dienstbaar zijn, wiens Geest Zich in alle profeten van te voren betuigd heeft (1 Petrus 1: 11). Is de Openbaring de kern van alle profetie, het einde, waarin alle voorspelling eindigt, dan is Hij, die ze van de Vader heeft ontvangen, ook het begin, het principe van alle voorspelling en Zijn getuigenis de geest van de profetie (vgl. Hoofdstuk 19: 10), van wie zij afkomt en tot wie zij als tot haar oorsprong moet worden teruggevoerd. Dat zich die ene, de God van de geesten van de profetie, in een veelheid van feesten openbaart, heeft zijn grond in het wezen van alle goddelijke openbaring, die een geschiedkundige is, waarin de Eeuwige, zich aan de mensen mededelend en met hen samenlevende liefde van God de geschiedenis van Zijn rijk ten einde brengt, waarop dan ook de profetie moet beschouwd worden als een, die wordt, die door de ontwikkeling van de tijd teweeg gebracht is. Het wonderbare in deze veelheid en het karakter van de Openbaring, die als brokstukken geeft, is juist dit, dat een onmiskenbare vaste eenheid al het afzonderlijke met elkaar verbindt en nergens in belangrijke stukken eenheid en overeenstemming gemist wordt. Dit wonder is alleen te verklaren uit de éne Heere en God van de vele geesten van de profeten, het lichtende middelpunt van al deze stralen. Christus is het "begin van de schepping van God" (Hoofdstuk 3: 14) en evenals in het woord, dat in Zijn verhouding tot God zelf God is en waardoor, wat de wereld aangaat, alles gemaakt is, wat gemaakt is (Joh. 1: 1 vv.), alle

werkelijkheid zijn levensgrond heeft: hoe zou dan ook niet de werkelijke profetie, de voorafgaande afschaduwing van de toekomstige, van de volkomen werkelijkheid aller dingen, in Hem haar oorsprong hebben? Is echter de Heere als de geest van de profetie de levende God, die door al Zijn dienstknechten, de profeten (Amos 3: 7) sprak, dan moet men zich niet verwonderen dat, hoewel Hij Zijn engel tot Johannes heeft gezonden, deze hem de geschiedenissen, die komen zullen, toont, maar Hij zelf ook weer, waar en wanneer Hij wil, het woord neemt.

"Zie, Ik kom spoedig", zo klonk door de stem van de engel, de stem van de Heere zelf heen (vgl. Hoofdstuk 3: 11): "zalig is hij, die de woorden van de profetie van dit boek bewaart" (Hoofdstuk 1: 3).

Dat het "Zie, Ik kom spoedig" door de persoon van Christus is gesproken, ligt voor de hand. Er heeft echter geen eigenlijke persoonsverwisseling plaats, maar de gezondene spreekt uit de persoon van de Zender. In Hoofdstuk 1: 3 wordt gezegd: "Zalig is hij, die leest en zijn zij, die horen de woorden van deze profetie want de tijd is nabij" hier omgekeerd: "Ik kom spoedig, daarom zalig is hij die de woorden van de profetie enz."; daar is alleen sprake van de woorden van de profetie, die men moet houden, hier wordt er bijgevoegd "van dit boek", waarvan de bijvoeging aanwijst, dat de voltooiing van het boek (naar de geest) gelijke gang gaat met het ontvangen van de Openbaring. Eveneens is ook tegen het einde van de Pentateuch, als het snel besluiten voor ogen staat, van deze als van een boek sprake (Deut. 17:
28: 58; 29: 19 v. en 26

Als nu evenwel Johannes het boek niet gedurende het visioen zelf neerschreef, dan heeft hij toch de Openbaring ontvangen met het doel om die neer te schrijven (Hoofdstuk 1: 19). Het boek is dus ten tijde, dat de Heere de woorden spreekt, reeds zo goed als geschreven; in de tijd echter dat Johannes de woorden schrijft, is het hele voorafgaande boek nu werkelijk reeds geschreven. Wat het zalig spreken aangaat van hem, die de woorden van de profetie van dit boek getrouw aanneemt en bewaart, moeten wij bedenken, dat profetie voor een dienstknecht van God onontbeerlijk is, omdat zonder deze zijn weten, zijn inzien in de toekomst onvoldoend brokwerk blijft. Bovenal echter behoort de profetie van dit boek om zijn organisme, dat de tijden en ontwikkelingen van het Messias-rijk tot elkaar voegt, tot het onontbeerlijke werktuig van een knecht van de Heere en dat te meer, naardat het einde meer nadert. Alleen die door haar georiënteerd is, haar in de geest overweegt, zie door het vuur van zijn geest laat sterken, zal een getrouw, tot het einde toe volhardend dienstknecht zijn en de wereld, als het uur van de grote verzoeking komt (Hoofdstuk 3: 10), kunnen overwinnen.

En ik, Johannes, ben degene, die, zoals reeds in Hoofdstuk 1: 1 en 2 werd gezegd, deze dingen, al wat in dit boek met woorden van de profetie geschreven staat, gezien en gehoord heb. En toen ik ze gehoord en gezien had en nu plaats had wat in vs. 6 geschreven staat, viel ik neer om aan te bidden voor de voeten van de engel, die mij deze dingen toonde, omdat ik evenals in Hoofdstuk 19: 9 v. dacht, dat ik in deze engel onmiddellijk met de Heere zelf te doen had.

En hij wees mij dadelijk aan, dat hij slechts een engel was, om mij mijn dwaling te ontnemen en zei tot mij: a) Zie, dat u het niet doet; want ik ben uw mededienstknecht en een mededienstknecht van uw broeders, van de profeten en van degenen, die de woorden van dit boek bewaren, aanbid God, wie alleen de aanbidding toekomt (Deut. 6: 13).

Hand. 10: 26; 14: 14

Nadat de Heere in vs. 7 heeft gezegd, dat de gezichten gesloten zijn, dat van nu aan geen nieuwe openbaringen kunnen worden gewacht en dat tot een getuigenis dient tegenover allen, die van een voortgezet profeteren in de Kerk dromen, terwijl integendeel nu die tijd van wachten is begonnen, waarin Zijn woord in MATTHEUS. 24: 42 het parool van Zijn knechten moet zijn, staat ook hier Johannes met zijn persoon ervoor in, zoals hij reeds driemalen in dit boek heeft gedaan (Hoofdstuk 1: 1, 4 en 9), dat het de Heere zelf is, die hier heeft gesproken en de gezichten getoond.

Johannes had zijn naam geplaatst in de titel van het boek, in het opschrift aan de zeven gemeenten en in het begin van zijn mededeling; nu bij het einde noemt hij zich nog eens, opdat men eigenlijk zou weten, dat hij, namelijk de apostel Johannes, dit geloofwaardig getuigenis van de toekomst van Jezus Christus beschreven heeft. Evenals men bij een belangrijk stuk zijn naam zet, om alle dwaling en onzekerheid te voorkomen, zo doet Johannes dit ook hier.

Zo’n boek als dit heeft zeker zo’n bevestiging ook zonder twijfel nodig; als het geen apostel was, die het geschreven had, als ons dit niet in het boek was verzekerd, zodat er geen twijfel oprijzen mag, dan zouden wij zonder twijfel zo’n buitengewoon boek onder de apocriefen plaatsen.

Het herhaalde neervallen van Johannes, nadat dit in Hoofdstuk 19: 9 v. reeds was teruggehouden, kan ons niet bevreemdend zijn. Daar heeft hij zich zeker in zijn veronderstelling bedrogen, maar of niet, nu alles voorbij is, de Heere voor hem staat, was daarmee nog niet beslist. Spreekt hij, die voor hem staat, in vs. 6 van de verklarende engel in de 3de persoon, in vs. 7 daarentegen van de Heere in de 1ste, moest hij dan niet hebben gedacht: is Hij het niet werkelijk zelf? en is het nu geen plicht om neer te vallen? Maar weer heeft hij gedwaald en wordt hij ten tweedenmale terecht gewezen evenals daar: niet de Heere, maar een engel, zijn en zijn broeders mededienstknecht, staat voor hem. Wat onder de broeders moet worden verstaan, heeft de engel daar met de woorden gezegd: "die het getuigenis van Jezus hebben"; hiermee komt overeen de bepaling: "die de woorden van de profetie van dit boek houden". De engel laat echter de profetie voorafgaan. Johannes, die de Openbaring ontvangt, staat nu zelf daar als profeet en zeker niet als de minste onder hen; zo noemt dan de engel als de broeders van Johannes ten eerste de profeten, als waarvan één voor hen staat, vervolgens echter allen, die de woorden van de profetie in dit boek bewaren.

En Hij, de Heere nu werkelijk sprekend, nadat de engel geëindigd had, zei tot mij: "Verzegel de woorden van de profetie van dit boek niet, zoals Daniël moest doen (Dan. 12: 4) met de hem gegeven openbaring, want de tijd is nabij (Hoofdstuk 1: 3), waarin de profetie tot vervulling moet komen en zo zijn de toestanden geheel anders dan in de tijd van Daniël.

Het is de stem van Christus, die hier tot de ziener spreekt. Nadat aan de beide werktuigen, waarvan zich de Heere bij Zijn openbaring bediend heeft, aan de engel aan de ene en aan Johannes aan de andere zijde opnieuw gedacht is en hun verhouding tot elkaar en tot de Heere zelf nogmaals is bepaald, spreekt deze voortaan uitsluitend en alleen en geeft de ziener eerst (vs. 10 en 11) een dubbele aanwijzing, die alleen onmiddellijk van Hemzelf kan uitgaan. Wat de eerste, die hier wordt gevonden, aangaat, was aan Johannes in Hoofdstuk 1: 19 vv. wel gezegd, dat hij moest schrijven wat hij gezien had en zijn boek aan de gemeenten overgeven om te lezen, maar daarmee was nog niet bepaald, of het boek van de zijde van zijn voorspellende inhoud reeds het tegenwoordige betrof, of niet veel meer, zoals aan Daniël was gezegd, deze inhoud eerst op verre, toekomstige tijden doelde. Tegenover de laatste opvatting

wordt nu het "verzegel niet" geplaatst en de uitdrukkelijk daarbij gevoegde getuigenis "de tijd is nabij". Daarom zijn zonder twijfel al de verklaringen vals, die alleen het einde der tijden in de Openbaring voorspeld vinden en dadelijk de gezichten van de 7 zegels in Hoofdstuk 5: 1;
1 op dit einde verplaatsen, terwijl juist de vervulling van de profetie zich aan de onmiddellijke tijd van Johannes aansluit, om zich vervolgens in onafgebroken verband tot aan het einde verder te ontwikkelen. Hoe weinig doen de leraren van de Kerk hun plicht, als zij in weerwil van dit "verzegel niet" het boek van de Openbaring altijd als een verzegeld boek beschouwen; en hoe weinig doen zij waaraan behoefte is, als zij hun gemeente die woorden onthouden en er de schuld van dragen, als een beter gedeelte van degenen, die hun zijn toevertrouwd, op verkeerde weg dit woord probeert te verstaan.

De voorspelling van Daniël voor het verstrooide Israël kon en moest evenals onder een deksel, in het archief van Gods volk neergelegd document worden beschouwd, waaruit de mensen van de laatste tijd de wonderen van de goddelijke wereldorde te midden van de verwarde doolhof van de wereldgebeurtenis moesten erkennen en daarom niet eerder worden verstaan, voordat Christus verschenen was en door Hem alle geheimen van God ontdekt zouden worden. De Apocalyps daarentegen heeft de bestemming, de dienstknecht van God te midden van de Christelijke tijd door de voortdurendheid van de loop van de tijden tot aan de voleindiging van de dingen tot leidster te dienen, opdat zij altijd in het licht van hun overwinnende Heere zouden wandelen en niets hen afschrikken of in verwarring brengen mocht. Hadden de Christenen het in deze zin aangewend, dan had het een geslacht aan het andere zijn aandeel aan het verstaan ervan overgeleverd, zonder boven deze zijn mate van tijd heen te gaan en steeds machtiger zou de stroom van dit verstaan zijn toegenomen, hoe naderbij het einde komt. Er is door het menselijk ongeduld en de vermetelheid, veel en zwaar tegen dit boek gezondigd, evenals tegen het Woord van God in het algemeen. Men heeft zonder het zegel van de gehoorzaamheid aan het voorhoofd, zonder de kwalificatie van uitverkoren knechten van God, daaraan getobt en ermee gespeeld, zich de grofste willekeurigheden van verklaring veroorloofd en niet zelden elk spoor van waarheid verloren. Zo is het, evenals de Heere zelf, tot een steen des aanstoots en van de ergernis geworden, tot een teken, dat weersproken wordt. Maar daarom is en blijft het toch het boek van de geheimen van God, waartoe het door de Heere is gestempeld; en terwijl het aan de geschiedenis van de wereld tot een hemels geleide gegeven, door geen macht van de wereld en van de wereldse wijsheid tegengestaan, de inhoud van de profetie openbaart en geschiedkundig verwezenlijkt, verdelen zich daarbij naar de beide zijden ten eerste de dienstknechten van God, die het tot een bron van troost en een staalbad van de verkwikking dient en die het daarom hoog eren en Zijn woord bewaren en aan de andere zijde de overigen, die het of geheel versmaden, of tot een profetische verdichting, tot een fantasievolle voorstelling van de overwinning van het Evangelie over Joden- en Heidendom verlagen. Terwijl de eersten zich aan de profetie, door middel van het scherpen van geest en geweten, versterken tot echt overleg, tot juist verstand van de tekenen van de tijd, worden dezen, door de geest van de tijd verdwaasd en verblind tot die zwakken, die vooral als de leugen zich voordoet in de gedaante van een engel van het licht, als offer vallen en door de heersende stroom bijna zonder tegenstand worden meegesleept.

Dit openbaar maken van het boek en het daarmee bekend maken van de toekomst, die zich reeds ontwikkelt, zal zeker niet de uitwerking hebben, dat de zondaars zich zullen bekeren van hun dwaling. Ik moet hen vrij laten om te kiezen, zoals zij willen; kan hen niet tot omkeren dwingen en zeg daarom: die onrecht doet, dat hij nog onrecht doe en die vuil is, doordat hij zich wentelt in de onreinheid van de zonde, dat hij nog vuil wordt, hij ga voort, als hij niet anders wil, met zijn leven en wandelen. Maar aan de andere zijde zal het bekend

worden van de toekomst toch ook die werking hebben; dat anderen eveneens voortgaan en steeds vaster worden en daarom die rechtvaardig is, dat hij nog gerechtvaardigd wordt en die heilig is, dat hij nog geheiligd wordt en zo steeds verder en verder komt (Ezechiël. 2: 5; 3: 27).

En zie, Ik kom spoedig; en Mijn loon is met Mij a), om een ieder te vergelden, zoals zijn werk zal zijn (Hoofdstuk 3: 11; 11: 18; 20: 12 v. Jes. 40: 10; 62: 11); dan zal blijken, welke van beide delen met zijn voortgaan het goede deel heeft gekozen en welk zichzelf het verderf heeft bereid.

Ps. 62: 13 Jer. 17: 10; 32: 19 MATTHEUS. 16: 27 Rom. 2: 5; 14: 12. 1 Kor. 3: 8. 2 Kor. 5: 10 Gal. 6: 5 Openbaring 2: 23

Beiden, dat de bozen voortgaan boos te zijn en de rechtvaardigen voortgaan in de rechtvaardigheid, is volgens de wil van de Heere. Is het tweede geen zuivere toelating, maar een verklaring van de wil van de Heere, dan moet het ook het eerste zijn: willen zij, dan moeten zij ook. Is het hun goed, dan is het ook de Heere goed, Hij weet, dat zij Hem niet ontgaan.

Die aandrang tot de bozen en vullen, om op hun weg voort te gaan is niet zonder een zekere ironie; de bedoeling ervan kan te minder worden miskend, als het wijzen op de vergeldende toekomst van de Heere niet alleen onmiddellijk voorafgaat (vs. 10), maar ook dadelijk zich weer aansluit (vs. 12 v.) en hier nu uitdrukkelijk de rechtvaardige vergelding, die nabij is, op de voorgrond wordt gesteld.

Juist daarom, dat bij het naderend oordeel een ieder de vrije keuze wordt gegeven, om zich op zijn wijze daarvoor steeds meer bekwaam te maken, ligt voor de goddelozen de sterkste aandrang tot bekering, voor de rechtvaardigen de sterkste aanvuring tot ijver in de heiligmaking; en daarbij is de verhouding van de zedelijke ontwikkeling aan beide zijden treffend aangegeven; het onrecht doen verloopt in het onrein zijn, in de vuile gezindheid en overeenkomstige handelwijze; de gerechtigheid van het geloof daarentegen ontwikkelt zich door het beoefenen van het rechtvaardige tot heiligmaking van het leven.

De bezorgdheid, dat een getuigenis van zo heilige en in Gods geheim zich verdiepende zaken in de wereld aan menig misbruik zou kunnen onderworpen zijn, wordt beantwoord, zoals die in de hele regering van God, vooral in de rijke aanbieding van Zijn Woord beantwoord is, namelijk dat daarvan de kinderen van de waarheid niets mag worden onthouden; die niet anders wil, die houdt zichzelf voor iemand, die overgegeven is aan de duisternissen van zijn hart om te doen dingen, die niet betamen. Bij de dienstknechten van God en allen, die de Heere vrezen, zal des te meer vrucht worden gevonden.

Zo handelt dan de Openbaring niet alleen over het oordeel, zij heeft zelf uitwerking en betekenis van zo iemand en deze werking van het boek is niet een toevallige, maar ligt in de wil en het doel van de Heere.

Ik ben de Alfa en de Omega, het begin en het einde, a) de eerste en de laatste (Hoofdstuk 8 en 11; 21: 6).

Jes. 41: 4; 44: 6; 48: 12

Staat Hij aan het begin als aan het einde van de geschiedenis, wat zal zich dan in het midden tegen Hem beroemen?

Wie zou die niet willen aanhangen, wie het einde toebehoort!

Wat van God geldt, geldt ook van Christus, zoals Hij reeds in Hoofdstuk 1: 17 van Zich betuigde: "Ik ben de eerste en de laatste." Als degene, die aan het begin en aan het einde van de geschiedenis staat, de hele tijd omspant en alles in Zijn hand houdt, is Hij ook gerechtigd en bekwaam om de Rechter van de wereld te zijn en zal iedereen geven wat hij verdiend heeft; daarom bevestigt vs. 18 het 12de vers, zoals dit het 11de vers bevestigde.

Zalig zijn zij, die Zijn (volgens betere lezing "hun" d. i. de hun gegeven) geboden doen, opdat hun macht is aan de boom ("het hout des levens, hun macht gegeven wordt, om van de vrucht van dat hout te eten (vs. 2) en die macht hebben ontvangen, doordat zij door de poorten (Hoofdstuk 21: 12 v. en 21) mogen ingaan in de stad.

In de grondtekst zijn twee lezingen: of poiountev tav entolav autou (die Zijn geboden doen), of plunontev tav stolav autwn (die hun kleren wassen).

Wij houden noch de een noch de andere voor de oorspronkelijke, maar deze: of poiountev tav entolav autwn. Men ergerde zich aan het "die hun geboden doen" en meende daarvoor in de plaats te moeten stellen "Zijn" (vgl. Hoofdstuk 12: 17; 14: 12), of terwijl men het "hun" liet staan, schreef men volgens Hoofdstuk 7: 14 "die hun kleren wassen", dat in het Grieks met verandering van slechts weinige letters kon plaats hebben. Men hoeft echter aan het "hun geboden" zich in het geheel niet te ergeren. De geboden, hun in de 2de helft van het elfde vers gegeven, zijn bedoeld en nu bestaat het loon, hun in vs. 12 beloofd, in "hun" d. i. in de macht, die hun moet worden gegeven aan het hout des levens; daarentegen zou het wassen van de kleren een gedachte zijn, die in dit verband niet thuis hoort. Voor het praktisch gebruik behoudt men het "die Zijn geboden houden", en verklaart deze "geboden" van Hem, die de Alfa en de Omega is, van het woord in de 2de helft van het 11de vers; zo kan men de verklaring, door ons boven van de bedoeling van de plaats gegeven, behouden.

Of zij zullen mogen ingaan hangt daarvan af, of zij tot de aard en het wezen vervallen van hen, van wie van te voren is gezegd: die vuil is, dat hij nog vuil wordt." Alleen zullen toch zij zalig worden, die volharden in goed doen; a) maar buiten de stad zullen gesloten zijn en tot de poel van vuur en zwavel verwezen (Hoofdstuk 21: 8), de honden (Spr. 26: 11 MATTHEUS.
6)en de tovenaars en de hoereerders en de doodslagers en de afgodendienaars en een ieder, die de leugen liefheeft en doet.

1 Kor. 6: 10 Efeze. 5: 5 Kol. 1: 6

Bovenaan in de rij van hen, die buiten de stad zijn gesloten, staan de honden; dat zijn de onreinen en onheiligen, die op een grove wijze tonen, dat zij geheel ongelijk zijn aan het Lam. In de taal van de wereld drukt iets verachtelijks uit het woord "canaille" d. i."een hoop honden." Die zo’n woord graag in de mond nemen mogen wel toezien, dat zij door Christus niet voor degenen verklaard worden.

De lage, ruwe, bloeddorstige vijanden van het Evangelie, die het aanblaffen en het graag zouden willen verscheuren, zijn de honden (Spr. 26: 11 Ps. 22: 17). Allen, die in hun zedelijke laagheid vijanden van het Evangelie zijn (MATTHEUS. 7: 6 Fil. 3: 2). De rij wordt besloten door "een ieder, die de leugen liefheeft en doet", die van de leugen uit duivelse lust een handwerk maken en zich daardoor betonen kinderen van de vader van de leugens te zijn (Joh.
44) Het "de leugen liefhebben en doen" voert vooral zware verantwoording mee, sinds

Christus, die de waarheid is, in de wereld is gekomen en onze weg en leven is geworden, om de waarheid te doen (Joh. 14: 6; 3: 21). In Hoofdstuk 21: 8 openden "de vreesachtigen en ongelovigen en gruwelijken de rijen; daarmee werden verbonden "alle leugenaars". In het midden stonden daar "de doodslagers en hoereerders en tovenaars en afgodendienaars; " hier hebben wij deze op volgorde: "de tovenaars en hoereerders en doodslagers en afgodendienaars." Daar moest door verbinding van de doodslagers met de vreesachtigen, ongelovigen en gruwelijken een eerste viertal; door verbinding van hoereerders, tovenaars en afgodenaars met alle leugenaars een tweede viertal, als signatuur van de wereld in twee vormen tot stand komen, of als men twee aan twee samen neemt, er moesten vier paren te voorschijn komen; hier daarentegen is het om het zestal te doen, de signatuur van de boze Re
18. Tot de eersten, de honden, staan de tovenaars, de hoereerders en de doodslagers in nader verband. Terwijl de tovenaars in misdadig verband met een tegen God vijandige wereld van demonen de bevrediging zoeken van hun lage lusten, tonen zij tegenover God hun hondse natuur. Ten opzichte van zichzelf doen dat de hoereerders, die in laagheid, waardoor zij zichzelf wegwerpen, zich met zonden van ontucht bevlekken. In hun verhouding tot de naaste tonen zich als honden de "doodslagers", omdat zij hun overal beten proberen toe te brengen in haat en vijandschap, in nijd en wangunst (1 Joh. 3: 15). Tot die anderen, die het laatst zijn genoemd "een ieder, die de leugen liefheeft en doet" staan de afgodendienaars in nadere betrekking. Van het hoogste goed keren zij zich af tot het nietswaardige; en zij hangen hetgeen al de leugen bevat, de afgoderij, aan. Zo staat het viertal tussen een tweetal in, waarmee zij één zijn. In Hoofdstuk 21: 27 werd de uitdrukking van een drietal bedoeld, om een tegenstelling te hebben tot de troon van God en van het Lam en tot de stroom van het water des levens, die van de troon uitgaat (Hoofdstuk 22: 1 vv.). Van dat drietal staat één vooraan ("dat ontreinigt en een achteraan ("leugen, terwijl hetzelfde als hier "gruwelijkheid doet" in het midden staat, dat in zich bevat alle vier, die hier zijn genoemd ("tovenaars, hoereerders, doodslagers, afgodendienaars. In 1 Kor. 6: 9 v. hebben wij het viertal, om een zekere volledigheid in de optelling te verkrijgen.

Ik Jezus, heb Mijn engel gezonden (vs. 6. Hoofdstuk 1: 1), om jullie, die in de zeven zendbrieven (Hoofdstuk 2 en 3) eveneens engelen werd genoemd, deze dingen, die in dit boek geschreven staan, te getuigen, opdat het verder in de gemeenten zou worden meegedeeld en voor deze tot nut zou zijn. a) Ik ben de wortel en het geslacht van David, zowel de wortel, waaruit David met het uitverkoren geslacht is voortgekomen (Kol. 1: 15), alsook de voorspelde spruit, die uit van David geslacht zou voortkomen en in wie nu ook van David geslacht zijn kroon heeft bereikt (Hoofdstuk 5: 5), b) de blinkende morgenster, die de nieuwe dag van de toekomst aanbrengt (Hoofdstuk 21: 23); want aan Mijn persoon en Mijn terugkomst hangt alles, alle heil in tijd en eeuwigheid.

Jes. 11: 10 Rom. 15: 12 b) 2 Petrus 1: 9

Achter Johannes, het nietige werktuig, staat een grotere dan hij, een, die hij niet waardig is de schoenriem te ontbinden, Die Zijn heerlijkheid erkent, die kan aan de waarheid van de inhoud van dit boek niet twijfelen, die zal met vast vertrouwen de vervulling van Zijn beloften verwachten.

Hoe vaak de Heere ook gedurende deze gezichten met Johannes gesproken heeft, noemt Hij toch hier voor de eerste maal Zijn persoonsnaam Jezus. Deze is hier ten besluite van het boek

het grote zegel op het geheel, de eigenhandige koninklijke ondertekening van het grote manifest. Het woord "Ik, Jezus", heeft op deze plaats nog zijn bijzondere betekenis; nu toch is eerst in dit boek de volle betekenis van de Jezus-naam en van het door Hem aangewezen heil ontvouwd, zoals in het algemeen alle, ook de Oud-Testamentische mannen van de Messias in de voorspelling van dit boek hun vervulling vinden.

Met het "aan de gemeenten" wijst Jezus op de zeven gemeenten, waarvan in Hoofdstuk 1: 20 gesproken werd; evenals Hij nu bij hetgeen Johannes in de eerste plaats moest schrijven, Zich wendde tot de zeven engelen van die gemeenten in zeven brieven (Hoofdstuk 2: 1, 8, 12, 18; 1, 7 en 14), zo spreekt Hij nu aan het einde van het boek met het "jullie" hen weer onmiddellijk aan; voor hen is Zijn getuigenis in dit boek in de eerste plaats bestemd, opdat zij het weer aan hun gemeenten verkondigen.

Jezus, de wortel en het geslacht van David, de blinkende morgenster wat een naam! De eerste naam zegt, dat Hij de Zaligmaker, de Heiland van arme zondaren is en dat voor Hem zich buigen moet alle knie van degenen, die in de hemel en op aarde en onder de aarde zijn en alle tongen belijden, dat Hij de Heere is, tot heerlijkheid van God de Vader. De tweede naam zegt, dat in Hem het geslacht van David weer opstaat en eeuwig zijn zal, zoals de Heere eens aan David had beloofd, dat Hij voor zijn zaad Zijn troon zou bevestigen in eeuwigheid (1 Kron. 11 vv.). De derde naam noemt de glorierijke heerschappij van Hem, die hier spreekt, want de morgenster is sinds de getuigenis van Jesaja (Hoofdstuk 14: 12) beeld van de wereldheerschappij.

En de Geest (Hoofdstuk 2: 7, 11, 17, 29; 3: 6, 13, 22; 14: 13; 19: 10 2. 7, 11, 17, 29 3. 6, 22 14. 13) en de bruid, de Kerk (Hoofdstuk 11: 2 en 9) zeggen: "Kom! " En die het "Kom" hoort, zegt eveneens: "Kom! " En die dorst heeft kome en die wil neemt het water des levens om niet (Hoofdstuk 21: 6 Joh. 7: 37 Jes. 55: 1).

De Heere Jezus spreekt van boven af, als Hij Zich de blinkende morgenster noemt, die de zalige morgen van een eeuwige dag aankondigt en over de verlosten van de mensheid aanbrengt, ja, die zelf in Zijn opstanding en verheerlijking borg en onderpand voor die dag van de volmaking is: "Ik kom"; en van beneden antwoordt de Geest en de bruid "kom! " Waar in enig menselijk hart de Geest van de Heere woont, daar openbaart Hij Zich door het roepen "kom! " Waar de bruid, de ware gemeente van Jezus, haar plaats heeft, daar verheft zich ook het geroep "kom", uit haar midden. De bede om Zijn komst is een hoofdkenmerk, zowel van de ware gemeente als van de geboorte uit de Geest bij de bijzondere mens.

De Geest, d. i. de Geest van de profetie, door de knechten van God toegeëigend, of de Christus in hen zegt het woord van het verlangen voor, en de bruid, als het vrouwelijk principe (de ziel Lukas 1: 46), zegt het Hem na; maar beiden zijn een en eenstemmig, geheel vol van het zalige hopen op en verlangen naar de voltooiing van het Godsrijk. En evenals dit "kom"! uit de gemeente van de Geest en van de bruid en uit Johannes eigen binnenste voortkomt, zo nodigen zij ieder, die deze roepstem hoort, uit, om in te stemmen in hetzelfde gebed van verlangen. Ook die nog dorst, nog verkwikking begeert, moet komen, ja, die ook maar wil, goed gezind is, om de zaligheid te verkrijgen, die geloof zou willen hebben, moet maar toetasten, maar putten uit de levensbron, om niet, zonder prijs, zonder iets uit eigen vermogen te geven hier toch is de volheid van de verkwikking uit de onfeilbare en onuitsprekelijke bron van genade te midden van de angst en de hitte van de verdrukking in deze wereld. Zo wordt van ieder, die hoort, die dorst, die wil toegeroepen. Is het niet als of met deze drie namen drie graden van geestelijke afstand op Christus toekomst werden

toegepast? Die hoort is duidelijk het meest nabij, die dorst is nog iets verder verwijderd, die slechts in het algemeen wil, niet geheel onverschillig, is het verst verwijderd; maar de liefde zou ze toch allen willen trekken. Die door de Geest gedreven zo nabij gekomen is, dat de stem van de bruid zijn oor bereikt, wordt ook reeds opgeroepen om mede te bidden "kom"! Nog maar een stap naderbij en hij rust aan het hart van Jezus! Met de dorstigen is het enigszins anders: zij dorsten, omdat zij nog in het dorre en in de woestijn van de wereld omdwalen en geen goed, geen genot, geen roem van de wereld hun dorst kan stillen, hun onbewust naar God verlangende ziel kan bevredigen; hoe meer zij de ijdelheid najagen, des te meer versmachten zij van hitte. Daarom worden zij met niet minder recht aangedrongen tot het éne, om uit hun verwarring in de dingen, die uiterlijk zijn en niet kunnen bevredigen, tot zichzelf te komen en tot de bron van lafenis te gaan. Hier bij Jezus is het water des levens, dat hun dorst voor altijd zal stillen, hun matte ziel zal verkwikken. Komen zij op deze stem in de nabijheid van de bruid, die hen heeft genodigd, dan zullen zij tot de horenden worden, die delen in het verlangen naar de komst van de Heere. Maar zelfs voor hen, die nog niet geheel ongevoelig zijn geworden, die ten minste nog zouden wensen te geloven, heeft de liefde nog een lokkend woord, in zo verre het hun slechts ernst met hun willen geworden is. Hebben zij ook nog vooroordelen tegen de Heere en in het bijzonder tegen Zijn toekomst, kunnen zij zich ook nog niet geheel losmaken van de verschillende misleidingen van de dwaalzieke wereld, van de kracht en kunst van de wereldse verlichting, de Heere heeft hen daarom toch niet uit het oog verloren, maar hen nagaande, laat Hij hun rooskleurige verwachtingen meer en meer in grauwe wolken zich oplossen, en terwijl zij zo arm en altijd armer worden, lokt Zijn getrouwe stem: Schep toch water des levens om niet! hier alleen ontspruit het leven! Uw zoeken is onvruchtbaar, uw hopen wordt tot water, dat in de Dode zee vliet! En als zij zich laten gezeggen grijpen zij toe en dorsten nog meer en komen en horen en stemmen eindelijk met blijdschap in, in dat veelbetekenend "kom"! waarin de hele inhoud van dit boek zijn overeenstemmende echo vindt. Alleen voor hen, die niet willen, heeft de Heere en de liefde van de Geest en die van de bruid geen woord meer.

De Geest of de Heilige Geest spreekt met de Bruid of de Gemeente: "Kom", voor zoverre Hij in de Gemeente woont en de onzichtbare band tussen Christus en Zijn Gemeente uitmaakt. De Geest zegt het de Gemeente voor en de Gemeente, waar zij is zoals zij behoort, zegt het de Geest na. Waar Geest en Gemeente reeds tezamen spreken: "Kom", daar staat het goed; en zo stond de echte Gemeente van de heiligen steeds sinds Christus' Hemelvaart, hoe klein zij soms ook was. Geheel anders staat het in de kerken en bij degenen die slechts gedoopt zijn; bij dezen is het veel meer de leus: "Mijn Heer komt in lang nog niet, of wel in het geheel niet meer." Het echtste en onbedriegelijkste kenteken van een ware Christen is, dat hij zich met het oog op 's Heilands terugkomst, of op zijn dood verheugt. Wie van Christus' terugkomst hoort spreken, heeft te zeggen: "Kom". Zoverre moet ieder Christen het brengen, dat hij alle dagen Christus' terugkomst verwacht, dat hem de toekomst van de Heere niet onaangenaam verrast. Zulke lieden zijn dun gezaaid; want daartoe behoort een grondige bekering en de navolging van het Lam. Wie dorst heeft, kome slechts. Hier in de genadetijd kan hij zijn geestelijke dorst ten volle aan Gods Woord lessen, die bij met niets zou kunnen stillen, al dronk hij alle stromen leeg; ginds zal hij als verheerlijkte geest, wanneer hij hier slechts in waarheid naar het levend water dorstte, in zijn verheerlijkt lichaam, zonder enige koopprijs, zonder dat hij iets anders dan het geloof in Gods vrije genade hoeft aan te grijpen, uit de stroom van het levende water drinkt, dat, zuiver en helder als kristal, van de troon van God en het Lam tot in de eeuwigheden der eeuwigheden uitstroomt. Wie hier dorst, zal daar drinken; wie slechts wil neemt, neemt om niet; een ieder wordt vriendelijk uitgenodigd.

Jezus zegt: Neem om niet."Hij behoeft geen betaling noch voorbereiding; Hij wil geen aanbeveling van onze godsdienstige aandoeningen. Al heeft u geen goede gevoelens, als u slechts begeerte heeft, komt de nodiging tot u; ga daarom! U heeft geen lof en geen berouw, ga tot Hem en Hij zal ze u geven. Kom zoals u bent, en neem om niet, zonder geld en zonder prijs. Hij geeft Zichzelf aan de nooddruftigen. De drinkbronnen aan de hoeken van onze straten zijn kostbare instellingen en wij kunnen ons niemand voorstellen, die zo dwaas is naar zijn beurs te tasten en uit te roepen, wanneer hij voor zo'n bron staat: ik kan niet drinken, omdat ik geen vijf gulden in mijn zak heb. Hoe arm de mens ook is, de bron is daar en hij kan daaruit drinken zoals hij is. Dorstige wandelaars, die voorbijgaan, of zij in fluweel of in grof laken gekleed zijn, zien naar geen waarborg om, ten einde te mogen drinken, het bestaan van die bron is hun waarborg om haar water om niet te nemen. De milddadigheid van enige goede vrienden heeft het verfrissende kristal daar geplaatst en wij mogen daarvan nemen zonder te vragen. Misschien zijn de enige personen, die dorstig door de straten gaan, terwijl er zo'n drinkbron is, de dames en heren in hun rijtuigen. Zij versmachten van dorst, maar kunnen er niet aan denken, zo gemeen te zijn om uit te stijgen en te drinken. Het zou hen vernederen, menen zij, om uit een algemene drinkbron te drinken; aldus rijden zij voort met droge lippen. Ach hoevelen zijn er, die rijk zijn in hun eigen goede werken en daarom niet tot Christus kunnen komen! "Ik wil met op dezelfde wijze als de hoer en de vloeker zalig worden", roepen zij uit. Hoe! op dezelfde wijze ten hemel gaan als de schoorsteenvegers? Is er geen ander pad tot heerlijkheid dan dat, dat de dief daarheen leidt? Ik wil niet aldus zalig worden. Zulke trotse snoevers moeten zonder het levende water blijven; maar die wil, neemt het water des levens om niet.

Want ik, Johannes, die de Openbaring heb ontvangen (Hoofdstuk 1: 1) en die ook nauwkeurig heb weergegeven, zoals mij die is overgegeven, betuig, terwijl ik in de Geest van de Heere spreek, die mij Zijn openbaring heeft geschonken, aan een ieder, die de woorden van de profetie van dit boek hoort: als iemand tot deze dingen toedoet, God zal over hem toedoen de plagen, die in dit boek geschreven zijn, als die over de God vijandige wereld zullen komen.

a) En als iemand afdoet van de woorden van het boek van deze profetie, God zal zijn deel afdoen uit het boek (volgens juister lezing "hout" vs. 14) van het leven en uit de heilige stad en uit hetgeen in dit boek geschreven is (vs. 1-5; vgl. Deut. 4: 2 12: 32

Spr. 30: 6 b) Openbaring 13: 8; 17: 8

In de Openbaring is de loop van de wereld en van het rijk van het begin tot aan het einde aller dingen en in de eeuwigheid zo subtiel voorgesteld, dat het geheel op enkele bladzijden voorkomt. Veel wordt duidelijk, niet uit de woorden zelf, maar alleen daaruit, hoe zij tegenover elkaar staan. Evenals nu aan een fijn uurwerk de minste fout een onregelmatigheid veroorzaakt, zo kan in dit geheel bijzonder boek van de Openbaring de geringste bijvoeging of de minste vermindering aan de bedoelingen ervan op de een of andere ongedachte wijze hinderlijk zijn de hemelse curiaal-stijl heeft zijn gelijke niet. Als men bij dat profetisch en engelachtig, ja goddelijk-koninklijk manifest de heerlijkheid van de gever, die is Jezus Christus en die Zijn naam zelf vooraan plaatst, het gewicht van de inhoud en de kortheid van de rede beschouwt, dan moet men erkennen, dat hier aan elk woordje zeer veel gelegen moet zijn; daarom rekent God het zo hoog.

De natuurlijke mens moet, evenals in de Schrift in het algemeen, vooral ook in de Openbaring veel niet vinden, wat hij wil en veel vinden, dat hij niet wil. Dat ligt eenvoudig daaraan, dat

zij een getuigenis van de Geest van God is. Daaruit volgt de lust tot bijvoegingen of weglatingen; en nu ligt ook in de overmacht van de wereld een machtige trek tot toedoen en afdoen, men spant alles in, om de scherpe zijden van het Woord van God weg te nemen, opdat men met de wereld een verdrag sluit. Het is niet bij toeval, dat deze waarschuwing aan het slot van het eerste (de Pentateuch) en aan het slot van het laatste boek van de Kanon (de Apocalyps) voorkomt. De schrijver erkende duidelijk, dat hij de taak had, met zijn boek de Kanon te besluiten; de waarschuwing, hier uit het eerste boek herhaald, geldt voor alles wat tussen beide boeken in ligt.

Die deze dingen, die in dit boek geschreven zijn (vs. 16), getuigt, namelijk Jezus Christus, zegt tot besluit nog eens de inhoud in een hoofdsom en een kort woord, even als reeds aan het begin werd gezegd (Hoofdstuk 1: 7), samenvattende: "Ja, Ik kom spoedig." Is nu daarin de hele hoop van de Christens gelegen, zo laat ons roepen en bidden: Amen. Wij nemen die goddelijke toezegginggelovig aan: Ja, kom, Heere Jezus! ons hart verlangt naar uw toekomst.

Het is het laatste woord uit de mond van Jezus, dat tot onze lering is geschreven, het nieuwste, dat men van Hem weet is het woord: "Ik kom spoedig." Met de grote zaak van de Heere Jezus, met alles wat men volgens Zijn Evangelie nog van Hem te wachten heeft, vooral dus ook met de Openbaring van Zijn rijk, geen onverwacht uitstel, maar het is alles op goede weg, het zal alles worden voleindigd.

De beide vorige verzen waren nog als in de tegenwoordigheid van Jezus geschreven. Dit vers echter luidt evenals wanneer een scheidende vriend zijn haastig terugkomen belooft en de achterblijvende hem nog in de verte met veel liefde aanroept, dat hij het ook zeker waar maken zal. De apostel is de eerste, die zelf op de oproeping in vs. 17 antwoordt met: "die het hoort, zegge kom! "

"Die deze dingen getuigt, zegt: Zie, Ik kom spoedig! " Zo klonk het laatste woord van de Heere tot Johannes. Maar voelt u het niet, hoe zo’n uitspraak waardig is, niet slechts het besluit van één Bijbelboek, maar het besluit van geheel de Bijbel te wezen? Het denkbeeld toch van de toekomst van de Heere is meer dan een ondergeschikte of nevenvoorstelling in de geest van de heilige mannen. Het is als het ware de gouden draad, die al de oorkonden van de goddelijke openbaring, nu zichtbaar dan onzichtbaar doorloopt, ze aan elkaar verbindt en vastgeknoopt aan de poorten van het verloren Paradijs, zich verliest tussen de rotsen van Patmos. Nauwelijks heeft God beloofd, dat Hij vijandschap en verlossing zal schenken, of, hetzij bewust of onbewust, alle eeuwen van de oudheid worden eeuwen van voorbereiding en hijgend verlangen."Zie, Hij komt", zo luidt het onschatbaar geheim, dat onder de aartsvaderlijke tenten de ene patriarch aan de andere toefluistert, terwijl het later door Israël’s profeten met toenemende duidelijkheid en klem als van de daken gepredikt wordt. Als wachters, die de morgen verbeiden, zo staan die eerbiedwaardige mannen op de hoogte en turen of zij de purperen lichtstreep niet zien, die de Zon der gerechtigheid spelt. Eindelijk, daar staat de morgenster hoog aan de hemel; de boetgezant wordt de heraut van de koning; de Kerstnacht komt de hoop van veertig eeuwen bekronen; nog een tijdje en Galilea’s heuveltoppen zijn door het licht van de wereld bestraald! Maar is Zijn naam niet "wonderlijk?
Nauwelijks wordt het openbaar, dat de grote Koning verscheen, of Hij maakt Zich weer tot scheiden gereed. Reeds na drie jaren is het "Ik ga heen en kom weer tot u." Wel keert Hij uit de dood tot het leven, maar het nieuwe welkom wordt aanhef van het beslissend vaarwel. Hij schudt het laatste stof van de aarde van Zijn voetzolen af en "deze Jezus zal terugkomen", is de eerste tijding die de Engelen van de hemelvaart brengen. Dat woord wordt grondtoon van de Apostolische prediking en grondslag van de Apostolische hoop."Het einde aller dingen is

nabij", zo dringt Petrus de opwekking aan om in het gebed te waken."Het is het laatste uur" zo troost Johannes de Christenen bij de komst van de Antichristen op aarde."Maran-atha, de Heere komt", zo dondert het van de lippen van Paulus tegen de vloekwaardigen, die de Christus niet liefhebben. Ja, de Heere zelf, waar Hij aan Klein-Azië's gemeenten liet schrijven, daar zegt Hij met andere woorden aan allen, wat Hij aan éne herinnert: "Zie, Ik kom spoedig, houd wat u heeft." Al wat hij aan Johannes toont in dit boek, is slechts de duizendkleurige onthulling van die éne grote verborgenheid; elk bazuingeschal, dat de Ziener verneemt, roept een toekomstig bazuingeschal wakker; elke ontdekking van iets groots bereidt nieuwe ontdekkingen voor van altijd grotere dingen. Wij heten in het tijdperk van de vervulling te leven, maar in zeker opzicht leven ook wij in het tijdperk van voorspelling en verwachting. Zoals Israël onder het Oude Verbond de eerste komst van de Christus verbeidde, zo beidt het geestelijk niet slechts achter, maar ook vóór ons bestaat Israël van het Nieuwe de tweede en laatste. Is het niet natuurlijk, dat een volheid van de tijd en Johannes' bede de liefste bede van de Christen is? Zij wordt althans op zijn lippen gelegd door Zijn hart, dat naar deze toekomst verlangt. De wereld wij herhalen het kan zo niet bidden. Maar bent u in waarheid een discipel van de Heere geworden, er is dan iets in u van de Geest, die de boezemvriend ven Jezus doordrong? Voor uzelf kent en wacht u dan geen licht en geen troost, geen kracht en geen hoop, dan alleen als Hij, die alles voor u wil wezen, ook alles in u geworden is en met Zijn Geest uw hart en leven doordringt. Maar welke rede is dan gepaster dan deze: Och Heere, werp U zelf iedere scheidsmuur neer, die nog tussen U en mij zich verheft; kom Heere en neem U zelf bezit van die ziel, die buiten U geen rust meer kent; kom haastig, Heere, slechts in uw volle gemeenschap is volle verzadiging van vreugde! Bent u een discipel van Christus, er woont dan liefde daarbinnen, die u al de broeders omvatten, al de verlorenen in stilte bejammeren, heel de mensheid biddend op het hart doet dragen. Maar als u nu zo vele smachtenden ziet, die vruchteloos lafenis "in een land, dor en mat, zonder water" begeren; zo vele dwalenden, die als zwervende schapen waggelen aan de rand van de afgrond; zoveel zieken naar de ziel, die ten grave gesleept worden door de dodelijke pestilentie van de zonde en als u tegenover dat alles de machteloosheid van uw liefde betreurt en de almacht van Jezus' liefde gelooft, weer, wat is natuurlijker dan te roepen, door de Geest van de gebeden gedragen: Kom, Levensbron van omhoog en drenk al die dorstige dalen; kom, trouwe Herder en draag het afgezworvene op uw schouders naar de veilige schaapskooi; kom spoedig, Arts van de ziel, de zieke mensheid bezwijkt, als U niet het vergif in haar aderen stuit! Nog eens, bent u een discipel van Christus, Zijn eer is u dierbaar, Zijn zaak is uw zaak, Zijn miskenning is u tot smarte geworden. Het grieft u, dat Hij hier verloochend, daar onder een deksel verkondigd, ginds door moedwillige zonde als bij vernieuwing gekruisigd wordt. Het is u niet genoeg, dat Hij nu reeds heerst in het midden van Zijn vijanden, u verlangt ernaar dat de vriend van uw ziel onder verloste vrienden regeert. Maar wat ik bid u, wat is dan meer natuurlijk: dan de bede Sta op, Heere, laten uw hateren vluchten en het welbehagen van de Vader door uw hand gelukkiglijk voortgaan? In van de waarheid, al legde ons de tekst haar niet op de biddende lippen, ons eigen hart zou haar voorschrijven, als wij echt één zijn met Christus. Zo kan de vriend, die zijn broeder van overzeese kusten verbeidt, wandelen en staan op het strand en starogen, of hij nóg aan de grauwe horizon het witte zeil niet ontdekt. En als hij zich moe getuurd heeft op het eindeloos en eentonig verschiet, onwillekeurig breidt hij de armen naar de horizon uit, als wilde hij de afstand verkorten! Liefelijk was het verschiet, dat voor ons oog zich ontsloot bij het staren op de toekomst van de Heere, maar hartverheffend is ook het stille geloof: de Heere zal niet wachten tot de jongste morgen van de wereld, om de Zijnen tot Zich te nemen; Hij komt voor en tot een ieder van hun in het uur van de dood! Reeds is Hij daartoe onzichtbaar op weg. Christenen, wilt u Hem ontvluchten, of afwachten, of met blijde hoop tegemoet gaan? O, zo Hij in u leeft, u kunt niet wensen altijd van Hem uit te wonen in dit dal van de beproeving en vaak grijpt iets u aan van het onweerstaanbaar

gevoel, dat de zwerver doortintelt, als hij bij het vallen van de nacht de lichten ziet flikkeren van gindse veilige stad."Alle goud" het is terecht geschreven door een van de grootste godgeleerden van onze eeuw (Neander): "Alle goud is niet te vergelijken met één zucht van heilig verlangen naar boven. Zonder dat verlangen te zijn, dat is sterven. Verlang en u bent weten te leven." Christenen, is uw schat in de hemel, daarheen dan ook het hart gericht! Zalig zijn zij, die het heimwee hebben: zij zullen thuis komen. Drukken u de lasten van de tegenspoed, dan gesmeekt: kom Heere, of de vleugelen van die stormwind; woont U in mij, ik heb vrede in het midden van de strijd! Ontrusten u de schokken van de tijd, dan gebeden: kom Heere, tot de Kerk en de wereld; waar U huist, zal de rust huisgenoot zijn! Omgeeft u de schaduw van de dood, nog eenmaal met stamelende lippen: kom spoedig, Heere, ik heb U lang gewacht, niet te lang voor het geloof, maar bijna te lang voor de liefde! En gelukkiger dan Johannes, vindt u na het laatste slaken van die bede uzelf, niet meer in een Patmos van de vreemdelingschap, maar in het hemels Jeruzalem weer.

Niet gering is het aantal reizigers, die Patmos omwille van Johannes hebben bezocht; maar wie zal ze tellen, de schare van hen, die daar in de geest aan de zijde van Johannes hebben gestaan en de stem als de stem van grote wateren vernomen, die eenmaal over de grote wateren van Patmos klonk. En kan het anders? Patmos toch is de laatste wachttoren in het heilige land van de profetie. Vandaar klinkt de laatste stem, die antwoord geeft op de vraag: "Wachter! wat is er van de nacht? " Dat antwoord luidt bij alle andere wachters: "De morgenstond is gekomen; en het is nog nacht." Wil jullie vragen, vraagt; keer terug, kom. Maar bij de wachter op Patmos luidt het: Verzegel de woorden van de profetie van dit boek niet, want de tijd is nabij, de Heere komt! Ja, de Heere komt. Wanneer komt Hij? Niemand, die het weet. Van dat uur weet niemand, zelfs niet de engelen in de hemel. En toch heeft de Heere ons niet geheel en al zonder wetenschap dienaangaande willen laten. Immers Hij heeft zelf ons de voortekenen aangeduid, die Zijn komst moeten voorafgaan en verkondigen. Hij zelf vergeleek die tekenen bij de tekenen van de hemel, die ons doen zeggen: morgen schoon weer, want de hemel is rood! morgen onweer, want de hemel is droevig rood! Voor zoveel dus die voortekenen zich beginnen te vertonen, maken wij daaruit op, dat de komst van de Heere nadert. Als de Schrift zegt: de volheid van de heidenen moet zijn ingegaan, eer de Heere komen kan; en wij horen dat het Evangelie aan bijna alle volkeren onder de hemel verkondigd wordt en het ons daarbij is, als aanschouwden wij reeds van verre de vleugels van de engel, vliegend in het midden van de hemel en hebbende het eeuwig Evangelie om te verkondigen hen, die op de aarde wonen en alle natie en geslacht en taal en volk, dan zeggen wij: de Heere komt! Als de Schrift zegt: Geheel Israël moet zalig worden, eer de Heere komen zal en wij horen dat de bekeringen onder de Joden zo beginnen toe te nemen, dat er sinds de vijfentwintig laatste jaren meer Joden bekeerd zijn, dan in de zeventien eeuwen, die sinds Paulus verlopen zijn, dan zeggen wij: de Heere komt. Als de Schrift zegt, dat in de laatste tijden Christendom en anti-Christendom zich scherper dan ooit zullen afscheiden en geloof en ongeloof zich duidelijker en krachtiger dan ooit zullen openbaren; en wij zien, hoe aan de ene zijde het ongeloof immer onbeschaamder het hoofd opsteekt en zijn valse Christussen verheft, roepend: Zie, de Christus is hier! en zie, de Christus is daar! en tevens, hoe aan de andere kant de schare van ongelovigen meer en meer de handen ineenslaat en zoals onlangs in Engelands hoofdstad van de beide oevers van de Atlantische Oceaans bijeenkomt om elkaar de broederhand te reiken en tevens te bewijzen, wat een grootse zowel als levende eenheid de Kerk, die op de rots van de hervorming gegrond is, van de wereld vertoont, dan zeggen wij: de Heere komt! Ja, de Heere komt! Hij komt met kracht! Sinds achttien eeuwen is Hij altijd komende; maar in het één tijdperk zijn de tekenen van die komst duidelijker en zichtbaarder dan in het andere. In het éne tijdperk horen wij als het ware Zijn voetstappen ruisen, die zich in het andere verbergen. Welnu, in het tijdperk, waarin wij nu

leven, zien en horen wij Hem, omdat Hij komt. Deze eeuw, de eeuw van de Bijbel- en zendelingsgenootschappen, de eeuw van de stoomvaart en volkeren-vereniging, de eeuw van de worsteling en gisting bij uitnemendheid van nieuwe, zedelijke, geestelijke elementen, die als de weeën van de geboorte voor een nieuwe orde van dingen zijn, draagt meer dan enig andere na de apostolische eeuw het opschrift aan het hoofd: de Heere komt! De wolken, waarop Hij komt, zich wij als het ware nader drijven en horen in de verte ook in het kraken van het onweer, die rondom Europa ratelen, de donders, waarmee Hij komt. En de kreet, waarmee de aarde beneden die stem van boven beantwoordt, is de algemene roepstem: Kom, Heere Jezus!

Der heid'nen volheid is gekomen; Reeds zuchten 's werelds verste zomen Om vrede zucht het moê Heelal. Kom, Heere Jezus, met de wolken! Beklim die zetel aller volken, die eeuw noch afgrond schokken zal!

Vs. 21. Zoals het hele boek in de vorm van een brief begonnen is (Hoofdstuk 1: 4-6), zo besluit het ook met de zegenbede van de apostolische brieven (Rom. 16: 24).

De genade van onze Heere Jezus Christus zij met u allen, Amen.

De begroeting aan het begin was met meer woorden, de wens aan het slot vat de kracht in weinige woorden samen. Johannes handelt hierbij als een, die zijn Heer tegensnelt en zich met niets meer ophoudt.

Volgens andere lezing staat er: "de genade van onze Heere Jezus zij met alle heiligen." Daarmee zou worden gezegd, dat het boek een eigendom is van alle Christenen op aarde; dat wie ook maar tot het getal van heiligen behoort, het recht en de plicht heeft, daarin stichting te zoeken en rekenschap moet geven, hoe hij de daarin hem aangeboden middelen tot zaligheid heeft aangewend.

De genade van de Heere Jezus zij ook met ons en geleide ons stap voor stap in haar vrede en in haar kracht, totdat wij het grote doel, in dit boek ons voorgehouden, bereikt hebben. Amen; ja, ja zo zal het zijn!

De Bijbel eindigt met een duidelijke verklaring van de godheid van Christus. De Geest van God dringt de apostel om Zijn Volk te zegenen in de naam van Christus en van Christus een zegen voor hen af te bidden; dit is een gepaste wijze van aanbidding. Niets moest door ons meer worden begeerd, dan dat de genade van Christus met ons zij in deze wereld, om ons voor te bereiden voor de heerlijkheid van Christus in de andere wereld. Door zijn genade moeten wij vervuld zijn met vreugdevolle verwachting van Zijn heerlijkheid, voor deze worden gevormd en bewaard; en Zijn glorierijke verschijning zal welkom en vreugdevol zijn voor hen, die hier deel hebben aan Zijn genade en gunst. Dat daarom ieder op deze veel verwachtende bede het Amen zegt. Laat ons ernstig begeren naar steeds groter mate van die genadige invloeden van de gezegenden Jezus in onze zielen en Zijn genadige tegenwoordigheid bij ons, tot Zijn majesteit Zijn genade jegens ons heeft volkomen gemaakt. Hij toch is een Zon en een Schild; Hij geeft genade en eer, geen goed zal Hij onthouden degenen, die in oprechtheid wandelt. Ere zij de Vader en de Zoon en de Heilige Geest, als die was en is en zijn zal in alle eeuwigheid. Amen.

Eerst keert de apostel zich tot de Heere Jezus en geeft een zoete weerklank op de belofte van de Heere Jezus: Ja "Ik kom spoedig." Hij vat die woorden op en in een hevig verlangen naar

Christus' komst, beantwoordt hij ze met "Amen". Laat het zo zijn, het zij zo; mijn Heere Jezus, mijn heerlijke Jezus, mijn beminnelijke Jezus, mijn geliefde Jezus, mijn vriendelijke Jezus, al mijn licht, al mijn leven, al mijn vermaak, kom toch, ja kom spoedig. Daarna keert de apostel zich tot de gemeenten; en wenst haar de apostolische zegen, de genade van de Heere Jezus en dat Jezus hart en liefde tot hen zij en dat Hij uit Zijn volheid hen allen wille mededelen, zoveel ieder nodig heeft, om God te verheerlijken, om hun loop met blijdschap te eindigen en om hierna eeuwig verheerlijkt te worden. Daarop zegt hij: Amen, de Heere Jezus doe zo, ja Hij zal zo doen. De Heere bekrachtigt deze apostolische zegen op mij en op u allen, die dit leest of hoort lezen! Amen.

Uit Oost en West, uit Zuid en Noorden Roept God Zijn keurbende op ten strijd, De zee deinst rugwaarts in heur boorden, Dat zij haar het legerpad verwijdt. Zij staat gedost in het schitt'rend wapen Met waarheids zeegrijk staal gegord, De helm des heils omvangt heur slapen Met lichtpluimaadjen overstort.

Aanvaardt, o uitverkorelingen Het schild van het zondedelgend kruis; En laat dan de afgrond u bespringen Met ijdeldavrend slachtgedruisch. Hun moed, hun krachten zijn geweken, Hun kopren krijgsklaroen verstomt; Gods donder zal hun arm verbreken, De vuist, om het oorlogszwaard gekromd.

Ontplooi, u hel, uw veldbanieren, Schaar duizend-duizend in het geweer en vlei u vrij met zegevieren! Eén oogwenk slaat uw hoogmoed neêr. Eén oogwenk en de dorstende aarde Ligt overstelpt in het schuimend bloed en de arenden van Middelgaarde Verzaden het uitgehongerd broed.

Dan klinken u de lofbazuinen, O Sions Vorst, door zwerk en lucht; Dan schudden Bazans hoge kruinen En hupplen van het juichgerucht! Dan daalt de Rechter uit de wolken In glans, die de eng'lenglans verdooft en de aan het juk ontscheurde volken Erkennen het ongeschapen Hoofd!

Laat, Jezus, laat die heildag schijnen, De schepping zucht van het barenswee, Dat de aarde in stervensangst doet kwijnen; Verlossing, redding is haar bee. maar ja, U zult ze niet vergeten, Wier boezem angstig te Uwaart welt; De schakels van van de jaren keten Zijn in hun afloop haast volteld.

Rust midd'lerwijl getrouwe zielen, Die onder het altaar nog versmacht! God kent, die voor Zijn heilwoord vielen, Verbeidt u het loon, dat op u wacht. Nog and'ren moeten met u delen En sprengen het aardrijk met hun bloed. Nog and'ren zal het moordzwaard kelen, Eer het reddingsuur verschijnen moet.

O Almacht, leer het ons verbeiden, Met ootmoed, rust en hartevree, Ons zelf ten offer toebereiden Als lamm'ren voor het slachtmes reê. O, zuiver ons van wrok'verbitt'ren, Hoe fel getergd, verdrukt, gesmaad, Om eens in d' onschulddos te schitt'ren Van het hemelpriesterlijk gewaad!

Als een stemme veler waat'ren Hoordet u op Patmos rots Alle volken het loflied schaat'ren, Ziener voor de Zoon van God.

wat wonderzoet geluid! 't Riep voor u de nad'ring uit Van de dag, dat alle monden Alom Jezus' lof verkonden!

Als het ruisen veler stromen Horen wij aan onze reê Vele stemmen tot ons komen Van de morgenlandse zee. Maar die stemmen juichen niet; Droevig klinkt haar klagend lied, Tot hoelang nog, eer onze oren Jezus' blijmaar van u horen?

Als het golven veler zeeën Ruisch die klaagstem langs ons strand en beweeg ons met de weeën Van het arme heidenland! Op, mijn volk, ter heirvaart op! Niet gerust, eer al de wat'ren Als op Patmos, het kruislied schat'ren.

SLOTWOORD OP DE OPENBARING VAN JOHANNES

Nadat wij aan het einde zijn gekomen van de uitlegging van dit boek, dat vooral in deze tijd zovelen getracht hebben te verklaren, zouden wij, zoals vele uitleggers hebben gedaan, voor de lezers het kunnen bejammeren, dat men bij de andere opvattingen die juiste verklaring niet vindt. Wij zouden, om voor zo'n verzekering geloof te vinden, ons kunnen beroepen op ons veeljarig onderzoek, op het nauwkeurig aanwenden van het goede, dat reeds aanwezig was en vooral op de nauwkeurige overeenstemming met de overige woorden van God, vooral met de Oud-Testamentische profetie en de eschatologische reden van Christus. Wij zien daarvan echter geheel af. De eerstvolgende toekomst zal het bewijs leveren, of wij goed hebben gezien of niet. Als het vóór het einde van deze eeuw er niet toe komt, dat de tegenwoordige Christenen geworden zijn tot de grote stad, op wier straten de lijken van de twee gedode getuigen onbegraven liggen, als dan niet zowel de tijd van genade voor de heidenen is ten einde gegaan en zo ook de tijd van Israël's straf geëindigd zal zijn, noch van de wederaanneming van dit volk ter vervulling van de uitspraak van Paulus in Rom. 11: 15 Ro het "leven uit de dode" ons ten deel zal worden, die wij van het doden van die twee getuigen niet kunnen afscheiden, dan moge onze uitlegging als vals en verkeerd terzijde worden gesteld tot die tijd moeten wij tegenover alle tegenspraak en aanvallen het woord van de apostel (1 Kor. 4: 5) stellen: "Oordeel niet vóór de tijd, totdat de Heere gekomen zal zijn." Voor aanwijzingen en bijzonderheden en beter onderricht over deze en gene plaats zijn wij zeer toegankelijk en plaatsen ons uitdrukkelijk onder het oordeel ook van een menselijke gerechtsdag; maar over de opvatting in het algemeen en van het geheel hebben wij een zo vast vertrouwen op de juistheid in ons hart, dat wij onder de mensen niemand als rechter erkennen, maar om in een beeld te spreken, ons op de Keizer beroepen. Het zou nu zeker voor onze eigen ogen een wonder zijn, als het ons van de Heere gegeven mocht zijn, de hoofdpunten, waarover de Apocalyps handelt, juist op te vatten, omdat zelfs zulke mannen, als de grote Dr. Luther en ook in onze dagen vele geleerde en rijk begaafde schrijvers hebben beleden, dat zij zich in dit boek niet konden vinden. Het is echter de wijze van de Heere, dat Hij Zich verkiest, wat zwak is naar de wereld en wat niets is. Waar genade zichzelf wil verheerlijken, daar stelt zij zichzelf haar mate, hoe ver zij wil gaan. Het was echter nodig, dat voordat het tweede wee over ons komt, dat de Kerk doet ineenstorten, het heiligdom van de Schrift, deze tempel, die geen macht van deze wereld kan doen ineenstorten, tot een asiel voor alle verdrukte en beangstigde zielen werd gemaakt door een verklaring, die alle bijzonderheden behandelt en de vele beekjes van levend water, die zich in de gelovige harten van alle eeuwen van de Kerk uit de fonteinen van God hebben uitgestort, in een hoofdbedding leidt. Die leden van de evangelische Kerk, die getrouw en hartelijk de "rechtzinnige" belijdenis aanhangen, zullen het de schrijver niet makkelijk vergeven, dat hij in de eschatologie, of leer van de laatste dingen, een zo geheel andere weg is ingeslagen, dan die door die belijdenis is

aangewezen; zij zullen misschien juist daarom gedeeltelijk met het Bijbelwerk breken en het als een gave beschouwen, waarover zij zich lange tijd hebben verblijd, maar die zij nu, om hun zielen voor het vergif van een valse leer te bewaren, van zich moeten wegdoen.

Tegenover deze treedt de nu zalige, zoals wij geloven, Wilhelm Löhe, die in zijn leven op aarde zo getrouw de Lutherse kerk aanhing, sprekend op en dekt met zijn gezag de schrijver. Deze schrijft in het jaar 1857 aan een prediker, die door de Missouri-Synode in Amerika om zijn chiliasme was buitengesloten, het volgende: "De leidslieden van de synode hebben zich aan Luther en de Lutherse theologen zo overgegeven, dat zij niet anders dan onder leiding van deze het Woord van God kunnen lezen. Hoe kunnen zij zien, omdat hun ogen zijn ingenomen en horen, omdat zij alleen een oor voor hun zegsmannen hebben? Toen ik jonger was, en de weg van de Lutherse kerk als juist erkende, deed ik ook, zoals de broeders in Missouri; ik nam om het grote en rechtmatige vertrouwen alles aan, wat zij zeiden en voldeed mij ook niet alles in mijn binnenste, ik waagde het toch niet, mijn eigen ogen te vertrouwen, als ik in Gods Woord las de mannen, die ik vertrouwde, gelijk moesten hebben, omdat ik mijn eigen oordeel niet durfde vertrouwen.

In volgende tijd kon ik toch het licht van het Woord van God niet weerstaan, en hoe meer ik in hoofdzaken van het zuivere van de Lutherse leer overtuigd werd, des te meer erkende ik, *dat God de Heere in onze dagen aan Zijn arme Kerk in sommige andere punten groter licht en helderheid wilde geven, dan onze vaderen hadden.*

Tot deze punten behoort ook het eschatologische, ***vooral wat de hoop van Israël, de duizend jaren en de terugkomst van de Heere aangaat.***
Evenals in het algemeen in exegese en historie, zo is vooral in de kennis van de profetie en van de profetische blik in de geschiedenis de nieuwere tijd gezegend en rijker begiftigd dan de 16de eeuw en die eeuwen, die er op volgden. Ik kom mij zelf niet voor als een afvallige, wanneer ik de gave aanneem, die God mij aanbiedt en haar niet daarom veracht, omdat mijn vaderen ze niet hadden. Ik geloof slechts hun wegen te gaan, als ik het Woord zelf volg en dat liever aanneem, dan de willekeurig spiritualistische uitlegging van vroegere dagen. Ik heb vele keer met genot de profeten en de Apocalyps gelezen en weer gelezen en juist het vergelijken van de profeten met de historie, met de geschiedenis van het rijk van God, heeft mij de ogen geopend voor de toekomst hier en daar.
Ik heb de profetie van Oud- en Nieuw Testament zeer eenvoudig en woordelijk leren opvatten en niet alleen bevonden, dat op deze weg de hele theologie zeer bevattelijk is, maar ook, dat zij zeer harmonisch is. Terwijl bij de spiritualistische richting nauwelijks twee uitleggers overeenstemmen, heb ik tot mijn grote verwondering bevonden, dat mannen van de meest verschillende richting, wanneer zij eenmaal de spiritualistische verklaring hadden verlaten, op de weg van de eenvoudige opvatting tot dezelfde resultaten kwamen. Onlangs heeft iemand gemeend, dat er onder de theologen van betekenis in Duitsland nauwelijks twee waren, die met de mannen van de 16de eeuw in zake de eschatologie overeenstemden.
Als de Augsburgse Confessie de Judaïserende meningen verwerpt, volgens welke voor de jongste dag enkel heiligen een wereldlijk rijk zouden hebben, dan deert dat, afgezien van de bijzondere meningen van de reformatoren, zeker niemand, die de tegenstelling heeft leren kennen, waarin de steen, zonder handen afgehouwen, staat tot de Kolossus van de wereldmonarchieën (Dan. 2: 31 vv.); men kan de paragraaf van de Confessie

ondertekenen, en wel uit grond van zijn hart, zonder daarom met de leraars overeen te stemmen, die met de schel de kern hebben weggeworpen. In aansluiting aan de oudste kerkleraars draagt Luther zelf de mening, door ons in "Re 13: 18" en "Ezechiël 40: 47 "aangenomen, voor, volgens welke de eindelijke voltooiing van het heil, de algemene opstanding van de doden en de herstelling van een nieuwe hemel en een nieuwe aarde met het achtste duizendtal jaren van de wereld begint Lu 2: 21.
Als hij nu zo ook in aansluiting aan hen zegt Mt 25: 30: "de wereld heeft nu 5500 jaren gestaan; nu zal binnen de 6000 jaren het einde komen", dan heeft hij zeker het 7de duizendtal niet opgenomen en daarom ook met de eerste opstanding en het duizendjarig rijk in Hoofdstuk 20: 1-6 niets weten te beginnen, maar de oude kerkvaders gaven daaraan een plaats door het chiliasme.
Dit was echter nog verkeerd, dat het duizendjarig rijk door hen van de hele Kerk werd verklaard, terwijl het volgens diepere beschouwing van de voorspellingen van de Schrift als de voorlopige heerlijkheid van de duizendjarige sabbat slechts op het sabbatsvolk van Israël betrekking heeft, zodat alleen de uit de heidenwereld geroepen uitverkorenen daaraan deel hebben, die met de eerste opstanding worden verwaardigd. Volgens het hele verband van onze verklaring is de Openbaring van Johannes geen kort handboek van de kerkgeschiedenis, waartoe men het vaak maakt en alle mogelijke gebeurtenissen daarin voorspeld heeft gevonden, maar een commentaar op de lof, waarmee Paulus een deel van de Brief aan de Romeinen besluit (Rom. 11: 33-36): "O, diepte van rijkdom, zowel van de wijsheid en van de kennis van God! hoe ondoorzoekelijk zijn Zijn oordelen en onnaspeurlijk Zijn wegen! Want wie heeft de zin van de Heere gekend? Of wie is Zijn raadsman geweest? Of wie heeft hem eerst gegeven en het zal hem weer vergolden worden? Want uit Hem en door Hem en tot Hem zijn alle dingen. Hem zij de heerlijkheid in van de eeuwigheid. Amen."

Met dit loflied zal zeker instemmen met dubbele vreugde en vertrouwen, die de uiteenzettingen over de toekomstige ontwikkeling van de zaken gelezen heeft en wellicht geeft de Heere genade, dat menige zegen daarvan uitgaat ook op Katholieken en Joden. Voor wij echter van het boek scheiden, willen wij nog de geschiedenis van zijn verklaring in haar verschillende perioden voor ons laten voorbijgaan en vooral ook de hoofdklassen van de nieuwe opvattingen ons voor ogen stellen.
In de eerste eeuwen, eer de Christelijke Kerk, zolang zij nog onder de druk van de vervolgingen was en door de heidenen van alle zijden verdrukt en bestreden werd en het geloof in Christus' terugkomst tot oprichting van Zijn rijk op aarde in heerlijkheid het wezenlijk voorwerp en anker van de Christelijke hoop vormde, stelde men bijzonder belang in de voorspellingen van de Openbaring.
Niet alleen had men vooral sympathie voor hetgeen men in Hoofdstuk 20: 1 vv. las van een voorlopig gebonden worden van de satan gedurende 1000 jaren en van een wonen en heersen van de uitverkorenen in het herbouwde en verheerlijkte Jeruzalem, maar ook een juist inzien in vele andere bijzonderheden. Hoewel voor het eschatologisch bewustzijn van deze tijd het einde zich onmiddellijk verbond voor die tijd, die door de Romeinse antichrist beheerst werd, omdat men van een tijd van erkennen van de Kerk in de Staat, van het christianiseren van die laatsten geen gedachten had, wordt reeds bij Laetantius (overl. omstreeks 330 na Christus) de overtuiging gevonden, dat het duizendjarig rijk aan het einde van het zesde duizendtal jaren van de wereldgeschiedenis komen zal, dat zeker voor hen een vrij nabij-zijnde toekomst (na omstreeks 200 jaren) was.
Met de omkeer, die de hele verhouding van de wereld ten opzichte van de Kerk verkreeg door de overgang van de keizer te Rome, van Constantijn de Grote, moest

ook een geheel nieuwe periode in de opvatting en uitlegging van ons boek beginnen. Het heidendom was gevallen, de heidense wereldmacht was een Christelijke geworden, uit de strijd met Rome was Christus als Overwinnaar te voorschijn gekomen, Zijn gemeente was nu de beheerseres van de wereld. Het lag nu voor de hand, de voorspelling van een duizendjarige heerschappij van de heiligen voor reeds vervuld te houden en die van een eerste opstanding der doden te verklaren van de geestelijke opstanding van de Christenen krachtens hun doop (Rom. 6: 3 vv.).
Zo kwam men op de gedachte, de 1000 jaren van het gebonden zijn van de satan van het begin van de Christelijke tijd te rekenen en het einde ervan te wachten met het einde van het eerste duizendtal jaren na Christus, waarop dan de verschijning van de antichrist en het einde van de wereld zou volgen.
Daar men hierbij de hele samenhang van de apocalyptische gezichten en voorspellingen moest prijsgeven, volgens welke de 1000 jaren eerst na de heerschappij en de val van de antichrist intreden, hielp men zich met de mening van recapitulatie, dat namelijk die gezichten en voorspellingen niet in voortgaande opvolging van tijd de toekomst verkondigen, maar die in naast elkaar liggende beelden voorstellen en zo verschillende groepen ontstaan, waarvan elk de hoofdgedachte van een nieuwe zijde voorstelt. De eerste voorstelling van deze aldus veronderstelde wijze van cyclische voorstelling tegenover de chronologische, wordt gevonden in een commentaar, toegeschreven aan Victorinus, bisschop van Pettau een stad aan de Drau in Stiermark (leefde omstreeks het jaar 290 na Christus); maar welke zeker wel tot een latere tijd behoort en een andere schrijver heeft.

Dezelfde gedachte beheerst ook de woorden van Augustinus en doet zich in onze tijd bij een groot getal verklaarders gelden, omdat zij het enige middel zijn, om het aannemen van een duizendjarig rijk, dat nog komen moet, te ontgaan en het kerkelijk zo verworpen chiliasme te ontkomen. De verwachting van het einde van de wereld met het einde van de 1000 jaren na Christus bracht dan ook inderdaad omstreeks het einde van de 10de en het begin van de 11de eeuw een grote beweging in de Kerk teweeg. In de 13de eeuw verkondigde paus Innocentius III zijn kruisvaarders, dat in Mohammed de antichrist sinds lange tijd verschenen was en dat, omdat het getal 666 in Hoofdstuk 13: 18 de duur van diens heerschappij aanduidde, de val ervan snel kon worden verwacht.
Weer was in de 14de eeuw de verwachting van het optreden van Gog en Magog en de komst van het laatste oordeel vrij algemeen onder de Christenen verbreid. Gelijktijdig echter ontwikkelde zich bij die partijen, die het bederf in de Roomse kerk erkenden en bestreden, de mening, dat in haar en de pauselijke tirannie het eigenlijke antichristische moest worden gezocht.
De Waldensen stelden het begin van de 3 1/2 tijden van de antichrist, die zij op 350 jaren rekenden, op het jaar 1000 en kwamen zo tot het resultaat, dat het jaar 1350 zijn val moest aanbrengen. Alle dergelijke veronderstellingen en berekeningen zijn beschaamd geworden. Dat ligt echter niet aan de profetie, maar aan haar verkeerde behandeling, daar men haar orde omkeerde en aan haar woord die zin onderschoof, die eigen geest of vleselijke ijver aan de hand gaf. Daarom kon Luther in zijn tijd zeggen: "Velen hebben dat boek proberen te verklaren, maar tot op de huidige dag niets zekers aangeboden, sommigen vele dwaze dingen uit eigen hoofd erin gebrouwd." Daarbij is hij, wat de grondstelling aangaat, die hij voor de uitlegging aangeeft, zeker reeds op de juiste weg, als hij schrijft: "Omdat het een openbaring moet zijn van toekomende zaken en vooral van latere verdrukkingen en smarten van de Christenen, menen wij, dat dit wel de meest veilige greep zal zijn, om de uitlegging te vinden, als men de

geschiedenissen en onheilen, in de Christenheid voorgevallen, uit de historie nam en die naast de beelden hield en dus met de woorden vergeleek. Waar dit dan met elkaar rijmde en juist overeenstemde, zou men daarom kunnen bouwen als op een vaste en onverwerpelijke uitlegging."

Wat hem echter hinderlijk is geweest voor een doelmatige toepassing van deze grondstelling, is een drievoudige valse veronderstelling: 1) dat de paus met zijn Roomse kerk tegelijk de antichrist en de grote hoer was;
dat het binden van de satan gedurende duizend jaren begon met de tijd, waarin het boek werd geschreven en diensvolgens duurde tot Gregorius VII (van 1073-1085); en 3) dat de Kerk, uit de heidenen vergaderd, de bruid van het Lam of de vrouw was, die voor zich en door zich, zonder aan Israël, wat haar volmaking aangaat, gebonden te zijn, de belofte zou beërven. Bij deze veronderstellingen moest hij zonder twijfel tot een onoplosbare tegenspraak komen tussen het verloop der kerkgeschiedenis en de inhoud van de Openbaring en ten slotte tot een standpunt komen, waarop hij verklaart: "het hapert mij niet aan dit boek, dat ik het voor niet-apostolisch of profetisch houd; maar mijn geest kan zich in dit boek niet vinden, zodat ik het niet zeer hoog schat."

Nu heeft reeds Vitringa (overl. 1722) een nieuwe baan gebroken, omdat hij de 1000 jaren eerst laat beginnen, als het gericht over de antichrist is volvoerd en beide in de toekomst stelt. Als nu evenwel het chronologisch systeem door Albrecht Bengel (overl. 1751) met zo bewonderingswaardige scherpzinnigheid opgebouwd, als verkeerd bewezen is en velen een voorwendsel heeft aan de hand gedaan, om aan het apocalyptische getal geen waarde te hechten, zo heeft hij toch aan de andere zijde de ware orde van de laatste dingen: antichrist, 1000 jaren, einde van de wereld, voor diegenen, die liever de kerkelijke traditie dan de dadelijke zin van de woorden van de Heilige Schrift ten offer brengen, eens voor altijd tegenover willekeurige verplaatsing duidelijk in het licht gesteld en velen moed gegeven, op andere wijze de oplossing van de getallenraadsels te beproeven. In latere tijd wordt nu ook eensdeels de juiste onderscheiding tussen de antichristische wereld-macht en de antichristische kerkmacht, tussen de persoonlijken antichrist en de beheerser van het laatste wereldrijk en de tot hoer geworden vrouw in het pauselijk Rome, aan de andere zijde de betekenis van Israël, als het eigenlijke volk van de geschiedenis van het heil tegenover de volken van de heidenwereld in de kerkgeschiedenis, steeds meer erkend.
De kerk-geschiedkundige opvatting zal zeker in de strijd, die zij met de tijd- en eind-geschiedkundige nog moet doorstaan, de overwinning behalen, waarvan de een het zwaartepunt van de voorspelling op de periode van het gericht over Joden en heidendom, onmiddellijk volgend op het schrijven van het boek, de andere op de antichristische tijd, onmiddellijk voorgaande aan die van de toekomst van de Heere legt. De gedaanten, die de kerkelijke en staatkundige toestanden steeds meer aannemen, zullen ook de harten hoe langer hoe meer van alle illusies over de toekomst bevrijden en de ogen steeds meer op Jeruzalem vestigen, die onzer aller moeder is.

Zoals de Heere, van wie het getuigt, is het Openbaringsboek voor dezen een steen des aanstoots, voor genen een rots van hoop geweest. Door alle eeuwen heen beurtelings op de hoogste prijs geschat en op de ondankbaarste wijze miskend, vond het maar al te zelden lezers en uitleggers, die niet wijs wilden zijn boven of beneden, buiten of tegen hetgeen hier geschreven was.
Pas in latere tijd heeft men zijn volle waarde begrepen en, bedachtzaam geworden door anderer schade, zich gewacht voor menige klip, vermaard door noodlottige

schipbreuken. Geheel de Apocalyps is een doorlopende verklaring van het woord, dat de Opgewekte in het Evangelie doet horen: "Mij is gegeven alle macht in hemel en op aarde"; en ook dit behoort tot de goddelijke harmonie van de Nieuw-Testamentische Schrift, dat juist het laatste boek van het Nieuwe Verbond ons de volle verwezenlijking doet aanschouwen van de grondgedachte, waarvan reeds het eerste is uitgegaan: Jezus, de Gezalfde Koning, vanouds door de profeten beloofd. Wat daar wordt uitgesproken, wordt hier op treffende wijze vervuld: "U zult de Zoon des mensen zien, gezeten aan de rechterhand van de kracht van God en komende op de wolken van de hemel".
Maar ook nergens luider dan in de Openbaring wordt de Heere vermeld als het Lam, dat geslacht is. Nog met de tekenen van Zijn bloedige slachting versierd, ziet Johannes de Verheerlijkte in de hemel verschijnen, terwijl hij straks aan datzelfde Lam in één adem het verenigd lied van hemel en aarde hoort wijden. Er is nauwelijks twijfel aan, of het is bepaald als offerlam voor de zonden van de wereld geslacht, dat hij zich de Gekruisigde van Golgotha denkt. Als zodanig geslacht heeft Hij de gelovigen gewassen in Zijn bloed, d. i. hen ontzondigd, zoals de Israëliet door het bloed van het offerdiers werd, en hen zo van de schuld en straf van de zonde ontheven. Maar tevens zijn zij door Hem voor God gekocht, zodat zij nu geheel zijn eigendom zijn en uit vrije liefde Hem dienen.
En wel verre, dat Johannes de zegen van die verlossing binnen enge grenzen beperken zou, stelt hij haar deelgenoten ook in dit zijn Openbaringsboek voor als verzameld uit alle geslachten, talen, volken en natiën. Geen anderen worden toegelaten voor de troon van God, dan die een even stoute als ondubbelzinnige beeldspraak hun lange kleren gewassen en wit gemaakt hebben in het bloed van het Lam. Voegen wij hier nog bij, dat ook volgens de Openbaring aan Johannes, het water des levens wordt te drinken gegeven om niet en dat, zowel aan de aanvang als aan het einde, de genade van de Heere Jezus Christus aan Zijn verlosten wordt toegebeden, dan zal het wel nauwelijks aanwijzing nodig hebben, dat ook hier geen andere voorstelling van het werk van de verzoening ten grondslag ligt, dan wij elders herhaaldelijk in meer ontwikkelde vorm hebben aangetroffen. Wat hier voor ons ligt, is in geen deel de schepping van een ontgloeide fantasie, maar de vrucht van een hemelse ontdekking van wat geen oog gezien, geen oor op aarde gehoord had. Verliezen wij dit uit het oog, dan is Johannes, die de vrucht van zijn eigen nadenken mededeelt, of een ijdele dromer of een snode bedrieger geweest.
Erkennen wij daarentegen in de Apocalyps het eigen woord van de verheerlijkte Heere, het zal in ons niet opkomen, hier slechts subjectieve verwachtingen van de toekomst te vinden, reeds weinige maanden na de geboorte verijdeld. De vervulling van het gesproken woord blijven wij even zeker verbeiden als wij geloven in Hem, die het einde is van de profetie, niet slechts van het Oude, maar ook van het Nieuwe Verbond. En voorts de strijd tussen hen, die hier slechts de onrijpe vrucht van Joods-gezinde verwachtingen, en anderen, die hier niets minder dan de trouwe schets vinden van de ontknoping van de wereldgeschiedenis, kan slechts door de uitkomst beslist worden. Zolang de Heere nog niet teruggekomen is, moeten zij, die de grote dag met opgeheven hoofde verbeiden, zich getroosten als dwazen te worden veracht door de wijzen, die in eigen schatting veel hoger staan en veel dieper in de aard van het Godsrijk en zijn toekomstige ontwikkeling staren dan Johannes, toen hij het Openbaringsboek schreef. Ook ten aanzien hiervan geldt het woord van de ziener: "Hier is de lijdzaamheid en het geloof van de heiligen". Maar Hij is getrouw, die daar spreekt: "zie Ik kom spoedig" en het uur is nabij, die zal staven, dat het vonnis, over allen geveld, die tot de woorden van dit boeks willekeurig toe of afgedaan hebben, meer was dan een ijdele klank!

Het is een vernederend boek voor hen, die alleen hun weetlust willen voldoen, maar het hart, dat waarheid en lering zoekt, vindt er de liefelijkste voldoening in. De verborgenheden van de Heere zijn voor hen, die Hem vrezen; God houdt ze voor de wijzen en verstandigen verborgen en openbaart ze de kinderen; daarom sprak Jezus in Zijn wandeling op aarde veel door gelijkenissen, opdat de wereld het niet zou verstaan; maar de Zijnen maakte Hij het bekend; daarom is ook de Openbaring op een wijze beschreven, die wel in zichzelf uitmuntend duidelijk en aller-gepast de zaken uitdrukt, maar die voor de wereldlingen deze zaken verbergt; maar God openbaart Zijn kinderen daardoor de dingen, die haast geschieden moeten, om hen in het geloof te versterken.
God wil dat Zijn kinderen naarstigheid zullen aanwenden, om door opmerking, nasporing, lezen en horen tot het verstaan van de Openbaring te komen, waarin zoveel heil en nuttigheid tot geloof, vertroosting en heiligmaking is opgesloten, zeggende: Zalig is hij, die leest en zijn zij, die horen de woorden van deze profetie en die bewaren hetgeen in deze geschreven is.

Dit Schrift, hoewel het als profetisch bericht, sprekend van toekomstige zaken, vele plaatsen heeft zwaar om te verstaan, is nochtans vol goddelijke leringen, dienende tot weerlegging van vele ketterijen, die toen reeds op de baan gebracht waren en strekt inzonderheid om de gemeente van Christus te onderrichten wat zwarigheden haar van de duivel en zijn instrumenten en voornamelijk van de antichrist en diens dienaren na die tijd zouden overkomen en de zware straffen, die de vijanden van de gemeente van tijd tot tijd en inzonderheid in het laatste oordeel, hadden te verwachten, mitsgaders de wonderbare verlossingen, die God van Zijn gemeente ook van tijd tot tijd zou bewijzen en inzonderheid de goede uitkomst en overwinning over allen, die de onuitsprekelijke heerlijkheid en gelukzaligheid, die zij na Christus' komst ten oordeel in het hemels Jeruzalem in de eeuwigheid genieten zouden.

Het boek wordt geschikt in drie delen verdeeld.
Het een is een voorrede, begrepen in de acht eerste verzen van het eerste hoofdstuk.
Het tweede is een verhaal van de profetische gezichten en voorspellingen van de dingen, die van die tijd af de gemeente van Christus tot het einde van de wereld zouden overkomen, voortgaande tot het zesde vers van het laatste hoofdstuk.
Verder wordt tot aan het einde van het boek de verzegeling en het besluit van het boek, alsook van het hele Nieuwe Testament verhaald.
Aangaande nu de voorspellingen, beginnend van het negende vers van het eerste hoofdstuk en eindigend met het zesde vers van het tweeëntwintigste hoofdstuk, die worden onder verschillende afdelingen en profetische gezichten voorgesteld, waarvan enige dergelijke ook bij de profeten van het Oude Testament, als bij Jesaja, Ezechiël, Daniël, Zacharias en anderen worden gevonden.
Als het God beliefd heeft de dingen, die toekomend zijn, wel soms met duidelijke woorden, maar soms ook met duistere afbeeldingen en gezichten voor te stellen, om onze naarstigheid in het onderzoeken daarvan meer op te wekken, alsook om de grootheid en het gewicht ervan meer aan te wijzen, zo doet Hij ook hier in het bijzonder door Johannes, omdat in deze profetie vele dingen voorkomen aangaande de plagen en veranderingen van het Roomse rijk, die daaraan aanleiding zouden hebben gegeven, om de Christenen te zwaarder te vervolgen. Daarom bezigt ook Paulus, als hij in 2 Thess. 2 van diezelfde zaken handelt enige bedekte wijzen van spreken.
De gezichten nu, die in de voorspellingen voorkomen, zijn inzonderheid zeven.

Het eerste gezicht beginnende met het negende vers van het eerste hoofdstuk en

voortdurende tot het einde van het derde, beeldt ons Christus af in Zijn koninklijke en priesterlijke staat, wandelend onder de zeven kandelaren of gemeenten, mitsgaders Zijn geboden, die Hij geeft om te schrijven aan de zeven gemeenten van Azië, waaronder Johannes meest had verkeerd met de zendbrieven zelf aan die gemeenten.
Het tweede gezicht is een gezicht van Gods heerlijkheid, zittend op Zijn troon en van het Lam staande op de troon, omringd door vierentwintig ouderlingen en van vier dieren, met het boek, verzegeld met zeven zegels; en de wonderen, die na het openen van elk zegel in de wereld geschied zijn; welk gezicht duurt tot het einde van het zevende hoofdstuk.
Het derde gezicht is de verschijning van de zeven engelen met hun bazuinen; de ene na de anderen volgende, dat duurt tot het einde van het elfde hoofdstuk.
Het vierde gezicht is het gezicht van de vrouw, die in barensnood is en door de draak vervolgd wordt, tot in de wildernis en van de twee beesten, die de heiligen vervolgen, die van het Lam, staande op de berg Sion met zijn gezelschap van honderd vierenveertig duizend, dat hem volgt, worden weerstaan, begrepen in het 12de, 13de en 14de hoofdstuk.
Het vijfde gezicht is het gezicht van de zeven schalen en de plagen, die uit deze schalen worden uitgestort op de troon van het beest.
Daarop volgt in het zesde gezicht de afbeelding van de grote hoer van Babel, zittende op het beest met zeven hoofden d. i. op de stad met zeven bergen en van het zwaar oordeel van God over haar en over het beest, mitsgaders het triomflied van de hemelse schaar, die met Christus, haar Hoofd vergezelschapt zijn, over haar oordeel, begrepen in het 17de, 18de en 19de hoofdstuk.
Het zevende gezicht stelt voor de binding van de satan voor duizend jaren met zijn loslating voor een korte tijd en de voleinding van alle dingen daarop gevolgd, door het laatste oordeel van God over de duivel, de dood en alle goddelozen en door de neerdaling van het hemelse Jeruzalem tot een heerlijke en eeuwige woonplaats van alle uitverkorenen, begrepen in het 20ste, 21ste en in het eerste deel van het 22ste hoofdstuk

SLOTWOORD

Gadeloos ben ik ingenomen met de arbeid van hen, die mijn Bijbel verklaren, die soms vrucht van ettelijke dagen arbeid in één uur uitstorten in mijn schoot, die in hun eenzaamheid zoveel moeite doen, om mij mijn Bijbel duidelijker te doen verstaan. Hoe gaat mijn ziel ter maaltijd, omdat ik merk, dat opzettelijke Bijbelverklaring hun hoofdzaak is en dat de leiding van de gedachte, die zich schikt naar de Geest in het woord, boven alle andere ontwerpen in hun schatting ver de beste is. En hoe huppelt mijn hart van blijdschap, wanneer ik door hun voorstel donkerheden zie weggeruimd, de bedenkingen van het beschouwend ongeloof weggevaagd; wanneer ik de oneindige wijsheid van de sprekers in Zijn woord, in verse proeven, die mij nooit voor de aandacht kwamen, mag opmerken en voelen onder de prediking. Eén enkele leerrede schept soms duizend hemelen in mijn hart en doet mij onder dat genot al vast verlangen naar een nieuwe gelegenheid. Ik loof de God van de hemel, die zo’n toestel verordende, zo’n onderstand, om mij in Zijn onschatbaar woord dieper in te leiden. Ik zegen met een hart, dat van liefde bloedt, die mannen, die zoveel arbeid doen om mijn heil te bevorderen. Ik schaam mij, dat mijn voorbiddingen voor hen bij de troon zo schaars zijn. Ik buig mijn knieën voor God met die bede, dat elk van hen de eerste zegen, de uitgebreidste, de belangrijkste voor zich zelf wegdraagt.
Och! dat ik nooit een enige van Gods knechten veracht, bedroef, hem zijn werk al zuchtend doe verrichten! Och, dat niemand van hun reden krijgt, om bij de troon van

zijn Zenders een beklag te doen over mijn behandeling! De leraren zijn mijn bezittingen, zij allen. Zo lees ik op de lijst, die Paulus naliet: "Alles is van uw: Paulus, Apollos, Cefas." Laat mij hen liefhebben omwille van hun werk: hun werk, de verklaring van mijn dierbare Bijbel.

Dierbare Bijbel! Elk, die mij in u te verstaan, in u te geloven, in u te beleven bevorderlijk is, is mij dierbaar. Gevoelig ben ik ingenomen met al de hulpmiddelen, die mij omringen in mijn eenzaamheid en mij in het heilzaam gebruik, dat ik van mijn Bijbel maak, bevorderlijk zijn. Van welk een uitgebreide dienst zijn mij soms de beknopte ophelderingen, die ik op de kant van mijn Bijbel vond! Een opstel zeker, waarin zoveel oordeelkunde doorstraalt. En wat een aantal van geleerde mannen heeft van tijd tot tijd in hun schriften alles aangewend, om door hun ophelderingen mij voor te lichten, zaken mij te doen opmerken, waarop mijn aandacht zeker niet gevallen zou zijn, zwarigheden weg te nemen.
Met kleine omslag vraag ik hun gevoelen. Elk is even gereed om mij te helpen en soms vind ik in enige weinige regels het merg van overdenkingen, die dagen duurde! Weldadige God! roep ik uit, wat een onderstand beschikt U mij Zijn de schrijvers wier arbeid ik gebruik, reeds ten grave, ik eer hun gedachtenis in een dankbaar hart. Zijn zij nog onder de levenden, mijn hart zegent hen, en ik bid, dat hun zegenende zielen vet gemaakt worden en dat zij, die bevochtigers van anderen en mijn bevochtigers zijn, zelf mogen worden tot een vroege regen Dierbare Bijbel! Klim, klim in mijn schatten al hoger en hoger op! Stond het aan mij, ik bezorgde u in de schatting van al mijn mede-zondaren, de hoogste plaats! Hoe meer ik u leer kennen, hoe minder ik over de liefde, die ik u toedraag, voldaan ben. Mijn hart weent en bloedt in mijn binnenste, omdat duizenden, de duizenden verdubbeld, u zo koel behandelen, zou men billijk verwachten, dat elk vliegen zou naar de vergaderingen, waar u wordt uitgelegd; ik betreur de ondankbaarheid van hen, die hun oren afwenden. Ik voel de hoon, die u en uw aanbiddelijke Ingever wordt aangedaan.
Ik zou elk wel willen toeroepen: Hoort wat geest en woord tot de gemeente zeggen! Leraren te bedroeven is berispelijk in mijn oog, maar het is weinig, als ik het vergelijk met de smaad, die men door u te verachten, uw aanspraken niet te willen horen, de God van de hemel aandoet. O mijn Bijbel! o mijn God, van wie ik hem heb. Was mijn geheel bestaan in ruimere mate een vergoeding voor die hoon!
Dierbare Bijbel! Verzel mijn treden al de tijd, die mij overig is in het vlees te leven. Geen enkele dag, geen uur, geen ogenblik kan ik u missen. Verlaat mij nimmer! Op u zal ik in stervensnood mijn bezwijkend hoofd neerleggen: uit u de wapenen ontlenen, bij het voeren van de jongste strijd.
Afscheid zal ik in zeker opzicht van u nemen bij mijn vertrek naar de hemel en bij de aanvaarding van een onderwijs, dat onmiddellijker zijn zal; maar in een ander opzicht zult u Mij vergezellen naar de woningen van eeuwig licht. Zal ik daar het licht van het indirect onderwijs niet meer nodig hebben, zal het Lam zelf de fakkel zijn, dat fakkellicht zal op u, mijn Bijbel! eeuwig vallen.
Mijn Bijbel.
Dan zal ik u pas echt verstaan, dan zult u in nadruk voor mij een open boek zijn. Dan zal ik in een ogenblik weer wonderen in u zien, dan de bekwaamste uitlegger mij nu in duizend doordachte leerredenen zeggen kan. Wat een uitzicht! Mijn Bijbel! Ik druk u aan mijn hart. Mijn tranend oog besproeit u! Ik leg mijn rechterhand op u! Ik zie omhoog! Ik loof uw Gever! Nu kan ik niet meer! Dierbare Bijbel!

De heilige schriftuur is evenals de zichtbare schepping, evenals het menselijk lichaam

een geheel, een organisch, een levend geheel, waarin ieder lid zijn belangrijke, zijn noodzakelijke plaats vervult, ja alle samenvoegsels en samenbindsel wezenlijk zijn, immers leven hebben en waarvan met nadruk gelden mag: "Hetgeen God samengevoegd heeft scheidt de mens niet." Zeer bepaald geldt dit voor de twee grote afdelingen van de Schrift, het Oude en Nieuwe Testament. Men spreekt soms alsof het Oude slechts een tijdelijke waarde had en gehad heeft, totdat het Nieuwe kwam, om het te verdringen, om het onder zijn uitnemend gewicht te verpletteren of althans terzijde te stellen als van ondergeschikt belang. En zeker, het Oude Testament is bij het Nieuwe van een ondergeschikt belang, maar van een ondergeschikt belang van een breed fundament, van een onderste verdieping, waarop het verdere gebouw oprijst; neem het weg alles stort in. Of zou het Nieuwe Testament een nieuw huis zijn, naast het oude opgericht en dat overgevend aan verval en verwoesting, ten hoogste aan de belangstelling van hem, die eerwaardige bouwvallen liefheeft?
Geenszins, veeleer de verheven koepel op het statig gebouw, alle wiens stijlen en bogen door dit gebouw gedragen worden en die in een hoog en door de zon bestraald toppunt al de lijnen, die uit de grondslag opgaan, voor het oog van de kenner verenigt. Als God in de loop van twintig eeuwen Zijn werklieden opmaakte en dat gebouw van verdieping tot verdieping liet optrekken, had niemand inzage van Zijn bestek, maar elke verdieping profeteerde van de volgende en deed iets vermoeden van het voltooid geheel. Heerlijk staat dat geheel nu voor ons, de wijsheid van de goddelijke Bouwheer tot een getuigenis.
Wij doorwandelen het met verrukking en klimmen bewonderend de heilige trappen op en af. Wie is de engel, wie de meer dan aardse, de goddelijke persoonlijkheid, wiens beeld wij op alle verdiepingen terugvinden, altijd hetzelfde maar steeds duidelijker, steeds krachtiger, steeds levendiger getekend? Wie is Hij, wiens indrukwekkende figuur en schone lijnen, als uit de nevel van menige schets, op de hoogste galerij volmaakt aan het licht treden? Naar Zijn naam wordt beneden gevraagd; op een hoger omgang geraden; maar in blinkende letters leest men die op de top.
Daar treedt voor het: "wat vraagt u naar Mijn naam? die is Wonderlijk, de verkondiging in de plaats van Jezus Christus, de Zoon van God, het zaad van de vrouw. Het woord van God is begeerlijker dan goud, ja dan veel goud, immers is het een zaad boven goud te schatten; onvergankelijk als goud, maar door een andere onvergankelijkheid; geen handvol glinsterend stof van ofir van geslacht tot geslacht bij erfenis vermaakt: maar een handvol tarwe van Kanaän, van lente tot lente gezaaid en voor geslacht op geslacht vrucht voortbrengend, dertig, honderdvoud!

Er wordt een boek door de wereld verspreid, dat met geen ander schrift van vroeger of later eeuw zelfs van verre kan vergeleken worden. Naar de behoefte van iedere bewoner van de aarde berekend, is het tevens bestemd voor alle geslachten, talen, volken en natiën. Het heeft een geheel eigenaardige geschiedenis, een gans bijzonder karakter, een alles overklimmende waarde. Zijn eerste bladzijden zijn beschreven in de woestijn van Arabië en op de grenzen van Kanaän; het is voortgezet, nu in het paleis van Jeruzalem, dan in de profetenschool van Rama of van Jericho, straks van de stromen van Babel, later in de kerker te Rome; het is besloten op een afgelegen eiland in het hart van de Egeïsche baren. Toen het beschreven begon te worden was nog geen wijsgerig of godsdienstig stelsel in schrift gesteld; toen het voltooid werd was reeds een nieuwe wereld in plaats van de oude verrezen.
Meer dan veertig mannen van verschillende geaardheid, ontwikkeling, afkomst, koningen en herders, vissers en tentenmakers, tollenaars en medicijnmeesters, profeten en priesters, veldheren en vredeboden, hebben een groter of kleiner aantal van die

bladen op hun wijze beschreven. En toch, uit al die verschillende bestanddelen ontstond een onnavolgbaar geheel, dat bij iedere beschouwing steeds hoger bewondering wekt. Het is uit de oude tijd naar de Middeleeuwen, uit de Middeleeuwen overgebracht naar de tegenwoordige eeuw en het schijnt voor wie het recht bepeinst en waardeert, nog zo nieuw, als was het pas gisteren beschreven. Zoals de Heere, van wie het getuigt, is het geworden uit de Heilige Geest, van lieverlede en trapsgewijs toegenomen en bij zijn intrede in de wereld met de onmiskenbaarste bewijzen van Gods hoge goedkeuring toegerust.
Zoals Hij, had het beurtelings de strijd te bestaan met Farizese trots en Sadducese lichtzinnigheid, maar om over beiden te zegepralen. Zoals Hij, is het voor vijandige rechters gedaagd, door valse getuigen beschuldigd, door zwakke vrienden verloochend, door lafhartige dienaars verraden, door lage spotters gegeseld, veroordeeld, gestorven; begraven. Maar even zoals Hij weer, werd het opgewekt na ieder smadelijk vonnis en verhoogd na iedere nieuwe vernedering en op de troon van de eer geplaatst, ofschoon het ook zoals de Heere bij Zijn hemelvaart, met een geheimzinnige wolk schijnt omtogen, ja zoals het geloof de meest luistervolle openbaring van de heerlijkheid van Christus pas van de toekomst verwacht, zo juicht het ook de tijd tegemoet, dat dit boek, ongedeerd uit de handen van ongeloof en twijfel gekomen, voor aller oog de geheel enige plaats zal bekleden, die de God van de waarheid daaraan kennelijk toegedacht heeft.

Kent u dat boek, waarvan wij spreken? "Wie zou het niet kennen", zo hoor ik antwoorden; reeds heeft op de lippen de naam van de Bijbel gezweefd. Ik heb dat antwoord verwacht en toch, ik herhaal de vraag: Kent u dat boek? Want, zegt u, tussen het weten, dat al het gezegde op de Bijbel toepasselijk is en het echte kennen van de Bijbel bestaat een onafzienbaar verschil, en, als die stomme bladeren spreken konden, wij geloven, dat zij aan menigeen, die ze geheel zijn leven bezat, de vraag zouden richten: "Ben ik zo lange tijd met u en heeft u mij nog niet gekend? "
Het schijnt een onbillijk verwijt, dat er ook onder ons nog maar al te velen gevonden worden, zoals de Emmaüsgangers, onverstandigen en tragen van hart, om te geloven al wat Mozes en de profeten, wat Jezus en de apostelen spraken. En toch durven wij vrijmoedig beweren, dat de Heere, als Hij persoonlijk in ons midden verscheen, aan sommigen het woord zou doen horen, waarmee Hij eenmaal Zijn Sadducese aanvallers afweerde: "U dwaalt, niet wetend de schriften, noch de kracht van God! " Ook naar hetgeen er in de gemeente van de Heere tot verspreiding van het licht van de waarheid gedaan wordt, blijft gebrek aan waarachtige en grondige Bijbelkennis een van de grootste vlekken, die haar in Zijn ogen ontsieren en tevens een van de eerste bronnen van zoveel dwaling en zonde, als in haar schoot wordt gekweekt. Wij weten het, door zuivere kennis van de heilige schiften alleen zal niemand in waarheid een onderdaan van Gods Koninkrijk worden en niet die Zijn wil geweten, maar die Zijn wil gedaan heeft, wordt door Jezus zalig gesproken.
Maar wij weten insgelijks, dat de kennis de onmiskenbare grondslag is, waarop het gebouw van het geloof moet verrijzen en dat de waarheid helder voor de geest gestaan moet hebben, zal zij krachtig het hart doordringen en in het leven haar vrucht openbaren. Wij menen, dat de Heere niet enkel Zijn tijdgenoten opgewekt zou hebben om de schriften te onderzoeken, die van Hem naar waarheid getuigen en dat Petrus zeker nog de raad niet terugnemen zou, die hij aan de nieuw geboren kindertjes gaf, dat zij zeer begerig zouden zijn naar de redelijke, onvervalste melk van Gods Woord, opdat zij daardoor opgroeien mochten. Wij moeten het zelfs onwillekeurig betreuren, dat zo menigeen, die zich beijvert om de Schrift om niet of voor geringen prijs aan

anderen uit te reiken, nog zo weinig weet, hoe rijk de schat is, die hij zelf in de Bijbel bezit. En toch door de Schrift, gelovig bepeinsd en verstaan wordt ieder dienstknecht van de Heere eerst in waarheid in staat gesteld, om volkomen te beantwoorden aan zijn hoge bestemming. Lering, bestraffing, bekering, opvoeding, waartoe de Schrift is geschonken, leiden vanzelf tot volmaking, het hoogste doel van de verlossing. En hoe tel ik u nu al de voorbeelden op, die daar staan ter bewijze van die waarheid?
Ook de langste lijst kan slechts enkele namen bevatten: zie toe, dat uw naam niet ontbreekt! Wat maakt Jozua tot die held van de Heere, die, om Paulus' woord te gebruiken, volkomen "toegerust" is tot de Heilige strijd, die hij voeren zal? Het boek van de wet wijkt niet van zijn mond, maar dag en nacht overpeinst hij het opdat hij waarneemt te doen naar hetgeen daarin geschreven is. Wat vormt David tot die man naar Gods hart, op wie nog na zoveel eeuwen ons oog met bewondering staart? Hij heeft "Gods reden", in zijn hart verborgen, opdat hij tegen Hem niet zondigen zou. Wat doet een Daniël zo uitmunten aan het Babylonische hof, dat geheel het land van zijn wijsheid en vroomheid gewaagt?
Zelf verraadt hij zijn geheim, door van het profetenwoord te gewagen, dat hij in zijn ballingschap meenam en in zijn eenzame uren bepeinsde. Wat verheft de overste Leidsman tot overwinnaar van al de machten van de hel? Bij het Schriftwoord groeit Hij op en leert Hij en strijdt Hij en lijdt Hij en sterft Hij en keert Hij straks in de kring van Zijn verblijde jongeren weer. Wat kan de eenvoudige Bereërs doen uitmunten boven de burgers van het beschaafde Thessalonika? Zij onderzoeken dagelijks de schriften, of echt al deze dingen zo zijn en ontvangen lof bij de Heere. Wat is de bron van het geloof, de liefde, de groei van de eerste Christengemeenten? Zij zijn zo gehecht aan de Schrift, dat zij niet dan met het leven haar afstaan en die haar aan de vijanden afgeven, worden met de verachtelijke naam van overleveraars, "Traditores" bestempeld: Wat is het keerpunt in het leven van Augustinus? Hij heeft de hemelsstem: "neem en lees" gehoorzaamd en nu doet hij de Heere Christus aan en verzorgt het vlees, niet meer tot begeerlijkheden.

Wat maakt Luther tot Luther? De Schrift, die hij aan de kloosterwand vindt, wordt de trouwe gids van zijn leven. Jaar in, jaar uit leest hij haar tweemaal door, en kan nog aan het einde verklaren, dat hij nooit schudt aan die boom, of er valt nog weer een nieuwe vrucht in de schoot. Wat heeft u, vrienden van de Heere, voor eeuwig de Zijnen gemaakt? O, talloos zijn de wegen, waarop God zondaren toebrengt, maar zeker is, ver de meeste gevallen was het een Schriftwoord, dat u met ongekende kracht op het hart zonk, u zoals eenmaal de kamerling, toen u echt verstond wat u las, de Christus voor uw zielen deed vinden.
En ongelovigen, twijfelmoedigen, bekommerden, vanwaar dat u nu nog even ver, als voor tien of twintig jaren van de schone bestemming verwijderd bent, om in waarheid te worden vernieuwd, geheiligd? U heeft geen vaste ankergrond voor uw geslingerde kiel, omdat u het onbedrieglijk Godswoord òf nog niet kent, òf nog niet onvoorwaardelijk aanneemt."Tot de wet en tot de getuigenis", zo klinkt het wellicht voor de honderdste maal u toe, "als zij niet spreken naar dit woord, het zal zijn dat zij geen dageraad hebben zullen." O u, die vraagt: "hoe zal ik het weten, of echt de Schrift mij het woord van God, het woord van de waarheid doet horen; moet ik dat op menselijk getuigenis aannemen, op het gezag van de geleerden, zoals de Roomsgezinde op het gezag van zijn kerk? Wij mogen u op een goddelijk getuigenis voor de goddelijkheid van de schriften verwijzen! Dit zal is het teken zijn; het zal geschieden ten dage, als u deze Schrift begint te onderzoeken met het ernstig verlangen om Gods wil te leren kennen en doen, dan zult u wij voorspellen het u en het zal de proef op de

som zijn "mensen van God" worden, "tot alle goed werk volmaaktelijk toegerust."
De Schrift, juist gebruikt, zal van u maken, wat geen ander boek van u maken kan. Licht zal u opgaan, waar u lang in de nevel heeft rondgetast; vrede zal in u afdalen, die zo lang door stille tweespalt verscheurd was; kracht en vreugde worden u ingestort, waarvan u nu nog geen voorstelling heeft.
Ja, de Geest van God zal in uw hart wonen en werken en die Geest daarbinnen zal getuigen, dat Gods Geest in de Bijbel de waarheid spreekt en door ervaring van uw twijfel genezen, zult u van de goddelijkheid van de Schrift even zeker als van uw eigen bestaan overtuigd zijn. Wat zeg ik? Al schoten al onze bewijzen voor deze waarheid te kort, de God van de waarheid betoogt haar langs Zijn eigen weg. Hij zal niet rusten, tot heel de wereld de Schriften bezit en tot ieder, die ze gelooft, ze als kracht tot zaligheid leert kennen aan het eigen hart. Het grote middel, waardoor Hij de wereld verovert, verlost en herschept, is dit geschreven woord, zoals Hij eenmaal door Zijn gesproken woord het leger van de hemelen schiep.

Eenmaal is geheel de gemeente van de verlosten een nieuwe mens van God, die Hem daarboven verheerlijkt. Dat zal een verandering zijn, die wij ons hier nog niet voorstellen kunnen, maar op de vraag van de verbazing: hoe is het zo ver gekomen, zal het antwoord gereed zijn: het is te danken aan dat boek, dat de blijde boodschap van genade aan een zondige wereld gebracht heeft en door Gods Geest, aan de harten geheiligd, voor miljoenen een reuk werd van het leven ten eeuwige leven. Eerst dan heeft de Bijbel uitgediend, wanneer er niets meer te leren, te bestraffen, te bekeren, te vormen zal zijn, omdat het volmaakte gekomen is. Maar zelfs dan, als het laatste blad van de laatste Bijbel in de vlammen van de jongste wereldnacht is verteerd en verstorven, zelfs dan zal het Woord van God, dat hij bracht, tot in alle eeuwigheid blijven!

Bij het openslaan van het boek der boeken

Gedenk, o Christen! dag aan dag,
Dat wie dat woord wil onderzoeken,
Geen eigen licht vertrouwen mag.
Geen mensen wijsheid zou hier baten.
Geen vlijtige arbeid hier volstaan;
Alle eigenwijsheid dient verlaten,
Een ander oog moet open gaan.

Voordat ge u dan begeeft tot lezen,
Val, Christen! val uw God te voet!
En dat een heilig, heilzaam vrezen
Zich meester maak' van uw gemoed!
Vraag, eer u verder gaat, een zegen!
Vraag ogen, oren en een hart;
En Jezus zelf kome u tegen
In dit zijn Woord bij vreugd en smart.